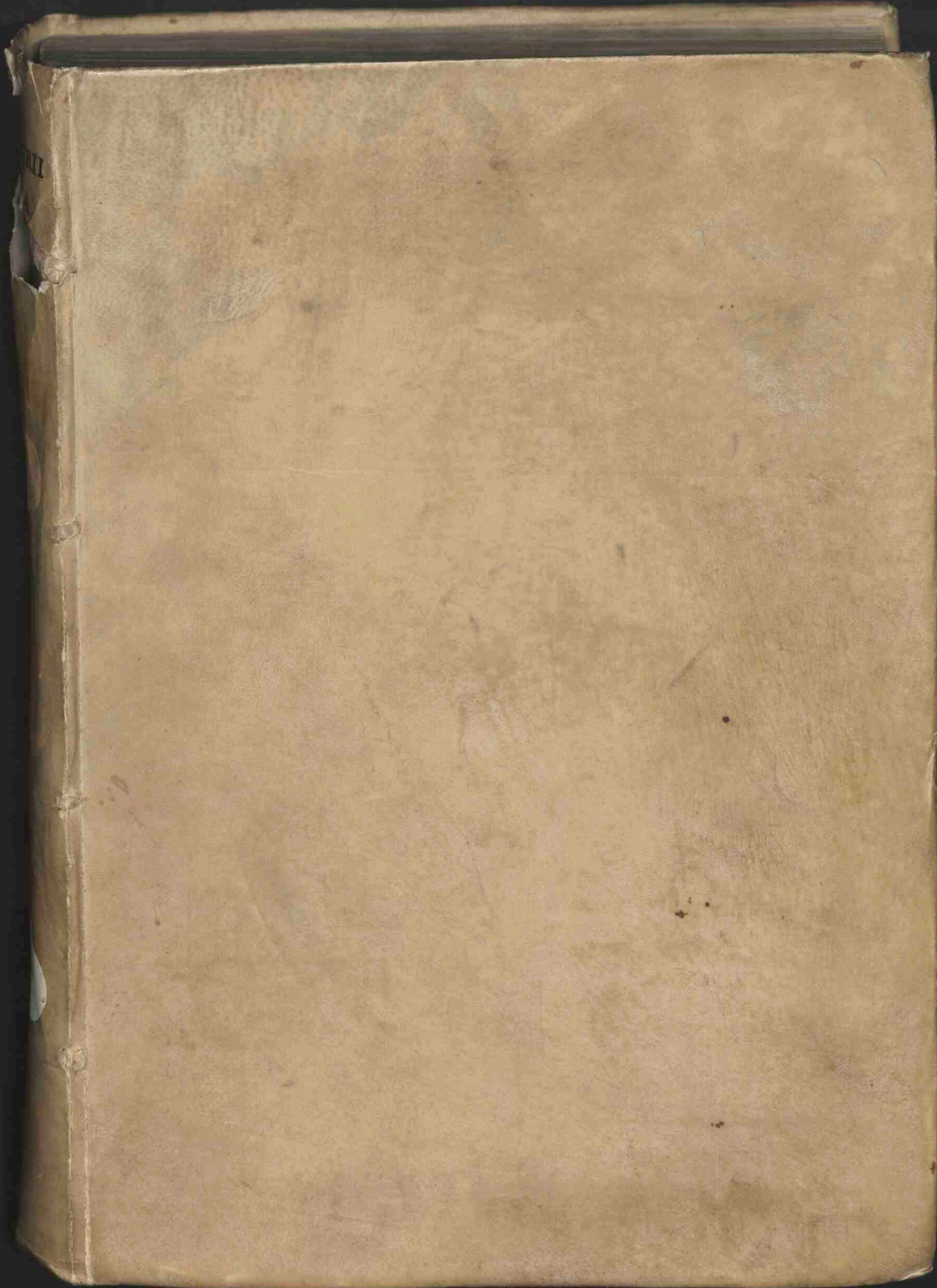

Practica Antonii Guainerii Papiensis et omnia opera

<https://hdl.handle.net/1874/347192>

Medici

Folio n° ~~418~~ 13

417. **Johannes Matthaeus (Ferrari) de Gradibus**, Expositiones super tractatum de urinis et vigesimam secundam Fen tertii Canonis Avicennae. Milaan, Jac. de Sannazaro (Sancto Nazario) 26 Juli 1494. 2o. O. 2o. 133

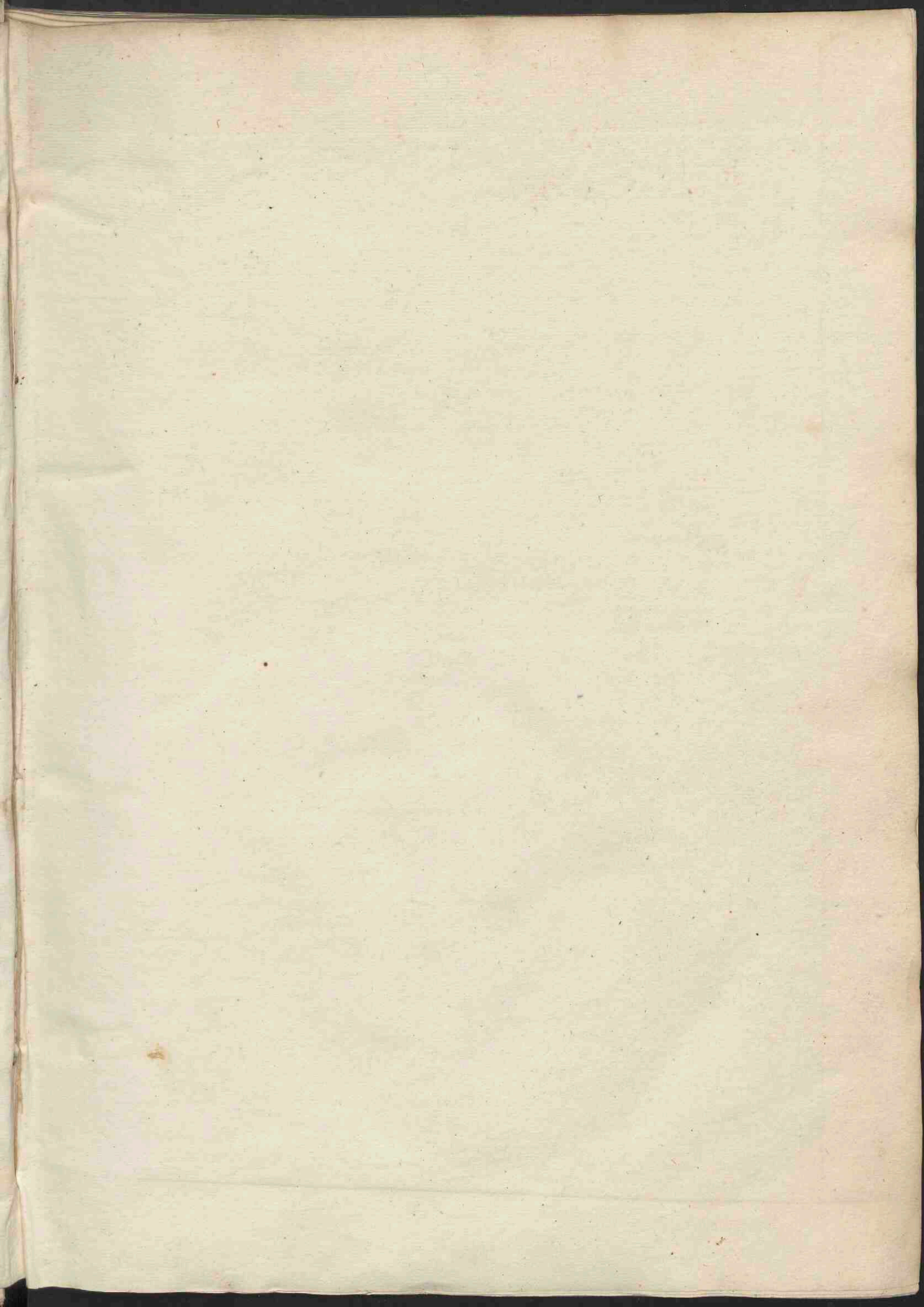
Typen 1, 3. — H 7839. — Peddie II p. 293. — R. App. II p. 178.

Samengeb. met nr. 418 en Ant. Guainerius, Practica et opera omnia. Venetië 1508.

418. **Johannes Matthaeus (Ferrari) de Gradibus**, Expositiones super vigesimam secundam Fen tertii Canonis Avicennae. Milaan, Jac. de Sannazaro (Sancto Nazario) 17 Nov. 1494. 2o. O. 2o. 132

Typen 1, 3. — H* 7840. — Peddie II p. 293. — Pell. 5286.

Samengeb. met nr. 417 en Ant. Guainerius, Practica et opera omnia. Venetië 1508.

OFFICE OF THE

SEANER

MEET

THE

OFFICE

OF THE

SEANER

MEET

THE

OFFICE

OF THE

SEANER

MEET

THE

PRACTICA ANTONII
GVAINERII PA
PIENSIS
DOCTORIS CLARIS
SIMI. ET OMNIA
OPERA.

De egritudinib⁹ capitis. De calculosa passione.

De pleuresi.

De peste.

De passionib⁹ stomachi. De venenis.

De fluxibus.

De febribus.

De egritudinib⁹ m⁹icis. De balneis.

De egritudinib⁹ iūcturaz. Antidotarium.

Rhazel de Pestilentia.

OPERA.
SIMILITUDINIA
DOCTORIS CLARIS
PIENSIS
GVAINERII PA
PRACTICA ANTONII

1867

1875

Johnston's Flag and Seal

Handwritten text at the bottom of the page:

Handwritten text at the bottom of the page.

362 363

© 1994 by Cambridge University Press

[illegible]

Incipit tractatus de egritudinib⁹ capitis editus p^o ma-
gistrum Antonium Guaynerium papiensem artium z me-
dicine doctorem clarissimum.

Magno ac summo

cum desiderio iam diu cuius-
cūq; particularis membri egi-
tudinum curam ponere concu-
piui. Sed clarissimi quidam
antiqui viri me cautum reddi-
derunt qui morte preuenti in
choata opera finire nequerunt
vnde si quid perfectum erat ni-

hil supra: propter tamen totius operis imperfectionem
nulla est de eis facta mentio: sic vacue temporis pau-
perculi consumpserunt. Cuius igitur mihi veluti illis ene-
mias: nullum hactenus in membris ordinem obseruando
commentarios quosdam edidi membris in quibusdam
appropriatis: vt quicquid eueniat hi absoluti in lucez sal-
tem remaneant: quod z impresentiarum facere liber: qua-
re commentariolus presens de egritudinibus capitis sit
volo: quem si deo auxiliante perfecero facile mihi erit iaz
factos euz eo ordine quodam concatenare. Sis igitur bo-
ne deus mihi: vt soles adiutor cui sint infinite laudes Amē.

Commentariolus

Primus tractatus de dolore capitis.	Char.	2
Secundus de vertigine z scotthomia.		6
Tertius de frenesi z parafrenesi.		7
Quartus de litargia.		8
Quintus de subeth.		9
Sextus de incubo seu de epialdes.		10
Septimus de epilepsia.		10
Octauus de appoplexia.		13
Nonus de paralisi.		14
Decimus de spafimo z tetano cum alcuzez.		16
Undecimus de tortura oris.		18
Duodecimus de tremore.		19
Tertiusedecimus de stupore.		19
Quartusedecimus de sara seu vigilari instantia.		19
Quintusedecimus de milia mania z demonio lupino.		21
Sextusedecimus de catarro.		26

Primus

tractatus de dolore capitis sexdecim in se capitula continet.	charta.	2
Primum caplin. Quid sit dolor capitis. q ^o q; ei ⁹ noia.		3
Secundū caplin. De causis doloris capitis.		3
Tertū ca. De cuiuslibet dolori capiti signis demfatis.		3
Quartū ca. De cuiuslibet doloris capitis signis pnosticis.		3
Quintū ca. De cura doloris capitis a sang. pueniētis.		3
Sextū ca. Sex rerū nō naturalū regimē ponit i cura do- loris capitis vizio sanguis pueniētis obseruandū.		4
Septimū cap. De cura doloris capitis q a sola colera p- uenit: ac illi ⁹ q ^o qui sit a mala cōplexiōe cala sine mā.		4
Octauū ca. Qual ⁹ z cū qbus mā sit diuertēda: ac q ^o lter ipa eūata sit mala cōplone derelicta corrigēda.		4
Nonū cap. De regimine rerū sex nō naturalū taz in cu- ra doloris capitis a mala cōplexione siue materia pueniē- tis q ^o eius qui a colera pura sit.		4
Decimū ca. De cura doloris capitis q a colā citria cāf.		4
Undecimū capitulū De cura doloris capitis qui a cole- ra sit vitellina.		4
Duodecimū cap. De his que flegma dolorē capitis effi- ciens digerunt: que quoq; tam per medicinas solutiuas q ^o p caput purgia: sternutationes: gargarismata: q ^o p ma- ficationes flegma ipsum euacuant.		5
Tertiusedecimū cap. De his q caput flegmatis vizio dolēs cōfortant q dolorē sedant ac malā cōplexione frigidā si q ^o sit derelicta que sola capitis dolorē efficiat remouent. z de		

rerum nō naturalium regimine.

Quartumdecimū capitulū. De cura doloris capitis qui
a melancolia prouenit.

Quintumdecimū capitulū. De his que dolori capitis in
differenter a proprietate valent.

Sextumdecimū capitulum. De cura doloris capitis
qui per communitatem accidit.

Secundus tractat⁹ de vertigine z scotthomia i
se duo cōtinens capitula. char.

Primū ca^m. Quid sit scotthōia atq; v^otigo q^o q^o eaz. cāe.

Secundū caplin. De signis tā pnosticis q^o demōstrati-
uis vertiginis ac scotthomie q^olter curari debeant.

Tertius tractatus de frenesi ac parafrenesi i se se
ptem continens capitula. char.

Primū. Quid sit frenesis ac parafrenesis: q^o q^o eaz. cāe.

Secundū caplin. De signis frenesis demōstratiuis.

Tertū caplin. De signis frenesis pnosticis.

Quartum capitulū. De cura parafrenesis.

Quintum capitulum. De regimine rerum sex non natu-
ralium in cura frenesis obseruando.

Sextum capitulum. De his que ab extra in cura frene-
sis sunt obseruanda.

Septimū capitulum. De his que ab intra in cura frene-
sis approxmantur.

Quartus tractatus de litargia in se continēs qn
q^o capitula. char.

Primū caplin. Quid sit litargia que cōsistit cause.

Secundū cap. De signis demōstratiuis litargie.

Tertū cap. De signis litargie pnosticis.

Quartū caplin. De rerū sex nō naturalū i cura litargie
obseruādo regimē: de flōmia ac v^otosis. ac v^ol de oibus
his q tā ab intra q^o ab extra mām diuertit z euacuat.

Quintū cap. De his q capiti ab extra sunt applicāda.

Quintus tractat⁹ de subeth seu subetia i se cō-
tinens sex capitula. char.

Primum capitulum. Quid sit subeth.

Secundū capitulū. De causis subeth.

Tertū cap. De signis subeth demōstratiuis.

Quartū caplin. De signis subeth pnosticis.

Quintum capitulū. De his que ab intra in cura subeth
sunt approxmāda.

Sextū. De his q ab extra i cura subeth approxmāf.

Sertus tractatus de incubo seu epialdes. tria i se
cōtinēs capitula. char.

Primū cap. Quid sit incubus seu epialdes z q cāe.

Secūm cap. de signis icubi tā pnosticis q^o demfatis.

Tertium cap. De cura incubi.

Septimus tractatus. De epilepsia. in se conti-
nens nouem capitula. char.

Primū ca^m qd sit epilepsia. q cāe. z q^o fit in locis.

Secūm ca^m de signis epilepsie demfatiuis: ac quali si p-
pprietate ac cōitatem fiat cognoscere debeas.

Tertū cap. de signis epilepsie pnosticis.

Quartū cap. de cura paroxismi epilepsie.

Quintum cap. de sex rerū non naturalū in cura epile-
psie obseruando regimine.

Sextum cap. de mō materiā epilepsie digerendi: que z
qualis illa fuerit euacuandi quoq.

Septimū cap. de his que ab intra sumpta epilepsia oēs
curabilem radicitus extirpant.

Octauū cap. de appropriatis quibusdā q^o exteri appli-
cata oēm curabilem epilepsia eradicant.

Nonum cap. de cura epilepsie q per cōitatem aliorum
membrorum causatur.

Octauus tractatus de apoplexia: duo in se cōti-
nens capitula.

Primum cap. Quid sit apoplexia. q cause: z q tā prono-
stica q^o demōstratiua sunt signa.

Secundum capitulū. De cura apoplexie.

Tabula

Monus	tractatus. De paralesi in se octo continēs capitula.	char.	14
Primum caplm.	Quid sit paralesis: q̄ q̄ ei sunt cāe.		14
Secundū caplm.	De signis demonstratiuis paralesis.		14
Tertiu caplm.	De paralesis signis p̄nosticis.		14
Quartum ca.	De regimine sex rerū non naturalium in cura paralesis obseruando.		15
Quintum ca.	De his que materiā flegmaticaz paralesis digerunt atq; tā cum medicinis solutionis q̄ caput purgij tam etiā cum gargarismatib; q̄ cum masticationibus.		15
Sextum caplm.	De his q̄ intus sumpta malaz cōplexio nem inductam remouent: calorem suffocatum viuificant z nervos a proprietate confortant.		15
Septimū capitulū.	De his que ab extra in paralesis flegmatice cura veniunt applicanda.		15
Octauū capitulum.	De cura paralesis sanguine: z melancolicæ ac colericæ: facte a mala p̄p̄one: z facte a casti vel p̄cussione: z de paralesi lingue.		16
Decimus	tractatus. De spasmo in se decē continēs capitula.	char.	16
Primum capitulum.	Quid sit spasmus tetanus cuze: siue alcuze.		16
Secundū ca.	De causis spasmi tā de inanitione q̄ de repletione: z tā p̄portionati ad mām q̄ nō p̄portionati.		17
Tertium cap.	De signis spasmi demonstratiuis.		17
Quartū cap.	De signis spasmi p̄nosticis.		17
Quintū caplm.	De his que intus sumpta spasmus de repletione curant alcuze: quoq;.		17
Sextum caplm.	De his que exterius applicata spasmi curant repletionalem.		17
Septimū cap.	De cura spasmi tā a punctura venenosa q̄ non venenosa causatum.		17
Octauum capitulū.	Qualiter z cum quibus febrib; in spasmo sit prouocanda.		17
Nonū ca.	De regimine sex rerū non naturalū in spasmo repletionali obseruando. z de spālī cura alcuze.		18
Decimū capitulum.	De cura spasmi ab inanitione prouenientis.		18
Undecimus	tractatus de tortura in se p̄tines sex capitula.	char.	18
Primum.	De torture causis ac demonstratiuis signis.		18
Secundū.	De p̄nosticis torture signis oris faciei q;.		18
Tertiu caplm.	Qualiter mā torture digerēda sit euacuāda quoq; ac de his que itus sumpta i cura ei p̄ueniūt.		18
Quartū capitulum.	De his que ab extra in cura torture sunt applicanda.		18
Quintū ca.	De torture cura q̄ causat ex spasmo.		18
Sextum capitulū.	De regimine sex rerū non naturalium in torture cura obseruanda.		19
Duodecimus	tractat. De tremore: in se vñū continēs caplm: in quo ponitur quid sit tremor: que cause: z q̄ signa: tam p̄nostica q̄ demonstratiua: z que cura zc.	char.	19
Tertius decimus	tractat. De stupore i se p̄tines qñq; ca.		19
Primum capitulum.	Quid sit stupor.		19
Secundū caplm.	De causis stuporis.		19
Tertiu caplm.	De signis demonstratiuis stuporis.		19
Quartū caplm.	De signis p̄nosticis stuporis.		19
Quintū caplm.	De cura stuporis.		19
Quartus decimus	tractat. De sabara seu supflua vigilia in se nouē continēs capitula.	char.	19
Primum capitulum.	Quid sit sabara.		19
Secundum capitulum.	De causis sabare.		20
Tertiu caplm.	De signis sabare demonstratiuis.		20
Quartū ca.	De signis sabare p̄nosticis.		20
5 ^m .	De his q̄ hūiores i sabara peccātes digerit etiant q;.		20
6 ^m .	De regie rex sex nō nālū cura sabare obseruando.		20

7 ^m ca.	De his q̄ in cura sabare applicant ab extra.	20
8 ^m ca.	De his q̄ in cura sabare appropinquatur ab itra.	21
Il lonū caplm.	De epiloganando in se ordine in cura sabare concludit obseruandum.	21

Quintus decimus tractat. De melia z mania i se. xvj. cōtinens cap.

Primum capitulū.	De notificatiōe melie atq; manie.	21
Secdū capitulū.	De causis melie ac manie.	22
Tertiu ca.	De manie ac melie demfatiuis signis.	22
Quartū caplm.	in q̄ assignat cā q̄re illiati qdā melācoli ci litterati facti sunt. Et q̄re et alijs futura p̄dicūt.	23
Quintū i q̄ tā manie: q̄ melie p̄nostica signa ponūt.		23
Sextū capitulū.	Quare in cura manie atq; melie tā sanguinee q̄ colie sit flebotomia fienda: qualiter quoq; z cum quibus sit digerenda atq; euacuanda materia.	24
Septimū capitulū.	De puluerib; atq; p̄fectiōib; que i cura manie atq; melie tā sanguinee q̄ colice p̄ueniūt.	24
8 ^m ca.	De balneis epithimib; vñctiōib; verberib; z cauterijs q̄ i cura mātē atq; mlie tā sāguiee q̄ colice p̄uāūt.	24
Il lonū caplm.	De rex sex nō nālū regimine in cura manie atq; melie tā colericæ q̄ sanguinee obseruādo.	25
Decimū.	Quali mlia fecal euanda sit z digerēda q;.	25
Undecimū ca.	De pulueribus ac p̄fectiōib; q̄ in cura melie a fece sanguinis causate p̄ueniunt.	25
Duodecimū ca.	Quali balnea fieri debeant. z vñctiōes verbera item atq; cauteria.	26
Tertium decimū ca.	Quali gñat hereos z qd ipse sit.	26
Quartū decimū ca.	De cāis hereos seu p̄lischī.	26
5 ^m decimū.	De signis tā p̄nosticis q̄ demitris hereos.	26
Sextum decimū capitulum.	De cura hereos.	26

Ultimus tractat. De catāro i se p̄tines. 12. ca.

Primum caplm.	Quid sit catarr.	26
Secundum capitulum.	De causis catarrī.	26
Tertiu ca.	De signis catāri seu mātē catāral' dmfatis.	27
Quartū caplm.	De signis catarrī p̄nosticis.	27
Quintum capitulum.	Quali in cura catarrali sit fienda flebotomia: ac mā digerēda: euacuanda quoq;.	27
Sextum ca.	De canonibus insitēdo catarrum calidum obseruandis: z de his que catarrum fiunt.	27
7 ^m .	De regie rex sex nō nālū i catāri cali cura obseruādo.	28
Octauum capitulum.	De regimine rex sex non nālū in catarrī frigidī cura obseruādo.	28
Il lonum capitulū.	De modo materiā catarralem fridaz digerendi pariter euacuandi.	28
Decimū ca.	De his q̄ p̄ticulariter materiā catāralē euacuāt vt sunt caput purgia masticatiōes zc.	28
Undecimū ca.	De p̄fortatib; cerebū q̄ ab itra sumunt vt sūt p̄fectiōes p̄lueres decoctiōes lupiāres foise. pile cōstrictiōes: gargarismata z simpliciā plima: q̄ iter dētes retenta aut trāsglutita catāz sūt z cerebz q̄ maxie p̄fortāt.	29
Duodecimū capitulū.	De odoramentis suffumigatiōibus lauacris embrocationib; sacellatiōibus vñctiōibus z cauterijs: que in catarrī frigidī cura fienda sunt.	29

finis.

Tractatus primus de dolore capitis in se. xvj. p̄tines ca.
 Quid sit dolor capitis: q̄t z que ei sint noia. Ca. j.
 Dolor capitis est nocitui sensibilitas aut i p̄niculis cerebz: seu craneū inuolūtib; aut in carne cooperiēte subito z material' impimentis. Substātia enī medullaris cerebz ac craneum cum ea neruis careant: non sentiūt unde illam dolorosam sensationē: qua dolere caput dicimus: in dictis panniculis: aut in illa carne fieri necesse est.
 Il nomina autem dolorem capitis importantia sunt plurima. Unum tamen omnibus commune est soda. Cetera vero fm doloris diuersa loca adinuenta sunt: q; dolor aut

totum occupat: aut partem capitis. Si totū cephalē ouū aut galeata passio nuncupatur. Cephalē dicitur a cephal grece quod idem latine est quod caput: qz totum ipm dolor tenet. Quūz fm Aulic. a quodam armorū genere: quod totum t3 caput dcm est. pprius tñ dicit ouūz ab vno qd est dolor vnus totū caput pprehendens. Et p file dī galeata passio. Galea vō est qddam armorū gen: totū caput defendens. Dicit tñ nōnulli p illa tria nota intensiore aut remissiozem capitis dolore intelligi debere. S3 cū hec scia praris derebus sit z nō determinis. parū de nouz disceptationibus curo. Si pte aut. mediā aut quartā: si medietatē dicitur emigranea. ab emi qd est mediū. Si qrtā pte aut ei' totā. aut ei' p'iculae. Si totā dī monopogia a monos qd est vnū: qz vna pte capitis tenēs. Si pte dī clauus: nam qibi dem p'inue clauus affixus sit appet patiēti. C Doloris capitis quidā p p'prietatē. z qdā p cōitatē fit. Eum p p'prietatem fieri dicim' cui' causa est dūntaxat i capite: z fieri dū p' contingit: aut qz dolore ad intra craneū aut extra in caniculo eū tegēte qz in zea mī seu almochati a gbusdā dī: vī in carne. S3 p cōitatē fieri dicim' cū ab alijs mēbris a capite qūq; illa sint pueniat: vt a stō epate splene zc.

De causis doloris capitis.

Cap. ij.

Un de cāis est agēdū. qz intrinsece z extrinsece esse pnt. Extrinsecapz qdā ieuitabilr occurrūt z qdā nō. Inenitabilr occurrētes sūt res sex naturales sine qbus hoīem viuere nō p'gigit.

Cū aut ille modū excederint sepe capitis dolore iducūt: vt supflua aeris calitas: aut friditas: balnei qz siue cuiusq; alteri' extrinsec' applicabilis calefaciēdi aut infriandū vīz hūis. Idē ira īgens efficit: ac excellēs gaudū timor grandis: z ad hūc modū de alijs aīe imoderatis accūbus. Eum qb' tñ supfluous coit' solet annexi. eiusq; nimia abstinentia. nā retentū sperma in venenū cōmutatur hali. 30. regni. a quo eleuati sumi sepe dolore capitis inducunt z mortē subitanēā interdū. Supflūū igit exercitium: lōga quies: obitio qz somn' lōgior: supflua vigilia: nimia repletio: abstinentia imoderata. Et pte cibi si nimia fuerit qzitas: si nociue qualitatē vt venenose zc. Si in sumēdo eū poster' ordo obseruet. Si sup indigestum ali' sumat. Si ex illis quoz natura est capitis dolore iducere fuerit. vt panis loliaci: aiāliū itestia. z potissimū sanguis: pīscēs qz in oleo nucū decocti: z maxime si calidi coopri fuerit: le gumia porri. cepe. alleū. caules nuces. anellanc. z alia plurima simplicia. de qbus ab auctorib' pprijs in caplis facile est videre. Et pte potus artificiales plimi iueniūt dolore capitis iducētes. S3 qd in cōi vī hēm' est vīnū potēs atq; fumosus: z hic i sūma sūt cāe ieuitabiles. Euitabiles vō sunt taz olentius qz redolentū rez odor vt musci stora cis croci costi cinamomi asse fetide amare: mēastri porri allei cepe z similia. Actus qz sonus terribilis qz vt tonitruū. bombarde z talitū: ac casus z pcussio. Et hic sūt i summa extrinsece cāe sodā efficere potētes. C Intrinsicē aut q siue p p'prietatē siue p cōitatē sunt. esse possunt ventositas se. apostema cōplones tā simplices qz cōposite: tā sine materia: qz cū mā vez vt 2^a pmi. Aulic. nī capite. de causis doloris absolute: ingt. humiditas cum sensus hebetet dolore nō efficit. Et idē ponit Ba. libro. x. tractatū cap. Cephalica. Et mesue cap. de psilio. in suo de psolatiōe medicina rū ingt. Non inuenim' humidū esse cāz doloris i qzū hūi dū i qzū pōt eē cū mā qz qzitate sūa moueret ad p'uinu tatis solutionē: sic citas vō de p acciō qz scilz alteri' gnis cause contingit vīputa solo p'uinu tatis. Mala vō p'plo cū materia est san. colera flegma vel melancolia. Et hic sua qualitate aut qzitate aut vtroq; modo aliquando sodā inducūt. Et ille sunt tam extrinsece qz intrinsece cause summatim collecte que subito materialiter solent cōmuniter capitis complexionem immutare aut in eo continui solutione facere seu vtrumq; ex quibus capitis dolor inducitur. C De cuiuslibet doloris capis. signis demonstratis. Ca. iij.

A cāis extrinsecis dolor ipse puenit h3 or dīne qz ipse supra descripte sūt. ifirmū aut astā tes itteroga. sic. n. i eaz cognitionē facile deuenies. Intrinsicē vō an p p'prietatē aut p cōitatē enēāt iuestigādū ē. C Et iō dolor qz p p'p

etate accidit ifirmū tādiū molestat: donec ppletā cura receperit z i visu z in auditu ceterisq; tā intrinsecis qz extrinsecis sensib' p'sepe fit turbatio vīus obscuritas: aurū tūit: iter dūz surditas: somni grauedo: rōnis p'turbatio z similia. Et qd hūiōi signū est potissimū mēbra alia: vt stomach' epar sple z similia in naturali tunc sua dispositiōe p'sistit. C S3 tua itereit eū qd ad intra craneūz ab eo qz extra sit cognoscere. Qua de re si in mirigis: seu alijs in pāniculis intra craneū existētib' dolor fuerit ad oculoꝝ vsq; radices puenit in tantū vt sepiissime oculi ab extra cassulā notant p'pellūt vt ego ipse vidi. Si in pāniculo craneū tegēte: aut i carne dolor fiat ad oculos nō p'iget: cutis tacta dolebit: cū qz tal' veluti qd ad intra craneū sit ceteris paribus crudel' nō molestat. C At is qz ppter mēbroꝝ cōitatē sit fm qz cōitas mēbroꝝ vna vice magis qz alia patitur pausas h3 interpolationes: cū quo mēbrum tale a sua naturali dispositiōe variatum cōperies. Ut ergo ordinate per cās descriptas incedā. Si a febre dolor pueniat eūz se ipsa manifestat. De apostemib' aut qz dolore capitis efficiunt: infra pprijs capitul' dictio fiet. Ille vō qz a vīositate sit dolor ē pambu lant: cū quo tūit' aurium qz sentit'. C Illunc de signis qz dolorum capitis cās ostendūt dicendū est. Quib' p'p'is ad illorum signa qz per cōitatē sunt particulariter cōdescēdere licebit. Et qz tam mala cōplexio sine materia: qz cum mā in cā esse pnt. Si sine materia fuerit nulla grauedo in capite aderit: nulla quoq; in narib' hūiditas: qz in oī cōple xione cum mā qz tūlacūq; sit. vt inquit Aulic. prima tertij app'are solet. z in capite qz granitas: z maxie si ipm patiens inclinauerit. Qz si sine materia complo calida fuerit absq; grauedine capitis dolor acutus erit: rubet oculi tactu caliditas sentit: z his calida nocent. Complois signa frigide istis sūt opposita. Et si cōplones iste cū mā tūte fuerint erit sanguis colera flegma melia. Si sanguis cum eis cūz in anteriori pte dominet dolor illic aderit: z caliditas mistis ibidem tactu p'cipiet: rubet facies: revent oculi: z app'aret qz nō erant solite apparere vene: qz vō in timporibus istant dulcescit os facies ac mēbra cetera cū qdā madesa ctione grauescunt: etiā a nona hora noctis vsq; ad tertiaz diei qz est hora san. inualescit. pulsus fit magnus plen' atq; fortis: vīna subrussa atq; spissa z ei' supior circūl' quoq; Quod si etas cōplexio tps anni pcedens regimē z talia sanguini p'sentiant certior multo fiet. C Si colera dolor acutus ac pungitiuus in dextera pte capitis erit qz colera ibidem dominat' z tactu caliditas pungitiua sentit. citrina app'aret facies oclorūq; albedo: os amaricat: sitis crescit. appetitus diminuit: infomneitas plerūq; accidit. Et a tertia hora diei vsq; ad nonā roborat' dolor: vīna citrina ignea atq; subtilis est. Similr z circulus pulsus velox frequēs z durus. Qz si etas cōplo z alia cōsenserint in cā eē co. haud qz dubites. Notādū tñ qz tā colera pura qz nō pura in cā eē pōt. Que igit dicta sūt nūc signa supra purā colerā magis arguūt. Et si nō pura fuerit inter h3 z qz statū de flegmate dicentur signa mediū tenet. C Si ergo flegma in cā fuerit in vniuerso capite z in occipitio maxie vbi ipm dīatur grauitas sentit magna z frigiditas. itez albescit facies: hebetando sensus: os plurima cū salina inspiduz sit. h3 tñ flegmatū diuersitate diuersificat' z sapor: nā si dulce fuerit salina dulcescit. si acre acescit. si saluz i ore mālifesta faldedo sentitur: in narib' plime supfluitates effluūt: grauis fit somnus. Et a tertia noctis hora vsq; ad nonā est hora flegmatis continue magis infestat. erit vīna alba atq; spissa. circulus qz: pulsus qz mollis tardus atq; rarus cū diuersitate quadā erit: z si etas cōplexio z filia his attestant: dubiū nullū nūc erit. C Si melia cū frigiditate qdā in sinistra capitis

partem ubi ea plus viget: dolor pl^{us} sentit: liquet facies et oculi
loz albedo tumet: patiens mortuos ac terribilia somnia vi
det: hora mlie q^{ue} est hora nona diei: vsq; ad tertiā noctis cō
tinue magis affligit: pulsus tardus rarus atq; durus erit.
Q^{ui} si etas: precedēs regimē: cōplexio et hmoi sup meliaz si
gnificēt certiorē in indicādo te reddent: vrina vō suo cum
circulo alba: erit atq; tenuis. Interdū tñ ad palliditatē seu
nigredinē tendit: verū pma materiei magis arguit pñsten
tiam. scda vō euacuationē. q^{ui} si tñ bona fuerit cū infirmū p
sistentia intolerantia doloris capitis solutionem arguit.
CSz legētū pace hic succincte aliq^{ui} q^{ui} tractatu de vrinis
plūxius tetigi replicare liber: q^{ui} nō solū p vrinā sup humo
res: ac eoz maturitatē significare possumus: vel imaturita
tem: s; et sup mēbroz dispōnes. qd hoc mō fit. q^{ui} scda dige
stione in corpe pfecta p aqā sanguini supflua ad renes de
mittit: et ad vesicā tandē: et hec est vrina q^{ue} extra finit^r p pel
litur: vt aut sanguis ad mēbra nutritenda liberius transire
queat secū humiditas certa cōmiscet: cui^{us} postea pars ali
qua nōnūq; p sudorē emittit: et interdū resoluit infensibi
liter: sed ps alia ad epar demādat secū supfluitates mēbrū
illius a nutrimento refecatas nōnullas deferens q^{ue} successi
ue tanq^{ue} supflua ad renes et vesicā missa cū vrina misceat.
Et tūc supfluitates a nutrimento illi^{us} mēbrū refecate in vri
na quādā sequestrationē faciunt. et hec est hypostasis. hūi
ditas vō illa cū substantia vrine pmixta silem locū pōit quē
mēbrū a quo decidit in corpe possidebat. nā spūs cū calo
re naturali tā in corpe: q^{ue} extra oia in suo vbi situare cona
tur. Cūq; humiditas illa a q^{ue} decidit mēbro aliquall^{is} pas
sa sit sup dispositionē ei^{us} aliqd significare posse cōprehē
sus est. Et ppter hoc antiquoz nōnulli ingenij pīpicaces
q̄tuor circulos seu q̄tuor in vrina dīas ponūt. Ex qbus
sup varia mēbra aliqd posse significare cōphēdūt: nā cum
sanguis cerebrū nutriturus subtil^{is} sit: atq; lenis: vt testatur
auctores: et pcpue Aristot. in de sono et vigilia. cuz inquit.
Sanguis purissim^{us} et tenuissim^{us} fert ad caput: et ad nutri
mentū mēbrū supiorz: et turbidissim^{us} ad inferiora. Et in de
histo. aialū cap. 3°. Hs aut ingt subtilissimū et puriss. sang.
hs et inferiorib^{us} q^{ue} supiorib^{us} grossior sanguis fit et. Qua
re sic erit et humiditas sanguinea illū pcomitās: q^{ue} sub poste
riori leuitate a spū et calore nālī iūcta q^{ue} in suo situ oia: vt di
ctū est: suo posse situat: supremū in vrina locū tener: et hec
est ps circularis. Secundus circulus sup cor et spūalia si
gnificatiōes hz: q^{ue} sanguis illa nutriturus magis terrestris
est: q^{ue} is q^{ue} ad cerebrū demādat: et q^{ue} nō color cordis hūi
ditate illā supi^{us} p pellēs itēior atq; fortior sit. ppter tamen
spūs hūiditatis. terrestritate eleuari ita alte neq; tal^{is} in
vrina secūdū locū t. Terti^{us} circulus ab epate et alijs nutri
tiuis mēbris puenit: q^{ue} hūiditas tā caloris diminutōe: q^{ue}
materie illi^{us} terrestritate tam alte sicut immediata alcēdere
nō valet: et ppter b^{ea} tertiū locū in vrina possidet. Quart^{us} cir
cul^{us} mēbroz est inferiorz: q^{ue} ceteris grossiori sanguie nutritū
tur: et alioz respectu diminuti sunt caloris. q^{ue} fit vt q^{ue} ab eis
veniūt hūiditates infimū in vrina locū teneāt. Ex qb^{us} oib^{us}
apparet q^{ue} ex circulo vrine tā sup cerebrū spūaliū nutritio
nis: q^{ue} alioz mēbroz dispōne aliqd significare possum^{us}. ad
ppositū ille circulus i supma vrine pte rube^{us} et spissus exis i
capite sanguinis dñū indicat. Subtilis vel igne^{us} tal^{is} sub
tilitate coleram grossus et albus flegma. subtilis et albus
niger quoq; siue pallidus etiā cuz subtilitate meliaz denū
ciat: tñ q^{ue} vt dictū est pms materie pñstētā: et secūd^{us} euac
uationē enūciat: duo igit circulozū colores repñuntur:
plumbeus. s. et viridis. plumbe^{us} extinctionē caloris et epi
lepsiā seu appoplexiā futurā denūciat. viridis autē hūoz
adustionē et in acutis febribus futurā frenesim. Der signa
ergo q^{ue} dicta sūt in capitis dolore p pñtate effect^{us} facile
cōprehendes. Cū nunc vero q^{ue} dolore p cōitatem pueniēt
demōstrant dicēdum est. vñ si a stomacho is veniat p eius
grauedine nausēā vomitum fastidium digōnis mltitiam
et similia cognoscit. et qd omnibus capitis doloribus a sto

macho puenientib^{us} cōe est. statim dolor ipse sumpto cibo
minoratur. Quāobz putātes plurimum ab inanitiōe pro
uenire: vt pellāt dolorē: manducāt: vnde q^{ue} crudū sup in
digestū ponūt: dolor ipse fit solito maior. Qd si colera in cā
fuerit ex situ: ex amaritudine oris: et alijs signis pñctis su
per colerā arguentib^{us} deprehendes: et inanitiōis tempore
cū colera supincēdat: dolor auget. Qui a flegmate vñ mlia
fit inspidas oris: puatio sitis: et breuiter signa alia supius
tacta q^{ue} sup flegma et meliam arguūt eū demōstrāt. Sz do
lor in his vacuitatis tpe diminuit. immo videt nūq^{ue} nisi
ex longa abstinentia totaliter auferri. Tlex et si in his oibus
cibo sumpto dolor remittat anteq^{ue} crescat diut^{us} stat q^{ue} a co
lera q^{ue} q^{ue} a flegmate seu mlia puenit. Et si epar ei in cā fuerit
in dextera capitis pte dolor fiet. Si splē in sinistra. Si ma
trix in capite vñ tñ occipitiū. Si renes aut dorūz vñ
posteriorē. Si mirach aut itestina vt plimū i anteriori. Sz
vbi de his certificari cupias pñcto^{rum} mēbroz pter nāles
dispōnes: quas pmittente deo infra describam considera.
Cū sit in quis dolore capitis pñsticādūz. Cap^{itis}.
In acutis febrib^{us} insomneitas cū mētis alie
natiōe et fortis dolor capis: siue aliq^{ue} māifesta
cā supuenerit mortale. Capitis dolor q^{ue} ap
petitū pñternit et isōneitate ac alienatōez idu
cit mortalis: is. n. tā in naturali: q^{ue} aiali vñute
nocumentū igēs eē demōstrat: si doloris vi in capite vt plerū
q^{ue} fit tantus humor attrahit q^{ue} in anteriori pte apostema fi
at mortale. dolor capitis q^{ue}q^{ue} ille fuerit cui spasm^{us} supue
nerit mortale. In dolore capitis subito eueniente si infir
mus sine voce fiat mortalis. Nā nocumentū tñ in cerebro
esse arguit q^{ue} vt plimū tales appoplexiā incurrit. Cū in
dolore capitis oculo^{rum} educio seu iporū nimia retractio
supuenerit et somneitas et alienatio fit mortale. In dolo
re capitis singultus pseuerās mortale. Dolor capitis ap
petitū pñternēs et debilitās digestiua malū. Dolor capi
tis ex flegmate aut melacolia pueniēs ceteris pib^{us} alijs fit
lōgior. Dolor capitis ex cerebrū debilitate pueniēs et q^{ue}
cūq^{ue} leni cā reuertit: et eo frequēti^{us} si debilitās digōnis hu
ic adiūgit. Qis dolor capitis q^{ue} aliq^{ue} dispōni pñariam
curā exigēt cōtingit. vt ē exēpli grā catarr^{us} reumatizās cu
rā difficulter recipit. Nā in illo cāu appropriata calida ca
tarz eliquāt: frida vō pfluere faciūt: q^{ue} rē. Urina similis
vrine asinoz pñtē pñtū aut futurū capitis dolore signifi
cat. Alui. testare. Apocrate q^{ue} afforūsmoz q̄ta. Quibuscum
q^{ue} q^{ue} i febrib^{us} vñte pñturbate valde rē. Urina i acutis fe
brib^{us} q^{ue} alba fit et subtil^{is} materiei raptū ad caput significat.
Et ista sūt ex eis vt Alui. ingt pculdubio sodam efficiunt.
Quāst dolor capitis sāguis vitio pueniēs curād^{us} sit. L. v.
Sanguis capitis dolore effecerit cōmune s; p
pus ad supfluitatū cōiū educationē attēde: q^{ue}
si nā nō emisit. R. malue. blitis. folioz mer
curialis viol. ord. añ. Al. i. fiat decoctio de q^{ue}
accipe. l. i. f. i. q^{ue} casie: pul. zuc. añ. 3. i. sal. triti
paz fiat clist. Et si patiens portione materias illas educētē
pdiligat. R. cap. ve. floz bora. bug. viol. añ. Al. i. f. pñoz
nūero. x. tamarindoz. 3. i. fiat decoctio in cui^{us} 3. iij. dissol
ue cassie. 3. x. aut māne. 3. i. f. sirupi vio. 3. i. et fiat por^{us} que
tuo infirmo in auroza tribue. Libū tñ hora pñtera recipiat:
et si adhuc opata nihil fuerit. Cōibus illis superfluitatibus
eductis regulariter ad san. minutionem accedas: vbi q^{ue} ad
flebothomiā req̄ita cōsentiat: et magna repletio sanguinis
affuerit de basilica pmo flebothomiā face: et copiosaz satis
i crastinū de cephalica. Quarta vō trāfacta die ultra si do
lor ex toto nō abierit: de alia cephalica flebothomiā reite
ra. Et si eā apieris et nō erit: eius loco nigrā incide: ipsa
q^{ue} a capite multū euacuat: vt Galie. iij. de interioribus: q^{ue}
itē suo in passionario vbi dolor ille multū plonge^{us} venaz
tūporū: aut frontis: aut nasi incidi iubet. Et idēz pma ter
tij voluit Alui. ac suo in cōtinēti rasis. verū vbi talis dolor
in posterioribus affuerit id regularius fit. iuxta amphoriz

muſpicule quite. Poſteriora capitis dolentia i fronte venas
icifa iuuat. Ego vo in caſu illo cu ſetis vel alr ſan. a narib⁹
puoco. id. n. ſecuri⁹ ac comodit⁹ ſit. Illig vo pdicti vñs ſan
guifugas applicat. qd tu facias ſi libet. Iſis pactis ſi q ma
la cõplexio derelicta ſit: ea put ſequenti cap. dſcribã reoue.
De regimine rerũ ſex nõ naturaliu in cura doloris capi
tis vitio ſanguinis puenientis obſeruãdo. Cap. vi.

Clatu vo ad rerũ ſex nõ naturaliu obſeruãdu
regimẽ aerẽ ad frigidũ z ſiccũ dclinãtẽ iſpiter
quẽ ſi cũ alteratiuis hĩe neceſſe ſit. ex roſacea
aq ſandal: z aceto pmixta: camerã irroia. Ut
ex aq liphata cũ aceto pmixta idẽ facias: z qe
te vtẽdu eſt. In audiẽdo cãtilenas iſtra muſicalia delectan
tia noua z gẽgd gaudiũ iducere põt vt ſit eger itẽr⁹ ſtudi
um adhibe. occupari in eo qd gaudiũ: vt auice. q̄rta pmi
de ſedatione doloris vehemẽtia doloris ſedat: irã z ſurores
z talia deuiter: cõitũ q̄rto ſolito ſomno nocturnus ſomnus
equetur: ſz diurnũ vitet. Cũ cibo ptisana ordeacea non
colata deſi: quã cũ agreſta ſucco limonũ granatorũ citri:
citraguli: ſeu acetofelle alterare poteris: omnia q̄ ſercula
deſcribẽda: ordeũ auenatũ mica panis abluta amidũ ſe
mula z amigda. lac cõueniũt. Qũ ſi ad carnes trãſeũduz ſit
gallinarũ nõ coeſtes pulli dentur: vñ capti caro. z he car
nes ſuccis cũ pſcriptis alterent. Et ſi cõuſſo op⁹ fuerit ex
carnib⁹ cõmiſce pſcriptis ſuccis. Helatĩe gelũ cũ aq aceto
z vino ſacte comẽſto iterdũ pderit: vitet vinũ: cui⁹ loco
aquã ordeĩ bibat: vel cũ zucca. ſolũmõ coctũ in qua gna
toz vinũ ſi libet cõmiſce: vel citraguli ſuccũ: ſeu citri ace
toſitatis. Qũ ſi inuenis robuſt⁹ fuerit: z in tpe calido cum
ſuccis iſtis aquã ſimplicem miſce. vel cũ roſaceo ſirup. bi
bat. Et ſi laſciue gĩa ad vinũ dandũ cogeris ſit poti⁹ ſim
plex aq vino limphata: q̄rto vinũ limphatum aqua: dietetur
ſobrie ne in digerendo cibum naturam occupes.

De cura doloris capitis prouenientis a colera pura: ac
etiã qualiter a mala complexione calida ſine materia fa
ctus curari quoq; debeat. Cap. vii.

In dolore capitis a colera pura pueniẽte p⁹
cluſtere i cap⁹ pcedẽti deſcriptũ fieri iubeas:
vñ potionẽ illã lenitiuã dato: demũ vbi patiens
vẽoſus fuerit cephalicã aut nigrã icide. Alde
mor tñ eſto ſan. cẽ frenũ colet. vñ pcedẽtis re
ſpectu nõ mltã extrahẽda eſt ſan. q̄ntitas: nec i his fieri mo
deratã ſleatĩ timeas. Itã Sal. i ſoda ſlegmatica eã fieri iu
bet: ſi patiens ſit vẽoſus q̄nto de regimine ſãitãt. Cũ his facti
p mãe digeſtione. R. ſirupi ace. ſimplicis. 3. i. f. aq endi.
3. ii. aq lup. 3. i. pyna vice miſce. vñ loco ſirupi ace. ſimpl.
pone ſirupũ de nenuſare vñ. aut oriſacarã ſimpl. Et vbi
ſirup. magĩale facere libz. R. endi. ſcario. lactuce: vñ. roſ.
ru. ſloz nẽũ. añ. Al. i. q̄tuor ſeminũ ſloz. 3. i. ſe. papa. al.
3. f. paſſu. 3. f. ſiat decoctio. z cũ lib. ii. zucca. al. z 3. iii. aceti
ſiat ſir. de q̄ ſupraſcriptoz loco. 3. i. f. p vice tribue. Cũ
geſta mã. R. capil. ve. ſloz bug. boia. vñ. ſtica d. ordeĩ añ.
Al. f. prunoz nũero. x. tamaridoz. 3. i. ſiat decoctio: in cui⁹
3. iii. diſſoluãt caſſie. 3. i. electũ. de ſucco ro. 3. iii. ſir. vñ. 3.
i. pulueris ſtica. 3. f. z ſiat pot. Cũ ſiat ſic. R. corticũ
mirabo. citri. 3. i. iſudant i pſcripte decoctiois q̄ntitate ſuf
ficiẽti: addẽdo pulueris ſtica. 3. ii. z p horas. x. i iſuſione p
maneat. z ſiat expſſio cũ q̄. 3. i. caſſie cũ pdicta decoctione
extracte cõmiſce electuarij de ſucco ro. 3. ii. z cũ. 3. i. ſirupi
vñ. ſiat medicina. Cũ ſiat. R. electi reubar. 3. ii. f. ſtica. 3.
ii. ſpice gra. vi. Inſunde i aq̄ edũie p pũs tñ modico vini
albi cũ aſpẽm⁹: z horis. x. i iſuſſioẽ dimiſſis fortis fiat ex
preſſio: cui adde extracte: vt ſupra caſſie. 3. i. z ſiat potus
Cũ i modũ pulueris z eĩ bñ delicat⁹. R. diagridij a. 3. f.
vñ. ad. i. ſtica. 3. ii. zucca. 3. f. ſiat puluis. quẽ patienti tuo
cũ aq pluniali vñ ro. vñ plãtãginis dato. opationẽ. n. mirãz
efficit. Si i pfectiois foia da. 3. f. electuarij de ſucco roſ.
ſi p bolos fuerit. put vltra mōtes cõiter ſit. Cũ ſiat ſic
R. electuarij d ſucco ro. i cõi forma facti. 3. f. pulueris ſtica.

ca. 3. f. zucca. q̄rto ſufficit: z ſiat bolus deauratus. Cũ in
pillu. aggrega. 3. ij. f. ſtica. 3. f. ciamo. 3. f. ſormẽt pillule
cũ ſirup. de ſtica. q̄rto doſ. ſit a. 3. j. vñ. q̄rto ad. 3. iij. Al. doũ ḡ tã
etiãndi q̄rto digerẽdi mãm h̄ multiplicem tibi deſcripi.

Qualiter z cũ q̄b⁹ mã ſit diuertẽda: ac q̄lter mã tpa. eua
cuata ſit mala cõple. derelicta corrigenda. Cap. viij.

In quocũq; morbo mãz diuerrere potes: qd i
caſu illo maxia puenit: z hoc cũ ligaturis ad
brachia z ad coras fiet cũ ventofis ſine ſcarifi
catione ſup ſpatulas appoſitis: ac cũ tibiãrũ
z brachioz lonone: quã ſic facies. R. folioz

ſalicis: ſol. viol. ſol. vitis albe vñſere añ. Al. ii. ſiat decoctio
cũ q̄ añ cibũ tam brachia q̄rto tibiãs ſit lauã: iſerĩ⁹ trahẽdo
ſemp: z ſit q̄rto patiens ſufferre poteſt calida. Cũ euacuata
itaq; mã ad localia venit: in quo alterãtia ſola capiti appli
cata ſufficiũt. Cũ tñ ne qd qd capiti apporximes ſue
epithima ſue emplũ ſeu q̄duis aliud fuerit tã diu ſuper
ipũz morãz faciat: qd ad nimia actualẽ caliditatẽ deueniat
Ea. n. capiti reflexa mãm illãz ad diſcrãſia augetur: z ideo
tã in pcedẽti q̄rto in pũti q̄rto in oi alia cã calida id mēti ſemp
hẽas: z imediate deſcribẽdis vtẽre. Cũ tñ igit ad actũ pra
cticũ te deducã ſup tipora z frontẽ ad cõmiſſurã vñq; ſe
pe q̄duis iſtraſcriptoz applica. vt. R. olei. ro. 3. ii. aq ro. 3.
j. aceti. 3. f. addita ſit: z in eo imerſas pecias locis dictis ſu
perpone. Nel loco olei ro. accipe oleũ de ſol. ſalicis de cu
cur. vñ. de nenuſare aut de papauere. Cũ tñ ad idẽ iſtra
ſcriptoz ſuccoz glibet valet. z eſt ſucc⁹ lactuce ſempũue
vermicularis corrigiole paſſule ſolam folioz ſalicis vel
capoloz vitis: z potes cũ iſtis parti aceti miſcere ſi libet vñ
parũ cãphore. Nel facias ſic. R. ſucci ſolatri. 3. vñ. plue
ris iſqami albi: pulueris papaueris albi. añ. 3. f. pulue
ris corticũ mandragore. 3. ii. iſtis mixtis linitio fiat. Nel
loco puluerũ pſcriptoz pone ſandalos albos z rubeos
ro. ru. ſpodi. añ. 3. iij. ſiat puluis quẽ cũ pſcriptis liquibus
miſce. Nel facias ſic. accipe ſuccũ capoloz vitis: z cũ ſari
na ordeĩ z oleo ro. lĩnĩtũ cõſice: qd vt ſupra vtẽre. Nel
alr. R. de lacte mulieris q̄ puellã peperit. qd cũ albumine
recẽtis oui ſit agita: vel ex. folijs edere terreſtris cõfectis.
z albumie oui cũ modico olei ro. emplaſtrũ face. vñ loco.
ſol. edere. R. herbã acetoz. z iſtãrũ loco Rãf. in continẽte
folia ſalicis accipiebat. Nel facias ſic. accipe aq ro. 3. f.
vel aq raſure cucurbitẽ: ſeu folioz nenuſaris: plãtãginis
vel ſolatri tũdẽ aceti miſce: z pecias imerſas fronti z tim
pouib⁹ applica: alũ vñ ſuz aq ſimplici cum aceto z pluri
muſ vz. Nel. R. mucilagũs pilij cũ aq ro. extracti. 3.
iij. aceti. 3. f. agita ſit: z vt ſupra vtẽ. Cũ nonulli ex chĩmo
lea pſcripta emplaſtrãt loca. Et q̄rto citiſſime deſiccat cum
aq ro. vel cũ quĩs ex ags ſupraſcriptis eã remollias: quãz
ſepe renouã: z ego ſepenumero ei⁹ loco ea vñ ſuz q̄rto ſi
do mole fabi repſi. Nel facias ſic. R. ceroti al. Sal. 3.
ij. ſuci ſolatri: vel cucumeris: vñ cuiuſvis ex pſcriptis her
bis. 3. f. ducant ſimul z loca pſcripta inungant: vñ loco ei⁹
vtẽre populeone. deide folia ſalicis ſuppõe: z laudat me
ſue plurimũ i cãu iſto capiti embrocationẽ iſtraſcriptãz: vt
R. vñ. folioz ſalicis folioz muſcatelli. folioz nenu
ſaris maluarum añ. Al. j. ſiat decoctio ex qua accipe fra
viceollũ imple. z per cannã ipſius ſuper caput aquã in
funde: z ſi ex decoctione illã patiens caput lauet: peccatũ
mortale nõ cõmittet: cũ hac q̄q; decoctione lauare tibiãs
ac pedes valet multũ. Cũ tñ et ſi ex roſacea aq ſepe iſirmi
faciẽ irroaueris. In hoc itẽrũ caſu odorata multũ valent
vt. R. olei vñ. olei de nenuſare. añ. 3. j. cãphore. 3. i. agĩten
tur ſit. z ptiãlã ſpongĩe imerſam ſepe iſirmus odorẽt: vel
ponat in ampullã ſtricti dorificij quã ſepe narib⁹ appõe:
vel ſloſculũ bõbactis imiſſum narib⁹ appone. vel reſolue
camphorã in roſacea aq: z ea vt pcedenti vtẽre. Elucto
res plurimi in talib⁹ odoramẽtis opũ adĩgunt. qd tu fa
cias ſi libet. z maxime in ſomnietate longa pcedẽte. Quã
tũ tñ potes in quocũq; caſu opũ deuota. quo ſi vñ libet

more mesue facias. R. opij. camphore añ. ptes eqles. for mule veluti lentes fiat: quarum vna aut due in oleo vîo. aut de cucurbita dissoluant in quo flosculum bombacis itinger: z narib' imitte. Cel añ. R. spodij. 3. ii. opli. 3. i. croci. 3. f. fiant vt supra formule: quibus vt dictum est vtire. De regimine rerû sex nō naturalium in cura doloris capitis a pura colera z etiā a mala complexionē calida sine materia proueniētis obseruādo. Cap. ix.

Sex rerû sex nō naturalium regimie est a mō describēdū. z qđ qđ pcedēs ad frigidū magis declinet facito: egruz tuū aere frig. colloca. qui etiā cū aq̄ ro. aceto pmixta alterādus erit: aut cū aq̄ boni fontis z aceto. Et herbis qđ cū florib' odoriferis pauimentū substerne: arborū iterū frōtes p camērā colloca: vt sunt querc' salicis vitis: z silium: linthea mina in aq̄ rosa. z aceto. vel aq̄ fontis z aceto madefacta circū camērā desup lectū apponat. Calata vō piris aut redolētib' pomis p frusta incisis in aq̄ rosarū z aceto asphis repleta in diuersis camere loc s situent. Si tñ talū q camērā infrigidat: z eam redolētē efficiūt copiosius fieri cupis vide meū de se. seu de peste z venenis: hi. n. varios modos hec efficiendi tibi dabūt: tam in cātilenī s qđ in gbus: cumq; alijs sibi leticiā iferētib' tps suū terat. Gram furorem z similia deuiter: coitus quoq; Somn' sibi longus competit capite super puluinari vento pleno: z non plūmis quiescente. Q. si eum sup folia redolentū arborū cū aqua rosa. mixta z aceto aspersa teneret: nihil supra. repletionē oēs deuiter. Quantum ad cibū cōuenit ptisana oz dei nō colata panata itē in puli brodio cū lactuca portulaca acetosa endiuia q̄ttuor seminib' frigidis: vel cū aliquo talū alterato decocta. Et illa quoq; in ferculo cōueniunt ac brodiū amigdalārū triamidū ordearū auenarū z mica panis ter p pus in aq̄ frigida lota: postea succo arācij: vel acetositate citri berberis: aut vino granatoz aspersa super quā zuccarū pone si libet. Regulariter carnes prohibentur. Sed si lasciuiā grā vel alteri' dare cogamur sunt puli gallinarū nōdum coeuntes. auicule rubales. edine carnes: vel lactētis vitulū: hoc casu cucurbita vel alio ex statim dictis alterentur. Et si eas infirmus assatas prediligeret: cum aqua ros. cum modico agreste vel aliquo ex succis prescriptis irroretur. Et si cogaris ad oua danda moliter decoquant in aqua: z cum prescriptis succis alterent. Potus sit aqua ordeī. Et si fuerit iuuenis: in tempore calido: colericus z cetera: da recentem aquam cum modico aceti permixtam: z est mirabilis potus: vel pone vinū granatorum succum citranguli vinum berberis: vel aliud quod tale. Et si vinum inuitus dederis sit aqua vino al. vel rubeo bene claro limphata.

De cura doloris capitis q a colera puenit vitellia. Cap. xi.

I capitis dolor a citria colera proueniat sex rerum nō naturalium regimen ad tēperamentum magis qđ pcedēs fac vt declinet. Quā tum vero ad medicinalia pro superfluitatib' cōiuz educatione si clistere op' fuerit. R. malue blitis mercurialis florum camomille florum boraginis ana. ʒ. i. f. fiat decoctio: de qua accipe. lib. j. f. in qua dissolue cassie pulueris zuca. añ. 3. i. hyerepigre. 3. f. olei cōis. 3. iij. salis triti parum: z fiat clisteriū. Q. si patiens per potiones eas educi p̄diliget. R. capill. ven. florum buglo. bora. viol. añ. ʒ. i. sticados yfopi añ. ʒ. i. f. passulorum liquiritie añ. 3. f. iuiubarum p̄nuorum. añ. numero. ix. tamaridi. 3. i. fiat decoctio: in ipsius. 3. iij. dissolue cassie aut māne. 3. x. vel. 3. i. f. mell' rosacei. 3. i. z fiat pot'. Cel facias sic: z est aqua fructuū mesue in capitulo de soda a colera citrina proueniēte descripta: q recipit ros. vîo. añ. 3. iij. sumiterre. 3. f. pruna. xii. Iuiubarū sebesten añ. numero. vi. tamarindorum. 3. f. fiat decoctio. Deinde accipe corticum mirabol. citrinorum. 3. i. sticados. 3. i. infunde in huiusmodi decoctionis quantitate sufficienti:

z buliant parū z fiat expressio cū qua misce cassie aut manne cum dicta decoctione distemperate. ʒ. i. f. mellis ros. 3. vi. fiat potus. Cuius superfluitatib' cōisbus eductis si flebothomia fiendam iudicaueris cephalicam dextram incide: vel eius loco inter spatulas cum scarificatione vētosas appone. vices enī suppleat cephalice. Flebothomia facta si materiam minozare volueris in quo potuum prescriptorum si libuerit diafiniconis aut electuarij indi 3. ii. adiunge. Cel facias sic. R. turbit. 3. i. f. ʒ. i. sticados añ. 3. i. infunde totum in modicum decoctionis suprascripte: z buliant parum. fiat deinde expressio. cū qua postea cassie vel manne vt supra distemperetur. ʒ. i. mellis ros. 3. i. z fiat medicina. Cuius potius pillulas vellet. R. pillularum aggregatarum. 3. f. cochiarum. 3. i. fiant pillule. v. aut. vii. Item in formam boli. R. diafiniconis aut electuarij indi. 3. iij. zuccari quantum sufficit: z fiat bolus deauratus. Cel recipe specierum electuarij et cum succis cum quibus ipsam conficitur: facta residentia zuccarum cum sufficientia resoluator: z fiat cōfectio per bolos: quam secundum specierum ingredientium quantitate dabis. Cuius vis ad hoc propositum sufficientem pulis. R. turbit. 3. f. ʒ. i. sticados ana. 3. f. diagredij gra. vi. macis sandali rubei. ana. gra. iij. zuccari. 3. vi. fiat puluis qui totus cum aqua lactis in vna vice detur. Cuius materia ad residui digestionem. R. sirupi acetosi simplicis. mellis ros. co. añ. 3. i. f. vel oximellis simplicis. 3. iij. aque absinthij: aque endiuie: aque buglosse. ana. 3. ii. pro vicibus duabus. Et si vis magistralius facere cū his aq̄s parum sticados bulli: vel nucis muscate. Cuius vō ad hāc intentionem magistralē sirupum volueris. R. sticados yfopi: cuscute: endiuie: scariole: lactuce. cicoree añ. ʒ. i. f. radicez fenic. 3. iij. se. endi. se. scariole añ. 3. i. fiat ex his decoctio. z cū lib. ii. zuccari. z cum. 3. iij. aceti. fiat sirup' cū nuce muscata aromatizatus quo prescriptorum loco vtire. tñ sirupizetur patiens: q tibi materia videatur digesta. quam postea ex descriptis immediate solutius euacua. Scdm tamen exigentiā doses illas auge. Cuius materia educta: vel saltem eius parte maioris: si ex masticatoijs sternutarijs: caput purgij: seu gargarismatibus vti necesse sit: seu ad doloris sedationem: aut aliquam malam complexionem amonendaz quicq; si oporteat facias: prout in capitulo sequenti describam.

De cura doloris capitis q a colera puenit vitellia. Cap. xi.

Olera vitellina in causa existente sex rerum non naturalium regimen non debet ad tantā frigiditatem: ad quantam precedens declinatione: immo potius ad temperatam siccitatem. unde lactuca: cucurbita: quattuor semina frigida: z similia pretermittenda sunt. Carnes lactentis vituli dabis: iuuenis montonis: perdicum: fasianorum: caponum: z similia. nec sunt cum agresta seu aliquo talium alterande: ordeī aqua relinquenda: vinum cum simplicis aqua eius sūm potentiam limphandum detur. Cuius debitis horis exercitet: z somnus sit longior: aer temperate ad calidum z siccum declinet facito z nunq; cibo stomachum grauet. ventris vero beneficium: vt omni die habeat procurer. Q. si natura non fecerit facias sic. z per hoc ad medicinalia condescendo. R. malue blitis mercurialis: sticados: matrum violarum: fursuris. quod quasi decoctione finita ponatur ana. ʒ. i. fiat decoctio: ex qua accipe lib. i. f. in qua dissolue cassie pulueris zuccari ana. 3. i. hyerepigre. 3. f. olei communis. 3. iij. salis triti. 3. ii. z fiat clistere. Et si per portionem superfluitates cōmunes potius educere liber. R. sticados: yfopi: cuscute: florum boraginis: buglosse. violarum ana. ʒ. i. f. liquiritie. passularum. ana. 3. f. z fiat potus. Cuius superfluitatibus cōmuni' eductis vbi sanguis minutio necessaria fuerit. cephalicam incide ad flebothomiam requisitis: vel flebothomie loco infra spatulas cum scarificatione ventosas apponi iube.

His pactis si materia minorare libet. R. decoctionis su-
 pra scripte. 3. iij. in qua dissolue. 3. j. cassie electuarij indi-
 seu diafiniconis. 3. ij. f. syrupi. sticados 3. f. vel accipe qd
 vis ex solutiuis in cognitio capitulo descriptis: et infirmo
 tuo fm exigentiam prebe. Materia minorata vbi eam di-
 gerere cupias. R. oximellis simplicis. 3. ij. syrupi de stica-
 dos. 3. j. aque endiuie: aque feniculi: et floru sambuci. aii.
 3. ij. pro vicibus duabus: que si clarificare libet aromatize-
 tur cum nuce muscata: vel de ea coquassata ante qd cuq sy-
 rupo aquaru comixtio fiat: in eis paru bulliat. Cel facias
 sic. R. oximellis squillitici: syrupi de endiuia aut de bisan-
 tijs aii. 3. j. f. cu aquis pscriptis p duob' vicibus: vt pri-
 fac. Cel syrupu magistralē: qui in hoc casu qd marine va-
 let: sic facias. R. sticados: isopi: scolopendrie: endi: cico-
 ree adiatos aii. 3. j. radicu feniculi: sparagi: brusci aii. 3.
 ij. liquiritie passularu aii. 3. j. se. endiuie scariole apij. aii. 3.
 f. coquassent et fiat decoctio cum lib. ij. zuc. z. 3. iij. aceti:
 et fiat syrupus cum nuce emuscata aromatizatus: quo pre-
 scripto loco vtire. Materia digesta solutiua in prece-
 denti caplo descripta prebe: et illa fm exigentiam dosa.
 Modu ergo habes materia digerēdi ac vniuersaliter eua-
 cuandi. Et quia in quocūq; hmoi morbi tempe materiei
 diuersio maxime conuenit super spatulas ventosas sine
 scarificatione si libet appone. ad adiutoria et coras ligatu-
 ras dolorosas face. Ad tibias vo sic et brachia lotio infra
 scripta: quam suffere poterit fiat calida. R. camomille:
 florum violarum folioz vitis albe vniufere: rosmarini: aii.
 3. j. f. fiat decoctio: ex qua vacuo stomacho lotio vt pre-
 dictum ad brachia et tibias fiat. Materia minorata seu
 parte eius maiorieducta non rōne diuersionis solu: sed
 vt residuum materie educatur. Maificationes: sternuta-
 toia: caputpurgia seu gargarismata: sepe fiant: verum in
 materia frigida conuenientia hec sunt magis: sed quia vi-
 tellina colera ex colera rubea et flegmate grosso gignitur:
 ex his aliqua leuia describā: cum abunde magis de eis in
 materia flegmatica sit dicēdu. Conueniens itaq; huic ca-
 sui masticatorio sit ex solo masticē: et cū eo potes aliqua pau-
 cula piperis grana: vel cubebaru: aut parum corticis ra-
 dicis capparo: adiungere: et talis masticatorio tribus con-
 tinuis diebus stomacho vacuo fiat. Et q prescriptis omni-
 bus masticatoriu suauius habere cupit nouā lini telaz be-
 ne mundā mastice. Sed sternutationē vbi fieri iussis
 cū tela: vel aliqua huiusmodi nariū cartilagine porri-
 gat. Sic enī quoties libuit puluerizati narib' insufflat vt
 cinamomū: piper: 3. iij. ziber: et similia. et si fortius ipsi' maio-
 rane: aut blitis succus: cū quo si libet mellis paru adiu-
 ge. Et potentior istis succus yreos existit. Cel facias sic. R.
 aque maiorane vel eius decoctionis. 3. j. manne granate. 3.
 ij. dissoluatur in ea colet ex aqua: postea caputpurgium
 fiat. Gargarisma in hoc conueniens casu ex aliqua deco-
 ctione isopi cum oximelle simplici: aut oximelle squilliti-
 co fiat. Et de his sic breuiter ptransiui: cum sequētibz in
 capitulis talū narratio sit magis necessaria. Cuacuata
 materia vel ei' parte maiori applicari possunt que
 ipsum confortant: q quoq; malā cōplexionē: si aliqua dere-
 licta sit remouēt: et in hoc casu ex cammemillino oleo vel
 anetino pungi frons et tempora solent: vel ex fabis: violis
 rosis: vel camo. si calidū magis cupias decoctis: emplm
 capiti applicandū pice. Cel facias sic: et hā sequēti qd p-
 senti caplo conuenire pōt. R. croci. 3. j. f. opij. 3. f. rosarum
 rubearū. 3. f. fiat emplastrū cū cepe decocto: hoc enim do-
 lorem sedat ac somnū inducit: et sic conuenit vbi vigilā p-
 pter dolorē adessent. Cel facias sic: et est in illo casu maxie
 conueniens. R. aloes. 3. f. et cum oleo ro. et aceto dissolue:
 quod postea fronti et temporib' applica. Et ego als addi-
 di parum farine fabarum: et est mirabile. De his plura in
 sequēlibz capitulis descripturus sum: que huic capitu-
 lo forsā conuenire possunt.

Quali flegma dolore capitis efficiēs digerēdu sit: ac taz

per medicinas solutiuas qd caputpurgia: sternutationes: gar-
 garismata qd p masticationes euacuari debeat. Cap. x.

Et si flegma dolorem capitis efficiens multiplex ef-
 se possit: hic tamen cōmunē omnibus curaz descri-
 baz. medicus itaq; suo casu: cōueniētiōza medica-
 mina ex infra scriptis eligat. Illa in viscoso magis flegma-
 te potentioribus incisuiis vtendum erit: et fm exigentiam
 in alijs ad hunc modū fiat. Ut ergo ad actū praticum de-
 ueniam: esto flegma peccet: per sepe tamen patiens iuue-
 nis ac venosus existat contingit: quo in casu flebothomia
 opus est sed prius omnes superfluitates educende sunt.
 Qd si cum clisteri. R. sticados: malue: floru camomille:
 florum boragi: summitatū caulium ru. aii. 3. iij. fiat deco-
 ctio: de qua accipe lib. i. f. in qua dissolue cassie: pulue-
 ris zucchari. aii. 3. i. hyerepigre. 3. f. vel diafiniconis: seu
 electuarij indi tantūdem olei cōmunis. 3. iij. salis triti. 3. f.
 fiat clistere. Quod si per lenitiuum potabile potius effice-
 re volueris. R. cassie: aut manne. 3. i. f. dissoluatur cum
 abua lactis: vel aqua decoctionis cicēru ru. vel aqua zuc-
 chari ru. seu aqua mellis: vel cum brodio pulli addendo
 mellis ro. 3. i. et fiat potus: quez tuo infirmo in auroza pro-
 pina. Cōmunibus superfluitatib' eductis vbi flebotho-
 mia opus sit eam face. Deinde si materia ppter multitu-
 dinē minorare necesse sit ex infra scriptis solutiuis tibi vnū
 elige in minori dosi: qd si mā digesta foret exhibēdu. Ad
 eā vo postea q remanserit digerēdu. R. mellis rosati co-
 cti oximellis squillitici: et si foret descriptione democriti me-
 lus esset aii. 3. i. f. aquarti bethonice: feniculi: et floru sam-
 buci aii. 3. ij. pro duabus vicib' misce. Quod si tamen cla-
 rificare libet aromatizetur cū nuce muscata. Cel aliter
 R. oximellis simplicis: syrupi de sticados aii. 3. i. f. cum
 prescriptis aquis vt prius facito. et toties de syrupo dabis
 donec materia digesta tibi videatur. Interea tamē bonū
 erit clistere prescriptū aliquoties imponere. Et vbi sy-
 rupum magistralē huic casui conuenientissimū exhibe-
 re volueris. R. isopi: sicce: cuscute: calamentū: bethonice:
 maiorane: floru rosmarini: florum sambuci: thimi: cordu-
 meni leuistici aii. 3. f. sticados. 3. f. passularū. 3. f. ra-
 dicit peonie: feniculi: apij aii. 3. f. fiat decoctio cū li. iij.
 mellis: et li. f. aceti squillitici: et fiat syrupus aromatizatus
 cum rebus infra scriptis. R. nucis muscate. 3. i. semis peo-
 nie. 3. f. coquassentur: et in petia rara ligeni: et cū syrupus
 ad pfectionē decoquat: in eo semper bulliant interdum
 petia illā cōprimendo. De tali syrupo cū prescriptis ags:
 3. i. f. pro vice detur. Materia digesta cū. 3. i. seu. 3. iij.
 pillulaz cochiarū descriptione almansoris educēda erit
 aut cū tantūde pillularū turbitidarū: seu aureaz. Sed
 si per potionē id potius infirmus pdligeret fieri. R. cas-
 sie. 3. i. diafiniconis. 3. f. dissoluat cū decoctioē sticados:
 maiorane. isopi. cuscute: thimi: liquiritie passularū: et extra-
 cta cassia. 3. i. syrupi de sticados addat: et potio fiat. Cel
 aliter. R. turbitz abrazi. 3. iij. 3. i. infundant in vinctis
 iiii. pdicte decoctiois et horis. vii. in infusioē dimittis for-
 tis expressio fiat: cui postea syrup. de sticados adde. 3. f.
 Cel optime facias in forma boli. R. diafiniconis. 3. f.
 vel. 3. v. pul. sticados: pul. seminis peonie aii. 3. i. zuccha-
 ri qdū sufficit: et bolus deaurat fiat. Cū formā pul. R.
 turbitz. 3. iij. 3. f. seminis peonie sticados aii. 3. ii. zuc-
 chari ad pōdus oīz: et fiat puluis que cū brodio aut aqua
 lactis: aut vino calido sumat. Cū plurib' in locis materie
 flegmate cōueniētia solutiua descripti. Digestiua quoq; et
 precipue in eo de febr. quāobz hic si breuiter pertransi-
 ui. Sed in casu illo memor esto capiti aliquid appropria-
 tum tā digestiuis qd in solutiuis ipsis adiungere. Cū sane
 materia talis raro: aut nūquā tota p per tale purgationē
 educi: sed eius parte maiori per vniuersalē purgationē
 educta solemus ad particularia euacuante deuenire
 quod per caputpurgia: sternutationes: gargarismata: mas-
 ticationes fiet conuenienter. Quantum vo ad caput

purgia: his uti poteris que precedenti capitulo descripta
sunt. Et ubi forti velis succo foliorum emule capane per se. aut
succus yreos: aut cauli cum lacte mulierum mixtus: per na-
res attractus: vel parus succi cucumeris asinini: cum aqua
maiorane commisce: et idem fiat. Et si naribus puritus aut
ardor restet cum calida aqua lauent: aut oleum violatum per
nares attrahat. Vel nigella per diem cum sua nocte infusa
in aceto permaneat: et deinde excutetur: postea teratur: et
cum aqua maiorane: seu decoctione eius per nares attrahatur
hoc enim caput suaviter purgat. Nonnulli nigelle loco
castoreo utuntur. Alii cum aqua maiorane: seu eius decoctione
hypera pigra benedicta: seu aurea alexandrina dissolunt.
plurimum quoque succum ruthe capiunt: ex quo ex predictis
aliquid unum miscent et caput purgum faciunt. Vel de felle an-
seris cum lacte mulieris parum misce: et idem facias. Nam prescri-
ptorum quidem quodlibet est conveniens caput purgum. Ster-
nutatorium vero cum pulvere piperis piperitis: seu alterius
aromatis a cuti: aut cum pulvere radices elebori albi con-
venienter fiet. Camomilla autem sic facias. R. ypopi sic-
ce. ℥. j. thimi salviae an. ℥. ss. passularum corticum capparo-
rum an. 3. ss. sinapis. 3. ss. coquantur et fiat decoctio: de qua
accipe. 3. iij. optimellum squilliticum. 3. ij. misce: et cum eo mane
stomacho vacuo gargariza. Notes in decoctione piperis
coquantum addere: aut piperis: et erit huic casui valde con-
gruum. Sed masticationis conveniens fit cum masticis gra-
vis piperis nigri quidem additis: aut cubebarum vel parus
ex radicum capparorum corticibus. Vel facias sic. R. mas-
ticis. 3. j. piperitis. 3. ij. staphisagrie corticum radicum cappa-
rorum cubebarum an. 3. ss. simul omnia coquantur: et
ex quibus faccellus ex tella factus impleat: quem tuus infir-
mus mane stomacho vacuo per dimidiam: aut per horam
integram masticet semper: quod in ore posuit expuendo. Vel fa-
cias sic. R. piperis nigri staphisagrie ana. 3. j. passularum
enucleatarum. 3. ij. misce: et ut supra simul omnia masticent.
Habes ergo tam universalem quam particularem modum:
que dolores capitis efficit evacuande materiei: quod in om-
ni tempore diuerrere multum prodest: quod ut precedentibus
dictum est cum ventosis ligaturis fricationibus et conue-
nienter fiet. Cumque predicta facta fuerint ad capitis con-
fortationem: doloris sedationem: seu alicuius male com-
plexionis remotionem alia fienda sunt: de quibus te in se-
quens capitulum copiosum faciet.

De his que caput vitio flegmatis dolens confortat: ac do-
lorem sedat. et mala complexionem frigidam: si qua derelicta
sint: vel que sola dolore capitis effecerit remouent. Et de
sex rerum non naturalium regimine. Cap. lxxij.

Que caput confortat: dolore ac mala complexionem
frigidam: si qua derelicta sit remoueat: sunt in pre-
senti capitulo describenda. Sed horum nullum nisi
materia euacuata: aut eius parte maiori nunquam facere pre-
sumas. Et iste sunt faccellationes: vinctiones: epithimata:
embrocationes et emplastra. Quantum ad primum accipe
sal minutum: et cum multo facellum imple quem calidum: ton-
so capiti superpone: eum cum infrigidari incipit calidius
renouando. Hoc enim si multoties fiat: caput calefacit:
ventositatem resoluit: et dolorem sedat. Vel facias sic. R.
baccarum lauri olivani: sandarace an. partes equales. Ex
his faccellum reple: quem super candentem latere asper-
sum aceto calefacias: ut supra capiti suppone. Alii
prescriptorum loco sacculo ex granis sinapis cum semine
naturcij. repleto: et ut prius calefacto uti sunt. Vel imple
ex pulegio sacculum: aut camomilla: betonica: absinthio
meliloti: bracha vrsina: vel aliquo talium: quo ut supra
calefacto utere. Reperiuntur enim quod plurima que ad simi-
les fiendas faccellationes peroptima sunt. Et talia per ho-
ram aut duas continuanda erunt. Sed ad cerebri et to-
tius capitis confortationem: sepe numero infrascripto sac-
culo usus sum: quem per aliquot menses patiens in capite
continue deferat: et ipse est. R. florum camomille: bethonice:

berbene: maiorane: absinthij sicci rosarum rubearum: stica-
dos: florum rosmarini an. quarta parte unius. ℥. ss. sandara-
ce. 3. ss. foliolorum: sene grana tincta an. 3. ss. ligni aloes. 3.
ij. Et si adderetur. 3. j. ambre: esset melius: conquassentur
et fiat ex sindone de grana ad bireti formam sacculus: imbus
status: quem ex rebus prescriptis facias: et tunc die quam nocte in
capite deferatur. Vinctiones autem ex oleis calidis ut
anethinum camo. de costo: de lilio: yrinum: de spica: et con-
similibus in hoc casu valent: multum. Vel facias sic. R.
pulveris costi: spicecellice: castorei: myrtillorum an. 3. j. olei
de costo. 3. ij. cere parum: et fiat unguentum. Vel aliter. R.
olei yriini: aut de lilio. 3. ij. olei anethini. 3. j. pulveris radi-
cis yreos. 3. ij. castorei. 3. ss. foliorum ruthe sicce: baccarum
lauri an. 3. j. cere parum et fiat unguentum: cum quo timpo-
ra et caput illinias. Vel habeas costum pulverizatum quem
cum succo ruthe misce: et ex eo frontem et tempora epithi-
ma. Vel ex mirtidato cum succo menthe distemperato idem
facias. Vel ex succo calamenti cum succo nepite mixto.
Vel ex succo apij solo: seu sanine: actum tamen calido. Vel
accipe cinerem capillis hominis: et modico laudano addi-
to cum succo ruthe: aut betonice misce: et ut supra epithi-
ma fiat. hoc enim ultra credibile caput calefacit. Ego autem
in isto casu aqua ardenti sepe numero usus sum: et est in ca-
su isto domesticum ac conveniens satis epithima. Embroca-
tio vero huic casui conveniens hoc modo fit. R. bethonice
sticados camomille foliorum lauri laundule absinthij
sicci ruthe pulegij. an. partes equales: bulliant in aqua: olei
cois sexta parte addita: et ex tali decoctione embrocet ca-
put: alij radices cucumeris asinini in aqua et oleo ut supra
decoquant: et ex tali decoctione embrocationes faciant: et ex
contritis radicibus emplastrum succellum. Embrocatione
autem ista et emplastratione successive inquit Avicenna. prima tertij
de cura emigrane: per materialiter quidam indifferenter
omnes alias emigraneas curabat. Et ut ad emplastra de-
ventiam inter omnia hoc sume laudat. R. baccarum lauri ori-
gani an. 3. j. fiat pulvis: ex quo cum folijs bethonice confe-
ctus: aut eius succo emplastrum face. Vel facias sic. R. oli-
bani masticis an. 3. j. sanguinis draconis boni armeni an.
3. ss. incorporent cum succo vitice gre. aut cum ea contrita: et ut
supra fiat emplastrum. Vel facias sic. R. brace vrsine cetau-
ree minoris: bethonice vitice an. partes equales: deco-
quantur cum tribus vini partibus: et olei anethini quinta par-
te et fiat emplastrum. Et alij fabas decoctas cum decocto
tam alleo pistant: et emplastrum faciunt supra. Et ubi dolor
importunus foret: seu ut plerumque accidit intolerabilis in
quouis prescriptorum adde pari opij: quod ego sepe feci: et
mihi dono dei bene successit. Et hic medicinalium rerum
est finis. Quantum vero ad sex rerum non naturalium regi-
men ex carnibus utatur montonis duorum dentium lactan-
tis vituli: perdicio: salsant: aut rubali gallinarum iuue-
num caponum et similium: fructus de uetere pisces quoque fercu-
la de pasta et legumina: vinum temperate limphatum bibat: plu-
rimum exercitium sibi conveniat: ac antequam surgat tibi arum
coram: ac ceterorum membrorum fricationes in reumatica ca-
mera non dormiat: calidum caput teneat ac tonsum: et ipsius
mane aspero panno confricet ac pectinet: et si pecten ex
arietis cornu foret nihil supra. Sit somnus solito brevior.
et beneficium ventris omni die habere procuret. Ad quod
habendum si natura laeta foret: cum clistero prescripto iuuetur.

De cura doloris capitis quod a melia puenit. Cap. lxxij.

Si melancolia dolore capitis effecerit: totum regi-
men non naturalium ad calidum et humidum decli-
net facito. Legumina quoque vitet: porros: cepe: al-
leum: carnes anatis: anseris: cerui: leporis et similia: vi-
num debite limphatum bibat. Vitam ducat letam: tem-
perate se exercitet: sit in victu sobrius. Et ventris omni die
debitum habere procuret: in quo si natura pigra foret: cum
infrascripto clistero iuuetur. Recipe maluarum matrum
violarum sticados blutis mercurialis an. Adanipulum

i. fiat decoctio de qua accipe. lib. j. s. in qua dissolue cassie pulueris zuchari. añ. 3. j. hyerepigre. 3. s. olei cōis. 3. iij. salis triti parū: z fiat clistere. Cui si lenitiua potionem infundis mus tuus prediligeret. R. capilloz veneris floz boraginis sticados: maiorane: camedreos añ. 3. s. p. u. norum numero. vi. tamarindorum. 3. s. epithimi. 3. s. s. fiat decoctio cum aqua. 3. j. s. cassie aut mane dissolue. z si rupi de sticados z viol. añ. 3. s. adde: z fiat pot. que alia si ne custodia infirmo tuo in auroa prebe. C. Sane z si raro accidat reperit tū interdū patiens iuuenis venosus ac febotomie assuetus q in hoc gradu a minutione grande iuuamen assequeret. Suppluitatib' ergo cōibus eductis: vbi opus fuerit cephalicā incide aut nigrāz. His factis si materiaz minuire libet decoctioni pscripte folliculorum sene: ac polipodij. añ. 3. iij. adde z cum tali postea decoctio ne cassie. 3. j. dissolue diafiniconis pfectionis amech añ. 3. j. sirupi de sticados sirupi violarum añ. 3. s. z fac potum. C. Uel facias sic. R. agarici. 3. ij. salis gēme. 3. s. 33. pulueris sticados añ. 3. ij. infundant in aqua lactis vel in descri pta decoctione addēdo. 3. s. oximell squillitici. z horis xij. in infusione dimissis fortis fiat expressio. cui adde. 3. j. cas sie cum decoctione suprascripta dissolue. C. Et si ad hanc intentionē boluz volueris. R. diafiniconis. 3. i. pfectionis amech. 3. ij. s. seminis peonie: sticados añ. 3. j. zuchari quā tum sufficit. z fiat bolus. C. In pillularū forma. R. pillula rum indarū: vel de lapide lazuli. 3. ij. pill. cochiaz alman foris. 3. i. fiant pillule. vij. cum his solutiuis vel alijs equi ualentib' materia minorata. nam plurima alia sūt solutiua huic pposito facientia alijs ab auctorib' posita ad residui digestionē. R. oximell squillitici: z si descriptione democri ti fuerit: quam melisse recitat pualebit. 3. ij. sirupi viol. 3. j. aque buglosse melisse scopendrie: vel floz sambuci añ. 3. ij. p vicib' duabus misce. quez si clarificare libet cū nuce muscata eū aromatiza. C. Uel pscriptaz aquaz loco infra scripta vtere decoctione. R. capilloz vene. sticados sco lopendrie: floz boraginis: z buglosse añ. 3. s. liquiricie passulaz añ. 3. s. epithimi. 3. s. j. z fiat decoctio. Et si huic pposito sirupū magis in facientē hre volueris. R. stica dos camedreos scolopendrie melisse floz boraginis z bu glosse añ. 3. s. j. radicū apij: feniculi: cortici radicum capa roz añ. 3. s. passularum folliculoz sene polipodij añ. 3. s. epithimi. 3. s. j. fiat decoctio: z cum lib. iij. zuchari: z lib. s. acetii squillitici sirup' aromatizat' cū nuce muscata fiat. quo pscriptoz loco vtere. C. Adateria digesta quouis ex so lutiuis pscriptis dato dosim fm q tibi videbitur adiun gendo ad materie digestionē put sepe dictū est face. C. U q vniuersalis purgatio facta fuerit si particulari opus erit caput purgij sternutationib': z ceteris in caplo pcedēti descriptis vtere. z sic primū ordinē obserua. C. Item ex de coctione maiorane seu eius succo magis sit conueniens huic pposito caput purgium qz ex alijs. C. De his q cuiqz dolori capitis indifferenter appropia: te valent.

Cap. xv.

Eā modo cura doloris capitis p ppetatē eue nientis finem faciā: nonnulla cuiqz dolori ca pitis indifferēter appropiata inscribere hic libet. Ut est turturis aquatice sanguis fronti ac timponibus illinir: hic enī capitis quēlibz dolorē sedat. C. Annulus itē in quo parū ymbilici infantis nati recenter icludif gestatus in digito ab omni dolore ca pitis hominē preseruat. C. Idem quoqz facit muris caput in linea petia inuolutū: z pūne sup se portatus. C. Aqua vo plini inquit: que post potum bouis vel asini remanfit ab infirmo potata: dolorem omnem capitis illico sedat. C. Si os verticis aquile in corio cerui liget. z dextrum su pra timpus dextrum dolens apponatur: vel sinistrum su pra sinistru indilate dolorē illum remouet. C. Item si pars dolēs capitis dextra ex arietis dextro cornu pectine facto caput pectinet: statim illi' partis dolor soluitur: ac etiam

si pars sinistra pectine ex sinistro cornu facto pectinetur. C. Si limacie testis amotis fronti illinant dolores sadat. Et berbena: boligario: pulegio: seu polirico corona facta z capiti superposita mirabiliter capitis dolorem sedat. Et idē facit plantago suspensa collo. Gilbertus. Pectinatio capitis cuz pectine eburneo valet in omni dolore capitis. C. De cura doloris capitis: qui p cōitate accidit. Cap. xvj.

Uperest dolorem capitis per cōmunitatē fa ctum curandi nunc modū inscribere. Si igit ex vicio stomachi fiat. ex descriptioe in. iij. ca pitulo facile deprehendes. Et tunc cū aqua tepida z aceto z modico olei cōmunis pmi

xta vomitū puoca. vbi. i. infirm' mus hoc leuiter faciat. Uel R. sirupum acetosum simplicem cuz aqua rassani. aut ori mellis simplicis seu compositi vel squillitici. vomitū fa cto dentes cum vino lauētur calido. C. Ubi per secessuz materiam educere volueris fm exigentiam eā prius dige ras. verbi gratia. si colera pura fuerit. R. oxizacare simpli cis. 3. j. f. aquarum endiuie absinthij cicoree añ. 3. j. pro vna vice misce. C. Si colera citrina. R. sirupi de bizantijs 3. j. sirupi acetosi simplicis. 3. f. aq endiuie fenicule abin thij añ. 3. j. misce p vna vice. C. Si colera vitellina. R. ori mell' simplicis. 3. j. f. aq absinthij se. cicoree añ. 3. j. misce pro vna vice. C. si pdictos sirupos vti magis delicati sint clarificare libet receptas dupla z cuz cinamomo eas aro matiza. C. Digesta mā in casu pmo. R. cassie. 3. j. electua rij de succo rosaz. 3. iij. sirupi viol. 3. j. dissoluant cuz deco ctione prunoz tamarindoz capilloz ve. floz boraginis buglosse violarū liquiritie z passularū. z fiat potus. C. In casu scdo loco eluarij de succo rosari diafiniconis tāntū dē pone. C. Uel facias sic. R. reubarbari. 3. ij. f. spice gra. iij. infundant in aq lactis vel aq absinthij vini albi paruz ad dendo z horis. x. in infusione dimissis fiat fortis expressio. Cui adde cassiē vt supra distēperate. 3. i. z sirupi violati tantū dē z fiat pot. C. Si p pillas da pillularū de reubarbaro. 3. j. z haz loco i cola citria aut vitellina pillas aggregatas exhibe. C. Per bolū in cola pura. R. eluarij de succo ro saz. 3. f. zuchari q̄tum sufficit. z fiat bolus. C. Idro cola ci trina vel vitellina. R. diafiniconis. 3. f. z cū zucharo bolū fac. Et qz in passioib' stōi de sirupis huic pposito ptinenti bus te deo duce copiosuz faciā: his paucis volui eē ptenī. C. Uti si effumās mā ad caput dolore efficiens flā fuerit q leuē qz illud sit si cōmode potes p vomitū eā educas: vbi non sic eam digeras. R. oximell' squillitici. 3. j. f. sirupi de radicib' acetosi. 3. ij. aqz absinthij apij feniculi añ. 3. ij. p vicib' duab'. Et si delicatē grā euz clarificare volueris aromatizet eū cinamomo. C. Ad digesta cum pillarū co chiaz. 3. j. seu. 3. iij. zinz. 3. ij. zuchari ad pondus oium. z fiat puluis quē p vna vice totū pbe. C. Aut. R. cuscute yso pi capil. ve. añ. 3. s. i. liqritie passularum. añ. 3. f. fiat deco ctio in q cassie. 3. j. dissolue: diafiniconis. 3. iij. vel hyerepi gre. 3. f. mell. ro. 3. i. z fiat potus. C. Uel. R. hyerepigre. 3. vj. zuchari q̄tum sufficit. z fiat bolus. his g vel alijs soluti uis in ppijs caplis describēdis mā eūata cū pfectionib' vnguētis puluerib': z alijs put in de passionib' stōi repies eū pforata. C. Adā aut melicā si vomitū eūare nō potes R. sirupi de bizantijs. 3. ij. sirupi violati. 3. i. aqz buglosse scolopendrie floz sambuci aut fumiterre. añ. 3. ij. p duab' vicib': z vbi clarificet cū cinamomo aut ligno aloes aro matizet. C. Ad digesta cū. 3. ij. pillarum de lapide lazuli seu indaz. z. 3. i. pillu. stomatichaz aut cochiaz eā eūes. C. Uel sic. R. folliculoz sene tartari. añ. 3. i. thimi. 3. ij. zinz. 3. s. zuchari ad pōd' oiu z p vna dosi fiat puluis. C. Uel sic. R. scolopendrie ylopi cuscute capil. ve. floz borag. buglosse luploz. añ. q̄tā pte vni'. 3. s. sene. 3. ij. polipodij. 3. i. f. liq ritie passulaz. añ. 3. ij. f. epithimi. 3. s. s. fiat decoctio i q 3. j. s. cassie dissolue. pfectionis hamech. 3. ij. s. diafiniconis. 3. i. f. sirupi de radicib' sine aceto. 3. i. fiat pot. C. In bolū formaz R. pfectionis hamech. 3. iij. diafiniconis. 3. i. s. zuchari q̄tū

No. 10. de pectine eburneo

Tractatus. II. De vertigine et scotthomia.

sufficit. et fiat bolus deauratus. Multima ad hunc propositum facientia deo duce infra reperies: quod ex causa de his leuiter trahunt. Sic quod vel aliter estata materia pro confortatione stomachi si oportuerit ad propositum: quod si de voluerit hunc copiato tractaculo describenda capla: trahunt. Quatuor ad cibum et potum superscriptis omnibus casibus regi men conueniens omnia cibaria quod ad caput facile sumant vitanda sunt: ut porri cepe alleui caules nuces panis loliaci et similia. Vinum debile bibat sine pastore repellens fumos aliquid sumat ut pax diacitonit de zucchero sine speciebus vel aliquid cori andros spatos seu modicum panis assini: post tamen horum comestione nihil bibat. de die nunquam dormiat per horas ad minus duas: antequam vadat dormitum maneat postquam nihil bibit. Et quod dolor capitis visio stomachi pueniens pluribus est hominibus postquam vellent familiaria ad eum perculdubio pellendum infra scriptas pillulas mirabiles adinueni. R. ozimi gario. ro. rubeaz croci xilobalsami carpobalsami sticados spice lignum aloes assari squati se. peonie. an. 3. s. dragagani bdellii an. 3. ij. macis. 3. ii. radices briole. 3. v. aloes epatici. 3. iiii. s. fiat cum sirupo de sticados massa ex qua cum oportuerit fuerit pillas cofice de quo habet exigentia tres aut quatuor per duas horas ante cenam pbe ad minimum in ebdomada semel stomachum confortat: appetitum icitat: et a putridis humoribus eum suauiter sine molestia purgat visum: auditum: memoriam ac omnes alios sensus corroborat: ac canicie tardat. Hec igitur quater dolor capitis visio stomachi pueniens curandus sit: tamen si aliquid mala qualitas in capite derelicta fuerit in precedentibus capitulis modum eam pellendum inuenies. Sane si epas si spleen renes si matrix siue aliud quodvis membrum doloris capitis causa fuerit in illo membro pcuti existens corrige. Et hoc in capitulis propriis regere. i. quibus talium membrorum vicia curanda deo permittente describenda. nam si capitis dolor ab eis pdeat illis curatis: et dolor. Et sepe quodque ut habitum est aletum quod redolentium odorum causa dolor capitis inducit. et horum cura est odorum perariorum olfactio. Et similiter glibet dolor capitis a quibus extrinseca causa pueniens: si ea ad perariorum pmutet illi dolori curabis. Quod si aliquid mala qualitas relinquat ut ea pellas a precedentibus succursum pete. Cuius testis est dolor capitis ab apate puenire: cuius cura est illius apatis cura: quam auxiliante deo in primis caplis dicitur. Et si febris doloris illi fuerit causa put in meo de febre do cui febre cura: et ascendentes fumos cum oleo ro. aceto pmutatio froter: et tipora epithimado repelle. Quod ubi ad hanc intentionem alius tibi oportuerit fuerit: supra ad quartum capitulum vade. Et quod ad omium capitis dolorum copleda cura succursus: non solum a precedentibus: sed etiam a sequentibus quibusdam capitulis petendum est: presentis capituli hic finis esto.

Tractatus secundus de vertigine et scotthomia. duo principes capla. Quid sit vertigo et scotthomia. et quod ipsorum sint cause. Cap. i.

Cuiuslibet dolores capitis per pphetate attenta cura: ut donec frenesi presentem locum accommodare iam calamum copherederet: ecce dña vertigo sua cum sorore scotthomia. et si omnia inquit mihi in girum denolui videat: et sorori mee circa oculos veluti volantes musce appareant: tunc recte iudicamus ut locus presens nobis digne conueniat. Que vero aliter quasi doloris capitis sim spem diuersitate cura recipimus. Cum igitur nos tibi manifestas fecerimus causas nostras et signa: tam pronostica quam demonstratiua describeris qualiter curari debemus: ad curam doloris nos remitte. His auditis hunc locum potius quam frenesi dare disposui: cum illa cura in capitulis precedentibus iam posita sit. Et ut rem statim aggrediar. Dico quod vertigo interdum accidit cum homo circulariter seipsum mouet. quod spiritibus visibilibus circulariter motis non ita cito quiescit: et ita cum ille tunc videt in girum moueri putat. Sit item si rem circulariter motam quod diu inspererit: quia species ille in organo visus aliquandiu reseruant: et obiectum suum quod primo non aliter moueri putant. quo fit ut bonus homo adhuc omnia in girum moueri putet. Experientia enim videmus quod si quis rem

valde lucidam aliquandiu aspererit: et ad aliam partem se vertat: rem illam se videre interdum iudicabit: et tamdiu donec ille species euanescent. Quod sepe antequam habeant notabile tempus transeant. pcludebat magister me. Blasius pmentis quod stat videre aliquid quod non sit. quod spiritus illis fortiter impressis annihilat seu corrumpit visibile. et tunc per spiritus istas tu indices: et non nisi obiectum cuius sit spiritus: quare et cetera. Sed blasio cum ancillis dimisso ad propositum de vertigine. put supra causata mentione aliam facere non intendo: cum cura per illorum remotionem obiectorum fiat. Sed veratigo de qua hic intendit a vaporibus subtilibus cum vento sitate mixtis: et in cerebro seu in visis spirituum debiliu genitibus vel ad alias aliunde venientibus. puenit. quod spiritus visibiles ad idem existentes in girum mouent. propter quod extrinsecus visa moueri in girum quoque videatur. Ex quo patet quod vertigo nihil aliud est quam spirituum visibilium in girum comotio propter vaporem subtilem cum ventositate mixtum in cerebro: et in visis spiritus ex parte causata: per quam patiens semper visa et interdum seipsum in girum moueri putat. et ideo dicit vertigo a verto vertis. Sed cum seipsus verti putat non se regit: et cui appodiet querit: et non inueniens cadit. Est tamen inter hanc epilepsiam dñia. quoniam epilepsia fit tota cura spasmus atque spuma. in vertigine nequaquam. Scotthomia fit a vapore grosso ex parte anteriori cerebri parte in visa. et visibilibus spirituum: qui non circulariter mouent: sed quiescunt: illorum spiritus in humore cristallino receptis: in sensu cum similitudine sua imprimunt. et sic bonus homo male iudicans nebulas muscas vel aliquid homini extra oculum se videre putat. et ideo dicit scotthomia a scotthos quod est visio. et mia musca: quod visio muscarum: quod scotthomaticum aut oculos suos muscas videre putat. Alii dicunt quod scotthos grece latine tenebra. nam scotthomaticum muscas nebulas vel talia se videre putat: visus eius obtenebrat: per quod quidam antiquorum scotthomia tenebrositate oculorum vocant. Ex quo patet quod scotthomia est nebulae muscarum vel similitum visio propter vaporem grossum in anteriori parte cerebri in visis spiritus visibilibus ex parte quietum. Ex quo patet in quibus vertigo et scotthomia differunt. et in quibus quoque pueniunt differunt. nam vertigo a vapore subtili ventositati pmutato et in giro moto causatur. Scotthomia vero a vapore grosso geto. Conueniunt autem quoniam eisdem locis et ab eisdem causis seu similibus fieri possunt. Etiam igitur tam extrinsece quam intrinsece esse possunt. Extrinsece esse potest quodlibet non nalis quod vapor in cerebro gñare vel ad eum mandare possit. Ut alleui porri cepe caules legumina res in patella frige aialium interiora et potissime sanguis: et inter fructus nuces. vinum ite potens et maxie nouum atque turbidum. Quatuor vero ad rerum quod circulariter mouent intuitionem aut rerum lucidarum et talium quod videtur est interdum vertiginem inducit supra me absolutum feci. In summa igitur he sunt hanc egritudinem cause extrinsece. Intrinsece vero esse possunt huiusmodi quodlibet potens in cerebro vapore gñare vel aliud ad eum mittere. ut sanguis colera flegma et similia. Rasis tamen in suo continete igitur quod vertigo a flete pueniens accitua epilepsie et non vertiginis inducit. ideo epilepsia et non vertigo dicitur. Ceterum cum nec toturaz nec spuma spasmum neque aliud videris. eam in caplo de vertigine et non de epilepsia reponere. Et sic hestam intrinsecas quod extrinsecas harum passionum causas. Et iterum per proprietatem interdum per comitatem sunt. Per proprietatem cum vapor ille in cerebro et in visis spiritus visibilis gñatur. per comitatem vero quod aliunde puta a stomacho epate splene renibus matrice vel modo alio vapores eleuati ad cerebrum perueniunt. De signis tam pronosticis quam demonstratiuis vertiginis ac scotthomie: ac qualiter curari debeant. Cap. ii.

Cap. ii.

Unc de signis est dñz et primo demonstratis. vñ si vertigo ac scotthomia ab extrinseca re fiat patientis vel astatum narratio coprehendes. De intrinsecis autem si a sanguine rubor erit in facie dulcescit os: tepoz froter ac oculos sunt vene replete: et in tepozibus pulsan et in toto est lassitudo et grauitas et

sanguis hora magis iestat. Est vna ruffa vel subruffa et pulsus magnus atque mollis et plenus. Quod si est regimine pcedes et filia huic assentiatur: id a sanguine puenire nullum dubium erit. Cuius a colla oculo conuincta atque facies citratur. oris amaritudo sentitur: adiunt vigilie. adest inflammatio. et hora cole magis iestat. Urina est subtilis et ignea. pulsus velox et durus. Etas autem complexio et talia si pferant te certius efficiunt. Cuius signa autem stant sunt: quod albet facies tumet quoque albet et totum corpus in quo sunt. sentitur guttas et pigredor: in huiusmodi abundat. estque multum somnolens. Urina erit indigesta spissa multa atque alba. Pulsus erit tardus mollis atque rarus cum diuersitate quod dicitur. et hora stans plim iuadit. quod si etas et talia pferant: certior multo fiet. Cuius delico autem huiusmodi facies erit patiens vt plim saturninus: malaz cogitationum: timidus valde: cuius facies liuet atque puctura oculorum: vna tenuis erit et alba: et hora melie aggreditur infirmum fortius. et vbi etas complexio et cetera melie pferant: te esse dubium non est. Cuius sonia autem super hac passionem plim indicat. vapores enim exites in cerebro spem rerum sibi pformum mittit in sensus coez. et sic patiens somnia illis pformia somnia. et in his p ceteris egritudinibus magis. De sonijs igitur patiens tuum iter roga. nam si res rubeas catilenas coreas rufas et alii res letitiam iheretes somniat sanguine peccate arguit. si autem res citrinas saltare volare et rixas facere et vltimas ad furorem pertinetes colera. Si vbi aqz pisces nives pluuias et alia p milia falsa id efficiunt. Et vbi mortuos in profundo cadere nigra videre et talia vilia et timorosa somniauerit. meliam arguit. Et si talia in alijs egritudinibus iterdu ueniat in vtrigine tui et scythomia sepius. Cuius vt scias an p proprietate an p coitate ille egritudines fiat: scito quod quoniam p ppetate eueniunt pntue infirmum affligunt. nec erit in membris ceteris nocumetum dolor capitis ac ei grauedo adest vel pcessit. Tinnitus quoque aurium: obfuscatio visus. debilitas odoratus. Si vbi p coitate fiat et afflictio interpolata et aliquid lesio in membro mandate sentitur. Quod si stochus in ea fuerit supposito cibo scythomia vel vtrigo qesit: et hora digonis iuadit: cuius eger nauseam abhominacione: erucatione et talia patitur. Cuius alio autem membro si venerit lesio: aliquid in isto pferant et tadium formicari in loco sentitur donec vapor vtrigine ac scythomia efficiens pntue sit. Quantum ad pnotica si ille passiones diu pueuerat: epilepsia futura aut appoplexia time. Nam si vapor vetustate aliquaz acqfuerit epilepsia. et si instantum multiplicitur quod epilepsiam efficiat: inducet appoplexiam et morte subitanea pntue. ppter quod vilipedede non sunt sed eis est pntue succurrendum. Cuius si a sanguine puenit que in cura doloris capitis a sanguine puenientis supra describitur pntue oia p ordine facias: et ita de state colera ac melia dicendum est. Et quod vereor ne de nimia plixitate huiusmodi opis ad huc arguar: istaz cura describere huiusmodi non volui: sed a prescriptis caplis in quibus complexio ac ordiate descripta est ea innotua. Cuius tractatus tertius de frenesi: in se septem capitula pntue. Cuius Quid sit frenesis: quod parafrenesis. et quod cae. Cap. .I.

Factum est

apostema cerebri do-
lores capitis efficere
posse: pro quo vt huiusmodi mei opusculi quedam
ordiate pntuatio fiat de apatibus cerebri
aliquid dicendum videtur. Et primo de frenesi quod
duplex est. scilicet vera et non vera. Vera est apat ca-
lidum in cerebro aut panticulis eius factum:
quod se. semp. mentis alienatio: et instantia vigilianti con-
fessio. Non va est mentis alienatio a fumis putridis a calidis
huiusmodi resolutis cata aqua se. semp. et mentis alienatio: ac
vigiliarum concomitatur instantia: et talis est parafrenesis
quasi ad vera frenesim pparans. p tepus enim ante quod vera
frenesis: parafrenesis adest. p sepe tui illa fit ad quaz
vera frenesis non psequitur: vt in fe. san. et colicis sepe ac apo-
stematis pluribus appet. Cuius solet naqz nris a veteribus
apat huiusmodi pluribus noibus denotari: vt frenesis carabitur et fir-
ten: sunt enim frenes panticuli quod cerebri subam iuoluen-

tes: quod cum cerebri ipsi medullaris sit substantie ne fluat reti-
nent. ad similitudinem ergo frenorum quibus detinentur
equi panticuli frenes dicti sunt. Cuius igitur illis in panticulis ta-
le apat plurimum fiat: frenesis nuncupatur. Cuius alij quod suo
ab accenti nomine assumpserit. Illa frenesis grece latie rabies.
Hoc enim patiens apat maniaci sepe sunt: et interdum demo-
niu lupinu hnt: que acciditia vulgares rabies appellant.
Cuius nonnulli tui dicunt quod frenon dicitur quod idem est quod mens.
quoniam in tali apate mens semp ledit. Et ob hoc alij carabitus
eum appellant. quod dicitur a charos. quod est consiliu. et bitos pntu-
tatio. quoniam consilij rationis pmutatio. Cuius firsen nomen pntue
est: et dicitur a fir quod est caput. et sen apat: quoniam capitis apat. Cuius
quibus oibus pntue dicitur inter frenesim vera et non vera: quia ego
parafrenesim voco. Cuius nonnulli p veram frenesim aposte-
ma freneticu intelligunt. et p non vera quod ab alijs huiusmodi
fit. Cuius alij dicunt quod vera frenesis fit a colera: non vera
autem ab alijs huiusmodi. Cuius sed coiter auctores p veram fre-
nesim apostema ipsum pntue itelligere vident. p non veram
autem illa mentis alienatione quaz parafrenesim vocant: ad
quaz non du apostema psecutus est. Est. n. frenesis apat col-
lectio. parafrenesis vero sumosa. ppter quod meret non vera
frenesis appellari. Cuius quibus pntue inter vera frenesim et non
vera dicitur. pntue scdo quot noibus talis passio noiet. Cuius
cae extrinsece et intrinsece esse pntue. Extrinsece quod vt res quod
non nalis in humano corpore calore excessiuu iducere po-
tes. sicut aer excessiue calidus. cib quoque et potus vt alleu
cepe. sinapis. potes vintu et talia. morus supflue calefaciens
nimia vigilia: famis toleratia: ira gradis. et ad huc modum
de alijs. Cuius causa intrinseca est sanguis coleratu. citrina vel
adusta. et hec sunt in summa frenesis cae. Cuius sed extrinse-
ce sunt mediate magis. intrinsece vero imediate. Illa calor
extrinsecus colera: verbi gratia. in ebullitione ponens vbi sit ex-
tra cerebri ipaz dilatat siue subtilizat. et tunc si ad caput ra-
ptu huiusmodi coadunata apat freneticu causat. Ex quod pntue colera
est causa imediata magis quod extrinsecus calor. Cuius sciendum
quod frenesis quoniam est incipiens: aliquid accidit alioz morbo-
rum successione. p se autem fit cum sanguis aut colera corde
epete. stomacho. seu alio intrinseco membro quouis modo
ebullit. rone cuius subtilizata ad cerebri repit. et coadunatio
ne facta generat apostema. et p huc modum egritudine inci-
pientia ea apello. Dixerunt ea incipientia fieri non esse posse.
sed quod semp ad alios morbos sequitur. Cuius alioz vero mor-
borum fit successione cum se. aut apat aliquid pcedit. vt pleureis
peripleumonia et filia. et hoc fit vltim. Cum igitur cor. epas
stomachus. renes. matrix. et filia meatus quod dicitur. et si forsitan sen-
su impceptibiles: cum ipso cerebro habeant. et colera aut
san. in his membris rone se. aut apatis ebullit leniter per eos
meat sepe ad caput ascendit: et tunc ibi apostema fit frenes-
ticu. et hoc modo alioz morborum fit successione.

De signis demonstratiuis frenesis. Caplm. ii.

Illis illa communia ac pntue signa habet.
Comunia sunt se. intensa valde. vigiliarum
instantia. ronis pntuatio. oculo variaz lingue
aspitas. grauedo capitis. horroz lumis. i pulsu
velocitas cum serrinitate quod dicitur. Cuius propta at hnt
sunt: quod si sanguis in ea fuerit: oculi ad rubedinem mutati
sunt: quod vene plene apparer ac rubee. nonnunquam lachryma-
tur. et lippi p sepe sunt. rubet quoque facies. et quod dicitur sanguis guttu-
le interdum enaso effluit. tefe et estate sunt froitis vene. era-
spat lingua quod primo rubet. successiue nigrescit. et in ore
magna sentit amaritudinem. sed sapor ei quod quada potius
dulcedine dedit. interdum dormit. interdum ridet. plozat inter-
du. non multum rixat nec multum furiose loquitur. verba ioco-
sa et ad risu. puocaria pferit. et si quod fantasmatia videt rubea
putat. Quod si etas. complexio. ipus ani. pcedes regimine: et filia
attestant sa. tunc certior multo fiet. Cuius autem frenesis a co-
lera fiet patiens plurimum alienat. plurimum loquitur. lingua
aspa fit multa. et citrina tui in principio successiue tui nigrescit
et excoquitur. magna adest oris amaritudo. sitis magna. p-

Tractatus. III.

De signis pronosticis frenesis. Caplm. iij.

mentis alienatio. z precipue si uidisse se aliquid affirmat quod non sit si futura predicere velit. si ferox sit aspectus si ei⁹ rubet oculi. si p⁹ in q⁹ rei obliuio fiet. si grauedines capitis plus solito sentieris. his signis vel ex his plurib⁹ apparenibus de futura frenesi nullatenen⁹ dubitabis: cuius rei signu⁹ potissimu⁹ est hoc. si in his febribus seu apatibus vrina q⁹ cotinue rubea appuit subito q⁹si subtilis paucula z alba fuerit. na cu febres z apata illa sanguinea aut colorica fuerint: vt supra vrina alba apparete q⁹ pus rubea fuerat materiei calide ad cerebrum raptuz significat. z p⁹ p⁹ns frenesim futura. fit eni vrina alba. q⁹ ma illa calida q⁹ tuc vrina tingi solebat ad cerebrum rapti. ac vrina necessariu⁹ alba manet. ¶ Patet g^o p⁹mo ex qbus futura frenesim p⁹nostricari heas. ¶ Patet scdo qd ex para frenesi p⁹nostrica du sit. na si aliq⁹ p⁹dicta p⁹seuerat i vera frenesim eam comutari scias. si remittunt vt isomnietas. ingetudo. metis alienatio. z cetera ea ad salute ventura p⁹nuicia. qd in egritudinib⁹ acutis pleruq⁹ videbis. ¶ Scito ti q⁹ si facta frenesi: vrina alba apparere solet. q⁹ tuc prima morte denunciat nam in calore vrina tingit. Qd in his p⁹ in qbus nalis caloris fit resolutio. q⁹ si paulatine fiat vrina ad albedinem tendit. z si cito cito experientia docet. ¶ Ex quo p⁹ q⁹ iam facta frenesi vrina alba appet. ¶ Frenesis p⁹nostrica signa duplicia sunt qda morte fignat. z qda sanat. Et que si significat sanitatem sunt iteru duplicia. quedā frenesis in aliam egritudinem comutatione. qda liberatione totale significat. ¶ Ex egritudinib⁹ in qb⁹ frenesis itreduz comutatur sut litargia. demoniu lupinu. mania. melancolia z ethyca. ¶ Si litargia comprehendes. q⁹ apostema illud caliduz mutatu est in frigidu. z litargie q⁹ infra deo duce dicentur signa apparebunt. Nota ti vbi sic fiant de mille vnus non euadit. ¶ Si in demoniu maia z c. comutes comprehendes. q⁹ paties infebrius fiet. z alia plurima supius descripta erunt remissa aut ex toto getata: sed ppter mae q⁹ causa frenesis erat cineritate p cerebrum dispersam pscripta aliq⁹ egritudo interdum remanet. ¶ Et si in ethica transi frenesis accidentia getant. z apparent ethice signa. ¶ Ex qbus p⁹ q⁹ facte frenesis si infirmus ad salutem deuenire debeat. eu in egritudinu p⁹dictaru aliquā cadere posse fore possibile p⁹nostricari poteris. Talem vero infirmi liberationem argues. si moxoydes. si fluxus menstruoz. si sudor copiosus. aut fluxus sanguis nariu cu infirmi alleviatione puenierit. z cetera accidentia remittuntur. ¶ Scito ti q⁹ ois frenesis est periculosa. euadit eni ab ea ppaucissimi. ¶ Colicis signa alienationes z isomneitatis p⁹tinuatio. febris ac vrine aquose perseuesantia. Eggestionis retentio crurum ac corarum imobilitas siue retracte siue extense fuerit. paleaz collectio: vomitus viridis: spasmi ac sincopis horz qds morte significat. Idemq⁹ vt illo. Ingt morte subita. Et si in sinistro pede frenetici fabe similitudo citria z dura

De cura parafrasis.

III parafrēnesis cura egritudo cui⁹ cā ea pue
nit tibi cōsiderāda erit:z ei fm exiētiā para

stera suppositoria z alia hmoi: securi qetis hora q poris
mi succurrere infirmo poteris. ¶ Tuae igit intentio ad phi-
bedu vaporz ascensuz i hac cura ee dz: qd ad extra z ad intra
etiā fieri pot. Alb itra vo qetis hora facias sic. R. maluarz
matze viol. blui. ziss. l. f. ficados. ziss. f. fiat decoctio de qua
accipe lib. f. i. dissolu casse pulueris succari añ. 3. j. hie
repigre. 3. f. oldi vio. 3. iij. sal. triti. 3. ij. fiat clister: z in casu
isto plin valet vel suppositoziū cū croco melle z spēb^o hie
re fiat. ¶ Digestiua vo ac solutiua hic mea pōere nō est: ci-
sm exigētiā egritudinis pafrenesis efficientis ordinanda
sint qre illa in ppiis caplis querēda sunt: atq; pos lumen
da pueniūt: sunt sirup^o rosar^o dribes. de succo acetoselle
de acetositae citri de papauere ac iulep. ros. vio. mīua cū
tonioz z silia. z talia pbe sola vel cum aq ros. seu zuccari.
granata qz acetosa plurimū cōueniūt. Uel vino vtere cis-
tonioz vel granatoz cū modico ro. aq zc. zuccaz ro. itez
puenit possūne antiquū. manusristi qz cū perlis. ac in-
frascripta pfectio quā diacozallū voco. q R. coralloz ru-
be. 3. iij. margaritaz. 3. j. f. zuccari al. lib. f. dissoluat zucca-
rū cū aq in qua ro. p pus sandaloꝝ ru. 3. iij. in infusioe pma
serit: ex qb^o forti facta expssione pfectio fiat in morcellis.
¶ Uel facias sic. R. cōserue rosaz. 3. j. manusristi. 3. iij.
coralloz ru. 3. j. margaritaz. 3. j. f. framētōz lapidū pco-
sori. 3. iij. prunorum numero. xij. mixtura fiat dequata.
¶ Udest pñst ex pserua. ro. diacozalli z cōueniens mixtu-
ra fieri q huic casui multū cōuenit. ¶ Sz fricationes liga-
ture: ventose: fomētatiōes seu lotiōes z silia mēbris cete-
ris a capite pueniūt. Uñ fricatiōes ad extrema fiat z liga-
ture. Itēz ventose ad spatulas nates siue crura: ad brachia
vo z tibia: fomētatiōes. Et illa ex decoctioe violaz folio-
rū salicis: folioꝝ vitis albe vnifere: folioꝝ cānaz: folioꝝ
nenufaris vel pñlum fiant: z decoctio qñū potest suffere
calido iferius trahēdo. ¶ Sz p multa i hoc casu applicāt
capiti. f. hac lege ne. f. caput catarrofuz ac repleti sit hac
obseruata lege facias sic. R. olei ro. 3. ij. aceti. 3. f. agita sil
z fronti z tipozibus petias inmersas multotiens applica.
Uel alif. R. aq ro. 3. ij. olei ro. 3. j. aceti. 3. f. z vt pus face.
¶ Uez in casu isto vigilie sepe importune sunt. Qd vbi ro-
bustus infirmus sit: z fortis virtus: in quouis pscriptoꝝ-
rum adde croci 3. j. opij. 3. f. Sed ista deo duce de instā-
tia vigiliarum ad hoc propositum facientia multa reperit-
es: q ex re his paucissimis cōtētus sum. ¶ De aere cibo z
potu z alijs reb^o nō nālib^o tractatiōe h omitto: qz sz egri-
tudinis exigētiā q parafrēnezis efficit ordiata sunt. p quo
ad ppiā capita vade. Sed qz i primo capto pluria dscrī-
bant q cap^o huic pueniūt: his pauculis pētus esse volui.
¶ De cura frenesis: z post de regie sex rex nō nāliū. La. v.

Alter colericus et sanguineus freneticus qui ad cura-
ram parum interest. sanguis enim freneticum efficiens
i colericum facile transit: quia colericus sanguis existit
quod et si in frenetico colica totum regimen magis fri-
gidum et humidum quam in sanguinea esse debeat.
pauculum tamen diam ex infrascriptis salis dephædes. **C**sa-
ne cum dicitur si freneticum per se morbum posse esse incipientem
de regie rerum sex non nallum aliquid dicere: quod ubi successione
aliaz egritudinum accideret: regimen ordinandum non esset: de
quo ubi casus euenerit: facias uti illis. Eger igitur loco ubi
picture nulle sunt situandus est illarum enim inspectio infirmum per

sepe ad infantiā maiore inducit: ppter qd̄ antiq̄ medicorū ne diuerse facies: nec variate vestes corā eis p̄sententur iubet: q̄ ex re vt loc⁹ nō sit illuminat⁹ laudo ne visibillum varietate maiore imaniā cadat. Ceter⁹ igit ad fridū z hūmidū p̄paret: quē si nālē nō habes cū solijs nenufariis vtilis: folijs salicis: miris: popli: querc⁹: vitis vnifere: herba cū redolētib⁹ florib⁹ z p̄silib⁹ pauimentū substerne. z cum aq̄ rosarū: z aceto mixta sepe irroret. Et si tibi tāta aq̄ rob. copia non fuerit. cū cōi aq̄: z aceto id fiat. Linteamina his imersa aq̄ sup lectū z parietes apponant. Redolētia poma: ac pira: frustati incisa: z p̄dictis aq̄ irrozata: hinc de p camera in calatis posita sitient. Nonnulli suffūmigium ex trociscis de cāphora z p̄silib⁹ sup carbones incēsos positis laudāt. qd̄ ego minime. q̄ fumus oīs post occursum huic egritudinē nocet. Tūc nullo mō des: cuius loco aq̄ ordeī bibat: seu boni putei: cui⁹ q̄ pap̄ gnatōz vini: vel ex iulep describēdis aliq̄ misce. Si paries iuuenis coleris: z i tpe calido fuerit cū febre z itēsa sit: q̄q̄ des pot sit actu frigidus: z vbi illa non fuerit: poterit aliq̄ calida dare. Carnes oīs vitādeī sunt: z vbi ppter casum virtutis vel aliq̄ tale te ad dandū necessitas cogit: sint galloz non dū coeuntū: capri: aut rubalū: vel lactēis vituli: q̄ cum lactucis portulacis cōibus seibus frigidis: vel aliq̄ talium alterent. In quaz brodio panata fieri pōt que p̄ prius in aq̄ frigida p̄ horā steterit: z cum agresta: vino berberis: vino granatoz succo citraguli: limonis: panniculi: vel acetose p̄it tā fercula q̄z carnes alterari. Et si ex eis ptusum feceris: parū de eis sup misce. Et si sublimatū necesse fuerit fieri: carnes ex q̄bus sit in aliq̄ p̄dictōz p̄ horā vnā vel duas remollire p̄mitte: cū eis aq̄ ro. aut viol. parū cōmiscendo. Si in vase carnes filio appēse fuerit: cū infrascripta puluere aliquat⁹ aspgant. q̄. sandaloꝝ oīum. ro. ru. spodij coral. vtriusq̄ añ. 3. s. margaritarū. 3. ij. fragmentoz lapid. p̄ciosoz. 3. j. cāphore. 3. j. fiat puluis. Et si interdum vt sit carnes ille in vesica: seu alēbico reponant succis: z aq̄ p̄scriptis eas irrozat: ac de p̄scripto secū misce: z quotlibet ducatos ipone: z vā duplici vase: seu marie balneo col loca: z sublimatū face. Ex ferculis puenit p̄anata i p̄dicto rū carniū brodio decocta. P̄stana ordeī nō collata: grūdū ordeī z auene. Si etiā nō habueris: ordeī in aq̄ deco quez pistet. z ad ozale: seu stamignā passet. z cū p̄dictis brodijs coquat. Conuenit lactuca portulaca: endiua: cucurbita. Et q̄z practicas cōiter trī. vtunt p̄ prius ea buli ri facias: vel in recē. aq̄ remollire: vt q̄qd̄ hnt salis deper dāt. Illoz q̄b⁹ minus se male hēnt: cibādus est: z p̄ arū p vice dādū. sed sepius. caue tñ ne tue diete subtilitate viti cadat. de ea in egritudinib⁹ q̄buscūq̄ sollicit⁹ semp esto. ea enī deficientē laboras in casu. Quies inuigenda est. somn⁹ puocādu: gaudū inferat. Alit̄ amici q̄ silētiū tñ obseruet: p̄ciosos lapides ispicat: z maxie sapphirū. Cātilenas suauēs audiat. Armonias q̄z musicalū instroz de lectabiles: cythare z talū. Si suū det vter bñficiū pcura z vbi in hoc nā pigra foret: clistere infrascriptū iube. Qd̄ recipit malue: blitis: folioz violarū añ. 3. l. Et vbi maiores floz nenufariis: vel talia. de tali decoctioe accipe lib. j. f. i. q̄ dissolue. 3. j. cassie: pulueris zuccari. 3. s. olei viol. 3. ij. salis triti. 3. ij. z fiat clistere: qd̄ hora minoris afflictionis fiat. Clisteria i b̄ casu sup oīa comendant. z istud potissimū qd̄ statim scriptum est. zc.

De his que ab extra sunt in cura frenesis approximanda.

Capitulum.

Vi naturei aut artificio supfluitates cōes educte sūt: minutio illico fiat: nec lūe p̄busti onē neq̄ alioz plātarū aspectū ispicias. mō cetera flebotomie consentiāt: ne tibi veluti his diebus cuidā amico ptingeret: qm̄ tñ ad quendā robustū freneticū flebotomandū distulit donec combustio lune trāfacta esset. ppter qd̄ frenesi p̄firmata in

tantū accidētia aucta sunt: q̄ bon⁹ hōcātado ad vitā tran sūt eterna. Ceteris q̄ p̄sententibus flebotomiā illico faci as. 2 enī hui⁹ egritudis cura potissima. que si tardē magni ficas apostema. crescunt accidētia: z p̄sepe ob hoc ifirmus morit. Et iō si iuuenis venosus fuerit: z frenesi a sangui ne puenire iudices. basilicam p̄mo incide: z abundantes sanguis quāritatē exire p̄mitte: nolo tñ q̄ ad sincopin vsq̄ deueniat: vt antiquoz aliqui iubēt. Sz illinc ad horas sex: vel tertia vsq̄ diē iclusue ex cephalica venis nasi frontis aut lingue flebotomiam reuera: vel sanguisuga venis il lis aponē: vel potius gulam restringe: vel cum porcinis se tis: vel cū instrumēto qd̄ ex eis sit naso emoroidas ap̄. vñ fm̄ exigentiam ad extrahendum sanguinē infra p̄missum terminū quoquomodo poteris sollicit⁹ semp esto. sed diē trāfacta t̄tia flebotomiā oīno dimitte. Si enī infra b̄ tps ad extractionē sanguis cū debita mēsurā sollicitus fueris z in sanguine q̄z maxime hanc egritudinē curandū spem aliquā habere poteris: z vbi non pauca aut nullam. Sz adueritas vt semp flebothomata vena stricte: z cū cautela liget: ne paties sua furiositate soluat. At vbi etas: seu aliud flebotomiam fieri phibeat: vctōsas cum scarificatiōe ap poni iube: z sup nates p̄mo: succhessive in spatulis. z de sanguine fm̄ exigentiā extrahē. C Nota tamen q̄ colera existente in cā multo minor sanguinis quāritas: modo ce tera paria sint: extrahēda est. Etiam in hoc diligenter ad uerte: qua ex re cōditiones que in flebotomiā attendunt semp habe: q̄ z si nō ob aliā cām q̄z diuersionis cām in fre nesi colerica flebotomiā fieret: iuuabit adhuc multum. C Est quoq̄ huius egritudinis cura potissima si emoroi des. menstrua. fluxus sanguinis narium puocari possint. sic enī materia hanc egritudinem efficiēs euacuabit. C Sz eius diuersio plurimū quoq̄ iuuat: qd̄ ad tertiā vsq̄ diem iclusue pueniētē fiet cū ligaturis. f. ad extrema brachij z cū brachioz: ac crurū fricatioib⁹: sz pedū ac manū vo le cū aceto sale mixto fricent. Venosose itē in illo casu pue niūt: q̄ i crurib⁹ sub poplite. vel in spatulis sine scarificatio ne poni debent. Brachia ac tibie ex decoctioe folioz salic is vitis albe vnifere: folijs cānarū: z talū calida quātum suffere pōt lauent. Clistere q̄z descriptum in casu illo mām multū diuerit. Al illa q̄ applicat capiti sunt cū cautela ap proximanda. Nā in capite repleto seu catarroso talia ap plicare timorolū est: nec vllū etiā acualit frigidum capiti apponi d̄. q̄z frigiditas illa actualis p̄mo occurso poros clauderet. z vapor⁹ q̄ sūt egritudis cā respirationē phibe ret. Quatuor itē vlia tpa i applicatiōe talū p̄siderāda sūt. In q̄ta aut die illa egritudo vplm̄ est in statu: vñ fm̄ tē p̄z diuersionatē: alia z alia sūt applicanda remedia: vt sta tim describā. C Facta itaq̄ flebotomia caput abradatur qd̄ cū hac decoctioe fiat q̄ ē ro. ru. viol. corticū papaueri albi: vñ folioz eius: floz nenufariis añ. 3. l. fiat decoctio: cū aq̄ tepida caput lauet: z deinde radat. Quo facto. 3. s. oli ro. z si esset onfācū p̄staret. 3. ij. aceti. 3. j. agita fil: z tipo rib⁹ ac frōti petias imersas ac tepidas applica. Vel facias sic. 3. s. aq̄ ro. aq̄ plātaginis añ. 3. ij. aceti. 3. i. f. olei ro. 3. j. fil. cōq̄sent: z fiat vt p̄us. Vel alit̄. 3. s. succi solatri plātagi nis aut sēpuiue. 3. ij. aceti. 3. ij. olei ro. 3. ij. f. fil. q̄q̄staz mō quo supra sit. b̄ potissimū in diē p̄ma nālī fienda sunt: qua rarnfacta mā vt p̄lm̄ fluxa est. Alit̄ tamen si accidētia con tinue augmētari p̄speris: vt ad vlgiliāz instantia: furor alienatio zc. p̄scripta medicamia p̄tinuāda sunt. Si pa tiens iuuenis ac robust⁹ fuerit q̄ haud quāq̄ dormire pōt cū p̄scriptis liq̄rib⁹. 3. s. aut. j. opij. cōmiscē. Sz nō nisi in vrute cōstāte facere p̄sumas q̄ etiā in casu sic facere potes 3. s. vnguenti pupuleonis. 3. ij. croci op̄. añ. 3. j. icor. porē fil: z ex tali t̄mpora ac frons illiniāt. Vel facias sic. 3. s. aq̄ ro. 3. vi. aceti. 3. s. sandaloꝝ oīniū añ. 3. ij. cāphore. 3. s. pone oīa in āpulla: q̄ bñ agitata sepe narib⁹ applicet: vel spongiā imerge: quā sepe ifirmus odoret. Vel cāphoram cū oleo ro. distēpera z cū pēna narib⁹ imitte. C H doc item

epithimate magna existere flegma infirmi cor epithimadu
erit quod. R. aq. ro. f. h. aq. viol. aq. buglose. a. f. 3. iij. sanda
loz oium rosaz rube. a. f. 3. i. spodi. 3. f. croci. 3. f. Et si ma
gna fuerit flama: adde acceti. 3. f. caphoze. 3. f. et fiat epithi
ma cordi. Et q. egritudo illa est piculossima: ne videat
ris de cotingeb. aliqd. omittit: cu. ifrascripto epithima
te testes epithima: vt. R. aq. ros. f. h. vini albi boni. 3. i. san
daloz oium a. f. 3. iij. misce: et fiet epithia q. testes epithima
tur sepe. Cui aut accidit augeri amplius no. percipias:
sed poti. stare frenesim ee. in statu iudica: et facias tunc sic.
R. olei ro. viol. lactis mulieris. a. f. 3. iij. et si agita. et locis
p. dictis applica. Cui facias sic. R. succi apij. f. h. olei ro. 3.
iii. et fac vt prius. Cui. R. et hoc versus declinationem ma
gis: catulu. et p. dorsum scissuz pulmone corde et epate in eo
derelictus alijs: vo. viscerib. abiectis: et sic calidu. capiti su
perpone: et cu. ifrigida. amoue: et aliu. ei. loco repone. Q.
si tot no. habueris: in cata aq. huc repone. q. expsa. vt supra
capiti suppone. Cui loco canis accipe arietis pulmone
q. ipo. viuo p. dorsuz extrahat: et eo veluti de cane facias.
Cui gallu. accipe: et p. dorsuz scide: et fac vt dcm. est de cane
talia eniz mam. attrahit: et attracta. ibibit: rone. cui. in hoc
casu q. maxie valet. Cui hac intentione valet ifrascripta
embrocatio: q. R. camille sticados melliloti. a. f. 3. iij. fol
liculoz sene. 3. vi. coquassent: et fiat decoctio ex q. cata caput
embrocet: qd. ex olo. camomillino cu. oleo ro. in. onfancio
tamen permixto vngi potest.

C. De his q. ad itra. sut. i. cura frenesis approximada. l. vii.

Diura vero tuus ism. de ifrascripta mixtu
ra q. hora voluerit recipiat. R. serue ros. 3. i
diacoralli. 3. iij. fiat mixtura deaurata. Cui fa
cias sic. R. serue ros. 3. i. manuscripti. 3. iij. co
ralloz ru. margaritar. a. f. 3. i. f. fragmatoru. la

p. iduz preciosoz. 3. i. folioz auri. numero. xv. fiat mixtura.
Et manuscripti q. cu. p. ac. q. diacoralli pueniut. Conueniut
et ifrascripta. Sirupi d. ribes: de limob. de papa. de ace
tositate citri: de succo acetose. sirupi. ro. ac. etiam viol. et in
lep pariter ros. et viol. Et hi cu. aq. zuchari. quis hora da
ri poterit: vel etia. sine alia mixtione. Cui facias iulep tale
de q. p. libito bibat. R. sirupi de acetositate citri vt de quo
uis alio libuerit ex p. scriptis. 3. iij. sirupi. de papa. 3. ii. aq.
ros. aq. floz nenufari. aq. endiuie. a. f. 3. v. vini gnatoz. 3.
i. vini citonioz. 3. f. fiat iulep: cu. sandal. ru. aromatizatz:
de q. ism. tuus p. libito bibat. Notes etia. multiplicia iule
lep ex p. scriptis tuo mo. facere q. in h. casu maxie conueniut.

C. Si ad puocadu. somnu. magis itedere volueris hora
dormiedi. 3. ii. exhibe sirupi de papauere cu. 3. iij. aq. zuc
cari vel endiuie vellactuce. Cui. R. aq. lactis papaueris
albi cuz aq. rosata lactuce endiuie extractis. 3. iij. sirupi de
papa. 3. i. f. misce et potui dato. Cui loco lactis p. scripti. R.
3. iij. decoctiois ifrascripte. q. R. corticis papaueris albi.
floruz nenufari. viol. a. f. 3. i. se. papa. al. 3. i. se. lactuce
q. tuor seminu. fridoz. a. f. 3. vi. v. h. ee. 3. vi. q. sient et fiat de
coctio q. p. scripti lactis loco vt. Cui. R. pauci i hac cura
de solutinis faciut metione clisterib. exceptis pp. maz. san
guinis: q. no. p. solutia: s. p. flebothomia euacuaf. tñ. in. vtu
tute constate ma. coacta exire ifrascriptis audacter vt. R.
C. Et p. mu. R. cassie. 3. x. vel. 3. i. f. dissolue cuz decoctioe
capilloz. ve. orde: floruz boraginis. quattuor seminu. frigi
doz. viol. puinoz: ac tamarindoz: et materia adusta epi
thimi parum adde: extracto cassia adiunge sirupi violati.
3. i. et fiat potus: quem in auroza prebe. Cui facias sic.
accipe pruna quotlibet et ea in aqua decocta pistentur: et
ad staminiam vel orale passent. dehinc. R. viol. 3. ii. ta
marindoz. 3. iij. bullant in decoctione q. remast ex prunis
ex qua expressio fiat. Deinde. R. medulle cassie bene pin
guis. 3. f. zuccari. 3. iij. extrahe cassiam cu. decoctione pre
scripta: cu. zuccaru. postea misce. qbus oibus paste puinoz
ru. 3. f. adde. et oia. fil. ad debitam electuarioz decoctio
ne decoquantur: de q. electuario ab. 3. j. vsq. 3. j. f. cu. aq.

zucari vel endiuie pbe. Et pot. solu. comedere si liber: cuz
sit gusti satis delectabile: vel zuccaru. adde. et bolum. p. fici
as. Cui si copiosius infirmum soluere vulueris a. ij. vsq. ad
viij. grana diagridij audacter adde: et erit solutiu. de
lectabile satis. et huic casui maxime conueniens. Cui fac
as sic. si pur materiam pharmaco. euacuandam iudicaueris
reubarbari. 3. ij. spice gra. iij. Infunde in aq. endiuie mo
dico vini albi supaspero. Et horis dec. in ifusione dimis
sis fortis expssio fiat. cui adde cassie cu. p. dicta decoctione
dissolue. aut predictae confectionis de prunis. 3. j. sirupi
viol. tantu. et fiat pot. que mo. infirmo vbi ma. exubera
uit audacter exhibe. S. vbi portione nulla dederis electu
ario p. dicto nihil opante na. q. die vt. q. m. diuerit
et fumoz ascensu. p. phibet. qd. ei casu illo maxie necessariu.
C. Tractatus quartus de litargia i se. p. rines quinq. capla.

C. Quid sit litargia. que quoq. eius cause. Caplin. j.

Vteres

plimi litargiaz frenesiz seu
frensis apa frigidum vocat.
q. ex re vt tota significatio huius termini
frenesis euacuetur. tractatum proximum
litargie determinatio digne subsequitur.
que dicitur a lectos: quod est obliuio: et
largos mens: quasi mentis obliuio. Cellula enim cerebri
posterior in qua memoria viger patitur. propter quod in
omni litargia necessario sit obliuio. et sic ab accidenti
nomen accipit. Est igitur litargia apostema frigidum ad
intra craneum in posteriori cellula capitis genitum cum
lenta continua febre obliuione efficiens. Cui huius ca
itrinfeca et extrinfeca esse potest. Causa extrinfeca est res
quelibet non naturalis potens humorem flegmaticum:
aut melancolicum vaporosum generare: vt aer. exces
siue frigidus soluti exercitij dimissio. ociose ac quiete viue
re. somnus debito longior: retentio supfluitatis. supflua
comestio: et eoz potissimu. q. in flegma facile couertitur.
vt sut fercula caseata: fercula depasta: porcina caro: legu
mina: fructus: pisces et similia. quozcuq. tn. volueris su
perflua comestio idem efficere poterit. Causa intrinfeca
sepius est ipsum flegma. et interdum melancolia et talia in
meatib. vel panicula cellule posterioris cerebri: aut ipa
substantia cerebri pgesta apostema litargicu. generant. Id
tn. in meatibus fit sepe et vt plurimu. In paniculis aut ra
ro. et adhuc in cerebri substantia rarius.

C. De signis demonstratiuis litargie. Caplin. ij.

Agna sunt febris lenta dolor leuis: totu. qui
tas: et caput: p. p. facies plubea: q. iterdu
paru. tumet. albescit lingua: sepe ism. ositat
et pleruq. post ositatione os aptu. detinet: cuz
eum claudere amplius memor non sit in spu
to plurimu. abundat: et potissimu. si a flegmate proue
nerit: oculos vt plurimu. ac si dormiret clausos tenet: p
pter qd. eum vulgares pfunde dormire putat. quia diffi
culter: et non nisi acutis cum vocibus seu clamore maxio
excitatur. excitatus tamen respondet sed illo sine clamo
re dimissus in illu. vt prius innaturali somnu. profundat.
et tñ. aliquando vt huc vel illuc motus velut insensata res
trahatur. oculos non tuq. apertos detinet. supinus iacet. et
si a tali situ remoneatur: in breui reuertit ad eundem: as
sellare aut mingere obliuiscit sepe: flegmatici sunt ege
stioes. vrina alba: et quasi veluti subiugaliu. spissa. Rarus
ac tardus existit anhelit. pulsus vero rarus: tardus: ma
gnus: ac vndosus: cu. quadā diuersitate. Qd. si melancolia
h. apostema puenierit taciturnitas ad est minor: no. tñ. in
somo. pfundat: stupidus no. ita fit: plus se moer: plus lo
q. cu. qdā tñ. furia: plus oculos aptos tenet. et si i loco vno
resperxit cotinue oculos fixos tenet ibide. vrina fit subri
fatis: et alba. pulsus est dur. paru. atq. rarus. Cui vt hac
ab illa discernere scias: p. sidera etate: coplexione: regime
pcedes: et similia. na. cui hec magis erut famularia sup. il
lam iudica. C. Distinguentia quoq. huius apostematis lo

ea signa sunt: qz si in substantia cerebri fuerit: ceteris paribus plus in somno pfundat: imobilis sit magis. lingua qz magis albescit: cu quo pfs oculi ab extra peminet. Si aut in velaminib' dolor erit fortior: no sic in somnu pfundatur leuiusqz mouebit. Auctores aliq litargia in veram z non veram diuidunt. Cetera a flegmate puenire autem. z est de qua stati metio facta est. Non veram ex flegmate cu colera mixto fieri dicunt: z i hac qz i ceteris plus rixant infirmi: plus vigilant: plus mouetur: nec tanta adest obliuio: z cetera. na flegmati pmixta colera accidit q ab eo possunt puenire: valde remittit vnde signa ista aliqd de natura signoz frenesis sapiunt. Ceterum talis litargia raro accidit: cu posterior cerebri cellula sanguine flegmatico magis qz alie due nutriat: vt supra i dolore capitis dictuz est. ppter qd plus abundat in flegmate qz alie due: quare euenit: vt illa no vera litargia rarissime fiat. Dicunt itez aliq litargia non vera solum esse mentis obliuione: que si ne se. accidit. z senib' pleruzqz contingit: in his. s. q plurio abundant flegmate. nam tunc in cellula posteriori tantu coadunat flegma: vt pre nimia humiditate organum me moxie nihil aut bene paruz retinere possit: z sic nullius recordant. Et ego senes duos in cura habui: quoz vnus vltra tria nola dice nesciebat: alio vo no nisi specificez no minui: aut generaliz memor erat. vnde nunqz vel bene raro pprii nominis alicuius recordabatur: z cum queqz vocabat eum per homine appellabat. de hac autem in hoc tractare capitulo mea no e: cu ea pscripta no diffinitio no comprehendat. Sed tu vbi hec cura possibilis fuerit cum bono regimine: cum purgantibus flegma z cu electuarijs caput confortantibus: vt tyriaca mitridato: z cuz filibus eos curabis. Et si aliquis huic casui ptenentib' indigens: supra ad caplin de cura doloris capitis a flegmate prouenientis: succursum pete.

De signis litargie pronosticis. Caplin. iij.

Am at ad pronostica veniedo: quedam futura litargiam: z quedam quid ea facta futuru sit denunciat si igitur in febr' quotidiana vrina prius ruffa: vel subruffa successiue discolorata: z sine infirmis alleviatione turbida per totum appareat: futuram litargiam time. Ceterum in minori item emittiteo: si vrina pmo ruffa vel subruffa inferius liuet: z successiue turbida fiat futuram litargiam quoqz denunciat. Tremor item capitis vbi affuerit ipsius guttas: totius pignit: paulatina obliuio: z maxime etate complexione tpe anni regie: z talibus flegmatico consentientibus futura litargia time. Sed quatum ad iam facta si solito vrina discolorata magis appareat. Si infirmus manus sine ordine mouet: si tremor eu inuaserit: si facies plus solito liuet: si sudor frigidus eu in capite ad collu vsqz deprehendat: his signis aparentibus vel ex plibus euadet nunqz. Alij dicunt qz si fronti sanguisuga applicaueris z no adheferit morturu infirmu denunciat. Dicunt item z aliq non solum in hac: sed in quacuzqz alia egritudine: qz si ex lardone vel pane infirmi frontem fricaueris: z de hic canib' apposueris: si eu maducet euadet: si vero non: minime. Spes aut salutis aderit si vrina coloratior fiat solito: si magnificatur anhelit: z si accidit cetera remittant. Et si litargia in frenesim z qz maxime non veram permutari perceperis.

De regimine sex rerum no naturalium in cura litargie obseruando. de flebotomia z ventosis: z vniuersaliter de omnibus his que tam ab intra qz ab extra materiam diuertunt z euacuant. Capitulu iij.

In cura litargie apostemose qua presens capitulu docet in loco claro z luminoso situadus est eger: i quo varie ac diuerse sint picture: claoz ingens genium frequetia ac varij strepitus fiant: aer ad calidum z sic cum declinet: que cum lignoz fortium igne: vt quercus z similiu leuiter facies: ad iram infirmus puocetur: z vbi possedet vtatur plurimo motu: prohibeatur somnus:

z quantum possibile fuerit eum euigilatum tene.

Subtili dieta regendus e: p quo vinu oino viter. cuius loco aqua mellis puenit. in qua si aliqua piperis bulierit grana: no malu erit. broditu ciceru rubeoz. cauliu quoqz leuiter coctoz couenit z hos potus cu aliqua feniculi et petrosilini radice bulire facere: z si grossius panata in his brodijs face. Adtonis carnes paruaru autum: caponuz perdicuz: fasianoz: z talu vbi virtus deficeret: dande efesent: sed virtute constantie: quato min' cibi sumpserit melius erit: cu a multitudine materiei: qua calor naturalis op primif hec egritudo pueniat. Sed sumpto cibo illico extrema fricentur. ligentur qz vt vapor ad caput phibeatur ascens. Ventris bnficiu vt quaqz die habeat puocadu est. Et a principio hoc clistere stati fiat. qd. R. blutis maluaru mercurialis: camomille fursuris an. ss. j. fiat decoctio. de q accipe. l. j. f. i q dissolue cassie. pulueris succari. an. 3. olei oliue. 3. iij. sal triti. 3. ij. fiat clistere. Loibus supfluitantibus eductis vbi infirmus iuuenis venosus fuerit alijs cu circustantijs ad flebotomiam regis: ex vena media vel cephalica fiat flebotomia. pauca sanguis tñ quantas extraheda est: cum poti' diuersiois qz alterius gra hoc fiat: vel cu peplo gula stringat. z de vena media frons: fiat flebotomia: que iuxta doctrina hypo. laudat a pluribus. Cum inquit posteriora capitis dolentia zc. Alij flebotomia dimissa vene illi sanguisuga apponit. z tu facias si libet. Sed circa materie diuersione sollicitus semp esto z hoc cu ligaturis z fricationibus fiat. sed pedum vole z manu cum succo ruthe: aceto: z sale mixtis sepe fricent. Sed vbi somni pfunditas adest: acetu sgliticuz pualeret. Et nonnulli rusticaliter operates allecum pistuz cu his mifcent: z loca pdicta confricat. Tu aut no nisi in grossis rusticis hoc facias. Cissi quoqz ad nates seu ad alias partes inferiores: sine scarificandoe diuertedo materiam multuz couenit. Tractio aut pilloz pectinis z emucronoz z in statu egritudinis: pillos barbe ac capitis extrahere multum iuuat. quocuzqz etiā morbi tpe in illo etiā casu qz maxime valet vox terribilis. Unde nonnulli scrophaz per pedes in camera ligat. qz ptinue clamat eius terribili z acuta voce hoiem euigilat multuz tenet. Idio materie diuersione ab extra fiat. Ad intra vo clisteria ac suppositoria fiant pur infra. clistere aut huic casui multu couenies. R. maluaru camomille paritarie mercurialis: sticados: centaurree minoris an. ss. j. agarici. 3. j. cartami. 3. f. aquassetur: z fiat decoctio: de qua accipe. l. j. f. in q dissolue hyereptigre. 3. j. f. mellis rob. 3. ii. pulue. zucca. 3. i. olei communis. 3. iii. salis gēme. 3. ii. fiat clistere. Et potes loco hyere pigre vti bndicta electuario indo diuinitoe vel consimili. Suppositoriu in hoc casu optimu. Ex duro sapone fiat. Tel decoque mel. z cum in frigidari incipit: de selle auris: verris porci: vel de quouis alterius aialis secuz misce: z fac suppositoria: vel loco sellum pone pps hyereptigre magne aut benedictę: vel pone de sale gemma vl de nitro seu de sale armoniaco. Et aliq ponunt de lacte ficui vel titimali. Alij de hermodactilis: de agarico: vel eleboro albo: de euforbio: vel de esula. Nullu tñ horz imponas nisi ex oleo rosa. qz pus iunctu fuerit vl cu ipo oleo ro. ce ram liquefacias: sic qz ad vnguētū formā deueniat: z cum tali vngueto suppositoria illa semp inunge. Quibusdam tñ no nisi i magna profundatione somni vti debes: z his potissimu. que ita acuta sūt. Comitus in hoc casu laudatur multu. Si igit infirmu tuu satis comode euomere posse sciueris: oximel cum aqua rassanti: tepidu ad bibendum prebe. Et vbi vomitus non fiat cum penna oleo inuncta eu ad vomendu iuuat. Et qz passio hec inducias nullas accomodat: pscripta: vbi possibile fuerit: i die naturalia fiant. z si materia fuerit multa vt frequentius contigit laudo vta. 3. j. vsqz ad. 3. iij. pillularu cochiaru descriptione almāsforis eidem tribuas. Tel facias sic. R. cia moni assari: carpobalsami: xlobalsami: ozimē: gariofila

ti: croci: ligni aloes: spisse se. peonie añ. 3. f. coloquintide. 3. liij. f. diagridi. 3. liij. f. turbiti. sticados añ. 3. v. aloes. 3. j. f. ant pillule cū sirupo de sticados. quaz. dos. fit a. 3. j. vsq; ad. 3. j. f. Cū forma pulueris facias sic. R. 33. stica. añ. 3. f. salis gēme. 3. j. turbiti abraf. 3. liij. zuccari ad pondus oīz: z fiat puluis. Cū ex puluere illo sic bolū conficias. R. puluere illū sine zuccaro q cū sirupo d sticados incorporet: addēdo de zuccaro quātū sufficit: z fac bolūz quē deaura. Cū potionez volueris. R. agarici. 3. ij. sticados. 3. f. salis gēme. 3. j. 33. d. j. Infundat in aq abfynthij addēdo oximellis sglitici. 3. j. z horis. xij. in infusione dimissis fortis fiat expressio: quā potui dabis.

De his q sunt ab extra applicāda capiti. Cap. v.

Uncā aut supēst vt aliq capiti aplicāda describas statiz itaq; a principio caput cū aqua in qua camomilla: sticados: salua: maiorana: betonica: vel aliud cōsimile bulierit: lauētur: dehinc abradatur. Et Aluicē. z nonnullorum antiquorum precepto pupis capitis ex oleo ro. cū modico aceti permixto perungatur: z hoc ad duos infra dies inclusue fiat. Cū ego autem talia repcussina non nisi in iuvene robusto venoso: tempore calido rē: laudo. qz ex eis nō multū tal mā repcutit: z d cursu maior: fit ifrigidatio maior qz spiritus ingrossatio: z ex consequenti stupor maior: quo fit: vt magis ille innaturalis somnus augeatur: qd est in casu illo qz maxime prohibēdū. Et ideo bonus ille mēfue cum aceto: oleo ros. in casu illo euforbij parum cōmisceri iussit: vt aliquāliter q dixi piculis obuiaret. Cū statim ergo a principio omnibus: quibus poteris: modis materia diuertendū tua fit intentio. hoc enim casu prius excepto in infinitū: vt ita loquar: qz repcussinū aliqd preualebit. Et si diuersis sine repcussinis vsus fueris duobus in primis diebus ex oleo camomillino pupi capitis punge z si cū oleo illo v oleo rosa. succū apij cōmiscueris erit vtile. Et si in somno pfundatur oleum de costo cum succo rute misce: z pupis confica. Et vbi per vomitū: z farmacū: vel p quoduis aliud materia vel eius pars magna fuerit euacuata resolutio fortioribus securius vti poteris: z tunc cū illo succo rute oleū de euforbio misce: z vt supra locus confrices. Cū si per prius ventosas sine scarificatione supposueris. z successue ex dictis fricationē feceris: facilius per pororū apertionē resolutio fiet. z huic casui vnguentū siue emplastrū infrascriptū maxime valet. Decoque sub pūnis squillāz cū oleo yri: seu de lilo: in quo parus euforbij dissolutū sit totū ad formam vnguenti deducas: cum quo vt prius locum perunge. Cū si medicamina plura huic proposito pertinētia descripsissem. sed capitulū sequens multa huic capitulo pueniētia in se tenet: qz z si passio illa in prius magis qz in pupi fiat fortis: attamen illa medicina pupi qz prope securius applicamus.

Tractatus. v. de subeth seu subetia i se sex ptinēs capla.

Quid sit subeth.

Capitulu j.

Siquid sit subeth intelligere volumus: de somno aliq p prius videnda sunt. Sit enim somnus vt Aluicē. inquit: propter reditū spiritus animalis ob instrumentis sensus z motus ad principium cum quo priuantur ipsoz instrumenta ab exitu operationis in ipsis: nisi que necessaria sunt ad hoc vt vita permaneat. Cū somnus itaq; est primi ventriculi cerebri passio: maz ois opilatio in eo facta: ex cuius causa spiritus ad mēbra sensui: z motus exire nequeat: eū efficit. Cū sed qz p aialiu pfectoz vita necessarius existit: inter res sex non naturales cōputat: qz p ipm spiritū in vigilla resolutoz fit restauratio: alias enī in breui vita finiret. z est quoq; ppter caloris naturalis ac cētrationē: q in eo fit cā melioris digestiois. Cū somn duplex est: nālis z nō naturalis. Nālis ē ille reditū spiritū rē. nō oppmēs naturam taliter qd ad se curam vocet. Non naturalis vō

est econuerso. Cū naturalis insup somnus vt nonnulli veteres posuerunt ratione triū digestionū triplex dicitur. fortis: mediocris: z suavis. fortis in pma fit digestionē: cū vapores in ea resoluti: qz in alijs duabus ceteris paribus fortiorē opilationē efficiant. z ita in secūda fit respectu tertie qua ex re in ipsa tertia pp opilationē esse lenē: suavis multū fit somnus: in secūda vō mediocris. Cū ter tū istos (vt pposito meo spectat) somnus alius nālis reperitur ois scz q ad se curā minime vocat. Unde i nimia spiritū resolutione: siue ppter exercitiū supfluitatē siue coitū vel quodcūq; aliter cantet: semp somnū pfundior multo qz i sanitate fit: qui tū cū ex eo patēs melioramētū psequat: ad se curā nequa qz vocat: z talē pfit naturalē appello. Ex quibus oibus liquet qd per naturalē z nō naturalē somnū intelligere debeam. Nā in summa nālis est qd ad se curā nullā vocat. nō nālis vero ecōtra. Unde his itellect apti qd fit subeth itelligēdū ē. Est enī subeth somnū pfundus nō nālis ab igrossatione spiritū: vel forti humoz opilatione: non tū cōpleta in vijs primi ventriculi cerebri causata pueniēs. Cū igit in ventriculis opilatio pfūda fiat: nō cōpleta tū aut spiritū igrossatio nimia. Cū cā somnū nimū pfūd fiat nām talr oppmēs vt i dōbitas opatiōes exire neqat. ad se tūc curā vocat. Et talis subeth appellat. De cuius causis dinceps est agendū.

De causis subeth.

Caplm. ii.

Subeth a causa extrinseca z intrinseca esse pōt. Extrinseca est res qūbet sua ifrigiditate potēs spūs in grossare: seu stupidos efficere: vt ē aeris excessiua ifrigiditas: seu vini. vel cuiusuis alterius: veluti essent narcotica capiti qualitercūq; approximata z silia. vulgares enim medici sepe opium mandragoram iusquamūz succum sempine: vel aliquod tale prope capitis applicant: vt eius dolorem vel vigilias amoueant. quo fit vt tantum interdum patiens in somno pfundetur qz vsq; ad diez iudicij dormiat vt ipse vidi. Potest etiā subeth a casu vel capitis pcussione causari: z maxime: vbi craneū ad intra cōplices. Stupefactiua quoq; in comestione seu potu data idem faciunt. Cū intra vō a grossis vaporibz vnde cūq; resolutis: mō vias pmi ventriculi opilare possint: fortiter sepe fit: vt in principijs paroxifmoz. se. z maxime flegmaticarū sepe ptingit: pleriq; etiā ab hūiditatibz in matrice pulmone epate: splene vel stomacho exiēbus vapores resoluunt: qui ad caput venientes in anteriori cellula opilationē causant: z inducunt. Et idem sepe a vermibus cōtingit. Benerant enī a materia flegmatica putrida qua eleuati vapores p sepe subetia inducunt.

De signis demonstratiuis subeth.

Cap.

iiij.

Um quē in pfundū somnū esse vides. z nō nisi magnus z acutis vocibz excitari potest: excitatus autē ad ppositū respōdet: sed dimissus in eadē somni pfunditate reuertit: subiectū hunc esse dicito. Nā si ab aliqua causa exteriori fiat: tu eam ab astantibus inuestiga verum si ifrigiditas exterior causa fuerit: eius color ad viriditatem tendit: sed non tumet facies: z pulsus erit durus: strictus: z rarus valde. Si autē per aliquoz narcoticoz pinus assumptionem venerit: in meo de venenis signa regre. Nam sicuti narcotica inter se diuersa sunt: ita z signa: z tu ibi de opio: iusquiamo: fungis: z de alijs cōiter notatis signa appropriata reperies: quoz narratio nimis in longū hoc meū opusculū traheret. Cū si in principijs porifimorum alicui se fiat subeth illius se. essentiam regre. Cū aut a matrice: stomacho vel alio mēbro puenit: cogices. Quia patēs dolorē ac gūedinē in eo mēbro p pue, sentiebat. Cū si materia in cerebro fuerit per antea de eius grauedine qrebaf: aut qz hūiditates p nares aut palatū egredi solentes: iādiu retēte sunt. qz fuerit flegmatice albet facies: oculi qz tument: palpebre pflr: z facies q tactu ifrigida sentitur. Cū si fleg. rubent oculi ac facies ipsa: lingua qz eius ac vene frontis valde replete erunt. Et si humores pmixti sint: signa qz permixta erunt. Et si de his certior sit

si cupio: etatē: cōplexionē: ipsi anni: pcedēs regimen: z cō-
similia: cōsidera: qz cui magis attestant humori super illuz
iudica. Pulsus vō latus vndosus ac mollis erit: ipm autē
qd causa verum puenit: per ipsoz signa que suo loco
deo duce describentur agnosces.

De pronosticis subeth.

Cap. iij.

Quantū ad pnostica subeth in quo patiens difficul-
ter excitatur si pulsus occultus: futura apoplexiam
denunciat. Somnus in apparente sano solito longi-
or: si per dies aliquos perseveret: futuram litargiam para-
lesim: vel aliquam talium egritudinū time. Somnus de
nocte augmentatus cui succedit permixtio rationis: z asso-
ciatur frigori extrematum malus: scda quarti capitulo de
signis somni z vigilie. Somni pfunditas cum debilita-
te: pulsus mali: eodez caplo. Subeth in se. paroxis-
mus eueniens si pfundus fuerit: z in aliquo paroxismo euene-
rit mortale: z in quo paroxismo virt' se debile reperiet: pa-
tiens moriet. In virtute pp nimiam inanitionē debili si
somnus pfundat: mortale. Somn' in declinationē alicu-
ius egritudinis pueniens si fuerit nocēs mortale cōmento
illius affozisim: in quo mēbro somnus laborē prestat.

De his q i cura subeth ad intra sūt appropinquāda. Cap. v.

In febre subeth euenerit: essentia se. pndera: cui
put i tractatu de feb. te docui remedia adhibe. ipsi
aut subeth put statim dicā: facias. Eius autē qd
per narcoticorum interius assumptionē factum est: z quo
ad ea que interius applicantur in eo de venenis curaz re-
quire. Vbi enim bezaardica cuiqz appropriata z alia confe-
rentia per ordinem reperies. Ad id quod ex frigidityte
aeris seu alterius intensa nimium vel ex emplastratōe nar-
coticorū sit fm ordinem inferius describendum curabis.
Illud aut quod rōne materie in aliquo mēbro contentē
fir: citius qz poteris illius materie euacuationē qre: z suc-
cessiue ad alia medicamina trāsi. Et vbi materia illa sang.
seu pmixta sang. fuerit alijs cōsentientibus flebothomia fa-
ce. vel saltē ventosas cū scarificatione. Sed vt deinceps
ad actū practicū te deducā materia exīte slegmatica z in
cerebro potissimū si virtus constet: diēta tenuissima vtēre.
Et vbi debilis ea fuerit: cū ouis sorbilib' pullo pusto vel
eius brodio: aut cū aqua carnis eam pio posse subleua. Li-
num absolute prohibendū est: sed in casu priori de aliquo
oprīmo aliquatūlū aque pmixto dari poterit. Nā deficient
te virtute frustra laborares. In aere calido infirmus situet
cui irā. puocare bonū est. magnis cū vocib' excites. z scro-
sam p pedē si libet in camera liga. Exercitij loco vt statim
dicā fiant fricationes. Et cū hoc clisteri supfluitates pme
digestiōis educas: qd. R. maluarū blitis mercurialis ca-
momille fursuris añ. m. i. fiat decoctio: de qua accipe lib.
i. f. in qua dissolue cassie pul. succhari añ. 3. i. yerepigre. 3.
f. olei oliue. 3. iij. salis triti. 3. ii. fiat clistere. Quo misso in
quouis loco mā fuerit statim infrascriptuz secundetur. qd
R. camomille: sticados: mercurialis: yfopi: centauree mi-
noris: eupatorij añ. m. i. agarici: cartami añ. 3. i. polipodij
3. f. quassent: z fiat decoctio cū aq marina: si habueris: z
si nō: cōem aquā accipe. z in clisteri put infra describā sal
adiuge. Adiraret forsan qd cū ptnue p decoctione cli-
sterioz res in tāta quātitate describā. Aut' opposituz anti-
quoz plimi faciūt: qz in decoctione clisterioz res in pauca
quātitate ponit. Et tu scias qd vbi vt decoctio melior fiat fa-
cio. nā vt pz multa rez quātitas posita i decoctiōe ceteris
parib' pfeciorē eā efficit. cū quo sepius pibus clisteri-
bus indigem'. plima enī clisteria ab auctoribus descripta
cōperies: qd ppaucissime sunt virutis. Ex decoctione igit
predicta accipe lib. i. f. in q dissolue yerepigre. 3. i. f. cassie
3. i. olei cois. 3. iij. salis gēme: vbi decoctio nō sit ex aqua
marina: seu nutri vel cois. 3. iij. fiat clistere. Aliquos in
hoc casu vidi vt naturā fortius euigilarent ex solo almuri:
qd est encludaz seu alioz pisciū saltoz salmonia clisteria
faciebāt: vnū: duo: z plura: fm exigentiā ex his clisteribus

face. qd pmtū nō solū naturā irritat: sed et mām trahit a ca-
pite qd oib' possibilib' modis fiendū est. Et si hoc p sup-
positura facere volueris: his q supra in litargia descripta
sunt vtēre. Quib' factis si os aut dētes clausos hiet cū
cuneo ligneo seu cultello dētes aperi. z. 3. i. f. yerepigre cū
vino calido distēperato in ei' os pice. z oibusigenijs vt
eā trāsglutiāt: facito. Qz si trāsglutire pillulas posset: pillu-
larū cochiarū. 3. i. vel. 3. iij. dato. Vel his vtēre solutiuis q
in litargie cura supra descripti. Clomitus vt supra de cu-
ra litargie dictū ē: mire iuuat quē vt illic describit puoca.
Et vt de his que in ore ponunt: me expediat cuneo illo:
sic inter dentes retento palatū cum fino balsamo pfrices.
Lingua qz ac radices eius: vel idē cū sola aurea alexandri-
na: seu anacardina pfectiōe fiat. Vel eā cū calido vino dis-
stēpera. z idē face. de qua si trāsglutiret iuuaret ad hoc: z
ideo tyriaca seu mitridatū in vino dissolutū z potui datū:
qz maxime puenit. Sed dū fricationes infrascripte fient: vt
salina liberius egrediat: caput inclinē: als suffocari posset
infirmus. Et vbi ipse gargarizare posset. R. yfopi: maio-
rane: sticados añ. m. i. f. caricarū numero. vj. seminis sina-
pis. 3. i. quassent z fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. ori-
mellis solutiuis. 3. ii. misce: z gargarizet infirm'. Alij cum
decoctiōe illa aurea alexandrinā vel anacardinā cōfectā
miscēt z gargarizare faciūt. Et alij yerepigra quam su-
me nisi esset tante amaritudinis collaudarē. Que vero p
nares attrahunt: sunt caputpurgia: sternutatioes: vel odo-
ramenta seu suffumigia. Caputpurgia aut sic facias. R.
aque maiorane: vel violarū decoctionis. 3. iij. succi blitis
3. ii. mellis. 3. f. simul tepescant: z p nares attrahant: vel cū
aq illa succū yreos cōmisce. z est in illo casu vltimū: z exp-
tū sum. Alij accipiunt succū radicis sambuci: vel ebuli:
z tu facias si libet. Sternutatoriz aut fiat ex pipere vel
alio aromate acuitatē habente. vel ex elleboro albo. z talia
narib' insufflent. Et ego als sic feci. Accipe petiā lineam
subtilē z ex ea tentā pfrice: quā in aqua maiorane vel deco-
ctionis ei' madefacias. dehinc eā ex elleboro vel ex pul-
uere alteri' sternutare faciētis apge. z in nasoz imitte eaz
circūuoluēdo: nā sternutationē inducit: z sopitā nām potē-
ter euigilat. Et idē faciet acetū fortissimū persepis odo-
rum. z nāqz ipm quocūqz casu puenit. Et odoramentis
tū appropriatis est lignū aloes: muscū: muscata: ignan-
tum: vel castoreus odorare. Et ille bon' Jacob' forliuēns
cū alexadrina aurea: vel cū calido vino distēperata nares
inungebat: iuuabat plurimū. Alij fumū capilloz cōbustoz
naribus apponūt: vel eorum capitibus vel asse fetide: seu
galbanum: seu pellis hedī.

De his q ab extra i cura subeth sūt applicāda. Cap. vj.

Unc aut supst q exteri' sunt applicāda dēscribe-
re. dolorose aut ligature ad brachiorum adiutoria
fiant: z ad coras ites. fricationes vero ad extrema. f.
pedū ac vole manū cum aceto z sale confricentur. Ten-
tosas item super spatulas pone: quas sine scarificatione se-
pius reitēra eas. item super nates aut sub poplite ponere
potes. a superioribus enim potenter attrahūt: ac vapores
diuertunt. Et vt ea que capiti conueniunt melius applica-
ri queāt. ex decoctiōe camomille. sticados rute aneti: apij:
folioz lauri: origani: vel similitum caputlauet: dehinc ab-
radatur: z tali medicamine prozā inuge. Qd. R. pul. pi-
pis nigri. 3. f. castorei. 3. ii. misce cū lacte mulieris: ex quo
prozā pfrica. Vel idē cū saturēgia cū aceto fortis: trita faci-
as. Qz si forti' eo. R. sic' quot libet: z de vnīs passis qd
successiue pista: z de illa pasta accipe lib. i. f. pulueris sinapis
3. i. f. euforbij: simi colubini añ. 3. f. aceti fortissimi. 3. i. f.
z ad formā vnguenti fiat: quo vtēre. Ego aut in tali casu
talīa fortia medicamina nō min' puppi qz capitis. pre ap-
plicata laudo. nā cerebrū clarificando: z materiam a proza
diuertendo qz maxime iuuat: vt experientia didici. Quidaz
enī bon' praticon' his dieb' succuz sempitue: z nescio q
alia stupefactiua sup frontē cuiusdā robusti iuuenis febrē

citantis apposuerat qui nullis remedijs euigilari poterat. et in ea forti^r medicamina puppi applicata: q^u p^{re} opera^{ri} reperiēbā: et iter cetera hoc q^u maxime valebat: q^u sic fit p^{er} h^uis capillos: cōbure: de q^u puluere. p^{er} 3. ij. castorei. 3. f. cū succo ruthe et aceto: simul incorporentur: de q^u puppi fiat inunctio. C^u aut subet i se. euenerit euigilare ismū cū frictiōib^{us}: ligaturis: ventosis: vociferationibus: et alijs huiusmodi tua sit intentio. Quo euigilato materiam euacua. Et qbus modis poteris eā ad inferiora diuerse successi uenire vapores ad caput ascendant: p^{ro}hibe. In q^u casu acetū odorare multū p^{ro}dest: et p^{ro}xiā ac frōtē cū rosato oleo modi co acetū p^{ro}mixto punge. et si vapores nō tū repercutere valeas: q^u in sonū p^{ro}fundū cadāt: cū his q^u d^{ic}ta sunt te iuuā. C^u tractat^{ur}. vij. de incubo seu empialdes tria i se p^{ro}inēs ca. Quid sit incub^{us} seu empialdes: et que cāe. Cap. j.

Isposueram dñe epilepsie pñtē locuz accōmodare: sed dñs in cubus familiaritātē quandā cū subetia se habere affirmabat: et cū epilepsia sanguineitātē propinquā: p^{ro}p q^u ut melius iter hec duo sitūet obtinuit. Sepe accidit ut vie per quas spiritus a corde ad cerebrū sferunt a cerebro ad membra cetera grossis ab humiditatibus opilent: et puppis q^u maxime: quo fit: ut membra debitis suis motib^{us} careant: q^u tunc cum pectus ad necessarias dīensiones dilatari nequeat: diafragma cōstringitur: et ab ipso pulmo. a pulmone vero cor: qua ex cā cor ipm debite dilatari nō pōt. et tūc ismū sup se ut pōdus vel fantasma talē habeat p^{ro}hibēs dilatationē apparet: et cū extrema p^{ro}p illā opilationē citius spiritib^{us} q^u mēbra cetera depauperent: fantasma hoc a pedib^{us} initiū facit: et paulatim s^{ed} q^u mēbra ipsis spiritib^{us} priuans sursum repit. q^u vulgares dīmonē homines suffocantē putāt. ob hoc ergo passio hec incubus appellatur: q^u est nomē demonis. C^u alij vetulas q^u dā incantantes que se in formas varias ut inquit mutare pñt h^u facē putāt et eas strias seu zobianas n^{ost}ri vulgares appellāt: que ut dīcūt gotoz formā sepi^{us} accipiūt. Nec credulitas ob hoc ortū habuit: q^u passio h^u lactētes sepe deprehēdit: q^u tūc suffocat. cui^{us} causas vulgares ignorantes vetulas illas zobianas illud fecisse putant. C^u ex dictis itaq^{ue} q^u sit incub^{us} apparet. Etenī est egritudo grossis a vaporib^{us} vias spiritū cordis ad cerebrū seu puppis ad mēbra cetera opilationibus pueniēs in qua patēs supra se pōdus aut fantasma pōde rās h^u putat. h^u ut plimū in sonis accidit: et his potissimū qui resupine dormiūt. Quātū ad cās intrinsecas et extrinsecas esse pōt. Extrinseca: ut intēsa caliditas vel frigiditas. nā frigiditas dormitanti supueniēs et vias spiritū cōp^{ro}inēs incubū efficit. Intensa vō caliditas interdū humores in vaporē cōuertit: qui postea vias illas opilat et incub^{us} in ducitur. C^u accidit itē cū q^u sup magnā repletionē dormierit. grādis enim repletio est incubi plerūq^{ue} causa. nam sto mach^{us} replet^{ur} cōp^{ro}imit diafragma: et ipse pulmonem: pulmo vō cor: q^ure rē. C^u intrinseca esse pōt q^ulibet humor a quo grossus vapor eleuat^{ur} sufficit: in vijs dictis opilationē inducere: ut sanguis: colera: flegma: et melācolia.

C^u de signis incubi tam p^{ro}nosticis q^u demonstratiuis.

Capitulum. ij.

Britudinis huius demonstratiua signa p^{ro} ismū narrationē deprehendes. In earum cognitionē sic deuenies: q^u si extrinsece fuerint: te de eis patiens in formabit. Quātū ad intrinsecas si sanguis in causa fuerit: rabet facies: oculiq^{ue}: tumēt frontis et temporū venerit: precedens regimen: etas: cōplexio: et similia sanguini consentiūt. C^u et pariter de flegma: colera ac melan colia s^{im} p^{ro}pria signa indicabīs: que supra plures descripta sunt. C^u hāc passionē greci empialdes vocant: quā Sat. in lib. de iouamētis anhelit^{ur} cap. ij. epilepsia in somno esse dicit. C^u differt aut hec ab epilā: q^u hec i puppi: et illa fit in p^{ro}ateria item epilepsie venenositate p^{ro}icipat: hec vō nequa q^u. Et tertio q^u in epilepsia semp fit spasm^{us}. in hac vō

minime. C^u ex dictis patet satis intelligēti signa p^{ro}ostica: cū plime sint egritudines que ab opilationē viarū spiritū pducunt. Si incub^{us} ille p^{ro}seueret paties: in aliquā illarum facile cadit: ut est epilepsia: apoplexia: paralesis: spasmus: et mors subitanea rē. Et si hec mala bestia. s. incub^{us} homini vigilanti venerit: erit periculosior multum.

C^u de cura incubi.

Cap. iij.

Ia sanguine incub^{us} puenit subtili et dieta et res sang. multiplicātes deuiter: quaz doctrina in cura doloris capitis a sang. pueniētis tibi data fuit: de hinc supfluitatib^{us} prime digestionis emissis vbi cetera cōsentiant: flebothomiam iube. Et vbi magna fuerit sanguinis quantitas siue plectoria a saphenis incipe: successiue ad cephalicas veni. Q^u si etas vel aliud flebothomia p^{ro}beat in locis debitis v^{er}ofas appone: et dehinc als s^{im} ex gentiā put capitulū allegatum te docet eragere. C^u et vbi colera a flegma et melancolia in causa fuerint in caplis doloris capitis his causis correspondētib^{us} curam regre. illic enim s^{im} humoz exigentiam digestiua solutiua: fricationes: stricture: v^{er}ofas diuersiua: et gargarismata: et breuiter omnia huic p^{ro}posito necessaria ordinate comperies. Et p^{ro}pter hoc breuiter parcens: quia illic omnia repies necessario huic capitulo finem impono.

C^u tractat^{ur}. vij. de epilepsia in se nouē cōtinens capitula.

C^u quid sit epilepsia: que cāe: et q^u fit in locis. Cap. i.

Non aliter q^u correlatiua somnus et vigiliatam habere videntur: p^{ro}pter quod plurimi rationabile putat ut post egritudines que in somno vel ex somno eueniunt vigiliam collocarem: q^u factum esset. sed inter subeth incubum et epilepsiam quo ad causas et curā maiorem multo q^u inter somnū et vigiliam similitudine inuenio: et hanc ob cām ipsi epilepsie p^{ro}sens capitulū accōmodant: inferius tū vigiliam ipsaz digno loco collocabo. C^u est igit epilepsia morib^{us} plimū vbiq^{ue} nor^{is}. Is enim oēs apud natiōes habitat: et familiari^{us} certe q^u cuperet: p^{ro}p q^u varijs noib^{us} appellat. s. epilepsia: veranaton: diuinatio: heraclea: seu herculea pedicō: morbus comicialis: morbus caducus: morbus lunaticus: et mater puerorū. C^u sed dī epilepsia ab epi q^u est supra. et lesio lesio: quasi supioris partis lesio: q^u capitis. p^{ro}pter q^u dīcūt quidam q^u epilepsia dīcīt ab oppressione mētis et sensus: qbus occupatis corp^{us} quoq^{ue} a suis operationibus impedit. Et ob hoc nōnulli eaz veranaton vocāt: q^u quasi passio sacra interpretatur. veteres enī cum aie cōtemplationes manifestius in cerebro q^u in alio mōdo dephenderent: ipm aie templū appellatūt: q^u a cōtemplando dictū est. Et cū tepla cōiter sacra sint: ipm cerebri locū sacru appellauerunt: ideo veranaton dixerunt. Diuinatio aut a qbusdā dī: ut ille bonus Serapio inq^u: q^u ea ex parte demonū p^{ro}uenire putabant: sed eius pace illa eorū nō fuit intētio: sed eā appellabant diuinationem: q^u in epilā in qua fortis sit opilatio sensus oēs exteriores ita ligant: ut fere ab oibus eorū opationibus vacēt: p^{ro}p q^u oia rōnalis aliūde nō impedita in suo simplici esse quasi remanet: quo fit ut q^uq^{ue} futura dephendat. amoto itaq^{ue} p^{ro}ximo plima p^{ro}sepe futura p^{ro}dicunt: vñ vulgares cām ignorātes demonū v^{er}tute hoc fieri putāt: et hāc ob cām diuinatio nōnulli veteres hūc morbū appellant. Et ego quēdam iuuenē colericū vidi q^u se aiebat in porissimis semp mirāda videre: que sūme cupiebat lris demādari. ille enī indubio futura esse spabat. hanc igit ob cā veteres diuinatio hūc morbū appellāt. C^u dīcūt aut eraclea seu herculea: q^u ipsa veluti hercules fortis est egritudo: vel q^u ipse eā passus est: v^{er}pote ferunt. C^u et q^u passio hoc pueros q^u maxie dephēdit pedicō a qbusdā dīcā est a pede grece q^u ē latine puer: vel ut alijs plz ab inordinata pedū notioē: q^u in hūc passio nis portissimo cōiter fit. C^u morbus itē comicialis a comitijs dīcīt^{ur}. erāt enī comitie ppli romani i cāpomartio in kalēdis Ianuarij p^{ro}creādīs magistratib^{us} p^{ro}uent^{ur}. Et si forte tūc

quēpiam h̄ morbo inuaderet: comitias ad diē aliū deferebant: et sic morbus comitalis dicitur est. Caduc' autē dicitur quem dephēdit cadere facit. Lunaticus vō qz fm lune varios aspect' plimos inuadit. Et pueror' mī qz sepius qz alios pueros dephēdit. Dia tñ q dicta sunt verā egritudine q epilepsia ab auctorib' nūcupat importat: et h̄ de noīe. Quid autē sit epilepsia nūc iuestigandum est. Un Sal. 3. de interiorib'. iij. ca. et i libello de iuuamēto an he lit'. Et itē Aui. pma tertij. ca. ppo. et vplimū auctores alij in h̄ cōueniunt q in p̄a capitis pncipalit' hec passio fiat esto ptes alie cerebri p colligantia occupate teneant. als hāc patietes egritudinem de porismo oēs recordarent. cuius oppositū ptingit in plurib'. sitigit ad bonū intellectum a vapore humore vel v̄to. vapor enī seu v̄tositas in cerebro genita vel aliūde veniens: si secū aliq venenosa q̄litas lūcta sit cerebri aut ei' pelliculas mordicando pcutit. vñ sentiens nocumētū p̄trahit: ad cui' p̄tractionē orta ab eo p̄trahunt. puta nerui q v̄sus suam originē tracti spasmū efficiūt. In tali autē spasmātōe seu neruor' p̄tractione fit in v̄is spiritū opilatio: p̄p̄ qd ad mēbra trāfire nequites motu et sensu ea p̄uāt: et sic patietes cadit. Si autē fiat de humoib' p̄pus causat opilatio q p̄hibet trāsitū spūs sensibiles. et motū ad aīata mēbra: successine p̄tractio siue spasmus. nam cū humores illi in pelliculis cerebri seu meatibus imbibant. crescunt in latum: et in longum accurtantur. quare necessario retrahuntur: ad quorū retractionem orta versus suam originem quoqz trahuntur et spasmus inde fit. Ex quibus patet q in casu p̄mo prius sit spasmus et successine opilatio: et in secūdo prius opilatio. et successine spasmus. nulla tñ in epilepsia integra sit opilatio: tunc enī tam motu qz sensu oīa mēbra carerēt: cui' oppositū videm'. CEx qbus oibus quid sit epilepsia manifeste p̄stet enī egritudo cerebri ab humiditate vapore seu v̄tositate: venenositate qdā participatib' pueniēs: q̄uz cā in seipm p̄trahit: et in v̄is spiritū sensibilis et motū opilatio ne facta esto nō integra a sensu et motu mēbra aīata p̄uāt. CEx dictis itēz patet vaporē v̄tositatem: aut humore ad bonū intellectū: venenositate qdā participātes esse causam epilepsie imediatā. Sal. namqz Rasis et Aui. opinionē cōfirmātes epilepsiam: nisi aliq interueniēte v̄tositate fieri posse haud quāqz putant: qd per anotomizatas oues hūc patietes morbi p̄bant. in q̄u capītibus semper humiditas venenosa repta ē: si ea hora. s. qua paroxismus eas inuadit anotomizant. C Sed est p̄ declaratione maior ad causam epilepsie inuestigationē particulari' trans eunduz. Ille igit intrinsece et extrinsece esse p̄t. Extrinsece carū quedā inuitabiliter occurrūt. et qdam nō. Inuitabiliter occurrentes sunt sex res non naturales: vt est aeris excessiua frigiditas: timor ingēs. somnus debito longior: quies superflua: nimia repletio: et cibi ac potus in cōueniens assumptio. Que autē euitabiliter occurrere p̄t sunt i summa oē excellēs sensibile potēs sensum corrumpere. vt res horribilis aspectus quoqz rei more circulariter et similitum. Son' terribilis vt tonitruū vel alteri' rei: fetidi aeris vel alterius rei olfactio ac grūdā: qbus inducēt epilepsia p̄p̄ietas est: vt odor apij: cornu capre: sumi quorundam fungor': ac alior' plurimor' gustabilia ac tangibilia plurima idem efficere p̄t. CQuantū ad intrinseca a q̄libet humore pōt indifferēter puenire: frequent' tñ a flegmate: et rari' a colera. C Sed rōne loci triplicē denominationē recipit. Illā cum p causam p̄p̄ia cerebro existentem causat: dicitur epilepsia. et h̄ a stomacho analepsia: ab alijs vō mēbris catalepsia. Un refert Sal. 3. de interiorib'. ca. vij. q a pollice pedis vapor qdā puella eleuabat: q cū cerebri attingebat i epilepsie porismus cadebat: cui' cā erat vapor ille a mā venenosa resolutus. sepe enī in mēbro aliq sit opilatio: cuius causa nulla sit trāspiratio. nullus qz spūs ad humore illū attingē pōt. q̄are corripit et putrescit: aq tūc eleuat vapor p eas vias p quas spūs ad mēbra

illud eūt ad cerebrū tendit. et cū venenositate illa pcutiēs epilepsia inducit. et ita a quouis mēbro fieri ptingit in quo humor corruptus et maxime venenosus reperitur: vt est flegma putrefactū. CEx ex quo vermes in intestinis vel alibi generantur: ipsi qz vermes epilepsie causa esse possunt. CEx a corrupto item spermate tam in mulieribus qz in viris p̄sepe accidit. C Etiam credo hoc frequentius tēpore Sal. qz nostro fiebat. nā nostri tēpore mulieres ac viri ne in tale periculū incidāt qz maxime sibi cauēt portandō ciliū: dormiēdo sup terras: crudas herbas comedendō. et intātū breuē p̄zocorizāt q nequaqz tale periculum incurrere timēt. Sed tñ in talib' p̄zocaris nō cōfidas: q̄a ex regula h̄nt q meli' est tale semen in agro nature seminare qz ipm corripit finire. Sed missis p̄zocariis p̄gnantes p̄p̄ retentionē materierum corruptarū epilepsiam incurrunt: q̄ partu facto libere remanent.

C De signis epilepsie demonstratiuis.

Cap. ij.

Unc de signis q duplicia sūt: demonstratiua. s. et p̄nostica. demonstratiuor' qdaz sumūt a paroxismo et qdam a genis tpe. Sed plurime sūt egritudines quarū paroxismi cum epilepsie paroxismo taliter conueniunt: vt vix vnam ab alia discernere scias: vt est litargia subeth apoplexia stupor sincopis et suffocatio: qualis sit inter epilepsiam et illas differentia videndum est. C Litargia et subeth discernitur ab epilepsia: quia in eis nullus sit spasmus: in epilepsia sic: cum quo si litargicus siue subetic' euigiletur et quiescere p̄mittatur: in somnū iterū profundum cadit: epilepticus nequaqz. Sit item in epilepsia ad os spuma: in subetico siue litargico minime. C Ab epilepsia discernitur apoplexia: quia in apoplexia oīno sensus et motus aufertur. in illa autē non. ideo nōnulli apoplexiā epilepsiam fortē vocant. Nam epilepticos qdam mori vidi: quos vltimū paroxism' fuit apoplexie. Est qz epilepsia egritudo paroxismalis: et illa nō. C Epilepticus vō a sincopizato cognoscet: qz epileptic' viui vocē habet sincopizatus mortui. Sincopizatus itē nullū pulsū habet: epileptic' vō sic. Item sincopis nō ita subito venit: s. epilepsia semp. C Et p̄focatio cognoscit: quia p̄focata ut plurimū versus genua caput inclinat: epileptic' nō: p̄focata item et si ridere nequit: tñ intelligit: et oīum que i paroxismo facta sunt post paroxismū recordat. Tu tñ qui cū honore hāc artem exercere cupis: hor' omniū p̄p̄ia signa in suis caplis descripat: fac bñ menti habeas: et sic in hor' cognitionē facile deuenies. C Nūc autē superest paroxismi epilepsie signa describē q sūt: qz vplimum paroxismus subito venit: sensum et intellectū paroxismā amittit. torq̄tur: spasmatur: spumat os. Interdum mingit stercoizāt: ac polluit se nonnqz: his oibus v̄l ex his pluribus apparentibus hunc epilepsiam pati haud quāqz dubites. C Sed qz a quolibet mēbro a quocūqz humore: vt est dictum potest inferentes puenire. primo peccātis humoris signa inuestiganda sunt. Scdo mēbrum in quo hec passio radicit' inest quod quieto tēpore perop̄ime fieri potest. C Si igitur flegma in causa fuerit veluti plurimū cōtingit: longus erit paroxismus: spuma grossa et alba ad os erit. sed cōplexio: etas: precedens regimē: tps anni: et similia tibi sunt consideranda: que si flegmati attestant. tunc cert' fies: et adhuc certior: si v̄ina in colore remissa fuerit spūla qz ad modum liqfacti vitri: sedimen residet: fueritqz pulsus mollis et inordinatus satis: et post paroxismū paties qz stupidus māserit. C Si vō spuma ad croceatū tēderit: et in facie fuerit rubedo dulcescat iore salina: sint vene frontis plene: v̄ina vō grossa et rubicunda. pulsus plen' et vndosus: et etas. tps anni: pcedēs regimē et. sang. p̄sentiat: cū quo post paroxismū ism' euz qdā fatuo risu manet cāz fore san. nullo mō dubites. C Et si spuma fuerit modica liuēs i facie sit saturnin'. v̄ina subtilis ac clara: pulsus durus: et his etas cōplexio: pcedens regimē et. p̄sentiat: et p' paroxismū veluti melā colic' remā

Sumus p̄p̄ p̄ ad
Et semat romptu

pregnantes fuit
Et semat romptu

Diā litargia p̄ sub
ab op̄ia

Diā apoplexie ab

Epilepsia mori v̄l

Diā op̄ia a p̄p̄ia

Et p̄focata dicitur

Diā paroxismi p̄p̄ia

Diā quorū p̄p̄ia

Diā v̄l p̄p̄ia

Diā mō

ferit: id a melancholia pponere certū est. Et ubi paroxysmus sit levis ipuma citrina: facies q̄s: etas aut cōplexio pcedēs regimē: et talia sup colera arguāt. vna vō ad igneitate quādā tēderet: pulsus velox sit atq; dur⁹: cū quo getis tpe rixosus et q̄si maniac⁹ infirm⁹ maneat: talis epilepsia puenit a colera: esto id raro fiat. nam sua caliditate aperit ac deopilat sua subtilitate facile penetrat: et spiritib⁹ viam pbet: q̄b⁹ ex causis raro epilepsia ab ea puenit. Altrū si cā i ea fuerit tibi ea descripta signa nūciabūt: et sic humorū similitudinē q̄ epilepsia inducē pnt: signa posita sunt. Qd si p mixtu fuerint: signa q̄ p mixta erūt. Cōtingit enī tā i dictis q̄ in dicēdis egritudinib⁹ peccātis humoris toties signa describere q̄ studere volentib⁹ facile sit: q̄ sit vt leuiter per transeam. CLoc⁹ vō aq epilepsia puenit sic inuestigandus erit. nā si a capite b fiat grauitatē capitis vertigines scotthomiam oculorū tenebrositates vel alios dolores sepe caput patit. cū quo paroxysmū venire non p̄sentit. C Si a stomacho dolores nauseaz et alias stomachi egritudines sepe patit: et aūq; a poroxismo dephēdat agitationē in stomacho p̄sentit: cū q̄ vplimū euomit i paroxismo. C Si a tū mīce mulier p sepe de passionib⁹ mīcis conq̄rit: et se cōmigit interduz. C Si a splene lateris sinistri dolores sepe patit. C Et si ab epate passionēs aliquē epatis precesserunt: C Si ab intestinis dolores eoz sepe veniūt: cū q̄ vplurimū in poroxismo stercozizat. C Et si a vermibus signa vniūm aderūt: q̄ tibi oīa i suo loco sūt manifesta. C Si a renibus eoz passionēs p̄erūt: cū q̄ in paroxismo paties se poluet. Ex q̄b⁹ oib⁹ patet q̄lter getis tpe tam loca q̄ epilepsie causam venari facile poteris.

C De signis epilepsie p̄nosticis: tā. s. que futurā epilepsiam denūciāt q̄s q̄ sit finis paroxysmi. Cap. iij.

Tunc de p̄nosticis epilepsie aliqd dicendū: vnde illa q̄ futurā epilepsia indicant quātū ex parte capitis sunt varia somnia: et aq̄ruz maxime si clamor in somno. si vertigines scotthomie incubi grauedo capitis somnolentia: oculorum tenebrositas: lingue venarum citrinitas aut viriditas: vel aliqd tale cōtinuet epilepsiam futuram minant. C Rōne stomachi si cōsuetus epilepsia pati i ore stomachi tremorē et mordicationē sēserit: et maxime vbi iuuentis ipse sit paroxysmū futurū time. Qd si cū his scotthomia seu vertigo enī dephēdat: paroxysm⁹ ille est. C Que vō ab alijs mēbris ē cum patiens membrum dolorem vel aliquā ab esse suo mutabilitatē hie cōprehēdit: si potes ifirmo succurre cum epilepsie ppe sit. C Si epileptici interduz emoroides aut fluxum menstruorum patiuntur: et ista p̄ter solitūz retenta sūt: in breui veniet epilepsia: que igitur dicta sunt: futurā eam p̄nunciant. C Si alia adhuc p̄nostica restant: p quoz declaratione sciendum est q̄ triplex est epilepsia. s. levis: fortis: et mediocris. Levis est q̄ p̄sentitur: q̄ egrotantē cadere non facit: et in illo os non spumat: et diu paroxysmus enī non tenet: raro venit. post quē etiam letus satis remanet: et oīum remiscit. C B̄avis est q̄ econtra. cuius euētus non sentitur: et infirmus cadit: os spumat: frequēter ifirmū paroxysmus inuadit: et lōgus post quē timidus semianims: et multuz tristis remanet. de casu in paroxysmū minime recordat: cū quo etiā est inuerecūdus. C Mediocris vō huic sedo mediū tenet: verū epilepsia q̄tūcūq; levis difficulter recipit curā. C Pro quo vt p̄dicare aliqd scias notāda sunt aliqua. Et p̄mo locū. nam q̄ in cerebro sit q̄ alio potius in membro difficili curam recipit. Altrū si tunc sup caput alba res apparuerit signū bonum est et cure possibilitas. C Respectū etatis quanto ab ortu magis distat difficili⁹ curat: q̄re post. xxv. annū ea maxime q̄ cerebri vitio puenit: rarissime curat. vt voluit. Ildipo. si q̄ tū curā recipit facilius i iuuetute sit q̄ in senio. Sed si ab infantia epilepticus fiat: et cūz epilepsia. xxv. annū p̄trāsierit: curat nunq̄. C Semine interū an eruptionē mēstruorū epileptice fuerit et p ipsoz eruptionē nō curant: post nunq̄ postea curant

quod elici potest ex sententia illius affouismi tertie partiscule: pueris plurime passionēs zc. C Et quo ad difficultatem cure idem dicendum de cōplexione: tēpore: regione: et silib⁹. nam quanto magis illa accidit caliditati ceteris paribus facilius curā recipiūt. C Circa vō cām et materiā q̄ ex humoribus q̄s que ex v̄tositatē seu vaporibus puenit: difficili⁹ curatur: et respectu humorū que a flegmate puenit. Sed in q̄buscūq; dictis cetera paria semper ponenda sunt. C Respectu vō paroxysmi quāto maior morbus inest: tanto est epilepsia deterior. fortiorē enī opilationem ac maiorez lesiones significat. C Et si tremor accidit et ploget paroxysmus: infirmū velociter interficit. C Itēz si infirmus subito cum clamore cadat cuius membra torquentur: et os spumat vlnat et egerit: ab illo paroxysmo euadet perrarissime. C Item infantes qui in puerperis epilepsiam incurrūt: perpauissimi euadunt: quia vel ex infecto sanguine cōcepti sunt: vel q̄ ex cōstellatione aut apij comestioe seu alteri in vtero mris hāc dispositionēz acq̄suerūt. Sed hi in quoz capitib⁹ maxillis et naribus crustule squamose vel vlcera inascunt: cum q̄ a naribus mulie mucillagines egrediunt: et aquositates ab ore difficulter epilepsia incurrūt. C Epilepsia grauis q̄ a flegmate exite in corpore p̄uenit persepe ad paralem terminat. Si vō ab humore grosso ad melancoliam patiens melancolicus efficit. C Et q̄. xxv. infra curantur plurimi: et ab hinc supra alig: esto perrari. C Ut cognoscas an patiens ex toto liber sit. Inter man⁹ apū recēs cōfrica: quod postea narib⁹ aliquādū tene. Vel epilepticū ex fumo cornu capre fumiga: vel eius in narib⁹ puluerē impone: aut epar hyrcinū odoret: si tunc ppter aliquod illoz epilepticus non ceciderit: liber ex toto erit.

C De cura paroxysmi epilepsie. Cap. iij.

Epilepsie cura bipartit: qdā enī paroxysmū: et que dā getis tēpus respicit. C Si q̄ paroxysmus epileptico supuenerit: tua sit intētio vaporū ascensuz p̄hibere: et quātū potes māz inferi⁹ trahere: fortes q̄ extremorum fricationes aut ligaturas doloras fieri facias. Et ad nates et sub poplite sine scarificatione ventosas apponi facias: et cū eleuata voce p̄puo noie sepe vocet. C Si cum his paroxysmus solui non possit aut nimis longus esset: vt erat illi iuuenis qui p horas septem interduz a paroxysmo tenebat in frascriptū clistere statim apponi iube. C Qd. 12. maluarū blitis saluie camomille sticados centauree minoris aī. m. j. agar. 3. j. polipodij: cartami aī. 3. f. cōquassent: et fiat decoctio: de q̄ accipeli. j. f. in q̄ dissolue cassie verepigre aī. 3. j. olei cois. 3. iij. fil. triti parum: et fiat clistere. C Quo emissio recentē rutā inter manus cōfricata patientis: naribus sup tene. Vel eius succū naribus immitte. C Tellurū q̄ lignū lūc dētes apone. deinde cum fino balsamo palatū semp cōfrica. Nares itē ac pullantes i timporib⁹ venas. Semp enī b̄ stati poroxysmū pellere ac enī multū retardare: vt expiētia didici. Et si balsamū non habueris palatū ac linguaz cū fino nutridato aut tyriaca seu succo rute cōfrica. C Si vbi p ista paties surgē negret sternutationē audact cum pipere seu elleboro albo: aut quis alio puoca. Id tū in principio nequaquā facias: ne ex illa forti motioe mā sursuz repet. C Dicit qdam q̄ si patientis aurib⁹ ter deuote in frascripta dixeris epileptic⁹ illico surget. Gaspar fert myrrham: thus melchion: balthasar aurū. C Vel ter dicat. Drem⁹ p̄ceptis salutarib⁹ moniti zc. cū toto: p̄ n̄. S3 ad sacraz medicinā veniēdo dicit qdā q̄ si a vena auris sanguis extrahat: et ex eo os patientis illinias: mor a paroxysmo surgit. Et si dū sic stupidus manet. tres illi sanguis. 3. potui dent: cadit postea nūq̄. S3 de loco extractiois sanguis est inter quosdā dīa: q̄ dicit quidā q̄ nō ab auribus sed a poplite pedis dextrī san. ex trahi debet. C Itē cū epileptic⁹ ceciderit: canē vnū statim interfice: et fel patiēti q̄mō poteris tribue. C Itē si is qui p̄sum casum viderit in proprio sotulari mizerit: et postea

agitauerit: ac si eu lenare vellet: deinde vinā illā cūz soti
lari illo potui dederit liberabit ex toto. Cūq; p dosum
ranā scindit: z extrahit iecur in folio caulis inuolutu de
siccat: z puluere facit: quē cū vino optimo potui tribuit
porisnati: z si vice pma non curat: vlturo porisimo idem
facit. Cūdrant qdā dico putantes se philosophos qd
la passio descripta debeat amoueri: p q scito q nulla ve
nenositas a calido frigido succo vel humido solū pellicur:
sz ē necesse vt aliqua q̄litas occulta huic venenositati cō
traria in repellente reperiatur. Cum ergo epilepsia ratione
venenositatis producat: necesse est pellentem eam op
positam illi qualitatem occultam aliquam habere: que
in iecore rane: sang. canis vel in vīna hominis seu in ali
quo alio mēse potest. Quod enī p̄prietates rebus insunt
que adhuc nobis existūt incognite. Cū Sed dices cur p̄
mum ergo vīnam ponis solutari: cur istas ceremonias ad
iungis videlicet q primo casum viderit sic faciat: cur non
oēs alij hec faciat. Cū tu debes respondere q si sit vt illi
medicīne q̄cūq; illa fuerit: maior fides attribuat. Quanto
enī infirmus maiori cū affectione medicamina sumit: tā
to auidius natura illa recipit z multo meliorē ceteris par
tibus operatione efficit: q̄ si cū illa affectione reciperet.
Et hinc est q tot ceremonias in medicina facim. Illā pil
lulas in dispari numero exhibemus: cum vlgares putent
eum numerum multo p̄fectiorē q̄ parē: vñ plurimū si pil
lulas. vj. z. vīnus sumeret putaret eas nihil operari: ppter
qd indubie multo meliorē operationē. v. eiusdē poderis
faceret in eodem q̄ ser. Des g egritudines venenositate
participantes meli p talia sic cōter a nobis ceremonijs q
busdā adiunctis curant: q̄ aliter. Cū q̄ g in h meo opus
culo deinceps ad modū vetularū descripsero: p̄sa nō ab
re me hic illa descripsisse. nā z si tibi forsan p̄catōdes ap
pareat: nihil tū est sine rōne positū quam tibi vbi opus eet
p̄ncipis nālīb assignare. Sz cum hoc sit p̄hi declarare
huic meo opusculo esset impertinens.

De sex rerum non naturalium in cura epilepsie obser
uando regimine.

Cap. v.

Quid in paroxismo agendū sit in p̄cedēti caplo
te scire feci. nūc aut ea describere superest q̄ ge
tis tēpore sunt fieda: q̄ q̄ epilepsia curabilem
radicatus extirpet vel salte incurabilis rabiem
mitigēt: vel enī serenissimū p̄po. illo afforismo
epilepticorū dō inuenibus zc. q̄ etatū mutatiōes tēporum
locoz ac regiminis q̄maxime in curis epilepticorū conse
rāt. et q̄bus satis pater huius egritudinis intentio curatiua.
Cū Sed vt ad actū practicum p̄descēdā cū hec passio sepi
a flegmate q̄ alijs ab humorib pueniat ab illi cura p̄n
cipiū sumā a regimine rerū sex nō nālīū p̄ncipiando. aerē
igit calidū z sicū fac vt inhabitet q̄ sit a fumo z maxime
carbonū a vento: a nebula: a puluere: a fetore: a radijs lu
narib atq; solarib expedit. Sonos acutos sonos varios
ac dissonates terribiles q̄ z oēs strepitū effugiat. In girum
voluerit coreas: itē res p̄fidas ac splendoris excellētis nō
inspiciat: meq; obscura nimīū loca: odores oēs fetidos vi
ter: nihil excellētis amaritudinis gustet: a tāgibilibus velo
cis z acute imp̄fidiōis se custodiat. Sonū diurnū vitet: nec
i reumatica camera dormiat: mediocriter caput suū coop
tūz teneat. Cū Sit cena leuis: post quā ire dormitūz tardet:
nec vnq̄ post ea bibat. Timorē: tristitiā: irā: z oia excessi
ua ate accidentia oino vitet. Cū Coitū q̄ nū inuenis sit b̄
robustū q̄ assuetū fuerit coitui: is enim interdū coire potest
ne nimīū p̄p̄retatiōe sperma in venenū puerteret. Cū Ex
ercitiū t̄patū cōdignis horis q̄p̄limū sibi laudo: sed caue
at ne sup flumina vadat: nec illā domū q̄ sit p̄uicina flumi
nib inhabitet. Cū Fricatiōes itē ante q̄ surgat pueniūt que
pariter post q̄ surrexerit tōso capite leues fiāt: nec manūz
in cōfricādo circuat. Et idem fiat de pectinatōne: nam si
ob hoc aliq̄litas agitatio i spiritib fiat: tū p̄p̄ ap̄tione poroz
sumi liberē exalat. z p̄p̄ hoc malus inuamentūz q̄ ex agi

tatiōe illa nocumētū segtur. Sobrie semper viuat: famē q̄
nequa q̄ toleret: sed extraordinarie ne comedat neq; bi
bat. Cū Vētris habeat b̄ficiū oī die p̄curet. Et si nā non
fecerit: clistere aut suppositoriū cōmune fiat: aut cum de
scribēdis inferi pillul se inuet. Cū Quātū ad potū vīnum
potissimū in epilepsia cerebrali phibet. cui loco aquam
laudat auctores: cū q̄ parū herbe ylopi ac mell bullre p
mittat: plurimū enī in hac passione a Aldeue caplo p̄p̄o
cōmedat ylopus. Cū Et scias q p̄ annū itegri: vt ingt Ra
sis: nō debet epilepticū simplicē aquā bibere. Sed si vīnūz
biberit sit debile seu valde līmp̄het optime ne sua poten
tia cerebrū p̄cutiat. Cū Hāc ob cām semp in fine pastus
aliquot couandros p̄paratos māduet: quos b̄n masticet
vel parū diacitoniten de zucharo sine speciebus sumat:
sed post illa nihil bibat. Nam talia fumorum ascensum p
hibent: quod est in casu illo maxime p̄quirendū. Et ideo
Rasis z antiquoz aliqui laudant cū pane grana corian
droum miscerit: quia vt ingt vaporū ascensum phibent
z. Cū Des aues aq̄ticas vitet: z oēm porcinā carnē agni
nā bouinā z oīum aīalium interiora: p̄ter galloz testicu
los: gallinarum epar: ac ipsarū cerebra. Caro aut vulturis
z yridinis comesta ac p̄p̄ietate valet: ac caro lupi ac porci
ci vel porce qui vincus in vno partū nascitur. Et Auicē.
Carnes siluestres porcorum omnia in patella fixa z mari
na oua. P̄disces quoq; q̄maxime. tencham anguillam z
ceteros viscosos dimittat. Qd si de petrosi luci seu trui
talis vel de aqua dulci apud nos cōter laudatis mandu
caverit: ne sint fricti z maxime in oleo nucum vt in pede
montūz z vltra montes cōmuniter sit. Cū Laueat oē fercu
lūz de pasta: ac caseatum vitet. Lac item omne p̄ter q̄
eque: quod ferunt aliqui a p̄p̄ietate epilepsiam curare
Cū Deiter quoq; cepe alleum: porros: cableis: z iter cete
ra aptum q̄ non solum eius comestione sed sola vīfo
ne epilepsie paroxisimū inducit. Cū Ex fructibus ficus cō
ueniunt: sed ceteri vitandi sunt z q̄maxime nuces z auel
lane: sed si de piro vno aut de pomo de p̄pressionis vaporū
aut la sciue gratia in fine pastus manducauerit: confectis
anisis corrigantur. Et sic habes sex rerū nō nālīū regimen
quo nutrit etā epilepticus lactens fuerit gubernet.

De mō materiam epilepsie que siue q̄litas illa fuerit dige
rendi euacuandi quoq.

Cap. vi.

Quantū ad medicinalia q̄ lactati fienda sunt i
serius narrabo. ad grandiores ergo veniedo
menti semp habeas a quis mēbro epilepsia
veniat in oib q̄ ad intra sumunt aliqd qd ca
put respiciat: qd illi q̄ venenositati resistat

appondere madas tū mēbrum obliuioni non tardas. Sed
de his oibus deo duce te copiosum faciam. Et a materia
flegmatica principiū sumens: eam primo sic digerās. R.
orimellis squillitici descriptione democriti. 3. ij. f. sirup
de ylopo. 3. j. aque herbe paralyfis. 3. iij. aque ylopi. 3. ij.
misce. z si libet p̄ duab vicib clarificet: z cum nuce mu
scata parūz seminis peonie addendo aromatizetur. Cū
nota q̄ illa herba paralesis epilepsie q̄maxime conue
nit: z est herba que in hortis p̄ totum annum reperitur: z
est appellata a vulgāribus herba sancti petri. Sed non
nulli apothecarij herbam quandam cuius folia folijs ga
llicis assimilantur. p̄ herba paralesis capiunt. Nam cum
illa in principio veris primo flores emittat: a nonnullis
primula veris nuncupatur. vnde propter quosdam sino
nymisantes qui dicunt herbam paralesis Primula ver
is z herbam sancti petri idem hanc forsan pro illa acce
perunt: quare z c. Cū El aquarum p̄scriptarum loco. vj.
infrascripte decoctiōis. 3. accipe que. R. ylopi. m. j. f. her
be paralesis: thimi: epithimi: sticados: aīi: m. f. p̄sallurūz
3. f. fiat decoctio in cuius fine thimus z epithimus appona
tur. Cū Et si magistralis sirupum facere volueris. R. ylo
pi. m. j. f. rute origani flori sticados betonice calamēti sal
uie thimi herbe paralesis aīi. m. f. radicis yreos radicū

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

De vno

peonie aristologie rotundevisci quercini añ. 3. f. se. fisele
os. 3. ij. pasulari. 3. j. fiat decoctio cū li. iij. mell. 7 li. j. ace-
ti squillitici fiat sirupus qui cum nuce muscata 7 se. peonie
parum aromatizet. De quo. R. 3. iij. f. 7 cum prescriptis
aquis 7 decoctionibus pro vice misce. Cū dateria digesta
pillulari cochleari descriptioe almā. a. 3. j. asq; ad. 3. iij.
patienti tribue. Cū facias sic. R. cina. assari carpobal-
sami croci specie oribalsami cassie lignee rosa. ru. signan-
ti se. peonie añ. 3. j. radicū brionie. 3. f. colloquintide stica-
dos añ. 3. iij. agarici. 3. ij. turbit. 3. j. diagridij. 3. iij. aloes
3. ij. fiat pillule cū sirupo de yfopo. dosis est a. 3. j. vsq; ad
3. iij. Cū formaz potabile. R. agarici. 3. ij. salis gemme
3. ij. 33. sticados añ. 3. f. infundant in aq. lactis oximellis
squillitici addendo. 3. j. 7 hōis. xij. in infusione dimissis
fortis fiat expressio quaz potui dato. Cū huius loco. 3. f.
yeralogodion: cū vino calido distēperatū dare potes 7
est hūc casus maxime conueniens. Sic 7 illa 3era galie
ni in q. colloquintida igredit. cui 7 dosis sit. 3. f. cū vino 7 ē.
Cū si solutū cōfectionē appropriatā hīc libet. R. aga-
rici. 3. iij. turbit. 3. j. 33. 3. ij. diagredij salis gemme añ. 3. f.
sticados se. peonie añ. 3. ij. paste radl. ereos. 3. f. 7 ucca-
ri albi. 3. iij. fiat in mōsellis cōfectio de qua. 3. vj. exhibe.
Cū euacuata materia dieb. 7 quor. continuis mane stoma-
cho vacuo tale fiat caputpurgium. qd. R. maiorane. m. j. f.
ruthē. m. j. in li. i. f. aque ad psumptioez tertie partis buli-
ant: de q. postea accipe. 3. iij. succi radi. yreos. 3. f. vel suc-
ci bitis. 3. j. 7 fiat caputpurgium. Cū facias sic. R. suc-
ci bitis. 3. j. succi rute. 3. f. mellis. 3. vj. sit calefiat: 7 de eo
tepidō caputpurgium fiat. Cū ex solo maiorane seu ru-
thē succo: vel ex solo puluere radi. peonie: vel ex vno gra-
no mumiē cū aqua maiorane fiat. Cū ferit nonnulli q. gel-
lupi cū musco in pncipio 7 i fine mēis narib. ipostū epi-
lepsiā sanat. Cū facias gargarisma ifrascriptum: qd.
R. yfopi: maiorane. sticados: calamēti añ. m. f. radicū peo-
nie. 3. f. se. sinapis. 3. j. conq̄sent: 7 fiat decocto de q. R.
3. vj. oximellis squillitici. 3. ij. misce: 7 ex illo gargarisma
fiat. Cū fiat masticatio talis. R. piretri. 3. j. sinapis. 3. j.
f. saxifragie. 3. f. cū cera misce. 7 ad auellanarū quatitatez
fiant formule: vel cū solo piretro mastice 7 cera idem fiat.
Cū aut melacolia i cā fuerit tu eā sic digere. R. oximel-
lis squillitici. 3. ij. sirupi de fumoterre. 3. j. f. aq. buglosse
aque absinthij: aque sumi terre añ. 3. ij. misce pro vicibus
duob. 7 cū nuce muscata: 7 parū se. peonie cū aromatiza-
7 toties dabis q. mā digesta sit. Cū loco aquarū p̄scri-
ptarū. R. aque decoctiois ifrascripte. q. R. yfopi. m. j. thi-
mi epithimi floz boraginis: floz lupuli añ. m. f. passula-
rū. 3. f. fiat decoctio: de q. p̄scriptarū loco vtē. Cū dater-
ia digesta sic eā educas. R. pillulari cochleari almanso-
ris: pillulari de lapide lazuli añ. 3. f. Cū si potionez vo-
lueris infunde agarici. 3. ij. vt supra: de q. expressioe facta
adiuge p̄fectionis amech. 3. j. 7 fiat pot. Cū his factis vbi
necessarium sit caputpurgium vel gargarisma: vt supra
face. Cū si epilepsia a sanguine puenit 7 etas 7 cetera
p̄ferunt i saphena pmo: successiue i basilica. de hic i ve-
nis lingue slobothomia fieri iube: nō eadē hora s; diuer-
sis. Mā si magna repletio affuerit sanguinis mane in saphē-
na 7 i sero vel sequēti die i cephalica: 7 successiue illic ad
tres dies vel quor. in venis lingue. Sed vbi tāta sangui-
nis quatitas nō affuerit cephalice slobotomia solū suffi-
ciat. vbi vero aliud slobotomia phiberet si magna abun-
dātia eēt pmo sup nares: 7 dehinc sup spatulas cū scarifi-
catione v̄etofas apponi iube. Nō si tāta nō fuerit sanguis
copia sup spatulas: v̄etofe solū sufficiūt. he enim q. ad ma-
terie sanguinee euacuationē sufficiūt. Cū peccans aut co-
lera taliter digeratur. R. oximellis simplicis. 3. ij. oximel-
lis squillitici. 3. j. f. aque endiuie. 3. iij. aque lupulor. 3. ij.
fiat p. duabus vicibus. Et scias q. oximel squillitici qd. in
epilepsie cura ponit democriti descriptioe eē os. Cū ge-
sta mā pillulari aggregatiuarum. 3. j. exhibe. Cū infra

scripta infusione. q. R. reubarbari. 3. ij. spicē gra. ij. se. peo-
nie sticados añ. 3. f. infundantur in aqua lactis vini albi pa-
rū addendo: 7 hōis. x. in infusione dimissis fiat exp̄ssio for-
tis: cū q. misce cassie vel mane extracte cū decoctioe ifra-
scripta: q. R. sticad. capil. ve. floz bor. buglo. viol. añ. m.
f. prunorū numero. vj. tamarindorum. 3. f. thimi. m. j. fiat
decoctio cū qua cassiam vel mānam extrahē: sirupi viola-
ti postea addendo. 3. j. 7 fiat potus. Cū illaz materie di-
gestiois: desolutiois etiā me sic leuiter expeditur: cū supra
in cura doloris capitis a quouis humore fiat: tam digesti-
uorū qz solutiorū: que his humoribus: 7 in hoc casu con-
ueniūt: copiam inuenies. vbi ergo opus fuerit succursum
ab illis pete. Cū quia sanguinea ac colerica epilepsia ra-
ro: imo rarissime eueniunt pro materie digestionē ac eua-
cuationē: que dicta sunt tibi sufficiant. nam quātum ad cu-
re cōplēmetum illa solū sufficiūt: q. oī epile. a p̄prietate cō-
ueniunt: de qbus te infra deo duce copiosum faciam.
Cū his que radicitus epilepsiam curabilem oēm sum-
pra interius extirpant. Cap. vij.

Est aut nūc scribere q. hāc malignaz passio-
nē extirpat. Et ab ea q. a flegmate puenit p̄nci-
piū sumēs sū doctrinā phabitā ipso flegmate
euacuato: caputpurgia seu gargarismata in-
terdū vt supra fieri iubet. Cū si infirmus leui-
ter euomeret: sel aut bis in mēse cū aq. rassani 7 oximelle
simplici vel squillitico vt vomat facias. Cū accipe aque
rassani. 3. iij. succi radicū mediant: sambuci etiā supius ex-
corticado. 3. f. misce: 7 sumpto cū cepis alio p̄ficeb. falsis
7 alijs h̄mōicis suis p̄adīo vomitū puoca 7 cū vino calo-
postea dētes ablue. Et idē si melia in cā foret facere potes.
Cū nam p̄te rea ex ifrascriptis pillulis q. satis glosse fiant
per horas duas añ cenā vel añ prandij oī die sumat: v̄l de
quor. in quor. vel de trib. in tres dies. Cū. R. cinamomi
assari carpobalsami oximi gariofilorū. 33. ligni aloes: cas-
sie lignee signati: croci: xilobalsami añ. 3. j. se. peonie. 3. ij.
maci. 3. j. sticados. 3. i. f. agarici. 3. ij. brionie. 3. iij. aloes epa-
tici. 3. ij. f. cū sirupo de sticados: p̄fice pastaz: ex q. opus
fuerit forma pillulas: 7 illa pasta vsq; ad tres annos in p̄fe-
ctioe seruabit: q. duob. transactis mēib. qz in pncipio me-
lior existit. Et ille pillule in epilepsia qz melica cōueniunt.
Cū semel item i hebdomada. 3. ij. tyriace sū aut miridati
fac i auroza recipiat: vel hora tali q. ea sūpta aliquātulū
dormire qat. Cū tyriace loco mixture ifrascripte. 3. ij.
exhibe. R. tyriace sine li. f. pul. radicū peonie. 3. f. pul. se.
peonie. 3. ij. herbe yfopi. 3. j. f. incozpotent si oximell. q.
litici viterū ad formaz tyriace deueniat parum addēdo.
Cū g. paties dormitū inerit. 3. j. p̄fectionis de musco dul-
cis dieb. 7 iterpolatis accipiat sepe: q. cura hec nūc tpe lō-
go nō p̄fice: esto ifirm. adhuc liberū se putaret: tā descri-
ptū qz describēdū regimē p. anū integrū ad min. obseruet.
Cū q. supra dixeram passionem hanc ppter ventosita-
tem q. puenit p. res quarū p̄prietates nō sic nobis sunt co-
gnite curari plurima: q. tam ad extra qz ad intra pueniunt
scribere disposui. Cū a vegetabilibus inchoando pluri-
mū valere q. sequitur ab antiqs compertum est: vt viscus
quercin: pentafilon: radices peonie ac eius se. gentiana.
armel. 7 non est cicuta: vt nonnulli sinonymizates ponunt:
sed est spēs culusdaz ruthē filuestris: lingua passerina: pal-
ma chusti: se. agnīcasti: poliū mōtanuz: borago: radix ari-
stologie rotūde: piretruz: seminis bethonice: herba carui
agreste: fiseleos: pulegiū: rosmarin: rutha salina: sticados:
thimus: 7 politricū. Qd. eni vis illoz puluerizatus stoma-
cho vacuo cū vino sumi potest. Sed politricū cōiter cūz
oione dñica datū. Peonia vō cum vino decoctiois arthe
misce. Gētiana cū succo saline. Ex ruta marubio 7 herba
paralysis succus extrahit: qui cū melle datur piretrum ad
modum. 33. cōditū preparat: 7 ex boragine sit succus qui
postea iulepizaf: 7 qdus illorū dederis fac vt p. mēsem
continet. Ex his que dicta sunt diligens medicus nō solū

pul. sed si rupos decoctioes seu cōfectioes electuaria suo modo conficere poterit: sed de his particularibus infra.

Cū nunc de mineralibus est dicendū: sunt lapis iridis: lapis iudatus: antimonii. spuma maris. lapis hyrundi- nis q in vētre hyrundinis pullorū reperitur: q luna crescen- te scinde hyrundinis pullos z qd repleas rubeos in stoma- cho lapides reserua: z qd uis illoz pulueriza: z cum vino potui prebe. C De his autē q sumuntur ab aialib sunt ver- mes terrestres. stellio. mustela. talpa. cuculus. Accipe ergo quē ex istis libuerit z totū integrū in furno desiccari pmit- te taliter. s. q in de puluis fieri possit: sed ne ad carbonis formā deducatur caue: z illum puluerē cū vino dabis: vel in suis cibariis vtire. Et legi in quodam libro de pprieta- tibus aialiu. qui intitulat rasi. q cuculus in hoc magnam habet pprietatē: q in epilepsia semel oī mēse cadit. Et sic reubarbarū ad se colerā pprietate trahit: ita cucul^o mate- riam que epilepsia efficit. Et subtingit q caput cuculi su- per se portatū nō finit epilepticū cadere. Cū quantū vero ad aialū pres valet infrascriptorū sanguis: vt san. agni al- bi: asini primo partu nati. mustele. testudinis nemoralis: leporis. z vulturis. san. agni. z asini cum vino datur. muste- le cū aceto. testudinis quo libuerit mō. Ex sanguine vero leporis cū speciebus sit artocrea: q infirmo ad māducandū daf. Sanguis vulturis desiccatur: z cū puluere sui se- coris cū oximelle squit. daf. Ex cerebellis cōueniūt cere- brum corui parui damule vti z mustele: z ex quolibet illo- rum fac puluerē: quē cum aceto dabis. C Ex cordibus cō- ueniunt cor hirundinis: vulturis. hirci. lupi. simie. z mule. cor hirundinis ita calidū z transglutiat. comesta tū omnia illa profunt: sed ex eis cōiter sit puluis: qui quouis mō va- let C Ex epatibus conueniūt epar asini. lupi. aquile. muli. z vulturis. ista epata comesta valet ipsoz pul. quo dede- ris. verūz epar aquile puluerizatū cū pprio sanguine eius ac melle datū efficacior operat. C Ex testibus sit fel agni albi vti z lupi. z illa cū melle dentur. C Ex testicul: sit testicu- li apri: verris. arietis. z gallorum comesti valent. sed ex eis cōiter sit puluis: z qui sit ex testiculis apri cū aqua datur. Ex testiculis arietis: cum lacte eque: verris vero cum la- cte scrophē: z gallorū cū aq z melle. C Aliqua sunt ex aia- lium pti^o qbus nō nisi in formā plueris vti possumus: vt est cinis vngularū asini: cornu cerui: cranei. hominis: s. p. viro masculi craneū accipias: z p muliere femie: z cinis testudinis nemoralis cineres isti cū vino danf. C Ex ster- coribus cōueniunt stercoz pauidis z ciconie: z quoduis il- lorum cum vino z melle dabis: vti nā apri cum lacte eque dabis. C Ex coagulis cōueniūt coaguli leporis z capreti: z talia cū vino vel aqua ad quātitatē cicoris datur. C Ex quib^o valent additamenta q sup ipsoz crura nascuntur. C Itē cū nascit equ^o sup ei^o fronte stella qdā existit quaz equa statim labit: hō ergo presto ad eaz habendū. C Item cum equa parit ei^o pullū post horā vel infra breue tps quo quō frustū ad formā splenis porci per nares emittit: qd eq statim lambit. Si ergo ista habere cupis: auisatus esto. qz nisi presto affueris illa equa deuorabit. Ex quo ergo vis il- loz puluerē facias: de q cū vino potui daf. C Quia corui comesta valēt. C Puluis vero factus ex oib^o interioribus canis: vt est epar. cor. splen. z cū vino qz def. C Plura ex istis sunt q si abundātia haberi nequeūt sū eoz duratiōez vti poteris. sed his quoz copia tibi fuit p ptiū mensem ad minus vtire: vtz si cū q pdictoz volueris hirūdis pul- uerē cōmiscueris valebit plimū. C Valet itē si qd uis pdi- ctorū cū oximelle squitico dederis: z si secū vt facilius la- berent parū aq p mule vis adiungeres nihil supra. C Sim- plicia q epilepsie pueniunt plima tibi descpsi: s. ex qbus- dam ipsoz cōmixtiōes aliquę sunt q in casu illo mirabi- lem effectū inducūt: imo diuinū: qz pma. R. pul. cuculi. pul. hirūdis: cineris vngularū asini: cineris cranei homi- nis masculi p masculo. zē. 3. aff. ij. se. betonice. se. agnicasti- rute. palme xpi vici qrcini: spume maris: sticados: lapi-

dis yridis aff. 3. i. se. peonie. 3. i. f. radi. peonie. 3. iij. fiat pul- uis: cui^o mediū coclear mae stō vacuo dabis. C Et si ex il- lo puluere cōfectionē pdiligeres. R. pul. pscriptu. 3. i. u- chari albi lib. 5. dissoluaf zuchari cū aqua p mule veris: z fiat in mortellis cōfectio: cui^o dos mane stomacho ieiuno sit. 3. f. C Scito tū q esto. 3. i. spērū p lib. i. zuchari cōiter cōsueuerit apponi. tū tā de istis qz de isfrascriptis p lib. i. zuchari audacter. 3. ij. ipone: qz magis erit cōfectio vtiuo- sa z delicata satis. C Et bene isup nota q poema teste the- salo in suis de pprietatib^o. xij. herbarū luna crescente cre- scit: z decrescēte decrescit. vñ tpe z antiquoz alig expime- to didicerūt q ipa collecta luna crescēte egritudines qb^o appropiaf adauget: z decrescēte minuit. Ex q infero q in epilepsia tā radix qz semē luna decrescēte colligi debe- ant. Quid ergo mirū est si sal. z alig interdū eā valere cō- pererūt: z interdū nequa qz. C Puluis alius in hoc casu diuinus. R. cineris cranei: cineris vngularū asini. aff. 3. i. se. peonie. 3. ij. fiat puluis quo vt supra vtire: z si libet de eo pfectionē face. C Ali^o itē optim^o. R. cineris cranei. 3. j. pulueris vermiū terrestriū hyrundinum aff. 3. vj. se. peo- nie. 3. f. z fiat puluis. C Mel ad lēbicū put infra facias: ac- cipe hyrundinū pres. vj. castorei pti. i. cōquasent. z cū ac- ceto simul emplastrentur: ex qbus aqua ad alembicū extra- be. cui^o dos sit vnum coclear stomacho vacuo. C Confe- ctio alia in hoc casu singularis. R. succi herbe paralisis lib. 5. succi rute: succi marubij aff. lib. 5. zuchari albi li. i. f. cum succis istis zuchari dissoluaf: postea decoquantur: z cum infrigidari inceperit infrascriptos pulueres adde. R. cineris cranei. cineris vngularū asini. aff. 3. vj. pulueris hyrundinis. pulueris cuculi. coraloz ru. pulue. lapidis iri- dis palme xpi aff. 3. i. radice peonie. 3. ij. f. se. eius. 3. i. f. fiat puluis: quē cum zucharo iā dicto misce. z p bolos vt in opiatorū formā cōfectionē fieri facias. C Mel aliter. R. recentē rutā quā cultello tere: z de ea accipe. lib. i. mellis li. ij. z eo modo quo fit saluata decoquat: cūqz infrigidari incipit adde pul. infrascriptos. R. cinamomi electi. 3. ij. f. nucis musca. 3. iij. ambre. 3. f. se. peonie rad. eius. aff. 3. i. f. cineris cranei. cineris vngule asini. aff. 3. f. pulueris cucu- li. pulueris hyrundinis. aff. 3. ij. fiat puluis que cūz prescri- ptis misce: z fiat electuarius. dos sit ad castanee quantita- tem mane stomacho vacuo. C Alitū syrupus squille in hoc casu ab Aulc. cōmēdat: quē sic fieri iubet: squillam in vitreato vase de terra cū melle reponet: z cum coreo vas il- lud stricte liget: z diebus qtuor regnate canicula in sole dimittatur. dehinc totū exprime: z expressionē illam cum melle syrupizato. cui^o dos sit singulo mane coclear vñū. C Alij de squilla sic faciunt. R. squillas quot libet: z eas cum ligno pistello cōtere: deinde tantum mellis superpo- ne q cooperte maneant. dehinc canicula regnate diebus quinquaginta in sole cōtinūe dimittant: z cū spatula lignea qz die misceatur: z sic citi^o necessitatis cā id facere velles vas sup cineres calidos pone: quos ptiue pmisce huius conserue singulo mane. 3. ij. exhibeaf: verū gustui multum displiceret: qua ex re tuis cū cōfectiōib^o qñ libuerit po- teris cōmiscere: quod bñ laudo. z cū his maxime que cūz melle sunt tā pulueres pscriptos qz cōfectiones in h ca- su mirabiles adinueni. C Sed tūpse ex simplicibus pre- scriptis que magis placent elige: z tuo mō cōfectionem face: vel ad lembicū aquas si bibuerit extrahe. C Nunc autem secreta quedam inscribere liber: quoz accipe cu- culum z vinum cum plumis in rudi olla reponet: que sigil- lata in furno donec ex eo puluis fieri possit dimittatur z cum dormitū infirmus tuus fuerit ad qritatem auellane cum. 3. ij. aque primule veris def. C An sine vero cene su- per asso pane in vino remollito de infrascripto puluere ponat: dehinc vipā illā māduet. nihil tñ postea bibendo. R. myrthe masti. thuris. aff. 3. f. zuchari. ij. pannoz auri numero. xx. z fiat puluis. quo vt est dictū vtire: z hoc die- bus. xxx. continuis fiendum est. Quantū tñ ad purgatio-

pro 31 pti^o tñ

Si pti^o de lung dno
pki colligit

Puluis alig dno
Cand. cranei
pugulay asy
Alig
Pul. dno
pugulay

Cofino singulari
pube paralisis

puluis pti^o

Alid
De pti^o

Sy pti^o gund

Alid m^o d. squilla

Secreta
De Culo

pul. m^o fmi dno

De fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignisDe fignis
De fignis
De fignis

plico interdū spuma accidit. Terti' gradus est cū anhe-
litus liberius habeat. z cū facili qz respirat. vñ in illa leui-
or qz in pcedētib' est opilio. pme hāz spūm' impossibilis est
cura: a secūda euadūt prarissimū. illā vt Rafis inq' i appo-
plexia spuma apparēs mortē significat. Al' tertia vero aliqui
sed iterū cū difficultate: z q euadūt in palyz' cadūt: qz ne-
cesse est aut materia illa eos suffocet: aut in nervos imbiba-
tur: cū in eorū originib' exeāt: nec aliā viā ad egressionem
habent. Existis patet qd in tali passioe: pronosticandū sit.
Sed qz nōnulli q mortui appebāt tertia die adhuc viui
reperi sūt: iubēt veteres vt vsqz ad lxxij. horas talū sepul-
tū tardet. nā egritudies pacute: vt est appoplexia zc. in
die tertia: z potissimū versūs finē: vt plimū aliquā mutatio
nem facit. nā luna in tali spacio vñi cōdiaci signū: vel sal-
tem gradus vñi signo equialētes pagrat z vltia: z nunqz
ab vno signo ad aliū puenit qn in hūiorib' aliquā agitatio
nē faciat: z hoc tā in appoplexia qz i qbuscūqz repenēnis
egritudinib'. Jam aliq inuenti sūt q reputati mortui iterū
surrexerūt. CSz vt cognoscas an patēs viuāt: fac vt dicit
qdaz accipe bōbacē bñ carmiatū: z i loco vbi nec ventus
fum' nec aliqd hūmōi fuerit sitūet infirm' ad cui' nares ta-
lis bōbac' apponaf. Si mouet viuit. cū necessario viuens
diu stare nequeat: qn aer ad nares pueniat: hui' tñ signū
est valde fallax: qz solū ex anhelitu affantiū aer p sepe mo-
uet: qd bōbacē pueniēs cū cōmouet. Sz certū est: si acci-
pis ciatū aqua plenuz: z sup infirmū pectus apposueris si
viuit mouet necessario pectus: ad cui' motiōe aliq gut-
te illius aque expādunt. Cū el speculū bene tersūz z poli-
tum accipias: z iuxta os z nares patēis appone: qz si vi-
uit idubie ex suo anhelitu speculū inficiet. CSz nūc signa
quedā q appoplexiā futurā minant i scriber libet: esto pti-
culari' in caplis: illa: distincta repies. Et sūt importun' z
antiquis capitis dolor: vertigo: cōthomia: frequēs ebrie-
tas: oculoꝝ tenebrositas: i cubus: somni nimia pliritas: to-
tius grauitas: ac pigrificia faciei liuiditas: ac palor. viūa ve-
ro pallida spissa: cū resolutib' plurib': z cū circulo grosso
plumbeo. Signa enim talia appoplexiā futurā minant.
Cū autē ad demōstratiua qdā cās: z qdam appoplexiā
actu exiit demōstrāt. Cū autē ad cās si extrinsece fuerit
vt pūssio aut casus aeris excessiua friditas supflua rerūz
humidarū comestio frequēs ebrietas: vel aliqd tale ex affā-
tiūz relatiōe id scies. Cū autē vō ad humores q ea effici-
unt. Si in cā san. fuerit in facie color viridis: aut rube-
rit aut niger. nā calore p infidationē mortificato vt in appo-
plexia cōtingit fit san. color viridis: aut niger: vt hyemis tē-
pore i pomis marillaz sanguineoz pz: attū cōpō etas pre-
cedens regimē z filia: certū iudiciū de hoc tibi dabunt.
CSi aut flegma fridū i cā fuerit in facie palor: seu liuidi-
tas cū mollitie z tumore quodā aderit. Sed de h' cōple-
rio precedens regimē zc. te certum magis efficient.
CEt de melancolia pariter inuestigabis. Qz si a cōplexio-
ne calida: z a colera id fiat: pro miraculo quasi reputabit:
quare de his signa inuestigare non curo. CSigna actualis
appoplexie sūt si subito infirmus cadit. z veluti subteritus
iaceat z stertit: si vocibus magnis z acutis vocatus nō rñ-
det: si tractus temporū: aut capilloꝝ: aut si pungatur non
sentiat his signis apparentibus hūc appopleticūz iudica.
CDe cura appoplexie.

sanguinea fuerit z corpus plectoriciū ac ad flebothomiaz
cetera reqsita sūt: de saphenis statī fiat flōmia: z de sangui-
ne in notabili quātitate debes extrahere. Cū sale z ace-
to fiat extremorū fricatiōes. Cū diutioris vō dolorose li-
gatis. CSup poplite ac in crurib' ventose. CDehinc ce-
phalicas incide: z successiue nāsi venas. vel ab eis cū por-
cinis fetis sanguinē extrahē. CSed vbi tāta nō fuerit san-
guinis plectorica cephalicas pmo: dehinc nāsi venas fle-
bothoma. Cū vbi in pncipio affueris z materiā in flu-
xu pcpias cū oleo ro. z aceto cōqssato caput inūge: vbi vō
materiā fluxā pcpies id haud qz facias. CItē hoc cliste-
re fiendū est. qd. R. malue blitis mercurial: sticados: ca-
momille: centauree minozis: aii. ad. j. fiat decoctio. de q ac-
cipe. l. j. f. i. q dissolue hyerepigre. 3. j. cassie pul. cuc. aii. 3.
j. mell' ro. 3. ij. olei oli. 3. ij. sal' tri. 3. ij. z fiat clistere. CSer-
nutatio ex pipe. elebero albo. stasifaria. vel aliquo tali suc-
cessiue sic fiat. CEt vt dētes nō frangātū: z non sibi infir-
mus linguā amputet: cuneus ligni inter dētes apponatur
quo facto linguā aut palatūz ex miridato: tyriaca. aurea.
alexādria: cōfectiōe anacardia. aut sinobalsamo pūge. Et
si spuma ad os fluxerit: id nequa qz facias: nā illa pūqū
mortē denūciat. ea enī ab humiditate pulmōis puenit: i q
ppter fortes ebullitiōe caloris naturalis in corde: q vt dē
enētari negt: grādīs sit agitatio: z his pseueratib' qn calor
ille suffocet: diu stare nō pōt. vt inqz Raf. v. de iterionibus
ca. j. Istū mō qd ad os spuma cāf: q vt pz caloris extinctio-
nez denūciat. p pns mortē primā: qre si qz qz in os posue-
ris: te infirmū suffocare dicent. Si itaqz infirm' tuus ex his
nō reuulsiuit q sequūtū i cura appoplexie flegmaticce: for-
tiora medicamīa face. CEt qz oia sūt scribere non potuit: z
cū multa sūt sūt: necesse est epilogādo dicta ad actū practi-
cū te ordiāte deducā. Pronostico pmo vtēre: fricatiōes ac
dolorose ligature successiue fiāt. z mā in fluxu existēte cūz
oleo ro. z aceto pquassatis: caput inūge citi' qz potes: ex
saphenis vel basilicis flōma: z dehinc clistere fiat. q emissio
flōthomia ex raso reitera. deinde ventosas diuersuās ap-
pone: postea vero fiat sternutatio. z successiue de mirida-
to: siue de aliquo ex dictis in os p posse mittat. Et ordo il-
le in appoplexia sanguinea seruāds est. Cū hūc de flegma-
tica cuneo iter dētes: vt supra posito ligature fiant doloro-
se: digitoꝝ plicatio: ac sub vnguib' subtiliū cānaz: vt stil-
li alicui' appō. Core vō: nates z anche: cū virgulis acriter
verberētū: extremitates cū sale aceto fricēt: z vētose in iā
dictis locis diuersiue ponātū: CEt qz passio hec a plecto-
ria magna vt plurimū accidit: veteres cephalicarū flōmī-
am laudāt quā vbi cetera nō pueniāt. facias san. tñ non in
multa quātitate extrahat. CSuccessiue vō tale clistere fi-
at. R. calamēti. origani. camomille. sticados: centauree mi-
nois. salute. aii. ad. j. agarici cartai. polipodij. aii. 3. i. col-
logitide. 3. f. 2. quassent. z fiat decoctio. de q accipe. l. j. f. i.
q dissolue hyerepigre. 3. i. f. mell' ro. 3. ij. olei cōis. 3. ij. fa-
lis gēme. 3. ij. fiat clistere. quod sef aut totiens iponaf: q no-
tabilis humoz qritas egrediat. Cū loco eius supposi-
torū cū duro sapōe: felle thauri inunctū fiat. Cū el facias
sic. R. salis gēme agarici. aii. 3. i. f. scamonee. 3. i. mell' cocti
quātū sufficit: z fiat suppositoria. CDehinc aut sternuta-
tionez cū elleboro albo: euforbio. piretro sinapi: succo tri-
os. vel aliquo tali puoca. Rafis vō succū vñi' teste allei i
naribus iubet poni. L'astoreū qz oppoponaciū z galbanūz
narib' vt odorēt ponaf. Aquā qz vitis parū. Itē oppopo-
naci galbani z euforbij in oleo amgdalarū amaranūz dis-
solue: z de eo guttule aliqne in nares apponantū: deinde
si possibile fuerit cū modico oximellis. 3. ij. anacardie con-
fectionis fac trāsluāt: vel tyriache seu miridati tantū
dem. Cū pēna itē oleo itincta z in gutture missa si fieri pōt
vomit' puocet. CSup collū z in pncipio spine sicca ven-
tosa apponaf. Cū his factis cū calido vino albo decoctio-
nis saluier: rube: sticados. maiorane. z camomille caput
lauetur: z abradatur: z ex tali vnguento totūz pūgat. qd.

De olei de euforbio. 3. i. terbetine. 3. i. f. serapini oppopoz naciſ. añ. 3. iij. ſulfuris. 3. ij. caſtozei. 3. i. ducant in mortario donec ad formam vnguenti deueniant: quo poſtea vttere. Cui moze ratio: accipe caſtozei. 3. f. pulueris ſinapiſ. 3. ij. cū aceto foriſſimo ſimul incorporentur: et ex tali caput inunge. Cui faciaſ ſic. R. caſtozei. 3. f. ſerapini euforbi. añ. 3. i. ſe. ſinapiſ. 3. ij. cū oleo vulpino. et de piperibz aut de euſorbio ſimul in mortario ducantur: et ex eo ad formam vnguenti deducto a principio ſpine uſq; ad medium doſi fiat inunctio. Cui vbi illa nō cōtulerint ſartaginē ferreā cōcauā valde: aut capellū ferreū: qd noſtri antiqui patres in bellis p tutamine capitiſ deſerebant: ignitū faciā: et ſupra caput ita ppe ponat qd capilli vel caput abraſum: ſi fuerint aliquid pilli ibidem poſiti uſulent. Cuiq; inſrigidari incipit. cū calidū vt ſupra reitera. Qd ſi nec bonuſ hō reueniat p̄b̄yteris eū relique. qd eū oleo ſcō pūgāt. Cui tractatus non. De palyſi in ſe octo ptinens capitula. Cui Quid ſit paralyſiſ: qd quoq; ſit eiꝯ cāe.

Non nulli veteres palyſiſ cū apoplexia p̄pterea qd ſimilitudine affinitatē in vno cā. poſuerūt. Illa vbi vtriculorū cerebri atq; neruorū oium fiat opilo appoplexia inde puenit: ſi qd ſolū mō neruorū qd dā opilo talis fiat: qd ſpūs ſenſibiles et motui p eū trāſire nequeāt. mēbra qd nerui illi deſeruiūt: motu atq; ſenſu ſuari neceſt. et talis paſſio palyſiſ nūcupat: qd nihil aliud eſt qd mēbroz relaxatio p̄ neruorū opilonē cāta in qd tā ſenſu qd motu mēbra illa oino puant. et hoc eſt qd hoc vocabulū palyſiſ ſonat: qd grece paralyſiſ latine relaxatio. Cui. inter relaxationem et paralyſim tamen ponēs differētiā dicit qd palyſiſ dī cū poſ aliqua ſeu tota corpis medietaſ relaxat: et hoc eſt: vt ait: qd vocabulū illud palyſiſ in arabico ſonat: qd idē eſt qd pars vel medietaſ: ſed mollificatio eſt cū totū corp̄ pter caput relaxatur. Illa ſi qd caput relaxaret: eſſet appoplexia et non paralyſiſ. Cui ex his patet p̄mo inter palyſiſ et mollificationē: et appoplexiā. talia. n. ſm maiorem aut minorem opilationē differūt. Cui palyſim enervationē appellant: ab eo qd eſt ſine: et neruis qd ſine neruiſ: qd palyſim patiens ſm paraliticatū p̄t ſine neruiſ eē vī: cū motu atq; ſenſu: quorū ipa ſūt iſtrumēta: careat. Eluctozes tñ iſtis tribz termiſ. ſ. mollificatio: paralyſiſ et enervatio. tanq; ſinonimiſ vtuntur. Cui Paralyſiſ aut duplex eſt. ſ. vniuerſaliſ et particulariſ. Particulariſ eſt qd aliqd vñū mēbrū dephendit: vt eſt brachiū: manus. pes zc. Vniuerſaliſ eſt illa qd corpis totū medietatē: aut capite excepto corpū ipm totū. nā ſi ſimul caput ambobz cū lateribz palyticū foret. eſſet vt dictum eſt appoplexia et nō palyſiſ. Cui de cauſiſ qd extrinſece et intrinſece eſſe poſſunt. Extrinſece vt reſ qlibet nō naturalis in neruiſ quibz mō tantam opilationē inducere valens: qd ſenſu et motu mēbra qbus nerui illi deſeruiūt: oino puenitur: vt aer vel quoduis aliud friditatis aut calitatis intenſe. ſupflua comeſtio: et maxie piſciū: ſerculi caſeati de paſta. et ſimiliū: frequens itē crapula: ſomn̄ ſupfluiſ. dimiſſio exercitiū. ira ac timor ingens nimia coit̄ frequentatio. Cui ſupfluitatū retētio. et ita neruorū p̄ſectio: ſeu attractio ac eorū ſz lōgū in cūſio. caſus p̄cuſſio. diſlocatio. mēbri fractura. et ſic de alijs. Cui intrinſeca. hūior qlibet eē pōt. Sz eſt frequentius ſlegma. deinde ſanguis. raro melia. rariffime vō coſa. apoſtema itē talē in neruiſ opilationē interdūz efficit: qd eſt palyſiſ cā. Cui reſert Alii. qd qlibz cōp̄lo ſue mā paralyſim efficere poteſt: eſto enim. vt ait. ſpūs ſenſibiliſ: et motu ad aliqd vñū mēbrū deueniat. pōt tñ mala cōp̄lo ibi exiſtē talē mēbrū in diſponere: vt iſpreſſione iporū ſpirituū haud quāq; recipiat. Et ſic mēbrū illud motu atq; ſenſu ſuari neceſt: et ſi a friditate vī hūiditate accidere forſan pōt. Illa friditas p̄pter quā habet cū ſpirituū p̄trietatē: cū ipſi ad mēbrū pueniāt: eos talē in diſponunt: vt neq; ad ſenſū: neq; ad motū cāndū ſufficiāt. Illūditas vō

mēbrū ſtupēfacit: p̄pter qd ipm motu atq; ſenſu priuatur. Sed rariffime a caliditate et ſiccitate hoc euenit. Cui enēdo ergo has q̄litateſ palyſiſ efficere poſſe: et eā includendū qd p neruorū incilionē cātur: p̄ſcripta diſſinitio talē ſupplenda eſſet. Videlicet palyſiſ eſt mēbroz relaxatio: p̄pter neruorū opilationē vel incilionē: aut ipſorū mēbrozū p̄pter qualitātē in diſpoſitionē cāta. in qd tā ſenſu qd motu mēbra talia oino pūatur. Cui De ſepe qd ſucceſſione aliarū egritudinū: puta p vīa crifiſ accidit palyſiſ: vt apoplexie. epilepſie. ſtupor. tremor. colice apoſtematū q̄rūdam ſe. cronicarū. et in his poſſimū qd materia plimūz abundat in cerebro. Et vniuerſali pōt ab oibz egritudinibz puenire: in quibz materia plurima in cerebro. vel neruiſ abundat.

Cui De ſignis paralyſiſ demonſtratiuiſ.

Cap. ij.

Unc de ſignis qd duplicia ſūt. ſ. demonſtratiua et p̄noſtica. Cui Demonſtratiua qd ſūt duplicia. qdā palyſim et qdā et cāſ oſtēdunt: palyticū dices cū mēbrū aliqd ſeu totūſ medietaſ: vel ipm totū corpū p̄ter caput eē cū p̄uatiōe ſenſu et motū relaxatū: et cū pulſu eē occultū. debiliſ. frequē et inordinatū. perſepe etiā mēbrū ſeu latuſ paralyticū eſt ac ſi eſſet in glacie frigidū: et ſanum ac ſi eſſet in igne calidū. Et hoc eſt qd ad mēbrū palyticū ſpūs nequāq; eunt. Et hi qd ad eum venire ſolebant tranſeunt ad ſanū. Cui Cauſarū extrinſecarū ſigna inſirmi vel aſtantiū. narratione cōprehendēs. Cui vō aliarū egritudinū ſucceſſione puenit ex ipſiſ p̄cedentibz egritudinibz cognofceſ. Si aut fuerit apoſtema ipm ibi ſigna p̄pria demonſtrabit. Cui ſi ea a ſlegmate puenit: qd plurimū accidit palytica mēbra ad albedinē redēt: et in toto ſlegmaticē ſupfluitateſ aderunt. Urina vī plurimū erit alba atq; ſpiſſa: et dīxi vī plurimū. Illa i palyſi ſepe epar atq; renes intantū debilitant: vt ſequēſtrare ab aquoſitate ſanguinē nō valeant: et tūc ſiet vīna rubea: eſto ſlegma fuerit in cāſ: ſed tñ vt dictū eſt frequētiſ accidit. Qd ſi p̄p̄o: ipſo annū p̄cedēs regimē et talia ſlegmati cōſentiāt: certior tūc ſiet. Cui ſigna ſan. color rubeuſ erit: vene tūmēt. Pulſuſ plen̄. nec tāta erit ſic in p̄ori diuerſitate. et hoc qd eſt cōp̄lo etas regimē p̄cedēs ipſo annū et talia certū magiſ efficiēt: ab his duobz frequētiſ palyſiſ accidit. Cui ſed ſi melia i cā fuerit cōplexio etas p̄cedēs originē illud iudicabit: cū qd pulſuſ erit qd in ceteriſ durior et vīna alba atq; ſubtiliſ. Cui In colera vīna erit ignea. In pulſu velocitateſ: et cōplexio etas p̄cedēs regimē zc. ſup onantē colera arguet. Et qd bus oibz hu. peccanteſ facile cōphendēs. Cui ſcias itē qd ſi in palytico vniūſ lateriſ facieſ ſana fuerit: leſio in ortu medulle ſpinaliſ exiſtit. Et vbi facieſ relaxaret in cerebro. Et ad h̄ eſt aduertendū. qd te ad applicanda medicamina plurimū iuuabit.

Cui De p̄noſticis ſignis paralyſiſ.

Cap. iij.

Quantū ad p̄noſtica ea biptiri libet. qdā futurā paralyſim. et qdā ea facta qd futurū ſit denūciāt. Cui Paralyſiſ futurā timeſi puelli febricitatū vīa. (vt Alii inquit) fuerit viridiſ. Et ſtupor qd ac tremor paralyſim futurā minantur. Egritudiē vō cronicē in qd capitiſ atq; neruorū grādīſ repletio fuerit paralyſim facile terminant. Cui De iam facta paralyſiſ ſigna p̄noſtica ſunt. Qd ſi ex p̄cuſſione vel caſu ſubito fiat. Et in ſpacio dierū triū applicatiſ remedijs nō conualeat. ex neruorū contritione vīputa. tranſuerſali ſeſione ſeu diſlocatione puenire ſciat. et talis curatur nunq; Sed ſi in p̄ori caſu paulatim ea fiat et medicamina conferre cōprehendens curam recipere poſſe ſcias. Cui palyticū mēbrū minoret curaz nunq; recipit. et poſſimū ſi eiꝯ color ad nigredinē vel ad vīriditate cōuertatur. Cui ſenibz autē raro aut nunq; curatur talis palyſiſ. Cui teſte Raſi qd epilepſie aut appoplexie ſucceſſiōe puenit nūq; curat. Cui qd aliquādiū durauerit: nec applicata remedia ei qd qd. p̄ſūt curā nūq; recipit. Cui Tremor i paleſi ſupueniēſ. aut ſe. bonū. Tremor

De olei de euforbio. 3. i. terbetine. 3. i. f. serapini oppopoz naciſ. añ. 3. iij. ſulfuris. 3. ij. caſtozei. 3. i. ducant in mortario donec ad formam vnguenti deueniant: quo poſtea vttere.

De ſarung. ſma

De paraliſi. et mollificatione

Paraliſiſ duplex particulariſ

Epilepſia

ſignis paraliſiſ de paſta

Emulſio frigida ſig. de

enī arguit materiā nō ex toto nature rebellē cū quo sensus membris aliquāliter restitui significatur alias non tremere. Et febris est causa resolutionis materie. Habes ergo paralytis signa pronostica.

De regimine rerū sex non naturalium in cura paralytis obseruando.

Capitulum. iij.

Am ad paralytici curā deuenies: si honores habere cupis: que et qualis illa fuerit inuestiga: et ubi in curabilis fuerit in trouantulorum manibus pauculum derelinque. Et si hoc facere velis pronostico vtare: et ei quantum potes vitā ptrahe. In curabili vō que a mala cōplexione soluz puenit: put te infra docebo: face. Materia autē in cā exite: si a flegmate fiat in aere calido et sicco: infirmū tuū situa. Vniuersale exercitiū sibi cōfer. Mas vt inquit Rasis: labor cū motu paralytici curat: et ubi fieri nequit: anteq̃ a lecto surgat fricationes mō q̃ supra dictū est. fiat. Quoddā exercitiū particulare cōmendatur: vt cantare. loqui alte: et sepe cū alto capite legere. De die dormiat nūq̃: et de nocte multo min⁹ solito. Unde melior paralytis cura: (vt ipse rasis testat⁹) est fames vigilia purgatio atq̃ motus. Ex quib⁹ patet quasi sobrie viuendū est: imo famem atq̃ sitim tolerare iuuat. Et inter cetera sit cena leuius: post quā dormitio tardet. Et vt experientia iā experimentum est ad ingentē irā puocare infirmū eū non nūq̃: liberat: vt de Tito vespēsiani filio legis: quem in mēbris contractum peritus medicus tantū ad irā puocari fecit: qd̃ sanitati donatus est. Valerius itē maxim⁹ de quodā milite duce recitat: q̃ linguā paralyticā habēs ex sublatione p̃mij certaminis tantū extitit ira cōmor⁹: vt vocalis euaserit: ira ergo cū calore excitet et adaugeat: vt patet: paralyticum interdus curat: coitus oīno vitandus est. Et quātū ad cibū et potum. Ex carnib⁹ cōueniūt vitulinē: castratinē: capriolāne. cuniculinē. leporene: et maxime ei⁹ assatū cerebrū: ipm enī a proprietate valet: vt veteres oēs ferūt. Et caro vulpis. ciconie. eruij. bubonis. et viperarū. vñ mesue ius viperē et galli antiqui: plurimum paralytici valere ait. Quibus si vti libet quātū ad viperā facias sic: habitis ex magnis q̃ in loco arido habitāt: rā caput q̃ cauda p̃ quattuor digitorū mensurā simul abscondas. Et dehinc euiscere et excoier tur successine: et in aqua salsa aliquādiu eā p̃mitte. postea cū yso. maiorana. origano. ocimo. salvia. ac diphamo: q̃ in talibus nūq̃ dimittat: ad ossium vsq̃ ac separationem bulire p̃mittat. tale deinde iusculū patienti potui tribue. Et si libet: de carnib⁹ q̃ dabis. Cū aut galli sic facies. Vñ antiquum gallum accipe ex supbis: q̃ tta libenter dimicant: et tādū loco fricto cū paruulis virgīs fatigetur: q̃ fere se mouere nequeat: deinde caput amputa: dehinc eū euiscera: et sale cōtuso reple. Sex vero horis sic dmsissol sal amoueas: lauet postea: et cū rebus infrascriptis facinetur cōquassatis. Accipe cardamomi. 3. s. turbitū polipodij. aij. 3. ij. sticados. 3. ij. semis aneti. semis peonie. aij. 3. i. his pactis eū ad ossiū vsq̃ sepe rationē bulire dimitte: cū quo si libet. saluā yso. sticados. et talia q̃ buliat. De tali iusculo. 3. vj. stoma cho vacuo patienti tuo pbe. Et ad horribilem si quē sapore habuerit occultandum: p libito fucharum adde. Et hic est modus talia iuscula faciendi. Notes etiam tuo patienti carnes pullinas exhibere: fashanorum. perdicum. auicularum. rubalium. Et precipue turdorum qui ex iunipero pascuntur. Cū omniū illarū carniū assatio q̃ elixatio conuenit magis: quarū salfamēta ex speciebus calidis fiant: et precipue et cingibere et pietro que a p̃prietate q̃ valēt. Sed plurimū q̃ conuenit piper sinapis. grana paradisi cardamomum. et similia. Et ubi elixas carnes manducauerit cū salvia roze marino isopo. maiorana et similib⁹ condiantur. Et maxime cū his que a p̃prietate valent. Et sunt thimus. isopus. polius ouganum. et cūma. et est yua. quam ille diuin⁹ mesue supla tina laudat. Simon autez iannensis quid cūma esset ignorauit. Sed in sinonimis. Adesue eam sinonimicatas adin-

ueni. Et in suo de appropriatis ca. de medicinis egritudinum nervorum. Cum inqt Galie. cum aqua decoctionis ymaruz: tiriacam ac mitridatum administrabat et. Et exponitur ibi in littera q̃ yma est yua. verū meo gustui est herba amara multum. sed ubi infirmū tui gustus amaritudinē nō abhorreat ea vtē. q̃ n̄h̄l supra. Cū spēs in ferculis ac condimentis cōueniēs. R. 33. 3. i. nucis mūtca. cinamo. aij. 3. s. p̃p̃is nigri. 3. ij. galagē. pipe. logi granorū paradisi. aij. 3. ij. p̃iretri. 3. i. croci. 3. i. s. fiat puluis quo vtatur. Cū discēs recētes vitentur oēs: de salis interdū tū māducare pōt: virtute enim salis calidi facti sunt. Et fructibus in fine pastus: de pineis q̃ a proprietate valent: semp assumat. In principio vero de ficibus: ceteros vero deuilet. Et cetum tanq̃ inimicū mortale fugiat. Et vinū pariter et album potissime: nisi medicinaliter detur: in eius loco aquam mellis bibat. In qua nisi eius amaritudinem abhoruerit: buliat de yua: cum ea tū ex herbis suprascriptis vnā vel plures semp bulli: vt est isopus. salvia. sticados. maiorana et polium. Ex speciebus. zinziber. p̃iretrū piper cinamomū. nux muscata. anisum. vel aliquod tale. aut aqua vini bibenda est.

De his que materiā paralytis flegmaticā digerūt: ac q̃ tam cum medicinis solutius q̃ caput purgāt q̃ et cū gargarismatibus eam euacuant.

Cap. v.

De medicinalia transeundo que ad intra sumenda sunt: presens capitulū doctrinā ponet. ante igitur diem quartū vel quintū. forte farmaci non exhibeas. ne subito (vt inquit Adesue) tollatur virtus aut resoluat. nam cum materia cruda sit: agitur et non educitur et sic morbus augmentatur. et sic patet sternutatoria: caput purgā: masticationes aut fortia gargarismata tempe illo nullatenus conuenire. Et ad actum igit practicum te deducendo tale clistere facias. R. malue mercurialis: blitis. sticados. saluē. centauree minoris. aij. 3. i. agarici. 3. s. cōquassentur et fiat decoctio: de q̃ li. s. accipe: et in ea hyere pigre galleni aut yeralogodion. 3. i. dissolue mell. ro. 3. ij. s. olei cōis. 3. ij. salis triti. 3. ij. fiat clistere. Cū dñs mesue sic facit. R. ficelle fursuri. aij. li. s. melliloti. anisi. malue camomille. aij. 3. ij. sicuz siccati numero. xv. fenugreci: cartami. aij. 3. i. s. pulpe colloquintide. cherue mundate. aij. 3. ij. centauree minoris. 3. s. buliant in lib. vj. aque vsq̃ ad cōsumptionē duarū partū. de qua accipe lib. s. olei antiqui. 3. ij. almuri vel salis cōis. 3. ij. mellis. 3. i. s. fiat clistere. Primum tamē est vsuale magis. Cū ubi infirmus restrictus fuerit aut feces induratas habuerit. Primo clisteri lenito vtē: et dehinc aliquo ex dictis. Clisteria igitur illa multū a principio cōmendantur. Cū omnis item mō infirmus eum cōmode faciat. quē cū aqua rassani oximelle simplici vel squillitico puocare posses. Et cū pēna oleo intincta et in gutture imissa: nullum tū a principio vomitū forte: vt esset succus mediant: corticis sambuci elleborus albus: vel alterius consimilis exhibeas.

Et ubi ad materiē digestionem transire libet. Accipe si rupi de sticados. 3. ij. s. oximellis squillitici. 3. i. aque saluē. aque bethonice. aque primule veris aij. 3. i. aromatzetur cum nuce muscata: et in duab⁹ vicibus pbe. Et suprascriptarum aquarum loco hac decoctione vtē. que recipit yue. 3. i. s. saluē. bethonice. sticados. maiorane. polij isopi. aij. m. s. passulaz. 3. s. nucis muscate. 3. ij. fiat decoctio: qua cum prescriptis sirupis vtē. Et el facias sic et est sirupus in hoc casu mirabilis p̃prietatis: qui accipit yue viridis si haberi potest. 3. i. s. vel sicce. 3. i. s. saluē. stica. herbe paralytis mato. floz. isopi. florum anthos. aij. 3. i. s. radicio acoz. li. s. passulaz. 3. i. s. fiat decoctio. et cū li. iij. mellis successiue sirupus cum nuce muscata aromatizatus: cuius dosis est. 3. i. s. pro vice cum aquis: aut decoctione prescripta. Et licibus aliquot sirupo sumptis: pillularum cochiarum almanforis. 3. i. aut. 3. iij. dabis.

Et el. 3. i. pillularum fetidarū mesue. Et si fortis pil-

He ffor phursering 31 ffor churman by alder 7) ommett 31 67
de poudes 6) my fe oking de de 12 gung my poudes 12 my de
de ante mact 6) de poudes 31 33) my 6) 37 de de
de my fe 31 33) my 6) 37 de de
by alder 7) my poudes 31 33) my 6) 37 de de
de by alder 7) my poudes 31 33) my 6) 37 de de
de by alder 7) my poudes 31 33) my 6) 37 de de
de by alder 7) my poudes 31 33) my 6) 37 de de

tot medicamentis opprimere. Artificialia balnea ex prescripta decoctione fieri possunt: addendo sulfur: allumen nitru: vel sal: put tue intentioni convenientius magis apparebit. Aliqui vulpem vsq ad ossu separationem decoquunt: et in illa collata decoctione balneant infirmum. Cum qua nisi sticados: salina: lauendula: herba paralesis: absinthii: et folia lauri: atq camomilla: bullire feceris bonum erit. Balneandi vero modum vel similem: put fiebat in stuphis obserua. Et ubi balnea naturalia habere possis parua lent multi: in quibus est modus idem obseruandus, et sem natura balnei plus est: aut minus moran. Robore quoque virtutis inspecto. semel aut bis in die balneando. Et ne virtus debilitet nimium diem aliquam interponat: qua se, non balneet. Stuphis aut balneis modo quo vt supra factis. data quoque tyriaca seu mitridato: et sudoribus aspersis: cololum: ac spondiles: aliquot ex infrascriptarum vncionum punge. Et in hoc casu olea appropriata sunt de costis: de ter bentina vulpinu: de piperibus: ac laterinum. Et si plura alia conueniant: ista tamen in coitu vsu magis habentur. Cuius pinguedinibus appropriatis coiter. Mungedo anseris: anatis: gatti: siluestris: vulpis: leonis: vipere: et pinguedo pardis: inter oes alios antiquorum relatu principatu obtinet. Cuius vnguentis valet vnguentu aragon et marciaton magistrale nicolai. Cuius similiter vnguenta magistralia sunt plura. q in hoc casu summe valent. Primum recipe olei de costis. 3. 4. olei de pipibus: olei ter bentine an. 3. ij. succi saluie: succi herbe paralesis an. 3. i. s. vini optimi. 3. ii. radicis acori: radicis lilij. costi an. 3. s. coquassent: et fil oia ad vini et succorum consumptionem bulliant. Cum quibus cere quantum sufficit liquefacias: et cum infrigidari incipit addendo piperis: piperis: euforbij: castorei an. 3. iij. sticados. 3. ij. spice squinanti an. 3. i. s. et fiat vnguentum. Cuius infrascriptu quoque mirabiliter valet. qd. 3. olei de costis. li. s. pinguedinis vulpis. 3. ii. pinguedinis anseris. 3. ii. De hinc. 3. saluie: sticados: radicis betonice: als brionie: primule veris an. 3. s. piperis: piperis: castorei an. 3. s. coquassent et bulliant in. l. i. s. vini vsq ad medietatis consumptionem: tale vinu postea colet: et cum pinguedinibus ac oleis infrascriptis: ad eius postea vsq consumptionem bulliant: succine cere quantum sufficit addet: et cum infrigidari incipit: pulueris seminis vrtice: euforbij: piperis: piperis: an. 3. iij. castorei. 3. ii. et fiat vnguentu. Quidam heremita alchimista magnus plurima paralytica membra cum infrascriptis vncionibus curauit. na cum annos plurimos ille in alchimia laborasset: et oia vt ceteri alchimiste vana cooperisset: olea vnguenta: aquas: et talia in ea arte facere didicit: q in medicina plurimu valent. Unde alchimista dimittendo medicu se fecit: a quo experto plura habui: et nro proposito q maxime vtilia: vt sunt vnguenta aliqua. Quorum primum: accipe ex malignis viperis quotlibet: et p quatuor digitorum mensura: cauda ac caput amputet. Dehinc eas in olla perforata reponet: et hec in alia integra situet: simul eas taliter lutando ne spirent: et in cacabo aqua pleno p horas tres situent: et indefinenter bullire facias. Mungedo aut que in sana olla descenderit referuet vsui. ipsa enim sola inuncta paralytica membra curat. vel de ea cum marciaton vel aragon comisce. In taliu enim viperarum pinguedine sem maximam habebat propter mirabiles quo videbat effectus. Unde cum oleu laterinu distillabat maligna aliqua viperam semper in olla ponebat. Ego vero piperaz que grosse aut nigre sunt: et que plurimu in aquis habuerit libentius q malignaz pinguedine vsus sum: ne. l. illa totum corpus venenaret: et in ea mirabile effectum adinuenerim. Itam ergo q securior in illis duab' ollis vt prima extrahet: et vsui reserua. Cuius etiam heremita ille hoc faciebat vnguentum: qd recipit olei de costis: olei de nucibus an. 3. iij. s. pinguedinis vulpis. l. s. pinguedinis vipere. 3. iij. primule veris viridis: saluie quoque viridis an. l. s. has herbas cum pinguedinibus cotunde: et cum oleis misce addedo castorei. 3. s. piperis: piperis: euforbij: an. 3. iij. p oies aliquot oia simul pmitte macerare. postea cum. l. i. s. boni vini ad consumptionem ipsius oia fil bullire facias: quo facto eorum fortis fiat expressio. et cum cera quantum sufficit fiat vnguentu. Cuius niqua quoque predicta omnia in vesica vitrea reponerat: addendo ter bentine lib. j. et desup alembico posito vigore ignis in diuersos liquores extraheret: qui in casu nro valent multu. sed est terius ceteris efficacior. Cuius facias sic: et est melius. 3. galbani gummi hedere an. libram. s. olei laurini. 3. ij. ter bentine. l. ij. et per alembicum liquores vt prius extrahet. vltimu vero quod egredietur pualet. Cuius ego ciconie oleo vsus sum: et in istis nervosis passionibus multu valet qd sic fit. Deplumata ciconia tantu in antiquissimo oleo oliue: vel nucum decuoquat q carnis ab ossibus fiat separatio. Dehinc carnes ille in mortario diutissime coterantur. et postea in derelicto oleo iterum bulliant. ex quibus successive fortis fiat expressio. Nam ipsum solu oleum tales nervorum languores sanat. Cuius ex eo sic vnguentum facias. 3. olei ciconie. l. ij. sepi tauri pignedinis vulpis. pinguedinis anseris et anatis an. 3. iij. medulle cervine. 3. iij. cere quantum sufficit. et fiat vnguentum. Cuius facias sic. Accipe anate vna vel plures antiquam et bene pinguem quam euiscera. et ex infrascriptis rebus ipsam farcitaz: 3. accipe pinguedinis vulpis: pinguedinis gatti siluestris: ana. l. s. euforbij. 3. s. saluie primule veris ana. 3. s. vnum. cotundentur simul cum pinguedinibus ex quibus anas farciatur: et que inde fuit pinguedo colligatur: que in casu nostro mire valet. Cuius socium quenda habui qui cum illo farcimeto cotusum alleu comiscebat ei bene: et ego frustu cepe squillitici: et reddebatur pinguedo illa magis penes trans: casui nostro magis conueniens. Et si velles hac pinguedine loco olei ciconie in vnguentis vti esset vtile. Cuius his vnguentis cum vulgares in his magis q in alia re fiduciam maiorem adhibeant: discedere nescio. Cuius Sed vnus in hoc preciosissimu et erit finis. qd. 3. serapini oppoponacis: bdely: euforbij: masticis an. 3. s. olei ter bentine: olei laurini an. 3. ii. cere. 3. i. gumme cum vino dissoluantur: et fiat vnguentu: qd de gumis vnguentu appellare consueui. Cuius spere fricationes super nervorum originem multum valent: et potissime cum stuphe aut balnea fieri nequar. Cuius fite quoque idem sine scarificatione ventose quibus factis ex pretactis vncionibus aliqua erit successus fienda. Et in hoc vniuersalis paralesis vitio flegmatis prouenientis cura finitur. Cuius Sed te ad actum practicum deducendo q dicta sunt sub epilogo ordinate ponere libet. Primum aerem disponere: ac rerum aliarum non naturalium regimen clisteria ordinare successive. Et ubi comode vomitus fieri possit prouocetur. Dehinc ordina digestina: et solutiva successive: que calorem viuificent cōfectiones. Et si materia pro parte maiori fuerit euacuata: ea dare poteris que effimeram inducunt: ac tunc quoque stuphas. balnea: fricationes ac ventosas facere vltimo vnciones. Ex quibus omnibus in paralyse flegmatica ordinata cura paet.

De cura paralesis sanguinee: et melancolicæ: ac colericæ: et facte a mala complexionis: et facte a casu: vel percussione: et de paralyse lingue. Cap. viii.

Paralyse a sanguine vt in causis efficientibus iam dictum est: et si raro fiat: tamen prouenire potest: cuius sex feru non naturalium regimen ad septimu vsq die subtile sit: vnum: carnes: oua: et vniuersaliter quodlibet san. multiplicantium euitando: et ad talia particularizati. tanq ex predictis nota impresentiaru superfedeo. Cuius autem ad medicinalia deuenias ubi clisteri opus fuerit: vt supra face. Splethomia vero modo cetera consentiat successive: et illo in casu parientes aliqui tres libras sanguinis: et vltra interdum simul extrahunt: super hoc se fundantes: q splethomia multitudinem euacuat et. Cuius tamen ubi ad tanta sanguinis quantitatem extrahenda cogaris: in duabus aut tribus vicibus securius id facies

mane. s. a. basilica oppositi lateris incipiendo: in sero autem a cephalica lateris eiusdem: et in crastinum a ventis lingue. id enim quod totum simul extrahere securius existit. Dehinc vero ad localia transi et fricationibus: et ventosis: ac vunctionibus utere. Et ubi opus fuerit stuphis ac balneis: ite et talia: ut te supra docui per ordinem exequere. Et ubi melancholia in causa fuerit in solutiuis ad melancolia aspiciens adde. Cetera vero ut in paralesi a flegmate puenienti face. Sed oia taliter cōtempera ut minoris exicationis existat. Et ubi colera paralesim efficeret: a rebus multum exiccatis cauendum erit: immo aqua ordei tunc danda foret. Et intus de cura paralesis a san. a melancholia vel colera puenientis: sic breuiter dictum sit: eueniunt enstalia raro: et ubi euenit si tibi aliquid defecerit: sursum a pcedentibus capitulis pete: quia de necessariis huic proposito pinentibus: illa te abundantē efficiunt. Etiam item que solum a mala qualitate puenierit curadi doctrina pcedentia capitula ponunt. taliter eni elaborandū in eis est: ac ceteris in quibus materia fuerit euacuata. De illa vero que a casu vel percussione causatur: ut supra te docui pnotificis utere. hinc clistere fieri iube: et ubi cetera cōsentiant: flebotomia succedat. Et si ex pscriptis vunctionibus aliquam feceris tam sup nervorum originem quam membrum lesum eam facias. Et in tali paralesi emplastrum infrascriptum plurimum valet. quod. R. farine fenugreci. lib. f. armoniaci. 3. ij. bdelij. 3. i. olei. de lilio. 3. ij. f. pinguedinis anseris. 3. iii. cere q̄stum sufficit: et fiet emplastrum: quod sup panno extendat: et tepidum predictis locis applica. Et facies sic. R. camomille. 3. iii. tantum bulliat q̄ ad mucillaginis formā deveniat: cum qua postea farine fenugreci: farine se. lini. añ. li. f. misce armoniaci bdelij. añ. 3. f. incorporent omnia simul et cum oleo de lilio: aut pinguedinis vulpis anatis vel anseris inpingue: quo si libet ut primo utere. Cum his curabilis paralesis que a casu vel percussione puenit: deo auxiliante curat omnis. Et ut caput hoc cuiuslibet curabilis paralesis succincte in se curā teneat: siue in manu brachio vel quouis alio membro fuerit pmissis euacuatiōibus: ita cū clisteri q̄ quouis alio modo factis. ac ubi opus fuerit flebotomia q̄ exteri p vinctiōes. emplastra: embrocationes seu fricatiōes approximant: ita sup nervorum originem q̄ lesum membrum fiat est necesse. Et si pul. cōfectiones: vel aliqd hmoi dare necesse sit a pscriptis capitis illa mutua: horum eni copia in se hnt. Et q̄ p sepe lingua palatī cū pmissis clisteri: alijsq̄ euacuatiōibus opportunis ex vinctiōnū pscriptarū aliq̄ collū ac tipora punge. p pri. tū fricationē aut sicā vērōsam apponēdo. Et quidā eo illo cātarides cū assungia et melle pistas apponūt: et quā faciūt ibi vesicā pforat. sic eni ad eū locū mā trahit: soluit lingua et loq̄la recupat. Et facias sic. mā euacuata caput abra: dat: et debic ex tali vnguento punge. Ad. R. alle feride: se rapint: galbani: armoniaci: euforbij añ. 3. i. castorei. 3. ii. cū oleo laurino. pter castorei oia liq̄fiat addēdo cere quāstum sufficit: vltimo vero castoreū addēdo fiat vnguentū. Postea vero tuo patiēti. 3. i. castorei cū succo saluie dato. valet eniz itē ipse succo saluie dar. solus. Aut. R. castorei: nucis muscate gar. añ. 3. f. cū succo saluie: aut bono vino: totū infr: mo pbe. Et da. 3. i. se. peonie: et paties cōtinue q̄ sub lingua castoreum teneat. Et facias sic: accipe pipis: sinapis se. nasturtij. isopi añ. 3. i. castorei. 3. ii. cū succo saluie: lupiorū formas cōfice: de qbus paties cōtinue sub lingua quasi vnā deferat: id. n. p dicit loquela p sepe recupat. Et aliter. R. castorei. 3. ii. pul. saluie. 3. i. f. fiat cū melle: ut pri. lupina res formule: quibus quoq̄ sub lingua teneat. Item cum vino calido decoctiōis saluie tyriacā: vel mitridatū dissolue. et cū eo lingua cōfrica. Et ubi lingue venas repletas san. cerneret: ac in toto quoq̄ iph. abūdātiā: venas ipsas flebotomari iube. et dehinc cū se. nasturtij ac castoreo linguam confrica. Et facias sic. R. castorei: pipis: pirenii. euforbij: anisi: maratri. gar: baccarum lau. añ. 3. iii. saluie.

Ad. j. f. cōquassent: et cū vino albo bulliat: de quo paties sepe in ore teneat. Et intus de lingue paralesi dictū sit. Verū cum eius particulares egritudines pertractauero: de tali cura fortassis aliqua dicā. Quis nāq̄ loquelā pdiderit apud vulgares diuinū quoddā reputat: si loq̄ facere infirmū valem. Et aliq̄ q̄ mēbra palitica sepe fuit: ut vesica: anus: virga et. Et de his curā als deo auxiliante describā. Tractatus. x. de spasmō: decē in se continens capitula. Quid sit spasmus: tetanus: cūzes: seu alcūzes. Cap. j.

Quādam cū paralesi spasmus affinitatez hz: hac ex cā locum istū sibi accōmodari libuit: q̄ duplex ē. p portioat ad materiā et nō pportioatus. Illū ad materiā pportioatū dicim⁹ q̄ ex supabūdātiā: ut ex defectu māei puenit. p m⁹ de repletioe: et secūds de inanitiōe dicim⁹. Nā si contingat materiā aliquā in nervis imbibī sic ut eos dilatat et accurt: ppter qd versus origines contrahit: sit spasmus: quē de repletione dicim⁹. Defectus autē materiei sit a quacūq̄ causa potēte humiditates nostrī corpis exicare: et tunc nervi nō aliter accidit q̄ q̄ igni coitū madefactum exponim⁹. ipsū eni humiditate resoluta cōtrahit: qd sit ppter materiei defectū nervis accidit. vñ pp hoc ptrahitur et flecti nequnt: et talis dispo spasm⁹ de inanitiōe nūc pat. Et nō pportioat⁹ vō ad mām sit pp dolorē aut nocu mentū aliqd cerebro cōscatū: ut plerūq̄ ex punctura aliq̄ sit: vel ex aliq̄lis aialis venenosi mortu: seu q̄litate aliqua venenosa: aut maligni humoris inordinatiōe. cū eni cerebrū tale sentit nocumēti: se cōtrahit ex cui⁹ ptractione ab ipso qd orta cōtrahunt: motū volūtariū sit inobediētia. et talē pter naturā dispositionē cōiter spasmus ad mām non pportioatū appellam⁹. Ex qbus sequit qd spasmus nihil aliud est qd nervorum pp quāvis cām versus origines pter nālis cōtractio: p quā mēbrū seu mēbra motū volūtario sunt inobediētia. Cūtra sermōes de spasmō dictos sūm quosdā adhuc rōne loci spasm⁹ triplex repli. Quidam par tē anteriorē: quidā posteriorē: et quidā totū tenet. Primus pston⁹ seu spasm⁹ anterior. Scds episton⁹ seu posterior. Et tertius tetanus appellat. Et ppter hoc dñs Aulicē. de tetano inquiebat qd ipse ex duob⁹ sit spasmis: ut si due fuerint cause ad spasmationē ita anterioris qd posterioris partū equipotētes: tūc enim in nulla partū ut p contractionē fiet: et in totū sine ptractionē nervorum tensum stabit: et sic erit tunc tetanus absq̄ spasmis. Interdūq̄ pp frigus musculos cōgelans mēbrū tensum stabit ad nullā positionis dñaz se flectere potens: in quo casu erit etiā tetanus sine spasmō. Dixerūt etiā aliqui ex venarū et arteriarū repletioe posse tetanū puenire: ut in sinocha inflatiua nōnūq̄ cōtingit in qua corp⁹ totū capite excepto adeo tensus manet ut ad nullā positionis dñam se flectere queat. Ex qb⁹ p q̄lter tetanū sine mēbrorum spasmatione ptingit fieri multiplex. Propter qd aliq̄ tetanū nō esse spasmus: nec ex duob⁹ spasmis cōpositū esse voluerūt: cū in oi spasmō sit sp aliq̄ nervorum contractio. In tetano autē statim dicto apparere nulla: cū in eo corp⁹ seu membrū tetanātū tensus sine ptractionē maneat. Et iō ethimologizāt tetanū: q̄ tensus manēs: seu totū tenens. Et qb⁹ oib⁹ concludit: siue in tetano sit spasmus siue nō: qd tetanus est pternaturalis dispositio. p quā totū corp⁹ pter caput: seu pticulare mēbrum aliq̄ volūtariē mobile ad nullā positionis dñam se flectere pōt. Et illa diffinitioe p qd tetan⁹ nō nisi mēbris volūtariē mobilibus accidit: qd si ossa tensa maneāt: tū dici tetanata non debet cū volūtariū motū nō habeāt. Et dictis p q̄litate cūzes seu alcūzes est quedā spēs tetani: qd mēbrū quod alcūzes tenet tensum manet: nec ad aliquā positionis dñaz se pōt flectere: qd ex intenso frigore: seu vērōstate accidit p sepe. Et hec spēs tetani ē quā grāsum seu rāpū appellāt. De causis spasmī tā de inanitiōe qd de repletioe: et tā p portioatū ad materiā qd nō pportioatū. Cap. ij.

Uperest amodo tetāi z alcuzez qz spasmī causas i
nestigare: que extrinsece z intrinsece esse pnt. Et h
a spalmo de repletionē principii faciēdo: quē res
qlibet nō naturalis corpori nostro in cōueniēter occurrens
efficere potest: ut aeris excessiua frigiditas materias con
primens: seu caliditas dissoluēs z nervis mandans. Nū
mīa quies: somnus superfluus: inordinata comestio: nimīa
cibi seu potus repletio: timor grandis: cuius causa humores
psepe in originibz nervoz imbibunt: z spasmū efficiunt:
z sic de alijs que possunt ad nervos materias demādere.
Intrinsece vō cāe esse pnt sang. flegma: melia ventositas
apostema: ac dolor: intēsus: quē ut natura pellat: spiritus et
humores ad locū dolorosum semp mādat. pp qd plerūqz
accidit qz humores illi nervis ibibunt: z spasmū efficiūt.
Itē accidit spasmus tā acutus qz cronicus egritudinū
successione: z interdū accidit p viā crisis. Illā a mēbris nō
bilibz materia sepe ad ignobilia pellit: z nervis imbibita
spasmū efficit: vōsitas qz in nervoz cōcavitatibz existēs
eos ingrossare z accurrere sufficit spasmū cōstitit efficit.
Sed ut ingt Aliic. remouet in hora. cito: vt cōtigit in al
cuzez q in tibijs senū fact? ex sola fricatione remouet i bre
ui. De inanitione vō spasmus ab oī re causari pōt: q nāles
hūiditates desiccare seu cōsumere valet: vt aer excessiue
calidus ac siccus: cibūqz calidus z siccus: ira tristitia. ex
cessiua vigilia: imoderata purgatio: z sic de alijs rebz non
nālibz. z talis etiā de inanitione spasmus tā acutus qz
cronicus egritudinū: cā plerūqz accidit. Causa vō non
pporionati ad mām spasmī esse pōt: vt supra dictum est
mordicatio humoz: seu aliqz venenosa qūtas: aut punctu
ra: veluti scorpionis: vel alteri venenosi aialis. hūc quoqz
sepe vermes efficiūt: itē os stomachi mordēt. Quis enīz
istoz spasmū sepe efficit nō pporionati ad mām. Illerū
ui a cerebri pāniculis oriūt: a nervis vō lacertua lacertis
q choridas cōtēxūt: vñ cerebri tale nocumētū sentiēs con
trahit: ad cuius ptractionē ptraunt nervi: z ipsos musculos
trahūt: z sic mēbru illi fit ptractio: z hoc mō ppter pūctu
rā vel mām aliquā mordicatio spasmū ad mām nō ppor
tionat fit. Et sic habes tā de inanitionē qz de repletionē: seu
pporionati ad materiā: vel nō pporionati spasmī causas:
CDe signis spasmī demonstratiuis. Cap. iij.

Spasmī amodo venanda sunt signa: sed spasmī cō
uenit plurimū cum epilepsia. Cū Aliicē. ingt: spasmū
smus est epilepsia mēbru: sicut epilepsia est spasmū
corpis totius. Cū vñ signa epilepsie supra bene notaue
ris: ab ea spasmū discernere facile scies. Aliic. autē tantū
modo duo signa ponit: per que vñ ab altero discernitur
nam spasmus difficulter resoluūt: epilepsia vō facile. ipsa
preterea paroxysmalis existit: spasmus nequaquā. CSigna
autem spasmī demonstratiua sunt duplicia. nam quēdam
spasmū: z quedā eius causas manifestant. cuz enīz mēbru
seu mēbra aliqua pp qūis innaturalē cām retracta mane
ant: a voluntario motui inobediētia fiant: spasmū illa pati
dicimus. CAlit causaz signa sm spasmī diuersitate varian
tur. nā spasmus de repletionē subito patiētē inuadit. Qui
vō post se. vel aliud nostri corporis humiditates extenuare
potēs paulatim supuenit. is de inanitione spasmū nuncu
pat. CQuis igit q de repletionē fit si cause extrinsece fue
runt qcumqz ille sint certus ab infirmī vel astatiū relatione
fies. Cibi autem sint intrinsece si fit san. in cā. ex repletionē
etate tpe anni regimine pcedēte. z ex talibz sup san. dñius
arguentibus facile dephēdes. z sic de flegmate z melanco
lia facies. Illō in cōuenit tñ spasmū a colera fieri. sed quia
tā rōne caliditatis: qz modi sue substantie: qz subtilis zc. fa
cile resoluūt: fit ab ea rarissime. Et hec est cā quare boni ve
teres flegma san. z meliam coleram omittētes pro spasmī
intrinsecis cāis assignauerūt. Illā vñ fm fit a flegmate ra
ro a san. rarius a melia: z rarissime vel quāsi nūquā a co
lera. materia nāqz spasmū efficiēs: vt iquit Aliic. nō efficit
nisi ppter suā grossitiē: z sic ppter colere subtilitatez rarif.

fine: aut nunqz fit ab ea. CAlpostema autē seu vermes in
causa si fuerint p ppria signa illoz in cognitionē deueni
es. CSed vbi spasmī de inanitionē cās scire cupias ab in
firmo seu astatiū: q hūiditate exiccās: seu exterminans cā
fuerit inuestiga. Et sic predictas causas enumerando tam
de repletionē qz de inanitionē facile cognosces. CSpa
smī ad materiā nō pporionati cārū ex infirmī aut astanti
um relatu in notitiā deuenies: CSpasmatoz pulsus est
inordinat: durus atqz paruus: z interdū tanta fit opilatio
vt pulsus nullus repiat. Urina a sua naturali dispositiōe
vt sepi nō mutat. ppter tñ opilationē sepe aquea z subti
lis apparet ad quandā tendens viriditate. z maxime vbi
calor exterminet. verū nec ex pulsu: nec ex vīna sup aliq
spasmī certam causāz quicqz significari potest. Sed si que
dicta sunt bene notes: cuiuslibet speciei spasmī causas le
uiter deprehendes.

CDe signis spasmī pronosticis. Cap. iij.

Uperest spasmī pronostica signa describere: de q
bus plura ille noster serenissimus Hypo. enume
rat. CPrimum a spasmō vel tetano habitū. f. de re
pletionē se. superueniens soluit egritudinē. afforismozum
quarta. siue talis spasmus siue tetanus humoralis: vel a
grossa ventositate fiat. Sñ spasmus se. superuenierit mor
talis: vt in tuo de approprietatis: bonus inquit Aldeus.
CItem spasmus ex elleboro mortalis. quinta afforismo
rum: vt infra de qualibet euacuationē superflua: cui spa
smus superueniat est dicendum. vnde septima afforismo
rum cōmento illius. In sang. su. inquit Gal. q cum talis
spasmus supueniēs superflue euacuationi sang. si de ina
nitionē mortalis est. z ita intelligit de omni alia euacua
tione superflua zc. CItem tertio afforismoz quīte particu
lar. san. multo fluente spasmus superueniens malū. Item
spasmus post nimīā inanitionē maluz afforismo. iij. Item
in affo. v. si quis lebiat? fuerit: z repente sine voce fiat spa
smo adueniēte mort. Si nō supuenierit se. aut ebrietas in
psueto tēpore dissoluat: qd in duobz diebz cōiter fieri debet.
CItem qcumqz atetano dephēdunt: in quarta die pereunt. si
vō hos effugerint sani sunt. affo. vi. z hoc est quia tetanus
est egritudo peracuta ad quartā vsqz duratura. vñ morbi
prolixitate: vt inquit Rasis: z eius acūmē natura diu tole
rare nequit. z iō si die quartuz effugiant: poterunt saluari.
CItem in fluxu muliebri si spasmus supuenierit malū affo.
quinquagesimo septime. CItem in vigilia spasmū malū se
ptima afforismozum. afforismo decimo octauo. CItem affo
risimo. xxv. in farmacia inquit spasmus potioni superueni
ens mortalis. CItem spasmus mulieri supueniens mortalis.
Aliic. z etiam Hypo. v. afforismoz afforismo. ii. CItem in
spasmo vētris inflammatio mortalis. Rasis. Aliicenna in
mortale nō dixit: sed malum esse signū in pncipio. CInter
ceteras etates vt Aliicē. inquit: lactantes in spasmū facile
cadunt pp debilitatē virtutis cerebri mēbroz qz ac lacer
toz vez cū taliū virtutes tam naturales qz vitales: vt ipse
Aliic. z Rasis. inquit: fortes habeāt hūiores multū obediē
tes resolutioni a spasmō leuiter absoluuntur. Et subiungit
Rasis. q pueri ante septimū annū ppter humiditates mul
tas in qbus abundant: ac etiā qz inordinate multū mandu
cāt: cito spasmū incurrūt. z pp assignatas cās ab eo absol
uunt quoqz facile. CPlurimi itē q ex spasmō moriuntur
calidi diu manēt. Et hi sunt vt Alii. iquit: qui pfocati mori
unt: qd cōtingit: qz lacertan helit? spasmaf: qz tūc eius de
struit mot? z tūc bonus paties suffocat? perit. CUrina ru
bea in spasmō mortē significat. nā vīna talis vt Aliicē. ingt
significat qz ibi est caliditas pura. vñ si caliditas erit pura:
de inanitionē spasmus erit: q inanitio ex tali caliditate cō
tinue auget: z p pñs spasmū: z cū eius fit cā: z sic ad mortē
patiētē deducit. Preterea si illa vīna se. significet: cum spa
smus se. superueniens mortalis: vt supra patet vīna rub. in
spasmo mortē significare. CEx dictis itaqz p q spasmus
de inanitionē: z potissimū q egritudinū successiōe pūit mor

Spasmus no pro
portionalis ad mām
pulsus
vīna

tem significat. Cum. n. paulatim ille veniat consumptio-
nem humiditatis substantificat denotat. et sic per virtutis
defectionem incurabilis redditur.

De his que intus sumpta spasmi de repletionem curant
alcuzes quoq.

Cap.

v.

Et spasmi recte cures q spasmi ille fuerit pideres
os. al. n. de repletionem curatur spasmus. aliter de
inanitione. et aliter qui non est ad mās pportionat.

Utrum cura paralytis cum cura spasmi de repletionem ma-
gnam habet affinitatem. Nam que ad intra sumenda sunt
tam vni qz alteri idifferenter pueniunt. et inter illa q appro-
ximant ab extra: est pauca qz dñia. hanc igit ob cam vete-
res quasi oēs pro illius de repletionem spasmi curā ad cu-
re paralyti caplin nos remittunt. Ut igitur scias q ad tuus
propositum sunt facienda a caplis de cura paralytis ante
scriptis mutare: at que sequunt antede. Retentis itaqz
fecibus clistera lenitua facito: successiue acuta. et de hinc
mās digeris: educas quoq. et oia illa que supra capitulo
de his q paralytis mām euacuāt ordinate cōperies. Sed
in eam euacuando: itaqz per farmacū qz per sternutationes
gargarismata: seu masticationes illic descriptos casū. ob-
serues. Utrum vbi passio in mēbris fuerit posterioribus
gargarismata et sternutationes cōueniunt: materiam. s. di-
uertendo et euacuando. sed in parte anteriori nequa qz: et
hoc bene menti habeas. de pulue. asit cōfectionibus et p
milibus supra caplin de his que ad intra sumuntur te abū-
dantem faciet: ac exhibendi modum tibi dabit. Qd si fle-
bothomia ac ventosis tibi opus fuerit de cura paralytis
sanguine caplin supra quere. ipsum. n. qualiter illa fieda
sunt te clare docebit. In his igitur que statim dicta sunt
tam paralytis qz spasmi cura communicat: sed in illis va-
riat: que ab extra applicanda sunt. Et hoc ex diuersitate
modi substantie materie puenit: est. n. paralytis subtilis val-
de. spasmi vō grossa. et ideo si forti resolutius vñs fueris
subtili resolutio grossum remaneret: ppter qd cura spasmi
muleum finiret fieret.

De his que extrinsecus applicanda spasmum repleti-
onem curant.

Cap.

vi.

Ugit ad actum pricti reducēdo ab his q extra
venunt approximanda in cura reptionalis spasmi
principium sumere libuit: et sic mollitius in pun-
cipio: dehinc resolutius vtere: vel saltem illa adinuicem
miscere: siue balnea embrocationes: vnctiones: emplastra:
seu cerota fuerint. Et q ad balnea siue embrocationes:
si mollitinas facere velis ex malua bisimalua suis cū rad-
cibz fenugreco se. lini et cū similibz illa facito. Resoluti-
ua vō ex camomilla: fol. lauri. absinthij. folioz sambuci:
yua: lauēdula. rosmarino. salvia. bethonica. herba para-
lytis et silibus. Et vbi adhuc resolutione maior esset opus
sal cōmune: sulfur. seu nitrum adiungere posses. Et qz
vbi plurimū tam mollitua qz resolutua in hoc cāu simul
cōmisceris: de pscriptis conuenientē facias mixtionē: ve-
rum neqz balneum neqz embrocatio vlla fienda erit: nisi
mā fuerit p maiori parte euacuata. Ex balneis igitur vn-
guentis: emplastris: siue cerotis huic pposito cōuenien-
tibus aliq singularia deo adiuuante nunc scribere intēdo.
Balneū in hoc cāu singularissimū. Accipe catulū vnus
vulpis: vel. ij. vel. iij. vel plures. aut catulos canis: seu ga-
ti euisceratos in aqua decoq. in qua ad min⁹ p quarta pre-
succū aneti ipone: herbe vō bethonice. et hedere terrestres
añ. al. aliquot miscendo. et oia tñ simul buliant: q caro
ab ossibz separet. ex tali decoctioe balneū fit huic pposito
cōuenientissimū. et embrocationes itē. Qd si balneo
ipso refrigerato supnatatē pinguedinē colleris: ex ea tā
neruoz originē qz spasmū mēbruz inūgē poteris. et erit
talis vnctio vtilis multū. Qd nota q si spasmus fuerit
vniuersalis spondiles oēs q sub collo sunt erūt pungende.
Sed vbi in facie mēbrū aliq spasmū fuerit: cerebro est
attendē. a cui⁹ anteriori pte nerui illi trahunt originem.

In piculari vō mēbro alio spasm⁹ si fuerit neruoz ad illud
mēbrū puenientū originē inunge. Et in cāu illo vnguentū
tale fit p̄ciosissimū. Qd. R. costi amari. 3. j. infundat
in lib. j. boni vini albi. et p ole cū sua nocte in ifusione ma-
neat. et cū eo postea olei oliue antiq lib. j. misce. et vsqz ad
vini p̄sumptionē bulliat. deinde cum eis cere parū liqfiat
et cum infrigidari incipit pigis nigri. castorei. eu forbij. pi-
reni. añ. 3. vj. misce. et fac vnguentū quo vtaris. magis tñ est
resolutiuū qz mollificatiuū. Sz qd sequit magis est tempa-
tum: et ipsum recipit medulle cruris vacce piguedis anse-
ris pinguedinis caude arietis. añ. 3. j. olei de nasturtio. 3.
iij. castorei. 3. ii. p̄tēri costi amari. añ. 3. j. musci si libet. 3.
f. cere parū et fiat vnguentū: q vtere. Cōnnulli pulmonē
arietis calefactū tā sup neruoz originē qz sup membrum
spasmū sine intermissione frequēter apponunt: et successi-
ue ex aliquo p̄scripto vnguentoz vngit. Celij Gal. do-
cumēto pelle arietis cū multa pinguedine incidi faciunt
et spasmato mēbro apponūt tādiū donec feteat dimitten-
tes: dehinc eam remouent. et ex p̄dictis vnguentis mem-
brum vngunt. In crastino vō vt supra ad pellem redeunt
et vnguenta successiue: et cum illo medicamine spasmum
curant in breui.

De cura spasmi tam a punctura venenosa qz non vene-
nosa prouentis.

Cap.

vij.

Ue aut q ex p̄ctura sit venenosa ex suppositione
i venosarū curat. qz si aliq cū scarificatione reuera
res nō malū esset. Ullū vñ vñū hēas. cui⁹ de
plumati anū sup p̄ctura pone sibi rostrum sepe clauden-
do: vt attrahere aerē cū ano cogat. Uel p aliquā psonam
vilē locū sugere facias. Et qz tibi possibile fuerit pun-
cturaz aptā detine. dehinc tyriacā: siue metridatū: vnicor-
nū: gennanā: bacas lauri: termētillā: diptamū: vel aliq
h̄mōt: cōtra venenū patienti tribue. Cū aut spasmus a
nō venenoso vulnere fiat: euz aptū pro posse tene: sup qd
oleū de ensoibz pone: et vt dolor mitiget: ex oleo camo-
mellino: et oleo ro. calidis mēbrū spasmū embroce: qd
aliquātulū fiat: deinde petiā triplicatā: vel qdruplicatā in
terbentina calida remollitam suppone. illa. n. mirabiliter
dolorē sedat. Et sup oia ne punctura claudatur caue. q si
locus apostemef apostematū cura curet. Cō bonus vero
anglicus plimos ex punctura spasmatis emplastro infra-
scripto curasse ait. qd. R. musci arboris: vel lapidis.
al. ij. furfuris. al. j. oliban. 3. i. tantum in vino buliant
aceti parū addito: q ad emplastri formam deueniat: et tale
calidū suppone. tantā enī in isto musco arboris: seu lapi-
dis bon⁹ vir cōfidētā hūit: vt cuilibet p̄cture talē emplm
applicabat. Cū quo fere oēs sanabat. qd sit musci respice.
Zui. et can. in cap. pprio. C Sed in casu isto memor sem-
per esto tam p flebothomiā qz p farmacias: qz aliter vñs
purgationes fieri facere: et p̄ctulares itē. C Et si punctura
claudat cū auro seu cadenti calibe loc⁹ cauterizet: et pfun-
de qd sup qd emplastrū postea de maluis pone. C Subet
aut veteres: q si p̄ctura nerui longitudinalis fuerit: ex q
spasmus fiat q p transuersum neru⁹ totus incidat: minus
enī malū est motum mēbrū perdere qz vitam.

Quātr et cū qd se. in spasmō sit puocāda. Cap. viij.

Nam antiq in spasmō singulare reputant. s. puoca-
re febr. ipsa namq materia resoluendo spasmū cu-
rat: vt in p̄notis hūit: sed anteqz ea prouoces:
conditiones infra scriptas obserua. nam inter se. sola est
effimera prouocanda in vniuersali spasmō. s. qui ex frigi-
dis hūoribz fiat: et materia p pte maiori euacuata. Cū
igil cōditionibz obseruatis: si sulfureū naturale balneum
hūeris fm cāu. debitos patiēte in eo pone: qm enī i casu il-
lius qmaxie puenit siue se. puocauerit siue non. C Sed
deficiente balneo alr poteris se. puocare. ad qd vnguentū
infra scriptū plurimū valet. Q. R. olei de lilio: olei olia-
rū antiquaz. añ. 3. v. succi flāmule. lib. j. illa vsqz ad cōsum-
ptionē succi si bulliat. Cū q cere postea qzū sufficit mi-

X Alligat anghon

scē: et cū infrigidari incipit adde storacis calamite. 3. liij. pi-
peris piretri. aij. 3. ii. euforbij. 3. i. fiat vnguentū cū q̄ timpo-
ra inungant: brachyox pulsus: atq; pedū. dehinc madesa-
ctam in eo lanam in subasellis et in inguinib; pone. talis
nāq; vinctio se. potēter puocat: q̄ tū cū infirmū tuū vn-
xis castorei. 3. f. cū modico vini calidi potu tribue: vel ca-
storei loco. 3. f. ifra scripti. electuarij dabis. Quod. R. asse-
flamule: castorei aij. 3. vj. mell. lib. f. fiat i formā electuarij.
de q̄ vt dictū est. 3. li. dabis. Flamula vō de q̄ est fmo ē her-
ba q̄dā q̄ sepi b; et veprib; inuoluit: flores capilares hñs in
cui; medio repit semē sapozis acutissimi: qd̄ ptusuz et sup
mēbrū positū cauterizat. vt ipse expus sum. Et isti rustici
de mōte ferrato in suis alleatis de tali semine loco piperis
sepe ponit. et inaduerterē dīstinteriā aut mictū sang. incur-
rentes ad aliū modū se repiunt. hui; igit flāmule succus
se. potēter puocat. C. h. teutonicoz more facere vo-
lueris q̄ se. facile puocat patientē tuū iter duos ignes col-
loca: cui aliqd̄ forti alleata ad comedēdū pbe. Succi
sue optimo vino calido: in q̄ modicū sit pipis eum pota:
et abundanter satis. Dehinc vō ex aliq̄ vnguentoz prescripto
rū locis p̄dictis: vt supra vinctio fiat. S; h nō nisi teutoni-
co talib; assueto vel alicui bñ robusto facias. In delicato
eni corpe humores subtilēs hñt: nō solū effimera: sed pu-
trida de facili puocaret. S; sudor adeo intensus. q̄ secuz p
poros alam cōduceret. C. Serenissim; hypo. spasmū. qui
ta affosimoz. affosimoz. 2. ex casu p̄cussione vel aliter
sine vulnere factū ex subita submersione patēs in aqua
frigidissima curat: q̄ exteriorib; corpis partib; cōdensa-
tis interi; calor vnū: q̄ mās spasmū resoluit: et sic talis cura
fit per accidens. Posses tū in mersione dimissa sup infirmū
frigidā aquā p̄icere. vel eū ex linteaminib; in aqua frigi-
da mersis sepi; circumuoluere: sic vt linteamina illa nunq̄
calefieri p̄mitas: robusto tū valde: ac in media estate seu
tempore multum calido hoc fieri iubet: sed non aliter. Et
sic modū habes qualiter de repletionē spasmus ois q̄tuz
ad medicinalia sit curandus.

De regimine rerum sex non naturalium spasmū reple-
tionalis obseruando: et de cugec.

Cap. ix.

Ed quātū ad sex rez nō naturalū regimen oio vi-
nnm in p̄ncipio p̄hibe: eius loco aquaz mellis bi-
bati qua salua decocta sit. In fine tū vinū valde
potens comedat: q̄ mām tunc resoluit: et vīnā puocat.
fructus: pisces: ferculū de pasta: olera: vt blitis: spinachie
et filia. et vī oia cibaria frigida et humida vitāda sunt: et itē
aer frigidus et humidus. Somnus longus: quies nimia: et
vbi exercitiū fieri nequeat: fricationib; vtēre. caro vul-
pis: et ericij. his passionib; valent a p̄prietate: yue aut atq;
saluē mirabilis quoq; inest p̄prietas. vnde istoz vsus
quoquomō sit valer plurimum. C. Lucez vō seu alcuz;
ex fricatione membri cum manibus calidis. aut pannis
calidis curatur. et iterum ex calidoz oleoz vñctione: vt ex
oleo de costis: anetino. vulpino. de lilio. et similib;. Sed
lotio tibiē: aut alteri; alcuzati membri ex decoctiōe her-
betū tūci passionē hanc illico curat. et sic cu; adiutorio cure para-
lysis curam hēs spasmū de repletionē tam ex materia quā
ex ventositatē prouenientis.

Cura spasmū ab inanitione prouenientis.

Cap. x.

Opere est de inanitionē spasmū curā ponere. In tali
bus nāq; patiētib; est vīr; multū debilis: cū quo
propt mēbroz siccitatē porū valde sunt stricti. Qua
ex re eoz nutrimentū facilis digestionis esse d; penetratio
nis q̄ multi nutrimentū humectantis valde: et sic medicina
lem potius q̄ pure cibale eum esse necesse est. in quo ca-
su aqua oz. plimū comedat: et illa potissimū in qua stūua
les cancri ac nemorales testudines sint decocte. vinū q̄q;
clarum cōuenit cū decoctione quattuor se. f. rox bene lim-
phatū. q̄ facile penetrās multi existit nutrimentū. Conuenit
aqua carnis cū p̄dictis se. alterata. C. Ex confectionibus

cōe restauratiū cōmendat cū oleo amigdalaz dulciū fa-
ctū: aut violaz: vbi. f. maiore q̄reres humectationē: lac con-
uenit mulieris et itē asine. aq̄ q̄z dulces. balnea cū solijs sa-
licis. vitis al. vīnifere violis. et silibus bulura: ac infusio ex
oleo violaz: et illa sunt q̄ in sūma spasmō de inanitionē pue-
niūt de quib; leuiter sic p̄trāui. p̄mo q̄ ex talib; infirmis
ppaucissimi nobis offerunt. 2. q̄ cura illa cū cura ethice
ordinate descripsi: ad quam vbi opus sit recursus habe.
C. Tractatus. xj. de tortura in se sex continens capitula.

Quid sit tortura et qualiter signa inuenire debeas de-

monstratiua

Cap. iij.

Epe materia

in nervis antrio-
bus capitis et in
his qui in p̄ncipio nuce oriuntur in bibib; hi
eni musculis atq; mēbris faciei: sensuz atq;
motū p̄bent. C. Si igit mā illa subtilis fue-
rit: relaxationē seu paralytū inducit. et si grossa spasmū. qd̄
cūq; n. istoz fiat torquetur facies et egritudine efficit: quā
ois seu faciei torturaz appellamus. C. Et quibus patet q̄
tortura nihil aliud est q̄ in nervis q̄busdā tā anterioribus
q̄ posterioribus: propter subtilis materiei imbibitionem
relaxatio: aut grosse p̄tractio: per quā musculi motum fa-
ciei dantes relaxant: aut p̄trahuntur ad quā relaxationē
seu p̄tractionē tunc os aut facies contorque. Et sic habes
quid sit tortura. C. Eius cās in cap. de paralyti: vel de spa-
smo describunt. Quātū ad signa intentio duplex habetur
vna respectu signoz: q̄ nobis eā demonstrant. alia q̄ cās.
C. Quantum ad primū cum ea difformitate sua se nobis
satis manifestet signis alijs non egemus. C. Sed quantū
ad causaz habendā notitiaz p̄mo an a paralyti: vel a spa-
smo fiat inuestigandū erit. 3. si a paralyti latus lesū sup
sanū caderet: vt Bal. 4. de interiorib; scdō caplo. Si la-
tus inquit mouens dextre partis labium mollificet: erga si
nistrum latus torquetur. Et lacerto finistri lateris labium
mouente mollificato: idem labiū ad dextrum vertit. et sub-
dit. Similr intelligendum est in maxillis narium extreni-
tate: et vtriusq; gene. vt velit q̄ maxille extremitates nari-
um et gene mollificat super nō mollificatū cadunt. C. Si
autem fiat a spasmō: tunc egrum latus ad se sanum trahit
et cum hoc plurimū decipiuntur tortum latus credentes
esse egrum. quod est falsum. Unde Rasis. Non inueni in-
quit rugas in fronte: ex parte lateris patientis torturam
causa spasmū: et corūm illius lateris tensum erat: et tortum
non apparebat. C. Et nunc tū est cognoscere: an pars
lesa paralytica sit: an non. Unde si tortura a paralyti fi-
at: pars lesa mollis erit: ab ore plurimum salua manet: et
pars ois sana bene claudit: et sua cum figura atq; forma
manet. C. Si tunc pars lesa claudatur: cum mala figura
clauditur: q̄ labium superius infra cadens cū abundantī
salua ois figuram deforme efficit. Et si huius paralytis
causas a qua tortura puenit: scire cupias. caplm scdm tra-
ctatus de paralyti supra require. ipm enim tibi necessaria
signa monstrabit. C. Si autem sit a spasmō: pars lesa erit ta-
ctui dura: ab ore saluē nihil aut parum manet: et partis
egre os nō clauditur. imo p̄pter p̄tractionē aptū aliquan-
tūp manet. C. Consimilia signa in inferiori palpebra lesi
oculi quoq; notabis: huius autēz spasmū cās per signa de
monstratiua spasmū supra: tractatu de spasmō. tertio caplo
facile comprehendēs.

De p̄noscis torture oris: seu faciei.

Cap. iij.

Unc superest huius dñe torture pronostica signa
describere: quoz quedā futuraz: et qdā p̄sentem
torturā denunciant. Multus nāq; seu continu; fa-
ciei saltem. vt rasis inquit: ac ipsius faciei ostium frequēs
dolor: eorum quoq; stupor: venturam torturaz significant.
C. Sed quantum ad eam factam illa que a cerebro proue-
nit in quarta vel citra sepe patientes interficit. quia pas-
siones fortes: vt est paralytis appoplexia. epilisa. et similes
cerebrū nō diu sustinet. 3. Quic. qdē inquit extimauerūt

q patientib⁹ tortura timef mors subitanea vsq; ad q̄tuor dies. Si vō hos pertranſierint euadunt. Et vt q̄sit illud cā epile foris quā tortura nūciat. C Et vt cognoscas an a cerebro fiat ingt rasis. Si in tortura opationes cerebri sane fuerint: vt est intellect⁹. ratio: z memoria. zc. Scito eas a cerebro nō causari in quā casu tales diu viuere possunt. Et subdit: q si tortura p mensz: aut p duos durauerit: vix aut nūq; curat: cū ea in diutissime viuūt. Quosdā enī vidī ingt quos tortura. 20. ānos inuasit: alios. 30. z alios. 40. q nullū aliud nocumētū sustinuerūt. Tortura p̄tea fī nistri lateris deterior est q̄ dextri: vt antiqu⁹ sapio: z ipse rab. ingt. Tort⁹ itē si febucitauerit: eidē nō nocebit: vt ipsi quoq; alit: q̄ in tractatu de paralyſi: z spasma supra satis tibi declarauī. Et sic patet qd tam supra futurā q̄ presentem torturam pronosticari debeas.

De mō māz q̄ tortura efficit digerendi euacuādi quoq; ac de his q̄ in ei⁹ cura ad intra sumēda sunt. Cap. iij.

Tura oris interdum a paralyſi: interdum. vt dicitur: est: causat a spasma. vñ quantū ad humorū digestionē z euacuationē: q̄ si inaequales ille fuerint: nō aliter q̄ in his duabus egritudinib⁹ fiendū erit. Que siue fīa fuerit: siue melia: siue colera: z si rarissime ab ea fiat. eam digeras tam cū clisteribus q̄ cū appropriatis solutinis: eam successiue euacua: vt in tractatu de paralyſi: supra capto q̄nto te docui. Et si a san. fiat s̄m maiorem aut minorem eius impuritatem de eo minuendum erit: z sic cōibus supfluitatib⁹ eductis de cephalicis primo: dehinc a venis lingue minutio fiat. Et q̄ in casu illo magna est interdum san. quantitas extrahenda: secundationem potius q̄ vice vna totū extrahere fieri laudo: z tunc bonum est: vt in mane ab vna fiat cephalicarū. z si tūc mām diuertere magis cupias basilica lateris oppositi in secūdo: aut cum cephalica lateris patientis: z mane sequēti a venis lingue Sed inter cetera sunt in cura tali a veterib⁹ cōmendata gargarismata: atq; caputpurgia: de quibus aliqua appropriata describere nunc libet. C Durgatione igit facta mane stomacho vacuo: z sero ante cenā: per dies tres p̄tinu- os tale fiat gargarisma. Qd. ʒ. i. s̄opi. origā: r̄himi ana. m. j. fiat decoctio: de qua accipe. ʒ. vi. orimell⁹ s̄quilitici. ʒ. ii. misce: z fiat vt dictū est gargarisma: vel q̄ssate: sinap. ʒ. ij. accipies. q̄ in lib. j. vini ad cōsumptionem tertie partis buliat: colet: z fiat gargarisma. Vel cū. ʒ. vi. sirupi acetosi compositi. ʒ. j. puluerizate sinapis: misce. z fiat vt supra. Vel si facias qd antiqui in isto casu summe laudāt. qd. ʒ. origani. s̄opi. añ. ʒ. i. fiat decoctio: de qua accipe. ʒ. vi. acetū s̄quilitici. ʒ. i. s̄. hyerepigre. ʒ. i. s̄. dissoluat: z fiat gargarisma. Vel facias sic: sinapis staslagre. ʒ. ʒ. p̄iretri macropis. ana. partes equales accipias: z in aqua bulli: de qua. ʒ. viij. accipe orimell⁹ s̄quilitici. ʒ. ii. hyerepigre. ʒ. s̄. et fiat gargarisma. C Erib⁹ transactis dieb⁹ gargarisma solum mane fiat: añ vō cenā caputpurgium hoc qd recipit pul. nigelle: q̄ in infusione acetū p̄ die cū sua nocte p̄man- serit. ʒ. i. distemperet cū succo maiorane: herbe paralyſis aut auricule muris: z fiat vt dictū est caputpurgium. Et si forti⁹. Accipe pulpe collogitide. castorei. pipis albi con- diti. ana. ʒ. i. fiant cum aqua casei pillule. de qbus vna cū aliquo de succis supraſcriptis dissoluat. qd p̄ nares attra- ctum in hoc casu mire valet. Et idēz facit sel perdicis: aut gruis cum aliquo ex p̄scriptis succis dissolutus. Dum ab his paties quiescit: nucem muscatā in parte oris leſa cōti- nue teneat: vt membri assueta figura remaneat. Nonnulli t̄pus retentum in ore cōmēdāt. Et alij frustū. ʒ. ʒ. Alij vero paululū castorei. Et ego alias ipsi⁹ castorei. ʒ. i. cū aqua vitis dissolui feci: q̄ in ore sepe retēta incredibiler p̄fuit. C Rasis suis in expimētis nucē muscatā integrā ex oleo de pipibus: aut costino: vel alio appropriato inunctā per duas horas: tam sero q̄ mane stomacho vacuo in ore te- neri faciebat. z postea masticari: z hoc ait huic passioni plusq; credi posset subuenire. Ex cōfectiōibus valet tyria

ca magna: mitridatus quoq; z de quo libuerit ad anellā ne q̄titate cū modico vini: aut mellicrati in auroza dabis. Et cum in sero dormitus iuerit. a. ʒ. i. vsq; ad duas electua- rij: de musco dulcis: aut tātundē pluris cum musco. z hec sunt que in cura ista ab intra sumēda sunt.

De his que in cura torture ab extra sunt appropinquāda.

Cap. iij. i cura torture ex his que ab extra conueniunt sunt vnctiones: ventose: emplastratio- nes: facelationes: z euaporatoria. C Et vt statim

ad actum practicum te deducam super spondiles colli su- periores quia isti nerui faciei motum: atq; sensum dantes oriuntur. ventosam sine scarificatione poni facias: que p̄ dimidiā horam aut minus dimittatur. Quā amota ex oleo costino calido: aut de piperibus: vel de terbentina: aut de ben spondilium locus inungatur. ac faciei pars le- sa. C Illinc autem ad. ii. aut. iij. horas facellum ex calido sale repletum: dictis spondilibus applica: z cum incipit infrigidari remoue: quem postea calidum iterum super- pone: quo aliquotiens facto: ex p̄scripto oleo aliquo: vt supra locum inunge. C Si vnguentis appropriatis: aut emplastris vti libet in cura paralyſis: quere septimum capitulum: de his enim te abundanter efficiet.

C Uerum in casu illo: ille bonus noster mesue euapora- tiones plurimum cōmendat: inquitens q̄ illis postero- res vñ sunt: z inuenerunt ea fore iuuamenti sublimis et proprie quando vaporatur ex eo pars capitis posterior z collum: atq; spondilia ceruicis: mandibule. spondiles atq; frons. Et euaporatione facta spondilia ex fece vini em- plastrari iubet. facias ergo sic. Accipe yue. yſopi. calamen- ti. s̄ficados. lauandule. foliorum lauri. coriā. ana. ʒ. i. ace- ti libras. iij. bulliant simul: ex quibus postea locis dictis fiat euaporatio: z successiue vnctio: vel ex fece vini. vt ipse inquit emplastratio. C Vel facias sic. Accipe yſopi. s̄ficados. origani. p̄iretri foliorum lauri. sinapis. camomil- le mellilori. maiorane. marubij. ana. partes equales: co- quantur. z vt supra fiat euaporatio. z deinde ex costino oleo: vel balsamino: aut de ben inunctio fiat. C Laudat itē lotionem faciei ex aceto decoctionis sinap. C P̄scripta euaporatio cōmuniter sic fit. Nam infirmus taliter situa- tur: vt rerum p̄scriptarum vaporem tam super collū q̄ partes alias p̄narratas recipere queat. Sed ego has eua- porationes sic fieri facere consueui. Eandem lapidem ex decoctione aliqua p̄scriptarum aspersum pannis li- neis inuolui facio: z iuxta loca p̄dicta reponi. z refrige- rato lapide calefieri iterum potest: z iuxta loca iterum ap- poni: remoto latere vnctiones: seu emplastratiōes p̄ libi- to fac. Et sic illa applicandi modū habes: que exterius in cura torture conueniunt.

De eius torture cura q̄ a spasma puenit. Cap. v.

I a spasma fiat taliter materia digeratur purgetur quoq; qualiter in cura torture a paralesi causate sit z sic pariter de his que ad intra sumuntur facies.

C Sed quātū ad ea q̄ extrinsecus applicant ad cap^m. 6. i cura spasmi recursus habes. Sed colli s̄pōdilib⁹ z parti lese semp applicanda remedia q̄ tū vt in illo capto patet ab his q̄ in paralyſi cōueniūt variant: z tu vide ibi: quia ca- pitulū illud talem curā te fideliter edocebit. C Gargaris- mata ac caputpurgia illa facies. q̄ in capto tertio hui⁹ tra- ctatus describunt. Et vbi cura p̄scripta te fallat rubifican- tes medicinas post aurē partis lese iubent veteres appo- ni. Et de hic ex altea butyro vel alio locū inungere. C Et sic quātū ad medicinalia torturā oēm modū curandi ha- bes excepta q̄ prouenit a punctura: cui⁹ curā siue punctu- ra illa venenosa fuerit: siue non. septimū capitulū de cura spasmi tibi clare monstrabit: ad qd vbi op⁹ fuerit recursus habe. z sic ois torture taz q̄ a spasma q̄ que prouenit a pa- ralyſi medicinalium cura finitur.

De regimine sex rerum non naturalium in cura tortu- re obseruando. Cap. vi.

Estat ut huius deformis passionis cura perfecta sit de regimine rerum sex non naturalium. ad discernere re ipsam igitur quod ad cibum et potum: somnum et vigiliam motum et quietem: inanitionem et repletionem: et anime accidentia taliter observandus est qualiter in cura paralytis: atque spasmi dictum fuerat. verum ab illis regimen aeris aliter variatur. nam in passione hac oculus unus semper patitur. et huius causa ut inquit Rasis in loco obscuro est eger sitandus: quia aer luminosus spiritus visibiles disgregando visum multum debilitat. aeris vero ob scuritas congregando confortat. Debet quoque sepe et in speculo patiens intueri: ut faciei deformitate inspecta eam ad naturale reducere conetur. Laudat item bonus Rasis quod post dies aliquot patienti bonum sit tibias pulsare: ac alijs cum instrumentis musicis fistulare: quia labia simul inungendo melius figura oris informabitur.

Tractatus de tremore vni in se continens capitulum: in quo quod ipse sit inuenies. que eius cause que tam pronostica quam demonstratiua signa: et quod etiam curare debeas.

Tremor de quo adiuuante deo pnis erit sermo non min⁹ e cerebri: atque nervorum passio: quam pallesis quam spasmus quam tortura. Et in casis ut patebit cum illis quam communicat: atque ipsorum fere vna et eadem est cura: que pnis loco sibi digne concedit. Et igitur ad rem statim accedam: tremor fit cum virtus motiva membrum retinere conatur: et propter ipsius membrum gravitatem nequit: et sic inter virtutem et causam tremoris: ut ita loquar: continue quod dam duellum fit in quo virtus membrum rectum tenere conatur: et morbus ad bonum intellectum deorsum trahere: et sic causant motus contrarii sursum et deorsum et consequenter tremor. Et hoc est illud quod dicit Avicenna. tremor diffiniedo. tremor inquit est morbus officialis eveniens propter defectum virtutis motive a motu lacertorum per continuitatem copari gravitati copari. s. membrum tremens: intromittit. i. impeditur sua motione motione voluntaria. Et per hoc intelligit quod virtus lacertorum defecta nihil membrum rectum tenere: et sic per continuationem fit copari gravitati membrum: quod continue contranaturaliter deorsum trahit. Et sic tali motione impeditur motione lacertorum voluntaria. Et igitur due prime potentie. s. virtus motiva lacertorum: que membrum nihil tenere rectum: et gravitas membrum continue trahens membrum naturaliter deorsum per parietatem continent. mor⁹ etiam ille. s. sursum et deorsum continue trahit: et sic utique hec duo est compositus ex motu lacertorum non voluntario: et motu naturali. s. gravitatis: que naturaliter deorsum trahit: et sic utique hec diffinitio. Avicenna. cuiuslibet puenit tremor. Sed ut meo proposito prius alia est de tremore fienda mentio: per quo me sententia Galienus. cometo de moro capitulo. 2.º et quanto transformabo. Tremor est duplex. s. malus: et materialis. Immalus voco qui ab aliqua mala qualitate sine materia fit ad bonum intellectum: ut a putredine: vel acentrate a caliditate resoluente: ab accidente aie terribili: ut ingenti timore: a quo spiritus petunt cor. a gaudio superfluo: per quod exalant. ab ingenti ira: et a coitu superfluo per quem spiritus resoluuntur: et a similibus: et ois talis tremor imaterialis per motionem seu mutationem causarum eius efficientium facile curatur. Materialis voco quia materia fit. et hoc duplex: quia aut a materia mobili: aut a materia geta. Et materia mobili ut in se. sepe contingit in quibus materia supra masculos extra vasa expellitur et tremor efficitur: et de tali non est sermo: cito recedit et amota geta non reuertitur. Et alio cum materia in membro: vel in membris geta manet debilitas virtutis motiva: cuius nervi sunt instrumentum: aut cum in originibus nervorum sit quedam facta opilatio cuius causa ad membrum: cuius nervi illi deseruiunt. spiritus libere transire nequeunt. Cum igitur materia illa in membro geta manens eum naturaliter sua gravitate deorsum trahit. et virtute illa motiva quamvis debilis gravitate sit modo quo supra dictum est: tremor. et talis fit de intentione huius capli quod nervorum est passio a materia in eis imbibita: vel ab opilatione in originibus nervorum causata pueniens: per quam tunc in membrum quibus nervi illi deseruiunt: liber spirituum transitus prohibetur cuius causa etiam gravitas imbibite materie virtus motiva debilitata membra in suo situ retinere nequit: et sic illis deorsum gravitate sua trahentibus et continue virtute gravitante motus contrarii sunt quos tremore appellamus. Et talis quique caput: quique manus: et quique brachium unum: vel aliquid membrum aliud tenet. Et hec diversitas accidit propter opilationem in originibus nervorum illi membro trementi deseruientium facta et non in alijs. Et quibus satis per quod ois ille tremoris causa esse possunt quod et paralytis: quas si scire cupias in tractatu de paralyti capitulo primo ordinate conperies. Quod si eas noscere velis demonstratiua signa in. 2. caplo quere. Quantum vero ad eius pronostica: si tremor senibus accidat nunquam vel magna cum difficultate propter virtutis debilitatem curam recipit. Item tremor sinistri lateris deterior est quam dextri. Tremor item si diu duraverit bonum patientem in paralem deducet. quod utique est dispositio satis propinqua si bi. Et sic ad curam est festinandum quam in cura paralytis: tam ratione digestionis materie: quam educationis: quam eorum que ab intra sumunt: siue stupidi fuerint atque decoctiones: siue pulveres siue perfectiones. Et etiam eorum que ab extra siue balnea siue embrocationes: ventose emplastrationes: siue unctiones fuerint completam inuenies. Senibus vero plurimum quibus defectu virtutis et terrestritate membrorum tremor accidit: et his quoque qui longa defecti sunt egritudine: alia non est fienda cura: nisi ut pro posse virtus subleuet. Et sic habes quod sit tremor: quod causa: quia signa tam pronostica quam demonstratiua: et ubi curam inuenire debeas: quod huius tractatus quod in hoc solo capitulo finitur intentio fuerit.

Tractatus. 13. de stupore quique in se continens capitulum. Capitulum. 1. Quod sit stupor.

Stupor capitulum

dupli-
citer:
vno modo per diminuta operatione virtutis imaginatiue: melancolicis sepe contingit quod diu remanet in motis oculis itent: et quibusdam quique non melancolicis: quod oculis semiaptis: iterum non totaliter in aptis visus locum unum totaliter fixum tenet: et illis per materiam frigidam in cerebri parte extantem puenit etiam: et quique propter colligatam pupis in qua materia frigida multa continetur. vni primi subethia: et secundum litargia facile incurrit: et talis stuporem mentis stuporem appellamus. Et stupor alius de quo est sermo hic duobus modis contingit. vno modo propter spirituum paucitatem quoniam. s. in originibus nervorum aduenit opilatio: sic ut spiritus sensitivi abundanter ad membra transire nequeant: siue ab apte fiat: siue ab humoribus siue a quocumque re alia in visis spirituum opilationem facere poterit: ut est intensa frigiditas: superflua calitas: strictura membrum seu ligatura: casus: seu percussio: seu aliud simile. Alio modo fit a putredine venenosa: vel ex tactu rei stupefacienti virtute habentis: vel ipsius inter assumptionem. Et talem stuporem modis duobus fieri contingit. vno modo causa spirituum in se tale dispositione acqherunt: ut virtuti tactive debitum esse non possint insisteri. Alio modo causa membrum: quod taliter per illa stupefacientia disponitur. et si spiritus ut ita dixerim: adhuc sani fuerit: et sufficienti in quantitate: ab ipso tamen membro tactu insistent ut ipsi virtutis tactive debitum non sit insisteri: et sic modis tactus fit stupor quod est membrum dispositum. per quam ipsum partem: aut nihil sentit. Stupor igitur nihil aliud est quam membrum ablata: vel diminuta sensitio per tactuum spirituum paucitatem aut ipsorum seu membrum idebita disponere ab aliquo rei mala qualitate eiusdem impressa causa. Certe si debilis stupor fuerit tremor: et si fortis paralytis: seu mollificatione inducitur. Et Avicenna inquit. est morbus officialis facies euenire in sensu tactuali nocumetum. s. aut destructio ne aut diminutione cum tremore si est debilis: aut mollificatione si est fortis. Et per hoc dixerat superius quod nonnullis de

De... stupor
Tremor... stupor
De... stupor

200
200

200

200

200

ctio stuporis pōit sinonima dictiōi palyis cū facili eā trā
sear. Et sic p3 qd sit stupor: qd huius capli intentio fuerat.

De causis stuporis.

Caplin. ij.

Suporū cā extrinseca z intrinseca esse potest. Ex
trinseca quidē res quelibet q̄ in neruis: seu in vīs
spirituū coartationē talē: ne spūs ad mēbra transi
re queāt: facere possint: aut que spiritib⁹ ipsis ingrossatio
nem: seu aliquam aliam malam qualitatem inducere: vt
membri ligatura: seu strictura: casus percussio: aut excē
sua sola frigiditas: z sic cuiuslibet rei: siue aeris: siue aque
z cetera: mēbra coartans: z spiritus ingrossans. Caliditas
quoq; nimia humiditatem resoluens: siue aeris: siue bal
nei: siue alterius rei fuerit. Tunc enim in membris coar
tatoria fit opilatio: vt in febribus adurentibus in quibus
fit stupor sepius est videre: z talis est signum mortis. Ali
qua sunt p̄s̄r que z si spūs ingrossant: cum hoc tñ talem
adhuc in eis vel in membris qualitatem inducūt: vt tactus
opationi habiles nō reddant: vt est de tactu illius piscis
quē Aui. recitat: vel de opio iusquiamo mandragora vel
cōsimilib⁹: siue extra siue ad intra appropinquantur: talia nā
q̄ nō sua sola virtuali frigiditate mēbra: seu spūs lēpissant
sed eos cū hoc quadā venenosa qualitate inficiūt: p̄ quas
mēbra ipsa stupida fiunt: vt in meo de venenis de opio: z
iusquamo: z p̄s̄sibus latius declarauī. CSupflua itē frigi
ditas z hūiditas spūs: humectando sepe stuporē inducit:
vt aeris: seu aque: siue cuiuslibet alterius rei humectā
diac infrigidādi vīm hñtis: vt nimia ges: somnus nimis
nauseatua satietas. Et ita p̄s̄r de cibis z potibus diceñt.
est. siue cibi z potus absolute dicant: siue cibi z pot⁹ medi
cinales zc. vt sunt lactuce: endiuia: seia frigida: papauer
iusgamus: z filia: ac fercula de pasta: z supflua aque po
tatio. Illa quoq; sepe stuporē inducūt: q̄ sua nimia calidi
tate spūs paucificāt: ac resoluūt: sic vt p̄ tactuā opationes
ipsi membro quātitas debita nō adueniat. vt supfluum
exercitiū longa quies. nimia famis tolerantia. supflua po
tentis vini bibitio. rerū calidaz comestio: z coyr supflua.
z sic modo suo dicendū est de supfluis aie accidentibus.
Et oia ista que statim dicta sunt quātū ad extrinsecas cās
se tenent. q̄ si alia reperiant ad istarū aliquaz sunt reduci
bilia. CQuantū ad intrinsecas oia q̄ in originibus neruo
rū. seu in neruis ipsis. per quos ad mēbra spūs deferunt
opilationē facere queūt stuporis cā esse p̄t. vt sua nimia
quātitate san. opilās. aut viscositate flā. aut melācolia sua
grossitie. Colera vō nisi rōne qua humoribus ceteris dat
ingressum raro. immo rarissime fit stuporis causa. cum sua
caliditate. atq; subtilitate potius stuporem prohibeat. Co
lera tñ vitellina sua interdum grossitie hoc efficere posset
z iste sunt q̄ p̄ causis intrinsecis stuporis assignant. ex q̄
bus oibus tā intrinsece q̄ extrinsece stuporis cāe patent.

De signis stuporis demonstratiuis.

Cap. iij.

Li stuporis cās p̄ demonstratiua signa inuestigare
voluerint. quātū ad extrinsecas per ordines supra
dictum eas ab infirmo vel ab assistantibus inuesti
get. ipsoz enī relatu in dictarum causarum cognitionem
facile deuenies. CQuantum vero ad intrinsecas si san
gus in causa fuerit erunt replete vene. z maxime in ocu
lis apparentes. rubet facies. somnolentus erit infirmus.
cuius facies ac sibalneus egredederetur sepe madet pulsus
erit plenus z vndosus. vrina rubea z grossa. Q̄ si etas cō
plexio tempus anni regio regimen precedens z familia
vt supra san. attestant eū in causa esse nō dubites. Flegma
vō vbi sit in cā albet facies. infirmus sepe ruget. vrina al
ba erit z spissa. pulsus cū quadā diueritate mollis. Quod
si etas cōplexio zc. flegmati attestant ipm erit in cā. qd plu
rimū accidit. Et si melancolia vene parue. erūt patiens sa
turninus pulsus durus z rarus. vrina subtilis z alba. z vbi
cōplexio pcedēs regimē. z talia super humorem melanco
licum significarent illa erit in cā. CColera vō cognosces
ex cōplexione. etate. tempore anni zc. Et pulsus erit velox

in comparatione ad suprascriptos: cum aliquali tñ diuerfi
tate vrina ad igneitatē tenderet. Et q̄ toti sup istos humo
res conuenientia signa descripsi hec pauca qz in caplo
de palyi de his te satis abundatē feci. ad qd si op⁹ fuerit re
cursum habe. Et in tñ de demonstratiuis stuporis signis
dictum sit.

De signis pnosticis stuporis.

Cap. iij.

De stupore recte pronosticari queas illa sūt tibi
notanda que in caplo p̄p̄o bonus Aui. c. descri
bit: qz si stupor cerebri causa sit: sic q̄ in originibus
neruoz fuerit opilatio: q̄uis non integra: tunc stupor erit
in toto: z nisi paupculo succurrat complet opilatio: z bo
nus patiens factus apoplecticus quiete ibit ad inferos nō
rediturus. Sepe tamē non tam magna illa erit opilatio: z
sic stupor in paralyfim terminat. Q̄ si materia illa aliquid
corruptionis habuerit in se fit bonus patiens apoplecticus.
Q̄ si etiam stuporis causa existit in nucha: quo in casu in
terdum neruoz origini in spondili aliqua fit opilatio: z in
terduz nō origini. sed in ramis neruoz. Et tunc mēbra qui
bus nerui deferuūt stupida fiunt. CStupor igitur in quo
cunq; membro fuerint si diu pseuerat illius mēbru paraly
sim futurā denunciat: si mā fuerit grossa spasmū: z q̄lis il
la fuerit si inuentuz p̄uertit: causabit alcucez. Ex q̄bus p3
vt in pnosticis de tortura supra dictum fuerat: q̄ stupor fa
ciei pseuerans: futurā torturaz significat. Stupor preterea
q̄ ex eūone māei nō curat: si vngō supuenerit i apoplexiā
paupculi patiētē deducit. Et in h̄ signa stuporis pnostica
terminantur. CDe cura stuporis.

Cap. v.

Stuporē recte curare velis an a causis extrinsecis
an intrinsecis: fiat tibi cōsiderandum erit. CQ̄ si
ab extrinsecis eas ad p̄rariū permutes est necesse.
Sed qz tam super membrū q̄ sup neruorum originem ali
qua que malā inductam stupefactiuam qualitatem remo
ueant sunt sepius applicanda: ventosus interdum forsan
opus erit: vel balneis: stuphis: embrocationibus: vncio
nibus: siue emplastris. z hec omnia in cura paralyfis ordi
nate cōperies. Et idem fiet si humor aliquis in causa fue
rit. Nam digerendi modus euacuādi quoq; illic satis abū
de describit: z p̄sequenter de oibus sit que tam ad intra q̄
ab extra applicanda sunt. Et si san. in causa fuerit fm illic
descriptū modū eū minue: qz ex sola abundantī minutioe
hec passio sepe curat. Et non solum illic medicinalia. sed
hic quoq; cōueniens regimen sex rerum nō naturalium
illic adiuuenies: z sic illa mihi in hoc loco describere sup
fluum videret: cum vt patuit eisdem in locis z eisdem a
cās a q̄bus z paralyfis stupor gñetur. Quia ex re capitulū
presens tractatui de stupore finem imponit.

Tractatus quartus decimus de sabarra: seu supflua vi
gilia: in se nouem continens capitula.

Quid sit sabarra: seu supflua vigilia zc.

Cap. j.

Quam nos in somnietatē: seu vi
gilia supflua ap
pellamus sabarra greci vocant. Pro cui⁹
habenda notitia sciendum q̄ somnus: vt
in tractatu de subeth dixerā est ppter duo
animalibus necessarius. Primum vt re
solutoruz in vigilia spirituum per eum restauratio fiat. Se
cundum vt caloris facta retractione per eum melior dige
stio celebretur. Ex quo patet q̄ nisi somnus esset tam pro
pter nimiam spirituum resolutionem: q̄ imperfectam di
gestionem homo periret in breui: hac ex causa inter res
non naturales tam homini ad bonum intellectus necessa
rius somnus ipse ac vigilia computatur. Et talis est du
plex: scilicet naturalis z non naturalis. Somnum illum
naturalem voco: per quem homo suas debitas potest ope
rationes exercere. Q̄ si quauis cā longus ita fiat q̄ ope
rationes impediāt eū non naturales dices: z supra subeth
talem appellauī. Ex quibus p3 q̄ sicut naturalis somnus
est qui operationes debitas nō impediens minime ad se

curam vocat: ita et naturalis vigilia: cuius tamen debitam longitudinem non plus metiri quam somni posset. illam itaque superfluum dices que operationes impediens ad se curam vocat: et hec est illa quam greci sabarra vocant. Que ut patet nihil aliud est quam quedam intrinseca perniciosa dispositio: que hominem tantum euigilatum tenet: ut debitas operationes exercere nequeat. Et sic habes quid sit sabarra: quod huius capituli principalis intentio fuerat.

De causis sabarre.

Capitulum. ij.

Ubi somnus ut patuit per opilationem viarum primi ventriculi cerebri fiat: cuius potissima causa est frigiditas et humiditas opposita sibi vigilia: per deopilationem illarum viarum: aut apertionez necesse fieri est. Et huius causa generalis caliditas existit tam sine materia quam cum materia atque siccitas: potior tamen est caliditas: quia spiritus igniando mobilis valde eos efficit. Ex quo patet quod omnia illa que in visis opilationem prohibere aperta sunt vigilia causa esse possunt: et tales ab extrinsecis aliquando sunt: aliquando ab intrinsecis. Extrinsece quidem ut aeris balnei: vel cuiuslibet alterius calitas: atque siccitas excessiva: splendor quoque grandis: superfluum exercitium: tollerantia nimia famis. Ubi excessive calidi: ut porci: cepe: allea: alleata oia: atque pipera: et ad hunc modum de alijs: ac cibis quilibet ventosus et porisimul qui somnia inducit terribilia: ut faba et cetera. ut ait Avicenna. indigestio ois ac nimia ciborum repletio: talia enim ad cerebri fumos putridos facile mandant: et opilationez prohibentes sabarra inducunt nimiam. Item vnde dicitur: fiat euacuatio: et illa maxime que a solutio pharmaco: cuius natura est sitim inducere: ut est euforbium: puenit. Porro inter calidum: siue naturalis siue potius vini: ut de iterio: tertio recitat Galenus de illo. scilicet propter potentissimi vini bibitionem perpetuas vigilias passus est: siue artificialis: ut mellicrati: vel ad modum vulgarium nectaris siue claret. Et superflua quoque aie accidit veluti gaudium ingens: longa tristitia: assidua circa rem aliquam cogitatio et sollicitudo: ac coit superflua: et ab eo fit nimia abstinentia ut in continentibus piscocharis sepe contingit: buni quoque fult barba: et iuvenes existentes ociosi atque plurimo utuntur cibo potum vino: horum enim multo tales abundat in somno a quo diu retento sumi ad cerebri eleuantur: et non solum tunc vigilias inducunt: sed interdum maniam: ut in tractatu de mania deo adiuvante patebit: et vniuersali. Item oia illa sabarra inducere possunt que subiecti vigilanti: de quo tractatu suo merito facta est. Intrinsicce vero causa nonnulla ex humorum preterit tenet: et hi colli melia: ac flegma salsum: nitrosa quoque humiditas ut in decrepitis est videre: et in his potissimum: quia cerebri sic cum habet dolor intensus sepe dicta sabarra inducit: ut in colica lili: et renali dolore emoroidali: vel ab apate facto: seu a solutione primum: vel quocumque alio. In se. etiam frequenter illud accidit: in quo mordacitati sumi ad caput eleuantur. Et hec in summa tam intrinsicce quam extrinsece causa sit sabarra. quod si ab istis aliis inueniantur ad istam aliquam erit reducibilis. Et per hoc presenti capitulo finem impono.

De signis sabarre demonstratiuis.

Capitulum. iij.

Aliqua extrinseca causa sabarra induxit: et ordiate put in precedenti capitulo descripte sunt: causas inuestiges per firmum: aut per astantes in eam cognitionem facile deuenies. Quod si aeris balnei: vel alterius extrinseci caliditas atque siccitas excessiva id effecerit: seu splendor nimius: aut superfluum exercitium: et sic de causis ibidem enarratis infirmus ipse: aut astantes te statim certificabunt. Verum anime accidentia passionem hanc frequenter causant: de quibus subtiliter inuestiga. nam patientes: et maxime mulieres timide: vel forsitan filocapte ut eas non manifestat pudor cogit ut non nimis eripsum sum. Sed si causa intrinsicce fuerit: ut colera melancholia: et salsum flegma et cetera per complexionem etate preceps regiminetum annis: et filia facile deprehendes: nam super quem humores illa magis attestantur: erit in causa: nitrosam vero humiditatem cognosces ex capitis aut totius grauedie. Et quia tam ab oculis quam ab ulceribus continue superflue hu-

miditates emanant. Illam autem quam dolores aut febres efficiunt ipsa tibi ea manifestabunt. Si igitur hec paucula que dicta sunt bene notes et in notitiam causarum sabarre facile deuenies. Et intantum de signis demonstratiuis dictum sit.

De pronosticis sabarre.

Capitulum. iij.

Si sabarra diu durauerit ad pessimas egritudines infirmus sepe deducit: ut ad maniam melancholiam frenesim ethicam acutas se. et ad multas alias que ex humorum sunt corruptione. ipsa namque spiritus resoluedo membra deficiat humida in flammam digestiuam corumpit. vnde causatur malitia coloris: instantur palpebre. fit interdum caceticus. et sic varij ex ipsa morbi concreantur. Item si alicui sabarra perseverauerit morietur ex ea. Avicenna. capitulo proprio. Et rursum inquit quod sabarra veniens in senio et maxime ex flegmate baurachino parua curam recipit. Sabarra itaque perseverante pronosticari poteris in aliqua ex egritudinibus tactis patientes facile casus. Et hic sabarre pronostica finem accipiunt.

De his qui humores in sabarra peccantes digerunt euacuando quos.

Capitulum. v.

Deinceps ad sabarre curam condescenda videntur erit an ea a sola qualitate sine materia fiat an cum materia si sine materia ut infra deo adiuvante describam facies: Si cum materia peccantem humorem considera. et eum secundum exigentiam digerere educa quos. Et si igitur colera in causa fuerit. accipe origachare simplicis. 3. i. f. vel sirupi acetosi simplicis tantundem: aque lactuce curbite vel endiuie. 3. iij. pro vna vice misce. et de hoc totiens sumat donec digestam comprehendes. Quaz potest sic educes. Cassie nouiter extracte. 3. j. accipe. et cum aqua fructuum aut decoctione capill. ve. cassia et alijs solutius que desue in illis ponit omittis eam dissolue cui adde electuarij de succo ros. 3. iij. sirupi violati. 3. i. et fiat potus. Vel loco cassie mane. 3. iij. impone et loco electuarij de succo ros. reubar. 3. ij. f. in aqua endiuie vel lactis infusi cum granis. iij. spice et bono vino per prius strorati expressionem accipies. et 3. i. sirupi violati addita cum mane vel cassia potionem facies. Vel accipe electuarij de succo ros. 3. f. et cum quanto sufficit zuchari bolus deauratus fiat. Vel da. 3. i. pillularum aggregatarum vel de reubarbaro. Et pro tali humore digerendo euacuando quos: hec paucula sufficiant. Quod si tibi quicquam deficeret respice supra tractatu de dolore capitis caplo sexto. ibi enim plurima tam digestiua quam solutiua inuenies ad hoc tuum propositum facientia. Et autem melancholia in causa fuerit loco sirupi ace. simplicis aut origachare sirupi vio. accipe. et cum prescriptis mixtu aquis toties exhibe quod tibi digesta materia videat. Et per solutiua loco electuarij de succo ros. in portionibus confectionis hamec tantundem pones. vel. 3. i. pillularum indaz dabis. quod si tam digestiua quam solutiua volueris. capitulum quartum decimum tractatus de dolore capitis supra regre illud enim te de his abundante faciet. Ceterum ubi salsum flegma in causa fuerit. accipe orimellis simplicis. 3. ij. sirupi de fumo terre. 3. i. f. aque lupulorum aque scabie et sumitere aii. 3. ij. misce. Et si magis delicatum habere libet per vicibus duabus eum clarificari iube. de quo totiens dabis quod materia digesta sit. Et tunc pillularum de fumo terre. pillularum cochiarum descriptio ne almanzor aii. 3. f. acc. diagridij grana. ij. et fiant pillule septem quas extrahere. In forma porabili: scilicet. cassie. 3. j. et cum decoctione yfopi: sticados: capillorum veneris: florum boraginis buglose viol. liquiritie passularum: cuscute et epithymi dissolues. quibus dissolutis adde diaphanitis confectionis hamec aii. 3. i. f. sirupi viola. 3. i. et fiat potus. Vel aliter accipe agarici. 3. ij. salis geme. gra. iij. zinziberis. 3. f. orimellis squillitici. 3. i. et hec infusa in aqua lactis horis decem permanant. dehinc fortis fiat expressio quam cum manna aut cassia superscripta misce: confectionis

nishamec. 3. i. addendo et fac potum. Et sic habes si in sa-
para aliquis humor abſtulerit quafi fit digerendus edu-
cendus quoq; quod huius capituli intentio fuerat.

De rerum sex non naturalium regimine. Cap. vi.

Um medicus prima vice ad visitandū ſaharraticū
c venerit ſex rex nō naturalium ſibi regimen ordinet.

dignum eſt cuius igitur ſplendor ut in cauſis habui-
ſſi ſit ſaharre plerūq; cauſa in obſcuro aere erit patiens col-
locandus quieto quoq; ſine puluere ſine fumo ac ſine ma-
lo odore quem cum hic ad frigidum et humidū declinet
facito. Quod ſi in loco eſſet in quo fluuius cum fragore quo-
dam deſurreret: nihil ſupra: hoc tamen noſtre tempeſta-
tis armigeri leuiter facerent qui ſepe ſuper flumina ex ar-
boribus cū folijs ac tpe ſuo cū redolentib; flo. ſibi manſio-
nes faciebāt: circa q̄s aucule ſepi; dulciter garrunt. Tu
igitur mō fieri poſſit patientē tuū in tali aere collocabis. Ar-
tiſicialē tñ aērē in ppria domo facere poteris cū herbis. ſ.
ſuis cū florib; odoriferis pauimentū ſubſternēdo: arborū
quoq; redolentiū frondes hincinde ſituando ſup lectū rur-
ſus et. lintheamina in aq̄ odorifera balneata locabis: vbi
ergo aerē frigidū et humidū nō habueris eū taliter artiſi-
ciatū ſibi facto: q̄ quoq; alijs multis modis fieri pōt: ut ſe-
pe in meis comētiariolis diſerui. Aliquādo in fundo pfo-
ratis ſitulas aqua repletas humi q̄ in cōchis quibusdam
deguttulabāt. talis nāq; ſonus ad ſomnū inducēdū valet
multū patienti tuo getē iniūge. a diuerſis cogitatiōib; eū
diſtrahē. q̄ ſi nimium ppter gaudium ſaharra fieret aliq̄d tri-
ſte nouū fac nunciē: et ppoſitiū ſi nimia triſtitia illud eſ-
ſiceret bona noua q̄ quib; ſicta verū ſilia tñ nunciē: et de
illis maxime noua ſiant q̄bus ſe oblectari pſueuerat: dul-
ces iterum cantilenas bonū eſt ut interdū audiat muſica-
lia quoq; inſtrumenta delectabilia. Cū ſi nimius coitus
in cauſa fuerit a conſocia eum ſemoue vel ſaltem ſemper
ſecum aliqui comorentur: quorum reuerentia ſe a coitu
abſtineat. Ille autem qui propter retentū ſperma doli-
mire nequit: ſua cum vxore tantum coeat q̄ ſperma illud
totum venenolum emittat. Diſcocharis vero abſtinenti-
bus in pane et aqua ieiuniū iniūge: et ab eis omnia que
ſperma multiplicat aliena. Et niſi eſſet a lege prohibitus
biſchina iuuenis eos liberaret. patienter igitur id ſufferant
quā ſi ſe deuote altiffimo commendauerint illico indu-
bie liberabuntur. Patiens tuus ut ſobrie viuat facito.
Quaq; iterum die ut ventris habeat beneficium pro cu-
ra. Et ſi videt natura pigra fore. accipe malue blitis mer-
curialis et ſorum viol. añ. 3. i. ſ. fiat decoctio. de qua ac-
cipe. l. i. ſ. in qua. 3. i. ſ. caſſie diſſolue vitellos duos ouoz
et. 3. i. ſ. olei viol. et. 3. i. ſ. modico ſalis triti fiat cliſtere. Et q̄
toto poſſe ſomnū querimus: ad rerum ſex non naturalium
dictionem complendam ſolum cibi et potus regimen po-
nere reſtat q̄ potius cibis medicinalis ſit q̄ cibalis. Lar-
nes itaq; niſi alterate fuerint nullas manducate. elipe po-
tius q̄ aſſe comedantur que cum lactucis cucurbitis ſe.
quatuor cōmuniſus frigidis ſe. endiuie aut papa. vel la-
ctuce ſemp alterent in q̄buſcūq; etiā ſuis ſerculis al. papa
lac ſemper pones. Cū conueniens ſibi ſerculum erit pa-
natella: colatura ſurſuris parumper bulita: lactuca cucu-
mer: portulaca. puluis ordei: et lac amigdalorum: quod ſic
ſiat. Lac q̄ttuor ſemi. frigidorum: ſeminis lactuce: atq; pa-
paueris albi. cum aqua ordei. extracti facias: et cum tali
amigdalaz lac poſtea facies: et eſt illo caſu cib; optimus.
Cū tale facias lac cū ſuis ſerculis cōmiſce. Accipe ſe.
papa. albi. 3. i. ſ. lactu. ſe. endiuie. añ. 3. i. quatuor ſe. fri-
gidoz. 3. vj. Ex his cum aqua ordei lac extrahe in quo in-
ſcripta hore. x. in infuſione dimitte: ut acci. corticū papa.
al. 3. i. ſ. ſorum nenuſa. añ. 3. i. ſ. inſigami al. 3. i. ſ. cū hec con-
tuſa in lacte pſcripto hore. x. in infuſione ſterent expſſio
mediocriſ ex eis ſiat. et tali lacte in ſuis ſerculis vtēre.

Quantū ad potū vino vtaſ infuſionis viſnee: aut amo-
ni optime tamen limphato q̄ ſi cum aqua lactucaruz: aut

cucurbite id fieret: non eſſet malum. nam vinū infuſionis
viſnee aut amoni bibitur: ſomnū potenter prouocat. Alio.
2º caſu. Cū in tertio vo i caplo de ſaharra vnū ponit q̄d. in
regimine ſex rex nō naturalium mihi ponere libet: ſi patiens
extremitates cū nodosa cordula ligari doloſe facias: et cū
eo lampades accēſas tene: vbi ruriſus plures ſint cōfabulā-
tes: dehinc ſubito ligaturas ſolue: et lapades extingue: et ta-
ceant cōfabulātes: q̄ tam lampidis ſplendor q̄ fabulatio
ſpūs ad cerebrū trahit. et ppter ligaturas ut doloſi nā ſuc-
currat ſpūs: q̄ p vigiliā vagant retrahit. Quare his oibus
ſubito factis coadunati ſit in cerebro ſpūs geſcit: et iſto mō
fit ſomn;: ut bon; Alio. teſtat. Et iſ rex ſex nō naliū regi-
men obſeruaſi. in ſaharra terminatur.

De his q̄ in cura ab extra veniūt applicāda. Cap. vii.

Aria in cura ſaharre ab extra applicare conſueui-
mus ut lotiones ſeu ſomētationes embrocationes
linimenta vnctiones emplaſtrationes odoramen-
ta ſeu ſuffumigia et caputpurgia. Accipiendo caputpur-
giū pro omni liquore qui in naſum infunditur: ut de his
ordinate in capitulo preſenti mentio ſiet. Cū lotionibus
igitur ſumas principium. Accipe popu. fol. vitis albe vini
ſere. ſaliciſ fol. inſigami papa. al. viol. et cānaz añ. 3. i. ſ.
fiat decoctio: de qua tibi atq; brachia ſepe lauētur ſeu ſo-
mententur. Cū aliter. accipe viol. añ. 3. i. ſ. ſorum nenuſa-
ris: ſorum camomille: ſorum aneti: foliozum apij folioz
inſigami viſnee añ. 3. i. ſ. cortic. papa. al. corticū radi. mā-
dragore. añ. 3. i. ſ. lactuce. ſe. portula. ce. ſ. papa. al. añ. 3.
i. ſ. amomi. 3. i. ſ. p̄dant: et fiat decoctio de qua tibiſ atq;
brachijs lotio ſeu ſomentatio ſiat. Cū accipe corticū pa-
pa. al. cortic. radicis mādragore añ. 3. i. ſ. lactuce. ſe. por-
tulace et papa. al. añ. 3. i. ſ. fol. apij et alkelēgi et foliozum pa-
paueris: et inſigami: folioz nenuſaris et viol. atq; camo-
mille roſ. ru. ſorum aneti. añ. 3. i. ſ. fiat decoctio: de qua
ut ſupra lotio ſeu ſomentatio ſiat. Cū quantū ad embroca-
tiones caue ne eas nec quicq; aliud catarroſo capiti: neq;
huorib; repleto facias: nec ſi a tua mēte vnq; cadat. Non
nullos eni vidi q̄ ſic inaduerteret talib; vti ſunt: et paupcu-
lus eger in eternā ſubethiā tranſiit: alij in palſim. alij in
ſpaſmū. alij in apoplexiā et iſiles egritudines deueniūt.
Tu ergo ne i errore talē cadas caue: vbi q̄ embrocationes
facere libet accipe ſloz camomille: melliloti: aneti: corti-
cū radicū mandragore: ſanſuci añ. fiat decoctio ex q̄ ſuc-
ceſſiue abraſo capite ſiat embrocatio: ſi ut inqt meſue ma-
teria exiſtēte melica aut ſlegmatica ſalfa puenit. Cū mā-
ſo calida hāc facit embrocationē: q̄. 3. fol. mente. apij: al-
helēngi: capiti papa. al. añ. partes equales. ex iſtis fiat de-
coctio et ſuceſſiue embroca. Cū vbi intenſa valde ſit ca-
liditas. 3. ſe. papa. al. ſe. lac. inſigami et portul. añ. 3. i. ſ. roſ.
viol. ſo. nenuſa. folioz ſaliciſ: ordei ex corticati añ. 3. i. ſ.
Et harū decoctione ſiat embrocatio. Cap. brachioz pul.
atq; pedū linire ſepe ſolem. Acci. itaq; lac mulieris q̄ pu-
ella peperit. 3. vi. aq. roſ. cucurbite aq̄ lactuce añ. 3. i. ſ. ſucci
ſepiū inſigami albi ſucci lactucaz: añ. 3. i. ſ. olei d. papa.
3. i. ſ. olei viol. olei mādragorati añ. 3. i. ſ. agiten ſimul cum
vno albumine recentis oui. et in eo petie lineę madefacte.
fronti ac tiporib; applicetur: pedū quoq; ac brachioz pul-
ſibus. Et ppterea q̄ iminet piculū q̄d ſupra dictū eſt: non
piget replicare. ſ. caue ne repleto ſeu catarroſo capiti ta-
lia applices. Cū mādragorati oleū de quo ſtatim mentio
facta eſt taliter facies. Doma mādragore in cōi oleo con-
quaſſata pone: et in obturato vaſe in loco humido alq̄ die
bus maneat. dehinc ſup cineres calidos tñ cum modico
accti buliat q̄ ipm ſit reſolutum et colet ac vſui reſeruetur
añ ſeſue vo ſucci pomoz mādragore cōplete maturitatis
et olei ſiſami ana. partes equales accipit. et in duplici vaſe
ad ſucci aſumptionē bullire facit: et eſt in caſu nro p op-
timū: q̄d facias ſi libet. Cū inuētiū aliud bonū q̄d 3. aq.
raſure cucurbite. 3. vi. olei mādragorati. 3. i. ſ. albumen. i.
recentis oui. lactis mulieris que puellam peperit. 3. i. ſ.

XO. mādragore ſi ſi

simul agita: z vt supra locis predictis appone. CAlis ex
 pul. cortic. radice mādrazore: cū lacte mulieris z albūie
 recētis ouī. loca p̄dicta liniūt: tale enī linimētū somnū su-
 auēz inducit. CAlis se. papa. al. subuliter puluerizati. 3. ij.
 accipiunt. lactis mulieris. 3. vi. z cuz albumine vni ouī z
 modico aceti linitionē vt supra faciūt. CAlister vero bo-
 nus mēse caliditate existenti intēsa hoc faciebat linimē-
 tū qđ ʒe. croci. 3. vj. cassie lignee. 3. ij. opij. 3. v. dissoluat cū
 oleo ro. aut mādrazore: z linito vt supra fiat. CAlleum
 itaqz ipse bonus mēse infra scriptū faciebat: z ipm acc.
 opij. 3. x. se. lactuce. se. iusquiami al. se. mādrazore añ. 3. v.
 corticis papa. al. 3. f. contundātur: dehinc accipe corticuz
 radi. mandragore. cap. papaueris al. añ. 3. vi. qđ assent z bu-
 liant in libris. vi. aque ad consumptionē medietatis. z de
 hac decoctione lib. ij. accipe olei sisamini vel cōis libram
 vñā. Cū his res suprascriptas cōtusas misce: z in vase du-
 plo ad cōsumptionē decoctionis omnia bulliant. colēf po-
 stea z vsus referret. de illo sepi⁹ bon⁹ mēse loca p̄scripta
 linebat. CAlsi vnguētis vti libet: accipe olei mandragora-
 ti. olei nenufaris. olei anetini. 3. f. pul. se. iusquiami al. ra-
 dic. mādrazore. añ. 3. ij. succi sempuie. 3. vi. cere qđ tū sus-
 ficat fiat vnguētū: quo loca sepe dicta iunge. CAlcl ac-
 cipe olei nenufaris. olei anetini. olei violati. olei mandra-
 gorati. añ. 3. i. cere parū: z fiat vnguētū: qđ est somnifex
 suauē satis. CAlp̄dicantes moderni vnguēto populeone
 cōiter vtunt: z est valde securū. CAlbi tñ necessitas te co-
 gat tam in linimētis qđ vnguētis opūi secure addere po-
 teris: eū taliter dosando vt in. 3. iij. linimētoz ponas opij
 3. ij. croci. 3. i. z vtere. In duab⁹ vero. 3. vnguētū pone. opij
 3. i. croci. 3. f. z erit res cum securitate suauē somnū indu-
 cens. CAl ex emplastris dñs mēse in hoc casu tale facit sin-
 gularissimū qđ accipit lactuce portulacē sempuie herba-
 rū iusquiami z solatri. añ. 3. ij. mucillagis philij. 3. iij. farie
 fabaz z ordeī. añ. 3. i. f. opij. 3. i. f. olei mandragorati z ro-
 satī. añ. 3. ij. f. bulliant oia sū donec velut pulmētū fiat: z cū
 fuerit infrigidatū embocacionē p̄ prius facta tipora atqz
 fons emplastrēt. CAl tñ etiā in locis p̄dictis emplastrā-
 tiones ex folijs iusqami z quasati vel mandragore gras-
 sule maioris sempuie: vitis albe vinifere fol. salicis vel
 lactuce. cū gbus tñ ex oleis p̄dictis de quo magis liber ad
 de plibito: ac si liber parū aceti. tñ sine aceto valet. Et ne-
 cessitate vigente maiori adde opij parū croci quoqz. Nec
 timeas in tediosa sabarra hoc facere capite non repleto: z
 patiēte colerico iuene valde existēte: vel q̄ itense febrat.
 CAl iud emplastrū in hoc casu singularissimū. ʒe. succoz
 sempuie: lactuce: folioz solatri: folioz salicis. añ. 3. ij.
 pul. se. aneti. vjo. papa. al. corticis radi. mādrazore. z cor-
 ticis papaueris al. añ. 3. i. granozum solatri. 3. iij. mucilla-
 ginis. philij. 3. i. incorporent sū fiat emplastrum. Odoz
 mentus seu suffumigū nostrū bonū. z n̄ bon⁹ mēse tale
 faciebat. ex ro. viol. fol. salic. añ. 3. i. sandaloz muscatelloz
 3. f. flozū nenufaris. 3. i. f. corti. papa. al. corti. radicū
 mandragore añ. 3. vj. contundantur: z ponant in ampulla
 vitrea aqua ro. plena que obturef. z sup. cineres calidos
 vsqz ad cōsumptionē tertie partis bulliant: successive obtu-
 retur patiens per nares fumum recipiat. CAl facies sic
 ʒe. ligni aloes. 3. ij. floz nenufaris corticū radicū man-
 dragore añ. 3. i. viol. sandaloz muscatelloz camomille
 añ. 3. i. f. opij. 3. i. f. conqassent z bulliant in amphora aq
 ro. plenā bene obturata zē. vt supra ad tertiam partē cō-
 sumpta vt supra fiat. CAl opium quoqz odorare vt veteres
 ferunt somnū inducit. CAl tale facias odorandum po-
 mū. ʒe. opij. 3. iij. se. papa. al. se. lactu. se. papa. nigri añ. 3.
 f. corticū radicū mandragore corticū papaueris albi
 grana alchepengi grana solatri. añ. 3. i. f. se. aneti. 3. iij.
 cassie lignee ligni aloes añ. 3. i. flozū nenufa. 3. iij. cōficiat
 pomum cum mucillagine dragaganti qđ sepius odorēt.
 CAl facias sic. ʒe. radices herbam z fructus iusquiami
 de qb⁹ extrabe succi. lib. ij. succi hedere arboree. succi la-

etuce. succi solatri. succi cicute añ. li. i. se. iusgami se papa-
ueris nigri añ. 3. l. f. opij. 3. l. f. corticū radicū mandragore
3. ij. f. trundant ista. z infundant in succis infrigidatis z
in loco humido per diem cum sua nocte in infusione per
maneant. de hinc fiat expressio fortis in qua spongiam
funde. quaz in sole desicca toriens eam infundendo q̄ suc-
cum illū tōtibiberit. talis enī spongia sepe z sepius odo-
rata somnū suauiter inducit. ¶ Si hac cā seu cuiusvis
alterius approximati patiens tuus nimius dormiret sepe
spongiā in aceto fortissimo infusam odozet. ¶ Nel succuz
ruthe naribus impone aut semen petrosilini aut apij aut
feniculi in aceto bulli in quo spongiā infunde. z naribus
sepe applica. ¶ Caputpurgia in isto casu nonnulla sunt cō-
uenientia accipiendo prout supra dictum est caputpurgii
pro omni eo qđ p̄ nares attrahitur: z in isto casu optimū
est si de oleo magistrali sup̄ascripto fiat p̄ nares attractio.
¶ Conuenit quoq; oleū de papa. de nenufare z oleū mā-
dragorati. ¶ Nel hoc facias caputpurgii qđ ʒ. croci tpu-
ris mirre sandarice añ. 3. i. corti. papaueris. opij añ. 3. l. f.
ducantur omnia simul in mortario cum. 3. ij. olei ro. z de
tali per nares trahatur. ¶ Aliesue vero opij cāphore añ.
partes equales. accipiebat. z ad quantitātē duoz granorū
cū modico olei viol. dissoluebat aut ros. seu cucur. z in na-
sum distillabat. ¶ Rasis vero duo grana cāphore in aqua
ros. dissoluebat z attrahi p̄ nares faciebat hoc autez vt in
quit suauē somnū inducit. Et hic eoz q̄ in cura sabbarie ab
extra sup̄u appozimanda dictio terminetur.

C De his q̄ in faharra sūt applicāda ad ira. Cap. viij.
In cura faharre tam opiata q̄ nō opiata conueniē
tia plurima ad intra damus que capituluꝝ presens
per ordinem ponet. ¶ A non opiatis igitur princi
pium sumens sic facies: se. papaueris. al. 3. ij. acci. corticuꝝ
eius. 3. ij. contundatur super quibus. 3. viij. aque or. piꝛe
z cum horis decem ad minus in infusione steterint: fiat
fortis expressio: que cum modico çuchari tuo patienti cu
dormitum vadit tribue: q̄ si fortius loco çuchari sirupi de
papa. 3. i. f. pone. vel hunc facias pul. qui recipit cornū. pa
pa. al. 3. v. panis biscocti. 3. iiii. se. aneti. se. anu. añ. 3. i. ma
fi. se. lactu. se. postulace añ. 3. f. se. papaueris al. 3. ij. se. pa
paueris nigri. 3. ij. çuchari quantum libet: z fiat puluis cu
ius sine çucharo dosis prescripta cum decoctione erit a. 3.
j. vsq; ad. ij. ¶ Sed q̄ hec passio est tantum importuna vt
cum nullo prescriptorum placari queat ad opiata transire
necesse est. ¶ Sed anteq̄ aliqd̄ ipforum exhibeas casus
qui sequuntur obserua. ¶ Primus nisi in virtute constan
te opiatum nullum dabis. ¶ Secundus vero nisi quoq;
patientez calidum semper inueneris. ¶ Tertius. non erit
in aliquo humoribus repleto opiatum exhibendum nisi
in toto vel in parte maior ille humor fuerit euacuatus.
¶ Quarto vero nullo tempore opiatuꝝ prebeas nisi prius
cetera nihil pfuisse cōprehendas. ¶ Quintus conditionibus
prenotatis cum deliberas opiatū dare: fac vt patiens tuus
leniter cener: z illinc postea ad horas quattuor exhibere
secure poteris. ¶ Et vt ad hunc actum practicū deuenia
mus: accipe decoctionis suprascripse. 3. iiii. sirupi viol. 3.
j. f. opij. grana. vi. croci. 3. f. thuris. 3. 3. añ. 3. f. hec cōsolida
fata in petia rara ligent: si sirupus prescriptus clarificetur.
z dum bullit prescripta petia in eo bulliat q̄ sepius expre
matur: z talem sirupum excolatuꝝ tuo patienti tribue. ¶ In
robusto autez loco viol. sirupi illius de papauere tantūde
pone. ¶ Et talem facias magistralem sirupum in illo ca
su conuenientissimū qui 72. viol. ordet añ. 3. i. sticados
3. i. f. corticuꝝ papauere. al. 3. ij. se. lactuce. se. endiuie añ. 3. iij
q̄ttuor se. frigi. añ. 3. i. f. se. papa. al. 3. i. se. papa. nigri. 3. f.
conquassentur: z in l. iiii. aque fiat decoctio vsq; ad medie
tatis cōsumptionē. q̄ colet: z cum li. ij. çuchari sirupus fiat
colatus vsq; ad spissitudinē decocti: z dum sic coqui
tur in eo infra scripta bulliant. 72. croci. 3. i. thuris sanda
race piperis longi cassie lignee añ. 3. i. opij. 3. vi. conq̄stata

De fage fage

Ad England

Apud forigum

Mar 6th

11

155

of gold. and. 7. 00

14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 84

Magistrat

In petia rara ligent: et dū sic in sirup o. bullit sepe exprima-
tur: cuius dosis est. 3. i. vsq; ad. i. f. cum qua libuerit deco-
ctione. ¶ Et facias sic: accipe vsnee vio. floz. nenufario
se. papaueris al. et nigri. lactucarū aī. 3. i. conuiscus papa.
al. conti. mandragore se. lactuce. papaueris nigri ana. 3. i.
se. lolij. 3. ij. se. papaueris al. 3. ij. se. iiii. frigidorū. 3. ij. f. ci-
namomi nucis muscate. 33. gar. 3. s. ligni aloes macis aī
3. ij. mirre thuris aī. 3. ij. f. croci. 3. iiii. opij. 3. i. f. hec omnia
sūt ad alembicū subliment et fiat aqua: de qua ab. 3. f. vsq;
ad. i. dabis. et est res delicata satis tā cū zucchero q̄ sine zu-
charo. ¶ Et facias sic. 3. lolij se. iusgami aī. lib. f. se. por-
tulace. lib. f. se. mandragore. 3. iiii. se. papaueris nigri. se.
grassule maioris se. cicute se. papaueris ru. se. allzeliengi.
aī. 3. iiii. quodlibet se subuliter puluerizetur postea in va-
se aliquo oīa sūt in loco humido reponant. et ibi per dies
quinq; aut sex maneant. aut dehinc accipe succi grassule
maioris succi folioz vel radicū. iusgami succi fol. papa.
ruber lib. f. opij. 3. i. oīa simul misce: et per alembicū aquā
distilla de qua ab. 3. f. vsq; ad. i. dabis. ¶ Noster bonus.
¶ Desue trociscum hunc plurimū cōmendat. qui accipit
se. lactuce. portulace papaueris al. se. citruli. excomicati
ana. 3. v. succi rigitie amidi draganti opij. aī. 3. i. f. terant
oīa sicut alchopoli: et fac cum mucillagine psilij trociscos
quoz dosis sū mē sue est a. 3. ij. vsq; ad. iiii. tu aut. 3. i. solū
dabis: nisi iuuenis bene robustus fuerit in tpe calido: et
cū intēsa se. tunc enī p. libito dosim adauge. Et sic habes
q̄ tam ab intra q̄ ab ex in cura sabarre veniūt appropinā-
da. que hūc tractatū finem imponunt.

¶ Epilogus de toto ordine obseruādo i cura sabarre. La. ix.

Ibet: prescripta oīa que in cura sabarre cōueniūt
te ad actum pratican deducendo sub epilogo quo-
dam describere. ¶ Cum igitur ad patientem tuū
venieris: que sit huius sabarre causa perquirere: et sū cause
illius exigentiam fer rerum non naturalium regimen ordi-
nabis: dehinc si cā fuerit extrinseca ad contrarium illam
verte. Si autem intrinseca et dolores causa fuerint illos se-
da: si se. put conuenit eam curabis. ¶ Cum mor autem sa-
harram efficiens prout supra te docui digerendus ac eua-
cuandus erit. dehinc ad localia veni et ad lotiones primo
seu fomentationes et vbi non sufficiunt ad embrocationes
et si ipse non sufficerent statim post eas linimenta vinctio-
nes emplastrationes facito: qbus nō sufficientibus ad odo-
ramenta seu fumigia venias. Ultimo aut ad caput purgia
et sic ordinate vt statim dictū est facere debes. Ceterū vbi
ista nō ptulerint ad ea q̄ ad intra sumunt veniendum erit.
Nō sunt tñ q̄ applicant exteri dimittenda: tñ cā nō opia-
tis pncipiū facies: et illis nō pferentib⁹ venire ad opiata
necessariū erit. sed tunc illic descriptos casū. obserues fa-
cito. Si igitur sic ordinate ad sabarre curam processeris
infirmo tuo salus et tibi honor grandis consequetur. Et sic
cū oīa ad sabarre curā pertinentia descripta sint: tractatus
hic digne finem recipit.

¶ Tractatus quintusdecimus de melancolia et mania in se-
ferdecim continens capitula.

¶ De notificatione melancolie atq; manie. Cap. i.

Melancolia atq; mania sunt q̄daz

dispositiones cerebri
pter nāz p q̄s lesio imaginatiue seu estima-
tiue aut vtriusq; sūt accidit. s; qbus in locis
hec sūt videndū est. ¶ Pro q̄ sciendum
q̄nq; esse principales virtutes cerebri or-
ganice distinctas. vt prima pūmī. doctrina sexta capi-
tulo qnto. experimur nāq; in nobis virtutē vnā inesse que
actus oēs exteriorū sensuū dephēdit. nullus. n. ipsoz est sui
actus pceptiuus. s; obiectū suū solū dephēdit. vt visus co-
lorē: audit⁹ sonnū: et sic de alijs: nec aliqd istoz ē visio seu
auditio. Cū igit pcpimus nos videre. audire. gustare et.
q̄d in nullis exteriorū sensuū: vt p̄reduci pōt: virtutē vnā
cerebri b̄ facietē assignare necesse est: et hec est q̄ p̄b̄ sen-

sum cōem appellat. cui⁹ sedes est in p̄ma pte p̄mi vetricū
li cerebri. In scda vō ponit fantasia: cui⁹ est spēs sensibilib⁹
ipsis abetib⁹ reservare. ¶ Sed post actus et opatiōes sen-
sus cōis aliā cerebri virtutē cōprehendim⁹: q̄ cōplexa for-
mat cōponit et diuidit: vñ ex altero concludit. et sic sillogi-
zat. et illa virtus put deseruit intellectui dī cogitatiua. put
aut extimatiue dī imaginatiua. et hec in p̄ma pte secundi
ventriculi cerebri: situat q̄ rōne male q̄litas aut humoz
sue spiritū in ipa existētiū pternālī disponat: ab opatio-
nibus sibi debitis imaginatiua seu cogitatiua pueritur.

¶ Cūq; virtutē hāc insensatas spēs ex sensatis elicere non
posse a p̄stinis p̄b̄is dephensuz sit: altiorē aliā virtutē que
hoc efficere assignare necessariū fuit. Et p hāc nō solum
insensatas spēs a sensatis elicim⁹: vt sūt spēs amicitie mi-
micie et siles. s; etia p ipaz qd pueniēs et qd icōueniēs. ac
qd fugiēdū. qd psequēdū indicam⁹. et hec i posteriori pte
scdi vetriculi situat. Cūq; hui⁹ vetriculi pte scda pternālī dis-
ponit seu spūs exites in iparō seu extimatio interdum in
hoie pturbat. ¶ Dat et virtus alia pure reservatiua cuius
organū est i posteriori vetriculo cerebri i q̄ q̄tū ad ppositū
nostrū lesio nō fit illa nāq; tales reservat spēs q̄les eidem
p̄sentant. vnde quoddā vidi melancolicos: q̄ liberati oīum
q̄ viderat ac fecerant: in porisimo recordant. et sic q̄le tunc
mēoria spēs accepit: rep̄ntat. ¶ In sensu q̄ cōi q̄tū ad
meū ppositū lesio nūq; accit: cui⁹ est talis suū ferre iudiciū
quali sibi ab exteriorib⁹ sensib⁹ p̄ntat: vt in imaginationi-
bus oculorū est videre: q̄ hūiditate iter hūiorū chustallinuz
et corōnā exite: corā oculis patientis: videre aialia volati-
lia iudicat: et hoc est: q̄ talis aq̄ suā in v̄tute visua silitudi-
nem rep̄ntat: et sicut falsus sensus cōi p̄ntat: ita imaginatiua
falsa imaginat. ¶ Et idē in seiothomia accidit. vapor nam-
q; grossus ad posteriorem visua p̄ nervos obticos aut per
vias alias occultas veniens in virtute ipa visua silitudines
suas rep̄ntat: de qbus talis sensus cōis iudicat. Talis enī iū-
dicat q̄b̄ sensus visus eidē rep̄ntat: et sic ipse errare non dī
Ad ppositū tñ n̄m errat imaginatiua illud qd nō est con-
cludendo: et hūc errorē p̄sideramus: illū aut q̄ a sensu cōi
puenit nequaquā. Et ita in freneticis p̄tingit q̄ ppter eleua-
tos ad virtutē visua vapore iudicant se mortuos vide-
re: vel alia sū vaporū illorū varietatē vel fortificationes
aliquarū specierū in fantasia reservatarū. In quibus in ca-
pitulo de hereos infra. ¶ Interdum autem vapores illi
ad audituā virtutem pueniunt: et tunc tubicinas et alia in-
strumenta musicalia audire sepe iudicant: et sic nō in sensu
cōi s; imaginatiua. igit falsus imaginante: extimatiua sepe
illud fugiēdū iudicat qd psequēdū erat: vel ecōtra. ¶ Ex
q̄b⁹ oib⁹ p̄ in mania: et melancolia has duas v̄tutes solum
ledit: imaginatiua. s. et extimatiua: v̄ ex his duab⁹ stat al-
terā ledit: alterā vero nō: cū distincta vt patuit habeāt orga-
na. vñ qdā bñ imaginant: in qbus tā actus extimatiue cor-
rupti sunt: vt tertio de accidenti caplo 3o de Tefillo medi-
co: recitat Gal. q̄ falso i angulo domus esse tubicinas ima-
ginabat: tanq; in noctuos expellēdos iudicabat: in b̄ enī
extimatiua nō peccabat. Ecōtra aut vir ali⁹ bon⁹ faciebat
qui vasa vitrea esse cognoscēs eūtib⁹ redeūtib⁹ a fenestra
p̄ciebat: q̄ vasa amplius nō h̄ns puellā q; piecit quarto
interior. et caplo. In b̄ enī vt p̄: extimatiua et nō imagina-
tiua lesa erat: cū tali ex. piectione vasa nō frangi nec puel-
laz ledi iudicaret: et sic patet imaginatiuam iterdum et iter-
duz extimatiua ledi: q̄ tñ illoz organa sunt p̄tinua: imagi-
natiua raro ledit qn extimatiua q̄q; ledat et econtra: vt ex-
perientia continue docet. ¶ Ceterū respectu organi imagi-
natiue vel extimatiue variā p̄ternālem dispositiones variū
ac diuersi actus corrupti pducunt: cui⁹ cā interdū melan-
colia et interdū mania hanc passionē appellamus. ¶ Melan-
colia tñ tāq; gen⁹ se h̄z ad mania: vñ antiq; plurimi caplm
p̄ns de melancolia solum intulāt: que pprie sumpta semp
est sine rixā: mania vō nūq;. ¶ Nec aut passio melancolia
taliter generat: aiala enī suis i opatiōib⁹ sensibilib⁹ ac volū-

Madg. q̄dā bñ imaginant: in qbus tā actus extimatiue cor-
rupti sunt: vt tertio de accidenti caplo 3o de Tefillo medi-
co: recitat Gal. q̄ falso i angulo domus esse tubicinas ima-
ginabat: tanq; in noctuos expellēdos iudicabat: in b̄ enī
extimatiua nō peccabat. Ecōtra aut vir ali⁹ bon⁹ faciebat
qui vasa vitrea esse cognoscēs eūtib⁹ redeūtib⁹ a fenestra
p̄ciebat: q̄ vasa amplius nō h̄ns puellā q; piecit quarto
interior. et caplo. In b̄ enī vt p̄: extimatiua et nō imagina-
tiua lesa erat: cū tali ex. piectione vasa nō frangi nec puel-
laz ledi iudicaret: et sic patet imaginatiuam iterdum et iter-
duz extimatiua ledi: q̄ tñ illoz organa sunt p̄tinua: imagi-
natiua raro ledit qn extimatiua q̄q; ledat et econtra: vt ex-
perientia continue docet. ¶ Ceterū respectu organi imagi-
natiue vel extimatiue variā p̄ternālem dispositiones variū
ac diuersi actus corrupti pducunt: cui⁹ cā interdū melan-
colia et interdū mania hanc passionē appellamus. ¶ Melan-
colia tñ tāq; gen⁹ se h̄z ad mania: vñ antiq; plurimi caplm
p̄ns de melancolia solum intulāt: que pprie sumpta semp
est sine rixā: mania vō nūq;. ¶ Nec aut passio melancolia
taliter generat: aiala enī suis i opatiōib⁹ sensibilib⁹ ac volū-

taris vntur spiritibus q sunt in cerebro tanq instrumento. tertio de interiorib. vi. caplo. z hi sus de na lucidi sunt z clar. Cuius causa obfcuri fiant: timet ac tristat aia: vt in extrinsecis experimur. qz tristat in tenebris: z in luce letat: vñ constant in libello de melancolia sicut sol ingit nebula seu fumo interueniente lumē amittit: sic melancolia coz mens fumis colere nigre ad ipsam ascēdētibz turbida fit. z obuiat ne splendor suus euagari possit: z rem iudicet fm qz sit zc. Cui Auerois super cantica. de proprietate inquit melancolie est offuscare aiam: id melancolici cam timoris secū ferūt: vt ingit Arist. z Gal. tertio interiorum caplo allegato: z quito de accidenti z morbo in fine: oppo sitū in sanguineis cōtingit. Unde Alu. 6. naturalū. Cui aia inquit fuerit hīs spiritū applicari aptū pati ex letis z qz debet ex causa letabit. Cum igitur humor melancolicus substatie sit tenebrosus fumi ab eo resoluti z spiritibz cōmixti eos obfucos ac tenebrosos efficiunt: cui causa tristat ac timet anima ad bonū intellectū. qz Auerois 2° colliget de actione cogitationis z imaginationis vult aiaz nō posse tristari zc. Sed b nū ad ppositū nostrū: qz hoc tanqz medicus gartifer est sensitiu: z nō tanqz phs loquor. Ad ppositū igit spūs ab illis fumis obfcuri facti aie tristitia atqz timorem inijciūt. cuius causa tā in cogitationibz qz in iudicijs variat: velut gustui lingua infecta colera in se. accidit qui qdlibet poculūz quātūcūqz dulce amarūz iudicat. Et idem accidit si cerebrum aliqua frigida materia z sicca fuerit infectū: qz tūc spūs quātūcūqz clarū ad eaz veniētes p eā infectionē tenebrosi fiūt. Ideo Alu. melia inquit est mutatio extimationum z cogitationūz a cursu naturali ad corruptionē z timorē z malitiā pp cōplexionē melancolicā faciētis siluestrē spiritū cerebri interi: z faciētis spz timidū pp tenebras ipse: sicut tenebre extrinsece sollicitāt z timorē faciūt. Et subiungit q cōplexio frigida z sicca est pparia spiritui debilitas ipse: sicut cōplexio calida z humida: vt cōplexio vini est pueniens z pfortas. Cuius g bus oibz pater: qz i vetriculū imaginatiue z estimatiue hec passio melancolica generat. nā si in eis melia nālis ebulliret siue in q pte nri corpis fuerit obfucos fumos ad eos mandans: aut ad eos aliq mala q̄litas frigida et sicca siue materia pa^o quā melancolia pprie dictam appellamus generatur qz vt ita dixerim: species infinitas habet. Cuius eni vt ingit cōstantinus vbi supra aie passionis oculre ppter incōpassibilitatem sue essentie. Quis enīz posset iue stigare rōnes imaginationes z memorias aie qz z quante sit in vno quoqz siliter hominū astutias qz cōprehendere posset: Cui igit he cōprehensibiles sint z indefinite: sic z species melancolie: vñ qdam cerebri casum timet: se esse gallos putat: vt Hadue quendā nobile vidit qui brachia concutens veluti gallus cātabat. Quidā se putat esse vasa vitrea: z sic infinitas varietates in istis melancolicis inuenies. Aliqñ aut aduritur colera z cinis in cerebro remanēs aut aliūde ad ipsum fumās mania efficit quā lupinū dmonū appellamus. patiens enī lupi ferocitate in se bz: qz ratur: verberat: mordet: z alios lupinos actus exercet: et hūc vulgares demoniū lupinū in se habere aiunt: z maxime ignorātes pzocharij: ideo demoniū lupinūz appellamus. Cuius sanguis aduritur z in cerebro existens seu ad ipsūz fumās manie spēm aliā efficit: quā mania canina appellam: qz talis z si iterdū rixat qz melia nota ab adustione pueniens rixa caret p̄tinē q̄s tū ridet: z veluti canis tripudians. Cui adustione qz tā melie naturalis quā flegmatis sit sepe mania: cui actus fm vñā ipse melancolicā dispositionē diuersis in modis variat: nulli tñ eorūz a rixa taliter sunt exēpti qñ rixentur interdū. Cui qbus oibz pater: qz accipiendo meliam put est gen^o ad mania est quedā preternaturalis dispositio ab aliqua mala qualitate frigida z sicca siue mā z humore melancolico in medio cerebri vetriculo existēte siue ad ipsum aliunde fumale pueniens: p quā imaginatiue seu estimatiue seu vtriusqz de

bite opationes variant. Datet etiā qd sit mania lupina z canina ac queuis alia: qz mania lupina est talis dispositio zc. a colera adusta pueniens. Mania vñ canina ab adustione sang. z alia queuis mania ab alioz humorum adustione. Et sic patet qd sit melancolia pprie dicta: qd sit mania lupina: canina: z quecūqz alia.

De causis manie ac melancolie. Cap. ii.

Ause melancolie seu manie vñdecūqz fiat extrinsece z intrinsece eē possunt. Extrinsece qdēz sicut aer excessiue calidus z sic^o potēs resoluere spiritus z humores adurere: aut frigiditas z siccitas eos efficiens congelare: supfluum exercitium: balneum calidū: z siccū. Ego aut anno elapso quendam guttosum adustūz vidi qui vt liberaret a gutta ad balnea de aquis accessit: z a gutta liberatus maniacus factus est. Superflua vñ glia hac passionē sepe efficit: lōgāqz famis tollerātia: vt i istis pzocharijs robustis sepe accidit q tanto coz seruiore p ieiuniū deo seruire perquirunt: qz maniaci efficiuntur vt ipse vidi. Cui cōmestio supflua facit: vt rex potissime calidatū: q vim habet adurēdi: vt porri: cepe: allea. zinz. piper. grana paradisi z similia: z ois potus tam nāliter quāz artificialiter calidus: vt vinū potēs: nectar: sicut melicratuz: vñde ex potentis vini bibitione in domo mea alama ni duo in mense vno melancolici facti sunt: vnus scriptor cōplexione sangui. cātabar semp hymnos: alter famulus hastula beatū Bernardinūz interficere volebat: qz cum male italicū intelligeret. s. qz Bernardinus p̄dicando: coz manu signū faciebat: de se semper loq dicebat: qd pati nō poterat. Cui baria rursus q apta sunt in humorem melancolicū cōuertī vt fabe lētes z substantia leguminūz: caules: eruca: folia raparū: z talia: caro capre: hyrci: caro lepori: ne: ceruina: vaccina: anatis: anserum: z filia. Et ois caro falsa: pisces falsi: caseus antiquus: acetū: vinū nigrūz grossum z turbidum: z oia acetosa. Sed inter cetera q hanc passionē sepe efficiūt sūt supflua. qdā aie accētia: vt igēs timor: odiū: assiduitas studiū: assiduitas tristitie: assidua qz circa rē vñā cogitatio. Nihil enī vt ingit Alu. hūitū melia nocibili: qz timor z sollicitudo: tertio can. sen. pma. caplo de cura melancolie zc. Unde Gal. tertia affozum. cōment. 22. multos inquit vidimus ppter odium melancoliam incidisse: z illos potissime quoz corpora ad hec apta sunt. Superflui item coitus: z in valde potente ab eo nimia abstinentia melancolicum efficiunt propter corruptionēz spermatia zc. vñ vidua z viripotētiū: z in istis bonis religiosus ex spermate vltra modū retēto sepe cōtingit. Quantūz vñ ad causas intrinsecas vt in precedēt caplo dictū fuerat: causa eē pot melancolia nālis: z ipsa quīs mō p adustionē facta nō nālis. Sanguis itē colera z flegma cum p adustionē aut cōgelationē in melancoliam cōmutatur. Idō cōsimiliter mala cōplexio cerebri frigida z sicca siue mā huius passionis eē causa. Cuius humores q melancolia efficiūt nō semp sunt in cerebro. sed interdū in aliq particulari mēbro aut i toto: q tūc ad cerebrū fumātes hac melancolicā passionē inducūt: vñ qñqz hec mā in testibus p̄tinet z renibz z matrice in splene in spūalibz in stomacho meseraicis i epate in ipocōdrijs in intestinis z i mirach z qñqz in ambitu totū vt i venis. s. z artarijs. in eis enī sepe adurūtur humores q ad cerebrū fumātes melicam passionē inducūt: z hac totū causa puenire dicūt. Cui boni Rasis z alij pores qdā ad h tres melie spēs esse dixerunt. Prima q sit a capite. Scda q a meseraicis epate ipocōdrijs mirach: z talē meliam mirachiaz appellāt a mirach. nō tñ ppe mirachia ipaz accipiūt: s. p epate meseraicis z alijs mēbris sub eo exētibz. Tertia q ab hūiore itra venas z artarias i melancolia cōmutato: z talē dicim^o a toto fieri. Retētio qz mēstruoz ac emorroidarū alteri hūioris adusti seu fluere p̄sueti. flebothomie qz vel farmacie fieri solite dimissio in summa cause sunt manie z melancolie. De manie ac melie demonstratiuis signis. Cap. iij.

Lupina f...
Canina f...
Melancolia f...

Epistola

Epistola
Epistola
Epistola

Epistola
Epistola

Epistola

Epistola

Epistola

Epistola

Epistola

Epistola

Epistola

Epistola

Epistola

Epistola

¶ Et dā ex melācolie signis sup ipaz z qdā sup ipso
 q causis cās significāt. Mā quātū ad ppositū spectat
 vt ex Rasis z antiquū quorūdā snia colligi potest
 tres sunt melie gradus. p quo sup eā possum? cognosce-
 re. primus est falsa cogitatio. Secundus illa falsa cogitata
 loqui. Tertius est locuta exequi. Quantū ad primum
 si quēpiā sine causa timere trīstari solitudinem diligere ac
 velociter irasci q de causa a suo remouet pposito ex qua
 cunq; causa facilius trāscit talis falsa cogitat. z tunc pmi
 melie gradu adeptus est. Sed cū de his q sine causa ti-
 met loqitur z q nō est sciendū iudicat: talis ad secundū me-
 lācolie gradu iā puenit. Cū autē facto cōplet qd in mēte
 pceperat hūc pfecte melācoliciū dices. Cū per hos igitur
 tres gradus melācoliciū factū cognosces: talia enī p co-
 habitates z domesticos familiares facile dephēdūt: qz
 nature tēpore sanitatis intellectu cum a prioribus mutare
 videātur in hāc passionē incidisse scias. vbi grā si intelli-
 gimus aliquem nālīter vanum facundum vel iracundum
 z hui? vanitatē facundiam aut iram cōmouisse in tali di-
 cemus mētis esse morbum: ecōtra vō timidū factum ira-
 cundū z audacē. Cōgnitio itaq; melācolico superest ad
 causarū cognitionē deuenire. Et pmo de extrinsecis: nam
 si caliditas exterior aut frigiditas excessiua in causa fuerit
 aut supflui exercitiū vigilia supflua nimia famis toleran-
 tia: nimia qz repletio z rex potissime que in caplo de cau-
 sis numerate sunt aut superflua aīe accidētia: vñ superflu-
 coitus seu abstinentia ab eo sicut in viris potentib? viduis
 z religiosis: per patiētis aut astantiū relationē deprehē-
 des. Quātū ad causas intrinsecas an p ppietate an p
 cōitatem hec fiant inuestigandū erit. Si igit melancolia
 per ppietates fiat quia sit cerebralis: aut a sola mala qua-
 litate: aut ab ea cum materia fiat. Cū si solum fuerit mala
 qualitas oīa indifferenter patiēns ipse timebit: z quāma-
 xime mortuos: res nigras: z tenebras z ex cōsimilibus lo-
 cutationibus solum terretur: z talis est in continuis anxio
 cogitationib?: nec vllam in capite grauedinem sentiet: et
 patiēns vplurimū a generatione melancolicus. Cū
 vbi in causa materia sit patiēns grauedinem sentiet dolor
 capitis. scotomia. vertigo. isomnietas vel alie capitis egri-
 tudines precesserunt sepe in locum vnum visum figit a q
 si quis eum remouere voluerit: irascitur plus alijs solitu-
 dinem diligit. Et in assiduis cogitationibus pmanet. po-
 tissimū aut signum h fuerit si cetera membra sana depre-
 hendas. Cū si peccans humor melancolia sanguinea
 fuerit: patiēns actus cū risu erūt atq; gaudio: spaciofac
 clara ac leta loca diligit vt prata: ortos: z talia. cum amicis
 esse cōcupiscit. in melodijs musicis delectat: z sic in suma
 h melia ceteris cōparata cum paucissima tristitia fiet. Cū
 Alui. z si est ingt melācolia sanguinea: est illic tristitia: z ri-
 sus cum exuberatione venarū zc. cōplexio: precedens re-
 gimen z cōsimilia potius sup sanguinē significabūt qz su-
 p alios hūiores. Et si sangui. nariū fluxus seu mēstrua aut
 emoroides fluere cōsueua restricta fuerint: aut flebotho-
 mia fieri cōsueua dimissa: certior multo fiet. Quia vō gros-
 sa erit atq; sububea. pulsus vō plenus z vndosus. Cū
 autē peccans humor ex adusta colera fuerit: erit vt Alui.
 inquit cum lupositate audacia: z sic patiēns actus cum
 rixa erunt atq; furore. In alios sepe furunt: eos verberāt
 nec retinent se ab alto precipitare: clamant: z multum vi-
 gilant. nec in loco vno quiescere diu possunt: terribiles in
 aspectu: z vplurimū patiēns adustus erit. Eius tamen cō-
 plexio: etas: tempus anni: precedens regimen z similia te-
 plurimū in iudicando iuuabunt. Et hec est quaz vulgares
 demoniacū vocāt. cuius vīna subtilis atq; ignea versus
 nigredinem quandaz tendit: pulsus erit durus: z frequēs:
 tamen ordinatus. Cū adustū flegma si in cā fuerit: z si illud
 rarissime accidat cognosces: qz eger de his que de natura
 sunt flegmatis cogitat. plus in fluminibus circa aq; ap-
 petit: pisces z silia diligit z vplurimū de his z silib? rōcinat

tur: z tales geti sunt atq; pigri valde: color quoz (vt ita di-
 xerim) ad albedinē plūbeā tēdit: in h casu etas: cōplexio:
 precedēs regimē z silia te multū iuuabūt i iudicādo. Tri-
 na grossa satis pallida erit vel subpallida. pulsus aut mol-
 lis z tardus cū quadā diuersitate. Cū autē vō meliam
 in causa esse cognosces: qz (vt Alui. ingt) talis melia ē cū tri-
 stitia: z mala estimatione: z sic tales plus ceteris cogitat.
 plus qz retinet: z ptiue trīstans. plorat: z valde sunt suspi-
 riosi: solitudinē diligit: se sepe in sepulchris abscondunt.
 z isti plus alijs dormiūt: vīna tenuior: z alba: pulsus durus
 z tardus. Etas aut: cōplexio: pcedēs regimē z silia melan-
 colicaz cōphonē testant. Cū si talis melia adusta fuerit:
 multo min? qz suprascripti dormiūt. z interdū patēs rixa-
 bis: z inter ceteros mellicos corruptissimas hēt imaginatio-
 nes. Eū q maxime maloz ac siluestriū est morz. Et cum de
 re aliq log incipit: ipsuz facere silere est difficile: z istoz vt
 plurimū cōplexio est p adustione forma melācolica. Cū
 dū vō colera cū sang. simul adurit: z tales mō timent: mō
 ridēt: mō rixant. Et breuiter ac? adusti san. z aduste cole-
 re (vt ingt alexander) inuicē cōmifcent. Cū ita fit si sang.
 adustus cū melia misceat: qz patientes mō ridēt: mō plo-
 rant: mō gaudēt: nūc timēt: z ita de alijs ipsoz actib? fit mi-
 xtiō. Et ptiliter tā de flegmate qz de alijs humoribus cōbi-
 nationē face. Et illa q statim de humorib? dicta sunt. in oī
 melācolia tā rōne totius qz alterius particularis mēbri cō-
 pueniente tibi cōsideranda erūt. si peccatē humorem co-
 gnoscere volueris. Habes itaq; signa p q melācolia p p-
 prietate facta cognosces. Cū aut ipsa toti? causa fiat qz p
 pter humorē in venis z artarijs peccatē nō min? humor il-
 le in venis z artarijs cerebrū qz in alijs partibus corporis
 peccat: cui? cā in toto grauedinē sentiet: z ac? illi melāco-
 lici nō min? sūt. ptiui qz si solū vitio cerebrū passio fieret.
 Cū vt ad curā recte venias qz peccet humor. nō so-
 lū p modū supradictū inuestiga. Sed statim dicta qz p-
 dera. Mā si melancolia naturalis in causa fuerit patiēns ma-
 le colorat: male barbat: cōstrictis venis z breuiter a ge-
 neratione melācolic? erit q in sanitate exis corruptarum
 imaginationū cūcta timebit. Cū aut colera peccet pati-
 ens coleric? pilosus z adust? erit: cui? cor atq; epar excel-
 sue calī sunt z est ei? color brun? z quadam cū citrinitate
 mixt? i his semp in sanitate lenis mor? ac pspituosus fuit
 Cū aut sanguis adustus fuerit p sup? dca signa cogno-
 sces. z ita de melācolia ac de flegmate dicēdū. Cū tū i
 toto cāe adustionis fuerit inuestiga: p h igit q dca sunt siue a
 cerebro siue a toto melia aut mania fiat facit inuestigabis.
 Cū si vitio stomachi fiat timor tristitia z alia accētia non
 sic sicut i cerebrali sunt ptiua: qz vaporz ascensu cessante
 aliquātulū ab illis accētib? gescit infirm? z h in oī malitia
 causata p cōitate a stomacho. In tali patiēte hora digōnis
 stomachi dolor aderit. vti qz z alia assumpto cibo tātūz
 cessabit donec ipse digerī incipiet. Alde itē naufragia sa-
 tietas: spūti abūdātia: ardor: inflatio: rugit? verū vomitus
 z ruct? plurimū patiētes alleuiāt. Et si apa stomachi i cā fue-
 rit illud p ppria sig dephēdes. Cū si uenerūt antiq quāda
 melie spēm mirachia appellare: q cū pscriptis d stomachi
 signis cōicat: z talis nō solū mirach vitio puenit. s; mēbroz
 etiā ipsoz qdā sub eo exiūt: vt stomachi meseraicarum
 epatis cordis siphac zc. Alde itē a quīs pdictoz mēbroz fi-
 at mirachia nūcupat. h est qz nō solū ex ea q mirach vitio
 fit in eo sentit extētio: dolor: rugit?: granitas: z talia: sed etiā
 cū prouenerit a stomacho vel meseraicis corde: epate: vel
 siphac: z iō melācolia mirachia pp istoz cōitates accētiūz
 appellauerūt. Unde Rasis mirachie ingt melie signa sunt:
 eructatio acetosa: spūti abūdātia: indigō: ardor sub vpo-
 cōdio ac rugit?: z h sig p magnā horaz post comestionem
 apparēt: qz incipit cū cib? incipit digerī z nō aī: z donec sit
 cōpleta digō: z nō durāt. z subdit qz ex apate i venis vētris
 diu suā rupturā differēte sepe melia accit mirachia: z h i
 ypocōndrio dextro plerūq; dolorē patit? zc. Cū qb? pz qz

melacolia mirachia nō solū mirach vitio puenit: s; etiam stomachi misera carū epatis cordis siphac: et alioz mem-
broz sub eo exstitū inypocondrio dextro. s; q̄ sita splene.
ab alijs hēt signa cū distinctiua: s; sic talē: q̄uis sub mira-
chia quoq; fiat: melacolia tū mirachia nō dicim. Cū dīra-
chia itaq; dephēdes melacolia s; de noiatoz mēbroz vi-
tio fiat. Mā si fuerit apostema vel opilatio i mēseraiciis chi-
lose erūt egōnes. vna alba et subtil. s; vitio epatis vel cor-
dis in ppijs caplis tu signa regre. Cū aut de melan-
colia vitio splenis causata ē dicēdū si ea fuerit apostema
inflatio: aut opilatio: debilitas: vel aliqd taliz: quoz cau-
sa nō bñ sang. a melacolia depurare ad os stomachi ma-
gna ipi quātitas effundit: p qd ipi auget appetit. et eru-
ctatio accidit acetosa p humoris melacolici frigidita-
te: et magnā et abūdāta debilitat digestio. et sic tā hui q̄
multe quātitatis assumpti cibi nā cū abūdāta vērōitas le-
uis semp erit q̄ puenit vt sub ypocondrio sinistro inflatio et
rugit: multi generent et paties vt plimū melic: a gñatio
ne vel ppter qrtanā seu aliā lōgā egritudine: aut ppter mē-
struoz seu emoroydarū: seu fluxus sang. nariū cōsueti re-
tentionē fact: melacolic. Sex enī san. quā i ipz depurādo
ad splenē trahit: p emoroydes et mēstrua cōuenientissime
euacuat: ad cui retentionē splenis sit opilatio aut inflatio:
seu dīra in eo āpata: et sic ab illis quīs mō retētis hūidita-
tib: resoluti sumi ad caput ascēdētes sepe melacolia effi-
ciūt zc. Et sic si melia vitio splenis puenit p ea q̄ dicta
sunt signa in cognitionē deuenies. Cū at vitio mēris re-
nū intestinoz zc. melia fiat p signa in cognitionē deuenies
super passionē illorum mēbrozū significantia et potissi-
mū vbi cetera mēbra esse sana dephēdas. Et in hoc tam
signa manē q̄ melancolie terminantur.

Quare illi qdā melancolici līati facti sunt: et qualiter
etiam ex his aliqui futura predicunt.

Cap. iij.
Sēnt veteres et maxime antiquus Alexāder et bo-
nus Rasus: qdā melancolicos futura p̄dicere et
euenire q̄ predicūt: et qdā alij q̄ illiterati sunt lī-
terati: sic q̄ in qbusdam sciētijs ad ppositum disputantes
et respōdēt. Cū ego pinaroli quēdam rusticum melanco-
licū vidi q̄ semp luna erīte cōbusta carmina cōponebat
et transacta cōbustione circa duos dies vsq; ad aliam cō-
bustionem verbū nunq; vllū līaliter pferbat: et hūc mi-
hi nunq; didicisse līas aiebant. Cū hoc q̄ Sēntifin. q. de
incantationib: et colli suspensionibus affirmat cū ingt fa-
mosum est multos et multas q̄ nunq; prius līas cognoue-
runt subito līaliter loq; qdā zc. tercio pblematum: pble-
mate pmo: sēntifin. q̄ videt cum ingt. Quidā fuit Marc:
nō poeta fact: melic: poeta q̄ factus ē et hīpse zc. hu-
mori tribuit melic: que vno stare videt ingt: nā sicut vi-
nū corp: variē dīponit: sic humor melic: rōnē hanc nul-
lus acceperat. Alij demonib: hec attribuunt vt Alui. primo
caplo ponit: et hūc quātū pot hōnesti: videt Sēntifin. assen-
tire: et hī p se hēnt ethimologiam hui: vocabulū mania q̄
dicat a martos qd est diuinatio vel a manib: dijs inferna-
lib: q̄ in talib: loq; vidēt demones: vt vaticinari et futu-
ra p̄dicere zc. Cū si hui: pblematis solutio hūc operi
quodā mō sit ipertinēs in q̄ solū qd practica ptinent tra-
ctare mens fuerat. Mē apud vulgares istos qui a nobis ta-
liū causas septissime regrūt muti sumus: et ne accidētū q̄
hoib: pnt occurrere causas nescire videamur dicit pble-
matis. causaz vna satis pbabilē assignare libet: q̄ ex pboz
mētib: elici posse videt: p cui declaratiōe sunt aliq̄ pre-
mitēda. Cū prima suppositio: oēs aie intellectus eiusde-
sunt pfectionis eēntialis. Ista supō est de mēte oīm theo-
logicoz: et etiā elici p̄t a pbo. 12. metaphysice: q̄ spēs sunt
sicut numeri. nā in vltate cuiuslibet numero addita nume-
rum illū spēm variare facit: et ita q̄cūq; pfectio eēntialis
alicui speciei addat: spēm illam variat. Cū scda suppositio
ois intellectus aia cū oī creat sciētia quā vnquā acgrere
possit. hī suppo sunt de mēte p̄la. in thīmeo: q̄ sic p̄suadet

aia intellectus est infima intelligentiarū. 12. metaphysice
q̄ cū oī illa sciētia creata fuit quā de se et respectu sue pfe-
ctionis eēntialis acgrere vnq; possit: tenet argumentū cū
oēs alie intelligentie eiusde spēs intelligent: et in se habeant
oīm sciētia quā vnq; hīc possint: intelligūt enī sine discursu
et p p̄ns zc. Cū secunda suppositio sequit pmo q̄ si
vna aia intellectus q̄cūq; pfecti: opet q̄ alia seu pfecti: i
telligat: q̄ illud nō est rōne sui: cū oēs sint eiusde pfectionis
eēntialis: vt vult pma suppositio: s; est ratiōe melioris
dispois copis vlt alteri: zc. videm: nāq; q̄ vnū corp: q̄to
organa disposita meli: pfectiōes pducit opatōes. Cū se-
quit scdo q̄ aia infusa corpori oīmū que sciuerat videt
obliuisci: patet. q̄ als quicqd vna sciret actualiter: alia q̄q;
sciret: cui oppositū videmus: et hīc patet: cū essentialiter
eiusde sit pfectionis. cū igit vna actualiter sit pfectior alte-
rand p doctrinam vel aliter recuperasse videt: et sic quod
eius obliuioni tradiderat videt reminisci. Ex quo patet vt
sequitur quod oīmū que sciuerat oblita est. Et ex istis sequi-
tur qd nostruz scire est quoddā reminisci: vt voluit plato.

Cū tertia suppositio in pmo instanti in q̄ aia infundit cor-
pori hūc cōiunctioni p̄st vna stella q̄ nō aliūde ipedita in-
fluit in aia illa q̄ in se hēt pprietates: hī est de mēte oīmū
astrologoz: vt in pma pte qdripartiti p̄tolome: p̄bare vi-
det: et p̄suadet q̄ nū sic eēt nō videt rō: q̄re vnus homo ad
vna q̄ ad aliā sciētia pot: inclinaret: q̄re zc. Et ob hoc
astrologi semp in natiuitatib: aliquē planetā obseruant:
quē dñm illi natiuitatis appellāt: a quo talis aia aliunde
nō ipedita pprietates recipit: quas in se planeta talis hē.
Et hanc op̄tionē Alui. sic firmiter credidit. vt velit q̄ per
talē influxum aliq̄ interdū aia talē pprietatē acgrat: p quā
aia tales pducere possit effectus: q̄s stella illa pot: vt q̄ta
sexti nālium declarare visus est: et sic q̄ ex sano egruz face-
re possit et ecōtra plūias nives: et talia quoq; non minus
aia talis inducere q̄ illa stella. Cū quarta suppo intellectus
aia corpore exuta oīa itelligit sine discursu: patet: quia
tunc organa nō habet. q̄bus ad intelligendū impediatur
Ex illa sequitur q̄ sensib: ligatis vt in melancolicis existen-
tibus in extasi maxime ptingit: q̄ aia talis oīa itelligit si-
ne discursu. patet: cū nō plus impediatur q̄ si a corpore for-
ret exuta: q̄re zc. Cū quinta suppo stella q̄ hūc vel illi p̄e-
est aie pot pfecti: suas influētias influere in ipsaz sensibus
ligatis q̄ solutis. patet: q̄ tūc quodā mō agere videt sine
resistētia: q̄re zc. Ex illo sequitur q̄ tūc in tali aia sciētia: ad
quā stella sua illā inclināt: pfecti: infundit: vel aliū quēvis
modū aia talis illā adisceret. patet: q̄ qdlibet agens nāle
quāto cū minori agit resistētia: tūc eundē vel p̄similē effe-
ctū pducendum ceteris paribus pfectius illuz producit.
ergo si talis ceteris parib: influxus agit sine resistētia: se-
quit qd dictū est. Et ex istis oibz patet cōclusio r̄sallis ad
pblema: v3: possibile est melacolicū illitratū literatissimū
fieri absq; eo q̄ ab aliq̄ vnq; aliqd didicerit: vel addiscat
sed p̄nflurū soluz. Ista 2 patet: q̄ vbi in aia melici exitis
in suo simplici eē sicut ligatis sensib: ptingit pur. ipso exi-
stēte in extasi sue stelle influxus opet: multo pfecti: sciētiā
ad quā illa iclinabit iprimet: vt ex dicti patet: quā si a do-
ctore vel aliter impimeretur: q̄ solutis sensib: pfecti: illi
recordari d3: q̄ si doctrināte fuisset imp̄ssa: q̄ posito in esse
sequit q̄ bon: melacolic: de tali sciētia eide p influxū ac-
grita pfundissime disputabit: p̄terea maiorē repugnātia i
cludere videt: q̄ talis stella in hāc aiam et maxime ligatis
disputare q̄ q̄ possit de sano egrū facē: et plūias et nives
inducē et siliā: s; hī est possibile vt ponit Alui. vbi supra: igit
et illud p̄uēti: patet cū auctoritate. Cū q̄ nō oēs talia
sic apphēdūt: p̄tra illos innuit Alui. scda p̄mi. doctrina. i3.
ca. xliij. cū velit q̄ solij rudes ingenij talia abhorrent cre-
dē ingt. illi q̄ sapiētiā diligūt nec negāt eas hī est talia pos-
se fieri sicut negāt rē q̄ est et nō pot esse. Cū ex p̄clūsiōe cū
suis p̄batiōib: sequitur q̄ nō incōuenit tales q̄rū aie ligatis

M7

3a p̄p̄ologos
M6 de p̄lita

4a p̄p̄ologos

5a

9a p̄p̄ologos

sensibus suo manet in esse simplici post solutionem sensuum futura predicere pater: quia tunc anima illa nil apprehendat cuius discursus: et sic tam futura videbitur quam presentia: de quibus non minus perfecte loqui potest: quam de scientia illa disputare. Ex quibus omnibus patet solutio ad problemata. Sed contra istas positiones arguitur quia per eam anima erit ita sciens animam melancolicam sicut post cum sit creata sciens et cetera. Ergo non minus debuit animam melancolicam habere scientiam quam post: tenet argumentum cum ante passionem verisimiliter patientis corpus melius debuit esse dispositum quam post: quare et cetera. Secundo non minus per se fuit illa anima sciens hanc scientiam quam infusa fuit corpori quam quando illam per infusum acquisivit: ergo qua ratione tunc sciens illi oblita fuit: eadem ratione et nunc cum non minus anima liget sensibus tunc quam tunc ut patet. Quare et cetera. Ad argumenta accipiendo: primum hanc positionem duplex est modus scientiam acquirendi: unus per discursum et doctrinam alium per infusum. Et tunc ad argumenta ad primum anima est ita per se sciens sic post et corpus melius dispositum: ergo et cetera. negat contra: quia si anima de se sit oia sciens cum infunditur corpori omnia tamen per massam illam corporis: ut dictum est: obliuiscitur et remanet sicut tabula rasa in qua nihil est depictum: ut inquit Ari. nec nunquam scientiam aliquam recuperat nisi a doctrinante. vel ab infuso unde vno semel quousque modo acquisita scientia dum est in corpore eius bene soluta et disposita sensibus recordatur et non aliter. Sed in tuo rustico melancolico ante melancoliam nunquam per doctrinam nec per infusum fuerat scientia illa acquisita: et per consequens non debuit recordari eius: quod tamen fieri de illa debuit quia per infusum acquisierat patet: quare et cetera. Et per hoc patet ad secundum quando arguitur non minus fuit anima illa sciens quando in corpore fuit infusa quam postquam scientiam illam per infusum acquisivit. Ergo qua ratione tunc fuit oblita eadem ratione et nunc negatur consequentia: quia infusa corpori primo: ut sepe dictum est: sicut tabula rasa remansit. Sed sensibus ligatis dum suo manet in esse simplici non minus remansit informata de illa scientia quam si a magistro didicisset: quod tamen patet non contingit dum primo corpori infunditur. Ex quo per argumentum illud non valet. Et hoc de problemate cui assignate causae post se difficultates non leues trahunt: quod theorizantibus dimitto. Et ad practicam gloriosam transiens hunc capitulo finem ipono.

De signis pronosticis tam manie quam melancolie. Cap. v. Quicquid tam de mania quam de melancolia pronosticari queas: notabis quod sequitur prout ois melancolicus: ut in libello de melancolia praestatur inuicem tribus de causis cura fit difficilis: prima quia maius ceteris humiditatibus comparata propter eius comparitatem resolutioni est ineptissima: et per idem ad benignum non reducit. Secunda quia patientia membra sunt nobilia ut cerebrum: cor et cetera. Tertia quia accidentia talem morbum consequentia sunt difficilia: nulla enim inquit accidentia fortiora: neque molestiora sunt melancolice corrupta: propter quod medici ad curam multi sunt rebelles que causa ceteris videtur peior: quia eorum medicinas fugiunt. cum quo neque medici consilii accedunt. his igitur ex causis melancolie cura fit difficilis. Qui frigida et sicca propterea complexionem habet: et potissimum nigri existens: et extenuatus: quorum piluli nigri sunt: et paucissimi: vene autem stricte: ac semper timide loquuntur: tales in melancolia propter dictam facillime cadunt: et potissimum si studentes continue fuerint: ut plerumque reperiunt. tales enim volentes scientias inuestigare et non valentes: sunt per tristitia melancolici: quia talia faciunt memoriam: rationem: atque intellectum deficere. Nam sicut labor corporeus pessimos generat humores: ita anilabor facit hominem in melancolia venire: unde multi quos amant perdidit ut filios: vel amicos et avari pecunias non sperantes talia amplius reuocare propter assiduum talium considerationem: sunt melancolici. ut ipse videtur et cetera. Multi quoque religiosi propter timorem dei et futuri iudicii suspensionem et ex summi boni cupiditate tamen in continua talium cogitatione profundantur: ut melancolici fiant. Si igitur melancolicos aliquos videris pra-

et charos fieri aut in obseruatione hos in melancolia facile deuenire audacter pronosticabis. Complexiones vero habites calida et sicca cum ventis latis: pilis plimis: nigris: ac grossis et maxime circa pectus: et quae valde sunt mobiles: et irascuntur leuiter parati sunt in maniam cadere et maxime etate decidere: quia ut inquit Gal. tunc sunt melancolici. Et pigres colore albi ceteris difficilius has passiones incurrunt. Extenuati vero brunni et pilosi facile ut Aui. atque Alex. inquit. Cor tunc calidum et cerebrum humidum habites ut inquit Aui. a melancolia facile deprehenduntur: quia cor calidum humores adurescens ad cerebrum madat: et cerebrum humidum existens impressio nem illam facile recipit unde tenebunt spiritus et fit bonum pro melancolia. Ad has passiones ut Aui. inquit trahit maxime dispositiones: et hi sunt quae ante quam dictionem praefere queat syllabas multoties repetunt: et inter hos quos oculos mobiles et facies rubedinis vehemens habent in quorum pectoribus multi sunt piluli nigri atque grossi: quod labia grossa et venas apertas habent. Nam ex his signis quod supra cor calidum: et quod supra cerebrum humidum significat. Et tales ut Aui. dicit: prout apparet sunt ut plurimum flegmatici. Corpora igitur quae dicta sunt in mania: vel melancolia facile casura pronosticari posses: cum ad illam maxime disposita sint: unde Aui. praeparatio inquit ad melancolia leuiter sibi accidit: et maxime si timore infirmitatis et angustia patitur: et eo retineat consuetudo cursus sanguinis aut vomitus. Ad melancolicos autem respectu sexus facilius masculi quam mulieres sunt. Sed si mulieri hoc acciderit ceteris paribus deterior fiet quam in masculino. Nihil est enim quod humori melancolico magis resistat quam humiditas: cum plus per siccitatem melancolici quam per frigiditatem peccent. Cum igitur mulier respectu viri humidior sit valde: si melancolica fiat a forti causa fieri necesse est: et per consequens difficultior sit cura: unde melancolia in mulieribus praesumpta raro vel nunquam curatur. Respectu etatis inquit Rasis: hec egritudo non accidit adolescentibus: licet aliquando accadat pueris et infantibus: senibus et decrepitis. Et hoc videtur in etate adolescentis has passiones fieri rarius quam aliis in etatibus. Clerici si decrepiti melancolici sunt raro vel nunquam curantur. Ideo Aui. melancolia inquit est accensibile decrepitis: id est difficile ab eis remoueri: quia ut inquit paucorum sunt gaudiorum male ordinationis et cetera. Respectu temporis: ut Aui. inquit: hyeme minoratur: et multiplicatur in estate et in autumno et quod excitat in vere. Et hoc est quia in eo dissoluntur humores: et tunc cum sanguine permiscetur. unde pro. tertia affor. de si quidem melancolie et cetera. plures tamen sunt in autumno ut eadem particula illa affor. In autumno vero et cetera. Et hoc quod dicta sunt de tempore ad regionem calidam et sicca et ad artes ca. et sic. applicari quod praestatur. Illi propterea qui subtilis sunt ingenij ut inquit Rasis et multae spicacitatis de facili incurrunt in maniam: eo quod sunt veloties mori et multae praedicationis et imaginationis. Cur sus si timor et pusillanimitas multum tempus habens praesentit melancolicum sexta affor. Et desipiente si quod cum risu sunt securiores sunt. quod cum tristitia meliores eadem particula: unde Aui. Et permixtio inquit rationis magis insolentis est quod fit cum risu et quod est humilior: et deterior est quod est cum agitatione de rixa et audacia. Et in fra ex spiritibus inquit melancolie magis salubris est quod fit ex fece sanguinis. quod ex melancolia nascitur: vel ea cum quod est gaudium. id est quod fit cum sanguine in melancolia permutato. Et alibi: incubus inquit cum caliditate melancolia futura minatur: quia cerebrum calitas est causa adustionis humorum: quod ad eum peruenit et mutationis spirituum in melancolia. Et iterum pedes inquit sanguis repleti si rubei fuerint signum est future melie: hoc enim significat abundantiam grossi sanguinis. melancolici quod sua friguitate tendit ad pedes. Et bonum Rasis eadem sententiam quod ponit. Clerici ubi adeat eius melie solutio non significat. quia si tunc varices supruenerint soluitur mania. Et ideo subdit quod melancolia plerumque soluitur per emorroidas et varices et hoc est quod voluit pro. affor. sexta. maniacis inquit varices et emorroides et cetera. Et in alio affor. melancolici inquit et firenetici et cetera. et egritudinibus acutis: ut Aui. inquit: si mania supruenerit signis digoniosis praeparatur bona crisis futura de nunciat. Nam in egritudinibus acuti accitua fortia supruenerint bonum

ne crisis sunt causa. C Sed quicq in fine egritudinum materialium et pprie acutari accidit melacolia. et est signum moris: et tunc patiens accidit vt recorder mortuis: et mortuorum plurimum interdu: in mania vltimant accidit: et illius tunc crisis significat. C Item in passione melancolica casus appetit: malū vt ingt. Rasis eo q accidit ex sic citate: et fames desiccatur corp. et. vii. Constantinus in libello de melacolia. Qui de die inquit ieiunat: de nocte autē vigilat in melacolia facit cadit. C Item in mania disinteria ydrops aut extasis boni. affozimoz sexta. Item mania vel melacolia confirmata rarissime vel nunq curatur. C Alii bonus alexader: festinare ingt oportet icidere passionē maniacā. diurna enī et ei mutata nā in peius icurabilis pene efficit: et non minorat: sed remanet talis: et per tēpora circūit ipsa facit. et idē affirmat Alii. cū ingt. Oportet vt cura ei fieri incipiat anteqz confirmet: qui facilis est a principio: et parua et difficilis cū est firmata et habitata ideo difficulter remouet: cū quo patiens min⁹ obediūt et. C Et ex his patet cū ad patientem tuū pueneris quantum ad cure possibilitatem pnofticari debeas: plura itaqz habes p q de futura mania vel melacolia pnofticari poteris ac multa qz p q his factis de fine pdicere quicqz scies. Et in b caplm de pnofticis ipfari finem recipit. C Qualiter in cura manie atqz melancolie tā sang. qz coleri. fit fienda flebothomia. qualiter qz et cū quib⁹ sit digerenda atqz euacuanda materia. vj.

On est melacolicē passiois: vt in pnofticis habui si cura differda: nā sicuti camini parietib⁹ ex continuo fumo cōquifita nigredo nec scopā nec aliq cū instrumento amoueri pot: sic nec per medicinas illas quātas fumi melancolici in corpore quouis modo confirmata. C Eler igitur ad talem curam accedas quam si canonicē facere cupis pprias causas inuestiga: et an p proprietatē an p cōtatem fiat. C Si sang. in causa esse cognoueris siue ex nutrimenti abundantia: siue ex menstruorum siue emoroidarū retentione. aut minutione solita fiat: statim flebothomia fienda erit de saphenis pmo. et maxime si mēstruoz vel emoroidarū retentione fiat. C Si illa puocare potes nūq supra. In sequenti vō die ex nigra: et vbi magna esset repleto post dies aliquot aliq ex cephalicis icidat: ac illa potissimū q partis capitis grauamina magis respicit in q casu frontis venas flebothomare qz pderit: vt ingt. Mesue: q subdit q applicare sanguisugis narib⁹ oi pmixtioni cōfert in casu illo. vii. l. Rasis. Et comperit ei flebothomia frontis ingt: qz b sola extinguit ei maiore partem hui⁹ morbi: laudat itē flebothomia vne nasi. et antiquus Alex. frontis flebothomiam sūme qz laudat. Et vbi nec menstrua nec emoroides fluere psueuissent: vbi repletio bñ magna foret ex sola nigra flebothomia copiosa sufficeret: vbi autē etas vel aliud flebothomia phibeāt vto sis vtire. C Deinde sang. modifica ac adustionis feruore extiguas: qd sic facies. Accipe sirupi acetosi simplicis. 3. i. sirupi vio. 3. s. aq endiuie: aq lupul. aq buglo. ana. 3. i. in vice vna dabis in aurore: reiterado totiens qz eqta mā videat. C Vel sirupū hunc facias in hoc casu. p ciosissimuz: qui. 3. succoz boraginis buglose violarum et endiuie añ 3. vi. succi pomorū redolētū lib. j. succi fumitterre. lib. s. hos autez succos accipies residētia facta: qbus adde aq buglose: aque endiuie añ lib. i. s. cum qbus misce floz nufaris violarū camedreos scolopēdrie capilloz ve. ana. m. j. prunoꝝ numero. xxv. polipodij. 3. i. s. buliat oia fir: et in fine decoctiois epithimi. m. i. s. adde. successive coles: et cū libris. iiii. s. succchari sirupus fiat aromatizat⁹ cū reb⁹ in frascriptis cōquallatis. Accipe corticū citri. 3. i. s. ligni aloes cāphore. añ. 3. i. ossis de corde cerui. 3. ii. de tali sirupo 3. i. s. p vice dabis: cū q aq endiuie. 3. ii. aq buglo. 3. i. misce toties reiterando q mā digesta videat. C Prius b leue solutiū dandi erit in forma potabili. accipe mane granate. 3. ii. aut cassie bñ pguis. 3. i. dissoluant cuꝝ decoctione

prunelloꝝ ordeī capilloꝝ veneris: tamarindoz floꝝum boraginis buglose: scolopēdrie: ligritie: passula. et epithimi māna: vñ cassia dissoluta cū ea misce. cōfectiois amech. 3. ij. sirupi viola. 3. i. et fiat potus. C Adic nota q si confectione amech eo modo q d scribit Mesue fiat solū. 3. ii. sufficiūt. Sꝫliter apothecarij faciāt: nescio: qz sepius. 3. ii. p dosi vna dare opz: et tūc circa b caut⁹ esto. Credis enī sepe medicīne dosim debitā exhibuisse q non fuit. sed est apothecarij defect⁹: mān cōmouet: et nō educit: qd in oibus malū est: in melacolicis nihil peius. et tō quātā faciat operationē ab apothecarijs inuestiga: et sic cōueniēt⁹ eā dosare scies. C Si potionē delicatā satis velis: accipe siru. viola. 3. ii. aq endi. 3. iii. aq buglo. 3. ii. in. b. 3. s. diagridij in petia rara ligati bulias sepe expssione faciēdo. Et b totum p dosi vna et potu tribue. C Ego als in isto casu cū dimidto ciati aq boni fontis: aut boni putei diagridij. puluerizati. 3. s. exhibui succcharū p libito cōmiscendo. hoc enim gratiose sumit: et bene ac suauiter opatur. C Bon⁹ alexander tātaz in lapide armeno pidentiaz habuit vt passiones oēs ab humore nigro exites: et pcpue melacolicos cum eo posse curari crediderit. Mā g ante ipsū fuerat in casu isto ei loco elleboro vñ sunt. qd ait periculosū eē valde hūc lapi. aut sanctissimū q quinqz geses lor⁹ sine molestia humore melancolicū educit. et a. 3. iii. vsqz ad. v. de eo dābat. Illulas itez ex eo et verapigra psicebat. hinc etiam. Mesue euz plimū cōmedat. de quo vt docet a. 3. i. vsqz ad j. s. secure exhiberi posse ait. Et ego in bono Alex. cōfissus qui eū tantū cōmedat: sepiissime eo vsus sum: et diuersimoz de qdez. et deo duce in eius exhibitione nunqz fraudatus extui. C Euz igit in b casu maxime cōueniat: accipe de eo 3. ij. croci. 3. s. macis. 3. i. fac pul. quē cū aq modico succchari mixta pro dosi vna dabis. C Vel sic. lap. armeni. 3. s. fumes pparati sene: epithimi añ. 3. i. 3. croci. 3. s. macis ana. 3. s. tartari. 3. ii. fiat puluis quē veluti pscriptum cum aq dabis. C In casu qz nro q ifra scribit cōfectio mirabiliter valet: q sic sit. prunoꝝ numero quot libuerit accipe: q decocta in aqua pistent: dehinc ad orale passent. pastā vō referua. successive accipe vio. capil. vene. camedreos scolopēdrie floz borag. buglo. ana. m. i. polidodij. 3. ii. agari. 3. ii. sene. 3. i. s. ligritie. passul. añ. 3. i. conquassent: et in aqua bulliat in q pruna decocta sunt: et sine decoctionis addat epithimi. 3. ii. s. fiat decoctio: de q successive mediocris si at expssio. C Deinde accipe cassie bene pinguis lib. i. Et si magis delicatū volueris loco illius cassie pone li. iiii. mane cū pauculo decoctiois: quā vis illaz dissolue: et ad partē reserua: successive accipe lib. ii. succchari: et cū decoctioē que remāte fiat sirup⁹ q cū clarificat⁹ remanet ad spissitudinem sirupoz decoquat⁹: et dū sic decoquit in petia rara ligatas res ifrascriptas bulire facias: accipe diagridij. 3. j. s. macis. 3. j. ligni aloes. sandaloz muschate linouz corticū citri. añ. 3. s. musci. 3. s. conquassentur et in petia rara ligent: que dum in prescripto sirupo bulierint sepe exprimantur. Cūqz sirupus iste dbite coctus fuerit misce cū eo cassiā vel mānā illā extractaz: paste vō prunoꝝ lib. j. radicis yreos. 3. iiii. et fiat in forma opiatoꝝ cōfectio que pōderet successe: siue: et pro qlibet li. pone lap. armeni poplime lori. 3. x. et dosi huius sit. 3. s. fm tñ varietatē corporis variabitur etiam dosis. potes electuario ille sine armeno lap. vñ cuius dosi tūc sit ab. 3. f. vsqz ad. i. Et huius electuarij laudes in vnuz concludaz ad oēs egritudines melacolicas valet. est enim gustui delectabile: et sup oē aliud electuarium suam operationē sine molestia suauē efficit: potes hoc electuario loco amech confectionis in quibuscūqz tuis potionib⁹ vti: et vī debis qz suauiter operabif. C Qz si bolū facē libet. accipe confectionis amech: vel pntis electuarij. 3. f. et cū succaro bolus fiat deauratus. Et si in formā solidam confectionem habere libet. Accipe lap. armeni preparati. 3. i. cinamomi croci spice assari carpobalsami ligni aloes squinanti. añ. 3. j. folliculoꝝ sene. 3. ii. f. succchari. 3. x. dissoluat i aqua

buglo. cū quo misce paste radicis preos. 3. j. 8. z cum prescriptis cōfectio fiat per bolos: cuius dosis sit ab. 3. 8. vsq; ad. 3. vj. C Si patiens tunc pillulas pōdigeret pillularum de fumo terre Nicolai vel Indas: Mēseue aut de lapide lazuli: aut de lapide armeno dabis. C Sed auisatus semper esto: vt hī peroprime sint abluti: z cum hoc sint bene cogniti: falsificari enī nocent multum. Si autem tibi vna euacuatio nō suffecerit: materiam: vt pus digerere: euacua quoq; C Dabes igitur modū adustum sangui. digerendi: euacuandi: consimiliter per que colera pariter in maniacis peccati. digerere z euacuare poteris: z sic capitulū presens ad illa duo pposito seruiet. Sed z ipsum de flebotomia veluti de digestiuis ac solutiuis taz maniacis coleram in toto vel in capite solo peccantem q̄ in melancolicis seu maniacis vitiosam effectam cōmune sit. circa flebotomiam alia erunt consideranda. peccans enim colera nō nisi iuuenibus venosis ac robustis fienda erit flebotomia: q̄ tūc lata fieri debet. C Si subtilis sanguis egrediat: tur: illico refrigerendus erit. C Unde Alii. Si flebotomias ingt z sanguinē sūtile iueneris eū nō remittas: ppter hoc quoniam multotiens in ea pcessit subtilis z c. peccante supple colera: C Mēseue vō vbi in melancoliam seu maniam flebotomia fieri iudicabat: vbi aderat sanguis abundancia. pmo de nigra. scdo de basilica in passione melancolica. f. fieri minutione faciebat. In mania vō in qua supple sanguis adustus peccata basilica pncipium sumebat successiue: a nigra: deide a saphenis: z vltimo a venis frōtis. C Tu aut si flebotomiam iudicaueris fieri ad illam requisita considera: quia tibi in mente varie intentiones oriuntur: sū quas tā venarum respectu q̄ quantitat. sang. flebotomandi intentio variabit. Et sic habes qualiter cura manie atq; melancolie tam sanguinee q̄ colerice sit fienda flebotomia: ac qualiter z cum quibus materia sit digerenda: euacuanda quoq;.

C De pulueribus atq; pfectionib; q̄ in cura manie tā sanguinee q̄ colerice pueniunt. Cap. vij.

Quia in presenti capto describēda sunt que int̄ sumpta dispositionib; pscriptis cōueniūt: cor atq; cerebrū cōfortant z spiritū ei clarificando patientem letum efficiūt: in quo casu puluis infrascriptus maxime puenit. qui accipit q̄tuor se. frigidor. 3. 8. seminis endiuie. se. acetose. se. ozimi gariofilati. añ. 3. ij. corallorum ru. beorū iacinctoz añ. 3. i. 8. margaritarum. 3. iij. radicis tormentille: cardamomi: doronici: cinamomi: karabe: sirici crudi añ. 3. i. cortici citri. 3. ii. 8. limature auri z argē. añ. 3. ij. fiat puluis z cū eo p libito succharū misce de quo cum aq̄ buglo. mane stomacho vacuo. 3. i. patienti detur. C Aliū itum facias: q̄ R. endiuie siluestris buglo. vñee sandal. al. limature eboris spodi añ. 3. i. doronici: cardamomi: limature auri z argenti añ. 3. ij. iacinctoz. 3. i. 8. coralloz ru. sirici crudi añ. 3. iij. cinamomi margaritarum añ. 3. ij. fiat puluis cū p libito succharū adde: de q̄ vt prius coclear vñi dabis cū aqua buglo. vbi tñ estas: z colera essent incēsa valde cū aqua accedule ipsam exhibere posses cū. 3. j. istoz pul. z lib. i. succhari: cū aqua accedule vñ buglo. dissoluti p bolos facere: z eet res delicata z utilis valde. C Mel cōfectionem infrascriptam acci. que accipit se. ozimi gariofilati mellisse sticados ros. ro. se. peōie doronici iacictoz añ. 3. i. sirici crudi añ. 3. iij. karabe coral. ru. ligni aloes añ. 3. ij. zedoarie ossis de corde cerui añ. 3. 8. fiat puluis de q̄ accipe. 3. i. 8. succhari al. li. j. q̄ cum lacte quattuor se. frigidor. cum aqua buglo. extracto dissoluat cum q̄ misce cōferue ros. 3. i. 8. paste radicis buglo. 3. i. z fiat cōfectio in morsellis. de qbus vñum per horam ante pastum patiens tunc accipiat z si vult parum aque buglo. bibat. C Mel hanc facias quam in hoc casu mirabilem adinuēni. z ipsa accipit iacinctoz margaritarum añ. 3. ij. corticū citri gari. cardamomi: doronici. se. acetose. se. peonie. coral. ru. spodi: sandal. al. terre sigillate: vñee: zedoarie: si

rici crudi añ. 3. i. limature auri z argēti: ossis de corde cerui añ. 3. ij. ambre. 3. 8. musci. 3. 8. ex his puluis fiat de quo accipe. 3. ij. succhari. al. li. ij. dissoluat cū aque buglo. pti bus duabus succi maccianoz parte. i. acetositis citri seu accedule parte. 8. z fiat cōfectio in morsellis: qbus veluti ante scripta vtire: z qua libuerit hora. C Mel hanc facias cum q̄ adiūate deo cordis tremorem antiquū curau: et ipsa accipit succhari al. lib. ij. dissoluatur cū succi macia. partibus duabus: succi accedule: succi buglo. añ. partes. j. cum quo postea pone cōferue ros. lib. 8. paste radicis buglo. 3. iij. tantū decoquant q̄ ad opiatorū formam deueniat: z cum infrigidari incipiunt vel ipsis infrigidatis pone cum eis ex speciebus imediate descriptis. 3. iij. lapidis arment bene loti. 3. iij. z fiat electuariū: cuius dosis sit. 3. ii. vel. iij. per horas. ii. vel. iij. ante prandium. post si libet parum aque buglo. bibendo. C Mel facias sic: succhari albi lib. ii. accipies: z ipsum cum aqua buglo. dissoluat: cū quo misce paste radicis buglo. lib. i. cōferue ros. 3. iij. z coquantur ad opiatorū formam. Lūq; infrigidari incipit vel infrigidatum fuerit addant specierū infrascriptarum. 3. iij. z fiat electuarium de quo semp ante pastus p horas duas 3. ii. vel. iij. dato. Peccate itaq; sanguine vel colera qui dīcti sunt pul. cōfectis quoq; mirabiles inuenies. Et sic ad ea que extrinsecus applicanda sunt amodo venies huic capitulo finem impono.

C De balneis epithimatis vñctionibus verberibus et cauterijs que in cura manie atq; melancolie tam sanguinee q̄ colerice conueniunt. Cap. viij.

Amor melancolicus quicūq; ille furit magis per hīccitatem peccat q̄ frigiditatem: cui causa in omni melancolia passione vt oēs auctores voluerunt humectationi plurimū intendendum est: plus tamen in vna q̄ in alia: z sic q̄ per sanguinis aut colere adustionem sit humectatione maiori indiget q̄ alie. Et hī sunt de qbus. Alii. loqur cum inquit. Et can. quidē curationis melancolie est vt puenias vsq; ad vltimū in humectatione z c. Et. Rasis affidna inquit balneatione melancolicos curo. Et infra. multiplicatio balnei est cura huius flebotomia igitur z purgationib; vt supra debite factis bis in die paries balneū intret: mane. f. per tres horas ante prandium: sed vt per prius beneficium ventris habeat pcurabis. Et vbi natura pigra foret clisteri lenitū vtire. post aut prandium per quattuor: aut quinq; horas balneū iterato intret: z taz mane q̄ sero a quarta parte hore vsq; ad integram in balneo ipso stare pōt: plus tamē aut min⁹ sū q̄ in eo accidit cōplacencia: nullus tamē vt in libro de tabe vltimo capitulo inquit Gal. repleto stomacho: aut ipso inuito balneum vñq; intret. C Conueniens itaq; balneum ex hac fiat decoctione. R. foliorū salicis vitis al. vñfere foliorū violaz: folioz cucurbite z lactucarū foli. nenufa. z violarū ordeī excocti cati ana. m. ii. camomille mellilori añ. m. i. ex his p balneo dicto fiat qua hora ingressus sit tepida: z sit tina discooperta: z caueat ne patiens in eo sudet. Lūq; egredietur ericetur cū petia molli: z si lectum intret ne sudet leuiter eum cooperi: dehinc spinam z totum pectus ex vnguento infrascripto: si libet inunge. R. olei amigdarum dulciū. 3. i. olei viola. 3. iij. pinguedinis porci masculi recētis. 3. i. 8. cū modico cere fiat vnguentum quo vt supra fiat inunctio. C Et quia illa species manie a superflua tam epatis q̄ cordis caliditate plurimū accidit flebotomia z purgationibus pmissis: vt dictū est cor z epar in frigidāda erūt: q̄ cōuenientissime p epithimata fiet: que per horam ante pastum fieri debent: z hora qua cibus assumendus est remouenda sunt. C Epithima igit p epare. R. aque endiuie. 3. vj. aque ros. 3. iij. aque lactice: aque cucurbite añ. 3. ij. 8. aceti. 3. i. 8. sandal. omniū. ros. rube. 3. i. caphore. 3. ii. fiat epithima epati. C Pro corde autem epithima. R. aque ros. 3. vj. aque buglo. aque viol. aque acetose añ. 3. iij. sandal. omniū coral. vñiusq; ros. rubea.

añ. 3. j. spodij. 3. f. croci. 3. j. ossis de corde cerui. 3. f. fiat
epithima cordi: et ubi magna adesse flegma: cuius ca coles-
ra seu. san. adurit in h. epithiate aceti fortissimi. 3. j. adde:
non solum in casu illo corpus totum est balneandum: sed
etiam caput p sepe: et maxime existens vigiliari instantia.
Unde rasis melancolie sue manie inquit a caliditate et
siccatate puenientis cura est homectare caput per prius
igf ipm abra di facias: et mane cu egreditur balneum et se
ro cu lectu ingredit ex decoctioe pscripta lauare. Et ego
als in hoc casu hac decoctioe vsus sum: que caput hume-
ctat. et somnu inducit. R. flor viol. nenufa. corticu papa.
al. añ. 2. ss. j. camomille mellilot añ. 2. ss. j. folliculor sene.
3. ii. quassent: et fiat decoctio cu qua caput ablue: debic
si vapor ascensu timeas: ex oleo ro. modico aceti addito
vertex frons atq; tempora liniat. Et si vapores non time-
ris ex oleo vio. oleo de nenufa. cu lacte mulieris que pu-
ella pepit: sit quassatis predicta loca capitis illinas. Et
si paties tuus caput catarrosum seu repletu habuerit talia
nuq; facias. Cursus ubi paties tuus: ut sepe pigrit ma-
te dormierit: aut dormire no possit: supra ad tractatus de
sabarra vade. Is eni te qualr et qb? talis isomnietas amo-
ueda sit edocebit: de quo follicul? semp esto ut in casu illo
nihil isomnietate deterius. C Sed ut his que ab extra
applicada veniut aliqn sine impona: cu pscripta no p-
runt iubet Rasis bonum melicu corrigi sepe verberari: qz
p hoc liberant interdū ut ait. C. si no plus verbera qz
alia pdesse cognoueris cauteriu sup comissura capitis ad-
os vsq; penetras fiendu erit eo i loco in quo. s. medius di-
gitus attingit palma sup radicez nasi posita et manu super
vertice extesa: et tale cauteriu p menses aptus teneri debet.
qd oib? ab auctorib? comendat. C. Neq; alr sit cauterium.
ut ingt albucasis: qz tñ sup osse tenent qd aliq eius spissi-
tudo coburrit. deinde qd ex osse adustum fuerit abraditur
C Alij adhuc tñ cauteriu tenent donec in osse fortis im-
pressio fiat: sic qd ad qzitate mediocris auellane de osse il-
lo i rotunditate cadat. has eni cauterij sps vituperat ibide
C Sed ego pilio cuiusdam magistri luchini in arte nostra
vin expulsiui cuida nobili mulieri mania in sabaudia
talr fieri feci potetiale cauteriu i illo loco positu ad quat-
ratem vnt? ducati escara fecit: qua per butyru supra posi-
tum amora craneu discooptu remansit: de hinc luna existi-
te ppe punctionez eu vsq; ad dura matre trepanari feci.
tunc eni plusq; alio tpe cerebri distat a craneo: et amoto
osse foramen illud p mensem apertum stetit: et nobilis illa
domicella curata remansit: qd p p annos duos mania su-
erit. ibi eniz nullus est timor: et piculu nullu: quare auda-
cter similez cura facite pmissis purgatiobus zc. qz vobis
adiunante deo bñ succedet. Et hoc de balneis epithimati-
bus vncionibus verberibus et cauterijs que in cura me-
lancolie atq; manie ta sanguinee qz colerice pueniut.
C De rerum sex non naturalium regimine in cura manie
atq; melancolie: tam quoq; colerice qz sanguinee observa-
do regimine.

Capitulu

ix.

Edicinalibus descriptis ad sex reru no naliu regi-
men qd tibi est in omni visitatione necessariu veni-
endo. C. Aeris igit ad humidu magis qz ad frigidu
declinante paties in habiter: quez si naturalem non habes-
as. Ex redo lenibus herbis suis cu floribus ac folijs quer-
cus: salicis: vitis vinifere: et similibus papimenu substerne
qd ex aqua et aceto irroare quoq; poteris. Et pro posse
vt odoriferus fit facito: qz vt ingt. Aui. odores boni hute
passioni maxime pueniut. Sit camera luminosa atq; cla-
ra. vt Rasis ingt: nec sint picture: qz alienatu ad insaniam
ducunt. De nocte igit pntue lumen in camera teneat: ni-
mū eni melici terrent ex tenebra. C. Exercitiu laboriosum
nullu faciat. qes eni magis sibi puenit: hora tñ qua surgit
lenes tori fieri possunt fricatioes. Sonus qz maxime pue-
nit zc. vt Aui. ingt ex puenitioribus curis melicoz. C. si
isomnietas fuerit cu balneis ta toti qz capiti: vt in pcedē

ti capilo dictu fuerat nam inuabit: et qd maxime puenit ex
decoctionib? illis caput embroca. C. el lactucas comitas
sup eu pone: qz vt ingt Rasis alienatione refrenat: et so-
mnū inducit. C. si fortioribus opus fuerit a caplo de sa-
barra vt dictu est succursum habe. C. Et ut pposse tuum
maniacu tene. nec solu vnqz eu pmitas: qz in hac egritu-
dine no inuenit res pelor. vt ingt Rasis: qz esse solitarius
et ociosus: et res pntes pteritas atq; futuras pmeditari.
Cu his itaq; aiaz in pfundas cogitatioes submergi non
sinut: diuertendus est: vt esset scaco ludus colloza delecta-
tia catationes infra musicalia et filia. vnde fert. C. Oseum
q tonos aduenit sepius dixisse me ad puiua sepe impa-
tores intrat: de me vt se delectet et gaudet: s; ego de iphis
dlector cu eoz aios d ira ad pace mutet: de tristitia ad leri-
tia: de timore in audacia. si g artificia composita et tonoz
mesura i mutadis ale vitis sunt vtiosa: qz magis faciet
in infirmitate sedada. C. et ex cuz ismo: vt Rasis ingt: ho-
mies stare debet: q vice vna eidē timorē iniiciat: vice alia
bladiant: et que no bñ seu recte logt sibi g rose demostrent
delectabiles vestes iduat: anulos cu pciosis lapidib? i di-
gito ferat. Jocalia pciosa spiciat p sepe: et a cogitatioib?
in qb? ita se firmat p parias fantasias diuertat. C. Et qz
mania de qua est sermo ppter retentione spmatis ta in mu-
liere qz in viris abstinentib? sepe accit: colore iterdu plimuz
iuuat. at cu fido: seu cu fida socia cuz qua pfident loq atq;
comozari. C. veter qz die suu officium faciat pcuran.
erit: et ubi pigra na fouet lenitiuū clistere facito. C. Cuiat
sobrie: nec vnqz stomachu cibo repleat: pstat eni vt tribus
in vicib? māduret qz duab? tato tñ pro vice minus. Maz
vt ingt bonus. C. Desue. Nihil qd huic passioni deterius
qz corrupta digestio: cibū supra cibū indigestu ponere.
Libarijs igit bonū humorē generatib? vtaf. na cu his so-
lu et assiduatioe balnei Rasis curat melicos: plus igit ex
farina orde puenit: ac oz. ipm decoctu: et successe tamē
sati. Est eni cib? huic passioni puenitissim? lactuca itez
atq; cucurbita bluis spinachia atq; borago. bug. qz patie-
ti mo ubi antiq fuerit passio: aut ipe fuerit debilis. C. Car-
nes no pueniut. Si igit vande fuerint sint agnine. qz Ra-
sis sume laudat: aut caprine: seu lactatis vituli. Eueniunt
gallinar pulli ac ipse galline iuuenes q carnes exile cum
cucur. seu lactu. aut. iij. se fridis petia rara ligat: alterent.
C. Et i suis salamentis acetu ras plimū comadat. imo pci-
pit cu paties dormitu vadit: q de eo sumat in potu: et ma-
xime si passio iueterata fuerit: ascensum eni vapor ad ca-
put phibet: et colere atq; sang. feruore remittit: et hanc ob-
caz pomū granatu puenit: ei? qz vini: succus acetose: pa-
nis cuculi: ribes citri acetositas: atq; citraguli et berberis
et si cu his zuccaru miscueris nihil supra. C. Et piscib? co-
ueniunt lucij: agones: truitale: pgie: tenali: et stuligiones
parui quoq; petrosi marinoz pisciu electione hic non po-
no cu mihi sint incogniti: et hi pisces poti? in aq qz sartagi-
ne: decoquant. C. Et fructib? nuces: et auellane dimittat
ac fruct? oēs stiptici: qz frigidi et sicci pira coctana: nespil-
le: cornalla: sorbe et filia. Et iter oēs fruct? ficus rasis phibz
huore eni subtilē generat q facile adurit. Et cum multipli-
catio humoris flegmatici. vt ingt Rasis: patientem liberet
a cogitatioe melica: fruct? oēs: vt ita dixerim: flegmatici
patiēti nro pueniut: modo stomachus illos digerere pos-
sit: vt sunt pruna: cerasa: melones: cituri: anguria: poma
padisi et filia. C. Cuiū moderate def: qz vt ingt Rasis. ipm
est melancolie ppariu: et non est res laudabilior eo. sit ergo
albu debile vel rubeu bene claru inter dulce et acerbum
mediocre cum aqua bug. limphatus: vel aq simplicis boni
putei: aut boni fontis in qua si quatuor se. frigida quassa-
ta: et in petia rara ligata bulierint boni esset: et si potes fue-
rit in eo semp cadentis auri frustuz extinguat. Et hoc de
rerum sex non naturaliu in cura manie atq; melancolie ta
colerice qz sanguinee regimine obseruando.

C. Quall? melia fecalis digerēda sit euanda qz. Cap. x.

E

Ex sanguine melia naturalis nuncupatur: quod ut supra est dictum est sepe hanc passionem melancolicam efficit et per adustionem non naturalis facit maniam in quo casu: ubi cetera consentiunt cum ut ita dixerim pars sanguis videatur a flebotomia inchoandum erit: ut voluit noster Avicenna. Oportet inquit ut secundum omnem dispositionem a flebotomia incipias: nisi timor vehementis debilitatis affuerit. Et subdit quod contra antiquos quosdam esse videtur quod si flebotomias et inuenias sanas, subtilem non retineas ipsum per hoc: quia multoties precedit in ea subtilis ratio. Superfluitatibus igitur prime digestionis emissis in hoc casu secundum doctrinam boni Avicenne de cephalica lateris magis aggrauati primo minutio fiat: et ubi secundatione facere oportet nigra tunc incidenda erit: cuius oppositum in melancolica passione: que vitio sanguinis provenit: fit ut in tractatu isto capitulo sexto superius habuisti. Tunc si tunc sanguis in epate abundare cognouisses: talis secundatio de saluatella tibi corrodente fiat: et si in vasis: nunc una nunc alia icidat saluatella: circa vero finem si emoroides quouis modo posses puocare. aut menstrua: nihil: supra: aut ubi non venas pedum incidere putile fiet: et sic modum habes quasi scienda sit stomaia. Circa vero materiam si illa minoranda censueris accipies cassie. 3. j. aut electe mane. 3. ij. quam cum decoctione cuscute capil. ve. flor. borag. bug. vio. camedreos: ligrities passulaz: et epithimi dissolue. 3. j. sirupi vio. addendo fiat potus quem in aurora: alia sine custodia infirmo tuo prebe. Ad minorata materia: si residuum digerere volueris cave ne in principio forte puocans exhibeas. Tale autem materia ad vias ductu strictas ducens sua grossitie ibidem opilatione causa retinet quod maioris summationis ad cerebrum causa foret: et sic augetur passio. facias ergo sic. accipies oxymellis simplicis. 3. ij. sirupi vio. 3. j. aque bugle. 3. iij. aqua scolopendrie: vel flor. sambuci. 3. ij. et duabus vicibus clarificetur: de quo totiens dabis quod educationi tibi materia videatur preparata. Dehinc accipies cassie. 3. j. aut manie granate. 3. ij. quam cum prescripta decoctione dissolue: cui postea confectio ne amech. 3. ij. adde sirupi vio. 3. j. et fac potum quem per duas horas ante diem cum debita custodia tuo infirmo prebe. Mel accipe. 3. iij. epithimi: mellis dispumati. 3. ij. infundant in modico decoctionis flor. bugle. flor. borag. vio. liquiritie sticados camedreos et passul. Cumque horas decem in infusione persteterint: fiat fortis expressio: cui qua. 3. i. cassie vel manie granate. 3. ij. misce sirupi: aut violati. 3. i. et fiat potus vel loco epithimi tres folliculorum sene dragmas infunde: et fac ut prius. Mel aliter accipe corti cum mirabo. indorum. 3. f. corticum mirabo. citri. 3. ij. infunde in aqua lactis: et hora. x. in infusione dimissis fiat fortis expressio. Tunc adde cassiam vel maniam distemperatas cum decoctione ante scripta et viol. sirupum et pul. epithi. 3. f. 33. grana. iij. et fiat potus. In formam pulueris accipies folliculorum sene. 3. ij. epithimi. 3. i. cinamomi. 33. anisi. 3. f. tartari. 3. ij. f. zueharum quantum libet: et fiat pulvis quem cum aqua lactis prebe. Mel 3. i. pullularum indarum. Mel infra scriptum bolum: qui accipit confectiois amech. 3. f. et cum zuehara bolus facias. In hoc quoque casu confectio de lapide armeno: supra capitulo sexto de scripta mirabiliter convenit: et eius sit quomodo libuerit usus. Conueniunt et plura alia illic descripta. Quod si vltimus materiam digerere volueris cum sirupo magistrali illic descripto peroptime fiet. Mel sirupo domini Anselmi. ytre. qui. 3. f. se. endiuie mellisse: ozimi minoris. aff. 3. ij. radicem yreos. 3. v. buglo. 3. iij. f. foliorum mellisse. 3. ij. polipodii. marati. aff. 3. vj. conuassentur. super quas aque. lib. viij. proijce. succi macianorum dispumati. 3. i. f. et lib. iij. zuehari fiat sirupus cum quo et aquis appropriatis materia convenientissime digeratur. Mel facias sic mellisse. 25. ij. accipies. buglo. vero sticados: camedreos: scolopendrie: flor. boraginis buglose capil. vene. aff. 25. i. liquiritie passul. aff. 25. i. f. se. endiuie. se. lactuce: quattuor se.

frigidorum. aff. 3. i. conuassentur et buliant in aque rosae. aque mellisse: aque buglose. aff. lib. ii. f. vsque ad consumptionem medietatis: in fine autem adiungantur 3. ii. epithimi: quod una solum ebullitione buliat. Dehinc coletur: cui postea addatur succi mellisse lib. ii. succi buglo. lib. i. et cum lib. iij. zuehari. et 3. iij. acetii passulati fiat sirupus: cuius quo et appropriatis aquis materia digeratur: quam postea cum prescriptis in hoc casu solutivis: aut cum his que supra in capitulo sexto describuntur educes.

De pulueribus ac pfectionibus que in cura melie a fece sanguinis causate conueniunt. Cap. xi.

Superest pulueres atque confectioes que fecalis melancolie malicia corrigunt describere. Quarum prima accipit cinamomi electi. 3. ii. cardamomi ozimi gariofilati: corall. rubre. terre sigillate: been albi et rubei vsque ad rasuram eboris aff. 3. i. sirici crudi: margaritarum: aff. 3. iij. limature auri et argenti aff. 3. i. croci. 3. f. musci. grana. i. fiat pulvis quem cum quantolibet zuehari misce: quo stomaia vacuo cum aque buglose aut mellisse: aut vino optimo: aqua buglo. limphato vtere: vel de pul. illo. 3. i. accipies. zueha. vero al. lib. i. et cum succi macianorum: et aque buglo. equis portionibus dissolue: et per bolus confectio nem facias: quorum vnum per horam ante pastum dabis.

Mel confectio nem domini Beniculi facies cui tantam fidem habuit ut crediderit ex eius vsu omnem melancolicam passionem remoueri posse. Et ipsa accipit cinamomi liquiritie rase se. cucur. melonis cucumeris citruli. aff. 3. i. pinearum infusarum in aqua calida passul. aff. 3. i. histicosum. 3. f. se. zuehari candi. 3. i. nucis musca. gar. ligni aloes masticis blace bisantie sirici crudi reubarba. electi. aff. 3. ii. folij been al. et rub. se. ozimi: gariofilati zedoarie. bononici calami aromatici cardamomi aff. 3. i. spice crocinacis aff. 3. f. femi. anisi. feniculi corticum citri. aff. 3. i. f. ossis de corde cerui: margaritarum granatarum fragmentorum saphiri limature auri et argenti corall. rub. aff. 3. i. sandal. alb. et rub. aff. 3. f. zuehari. lib. iij. dissoluatur zueharum cum aqua borag. bug. et maxime in estate. Et in hyeme poteris dissoluere cum vino optimo: et aromatizetur cum ambre et musci. aff. grana duo: sed in estate sufficit granum vnum. Et fiat confectio in morsellis de qua per horam ante pastum dabis: et qua etiam hora libuerit. Et si speciebus in pul. vti libet cum eis zueharum pro libito misce et eo ante pastum vtere.

Mel hanc confectio nem facias que accipit ligni aloes macis folij terre sigillate been al. et rub. corall. rub. kara. be. femi. ozimi gariofilati. 33. piperis longi aff. 3. i. rasuram eboris sandal. citri. corticum citri. aff. 3. ii. margaritarum. 3. iij. iacinctorum smeraldi granatarum ossis de corde cerui aff. 3. i. sirici crudi. 3. f. limature auri et argenti ana. 3. f. musci grana. j. ex his pulvis fiat: quo pro libito vtere. Et si confectio nem facere libet: accipe sete in grana tincte lib. f. quam in lib. i. succi macianorum facta residua: et aqua ro. tantundem infunde: et sic infusam per diem naturalem dimitte. postea calefiat et fortis fiat expressio cum qua lib. i. zuehari dissolue: et per bolus confectio nem facies: qua vtere. Et si setam in grana tinctam non habueris in succo illo: et aqua ro. grana tinctorum. 3. iij. infunde: ex qua postea expressionem facies. Venicia autem Bala. in hoc casu multum valet ac diama margariton: et confectio de musco dulcis: de quibus sic facere poteris. Accipe al. lib. i. et cuius aqua rosae. et succi macianorum equis partibus dissolue: et cum 3. i. specierum cuius libuerit ex confectio nibus prescriptis fiat in morsellis confectio cuius ut precedentium sit tibi usus. Et si volueris in aqua illa rosae. 3. ij. grana tinctorum infundere bonum erit. Et sic habes pulueres: atque confectio nes in hoc casu maxime puenientes. quod huius capituli intentio fuerat.

Qualiter fieri debeant vinctioes: vbera item: atque canteria. Et de regimine sex rerum non naturalium. Et de cura melancolie flegmaticae. Cap. xij.

X No. dant. in aqua rosae. 3. f. se. endiuie.

Et balneis illa conueniunt que supra capitulo sexto descripta sunt: quantum balnea in hoc casu conueniunt inueniunt: et sic ordine quoque in bal. ipsis obseruandis: quia antequam illa sunt tam flebotomia quam farma erunt premittenda: patiens vero ante eorum ingressum beneficium ventris habere procuret: et maxime per duas horas ante prandium. postea vero horis transactis quinque balneum intret ordinem in capitulo dicto obseruando: ad quod recursum habe. Cum illis autem que balnea intrant ca: momilla semper addere: et si libet parum roris marini lauendule foliorum lauri et similia: quia illa non ita virtualiter frigida ut prescripta esse debent. Et quibus balnea illa conueniant: illis tam descripta epithimata numerata. Et in casu illo nisi instantia vigiliarum affuerit non erit lauandum caput: nec embrocandum quoque: si tamen illis affuerint que illic describuntur facies: sed in decoctione quecumque illa fuerit camomille parti atque apii semper pone: quia apium prouocat urinam. Si igitur propter instantia vigiliarum lotio seu capitis embrocatio fiat: vinctioes postea illic descriptas sibi exigentia facies. Sed memor esto ubi caput catarrhosus fuerit illa semper dimittere. Quantum vero ad verberationes et cauteria modum illic descriptum obseruabis. Et ut aliquam melancolie a fece san. causate finem imponas sex rerum non naturalium regimen: quod in capitulo nono supra describitur obseruabis. hec tamen ad tantam sicut illud frigiditatem venire non debet de humectatione vero non est vis. Illa ut supra dixeram ois humor melancolicus per siccitatem magis quam per frigiditatem peccat: hinc est quod humectatio magis est insitendum. In isto tamen casu non ita ut in illis visus carniui prohibet. eligatur tamen que in illo capitulo describere sunt: et sibi tamen exigentia alterent. Quod si saltem uti libet: non erit acetum sic cum eis commisceri. tamen semper aliquid cinamomi et gar. impone: in hoc tamen casu vino maiori licetia uti poterit quam in illo: et si continue cum aqua bug. lumbis et nihil supra: et sic feci sangu. exstare in ea cura hic finem recipit. Que quoque cum mania siue melia ab adusto seu congelato flegmate puenit tibi cura erit. nam curam propriam inscribere mihi superius videret quod ut in demonstratis signis supra dixeram hoc rarissime accidit de prescripta cura hic puenieter curabit. Et sic ad melie curam complenda de hereos solum mentionem facere restat: cum ipsi melie spes quoque id quod in sequenti capitulo deo adiunante fiet: et per hoc presens finem recipit.

Qualiter generat hereos ac quod ipse quod sit. Cap. xiiij. Eteres plim de hereos tanquam de specie quadam melancolie proprium caput facit: et sic prout de eo hic determinatio fiet. Videndum est igitur quod sit ille hereos. Cuius quoque sciendum: ut in primo capitulo huius tractatus dictum fuerat estimatiua virtutis in nobis esse. que ex sensatis speciebus elicit. insensatas: ut amicitie inimicitie amoris et talium: et per hac quod fugiendum sit vel persequendum sit iudicamus. Alia constituta in nobis reperit virtus imaginatiua. que ex sensorum speciebus complexa formet ac diuidit: vnum ex altero concludit et. harum vero virtutum sedes in ventriculo cerebri meo manifestat. Alia item in nobis reperit virtus quam percipibilem appellamus: duplex enim in nobis est appetitus: intellectuius. scilicet per quem sequitur formam per intellectum apprehensam: et talis intellectui soli rationi deseruit: et sensitiuus per quem apprehensam per sensum formam sequitur: talis est duplex: concupiscibilis. scilicet et irascibilis. per concupiscibilem propriam quod delectationem assequimur. mala vero fugimus: ita quod tristitia per irascibilem resistimus violenter: et illa aggredimur que quod est atque delectationem nobis prohibent. Et concupiscibilis autem virtutis quod dicitur in epate sedes esse. id in versu autem. Cor sapit pulmo loquitur. fel comouet iras. Splen ridere facit: id est cur amare cogit: et hanc ex hoc phantia meum aiunt. Illa fuit antiquorum mens peccata solum membra punire. Si quis igitur per concupiscentiam peccabat cum sedes eius sit in epate: epas ipsi puniebant: vnde poeta epas tunc prout vultures maleducare fingit: quia ipse propter concupiscentiam dominam latonam de stupro

requisiuit. 4. metamorphoseos. Alii dicunt virtutis huius esse in organo virtutis estimatiue fore. Cuius per virtutes omnes cogitatuas principium in corde esse volunt: et si in cerebro manifestat. Cuius tamen non est in sententiarum talia discutere. nam quantum meum spectat ad propositum medicorum insequenda est opinio vnde quod imaginatiua quam irascibilis virtus semper impio estimatiue mouet: quam per istum impedimenta alie impediunt virtutes prima prima. doctrina sexta capitulo de virtutibus aialibus apprehensiuis: et non e contra: cum illa sit ceteris dignior. Ad propositum cum imaginatiua sensatas formas interdu alios deprehendit de quibus falso concludit syllogismus: et tunc inducit estimatiua ad apprehendendum aliquid non sensata quod in re illa forsitan non sunt. Et propter delectationes quod in re illa sic falso deprehensa sequi iudicat: fert per tunc iudicium alia nulla esse felicitatem: modo accipit res illa possit quod sit: ut impio ipse estimatiue imaginatiua circa res illas prout sui actu exerceat: et concupiscibilis: ite ex quo appetit hanc rem habendi continue crescit: et illo modo hereos causat: quia circa rem illam imaginatiua continue occupat: et concupiscibilis filit: et sic oia alia agibilia permittunt: quod in omni melico quoque sit: et sic inter passionem melicas que ut supradictum est sunt indefinitas veteres hereos posuerunt. Et quibus ois per circa quodlibet res indifferenter hanc passionem fieri posse que superflue diligatur. Quidam enim de pecunijs hereant eas superflue diligentes: et tamen in eis accipiunt complacentiam: ut nihil aliud percipiant. id est eaz imaginatio circa aliud nunquam vacat: et si de re alia accidit quantumcumque illa sit que ultra modum diligat. Sic igitur hereos accipiendo: per quod nihil aliud est quam aliquid ultra modum rei amare prout imaginatio per quam impio amantis erratis estimatiue imoderat: rem ipsam habendi appetit inna: scit. Et illa diffinitio cuiusque rei ultra modum pamate conuenit: verum auctores de hereos viri ad mulierem vel e contra potius quam alterius rei faciunt mentionem: quia naturaliter homo ad coitum inclinatur: et propter generare sibi simile maiorem in eo quam in re alia non posuit delectationem. Quod talis delectatio appetitui coeundi naturaliter ad se trahatur: imoderatus ille amor viri ad mulierem: vel e contra frequenter quam alterius rei accidit: atque ardenti. Cuius igitur ad propositum nunc: sic hereos diffinitio: videlicet hereos est continua amare vel amasse cogitatio: per quam impio erratis estimatiue imoderat: illi vel illam obtinendi appetitus innascitur: cuius causa cetera agibilia omnia post habent: vnde huius causa apud quosdam hereos: diu amor cum mentis infamia: hereat autem mens infamia esse videtur cum ceteris post habitis eius de amassa continua sit cogitatio: imoderatque eaz habeat adipiscendi appetitum. Nonnulli vero dicunt ab effectu hanc passionem hereos appellari. Nam hereos delectationis extremas interpretatur. Alii dicunt hereos ab hero: quod est dominus: aut nobilis dici: quia nobiles et in ocio vitam degentes frequentius in hac passione quam ceteri deprehendunt. Symon tamen ianues inquit quod hereos nomen est grecum: quod latine amor seu delectatio grauis interpretatur. Unde heroticos grece amatorius cupidinarius latine dicitur. Alii vero hiliscum hanc passionem appellant: quod nomen est arabicum: superfluum apud nos amoris importans. Et sic per quod hereos generatur: et quid ipse sit.

De causis hereos seu illischi. Cap. xiiij. E hereos causas omnes tam intrinsecas quam extrinsecas succincte complectar in vnum: est virum esse carnosum qui calidam testiculorum crasim habens multo abundat spermate: et ocium diligens delitiosam vitam ducit. In his enim tam intrinsece quam extrinsece hereos cause deprehendunt. nam carnosum esse et bonam testiculorum crasim habere atque spermate abundare multo intrinsece omnes causas complectitur: in ocio vero delitiosam vitam ducere extrinsecas: quia per delitiosam vitam prout aeris intelligit. Libor atque potum exsitus visus somni triples exercitum quod: vero tristitie et aliorum aie accidunt: superfluitatis remotio. Et quibus huius hereos tam extrinsece quam intrinsece cause parit: quod non minus in muliere esse potest quam in viro. Carnosa namque mulier

Quidam de perempto

Quid est hereos? Non est aliter

hereos diffinitio

hereos delectationis extremas interpretatur

suorum testiculorum complexionem calidam habens et multo abundans in
spemate coitum ardenter appetit: quare cum in ocio deliciasam vi
tam ducat: si sibi vir grati occurrit quem penset suis leuiter vo
tis obtemperare in cuius facile philocaf. Et huiusmodi interdum fa
cilius bachat intantum ut somnum atque cibum pdat. Et sic ista pau
percula heretata veluti ethicus sepe presumit: quod viris pariter
accidit. O dulcis atque tenax passio quod dephensat sic sua
uiter pascit: et si se presumi dephendat ut ab illa non diueri non
valet quare cum poete dephenderet infelices heretatos potiorem
tem eligere quam in pena illa velle solutos esse ad eorum autem
hortationem. Citet et superos amorem. Nam sacer est ignis cre
dite lesio etc. Et hoc de causis heretorum etc.

De signis tam pronosticis quam demeritiis heretati. Cap. xv.
Creati per infra scripta signa cognosces: quia in co
tinuis cogitationibus permanens pax madducat atque
bibit superflue vigilat solus esse appetit: et cum quis
eum a suis cogitationibus distrabit irascitur interdum plo
rat et interdum irascitur et ridet. Quod si de amasia quicquid triste
nunciaveris contristat: si iocundum letabitur: quorum omnium
causa virtutes naturales debilitant intantum: ut estimatiue velut
ad solem glacies continue liquefit: palet multum. Nam is color
est aptus amati: profundant oculi: sed propter frequentem plo
raturum ingrossant palpebre. in pulsu magna diuersitas re
peritur: et est pulsus signum: per quod pituitus medicus heretati faci
le deprehendat: veluti quidam Philippus medicus seleugi
regis syrie qui antiochi dicti regis filium in stratu situm in ea
etius nouerca pulsum tangendo perditur philocapti cogno
uit. quod cum ad aures patris eius seleugi deuenisset vxo
re potius quam filio carere disposuit: et sic eam repudiata filio
tradidit in vxorem. Tu autem si heretati per pulsum cognoscere
cupis: eum tangendo suspectas eides noibus. Nam cum ad
amasiarum deuenieris ultra solitum maximam diuersitatem depre
hendes in pulsu: et hec signa tibi heretati demonstrant. Sed
quod ad pronostica quod aliud dices: nulli quam nisi pauperculo suc
cursum dederis: dietim euaporas consumabit: et tandem cum
lachrymis frustra amasiam inuocans deo suo custodi infeli
ces aliam commendabit. Et hec de signis heretorum tam pronos
ticis quam demeritiis.

De cura heretorum.

Capitulum xvj.

Difficillima huius passionis cura est ut heretatus sua
p amasia potatur: ratione enim caritatis ois habendi cau
satur appetitus: si quis enim adeptus fuerit quod appetit
illius cessat appetitus habendi: quous appetitus coplacente
rem adeptam: adhuc appetere possit. At ubi amasiam ha
bere nequeat. cum muliere aliqua gratiosa sepe coire erit
vtilissimum. Extra patriam preterea accedere: et se circa rez
aliam ardua exercere plurimum iuuat. Et cum huius pas
sionis causa sit esse carnosum calidamque testiculorum crasim
habere: in multo abundare spermate: et in ocio deliciasam
vitam ducere: si omnia copiosam vel ei reiteratione laudare
et peccatis humoris purgatione quous supra caplo sexto de
scribis. Cum sibi quod dilectis pueris qui eidem amasiam omni
studio et omni diligentia ponant in odio: et modis oibus pos
sibilibus a tali continua de amasia cogitatione distrabant
cuius causa venationes laudauerunt antiqui: cantilenas quod
et infra musicalia sepius audire in aere claro et in locis ame
nis habitare et vino bono uti. Cum enim hec passio sit melica
multiplicatio spirituum et eorum claritas: ut supra dictum fuerat
plurimum iuuat. Ceterum nostre etatis pigochori meliorem quam an
tiqui nostri: quod ipsorum pace dictum sit huius passionis curam non
uerit. Timet enim ne eos carnis stimulus inuaderet: per
quam amasiam quod habebat dum mundo seruiret recordaretur
sup nuda carne ciliu portat: tpe frigido sine caligis et nu
dis pedibus cum lignis calopodis icedit: in pane et aqua icu
nant: et sine cerere et bacho friget venus: sup paleas autem
duras stratu decubuit: sepius se verberibus cedunt: et plurimu
vigilantes cotinue quasi in onibus pstant. Et hec est p
prie si quis recte pueniret heretorum cura. Nam pigocharo
rum vita talium utique vite precise strarlatur: quam si quis arde

ter fecerit: sum certus quod continua illa de amasia cogitatio
evanescet. Et sic habes tam antiquos quam pigocharo
ros heretorum curam. Et tu quam libuerit elige: et per hec huius
capitulum finem impono.

Tractatus ultimus de catarro in se. xij. continens capitula.
Quid sit catarrus.

Capitulum. j.

Catarrus secundum Mediceum et quosdam
alios est nomen grecum:
quod apud latinos idem quod fluor: seu fluxus im
portat. Aliqui tamen dixerunt quod catarrus dicitur
a cateo cates: quod idem quod fluo fluus importat.
Sed quod de hoc idem est significatum. Catarrus
igitur quantum ad proprium nomen spectat accipitur tripliciter:
coiter. scilicet proprie et magis proprie. Coiter quidem accipitur pro cu
iuscunque materie a quouis membro ad aliud membrum defluxus.
Proprie vero pro materia a cerebro ad tria sibi submissa
membra fluente: puta nares fauces et pectus. Ceterum magis
proprie sumitur: cum materia solui ad pectus defluit: quod proprie quod ma
teria solui ad pectus defluens catarrus dicitur. ad alia vero mem
bra minime. Nam quod ad nares cortiza. ad fauces vero blancos
appellat. Et propter hoc aiunt in versu. Si fluat ad pectus di
catur reuma catarrus. Ad fauces blancos ad nares esto cor
riza. Et quantum materia a cerebro ad quocunque alia sibi sub
missa membra fluere quoque possit: aliam tamen que nostrum ad p
positum spectet notationem non recipit. nam que ad oculos
fluat obtalmia: catarracta: vel aliter notatur. ad guttur squi
nantia. ad nervos paraleisis spasimus vel aliqd tale ad pul
mones peripleumonia. ad pleura pleuresis. Ad iuncturas
gutta. ad os stomachi caninus appetitus vel aliter. ad colon
colica. et sic de alijs ad talia in quibus membra: quous materia fluat
cum diuersam ab ea curam recipiat: que ad nares fauces
vel pectus defluat etc. catarrus de quo est sermo: minime dicitur.
Antiquorum preterea plurimi et modernorum hoc nomine reuma
pro catarro sepius vsi sunt: propter quod modernorum aliqui
capitulum de catarro de reumate intulit: et hi reuma no
men grecum esse dixerunt: quod apud latinos cursus seu deflu
rum materie significat: et sic accipiendo reuma non differt
a catarro: et sunt nomina synonyma materie a cerebro ad alia
membra fluxum importantia. Ceterum tamen dicimus reuma a ruo
ruis derivari: quod cum materia a cerebro ad quod ius aliud me
brum defluat: ruere quodammodo videtur. Et quibus oibus ut nro
pposito pertinet. proprie quod catarrus nihil aliud est quam materie a
cerebro ad nares fauces vel pectus defluxus etc. quod huius
capituli intentio fuerat.

De causis catarrum.

Capitulum. ij.

De catarrum cause nobis facilius innotescant: sciendum
est quod quedam sunt cause materie catarralis: et quedam
catarrum. Materia itaque catarralis a cerebro sui fri
giditate naturali siue accidentali actu eo modo quo vapo
res balnei in eius testudine ingrossati et in aquam conuersi
generantur: ut in Haly. 2o tegni in de signis cerebri etc. vel eo
modo quo illud quod ascendit ex cucurbita ad alembicum
Alicen. supra tertio capitulo de catarro etc. Ceterum quibus
proprie quod omnes tam cibi quam potus euaporabiles possunt esse
materie catarralis cause ut pisces fricti: et maxime in oleo
nucum: et alia plurima in patella frigida. Ceterum quibus
de pasta et omnia illa que difficulter digerunt: ut caro as
nina: leonina: porcina: ceruina: asnerina: et similes. Et ani
malium item intestina. a quibus tamen gallos testiculi et gallina
rum epata excipiunt. caulea itez eruca porci cepe allea etc.
Et iter alios fructus: nuces: vina insup poteta: et marie arti
ficiata ut nectar etc. Ceruicia quoque et potissimum ex granis
frumeti seu ex pomis fluens facta. Minima insup reple
tio: et eorum potissime que statim dicta sunt: ac eorum anoma
lus vsus. Libus quoque dure digonis ei qui facile digeritur
preponere: meridionalis itez ventus: et grossi atque humid
aeris attractio: ideo a vulgaribus cause reumatice nuncu
pantur cum eas catarralis materie causas esse dephendunt.
Somnus longus et maxime diurnus: ille. scilicet qui assumpto

Causa catarrum

cibo fit imediate: longa ite quies: pseuerans tristitia z similia. Et hec omnia ex parte causarum extrinsecarum se tenent. Quantu vero ad intrinsecas aliquae cerebri q̄litates taz simplices q̄s cōposite in causa esse p̄t. vt habeat a Bili. 2° tegni. de signis cerebri. vt cerebriū tū calidū: frigidū tantū: humidū tū: vel calidū z humidū: aut frigidū z humidū: z h a Bili. vbi supra luculēter declarant. Catarri vō cause alie sunt z aliter considerate: vnde omnes ille catarri cati se esse possunt que defluxus materierū catarralium cā esse queunt. Patet: cum proprie catarri sit materiez catarralium defluxus: vt in precedēti capitulo dictum fuerat z tales in genere esse dicunt. Primo est materiei multitudo. tāta enim in cerebro sepe generatur vt ipsius contentiūa debilitat: cuius causa continue fit materiei catarralis defluxus: z hoc frequētius in vere q̄ alijs in t̄pibus accidit: qz magis in eo humores rarefiūt. Et hoc vt plurimū his cōtingit qui malā tam epatis q̄ stomachi q̄ cerebri: discrasiam habent. in talibus nāqz propter indigestiones continuas fit vaporū ascēsus: qui cerebri frigiditate condensati eorum continuē ruunt. Et hūc cause flebotomia maxime copiosa annecti pōt. Tācū enī facta in corporibz valde repletis est cā defluxus materiei. Et Alii. quarta primi caplo de flebotomia. Lū alijs inquit eorū flebotomā: in quoz corporibz abundātes existūt humores stōmia fit causa ebullitiōis illorū: z eorū cursus zc. Et sic pz qualiter flebotomia potest esse causa catarri in corporibz valde repletis. Scda causa pōt esse tam exterior q̄ interior caliditas. Exterior qdem vt solis nimia capitis cooptura: siue in die: siue in nocte. aer itez siue p̄ influxū siue artificialiter factus calidus: vt aer balnei: vel stupharū quas vulgares pella noiant. in talibz allemani in hyeme cōiter morātur. Tenuis quoqz austrinus z vapor maris calidus: ac calidum rerū olfactus: veluti musci liliorū croci pororū ceparū z talium z ingens ira ac intensum gaudiū. Mer in terioz causam omnia illa intelligo que ante qz catarrales materias fluere faciunt: aliqua a calore corporis nostri ad intra mutationē recipiāt: vt est calidoz ciboz atqz potūz assumptio: vt esset. 33. pipis sinapis: cepe: allei: z similia potēis itez vini bibitiō: z maxime copiosa videmus nāqz in istis crapulosis plurimūz catarros multiplicari zc. Ista tū calida. s. tā extrinseca q̄ intrinseca non minus materias eliquando z eas fluere faciendo catarri cause esse possunt q̄ vapores attrahendo materie catarralis: z sic diuersis respectibz nō incōuenit qz talia sint mae catarralis z catarri cause. Tertia causa pōt esse frigiditas: siue extrinseca: siue intrinseca: exprimeudo materias. s. catarrales z eas fluere faciendo: z non solū imediate caput attingēs: sed etiaz qz ad eū per colligantiam dirigere pōt: vt esset pedum frigiditas. sunt enim neruosi valde: cuius causa eorū frigiditas facile cōicat cerebro: vnde ppter hoc plurimū decipitur credētes illud a sola cerebri frigiditate prouenire: z ob hoc caput valde cooptū tenent z male: qz plures ad ipsūz q̄ prius vapores attrahunt: quare zc. Et sic in summa taz catarralis materie q̄ catarri cā pz. Qz si a p̄dictis alie repellantur ad istas erunt reducibiles.

De signis catarri seu mae catarralī adnotatis. Cap. iij. Catarri cura ex diuersitate materiei magis q̄ cause alterius: vt patet variatur ea ex demonstratione signa super materiam ipsam catarralem significata sunt perquirenda. z id manifestius in coriza q̄ in alijs catarri speciebz appēbit que est materiei a capite ad nares defluxus. Et el dicitur coriza quasi currens ad nares: vel vt alijs placet quasi colans rīas. i. nares dicitur coriza a corō: que sunt ossa narium. Et alij dicunt qz si cut turtur a voce sua proprie dicitur: ita z coriza. nam cū materia ad cartillagines narium seu ossa defluit difficulter patiens banellat: z ob hoc quidez fit strictionis sonitus a quo coriza dicta est. Catarrie igitur calide corizam efficientis signa sunt: qz in facie atqz oculis rubedo: vel ci-

trinitas cum inflāmatione quadam apparet. Catarria autē defluens calida sentit: z in pmo valde subtilis existit citrina vel viridis apparet: que sua acuitate nares: z per que transit loca mordicat: z in eis pruritū faciēs sternutationē crebriā inducit. patiens suo in odoratu quasi sumum ignis cōtinue sentit z amaritudinez in ore: crescit sitis z cibi appetitus minorat. Qz si etas cōplexio: tempus aū regi o arde pcedens regimen z talia attestant caliditati vel in loco fumoso vel ventoso diu steterit. zc. que oia patientis narratione scies mām illā esse calidam nullatenus dubitabis. vna vō citrina erit subtilis atqz ignea: z cum circulo eiusdem coloris defup granuloso. Cā dām vō frigidā cognoscēs: qz ceteris paribz: vt pcedens tā subtilis esse nō debet alia vō signa pscriptis cōtrariant: qz palet seu albescit fauces: tumēt oculi: z fluens materia ad albedinē quandā tēdit. in descēsu frigida sentit: que vō mordicationē nec pruritū vllū inducit os fit insipidū olfactus destruit: tunc quia materia vt plurimū grossa est atqz viscosa opilantur nares z fit impotentia aerē attrahēdi per nasūz. Urina pallida atqz subtilis: aut cum circulo eiusdez coloris defup granuloso: vel loco circuli spuma al. per granula diuisa aderit qui circulus granuloso vixne supremus reuma in capite esse denūciat. Patet igit ex dictis qualiter essentiaz materie que corizam efficit cognoscere debeatis. Et qz tā branhi q̄ catarri magis pprie dicti essentia facile deprehendētis. Mer blancos enī seu fauces veteres in ore cōcausitate quandā intellexerūt: que infra vnuclā includit et vsqz ad principiū meri atqz trachee artarie: atqz qdā glandosa caro q̄ supfluitates catarrales facile recipit: ex quibus sepe apostema generat: quod cōi noie squinantia nominamus: verū mea in p̄sentiarū nō est signantia: nec talis apertum spēs declarare: qz de his infra deo duce suo loco dicetis: sed quecunqz materia ad dicta loca fluxerit: siue apas: siue quā libuerit aliā egritudinē causauerit: cōi noie branhi: vt ex dictis pz nuncupat. Sed que ad pectus defluit materia: z si catarri q̄tum ad ppositū nīm noiet: diuersas tū egritudinum spēs effiere pōt: sed de hmoi in sequenti caplo plenius habebit. Que igit ad nares: siue ad fauces: siue ad pectus: z sit que vellet mā fluxerit ex signis p̄scriptis eius essentiam facile discernes. Sed qz ipa vlla tpa penes materie digestionē atēdūt: z qz penes accētia q̄ maxime i coriza manifestat: sciendū qz eius p̄ncipiū quo ad materie digestionē est cū mā ipsa valde subtilis existit. Augmentū vō cum mā incipit ingrossari. Lūqz stat nec amplius ingrossat statū dicimus. Declinationē vō cū eaz manifeste minorari deprehendimus. Et dec aut tpa cū tpi bus quo ad accētia raro coincidūt. nā in augmento quo ad digonē sepiissime vltimant accētia: z p p̄ns sunt in statu z in statu digonis est ipoz declinatio. Ex quibus oibus hec tpa tibi facile nota fient. Et sic hēs demonstratiua signa catarri. Et ad p̄nostica veniēs hūc caplo finē impono.

De signis catarri p̄nosticis. Cap. iij. Refens caplū catarri p̄nostica aliqua continebit cum igit alicuius caput repletū valde deprehēdes z postremū: si de natura sui facile reumatizet: cum quibus qz fere mēbris egritudinē de repletionē aliquam venire posse p̄nosticabis: materia fluens ad neruos paralisim z alijs: eisdem proprias egritudines inducere facile potest. Et pariter de mēlibz oculorū egritudinibus seu aurium narium lingue gule: z vlr omnium alioz membrorū ad que catarri fluere pōt: non pōt tū spleni vt nonnulli alit: ingt. n. Alii. qz splenetica passio semp a mā grossa causat: sed materia catarralis subtilis semp existit splenetica passionē semp efficere neqz: ad quecunqz tū aliā mēbra fluxerit in eo egritudinēz aliquam inducere poterit. Cum itaqz materia catarralis existit in fluxu eius essentiam. pmo considera debinc ad qd membrū defluit: z sic egritudines materiales illi membrō pp̄las fieri posse indicabis. Et habētes p̄terea caput calidū ac testure rarefacta

Tractatus XVI.

De catarro

catarrus ab extrinseca causa catarrizat qd caput habetis frigidum: ab intrinseca vo ecotra. Qui quoq; caput hnt calidum: cetera vo mēbra frigida: in catarro abundat plurimo multe enim indigitiones sūt in eis: a quibus resoluti vapores sursum a cerebri caliditate trahuntur. Qd si cerebri ipsum frigidū fuerit: cetera vo mēbra calida oēs vapores ad caput ipm ascēdēs in catarralem materiam sua frigiditate cōmutat: et hī quoq; plurimū sunt catarro si: ad qd adiunat cerebri digestiue debilitas cuius causa in cerebro ipso plurime supfluitates generant. In valde pterea senibus brachi et coriis nō maturan: aphorismoz. 7. Catarrus si cū dolore capitis cōiungit difficiliter curā recipit. Etiam si calida appareremaueris materiam catarralē eliquat: frigida vo euz fluere faciūt. Dolor item capitis cerebri debilitat: cuius causa plurime supfluitates in eo generat: que multum catarrū curam impediunt. Item sternutatio in catarrū pncipio mala: qz materiei exuberantiam significat. In fine vero bona: quia virtutis supra materiam dominium habere significat. Qui quoq; in catarro abūdat salso vel amaro facile in pūis denētiūt. Et hīc de catarrū pnoctis finis esto. Quasi i cura catarrū calidū sit fienda sōmia ac mā digerenda euacuāda quoq;.

Empus est amodo: vt ad curaz catarrū deueniam. Sed vñ tam huic qd sequentibus capitulis pertinenens erit pnoctandus. f. que in hoc toto tractatu de catarro cura describitur catarrum ipsum absolute consideras enim egritudinem aliquā si effecerit: puta tussim pūis peripleumoniā pleuresim seu aliam in proprijs capitulis curam regre in hoc casu principalis illi erit intendendū que in eius minat periculum ex toto: tamen non omittendo alterā. Ad propositum igitur veniendo cū catarrus quidā calidus: et quidam frigidus existat solum calidi capitulū presens curam continebit in quo vt ingt Aluicē. flebotomia cōuenire potest et solum tribus casibus vt bonus inquit Aluicē: et si nōnūq; ipius catarrū cā esse possit vt supra in capso de causis dixerā. Primus itaq; casus est vbi paties repler valde fuerit cū ventis tensis: atq; repletis: et que in oculis apparent rubee. Secundus casus: si cū se. catarrus affuerit aqua ingt Aluicē patiens catarrū absoluit rarissime. Tertius est vbi timueris: ne catarrus ipse ad mēbrum aliquot repat ibidē collectionem faciēs. vt essent fauces oculi pulmo pleura diafragma: vt aliud ē. In his itaq; tribus casibus ceteris ad sōmia pntentibus ēa vtilē adinuenies: et nō in principio: nisi exuberante materia minime vt ingt Aluicē. fieri dicit in duobus igitur primis casibus pme digōnis supfluitatib; eductis in brachio dextro in vena cōi fēda erit sōmia. In 3o vbi timeres ne ad mēbrū aliquod mā faciēs collectionē fluere et opposito latere fienda esset. Sōmia itaq; facta ad materie digestionē accedas que tam ingrossando qd in frigidando pficiat. Syrupi igit de iuiubis. 3. j. f. accipies que cū. 3. iij. aque ordeī: vel endiute pro vice vna dabis: et toties qmā tibi ingrossata videt: et p pns eductiōi parata. Cū hūc facias syrupū: qui. 7. ro. ru. floz. vio. flo. nenufar. añ. 3. i. ordeī mundi. 3. i. floz. sticados. 3. i. f. iuiubaz se besten. añ. numero. xx. se. papaueris albi. 3. j. zuccari albi lib. ij. fiat syrupus de quo. 3. j. f. cum. 3. iij. decoctiōis ordeī et iuiubaz pro vice dabis. Cū. 3. j. f. syrupi de papa. cū. 3. iij. aq. ordeī. vel aque zuchari suprascripte loco dabis: et maxime si catarrus somnū impediuerit. Cū dēterea aut digesta h solutiū pueniēter dabis. 7. cassie nouiter extracte. 3. j. aut māne. 3. ij. dissoluatur cum decoctione insubarū sebastē: capi. ve. stica. floz. borag. bug. vio. ligritie et passulis cassia dissoluta seu māna electuarij de succo ro. 3. iij. cōmisse syrupi vio. 3. i. et fiat potus. Cū. 3. i. f. cassia seu māna sic dissoluta pone solū electuarij de succo ro. 3. i. et hāc ifusione. 7. reubarbari electi. 3. ii. spice gra. iij. bō. no vino aspgat et ifusione aq. lactis horis. x. dimissis fontis

fiat expfio qd cū cassia aut māna pscripta misce. 7. 3. j. f. rupi vio. et supra addita fiat potus. Cū vo in formā pillulā acci. pill. aggregatiuarū. 3. ij. rubarbari. 3. j. diagridij gra. iij. et cū syrupo d yfopo pillulas facias. vii. Cū exuberante materia solutiū vñ non sufficeret: et sic vt ita dixerim pscriptū minoratiū locū obtinebit. Quo facto vbi patientē tuū valde repletum cognoueris alijs ad flebotomiā pntentibus in brachio dextero i vena cōi eā fieri fm quosdā cōmodib; qd in pncipio pot. ne. f. māz fluere faciēdo foret catarrū cā. Cū. 3. i. f. aut ab. Aluicē. docet vt supra exigēte repletioe pncipio potius eā fieri laudo. Cū si multū san. exuberat suprascripto solutiū recepto secūdatio fieri posset. Cū. 3. i. f. in sup die pcurādū est: vt bñficiū ventris infirmus tuus beat: et ibi clisteri vtēre lenitiuo. Cū si euacuatiōe fortiori opus est digestiuis pscriptis vtēre ac cū solutiuis illis mān euacua. Cū. 3. i. f. igi māteria vel saltē pro maiori pte euacuata securus ac regularius ad phibētia catarrū tā ab intra qd ab extra p localia venire poteris. Que deo adiunatē i sequenti caplo describent: et per hoc presenti caplo finem impono. De canonib; in sistēdo catarrū calidū obseruādis et de his que catarrum ipsum sistunt. Cap. vi. In cura catarrū sepe eius ppter exuberantiaz time mus ne in pncipio suffocationē iuduc: aut ad mēbra aliqua repat acuitate seu multitudine sua timorofam aliquam ibi egritudinē efficiens vt ad oculos nares fauces pulmonem pleuram. Et in illo casu nulla esset expectanda digestio quinimo statim alijs pntentibus fiat flebotomia: de hinc cum aliquo ex solutiuis in pcedenti capitulo descriptis fiat minoratio: et successiue ad ignobilia seu non ita timorofa mēbra diuersio: qd cum ligaturis ventosis fricationibus. cōuenientissime fiet: et cum gargarismatibus: itez de qbus in pnti capitulo copiam habebis: nec catarrum ipsum nisi in toto: aut maiori parte materia fuerit euacuata sistere presumas: nec hoc a tua mente discedat: qz plerūq; ob hoc ad aliqua mēbra defluit in quibus pessimas egritudines inducit. Cū itis namq; notatis ad sistendū catarrum audacter accede: qz cum confectionibus aliquibus: et pulueribus syrups lupinaribus formulis sub lingua tenendis gargarismatibus euaporatiōib; seu suffumigatiōib; et odoramentis fiet: de qbus oib; p ordine adiunatē deo te stat copiosum faciā. Cū cōuenientibus confectionib; sunt diadragantū frigidum diapaouer zuccarum ro. diacodion. Cū in hoc casu cōuenit mixtura talis. 7. conserue ro. 3. j. diadraganti fri. 3. f. diacodion. 3. j. f. cora. ru. se. conādro. pparatoz. añ. 3. ij. fiat mixtura: et de auret: de qua sepe infirmus comēdat. Cōuenit et electuariū infra scriptum: in cuius vñ mirabilem semp operationē adinueni. 7. mucillaginis psili. lib. j. rob. penidior. añ. lib. f. decoque igne lento vsq; ad mellis spissitudinē continue spumam auferendo: de hinc acci. iij. se. cōmuntū mūdator. 3. vj. amili amigdalorum dulcium ex corticaz grana pini. añ. 3. v. gūmi arabi. dragagati se. lini affi. añ. 3. iij. anisi. 3. ij. se. citronioz. 3. i. se. lactuce. 3. iij. croci opij. añ. 3. i. puluerizāda puluerizentur: et pistāda pistentur: et cū suprascriptis misceantur et fiat electuariū ad formā loch: de quo paties in ore tenēdo salinā sepe transglutiat. Cū. 3. i. f. pū. conuenit bolus armenus: cum aqua ro. pparat de quo colera vñ cum paties iuerit dormitū cum vino dabis. Et vt reddatur gustui magis gratus. 7. boli armeni: vt supra preparati. 3. j. zuccari candi. 3. i. f. et fiat puluis quo: vt dictum est vtēre. Cū puluis ab antiquis superlatiue cōmendatur. Cū. 3. i. f. syru. conuenit de iuiubis syrupus ro. syrupus de papa. et ex istis que libuerit cum aqua ro. quādo iuerit dormitū dabis: aut cum aqua ordeī: aut cum decoctione ro. iuiubaz rum sumach mirtlorum et similibus. Cū formulis sub lingua seu inter gingiuas tenendis valent ille quarū cōplexio. 7. mucillaginis gūmi arabici: et dragagati cum aq

catarrus ab extrinseca causa catarrizat qd caput habetis frigidum: ab intrinseca vo ecotra. Qui quoq; caput hnt calidum: cetera vo mēbra frigida: in catarro abundat plurimo multe enim indigitiones sūt in eis: a quibus resoluti vapores sursum a cerebri caliditate trahuntur. Qd si cerebri ipsum frigidū fuerit: cetera vo mēbra calida oēs vapores ad caput ipm ascēdēs in catarralem materiam sua frigiditate cōmutat: et hī quoq; plurimū sunt catarro si: ad qd adiunat cerebri digestiue debilitas cuius causa in cerebro ipso plurime supfluitates generant. In valde pterea senibus brachi et coriis nō maturan: aphorismoz. 7. Catarrus si cū dolore capitis cōiungit difficiliter curā recipit. Etiam si calida appareremaueris materiam catarralē eliquat: frigida vo euz fluere faciūt. Dolor item capitis cerebri debilitat: cuius causa plurime supfluitates in eo generat: que multum catarrū curam impediunt. Item sternutatio in catarrū pncipio mala: qz materiei exuberantiam significat. In fine vero bona: quia virtutis supra materiam dominium habere significat. Qui quoq; in catarro abūdat salso vel amaro facile in pūis denētiūt. Et hīc de catarrū pnoctis finis esto. Quasi i cura catarrū calidū sit fienda sōmia ac mā digerenda euacuāda quoq;.

Empus est amodo: vt ad curaz catarrū deueniam. Sed vñ tam huic qd sequentibus capitulis pertinenens erit pnoctandus. f. que in hoc toto tractatu de catarro cura describitur catarrum ipsum absolute consideras enim egritudinem aliquā si effecerit: puta tussim pūis peripleumoniā pleuresim seu aliam in proprijs capitulis curam regre in hoc casu principalis illi erit intendendū que in eius minat periculum ex toto: tamen non omittendo alterā. Ad propositum igitur veniendo cū catarrus quidā calidus: et quidam frigidus existat solum calidi capitulū presens curam continebit in quo vt ingt Aluicē. flebotomia cōuenire potest et solum tribus casibus vt bonus inquit Aluicē: et si nōnūq; ipius catarrū cā esse possit vt supra in capso de causis dixerā. Primus itaq; casus est vbi paties repler valde fuerit cū ventis tensis: atq; repletis: et que in oculis apparent rubee. Secundus casus: si cū se. catarrus affuerit aqua ingt Aluicē patiens catarrū absoluit rarissime. Tertius est vbi timueris: ne catarrus ipse ad mēbrum aliquot repat ibidē collectionem faciēs. vt essent fauces oculi pulmo pleura diafragma: vt aliud ē. In his itaq; tribus casibus ceteris ad sōmia pntentibus ēa vtilē adinuenies: et nō in principio: nisi exuberante materia minime vt ingt Aluicē. fieri dicit in duobus igitur primis casibus pme digōnis supfluitatib; eductis in brachio dextro in vena cōi fēda erit sōmia. In 3o vbi timeres ne ad mēbrū aliquod mā faciēs collectionē fluere et opposito latere fienda esset. Sōmia itaq; facta ad materie digestionē accedas que tam ingrossando qd in frigidando pficiat. Syrupi igit de iuiubis. 3. j. f. accipies que cū. 3. iij. aque ordeī: vel endiute pro vice vna dabis: et toties qmā tibi ingrossata videt: et p pns eductiōi parata. Cū hūc facias syrupū: qui. 7. ro. ru. floz. vio. flo. nenufar. añ. 3. i. ordeī mundi. 3. i. floz. sticados. 3. i. f. iuiubaz se besten. añ. numero. xx. se. papaueris albi. 3. j. zuccari albi lib. ij. fiat syrupus de quo. 3. j. f. cum. 3. iij. decoctiōis ordeī et iuiubaz pro vice dabis. Cū. 3. j. f. syrupi de papa. cū. 3. iij. aq. ordeī. vel aque zuchari suprascripte loco dabis: et maxime si catarrus somnū impediuerit. Cū dēterea aut digesta h solutiū pueniēter dabis. 7. cassie nouiter extracte. 3. j. aut māne. 3. ij. dissoluatur cum decoctione insubarū sebastē: capi. ve. stica. floz. borag. bug. vio. ligritie et passulis cassia dissoluta seu māna electuarij de succo ro. 3. iij. cōmisse syrupi vio. 3. i. et fiat potus. Cū. 3. i. f. cassia seu māna sic dissoluta pone solū electuarij de succo ro. 3. i. et hāc ifusione. 7. reubarbari electi. 3. ii. spice gra. iij. bō. no vino aspgat et ifusione aq. lactis horis. x. dimissis fontis

ros. extracte añ. 3. ij. amili. 3. i. f. se. lactuce. se. endiuie. se. pa.
pa. al. añ. 3. i. quattuor se. cōium frigidorum. 3. i. f. succhari
candi. 3. ij. z. cum mucillagine pilij fiant formule ad quan
titatem fabarum depresso que in fornello confectioni ali
qualiter desiccantur. de his in ore quasi continue teneat.
¶ Cel accipe se. papa. al. se. portu. se. lactu. añ. 3. i. f. diadra
gani gūmi arabi. añ. 3. i. amili. 3. iij. croci. 3. i. opij grā. vi. ap.
diadragan. frigid. 3. i. f. hant cum siru. de papauē. vt supra
formule. ¶ Cel accipe succi liquiricie. 3. f. amili dragagā
ti: amigdalatum dulcium et cōitacatum añ. 3. iij. diadra
gani frigid. diacodion añ. 3. vi. cū mucillagine se. citonio
rum fiant vt supra formule. ¶ Quantum ad gargarismata
bonus ponit dēseue in aliquibus casibus conuenire: z in
aliquibus minime: inanis tamen quod ex eis nocuentū
consequi possit est vbi materia multa fuerit. timerem⁹ enī
tunc ne ex agitatioe in ea per gargarismata facta ad aliq
membruū fluat timorofam aliqua ibidem faciens egritudi
nem: vt esset pulmo fauces oculi zc. Sed q̄ iam dictū ca
tarrum nō esse sistendum nisi in toto vel in maiori pte ma
teria fuerit euacuata audacter que sequunt gargarismati
bus vtēre: z hoc est maxime cōueniens. ¶ Quod. x. siru
pi de papauere. 3. i. f. diamorō. 3. ii. aque ro. aque endiuie
añ. 3. iij. misce z tepesiant: z de tali taz sero q̄ mane stoma
cho vacuo gargaretz isthmus. ¶ Cel. x. ro. ru. m. i. caude
equine. m. f. sumach. 3. iij. mirtillorum. 3. ii. f. fiat decoctio
de qua accipe. 3. vi. diamorō. 3. i. f. vini granatorum mu
zorū. 3. i. tepesiat vt supra z vtēre. ¶ Cel modicum cam
phore cum aqua ro. misce z fiat gargarisma. ¶ Ex suffumi
gus accipe sandarace. 3. i. f. buliat in aceto z cuz nares in
emboto vel aliter patiens fumū recipiat. ¶ Cel puluerem
sandarace in aceto pone z eū super candentem laterē fue
molarez lapidem infunde z patiens tuus fumū recipiat.
¶ Cōuenit z aceti vapor infusione se. lini torefacti aut in in
fusione ordeī vel furfuris. Et solius aceti vapor sup mola
rem lapidē ignitez mirabiliter valet. ¶ Cel infunde sulfur in
aceto cum modico cāphore z vaporem patiens recipiat.
¶ Cel fabas nigras z ordeū in aceto pone z ex illo paties va
poretur. ¶ Ex odoramentis sanda. ru. odorati plurimū con
ueniūro. quoq; ru. camphore. Sed ne in infamia vulga
rius incidas memor esto: vt auctores inquit q̄ camphora
hoies castrat: z hoc pro tāto scribunt: q̄ nemo virgā vnq̄
erectā tenere possit dū camphorā odoraret vt ipse sepius
expus sum: sed amota cāphora virgā ipsa vt prius erigit
q̄ ipsa hoies impotētes nō facit nisi solū dum ipsam odor
rant. ¶ Domum cuius odor in isto casu mirabiliter valet.
Accipe sausel sanda. al. z ru. añ. 3. f. ros. rub. 3. vi. sanda.
muscatellinoz. 3. i. f. camphore. 3. ii. boli armeni. 3. ii. terant
oia subtilissime preter cāphoram z fundantur in aqua ro.
per hebdomadā illa sepius agitanda demū cuz eis misce
camphorā z cum mucillagine gūmi arabici extracta cum
aqua ro. fiant poma perforata que patiens in manu defe
rat illa odorando persepe. ¶ Allo item casu Aui. z alij qui
dam veteres voluerūt q̄ cum potentialiter frigidis caput
infrigidetur sicut cum aque tepide lotionē: z sup extrema
quoq; eam infundere plurimum iuuat. ¶ Cel loco dulcis
aque decoctionis ex solijs salicis vel vio. lactuce fo. papa
ueris z similibus vtēre. dehinc vero oleo viol. vel de nenu
fare aut de papauere seu de floribus salicis tam capiti q̄
extremitatibus fiat inunctio quoq; tunc testiculis ac locis
circūstantibus sienda erit. ¶ Dulteri vero ad māmillas. Et
sic calidi catarrhi curam per ordinem habes regimine sex re
rum non naturalium excepto qd adiuuante deo in sequenti
capitulo describet: z ob hoc presenti finem impono.

¶ De regimine rerum sex non naturalium in cura catarrhi
calidi obseruando. Cap. viij.

¶ Quantum ad sex rerum non naturalium regimē in
aere vērō for: z maxime si auster aut boreas efflaue
rit non habitet infirmus: auster vero rarefacit z ca

pita replet: boreas vero frigiditate sua stringens z compri
mens facit catarrū fluere. Sub radijs lunariibus nequaquā
moretur nec solaribus. Item z maxime si per fenestras aut
per foramina cameram intrauerit aerem quoq; pulueru
lentum atq; fumosum deuiter: nec etiaz in aere ipso dū
z multum claro moretur. Ad ignem non accedat: quod si
contingat faciem suā ad eum nullo modo vertat. aer itaq;
taliter circumstantionatus habitandus erit: qui potius ad
frigidum q̄ ad calidum declinet. de die dormiat nunquā:
z si cenam sumperit multum postea tardet ire dormitum.
Somnus autem eius sit breuis: cum alto capite decubat:
quod tonsum portet ac leuiter coopertum: nec sit pulu
nar ex plumis electis plenum. nimium enim caput calefa
ceret. ex grossis plumis vt ad duriciem tendat repleatur.
Et supinus ne dormiat summopere cauendū erit. Quies
q̄ motus magis conuenit: est enī quies ipsa catarrhos ma
turans magis: vt inquit bonus dēseue q̄ motus furores
iram: timorem: tristitiam: z superfluum quoq; gaudiū de
stuit. Sobrie viuendum erit: z in cena potissimum que si
nulla esset prestaret: quod venter quoq; die effectum suū
faciat procurandum est. Et si natura pigra foret clisteri le
uitiuo vtēretur: z quia aqua frigida nocet: calida vero ca
tarros maturat: vt inquit dēseue calidam bibat. Est enim
in casu isto vinum execrabile: a quo si non poteris infirmū
abstinere sit album debile cū sola aqua succhari bene lim
phatum. Quantum ad cibum pulte vtatur ex farina ordeī
vel gruello eius aut pauena ferculo de amigdalīs colatu
z fra furfuris amigdale semula spinachijs: atq; boragine cu
curbita z lactuca. Et si debilitas vos ad vādas carnes co
geret sint pulline hedine vel lactantis vituli: que cum gra
tiatorum vino aut quattuor seminum cōmunibus frigidis
seu lactuca cucurbita vel portulaca sunt alterande de qui
bus sic alteratis si opus fuerit contusum facito. Q. si egritudo
potelleretur erit gradatim ingrossanda diēta. Et p hoc
huic regimini sex rerum non naturalium in quo catarrhi ca
lidi cura completur finem impono.

¶ De regimine rerum sex non naturalium in cura catarrhi
frigidi obseruando. Cap. viij.

¶ Ipse est catarrhi frigidi curam ponere: z a regimi
s ne rerum sex non naturalium principium sumens
aerem nebulosum ventosum puluerulentum atq;
serotinum patiens tuus omnino deuiter. Al moza quoq; tā
sub radijs solaribus q̄ lunariibus se custodiat ac ne per se
fenestras seu foramina intrantes eum attingere queant. In
summa itaq; aerem vt supra circumstantionatū ad calidū:
z siccum declinantem inhabitet. ¶ Exercitium vero a bo
no dēseue z ab antiquis solum membrorum inferiorum
commendatur: quod ad declinationem vsq; intelligendū
est. nam in declinatione ipsa materia parte pro maiori eua
cuata vniuersale exercitium sibi laudo. per ipsum namq;
calore forficato ad residuum materiei resoluendum po
tentior valde redditur. Et videtur q̄ membrorum inferio
rum exercitatio non nisi materiei gratia diuersionis com
mendetur. ¶ Ex quo vltius patet fricationes ad tibiae:
coras: z brachia antequam bonus patiens surgat maxi
me conuenire. Caput vero tonsum semper deferat: quo
usq; ad declinationem. Et si pectinare mane possit fricari
minime. In declinatione vero cum quibus z qualiter friz
candum sit in sequentibus capitulis deo duce describas.
¶ Somnus diurnus ex toto euitetur. nocturnus autēz so
lito sit breuior. In quo patiens caput altus tenens ne dor
miat supinus caueat. Et ne ipsum coopertum itez nimis
teneat: sufficiat enim ne frigus sentiat. In caliditate tamē
potius q̄ in frigiditate peccet. Ira tristitia z similia super
flua anime accidentia sunt omnino vitanda. Sobrie viuē
dum erit: z in cena maxime que adhuc si nulla esset pre
staret. ¶ Tria autem sunt que in casu isto summe a veteris

¶ Tria autem sunt que in casu isto summe a veteris

bus comedant somnus brevis. s. cibatio levis et pauca bi-
bitio. Ista enim ad materiem catarraliū resolutionē plurimū
iuvāt. unde in versu alit. Si tibi sit flegma faciens in cor-
pore reuma. Surres vigiles siles si reumata cures etc.
Quātū ad cibū ex fructibus passule in pma mensa con-
ueniūt. In scda vō pparate pinee atq; amigdale depilate:
nec paties tuus mortaliter peccaret si de piro cocto aut ci-
tonio gra sumos atq; vapores reprimendi in sine pastus
aliquid sumeret: ceteros vō fructus vitet oēs et nuces qzma-
time. Fercula de pasta ac caseata oīno quoq; de ipso tū
dulci et antiquo caseo in secūda mēsa sumere aliquid pōt.
os enī stomachi claudēdo atq; corrugādo vaporū ascēsum
phibet: ad fundū vō stomachi cibū impellēs digōne me-
liore efficit. Est agnina caro oīno vitāda: porcina iterum
atq; bouina: anserū quoq; anatis pulloz cerui et taliū. Et
itē porri cepe et allea caules eruca: et similia et oīa vlr: q fa-
cile ad caput euaporant ac herbe frigide et humide vt bli-
tis lactuca et endīvia etc. Ex piscib; pueniūt nulli nec ali-
qd item in patella frizū et maxime erea. Cū mellis aquam
actu calidā veteres oēs laudāt. Vinum vō prohibent nisi
in principio vbi materia esset grossa: que vt inquit alde-
sue subtiliatione indigeret. et si in aqua ipsa mellis parum
ysopi bullerit bonum esset. Et quia in casu nostro aq mel-
lis in illa nō multū consumari debet ad eam refrenandāz
quā facit inflationem parum cinamomi conquassati: et in-
pectia rara ligati laudo vt in ea continue bulliat peciam il-
lam inreridum expumendo. Qz si importunitate patien-
tis aut debilitate seu aliam propter causam ad vinum ex-
hiberi. cogimur sit album vel ru. clarum debile et non su-
mosum: et adhuc aliquatuler limphatum. Et hec pauca
de regimine rerum sex non naturalium sufficiant. comu-
niter autē practicanes talia regimina semp habent in pro-
prio. et p hoc huic capto finem impono.

De modo materia catarralem frigidam digerēdi pari-
ter et euacuandī.

Me qz ad localia pcedat materia per prius est di-
gerēda euacuāda quoq; qd sic cōficiens sirup de
isopo vel oximell sglu. 3. ij. accipe sirup de stica. 3.
j. aquarū isopi scabiose et flo. sambuci aī. 3. ij. misce. et pro
duab; vicib; clarificari et cum nuc. musca. aromaticari iu-
be. de quo totiens pbe q materia eductōi paratam vi-
deris. Dehinc pillarū cochiarum descriptiōe Almanso.
cuz gra. ij. diagredi. 3. j. exbibē ex qua. v. aut. vij. pille fi-
ant. Qz si in pectore de materia illa catarrali aliquid de-
fluxū sit ex pillularū cochiarū. 3. ij. cū pillularū de agari-
co. 3. j. et cū illo diagridiō pillulas. vij. facito et eas patiēti
tribue. Et vbi recipere nō valeret. 3. j. cassie et decoctiōe
ysop. capil. ven. stica. ligricie passularūz sicū atq; dactiloz
distēperata cū. 3. ij. diafini. adde sirup de yso. 3. j. et fac po-
tū quē pillularū loco dabis. Cū infusionē infrascriptā
distēperate cassie cōmiscēbis. R. agarici electi. 3. ij. 3. j. salis gēme. 3. f. in aq lactis caprarū infunde aut i mo-
dico decoctionis pscripte: oximell sglitici. 3. j. cōmiscēdo
q ad minus p hore. x. in infusione pmaneat: de qbus po-
stea fortis fiat expfio quā cū extracta cassia misce. 3. j. 3. f. di-
aī. addēdo: et fiat pot; quē magis qz pmi laudo. Et qz to-
ta mā p vnu solutiū vplimum non educit purgatio vbi
opus fuerit reiteret quo facto ad localia regularius veni-
es. Cū posses pscripti sirup loco infrascripto vti. quem in
casu nostro mirabilē adinuenit: ipse accipi herbe isopi
m. j. f. sticados calamenti capil. ven. radicū apij: et fenicu-
li betonie aī. m. j. radicū ireos ligri. et passul. aī. 3. j. 3. f. se.
anisi. se. peonie aī. 3. f. sicū pinguiū numero. vi. fiat de-
coctio in lib. v. aque ad cōsumptionē vsq; tertie partis co-
lect. et cū lib. ij. dispumati mellis sirup; debite coct; fiat: q
p scriptū loco: et cuz aquis predictis vtēre: et est maxime
huc proposito appropriatus. Et sic succincte habes mo-
dum materiam digerēdi: ac per medicinas solutivas
euacuandī quoq;.

De his q piculariter materiam catarralē euacuant: vt
sunt caputpur. sternutationes et gargarismata. Cap. x.

His aliq; q malem catarralem euacuant finem
imponere vltra predicta restabat aliqua scribere

que pariter mām ipsam euacuarent: et sunt caput
pur. masticationes etc. de quibus in pñi caplo fiet dictio.

Sed quia natura commodius ad nares catarralē ma-
teriam qz alia ad loca transmittit: vt ad viam illam man-
detur erit tuo posse pcurandū: qd per caputpur. fit pue-
nientissime: et tūc non solū mā ipsa euacuat: sed etiam ne

ad mēbra nobilia seu alia fluat phibetur: ad quod qzma-
time aduertendū est: qz plerūq; talis materiei de fluxus
suffocationem spasmū paralem apoplexiam et confusi-
les egritudines inducit: que vt notum est imperceptibili

quasi tēpore pauperculos egros morte repentina depsi-
mit. Altamen si ex his aliq; peruenirēt qualiter ei succur-
rendū sit in pprijs caplis supra te docui. Purgationibus

itaq; supple vliūbus factis si in cerebro de catarro quēq;
relictū sit cū pillulis de vera simplici in introitu lecti sum-
ptis suauiter educetur vel alijs cū medicinis et familiari-
bus solutijs: de qbus in supiorib; caplis te copiosum se-

ci. Euacuata igit materia ad pfortationē cerebri regula-
ri deuenitur. Cū leuionibus ergo caputpur. inchoando

accipe aq sublimationis maio. vel potius decoctionis ei;
3. j. succi blitis. 3. ij. mellis. 3. j. simul vna bullitiōe bulli-
ant. de quo tepido mane stomacho vacuo vicib; aliquot

per nares trahat infirmus. Qz si fortius loco succi blitis
radicis ipsi; succū accipes: vel tantū de succi radicis plan-
taginis et miraberis quam suauiter per nares mām catar-
ralem educat. Qz si forti; accipe fellis capini aut vac-
cini sicci. 3. f. castorei. 3. j. croci. 3. f. ducātū i mortario cū

modico aque maiorane: et de tali trahat p nares. Cū plu-
rimū verāpi. vel benedictā cū maiorane succo miscent: et

faciunt caputpurgū. Fortius est artamite succus vel ra-
dicis cucumeris asinini et aliqui ex succo ipsi; caputpur-
gia faciunt: et per optime cerebri ab humoribus frigidis

purgat. Cū el. R. pulueres radicis artamite. pulueris ra-
dicis cucumeris asinini aī. 3. ij. misce cum modico aque

maiorane: et fiat caputpurgū: vel puluē illum cum oleo
hyrcino misce: et intus nares intige. Qz si ex aliquo isto

rum ardor seu pruritus in naribus nascit cum calida aqua
limant aut oleo violato pungant. vel de ipso p nares tra-
hatur. Cū vbi ad sternutationes venire libet elleboro

albo naribus insufflato vtēre: vel puluere nigri pipis etc.
Laueudū est tū qualiter talis sternutatio fiat: qz si mā for-
san foret multa: illa tā violenter sternutatio sepe irritat vt

efficaci; ad neruoz origines aut ad fauces seu ad mēbrūz
aliquid aliud sua spēte repat: qd egrotantis pditio ē facile
posset. Cū masticatiōes vō venire q regularius p pus si

ende sunt qz gargarismata. Accipe masticis i granul. 3. j.
cūbebarū. 3. ij. cozi. radicū caparoz. 3. ij. simul i integra

misce. de qb; coclear vnu mane stomacho vacuo eger tu;
p tūuā horā masticet. h enī mirabilē mām a capite tra-
hit. Cū solo mastic cum aliq; granis nigri pipis vtēre

vel cū cubebis. vel accipe masticem cum modico piretri.
Cū facias sic. accipe masti. 3. j. pipis nigri. 3. i. f. piretri

3. ii. passul. 3. f. incorpent simul. Et huius mixture cocle-
ar vnu in tela noua ligabis quā vt supra masticā: qz caput

poptime purgat. Cū gargarismata dūmō māz pauca esse
cognoueris: qz atr sēda nō eēt ipaz suauit expurgantia

accipe herbe isopi. m. i. saluie. m. f. passul. 3. i. piretri. 3. ii.
cozi. radi. capa. 3. ii. quassent. et fiat decoctio. de q acci-
pe. 3. vi. orunel. sgl. 3. ii. misce. et stomacho vacuo fiat gar-
garisma dieb; aliq;.

Et epilogaō dicta te ad actū pra-
cticū deducēdo fm modū i caplo pcedēti positū māz eua-
cuabis: cuius pte educta maior caputpurgis pmo vtēre

masticatozjs successiue. Et vbi opus fuerit sternutatozjs
demū et vltimo caputpurgijs. Et sic modū hēs p quez mā

catarral frigida euacuari oī: qd huius capli intentio fuerat.

Ad masticatōes vō vnu q regulari; et p pte pte qz

gargarisma 3. f. i. masticatōes 3. f. i. masticatōes 3. f. i.

gargarisma 3. f. i. masticatōes 3. f. i. masticatōes 3. f. i.

gargarisma 3. f. i. masticatōes 3. f. i. masticatōes 3. f. i.

gargarisma 3. f. i. masticatōes 3. f. i. masticatōes 3. f. i.

gargarisma 3. f. i. masticatōes 3. f. i. masticatōes 3. f. i.

gargarisma 3. f. i. masticatōes 3. f. i. masticatōes 3. f. i.

gargarisma 3. f. i. masticatōes 3. f. i. masticatōes 3. f. i.

gargarisma 3. f. i. masticatōes 3. f. i. masticatōes 3. f. i.

gargarisma 3. f. i. masticatōes 3. f. i. masticatōes 3. f. i.

De pfortantib' cerebrū q' ad intra sumunt: vt sunt cōse-
ctiones pulueres decoctiones sirupi lupinares formule
pillule pstrictiua gargarisimata z simplicia plurima que in
ter dentes retēta aut transglutita catarr' sistunt: cerebrum
q'maxime confortant. *Cap. xi.*

Consequim' euacuata mā aliqua cerebrū confor-
tancia tam ad intra q' ad extra vtiliter appropinqua-
re. ad intra vō vt pfectiones pulueres decoctiones
sirupos lupinares formulas z pillulas. itez ac constrictiua
gargarisimata z aliqua quoq' simplicia: que aut transglu-
tunt aut nocte integra inter gingiuas z dentes retinent.
z de his omnibus caplm pns ordine quodā te copiosum
efficiat. ad sequēs vō caplm illa q' ab extra appropinquantur
reseruabo. *Ex pfectionib' itaq' puenit pfectio de mus-*
co dulcis. diambria diaphritis arcoticum dialibanū Nico-
lat electuariū regū z platoz Aldeue. z de q' liberit ista-
rū cōfectionū. 3. ij. cum dormitum iuerit egro dabis: z si li-
bet parū boni vini limphati post: vt. f. ad cerebrum vrtu-
tes ipsarū facilius deferat. verū in casu illo pfectionez in-
frascriptam mirabilem adinueni: q' accipit zinzl. electi. 3. f. nucis musca. cubebarū melegete liquiritie mūde gar-
cardamomi. añ. 3. ij. se. peonie. 3. ij. f. corall. ru. 3. f. succa. al-
lib. 3. i. dissoluatur succarū in aqua saluie betonice aut ma-
io. z duarū. 3. cōfectionis fiat in morzell' ex quib' in introi-
tu lecti vnu dabis. post quē si libet parū vini boni limpha-
ti bibat. C'iriaca itē valet ac metridani: cuius dosis sit a
5. j. vsq' ad. 3. i. f. C'urea alexandrina a. 3. f. vsq' ad. i. qd
laudatur: z anacardina cōfectio a. 3. i. vsq' ad. ii. Sed
in istarum cōfectionū exhibitione oportet vt etatem com-
plexionem virtutis: serū tempus anni: z talia p'deres: ga-
vbi illa ad frigiditatez tēdāt securi' exhiberi poterūt. si autē
ad caliditate cōtēperāda erūt. C'ōnulli vō pfectiones re-
nuētes pulueres p'dligūt. Accipe itaq' spēs q'rū ex cōse-
ctionib' dictis liberit cū qbus duplū succari mīsce. do-
sis aut erit. 3. i. vsq' ad. 3. i. f. cū vīno in introitu lecti. Infr-
mi nāq' medicinarū varietate gaudēt: z p' tūc pfecti' ope-
rant. C'et ideo si pposito nro decoctioē vti libet: vt sepi-
ipse facio. Accipio herbe yfopi saluie betonice maio. floz.
rosima. stica. leuistici fol. cipissi añ. m. f. mastici. oliba. añ.
3. f. nuc. cip. 3. vi. ligni aloes. 3. i. q'sset fiat decoctio: cui i-
troitu lecti. 3. iij. dab succarū addēdo p libito. Q' si siru-
pū p'dligēt ex decoctioē pscripta cū suc atq' melle añ lib. 3.
aceti sgl. 3. iij. sirupū fieri iubet. de q'tēpore decubir' ab. 3.
1. vsq' ad. ij. exhibe. vel cū aqua saluie bero. maio. vel aliq'
tali cōmīcebis z maxie si infirm' tu' potius in forma tali
p'dligeret. in illo enī sirupo tam mirabile adinueni iuuas-
mentū. C'et lupinarib' vō formulis plures a veteribus
describūtur: sed opij semp aliqd vel vt in plib' iponit: qd
nisi in iportunis vigilijs laudo. aliqn enī eis vsus sum: z
nō sonū: sed vngines poti' q' iuuamētū inde subsequitur.
Q' si vigiliarū iportunitas ad narcotica dādū te cogat. p-
pter. f. p'tinui catarr' descēsus istis vtēre q' accipit mirre
croci storacis calamite añ. 3. j. olibanū. 3. ij. opij. 3. f. cū siru-
po de sticados lupinares formulas p'sce. de qbus in ore
de nocte p'tinue vnā teneat. z quātū pōt ne saluā ex eis i-
ore abūdatē trāsglutiat. q'uis min' trāsglutite pillule cum
opio p'secte noceāt. C'et q'uis atig plimi has opiatas pil-
lulas plimū cōmedāt certe aliqn infirmo male successisse
cōperi potes si libet antiq'rū more has lupinares formulas
in pillulas facere: de qb' vnā vel tres in introitu lecti da-
bis. C'Notes aut nō iposito opio lupinarib' illis formul-
vti: q' in casu nro plimū pueniūt. z silium tā opiatarū q'z
nō opiatarū a dño nro Aldeue descriptioēs habes: z etiaz
alijs ab auctorib' qb' si vti libet succursū ab eis pete: q' tā
de opiat' q'z nō de opiatis tibi seruiēt abūdatē. C'Notes
z cōstrictiuis gargarisimatis q'z vti: qd sic facies: Accipe
yfopi caude egne rof. ru. añ. m. f. nucis cipissi. 3. vi. macis
olibanū mirilloz añ. 3. iij. cōquassēt: fiat decoctio in aq'
ferrata: de q' accipe. 3. iij. sirupū mirtili. 3. i. f. misce. z se-

pe infirmus tuus stomacho vacuo gargarizet. *C'Pluris*
ma de nocte simplicia in ore tenent. in quoz vīu singula
re iuuamentūz adinueni int' q' spica nardi inter dentes z
gingiuas retēta obtinet pncipatū. Laudat itē mirra z. oil-
banū z nō solū in ore retenta: sed etiā in introitu lecti trāsg-
lutita: z maxie tria grana olibanū: qd mirabilē p'dest pro
ut sepe numero suz exptus. nā sua cū glutinosa substantia
catarrū strigit aromaticitate digonē pfortat anhelitū bo-
nū reddit. z eructationes sumosas cōpescit. ex qb' quan-
tū in sistendo catarrū pueniat patet. Sādaraca tā transglu-
tita q'z in ore retenta plibus ab auctorib' cōmedat. Et nux
muscata quoq' plura ad intra sumēda in casu illo descri-
berē: sed scripta tam simplicia q'z cōposita q' sepius exptus
sum. b' solū annotare volui: q'z p illa oīs catarrus frigidus
potenter sistitur. si ordine quo supra fueris illis vsus. Et
per hoc caplm p'sens finem recipit.

De odoramentis suffumigationibus lauacris embroca-
tionibus facellationibus vncionibus z cauterijs que in
cura catarr' frigidi sunt fienda. Cap. xij.

De catarr' frigidi cure deinceps finē imponerem q'
ab extra appropinquāda veniūt: sunt in b' caplo de-
scribēda: vt sunt odoramenta suffumigationes zc.

Qualit' aut materia catarralis cū fricationibus ligaturis
dolorosis ac ventosis seu aliter diuertenda sit mea non est
b' ponere. non enī b' sit nisi tūeamus: ne ad membrū ali-
quod mā ipsa repat: cui' causa de infirmi suffocatioē time-
ret: aut ne in aliquā aliā timorosa egrotudinē incideret
vt si flueret ad oculos ad fauces ad pect' aureas: vel si ner-
uis imbiberet. in his enī casib' facile appoplexiā spasmus
paralesem v'fites egrotudines iduceret. Et sic tūc mā diuer-
tēda foret. q'lit aut b' fieri debeat in p'p'is caplis supra te
docui. C'ad illa igit veniēdo q' de hui' sumitēdo capli
ab odoramentis pncipiū sumēs nigellā torefacies z pul-
uerizatā in pecia rara ligabis: quaz sepiissime patiens tu'
odorat. valet z puluis radicis yreos sepi' odoratus. C'et
potū tale fiat qd p. laudant purissimi. 3. j. f. storacis ca-
lamite. 3. j. ligni aloes nucis cipressi nucis musca. oliban
gar. añ. 3. j. f. ambre. 3. ij. musci. 3. f. fiat puluis subtilissi-
mus: z cū mucillagine gūmi arabici extracta cū aq' maio-
rane mallarent simul oī incorporent pter ambriam z mus-
cū q' vltimo cum eis simul quoq' mallarentur: z pfora-
ta poma fiant: q' patiens frequent odorat. C'et accipe lau-
dant purissimi. 3. ij. gallie muscate. 3. j. ligni aloes storacis
calamite añ. 3. f. masti. olibanū sandarace costi. añ. 3. ij. am-
bre. 3. i. musci. 3. i. fiat vt supra cuz gummi arabici glutino
perforatum potū secū ambriā z muscū vltimo malaran-
do. C'Quantum ad suffumigia quodlibet in frascriptorūz
facias. C'et pūmum accipe aristo. rotunde mirre thuris
calamite galbani ana. 3. i. arsenici citrini. 3. iij. cuz adipe bo-
uino ex his ad auellanarū quantitātē formulē fiant: qua-
rum vnā vel duas sup carbones impone z per embonū
patiens fumū recipiat p nares. C'et ex aristologie z arse-
nici partib' equis formulas cum vaccino recēt adipe cō-
fice: quibus vt supra vtēre. hoc. n. suffumigiū a dño nostro
Aldeue magnifice commendatur. C'et aliter. accipe ar-
senici citrini. stercois leporis far ordeī. corti. ficti añ. par-
tes equales: z vt supra cū vitello recentis oui formulas fa-
cias. C'Aliter storacis mirre thuris aristo. rotunde añ. 3. i.
accipies z arsenici. 3. f. cū butiro vaccino vt supra formu-
la facto. Suffumigatio vō añ cenā z ante prādū stomas-
cho vacuo fienda erit. C'Ego autē alē his suffumigationib'
bus sic vsus sum. z adiuvante deo infirmis bene successit:
quia cum vitello recentis oui talia commisceri faciebam:
z summitates linguarū que ex panno albo facte erant in
illis imergebam que accense z fumantes in aperto ore te-
neri faciebas. talis enim fumus suavis satis est: z maxime
vt expertus sum vtilis. C'Solent in declinatione cum pa-
tians mane surgit pecie lineae aliquāliter aspse suffumiga-
ri quibus deinde caput confricat: qd sic facias. p. thuris

Hygie terna q' g'fuit
Opone oblat p'dipat

Obbat' e' mīngra nō p'd
on' d'm b' vt trāsglutina

Sandaraca d' ore d'm p'
trāsglutina

Quasi sumit

Odorata
De Nigella torrefacta

Potum

Alud potum

Suffumigatio

Alud

Alud

Alud

Suffumigatio far d' ob

Alud

Alud

Commentariolus

sandarace añ. 3. j. f. corticum citri siccorum. 3. j. mirre stor-
racis calamite gallie muscate. ana. 3. f. ligni aloes. 3. ij. cō-
quassentur: z vno cocleari super igne posito cū quibus ca-
put confricat pecie suffumigetur. Et qz caput lauare in
terdū ē vtile. accipe camomille. 3. j. sticados saluie floz
anthos soli. lauri maio. ana. 3. f. fol. sene. 3. vj. conuas-
sent. z in lisciuo cuz cinere cetti: aut fermentoz facto res
iste in pecia rara ligate bullat: cū quo mane stomacho va-
cuo caput tonsum lauatur: z cū pecijs: vt supra suffumiga-
tis excicetur caput. dehinc bonā vltis aquaz habeat. z ex
ea calida caput atqz tempora confricentur. ipsa eni per se
cito excicabit. In tali eni ex aque radēis lotionē magnūz
semper iuuamētum adinuēni. Loto tamē ista capitis for-
tius operabit si cum spongia vel aliē ea de lisciuo illo fiat
super caput embrocatio. Et qz talis capiti embrocatio ex
nālibus balneis sepiissime patientez liberat posses de mē-
se maij vel aprilis. septēbris quoqz vel octobris patientē
tū ad balnea petrioli: qz sunt in comitatu senarū mittere
vel ad balnea sancti philippi que in eodem comitatu sita
sunt: de qbus Bēti. refert qz multo sunt i casu nostro exic-
ciora qz balnea petrioli: z in pāctis mētibz sunt etiaz in
pfectioe. Sūt z alia plura balnea in comitatu pācto: q
tū ad illa cōparata nihil in casu nostro. Laudat item bo-
noniēses balnea de laporetta: sed nemini in casu illo vt il-
la aderat pfulerē: qz qdam illuc iuerūt: non tū pfilio mei: z
ibi mortui sunt. In comitatu aut patavino balnea sunt p
posito nō satis puenientia vt ipse vidi: z sunt balnea de
sancta Elena z de mōte croto: z vsus eoz ē de mēse maij
vsqz p totū mensem septēbris. Alia in marchionatu mō-
tis ferrati i ciuitate Alquis: sunt balnea: q in hoc casu mi-
rabiliter valēt: vt in pluribz expertus sum: z illoz vsus est
de mēse maij vel septēbris. In mense tū maij sunt pfectio-
ra. Cōsolēt in casu nostro facellatioes alique fieri: z cōes
practici accipiūt milij lib. 3. f. sal. cōtusi. 3. ij. misce z in sarta
gine vel aliter calefant ponūt in sacculo z coronali com-
missuere applicāt. Alij aquā valde salitam capiunt. z i ea
multū calida pecias mergūt: z ita calidas: z fortiter exps-
sas dicto loco applicāt. Ego aut huius loco ardēt aqua
vtor. In cuius tū sublimatione sticados bethonica saluam
floz anthos z aliqz iuniperi grana iponi facio: z huic pas-
sioni mire subuenit. Cōsed quātum ad facellatioes infra
scripto sacello seu bireto cōiter vtor: qd in b casu est effica-
x valde: z ipse accipit camomille: absinthij sicci: bethonice:
maiorane: berbene: sticados: floz anthos ru. añ. m. s.
sandara. 3. s. cinamomi: nuc. musca gariofil. corti. citri: cu-
bebarū añ. 3. j. fol. sene: grana tinctorz añ. 3. ij. conquassan-
tur deinde biretū ex sindone de grana ex rebz istis facia-
tur magis tū vsus coronale cōmissurā qz vsus occipitiū
z tale biretū tam de die qz de nocte patēs in capite defe-
rat. dūmodo nō nimia capiti caliditate inducat: qz tenen-
do poros apertos nimū maioris causa foret reumatismi
z ob b de eo qd i capite patēs portare p̄sueuerat aliqd de
mat. Ego aut ab Alu en coar doctus cū patēs me dormi-
tū ibat ex gar. puluere cōmissurā aspegbam in hiemis tpe
f. sum qz in casu illo z viticari puluere expus mire cōfe-
rēt. Cō In autūno aut z vere puluis macis vtēre aut maio.
vel roxina. Unctioes que i casu illo fieri solēt ex oleo ca-
momillino: de aneto: de ruta: de lilio: seu p̄sili. pedibz ma-
nibz z i viri testibz. In mulieribz aut māmillis cū dormi-
tū vadūt fiat. Cō Solem z p̄cipue cū egritudo multum re-
bellē existit ad cauteria deuenire q nō solū mām diuertūt:
sed etiā cerebrūz potenter excicāt. Albradaf itaqz caput et
ex cepe cōi rubeo aut sollicito circa cōmissurā coronales
aliqliter cōfricet successiue ex vngueto infra scripto p̄fria-
car locz vngat olei rute. 3. ij. f. accipies: z stercoris colū-
bini. 3. ij. anapio castorei añ. 3. j. f. enforbii. 3. j. z cū modi-
ca cera fiat vnguētū: qz vt dictū est vtari: vesice vō facte
operiant z cū solijs caulū aut aliē apti qz fieri pōt teneā-
tur apte. Cō Vel accipe de cātariidb capitiū: z alijs amo-

tis. 3. ij. fermeti. 3. vj. ipassent fil: z de ea ad auellane quan-
titate sup cōmissurā ponant: z vbi vis fieri veficationez.
potes si libet nucis testā desup ponē. z factas veficas ape-
riri iube: qz: vt supra quādiu potes apertas tene. Cō si
cauteriū actuale facere libet pone radicē man vbi nares
terminant: z locus ad quē extēdēdo manū digit medij at-
tingit cauterizet. z quādiu fieri pōt cū pila parua ligni co-
ronalis piri aut buffi cauterizat locz aptus teneat: aut cū
pila ex carne salia facta seu cū cicero rubeo quaz die re-
nouatio. Et qz b est vltimū qd i tali cura fiat frigidi catar-
ri in b curaz digerere terminat q huic meo commentariolus
lo de egritudinibus capitis feliciter finem imponit.

Explicit cōmētariolus de egritudinibz capitis. Deo grās
Antonij Buaineri Papiēsis viri doctissimi cōmētariolus
de pleuresi p̄tinēs capl. 21. feliciter incipit.

Capl. 1. De diffōne pleuresis z ei diuisiōe. charta. 29.

Capl. 2. De causis pleuresis. 30.

Capl. 3. De signis demonstratiuis de pleuresis. 30.

Capl. 4. De signis dīmōstratiuis nō de pleuresis. 30.

Capl. 5. De modo q pleuresis ab apostematibz epatis
z pulmonis tā vera qz nō vera discernatur. 30.

Capl. 6. De p̄noscatione p̄mutationis pleuresis ad
alias egritudines. 30.

Capl. 7. De p̄noscatione pleuresis ex sanie vel puro
spūto z illi etiā q ex ipsi resolūtioe sumi pōt. 31.

Capl. 8. De p̄noscicis signis q tam rōne dierū crenico-
rū qz tēporū vniuersalium qz vīne qz alioz quoqz pericu-
lorū haberi possunt. 31.

Capl. 9. De euaporatorijs q tā cū spōgia qz quoqz cuz
filito qz vefica seu sacellis qz cū vase eneo z terreo seu la-
pideo in pleuresis cura fienda sunt. 31.

Capl. 10. De flebotomia in pleuresis cura fiēda ac ca-
nonibz obseruādis in ea. 32.

Capl. 11. De ventosis q in cura pleuresis loco fleboto-
mie interdū sūt q qz tā rōne mae p̄iuncte extra ducende qz
ipsi qz doloris sedādī cā nonnūqz sūt. 32.

Capl. 12. De obseruādis canonibz vbi mām pleuresis
plaboriosus farmacū educēda iudicaueris. 32.

Capl. 13. De singulis digestiuis q solū peccātē sangui-
nē corrigūt: colericū qz aut ipam colerā purā si ab illorum
alio fiat ac etiāz de solutiuis q in casu isto cuiqz illoz fue-
rint app̄ximāda. 32.

Capl. 14. De digestiuis z solutiuis quoqz sanguinis
flegmatici aut solius flegmatis si quod istorum pleuresim
effecerit. 33.

Capl. 15. De applicādis ab extra q pleureticū dolorē se-
dāt vt sūt fomētatioes embrocatioes vnctioes z ēpla. 33.

Capl. 16. De his q int̄ sumpta spūti facilitāt ac dolo-
rem pleureticū sedant. 33.

Capl. 17. De modo quo materia pleuresis i collectio-
nē colecta sit ad sanie cōuertēda: sitqz saniatū ipsum apo-
stema rumpendum. 34.

Capl. 18. De his que pleureticū vlcus mundificant sa-
niem siue per spūtum siue per vīnam aut per egestionem
extra pectus educunt. 34.

Capl. 19. De cura pleuresis que in costarum musculis
nascitur. 34.

Capl. 20. De dieta in cura pleuresis obseruanda. 35.

Capl. 21. De epilogo totius cōmētarioli. 35.

Quid sit pleuresis: ac quod plex tibi. Cap. 1.

Pleuresis est egritudo q in
p̄nauas tēporūz
dispositioes sepi nos inuadit: z ea siue malū
regimis obseruātia siue cōstellatiois causa
siue temporū varietate fiat multos furti vo-
rat. Cui doctrinā cū ipsa p̄nti āno m̄tis i
locis velut pestis quedam regnauerit. Socioz ob
rogamen qmagis ordinate sciūro onus scribendi li-
bens assumpsi. Cō Nec igitur pleuresis tam peras quam

Cap. 1. De pleuresi: ac quod plex tibi.

arabes iuadit. vñ arabes eā sōfati vel sōfata vocāt. Perse
āt hirsē. hīr enī apud eos pectus. z sen āpa dī: qñ pectoris
āpa. Sed qua de cā nos eam pleuresim appellamus statim
apiam. Sciēdū itaq; vt meo pposito pñet qñor in pe
ctore mēbra disticta fore: pñiculi. s. musculi: cor z pulmo.
Sed corde z pulmone dimissis de panniculis z musculis
in qbus tale āpa pleureticū generat differam. Pñicu
li nāq; sunt tres. s. mediastin⁹ diafragma z pleura. Media
stin⁹ p mediū pectoris ab anteriori ad posterius trāsien
s per mediū pulmonē diuidit. Et iste alijs cōparat⁹ nō mul
tum neruosus existit. Diafragma vero neruosus multū
ab anteriori ad posterius trāsien spūalia a naturalibus se
parat. Pleura vō interius costas tegit inter q̄s mediant
musculi qdaz versus cutim exterius attingētes: z in oibus
dictis mēbris āpa fieri pñgit: qd nos pleuresis appellam⁹.
Distinguetes tñ: qz verā quādā z nō verā esse dicimus.
Et hec diuersitas qñq; penes mēbra z qñq; penes humo
res seu vōsitate attendit. Rōne mēbroz illam solā ve
ram dicimus que in altero fit tñ: hoc est in pñiculo pleu
ra. Pleura enī grece latine latus seu costa dī. Ex qbus
pmo p3 quare tale āpa pleuresim appellamus. Cū scdō
qz vt vocabuli āpa in laterib⁹ nō exis vera pleuresis dici
nō d3. Et ex his p3 consiliter qz āpa in mediastino vel in
diafragmate vel in musculis q versus cutes exteri⁹ tendūt
genitū vera pleuresis dici nō d3. Cū vi vocabuli vā pleure
sis sit que solū in pleura pñiculo gñatur. Cū qz pleu
resis a nō vera p humoz seu vōsitate differētias distigui
tur. nā q a colera sit vel a sanguine verā appellam⁹ que vō
a flegmate vel a melācolia vel vōsitate nō verāz. Cū p3
aut pleura cordi multuz ppinqua existit: qre mā āpa in ea
efficiēs ad cor ipm fumat z febrē continuā efficit. Cū p3
pter qd āpa illud in pleura cum dilatat pulmo cōpmit⁹
fit inde anhelit⁹ difficultas. Cū materiaq; idē āpa efficiēs
que acuta est z in loco sensibili quādā causat pñctionē: z
sic fit dolor lateris pñitiu⁹. Cū per porositate q illius pñi
culi tūc virulētia quedam resudat a qua irritata natura vt
eam expellat insurgit: z fit inde tussis. Cū plius sit pñi
culus ille rōne āpatis durus arteriaē quoq; sub eo exites
cōpmit⁹: cuius cā tam dilatationi qz pñictioni inobediē
tes: z sic pulsus inde fit ferrin⁹. Cū ex qbus oibus patet q
pleuresis vera est āpa lateris a colera vel a sanguine causa
rum. ad qd feb. cōtinua dolor lateris pñitiu⁹ tussis: anhe
litus difficultas z pulsus ferrin⁹ cōsequūtur. Nō vera autē
est in qua dictarum cōditionū aliqua deficit: put inferius
latius declarabī. Et sic patet quid sit tam vera qz nō vera
pleuresis: qd huius capituli intentio fuerat.

De causis pleuresis.

Cap. ij.

z causas pleuresis inuestigem⁹ sciēdū extrinsecas
z intrinsecas esse posse. quātum ad extrinsecas q̄
bet sex rerū nō nālium indebite nō occurrēs cor
pori cā ei⁹ esse pōt vt aer frigidus nimis: nimis quoq; cali
dus. Frigidus enī materia cōpmit⁹ in capite seu alijs
mēbris ad partes pectoris fluere interdū facit: z pleuresim
efficit. Calidus vō materias eliquās idē facit: z pleuresim
exercitiū z potissimū si exercitat⁹ aer frigidus vel vōso se
statim opposuerit. Cū nimia quoq; gete humores pluri
mi ac supflui generātur qui plerūq; sunt hui⁹ egritudinis
causa: z idē in somno fit supfluo. Cū supflua autēz vigilia
valde humores acuit. qui tunc in pleura seu alijs pannicu
lis aut musculis facile penetrāt: z idem ira facit. Et ad hūc
primū modū de alijs aīe supfluis accidētib⁹ fm ipsoz na
turā docui. Cū sepe igit in anitio humores acuit: z hinc in
de recurrere facit: qui hāc postea facit egritudinē iducit.
Nimīa repletio inter ea que dicta sunt in hanc efficiendū
egritudinē principatū tenet: z potissimū si ex cibis coleraz
multiplicatibus fiat. Cū illis pterea sepi⁹ hoc accidit q san
guine repleti vt ipsoz appetitus incitetur acuti aliqd quo
tidie manducāt: vt sunt cepe z alia huiusmodi. Talia nāq;
vt patet humores acuit qui facile postea in pleura seu pā

nīculis alijs imbibūtur. Cū fruct⁹ itē alia q sanguinem
subtilē efficere pñt hmoi sunt sepe causa. Cū itē vini
potētis copiosa bibitiō: z in illis maxime q caput habent
debile repleti valde. nā vapores a vino illo: tunc plurimū
generant q caput ascendentes illud replent atq; eoz cali
ditate humores ibidem existentē eliquāt: ad partes pecto
ris defluentes pleuresim leuī cūfant. Et in his maxime
b accidit q pectus amplū z ab eo ad caput vias dilatatas
z apertas habēt. Cū multitudine quoq; potus aque frigide
actualis pñrigēs: vt inqz Auicēna: pleuresim sepe causat.
Et sic summam habetis q huius morbi extrinsece sunt
causae. Cū autē vō intrinsece sunt sanguis: flegma: colera
z melācolia. Isti enī humores a venis magnis egressi ad
paruas deueniunt: z ab his ad minores: z dehinc ad mi
nimas: z tandem ad dictorum mēbroz spōsitas: z
ibidez taliter coadunati āpa pleuresim causant. Cū fre
quētius tñ fiat a sanguine colere pñmixto: aut p admixtione
flematis subiliati sit ibidem a sola colera: interdum z a
flegmate: licet rari⁹. a melia vō rarissime. Ipsa nāq; gros
sa z sicca existens est difficulter in his mēbris penetrās
Et sic habetis in summa que sunt huiusmodi morbi tam
intrinsece qz extrinsece cause.

De signis demonstratiuis vere pleuresis. Cap. iij.

Signis nūc agendū. Et pmo de vere pleuresis si
gnis demonstratiuis q a sanguine vel a colera semp
in solo panniculo pleura generatur. Cū huius si
gnis vt veteres oēs affirmant sunt inseparabilia: vt est pul
sus ferrinus: se. continua: anhelit⁹ difficultas: tussis z do
lor lateris pñitiu⁹: sic q patiens de latere in latus se
mouere non audeat: z de his in pmo caplo: dum pleure
sis diffinitionem venabar siatis dictum est. Cū vt co
gnoscas qñ sit a sanguine sputum rubeum vel subrubeū
apparebit. in latere grauedo quedam sentitur. in ore dul
cedo. tēse vene ppter repletionēz manent: facies rubet
multuz: z pulsus cum sua ferrinitate erit vndosus. Urina
grossa atq; subrubea a medio supra versus quam superfi
cies cum liuiditate quādā apparebit que in omni pleure
si taz vera qz non vera ptingit vplimū: q si etas cōplexio
pcedens regimē z alie attestent sanguinem eā certius fo
re sanguineā nequa qz dubites. Cū qz statim dixeram
pleureticorum vrinās a medio supra vplimū liuere. Sci
endum q vrina ppter humores diuersoz colorum inter
dum liuet. nā tales cum vrina mixti liuidā eam efficiunt.
Cū interduz quoq; vitiū epatis sit: humores detinere non
potētis q tunc cū aquositate mixti liuidam eam efficiunt.
Cū itē etiam interdum ex frigiditate calorem naturalem mor
tificante. Cū qñq; ab adurente calore extraneo natura
lē calore exterminante z resolūte: z sic p accidēs induci
tur frigiditas: cuius causa tunc liuere vrinā ptingit. Cū itē
item vrina liues ppter calorem ptes aereas adurēt: qui tunc
partes magis resolui paratas psumit: cumq; ipso vterius
agente maior: vt patet terrestreitas pñtue crescat: misce
tur partes aliq̄e terree cum humiditatibus vrialibus:
tunc vrinā liuidam reddūt. Cū et itē vrina caloris cau
sa cum calor extraneus plus de subtilibus humiditatibus
dissoluat qz consumat: quarum pars tunc mixta cum vri
na liuidam eaz reddūt: z aliquando oleaginēā sicut in etbi
cis z smocha putrida est videndū: vt in nostro de febrib⁹
latius declarabo. Cū in casu illo dico q materia que est in
venis apta ad locuz apostemofum fluere: vt est colera vel
sanguis coleric⁹ seu aliter mixtus z c. nō tota ad āpatis lo
cū fluit: imo ps et⁹ in pñib⁹ ppingas āpatis retinet: q calore
febrili in eā agētē adurūt: fm sui pñ subtiliorē ad epar mīt
tūt: q cū vriali aquositate tranfies eā liuidā efficit: nō tñ p
torū: s3 pñib⁹ supiorib⁹ tñgit: cū satis leues sint hiores q
circa spūalia pñnent. Lūor tñ iste sit maior vel minor fm
maiorē vel minorē se. intētionē ac fm mām magis vñ min⁹
resolūtiōi parataz: z sic vō pñsis a sanguine pueniētis signa
patēt. Cū vbi colla pleuresim ipsam effecerit dolor erit

Non
Sunt potius res pñsa
Bono

Non tñdo pñs ag

Cū mñs

Frīgus fca fign n3

Sig vera pleuresis
pñs fignis
pñs fignis
pñs fignis
pñs fignis
pñs fignis
pñs fignis

Urina

Cū mñs vñ
Sunt pñs huiusmodi
pñs fignis

Sunt opus

De fca
De calore extraneo

Non

Cū mñs fca
pñs fignis

Sunt opus

Commentariolus

acutus magis color citrinus: vrina tñ sua liuida atq; subti-
lis: cū ferrinitate pulsus erit velox & frequens. de 3° in ter-
tiu font^o affliget: q; si pcedēs regimē: cōplexio: etas rē. co-
lere p̄sentiat eā in cā fore scito. Ita itaq; q̄ p̄dicta sunt ve-
rā pleuresi tibi māifeste declarāt: p q̄ p̄ns ca. finē recipit.

De signis pleu. nō vere demonstratiuis. Cap. iij.

Pleurēsis tam diuersitate humoz. s. flegmatis & me-
lancolic q̄ mēbroz: & vsupra dixerā dicē nō vera.

cui⁹ signa p̄ns cap⁹ docet. Cū si fiat a flegmate

dolor erit nō multū pungitiuus: sputū ad albedinē quan-
dā tendat. Urina pallida vel remissa cū spissitudine qua-
dam apparebit: pulsus cum ferrinitate paruus atq; mollis

erit: & vbi regimē atq; alia flegmati pueniunt ab eo fiet. Cū
cuius nō vera pleuresis appellat: & si in pleure panniculo

adhuc fieret. Cū si alit melia eam effecerit esto id raro fiat
sputū erit liuidū: dolor vero nō multū acutus: vrina ad al-
bedinē tendēs subtilis erit valde: & pulsus magis cū frigi-

ditate durus multū: q; si pcedēs regimē melie fuerit ge-
neratiuū. etas vero & alia attestent eidez illa in cā erit: & qz

hoc est ab humore melancolico generata nō verā qz pleu-
resim dicimus. Cū si autem ut p̄dixeram in mēbris alijs a

pleura non vera pleuresis ut in mediastino diafragmate &
in musculis iter costas cum mediant. Cū si igit in mediasti-

no fiat in nullo laterū: sed in medio pectoris sentit dolor:
nō tñ pungitiuus: aut pauca aut nulla aderit pulsus ferri-

nitatis cū parū ille p̄niculus sit neruofus: & p̄ signa a vera
pleuresi facile discernes. Cū si in velamine distinguēte

nāla a sp̄sialib⁹ fuerit: qz in diafragmate cum cerebro ma-
gnā hz colligantiā mediantē neruo quodaz grosso q ab eo

ad pect⁹ veniēs per multiplices villos diuidit: & in p̄nani-
culis postea pectoris cōterit. Cū ex p̄ncipalib⁹ ip̄s dia-

fragmatis iuuamentū vñū est ut vapores putridos a nālī-
bus ad cerebrū ascendere p̄hibeat. hi enī cū ascendūt sit mē-

tis alienatio. iō alio noie methastrenū nuncupat q̄ si frenū
mētis. Et iō cū apā in eo fuerit putridi sumi p̄ neruum illū

ad cerebrū veniēs mētis faciūt alienationē: & talis aliena-
tio inter verā pleuresim & nō verā ponit dīam. In hac tñ

non vera pleuresi nulla aut pauca tussis adest: pauca et
ferrinitas pulsus. Itē & pauca etiā anhelitus difficulas.

Cū si fit in musculis costarū nō vera pleuresis. nam inter
quaslibet duas costas duo sunt musculi: quoz alter villos

hz longitudinales. alter vō trāuersales q ob hoc sunt crea-
ti ut ab hoc dilatatiōi & p̄strictiōi pectoris iuuamētū p̄stet.

Cū igit pleuresis fit in his dolor tactu p̄cipit. Et apā interdū
v̄sus cutē p̄pellit: ut et v̄su cōprehendat: q; si fuerit in la-

certo dilatante in aeris attractiōe sentit dolor: & si in p̄strin-
gente in aeris emissiōe. In tali aut apate pulsus nō adest

ferrinitas: nō dolor lateris p̄gitiu⁹: nō anhelitus difficul-
tas: nec ita ut in vera pleuresi febris intēsa: in hoc tñ apate

est pulsatio grādis: qd non p̄tingit in alijs: & hoc ut Rasis
inqt venit: qz ibi sunt plime pulsatiles vene: & alijs dicitis

locis pance vene. Cū interdum quoq; in pleura: & alijs in
panniculis seu musculis pectoris grossa ventositas deābu-

latina dolorē efficiens includit ad quē velut in alijs nō seg-
tur se. stat tñ ut in eo ferrin⁹ pulsus existat. Et ista quoq; nō

vera pleuresis appellat: que cum resoluētib⁹ ventositates
ut esset cū sacellis v̄tosis vel aliquo hmōi facile remouet.

Si igit que dicta sunt notaueris nō veras pleureses a ve-
ris clare discernes: & in hoc caplm p̄ns finem recipit.

Qualiter pleuresis ab apatibus epatis & pulmonis tam
vera qz non vera discernantur. Cap. v.

Inter epatis apata pulmōis qz & pleuresim magna
i adest pueniētia: qz in tussi febre anhelit⁹ difficul-
te dolore rē. quā ut vñū ab alio cognoscere scias

notabis que sequuntur. Cū si in pleuresi est pulsus fer-
rinus dolor lateris pungitiuus: nulla autem cum grauedi-

ne marille rubent cū tussi materia expuitur nulla aut pau-
ca adest lingue nigredo: nulla qz ariditas: vrina subtilis exi-

dicta sunt oino differē: qz in eo pulsus est vndosus: & nul-
la aut pauca p̄ctio est lateris dolor aggrauati⁹: cū quo

in costis retro dolor sentit. Quia ut inqt Rasis: ppter apa-
epatis chorde cū qbus retro alligat extendunt: & in panni-

culo q est retro costas: q tūc extēdit sit dolor in eo. Itē ma-
rille citrinatur vel saltē multū discolorant. Et qz ibidē

fit tussis: cū ea tñ nihil expuit. Nigrescit lingua cū aridita-
te tactus. Si apā in gibbo fuerit in formā nouacule seu nō

ue lune cū cornib⁹ inferius dep̄ssis manifeste sentit. S; in
cōcauo nō sic: in eo tñ maior adest difficulas anhelit⁹. ege-

stio silis loture carnis ppter debilitatem imutatiue epatis
sepi⁹ appet. Urina vō rubea ac grossa multū: sic ut iterduz

sanguinolēta fiat. Ep̄ar p̄ debilitatē seu ppter apā chiluz
significare debite nō pot: qre magis extenuatur patiens qz

in pleuresi. Ex qbus oib⁹ inter pleuresim & epatis apā dif-
ferentiā clare cognoscēs. Cū quoq; ut statim dictū ē pe-

ripleumonia cū pleuresi cōueniētiā quādā: puta in tussi
febre & difficulas anhelit⁹. S; ut vñū ab alio cognoscās

in peripleumonia maior adest anhelit⁹ difficulas: in me-
dio pectoris vlla sine p̄ctiōe dolor sentitur aggrauati⁹

paties inter spatulas ppter eā quā cum eis hz pulmo colli-
gatiū dolet multū de latere in latūs facile se voluit. pul-

sus vndosus hz: & nō ferrinū. hōz autē oimūz in pleuresi
co nullū inuenit: qui minozē hz anhelit⁹ difficulas in me-

dio pectoris nō dolet: sed in latere dolor: nō tñ est aggra-
uatiuus: sed est p̄gitiuus: de latere in latūs se difficulter

mouet: & pulsus hz ferrinū & nō vndosus. Ex qbus oib⁹
inter apatam epatis ac pleuresim: & inter peripleumonias

quoq; p̄ differētia que huic caplo taliter finē imponit.
De pronosticatione pmutatiōis pleuresis ad alias egrī-

tudines. Cap. vi.
E quis de hac dicenda pleuresi p̄noscari queat.

v Sciendū qz interdū ip̄sa pmutat. interdum suppu-
rat: & interdū resoluit. Primo de pmutatiōe dictio

fiet. successiue de suppuratione: & in tertio de resolutione.
Cū demutat ut itaq; pleuresis in peripleumoniam: qz mā

aliqui per viā resudationis a plura paulatiue ad pulmonez
emittit: & ibi collectionē faciēs peripleumoniam efficiat: & sic

mā paulatim a pleura ad pulmonez transmittit: & ita lateris
dolor paulatiue remittit: sed tunc maior sit anhelitus diffi-

cultas. Cū interea mā maturationē non expectans in pus
seu virulētiā cōmutat: & nulla eruptione facta ad pulmo-

nē p̄tinue resudando trāsit: & ip̄m vlcerās bonum pleure-
ticū ad p̄tūm ducit multoties. Cū itē si apā an maturationē

nō rumpit eius mā fm eius maiorēz abundantiam mēbra
diuersa petit. Si igit versus cerebrum repat sua venenosi-

tate aut caliditate seu acuitate nām stimulat: q; si ei dīari
pōt post aurē collectionē faciēs causat apostema. Inter-

du qz per fluxum sanguinis nariuz eam expellit. qd enim
istoz fiat si febre lentā sentiat & alioz accidentiū remissio

inde seq̄tur: salu⁹ sit isimus: ut i vtroq; casu ip̄e non nūq;
vidi. Et si tūc natura illi expellende materiei nequit domi-

nari ad cerebrū transit & frenesim cum alienatione & suis
alijs accitib⁹ causat: & qnq; frenesim nō efficiens nervis

imbibit & spasmū inducit. Qd aut istoz fiat bonus pas-
tiens i secunda aut tertia die: ut inquit Aui. moritur. Cū

de Rasis de quodam suo pleuretico spasmato inquit: qz
eius passio iā ad maturationē deuenerat. Et cū hoc faci-

le sanie expuebat sicut futurā salutē sperabat. Sed per ner-
uum illū grossū sanies ad cerebrum transiens spasmum

efficit: & tūc bonus paties illico mortuus est. Quid igitur
erit si non maturi apatis ppter rupturā iā fiat. Cū plus

apostema nō maturi acuitate materiei vel eius multitu-
dine rūpit interdum. Et ad cor materia veniēs tremorem

causat atq; sincopim. Et paties in fra diē nālē aliū ad mū.
dū trāsit. Ut de illa nobili Latherina de villa ac de nobili

Dorothea ex comitibus de mede cognata mea ip̄e vidi.
Ambe statī p̄sentito dolore pluries sincoparūt. Tñ eas si-

nistri lateris dolor stimulabat: qz ista horas quoz maxima

signa flegma

signa mēbris p̄ns

signa p̄ns

signa mēbris p̄ns

signa p̄ns

signa pleuresi nulla aut pauca

signa pleuresi nulla aut pauca

signa pleuresi nulla aut pauca

signa pleuresi nulla aut pauca

signa pleuresi nulla aut pauca

signa pleuresi nulla aut pauca

signa pleuresi nulla aut pauca

signa pleuresi nulla aut pauca

signa pleuresi nulla aut pauca

signa pleuresi nulla aut pauca

signa pleuresi nulla aut pauca

anhelitus difficultate ipsarū aīas angelis cōmādauerūt. Interdū tamē z firaro cor adeo forte repitur vt sua ad emunctoria: qz ad subastellas materiam illam propellat. Et ibidez causatur apostema: vbi si alleuatio cōsequatur a morte securat infirmū. Aliquando quoqz apate rupto in pectoris concavo recipitur. Qne si in quartodecimo expurgata nō fuerit patiens fit empicus. z llypo. z Alii. ingunt: z si dehinc ad quadagesimū vsqz diez nō fuerit debite mūdificatus in pūsim trāsit. Cāmplius materia siue digesta siue nō in pēauo pectoris recepta p venā magnā aliquādo trāsit ad epar: q si ad cōcauū p secessum: si ad cōnextū p vāā expellit. Et si ambe iste expulsiōes sunt laudabiles: vt Alii. z Ra. inquit se vidisse. Adēsiue vō atqz ples veteres inquit ad pleuresim ventris fluxus imode rantiā sequi. Qui si cū vtutis tollerācia fiat in pncipio: z cū remissioe accētiū euadūt infirmū. Ecōtra vō in qto vel an pereat. Sed i fine vt ingt Alii. vplurimū moriunt: qz epar tā debilitatū esse significat. Et h vt ingt Rasis nālis virtutis mōnificationē denūciat. Sz interdū natura est adeo potens vt epar sibi missāz materiā ad sua emūctoria mādēt qz ad inguia. Et ibi collectionē faciēs a morte securat infirmū. Nā declinatio materiei ad ambo crura est ingt Alii. vehemens significatio ad icolumitātē. Cāmplius natura potēs mām interdū ad cuti ppeit q ibidez collectionem faciēs a pōtōe lbat infirmū. Nōis igit pnotatis qd de pmutatiōe maligne plesis ad alias egritudines pnoticādū fit p3. CDe pnotificatiōe pleuresis ex sanie vel puro. spūto z illis etā q ex ipso resōlone sumi pot.

Cap. vii.

Qne aut de suppuratiōe q est pleuresis in pus aut in sanie puerisio discernēdū est. Tribus igit signis vt inquit Rasis: ad sanie pleuresis deuenisse cognoscas: p rigore. s. p maiore lateris ponderositate: z maiorem febris intensiōem: cū igitur saniatū rūpitur a pā non solum rigor z febris ac lateris ponderositas crescūt. Sz etiam reliqua accētia: vt difficultas anhelitū instātia vigiliariū. Sz si tunc debilis fuerit mori patiens. Si fortis est z signa bona precesserūt timēdum nō erit. Quia si patiens tuus debite fuerit rectus accētia remittent. vnde Alii. Et qnqz inquit signa apparent timorosa: z tu iā testificatus es significatiōe laudabilem in spūto. z alijs zc. tunc nō timeas qm talis euentus est causa collectiōis: z nō ppter causāz aliā. Cū autē bone vel male saniationis vel suppuratiōis p spūto indicū sumit. Circa qd vt Alii. z Rāf. vlluerūt qm mor generat attendunt. s. tepus. qstiras expendi. modus z qualitas. CTemp. autē penes ppinquitatē inceptiōis egritudinis aut longinqtatem attendit vt statim a pncipio. vel multū in tpe ab eo distanti expuere patiens incipiat. in salubri nāqz ceteris paribz qto citius infirmū incipit expuere tanto citius bonū finē consequatur. Et qto tardius: tardius consequitur sanitas. CConsiderat qstiras: qz si multus aut paucū expuatur. Et h in quouis morbi tpe. CMod. autē expuendi: qz sicut illud facile aut difficulter fiat. Cū Rāf. Si maturatio spūti ei' facili cū emissioe in hac egritudine dominat oibus illis malis accētibz pualet. Cum quo si deliberatio hui' fiat infirmus oīno cōualescet: z iō subdit: z si debilitas virtutis cū difficultate spūedi z maxime cum puatiōe maturatiōis spūti ad significandū piculum sufficit. Circa vero qualitates quattuor attenduntur. scz spūti grossicies aut tenuitas figura odor z color. CColor spūti cōsiderat viscositas aut fluxibilitas. z h ipso in aqua plecto facile cōprehendit. Circa sēdm cōsideratur rotūditas siue quis alia figura. vñ spūti viscosus rotundus z diuturnū: vt Rāf. inquit. in pūsim aut ethēca patientem venturū denūciat: qz in pectore esse calozē valde intesum significat. iō Alii. Et ex malis spūtis valde est album viscosus rotundū: qz significat grossiciem materiei' z dominiū caliditatis. Et cū longitudine significat q eger conuertatur ad pūsim. CColor odorē si fetens aut redolēs fuerit. per eius plectionem sup ignitos carbonēs cognoscitur.

Circa colorē si album vel rubeū subrubeū citrinū viride liuidū vel nigrū fuerit. Et inter dictos colores niger ceteris est deterior: ac citrin' pseueras. vñ. Rāf. ix. ad illmā forez. Si in pncipio ingt passiois qd excreat nigerrimam aut citrinū valde apparet: z sic pmaferit. z febris nō quiesuerit vsqz ad diē septimū timorosa est: z si cū hoc toto aeris attractio nō alleuet: z in pectore oregmon: aut in maxillis rubedo z in oculis mori est ppinqu'. CColor spūti cuiusvis coloris fuerit dūmō doloris sequat mitigatio est vt Rasis inquit laudabile vtute sup. cōstante. Quia infra ait si patiens expuere nō valet qzuis spūti adhuc maturum z laudabile foret eger suffocari pbit. Cāmplius spūti diuersorū colorū in suba diuersūz si in pncipio: cū augmētatione doloris appeat in tertio egrū vplurimūz mandat ad patrē. Et si cū alleuatiōe illos tres pteribit de eo iterūz spes salutis erit. CIterū oīs pleuresis: vt inquit Alii. cuius dolor nō gescit p spūti neqz p minutionē neqz p alia: tunc ipa p ea sanioitate aut morē an ipam fm reliquas significatiōes zc. Et maxime si vtus debilis fuerit. CSi igitur ab inchoatiōe egritudinis spūti fuerit multū grossūz planum nō viscosūz albū rubeū subrubeū vel citrinum bono cum odore aut spūtiōe facili vtute pstante salutē oīo pte dit. Contrariū vero morē vt p3. CSpūti vō paucū viscosum viride plūbeū vel nigrū cūz fetore qz p dies ples longa pncipio incipiat appere cūqz illd qz modicū difficulter expuit mortuorū egrū denūciat. CQd aut in his mediū teneat medio mō in pnotificando te hēbis. Cū cōstāte virtute alijs signis bonis pualetibus bonū iudica. Contrariū vero malum. C Sed ante qz de spūto sermo finiatur scias q spūti albū inter alia ceteris paribus laudabilis reputatur. Si autē tale viscosum z rotundū erit. vt Rasis inquit nō bonum: qz tale a flate adusto generat. Et subdit q spūti puris z solius putredinis melius est qz spūti mixtum. CIt igit saniosum a spūto flegmatico discernere scias. Saniosus i igne fetet z in aqua descendit: flegmaticus vō nullū istorū facit. Et hoc bene menti cōmitte. Qz vt inquit Rasis. Si sanies alba z rotūda spūatur salubris est passio: liuida aut z fetēs est mortalis. Cāmpli' accētia apparēt plerūqz timorosa dū materiei fit collectio de quibus vbi signa bona precesserūt timēdū non erit. Cum ex sola materiei collectiōe. vt Alii. inquit h pueniāt. Nāz in breui febris z alia accētia remittēt. CEx his p3 qd circa pleuresis suppuratiōe fit pnotificandum. Qd hūc capitulo finē imponere deberet. Sed circa resōlone tam pauca dicenda sūt vt ea libeat in fine pntis capli ponere. CResoluit itaqz pleuresis cū materia eā faciēs pauca fuerit ac resolutiōi seu euaporatiōi obediēs. Quia si a pncipio flebothomia z alia oportuna medicamā applicata fuerint: h mala bestia nō suppurat: sz i sumū trāsies euaneſcit: z liberat infirmus: de quo facilis est pnotificatio: quia tūc in isto casu accidētia pntue quietant. Et cicitius patiens de bono trāsit in melius sic vt se pleureticū fuisse non putet. Si igit q psens capli tenet: diligēter nouerit tam circa suppuratiōe qz resōlone pnotificari facile scies. CDe pnoticis signis que tā rōne dierū creticorū qz teporum vniuersaliū qz vīne qz aliorū quoqz piculorum haberi possunt.

Cap. viii.

Uobis in pcedentibz caplis qd in pmutatiōe suppuratiōe atqz resōlone pnotificandū sit habuisti. Sz ad cōpletā de pleuresi pnotificatiōis doctrinā supēst aliq alia describere his q in pnotificatiōe dicta sūt cōiora: qd in pnti capli fiet bono iuuante Ihesu. CIt nec itaqz egritudo p dies cretcos terminat vplurimūz. Si igitur honorem habere cupis eos diligēter cōputabis. Nāz morituri in eis frequentius moriunt: z ideo si patiens in qta maxima cum anhelitū difficultate nīpl aut parū spuit. Et si febris intensa: dolor cū accētibz seuis acutis: siue bona siue mala fuerit vīna in septima tu ei' morē expecta. Et si patiens in quarta mediocriter se habeat qzuis si

Colr.

Si patiens expuere non valet quous spiritus adhuc maturum et laudabile foret eger suffocari prohibet. Amplius spiritus diuersorum colorum in suba diuersum si in principio: cum augmentatione doloris appareat in tertio egrum vplurimum mandatum ad patrem. Et si cum alleviatione illos tres preteribit de eo iterum spes salutis erit. Iterum omnis pleuresis: ut inquit Alii. cuius dolor non gescit per spiritum neque per minutionem neque per alia: tunc ipsa per ea sanioitate aut more an ipsam finem reliquas significatiões etc. Et maxime si virtus debilis fuerit. Si igitur ab inchoatione egritudinis spiritus fuerit multum grossum planum non viscosum album rubeum subrubeum vel citrinum bono cum odore aut spirituatione facili virtute pstante salutem omnino parte dicit. Contrarium vero more ut p3. Spiritus vobis paucum viscosum viride plubeum vel nigrum cum fetore quod per dies ples longa principio incipiat appere cumque illud quod modicum difficulter expuit mortuorum egrum denunciat. Quid aut in his medium teneat medio modo in pnotificando te habebis. Cum constanter virtute alijs signis bonis pualetibus bonum iudica. Contrarium vero malum. Sed antequam de spūto sermo finiatur scias quod spiritus albus inter alia ceteris paribus laudabilis reputatur. Si autem tale viscosum et rotundum erit. ut Rasis inquit non bonum: quod tale a flatu adusto generatur. Et subdit quod spiritus puris et solius putredinis melius est quam spiritus mixtum. Cuius igitur saniosum a spūto flegmatico discernere scias. Saniosus in igne fetet et in aqua descendit: flegmaticus vō nullum istorum facit. Et hoc bene menti committe. Quod ut inquit Rasis. Si sanies alba et rotunda spūatur salubris est passio: liuida autem et fetens est mortalis. Amplius accētia apparet plerumque timorosa dum materiei fit collectio de quibus ubi signa bona precesserunt timendum non erit. Cum ex sola materiei collectione. ut Alii. inquit hoc pueniatur. Nam in brevi febris et alia accētia remittent. Ex his p3 quod circa pleuresis suppuratiōe fit pnotificandum. Quid hūc capitulo finem imponere deberet. Sed circa resolutionem tam pauca dicenda sunt ut ea libeat in fine presentis capituli ponere. Resoluit itaque pleuresis cum materia eam facies pauca fuerit ac resolutioni seu euaporatiōi obediens. Quia si a principio flebothomia et alia oportuna medicamina applicata fuerint: haec mala bestia non suppurat: sed in summum transiens evanescit: et liberat infirmus: de quo facilis est pnotificatio: quia tunc in isto casu accidentia prout quietant. Et cicitius patiens de bono transit in melius sic ut se pleureticum fuisse non putet. Si igitur quod presens capituli tenet: diligenter nouerit tam circa suppuratiōe quam resolutionem pnotificari facile scies. De pnoticis signis que tam ratione dierum creticorum quam temporum vniuersalium quam vine quam aliorum quoque piculorum haberi possunt.

Si patiens expuere non valet quous spiritus adhuc maturum et laudabile foret eger suffocari prohibet. Amplius spiritus diuersorum colorum in suba diuersum si in principio: cum augmentatione doloris appareat in tertio egrum vplurimum mandatum ad patrem. Et si cum alleviatione illos tres preteribit de eo iterum spes salutis erit. Iterum omnis pleuresis: ut inquit Alii. cuius dolor non gescit per spiritum neque per minutionem neque per alia: tunc ipsa per ea sanioitate aut more an ipsam finem reliquas significatiões etc. Et maxime si virtus debilis fuerit. Si igitur ab inchoatione egritudinis spiritus fuerit multum grossum planum non viscosum album rubeum subrubeum vel citrinum bono cum odore aut spirituatione facili virtute pstante salutem omnino parte dicit. Contrarium vero more ut p3. Spiritus vobis paucum viscosum viride plubeum vel nigrum cum fetore quod per dies ples longa principio incipiat appere cumque illud quod modicum difficulter expuit mortuorum egrum denunciat. Quid aut in his medium teneat medio modo in pnotificando te habebis. Cum constanter virtute alijs signis bonis pualetibus bonum iudica. Contrarium vero malum. Sed antequam de spūto sermo finiatur scias quod spiritus albus inter alia ceteris paribus laudabilis reputatur. Si autem tale viscosum et rotundum erit. ut Rasis inquit non bonum: quod tale a flatu adusto generatur. Et subdit quod spiritus puris et solius putredinis melius est quam spiritus mixtum. Cuius igitur saniosum a spūto flegmatico discernere scias. Saniosus in igne fetet et in aqua descendit: flegmaticus vō nullum istorum facit. Et hoc bene menti committe. Quod ut inquit Rasis. Si sanies alba et rotunda spūatur salubris est passio: liuida autem et fetens est mortalis. Amplius accētia apparet plerumque timorosa dum materiei fit collectio de quibus ubi signa bona precesserunt timendum non erit. Cum ex sola materiei collectione. ut Alii. inquit hoc pueniatur. Nam in brevi febris et alia accētia remittent. Ex his p3 quod circa pleuresis suppuratiōe fit pnotificandum. Quid hūc capitulo finem imponere deberet. Sed circa resolutionem tam pauca dicenda sunt ut ea libeat in fine presentis capituli ponere. Resoluit itaque pleuresis cum materia eam facies pauca fuerit ac resolutioni seu euaporatiōi obediens. Quia si a principio flebothomia et alia oportuna medicamina applicata fuerint: haec mala bestia non suppurat: sed in summum transiens evanescit: et liberat infirmus: de quo facilis est pnotificatio: quia tunc in isto casu accidentia prout quietant. Et cicitius patiens de bono transit in melius sic ut se pleureticum fuisse non putet. Si igitur quod presens capituli tenet: diligenter nouerit tam circa suppuratiōe quam resolutionem pnotificari facile scies. De pnoticis signis que tam ratione dierum creticorum quam temporum vniuersalium quam vine quam aliorum quoque piculorum haberi possunt.

Si patiens expuere non valet quous spiritus adhuc maturum et laudabile foret eger suffocari prohibet. Amplius spiritus diuersorum colorum in suba diuersum si in principio: cum augmentatione doloris appareat in tertio egrum vplurimum mandatum ad patrem. Et si cum alleviatione illos tres preteribit de eo iterum spes salutis erit. Iterum omnis pleuresis: ut inquit Alii. cuius dolor non gescit per spiritum neque per minutionem neque per alia: tunc ipsa per ea sanioitate aut more an ipsam finem reliquas significatiões etc. Et maxime si virtus debilis fuerit. Si igitur ab inchoatione egritudinis spiritus fuerit multum grossum planum non viscosum album rubeum subrubeum vel citrinum bono cum odore aut spirituatione facili virtute pstante salutem omnino parte dicit. Contrarium vero more ut p3. Spiritus vobis paucum viscosum viride plubeum vel nigrum cum fetore quod per dies ples longa principio incipiat appere cumque illud quod modicum difficulter expuit mortuorum egrum denunciat. Quid aut in his medium teneat medio modo in pnotificando te habebis. Cum constanter virtute alijs signis bonis pualetibus bonum iudica. Contrarium vero malum. Sed antequam de spūto sermo finiatur scias quod spiritus albus inter alia ceteris paribus laudabilis reputatur. Si autem tale viscosum et rotundum erit. ut Rasis inquit non bonum: quod tale a flatu adusto generatur. Et subdit quod spiritus puris et solius putredinis melius est quam spiritus mixtum. Cuius igitur saniosum a spūto flegmatico discernere scias. Saniosus in igne fetet et in aqua descendit: flegmaticus vō nullum istorum facit. Et hoc bene menti committe. Quod ut inquit Rasis. Si sanies alba et rotunda spūatur salubris est passio: liuida autem et fetens est mortalis. Amplius accētia apparet plerumque timorosa dum materiei fit collectio de quibus ubi signa bona precesserunt timendum non erit. Cum ex sola materiei collectione. ut Alii. inquit hoc pueniatur. Nam in brevi febris et alia accētia remittent. Ex his p3 quod circa pleuresis suppuratiōe fit pnotificandum. Quid hūc capitulo finem imponere deberet. Sed circa resolutionem tam pauca dicenda sunt ut ea libeat in fine presentis capituli ponere. Resoluit itaque pleuresis cum materia eam facies pauca fuerit ac resolutioni seu euaporatiōi obediens. Quia si a principio flebothomia et alia oportuna medicamina applicata fuerint: haec mala bestia non suppurat: sed in summum transiens evanescit: et liberat infirmus: de quo facilis est pnotificatio: quia tunc in isto casu accidentia prout quietant. Et cicitius patiens de bono transit in melius sic ut se pleureticum fuisse non putet. Si igitur quod presens capituli tenet: diligenter nouerit tam circa suppuratiōe quam resolutionem pnotificari facile scies. De pnoticis signis que tam ratione dierum creticorum quam temporum vniuersalium quam vine quam aliorum quoque piculorum haberi possunt.

Si patiens expuere non valet quous spiritus adhuc maturum et laudabile foret eger suffocari prohibet. Amplius spiritus diuersorum colorum in suba diuersum si in principio: cum augmentatione doloris appareat in tertio egrum vplurimum mandatum ad patrem. Et si cum alleviatione illos tres preteribit de eo iterum spes salutis erit. Iterum omnis pleuresis: ut inquit Alii. cuius dolor non gescit per spiritum neque per minutionem neque per alia: tunc ipsa per ea sanioitate aut more an ipsam finem reliquas significatiões etc. Et maxime si virtus debilis fuerit. Si igitur ab inchoatione egritudinis spiritus fuerit multum grossum planum non viscosum album rubeum subrubeum vel citrinum bono cum odore aut spirituatione facili virtute pstante salutem omnino parte dicit. Contrarium vero more ut p3. Spiritus vobis paucum viscosum viride plubeum vel nigrum cum fetore quod per dies ples longa principio incipiat appere cumque illud quod modicum difficulter expuit mortuorum egrum denunciat. Quid aut in his medium teneat medio modo in pnotificando te habebis. Cum constanter virtute alijs signis bonis pualetibus bonum iudica. Contrarium vero malum. Sed antequam de spūto sermo finiatur scias quod spiritus albus inter alia ceteris paribus laudabilis reputatur. Si autem tale viscosum et rotundum erit. ut Rasis inquit non bonum: quod tale a flatu adusto generatur. Et subdit quod spiritus puris et solius putredinis melius est quam spiritus mixtum. Cuius igitur saniosum a spūto flegmatico discernere scias. Saniosus in igne fetet et in aqua descendit: flegmaticus vō nullum istorum facit. Et hoc bene menti committe. Quod ut inquit Rasis. Si sanies alba et rotunda spūatur salubris est passio: liuida autem et fetens est mortalis. Amplius accētia apparet plerumque timorosa dum materiei fit collectio de quibus ubi signa bona precesserunt timendum non erit. Cum ex sola materiei collectione. ut Alii. inquit hoc pueniatur. Nam in brevi febris et alia accētia remittent. Ex his p3 quod circa pleuresis suppuratiōe fit pnotificandum. Quid hūc capitulo finem imponere deberet. Sed circa resolutionem tam pauca dicenda sunt ut ea libeat in fine presentis capituli ponere. Resoluit itaque pleuresis cum materia eam facies pauca fuerit ac resolutioni seu euaporatiōi obediens. Quia si a principio flebothomia et alia oportuna medicamina applicata fuerint: haec mala bestia non suppurat: sed in summum transiens evanescit: et liberat infirmus: de quo facilis est pnotificatio: quia tunc in isto casu accidentia prout quietant. Et cicitius patiens de bono transit in melius sic ut se pleureticum fuisse non putet. Si igitur quod presens capituli tenet: diligenter nouerit tam circa suppuratiōe quam resolutionem pnotificari facile scies. De pnoticis signis que tam ratione dierum creticorum quam temporum vniuersalium quam vine quam aliorum quoque piculorum haberi possunt.

Si patiens expuere non valet quous spiritus adhuc maturum et laudabile foret eger suffocari prohibet. Amplius spiritus diuersorum colorum in suba diuersum si in principio: cum augmentatione doloris appareat in tertio egrum vplurimum mandatum ad patrem. Et si cum alleviatione illos tres preteribit de eo iterum spes salutis erit. Iterum omnis pleuresis: ut inquit Alii. cuius dolor non gescit per spiritum neque per minutionem neque per alia: tunc ipsa per ea sanioitate aut more an ipsam finem reliquas significatiões etc. Et maxime si virtus debilis fuerit. Si igitur ab inchoatione egritudinis spiritus fuerit multum grossum planum non viscosum album rubeum subrubeum vel citrinum bono cum odore aut spirituatione facili virtute pstante salutem omnino parte dicit. Contrarium vero more ut p3. Spiritus vobis paucum viscosum viride plubeum vel nigrum cum fetore quod per dies ples longa principio incipiat appere cumque illud quod modicum difficulter expuit mortuorum egrum denunciat. Quid aut in his medium teneat medio modo in pnotificando te habebis. Cum constanter virtute alijs signis bonis pualetibus bonum iudica. Contrarium vero malum. Sed antequam de spūto sermo finiatur scias quod spiritus albus inter alia ceteris paribus laudabilis reputatur. Si autem tale viscosum et rotundum erit. ut Rasis inquit non bonum: quod tale a flatu adusto generatur. Et subdit quod spiritus puris et solius putredinis melius est quam spiritus mixtum. Cuius igitur saniosum a spūto flegmatico discernere scias. Saniosus in igne fetet et in aqua descendit: flegmaticus vō nullum istorum facit. Et hoc bene menti committe. Quod ut inquit Rasis. Si sanies alba et rotunda spūatur salubris est passio: liuida autem et fetens est mortalis. Amplius accētia apparet plerumque timorosa dum materiei fit collectio de quibus ubi signa bona precesserunt timendum non erit. Cum ex sola materiei collectione. ut Alii. inquit hoc pueniatur. Nam in brevi febris et alia accētia remittent. Ex his p3 quod circa pleuresis suppuratiōe fit pnotificandum. Quid hūc capitulo finem imponere deberet. Sed circa resolutionem tam pauca dicenda sunt ut ea libeat in fine presentis capituli ponere. Resoluit itaque pleuresis cum materia eam facies pauca fuerit ac resolutioni seu euaporatiōi obediens. Quia si a principio flebothomia et alia oportuna medicamina applicata fuerint: haec mala bestia non suppurat: sed in summum transiens evanescit: et liberat infirmus: de quo facilis est pnotificatio: quia tunc in isto casu accidentia prout quietant. Et cicitius patiens de bono transit in melius sic ut se pleureticum fuisse non putet. Si igitur quod presens capituli tenet: diligenter nouerit tam circa suppuratiōe quam resolutionem pnotificari facile scies. De pnoticis signis que tam ratione dierum creticorum quam temporum vniuersalium quam vine quam aliorum quoque piculorum haberi possunt.

Si patiens expuere non valet quous spiritus adhuc maturum et laudabile foret eger suffocari prohibet. Amplius spiritus diuersorum colorum in suba diuersum si in principio: cum augmentatione doloris appareat in tertio egrum vplurimum mandatum ad patrem. Et si cum alleviatione illos tres preteribit de eo iterum spes salutis erit. Iterum omnis pleuresis: ut inquit Alii. cuius dolor non gescit per spiritum neque per minutionem neque per alia: tunc ipsa per ea sanioitate aut more an ipsam finem reliquas significatiões etc. Et maxime si virtus debilis fuerit. Si igitur ab inchoatione egritudinis spiritus fuerit multum grossum planum non viscosum album rubeum subrubeum vel citrinum bono cum odore aut spirituatione facili virtute pstante salutem omnino parte dicit. Contrarium vero more ut p3. Spiritus vobis paucum viscosum viride plubeum vel nigrum cum fetore quod per dies ples longa principio incipiat appere cumque illud quod modicum difficulter expuit mortuorum egrum denunciat. Quid aut in his medium teneat medio modo in pnotificando te habebis. Cum constanter virtute alijs signis bonis pualetibus bonum iudica. Contrarium vero malum. Sed antequam de spūto sermo finiatur scias quod spiritus albus inter alia ceteris paribus laudabilis reputatur. Si autem tale viscosum et rotundum erit. ut Rasis inquit non bonum: quod tale a flatu adusto generatur. Et subdit quod spiritus puris et solius putredinis melius est quam spiritus mixtum. Cuius igitur saniosum a spūto flegmatico discernere scias. Saniosus in igne fetet et in aqua descendit: flegmaticus vō nullum istorum facit. Et hoc bene menti committe. Quod ut inquit Rasis. Si sanies alba et rotunda spūatur salubris est passio: liuida autem et fetens est mortalis. Amplius accētia apparet plerumque timorosa dum materiei fit collectio de quibus ubi signa bona precesserunt timendum non erit. Cum ex sola materiei collectione. ut Alii. inquit hoc pueniatur. Nam in brevi febris et alia accētia remittent. Ex his p3 quod circa pleuresis suppuratiōe fit pnotificandum. Quid hūc capitulo finem imponere deberet. Sed circa resolutionem tam pauca dicenda sunt ut ea libeat in fine presentis capituli ponere. Resoluit itaque pleuresis cum materia eam facies pauca fuerit ac resolutioni seu euaporatiōi obediens. Quia si a principio flebothomia et alia oportuna medicamina applicata fuerint: haec mala bestia non suppurat: sed in summum transiens evanescit: et liberat infirmus: de quo facilis est pnotificatio: quia tunc in isto casu accidentia prout quietant. Et cicitius patiens de bono transit in melius sic ut se pleureticum fuisse non putet. Si igitur quod presens capituli tenet: diligenter nouerit tam circa suppuratiōe quam resolutionem pnotificari facile scies. De pnoticis signis que tam ratione dierum creticorum quam temporum vniuersalium quam vine quam aliorum quoque piculorum haberi possunt.

Commentariolus

gna bona nondum appuerunt. Et in septima leuiter transeat expecta vndecima in q. s. h. signa ta respectu vine q. respectu spui q. etia remissioe accitui bona fuerit: quartadecia indubie meliora monstrabit: z decima septia optima: vigesima salute oino. Cui autem in q. ta signa o. appeant bona. Septima infirmu absoluet. Cui si vndecima vsq. exclusiue signa dubia appuerint z in nona mala bonus pleureticus in quartadecima morietur. Et idem dico de decima septia resp. cu vigesima. Cuius egritudinis vltima tpa sūt duplicia. Queda penes accitia. Et qda penes digestionem materiei attenditur. Na cu in salubri apa ad purificationem deuenit erit tunc pncipiū digestionis materiei Status aut quo ad accitia: cu tunc vltimetur z status digestionis materiei erit accitius declinatio. Quato igit plus ma ad digonē tendit: tato magis ceteris parib. accitia remittunt sic vt in statu digonis accitia in manifesta sint declinatione. Cui q. to in salubri paties tardus incipit expuere tanto egritudo erit longior. z q. to citi. tato breuior. Cle rum si in pleuresi sit recidina infirmi nuq. euadit: vt Alii. ingt. Cuius pleuresis sinistri lateris cu alijs partibus citius q. dextri lateris terminatur. veru ppter eius ppingtatem ad cormultum est piculosior. Cuius in musculis versus cutim exteri fuerit ceteris pibus minis erit piculosa. Et iteru colerica magis piculosa q. sanguinea vt veteres oēs aiunt. Cuius pterea ppter virtutis debilitatem facti pleuretici iuuenib. z facili. moriunt. Na si ma p sputum mūdificari debeat virtute esse forte nece est. Iuuenes vero q. acutius sūt sensus: vt Ras. ingt. acuti. sentit: z i eis ob hoc molestia magis sūt accitia. z sic hui. ea senes facilius moriuntur. Cuius Alii. decrepiti q. daz moriuntur ex empimate plusq. iuuenes ppter debilitate ptium cordis ipsorum: z iuuenes moriuntur in dolorib. plusq. decrepiti ppter vehemētia sensui iporu. Cuius autē supest de vna talii aliquid debere. Pro quo sciēduz est q. nuq. in ei bonitate confidēdu est. Esto. n. q. ta epatis q. venaru dispositio bona sit qua nobis laudabilis vna demonstrat. Mor ti alijs ex plurib. infirm. piclitari: qd ego vidi in quodaz scutifero illustissimi ducis sabaudie. pleuretici. is erat: z in septia vocat. ad eu. vna laudabilis erat: p quam iudei qda q. cure illi superat liberaturz affirmabāt: cuq. ad patiem accesserim eu cu magna anhelitus difficultate reppi intente q. febrēntē parū expuente: z magna cu difficultate: z id paululu ad liuiditate quandā tendebat. Cui in his potius q. in bonitate vine cōfusus eu morituru iudicauit: in vndecima: cu iudei eum visitassent gescere z dormire illum dicebant. Ego autē ipso adhuc exstibus cu sua bona vna: eu ad aliū mundum iuisse cōperi: in sola igit vna bona nuq. confidas. Na vt in de vnis ingt. Isaac in egritudinib. q. sunt extra venas vt pleuresis pipleumonia zc. nihil vnq. certe nobis comporat vna: ipsa ergo in pleuresi bona exite vna nō cōfidas: sed mala pessima significat. Ut Alii. ceteri q. voluerunt doctores. Na naturali virtute deficienti quo mō mō digere z qualiter dextera appelletur zc. Et sic nihil in casu nostro. fore deterius. Mater itaq. ex dictis qd in pleuresi tam rōne pmutatiōis sup. puratiōis resolutionis q. dierum criticorum q. vine pronosticandum sit.

De euaporatorijs q. tam cum spongia q. quoq. cum filtro q. vesica seu facellis q. cum vase eneo terreo seu lapideo in pleuresi cura fienda sunt.

Ad curā pleuresis canonico ordie qda accedas.

In pōis q. aut qualis erit tibi sit cōsiderandus: qd p an scripta signa facile scire poteris. Cui igitur

ad tuum patientē veneris: si stipticum ventrem habeat clistere lenitiu illico fac. de hinc in pncipio pncipiente fm doctrinā nostri sanctissimi Joānis ad huc i suo de appropriatis p qd intendit tps in quo fluit materia: z pauca ad huc. existit. Et lenitib. excorticatis i aceto decoctis emplz sup locū pleuretici facies aut ex farina fabaru in aceto de

cocra. Vel ex sauc cu aceto. Vel spongia i aceto decoctio nis rosa. vel balaustiaru infusa fiat emplatio seu euaporatio. Vel ex rosato oleo ipsaz iunge vt aliq. ipse feci in iu uene colico. s. robusto z in tpe calido potissimu. Quidis. n. prescriptoz in illo pncipiente pncipio factū membrum confortabit: ne sic impetu ose mām illā suscipiat. Cui quo etiaz qualitate malā remittit. Et horū cā nō tantū dolor augmentabitur. Ceteru cum in tali pncipio pncipiente rarissime ad curā vocemur: ventris lenitione premissa a vaporatiōib. facellatiōib. z successiue a stōmia curā potius ichoam. Q. vbi tā mā multa fluxerit: si repcussiu de scriptis vti fuerim. ipam forsan incutabim. Crescet dolor: anhelitus difficultas z accitia reliq. Quoru cā paties ad patre facile trāfret. Ne igit in tali applicatiōe effemus nimis psumptuos ipse esse. suā pma itentione corrigens taliter ingt. Suspecta sunt nisi in pncipio fiat principian te in quo nondū tota mā repst. Et vbi iterum modica fuerit: vt p hoc velit q. ipa tota fluxa vel exite multa ppericula q. statū dicta sunt talia obmittere bonū est. Et iō subiū gens ai q. b. qd est cu cautela fiendū: vt admistret regimē diuersus i eodē tpe. i. illo pncipiente pncipio. z nō i alio tē pore post supple pp assignatas cās. Cui qbus pz q. ille bonus p bernardus de gordonio eum nimis acriter mordet ac vane reprehendit dicta illa interpretando cum inquit. Q. illa repcussiu cōpeterent. si q. pns adesset vt ei deus talē gratiā pūlisset. q. inchoans pncipiū cognosceret: z in manu medicamīa illa repcussiu: vel i bursa portaret. Et subiūgt q. postq. ista currere nō vident: iō summe miror quo mō bonus ad huc solus dormitauit. Certe bonus Gordonius male ad huc dicta interpretatus est: cu crediderit q. p pncipiū pncipias ipse forsan pmtū instās pleuresis: qd est res nō pmanēs intellexit: qd longe est a medicorū mentib. p pncipiū eni quo ad materiā in casu nō o intelli gunt tps quo mā fluit ad locum qd vsq. ad diē quartū durat septissimē. Et b. est cā quare vsq. ad diē illū tubet stōmia diuersu fieri. Na cu materia amplius nō fluit. z totum sit in vnu collecta diuersuā stōmiā dimittētes. Ex pte eadē fieri eā voluere. Unde p pncipiū pncipias bon. mesue di em primā intelligit q. ab oib. facile cōphendi pōt. Et non primū instās a nullo cognoscibile: qd Gordonius intelligere videt. Cui dicit q. si deus talem gratiā cōtulisset q. inchoans tale pncipiū cognosceret: qd instās nemo cognoscit. Cui igit in diē pma mā illa adhuc sit pauca z continue fluat medicamīa illa repcussiu materierū mēbū pstant do z malā repmendo qualitate applicari vtiliter. possunt. Ex qbus pz q. solus mesue: vt ingt. Gordonius nō dormitauit. Si ipsa sua dicta male interpretado cu eum iniuste reprehendit sonauit. Cuius his bonis vris qui singularissimi sunt practici in padiso dimissis. Cui oia eoz litigia geuerunt ad actū practicum cōem deueniam: illa fm ordinez quandā describendo q. a veterib. cōmēdant. Est eni a vaporatorijs inchoandum. Ex qbus qda sunt humida: quedā sicca. premissa itaq. vbi opus fuerit ventris lenitiōne in applicatiōe talii iscripti canones sūt obseruadi. Primo vbi materiei facile resolutionē cognoueris leuibus resolutis vtē. Et itēz vbi mā iuxta cuti fuerit veluti in nō vera pleuresi q. iter costā z musculos nascit ab humidis q. inchoabis: z a faciliōib. qdē. Q. vbi mā grossa atq. cōpacta foret: si resolutiū q. q. appropianeris: subtile resolues: z grossum remanēs tā resolutiōi q. digestiōi fiet ineptum. Qua ppter tardabit. Et isto interi bon. patiens ad aliū mundū iuitus forte trāfret. Rursus ne talium vapor ad patientis nares deueniat caue. interdū. n. ob hoc intantū spūs igrossat: vt patiens anhelitum hē nō possit. Et sic suffocat. perit. Cuius sic pnotatis deinceps ad actū practici veniēdo. vbi igit mā facilis fuerit resolutiōis veluti i sanguieo vel colico iuene: z in tpe caso ptingit siue q. huius alio mō id fuerit in aqua simplici cala spongia isunde quā foriter expressaz pleuretico mēbro suppone sicca sub

A vaporatorijs de gordonio

tili pectus sp̄ interposita. Quāq̄ infundari incipit: calefacta vt supra sepius reiteret: q̄q̄ vice sic ea pectus iterponedo: vel in aqua illa simplici camomille flores buliāt: aut cōe oleū vt placuit Aui. z i ea sp̄gia ifusa vtēre: vel solū oleū camomillini loco sup̄scriptarū decoctionū accipies: z valet mirabilr. Poderis etiā si libet in sup̄scripta aq̄ mellilloz: absinthii: anetū z filia bulire facere: vbi resolutiō maior opus sit loco dulcis aq̄ balsam iponas. Sepi⁹ aut loco sp̄gie vesica vtinur semiplena ex quib⁹ decoctionū p̄scripta rū aut camomillio olo: qd̄ meli⁹ adhuc erit semiplena. Ea enī sup̄ locū applicata sepi⁹ suauissime dolorē mitigās leuē facit resoluē. Sit aut sacculus ex furfure triticeo qui i aliq̄ decoctionū p̄scriptarū bulit: z fortiter exp̄ssus doletū loco sup̄posit⁹: infundatus vō denuo calefiat: z loco iterū applicet sic ipm̄ sepius reiterādo. Interdū aut in sacculo illo camomillā: seu paritariāz cū illo furfure misce. Aliter autē sacculo vtinur illo interdū ipm̄. f. sup̄ latere ignito calefaciēdo: z b̄ ipso latere aq̄ simplici: vel quis ex sup̄scriptis decoctiōib⁹ aspsō dehinc vt pri⁹ doletū loco applicat facim⁹ ips: cū fuerit infundat⁹ calefaciēdo denuo: nōnulli ex simplici aqua aceto miscto latere illū calidū aspgi iubēt: z calefacto sacculo vtinur vt pri⁹: z b̄ nō nisi i principio ichoatio ad intellectū supra datū fiedū erit. Ceterū ex furfure sicce saccellatiōes sunt: vt ex milio: seu panico z sale: z ista in mā vōtosa vt plurimū valēt: cū sint inter euaporatiōnes ceteris fortiores. Quedā insup̄ in ista mā: iter sicca z humida euaporatoriā repiunt media: z Januenses in amputandis dolorib⁹ istis sepi⁹ vtūtur. Quē ex decoctiōe aliq̄ p̄scriptarū enei vas: seu ferreū: aut terreū planū iplent: z linea inuolutū pectus loco pleurentico supponūt. Et b̄ vt p̄z inter hūidū z siccū euaporatiōnū mediū tenēt. Cuius igit p̄ ordinez p̄tinuatis paucas ifra horas: q̄ ifra diē ad minus nālē mā fursuz aut deorsū declinabit: q̄ ex dolorib⁹ i ill lo cis exiitib⁹ facile cōphēdes. Et b̄ tibi de minutioe: ac ventris solutiōe fienda iudiciū dabūt. Quoz seq̄ntib⁹ in capitulis doctrina fiet. Et p̄ b̄ p̄sentī capitulo finem impono. De flebotomia in pleuresi cura fiēda: ac de canonib⁹ obseruandis in ea.

Cap. x.

Upio hāc quātū possum magis ordinate curā describere. Quare si idē plies applicauero ignoscite p̄cor. Vbi igit vter p̄scriptus fuerit ab ei⁹ lenitiōe inchoandū erit. Nōnc ad euaporatoriā p̄scripta transibis: que iterdū mā ventosa exiitēte aut pauca sufficiūt: nec medicamentis alijs p̄tūc quā euaporatorijs op⁹ erit. Quia vt alexander inqt. Si te fomentare sacellis dolores fuerint leuiati: aut egrotantē leuiorez manifeste reddiderint cognoscas in eo nō esse plectoriā. Tūc autē secur⁹ solas exhibeb⁹ fomentatiōes z localia adiutoria q̄ diaforesim facere p̄nt. Ceterū p̄scriptis euaporatorijs vbi dolor augmētet signum est plectoriē. Quia p̄pter loci calefactionē ad ipm̄ trahit materia: q̄ atracta dolor augmētā. z tūc ad māei euōnem attēdere op⁹. Et hoc voluit Aui. cū inqt. Et ex his q̄ tibi significāt vehemētiā necessitatis euōnis est: q̄ si inueneris euaporatiōē: z emplastratiōē nō sedare dolorē: z inuenieris eas ex eis q̄ augmētāt ipm̄: significat illud repletionem in toto corpe. Quare necessaria est euō: z p̄prie cum flebotomia. Sz tal māei euō nō solū sit p̄ flebotomiā: sed et p̄ vteris solutiōē vt oēs testant veteres: diuersimode tñ. factis q̄ euaporatiōib⁹ si dolor ad furculas: z thoracē sup̄ius ascēdāt: p̄ flōmiā fienda erit euō. Si vō inferi⁹ ad ypocundria p̄ vteris solutiōē. Sz aūq̄ ad flōmiā deuenias: hos q̄ sequunt canonēs annotabis. Nōio vtutē aspice: qd̄ n. iperiti medici: vt inqt Cōstātin⁹: vtutē nō ipecta flōmauerunt infirmū: q̄ p̄pter virtutis debilitatē in ipozū manibus expirauit. Etate q̄z p̄sidera. qd̄ nāq̄ vidī q̄ citra annum quartū decimū i casu isto patiētē flōmauerūt: q̄b⁹ iterdum forsan bñ successit sz sepi⁹ credo male. Nidī. n. anti q̄z nēminē p̄ter Auenzoar qui illa etate flōmiā iubeat: nec vltra sexagesimū q̄z in his enī etatib⁹ eis frequent⁹ male q̄z bñ

successisse puto. Quia ex re tam hīc q̄z ibi flebotomia fieri phibent. Ceterū alig sexagenarij magis q̄z quadragenarij sunt robustiores. Quare tūc illa robustitas: z nō etas cōsideranda est. Complexionē itē attēde. Nā vbi cetera sunt paria in sanguineo q̄z in alijs cōplexionibus fiat secur⁹. aut veris tpe q̄z in alijs: z in p̄suetis. Itē greci q̄ flōmia frequēter vtunt: ea intrepide his fieri iubent. Arabes vō econtra. Unde plibus in locis Galienus vsq̄ ad sinopiz ea fieri sepe iussit. z Aui. quātū possibile est eam dimittere p̄sultit. Et si te necessitas ad flōmiā cogat: multiplicationē numeri plus laudat q̄z quātitatē nimā. Rursus vt melius iquit: flōmia viscerib⁹ p̄stipatis nūq̄ fiat. Nec etiā in diē in qua natura se morbo obijcit: hoc est in diē aliq̄ cretica: sz in diē minoris agitatiōis: si possibile fuerit vt velit dicere q̄bī te necessitas cogat vt esset repletio nimia suffocans zc. Itēz in nullo diē creticorū flōmiā facies. Ampli⁹ pura colera: si in ea fuerit omittē flōmiā. Et b̄ maxie tpe exiitē calo nā vt inqt Ras. si colera p̄dominans fuerit nulla in pleuresi minutio fienda erit. Nec etiā tpe calo exiitē. q̄ tūc humozis maliciā augmētabit ex deficiatiōe corpis. Ea q̄z in flegmate puro phibet: q̄z tūc mā magis incrudat: ac maior sit anhelitus difficultas: q̄ de facili paup̄culū egruz ad aliū mundū cōduceret. Sz Aui. in cura inqt pleuresis flegmatica incipe a clisteribus acutis: z solutiōe vteris: z nō fiat flōmiā p̄pter. f. assignatas cās: sed ab humore puro b̄ mala bestia rarissime nascit: sz vt plurimū a colerico sanguine. Unde ille bon⁹ antiquus Johānes Serapiōis. Non accidit inqt vt plurimū pleuresis nisi ex sanguine colico. f. ex materia calā qd̄ ē. q̄ velamē ligās nō recipit nisi hūmōi materias calas. p̄pterea q̄z constringit z dilatat multū: et etiā ignit ex motu: z pueniūt ad ipm̄ hūmōi materie velociter: auctores oēs frequentius pleuresim a colā hoc est a sanguine colerico fieri aūt q̄z alijs ab humozib⁹. Sz quanto sanguis ad puritatē magis deuenerit: tāto alijs parib⁹ erit flōmiā fienda copiosior. At si in principio dolor erit prauus z accitūa remissa flōmiā dimittere p̄stat: q̄z vt ipe. Ras. inqt alijs cū reb⁹ cura fiet sufficiēter. Cōditioib⁹ igitur anoratis: z dolore versus furculā z thoracē: z qd̄ ē sup̄ ea tendente necessaria vt supra dixi erit flōmiā: diuersimode tñ. fm̄. f. apatis z sup̄t variā dispōnē vel p̄ditionez. q̄ ante q̄z fiat apā cōpletū: hoc ē adhuc fluētē mā: z aūq̄z sputuz appere incipiat: ex saphena lateris oppositi fienda erit flōmiā: vel eiusdē ptis potius vt placuit Aui. ventris tamē vbi opus fuerit p̄missa lenitiōe. Ante enim isto casu vt inquit Aldesue coibus sup̄fluitatib⁹ emissis fienda erit flōmiā vt supra dixi: dehinc ex basilica oposti lateris: postea vero donec angustia vt inqt Ras. z anhelitus fuerit difficultas alieniata erit: tardāda flōmiā: tūc ei vbi repletio magis fuerit: z accidentia leniter remissa: basilica lateris eiusdē incidat. Et hoc idē voluit bon⁹ Aldesue cū dixit facto apate: z materia nō ampli⁹ ad locū fluente necessaria est flōia ex basilica illi⁹ ptis: q̄ dolorē p̄sequit: z hoc fiat vsq̄ ad coloris mutationē: vt placuit Ras. ex tali nāq̄ inqt mutatio ne coloris materie p̄iuncte arguit euō. z Aui. inqt. Alteratio ei⁹ coloris. f. sanguis significat q̄ nocibilior sanguis iā euacuatur⁹ est. z p̄ basilicā hinc nigrā eos intelligere puto. Sepius enī antiq̄ p̄ nigrā basilicā nomināt: nā si p̄iunctam mām euare intēdū p̄tes illas ex directo nigra magis respicit q̄z basilicā: vt p̄ anothomiā dephendit a nigra vērā oris aūq̄z cū corde p̄tinuet pleure deseriētis: a basilica vero minie. Quare directi⁹ p̄ nigrā ab illis locis mā trahitur q̄z p̄ basilicā. Unde in isto casu ille p̄nceps Aui. nigram z nō basilicā noiauit. Quā in casu isto incidi sepe feci. Et il lud mihi plurimū euenit qd̄ dicit Aldesue. Tantū enī inqt ex tali flōmiā inuamentū p̄sequeris q̄ ab alijs medicinis te excusat. Sed cū incipit sputū flōmiā oīo dimitte: vt ait Ras. minutio facta tpe maturatiōis ipedit maturatiōez q̄ virtutē minuit: z spm̄ debilitat zc. Et sic infirmū in graui p̄iculo poneres. Ex q̄b⁹ omnib⁹ patet qualiter in pleu-

Commentariolus

res sit fienda flebotomia.

De ventosis q̄ in cura pleurefis loco flōmie interdū fūt que q̄s tā rōne materie cōiuncte extraducēde q̄s ipius q̄s doloris sedandi cā nonūq̄s sunt. Cap. xj.

In pcedēti cā de flōmia satis dictū est. Nūc de vētoſis aliq̄ dicere ſup̄eſt: q̄b̄ interdū loco flōmie vti mur. Interdū vō cā attractiōis materie ad cutem z interdū sedandi doloris grā: vbi itaq̄ de cōditiōibus ad flōmiā requiſitis aliq̄ defecerint eius loco ventose ſepe fūt quas vbi longinq̄ opus ſit diuerſione ſub poplite cuſ ſca rificatiōe poni facias: de hinc vō ſup nates: ſz nō minus i his q̄s in flōmia vbi vētris pſtipatio fuerit lenitio ſēda eſt talr nāq̄ facte minutiōes baſilice vene vices ſupplent. Sz auctores plimi vt ſupra facta flōmia vel ventosis: ventris q̄s lenitiōe ſup dolentē locū diuerſiōis: ac ſedandi doloris cauſa eas interdū cum ſcarificatiōe: interdū ſine iuſſerunt apponi. Unde ſocij qdā nō vlti⁹ inſpiciētes: alia ſine pſuſione a pncipio ſup doloroſuz locū eas apponūt: q̄ tunc materiā ad ſe trahentes dolore adaugent: febrē q̄q̄ ac alia accētia: z ſic plimū ſunt cā pſitiōis ifirmi. Ne igit tales in errores deuenias notabis q̄ ſequitur. Scā itaq̄ fm cano nes pſcriptos ventris lenitiōe z flōmia: ſeu vētoſis. Et die tranſacta ſeptia ſup dolentē locū vētoſaz tūc ſine ſcarifica tione iponere maximū eſt iuuamētū: z potiſſimū vbi pleu reſis illa nō vera fuerit. Cū ille bonus Raſ ingt. In pleu reſi nō vera melius eſt q̄ fiat aggregatio ſanſei ad ptes ex teriores: z ſecuri⁹ q̄s in ſpaciōſitate pectoris. Et ſubdit q̄ nō eſt cura ita laudabil ſicut app⁹ vētoſe ad extrahendum dolore in loco manifeſto poſt minutionez z purgationem corpis: ita q̄ nō erit alia cura neceſſaria niſi ad mitigandū dolore. ſolū. Idem q̄s volūt illa bon⁹ Alexader z multi in quiſt: z marie in qbus nō ſatis plenitudo ſanguis in eſſe vī ſcarificatiōe adiuti ſūt: z cucurbitaz mox ipōne: z noci uus humor q̄ p̄tineſi p̄fūdo exhibi: ſz n. faciētes mirati ſūt qm tā p̄feſtim dolores ap̄utati ſūt: vt nō opus ſit fomenta tiōe vel alio adiutorio. Hoc igit optimū eſt: z valde vltimū adiutoriu: in qbus p̄ua plenitudo fuerit. Idē q̄s ſentit ille noſter Johānes deſue cū ingt. Ex rebus marimi iuuamēti ad diuerſedū morbi materiā eſt poſt⁹ vētoſaz ſup locū dolentē: nūc cū in ciſiōe: nūc ſine ea: vt ſic necitas exi git. Sedat. n. dolor interdū: z interdū mā ad ptes cutis tra hitur. Et ſubdit iterū. opz q̄ hāc opationē pcedat corporis mūdificatio cū flōmia. z ſolutiōe ventris ex his q̄ dicem⁹: z h a die ſeptio vſq̄ ad diē 14^m. fieri pōt: z p̄pue cū itelle gerim⁹ mān morbi poſſe renocari ad cuti. Idatet igit q̄r z qm vētoſe i pleureſi fieri deānt: q̄ in ſi vā tā rōe doloris ſe dandi q̄s attractiōis materie ad cuti puenientiſſime fūt. Et h vult q̄s in vera. Nō igit i oi tpe: nec in oi pleureſi vt ille amicus n̄r p̄tinue facit vētoſe cōueniūt. Sz aliqñ ſic z aliqñ non: vt te p̄ſens docet caplm.

De obſeruādis can. vbi materia pleureſis p laborioſuz farmaci educendaz indicaueris. Cap. xij.

Flōmia q̄ farmaci vt deſue ceteriq̄ veteres vo luerūt vbi vētris pſtipatio nō fuerit pcedere ſemp debet: z materia potiſſimū ad thoracez: z ſurcula ſurſum repta ſatis diſſeputo: ipa nāq̄ cū allenatiōe pri um vētris a fecibus vt ingt deſue: z a vētoſitate excuſat ab additiōe nocumētōri in hac egritudine. vñ Auic. Stū de ingt vt allenies ptes vētris: vt nō cōpilmāt ptes pecto ris cū cliſteribus lenitiuis. Et ſublungit q̄ ſum⁹ fecū z ea rum in ſtatio nociui ſūt valde in hac egritudine. Sz plimi nō alr de hac ſe. q̄s de alijs pſiderātes tā iſtis q̄s illis labo rioſa ſolutiua p libito exhiberi iubēt: q̄ ſepiſſime ledūt in firmū. Ne igit talem in erroē cadaſ: q̄ ſequitur canones attende. Cūm eſt q̄ niſi tota fluxa materia z egritudine iam facta: venter nō erit ex farmaco laborioſo ſoluendus. Cū deſi debili exiſtente virtute nūq̄ niſi cū cliſterib⁹ ven trem ſoluas. Cū tertius in ventris fluxibus exceſſus caue at: q̄ vt ingt deſue: ſolet imoderat⁹ vētris fluxus hanc

egritudinem ſeq. Qui ſi anhelit⁹ difficultas febris quoq̄ z aliorū accidentiū remiſſione faciat egrū euasurū denū ciat: p̄tra vero pditionē. vt cā. 6° vt ſupra dixi. Cū quart⁹ vbi vehemētia febris cū extenuatiōe iualerit forte ſoluti uiz omittit. q̄ teſte deſue flōmia i q̄ nō eſt timor te excu ſabit ab eo: z ita vbi adhuc farmacia op⁹ eſſet deſiſtenduz eſſet ap. ſe. z accidentiū vehemētiā: excuſat enī ſola flebo tomie adminiſtratio: niſi forte lenire ſiccitatē viſcerum ob ſtat: z hoc magis cū cliſteribus facias. Cū Auic. Si febris inquit valde vehemēs fuerit: tūc ſolutiū omittit: z ſis fle botomia cōtentus i q̄ nō eſt timor: vel ipſe minor eſt: z in ſolutiūo timor eſt magis. ipz nāq̄ qm̄q̄ mouet: z nō ſoluit: z qm̄q̄ ſupfluit. Et ſubdit: q̄ qdā ſapiētes dixerūt q̄ recti us eſt q̄rū poſſibile eſt: vt euacuet cū flebotomia timēdo in quietudine in quā qm̄q̄ cadere facit ſolutiū. Licite igit tur timorez in exhibitiōe ſolutiui veteres ppter nimium periculū nobis iponūt. Ego autē iuuenē quandā nobilez pulcherrimā z robuſtā valde in eberio vidi: cui ſoci⁹ quī dā dū in die tertia ſeu quarta pleuretica eſſet intēſa cū fe. z anhelitus magna cū difficultate. 3. j. pillularū ſetidaruz cū gra. iij. diagridū infeliciter exhibuit. Nā cū opari ille ceperit vomit⁹ ſupuenit tāta cū in quietudine vt plies pau percula in ſincopi caderet. Clocatus que potui remedia li bens cōtuli q̄ niſi pſuerūt: ſz p̄ijs cū lamentatiōib⁹ meis in brachijs expirauit. In h igit cāu ē bñ aduertēdū: ne vo bis velut illi p̄ſido ptingeret: q̄ de p̄ditiōe tā āgelice forme adhuc in iſerno penas hēbit. Cū int⁹ canō: qm̄q̄q̄ forte ſolutiū exhibueris lenitiū in eo ſemp aliqd miſce: vt eſt māna. caſſia. violē. ſyrup⁹ violat⁹ z ſilia. Et marie mā exi ſtente colica. Nec ſtipitici aliqd vnq̄s iponas: velut ſūt mi rabolani z h̄mōi. Cū Auic. Et ſi eſt humor ali⁹ a ſanguine eūa eū: nō cū eis q̄ ſunt ſic mirabolani: neq̄ cū q̄ eſt ſtipi citas: imo cū eis cū qbus eſt lenificatio cū ſolutione.

Cū ſextus canō. ante ſolutiū exhibitiōe q̄ mān ad digō nē pparat ſemp exhibeas. Nos igit canones memorie cō mitte. Et ſic tā ad māci digeſtiua q̄ ad ei⁹ reſolutiua de in ceptis veniens p̄iti capitulo ſinem impono.

De ſingul digeſtis q̄ ſo^m peccātē ſan. corrigūt: colicū q̄s aut ipaz colerā purā ſi ab illoz a^o fiat ac ēt de reſolutis q̄ in caſu iſto cuiq̄ illoz fuerit appoximanda. Ca. xij.

Uper eſt fm certū ordiē qualr peccās materia ſit ſi digerēda atq̄ educēda moduz inſcribere. Idz q̄ ſciendū vt ſupra tetigi q̄ pleureſis a colico ſan. de hinc a ſlegmatico ſit. a puro aut ſan. ſit raro: z etiāz ab alijs puris humorib⁹ ſit raro. Cū igit colic⁹ ſan. frequēt⁹ pec cet ab eo inchoare libet in quo ſi plenitiūz cliſtere lenire oporteat. R. malue. blitis matrū viol. ordeī. folioz borz giniſ. aſi. ſ. j. fiat decoctio: de q̄. R. li. j. ſ. z in ea diſſolue caſſie pul. zuchari. aſi. 3. j. olei vio. 3. iij. z cū modico ſalis triti. fiat cliſtere. Q. ſi p os ventrē poti⁹ lenire oportet. R. caſſie pinguis. 3. x. quā cū vſo. decoctōe capilloz veneris flōri borz giniſ. bugloſſe. iniubari. ſebeſtē. ac paſſularum diſſoluas: z cū ea ſyrup⁹ roſati. 3. j. pones. aut iulep. viol. tantū dē: z fiat potio: qua ſumpta dormiēdū nō erit: ſz ſuuz conſueſta hora prandiū ſumat: ſiue opata fuerit: ſiue non. Sepe tamē tanta a deſt plectoria q̄ lenitiōe adhuc ſcā ma teriā cum digeſtiuis adhuc parare neceſſe ſit: z ſic ſucces ſiue cū aliquo farmaco tū lenitiūo educēda. R. igit. 3. i. ſ. ſyrup⁹ vio. aq̄ zuchari citruli meloniſ: aut cucurbite: ſeu decorticati ordeī. 3. iij. p vna vice in auroza calidum p̄be. Cū ſi loco violati ſyrup⁹ de cucurbita ſyrup⁹ lenitiūum aliquid facere velles loco ſyrup⁹ violarum iulep vio latum accipias cū ſucco vio. ſactum. Cū illud qd cū ſuc. prunoz ſit. Iſta duo leniunt ventrem aliquat⁹ z colerici ſan. ſeruorem extingunt. Cū vbi ſputum nimis ſubi le fuerit ſolum ſyru. vio. 3. j. accipies: vel cui⁹ vīs ex illis z ſyru. de iuiubis. 3. ſ. quā vīs ex ags pſcriptis. 3. iij. z erit p vna vice. Tōtēs aut hūc vel illuz dabis q̄ tibi mā digeſta videat. Ego aut ſic frequenter facere cōſueui. Nā q̄cunq̄

Qualis e cū qb' mā pleurefis i collectionē collecta sit ad
sanie pueritēda: sitq; ipm saniatū apa rūpēdū. Ca. xvij.
Ne deā sūt efficiat vt poti' pleurefis resoluat q̄s in
q collectionē deueniat: q; si paties p̄trāsiret. Et illis oī
b' que dicta sunt ordinate pactis dolor: aut febris
anheli': difficultas: aut alia accētia paz: aut nihil remissa
fuerint: signū est mām in collectionē deuenisse: vñ virtute
existente debili scis ex p̄nosticis iam habitis infirmū mo-
riturū. At vbi fortis virt' fuerit nō despes: sed vt collectio
illa ad suppuratiōē deueniat: pcurabis q; fiat: si eaz possi-
bile fieri fuerit in fra per ordinē exequēdo. Cū leuioribus
itaq; inchoādū erit: ne fortia medicamia subtilē resoluāt
z grossum relinquant: z ne ip̄a ēt ante temp' collectionem
illam erupant: q; vbi hoc acciderit rarissime euadūt infir-
mi. Cū igitur embrocationes facere libet malue z altee
cum radicibus accipies melliloti: atq; camomille. añ. m. i.
fenugreci. 3. i. se. lini. li. 6. se. citonioz. 3. i. 6. fiat decoctio. ex
qua fiat embrocatio: aut in aī sterius: aut spongijs in funde
z fomatationē: vt supra facito. Cū el ex ea vesica femp̄le
na mō quo supra vtire. Cū q; istoz aliquotiēs factū fue-
rit locū ex ifra scripto pūge. R. olei camomillini: olei
de lilio. añ. 3. i. pinguedinis galline: z anatis. añ. 3. vj. mu-
cillaginis fenugreci. se. lini z altee. añ. 3. 6. quantuz sufficit
cere z fiat vnguentum. Cū el. 3. i. diaquilonis cum pin-
guedine galline olei camomillini: z olei de lilio. ana. 3. 6.
dissolues z vtire. Cū loco dyaquilonis vsopi cerotuz ac-
cipe. Cū el. R. olei camomillini. 3. iij. pinguedinis galli-
ne. 3. iij. mucillaginis radicū altee z malue: se. citoniozum.

añ. 3. f. farine. oz. fenugreci farine. se. lni. añ. 3. iiii. z tere
q̄tum sufficit. z fiat vnguētum. ¶ Cel ep̄lm h̄ facias. R.
paste radicū altee lib. i. mucillagis ficuū. li. f. farine ordeī.
3. iiii. pul. floz camomille. 3. i. f. farine fenugreci. farie se.
lini. añ. 3. i. ipiguent cū receti butyro: z fiat emplm. ¶ Cel
ex sola pasta cū butyro fiat idē. ¶ Cel folia caulū cū bu-
tyro decoq̄ cocta pistabis: z cū croco ordeī farinā admisce
z emplm fac. ¶ Et huic pposito q̄ cōueniūt tā cuz aq̄s q̄z
decoctiōib⁹ cū iulep. siue syrupis q̄ sūt in ca° pcedēti de-
scripta vtēre z pfectiōib⁹. ¶ Et dū hec fuerit: si aggraua-
tio maior in latere sentiat remittat feb. dolor atq̄ accētia
reliq̄ collectionem illā in sanie cōmūtata esse scies: q̄ cir-
ca gñatione saniet dolores z febres: vt inqt llypo. maio-
res sunt q̄ scā saniei. z tūc solū supest illa appproximare q̄
apa illud erūpat. ¶ Et ita ad actū practicu⁹ reducā: her-
bā vitis in aq̄ salia decoq̄s coctam pistabis: z cuz butyro:
aut adipe vetusto cum modico mellis: cuz paucolo croci
emplm facias. ¶ Cel de illa herba vitis talē pparata. 3. i.
accipies: cū q̄ pone fermēti. 3. ij. fimi colūbinū. 3. i. f. mell.
3. ij. f. croci. 3. ij. cuz q̄. f. veteris assugie facias ep̄lm. ¶ Cel
ud ad idē qd̄ est optimū. R. paste radicū lilij. 3. viii. fermenti
3. iiii. ficuūz bñ pinguiū. 3. iiii. pul. fimi colūbi. 3. ij. mell. 3.
iii. f. croci. 3. iiii. cum q̄to antiq̄ adipis sufficit fiat emplm: q̄
dicta sunt emplā ad apiēdū apa plm valēt. ¶ Et itē potus
q̄ sequunt: q̄z p̄m⁹ ē. R. fermēti tritici. 3. iiii. i petia ligatus
p die cū sua nocte in li. viii. aq̄ in infusioē dimitte. de hic pe-
tia extrahe z in aquā illā li. i. mell ipone: z vsq̄ ad cōsum-
ptionē q̄teptis bulliat z coles postea: z de tali aq̄ cala se
pebibat ifirm⁹: ipse q̄z fermētaria uiscula māducet gacci-
piat de pasta triticea bñ fermētata: z eā cū aq̄ subtili⁹ distē-
peret: ex q̄ pultrē faciat: z si puls ista cuz aq̄ decoctiōis ficu-
um fieret: melior esset. ¶ Cel de q̄z ex pasta oz. fermentata
puls fieri: z filib⁹ cuz decoctiōe ficuū in aq̄ p libito mel ad-
dere poteris. ¶ Cel de f. vō in isto casu triticeū māducari cū
melle p̄cipit: vel in q̄ mel decoq̄ facias. ¶ Rursus ex fari-
na cicerū fiat esculū in lib⁹ puenies multuz. ¶ Danis bñ fer-
mētat⁹ in aq̄ mell aut in rob ifusus puenit. ¶ Cōuenit q̄z
vt oua sorbilia z lac cum modico mellis: ita sicut mulget
ab vberē calin z sic aliquid comedat. ¶ In 2ª mēsa mēf.
gra. pini. z amig. tā dulces q̄z amaras p̄cipit. Que dicta
sunt ad erūpēdū apa plm valēt. ¶ Et si cuz istis eruptio ne-
q̄at patientē moueri subito hincinde diuersimode veteres
inbēt. ¶ Cum ē sup ifirmuz lar⁹ situatus subito reuoluunt ad
aliud. Et iuuat plm sup lectos p̄siles eos ponere q̄ cuz su-
nib⁹ i aere suspēdunt. tales. n. q̄ libuerit p̄pellant. Et nos
italici tales p̄siles lectos p̄ntēas appellamus. Aliq̄ eos
ponūt in cunis: z alij i rotatis cathedris: q̄s velociter tra-
hunt. ¶ Pro uocare tussim vomituz seu sternutationē va-
lēt multū. ¶ Si p̄ modum hunc in vigesima vel citra apa
nō rūpat dolore z accētib⁹ alij p̄seuerātib⁹ moriet infir-
mus. Et si euaserit gram obtinebit: pauci imo paucissimi
euadunt. ¶ Et si apa in tpe illo rūpat: z sanies alba eq̄lis
p̄iuncta z bonum h̄ns odorē expuat v̄tute p̄stare feb. z
accidētia reliq̄ p̄ticulū remittant: z tūc patiēte tuuz libera-
tuz certissime scies z potissime si ad talez eruptionē leni-
tas: iocūditas: q̄s ac desiderij bonitas p̄sequat p̄ria vero
hoz si fuerit tuuz patiēte p̄systeria cōmīte. ¶ Rupto itaq̄
apate z bonis apparētib⁹ signis. Quall sanies mundifica-
da sit: z successiue vlcus sanādum erit. deinceps modus
est scribenduz quod addiuante deo in sequentib⁹ fiet ca-
pitulis: ppter presenti capitulo finem impono.
¶ De his q̄ pleuriticum vlc⁹ mūdificat sanie: siue p spūū
siue p vīnā: aut p egōem extra pect⁹ educunt. Lap. xviii.
¶ Te vlc⁹ mūdificādo sanie educūt sūt i p̄nti ca° de
scribēda. S; tua interest p̄siderādū pus ad quē lo-
cuz rupto apate sanies ipa defluerit. Illā si ad pul-
monē vt plerūq̄ accidit tussiedo p̄screatum emittit. Si at
ad pectoris p̄canum p̄ venā magnā itrans vt supra ca° 6°
dictum fuit ad ep̄ar iterdū mittit: q̄ si ad gibbū p̄ vīnā: z
ad p̄cauū p̄ egōem expellit: z iterdū: vt inqt Aldeh. i. locuz

vnuz recipit: z sua nūmia q̄titate paupculū ifirmum suffo-
cat. ¶ Aliq̄n at ibidē sanies cōculcata maiorē cōtinue pu-
trefactionē suscipiet: z p vīā refudationis ad pulmone trā-
siens ipm exulcerat: z bonū patiēte ducit ad p̄tium. ¶ Por-
tet itaq̄ ad quē locuz sanies ipsa deuenit cōsiderare: q̄a
locoz d̄tia variat medicamia. v̄z nisi ad. xi. dies fiat mū-
dificatio: vt i p̄noticis h̄uisti trāsbīt i p̄tium. ¶ Si nā igit
incipit mām p̄screaturz emittere aquā ord. vel aquā rubei
suc. in potu sepe dabis: sed his melior est mellāq̄. Et hoc
casu plim oximelle simplici vsi sunt. ¶ Desue vō aquaz se-
caniabi. Bal. auctē cōmēdat. Et ipse accipit mell li. f. zuc.
li. i. aq̄ fotis. li. iiii. coq̄nt cū facilitate p̄tinue abijciēdo spu-
mā. Et 3ª pte p̄supta ipone li. ij. aceti plus vel min⁹ s̄m q̄
q̄ris plus sit extinguerē z coles feruorē remittere. Et vbi ma-
iores velles facere absterfionē min⁹ zuc. z plus mellis im-
pones. Cū lento itaq̄ z claro igne sine fumo debite coq̄.
cui⁹. 3. ii. accipies z aq̄ scabiose: aq̄ lilij. aq̄ ipsopi. añ. 3. i.
misce z i auroa calm p̄be. Allic aut ad. li. horas ab. 3. iiii.
ad. vj. aq̄ ordeī dabis calē. ¶ Cel ifrascripta decoctione vte-
ris. q̄ ē. R. ca. ve. herbe ifopi añ. Al. j. ficuū siccat piguiū
3. iij. passul. 3. j. f. ligri. 3. i. fiat decoctio. de q̄. 3. v. cū melle
p vice dabis. ¶ Cel si foris ifrascripta decoctionē facias: q̄ ē
R. ifopi. ca. ve. oz. añ. Al. j. f. ficuū siccat. 3. iiii. passul. enu-
cleat. 3. ij. radi. yreos: se. v̄tice ligri. añ. 3. i. carnium da-
ctiloz piguiū. 3. i. f. fiat decoctio: de q̄. 3. iiii. cuz melle p
vice dabis. ¶ Cel mel ipsuz cū istis decoctiōib⁹ cōbulire faci-
as. ¶ Et ex his decoctib⁹ si libet potes syrupū facere cuz
melle ac penidiar añ. li. i. f. de q̄. 3. ij. cū. 3. iiii. decoctionis
oz. z ifopi p vice dabis. ¶ Et si p̄scriptis adhuc foris ifo-
pi. Al. i. f. accipies. z ca. ve. Al. i. radi. yreos se. v̄tice. añ.
3. i. f. ficuū siccat. 3. ii. passul. 3. i. f. ligri. 3. i. fiat decoctio:
de q̄ cuz melle p libito dabis. vel cū li. i. penidiar. z lib. i.
mell syrupū facias: q̄ vt sup vtēre. ¶ Cel itē foris. R. pas-
sul. sebe ste piguiū añ. 3. iiii. f. ficuū. 3. iiii. ca. ve. ifopi cala-
mēt prassij añ. 3. iiii. ligritie: se. v̄tice: añ. 3. i. f. fac syrupū.
de q̄. 3. i. f. cū. lii. 3. aq̄ mell exhibe p vice. ¶ Cel q̄z bo-
nus mēfue aplissime laudat. R. pass. 3. xx. ligri. ifopi ca-
lamēt ca. ve. 3. x. radicuz apij feniculi z petrosilini añ. 3. v.
amigb. mūdaturū pineaz fenugreci añ. 3. vi. passul. enu-
cleat. 3. vi. carnū iunib. sebe. añ. 3. ii. ficuū siccat nūe-
ro. x. fiat decoctio. Et si fieret i aq̄ pluuiali p̄ualet. Deinde
cum melle: mellis penidiarū z rob añ. li. i. f. syrupū facias
cui⁹ v̄tis sit vt p̄cedentū. ¶ Ex p̄fectiōib⁹ q̄ pueniunt p̄
R. succi caulū: li. ii. mellis. 3. i. bulliat tū q̄ loch formam
recipiat. z cuz incipit infidari pul. pulmonis vulpis. 3. f.
adde z croci. 3. ii. f. Et fiat loch: de q̄ patēs tū sepissime i
ore tenēdo trāsgluttat saluā facilitat. ¶ Aliud popitum
R. penidiar amigdalaz dulciū mūdatur añ. 3. x. carnūz
dactiloz piguiū. 3. xv. ficuū carnū passul. añ. 3. i. dragagā-
ti: se. feniculi añ. 3. vi. paste radicis yreos. 3. ii. z cum q̄to
mellis sufficit fiat loch. ¶ Aliud itē valde bonuz. R. spice
croci añ. 3. i. ifopi sicce prassij añ. 3. iiii. myrre. 3. ii. paste ra-
di. yreos. 3. i. farine orobi. 3. vii. pipis. 3. i. f. passul. enuclea-
taz carnū dactiloz ficuū pinguiū penidiar mū-
dat. añ. 3. vi. pulueris āda pulueris: reliq̄ vō subtilis-
sime p̄terant. de hic acci. succi canlium lib. v. q̄ tū p̄tinue
spumā auferēdo bulliat q̄ plus q̄z mediētas sit cōsumpta
cum quo postea rob. lib. i. misce mellis. li. i. f. fiat loch: de
q̄ vtēre. ¶ Cel de loch sgille multuz cōmēdat: qd̄ sic cōficat:
q̄z succi sgille z mellis añ. ptes eq̄les. R. z bñ sit bulliat q̄
loch formā suscipiat. Ego autē soluz succi sgille pte v̄nā ac-
cipio z mell ptes duas: q̄ illud i ore retētū adeo linguaz
mordicat q̄ patiētes male eo v̄t p̄nt: s; illud ē suau⁹ z vir-
tuosuz sat. ¶ Cel loch illd de sgilla cū alio loch: v̄l syrupo
misce: sic q̄ gustui fiat magis gratū. ¶ Valet q̄z in h̄ casu
loch de pino: loch sanū z expuz q̄b⁹ si libet vtēre. ¶ Ego
at in isto casu ifrascripta cōfectionē gustui valde grata fa-
cere cōsueit: q̄ ē. R. farine orobi: se. v̄tice añ. 3. iiii. pul. pul-
monis vul. 3. iiii. f. ifopi sicce. 3. ii. succi ligritie dragaganti.
se. feniculi añ. 3. i. corci. 3. ii. granoz pini amigdalaz dul-

Commentariolus

cūq; mūdātaz añ. 3. vi. puluerisāda i puluere subtilissimuz
redigeret; reliq; subtilissime pterat. dehinc. R. zuc. al. cū aq
isopi dissoluti. lib. i. f. paste radi. ireos. 3. iii. coqñt debite z
p̄scriptis ip̄ositis cōfectio fiat: de q̄ paties ore tenēdo salū
uā faciliat. C̄nfrascripta q̄z z si nō gustui sit delectabil:
mirabilr tñ valet. R. se. limitorefacti. 3. i. se. vitice farine
orobi añ. 3. f. radi. enule cāpane. radi. yreos se. bombicis:
pulmōis vulpis mirrhe croci granor lauri añ. 3. i. Lūius
vsus Ras cū melle: aut vino cocto subtili ad vlc^r pectori
z angustia anhelit^r p̄lm cōmēdat. C̄tē. 3. i. picis ligde cū
melle. C̄lā in casu isto ifrascripto vsus suz puluere qui
mirabilr iuuat. Et ipse R. farie orobi: radi. enule cāpane.
añ. 3. ij. se. vitice. 3. ii. f. pul. pulmonis vulpis. 3. f. diayreos
cū radice z zuc. solū. 3. ii. cū^r dosis stō vacuo sit coctear. i.
p vice cū aq mell^r vel melle vel cū rob. vel cū syrupo. vel
cū decoctioe aliq̄ ex app̄pari. C̄lā. R. myr. 3. i. se. bōbic
croci añ. 3. f. pul. pulmōis vulpis. se vitice. añ. 3. i. f. zuc.
cādi ad pōd^r oiz: z fiat puluis: cui^r dosis sit vt precedētis.
C̄n h̄ q̄z casu cū spōgia filtro: aut vesica fomentationes
facite pueniūt vinctioes z emplā. Et de his ca^m. xv. satis co
piofuz te effecit. C̄laudat itē i casu nro nō mēfue vomitū
interpolari q̄ cū mell^r aq̄ z modico salis: aut sinapis addi
ti puocet. C̄x cibis i h̄ casu pūētib^r sunt carnes hedie:
aut pulline z potissime ipsaz brodiū: aut brodiū caulū le
uiter coctoz cū oleo amigda. dulciū p̄dū: dehic cū mel
le aut zuc. māducatur: z vbi se. nulla: aut multū remissa fu
erit cū his ferculis pip̄ comedat: multū mūdificat z eric
cat i mūdificādo saniē. C̄Bon^r Ras atq; veteres alij lac
mlieris p̄lm cōmēdāt. Et lac cap. ita calm sicut mulgetur
ab ybere: cū q̄ sp̄ aliqd mellis: aut zuc. puluerizati pones.
Lūi^r dosis sit ab. 3. iiii. ad. viij. p vice. C̄Dor^r aut sit mellis
aut zuc. ru. aq̄ aut vinū albū cū altero ip̄soz liphatū qd po
ti^r ad dulcedinē q̄z ad acritatē declinat: z sic vbi p̄ creatū
sanitē emitti posse iudicaueris p̄scripta tibi cura sit. C̄le
rū vbi p̄ vīnā illā dignoueris mūdificari: erūt dāda diu
retica: vt radicū ap̄j fenicli petrosellini z sparagi dōctio
cū q̄b^r p̄it aneti: aut fenicli semia: aut h̄mōl addi. Lū his
oib^r ca. ve. isopi ficcā: aut p̄tafilonē cū suis radicib^r: z ali
quas itē passulas iponere bonū erit. Q̄ si talia p̄epare lib
bet. adde radicū cicoree lactuce endi. atq; scariole v̄l ipsa
rū semia: v̄l. iiii. se. cōia v̄l se. vitice. elige igit ex his q̄ di
cta sunt tibi magis grata. Et decoctioes inlep. seu syrupos
cū zuc. vel melle p libito fac. Nec obliuiscaris mellac oz
dei aquā sepe dare. Ille nāq; lauādo vel abstergēdo phi
bēt ne loca p̄ q̄ sanies trāsīt vlcereñt. C̄n isto casu castia
fistula cōuenit atq; māna. Et sit dōf ab. 3. i. ad. 3. i. f. man
ne v̄o ad. ii. vsq; ad. iiii. z d̄z cū decoctioe ca. ve. isopi ligri.
passu. z. iiii. se. cōiū frioz extrahi castia: aut cū ip̄is man
na distempari sp̄ v̄sol. syrupi vel mell^r. 3. i. ad. cēdo. C̄tē si
talīs sanies sit ad itestia trāsīt^r clisterib^r lauatiuis sepe vte
re p os rofati syrupum frēqñter dato. z aliqñ. 3. i. masticio
cū aq̄ endiuie vel rof. syrupi aliqd addēdo. Et isto mō taz
epar q̄z itestia p̄ q̄ sanies illa trāsīt ne vlcereñt defendes p
optime. C̄Solēt vbi sanies ifra pect^r ad locū vnū coadu
nata fuerit cauteria aliq̄ fieri: z iter costas iterdū aptio cuz
sagitella: z his ego exp̄tū: z euasit ism^r. S̄z q̄z casus tal
rarissime accit cū q̄ cura ista in ca^r de ēptimate ordiate de
scripta ē: vbi si op^r fuerit tē cauteriū fēdi modū illc reḡ.
C̄De cura pleurehis q̄ i costarū musculis nascit. Cap. xii.

Ura nō vere pleurehis q̄ i costarū musculis nascit i
c aliq; applicādis ab extra ab alijs solūmō differt.
C̄Lentitōe igit v̄tris z flōmia h̄m exigētā facis:
ac q̄z cū spōgia filtro vel vesica fōmētatiōib^r post diē. vii.
vbi dolor nō geuerit v̄tōfā sup lono apponi iube. Et vbi
op^r fuerit cū scarificatiōe illa. n. dolores sedat: z mām ex
tra ad cuti trahit: z sic ismū hac de cā de p̄ditōe securat
vt supra. ca^r. xi. declarauit. C̄tē i h̄ casu ēplm ifrascriptuz
puenire veteres testati sūt. R. cāomille malue. añ. 3. i. f. i.
maluauisci radi. yreos. añ. 3. vi. ficuū piguiū. 3. iiii. coqñt
deide p̄stent cū radicib^r m̄isce pul. sinapis rubei. 3. v. et

cūz veteri assungia ipiguet: z fiat sup locū emplm. Ipsam
enī mām extra ad cutim trahit: z dolorē sedat. C̄tē folia
cauliū in butyro decoq; postea p̄stent q̄b^r de puluē colū
bini simi p libito admisce: z locū ēplā. C̄tē ep̄z de fina
pi qd inbz z d̄ef. Et ē. R. sinapis p diē nālē i aceto remol
liti: z postea subtilissime p̄tū. li. f. paste ficuū piguiū q̄ p
diē i aq̄ calida ifuse p̄māferit. li. i. fiat ex eis ēplm. Lūi si h̄
bet vt piguet fiat parz assungie veteris ipone: z aliq loco si
napis caprarū sterc^r iponūt vel colūbinū. Ras aut ex na
uali pice locū ēplari faciebat. C̄tē ex adipe adusto cum
cinere radicū caulū mixta. tale. n. emplm ericādo mām
extrahit ad cuti. apate igit extra cuti p hunc modū tracto
cū maturatiuis: si op^r fuerit suppuret. dehic cum sagitella
siue ruptorio apiat: z successiue mūdificet z p̄solidet. S̄z
q̄z talia ad dños cyrugicos p̄inēt: eis h̄ac remitto curam.
C̄De diēta in cura pleurehis obseruanda. Cap. xx.

Cure hui^r inuicissime pleurehis finē iponē resta
bat diēte doctrinā iscribē: q̄ vtute p̄stāte h̄z diuer
sitate tpm hui^r morbi vliū variat. S̄z vt in his tūū
patiētē gubernare scias p̄la describam. A tenui diēta p̄m
sumēs ad grossiorē p̄tinue trāsiedo. C̄tē itaq; virtu
te aq̄ oz. cū zuc. vel sine solū dāda erit. Et vbi forti^r ex far
na oz. pulē satis rarā: z bñ coctā exibe. Mā vt inqt bon^r
alexā. Si nō bñ coqñtur in flat hipocūdria: quēadmoduz z
alia legumia. C̄tē tale fac pulmētū a veterib^r tñ cōmē
datū: vt nihil supra. nā excoctatū ordeū simplici aq̄ coq̄s
extractum p̄stet: z ad orale pascef. Lū q̄ postea lac amigda.
m̄isce. Et dehic d̄bite coctū patiētī tuo pbe. C̄tē uenit etiā
ipm solū amig. lac cū aq̄ oz. extractū. Et p̄lm itē cōmēdat
z maxie vbi patiēs sp̄uere icipit colaturā fursuris quā sic
facies. Sup triticeū fursur tñ aq̄ case cōm̄iscēdo ipones:
q̄ solū sit ibibitū. z p̄ hor. xii. sic d̄missū cū mātūli albo for
titer exp̄mas: z qd icolature fundo residet accipies de quo
puls bñ cocta fiat: z ē i casu isto popria. Mōnulli sūt ea cuz
amig. lac. coquūt: z bñ. C̄tē grossi^r panis mica i brodio
pulli decocta: aut ip̄i^r pulli p̄tusum vel tñ pull^r ip̄e coq̄t
q̄ caro sepe ab ossib^r z de tali p̄supto brodio dāb C̄tē go
aut als sic facere p̄sueni pullū facio exossari: z carnē sic ex
ossatā i mātūli albo iuolutā: z iter duo icolura postam ad
torcular exp̄mi facio. Et hic veluti aq̄ clara succ^r egredit
q̄ facilis ē digōis z optimi nutrimenti supfluitatū paucarū
z gustui delectabil. Q̄ si se. intēsa fuerit. iiii. se. frida in pe
tia lignea rara ligata cū pullo illo decoqñt. Cum his ciba
rijs zuc. p libito pone. Et vbi sputi maiorē q̄eres abster
sionem zuc. loco melle v̄t ad spuedū v̄r: vt voluit Ras.
fortis fiat. C̄tē tpe maxi doloris: vt oēs veteres affirmāt:
a cibo erit abstinedū: q̄z p eū patiētē in despationē: z ad
mortē deduces: vt inqt d̄ef. C̄tē sit aq̄ oz. aut aq̄ mel
lis. Et vbi ad vinū trāsire liceat sit illd aq̄z cum sola aqua
zuc. q̄z qñq; vtutē p̄fortat. Et magis vt inqt Ras. sputum
maturat q̄z aq̄. C̄tē actual^r at fridi nihil vñq̄z exhibeas. et
potissimū aquā simplicē siue aquā oz. nisi i modica q̄ntita
te. q̄ multa subito bibita: vt inqt Ras. maturationē retar
dat. S̄z si sumat. f. paulatī nō ledit: q̄z p̄ calefiet q̄z ad apa
deueniat. C̄tē inde aq̄ case in magna siti vicib^r p̄tinuat
qua q̄ntitas exhibet: q̄z sitis extinguit: z eaz coadunari nō
pmittit: sputi viscositatē ē soluit: ac ip̄z lenit atq; maturat:
vt voluit dñs d̄ef. C̄tē caue ne pp̄ sitis extictionē: siue
pp̄ aliud malāgnata muza vñq̄z p̄beas dulcia. C̄tē si sicut
voluit. A. aerē patiēs tu^r tpatū inhiet. ad aliq̄le tñ calita
tē declinatē a fumo v̄tō puluere vacuū. C̄tē sup lat^r infir
mū decubat. Si. n. sup illd geuerit bonū portēdit. e contra
v̄o malū. C̄tē ira tristitia z alijs aie accitib^r ipm custodi
et ip̄z tuo posse conforta: z vulue erit. C̄tē lenas vt audiat
atq; musicalia instra: vt cum his a tiorē z tristia reuocetur.

Talla nāq̄i sedādis dolorib⁹ iunāt multū: vt. A. q̄rta p̄mi de seda. dol. Occupari i eo inq̄t q̄ gaudiūz efficit doloris vehemētiā sedat. Et sic hēs q̄r debet tuū pleureticū dieta re. S3 vbi sanies expuat regimie alio vtariis opz: d quo ca pitulū. xvij. satis i formauit. Et p h p̄nti cap. finē ipono.

Epilogus totius opusculi.

Cap. xxi.

Rolixus admodū cōmētariol⁹ iste de pleuresi fuit p mltos nra tēpestare studēs p̄z gubāt scio: qz q̄rūcūq; tractatū snias cōprehēdē illi vellēt. Qua ex re oia i b ipo cōmētari⁹ p̄tēta p viā epilogi i p̄nti ca° cō p̄hēdē z colligē voluit: qz eo lecto sūmati oim p̄tētoz snias scias. Et sic cū ad curā p̄lēz vēire libuerit p doctrinā h⁹ ca° scies statū vbi q̄dēcūq; iuenies. Quid igr sit p̄lēz et q̄tūz plex in p ca° scies. Et i 2° cās. Cū at dīratiā sig⁹ de p̄lēz oīdit. Et 4° nō vē. Et h oia sig⁹ talr mēti trade q̄ veraz p̄lēz nō vā dīgīcas. h. n. tibi tū p̄stat auxiliū: vt tā ab ape epatis q̄z pulmōis cū q̄b⁹ p̄z cōicat dīscernē scies. z h si ca° itellexeris. Cū vbi de his honore p̄seq desideres 6° ca° z. 7. z. 8. p̄lēz nēce ē. Cū illa nāq̄ ad quē finē p̄lētic⁹ fuerit venire dbeat oīdūt. Et sic qd de vnoq̄z p̄noscicā. fit scies. Qd ad marī honore tibi cedūt. Cū igr ad p̄lēticū tuū accesseris: vbi opus fuerit q̄z celer⁹ poteris venīre leni. De hic euaporatorijs vtēre de q̄b⁹ ca° 9. modū et ordinē dabit. Cū si flōiā fiendā iudicaueris ca° x. lege. ipm. n. tibi flōmādi modū dabit. Cū si etas vltimū flōmādi ipedierit. P̄lētic⁹ ei⁹ loco vētose fuit: de q̄b⁹ ca° xi. modū tibi dabit. Et ne in errore cadas illa p̄lēge bñ: quia nō soluz flōie loco fuit: s3 interdū vt mā a loco diuertatur. Et p̄stī: itērdū vt exteri⁹ trahatur ad cuti. z aliqñ vt doloris rabie sedēt: qz oīz canones caplin ipz edocebit. Cū factis itaq; euaporatorijs flōia seu vētosis nōnūquā cū aliquo le ui farmaco vēter solūedus est. S3 h fit nisi magno cū timore. Cū plerūq; in tali casu fluxu⁹ seq̄tur imoderat⁹: q̄re. xii. ca° p̄lēge. Ip̄m. n. te ab oib⁹ his p̄lēis absoluet: si i eo cōtēta exq̄ris. Cū si tūc mām digerēdam ac educēdam iudicaueris. xiii. ca° z. xiiii. legas o3. illa nāq; in quacūq; mā qz z q̄līa tibi nēcia sint oīdūt. Cū igr qd cā sunt ordie debito put noiata capla docent fueris exēcut⁹: qd dolorēs sedāt: qz spūti facilitat appropries nēce est: z h fit tā p ex trisec⁹ q̄z intrisec⁹ applicata: qz doctrinā. xv. ac. xvi. ca° p̄noscit. Cū dec oia qd cā sunt: vt p̄lēz resolūatur efficiūt: qd in oī studio pquirendū vepz nec sp illd fit: s3 i collectionē trāsit: z tūc tua ē cōsideratio: vt illā collectā māz in suppurationē ducas. Qd tū fiedū ē cū cautela. s. ne sibile resolūat: z grosus remaneat. Al ne a p̄a siue collectio illa aī tps apiat. Et sic q̄ illā i suppurationē ducat: qz debito tpe rūpūnt qdā cū ordie erit applicanda: z hōz doctrinā xvii ca° ordiate tibi p̄bet. Collectiōe siue apate rupto erit vlc⁹ mundificā. Et ne p̄lētic⁹ bon⁹ i p̄tism seu aliā malā egritudinē cadat erit sanies cū cautela educēda. Que itērdū p vīnā. Et in tērdū p egōnē: z itērdū p spūti educit. Procurādūz erit igr vt suauiter: z cū appropatis dca sanies educat: ne loca p q̄ trāsit vlcēret. Et hōz oīz mōz. xviii. capl3 docet. Cū plerūq; accit vt vā p̄lēz ad ex v̄sus cuti collectionē faciat q̄ tūc suppūrantib⁹ idiget. Deide aptiōe z successiue mūdificatiōe. Et tāde p̄solidatiōe. Qd. xix. ca. te docet facē. Cle rū ista qd cā sūt adeo ordie qdā mibi fore p̄nēra videbāt vt p̄grue iter illa dictādi mod⁹ nō cadēt. Et hac ex cā euz ad vltimum reseruauit: qd vbi scire cupias p̄m ca. p̄lēge. Ip̄m. n. q̄r patientē tuū dietare debeas oīdit: qd vt p̄z to ti cōmētariolo finē iponebat. S3 qz i eo p̄tēta i p̄nti caplo epilogare libuit. h tor⁹ cōmētariol⁹ feliciter finē recipiat. Antonij Buainerij P̄apensis viri doctissimi cōmētariolus de pleuresi feliciter explicat.

Antonij Buainerij viri doctissimi cōmētariolus de passioib⁹ stōi p̄tines ca. 57. feliciter incipit. Caplin p̄mū: de meri z egritudinib⁹ ei⁹. char. 35. Caplin scdm: de diffinitōe stōi siue descriptione. 35. 3° De descriptiōe appetit⁹: z quō cāet: z q mor regraf. 35. 4° De causis ablatiōis z diutiōis appetit⁹ q̄ fames dī: 36.

5° De signis gñalib⁹ cāz diutiōis aut ablatiōis appetit⁹. 36.

6° De signis p̄noscit. diutiōis seu destructiōis appetit⁹. 36.

7° De signis z cura i gñali ablatiōis appetit⁹ puenientis tam causis intrinsecis q̄ extrinsecis. 36.

8° De admistratiōe sex rerū nō nālū in cura ablatiōis appetit⁹ z ei⁹ diutiōis tā i cā cala q̄z in frida. 37.

9° De cura deiectionis siue destructiōis appetitus a calida per medicinalia abintus sumpta. 38.

10° De cura deiectionis siue destructiōis appetitus a cā frida per medicinalia abintus sumpta. 38.

11° De cura deiectionis siue destructiōis appetit⁹ tā a cā cala q̄z a cā frida per medicinalia exteri⁹ applicata. 38.

12° De appetitu corrupto qd sic: q̄ z q̄t sint ei⁹ cāe. 39.

13° De signis demratiuis cāz iducētiū appetitū corruptū in quo disputatiue proceditur. 39.

14° De signis p̄noscicis corrupti appetitus. 39.

15° De cognitiōe z cura appetitus corrupti in gñali. 39.

16° De signis diffictiuis corrupti appetit⁹ q̄buscūq; hūoribus i cā extitib⁹ z cura cuiuscūq; in p̄ticulari. 40.

17° De appetitu canino qd sit: z vñ denotiōnē hēat. 40.

18° De causis extrinsecis z intri. appetit⁹ cācri in gñali. 40.

19° De signis demratiuis cāri appetit⁹ canini. 41.

20° De eo qd ex appetitu canino p̄noscicari debemus. 41.

21° De cura appetitus canini a q̄cūq; cā pueniat. 41.

22° De bolismo qd sit. z que sint eius cause. 42.

23° De signis demratiuis ac p̄noscicis bolismi. 42.

24° De cura bolismi in generali. 42.

25° De lipothomia q̄ dī fames sincopal⁹ z de cura ei⁹. 42.

26° De siti nālī nō naturali z p̄ter naturam. 42.

27° De causis gñantibus sūm p̄ter naturā puenientib⁹ tam re extrinseca q̄z intrinseca. 43.

28° De signis tā nālīs q̄z nō nālīs atq; voluptuose sitis. 43.

29° De signis p̄noscicis sitis nō nālīs atq; voluptuose. 43.

30° De cura sitis nō nālī i vli p̄ regimē sex rez nō nālū. 43.

31° De cura sitis nō nālīs a q̄cūq; cā puenientis. 44.

32° De notificatiōe doloris stōi z ei⁹ cāis: z q̄t sit spēs ei⁹. 44.

33° De signis demratiuis doloris stomaci. 45.

34° De signis p̄noscicis doloris stomaci. 45.

35° De cura doloris stōi sū ordinē causarū ei⁹. 45.

36° De sedatiōe doloris stōi. a mala q̄litate puenientis. 45.

37° De sedatiōe doloris stōi a q̄cūq; causa puenientis. 46.

38° De apatib⁹ stōi z causis eorū ac diuisionibus. 46.

39° De signis demratiuis ap̄ni stōi tā gñalib⁹ q̄z spālīb⁹. 46.

40° De signis p̄noscicis apatum stomaci. 46.

41° De cura apatū stōi a materia calida puenientis. 46.

42° De cura apostematū stōi a materia frigida tam in duri tiem conuersorū q̄z non. 47.

43° De vomitu nausea s̄bueriōe: z q̄q; ipaz cā i gñali. 47.

44° De signis demratiuis sp̄erū vomitus. 47.

45° De signis p̄noscicis vomitus. 47.

46° De q̄busdā gñalibus in cura vomitus obseruādis. 48.

47° De cura vomitus sanguinei p̄ interius exhibita. 48.

48° De cura vomitus colerici p̄ interius exhibita. 48.

49° De cura vomit⁹ tā s̄a. q̄z colici p̄ exteri⁹ applicata. 49.

50° De regimine sex rerū nō nālūz tam vomitū sanguineo q̄z colerico conuenientium. 49.

51° De cura vomitus flegmatici. 49.

52° De cura vōit⁹ melici z vōit⁹ puerorū z facti a vēto⁹. 49.

53° De singultu quid sit z quotuplex. 49.

54° De causis singultus. 50.

55° De causis singultus demōstratiuis z causarū eius. 50.

56° De signis p̄noscicis singultus. 50.

57° De cura singultus tā de reptone q̄z de ianitiōe facti. 51.

De meri z egritudinibus eius. Cap. j.

Oles de egritudinib⁹ stōi i p̄nti cōmētariolo di-

ctionē facē a meri tāq̄z ab eo nob p̄mit occurrēte ichoādū est. Cū mōn⁹ at q̄ meri dictio ara-

bica ē. q̄ dī a meris qd latie p̄ portā seu maniacā i-

taf: qz eā p̄tē stōi eē volūt: p q̄z veluti p portā seu maniacā i-

ipz stōm nutrimentū igredit. Greci vō yfomagū appellant:

De passionibus

ab yso qd est inter: et fago ductio: qñ nutriti p euz intus ductio. et pp b latini qdā eū portā supiorē appellāt. Cōponitur ex carne et ex duab' pānicularib' planis tunicis: v. l. os tā lōgitudinales qñ trāuersales hñtib': qñ intrinseca: vt facili' extēdi possit neruosa magis et carnosā min' fuit: cū p ipam rē durā aliquā trāsire necesse sit: et vt p eā tanq' p rotundā manicā ad stōm nutritiū ingredi possit ad fauces vsq' ptingit. Ceter' qñ notificatio ei' sāt p. Est. n. meri mēbrū lōgū pcauū pcautate rotūda ex carne: et duab' vilosis plāis tūicis ptextū: qñ intrinseca neruosa magis et carnosā min' existit vt p eū tāq' p portā seu manicā nutritiū ad stōm ingredi possit: ad fauces vsq' ptingit. Redi' meri cū trāsglutiēdi ipedi' actio: et si i gñe ois ei' lesio sp mani feste cōprehēdat. Que tripliciter fieri ptingit. scilicet ablata diminute et corrupte. Ablata qdē cū paties penit' nihil trāsglutire possit. Diute qñ pax cū difficultate trāsglutit. Corrupte qñ cū tremore et titillatōe paties trāsglutit. Et ois ei' lesio aut p cōtate: aut p pprietate i eo accidit. Per cōtate qñq' totū: qñq' piculariū mēbroz. Totū vt i se. adurētib' est videre. Tūc. n. meri totū cōpaties i trāsglū^o sensibili ipedi' et tāta mēbroz ariditate figiat: vt necesse sit mortē cōsequi. Ex egritudib' qdē cerebri sepe accit meri lesio pp nocumētū scz virtute pñbili: et motiua veluti liturgia frenes: i spāsmo tā pñt' qñ vñ mādibularū: pñtū ois colli: et etiā pp apta il larū vt duarū grādū gutturis vel i sgnātia: aut pp catarrī descēsus vt i brācis et coriis: aut pp casū vulue: aut p iclinationē spōdiliū ad iteriora: aut pp vērō^{em} i mēbris ppi quis cū coartatiōe: vñ pp medicinā suffocatiua: vñ de co mēstis gbusdā fugis. Et i his qz q gñpū bibūt: aut ceruicaz sepe ptingit. Et ille sunt egritudines q p cōtate eidē plerūq' accidunt. Que aut p pprietate eueniūt: aut in ei' suba: aut i via. Si fuerit i suba vñ est mala cōplo simplex vel ptea: vñ cū mā vel fine. Si i via est sic āpa vel opīlo sine apate: siue solo cū vlcere: vel sine vlcere. Et ille sunt i sūma egritudines meri: qñ facili' satis est cognitio. Mā q p cōtate sūt illi ex curis illaz egritū^m cura est. Per pprietate vñ qñ sunt in sba mala cōplo cala sine mā aut cū mā fuerit facies rubet ligua qz atq' palliat: et i istis atq' gutture calitas manifestat sentit i iterioz vñ mā fuerit. Si collū atq' gullā tāge ret manu calitate mani festā dephēderet. Adest pñtū illarū aspitas atq' sitis et ex potu frido manifest' iuuamētū sentit. Contraria vñ signa cōtrariū figiunt. scilicet friditate. Humiditas vñ sitis pñtatiōe lenitate atq' hūiditate illarū pñtū abū dātia spūti figit vt cōgscit. Et p opposita fig' ficitas q ex pñtatiōe adurētib' egritudib' et ex aeris: aut nālis balnei ra biofa calitate accit. Opīlo vñ sine apate p igressū alicui' catarral mē facile cōgscit. Apata aut meri cala eē pñt frida: hūida vñ sicca. Ulceratio vñ apatū saniaoz successiue fieri pōt. Et ut ex solone pñtū i ipso quis mō scā. Et qz de his oib' egritudib' i stōi egritudib' tractādū ē. Quārū pñtia sūt fig' eadē cura doctrinā hoz ad illā libet referre et ad eā q de sgnā^a. Mā ipedi' trāsglutiēdi p oēs seu vulgares medicos i cura sgnantē reponit. Et has pp cās de egritudib' meri his paucis pñt' eē volui. Māz cū ipsuz ps sit stōi auctores plūmi: vt Gal. i li. x. tractatū. Antiqu' serap. ras. ad almā. de egritudib' ipñ' nullā fecerūt mēto nē: volētes illas p notā egritū^m stōi fore notas: de qñ in fra tractabū. Lās sñ tā pñstica qñ demitūa z curam ibi ordiate deo duce ita describā qd illas ad oēs meri egritudines adaptare poteris. Et p b ca' pñti finem imponam. Cū q dclarat qd dī stōus cū ei' anothomia z descriptōe.

Alia egritudinū stōi doctrinā describē. Cap. ij.

q vñ p vidēdū ē vñ ipse dī. Dī at stōs vt finis ingt tanuē: et nōnulli alij a stōa grece qd latine idē ē qd os: et cus vērē qñ vērē os. Et sic b nōmē stōs os ventris solū iporat. Usualī tñ noie pro aggregato ex ore et ventre ipse stōs accipit: qñ sit in pposito. S; si recte isperit pter pñcipale nllū repio qd oib' ita vñ bñiat sic ipse stōs. S; bñ dicit' de ipm i me^o corpis collocauit: vt i eo vigore mēbro cū circūstātiuz pñciat ibi digō. Est. n. acrchā cibi q finalit

mēbra oia nutriunt. Et sic p b nutritiū oib' seruit pñter oib' nocumētū isferre pōt: vt pñtātin' in libello de stō. vñ Gal. os stōi. idē atq' pñtādū vocauerūt. Et idē p de interiori dīc: cū oib' nāq' mēbris stōs alligātā hz. Cum cerebro qdē: qz ad ipsuz vñū neruoz puenit q vna sup meri iuoluti one reuoluti: ipi tādē stō pñuadū et in minutissimos villos dimissi in subaz oris totā pñtunt: pl' tñ in ore cū magis se sibile pp famē atq' sitis: et ei' ianitionē pñtādā cū eē opoz tuit. Sūt tñ ei' suba neruosa multū: vt extēibilis et corru gabil' foret. al' nō potuisset assumptū cibū bñ cōpleti. Sūt itē ex duab' tūicis cōposit': qñ ex^a carnosā fuit mltū: vt p cibo digerēdo calior eēt. Yntri^a neruosa p' pp plimam pñ bilitate stō neciā. 2° vt stōs hz erigētā suscipiendi cibi fieret extēibil'. 3° vt iterioz stīcices stōi eēt solida: vt nō facilt ex occursu acuti vñ aspi lederet vñ alteri' fortis ipñtōis sub for' cibi vñ por' assūpti b p' pñi. c. d mēbris: et. 13. tertij. c. j. et. 7. de iuuamēt mēbroz. 2°. c. et de iuuamēt stōi plima hñt Al pre de' ep cū pñul' gbusdā q sūt veluti digiti man' eū amplexātes supponit a q qdā mag' vena pñgredit q in pte posteriori i loco mioris circūitiōis p lōgū trāsiēs sua calitate stōs calefacit et i minutissimos ramos tādē diuissā p qz nutri^m eidē defert in totā stōi subaz semiat: et hi ramuli in ex^a vene tūica dephēdūt i itri^a vñ: et si vñsuz effugiat, disp gunt et b appet p san. effu. Si i pñtū solo fiat p miserat cas. Itē stōi vena qdā mliā nāl' deferens epī alligat: splen qz q i sinistra pte ligat: q venit: vt ea sup ipsuz gurgitās famis pte qñdā tristē sensationē cāent. Rursū s a corde arta ria qdā magna ad ipm stōm puenit q p minutissimos rāu los p sbaz elusdē dispā carnē ei' enētat atq' vigorat. Al fel le' qdē ad sūdū stōi ram' qdā i ples dīsus rāos colaz rubeā grā iuuāde digōnis deferēs: et iterioz tūnicā nō pñtāsiēs i ipñ' sba spargit pñtatiōe ne qñq' pñgēs. Dorso aut atq' vñ scrib' alijs ligamēt firmis visibilib' colligat. In anteriori vñ pte colligat cū zirbo et mediante portenario cū duodeno alijsq' itēstis. Sūt at stōs oblog' figure rotūde: qz tal' est ab occurrētib' q ledē pñt tutissima z illoz capā^m. Sūt i trez curuat: qz si sic nō eēt orificia ei' eēnt in directo posita. Lūq' stature recte hō sitā tps debiti ab eo cibo dīscēdit fer: Et ex his oib' qd sit stōs sāt p. Est. n. mēbz pcauū et pfecte rotūdū in me^o corpis situz mēbris spīne kist' fellis dorso duodeno ac zirbo apte colligatū duab' tunicis pte xtu: quarū intrinseca neruosa extrinseca vñ carnosā magis existit ac cibi chylificationem finaliter ordinatus. Et sic patet quid sit stomachus: qd huius capli intērio fuerat. Quid sit appetit' i gñe z qñ p qñq' mot' cāt. Cap. iij.

Upest at stōi egritudines inestigare: q nō solū diuer sarū qñtātū seu mēbz: s; sim loci cōicationē pprietatē vt iseri' appebit: pl' diuersificāt. De qñ oib' ordie qdā seqntib' i caplis deo adiunatē tractabū. Appetit' nāq' i gñe nihil aliud ē qñ iclinationē appetētis ad appetibi le. Cū appetit' ab alio qñ petir' dī: q i nālē et aialē diditur Nālīs sine cognitōe sit q nihil aliud eē vñ qñ iclinationē qdā ad formā vel rē in quā nālū sine apphēsiōe tal' sit iclinationē qñter mām pñā formā appetē dīcim'. Et tal' vt qdā aiunt est duplex. scilicet cōis q nālū oib' reb' iest: eoz eē nāq' pñs ē vt suo inesse pmaneat z cōseruent: qz qdlibet ens nālē appetit nāl' pmanere. Ali' pñclaris q reb' aiatīs solūmō in est p restorationem depditi vt iest pmaneat z pseruet appetit nutritiū: qz restoratione cessātē seq' mors i breui et tal' i oib' mēbz repit. Ergo p restorationē soluti attrahē dīderat. Duplex tñ i stō nāl' appetit' repit: vñ. scilicet cōis q cibū ab ex p toto appetit. Ali' ē pñclaris vñ ppñ' q nō alr qz mēbra cetera nāl' appetit. Alia appetit' est qdē appetē tis ad rē p ipaz virtutis aialis apphēsiōe q vt ad ppositūz spectat hō ab ex ad aliqd attrahē. mo'. Et talis appetitus sensitū' iest solū stō z nō mēbris alijs quē vt statiz patebit famē appellāt: p q causanda qñq' mot' regunt. Pñm' ē mēbroz inanitiō a calore nālī ab alio cōtinue mēbrozum hūidū resoluēte causata. Scds ē attractiō mēbrozum a vñs. Tene itaq' ianite ab epe attrahūt sūguinē z sic cāt 3°

motus. Attractio sanguinis ab epe ipso: tunc huiusmodi philosophus a stomacho attrahit: et huiusmodi est 4us motus. Sed ad huiusmodi suctionem sequitur oris stomachi corrugatio: ad quam sequitur quidam tristis sensus: qui per effusionem melle ordine naturalis supra ipsum os stomachi a splene transmissus plene auget et huiusmodi est 5us motus: qui est aliorum finis: quod ad ipsum sequitur illa tristis sensus. Quia. 6. 4° de accenti 6° com. fame appellat. Sensus inquit enim hanc sensationem series fames appellat. 13. 2. de aia vult potius famem esse appetitum hanc tristis sensationem in sequentem. Cum aliqui appetit quod va fames huiusmodi. 6. est quidam tristis sensus ab illis quibus moribus tunc cetera: per quam ab extra extrahere cibum stomachus appetit. huiusmodi autem Aristoteles. va fames est appetitus quidam prius illa tristis sensatione: et sic per quod sit appetitus quem famem appellamus. per etiam quod et quod sint ad ipsam veram famem motus requisiti.

De causis ablationis et diutioris appetitus quem famem appellamus. Appetitus aialis stomachi quem famem appellamus. Cap. iij. me appellamus triplici legi pugnare. Ablate quoniam nihil penitus appetit. Diute cum parum inuti bolusimo de quod est fra. Corrupte quoniam ea appetimus quod interdum huane spiritus in concupiscentia sunt: sic carbonem lutum cimices: et filia. Et quoniam in appetitu tamen cibi quod portio est potest. In prius tamen de lesione appetitus quem famem appellamus tractabimus. et primo. scilicet de ablatione et eius diutioris cum ab eisde causis: huiusmodi tamen minus et magis fieri conueniat. Ablatio est vel seu diutioris appetitus stomachi quod duplex potest esse causa. 1^a quoniam predictorum motuum seu alicuius ipsorum impedimentum 2^a melius si os stomachi effusio defectus a splene. 3^a oris stomachi non cumt. 4^a ab extra cibi approximatio defectus. Quatuor ad huiusmodi in inanita membris prederet nulla venarum fieret inanita potentia esse nocumtum tale in venis: ut oplo apa aut aliquod tale quod nihil ab epe traheret. Et per idem in epe: quod oplo vel apa vel tale aliud impediret attractionem eius a stomacho. Et si in ore eius non talis tristis sensus fieret nullus foret appetitus. Et ex his per quod impedimentum quoniam motuum vel alicuius illorum ablationis vel diutioris appetitus potest esse causa. Istorum quoniam motuum impedimentum causa potest esse tamen trifecta quod extrinseca. extrinseca quod est aeris caliditas excessiva balnei vel solis potens calorem naturale extrahere ut non possit huiusmodi membrorum resolvere: et sic membrum non inanita non fieret a venis suctio et piter motus quod cessabit. Ad faceret excessiva fritas quodcumque ista fuerit calorem morificas vel extinguit. Nimium exercitum: et quod nimia: sonus plenus: et superflua vigilia: ciborum seu potuum repletio: et frigus marie ac ois digoni rebellum. nimia item ipsorum abstinentia: quod calore debilitato debilis sit venarum suctio. Superflua item anni accit: ut nimia tristitia: quod spiritus tristis exicat ossa. Nimia circa rem aliquam sollicitudo: ut in mercatoribus et studentibus assidue: et in deuotis religiosus ex corde continue preplacibus sepe accidit ac paupculis nimium philocaptis quod continue ex corde tamen de amasia sua cogitat ut ois in talibus opo naturalis ois cesset. Et scriptorum ois causa est. Quod cum aia alicui rei se itera dat se tota dat ideo delata sub oculis non vult. Et per huiusmodi na calorem a digone nulla aut pauca sequitur: ex quod abla seu diutius se appetit. Adde gaudium in gressu sepe facit. Et his coit annexis quod si pans calore naturale resoluendo in tamen digones debilitat ut a membrum nulla vel pauca. sequitur attra. et idem nimia ipsorum coit abstinentia. Quod enim id faciat abstinentia nonne viri potentes ut vidue deuote iuuenes religiose ac paupculi scholares nimium abstinentes subita interdum morte incurrit. Et quod per quod per huiusmodi posse est digone in tamen debilitari quod vear suctio pauca aut nulla fiat. Cum in trifecta potest esse nimia huiusmodi substantia resoluendo ut in adurentibus se. et ethica et filibus huiusmodi icrudatio: aut ipsorum nimia repletio. Illa. n. tunc super eos digonem itedens est causa quod membra non attrahunt: ut in visio: eritio et aialibus: ut potest. Al. ca. de dnu. appe. et debili illa enim diu a cibo abstinet. et huiusmodi est causa quod infirmi crudis humiditatibus repleti sepe a cibo abstinent diu. Et aliquod nonnullum videtur quod ablatione appetitus nihil. aut parum manducae: et tamen de egonibus et notabili satis quantitate adhuc cum huiusmodi emittent: quod tunc na ad ipsos huiusmodi dirigendos itera: et maxime si in stomacho fuerit non aliter quod indigeredis cibis superfluitates ab ea resecat: quod per fecerit emittit. In venis autem epis et vijs alijs apata exia vel oploes nutrimentum attractionem impedire

potest. Ex quod per quod potest esse causa illos quoniam motus impedientes ex quod impedimento abla vel diutius se appetit: quod itere enim ex toto tollit: diute vero diminuit. et sic per causa per. Ca. 2^a abscissionis melle sros stomachi a splene defluens quod sua potestate ipsius expulso ex acetositate illa tristis sensatione adauget esse per ipsi attractione debilitas: cuius causa ab epe melle ad stomachum mittenda attrahere non potest. Ipsi piter oplo duricies ac apata: illa enim melle ad os stomachi effusione prohibet. Quatuor ad 3^{am} causam per rationem nutrimenti oris stomachi appetitus multipliciter impediri. In eo namque ut dictum est naturalis virtus viget et aial. per naturale enim naturale desiderium nascitur: per quod ut cetera membra attrahere nutrimentum appetit. per aiale vero dolorosam illam tristis sensationem percipit: et illarum duarum vna ab alia absolui non potest. Quatuor. n. dolorosa ista sensatio percipit naturalis desiderio adhuc exite: appetitus tamen aufert: quod eo tunc ut aial non percipit inactionem. In his itaque virtutibus lesio quoniam accidit per alicuius prius simplicis vel alicuius prius defectum ut est calitas superflua humiditas siue ab extrinseco siue ab intrinseco fiat. Et talis mala et simplex vel composita cum maiore vel sine esse potest. Calitas. n. fritis et humiditatis appetitus inducit. et sic calis et sic. quod est fames appetitus remouet: ut in aere calido iter agentibus sepe pugnare et se si siue exercitibus ac in balneis se balneantibus crescit sitis. Fames vero diuinit ut quotidie expumur. fritas autem non si siue inuatur appetitus ut supra patuit Si siue vero calore exterminas diuinit siue ab extra siue ab intra pueniat: et siue cum maiore vel sine maiore fuerit. Illa vero humiditas in stomacho naturalis aut in ore eius infiltrata stomachi villis inuoluenens desiderium deicit naturale. Et sic nulla aut pauca fiet attractio nutrimenti et sensatione obrudet impedire appetitum. Humor item salinus seu putridus in stomacho seu in ore eius extrinseco: eum ad expellendum quod ad attrahendum irritat. Si siue siccitas tamen appetitum naturale quod aiale destruit. Idem est in ore stomachi aliter fieri lesio: quod aut per coitatem aut per ppetatem. per coitatem quod aut totum aut membrorum periclarum. totum ut in fe. acutis et maxime pestilentialibus et ethicis qualescuntibus in vrentibus exercitio si siue nimium resolutio in sudore diaforetico. In fame diuturna et filibus. per huiusmodi. fit totum resolutio: cuius copatiere stomacho aufert aut diuinit appetitus. per coitatem membrorum periclarum appetitus diuinit aut aufert sepe ut ex apata ex epis vel meseraicaz vel ipsorum attractione debilitate. et idem ex plenitudine accit oplo vel apate: quod quod ipsorum attractia debilitat virtute melle ad os stomachi non propellit. Et idem corrupta aut adusta melle ad ipsos os stomachi transmittat. Ulcera quod itestinos: et ite vetustitas ad stomachum ascendens appetitum sepe prohibet: ac in eis corrumpit extrinseco huiusmodi: sicut in ymes: et maxime si ad stomachum ascenderint. Alia vero cerebrum aut epis vehemens dolor: catarrus defluens sua viscositate stomacho adherens interdu nervos ipsi palitacit et sensationem prohibet appetitum prohibet ex toto. Et breuiter oes passiones cerebri quod nervos debilitat appetitus diutioris vel ablationis causa esse potest. Clidi et quod quod est per polipum vel alicuius fetide melle in naso retete vel alibi fetidum odore huiusmodi. Et cum maducant odorem istum fetidum esse putat: et sic cibum oem renouit. Ex quod per quod per membrorum colligantia diuinit aut auferri potest appetitus. per proprietatem aut accit appetitus diutius vel ablatio: puta ex raritate textus stomachi per quod a cibo terref: et tunc parum aut nihil appetit seu coedit. Quod idem ex apatibus vel alijs passibus egritudinibus de quod si fra deo auxiliare tractabimus puenire potest. Quatuor ad quatuor causas appetitus ex parte cibi nocumtum puenire potest. scilicet ex parte quantitatis et qualitatis. Ex parte quantitatis: quod ex assumptione cibi in pua quantitate tamen attractia quod digestia stomachi debilitat: vel de ipso cibo quod est ut plim nimium sumit: quod si cibum aliter de effluuium huiusmodi digestum non sit stomachus refugit. Respectu vero qualitatis: quod plima sunt cibaria quod de se fastidium generat: ut pignedo: cerebra et filia. aut cibaria de quod na est subuertit: sic cum cibaria diuersa maducant quod vnu alteri digones impedies per ipsorum corruptionem in stomacho appetitus deiciunt. Et etiam de se aliqua sunt inter quod et stomachi quod dam occurrit proprietate occulta: quod talis cibum refugit. 13. tertium tractatu tertio capitulo. ij. Presentat et item cibum cuius humore in stomacho discouentia talem habens quod ipsius stomachus refugit. verbi. g. si huiusmodi huiusmodi viscosus cibum deest dulcis

De passionibus

aut viscosus stōus acuta aut incisua cibaria desideras illū cibū abhominabit. Nō desiderata q̄z cibaria appetitū deiciunt ac immūde p̄parata. Aliq̄ etiā sūt q̄ ita spurce et immunde cibaria p̄parant: q̄ stōs abhominatur: vel in vasis ponunt nō mūdīs: vt pl̄ibus sit in locis: cibaria q̄q̄ q̄nticūq̄ laute et polite ac delicate p̄parata boni insup ac laudabilis nutrimentū p̄ p̄tinuū vsūm appetitū sepe deiciunt. Ex q̄bus oībus patet q̄ sunt cāc ablatiōis et diminutionis appetitus: q̄ de intētiōe huius capituli fuerat.

De signis demonstratiuis generalib⁹ causarū diminutionis aut ablationis appetitus. Cap. v.

Ec egritudo seipsam manifestat q̄n. l. infirm⁹ parū aut nihil appetit: et sic restat ad causariū signa deuenire. Et p̄mo q̄ illi quicq̄ mor⁹ q̄ ad appetitū causandū regrunt: vt supra dictū est a cā tā extrinseca q̄ intrinseca impediri p̄nt. Si cāc extrinsece fuerit s̄m ordinē in p̄cedētib⁹ positū inuestiga: puta si excessiua fuerit aeris balnei: vel alteri⁹ caliditas vel frigiditas. Si sup̄flūū factū fuerit exercitiū vel q̄es: somn⁹ vel vigilia: nimia cibi aut pot⁹ abstinentia. si aliq̄ fuerit accidētia sup̄flua: si coit⁹ nimis aut ipsi⁹ nimia abstinentia. Et vt oēs res nō nāles hic includā. Si defect⁹ in cibo fuerit ordinē q̄ quarta cā diminutionis appetit⁹ q̄ rōne cibi imūde p̄parati aut alteri⁹ puenit cās inuestigabis. Et si cāz extrinsecarū q̄ rōne illorū tot⁹ corp⁹ motū p̄nt appetitū diuertere vel auferre facile in notitiā deuenies. Restat nūc soluz intrinsecas inuestigare et vt facili⁹ hoc fiat cōsidera: si in his q̄q̄ motib⁹ aut i ali quo ipsoz defect⁹ fuerit aliq̄: et tūc videbis an vitio tot⁹ vel venariū vel epatis vel mesaraicarū id fiat. Nā si respectu tot⁹ corp⁹ p̄hēdes si adurentes febres vel ethica vel aliqua h̄mōi p̄cesserit aut p̄ntes adsint. Alia vero vel opilationes vel als his mēbris p̄prias egritudines per signa in p̄p̄is caplis posita cognosces. Itē si solū vitio stōi pueniat propter ei⁹ raritātē dephēdes: q̄ sp̄ ex cibi sumptiōe terretur. Et q̄ dictū est mala cōplexiōne vtp̄z h̄ efficit si calida fuerit in ore stōi inflo sentit: sitis vehemens aderit: q̄ caliditas vbi sup̄fluit roridā hūiditātē p̄sumit: Sup̄flūs tā aiālē q̄ nālē stōi virtutē destruit. Et si cū ista mala cōplexiōe calida colla p̄iuncta fuerit cū oris amaritudine fumosa erit eructuatio. Caliditas tactu sentit: et interdū nō solū super stom: sed iterdū in volis manū plātis pedū: et interdū ad totū corp⁹ sp̄ersa ethica efficit. Inuat a frigiditas: moce⁹ a calidis. Q̄ si p̄ etas tps anni regio p̄cedēs regimē et talia ad calidū declinauerit: certior multo fies. Cūna vero ignea ac subtilis erit pulsus magn⁹ velox et frequēs: et p̄pter illā caliditātē in intestinis cōcatā feces sicce erunt et adure. color erit vtp̄m citrin⁹. Et si defect⁹ mellis a splene mādare puenit pquire an in splene ipso debilitas fuerit attractionis vel apa vel opilatio vel aliud horū. et talia ex signis in egritudinibus splenis positis cōprehendes et in summa cuiusuis alteri⁹ mēbri cū defect⁹ sit i appetitū p̄p̄uationē egritudinū stōi: et p̄ talū mēbroz egritudines p̄ticulares cognosces: eger manifestā sentit frigiditātē: et nō sit in cibo digō q̄nticūq̄ sit pauc⁹ et facilis digōnis. Q̄ si aeris intēsa frigiditas vel cuiusuis alterius sicut potus mult⁹ aq̄ frigide: aut rei narcotice: aut talit⁹ p̄cesserit que sensum oris stōi obtusum fecerūt dolorē nullus sentiet. Et si acuta et mordicatio mādauit: et successiue vinūz bonum puz potauerit nō grauabilis: nec vllaz ex eis patietur mordicationē nec singulū nec nauseā. Et si ori stōi fla viscosum affuerit in cā abhorrebit insipida dulcia vinctuosa: et actu frida nulla erit mordicatio: et inclinabilis pot⁹ ad calida acuta et incisua q̄ ad alia. Si fuerit flegma crudū in eructuatione sentiet acetositātē: et sine siti erit inflatio in stō. Fla s̄m in ore cibū salum sentire facit: adeo sitis et insipiditas: pot⁹ ad reliq̄dā declinabit. Et mellis si sup̄flua h̄ effecerit: in ore sapor acetosus erit vel pōtic⁹ et esset cā ingetudinis et extimatiōis male: et h̄ plerūq̄ mellis accidit. Et si fuerit h̄uor corruptus nausea aderit stōi subuer

ho fetor oris: et maxie i ieiunio et eructuatio fetēs egestio quoq̄. Et ei⁹ q̄ ex odore fetido diminiuit aut auferit appetit⁹ ex cā polipi vel alicut⁹ fetoris inducere potētis i capitulo de polipo: et de fetore oris signa ingre. Defect⁹ autē ex cibo imūde p̄parato facile cōprehendes. Et sic habes diminutiōis appetit⁹ vī ablationis signa demonstratiua. De signis p̄nosticis diminutionis seu destructionis appetitus. Cap. vi.

Estructionis aut diminutionis appetit⁹ signis positis demonstratiuis s̄m meū ordinē in opusculis hacten⁹ obseruati de his in p̄nti cā sunt aliq̄ signa p̄nostica describenda. Et p̄ aliq̄ q̄ in egritudinē stōi sit cōia q̄ a bono. Aliq̄. et a meo. B. habui. A. aut. 13° tertij cā de signis stōi. scias ingt q̄ egritudines stōi q̄n plongatur ad raritātē viloz ei⁹ sit difficilē curare et ei medicari. Et stōus itē vehemētis sensus apt⁹ ē ledi et ipediri a quāliq̄ cā pua. Et in cā de debilitate stōi. Scias ingt q̄ de bilitas stōi fortasse cā oim egritudinū corpeaz. Et stōs p̄terea rare texture rare substantie subtilis carnis a q̄nticūq̄ cā fuerit siue excreatiōe siue p egritudinē siue p malitiā regis pducit patiētē ad debilitātē in oib⁹ opatiōib⁹ suis: et est necessariū vt curet cū labore. B. vero stōs ingt si fuerit vehemētis sensus cōcabit ei cerebrū. vñ si tremor sit in corpe time⁹ de sp̄alino. Et hec sūt cōia. Idropia vō sunt appetit⁹ diminutio q̄ a s̄ritatē sit deterior: ē q̄z a caliditate. Nā talis diminutionis potētē cāz esse oportuit: cū ex causis appetitū inducentib⁹ sit friditas. Cū ē curari nequa q̄ nisi calis pōt q̄ appetitū p̄triant. Delectio appetit⁹ sine febze deterior est et molestior q̄z cū fe. acuta. in cronicis vō nō sp̄ verū foret. C. Si appetit⁹ delectio p̄ debilitātē v̄tutis ē mala est in q̄ patiens si aliq̄ appetere ait si p̄ntat refugit. deterior tū est in q̄ nihil penit⁹ appetit⁹ decoctionē malā et debilitātē virtutis significat: q̄ p cibū maxie cōseruat. Deficiēte ergo cibo et egritudine existente est virtutē dehecere. C. In oī fluxu vētris in sudore diuturno et in oī fluxu sanguinariū et emoroidaz et c. diminutio mala: ablatio vō pessima. Appetit⁹ destructio in q̄nticūq̄ fiat dispōe si diu durauerit mortale: q̄ sine cibo diu hō viuere nō pōt. Delectio vō appetit⁹ in p̄ualecente si q̄ntidie augeat materiei remanētia significat: et p̄ p̄ns reciditū: iuxta affosumum. Que relinquunt in morbis et c. Si tñ talis delectio continue diminuat: q̄ntis tñ paz nō significat mām derelictā: sed magnā pot⁹ fuisse virtutis debilitātē et resolucionem. Et hec pauca de signis p̄nosticis diminutiōis seu destructionis appetitus.

De signis et cura in generali ablatiōis appetitus puenientis tam a causis extrinsecis q̄ intrinsecis. Cap. vii.

Appetitus ablatio eiusq̄ diminutio p cōitātē vt si perius ac. p p̄p̄tātē fieri pōt p cōitātē vel tot⁹: vī mēbroz p̄ticulariū. C. Si tot⁹ subleuāda v̄t erit: et q̄lter hoc siēdū sit: in seq̄nti caplo doctrinam tibi dabo. C. Si vō p̄ticulariū mēbroz vitio fiat: erit peccātis mēbri vitii corrigēdū: mām p̄ns: si qua in eo peccauerit digeren do euando q̄q̄. C. Et dehinc si q̄ mala cōp̄lo derelicta foret corrigēdo. quoz q̄z doctrina in caplis de cura illorū p̄ticulariū mēbroz: tibi plena fiet. Et erit mēbri illud successiue taliter corrigēdū ne qd nociū mādare stō amplius queat. Et itē stōus talit⁹ p̄fortandus vt possit tali nocumēto resistere. C. Hoc enī quātr de stō ipo siendū erit infra docebo. Nā enī s̄m exigētā male cōp̄lonis stōi descri ptur⁹ suz q̄ ad hoc p̄positū maxie faciūt. C. Si p̄ p̄p̄rietatē appetit⁹ ablatio seu diminutio fiat: an ab extrinseca vī intrinseca cā pueniat cōsiderādū erit. Si ab extrinseca illud s̄m ordinē p̄ quez cause supra extrinsece sūt enumeratē inuestigabis: et put puenit eis ad p̄traria muta: malā p̄nem si qua derelicta fuerit s̄m exigētā corrigēdo. Intrinseca vō cā mala p̄ erit simplex vel cōpō^{aa} cū mā vī sine mā. Nē malā sine mā corriges put infra. Cum mā: si colica illa fuerit ad eaz digerēdā atq̄ euandam tua sit intētiō: et vt te de

ceps ad actū practicū deducā: vel mā erit in stō natās: qd p eius lenigationē dephendēs: et ibidē dolor interdū ade rit: vel in ei' ore: et hoc dolore illic existēte cognosces: si in eius vilis infiltrata seu imbibita fuerit cognosces: qz ma ximo cum conatu nausea sepe fiet: et si tunc quid emittitur illud paucū erit. Hoc enī morbis oib' in vilis oris stōi im bibitus cōe erit. Talis autē cola vbi in stō fuerit puen tētiū p vomitū qz alr educeret. In quo puocāda erūt scripti canones. tā in flātica qz in colica mā educēda erūt obseruandi. Mā si cola in causa fuerit vomit' sp in ieiunio puocetur ipa enī viscositate caret: cui' cā leui vomitū o i diget. Si autē ali' sic humor in ore stōi in ei' fundo seu spa ciositate p modū supra tactū pgrēdū erit: qz si stōi orl im bibitus seu infiltratus fuerit: fortiori vomitū o atqz magis icisuo op' erit: et talis vomit' pziādio sūpto anqz ichoatur digō siendus erit: et an vomit' puocationē infirmū aliquid dormire sinas. Cola itaqz in cā existente simplicē aqz ac cipies cū q acetū parū misce et potui tepidū dato. Cel cū. 3. ij. syrūpi ace. vel oximell. simplicis cū. 3. vj. aque te pīde: parū vo addēdo croci. puoca vomitū. Eroc. n. iquit plateari' in stō colico suauiter vomitū puocat. Alui. 2. ca de corruptiōe appetit' in vomitū. 3. ij. terre inuncte i cro co. f. inter cepas cro. poni faciebat. Si autē flegma in cā el set oximell. sim. 3. ij. accipies: si fort' oximell cōpositū tāttū dem. Et adhuc fortius oximell squili. cū. 3. vj. aque raffani tepīde vomitū puocabis. Cel loco aq raffani tāttū de: de coctiōis infrascripte pones q accipit cōticū raffani. Al. i. se. attripicis. 3. i. se. aneti. se. raparum. an. 3. f. pquassent. et fiat decoctō. Celz vbi mā qūcūqz illa fuerit p vomitū edu ci nō poterit ei' erit pcurāda digestio euacuatōqz sienda. Cū mā colica acci. sy. acetosi simplicis vlorizach. sim. 3. i. sy. de endiūta. 3. f. aq lupulorū aq cicoree. an. 3. i. f. mī sce et in vice vna sumat: et de eo torābis donec mā tibi di gesta videat. Quaz postea sic educes. R. reub. electi. 3. ij. qnāt. gra. vi. spī. gra. ij. pquassent: et cūz bono vino asp sa in aqua endi. vel aqua lactis capraz ifunder: et sic p ho ras. x. vel circa in ifusioe pmitte demū fort' fiat expfio: cū qua māne granate. 3. ij. misce cassie bone pignus nouiter extracte. 3. i. cū aqua fructū dissoluat māna vlcassia: qb elarij de. suc. ro. 3. ij. addat solū. Cel facias sic: et ē medi cina delicatissima mirabil' in b casu sine molestia opōnez faciens. accipe. diagr. g. xv. suc. rosa. 3. f. vel syrūp. ro. facti cū. suc. ro. 3. i. cū modico aq endi. vlc boni putei seu bōi fō ris. vel brodio pulli zucha. addendo p libito totū sū dissol ue et potui dabis. Cel Sulti sunt i arte me infamates: qz ta les medicina scamoneatas dare ausus sum. Cel itez duo aut tria gra. diagridij cū. 3. i. pillulaz aggregatiūz adiun gā. Cel isti nri socij liuore poti' qz rōe moti sūt. A. nāqz et veteres qdā scamonea nō pparā oib' exhibebāt. S. demo crit' plesqz alij et pīpue dīs nī me. nocumēta farmacoriū violentorū pīderantes de eis pparatiōē talē facere docue rūt p qua eoz nocumēta facile remouent. Et sic scamonea i pmo coctano cocta: et pparata: vt me. docuit secure et sine nocumēto pōt exhiberi: dūmō debita dosis exhibeat. D bone de' nōne vidēt qstū scamōea et alia solutia correctā auctores laudā: Ego eis in dosi pueniēti sp vsus fui et sca monea maxime: et dei laude infirmis meis bene successit. Al. Sultas si loc' iste pateret p me rōnes adducerē. Sinam' g istos blāditozes i pace. Et ad ppositū veniēdo infirmo tuo si libet hāc potiōē dare poteris q accipit elarij de suc. ro. 3. f. et cū aq endi. sy. vlc. 3. i. addita totū dissolue. Cel infrascriptū solutiū pbe: qd gustū ē magis gratū. Et ipse ac. sy. vel iulep rosati aut. sy. de endi. 3. ij. aq endi. 3. iij. et aque cicoree. 3. i. f. misce et clarifica p vna vice. dūqz rub. rificat res infrascriptas cū eo bulli. Alci. diagri. 3. f. ro. rub. spo. mast. an. 3. f. cōquassata in pecia rara ligent q i eo dū syrūpus bullit expmat et collatū potui dabis. Cel si pa tiēs tu' bolū pīdigeret. Accipe elarij de suc. ro. 3. f. zucha ri taberzet. 3. ij. et fiat bolus. Cel In forma pulueris diagri-

dis gra. xv. zuccari. 3. ij. fiat puluis qui cū brodio pulli vel cum qua libuerit aqua infirmo exhibeatur. Cel In pillulaz forma simplici colere nullas appropriatas inuenio. Al. De dicoz tñ plurimi in casu isto de reubar. vlc aggregatias vt plurimū exhibēt. Sed ipa inspecta pōne: nō multū ad b ppositū valent: cū alios magis qz cola respiciāt humores. Si tñ pillas ad b ppositū faciētes. Alci. masti. spīce. an. 3. f. corticū mirabolanoz citri. 3. ij. diagridi. 3. f. cū zuc. ro. fiant pillule quarū medietatē p dosi vna dabis. Cel Si enī in casu nostro flegma peccauerit sim ei' maiorē vel mino rem viscositate incisuius maioribus vtēdū ē: vbi autē nau seatiua satietas adesset ieiunū et abstinentiā iube. Per hūc modū dīs Rasis plimos ad appetitū induxit. s. pīnēz tīs. et Aluc. qz. Cel Et vbi mām digerē volueris. R. oximel lis. sim. 3. ij. et si fort' oximell. ppositū tantū dē. et si fortius oximell. sglitici: deinde mell' ro. col. 3. f. aq camomille vel absinthij aq feniculi vel melisse an. 3. ii. et clarificet p duabus vicib' et cū cinamomo aromatizet. De eo totiens dato q flā digestū videat. Cel Et dehinc ipz talr educes via finicōis. 3. iij. f. accipies māne granate. 3. ii. vel cassi. noui ter extracte. 3. i. mell' ro. tantū dē. et ista oia cū infrascripta decoctiōe dissolue: q accipit ptopi cusca capil. ve. sloz bo ragis et bu. an. m. f. cartami. 3. iij. liqri. passula. an. 3. iij. q si infirm' tu' amaritudinē non abhorreat adde absinthij. m. f. qz in casu isto maxie puenit et fiat portio. Cel aliter turbit electi abasi. accip. 3. ii. 33. 3. u. salisgēme. gra. iij. oximellis sim. 3. i. cūz aqua lactis vel absinthij. b. oia siml infundi facias et horaz decē in infusione dimissis postea cum forti expfioe colamētū: cum q expfioe māne. 3. ii. vlc cassie nouiter extracte. 3. i. cū pīdicta decoctiōe dissolue et fiat portio. Cel si vt ita dixerim b statim fieri cupis. ac tur bit. 3. i. f. aga. 3. ii. salisgēme gra. iij. infunde parū bulliant dehinc fortis fiat expressio cū aqua cas. vel māne p' dūso luta fiat portio. Cel Si bolum infirm' pīdigeret diafinicōis 3. f. accipies cū qzto zuc. sufficit bolū deauratū fieri iube. Cel Confectio solida ad b ppositū faciēs accipe turbitū ele cti. 3. i. f. 33. 3. ij. diagridij galā. pīpīs longi an. 3. ij. macis cro. an. 3. v. zuc. taberzet lib. j. cū aqua cam. vel absinthij. zuc. dissolue: et cōfectio fiat in morsellis de qua. 3. vj. p vna dosi dabis. Cel Si puluerē dissolutiū libet habere accipe turbit. 3. v. 33. 3. f. zuc. ad pīndus oīs et fiat puluis. cuius. 3. iij. fiat vna dosi cū brodio pulli. cicez. ru. aqua. lact. absin thij vel camomi. Cel pillularū cochiarū descriptiōe Al. māf. 3. iij. p vna vice dabis. Cel facias sic. R. turbit electi. 3. v. colloquitiōe diagri. an. 3. ij. absinthij. 3. ij. masti. croci macis an. 3. j. cū oximelle sglitico. fiat. p. quarū dosi est a. 3. i. vlcqz ad. iij. Pla ad tuū libitū descripta solutia q li buerit vtēre. Et sic habes qualr mā i stō diminues aut au ferens appetitū sit digerenda educenda quoqz. Et per b presenti capitulo finem impono.

De admistratiōe sex rez nō nālū i cura ablatōis appe tit' et ei' diminutiōis tā i cā cala qz in frida. Cap. viij. Alia in ablatiōe appetit' aut ei' diminutiōe res ali q quas ex rebus nō naturalib' vt ē aer: cibis et pot' zē. delicate laute ac ergsite pparare nature pplacē do virtus myrthe restaurat. libet in pnti capitulo regimen illarū inscribere. In tpato igit atqz in claro aere paties tu us collocetur. Et si estas fuerit cū aqua lipida aceto pmi xta: et citrinis sandal' mixta habitatiōe pauimentū irroze tur: et ex odoriferis folijs herbis et slobus de die nouiter collectis substernat. Qz si calata piri ac odoriferis pomis p furta incisis plena in locis camere diuersis situentur. d hinc aqua ro. modico aceti mixta atqz trociscus de cāpho ra vel citrinis sandalis irrozet: aerē istū plm redolētē faci unt. Cel In hyeme vo ignis cū roze marino iunipero ex li gnis alijs suauē ignē faciētib' vt sarmēta salix zē. in came rasiat et ne talia ligna putrida sint sūmope cauēdū est. Qui dam enī ppter solū balneum fuisse ex putridis lignis cale factū in ipso balneo sincopizatus ē. Gal. 2. affoz. Dul ex

De passionibus

oluntur frequenter comē. illi? suffumigatio q̄z ex troci. de
cipis. de ligno aloes. de galia mu. vel p̄sili in camera facta
multū inuāt. Si q̄s tñ talū doctrinā pleniorē cupit in meo
tractaculo de peste de rectificatione aeris caplm̄ ip̄ficiat. ad
hoc enī p̄positū faciētia multa ac diuersa cōpiet. Cū dēsa
vero polita cū delicato mantili albo coopienda erit: qd̄ in
scrinio reſeruari d̄z: in quo more pegrinarū mulierum flo-
res roſmarini radices yreos delicate sandali citrini roſe
viole vel talia odorifera cōtinue detinētur z frida vel tēpe-
rata. In hyeme vero lauēdula maiorana muscus crocus li-
gnū aloes gariofoli: z talia odorifera filia caſa. Et vt paties
cū p̄nīs lineis delicate gubernet: vt de mātili dictum de
ſuis quoqz linteaminib⁹ cū ſilib⁹ ſiendū erit. Cū Mantile
ſupra mēla poſitū ex herbis odoriferis ac diuerſorū colorū
floribus vt herbe tūnice viole ſaracene boragis z cōſiliuz
ſterni d̄z. Et ex antiquis nōnulli reſerūt q̄ ſup menſa berbe-
na vel betonica reſeta a p̄prietate qd̄a multū appetitū pro-
uocat. Cū in iuxta poſſe infirmus politis ac odoriferis veſti-
bus induat: p̄cioſoſqz lapides portet in digitis: z ſit loc⁹ ha-
bitationis p̄cioſis cū paramētis: z h̄mōi magnifice p̄para-
tus. nā cū appetitus deſectio infirmū trīſtes multū efficiat
p̄dicta oīa taliter p̄parata letitiaz aſſerētia maxime inuuant.
Cōtraria vō ne dū melacolicū efficiūt verū abhominatiōe
quandā inducūt. Cū claſa quoqz in gbus carnes z talia re-
ponunt abſterſa atqz polita ſint: dūqz cibū paties ſumptu-
rus eſt: p̄ſone alacres z maxie cū q̄b⁹ cōplacētia recipere cō-
ſuevit adſint: qui leta ſp̄referāt: z q̄ portant cibaria ſumme
laudēt: z ſi de illis guſtauerit quadā cū auſiditate id faciāt:
vel id facere videant. Cū ſi aliqz meloſioſe cantantes vel
muſicalia inſtra dulciter p̄ſonates aſſuerint valēt multuz:
qz per talia iſtmoz imaginatio ſepe deſet per quam cibos
ſuis eſſe vomituros vel quouis mō abhōiabiles imaginā-
tur. Cū p̄ſe vero ante qz cibū ſumat: man⁹ atqz faciem ſuā
cū aqua ro. vel odorifera aut cū bono vino maluatico vel
cū ſimili aqua ro. vel alia odorifera mixta talia ſepius odo-
rando. Et ante qz comedat os cū bono vino odorifero col-
luat. vel cū eo parū aceti mixtū vel cū aqua ordei z aceto
id faciāt: aut cū aqua ſimplici z aceto. Cū cū edēda ſibi
offerunt: pullus taliter p̄paratus coraz ipſo apponet in ei⁹
corpe aliqz ſp̄s ponant: cū lardonib⁹ inſilrent. plurimi
quoqz hincinde cōquaſſati gariofoli integri ei⁹ inter pellē
ſarcināt z carne: z p̄ter aliqz fruſta cinamomi taliter pullo
decocto p̄mitte illos igneos ſumos aliquantuluz exalare.
Et aliquos flores bora. vñ alios redolētes: z maxime diuer-
ſorū colorz: vt ſunt viole ſaracene z cōſiles hoz pullum ſic
coctū ſperge. z in patello ac eius ſup cōſerentiā ſemina: z
tunc tñ patiēti ſuo apporruet q̄ illū bonū odorē p̄ſen-
tiat. talis enim pullus vt pluries exp̄ientia didici appetitū
amiſſuz irritat. Et ego itē de capreto taſt p̄parato taliter fe-
ci a bono Raſi doctus 5º cōtinētis. Cū inq̄t in deſectiōe
appetit⁹ cū deſectiōe animi dandū eſt ad odorandū de in-
citātib⁹ appetitū: vt galicelis z coraſ. Et q̄rtū vñū edi taſt
ſicut pullus ſi libet p̄parari facias. Quātitas plima nūqz
cibi eidē offerat: nec quē frequētare cōſueuerat: z maxime
ſi cū ſimili artificio fuerit p̄parat⁹: diuerſi tñ vñ⁹ poſt alium
cibi ſunt offerēdi: qz faſtidientis ſtōi eſt multa deguſtare.
Cū cibaria ſua nequa qz ſint vinctuoſa: nec multe piguedis:
nec ſint dulcia: nec inſipida: ſintqz medulle cutes oculi itē
ſtina atqz cerebra euitāda. Cū ex aialibus anſeres anates
z oīa aquatica: z oīa vñ que odorē ſilueſtrez z extraneum
hñt. Cū oē quoqz tepidū ipm̄ ſtōm̄ mollicādū nauſeaz
inducit. Nec in ſuis cibariis quouis mō raffanuz pones.
nauſea enī facit z deſicit appetituz. 2º. can. in cura ē deſec-
tionis appetit⁹. Et idē ponit Ra. 5º. p̄tine. Nec cib⁹ ita
caſus ſicut ab igne remouet infirmo p̄ntandus eſt: ſz vt illi
ſumi ignei aliq̄t enapozēt p̄mittat. Cū libi ad appetitum
p̄uocandū ſunt meliores quos iſm⁹ magis appetit. Et p̄
longā ab eo iſtione ille quē auide ingrit: z ſi forte ita elige-
tus nō eſſet: iuxta tñ aſſoſimū ſecūde p̄cedi pōt: qz paruz

deterior cib⁹ z potus meliorib⁹ qd̄ delectabili⁹ magis
eſt appetēdus. vñ Aliabas. Cū at inq̄t egri appetitus ad ci-
bum declinat: nō oꝝ vñ modū qd̄ de eo ſumat: z m̄tum
illi p̄mittas: z maxie ſi infirmitatē vñ incidit: z debilitat⁹
eſt appetit⁹: aut ſubuerſio illi fuerit: aut abhōiatio. z ſi ma-
litie plime fuerit: p̄ poſſe eū rectificare ſtude. Et ſi rectifi-
cari incipit vel paties forſan voluerit: nō tñ in caſu illo ſi
bi denegariſz in tāta q̄ritate n̄ deſt: z ſi ad ſaturitatē de il-
lo vſqz māducauerit: ſi potes puoca vomitum: vel cū ap-
propſato medicamēte illius maliciā corripit. Et ſemp auſ-
ſatus eſto: cibaria illa tuis infirmis nūqz denegare q̄ tam
auide tā magno cum deſiderio appetunt. Nā p̄pter ſe
piſſime dedignātur intātū q̄ cibum alium ſumere nolunt
dubium nāqz tibi ē ne forſitā inter aliu⁹ z infirmū tuuz que-
dam occulta p̄prietas occurrat p̄ quā magis q̄ alij conue-
niat: z ſi de cibo denegato nō comederit: z moriat⁹ ſuis q̄
cōtinue plorat de tali cibo ſibi nō placuiſſe odio ſemp̄
apud vulgares nimū crudelis reputatus: qñ tā obſtinatē
cib⁹ infirmo tā auide deſideratū denegas. Cū vt de in-
ceps ad cibum z potū deueniā ſcripturis diligēter obſer-
uatis i cā caſa in ſalutarij duo vel tres bolli ex lactuca cū
modico boragis ac mēte ac aceto p̄fecti magis cōueniūt
italicis p̄cipue: qd̄ de talibus herbis pluſqz libenter mādu-
cant. Lactuca enī teſte plinio cū aceto comēſta appetituz
mirabiliter incitat atqz mēta. Cū caſu vero frida oliue atqz
capares aut lupini qz cōſecti in p̄ncipio paſtus pueniunt
multum: z maxime capares. Nā vt ponit Baſ. 2º alimēto
rū capares appetitū diminutuz incitat z māducāt qd̄ ē i ſtō
z p̄ ſecellū id edunt. Carnes autē tā in frida qz in caſa
caſa pueniētes ſunt capreti lepuleſcule capoli capōes: gal-
line iuuenes: pulli: gallozū nondū coeuntium p̄dices: ſa-
ſiani: rubales auicule: z in autūno maxime atqz in hieme.
Sunt tñ ſm̄ varietatē cōz alr z alr alterade: vt ſtati dicam
z alr qz elixe qz aſſe. Cū cā igit caſa acetuz p̄ ſalfamen-
tis multū puenit agreſta itē vinū granatoſuz: vinūz verbe-
ris quo vñramōtani multū vtunt: ſuccus limonuz pomo-
rum redolētū acetoſorū citrāguloz ſuccus extremitatum
z p̄putioz vitis acetofitatis citri ſucc⁹ acetofe: z ſuccus
panis cuculi. Quālibz cūqz ſalfamēta ſiue ſapores variētur
de aliqz iſtoz ſp̄ cum eis ipone: pluſ tñ vel m̄n⁹ interim q̄
guſtū grū ſit. Et plib⁹ pluſ cū talib⁹ depilatas amigdalas
cōtuſas cū modico molliciei panis ipone ſuc. addēdo ſili-
bus. Et qz tutius ē ad calitatis z friditatis latus attingere
vt vult Baſ. cū dixit cū frida ſunt nō debet eē penit⁹ a cali-
ditate denudata. Laudo ſp̄ vt cū multis p̄dimētis ſiue ſa-
pōibus ex p̄ſcriptis fridis cōpoſitis ſit modicū cinamomi
33. ameoſ galage vel p̄ſilia vel inſcripto puluere q̄ acci-
pit cinamomi. 3. vi. 33. 3. coralloz rub. ſubtiliſſime trito-
rū ru. ro. aſi. 3. ii. cardamōi. 3. i. fol. accedule in vmbra de-
ſiccate. 3. i. 3. fiat puluis in cibariis z in ſaporibus. p̄ libito
vti poterit. In qua tñ p̄dictoz libuerit manducandas car-
nes itingere poterit: vel pua ola ſeu teſtula quādā libet ex
p̄dictis carnibus cū aqua buli z tātūdem quīs ex p̄ſcriptis
ſuccis ad buliendum ſuccum ipone: qd̄ guſtū grat⁹ ſapor
ille fiat de. 33. vel de ciamomo vel de aliqz tali ſeu p̄ſcripto
puluere. Cū ſi carnes illas minutim p̄tundi feceris: z in
coopra teſtula: vt ſupra coreris: māduca z videbis. Et ſi in
teſtula decoqz talia nolles: ex his audacter paſtilla cōſice
verum ſi ſaſiano aut p̄dici fierēt: iniuria magna fieret qz ſu-
per alijs ſecum ſaporē ferunt. Cib⁹ tñ carnibus ſapor in-
ſcriptus puenit bucelle panis puſtulatū: cū q̄b⁹ ex p̄-
ſcriptis ſuccis aliqz miſce. ex. 33. cinnamomo vel deſcri-
pto puluere bene cōmiſcēdo q̄ guſtū gratū fiat: z iſte ſa-
por tā crudus qz vna bulitiōe bulit⁹ bon⁹ erit: in q̄ poteris
de ſuccaro p̄ libito ponere ipm̄ ei vt vulgares aiunt ſer-
culum nullū guſtat. Cū in tuis ſalfamentis vñ ſuccos
ſi aceti parum addideris p̄ualebit multum: qz forſius in o-
ganum guſtus ip̄tumeret: ac melius poſitū appetituz irri-
tat. Et ſi ſaporē z vñſū z guſtū h̄re libet. lac amigdalarum

cum aliq̄ p̄scriptorū succorū extractū sumes mediū si opus addendo bordij vel simplicis aq̄ z cum mollicie panis in sp̄issetur. z de puluerizato. 33. addito si gustui nō bene ac ceptū fuerit de succo limonis citranguli berberis v̄l agre ste p̄ libito adde: demū in eo puluere carnē illā vel qd li- buerit submerge: deinde granatorū grana desup̄ semina- bis: z hoc ē tā v̄sui q̄ gustui delectabile valde. C̄t si p̄ li vel alteri⁹ carnis medietatē vnā albā z aliā rubeā habe- re libet: in aqua ro. ru. sandalos infūde: ex qbus fortis ex- pressio fiat: quā cū lacte amigdalorū p̄oe: ipm̄ eni rubeum facit cū q̄ pulli vel alteri⁹ carnis medietatē irroza. Aliam vero extra amigdalorū alba lacte granis granatorū sp̄m̄ supra positis. C̄t facies panes asium in aceto reuoluit: cuz q̄ moza siluestria nō p̄fecte matura plima pone: z mo- ra illa ex his sūt q̄ sup̄ paruas rubos nascūtur in capis pi- stentur sūt demū pone cū eis amigdalorū q̄ sunt absq̄ cor- tice trite lac cū p̄scriptis succis extractuz. f. tm̄ q̄ gustui gra- tum fiat: cū qbus postea de cinamomo. vel. 33. vel de su- p̄scriptis sp̄eb⁹ p̄ libito misce: h̄ eni sapor cū colere vio- laceo pp̄ie manet: z in eo vel similib⁹ pullū v̄l carnes q̄z- tum volueris imerge q̄ tā v̄sui q̄ gustui delectabilis est valde. 33. si sapor ex amigdalorū lacte facti elixis carni- b⁹ maxime pueniūt: si nō de eis cū assis carnib⁹ comedes peccatū mortale non cōmities. C̄t v̄l assis aq̄ benedicta iterdū solet aspergi q̄ sic fit. Loc⁹ pull⁹ ex mēbris membris tamē nō ex toto remotis de hinc aq̄ ro. cuz modico agreste vel cū aliq̄ ex succis p̄scriptis mixta irroretur cinamomi p̄ uerizati z aceti parū addēdo: z apud ignē aliquatūlū coo- pertus remaneat: ede z q̄ sapidus sit exp̄ieris. C̄t elixir- tur pullus: de hinc p̄ frusta incisus i patella pauluz asetur z amigdalorū lac cuz agresta vel cum aliq̄ ex p̄dictis succis extractū pulueris. 33. modicuz addendo secum in patella frige. C̄t si in cā fria alleuz diligeres de eo pista p̄ libito adde: q̄ p̄ vltimōtantis vel frācigens nihil supra. Est ei alleuz z cepe eorū falsā. C̄t Bone de⁹ ab istis saporib⁹ disce- dere nequeo. q̄ talis mortu⁹ appetit⁹ p̄ eos maxie reuini- scitur z nō min⁹ q̄ p̄ aliā quis sit medicinā. C̄t nō igit mi- reris si ita me in his extendo. S̄ vnū adhuc inscribam: z q̄tū ad dispositionē calidā sit i eo finis. Accedule igit suc- cū habeas vel panis cuculi cū quo succi mēte sp̄illi parū misce de aceto addendo p̄ libito: z p̄az nigri pipis cōmi- scendo: z ad ipm̄ insp̄iandū molliciei panis assē cū ace- to remollite ad sufficientiā adde de isto cuz qbus libuerit carnibus vt̄re. Nōnullā pullos z q̄libet alias carnes ex tali sapore copiant: qd facias si libet: z si granatorū gra- na desup̄ seminaueris gustui magis gratū esset. C̄t Gelati- ceum seu gelatia vt̄ alij ex pedib⁹ vituli gallinarum v̄l car- ne capreti cū aceto vel agresta aq̄ z vino cōfici solet. Sed ad ipm̄ colorandū loco zaphirā in dispōne cala exp̄soz sandalorū ru. q̄ in aggregata v̄l alio succo fuerit infuse vt̄- re. C̄t p̄scripte carnes z si tā in dispōe cala q̄ frida con- ueniat saporē tū nō multū: iō in dispōne frida nō sic sine correctōe pueniūt acetosa. Cum infrascriptis igit sp̄eb⁹ cali- dis alterētur: nā humiditatibus frigidis z viscosis exi- stentib⁹ pluribus ex causis acetosa pueniūt. C̄t Dico q̄ in- cisione z exp̄sione sua. f. ab ore s̄cōi illos remouēt. Scdō q̄ stomachuz pungendo q̄dā in eo titillationē inducunt p̄ quā appetitus excitat. C̄t Tertio q̄ eoz friditate s̄cōi hu- miditatē constringunt: z p̄ter coadunāt ita v̄l multo mino- rem locum occupet: v̄l ibi si vacuitas quā nā iplere appe- tens cibū querit: z sic cibus incitat. C̄t 33. igit pipis nig- cina. pipe. lon. am eos granis padisi galaga misce. z aq̄ bus. nā q̄libet eius sp̄es incitat appetitū: scdō de regimine sanitatis. C̄t El puluere infrascripto vt̄re: q̄ accipit cina- momi electi. 3. j. galā. 33. añ. 3. j. pip. nigri. pip. longi car- damomi maci ameos: corā. ru. añ. 3. ij. gra. padisi galā. añ. 3. j. f. pellicularuz vētrū gallinarū. 3. f. fiat puluis q̄ tam i ferculis: q̄z in suis saporibus vt̄re p̄ libito. Et si cū p̄edi- ctis succis z istis speciebus saporē p̄ficerēt p̄ualerent.

si simul in testula vel patella bulierint. Solemus quoq̄ cum vino z aqua sp̄eb⁹ additis p̄dicē sasanos z quas li- buerit carnes decoq̄ facere. Q̄ si cuz mollicie panis bro- dium id aliquatūlū sp̄issaret: esset apud quosdā dilectū magis addendo vitellos ouoz p̄ libito. C̄t Nonnulli ce- pas in patella frigunt: z simul cū mollicie panis assē suc- cessiue p̄stentur: z cū agreste v̄l aliquo ex p̄scriptis succis saporē p̄ficiunt in quo carnes in patella fr̄xas aliquatūlū im- mergunt: z interdū oia sūt frigunt: z valēt multum: q̄ cepe ipm̄ z cum aceto vel solū comestū appetitū vltra modum incitat: imo trite z olfate idem faciunt. vt̄ Ra. v. p̄tinentis ait. Et idem facit porum Ra. amāb. z ruta q̄quo mō su- matur. C̄t Ex amig. vel nucibus pipe vel. 33. z alio fit ru- sticorū sapor z aliq̄ cum mollicie panis ipm̄ coquunt.

C̄t Mostarda etiā i isto casu valet maxime si p̄ pus sinapis in aceto remollita fuerit: q̄ rōne aceti appetitū multum fortius incitat. Et p̄ter semen erusce sepi⁹ p̄parat. Radix itē rassani siluestris pista cum aceto atq̄ cū carnū bro- dio distēpata est sapor optim⁹ appetitum mortuum mira- biliter suscitās: z ē salsa iudeorū. Et ista saliamēta cum ze- doaria roze marino asso pane z aceto mirabilr ad incitan- dū appetitum valēt. C̄t l̄ de saporib⁹ siue salsamentis in ablatis siue diminutiōe appetit⁹ maxie cōferentibus siue a fria siue a causa cala fuerit sinez esse volo. C̄t Fercula describerē: s̄ cuiq̄ satis nota sūt: q̄ nō in q̄tū salsamentū siue saporē nostrū ad p̄positū faciunt h̄. C̄t Quātū ad po- tum vina oia dulcia sunt vitanda: z in cā calida vinū me- dij coloris dabis ad aliquatūlū acerbitatē potius q̄z dulcedi- ne declinās. z erit s̄z potētā ei⁹ liphatū. Et qdā i robustis aceti cū aq̄ fria potatū laudat: fria v̄o vinū p̄be aureū co- loris boni atq̄ saporis de q̄ siue aq̄ paties bibat. S̄z amo- do ad medicinalia p̄descēdo: z huic capitulo finē ipono. C̄t De cura defectiōis siue destructiōis appetitus a cā ca- lida p̄ medicinalia ab intus sumpta. Cap. ix.

D medicinaliā nō solutua amodo veniēdū ē: q̄z a aliqua ab extra aliqua ab intra sūt approximanda vt̄ eis aliq̄s ordo adhibeat. Quia q̄ ab intra pueni- unt describent. C̄t Ex cōueniētib⁹ in cā calida est syrupus de granatis acetosus de succo acetose de limonibus de ri- bes de pomis acetosis odoriferis de acetositate citri. de agresta. de p̄ficis quē sic facito. Accipe succum p̄ficorū q̄ adhuc p̄fectā maturationē nō p̄tingunt: z ad p̄sumptiōe medietatis buliat: z residentia facta de eo li. ij. accipies: v̄l ni autē granatorū muzzorū: li. f. zuc. li. j. f. fiat syrupus cuz modico ligni aloes aromatizet. C̄t Multi sunt syrupi ad h̄ propositum facientes z isti qui in hoc casu plurimum va- let vt̄re. R̄. succi pomorum acetosorum redolentiū suc- ci acetose residentia facta. añ. li. f. zucca. lib. ij. f. clarificet z. 3. ij. aceti s̄gillitici cum eo misce z fiat syrupus.

C̄t Diua autē citoniorum cuz zuc. z sine sp̄eb⁹ facta i isto casu multum valet. C̄t Syrupus ali⁹ sūme valens. Accipe succi pomorū redolentiū acetosorū li. ij. succi citoniorū ace- tostat: citri vel citranguli vel limonis. añ. li. j. acceti vini li. f. prunorū numero centū quattuor seminum frigidorum cōiū mūdatorū. 3. ij. p̄tundant: z post oia ea ad tertie p̄tis p̄sumptionē decoquātur collent: z cū li. ij. zuc. fiat syrup⁹. cum sandal citrinis v̄l ligno aloes aromatizat⁹. Ra. v. al- māb. vel p̄tinetis hūc sūme laudat. Absinthij in aceto for- ti buliat coles. de q̄ acci. li. j. aque boni s̄cōis vel putei. li. ij. zuc. li. j. f. fiat syrupus amar⁹ ē z nō valde: s̄ vt̄ exptus sūz appetitum mirabiliter restaurat. C̄t Alius eiusdem virtutis ac. succi endiui. depurati. li. ij. aceti. li. v. zuc. li. j. f. fiat syru- pus. Talium syruporum vsus fit p̄ duas ho. ante cibum. 3. ij. exhibeantur: z similibus addere potes aque endiui acetose vel aque simplicis. 3. ij. quia forsitan gustui gra- tis reddetur. Nec verere in casu isto aquam simplici pos- se dare: moderata eni potata appetitum mortuum ex ca- liditate puenientē restaurat: vt̄ Ra. f. p̄stant⁹. Quic. inqt̄ intellige in virtute existēte forti. In cōualescentibus vero

De passionibus

et existentibus caloris debilis ex aque frigide potatione calor extingui facile posset: et precipue si in magna quantitate sumeret. ut inquit Eliu. qui in hoc casu vult quod in ieiunio bucellam panis asiam et in aqua frigida infusam febricitantibus dare appetitum mirabiliter incitat. Et quia caliditas appetitum plus deiecit quam frigiditas: modo cetera sunt pia aque potatio magis appetitum incitat quam vini. Ras. v. pimentis. Et confectioibus amarata cum zuc. taberzet scilicet puenit. Et succi citoniorum facta residetia li. iij. accipias aceti vini al. 3. vj. postea misce ligni aloes. 3. j. et dū est frigidū. g. iij. musci cū eis pone caphore. 3. g. vj. et scdm arte cū zucaro fiat confectio in morsellis. Vel accipe carniū pisciorū q̄ nō sunt valde matura li. iij. et iporū succi residetia facta. li. j. zuc. li. i. vini grana. coquantur oīa simul debite et in forma diacitoniem reducat: vel aliter put libet. pfectio fiat. Da aut cibuz p ho. duas. 3. f. et si libet cinamomi electi cū eo poteris cōmiscere. Et pisciorū loco poteris ponere poma acetosa q̄ tū sint redolentia. Vel hanc fac pfectione q̄ accipit carne citoniorū. li. ii. pomorū acetosoz piroz ponticorū añ. li. i. per se qdlibet in aceto forti et agresta decoquitur: et hic vitia cōtritiōe pteratur: cū q̄b. li. ii. f. zuc. thaberzet misce: et si oīa cū facilitate decoquantur: et cū incipit in frigidari cinamomi electi pulverizati. 3. f. gari. et ligni aloes. añ. 3. i. cū eis misce et in forma diacitonitē fiat confectio. Ras. 5. almā. facere sic docet. Re. carniū citoniorū atqz pomoz redolentium. añ. li. i. f. zuc. q̄tū sufficit. et fiat electuariū cū q̄ ligni aloes. 3. f. et masti. 3. vi. misce et vtere. Cūbulis ad h. p. postū facies. Re. cinamomi electi a corice supiori munda ti. 3. ii. corolorum ru. ro. ru. añ. 3. f. mac. garlo. añ. 3. i. pelli. vētrū gallinarū ppatat. 3. f. zuc. al. 3. i. f. fiat pluis: de quo sup aso pane in vino bono remollito in pncipio pastus exhibes. Cū nostri cōter practicaes in cā cala diarodō abbas vītutur: et in cā frigida aromaticū ro. semp exhibent et me q̄ semp pscriptis vtor magna cū arrogancia vitupare conatur. Sed qd de eis aliud dicā nisi qd in benedicendo et in melius faciēdo altissim⁹ eos dirigat. Et h. de medicinis in destructiōe appetitus siue diminutiōe q̄ i cā cala ab intus sumpta maxime valent.

De cura deiectionis siue destructionis appetitus a causa frigida p medicinalia ab intus sumpta. Cap. x.

Deiectioni appetit⁹ et ablatiōi vel diminutiōi i causa frigida maxie pueniēs. Accipe absinthij. M. j. calamēti montani melisse mēthe origani. añ. M. f. añi. 3. ij. ignati. 3. ij. cōq̄sent. et fiat decoctio d̄ q̄ paties. 3. iij. v. l. v. cala accipiat in auroa. et in ea de zucaro p libito ponat: et si libet. ex ea cū zucaro syrupū facere posses. cuius dosis sit. 3. ij. cū. 3. iij. sublimatiōis aque camomille. h. nā qz aq̄ camomille sup oēs alias sublimatas aq̄s i casu isto pueniat: ut iam longa expientia exp̄tum est. Et inter alios syrupos syrupus de absinthio obtinet pncipatū. Valet itē syrupus de enapatorio. Sed qd nūq̄ me sefellit ē melicratum qd in descriptiōe syruporū mdesue descriptis: qd ut illic describis vtere: de q̄ cūstulata bucella panis et i eo remollita in pncipio pastus. 3. iij. dabis. Vel facias sic: et est q̄ ego cōter vtor. boni vini odoriferi. li. iij. ac zuc. al. 3. vlij. et cū. 3. f. cinamomi aliquatū cōquassati p̄ditū cū sacculo satis denso excolatū facias tā p mdesue qd nūc scriptus vocat claretum siue stelladia a vulgarib⁹ cōis appellat. Et ex pfectiōibus valet aromaticū ro. descriptiōe gabrielis: vel descriptiōe cōi vel aromaticū garosilati. Valet itē electuariū de gēmis electū de aromatibus: confectio de pī aloes: electuariū de citro: confectio de cinamomo: diatrion pipercon: diagalanga diacitonitē cūz spēbus et melisse. Et si in auroa metridati fini cū vino albo. 3. ij. exhibueris valet multum. Confectio m̄gral in h. casu multū valens. Accipe vini citoniorū mellis dispūati añ. lib. j. zuc. 3. viii. aceti vini albi. 3. iij. coquantur debite: qbus adde cinamomi electi. 3. f. 3. f. pipis nigri. 3. i. fiat pfectio: dos est ad q̄titate castanee p ho. ante pastū. Vel accipe carniū

citoniorum que in igne cocta sunt mellis dispūati lib. j. f. zuc. lib. f. simul cum facilitate coquantur cum quib⁹ potest misce cinamomi electi. 3. iij. cardamomi pipis nigri. añ. 3. i. forma diacitonitē pfectio fiat. Aliqui poma in aceto decoqui faciūt aientes q̄ elixatione tali quandā acetositatem acgrunt p quā in organo gustus melius multo i primis: et tu facias si libet. Vel sic et Eliu. cū corticib⁹ acetosa granata teratur: et de succo pte vnā accipe. succi menthe prem mediā mell. vel zuc. pte. f. tantū ista sil coquant q̄ bonā formā habeat: et in hyeme coclear vnū dabis: et si parū cinamomi galange cardamomi granorū padisi et talium puluerizatorū addis pueniat. In hoc casu puenientes plures sūt trocisci de ros. de cīpero de absinthio: et de ligno aloes. mdesue distinctiōe nona. De suffus. ibidē de scriptis valet suffus de ligno aloes et suffus aromaticum. Et hīs cōter sit puluis quem per horas duas ante cibum cum optimo vino dabis.

Ego autē hīs q̄ hos pulueres sumētes nimīū fastidiunt aliquando ex eis cū zucaro pfectionē sic fieri facio. qd tu quoqz si libet fieri facito.

Cūbulis mirabiliter appetitū mortuū incitans. Re. cinamomi electi a corice supiori mundati. 3. ii. galage cimini añ. 3. ligni aloes. grana pipis nigri pipis longi corolorū ru. subtilissime tritoz añ. 3. f. pelliculari ventriū gallinarum. 3. f. zuc. al. 3. ij. f. fiat puluis: quo sup vstulato pane i vino remollito vtere in pncipio pastus. Eliu. termaz laudabat aquas in casu isto potui dādas p quas aquas minerales intelligit nescio quales v̄tutes i partib⁹ Eliu. aque iste habent. Sed nostris pibus bononiensib⁹ aq̄ de la porreta cōmendant plurimū: illic ego fui: sed nūq̄ effectus per eos descriptos fieri vidi. qz multo ples mouebantur qz libera rent: in Alcquis aut ciuitate marchionat⁹ mōtiferati balnea mirabilia sūt: quorū potata aq̄ in hoc casu: ut lōga expientia didici valet: et tu illuc valde si libet. Multa tū h. p. ficeret que prius essent: q̄ h. narrare nimis longum esset: in quodā tractatu quē de balneis cōposui ordinate compiles ad quem si opus est recurre. et p hoc pnti capitulo finem impono.

De cura ablatiōis vel destructiōis appetit⁹ a cā cala q̄ a causa p medicinalia exteri⁹ applicata. Cap. xi.

Omētiō i cā cala q̄ accipit ro. ru. m. j. absinthij sic f. ci endiuie portulace violari solatri virge pastoris añ. M. j. f. ru. et citri. se. coriandroz berberis se. alkeken. añ. 3. i. f. cōquassent et i tribus pibus aq̄ et quarta pte aceti fiat coctio: i qua lana vel filtrū infundatur: et per duas vel tres ho. ante cibū stomachum fometabis. Fomentatio qz ex lana succida in aceto et oleo ru. bulita mltū valet: amota sponga filtro vel lana ex ceroto sandalino stomachum inunge. Vel hoc vnguento vtere qd accipit olei citoniorum: olei de absinthio añ. 3. f. sandalorum omnium corolorum rubeo. semi. coriandroz preparatorum a cro. rub. añ. 3. ii. cere parum: et fiat vnguentum: cū q̄ acetū parū incorporet. Aliud itē isto casu sūme valēs. Re. olei citoniorū: olei ro. añ. 3. i. f. pueris ro. berberes spodij sandaloz citri: se. coriandroz preparatorū: coralo ru. añ. 3. ii. cere parū: et fiat vnguentū qd vicibus aliq̄t cū aceto forti lauet. Emplastrū in hoc casu sūme valēs: accipe sandalorū oium. se. m̄rthorū spodij se. citoniorū. añ. 3. f. ro. rube. 3. vl. coralo. rub. 3. i. cum succo citoniorū addendo parum aceti cū modico aque ro. fiat ad modū emplastri: qd p duas vel tres ho. ante cibū stomachū pone et oīa debent ante assumptiōem cibi remoueri. Aliqui vini citoniorum cum oleo ro. addendo de acetositate citri parum similibus lire faciūt: et lana succida immisa vel filtro stomachus: ut supra fomentet. In causa frigida acci. absinthij. M. i. mente abrotani maiorane calamēti: ozimi garosilati: nasturtij. añ. M. f. cimini ameos anisi ciperi. añ. 3. iij. calamiaro. nuc. mu. garosil añ. 3. i. f. ex his oib⁹ vel ex his p̄trib⁹ cōquassatis decoctio in vino fiat: et cum filtro spongia aut

succida lana expressa: & bene calida per duos vel tres ho-
ras ante cibum stomachus fomentetur. Et scias hz doctri-
nas Aui. 13. tertij ca. de debilitate stomachi. q. fomentatio-
nes emplastra vnguenta cum stomacho approximantur
debent esse calida. Quare inquit vt emplastra & vnguen-
ta quando voluit ex eis confortationem stomachi pfortant.
Et hoc in dispositione stomachi frigidi est maxime intelli-
gendum. Fomentatione facta ex infra scripto vnguento fi-
at inunctio quod accipit olei de spica. 3. i. f. olei masticini:
olei de absinthio: aii. 3. i. vini decoctionis absinthij in ea for-
titer expressi. 3. iij. simul ad consumptionem bulliant: & ad-
dita cera infra scripto plures simul misce. f. aloes. 3. i. f. gal.
mu. ameos. gari. mente sicce. cala. aro. aii. 3. i. ligni aloes. 3.
ij. fiat vnguentum quo fomentatione facta vtire. Et alij ex
menta absinthio & ozimo gariofilato cum ros. ameos. gari.
cinamomo bullitis in vino: vt supra fomentationes faciunt:
& successiue vntiones. Et facias sic. Accipe mente absin-
thij ro. ru. ana. 3. i. j. olivani masti. gal. mu. calami aro.
balaustiarum. aii. 3. f. & in vino decocto fiat succi citonio-
rum parum addendo. de qua postea stomachus fomenta-
tur. Dehinc vero ex vnguento infra scripto fiat inunctio qd
accipit ol. nardi. 3. i. f. olei de masticie. 3. i. pulueris masti-
cis. 3. i. calami aro. galange. Gal. mu. cinamomi. aii. 3. i. li-
gni aloes. nucis musci. ana. 3. f. cum modico cere fiat vn-
guentum. Et facias sic. 3. f. olei de spica. 3. iij. olei citonio-
rum. olei masticis. aii. 3. i. f. absinthij. mente. aii. 3. i. Manipu-
lum. i. gala. mu. calami aromatici nuc. mu. gariofil. aii. 3. f.
conquassentur bulliant in vino optimo: de quo fiat expres-
sio. leuis: & de ista expressione accipe. 3. vj. & cum olei supra
scriptis bulliant ad consumptionem & in tali lanaz vel fil-
trum infunde & stomacho superpone. Fomentatio exper-
ta qua comuniter vtor. 3. f. succi mente li. i. aceti citoniorum
aii. 3. iij. gario. 3. f. masticie. 3. iij. ligni aloes. 3. i. gal. mus. ca-
lami aro. ana. 3. ii. parum simul bulliant & in eam bucellam
panis assaz imerge calidam & per duas horas ante cibum
stomacho calidum applicabis: & est continuanda quia mi-
rabilem effectum in hoc casu producit. Cerotum ad hoc
propositum faciens. 3. f. cere citri. laudani. aii. 3. ii. masticis
3. iij. f. picis naualis. 3. i. f. gal. mu. 3. iij. gari. calami aroma-
tici. aii. 3. i. f. cu pistello calido vel ista sic calefaciendo fiat ce-
rotum de q sup aluta in scuti for. extesa suppone. Cerotum ite.
Gal. vitia stomachi emendas: plurimu qz valet cerotum
alexandrinu. 3. f. Desue. Claret etiam emplastrum tale quod ac-
cipit absinthij mente. ana. 3. iij. bulliant in vino optimo:
dehinc fortiter pistentur: cum quibus misce masticis cina-
momi zedoarie galange gariofilorum calami aromatici. aii.
3. iij. ligni aloes. 3. i. & ex istis mistis stomachus emplastre-
tur. Qz si eum impinguare libet de oleo nardino ad suffi-
cientiam pone. In hoc ablationis & diminutionis appeti-
tus cura finitur.

De appetitu corrupto quid sit que quoqz & quot sint ei-
cause. Caplin. xij.

Appetitus corruptus est appetitus p que enormia iter-
duz appetunt: & que humane speciei oino sunt ico-
uenientia: vt sunt aranee cunices carbones lutum
gypsum creta cineres vitru tartaruz testulaz frusta lateres
& similia. Et interdum alia que no sunt humanis consueta: vt
sunt pisces crudi carnes crude. caseus putridus: fructus im-
maturi & similia. Et talis appetitus corruptus duplici vir-
tute potest puenire. Quidaz a virtute iteriori sensiente que
virtute appetitiuam talr ordinat: vt hunc cibum: & si cor-
ruptus & inconsuetus fuerit appetat: aliu vero qzuis sit bon-
renuat: & hoc sepe in misticis & maniacis expimur: quia per
corruptionem estimatiue indicat hoc esse renuendum qd bo-
nu est: qzuis in ore stomachi nullus sit defectus & de tali no
est hic sermo. Alius cuius causa sunt humores corrupti sto-
macho existentes vel in eius filii infiltrati & precipue in ore
eius: vel vapores corrupti in ipm os stomachi aliunde p-
uenientes: & de tali hic est sermo: q sepe mulieribz accidit p-

gnantibus vsqz ad mensē tertā. Et illis iterū quoz emo-
roides mēstrua fluxus sanguis narū seu alia consueta eua-
cuatio retinetur: tales eni retēte materie plerūqz corrup-
puntur: & sua maligna qualitate organuz gustus inficiunt
& tunc ista irōnabiliter appetitū ipm inclināt: plerūqz
qz a maleuuentibus accidit: vt puellis pueris & filijs
qui cibis facili corruptionis vtuntur. Appetitus itē iste a
milia ppter oppilationē splenis: aut eius attractiue debili-
tatē accidit: si tūc. f. corrupatur & putrefiat: & patet qd sic ap-
petit corruptus: q quoqz & qd sint eius cāe.

De signis demonstratiuis carum inducētium appetituz
corruptum: in quo disputatiue pcedit. Cap. xij.

Britudo illa satis sepius manifestat: & sic de caruz
e signis soluz dicenduz erit de qbus oēs quos ipse au-
ctoritates vidi in hoc cōueniunt. f. q ex natura rei
appetite talia nob signa sūt manifesta. Sunt tñ in discor-
des. Quidā volunt habentē appetitū corruptū appetere
similia alij vero cōtraria. Dicunt nāqz primi q si tales ap-
petunt sicca humor: siccus erit in cā. f. melacolicus: & si ap-
petunt acetosa: acetosus siue acetosus flla: aut milia nō natu-
ralis vel acris siue acetosa: & si horribilia appetit vt cimi-
ces & carbones &c. hoc ab ipoz humorū horribili corru-
ptione puenit: & sic concedunt q tales semp filia appetit
verum a colera & a sanguie id fieri nō putāt. cum isti respe-
ctu flegmatis & mlie corruptioni sint maxime rebelles.
Aui. in. 13. tertij capitulo de mō significatiōis dispositionū
stomachi inquit nō ipedit digestiōe colā. Cole eni ppue-
tas nō est vt digestiōe phibeat phibitione destructoria
aut diminutoria: aut faciēte cruditate: imo qnqz corrupit
eam. Semelie pprietas ē vt phibeat digestiōe & corru-
pat eam simul: & flegma declinū est ipa ad corruptiones.
Et sic pcludunt ab eis duobz humoribz solū corruptionē
appetit fieri posse. Cum at hūiores isti fri sint & in eis cor-
ruptio semp extraneam humiditatem faciat auctores si-
gna dimittentes ad curā veniūt: & medicamina oia ad ca-
lidum & siccum declinantia ordināt vt p3. Sz dicentes ta-
les semp contraria appetere in scdo tegni doctrinā Gal.
sequitur. Distempantie inqt non naturales stomachi in
hoc differūt qz cōtraria & nō similia appetit quēadmodū
naturales. Et Aui. allegato ca. si stomachus iqt: pinguis
desiderat illic ē stipticitas: & siccitas & spissitudo: & si nā de-
clinat ad friā: tūc illic ē calitas. Et si appetit res calas: tūc
illic ē frigiditas: & si appetit incisua acetosa acuta: tūc il-
lic est humor viscosus. Ex qbus de mēte istorum patet: qz
qlibet appetit pternālū dispositū semp fert ad contraria.
Et q patet q stomachus in qlibet dispo. remouēda fue-
rit ptraria sp appetit. Siue illa dispo fuerit nālī: vt in siti
& fame nālī: siue pter naturā vt de corruptiōe appetitus:
Nā in naturali siti: a calido. & sicco qdā cātur tristis sen-
satio: p cuius remotiōe cibaria semp appetit: siue illa vir-
tualr siue formālī sint friā & humida. 3o Aui. 2o ve ania.
Sitis inqt est appetitus fri & hūidi. Qz si stomachus siuens
naturalr calidus fuerit & siccus p remotiōe isti: tristis sen-
sationis calo & sicco cātē friā formālī appetit: & hūida pro
sui tñ pseruatōe calida vtualr appetit & sicca: qz qlibet nā-
lis cōplo sp illa appetit p q sit apta maxie illa sua nālī cō-
plexio conseruari. Sz si i stō pternālī alterata fuerit dispo
frida & humida. vbi grā si fuerit sitis esto. p ista remouen-
da tristi sensatione in siti tñ formālī friā appetit & humida
vtualr tñ p remotiōe illi: dispositiō pter nām q ē friā & hu-
mida: vt suppono: cala vtualr appetit & sicca. & p pns ptraria:
& qlibet membrū pternaturalr dispositū appetit nālī
remouere dispositiōe pter naturā in eo extitit qd non sit nisi
p ptraria. Et Aui. in ca. de corruptiōe appetit. Nū in stō
inqt agregat humor mal: diuersus alueto in qualitate sua
tūc regri aliū ptrariū. Ista tñ ptrarietas pōt esse in qualita-
tibus manifestis sicut in mala cōplone vehemēti cala ap-
petit stomachus vehemēter friā inconsuetā: vt glaciē ni-
uez: aut in occulta pprietate: sicut hūis mām hūidā corru-

De passionibus

ptam: d'etermiat nocentē nō appetit qd'cūq; siccū: sed de terminatū siccū: vt carbonēs z cretā. Unde caplo q' supra inqt Alu. Quapropter accidit in qbusdā appetitus luti imo carbonū terre: z gipsi z rerū hūmōi generis ppter q'litates q' ē in eis ericantē z incidentem p'aria q'litati hūoz. Et ppter h' p' ad eos r'isio q' volūt q' ex appetitu corrupto patietes sp' filia appetit: q' habētes humores acetosos acetosa appetit. Dicendū igit q' q'uis appetant acetosa non nō ista appetit ppter similitudinē acetositatis: s' q' in illis est quedā qualitas virtual' p'aria q'litati illius humoris acetosi que ē talis corrupti appetitus indicatia. Et pter dicēdū q' tales appetit fetida: vt sūt cūmices scarabei: z talia nō enī ad ista appetitus insurgit. q' filia hūori illi: s' q' in se forsan quandā habēt virtutē directiua illi' corrupti humoris educatiua vel aliquā aliā manifestā: vel occultā q'litatem illi humorī p'aria. Et sic non valet h' argumentum inducēs hunc appetitū corruptū ē acetosū flā: igit patiens appetit acetosa rōne q' sūt filia: s' q' in se h'nt qualitatē oppositā q'litati in humore illo existēti q' istū corruptū appetitū efficiēs. Quare nō sūt tñ hī viri boni vitupandi qui corruptū appetitū h'ntes appetere filia dicūt: q' hī supponunt eos in latitudine sanitatis existere. Sed appetitus sanorū p'seruatiōe iporū ordinat. q' tales appetere dñt filia z nō p'aria: cū cōseruatiō fiat p' filia. Quidā dicūt q' melancolia nā ad os stōi missa: vt ipm ad appetitū confortet qūq; eū inuatiō: z fact ipaz a nā p'pria egredit: z q' tal' vt volunt ē distēpantia nāl: iō appetit z cā q're incōsuetā appetunt z corrupta esse dicunt: q' humor iste tale appetitū inducēs est corruptū. quāuis extra sanitatis latitudinem non ducat. Et dicūt itē q' medicus tanq' practico' sensitiu' est artifer: qui ex his solū sup' dispōnes egritudinum arguit: quas maxie sensib' dephēdit: z sic cōphēdētes acetosa tales appetere: q' b' ex acetoso flegmate appetit' corruptus i ducitur: p'cludūt filia ipm appetere. Non enī practicus in quātū practico' ē debet inuestigare: an i acetosa re appetita sit aliq' virtual' q'litatē q' q'litati in hūore illo exiti sit p'aria: s' theozicus potius. Et sic ego dñs theozicis relinq's hanc diffinitionē iporū bona pace ad dem'atiua hui' egritudinis signa p'descendam. q'uis n'li veteres talia ponere noluerint. Sed cū passio h' interdū cū siccis interdū cum humidis: qūq; cū calidis: z nōnūq; cū fridis societ: quorum ex cā cura mltip' variet: in paucis tñ ista dem'atiua signa constringā. Appetit' itaq; inclinans ad sicca: vt sūt carbonēs lutū z similia ab humido hūore causat: in se tñ quādā virtutē occultā habēs: p' quā ad incōsuetā illa fertur. S' si dispositio ista appetitū corruptū efficiēs cū hūoribus calidis sit cōiuncta cognoscere: q' ibi sitis adeit intensā grandis estuatiō: z fumose eructationes a frigidis iuuatur: z calidis nocetur. Q' si complexio etas regio ips' anni p'cedens regimē: z talia sup' iporū calidorū generatiōez attestantur certior multo fiet: cūq; ad acria z acetosa semp' appetitus inclinabit. Si vō ad dulcia vinctuosa: sic cus humor z melancolic' erit in cā. Et q' dictum est passionem hanc p'prietatē z cōitatē fieri posse: z per p'prietatem ipa sit ex aliorū mēbrorum sanitate dephēdes. Et quia p'tinuus appetit' iste corruptus aderit: ab alijs tamē mēbris p'tinu' nō erit. sed quiescit interdū. Si autē aliorū mēbrorū vitio fiat. vt splenis matricis cerebrū v' mēbra alerius ex signis talis mēbrū discrasia significantibus argues. His itaq; signis dem'atis paucū p'ter cā hūic finē ipono. De signis p'nosticis corrupti appetitus. Ca. xiiij.

a ceteris ē deterior: magnā enī i humorib' corruptio neze esse significat: q' sp'ei humane total' p'ariatur quare timēdū ē ne i talē venenositatē mutet q' subito patientē interficiat. Post hoc in miori malicia ē si aliis excitatus est. sicut cū appetitus talis inclinē ad carbonēs lutū z similia: z adhuc minus malum si ad acetosa declinauerit. Teste Alu. cap' de corruptiōe appetitus. C' si itez talis

lis appetitus diu durauerit pannos z alias cutis infectiones inducet. C' Rasis autē nono p'tinētis. lutum z similia stomachum grauant z digestionē impediunt: q' ex eis corrupti humores sunt: ppter quod nonnūq; vermes generantur. Et tamen cū non sint apta ad mēbra nutrienda opilationes faciunt: z sic sunt causa egritudinūz cronicarum. C' Et si ppter cruditatē illorū humorum vel ppter malas aliquā qualitatem in eis existētē cum ad nutritionē sint inepti mēbra eos respuūt ad concavitates vētris tanq' nutritioni inutiles transmissi idropem efficiūt. Et h' de signis p'nosticis corrupti appetitus.

C De cognitiōe z cura in g'ali corrupti appetit'. Cap. xv.

i Cura appetitus corrupti q's humor peccās in cā fuerit cōsiderandū erit in cui' cognitiōne facile deuenies: sicut in p'cedēti capitulo dictūz fuit si ea ad que talis appetit' inclināt diligenter obserues: q' fridus humor atq; viscosus ad acria atq; salsa appetitūz inclināt calidus ad acetosa semp' siccus vero ad vinctuosa. Sed si quilibet humor per vomitū educi potest nihil supra. Sed qualiter sciendū sit te septimū capitulū supra docebit: z si hoc fieri nequeat quātr colera digerēda educēda quoq; z flā itez p'dictū capitulū te docebit ad plenū. Sed de melancolia illic nulla facta est mētio: cum ea potius appetitū adaugeat q'z diminuat. Ideo si ad eū digestionē deuenire necesse sit. Accipe oximell' simpli. 3. iij. aque buglose: aque scolopendrie lupulorū. añ. 3. ii. clarificet pro duabus vicibus eum cum optimo cinamomo aromatizando. Vel accipe oximellis simpli. 3. i. syrūp' de epithimo. 3. i. z p'scriptis aquis: vt supra aromatizando clarificetur. Magis tamen appropriatus est syrūpus iste qui accipit scolopendrie sticados florum lupulorum: boraginis: buglose: violarum: camedreos: capillorum ve. ana. 3. i. radices apij feniculi z sparagi añ. 3. i. f. passularū. 3. i. f. sene. 3. i. fiat decoctio: cuius sine adde epithimi. 3. i. f. collata decoctiōe cū li. i. zuechari vel mellis li. f. z acetū passulati. 3. iij. fiat syrūpus cum optimo cinamomo aromatizatus: de q' longo tpe dabis. 3. iij. f. pro vice. Et si fuerit debite coctus de eo. 3. ii. accipies aquarū buglose scolopendrie z lupulorū: ana. 3. i. z pro vna vice dabis: totiens reiterādo q' tibi materia digesta videatur: pro qua educenda: accipe cassie nouiter extracte. 3. i. vel manne. 3. ii. confectionis hamec. 3. iij. syrūp' vio. 3. i. omnia illa cū decoctione infra scripta dissolues: que accipit florum boraginis buglose. vio. capillorūz vene. camedreos scolopendrie sticados. añ. 3. i. liquiritie passularū. añ. 3. i. fiat decoctio. In sine addatur epithimi. 3. i. cuius q'uitate debita supra scriptas res dissoluet z fiat potus. C' In pillularum forma. 3. i. pillularum indarum vel fumi terre nicolai dabis. Vel da cum aqua lactis. 3. ij. infra scriptis pulueris qui recipit foliorum sene. 3. i. masticis. 3. i. macis crocis cinamomi. añ. 3. f. diagridis. 3. i. tartari. 3. vj. z fiat pluis. C' Illis in casu isto. a. 3. iij. v. q' ad. 3. i. de solo puluere tartari dabam. z peroptime operabatur. Quia vero id suscipiendum est valde delectabile gustui quaresi in suis ferculis ad buliendū pones res vt etiam romani faciunt gratissimum gustui ferculum redderetur: cum quo lubricum ventrem tenet.

C Et per vomitū itaq; siue per secessūz humore euacuatō quicūq; iste fuerit ad medicinalia veniendūz erit. Sed memor esto patientem tuum in aere claro odorifero collocare: z q' omnium aliarum rerum nonnaturalium superfluitates euitet: carnes potius assas q'z elixas exhibeas: que tam in cā calida q' in causa frigida erunt s'm exigētiā alterande: z qualiter hoc sciendū capitulū tertius te ad plenum informabit. Et inter alias carnes pullū colūbinū quā maxime inter sapores.

C Amē autē antiqui sinapim pregnantium appetitū peroptime rectificare. Et idem facit radix filuestris rassani cū aceto. In prima vero mensa cappares cū aceto cōmēdat. Lepe itē cōe z cepe s'gillatim: acetū q'z z oliuā immatū

ras cuz aqua z sale cōditas. Sed cuz te caplm. viij. abūdā
tem faciat de his oibus his paucis cōtentus esse volui ad
reliqua medicinalia amō cōdescēdes: qđ in seqnti caplo
fiet. Et per hec presenti finem impono.

De signis dīfūctiūis corrupti appetit' qbuscūq; hūo-
ribus in cā extitib' z cura cuiuscūq; in pūclari. La. xvj
Eminē ex auctorib' nris inuenio q appetit' corru-
pti curā ordinate posuerit. Nō mīz itaq; si aliq ex
socijs nostris quib' studiū olet cū talē ad fastidiū cu-
ram se ponūt eā fm doctrinā Ari. 2° pphs. perficiūt. Nā
cum medicamē aliquod a quouis auctore laudatum in-
ueniunt indubie cum eo putant istā egritudine de facto
curare. Et sicut ad pauca respicientes vtpm ad hoc infrū-
mum deducunt: vt sit necessariū eum pbyteris vnguendū
cōmittere. Nos itaq; mei dilectissimi fratres oro vt operā
talem studio dare velitis: vt nō a casu: sed fm debitā rati-
onem sīrmos vestros curare sciatis. Cū ppositum itaq;
rediens: vt facilius apphēdi possit fm varietatē causaz
quoq; varia describā. Et pmo si appetit' talis ad acrimo-
nia inclinaretur siue ad salia: vt supra dictū est humor fri-
gidus z humidus erit in causa qui p vomitū siue per seces-
sum fm doctrinā supius positam eductus ante cibū fōmē-
tatio talis stomacho fiat. que accipit absinthij. z. j. origa-
ni maiorane añ. z. j. f. ameos. 3. f. nucis musca. ac calami
aromatici: corticū citranguloz siccoz añ. 3. iii. conuassē
tur: z decoctio in optimo vino fiat: z cū lana filtro vel spō-
gia stomachum ante cibū fomentatō. Cū hinc ex infra-
scripto vnguento inunctio fiat. que accipit olei de spica. 3.
l. olei masticis olei de absinthio añ. 3. f. pulueris masticis
gariofilloz coralloz rub. mēte sicce calami aromatici: cor-
ticum citri. añ. 3. f. ameos. 3. ii. aloes. 3. j. parum ceres: z fiat
vnguentū quo vinctio fiat. Cū per horā vō ante cibū bo-
lum vnū cōfectionis de cinamomo vel aromatici ro. de-
scriptione Gabrielis accipiat. Cū facias insup si adhuc ef-
fet mulier pregnās: vt quacūq; die vel de tertio in tertium
vnā accipiat ex pillulis infrascriptis ponderis ad minus
vnius. 3. q penitus hanc egritudinē eradicant. Et ipe ac-
cipiunt croci cinamomi spice squinanti ligni aloes rilo-
balsami añ. 3. j. masticis. 3. f. bdelij gūmi arabici añ. 3. j. f.
aloes epatici. 3. ii. f. fiat mandaleon cum syrupo de absin-
thio: de quo cū op' fuerit fiat pillule. Exptientia noui q p
multos annos in bonitate cōseruant: z mēib' trāfactis qđ
in principio sunt meliores. Nō igit in pgnantib' toto tem-
pore vsus sum sue impgnatōis: z eis sp deo duce bñ suc-
cessit. Nā si bene consideras taliter cum masticē bdelio z
gūmi ara. eas correxi vt in venas aloes nequaquā impme-
re possit. Nec in casu nostro p̄ciosus medicamen vllum
inuenies. Nonnulli insuper quidā ex auctorib' nostris di-
cunt: z maxime ille bon' Alui. q masticare in ieiunio alo-
es cardamomū vel cūminū rilo aloes transglutiendū salu-
tari iuuat plurimum. Et aliq. 3. ii. pulueris nasturtij. vel
tantūdem pulueres ruthe vel riloaloes cuz vino modico
potui dabant. Vel. 3. j. infrascripti pulueris. qui accipit car-
damomi maioris z minoris riloaloes añ. 3. j. zuchari al.
3. ii. fiat puluis: de quo. 3. ii. cū bordio pulli vel vino dabis.
Cū si masticationē vt Alui. p̄cipit in ieiunio facere velis
accipe cardamomi cūmini: calami aromatici. añ. 3. f. ameo-
s masticis riloaloes añ. 3. j. integra ista siml p̄misce z co-
clear vnū in ieiunio infirmo tuo masticandum p̄be: vel ex
eis cōquassatis in subtili petia bene alba coclear vnū be-
ne ligabisz hunc p modū talē paties: melius masticabit.
Cū cum masticatio ista interdū a capite humores at-
trahendo vomitū puocet eius loco cōfectio de cinamo-
mo vel aromatico rōf. descriptiōe Gabrielis vtēre. Cū
hac q in hoc casu plm valet. z ipsa accipit ligni aloes co-
ralloz rubeoz cardamomi pipis longi: pipis nigri: cina-
momi galāge añ. 3. j. f. fragmetoz lapidū p̄ciosoz. 3. iiij.
fiat puluis. de quo accipe. 3. j. z cuz li. j. zuchari tabarseth
cū aqua camomille vel melisse dissoluti: fiat in morcellis.

de q cōfectiōe. 3. f. p vicē infirmo in ieiunio dabis. Cū
qui in casu isto vt bon' Alui. z aliq in pma mensa exhiben-
da collaudant: vt sunt cappares oliue z lupini cōfecti: i se-
cunda vō laudant passulas sicutus castaneas z crisomila.
Cū p saporib' sinapi siue mostardam que in dicto casu
mire valet. Cū alijs vō saporib' atq; ferculis puluis in-
frascriptus maxime collaudat qui accipit cinamomi ele-
cti. 3. f. ligni aloes galange gari. cubebatū ameos grano-
rum paradisi añ. 3. ii. cardamomi. 3. iii. macis. 3. j. piperis
nigri. 3. i. fiat puluis: cuius in ferculis z saporibus sit vsus.
Cū ad pontica appetit' inclinā z sicca humid' humor
erit in causa: cū quo aliqua est mala qualitas: vt supra in si-
gnis dictū fuerat hunc appetitū corruptū inducens. Eua-
cuato igit humore tali per vomitū seu p secessum fm do-
ctrinā supius habitā ei' cura parū ab imēdiate descripta
desert. Quia tam regimē nō naturalū rez qđ fomentatio-
nes z vinctiōes masticationes: z maxime de ameos: z alia
quoq; descripta illic cōueniunt. Cū aliqua in hoc casu
spāliter ab auctorib' cōmendatur: puta in fine pastus car-
damomū cubebas atq; amigdalas amaras mādūcare: qđ
rum loco p̄ficoz nucleis sepe vtōr. Cū laudat etiā gallinas
assatas: p̄fiaz qđ pullos. z sup oia pullos columbinos assa-
tos in mēsa pma qđ maxime. Et p singulari remedio expar-
ti sunt q istaz carniū ossa accipe: z illa cuz pipe z sale sal-
pizare z in ieiunio corrodere nihil supra. Cū ferculo vō
amidū frumētū plm cōmendant: ac crustulas panis bñ sic-
cas z panē qđ biscocū. Alui. autē in isto casu qđ dā docet
artificiatū vomitū facer: sed q male dosari possit: z for-
sitan p vomitū violētia in ipso posita nō sine piculo dare
ipm hic inscribere noluit: q si vti libet Alui. qre. Cū laudo
tamē vt infirmo tuo piculū in q cadit si lutū carbones vel
talia mādūcauerit rōnib' euidentib' ostēdas: z cū de reb'
illis loq̄ris stomachant illas nomines. luctum tñ ipm pro-
posse teneas. Cū sup puluerē infrascriptū in casu isto sū-
me laudat: q accipit cardamomi maioris z minoris: cube-
batū añ. 3. i. zuc. 3. f. fiat puluis: de q p horas duas añ cibū
cū aqua dari iubet. Ego aut cū vino semp exhibeo me su-
per hoc fundās qđ aliq laudat q vini potēs bonū odori-
ferū z pur abundanter bibiti: tales sepe curat passionem.
Cū vō bōi vini pōtici potētis. 3. vi. accipiebat: z ad q̄r-
te ptis p̄sumptionē bibiti p hebdomadā integrā oi ma-
ne in ieiunio suo patiētī exhibebat: z plimos hoc mō cu-
rauit. Cū laet in isto casu item plm si. 3. j. pulueris ruthe
aut mēte sicce aut se. allei vt supra i ieiunio cuz vino dede-
ris. Cū itiq vō nōnulli in casu isto pillulas infrascriptas
plm cōmendat: quaz dosis sit in ieiunio. 3. f. Sed si tamen
credideri eas pgnates nō dabis: z ipe accipit aristologie
longe: z edoarie vto. betōice añ. 3. ii. gari. sal gēme añ. 3. ii.
triū pipez añ. 3. j. myr. electe. 3. i. aloes ad pōd' oīuz: z fiat
magdaliō cū syrupo de absinthio. Vel infrascriptis vtēre
q sup alias coronā i casu isto ponāt. Et ipe accipit masti-
cis. 3. ii. agarici. 3. iii. 3. f. salis gēme. 3. i. aloes. 3. ii. cum
sabba fiat magdalion: de quo cū opus fuerit fiant pillule
q pgnatib' secure dari pnt. Cū vō appetit' ad acria tē-
dat z acetosa a calido: vt dictū est: humore puenit. q quali-
ter sit tā p vomitū qđ p secessum euacuādus te caplm. vii.
docebit: z quali mala cōp̄lo sit remouēda. In nono capi-
tulo modū z ordinē cū oib' id fieri debeat: abundatē repi-
es: z sic de cura tali ad capla illa recurre. Nōtula ca tñ
comesta appetitū remouet hūc: vt aliq auctores referunt
Cū appetit' autē corrupt' ad dulcia z vinctuosa declinā
hūorē mlicū. secū in cā esse arguit: vt supra dictū ē q qua-
liter curādu sit caplm imēdiate p̄cedēs tibi clare mīabit.
Talis. n. hūor nūq; vel magna cū difficultate p vomitū
educit: vel saltē nō sic puenienter sic p secessū luxta affor-
smū 4° p̄ticle. mlicos vō inferi' vehemētius. Cū humore
itaq; euacuato supest solū stomachi discrasia manifestam
corrigere. fac ergo totū regimē ad calidū z hūidū decli-
nare: plus tñ ad hūidū. z sic cibaria oīia mlica vitanda.

De passionibus

erūt: & accuta: vt sunt porri: cepe & allea: legumina omnia: carnes bouine: & maxime felle: vident q̄z lapozes accuti: vt sunt alleata mostarda: vñū bibat optimū: qd̄ si cū aqua buglosse lipharet n̄h̄l supra. Et inter alia infirmū: tuum tenere letū p̄cures. Et ad talē appetitū emēdādū puluere infrascripto n̄h̄l vtili: inueni. q̄ accipit cinamomi elarij. 3. iij. cardamomi maioris & minoris oziū gariofilati ban. albi & ru. esule corticū citri dozonici buglosse melisse an. 3. i. ātuor seminū cōium fridoz. 3. f. limature auris et argenti. 3. i. pelliculaz ventriū gallinaz. 3. ij. fiat puluis: & q̄ntūz zuchari libet mīscē. cui⁹ dosis sit. 3. f. & in ieiunio cum aq̄ melisse vel cuz modico boni vini debet dari: vel de eo accipe. 3. i. & cuz libi. zuc. cum. zuc. pomoz res dolentium facta residētia pte vna: & succi buglosse atq; boraginis an. pte media dissoluat: & p̄fectio fiat in mortellis cui⁹ dosis sit. 3. iij. Ad hunc appetitū nō magnūz cōsequi nocumētūz. q̄re his paucis p̄tētis esse volui. Cūbi autē appetitus ad enormia & fetida fuerit nō facile ē peccantē humorē cognoscere: p̄ datā tñ regulā sp̄ p̄traria appetit: & illo mō ē vt humorē peccantē cognoscas. vtp̄m tñ ad ca^m declinabit. Cū sed quisq; humor ille fuerit s̄m doctrinaz in caplo. vii. supius habitā euacuādus erit siue p̄ vomitū siue p̄ secessum fiat id: sed vbi p̄ vomitū id fieri poterit vtili: multo erit. Fluctores tñ indifferēter hyperapigram in purgādo a putridis corruptis hūorib⁹ stōm sup omnia solutū colaudāt. Et ne dū hūiores illos corruptos educit sed oēm discrasia puenientem ab istis corrigit. Et q̄z q̄nq; p̄ modū elarij: & interdum p̄ formas pillularū sit q̄ libnerit modo vtere. Et si alteratiuis alijs indigebis nono succursum pete ca^o: & in hoc appetit⁹ corrupti cura finitur.

De appetitu canino quid sit & vnde d̄nominatiōē habeat. rviij.

Capitulum.

Ap̄petitus caninus varijs modis ab auctorib⁹ nominatur. Scdm antiquā translationē afforismozū secunda lues appellat: qd̄ idē est qd̄ fames. In noua vō indigētia. Et tam p̄ luem q̄z p̄ indigētiā. y. appetitum caninū intelligit. Cū haly. vero ip̄m fillam vocat. Est enī filla locus qdam in mari: a quo trāsfētes naues sepius absorbent: cuius causa naute voraginē eam appellant. Cum autē appetitū caninūz habēs vorare cibūz videatur haly. eā fillā appellare voluit. Cū Bonus vō Alex. a greco tractū cinorodiosa dicit a cinos qd̄ est canis: & dosis gloria. talia inde appetit⁹ canin⁹ canū noīe appellat: q̄ imoderate appetentes tñ vt sepe sumunt q̄ digerere nequunt vñ p̄ vomitū aut p̄ secessū eū emitti necesse ē: q̄ emissio iterū comedere appetunt: & hec canū esse glia videt. & ob h̄ greci cinorodiosas appellant: & egritudinez cinorodiosam: vñ eā patietes apud eos cinorodosi dicti sunt. Cū hac autem egritudine laborātes tā in q̄titate q̄z in q̄litate seu mō appetēdi excessiue multū se hnt. Cū q̄ntitate qd̄ tā sez p̄tinua q̄z discreta: vt infra patebit: q̄z tales sepe & multum māducāt. Cū Respectu vō q̄litate seu modū appetendi q̄z quidissime zītēse appetūt & voracit māducāt. Et q̄z hec duplex imoderatiō. s̄. s̄m q̄litate & q̄ntitate: seu in mō appetēdi inter domestica aialia solū videt inesse canī: a cane foris talē denotiatiōē accipit. Et ob h̄ ingt Sera. q̄ est egritudo comedēdi: cui⁹ nō satiat mēs: & ē desiderū māgne comestiōis: ac diuerse cū fame absq; satietate. & idem dicit haly. Cū ingt hec egritudo ē imoderati appetit⁹ in q̄ tā patiet auide ac intēse appetit vt hūanā nām excedat in q̄titate tā p̄tinua q̄z discreta voraciter māducās veluti canis nūq; cibo satiat. Et ex his p̄z qd̄ sit appetitus caninus.

De causis extrinsecis & intrinsecis appetit⁹ canini generali. rviij.

Capitulum.

Cause appetitus canini canis ablatiōis appetitus sunt cōtrarietate q̄z plures sint: vt facilius tñ comprehendant in tres istas reducere libet. Cū vñ ē mēbroz supflua resolutio ppter qua mēbra inanita sunt. cuius causa a venis continue attrahunt: vene ab epate

epar a stomacho: & p̄ istos p̄tinne motos: vt supra dictum fuit causat appetitū. Et q̄uis mēbris continue appetitibus cibis offerat: ex isto tñ nō nutritur. vt ingt Gal. non trāsglutit sed bñ digestis nutrit corpus. Existente itaq; mēbroz cōtinua refone materiei: vt dcm est: d̄tinū est appetitus. Cū talis mēbroz resolutiōis duplex pōt esse causa. s̄. extrinseca & intrinseca. Cū extrinseca vt est aeris balnei: & talii supflua caliditas: & hoc potissimū corpib⁹ rare texture accidit: q̄z sunt facile passibilia. Exercitiū item supflūū & maxime horis famis factū vt pēgre p̄ficiscētib⁹ & artificib⁹ cōtinue laboratib⁹ sepe accidit. Supflua q̄z vīgilia: nimia famis toleratiā: disturna tristitia: ac supfluus coitus. Cū intrinsece vō cause esse pōt euacuatiōes superflue siue ab arte siue a natura fiant vt sudores diaforetici. supfluus fluxus vētris q̄cūq; ille fiat: stomachi aut toti⁹ p̄tentiue debilitas. Cū vñ sepe cā sunt cum subito. s̄. vt ingt Alui. veniūt ad comesta. q̄ mēbra non habētia unde restaurēt eis p̄tinne nāle in est desiderū p̄ qd̄ mouētur vt a venis attrahant: & vene successiue ab epate. Et ex tali causa cōtinue fames adest. Cū q̄nto p̄tinētis: quādam ingt Rasis in cura mea habui. cui hyperaz dedi: & venies plimos mire lōgitudinē emittens: liber mansit. Et bonus Alex. q̄uis hoc in caplo de bolismo recitet: hic tñ ad propositū melius faciēs ingt. Scio. n. quādā mulierē multūz & absq; mensura appetentē & digerentem omnia: & nunq; bene secessum vētris fecisse: & dicebat se mordicationem pati in ventre: & capitis dolore sepe habere conquerebat. Accepit catarticū de hyera. facta itaq; purgatione p̄cieit vermē grandē vt haberet in spatio longitudinis cubitos xij. amplī. & postea illā irrationabilē & inanientē appetitiōē amisit: vñ non fuit bolism⁹: sed ille serpens q̄ hec in illa opabat. Cū febres itē vt acute h̄q̄faciētes & p̄lre corpa resoluēt: vt q̄rtana est p̄ca. alie egritudines cronice nonnūq; appetitū caninū inducūt. Et ego quādā nobilē p̄ficā in curā habui qd̄ sine vsq; annū vixit. Et transacto anno primo ad appetitū caninū venit: & p̄ paz ante q̄z aliū mundum adiret: omēs pariter n̄l ad manducandum inuenire vñ caponē & vñ spatulā mōtonis cū suis p̄tinētis manducauit. In egritudinib⁹ itaq; cronice vorax iste appetitus innasceit. Cū supflua itē toti⁹ caliditas sepe appetitū inducit. Et q̄uis Alui. dicat q̄ stōi caliditas hūc appetitū inducit. Intelligēdū est caliditas toti⁹ iuncta simul cum ea: vt manifeste Serap. hec caliditas nō est oris stōi: imo cor poris toti⁹. Et idē ideo q̄ caliditas cū accidit in ore stōi destruit appetitū. Et Alui. hoc p̄siderās ingt: Ille caliditas vt plurimū facit s̄l. Caliditas igit intrinseca facile mēbra resoluūt: & potissimū si in aere intēsa calitas resolutionē faciens fuerit: & vt sepe accidit retentionē debilitās. Et sic patet p̄me cause declaratio. Cū scda causa est in ore stōi humoris accidit abūdātia: vt ē m̄a hegmatica p̄tica i stōi generata: vel aliqui deflura: ac acris melācolia a splene vel alio membro ad stōm ppulsa: vel mā catarralis: vt Alui. inquit. q̄uis id raro fiat. Tales. n. materie in ore stomachi existētes sua p̄ficitate & incisiōe hūiores si q̄ in ore stomachi viscosi fuerint expellūt. & vacuitate quādā seu inanitionē quādā in eo efficiētes titulationē quādā inducūt: p̄ quā. vt ab extra qcquid attrahit appetit⁹ insurgit. Cū tertia cā est oris stōi dominās frigiditas mō stupefactionem nō induxit q̄ ab intēsa aeris friditate sepe accidit: vt per frigida loca iter agentib⁹ plerūq; p̄git. Aut a friditate aq̄ vel cōsiliis: vt piscatorib⁹ & in aquis fridis sepe cōmorantibus accidit: vt exp̄tia in illis sclauis dep̄hēdit q̄ naues a venetijs Haduā trahētes p̄ aquā vtp̄m incedūt: & illi bñ bali q̄cūq; hora māducāt. Frigiditas. n. vt de mēte Alui. dici posse videt eo mō quo humor ponticus appetitū augmētat: q̄os stōi cōstringēdo q̄ in eo est exp̄munt: cuius causa inanit. Et ppter talē inanitionē p̄tinū sit appetit⁹: vt per nūca & frigida loca transeuntib⁹ sepe p̄tingit: vt supra dictum est. Sic appetitus canini cause patent.

De signis demonstratiuis carum appetit' canini. Cap. xix.
 1 Appetit' canini signa carum facile inuestigare velis
 fm ordinē q̄ ille supra descripte sunt incede. **C**Si
 itaq; ab intrinsecis causis mēbroz' resolutio fiat: ex
 qua appetitus caninus pueniat paties: aut astantes te sa-
 tis informabūt. **C**ause vō resolutōis mēbrozum intrin-
 sece leuiter quoq; cognoscitur. Nam si supflue euacuatio-
 nes in causa fuerint scias qd sudores diaforetici p̄cesserūt:
 aut ventris fluxus ab arte siue sponte factus: aut supflus
 sanguinis fluxus: aut cōsimilis. **C**Si aut a debilitate pue-
 niat p̄tentue: scias qd crude egōnis copiosa quantitas ap-
 parebit: que ad sanguinolentaz egestionē qnq; pducet: vt
 Alui. ingt. cuius cā est epatis aut toti cōtētiue debilitas. Et
 qnq; pp cōtētiue stōi debilitatem tale emittit p̄ fecesum
 qle fuit assumptū vt in lenteria fit. **C**Si a vermib' pueni-
 rit p̄ signa pp̄ia deo adiutore inferius describēda cogno-
 sces. **C**Et si se. acute: plix: aut alie egritudines cronice in
 causa fuerint: scias qd ille p̄cesserunt. **C**Supflua totius ac-
 oris stōi caliditas ex cōplexione z tori habitudine cogno-
 scit: z itēsa fit: vt ingt Alui. respectusue cōplexiōis nālis:
 z est vīp̄m natura p̄stricta. **E**t ita signa illius cause appeti-
 tus canini que est mēbrozum resolutio: tibi satis manife-
 stant. **C**Posset tñ statim qs dicere nō est possibile ex iten-
 sa fiti posse semp itensam famē arguere cum cāe itense sitis
 cōtrarie videant: z ecōtra. **N**ā si frigiditas z humiditas fa-
 mem adaugēt z sitim diminuūt: caliditas vō z siccitas sitiz
 adaugēt z famē diminuūt. **C**Sed p̄ aliqli hui' declaratio-
 ne sciendum qd in stō duplex humidū repit: vnus grossum
 solidū quo stōi nālis calor fouetur: aliud aqueū fluidū im-
 b̄bitū: cuius p̄ntia prohibet caloris inflatio substantie stōi
 exiccatio. **S**ed indifferenter oibus in mēbris humidū tale
 exiccationis phibitūz repit. **T**ex qz rōi tale hu' affi-
 milatur humidū rōidū tale humidū appellam'. **S**olidūz
 vō rōi cōparatū calidum dicit: z sic rōidū veruz respectu
 solidi frigidū est z humidum. **E**t vtriusq; istorū per caloris
 actionē accidit p̄sumptio: z p̄ p̄sumptionez humidi grossi
 os stōi in frigidat: ipso nāq; sublato cui' p̄sentia calor sub
 stentatur atq; fouet: necesse est ipsum paucificari q̄statiue
 saltē. si non itensue. z tunc ordine nature ad os stomachi:
 vt supra dictum est melia deferit: ex istis duabus in ore stōi
 fit imp̄ssio z sensata qdā tristitia ad quā appetitus quo ad
 cibum segtur vt calidū z siccū dep̄ditū siue resolutū recu-
 peret: vel saltem tristitia illa sensate imp̄ssionis remoueat.
CEx qbus patet q̄liter ad humidi illius grossi z solidi cō-
 sumptionē sequit sensata in frigidatio: per cui' in frigidatio-
 nē appetit' calidū z siccum. **C**Ad humidi vō rōidū p̄sum-
 ptionē inflatio z exiccatio maxime oris stōi: qz sublata cau-
 sa exiccationē z inflatiōem phibētē isurgit exiccatio z in-
 flatio sensata: cui' cā stomachus mouet nāliter ad aliquid
 appetendum. quo talis tristitia ex assumptione illi' humidū
 rōidū remoueat: z hec per fridum qd loco resoluti rōis re-
 ponas qd z humidū tale appetit' potum appellam'. **C**Ex
 qbus patet quare auctores famez calidi z siccū z sitim fridi
 z humidū appetitum appellāt: vt Ari. ij. de anima. **C**Et ex
 his elici causa potest quare ex causis resoluētibus aliq̄ sa-
 mem citius incurrunt: tarde vō sitim: z aliq̄ econtra: qz stat
 qd abundant' sit humidū rōidum corpulentuz grossum: z
 adhuc erit sue resolutiōi magis ineptuz: tunc resoluūt humi-
 dum illud grossum pp ei' facilitatē z etiā respectu sui. s. pp
 ipsum esse resolutiōi magis obediēs qd humidū rōidum
 resoluat: z p̄ p̄ns citius famē icurrūt qd sitim: in alio vō in q
 humidum grossum erit abundātū: z rōidum paucū citi' re-
 soluet: z per p̄ns citius sitim incurrūt qd famem. **C**Ex qui-
 bus manifeste p̄z quali in appetitu canino stat ex resone
 mēbroz' a supflua calitate causata famez fieri vltra mēsurā
 intensam: z nō ita itensam sitim: qz vltia suā nālitatē sit
 intensior: qz in casu nro multo plus de humido corpulēto
 resoluūt proportionabil' qd de rōido: z sic iste intensiorem
 multo famem incurrūt qd sitim: respectu tñ sue nālis cōple-

xionis etiā sitis intēdit: z hoc ē qd voluit Alui. cū dixit qd
 caliditas ad quā segtur mēbroz' resolutio cognoscit ex in-
 tensa fiti. **S**cda vō appetit' canini cā est humor acidus
 abundās in stō qd ex pauca fiti: vt ingt Alui. z ex multitudi-
 ne egestionū cognoscit: qz accida erit eructuatio z acredo
 z acetositas in ore dētes stupefaciens interdū sentit: z si
 paties famē illā tolerauerit nocumētum incurrit. **C**Et si a
 splene vel ab alio mēbro humor ad os stōi appetitū cani-
 num facies p̄fluat. **S**igna debilitatis splenis vel alterius
 mēbri mandatis tibi hoc manifestabūt in p̄mis caplis p̄-
 quirēda. **C**Frigiditas oris stōi dñans z appetitū caninum
 efficiēs qd ab extrinseco puenit astantiū vel patientis nar-
 ratione dependit: cū quo sitis paucitas aderit z pp indi-
 gestionē feces multe: qz paz assumpti cibi trāsīt ad epar.
Et quia p̄pter indegestionē plurime v̄tositates generā-
 tur v̄tositates multiplicatur: cui' causa stōi sentit inanitiō.
Et sic habes signa appetitus canini.

De eo quid ex appetitu canino pronosticari debemus
 Capitulum. xx.

a **A**p̄petitus canin' vt supra patuit est oris stomachi
 passio: z cum ois talis sit molesta quilibet appetit'
 caninus periculo subiacer: vnde halyabbas: passio ingt
 que in ore stomachi fit dura z molestissima fit propter cor-
 dis vicinitatē atq; cerebri societate si appetitus caninus a
 tali tēpore durauerit: cum corpus nō nutriatur ad extenu-
 ationē veniat necesse est. **U**nde Alui. p̄ma p̄mi caplo d cō-
 plexionib'. **L**um malo ingt desiderio qd est pp p̄uariōem
 digestiōis nō puenit isphibz. i. cum bona digōe nutrimen-
 tum. **C**Appetit' itē canin' ad bolissimum z ad subeth z ad
 mortē infirmuz sepe deducit: vt Alui. 13. tertij caplo p̄mo.
CEt p̄mi cā est qd si appetit' canin' p̄tinuet sunt idigōes
 plime: qz cā flā viscosum abūde multiplicat z oris stōi ad
 herēs ei' sensum stupefacit: pp qd virtus appetitiua obtu-
 sa debilitat. **E**t ex q mēbra sunt inanita z attrahūt a v̄is:
 z vene ab epate: z epar a stō cum os stōi p̄pter obtusiōnez
 atq; stupefactionē suā inanitiōnē nō p̄cipiat appetit' non
 causatur: z illo modo fit bolissim': vt inferi' patebit. **C**Et
 ex hoc posset vere fieri stupor: palefis: z talia vt p̄z. **C**Su-
 beth vō sita vapore ab illo flāte eleuato z ad cerebri con-
 tinue euaporato. **C**Adors vō qnq; ad appetitum caninū
 segtur: qz p̄pter ipm bolissimus sepe fit: ex quo sepe fames
 sincopalis causatur: ad quā sepe mors segtur vt infra in p̄-
 mo caplo deo dante declarabo: z sic determinata cā patet.
CRusus in appetitu canino multa flāta multiplicantur
 quare paties in egritudies qd ab ipso veniunt leuiter icur-
 rit: z p̄cipue in lenteriam cazefiā: idropē maxime sicca: z
 ad hunc modū de alijs. **E**ructuatio ingt haly. in appetitu
 canino signū bonū existit. intellige vbi ipa a friditate cum
 mā vel sine: aut debilitate p̄tētiue puenit. tunc. n. signū
 est cibū aliq̄ntulū in stō morā fecisse z digōem aliquā re-
 cepisse. z sic habes qd ex appetitu canio p̄noscicare hēas.

De cura appetit' canini q̄ctiq; cā pueniat. Cap. xxj.

a **A**p̄petit' canini curā recte z expedite si deueni-
 re volueris erit fm carū p̄missum ordinē procedē-
 dum. **P**rima qdē causa fuit mēbroz' supflua resolu-
 tio: que si ab extrinsecis causis puenit: eas ad contrari-
 um reduces: de hunc ad corporis restaurationē: prout te
 infra docebo deuenies. **S**ed vbi illorum mēbroz' resolu-
 tio ab intrinseca causa fiet ordine quo descripte sunt pro-
 cedere libet. **C**Quaz p̄ma sudores fuerunt diaforetici p̄-
 quaz cura est supflua humorū euacuatio: cutis isphistatio:
 z pozoz cōstipatio: z sic q̄ntū ad sex rez nō nāliū regimen
 paz de cibo sepe def: recēs caro porcina puenit z agnina:
 bouina: ceruina: z siles dure digōnis carnes magis affate
 qd elixate. **C**Itē lenticle: fabe: z alioz leguminū substantie
 ac ferclā cū azyma pasta facta rissū coctū triticū miliū z fra-
 ctū z p̄actū. **C**Et ex piscib' viscosi oēs vt anguille tēche z
 filia: z affi poti' qd elixi: sit vi' grossū nō p̄dictū: z si cū aq̄

De passionibus

ferrata liphares pualeret. **C**Si panis azim⁹ cū aq̄ ferrata pinatus: z si esset biscocr⁹: adhuc esset meli⁹. **C**Paties in aere frigidissimo colloceat: q̄ si fieri poterit p̄ vētū septētrio nale euentet. **C**Et q̄uis ex istis aliqua appetitū adaugeat caninū: sudor tñ qui est h̄mōi mēbroz resolutionis cā remanet. **C**Et iō q̄tū ad medicinalia erit h̄mōi colericus subtilis: digerendus: euandus q̄: cū sudor sit aquositas sanguis: cui admixtū pus colericū est. **C**Syrupū igitur hūc dabis qui accipit mire citonior sine sp̄bus. 3. ij. syrupi de myrtho. 3. i. h̄. aq̄ ros. aq̄ plātaginis aī. 3. li. h̄. cū sanda. ru. aro. matizādo p̄ duab⁹ vicib⁹ clarificet. **C**Uel aquar loco de coctiois infra scripte pones que accipit ro. ru. cupulaz glādiū balaustrari ordi vstulati portulace plātagis aī. 3. li. h̄. luluaba nūero. xij. san. ru. se. ros. se. plātagis portulace aī. 3. li. fiat decoctio qua supra scriptaz loco aq̄z vt̄re. Syrupū ad mīn⁹ q̄tuo: vicib⁹ dabis. **C**Et de h̄ic portione infra scripta dabis. Que accipit corticū mirabolanoz citrinor. 3. i. corticū mirabol. chebulor. 3. i. h̄. simul cū tribus aut q̄tuor depilatis amigdalīs cōquassent z in aqua endiuit in qua per p̄us aliquē passule fuerint p̄bullite infundant oīmissis xij. h̄ois in infusioe fiat fortis exp̄ssio: cū qua misce pulueris reubarbari electi. 3. li. j. squinanti gra. iii. syrupi ros. cōfecti. 3. i. z fiat potus quē ante diē sine alia custodia dabis. **C**Udumore euacuato mane z sero spinā ex ceroto sandali no pungas. **C**Uel ex vnguēto infra scripto: qd accipit olei ros. 3. h̄. olei myrthor sandal. ru. succi plātaginis pulueris masticis ro. ru. bistorte: acacie p̄poquistidos boliar. sanguinis dia. aī. 3. h̄. tere parū: z fiat vnguētū. **C**Ante pastū per horā diacitonie sine sp̄bus ad quātitatē castanee p̄bebe. Aut tria sandal. bolū vnum. Sudoris cā remissa resolutio mēbroz remittet: z per idē appetitus ille canin⁹. **C**Si vō ppter fluxū mēstruor emoroydarū vētris vel quē libuerit libuerit aliū modū resolutio mēbroz fiat p̄scripta cura erit cōueniens: dūmodo vētris fluxus ab opulatioe nō prone. niat. Ille. n. aliter curāndus esset: vt in cōmētario de fluxibus ordinate posui. in quo oīum fluxū curā planaz inuenies. z in talī restrictioe tibi sit cura. **M**ā vt ingt Alui. si vētres eoz fuerint vehemētis mollificatiois tunc eas retine. **M**ā in retentioe eaz est cura fortis hui⁹ egritudinis. Et idē q̄nto cōtinentis q̄m ingt **R**asis: solutio illa p̄bet augmentū minus. appetitū vō canino erit retinēda. z in hoc casu lac plurimū cum fluuiālib⁹ lapidibus decoctū cōmendatur. **C**Ualet insuper cura talis vbi appetitus caninus a debilitate cōtēstus pueniat modo illa a sup̄flua caliditate fuerit. Et si a frigiditate z humiditate nervos stupefaciēte seu a frigiditate z humiditate musculos relaxāte pueniat euacuandus esset humor: alteranda cōp̄so z totū ad calidū z siccū regimē pmutandū qd qualiter sciendū sit in cōmētario de egritudinibus capitis tractatu de palest⁹ z supore totū regimē taz medicinaliū q̄z nō naturalī rerū ad plēnū inuenies. **C**Uermes aut in cā si fuerint in p̄posito capitulo curā quere. **C**Uerū in casu isto oēs auctores ierā dictā su mere cōmendat: tū qz bon⁹ Alexā. z dñs **R**asis mire longitūdinis vermes eduxisse referūt vt supra in causis dictum est. **S**i aut se. vel quēvis alie egritudines cronice in cā fuerint que mēbroz resolutionē illā effecerint p̄ quā appetit⁹ canin⁹ secutus est: z pauculus paties conualescētis regimine regēdus sit vt prime cāe appetitus canini cura absoluat aliq̄ p̄ticulari dicēdū esset. **C**Ubi ergo caliditas illa cā fuerit aer calidus subtilis ac luminosus vitāndus erit ira: ingens gaudiū: sollicitudo nimia: coit⁹ exercitiū fricatio: nes: nimia famis tolerātia: ac oēs sup̄flue eūones: his plurimi z cōstantis nutrimenti danda sunt cibaria grossa atqz viscosa. **I**n quo casu laudat rīluz cū butyro coctū z zucharo aspluz atqz recētes pisces z vinctuosa cibaria: z ne stōus istis grauet z cōuenient⁹ digeri possit potius cibaria vel quinqz in die vicib⁹ q̄z duabus vicib⁹ offerēdus erit qd actū q̄z potētia calidus euandus est: accidus quoqz atqz ponticus lactuca q̄z cucumeres atqz cucurbita hec conue

niūt. Et a pprietate quadā portulaca. Et in his p̄me cause appetit⁹ canini cura finit: de quo sic breuiter p̄transui: qz illaz cāz cura p̄m illarū exigētia est in p̄mis caplis ingrenda. **S**cda cā supi⁹ nuerata fuerunt h̄iores frigidī accidī in ore stōi abūdantia. **I**n quo casu frigidus aer euandus est: s̄ exercitiū tpatū leues fricatioes: somn⁹ aliquātulū solito lōgior: z aie accidētia moderate cōmēdant. **C**Sz in exhibitioe vini iter eos diuersitas repit aliq̄. **B**ali. vero exp̄sse voluit nō eē vinū in ieiunio sumendū. Sz supra pinguis cibaria siue nāliter siue artificialit⁹ vinctuosa siue sepōsa: ita qz p̄m illa fridus aer alteret z coagulent. Et rō dicti **B**ali. est: qz vinū sup̄ cibaria pinguis datū diut⁹ retinet in stō z supra alios cibos nauigādo in ore stōi suā calitatē meli⁹ ip̄mit. Et iō rasis in q̄nto p̄tinetis: ante potū ingt de cibario de vinctuoso sipticitate carēt: demū pota de vino eo q̄n subleuat inde ad os stōi facili⁹ attingit: z p̄ talia applanabit os ei⁹ qd exasperatū erat z corrugatū: cui⁹ cā appetit⁹ augebat. **C**Alui. vō vinū purū in potu dari v̄e iubet in q̄ nō sit acetositas neqz p̄ticitas oīno: qz vt igt ip̄m sanat ab eis sumptū in potu. Et tale factū i ieiunio. p̄ hoc. n. bon⁹ Alui. voluit qz hoc fieri d̄z q̄n pauci humores crudi sunt i stō de relictis: qui p̄ nām vel p̄ artē euati diut⁹ fuerint: z cū hoc qz paties nervos fortes z cerebrū potēs habuerit: atqz sensus aliquālt obtusos. **I**n h̄. n. casu vinū potēs in ieiunio datū maxie puenit: z stōm calefacit: z ad illius pauci h̄iores de relictis p̄sumptionē suat: nec tūc ex eo cerebrū ledit. **I**sto tñ casu excepto vinū d̄z post cibariū vinctuosū sp̄ exhiberi: vt **B**ali. in l̄ra voluit. **C**Ex qb⁹ auctoz istoz p̄cordia p̄z. in isto q̄z casu nōnulli calidū aliq̄ fridū z aliq̄ tepidū vinūz darī iubēt: qd diuersis respectib⁹. **M**āz a morbo idicatione sumpta tepidū sp̄ exhiberi: qz stōm mollificādo relaxat q̄ ē satis ad appetit⁹ d̄minutionē cā potēs. Sz vbi talis appetit⁹ ex debilitate p̄tēre ex friditate z hūiditate pueniēre fiat erit sp̄ vinū calin exhibēdū. **L**ā vō vini fridī est: qz vinū fridū eos magis terret. Et q̄uis magis cibaria multa i casu h̄ laudabiliora repiant: vinū tñ ab oib⁹ auctorib⁹ sup̄latiue cōmēdāt. **A**deo l̄ypo. por⁹ indigētia soluit. **Q**d tripli ci sit rōne. p̄mo qz de vino in maria quātitate sumi pōt. secūdo qz iter cetera ē maxie cōp̄tonis frigide q̄maxime alteratiū. tertio qz multū nutrit z in replendo multū satiat. **C**Ex qb⁹ p̄z inter cetera maxie pueniēre. d̄z. n. vinū tale potēs esse atqz dulce nisi flux⁹ vētris sup̄flus ad esset. ip̄m. n. adaugeret: z flux⁹ appetitū: vt supra patuit: adest i casu illo p̄stāt: vt ad aliq̄le acerbitatē declinet. nec in casu isto velut qdā equoce medici facias q̄ quālibet abūdantē egestio nē vētris fluxū vocāt z male. **M**ā in casu n̄ro pp̄ sup̄fluum comestione abundātes sunt egestioes: nec id tñ in cā fluxus ponit d̄z. Quare vinū dulce atqz potēs erit exhibēdū z nō ad acerbitatē declinans cum tale appetitūz adaugeat. **C**Auctores n̄ri in casu illo vinctuosa cibaria cōmendāt: z maxie ex pinguedine galline z butyro facta: p̄ que cibaria oīa factiolētia z sepōsa intelligi volūt. **T**alia. n. nauseatina sunt z facile in stō leuigātia z leuiter inflāmant: q̄re sua caliditate suā malā q̄litate vel p̄z potēter alterāt: z p̄ h̄ maxie pueniūt. **C**Et qz humor iste fridus q̄ appetit⁹ canini sp̄m h̄ac inducit iterdū est flā iterdū mlia. Si flā z ip̄m digere re z educere volueris fac. pur. vij. caplm supra te docet. Et si mlia ca^m. xv. qz nō multa app̄ximāda ab extra veniūt: vt fomētationes: vinctioes: z empla. de qbus. xj. ca^m copiatibi dabit. **C**De cōfectioibus vero puluerib⁹ syrupis z decoctionibus decimū. **C**U si cerebrū: splen aut aliud mēbū i cā fuerit in p̄mis caplis curā q̄re. Et sic h̄es scde cāe appetitū inducētis curā. **T**ertia vō est oris stōi dñans frigiditas: p̄ cui⁹ cura totū sex rerū nō nālū regimē ad calin fac d̄clinet. **Q**uantū vō ad medicinalia. x. z. xj. caplm q̄re vbi pulueres: cōfectiones: syrupos: decoctioes: fomētationes: vinctioes: z ep̄la: adiuuantes necessaria. Et i his appetit⁹ canini cura finit. nā pauci h̄ac passionē incurrūt: z sic rāri nobis se offerūt: p̄ qb⁹ curādis hec pauca dca sufficiūt.

De bolismo quid sit: et que sint eius cause. Cap. xxiij.
 Sciendum quod bolismus boli fames interpretatur. Secundum
 vero aliquos bonis fames. Et hi magis antiquo et di-
 cta sequuntur. **Ubi** A. Bolismus inquit est fames vaccia.
 In eius autem dispositioe quia membra inanita sunt et nutri-
 mento carentia: ut infra melius declarabo a venis sugunt.
 Vene autem a sto et ubi se repletur inueniat: et eius os fuerit
 stupida tale inanitione non percipiet: vel ita debilitetur quod
 ex vno bolo satiatur. vñ Ras. v. continentis bolism inquit
 est fames imoderata membrorum cum appetitu cessatioe. Et
 ideo voluit Aui. Eū inquit bolism est fames membrorum cum
 satietate stōi p satietate stōi nō intellexit stōi saturitate: ga-
 stat esse bolismū z stōm inanitū: ubi os stomachi stupidū
 fuerit: z p hoc suā inanitionē plus nō percipit qd si esset satia-
 tus. **Ex** quibus oibus patet quod bolism est membrorum inanitione
 cui qdā diminuta oris stōi sensatioe p quā suā inanitione
 tepide paties vno bolo satiatur. **Ex** qd vltiori p ad bolism
 smū causandū duo fore necessaria. Primum est membrorum ina-
 nitione. 2° oris stōi debilis sensatio. **Cā** pūm sunt appe-
 titus canini a resolutione membrorum pueniētis cāe sup^{er} enar-
 rate. Scdū vñ cā eē p stōi cū inanitione aliorū membrorum re-
 plēto aut friditas cū mā vel sine. Cōgigit iterdū calitatem
 supflūā soli stōi dñari pp quā humiditatem ppinquorū vel
 aliqū membrorum ad se trahet membrum inanitis manētibus seip-
 sum replet: cui cā appetit nō insurgit z isto mō fit bolis-
 mus. **Cā** autē frigida propelli pta cerebro: aut a sple-
 ne: aut a membrorum alio: vel pōt in ipso gñari: ut in appeti-
 tu canino fit plerūq. **Mā** pp indigōnez in stōi flā grossū vi-
 scosum plm gñatur: qd in ore stōi adherēs ei sensus obrū-
 dit: z ex cōtinuata infridatione ei sensatiois fit stupefactio.
 Iō licz membra inanita a venis attrahāt: vene a stō sugant
 stōm illā sensationē nō sentit: z pp hec desiderii aiatum
 seu appetitū cessat. **C** frigiditas vñ sine mā stupefactioez
 inducit: z b sepe iter agētibus accidit: qd pp friditatez os
 stōi inspissat. cui cā lōgitudinales villi ad attrahendū sunt
 inepti: cū q friditas illa q in membris exteriorib^{us} repit exp-
 mit: z ad stōm impellēs ipm replet membris alijs inanitis
 remanētibus: z ob h nō appetit. z pp suā repletionem statim
 ex assumpto satiatur. **C** Ari. vñ. viij. pble. pblematicē qnto
 inquit. hoies in frigiditate z hyeme plus bolismū pati qd
 in estate col^{ore}. cām esse dicit frigiditatem q diminutā efficiēs
 caliditatem nō pōt tñ cibū immutare q membrum sufficiat: z
 isto mō bolism catur: z membra rarefūt. **Et** h intelligendū
 in corpibus debilib^{us} calor: qz in robustis ventres vere z
 hyeme calidissimi sunt nā: dō de cibo plus imutāt qz i esta-
 te. Sed debiliū calor diminuit: z de eis rō Ari. intelligitur.
 pōt etiā in robustis intelligi: qz posset tandū a frido aere
 robustus alterari qd bolism in eo fieret. **Ite** Aui. z alij au-
 ctiores p loca inquit frigida iter agētibus bolismus accidit.
C Aui. itē Ari. caliditate posse esse bolism cām. **Mā** diffu-
 sa in membris dispa eozū humiditatez dissoluit: q si in loco
 digois cōfluxerit digerit z membra nutrit z tūc bolism nō
 catur. **C** Et si ad membra fluat anhelit in eis vocis diminu-
 tiones efficit. **Ad** stōm vñ si fluat z in villis imbibatur qzuis
 membra inanita sunt z attrahāt: vt supra dictū ē. stōm tñ pp
 suā repletionem nō appetit. z illo mō catur bolism. **C** Et
 hoc idē medicina solutiua bolism sepe catur. s. qñ ad stōz
 medicina attrahit mām: q pp virtutis expulsiue debilita-
 te vel cām aliā nō euacuatur. **C** Opilatio pte rea int epar
 et stōm bolismū efficere pōt: qz nō fit attractio tūc ab ore
 stōi: nec appetit ex pñti. **C** Si qd pscripta z auctoz dicta
 bñ notauerit bolismū a friditate frequēter venire pcpit
 a frigiditate exteriori frequēti q interiori: z iterū sine mā
 q cum mā. **Et** sic patet qd fit bolism: z que ei sint cause.
De signis demonstratiuis pñsticis bolismi. Cap. xxiij.
 Emōstratiua signa bolismi ex appetitus canini si-
 gnis tibi satis fient manifesta: q supra caplo decio
 nono qreda erunt: sed opilatiois signa suo loco di-
 centur. Quantū ad pronostica. Si bolismus per tempus

notabile durauerit ad marasmonez patientē deducet pro-
 pter corpis ac spūs resolutionē ad sincopum. **C** Bolismus
 quoqz ipse duob^{us} in casib^{us} in fluxum ventris terminatur.
 Primo si a mala cōplexioe cum mā lubricare faciete cau-
 setur. Scdō qz si diu durat pteitua virtus debilitatur: z in
 tñ p sepe q fluxus ventris ad ipm segtur. **C** Bolism in-
 sup ab exteriori friditate cātus velocis sepe atqz faciliū est
 cur. Ari. allato pblemate: a friditate tñ interiori difficil. z
 p b tā demfatiua qz pñstica sig bolismi tibi fiet māifesta.
De cura bolismi in generali. Caplm. xxiij.

Ulc passioni cōmuniter duplex cura solet assigna-
 ri vñ. s. z ppria. **C** Quantū ad vniuersalē voluit
 Sera. z bon^{us} Aui. q in cura ista hec cōueniunt q
 in cura appetitus canini decripta sunt: tā. s. ex pte regimi-
 nis ex rerum nō naturalū qz medicinalū: z sic cibaria z
 alias omnes res nō naturales odouferas plurimū cōmen-
 dat. Quorū doctrinā in octauo caplo quere. id. n. tibi i oi-
 bus ad h ppositū faciēdis abūde deserviet. Quā vñ ad
 medicinalia si cola qzuis raro aut flā in cā fuerit q digōe
 z etione indigent: caplm. vii. supra require. **C** Et si melan-
 colia bolismū effecerit p eius digōe atqz euacuatione: ad
 xv. caplm vade. **C** In hoc tamē casu tria sunt in exhibitio-
 ne solutiouum attendenda. **P**rimo cum eis erunt cor-
 dialia atqz aromatica cōmiscenda: qz talia stōm pfortant.
C 2° siptica. qz vt patet stōm quoqz multū confortāt. nāz
 relaxatiua appetitū multum deieciūt. **C** Et tertio pp virtu-
 tis debilitatē in pua dāda sunt quātitate. **C** Et vt genera-
 lem curā deinceps absolua si mala cūplexio siue frigida
 siue calida corrigēda sit: mōm: z cū qbus hec fiet sepi^{us} ad-
 inuenies. In causa igitur calida plures confectioes: s. ruz-
 pos decoctiones in caplo nono appropriatas inuenies:
 z in frigida vñ in caplo. x. Et qzū ad fōmetatiōes: vñctio-
 nes z emplā: in vtraqz causa puenientia ca^{sa}. xi. te illa do-
 cebit. **C** Quā autē opilatio sit curanda pluribus in locis
 illud inuenies z maxime in egritudine pparis z fluxibus
 ab opilatioe causatis: ad q recursum habere tibi opus est
 z cū caplis pāctis ad hoc ppositū necessaria habēda de-
 scripta sint: hic illa replicare supflūū vñsum ē: z in his vñs
 cura finitur. **C** Quā ad curā magis appropriatā laudat A-
 uicē. panē assūm: qz. s. est magis stōi cōfortatiuus in bono
 vño aromatico: debili tñ infusum z camphora aspersum.
In frigida vñ panē vñtū z vño potenti siptico odorifero
 infusum in galia aut xilo aloes aspsūm: in loco panis assū
 plurimi biscocci accipiūt. **C** Uex qz bolism a cā stupefa-
 ctie nō sepe puenit. **L**audat Aui. vt man^{us} z pedes fortit-
 ligent: z a somno phibeat: z cuz reb^{us} acutis pungant tāt
 vt doleāt: z cū subtili vīrga pcutiant. **Et** p ista nihil aliud
 voluit Aui. nisi q ligature fiant doloris: z cū mollibus vīr-
 gis pcutiant: z aliq acute res vt acus cāne subtilitate: z ta-
 lia sub vnguib^{us} infigant: qz talia sopitā virtutē mirabiliter
 excitāt. in h qz casu cor atqz testiculi ex epithimatis z vñ
 guētis tā actu qz potētia calidis epithimare iubeas: pluri-
 mūqz sopitā virtutē euigilāt. **Et** in h loco bolismi cura finit.
De lipothomia que dicitur fames sincopalis: z de cu-
 ra eius. Caplm. xxv.

Appetitū nō naturalū aliqñ sinez imponere: de
 sincopali fame aliud dicendū restabat: quā lippo-
 thomia vel malā stōi famē: vel famē sincopalez an-
 tiqui appellare pñuerunt: z ab accidētī quidā talia no-
 mina imposuerunt. **Et** quia tam ad bolismū qz appetitū
 caninum lipothomia interdū sincopalis consequitur. **C** Lau-
 sa autē est stōi debilitas: q ab oris stōi sensibilitate causatur.
Ideo quidā famē sincopalē oris stōi debilitatē dicit: que
 tñ ad bolismū frequēti segtur ppter spūitū. s. resolutionēz
 nimia: ad quā vt Aui. inqt: cordis infrigidatio segt: z suc-
 cessiue sincopis. aut pmo qz est cordi ppinqu^{us}. scdō qz ve-
 locioris ē sensus. **Et** 3° qz collectio hūoz nimia. **C** Cum
 igit in fame hūiores corrupti ad ipm stōm cōfluāt: qz tole-
 ratia famis putridis hūozib^{us} replet stōm: vt Aui. c. tertia

De passionibus

pmi pp ei⁹ sensus vehemētia qñctūq; leuē pūctionē qd cū
q; parū nocumētū facile pñt. Et cū sit cordi ppinquus
tale nocumētum sibi facile cōicat: ideo fit lipothomia vel
sincopis: p hāc facillē stomachi nocumētū ad cor cōicati
onē os stōi antiq vt sepe dicū ē p cordiū vocauerūt. Cū
tēsa q; mēbroz aut stōi caliditas huius famis sincopalio
cā esse pōt. nā pp ipm velox fit virtutis resolutio. z nūq
tū eidē cib⁹ offerat: q vīr⁹ ipa resocillet z calitas illa alī
qualiter remittat grāde nocumētū pñt: z illd cordi cōi
cans lipothomia aut sincopim inducit. Jō Anī. famē sin
copale appellat. z qnto pñtētis Ras. sincopim famelicam
appellat. Et in summa cā ei⁹ ē stōi debilitas: q tūc p spīritū
paucitatē z paucā tporz resolutionē cadūt i sincopim: aut
ei⁹ intēsa calitas eo mō. f. q in appetitū canio de resolutio
ne mēbroz a supflua calitate cāta dicebat. Et cum in boli
smo vt in solone sui pblematis declarat Ari. q si cola cū
tali caliditate cōiungat colericis maxime accidit. Et in q
dā singulari plato quē deo duce curauit ptingebat ad stōm
effusa colera euz vehemēter mordicabat. Cui⁹ cā intēsus
comedendi appetit⁹ insurgebat: z nūq statim ei cib⁹ obla
tus fuisset: lipothomia z sincopis sepi⁹ incurrēbat. Lōsiles
nāq; cibo paucō pñtē sūt: q cito pp illā intēsam caliditatē
digerit: cui⁹ cā famē frequēter incurrūt: iō in talib⁹ est cito
pueniēdū. Cū q; uis p dīctē cāe tāq; potissime sint ab au
ctorib⁹ expse: nihilomin⁹ famis sincopalio cām p signa i
caplis illoz descripta cognosces z pñstica. Jtē z curam
ad q vbi op⁹ sit recurre. Cū q; platū illum glannis pluri
mis hāc passionē passus ē pfecte curauit succicte hic curaz
illā inscribere libet. Cū ipm cū infrascripto elario ab
lpa cola bñ mīdū tenebā: qd accipit pruna q libet: z i aq
decoquant: pistentur postea: pasta illā mūdā reserua: de
hinc accipe vīo. scolopendrie came dros floz bozaginis
buglosse lupilloz cuscute capif. vene. sticados añ. J. j.
qñtuor seminz fridoz cōiū. J. j. corticū radicū capparoz
acori añ. J. f. llgritte passulaz añ. J. vi. sebesten nūero. xii.
squinati assari añ. J. ii. spice. J. f. polipodij sene añ. J. i. con
quassent. z in aq vbi decocta sūt pruna bulliāt: z cū qñ co
cta fuerit addat epiphimi. J. i. z solū vna bullitiōe bulliāt.
et vt hec decoctio sit magis vīuosa nō mltū aq ponatur:
cū q leuiss expsio pōt fieri i facto accipe corticū mirabo
lanoz añ. J. f. tamaridoz añ. J. i. in fundant i modico deco
ctiōis suprascripte: z p horaz. xii. in infusiōe dimissis for
tis fiat expsio quā reserua. rurb. R. cassie bñ pinguis. J.
viii. vel mane sine li. i. f. z erit magis delicatū: q cū tā mo
dico decoctiōis suprascripte qñ fieri possit extrahat. Cū
mo vō accipe suchari al. J. x. z puluerizatū cū istis misce
cū qb⁹ pone paste prunoz lib. i. z expsionē mirabolanoz
atq; tamaridoz: z oia simul mixturata stēt sup lētū ignem
q ad electuarij formā deueniant. z cū incipit infrigidari
addantur pulueres infrascripti. Accipe san. ru. z al. ro. ru.
spodij dragagati sticados se. peonie añ. J. j. cinamomi. J. iiii.
deinde totū pōdēret z p qñbet vñcia spī⁹ eluarij addant
grana. vi. z vsui reseruet. cui⁹ dosi sit. J. f. in auroza. nec
est alia fieda custodia: sm tñ corpis dīspōem dosi pōt au
geri z minui: z pōt dari bis in mēse vel vicib⁹ plurib⁹ put
necessitas erigit. Cūterduz vō stō vacuo coctlear vnum
granoz pomū granatū medie dulcedinis exhibebam: qz il
lius colere furore potēter remittebat. Vel bolos tres de in
frascripta supā cūz infrascripto puluere aspsa sumebat: q
accipit cinamomi electi. J. iiii. pelliculaz vērū gallinarū
preparataz. J. f. limatura calibis pluries in aceto bullit. J.
ii. galage. J. j. granoz paradisi macis cardamomi añ. J. f.
coralloz rubeo. subtilissime tritoz. se. coriādrozū ppara
tozū ro. rube. añ. J. ij. de sucharo vō tñ qd gustui gratum
fiet. adde aliquādo de vīno illi⁹ iuppe bibat z interdū ni
hill. Cūq; i cōcilio pñstebat: ne lipotomia vel sincopis
ipm dephenderet de altera pfectionū semp i mantica de
ferebat. Et cū pmū in ore stomachi pūctionē aliquā p
sentiret de sui cōfectiōe sumebat: que accipit pulpe capo

num. J. vi. suchari albi lib. i. incorporētur simul in mo
tario aq ro. paz addendo: z tñ sup lentuz ignē bulliat: qd
per bolos cōmode incidi possit: cum quo postea misce pi
nearum pparatarū cum cultello incisarū. J. vj. cinamomi
electi z cū cultello incisi. J. f. fragmētōz lapidū pcioloz
J. j. coral. rubeo. J. ii. margaritarū. J. i. f. z fiat cōfectio in
morsellis. Cūterduz vtebat infrascripta: que accipit
amigdalārū dulciū pparatarū. J. ii. pinearū. J. iiii. zuccha
ri albi puluerizati. J. viii. z cum. J. iiii. aqua rosa. omnia in
mortario simul incorporētur: z sup lentum ignē z clarum
cōmifecdo tādiū tene q incidi cōmede possit: z cum inci
pit infrigidari addatur cinamomi cum cultello incisi. J. f.
coral. rubeo. seminis coriādrozū pparatorum ro. rube. añ.
J. ii. cōfectio fiat in morsellis grossis satis. Et cum isto re
gimine ille bonus religiosus infra annū ab isto suo acci
denti liber fact⁹ est. Q. si aliquis tibi cām habēs similem
occurrat si libuerit simili modo curare poteris. Et in hoc
nō naturalium appetitū cura finitur.

De siti nāli nō nāli z preter nām.

Cap. xxvi.

Il corpe nostro vt supra caplo quarto dictū ē du
plex humidū reperit: vñū grossum solidū quo na
turalis mēbrozū calor fouet: z continue per ipm re
soluitur. z ad naturalē resolutionē segtur caloris dimi
nūtiō: in quāto saltē. Cūq; restauratio p simile fiat z resolu
tum siue diminutū calidū fuerit restauras calidū sit opoz
tet. Et cum rei solide citius attribuat talis res solida ple
runq; sub noie siccitatis appellat. z hec est cā quare dicit
Aristo. famē calidi z siccī fore appetitū: nō voluit tñ p hoc
appetitū esse ad calidū per remotionē alicui⁹ frigiditatis
per resolutionē illā inducere: quia nullus tunc positue fa
cit gradus frigiditatis inductus: sed appetit solidum soli
da res grossa q est caloris naturalis pabulum. z p hoc re
stauratio caloris naturalis in quāto fami attribuit. Cū
nd est humidūz subtile roidū cuius pñtia caloris natu
ralis inflāmatio atq; mēbroz exiccatio phibet. Ad illū
us vō resolutionē qd in ore stomachi residet: quedam cau
satur tristis sensatio: per quā ad restaurādū de pñto simi
le appetit⁹ insurgit quē sitim appellam⁹. Cūq; id humidūz
roidū fluidū fuerit p eius restauratiōe fluida res appeti
tur. Et cū illi⁹ humidūz roidū resolutionē cōsequat⁹: calor ex
acuitur z intendit⁹: cum siccitas sit lima caloris. vnde p
refrigerio illi⁹ frigidū tunc appetit. Cū qb⁹ patet quā
re appetitus q est sitis ad humidū z siccū surgit. Jō Aris
t. sitis ingt est appetit⁹ frigidū z humidū. p hoc eni voluit q
sitis appetit⁹ sit ad frigidū p aliquē gradū caloris positue
per resolutionē illi⁹ humidūz roidū ori stomachi causatus
Et talis est triplex: naturalis: nō naturalis: z voluptuosa
siue voluntaria. Naturalis est q a pñcipio intrinseco: q a
calore naturali cōtinue humidū resoluēte accidit pp fa
mem naturālē: qz calor naturalis intēdēse se cōseruare
cōtinue in humidūz substantificū siue roidūz agit: ad cui
us resolutionē segtur naturalis alia tristis sensatio. p quā
insurgit appetit⁹ ad potum: z talē naturālē sitim dicimus.
Ex potu vō duo lunamēta sequūt. Prīmū est illi⁹ tristis
sensatiōis remotio: z p cōsequēs sitis extinctio: q causatur
ex illi⁹ humidūz roidū psumptiōe. sm q p cōmixtiōne po
tus cum cibo liberi⁹ nutritiōē ad mēbra deferet. Cū non
naturalis vō sitis siue pter naturam est illa que vltra natu
ralē bibendi pñtudinē patētē ad potum inducit. cuius
caplm bonus Anī. de multitudīne z vehemētia sitis in
tulat. Nā aliqui tñ in quātitate cōtinua q discretā solito
plus potum petunt. Et iō Anī. de multitudīne dixit. z cū
hoc aliq sunt qui cūz maxīma auiditate potū desiderant:
et ppter hoc dixit de vehemētia. De siti igit non naturali
vel pter naturā ad intellectū datūz erit caplm pñs. Cū
luptuosa vō sitis est q nec naturalis nec pter naturam dici
debet: sed potū voluntaria: z est sitis illoz q cōtinue in ta
bernīs morantur z cōtinue bibētes. Et si naturalis sitis si
ue pter naturā nulla sit bibendo vitā finiunt: sicut de suis

bibulis patulis cōciliator aut. Et sic p̄ qd sit sitis nālis nō nālis siue preter naturam.

De cāis gñantib⁹ sitim p̄ter nām pueniētib⁹ tā are ex trinsēca q̄ intrinsēca. Cap. xxvij.

On naturalis siue preter naturā sitis cause intrin-
n sēca z extrinsēca esse potest. Extrinsēca vō vt cu
iuslibet rei non nālis imoderatus occurus. vt est
aer excessiue calidus z siccus balnea naturaliter siue ac-
cidentaliter. calida calide toti z maxime stomacho vincto
nes facte. exercitū supflūū vociferatio nimiaq; locutio.
vigilia supflua: z item sup acutos cibos calidos somnus
immoderata anime accidentia timor ingens veluti in iu-
dicatis ad mortem experimur. z longa tristitia siue exten-
sa circa rem aliquā tediosa consideratio coitus supfluus.
Quantū ad cibū omnes acuti salis z exsiccatiū id effi-
cere possunt: z poti cepe alleū eruca semen sinapis p̄p. z
caro salis z ad fumū deficcata pisces salis. pisces viscosi z
oia viscosa fercula. z illa maxime que sūt digōni rebellia.
q̄ dū calor vt ea digerāt in eis agit z inflāmur: z sitim in-
ducit. z vinū in q̄ vipe z vesp̄e z talia exticta fuerit: de q̄
rū nā est sitū iducere: vt de qbusdā vipis est videre: z mul-
ti q̄ artificiales potus insūt q̄ sitim itensam iducūt. Et idē
bibite aque sulfuree atq; salis faciūt: vt per mare nauigan-
tibus plerūq; euenit: qbus deficiēte aq̄ dulci p̄pter aque
maris potationē tantū sitis creuit vt non potu satiati mori-
tū sint. vt ingt Serapio. Item ex vini veteris potu multo
vt ingt Auicēna. euenit q̄ alienātes cōturbati z continue
sitientes mortui sunt. Cū nimia itē a potu tpe sitis abstine-
tia est mortis causa interdum. vt inquit. Serapio. q̄ ista
sitis tolerātia mēbroz calor exacuit: p̄pter qd continue si-
tis exacuit vel crescit. Et nō solū sitis tolerātia sitim aug-
mentat. sed paruos q̄ potus scz in siti q̄ ex potibus z cibis
calidis z siccis catur. Et bibita q̄z farnaca sitū augmen-
tant ac supflue quecūq; fuerint euacuatiōes. Et veneni-
tē assumptio: a quorundam q̄z reptibiliū punctura: vt de
qbusdā vipis vt ingt Auicē. q̄ pūctus bibere nō cessat nec
potu satiat donec sitiens moriat. Intrinsēca vō cā est oris
stomachi mala cōplexio calida aut sicca: aut cū mā vel si-
ne mā: hec aut p̄ p̄prietatē stomachi sit: aut p̄ cōmunitatez
aut totius aut mēbroz alioz cōcantium. Caliditas sto-
machi dominās humiditātē stomachi roidam deficcāt z
aquā z curētia hūida potabilia facit appetere. Auicē. de ap-
petitu canino. Et subiūgit q̄ etiā oris siccitas illas hūidi-
tates roidas psumēs z exiccās: hoc idē sepe efficit. z hec
multo fortius vbi caliditas fuerit iuncta siccitati. z idē for-
tius si cū mā calida aut alia ebullēte talia iuncta fuerit vt
puta cuz colera aut flegmate salso scilz aut viscoso aut flui-
do ebullēte. Et vtr̄ omnis humor putrefactus ebullēdo
huius male cōplexionis calide aut sicce aut vtriusq; simul
causa esse potest. z p̄sequēs sitis: z hec sunt que vicio sto-
machi puenire possunt. Toti aut cōplexionē sitis sit in
febris: z maxie adurentibus. Mā qdā eoz dicit Auicē.
bibere nō cessant. z nō satiati moriūt. z nō solū in causo
ne z febris adurētib⁹ hoc accit: s̄ in fe. q̄z flegmaticis ex
flegmate putrefacto pueniētib⁹: qd p̄ totū nō digerit: neq;
incidit neq; educitur: z in talib⁹ q̄cquid bibitur inflāmat.
Et si sit aq̄ pura z caliditas tūc magis incendit z inflāma-
tur. z sitis augef. Et idē quoq; accidit i ceticis euacuatio-
nibus seu supfluis factis artificialiter: vt in fluxu ventris:
fluxu sanguis sudore supfluo vomitu zc. Et in egritudine
bus alijs q̄ corpa multū exiccāt. vt i ethica p̄tū zc. De
cōitatez alioz mēbroz sit a meriūp̄m tū est pars stomachi
vt supra patuit. a pulmone corde epate a renib⁹ z a diabe-
tica passione sit a cerebro vt in frenesi z etiā a catarro sal-
so ab ipso ad stomachū descēdere ab itessio ieiunio ab opi-
latione mēfari carū z matrice. Cā voluptuose sitis est in
istoz bibuloz delitia quā in bibēdo p̄cipiūt: cōtinua ima-
ginatiō: ex q̄ p̄cupiscibilis insurgit q̄ est vtr̄ qdā p̄ quas
gete z delectationē p̄sequimur. z taz imaginatiua q̄ appeti-

tus iste p̄cupiscibilis impio estimatiue gubernat: vt elici
pōt ex dictis Auicē. p̄ma p̄mi doctrina. vi. caplo ve virtuti-
bus aialibus cōprehēsiuis. Unde estimatiua sensibilitate
potius q̄ rōne ducta ex falso p̄ imaginatiua sillogizat: z se-
licitatē aliā maiore nullā esse arguit q̄ cōtinue bonum vt-
nuz bibere: z sic impat p̄sequendū p̄tinue esse in bibendo
q̄ fugiendū poti⁹ erat vt de erratis p̄tingit put i cōmenta-
riolo de capite de melācolia pleni⁹ declarauit: q̄ appetit⁹
q̄ est sitis in istis bibulis cōtinuus existit. Ex q̄b⁹ p̄ q̄ cā
huius voluptuose sitis nō est hūidi p̄sumptio s̄ poti⁹ esti-
matiua virtus imaginatiue q̄z concupiscibilis imperans.
Et ille sunt cause in sūma nō nālis siue p̄ter nām sitis atq;
voluptuose tam intrinsēce q̄ extrinsēce.

De signis tam naturalis q̄z non naturalis atq; voluptuo-
se sitis. Caplm. xxvij.

In nālem sitim ab extrinsēca cā pueniēte cogno-
scere per signa desideras s̄m ordinem superius po-
situm a patiente vel ab astantibus perquire. Ad
eius autem q̄ ab intrinsēca cā sit cognitionē venire si libet
per p̄prietatem vero a mala complexione simplici calida
vt supra dixeraz fieri potest aut a sicca aut ab vtriusq; simul
aut cum materia aut sine. z de his per ordinem statim si-
gna describēt. Cā mala aut stomachi sine mā cōplexio
calida siue simplex cognoscit p̄ estuationē stomachi ardo-
rez atq; calore. z si nullū adhuc potū siue cibū calidū sum-
pserit stomachi caliditātē his mēbris ex dicto cōmunica-
tam aderit exiccatio. Cū tali q̄z sitis fames parua aderit z ci-
baria grossa talis facile digerit in cuius stomacho subtilia
adurunt. Salina si qua fuerit p̄ exiccationē quā caliditas
inducit luti sapore hēbit sanguis pauc⁹ acut⁹ in tali gene-
raf: z cū nō sit aptus nutritiōi illū mēbra respuunt. z sic
intra venas remanēs illas replet z corripit: z sic defectu
nutrimenti talia corpora sicca sunt. Talis patiens tūc nō ni-
si cibaria acra acuta vel salia appetit. z cū corripit cibis
in stomacho acetositate sentit in ore. z tunc dulcia z insipi-
da refugit. Supto igit cibo nisi cū eructatiōe gescit aut
cibi aut materie tūc existis i stomacho vomitū. Et si fle-
gma salis fuerit in cā mordicatio atq; inflāmatio sentitur
in ore falfedo sitis ab eo pueniēs ex aq̄ calide potatiōe cū
aceti mirtione sedat. z colera si fuerit sitis exacuit z auge-
tur. Cū flegma vō z q̄cūq; hūior fuerit in stōaco corruptio
ne suscipiēs z i ebullitionē in eo caliditātē manifestaz senti-
re facit z puenit inde sitis. In autē flegma in stomacho
generet. an aliūde pfluat cognoscēs. q̄z si stomachi cōple-
xionis frigide fuerit z hūide. debilis erit digestiōis. mari-
mē si p̄cedēs regimē flegmatis multiplicatiū nō precesse-
rit. Corruptio hūior z eius ebullitio q̄cūq; i stōacho iste
fuerit oris odore malū efficit ac fetidā eructationem: vbi
scz a membro alio puenire nescias. Et patet quā flegma
in stōacho generatū ab eo qd aliūde ad ipm pfluat discer-
nere debeas. z ex dictis oibus leuiter cōprehēdes q̄ sit si-
tis q̄ p̄ stōachū sit p̄prietatez. Sup est aut vt sitis illius que
p̄ cōmunitatē fieri pōt signa describā. Et primo q̄ totius z
hui⁹ signa sūt adueniētes egritudines alie q̄cūq; quis mō-
totū ericcare potēs vt ethica z p̄tīs. Sudores supflui z
alie oēs euacuatiōes supflue. Cū cā plerūq; si caput exi-
stet vbi ab eo ad stōachū catarrus effluerit. z salis quā
maxie cui⁹ signa de egritudinibus capitis in tractatu de
catarro inquire. Cū cor: si pulmo: si spiritalia mēbra in
causa fuerint scies qualis in illis mēbris calor manifeste
sentit. frequēs anhelio cū quadā exsufflatiōe calida z est
expiratio inspiratiōe maior. Et p̄ locutionē itez ac p̄ motū
quēlibet alium sitis augef taciturnitate z gete dimittit. p̄
aerē q̄z frigidū meli⁹ q̄z p̄ potū sedat: ac melius p̄ vigilias
q̄z per somnū. Quia vigilia calores ad extra z melius pul-
monis caliditas euentat: quoz vt p̄z oppositum contingit
in somno. Cū epar in cā fuerit illd p̄ ipsum p̄prias egri-
tudines tibi fiet manifestū: z maxime ex eius mala cōple-
xione calida sicca vel apostemate p̄ opilationē: z q̄ ex aq̄

De passionibus

potatiōe in latere dextro dolorē sentiūt. ⁊ ppter cōitatem
diafragmatis ad epar anhelitus sepe pstrigit. ¶ Facta pro
pter mefai carū opilationez p fluxū chilofus dignoscit per
eructuationē calidā diminutionē in ypocōdrys. ⁊ in latere
dextro marie. ¶ Et post comestionez accidit qñ opilo est
in intestinis grossis vel eoz expulsiō debilis: quoz fer re
renta ericcat ⁊ ppter colere puationē fit alba. ¶ Facta are
nū cā ex pinguedine sup vīnā natante ex signis alijs cali
ditas ipsoz cognoscit: ⁊ qđ vtpurimum diabetica adest
passio: ex qua est sitis intensā qđ ex potu aque non sedat qz
ad renes statim trahit ⁊ egreditur cum vīna. Ideo Auicē.
in tale ingt passione sitis ⁊ vīna sepe cōmunicant. ¶ Si
a meri ⁊ a partib⁹ oris fiat ex illarū partium lesione cogno
sces. ¶ In siti vō qđ p assumptionez farmaci sit sitin pcessu
venerit sufficēte arguit purgationez. vnde ypocras affo
rismoz quarta. Quicumqz inquit in farmacia dum purga
tur nō sititū nō qescant prius qđ sitiant. hoc tñ vt Alii. vo
luit itelligi dō. vbi nec rōne caliditatis farmaci nec calidi
tatis stomachi istud pueniat. Nā si farmacū calidū fuerit
stomachus qđ calidus ⁊ hiecus ante medicīne opationem
cōpletā sitis supueniet. ⁊ tñ medicīne opatio erit nequa qz
cōpleta. ¶ Cōluptuose sitis signa sunt satis manifesta. qā
tales bibuli in tabernis continue morant. ⁊ nullam diei
horam quin bibant exemptā faciūt: vnde quidā nobilis
magnus tñ bibulus faciebat nullā in mundo maiorē feli
citatē qđ pīnuē sitire ⁊ bene de bibēdo habere. Et sic tam
nālis qđ pter nāz sitis qđ voluptuose demīstratiō sīg patet.
¶ De signis pronosticis sitis non naturalis atqz voluptuo
se. Capitulum. xix.

Alucula sunt de siti describenda pronostica. **A**sta. n. p. sm earuz efficientē causam attendenda sunt. **C**le-
rū ubi sitis nō nālis aut pter naturā. p. ppteratē si-
ne p. cōitate fiat si dū durauerit ad marasmonē corpus
deducet. Et sic ad ethicam febilem interdum 2 plerūq;
ad senectutis ethicam. **I**nquit Ali. Si in egritudinib;
acutis intensa sitis cum vehementi siccitate fuerit: est val-
de malū: q; in breui hūidū exterminabit. Sz ad eius reso-
lutionē mors sequit̃r necessario. **E**t secūda quartī ingt.
itis in egritudinib; adurentib; est significatio mala 2 pro-
prie cū nigredine lingue. Talis enim lingūe nigredo 2 ma-
xime cū ariditate itensa valde sitis arguit̃: 2 ea cessante vir-
tutis sensibillis mortificationē denūciat: 2 oīs stomachi p-
cipue: qd valde potissimū signū existit. **C**lū vpo. 3.º pno-
sticop febricitatī ingt. Subita sitis ablato sine manifesta
ca pessima est: q; significat virtutis sensibillis mortificatio-
nez. **C**Si in causonide aut alia adurente febre sitis arida
cum ariditate 2 nigredie lingue fuerit: q; remanēte feb subi-
to cesset mortē postedit oīno. **C**Itē si sitis vehemēs cuz su-
dore frido signū ē pntio suz. x.º ad Alimāb. caplo de signis
malis. **Q**uid de siti voluptuosa erit aliud nīhil nisi q;
isti bibuli cū sua bibedī prima felicitate ante tps vt i plu-
rib; vitā bibēdo finiūt. **E**t sepīus in tremore palys; vel
alia neruoz egritudine cadūt. **P**lerumq; q; subito mor-
iunt 2 hoc satis elici pōt tertia pmi caplo de regimie aq;
2 vini. **C**S; audi qso qd vni bibulo quem subito tortura
orīs his dieb; inuasit: euenit. vocat̃r 'no vinū sz mellitā
aquā bibere iussi. **I**n q̃rta ex suis bibulis vnus accessit. in-
gens isti medici tibi vinū auferētes sūt 2 vitā auferunt. qz
nunq; aquā potasti. **H**ūc g potasculū ex meo bono vino
de dagano plentū in lectice paleis abscode. 2 aqua penit̃
dimissa pro libito bibe percipiente nemine te abundante
tenebo. **A**llū est 2 itē dulce pro tuo curando catarro nīhil
supra. Cum quo etiā illā anhelitus difficultatē que nimiaz
propter siccitatez euenit illud remouebit. de pichis exem-
plum sume: que quāto plus bibunt melius multo loqui
t̃r. Si aut gulā madidam semper habueris velut pſitacus
sic catābis. ne time ses magnos vt solebamus haustus bi-
be. **A**lle cui tot suasiones necessarie ne qequā erant potasi-
culū trū bocalus tenute ad os suum porrigens in primo

hauſto bibit medietate quo facto melius potuit ait. **Q**uo
ne frater hec eſt glia mea hec ſalus mea nequaquã credere
poſſes quantum in me ſit adaucta vtuſ: q̃ iſti medici igno
rantes cõplexiones hoiuſ interficiũt: qd̃ eis nãle eſt: z tu
ne quo viuere nõ poſſunt phibet: multo plurimũ cauſa ſunt
moriſ q̃ ſalutiſ: p̃cipue ex eis q̃ vinũ bibẽdo omne deſe
ctamentũ mihi ip̃i bibẽdo ſurripiũt: nulluſ ad me ampli
uſ veniet. **S**z qz tanta aqua mihi penituſ ſtomachuſ deſtru
git: bonũ eſt vt potaſculũ hũc euacuem: z tu p̃ alio ſtatĩ
ito: z abſq; q̃ anhelituſ vnq̃ repaurem vini reſiduũ totiũ
hauſit. **G**audẽſ p̃ſociũ ſuum eum a morte liberaſſe reuer
ſuſ eũ balbutientẽ z cũ dupla lingua loquentẽ adinueniẽ
z cũ loq̃ intenderet ampli⁹ nõ valeret: fido ſocio ſignũ dat
vt iterũ potũ fibi p̃beat: dedit nõ ſeſſz biſ ter q̃ter z iterũ.
Et ſic bon⁹ bibuluſ vino replet⁹ ad ſuũ deũ bachũ i tanta
ra ſuffocat⁹: meauit: vbĩ ſic vino plenuſ eternalit̃ manebit.
Et ſic p̃z quid voluptuoſa ſiti p̃noſticandum ſit.

De cura fitis non naturalis in vli p regimen sex rerū nō
naturalium. Cap. xxx.

Trite z ordinate curā nō nālis sitis siue preter natura inscribere volum⁹ p ordinē causarū q ipas efficere pnt erit pcedendū. **E**xtrinsece nāq ad contrariū reducēde sunt; de hinc vō ad aliquā q̄litate malam si qua derelicta fuerit curandā accede. **Q**z si intrinsece cause fuerint; z cum mā pmitus fm materie ipsius exigentiā digere; z successiue etiatio fiat; siue colla siue flā salsum vel aquosum fuerit; siue fluidū obediēs; z q̄l: hoc fienduz sit caplm. 7. supra te ad plenū informabit; q̄ facto erit derelicta q̄litas corrigēda illā efficiēs sitim. **C**ibi insup considerandū erit; niqd sitis ista p cōitate aut p pprietatez fiat. Si p cōitate; aut totius aut alicuius mēbū p̄ticularis. Si totius sicut etiatio nōb; tā creticiis qz artificialib⁹ seu febribus adurētib⁹; z in p̄sib⁹ accidit; i p̄puz caplis igre. **E**t idē facias si alicui p̄ticularis mēbū vitio fiat. **C**his itaqz pnotatis restat solū q̄litate illā q̄ sitim efficit corrigere. vt ad actū practicū deinceps reducā. Sex rez nō naturaliz regimē in p̄nti caplo describā; qd vniciqz cāe a q̄ fiat sitis erit generale. Si quid tñ particularius fuerit illud ad pleniorē z completā magis faciā. **E**ter igitur frigidus z valde humidus eligat; q̄ si super ripas limpide aq̄ decurrentis fuerit; aut scaturizatiū fontii p̄ualebit. **E**t eo maxime si fondum arenosum habuerit. Dehinc magis si glandes virides aqz tales obumbrātes fuerint. Sint aut virētes suis cū florib⁹ redolentibus; z vtile qdēz erit si ore apto paties sup tales aqz anhelat; qbus deficientib⁹ sup aquā recentē hausta id faciat. **E**t si talis aer haberi neqat; ex p̄dictis herbis seu arborū redolentiū folijs habitatiōis pauimentū cū aqua limpida aceto pmixta sepius irroret. **R**ose qz atqz viole tā saracene qz n̄rates qz herbe tunici p lectum hunc z p camera disp̄gant. **Q**z si ex rosacea aq̄ in q̄ camphora vel troscifus fuerit dissolutus; flores tales irroret p̄ualebit. **S**ūt caſa balnea vnctiones qz calide z talia vitanda. **E**t aer itē fumosus puluerulent⁹ atqz v̄tōsus; z maxie meridionalis v̄tus ille fuerit atqz serotin⁹; nec vilo se igni app̄oximet. **I**n casu qz n̄o somnus lūgior eē dz; senfiti v̄ritutē sopit z p meri ad stomachū hūiditates sitim re p̄mētes descēdē facit. **E**xp̄m̄cto nāqz dephēdit q̄sitis post cenā aut ppter crapulā facta sedat; z maxie si vomit⁹ p̄ceserit. **Q**z si mā colerica cuz illa mala q̄litate p̄iuncta foret; siue cibi digerēdi aut pulmonis aut sp̄aliū caliditas nō sic somnus cōueniret. **I**s enī interiora calefacit; z sic ex māe illi⁹ sup̄incensione sitis auget. **C**isqz sitit exercitet; z se siticulosum senserit magisubi vigilā cōpeteret qz somnus nam fumī calidi tpe somni ad stomachū ascēdētes z sitim efficiētes p vigilā diuertunt magis adhuc si fricatio nes herent p vnuerſum corpus. **E**t inter alia cauendū est siticulosus ne sup dorsūz dormiat atqz apto ore. **C**uius in istis magis qz motus puenit nisi v̄ statiz dictū est in somno sitis augetur. hīc enī fricatiōes siue exercitiū ad

fumos illos diuertendos magis puenit. **C**lociferatio z nimia locutio oino sunt vitada. locutio tn pauca. vt **S**al. ingt. ad os z ad ptes gutturis hūiditate subtiler trahendo sitim remittit: z idem faceret tussicula pua vt hī q̄ra affo rismoꝝ. q̄buscūq; ingt tusses sicce z in modū puocate ple ruiq; in se. adurentib; nō valde sitiunt qm̄ in cōmento ingt **S**al. aut humiditas subtilis descēdit ad ptes gutturis aut pulmo motu suo ad se trahit hūiditatez a pulcinis membris. **C**Omniū accideūz supfluitas euiteret: z q̄uis ira z ingēs timor z tristitia pseuerās coitus q̄z. ipe enī supflu? maximā sitim iducit. **C**Pro curandū est insuper vt in cor pore siticuloso nullo mō feces exiccent: cuius cā clisteria humectātia maxie pueniunt cū decoctioe. s. malue. blitis matū viol. lactucay z filiz cū ol. vio. cassia. Tolerare fa me nocet multū: sitim q̄z modo sitis illa mendosa non sit. **Q**uantū ad cibū acuta vitanda sunt oia: vt porci cepe al leū. 33. piper. z filia. **S**al q̄z ac oia falsa dulcia z res aquo se z insipide q̄ facile in colerā puerunt. veluti sunt fruct? plurimi aquosi z insipidi: vt p̄fica z filia: vitet itez ciceruz ru. brodiū atq; sabaz. **C**Er carnibus pueniunt lactentes vituli q̄q; porcelli capreū agnīculi atq; annales agnī mō carnes ista stous digerere qat. **C**onueniunt z lepūculi z pulli gallinay: atq; galliculi perdicēs fahani rubales auī cule tpe autūni. z carnes iste elix maxie cū acetosis altate **A**cetosa enī vt **R**as. p̄tinetis q̄nto ingt. sitim cum calidita te potēter extinguit: vel cū lacte q̄ntoz seminū frigidoz alterent: aut cū cucurbita lactuca portulaca bletis spina chys accedula z silibus. **C**Et ex istis plurima q̄z fercula cōueniūt: vt cucurbita blete z lactuca. **E**t inter alia puls de farina ordeī cōmendatur: atq; acetosuz lac: recēter aut mulsum nequa q̄z: vt vult **H**ip. affozisimoꝝ q̄nta. cuius di cū nō p̄suetis lac bibere intelligendū est. **O**ppositū vero in p̄suetis velut infantib; quoz calor ipm̄ pueniētissime digerit. **C**ōtrariū q̄z i adultis in quoz stomachis lac ipm̄ corrumpit. **C**Ubi aut falsamētis ad hoc oppositū facien tibus vii libuerit caplm̄ octauū supra regre. nā in cā calida plurima cōperies que ad ppositum hoc faciunt. **C**ir ca potum plurima cōsideranda sunt: q̄ habet potum ipm̄ multipliciter variare: q̄uis in casu nostro. aqua ordeī aq̄ iulep: multū pueniūt. vtz q̄ est presentis capituli inten tio: q̄ si qua materia sitim efficiens adit per prius euacue tur solum ad malā cōplexionem derelictā que sitim efficit regimē est exhibendū. z quantū ad potum ipm̄ a vinis dulcibus z vinis coctis vt est rob nectar est abstinentus. **E**t ad potandū aqua ordeī detur similiter z acetum cum decoctione prunoz z quattuor seminū frigidoz z similitū bene limphatū. **D**ūq; patiens māducat respectu cibi sum pti sit potus solito copiosior. **C**lerum ex membroz inan tione pueniens melius ex potu vini limphatū q̄z ex potu aque remouet. q̄uis dicat s° p̄tinetis aquā magis hūecta re corpus q̄z vinū. z sic in casu nro cū humectationē que rimus aquā magis puenire quis dicere possit: qd̄ in casu nro falsum est: q̄ z si aqua madefactiue plus humectat. vi num tū limphatū sumptū premoridā depditā magis q̄z aqua reponit. **E**t q̄ p̄z q̄z vinū in casu nro magis cōuenit. **E**t ppter hec nōnulli i se. nō vrentib; vinū potēs bñ lim phatū q̄z aquā p̄bent. **E**t tu hoc facias p̄sistente etate iam trāfacta z in p̄suetis vinū bibere. **U**nde **A**ui. 3° p̄mū ingt vinū album z subtile bñ limphatū supple calefactum me lius erit. **E**t **I**saac in p̄ricularib; dietis ingt. **L**ū vino sitis extinguit cū q̄z cū aq̄ p̄fertiz si cā sitis est calor z siccitas in membris a stomacho remotis. **C**lasis tū vbi supra in se. z in siti ab extra pueniēte atq; fatigatioe aquā aceto mi xta laudat: qm̄ potētia sua in frigidat. z aquā cū sua frigidi tate ad mēbra deducit: z p̄ h in siti a calore mēbroz causa ta plimū cōmedat: ac in lea siti q̄ ex solo stōi calore puenit q̄z vinū in casu isto nimū sitim adauget: vt s. **A**ui. 3° p̄mū. **Q**uantū ad potū eoz q̄ sitim ex stāte falso non euato pa tiunt. ab ipsa aqua frigida cauēdū erit: nisi tāte fuerit q̄z

tatis: q̄z eū lauare atq; deponere possit: qd̄ raro contingit. **I**git in casu isto vt **A**ui. ingt aqua calida def: z idem vult **R**as. q̄nto p̄tinetis. **E**t si esset aq̄ ordeī z calida valde: z in quātitate multa pualeret nam sua actuali calitate stā dige rit: z eū deponit atq; abstergit: atq; humectando remouet siccitate: z p vomitum sepe illud educit. **C**Siticulosus in ppter calitatē solā aut cū cola associatam a potu aq̄ cale se custodiat. **N**ā sua actuali calitate colerā illā malā cōplexio nalez adauget. **E**t si colera fuerit ipsam in villis stōi ibi bīz: z in stāt: nisi tanta fuerit q̄ ipm̄ abstergere atq; lauare z educere pōt: vt **A**ui. in caplo de causis significatis stōachi. **C**Si vō sitis cā cordis aut spūaliū fuerit: z maxie pulmo nis in aere frido aut aq̄lo aut poti? vt supra circūstatiōna to siticuloso collocabis. **I**n quo aere vt voluit **I**saac ca put discooptum tenere d̄z: vel pānis lineis leuiter cooper tum: vt talis aeris friditate humiditas aliq̄ subtilis ad par tes spūales exp̄mi queat: q̄z p illā multū sitis remittit z vt supra dixerat gescat: atq; nil vigilet: z aquā fridam cū ace to mixtam gargariet.

Cura aut eius q̄ a meri z a p̄tib; oris sit imediate descri pte satis p̄pinq; hec tū iterest: q̄z i ista q̄z in illa puenit ma gis somnus: q̄z in ipo sit partū oris moderata humectatio z mādare q̄z sup linguā aquā frigida: vt in fra docet p̄fert valde. **C**In siti autē facta vitio epatis itestinoꝝ capitis z alioz mēbroz p̄ncipaliū eā decipiēdo atq; eis bladiēdo vt dicte egitudies curent pcedēdū erit: **E**t in hoc sex rez non naturalium regimē sinez modo recipiat.

CDe cura sitis nō nālis q̄cūq; cā pueniētis. **C**ap. xxxj. **I**spolui in p̄sti caplo deo adiunāte sitis nō natura lis siue p̄ter naturam atq; voluptuose curam po nere. **C**Et ideo si cum materia vitio stomachi sitis put in p̄cedēti caplo dictū est digerat z successiue eua cuetur. **C**Ubi autē alioz membroz seu totius vitio cale fiat pur in p̄mis capitulis habet vitium illud corrigat. **E**t sic solū restabit malā cōp̄sionē in stomacho derelictā q̄ sitim efficit corrigere. **E**t ab his q̄ ad intra pueniūt: valent q̄z si se. adurēs efficit: vel ex fricatioe vel ex nimia extrinse ca caliditate pueniat: est aq̄ potata frigida aceto p̄mixta: ea enī mirabilr vt in p̄cedēti caplo dictū est sitis extinguit. **C**Ualer itē in casu nro iulep vio. ro. nenufarū de papau re. **S**irupus de limonib; de acetositate citri: de ribes: de succis pomoz agrestū: de ḡnatis z mucis: de agresta z ta lia cū aq̄ frida boni putei aut boni fontis. **C**Uel aqua or dei lactuce vel cucur. limphade sunt: cui? p̄portio aq̄ ad sirupū sit ad minus sextupla: z ita de q̄buscumq; aliis lim phadīs cū aq̄ sirupis vel iulep dicendū est: q̄z dulcia oia facile in stāt: q̄ nisi bñ limphent sitim adauget. **C**Uel qua cucurbite sic fiat. **C**ucurbita ad sp̄ssitudinē digiti p totū ipastet z in furno cū pane decoquat: z in ea a furno p̄tra cta foramē fiat: p qd̄ satis magna q̄stitas aq̄ egredit: z hac cū suis iulep seu sirupis cū silib; vtere. **C**Uel eam poteris cū sucharo tabercet iulipzare modico vino ḡnatoz addi to z multū valet. **C**Uel facias sic. ordeī mūdū: epatice acetosē: z panis cuculi solatri añ. 3. vi. floz nenufa. añ. 3. se. oīuz frioz. 3. ij. se. lactuce z portulace añ. 3. vi se. philij. 3. ij. z ad tertie partis p̄s̄ptionē colet: z cū sucha ri taberzet. lib. j. h. fiat sirup: cui? cū aq̄s sup̄ascriptis fil vsus z si lōgus fuerit de eo p libito dabis: z si dulc. vinūz ḡnatoz paz addere volueris. **C**Uel lib. h. tamarindorum accipiūt: z cū lib. ij. aq̄ vsq; ad p̄sumptionē medietatis bu lire faciūt exp̄s̄sioe facta colat: colatura vō cū. 3. vi. sucha ri iulipzāt: z cū aq̄ frida vel cū q̄b; libuerit aq̄s eo vtere. **C**Ualer itē ḡna muzi vel semidulcis ḡnati masticata: ac pillule infrascripte in ore retēte: q̄z. mucilagis se. cōiuz fridoz mūdatoz. 3. iij. se. lactu. portul. citonioz z philij ex tractor cū aq̄ lactu. z portul. añ. 3. j. suchari candi. 3. ij. fiat formule ad quātitate lupulloyz dep̄sse. de q̄b; siticulosus in ore sepe teneat. **C**onsueuimus quoq; maspillum te le subtilis in mucillagine philij z citonioz imergere: z ta

De passionibus

lem patiens in ore sepe teneat et inuoluat. **E**go cum istis mucillaginibus de zucchero commiscere facio: gustui reddi tur magis gratum nec ita nauseatini existit: et ipsum quod zucchero canditum in ore retentum multum valet. **A**lii vero sacellum ad formam pilule fieri faciunt et eum ex semine psylli vel citoniorum quod diu in aqua frigida infusa steterit huius mitigat. **E**t idem facit portulaca si in parte domestica depileta et in aqua frigida posita super linguam teneat. **A**rgenti quoque textum bene politum corallus atque cristallus quod illorum volueris in aqua frigida positum in ore retentum sepeque mutatum sit valde remittit. **E**t ego paleas expius sum orideaceas in aqua frigida aliquoties maceratas et in ore retentas sitim mirabiliter extinguit. **E**t frustra masticis idem faciunt ac frustra piri in frigida immersa aqua et super linguam retenta. **E**t prunorum nuclei et maxie si aliquid carnis pruni super se habuerit: hoc casu valet multum. **S**olem et super altero latere infirmum ponere: et cum rostro viceo li super labia et linguam aquam frigidam distillare quod in aliquo vase supposito recipiat et inuat multum: et maxie in cura sitis quod meri et a partibus oris puenit: ut in precedenti capitulo dixeram. **I**n ista vero quod euacuatione consequitur siue cetica siue artificialis fuerit cum cibis facile digestionis cibatio cura. De cibo tamen parum et sepe detur secundum eius potentiam. **C**linu sepe potenter lymphet de quo moderate bibat: et super omnia dormire precure nec subito: et maxime aque frigide plurimum bibat. **E**t si sitis in catartico fuerit donec euacuatio completa fieri nihil bibat. **O**peratione vero completa de aqua ordei vel de aqua cicerum: aut brodio pulli calido deest ut coiter practi cantes faciunt. **I**nterdu quoque post cenam aliqui siticulosi sunt. de quibus Galenus therapeutice loquitur dicens. Siticulosum supra cenam abstinere a potu triste sit et inutile. paucus tamen dandus est potus: et ideo post cenam per horas duas si siticulosus parum aque fride labendo biberit: inuaret multum. **N**am cibum in stomacho existentem ad fundum ipsius impellit. **Q**uapropter hic bibere potest. **N**onnulli etiam dicunt quod in stomacho calido aqua frigida ad sitim addit quod Alii. considerans hoc non nisi in quattuor casibus contingere ait. **P**rimus est ubi aqua frigida in stomacho moram faceret rebulit quod in tali ebullitione caleretur et sitim adangeret. **S**ecundus casus dictus est supra. scilicet in stomacho si humor colericus foret quod aqua frigida in villis immergeret. **T**ertius est quando paucus esset potus sic ut non valeret caliditate illa sitis efficienter extinguere neque stomachum ut esset necessarius humectare: tunc enim calidum vniat: et tunc per sitim sitim adangeret. **Q**uartus est quando in misericordia epatis vel in intestinis ad esset opilatio que aque transitum prohiberet: calefacta enim multum sitim intendit. **N**os itaque casus si aquam frigidam potu exhibere volueris diligenter examina. **P**lurima enim mitigatio sitim ab extra solet appropinquari: si piculus considerando in quod ex talibus infirmis plerumque cadit paucis potest esse. **N**am ex appropinquatione fridorum ad stomachum et ex ipsorum nimia continuatione ad idigestiones sepe deuentum est: et ad lienteriam et siliam et phlegma ex infirmitate spiritualium ad malitiam anhelitus: et ex infirmitate epatis ad caceciam et successum ad ydropisum: et ideo medicus cum ad aliquod istorum infirmum suum paratum viderit ab istis sic infirmantibus sibi cauere debet. **E**xtra igitur in frigidando multum ad stomachum in frigidandum inuatur: ut inquit Serapio. **A**lii cum vnguentis frigidis stomachum ipsum infirmitatem. **E**t nonnulli sic faciunt. vnam acerbam cum portulaca pistant: et totum cum aqua ordei miscent: et panos lianos imersos super stomachum portant et ventrem. **Q**uod incipiunt calefieri fridos reuertant: hec toties inuadendo quod sitis extinguitur vel mitigetur. **A**lii folia vitis vel salicis accipiunt et illa irrorant cum aqua ro. et aceto mixta et cum irroratione frequenter toties stomachum applicat: quod sitim illam extinguit. **P**lurima his siliam describere. **S**ed quilibet practicus talia ex se facere sciet. **A**lii oleum rosae super caput fundunt: et siliam extremitates in aqua frigida imponunt. **A**licenna tamen oleum nennifarum vel de salicibus vel phlegma magis quod ro. laudat de illis caput cum timponibus inungi faciebat. **N**am cerebrum infirmitate cordis

stomacho ac toti corpori: cum quo infectio talis catarrus ad os palati et meri descendere facit. **E**t illa humectatio sitim mitigat: cum quo vaporum calidorum quod sitis sunt ascensum siliam phibet. **S**ed caue ne cerebrum vinctioes ille in mala complexione frigida et humida fiat: nec in cerebro quod reumatizante: nec ubi nervorum egritudines fride forent: nec phlegma in gutture vel partibus pectoris aperta fuerint: nec iteque asinate ex causa frigida puenire et siliam. **S**ed quod nonnullos hec facientes vidi quod quod stomacho pectori et regionibus epatis frigida nimium continuant eis male successit: ideo his paucis contentus esse volui. **E**orum vero quod patiuntur voluptuosam sitim cura est ut tenendo eos paulatim extra consuetudinem deducant. **N**ec in tali consuetudine inueterati ab ea nimis potest remoueri: quod illa longa consuetudo est in naturam conuersa. **E**t in his non nalis siue per naturam et voluptuose sitis cura finit. **D**e notificatione doloris stomachi et eius causis et quot sunt species ipsius. **C**ap. xxxij.

Multique plurimi capitulum primum diuersis noibus rubricauerunt: nam cum in vehementi stomachi dolore plerumque eidem cor: talis complexio ut per sepius patientes cadat in syncope: antiqui Alexander stomachi cardiacam appellauit. **H**aly. autem per cordium dolor. **E**t bonus constantinus in suo viatico. angustiam stomachi torturam. unde summus conciliator eodem capitulo angustiam siue nimiam anxietatem appellare voluit. **N**on potius talia nomina ab accideri sumunt quod ab alio. **E**go vero. **A**l. et alios quosdam antiquos quod prius locuti sunt imitari volens primum capituli rubricam de dolori stomachi sic nominor: quod est ipsius stomachi quedam tristis sensatio a mala complexione cum materia vel sine: aut a soluta continuitate: vel si ab utraque pueniens: et talis quandoque ab apate quod sine causat: et interdum quod a vermibus: et de his deo adiuvante inferi: propria capsa fient. **S**ed de speciebus illis in presenti capitulo solum dictio fiet: quod quidam est acutus et extensus: quidam aggrauatus: quidam fortis: quidam levis: quidam mediocris. **I**terum quidam in superiori parte stomachi: quidam in fundo: quidam totum occupat. **E**t amplius quidam continuus: quidam interpolatus. **I**nterpolatorum autem ut Alii. inquit: quibusdam accidit dum manducant: et post digestionem sedatur. **A**liquos ante digestionem et stomacho existente vacuo cum adustione vehementi dolor inuadit cibo sumpto recedit. **Q**uodam vero collectione stomachi super cibo facta dolor aggreditur: qui per tres aut quattuor horas post eius assumptionem accidit. **N**am cum cibum ipse incipit digerere et dolor ipse phlegma incipit: quo digesto definit. **E**t ex istis aliqui sunt qui bus nunquam nisi ex materie acetositate vomitu facto cessat. **E**t aliqui quibus nisi post longam expuitionem nunquam. **E**t igitur ordinate procedam omnium predictorum cause assignande sunt. **A**cuti namque doloris causa: quod omnis stomachi dolor aut mala complexione aut a solutione aut ab utroque: ut dictum est supra prouenit. et si a mala complexione aut cum materia aut sine materia. et ideo si rare texture stomachus fuerit: a quocumque imprimente facile patitur: vnde in tali stomacho non potest esse materia tam modice acuitatis aut mordicationis quin in eo acutum dolorem faciat. **E**t extensus vero a ventositate fit: quod stomachi corpulentia extendens primum solutionem efficit. **E**t per sitis dolore extensum. **A**ggrauatus autem a materia multa grauante causat que sui multitudine primum solutionem iducit: et quod etiam male qualitatis illa fuerit. quod eius multitudinem non obstat et etiam a mala complexione efficere potest. **F**ortis autem doloris causa stomachi sensus vehementia. nam cum acute materia et maxie colice ad ipsum quod quod phlegma: et dolor stomachi interdum fortis fit ut ad syncope patientem iducat et ad mortem quod quod: et talis plerumque dolor a materia acetosa siue flatuica siue melancolica fit: et quod a salso flatu: interdum a flatu vitreo: et maxie ubi tales materia fuerint. **E**t ite dolor fortis interdum fit ex aque fride potu. et plerumque adeo intolerabilis atque ut Alii. inquit. tamen angustiosus. quod propter eius constantem ad cor patientem cito iterfuit. **E**t his potissime talis dolor accidit ex

potu aq fride: q rare texture atq; excarnatu stomachu habuerit. Quidam aut de aq frida vltra modu bibunt interdum qbus nullus dolor accidit. na talis aq ta intense friditatis esse pot: q; in tali excarnato seu rare texture sto stupefactio nem inducit cuius ca nullus dolor sentit. **C** Predictae aut cause remisse leuem dolore efficiunt: mediocres vo medio crem: continue aut continuu: et si in fundo resident dolores in fundo causantur in supiori vo supius in medio in medio **C** Superest autem ut interpolataz cause reddant: et primo eorum qui cum manducant dolor accidit: digestionem vo copleta sedatur: cuius causa est quia sepe a splene ad stomachu humor melancolicus effundit: qui gravitate sua fundum petit et sumpto cibo ad os stomachi cu eo simul ascendit: et tunc dolorem efficit: ad qd plerumq; adiuuat si stomachi calor debilis fuerit: q; tunc facile talis materia ventosaf. dehinc post cibi digestionem talis ma simul cum cibo a stomacho facit exitu. Et resoluunt vetustas. qre tunc dolor cessat. Colera sepius ab epate ad fundu stoi pPELLITur. LUG; cibis recipit ac magis grauis q; colera stoi fundum petit: et colera ad os stomachi sursum ascendens dolores causat: cibo aut digesto colera illa cu illo simul expellitur et continuo cessat dolor. **C** Causa aut q sumpto cibo dolor recedit est cu colera vel fia salsum vel alius mordicatus humor ad stom suad ei os tpe vacuitatis pPELLITur: et tal dolor sumpto cibo sedat. Edingens eni est q; cib sua qlitate humorib; illis ppariet: et q; frigidus aut insipidus aut vinctuosus siue alteri qlitatis: aut q; illis maebo comiscet: cui ca mordicatio illa remittit. Et sic pti in nulla pre stoi impissione aliqua efficere nequeunt vel poti: q; eas ad fundum stoi depellunt: et vt ita dixerim immobiles sunt: sic p tunc stomacho nocumetu nullu inferunt. **C** Ex qbus p; q; tales mae dolores efficiunt: q per assumptu cibum sedatur sepius in ore stomachi q; in alio loco pntentur. Que vero per assumptum cibum dolorem efficiunt in fundo. **C** S; dolor qui ante collectiones super cibum fit est vapor ad indigesto cibo eleuatus: in quo calor potius agit putredinalis q; naturalis: et talis corruptus vapor eleuatur interdum a corrupto cibo: qui pro tunc stom inficit: et sua mala qualitate a calore putredinali eleuatus os stoi ificiens dolores causat: ppter. s. os stoi nimia sensibilitatem. vnde si tunc talis mae vomitus fiat dolor cessat. et iteru vt sepe contingit ipsius mae fit expulsio vt ipse in practica nonu q; vidit: dolor tunc quoq; cessat. Et hec de notificatioe doloris stomachi et eius causis.

C De signis demeritatis doloris stoi. **Cap. xxxij.**

C Ausse doloris stoi efficietes ex dictis in pnti capto facill satis dephendunt. Na cu dolor a ca mali seu a pungitua seu mordicatu pueniat: puctio aderit et mordicatio item sitis valida oris siccitas atq; amaritudo. Et eger i meri atq; in palato incedu pleruq; pceptit: et talia ta a materia colerica q; pungitua q; flegmate salso et acuto puenire possunt. Sed in materia colerica in ore amaritudo sentit et in flegmate salso falsedo. **C** Et si talis dolor mo infirmu molestat mo qescat signu est q talis ma ab epate ad stom ipm mandat. In quo casu ppter copatione cordis ad stom extremitatuz friditas pleruq; accidit. **C** Lipothomia pleruq; et sincopis. **C** Sed vbi dolor a ma frida puenit: illa erit absq; siti et inflatioe et in sto gravitas manifesta sentit. Interdum vo friditas: vix dolor nonnum q; clamorosus. sic q; ppter clamore pntu atq; coquestum sitis fit valida: et tu talia inuestigabis. **C** Si ma flatuca aut melica acetosa fuerit: acetositas et mordicatio sine inflammatione sentit. Et vbi vomit affuerit rei fiet acetose: i q vt plimu appetit adest intensio. Et ob hec inter dolores ab humore colico et iteru q ab acetoso stae seu ab acetosa melancolia coprehendit facile. **C** Dolor vo vetosus ambulatus existit: vt cu ructuum multitudo adest: singultus q; acetosi extensio et a loco ad locu dolor pmutatur ad modu sagitte dolor patiente pcutit. **C** Si aut dolor a ca primitua

fiat q; ab aere vel acutari reru comestione ab his q facile corumpunt aut ventosant a tuo patiente talia inuestigabis. Et hec de signis demonstratiuis doloris stomachi.

C De signis pnosticis doloris stomachi. **Cap. xxxij.**

C Si oi dolore stomachi extremitatu friditas ab extrinseca causa no puenies mala: et adhuc deterior si mēbra stomacho ppinq; frigescent. est eni signus magne lesions in ipm. **C** Si si frigiditas ppter dolorem machi in sincopim cadit vt eu frigidus sudor dephendat: no multu distabit a morte. **C** Si si in pncipio doloris stomachi patiens dormitione si et somnu profundu incurrat: in subeth ilico veniet. **C** Si dolor stomachi ab hūiorib; in stomachi vll infiltratis seu more. **C** Ibibitis cur: signu: q; patiens frequēter nauseat. Et par aut nihil euomit grauissime curat. **C** Si pgnantib; dolor stomachi frequēter enensens: pfocatione potēdit: q; malaru hūiditatz significat abundantia q sunt pfocatiois signa et ca. **C** Si ples stomachi dolorē patiunt q si a cibo se abstineat: sincopim incurrun: vt Rasis ingt. **C** Si in lib. **C** Ilypo. de signis mortis se stine. Quibuscuq; ingt dolor i stomacho accidit: si i supclis bothoz nigra apparuerit et vlcerat in secunda die moriunt. **C** Et ite si i dolore stomachi in pede dextro: vt Alii. ingt: aliqd vesice siue appuerit si res dulces ifirm appetat in. **C** xvij. moris. **C** Si dolor stomachi q post cibū excitatur et non nisi cibi vomitu aut humoz getat malus: vt Alii. inquit. q; si cibū vomit: maximā ipm stomachi debilitatē significat: cui ca assumptu cibū sufferre neq; et si non nisi humoz vomitu sedat i sto hūiorē valde malignū esse significat. **C** Si si stomachi calid: et fridū cerebrū fuerit: et dolor stoi ex mala coplexione calida fiat: difficil erit cure. q; p cura capitis calida regrun: q vt patet sto sunt nociua. **C** Si si dolor stoi diu durauerit pp mae attractionem: istuz afa minat. Et h de signis pnosticis doloris stomachi.

C De cura doloris stoi fm ordine cap eius. **Cap. xxxv.**

C Olen curam doloris stomachi amodo describe:

C re fm ordine causaru: q supius posite sunt pceda.

C Si a causis extrinsecis fiat ad ppariuz eius mutari volo: dehin ciqua mala qualitas derelicta fuerit fm modu describendū deo adiuuante facias. **C** Si aut ab intrinseco id facile ab humore mordicatu acuto fieri: vt est colera: flegma salsum acetosum: et a melancolia itez acetosa et potest vt habituz est a multitudine materieruz quoq; fieri. De qua interdum tanta in eo est vt non solus stomachi fundū veru etiaz circa os eius multa quoq; sit quare secessus et vomitiuis medicinis vtendū est: quod pro vt infra te docebo facias. **C** Si igit colera in causa fuerit **C** Si frup acetosi sim. seu oxizachare sim. seu frup de granatio. **C** 3. j. aque endiuie. **C** 3. ij. aque lupulorum. **C** 3. j. pro vna vice misce. Et de isto totiens infirmo tuo dabis: q; tibi materia digesta videatur. **C** Dehin caliter euacuetur **C** Reubarbari electi. **C** 3. ij. squinanti grana. **C** 3. ij. postea in aqua endi. et aqua lactu. in fundatur horis. x. transactis fortis fiat expressio cum qua cassie. **C** 3. j. misce vel. **C** 3. ij. mane electuarij. de succo rob. **C** 3. ij. frupi viola. **C** 3. j. et fiat pot. **C** Si autē dolor fiat a salso flegmate. **C** Re. oximellis sim. **C** 3. ij. frupi vio. **C** 3. j. aque camomil. aque endiuie: aque cicoree aii. **C** 3. ij. p duabus vicib; de quo totiens dabis: q; tibi materia digesta videatur. **C** Quaz sic educes. **C** Re. cassie nouiter extracte. **C** 3. vj. diastimicis. **C** 3. j. f. electuarij de succo rob. **C** 3. j. frupi vio. **C** 3. j. dissoluatur cu coctione capili. vene. cuscute: floru boraginis: buglosse viol. ligritie pasilurum et fiat potus. **C** Nota q non eadem purgatio conuenit flegmati acetoso et flegmati salso: q; vnum est materia calida: aliud est materia frigida. Et purgatio similis flegmati acetoso quoq; conuenit. **C** Melancoliaz vo acetosam sic digeres. **C** Re. frupi acetosi sim. frupi vio. aii. **C** 3. j. f. aque buglo. aque lupuloru: aque fumiterre aii. **C** 3. ij. pro duabus vicibus. **C** In isto tamē casu frupū quē als coposui ad hac intentionez et eum frupū de lupullis bapit.

De passionibus

zauī plurimū pueniret: q accipe succi sumiterre facta refi-
dentia lib. ij. succi lupulorum lib. j. zuchari al. lib. ij. aceti
passulati lib. iij. fiat sirupus qui in materiē melacolicis
vt experientia didici mirabiliter valet: vt ex ingrediētib⁹
quoq; argui potest: de isto. 3. iij. p. duab⁹ vicib⁹ dato cuz
aquis suprascriptis. Cuius materia digesta sic eam euacua-
bis. 3. cassie. 3. vi. cōfectionis amech. 3. ij. diaphniconis. 3.
j. sirupi violati vel de lupul. 3. j. dissoluatur cum decoctio-
ne florum lupulorum: florum boraginis: buglosse: liquiriti-
e: passularum: folliculorum sene: corticum tamarisci: thibi-
mi. epithimi: que in fine decoctionis ponantur et fiat po-
tus. Cuius autem materia quecunq; digerenda erit sū-
elus existētiā atq; essentiam euacuanda: siue per vo-
mitum: siue per secessum: de quibus supra capitulum se-
ptimum te ad plenius informabit: a quo si opus fuerit suc-
cursum peteris breuitati parcēs his contentus esse volui.
Cuius semper auisat⁹ esto: q si in villis stomachi seu corpo-
re ipsi fuerint humores imbibiti seu submersi: qd in pro-
nosticis habuisti: ex frequenti nausea et nullo aut paucissi-
mo vomitu deprehendit: modo cetera sint paria: pluries di-
gestua erunt exhibenda: quecunq; illa materia fuerit ad-
herens pauciorib⁹. in pcauitate vō effusa adhuc paucio-
rib⁹. Cuius semper tua est p̄siderare an mā ipsa dolore efficiē-
in ore stomachi an in suo fundo residat: et hec vt est habi-
tū nō solū p frequentēz nausēā cognosces: s; etiā q si i ore
stomachi materia dolorem efficiens fuerit per assumptio-
nem cibi sepe dolor remouetur. Et in fundo sumpto cibo
fit dolor. Cuius vbi mā alia in stomacho foret et interdum
in ipso genita et interdū aliunde propulsa: q a splene ab
epate a capite reu matizante rē. quare si aliud vt amplius
mās illas effundere nequeat. et ideo tam digestiue qz me-
dicine secessiue ad mēbrum ipsum mandans respectum
semper habeas facito siue epar siue splen siue quod volue-
ris aliud mēbrū: et hec cuz appropriatis ad mēbra illa fiet:
prout in caplis p̄p̄is as habuisti. Cuius vbi opus esset
per vomitū illam materiā educere caplm septimum tibi
multiplices modos dabit: ad quod vbi opus esset: recur-
sum habeas. Cuius scias insup qd dolorib⁹ stomachi mate-
rie diuersitas plurimū comendat: siue in stomacho gñef
siue aliud ad ipm p̄pellat. S; si in stomacho fuerit p cli-
steria ad itestina sū materiē exigētā puenientissimē tra-
hiunt. Cuius mā igit frigida. 3. malue: camomille: mercu-
rialis: centauree minoris. aff. m. j. cartami: agarici ana. 3. i.
cōtundant illa duo et in pecia rara ligent: et fiat decoctio i
q illa penia bulliat et aliquētiens exprimat. De tali decoctio-
ne accipe lib. j. in qua dissolue cassie hyere. aff. 3. j. pulf.
zuchari. 3. j. et fiat clistere: aut hyere pigre. loco. 3. vi. diaphni-
co. tantundem electuarij indi sepius imposui. Cuius mate-
ria namq; calida. 3. malue: blitis mercurialis: matrum
viola. ana. m. j. fiat decoctio: de qua accipe lib. j. in qua
dissolue cassie pulueris zuchari aff. 3. j. electuarij de suc-
co ro. 3. iij. olei viol. 3. iij. salis triti parum: et fiat clistere.
Cuius educitur ergo materia a stomacho per ventosas circa
umbilicum positas. Cuius diuersio aut materierum a capite
dissoluentium rē. per caput purgla seu masticationes per
optime fit: et per ventosas positas in spatulis: et per extremi-
tatum ligaturas et fricationes. Et de istis conuenienter fi-
endis tibi in capitulo de catarro modum dedi. Cuius pariter
quoq; de alijs membris diuersio fienda esset. Mā ab epa-
te per secessus medicinas superius positas cōueniēter
fiet. A splene vō p euacuationē melancolie superius posi-
tam ac per saluatale manus finistre flebotomis. Cuius
rimum in stomacho colera vitellina aut colera cum fle-
gmate mixta abundare reperitur. Et iste teste Gal. Aui.
et pluribus alijs per hyperam simplicem e ducuntur: de qua
pillule que fiende sunt per horam ante cibum dande. In
isto casu magis tamen pillulas assaseret ordinare super
descriptionem p̄ceptoris mei Jacobi de for luto: quā
Zuicenna plurimum commendat. sed nullibi ab eo de-

scriptas inueni. A bono igitur iacobo taliter describuntur
3. mastice: corticum mirabolanorum ana. 3. i. pulueris
hyere simpli. 3. j. aloes ad pondus omnium fiat magda-
lion cum oximelle squillitico: de quo pillule fiant: que ra-
tione stomachi per horam ante pastum sumende essent.
Et si mā esset a capite de fluēs essent qz marie pueniētes.
S; sumede tūc essent qn paties dormitū vadit. Cuius aut
cū colera ab epate ad stomachū defluit his pillul p horas
an pastū vsus sum: et nihil supra. 3. pil. de hiera simplici.
3. f. reubarbari. 3. ij. spice paruz. vel. 3. ij. f. signanti gra. vi.
fiat magdalion cū sirupo de endiuia: de quo si opus fuerit
pillulas facito. Cuius autem a splene ad stomachum fluat
3. pil. de hypera sim. 3. f. folliculorum sene. 3. j. cinamomi
corticū tamarisci aff. 3. f. fiant pill. cum sirupo de lupull. su-
prascripto: et dabis a. 3. ij. vsq; ad. 3. j. p horas duas an ci-
bū. Cuius melius vt facias sic. 3. folliculorum sene cinamo-
mi aff. 3. f. cartami. 3. j. mastice gra. viij. fiat pul. zuchari
addēdo p libito: et tor⁹ in aurora cū aqua lactis dēf: et cum
brodio pulli aut cuz aqua scolopendrie: iste tales euacua-
tiones mēbra confortant: materias diuertūt eas taliter pu-
rificādo: vt ad stomachū amplius fluere nequeant. Cuius
dictis itaq; patet qst interpolatis dolorib⁹ mā in q sumpto
cibo sedat dolor: et q sumpto cibo dolore efficiū fit digerē-
da: euacuāda qz: q illa in q sumpto cibo dolor sedat cete-
ris parib⁹ p vomitū meli⁹ seu facili⁹ cū sit i fundo p medi-
cinas secessiuas: et sic oēs habes mās dolore stomachi effi-
cientes siue in ei⁹ ore: siue in fundo: siue in ambitu totius
digerēdi: euacuādi: diuertēdi: qd hui⁹ capli itentio fuerat.
Cuius de sedatione doloris stomachi a mala qualitate proue-
mentis.

Cap. xxxvj.

Ma amodo tēpus est describere que stomachi do-
lorem sedant: que quoq; aliquam malam qualita-
tem si q post materierū euacuationem in eo dēre-
licta sit corrigāt: et q taliter eū cōfortant: vt adiuvante deo
dolor ille amplius non remaneat: et vt ordinem in pceden-
ti caplo descriptum sequar. Cuius a caliditate seu ab hu-
more calido id fiat. 3. specierū triasandalis: specierū dia-
rodon abbatis aff. 3. j. corallo. rub. 3. f. pellicularum ven-
trii gallinarū cum ros. aqua pparatarum. 3. ij. fiat puluis
de zucharo addēdo p libito: de quo sumat dūm dū co-
cle ar p vice p horā an pastū cū modico vini medij coloris.
Et si delicate magis facere volueris lib. 3. zuchari cum aq
ro. dissolue: et cum speciebus suprascripta per bolos con-
fectio fiat. De quib⁹. 3. ij. ad minus p vice sumat: valet vt
triasandaluz. Cuius facias sic. 3. coserne ros. 3. ij. triasan-
dalorum. 3. j. f. coralloz rub. 3. f. podij aff. 3. j. margaritarum
3. ij. fiat mixtura: de qua accipiat ad minus. 3. ij. an pastū:
vel. 3. j. f. sirupi ro. p horas duas ante pastū. Cuius autem
alia duo coclearia granorum granati musci per duas horas
ante pastum dedi: et mire pfuit. Cuius extra valent fomen-
tationes cū spongijs facte in decoctione ros. endiuie et or-
dei: post quā ex oleo ro. mixto cum sandalis inunctio fiat.
Cuius emplm factū ex herba endiuie cū sandalis mirabi-
liter valet. Cuius ita emplm factū ex farina ordeī cum suc-
co granatoz acetosoz. Cuius autes ab humore frigido do-
lor fact⁹ sit post ei⁹ euacuationē in toto vel in parte mato-
ri ab intra diaciminū cōuenit diagalanga pfectio de cina-
momo. Cuius in mā mixta valet aromaticū ros. descriptio-
ne Gal. vel diarodon abbatis in mā mixta caliditate do-
minante. Cuius aut in isto casu in pncipio pastus tali pul-
uere vsus sum super asso panē in vino maluatico vel alio
bono remolito nō dulci. 3. pellicularū ventrii gallinarū
cū bono vino albo pparatarū. 3. f. galange. 3. j. granorum
paradis: zinzibe. piperis longi aff. 3. j. cardamomi. 3. j. f. ci-
namomi a cortice supiorū mūdāt. 3. ij. coralloz ru. subtilis-
sime tritoz. 3. ij. fiat puluis de zucharo addēdo p libito:
de q sup panē asso sumat in pncipio past⁹: vt dcm ē. Cuius
extra antiq plimi cerota laudat. ego aut non multū illi vtor
niā hora assumptiois cibi remoueat: q si p̄tine vt fit cōi-

ter sup stomachū retineant ppter eoz stipticitates ad fun-
dum stomachi cibum transire non permittunt: cuius cau-
sa vt patet impeditur digestio: quare vnguentis vtor li-
bentius. ¶ Ideo interdū sic feci. R. ceroti Bal. emendan-
tis stomachi vitia olei de spica añ. 3. i. Et ista tāti in mor-
tario ducatur: qd ad vnguenti formā deueniant: de q sto-
machus per duas horas ante pastū vngatur: petiam cali-
daz supponēdo. ¶ Uel facias sic. R. olei de spica. 3. i. olei
de abfinthio. 3. f. pulueris mastice gariofiloz mente sic-
ce: calami aro. coralloz ru. ana. 3. f. cere parum. et fiat vn-
guentū quo vt ante scripto vtor. ¶ Plurime mulieres vt
se odoriferas pbeant musci odorē diligunt: et tunc in mor-
tario cū istis vnguentis granū. i. cōmiscere facio. ¶ Uerū
si epas: si splen: si caput in causa fuerit prout in prescriptis
capitulis fm exigentiam te docui corrige illa. ¶ Cū habes
igitur qualiter materia digesta quēcūq; et qualiscūq; et qui
buscūq; illa fuerit per vomitū siue per secessum sit eua-
cuanda. Et iterū de diuersione facta sit stomachus taliter
confortandus vt dolor amplius adiuuante deo nō reuer-
tatur quod huius capli intentio fuerat.

¶ De sedatione doloris stomachi a quacūq; causa proue-
nientis.

Cap.

xxxvij.

¶ Deinceps cure doloris stomachi finem imponā
modus amodo describendus erit quo dolor qui-
cūq; ille fuerit sedatur. Nam dolorem patientes
a te nil aliud querunt qd vt dolor ipse tollatur: quare ab
ipsius mitigatione inchoandum erit: et alia materiei dige-
stione non aspectata. Si vomitus fuerit in principio ne-
cessarius seu diuersiones tam per clistera: seu alio quouis
modo in capitulis superioribus doctrinam ordinate qua-
liter talia fienda sunt tibi dedi. ¶ Ad actum igitur practi-
cum veniendo p mitigatione doloris anodinis pilus vte-
re. Nam q sunt ventositatum fortiter resolutiua. Si mate-
ria multa in stomacho fuerit plus sepe subtiliant qd resol-
uat: cui⁹ cā dolor sepe augeat. ¶ Facias ergo sic. R. came-
mille: melliloti: abfinthij: malue cū radicib⁹ folioz lauri:
parietarie: pullegij: añ. 3. i. anisi maratri: añ. 3. iiii. fenugre-
ci. lib. 5. se. lini lib. 1. pssent et fiat decoctio in q spongas
ibibe fortiter expillas sup dolētē locū appone: et cū icipiūt
ifrigidari iterū calide reponant. ¶ Quo vicib⁹ aliqd fco lo-
cus ex ifrascriptis oleis calis insigat: vt. R. oli aneti: oli ca-
memille añ. 3. i. ¶ Uel ex decoctioe supra scripta buliāt ve-
fica semiplena: et i pecia iuoluta loco dolētē applica. Cūq;
ifrigidat iterū calefiat et sup locum retineat. Hoc aliquoti-
ens facto: vt supra locus vngat. ¶ Uel loco decoctionis
pscripte. 3. iiii. olei camemil. vel anetini in vesica illa pone
et sup dolētē locū calidā applica. ¶ Qd si dolor deambu-
latus fuerit: qd a ventositate pueniat ex milio sale: vt. v.
cōtinētis habet sacculus plenus calidus loco apponatur.
¶ Ego aut in casu isto pecias in aqua ardenti madefactas
loco applicaui et mire valet. ¶ Et itē scutella cinerib⁹ cali-
dis plena grano feniculi cōquassato sup asperso et ex bono
vino irrorata et loco super apposita mire valet: et expertum
videbis. ¶ Et itē ventosa magna vmbilicū totum amplex-
ctēs supposita: et p horā. i. dimissa: qd mirabiliter dolorem
sedat: vt Auicē. ingt. ¶ Ad idē qd sepe expert⁹ sum valet
mica panis bñ grossa ita calida sicut extrahitur a furno: et
amota iferiores crustula cū oleo de spica mollitiez imbibe
et de hic eā cū puluere cimini saliptza postea circūuoluta
petia dolētē loco appone. plus. n. et qd credere posses do-
lorē mitigat. ¶ Ab intra vō cōiter practicares. 3. ii. vel. iiii.
diacimini prebēt. ¶ Uel tāti de diagalange aut diatiron
pipereon vel ellm de bacis lauri vel dianisi aut dicastor-
rei. talia vt ipsoz laudib⁹ hñ: et experientia quoq; cognitum
est mirabiliter valēt. ¶ In hoc qd casu. 3. ii. vel. iiii. vini mal-
uatici cū q libuerit aliqd istoꝝ dare debes: vel alteri⁹ vini
boni nō dulcis. ¶ Et aliq. 3. i. pulueris galāge cū vino ca-
lido pbat. ¶ Et Sal. 3. i. aristologie cū vino calido dabat.
¶ In hoc enī casu diascoidez aristol. roton dari libet. Et

hoc quoq; casū. 2.º ca.º proprio laudat Aui. ¶ Et huic cure
doloris stomachi finē imponere libet: verū presens capi-
tulū quo ad actūz practici pūmū esse debet: vt igit in actu
practico tibi finē eozū ordine prebeā. Cum ad infirmum de-
uenies in dolore sedando vt capitulū presens docet fa-
cito. Demū si per vomitū materia cōiter educi possit cum
fm doctrinā prehabita puoca. materia successiue digerat
euacues quoq; filr fm exigentiā ipsam diuerse postea sto-
machū et si q mēbra mādantia mām fuerit vt habitū est cō-
fortabis pillulis vtēdo: et si que ppter debilitatē mēbrioz
materia generet de nouo suauiter educat: et de his oibus
in capitulis superioribus ordinate doctrinam habuisti.
Quare huius doloris stomachi cura cōuenienter finitur.
¶ De apostematibus stomachi et causis eozum ac diuifio-
nibus.

Cap.

xxxviii.

¶ In apostematib⁹ stōaci pūne dolor fiat et alia
rum specierū dolorū sit absoluta cura. Tū vifuz est
in loco de apatib⁹ stōaci facē dictionē. ¶ Pro cu-
ius introductione sunt diuifioes aliquę pnotāde: qd p
cōgestionē materiei aliqñ apā in stomacho generat: et ali-
qñ per fluxū materiei ab alijs mēbris ad ipsum. ¶ Item
apostematū stomachi quoddā cōpositū quoddam simplex.
Simplex quidē ex humore simplici generatur: qd a sangui-
ne colera vel flate vel melancolia. Cōpositū vero ex isto-
rū humorū cōmixtione. ¶ Itē istorū apatum quoddam
est calidū: quoddā est frigidū: quoddam hūidū: quoddā
siccū siue durū. Et calidū quoddā p essentia: vt sangui-
neū et colericū: qdā p accidēs vt flegma melia putrefa-
cta p accidēs est cala. Et tale ex istis genitū apā calidūz
p accidēs appellamus. Pariter apā essentialr calm pōt fieri
p accidēs fridū: et hec resolutis partib⁹ subtilib⁹ clis terre-
strib⁹ remanētib⁹ grossis. Tale igit apā est calm per essen-
tia: et per accis fridū. ¶ Itē apā qñq; sit in ore et in superi-
orib⁹ partib⁹. Et qñq; in fundo qd inferiorib⁹. Itē aliqd in i-
feriori tunica. ¶ Et iterū apā stōaci aliqd resoluūt. aliqd
suppurat. Aliud ad alia mēbra permutat: et aliqd indura-
tur. ¶ Insuper appata calida stomachi vtplurimū per viāz
desfluxus materiei ad ipsum generant: et nō per cōgestio-
nem: vt est sanguis et colera: et cōsimiliter de apostemate
melancolico fit: sed flegmaticū: vtplurimū per viam cōge-
stionis generatur. Et inter ista apostemata colericum fre-
quēti⁹ generatur: de hic sanguineū: raro flegmaticū: et ra-
rius melancolicū. ¶ Itē apostemata calida vtplurimum
sunt incipiendo: frigida vero raro. ¶ Istis sic positis ad
apostematū causas veniēdo. Quedam sunt intrinsece: et qd
dam extrinsece: vt casus et percussio super stomachū. Res-
qz ipsi stomacho sepius applicate: vt vētose ac medicine ca-
lide fortiter attrahentes: et longa famis tolerantia est cā
ad stomachū putridozū humorū desfluxus. ¶ Intrinsece
vero cause sunt si stomachus fuerit valde calidus: qd rōne
caliditatis ad se materias facile trahit: que postea conge-
ste apostema stomachi faciūt. Debilitas itē stomachi et alio-
rum membrorum virtutis expulsiue fortitudo est cā gene-
rationis apostematū: ac dolores fortes cum plogatur quia
natura intendēs dolori succurrere spiritūz ac sanguinis
multitudine ad locū dolentē transmittit. Et sic mā ibidez
congesta generat apostema. ¶ Cause vero cōiuncte sunt
colera sanguis flegma: melancolia. huiusmodi igit in sum-
ma sunt tam extrinsece qd intrinsece apostematū stomachi
cause: que huic capitulo finem ponunt.

¶ De signis demonstratiuis apostematū stomachi tam ge-
neralibus qd specialibus.

Cap.

xxxix.

¶ Igitur in apostematū stomachi cognitionē ipso
rum quoq; causarum deueniamus: si extrinsece
fuerint: ex infirmi relatione facile deuenies. Sed
a quo humore tunc veniat: inuestigandum erit: quod pro
ut te statim docebo facies. ¶ Sed antequam ad specia-
lia signa deuenias: oportet aliqua generalia pnotare.

De passionibus

Ultimi namque ex dolore in stomacho esse arguunt: quod tamen non est. Ut autem in stomacho ipso cognoscas. Scias illic esse tumorem: et cum durities manifeste sentitur. Et si supinus infirmus aut sedens aut recte steterit: et aqua fuerit versus os stomachi manifeste deprehenditur. In fundo vero nisi magnum fuerit: nequaquam dolor inter spatulas et meri quod sentitur: sum pro cibo: quod stomachum grauat quod aut maior. Et per colligantia ipsi stomachi cum spodiilibus quod cubitis dolor coactat per nervos qui ibi nascuntur propter: et tunc quedam in brachijs sentitur coactio. Et iterum propter compressionem diaphragmatis dolor propter apostema quod augetur. quare tantum diaphragma augeri aut extendi non potest: unde necessario sequitur anhelitus parvus velox et spissus et cum velocitate et spissitudine. nam natura necessitati melius succurre re poterit. Et si apostema in ore stomachi fuerit semper destruitur appetitus: non tamen sic digestio. cuius apostema si fuerit in fundo contingit quod destruitur digestio: et non tantum appetitus: cum quo sepius leditur contentio: et fit fluxus: et maxime lienteria. Interdum tamen debilitatur expulsio: ut constipatio quoque fiat: quod non sic in apostemate oris contingit. Et quia quandoque apostema fit in interiori tunica: et quandoque in exteriori. Si in interiora omnia intensiora erunt accidentia: et cum cibis vel potus ad stomachum peruenit: dolor atque grauitas augetur: in exteriori vero omnia illa remittuntur: cum quo magis visus atque tactu apostema percipitur. Ad specialia nunc signa deveniendo: si apostema colericum fuerit continua febris aderit: et acutissima quidem cum intensa siti atque oris amaritudine atque ariditate lingue: citrinescit facies: et erit dolor inter ceteros acutissimus: ut plurimum de tertio in tertium omnia accidentia crescunt. vna est sublevis atque ignea: pulsus autem velox atque spissus cum duritie quadam. Si autem apostema a sanguine fuerit: dolor erit potius grauis quam acutus: continua erit febris. non tamen velut in precedenti: acuta: nec ita intensa quoque sitis: nec tanta oris amaritudo: rubet facies: adest venarum tensio: vna erit rubea atque grossa valde: pulsus velox: mollis atque spissus. Si flegmaticum erit aqua: febris erit levis: dolor mitis satis: cum quadam tamen grauedine faciei: color albus et in tactu mollities reperitur: sputi adest copia: pulsus erit mollis atque spissus: cum quadam tamen diuersitate: vna non multum tincta: est tamen ipsa. Apostema vero melancholicum si fuerit: febris erit occulta satis: dolor ponderosus cum loci duricie quadam: color faciei fuscus: et vna sublevis erit multum ad albedinem tendens pulsus parvus: strictus atque durus: insomnietates aderunt. plurimum malis atque extraneis cum cogitationibus terretur in somno. Et iste tristis continue mortuos in talia territoria somniat. Et hec sunt generalia quod specialia apostematum stomachi signa.

De signis pronosticis apostematum stomachi. Cap. xl.

Quando stomachi dolor plongetur et auxilijs conuenientibus applicatis non recedit. scias apostema insertum vel in facto esse. Ex apertis calidis detersus est colericum quod sanguineum. Frigidorum vero melancholicum flegmaticum. Et quodcumque horum fuerit in ore stomachi detersus est eo quod in fundo stomachi sit: modo in his cetera ponantur paria. Si cum apate stomachi dolor intensus fuerit: et cum extremitatibus fuerit frigiditas malum. verum ubi frigiditas cum fricationibus et alijs adiutorijs non remouetur: morietur infirmus: quod ut inquit Galienus sicut attrahit sanguis ad ventosas: ita trahitur ad dolorem: quare frigent extrema. et sic continuatio frigiditatis mortem arguit.

Apostema interioris tunice periculosius est multo quam extrinsece. patet quia deteriora multum sunt accidentia: ut habitum est supra. Quandoque stomachi apostema resoluatur: quodque immutatur: quodque induratur. quandoque suppurat. Si resoluatur. cognosces quia accidentia paulatim sedantur. Si autem immutatur: accidentia cito delitescunt: vel paruo tempore cum apparitione scilicet lesionis in membro. ad quod fit per

mutatio. Si vero induratur: sedatur febris: dolor atque inflammatio. tamen cum grauedine duritie maiori quam an manet: sed cetera accidentia remittuntur. Si autem ad suppurationem peruenit febris: dolor: et omnia alia accidentia intenduntur. Signa autem quod iam est sanatum est. scilicet ac doloris: ac omnium accidentium remissio fluxus ventris atque vomitus multiplicat propter materiam. scilicet ab epate resudante: et virtutes expulsiuas irritat. Et si aqua ruptum foret in vomitu quod sanies apparet: aliquando in egestionibus et aliquando simul: tamen in egestionibus quod in vomitu: cuius causa minorat vna. Et cum stomachus permittit quodque pus digitorum tactui cedit. ubi autem puris generatione minime cederat: locum quoque detumescit. vnde Rasis in suo de diuersionibus. signa ista ponit. Inquit enim cum mouetur in corpore tremor. apparet sanies egesta atque sanguis sine vomitus detumescit aqua: scias quod ipsa disrupta est: cuius ruptura virtus maxime persternit. quod in ipsa eruptione magna spirituum quantitas euacuat: verum si in tunica fuerit exteriori euacuat per vnam: ut ipse vidit. Et tunc bonum meum patiens liber euasit. In sanatione apatis stomachi si rubor in oculis appuerit: malum. significat enim maram cerebri coicari. Ideo autem aqua stomachi calidum inquit quodque ad permutationem rationis deducit: et interdum ad sensum: est frenesis: et tunc rubedo in oculis apparet: et tunc est mala punitio: quod ex mille vnde non euadit. Et quodque propter nocumetum cerebri coicatum accidit cerebro accidentia manie et melancholice: mirachie: qui ex apate stomachi plerumque fit: ut in meo de egritudine capitulis caplo de melia tibi clare demonstrauit: et de istis euadit perpauissimum. Et in hoc de pronosticis apostematum stomachi dictio finitur.

De cura apostematum stomachi a materia calida prouenientium. Cap. xli.

In apate stomachi colerico vel sanguineo flebotomia est necessaria: dummodo virtus et etas et alia requisita ad flebotomiam consentiant. Et ubi cause aliquae flebotomiam impediunt: put etati complexionis et ceteris conueniunt: vterose erunt cum scarificatione ponende. Supplimentis igitur prime digestionis naturaliter vel cum clisteri eductis: si aqua sanguineum vel patiens robustus fuerit atque repletur valde a saphenis flebotomia mane ichthya da erit. In vespis vel saltem in crastinum in basilicam altera. in secunda vero die vltima in tertia vene medie flebotomia fiat. In colerico vero apate iste tot flebotomie nequeque fiende sunt: sed prima in basilica fiat. secunda vero in media et non magna extrahatur sanguinis copia: cum sanguis colere frenum existat: et ubi flebotomia quis causa fieri non possit: super nates primo: et deinde cum scarificatione in spatulis fiende erunt ventose. Et semper in sanguineo: modo cetera sint paria quod in colerico maior quantitas sanguinis extrahenda est. His factis in primo ad repulsiua veniendum erit. Ab extra igitur sic facias. Olei rosa. olei citoniorum an. 3. i. aceti parum: et ex isto frigidum stomachum pungat. Vel facias sic. Res. sandalorum rube. ros. ru. boli ar. an. 3. f. capfore. 3. i. incorporent cum aqua ros. et citoniorum succo. Vel cum aqua cucurbitae aut succo plantaginis vel solatri: vel foliorum salicis. aceti parum addedo. et de tali frigidum stomachum inunge: et cum desiccari incipit remoueat. Vel facias sic. Res. farine ordeis: sandalorum al. et rub. boli ar. an. 3. i. spodij. 3. i. camphore. 3. f. incorporentur cum succo plantaginis et aceti modico: et ex his epithimetur: siue emplastrum stomachus. Ego autem a Galieno doctus pro confortatione caloris naturalis stomachi parum spice vel cardamomi. vel consimilis semper addidi. Quod in membris consimilibus semper fiendum est: ut in meo de necessitate medicinarum corporis declaravi manifeste. Ista autem in principio fienda sunt: cum apostematis materia non dum resudet. Ego autem materia existente in fluxu ad eius diuersionem ligaturas dolorosas fricationes: et similiter ad nates sine scarificatione ventosas fieri facio. Ceterum a principio ad intra ad talem materiam percutiendam aqua solatri maxime conuenit: cum ipsa non solum maram ipsam

repercutiat. sed a ppteratate quadā apostematibus intrinsecis mirabiliter valet. Datur etiam aqua endiuie. Aqua quoq; ro. et sepe siru. ro. in infusione ro. cum istis apposui. et acetosum quoq; sirupum simplicem et talia in principio fienda sunt. Cū augmēto vō cum istis resolutiua aliqua eēt cōmiscēda. illa semp gradatim augēdo sūm q; magis versus statū appropinquat. Cū extra vō cum infrascriptis camomille melliloti vel absinthij aut spice cuz pasta altee et croci parū esset addēdū: Cū casu aut isto emplm infrascriptum maxime puenit. Qd. R. farine ordei fenugreci: paste radice altee añ. 3. ij. absinthij sicci. 3. viii. con fice cū oleo ro. Et si multū ad statū appropinquas oleum de lilio pone. Cū el facias sic. R. fol. malue atq; bismalue absinthij ana. m. ij. ordei mundi. 3. li. pinguedinis galline et anseris añ. 3. i. dactiloꝝ numero. iiii. mucillaginis. se. li. ni et fenugreci añ. 3. f. croci. 3. f. fiat emplm qd vñus finem augmenti magis cōueniet. Cū statu vō tale emplm fiat R. farine fenugreci se. lini et absinthij añ. 3. ii. camomille mellilo. ro. añ. 3. f. ista oīa cū succo apij si incorporentur oleo camomillino vel de lilio vñ nardino tñ addito qd ad emplm formā deueniat. Cū el facias sic. R. paste radice maluaui sci. 3. vj. mucillaginis fenugreci. et se. lini añ. 3. ii. pul. floꝝ camomil. melliloti añ. 3. i. f. fiat emplm parū ad dēdo de oleo camomil. Cū isto qd casu emplm de mellilo mesue vsus sum: et mirabiliter p̄tulit. Cū istatus tñ esto quātū possibile fuerit tibi: ne tale āpa ad sanationē deueniat p̄hibere. Et sup̄ius dictū est qd ad dolorem stomachi āpa plerūq; sequit: et ad doloris sedationē subtiliatiuis et resolutiuis vsus fueras: sicut est pinguedo anatis galline et similitum. Oportet si āpa inchoari seu in fieri deprehendes qd cū illis stipticum aliqd cōmiscēas: vt est acatia hipogstidos ro. et similia. Cū q; āpa ruptum fuerit: idro mel maxie sibi puenit. et steruāq; lactuce calida. Cū el sic fiat: qd multū ab antiq; cōmēdat. R. capit. vene. Al. i. mēte. Al. f. passul. 3. i. sebesten. 3. vi. liquiritie. 3. f. se. altee fenugreci squinanti añ. 3. ii. dactil. numero. iiii. decoctio fiat cū lib. iiii. aque: et ad cōsumptionem tertie partis coletur: et de tali calida sepe infirmo tuo p̄be. Et si magis absteruāz facere volueris da de ea. 3. iiii. f. p vice cum. 3. f. mell ro. Et alig ex ea cū zucchero sirupū longū faciunt. de quo. iiii. 3. p vice tribuūt. Cū el lactis capni ita calidi: sicut mulgetur ab vberē. 3. iiii. cū modico zucchero p duas horas añ cenam p̄bent: et si maiorem queris absteruionem cum melle ro. 3. ij. dabis. Cū alig decoctionēz liquiritie cuz solo modico zucchero dabit. et in isto casu ydromel in potu cōtinue tribuūt. Cū antiquoꝝ plim: et maxime Alui. in isto casu. 3. ij. vel. 3. ii. pill. de hyera simplicia summe laudant: quoniam vlcus mundificando materiam ad inferiora pel lūt: et cū hoc ad vlcus cōsolationem maxime operantur. Cū el post mūdificatiua consolidantia exhibenda sunt. Facias ergo sic. ex sup̄ascriptis mūdificatiuis: qd volueris dabis: et post duas horas trociscoꝝ de carabe. 3. i. cum modico aque plātaginis: in q; pū parū sumach et mirtil loꝝ bulkat: vel cū succo citoniorum. vel eoz miua. Et loco troci. 3. i. f. pulueris infrascripti dabis. qui. R. thu. sang. dra. rosarūz boli ar. dragaganti: spodij: gūmi arabici añ. 3. i. charabe: balaustiarū: mastice amidi añ. 3. f. fiat puluis: et q; libuerit cū sup̄ascriptis liquoib; dandus est. Cū ego aut in casu isto confectionē infrascriptam maxime vilem inueni. R. mastice rosa. ru. mirtilloꝝ coralli: vñ lapidis: ematit: sang. draco. añ. 3. i. fiat puluis: quē misce: cuz 3. iiii. diadragati. frigi. et cū. 3. ii. f. succhari ro. antiq. et fiat mixtura cum modico sirupū de mirto: et da coclear vnum p vice. Cū laudo in sup̄: vt continues ab extra aliquod vnguentū stipticū vel cerotū: vt facilius vlcus consolidatio nē recipiat. Facias igit sic. R. olei ro. mirtili añ. 3. i. olei masti. 3. f. boli armē: mastice mirtili: ro. ru. coralloꝝ vñ añ. 3. f. cere parū. et fiat vnguentum: quolante passum p horā vnam aut duas semp stomachus inungat. Cū el cerotūz

superponatur infrascriptum. R. boli ar. aloes: myrrhe: aff. 3. i. mastice. 3. f. fiat cerotum: addendo modicum terben rine: vt se melius tenere possit. Extendatur ergo super co rior: et stomacho superpone. Cū habes ergo qualiter apo stema calidū stomachi resolui debeat: et si ad suppuratio nem deueniat: qualiter sit pcedendū. Et si ad duritiēz ter minabitur: sequens capitulū deo dāte tibi curam dabit. Et per hoc presenti finem dabo.

Cū de cura apatū stomachi a materia frigida puenientiū tam in duriciē p̄uersoꝝ q; non. Cap. xliij.

Alro flegmaticū apostema in stomacho generatur r Qd si tibi curandū aliquādo appareat in p̄ncipio sic fiet. R. olei ro. olei citoniorū: olei de absinthio

añ. 3. i. aceti parū: et ex isto calido sepe stomachus vngatur. Cū el facias sic. R. absinthij: mente: melliloti añ. m. i. ro. rub. m. f. farine fenugreci. se. lini: farine ordei. et lupi norum añ. 3. f. mirtillo. aloes añ. 3. iiii. fiat cum istis empla strum cum oleo ro. et citoniorum: modicum succi planta gi. addendo. Cū el facias sic. R. ro. absinthij: mente: mir tilloꝝ añ. 3. f. sandalortū ru. calami aromatici: spice añ. 3. iiii. conuassentur: et fiat sacculus qui leuiter super regu la vino rubeo aqua rosa. et absinthij permixto aspersa cas lehat: et ponatur super locum: et talia in p̄ncipio fienda sunt. Cū vnguento vero ex oleo camomillino anetino: et nardino calidis inungatur: vel cum modico cere fiat vnguentum: cum quo misce squinanti spice ana. 3. ii. et cum modico aceti taliter incorporetur qd ad formā vnguenti deueniat: de quo stomachum illinias. Cū el tali empla stro vtēre: quod omne apostema durū resolubile resoluit. Sepe in vino et oleo decoquatur: cum quo modicū amidi incorporetur. sic qd ad formā vnguenti deueniat: et de tali emplastre tur stomachus. Cū aut cōprehendes aposte ma in collectionēz deuenire infrascriptum emplm super pone. Qd. R. paste radi. altee. 3. iiii. cepe lilij et cepe nars cisci añ. 3. i. brance vñine. m. f. farine se. lini: fenugreci et frumenti añ. 3. i. f. p̄sopi humide adipis anatis añ. 3. vj. q; nanti: aloes: melliloti: camomille añ. 3. iiii. croci. 3. f. cōpo nant cū oleo de lilio: et stomachus ex eo emplastre. Cū el facias sic: qd apostema frigidū maturandū maturat. ac cipe branci vñine. m. iiii. cepe lilij. 3. ij. coquant in vino et oleo pistent postea: et cataplasma est stomachus. Cū autē facta sanie apostema rūpatur: ipsūz cū aqua mellis vel mel le. ro. vel aqua lactis mūdificetur. Cū istatus tñ esto si fluxū faceret stipticū aliqd ponere: vt thus: mastix: vel aliqd simile. Cū extra semp emplastra vnguenta stiptica sup pone: veluti in apostemate calido factū fuerat. Cū du ri aut apostematis cura tria cōsideranda sunt. Primum qd medicamina oīa sint aromatica: vt vomitus. s. meli? conseruet. Secundū vt sint mollificatiua ppter duriciē resoluēda. Tertiū vt sint diaforetica siue resolutiua vt mollifica ta materia resoluat. Et si bñ complexeris in emplastro de melliloti: et desue oīa q; dicta sunt adinuenies: et iō in illo casu maxime cōmēdat. Cū quāto durities est maior fac mollificatiua dñari. et quantū mollificatum magis fuerit fortib; vtēre resolutiuis. Et ob hoc aliq; mollificatiuis so lū vtunt: et mā mollificata resolutiuis vsq; ad cōpletā cū rā sic pcedēdo. Cōiter tñ ista tēpestate practicaes mollifica tiua cū resolutiuis cōmiscēt. Cū vt te ad actū practicti de ducā: habēas oleū de lilio: oleū camomillinū: et pinguedi ne galline: añ ptes eqles i q; succidā lanā imerge: quam calidam stomacho vacuo suppone. Et hora trāfacta vna empl? de melliloti vel p̄sopi ceroti descriptioe philagrij Quq; paties cibū sumptur? ē empl? seu ceroti remoueat: et istū ordinē añ cenā et añ pastū obſues. Cū el facias sic R. de empl? de melliloti vel de p̄sopi ceroto descriptioe philagrij: et qd istoz libuerit cū oleo de lilio vel camomillio. mollificabis: et sōz añ cibū inuiges. Cū cū forti aceto mu cilaginē se. lini extrahē: et ea lanā succidā imerge quā in ieiunio sup sōm ipōe: et p. ij. hōs empl? de mellil. vñ isopi

De passionibus

cerotus h' expir'z: videbis mirabile. **C**el loco mucilla-
ginis ex cerebro vituli vel cerui stomachu inunge. **C**el
accipe stercus porcelli duoz, mēsu vel triu: z en in catio-
la cu3 modico olei camomille comisce: z ex eo calido sto-
machu cataplasma. **E**go aut in casu isto ex israfcripto
emplastro stomachu cataplasmaui duru valde: z in eo mi-
rabile effectū aduenit: qd sic fit. **S**ic imaturas coq p qui-
bus postea pasta facito: de q z assungie porci z yfopi hu-
mide añ. **3**. i. accipies: picis naualis. **3**. i. h. cere citrine. **3**.
h. cerebri vel medulle offiū iph'. **3**. vi. olei de lilio. **3**. h. oia
fil liqfiant: cū qb' in corporent diaglonis. **3**. ij. radices yre-
os. **3**. h. sulfuris vini. **3**. iij. cinerū comici salicis. **3**. ij. fiat em-
plastru seu cerotū: de q stomachu empla z si tenere potes
sup alutā ponat. **C**el facias sic. **R**. radices yreos z in vi-
no buli z pista: z pasta facias: d q. **3**. i. accipies: olei camo-
melini. **3**. ij. olei de spica. **3**. i. h. medulle cruris vituli v' cer-
ui. **3**. i. z cū isto pone illius vini in q decocte sint radices
yreos. **3**. iij. z oia vsq ad cōsumptionē vini bullāt: cū qui-
bus parū cere citrine liqfiat: z fiat vnguētū. **C**el facias
sic. **R**. v. io. **3**. v. ro. **3**. ij. spice mastice añ. **3**. i. h. sgnātū: cipe-
ri: calami aromatici añ. **3**. i. h. floz camomille: melliloti fari-
ne ordeī añ. **3**. x. paste radices altee. **3**. i. h. farine se. lini. **3**. i.
z cū mucilagīne se. lini cum aceto extracta fiat emplm. h
enī mirū in modū duritiē resoluit oēm. Et in h' frigidorū
apartū eorūq in duritiē puerorū cura finitur.

CDe vomitu nausea subuersione z quaq ipsarum causa
in generali. Cap. xliij.

Ibet post curā apostematū stomachi vomit' do-
ctrinā ponere. **P**ro q sciendū q reperit istū tres
termini. vomit'. nausea. z subuersione: q cōicationē
z pueniētiā ter se hnt quādā. **C**lā vomitus est mor' sto-
machi p quē aliqd p os expellitur. **I**deo nōnulli ethimo-
logizates vomitū dicūt. **Q** vomitus dī qū tēlus vter ad
expellēdū versus sursum qd in eo cōtinet de nocino. Et p
vterū stomachū intelligūt. **C**lā nausea vō est stomachi que-
daz ad vomitū stimulosa dispositio a mala qualitate cum
materia: vel sine proueniē: p quā: z si tūc ad vomitū inci-
tetur: nihil tū emittit. **I**deo dicūt qdā q nausea est volun-
tas vomēdi sine effectū. **D**ispositionē enī talē hnt: z si ci-
bū adhuc desideret. cū eidē presentē inspectionē eius re-
fugit: z sic faciē ab eo vertit: z nasum torquet z ppter hec
vratit nausea dicta est. **S**ubuersio autē dicit dispositio
stomachi: in q virtus expulsua ad expellēdū aliqd a fun-
do ad supiora mouet: z illius materie patēs ascensum p-
cipit. cū quo tū nihil amittit. sed ad fundum stomachi mā
illa reuertit. **E**x quib' patet istoz triū terminoz pueniē-
tia. **C**De vomitu itaq siue creticus siue qcuqz ali fuerit
q ad se curā vocat determinationē hic facere intēdo dīn-
sionib' qbuscūqz alijs omīssio. **C**Et talis cause qdā sunt
intrinsece: qdā extrinsece. **C**ausaz extrinsecarū qdā sunt nī-
mia cibi repletio. z maxime ciboz mordicatū vīm hnt:
tū: vt sunt acuta atqz salia: sicut porci: cepe: allea: eruca: si-
napis zc. **A**ut cibaria supnatari faciētia: aut ventosa: sicut
legumina: fercula de pasta: z fercula caseata: z talia. **C**a-
sus itē. z sup caput pcussio: vt in fractione cranei sepe cō-
tingit. **C**ause vō intrinsece pueniūt: aut rōne debilita-
tis digestiue: stomachi male cibaria digerentis: cuius cā
in ipso mali humores congerunt: z sua multitudine: aut
corruptione ipm ad expulsionē irritant. **A**ut rōne totius
seu rōne alioz mēbrozū particulariū. vt esset epas: splen:
cerebri. z matris zc. **T**alia enī mēbra sepe corruptos hu-
mores ad stomachū mandāt: mediātibus. s. meseraicis: z
epate. vt Gal. in li. pnocticoz inqt. **I**l humores gā toto vel
a membris ad stomachū ppulsi sua multitudine: z inter-
dum sua malignitate virtutē stomachi expulsuā irritant:
quoz causa si vomit'. **C**alis ergo mā in stomacho con-
gesta vel vliūde ppulsa pōt esse sanguis: vt in retētiōe mē-
struorū: ac fluxus sangainis nariū. ppter etiā nīmiā san-
guinis abundantiam: vt in mutillatis. **P**otest etiā esse

colera flegma z melancolia. z ista ex parte causarum in-
trinsecarum se tenet. Et si patet quid sit vomitus: nausea:
atqz subuersione: que quoz istorum cause: quod huius capi-
tuli intentio fuerat.

CDe signis demonstratiuis spēri vomit'. Cap. xliij.

Ivomit' a causis sit extrinsecis infirmi narratio
ne id facilem scies. si ipse scilicet cibiis salis: aut
amaricationē habentibus vsus fuerit: aut vctosis:
seu vinctuosis: vel aliorum quorumcūqz ciborum indiffe-
renter qui facile corrumpuntur: nimia facta sit repletio.
Quantum vō ad causas intrinsecas si ab aliquibus mem-
bris materia ad stomachum propellitur: ex qua vomitus
fiat cognosces. quia in tali membro puta epate: vel sple-
ne: vel in quo libuerit alio dolor: agitatio: commotio ada-
erunt. z si a splene: sibi in hoc erit rugitus z etiam in quo
cūqz alio: a quo materia pmo mouetur. **C**Sed ad parti-
cularia deueniendo. Si ppter materiam in stomacho exi-
stentem: z non altunde ppulsa vomitus fiat in eo com-
motionem: z agitationē sentiet: z in membris ceteris ne
quaqz. Signum tamen cuiuscūqz vomitis commune an-
teqz fiat est labij inferioris tremor. **C**Sed ad materiei co-
gnitionem veniēdo. Si sanguis in causa fuerit siue a sto-
macho: siue ab alijs membris puenit cognosces ex co-
lore: quia rubeus. ex sapore: quia dulcis. Et si prouenit ex
ruptura vene in stomacho sanguis erit fluidus: nō sic coa-
gulatus: quia a loco propinquo prouenit: dolor aderit in
stomacho. In epate vō nec alio mēbro dolor aliquis sen-
tit: nisi ppter colligantiam id fieret: siue p compassionem.
Si aut a splene erit sanguis grossius niger satis atqz secu-
lentus. z in eo dolor sentitur atqz rugitus. Et si ab epate
coagulatus erit: sed nō ita niger: neqz seculentus sicut san-
guis spleneticus. cum quo in ipso epate agitatio atqz do-
lor. **T**ua tamen semper interest ab infirmo tuo scire num-
quid emorroides restructe sunt: aut menstrua: aut sanguis
narium. vel ex mutilatione ille fuerit: quia quantum ad
curam talia scire multum inuat. Si aut materia fuerit co-
lerica amara sentit: z color citrinus aut croceus satis ad-
erit z erit mā illa satis fluida: nisi materia fuerit vitellina.
Colera vō prassina vel eruginosa viridis erit. **C**Nota ta-
men possibile esse q patiens interdum vsus est herbis in-
digestibilibus: aut fructibus dure digestionis: seu imma-
turis: ex quib' tunc flegma coloris viridis generatur ad
modum. s. z calorem suc. lactucarum: z talis nec erit cole-
ra eruginosa: nec prassina. Et ad hec aduertentiam habe.
Si tamen mā illa super terras ebullierit: q colera sit praf-
sina vel eruginosa nequa qz dubitabis: quod ex alio quo
qz comprehendes. nam in colera eruginosa. vīna subtilis
z ignea. In flegmate vero viridi alba grossa erit. **P**ulsus
erit parvus mollis cū diuersitate qdā. **C**Si materia vo-
mitus fuerit flegmatica: erit vplimū alba. qz interdū ex
vsu herbaz idigestibilū: vt statū dictū est sit viridis: z de h'
informabit te ism'. **C**lerū vbi tal mā sup terrā non ebullē
erit scias flegma illā eē: erit qz viscosa. sitis aderit: nec tū
sentiet caliditas. Sapor ispid' atqz acetosus existit: z vī-
na alba exis ad spissitudinē quādā tēdit. **C**Si vō mā vo-
mit' melācolia fuerit: sapor erit pōtic' cum acetositate mi-
xtus: z ad nigredinē quādā tēdit: vī ad citrinitatē. Et ibi
erit admodū satis grossa. vīna subtil' erit z alba. **Q**z si in
sanguis cognitionē: seu colere flegmatis: seu melie pfecti
us ventre cupis cōplexionē pcedēs regimē: z talia cōside-
rab: qz humor cui illa mag' attestant. ille erit i cā. **D**cis aut
signis cū istis tū cōplicat. Et h' d' signis demtratiuis vōit'
De finis pnocticis vomitus. Cap. xlv.

Vomit' ergo velut flos eris: aut sicut porcorum
succus mortalis. iuxta illud afforismorum quarta.
quibuscūqz egritudinibus icipiētib' si fel nigrū
sursum aut deorsum exierit mortale. **C**lomit' sangui-
nis ad sincopim deuenies mortalis. **C**lomit'us epile-
psiam inducens: z spasmus: vel sincopim: si infra horam

non curat mortalio. tantā enī materiel in ore stomachi significat malignitatē: vt paties viuere nō possit ppter accidētā dicta. vñ si infra horā nō curat: nā talia pati non pōt sic moriunt. S; si mā euomit: curant vt ipse vidī. CAs fiduatio vomit stomachū debilitat: corp totū attenuat. Sed fact' raro: q; bīs i mēse vt auctores plimi p̄cipiūt iu uare pōt. CItē infirm' si libere euomēs z abiq; malis ac cidētibus bene eū toleret: vomitus vtilis existit. cōtrariū vō inutulis. iuxta illud. Si q̄lia oportet purgari purgētur. CSi vomit sanguinis cū febre fiat malus: sine febre vō nō necessario malus: q; stat' q; p ipm corp' a sanguine supfluo mūdificet: z tūc sequit leuitas iocūditas z quies. Et iō llypo. dicit. Sāguis q̄liscūq; sursum malus: intelligēdū ē de sanguine misso cū febre: vel ad cui' emissionē nō segtur alieuatio. CQuilibet vomit' synthomatic' malus. CLo mit' in dieb' ceticis fact': q in dieb' indicatiōis p signa bona indicās in die cetica fieri bon' ac laudabil' ip erit. dūmō infirm' vt d; gubernet bñ. Nā sepe infirm': ac igno rātiō medici causa male succedit. CDis vomit' in fluxu vētris cū tolerātia bon'. CSi i vomitu vīute cōstāte sup ueniat fluxus vētris bon'. CDis vomit' fetēs malus. z si fuerit vt vīni fex: vt pororū succ': mortāl'. CComit' pmi: rtus ex colera z flegmate ceteris parib' alijs vomitibus: aliarū materiēz q̄cūq; ille fuerint: securus magis existit. CComit' simplex ceteris parib' deterior est mixto. CLo mit' corpib' sanis est nociū. Lapis vō interdū vtil' cum nā p vomitū se pot' exoneret ab humorib' q malarū egri tudinū cā forēt. Si q̄m talib' nō supflueret: neq; est res tringēdus. Quare vt inqt Aul. auctoritate llypo. cuz talē seruaf sanitas a multis interdū pericul': z ab iminentibus pessimis egitudinib' sit euasio. Cterū in p̄uentis magis q̄ in nō p̄uentis iuuat. z magis i iuuentute q̄ in senectute. Et sic patet vbi casus accideret: quid de his hēs p̄noscit. CComit' in pinguibus z in hūtib' pectus strictū: z i hīs maxime q̄ difficulter anhelat: ac in p̄sticis: ac i p̄sueti san guinē ex p̄tibus pectoris expuere piculosus est valde. z in hūtib' q; stomachū debile. Tales enī pp h sepe cadūt in fin copim. CComit' sanguis: ac hūoris melā colici q in sto macho non gūatur malus. Significat enī in mēbris alijs nocumētū. CS; vomit' sanguis maiorē malitiam signifi cat q; melā colici. Dūmo q; sanguis est thesaur' vīte: z no cumētū significat in epate: qd mēbrūz existit p̄ncipale. nec sanguis a nā derelinqtur nisi oppressa z victa fuerit. CIn vomitū singult' z oculo z rubedo malū signum. significat enī in stomacho apā: vñ in cerebro esse vel p̄gūari. CLo mitus cibā p̄tinu' malus. significat enī vīutis digestiue z p̄tētiue debilitatē. CIn hūtib' os stomachi forte z fundū debile vomit' ē timorofus. ecōtra vō ceteris parib'. CIn passiomb' mēbroz inferioz vomit' magis cōmendat q̄ supioz. nō in passiomb' capitis. z maxime p cōpassione a stomacho venientib' si leuis interdūz fiat bonus. CLo mit' i se. pestilētiālib' malus: z hec de p̄noscis vomitus. CDe qbusdā gūalib' i cura vomit' obseruādis. Ca. xlvj. Et p̄s ammodo vocat vt curā vomit' ponā. In p̄ti ti itaq; caplo gūalia qdā describā. z de hīs p̄ncula ri cuiq; vomitū curā appropriatā. CSi igitur vo mitus a malis humoribus pūgētib' stomachū: aut ipsuz aggrauātib' fiat: nisi p p̄n' a nā vel ab arte fuerint ena cuatim minime restringat. CLibalis itēz vomitus: si a cibo supfluo: aut indigesto puenit: nequaq; restringendus erit. vbi vō nec ab indigesto: nec a supfluo cibo fiat cōbi bendū est. CFacile z tēperatū humoralē vomitū nequaq; restringas. verū vbi stomachū debilitari cōprehenderes. restringēdū esset. Nā si p̄suetudinarius fieret. stomachum debilitando eū lacunā supfluitatum efficeret. quare talis cōsuetudo erit paulatim remouenda. CComitus ceticus signis digestiōis p̄parentibus nisi supfluat: qd ex infirmi tolerantia mala deprehendas: minime restringa tur. CIn principio item materialis morbi: sepe vomitus

synthomaticus accide: vt in principio paroxysmōz mate rialū febriū sepe cōtingit. z talis nisi nimium nā grauaret minime restringendus erit. Nā q̄s p vīā signi vt in p̄noscis gūalibus habuisti malus sit: p vīā tñ cause bonus esse pōt. in quātū. f. mās paratā egitudine facere: vel actu facientem minuit. z interdū eam eradīcat ex toto vt sepi' experimur. CCaueas insup ne infirmo tuo cibū facil' cor ruptiōis exhibeas. z ita nec quouis mō cibū abhominabi lē prebeas: imo odoriferū: z quanto plus poteris delicate pparatum dabis. nā vt inqt Aul. odor bonus est cōueniēs stomacho: sicut assatū panē in aceto forti infusum odora re: vel in bono vino aromatico vt Rasis voluit. vnde in ca su isto aerem camere odoriferum facere laudat. z magis adhuc cibos odoriferos exhibere. Et ad hoc ppositum fa cientia supra. 8. caplo. plima cōperies. Nā sic fetida apta sunt stomachū subuere: ita odorifera confortare. Et ad hoc in meo de necessitate cōpositionis medicinarū medi cinas odoriferas multipliciter facere docui. C Sed modus apporimandi odorifera talis est: q; nō diu odorifera illa coram infirmis tuis teneas: z ipsis audis ad illa ap proximandū aliquātulū differas: dehinc postea illa iterūz apporimabis. q; infirmus tuus audis odores illos re cipiet. z ob h supra in. 8. caplo apporimādo cibaria odo rīfera tot ceremonias apposui. CAssumpto insup cibo qe scat infirmus. pōt tñ vt cib' facilius ad fundum stomachi transeat leuiter deambulare. somnus tales multum adiu uat. Sup oia infirmū tuūz ab ira p̄fundis cogitationibus a gbus cum cātilenis instrumentis musicalibus: ac nouis: seu facietis delectantibus eū facile remouebis. CQuātū ad cibū z potum fm humorū peccantiū exigētiā ac mem broz diuersitatem q vomitus sunt causa variādī erunt. de quibus fm exigētiā sequētib' in caplis doctrinam adiu uante deo tibi dabo. Et ppter hūc gūali cā' finez ipono. CDe cura vomit' sanguinei p̄nter' h̄yphētia. Ca. xlvij. Vomitusū particulariūz curam vētēdo a sangui nis vomitu inchoare libet. CPro quo sciēdūz q vomitus sanguinis siue a toto: siue ab aliquo mem bro pueniat nisi supfluat: aut virtutē deieciat: minime res tringatur. S; si supfluerit aut virtutē deiecit. considera an a toto: vel ab aliq particulari mēbro ad stomachūz san guis mādēf: vt ē sple: epar. z matrx zē. Et vbi etas: vñ aliō flebothomiā nō ipediat minūedus erit infirmus. q; si a toto vena flebothomēf. Si ab epate basilica dextra. z si a sple ne sinistra. Et si ppter retētiōē mēstruoz saphena. propter aut emoroidaz retētiōē vena siatica. Et si ppter retētiō nez fluxus sanguinis nariū p̄sueti illi' ptis a q egrediē san guis. icidaf cephalica. meli' tñ eēt si ppter retētiōē mēstru orū id fiat mēstrua puocare: iuxta affoismū q̄ntē p̄ticule. Adulteri inqt sāguinez vomētū mēstruis rūpēib' iōso sit. f. illi' vomit' qd parit de retētiōē emoroidaz: aut retētiō ne flux' sanguis nariū ē dicēdū: talia enī puocare vomitū illū soluit. Nā z stomie p̄dicte z emoroidaz puocatio a via vomit' sāguinē illū diuertit: cui' cā vomit' sistit. C Et nota si p vomitū due libze sāguis egressē fuerit: z scā fue rit stomia: nec vomit' restrict' fuerit: siēda erit secundatio pauca tñ sāguis quantitas extrahaf. z vt Aul. inqt: stomia minuta sp fiat z stricta cā. f. in p̄ma stomia q̄ i sedatiōē ad huc ne spūs nimia quātitas resoluaf. CNota insup q; vbi talis vomit' sāguis ab vlcerib' san. pueniret. nequaq; siē da eēt stomia: nisi i toto sang. abūdātiā cerneret verū vbi etas: vel aliud stomiā ipēdirer. eēt in crurib' cū scarifica tiōē vētofe ponēde. stomia: seu vētofo fm exigētiā factis ad inferiora mēbra erit siēda diuersio: cū fricationib'. f. liga turis dolorosis ac cū vētofo sine scarificatione: vt in cruri bus: aut sub vmbilico: vel i costarū radicibus inferiorib'. Et si cū istis restrictio nō fieret erit ad spatulas vētofe po nēde. CAmpli' si san. ab epate. vñ a splene: vñ a membro alio vomitū efficiēs ad stomachū missus fuerit sup tale mē brum ventosa sine scarificatione ponatur. CDis per oia

De passionibus

diuē factis tā ab intra q̄ ab extra sangui. restringētia veni-
unt apporximāda. Sed anteq̄ talia fiant auisatus esto ne
vētre existēte stiptico z fecib⁹ nō eductis illa fiant. In illo
igit casu cū clisteri cōi: aut alr illas feces educas. In enim
facto illa securius apporximabis: ac regulari. C̄ facias
ergo sic. R̄. lapidis ematitio. 3. ii. f. coraloꝝ rub. 3. i. comu
ceruini vsti: z in aq̄ ros. pparati caude equine boli ar. affi.
3. ii. fiat puluis. de q̄ cū bono vino stiptico stomacho ie-
luno coclear vnū dabis. Est enī puluis iste i hoc casu mi-
rabilis. Cōiter in practicas cū aqua z aceto vel cū aqua
plātaginis: seu virge pastoris. vel cū suc. ipsarū. 3. i. trocis-
coꝝ de karabe pb̄t. imo p̄dictoꝝ suc. quilibet p se bibitus
mire in h casu valet. C̄ el cū aliq̄ istoꝝ pul. caude equi-
ne. 3. i. dabis. C̄ el facias sic. R̄. terre sigillate boli ar. spo-
dij affi. 3. ii. lapidis ematitio. 3. i. caude eqne. cora. rub. affi.
3. ii. fiat pul. de q̄. 3. i. cū aliq̄ p̄dictoꝝ exhibe. aliq̄ vō cum
aqua ferrata vel pluiali modico aceti addito pulueres su-
os dabant. C̄ ego aut aliquando cū p̄dictis suc. vel aquis
tū duos lapides ematitio z fricari feci: qd̄ rubea fierent: z
mirabiliter valet. C̄ id idē. 3. i. pulue. infra scripti mirabi-
liter valet. q̄ accipit granoꝝ granatoꝝ berberis affi. 3. i. f.
ros. ru. sumach: boli armeni terre sigillate: spodij ana. 3.
ii. lapidis ematitio. 3. i. cora. ru. 3. ii. fiat pul. C̄ alis cū in-
lep infra scripto pul. p̄scriptos dabā. z ipsuz. R̄. succi plan-
taginis residētia facta. 3. iii. aque plātaginis. 3. viii. siru. ro.
ex ifusione ros. facti. 3. iiii. vini granatoꝝ muscoꝝ. 3. i. su-
lepiēnt aromatizādo cum sanda. ru. vel muscatelinis de
isto iulep. cum quo libuerit pul. 3. iii. pro vice dabis: quia
nil supra Expire z videbis. C̄ linū q̄ decoctionis hipe-
ricon: vt inge. R̄ asis in suis expinētis. oēm vomitū sangui-
nis sedat. atq; pb̄auit. C̄ lerū cū vomit⁹ nimis molestās
fuerit plimi cū suis dādīs puluerib⁹ aliqd̄ opij commisce
dū laudāt. ipm enī z cetera narcotica sensum obtundunt
cui⁹ virtus expulsua ad vomitū nō incitat. Et ppter hoc
pul. infra scriptū dabant: qui. R̄. acatse se. ro. balaustiarū
terre sigillate: gūmi arabici: opij affi. partes eq̄les: fiat pul-
uis: cui⁹ dosis sit. 3. iii. C̄ leruz in dandis opiatīs hī duo
casus q̄ maxime sunt obseruādī. Prīm⁹ nisi videris alia
medicamina nil p̄fuisse opiatas nūquā dare p̄sumas.
Scds est: q̄ in casu isto cū reb⁹ vomitiūis narcotica nūq̄
ponātur: vt est iusgamus nux musca. z similia. Facias itez
q̄ dosis opij duo grana nūq̄ p̄trāseat. cū quo aliqd̄ ipm⁹
correctiuū semp addas: vt est sandaraca: thus zc. Et q̄zuls
crocus nocu mentoꝝ opij sit maxime correctiu⁹: vt in eo
de fluxib⁹ ca. 7. declarauī. i. isto tñ casu minime ponēd⁹ ē.
Ipse enī venas potēter apperit: alia tñ correctiua addi p̄nt
vt est parū gētiane in suc. coriādrī: ac parū dozonici: vel ze-
doarie zc. Et hec ab intra. C̄ lerū q̄ sequētib⁹ in capi-
tulis: q̄ ab extra apporximanda veniūt tam hūc q̄ ceteris
vomitibus p̄ferentia descriptur⁹ sum. ac etiam sibi rerum
ser non naturalium regimen conueniens: hūc capitulo
finem impono.

De cura vomit⁹ colerici per iteri⁹ exhibita. Cap. xlviii.

3 vomitus colericus fuerit cōsiderandū erit an a
stomacho: an ab alijs membris pueniat. Et si a sto-
macho: z in supiorib⁹ partib⁹ materia fuerit infil-
trata frequēs vomitus aderit: z cum difficultate quidem:
cū quo coleraꝝ paucam atq; subtilē euomet. C̄ pro cura
igitur. R̄. aque pure. 3. vi. siru. acetosi simplicis: vel ori-
mell simplicis. 3. ii. misce: z tepidū potui tribue. Et istud
vomitū tā supio cibo q̄ stomacho vacuo puenient⁹ ex-
hibeb⁹: quia tūc materia magis cibo cōmixtā reperiet. Et
anteq̄ digestio inchoet tale vomitū dandū erit. Dicunt
tñ aliqui q̄ meli⁹ est tale vomitū ante cibū exhibere: q̄
cū colera subtilis sit: z nō viscosa leniter educet. Ego aut
in facile vomētib⁹ hoc facio. sed indifficiliter vomētibus
post cibū prebeo. Post etiā istius vomitū exhibitionem
vbi materia vomitū tardaret cum penna oleo inuncta
in guttur missa vomitū puocabis. Et h in tēpore q̄ pa-

tiens sine intermissione infestatur a vomitu fiendum erit.
C̄ tempore vō quietis materiei digestionē h modo p̄cu-
ra. R̄. sirupi acetosi simplicis: vel orizachare simplicis. 3.
j. f. aq̄ endiuie. 3. iii. p vna vice misce: z totiens de ipso da-
bis q̄ tibi mā digesta videat. Et hec z filia digestiua ma-
teriei: q̄ tam in fundo: seu in inferiorib⁹ partib⁹ stomachi
residet pueniūt q̄ in superiorib⁹. seu vicib⁹ plibus p ma-
teriei supioꝝ partū digōne sunt exhibēda digestiua q̄ in
ferioꝝ. C̄ digesta igit mā aliq̄ iubent antiq̄ semper in istis
solutiuis medicinis aliq̄ solutiua stiptica poni. verbi grā
p colera mirabolanos citrinos. pro flegmate chebulos:
pro melācolia indos zc. C̄ in casu igit isto facias sic. R̄.
corticū mirabolanoꝝ citrinoꝝ. 3. i. f. cum tribus amigdal
depilatis cōq̄ssent: z in aqua endiuie in qua alique pal-
sule bulierint infundant per horas ad minus. x. in infusio-
ne pmaneat. deinde fortis fiat expressio cum qua misce
reubarbari electi puluerizati. 3. i. vel. 3. iiii. siru. ros. 3. i. et
fiat potus. Iubent tamē aliqui in isto casu reubarbarū tor-
refieri: z tñ facias si libet. C̄ si bolum prediligēt. R̄. ele-
ctuarij de suc. ros. 3. f. succa. quantū sufficit: z fiat bolus
deauratus. Tamen vltra montes h̄ electuarium per bolos
faciūt: z nō in opiatam formam. q̄re zc. C̄ si pillu. predi-
ligeret. R̄. reubarbari electi. 3. i. spice gra. iii. fiat pillule cū
sirupo ro. z sit dosis vna. C̄ el de ipso pul. solum facias
succ. parū addēdo. z cuz aq̄ lactis: brodio pulli: aqua endi-
uie: vel cū aqua solatri sirupi ro. parū addēdo ipsum dabis
vel cū modico vini stiptici. Da ergo cū eo quod gustui pa-
tientis magis gratuz fuerit. Tu aut fm̄ exigentiam dosim
adange: z iterū si libet torrefacias zc. C̄ el da cū aliquo
ex dictis potabilib⁹. 3. i. diagredij qd̄ aliquādo cum recē-
ti aqua p̄bui. C̄ sed q̄ in casu isto tales medicine q̄cūq;
fuerint difficulter retinent: hab eas poma coctana: forbas:
nespulas: z alios fruct⁹ stipticos: quos paties ante solutiū
acceptionē masticer tā succū q̄ substātiāz expuendo z so-
lū postea incipiat. dehinc cū forti aceto os suū colluat. vel
iterū ex his fructibus aliq̄e grosso modo masticer tā sub-
stantiā postea q̄ suc. similiter expuendo. Deinde petiam
lineā hac in aq̄ in qua sit parū aceti remollitāz circa gut-
tur inuolue. Dehinc subito in faciē frigidam aquā protij-
ce: z panē assuz in aceto forti remollitū sepius odoret. Et
de ipso cū modico mēthe ori stomachi si emplastrum fece-
ris multū valet. Frictiones ad extrema inferius trahendo
semp fieri iube: ac manus. in frigida aqua teneat: qd̄ in ca-
su isto singularissimū adiuuent: expire z videbis. Et cum
h iuxta vmbilicū ventosam sicā appone: verū si hec ordi-
nate facta sint: z nō fuerit solutiū retētū mirabor. C̄ sed
auisatus esto q̄ vbi mā versus partes stomachi superiores
fuerit p vomitū q̄ per secessum facilius educet: z vbi ver-
sus fundū z inferiores partes per secessum: z hoc vt supra
dictū est cognosces: q̄ si in supioribus partib⁹ mā fuerit
vomit⁹ frequēs aderit: in inferiorib⁹ aut nō ita frequēs.
Et p hoc scies an per inferius: an p superius mā sit educē-
da. C̄ et quia pro posse ad inferiora materia trahi dz cli-
steria ad h̄ maxime valēt: in qbus ad min⁹. 3. vi. hyere po-
nant. C̄ his sic per ordinē factis pro stomachi atq; retē-
tiue cōfortatione puenit sirup⁹ de ribes de agresta: de li-
monibus: de endiuia: de acetositate citri: ac miua citonio-
rum simplex: q̄ ceteris pualet. Quidā infra scriptuz pul-
uerē plimū laudāt de quo. 3. ii. vel. 3. i. p vice dabant per
tres horas. f. ad minus ante pastū cū aliquo ex sup̄scri-
ptis siru. vt. R̄. granoꝝ granatoꝝ berberis affi. 3. ii. f. ro.
rub. sumach: corticis exterioris pistachiarū que inter ce-
tera in hoc casu maxime cōmēdant affi. 3. ii. fiat puluis de
quo supra detur. C̄ ego aut ab Aui. doctus. 3. i. spodij. cū
modico suc. ex caprioloꝝ vitis residentia facta pluries ex-
hibui: z mire p̄tulit in hoc casu. C̄ itez. 3. i. suc. millefolij
residētia quoq; facta cum. 3. iii. aque simplicis vltra credi-
bile valere cōperi. C̄ loco vō pul. sup̄scripti tali confe-
ctione vti poteris. R̄. spodij. 3. i. rosa. ru. berberis sumach:

sandalis. ru. se. portulace. cora. ru. se. acetose. planta. añ. 3. i. j. z. c. al. li. f. dissoluat zucha. cu. aqua solatri. pte. j. suc. ci. trangu. vel limonis. vel citri. seu berberis parte media. si. at confectio in morcellis satis grossis. de quibus vnu sem per duas aut tres horas añ cibū accipiat. Cñ fine vō pa stus diacitonitem de zuc. siue spēbus. vel aliqt coriā. bene masticatos. vel parū panis assi semp dabis. sed nihil pati ens post bibat. Et sic habes q ab itra in cura vomit. colici veniūt approximanda. qd huius capituli intentio fuerat. **De cura vomitui tam san. qz colerici per exterius appli cata.**

Cap. xlix.

De tā vomitui sang. qz colico ab extra approximā da veniūt. vt Alui. plurimiqz veteres voluerūt sunt ligature ad pedes z crura dolorose. fricationes itē i ferius trahendo semp. Et ventose iteruz tam sup crura qz sup ventres sine incisione posite. Cogimur interdum cum cibis nō retinetur statim post ei. assumptionē sup stoma chum ventosam apponere. Cñlet itē z in oī vomitū ace tum vel suc. vne acerbe. vel suc. corticū citrangulorū pau latim ocul. immittere. Cñlimū qz valet panē bene assum. z i forti aceto remollitū cū modico mēthe sepi. odorare. Cñsup aut stomachū facias sic. 3. j. olei citoniorū. 3. j. olei masti. olei mirtilorū. añ. 3. j. pul. ros. ru. acacie. ypoqstidos boliar. sandal. ru. spody. cora. ru. añ. f. cāphore. 3. f. cere parum. z fiat vnguentum. cū quo aceti paz incorporatur. Et ex isto p horas ad minus. ij. ante pastū stomachū vnga tur. Cñel sic facias. 3. j. olei citoniorū. 3. li. j. suc. planta. 3. li. j. simul bulliant vsqz ad cōsumptionē. postea cere parū cū eo liquefat. z dehinc misce pul. sumach mirtilorū balau stiarum. cupularū glandiū. boli. ar. añ. 3. j. fiat vnguentum cū quo aceti parū incorporat. qd vt antescipto vtēre. qz in casu isto mirabilr valet. Cñel facias sic. 3. ro. ru. balau stiarū. gallarū. cupularū glandiū. sumach acacie. ypoqstidos. añ. ptes equales cōquassent. z in aceto bulliant. vt in vino citoniorū. in quo ita calido infundantur spongie q fortiter expressē qzū suffere potest sup stomacho apponā tur. z cū incipit infrigidari calide iterū sponatur. quo vī cibis aliquot facto ex vinctiōe aliq suprascripta stomachū vngatur. Cñet aliq res ista sic bullitas fortiter expriment z sup stomachum ligant. Cñlij albusia ouorū cū puluere balaustiarū. gallarū acacie. ypoqstidos. cū modico cāpho re cōcutiunt. dehinc in aqua. frida stupas carminatas ifun dunt. z fortiter expressas in istis albumib. cū p̄dictis pul. conquassatis ibibunt. z sup stomachū ponūt. Cñet sic ha bes q in cura vomit. tā san. qz colerici ab extra veniūt ap proximāda. Cñlota tamē q si vomit. cose ab alijs membris qz a stomacho pueniat. qd ex supra habitis signis fa cile cognosces erit materia digerēda z euacuāda. z mem bra cōfortanda ne ipa ampli. ad stōm colerā mādēt. vt el set epar. splē. matix zc. Et h. ex doctrina in p̄p̄is ca. ha bita facile scies p. p̄fortatiōe stōi. tibi vō sufficiat q dicta sunt. Et propter h p̄is capitulum sinez recipit.

De regimie sex rez nō nāliū tam vomitui sanguieo qz colerico conuenientium.

Cap. l.

In vomitu tā san. qz cose sex rerū nōnaturalū regi mē describendū restabat. Cñerē igit odoriferum z ad frigidū z siccū declinātem fac vt patiens nō inhabitet quē si naturalē non habueris artificiale p vt su pra plibus in locis te docui facies. Cñquies qz exercitiuz in vomitu sang. magis cōuenit. z maxime vbi vomit. pa rū quiescit. s. in vomitu melico exercitiū leue z tpe fiat. Cñmagis somn. cōuenit qz vigilia. z maxie vomitū tā im portuno existente. qz somn. fortes oēs retinet etiones zc. Ira z tristitia. z oia aie accūtia imoderata vitā dā sunt. So lus igit nō pmaneat. s. cū psonis sibi gratis cōmozentur. Cñamez nō toleret supflua. tamē oēs replōne deuiter tā i vomitu san. qz cose. CñAqua ferrata pluuiā. vel cisterne potus qz vinū conueniret. Et si aliqua ex ags dictis bibe rit parū aggreffe succi citoniorū. limōis citrāguli. vel ace

tositatis citri. cū ea bonum erit cōmiscēri. Et ego in iuue ne robusto z tpe calido recentē aquā cū modico aceti mi xta sepe dedi. Si tamē ad vinū dandū cogeris. sit nigrum debile ad acerbitatē poti. qz ad dulcedinē declinās. z cū aliqua ex aquis p̄dictis lippetur. Cñpro ferculis vero cō uenit amigodon semulatri. q in vulgari nostro minutelli dicuntur. sed pbuliantur. qz salsa sunt. Cñsuz qz ac p̄sana ordeī cōueniūt. ac ipm cōfractū ordeū. far itē z cōfractuz miliū. ac lentes. z maxime in san. vomitu. Cñex herbis cō uenit lactuca. cucurbita endiuiā. z in vomitu san. sup oia portulaca. Si autēz ad carnū exhibitionē deuenieris sit la ctantis vituli. mōtonis duoz dentiū. edine. ac lepusculo rum paruarū. Item auū. ac turdorū z maxime in autūno. ac hyeme p̄dictū. fasanorū. z pullorū gallinaz caponum. Et huc carnes asse qz elixe magis cōueniūt. z cū sumach berberis. z filibus erunt faciende. Et si elixent in aliq p̄di ctarū aquarū decoquāt ac cū reb. p̄scri. bonū est far ciātur. Cñpro sapore vō vtaf agreffa suc. limonū. berbe ris. vt ex p̄scrip̄is aliq. Et possent carnes iste in olla pua de coqui. de p̄scriptis suc. addēdo p libito sicqz gustui infirmī reddant grate. Nōnulli cū pane suo aliqua coriā. p̄fracta grana pmisceri iubent. Et tu facias sic libet. Et hec pau cula tā in vomitu san. qz colere pro sex rerū nōnaturalium regimine sufficiant.

De cura vomitus flegmatici.

Cap. li.

In cura vomitus flegmatici cōsiderādū erit an vi cio stomachi id fiat. an ab alijs membris ad stoma chūz ppellat mā vt esset caput. epar splē. zc. z tūc erit cura flegma tale digerere z euacuare. z cū hoc mem bri illius lapsum taliter corrigere. vt amplius ipm ad sto machū nō mittat. Et hanc doctrinā in p̄p̄is caplis adin uenies. cū quo stomachus talr p̄fortet. vt flegma illud am plius nō accipiat. cui. doctrinā infra te deo auxiliāte do cebo. Si vō vitio stōi illd fiat. cōsidera an fla illd grossum. an subtile. an viscosuz stōi pietib. adherēs sit. z tūc cōsidera q si tale flegma p secessum educere posses meli. esset qz p vomitū. Si non vomitūo vtēre. vey vbi mā grossa fuerit z paties facile eūare p̄uenisset. satis p̄ueniēter in teiunio vomitū p̄cocabis. S. mā subtili existēte viscosa post cibū qz tūc cib. se cū illa mā cōmiscēbit. cui. cā facili. euomef. Cñmā vō gssa facias sic. Accipe aq raffani. 3. vi. oximel lis simplicis. 3. li. tepefiat. z potu def quo facto. p horā di midia vel integrā patiens qescat. deinde faciat exercitiuz z vōitu nō adueniēte augmētet ad cursuz vsqz iclusue. Et vomitū iterū nō adueniēte. cū pēna olea inuncta z in gues tur missa eū puoca. vel loco aq raffani. 3. radici raffani 3. iiii. se. rape. se. atriplicis. añ. 3. i. f. cōquassent z bulliant in lib. ij. f. aq vsqz ad cōsumptionē tertie p̄tis colētur. z de ea. 3. vi. cū. 3. li. oximellis sōllitici potul tepida dabis. z in mouendo modū p̄scriptū obseruabis. Cñomitu vō facto cum sirupo acetoso calido os suū colluat. z hoc i materia grossa. Cñsi vō mā subtilis z viscosa fuerit stomachi pel liculis adherēs in vomitu fiendo talē ordinem obserua. qz patiētē tuū cibis diuersis ciba. qz si cibū solū vnu dederis in eo forsā tū stomachū oblectaret. qz p vomitū eū nequa qz dimitteret. Diuersa igit cibaria danda sunt. z p̄mū q ci bum subleuat vt raffan. Scdo q in stō natāt vt vinctuosa z tertio dāda sunt icisua. vt essent anglude. vel caro falsa cū aceto. vī file de istis ad saturitatē vsqz mādūcēt. deinde vomitor p horā vnā quiescat. dehinc vt supra dictū est ad exercitiū gradatū ad cursuz vsqz deueniat. z postea qescat. z stomachus z extrema cū calidis petijs calefiant. Cñvo mēdo vō imaginationē suā firmā teneat. qz si aliqs coram eo foret q vomitū facere cū magno fastidio fingeret bonū esset. Mā cū isto regimie sepe vomitus puocat. q facto os suū cum syru. aceto. simplici calo vel vino bono stipitico colluat. Et si isto mō vomit. puocare neqz ex vomitis stati descript. vnu p̄be. Q. si forti. facere oportuerit accipe cor ticē medianū radicis sambuci. quē semp supius trahendo

De passionibus

rades: pista: et succum extrahere. et ipsius. 3. i. accipe ad ras-
fani: vel decoctionis suprascripte. 3. vi. et potu tepidu dabis
Et illinc ad dimidia hora: vel qñ tibi videbit cu pena oleo
inuncta vomitu puoca. **C**Delicate a regularib? sic fieret
pillulas fieri facias: quas sup vomitoris oculos cum insti-
ta ligari iube. **D**ehinc sup facie sua se ponēs vomitu puo-
cet: quo facto os suuz vt supradictu est colluat. **C**listeria
in hoc casu rōne materie ad inferiora trahēde qz maxime
cōmendant: qz nihil supra. facias ergo sic. R. camomille
mercurialis: malue. blitis: centauree minoris. añ. Al. d. i.
anisi maratri. añ. 3. ij. cartami. agari. polipodij. añ. 3. i. fiat
decoctio: de qua accipe. li. i. 8. in q dissolue cassie pul. zuc.
añ. 3. 8. diaph. vel electuarij indi maioris. 3. vi. vel 3. i. olei
de camomilla 3. iiii. salis triti. 3. ij. et fiat clistere. Et si face-
re velles vt iudi medici i frācia faciūt: facias decoctionē i
brodio caponū: et postea capones māduca: vt ipsi faciūt.
Ista clisteria in casu nro mirabiliter valent. **C**Si vero mate-
ria digerere et euacuare volueris. R. syru. de mēta vltor-
mellis simplicis: et incisuū fortius oximel. sqli. 3. i. 8. aque
camomille: absinthij: vel mēthe. 3. ij. misce p vice vna de
quo totiens dabis donec mā tibi digesta videat. **P**ostea
3. iiii. pillularū cochiarū dabis: vel 3. v. ellij indi. aut. 3. 8.
diaph. cū aliqua ex aquis suprascriptis: vltū modico bo-
ni vini stiptici. Et si vis vt solotina retineat: fac vt in prece-
denti caplo dictū ē. **E**uacuata mā sue p vomitu: siue p
secessuz p stōi cōfortatiōe ab intra syru. de absinthio supla-
tine Alio. cōmēdat. facias 8 sic. R. sy. de absinthio. 3. j. 8.
aque absinthij. mente: vel camomille. 3. iiii. p vna vice mi-
sce. **C**Uel facias sic. R. suc. calamētū: vini boni stiptici. añ.
li. 8. vini grana. li. 8. menthe viridis cōquassate. 3. ij. ad me-
dietatis cōsumptionē bulliat. deinde colent cū lib. j. 8. zuc.
eum syrupica cū puluere gariof. aromatizādo. Et tali sy.
loco syrupi de absinthio vtere: qz erit gariof. gustui magis
gratus. Laudat itē pul. zinzj. sup cibaria positi. Sūmbrij
quoz pul. ac mēthe. de quo libuerit istozū. 3. i. cū vino
p vice dabis: vel p horā ante cibū bolum vnum dyamēthe.
CAb extra vō facias sic. R. mēthe sicce. masticiis: cimini
añ. oliban. cipi. sgnati. calamētū. absinthij. maiorane. ana
3. 8. quassent bullant in aceto: et in eo calo spōgiā in fun-
de expressam fortiter sup stōm pone: frigidā amoue: et ca-
lidā iterū appone: quo vicibus aliqt facto cum pecia erit
cetur: et cū oleo masticino calo postea inunge: et cū gario.
pul. cū salipiza. **C**Uel vnguento infrascripto cū vnge: qd
recipit olei masticiis. 3. i. olei menth. de absinthio: añ. 3. 8.
pul. masticiis: gario. añ. 3. i. ciperi. gallie muscate: sgnanti:
oliban. añ. 3. ij. corall. 3. i. cere parū: et fiat vnguentū: quo si
libet suprascripti loco vtere. **C**Illas in casu isto citoniu
in bono vino stiptico bullire feci: et sup peciā postea extē-
suz cū pul. masticiis: gariof. corall. ru. et mēte salipizari feci.
et sup stōz positi eni incredibiliter cōfortauit. **E**xperire et vide-
bis. **E**t in hoc vomitus statici cura finitur.

CDe cura vomitus melancolicū: et vomitus puerorū: et fa-
cti a ventositate. **C**aplin. liij.

Vomitu a materia melica fiat 8m doctrinā. Sera-
pionis. atqz Alii. minime restringendus erit: quare
clisteria in hoc casu q materia inferi trahūt maxi-
me cōmendant. **C**Facias igit q supra in caplo precedenti
descripta sūt: in decoctiōe illa parū addēdo scolopendrie
et loco diaphnicōis pfectōis amech vtere. **N**ro digestiōe
vero materie syru. de mēta cū aqua melisse pbe. et de eo
totiens dabis: q materia tibi digesta videatur. et quia le-
nitia in hoc casu prohibentur. 3. iiii. pillula. de fumo ter-
re dabis: vel de lapide lazuli. 3. i. vel de lapide armenio.
bonum habeas aromatarium: qui et lapides istos bene co-
gnoscat. et ipsos quoz sciat sparare. **C**onfectionis amech
3. 8. et cū modico zuc. bolū deauratuz fieri iube: vel cū bo-
no vino stiptico potui eā dabis. **C**Uel euacuata mā p stōi
cōfortatiōe fac vt supra dictuz est. **C**Uidi tñ aliqz qñ in casu
isto peciā in aceto fori remollitā. et gar. pul. aspersaz sto-

macho supponunt. et in hoc casu mire cōtulit. **E**t quia in
istis superflue fomentibus contingit sepe cibum non re-
tineri tam vnctiones qz emplastra ita in fontanella meri si-
cuti: et stomacho fienda erunt. **C**Uel p stōi cōfortatione
de puluere infrascripto dabis q. R. margaritarum. 3. ij.
corall. ru. ossis de corde cerui smaragdi: saphiri: iacinti gra-
nate terre sigillate: se. acetose rasure ebonis. añ. 3. j. folioz
aurinumero. xx. fiat pul. de quo in ieiunio. 3. j. cū modico
vini boni stiptici p vice dabis. **C**Uel facias sic. R. corall.
al. et ru. añ. 3. ij. margaritarū. 3. i. corticum citri. se. acetose.
se. endiue siluestris: cinamomi: terre sigillate: tormentille
añ. 3. 8. suc. crudi. florum buglose. iacinto. añ. 3. ij. rasure
eboris: limature auri et argenti: granatarum: saphiri: smara-
rubini: ossis de cord cerui spodij. añ. 3. i. folioz auri nume-
ro. xij. fiat pl. q vt supra vtere. **C**Uel accipe de quo libue-
rit pul. suprascriptoz. 3. i. 8. zuc. al. li. i. dissoluat zuc. cum
suc. pomorum redolentium suc. buglose. et aque melisse
añ. ptes equales: et fiat cōfectio in morsellis de qbus loco
pul. dabis. **C**Uel qz plimi iubent. 3. 8. pul. p. li. i. zuc. suffi-
cere audacter pone. 3. i. pulueris: qz ista cōfectio erit satis
gustui grata. **E**t si cum zuc. 3. i. paste radicum buglose ad-
huc poneris pfectior multo esset in isto casu. **C**In suis ex-
pimentis boni. **R**a. aurū subtilissime limatū: et potui datū
mirē cōmendat. **E**t qz pueri ppter ipsoz inordinatiōes di-
uersarū materierū sepe vomitum incurrunt: un aq ro. con-
quassatos gariof. in fundi p nocte infusos dimitte: de hinc
parum bulliant: colent: et in collatura paz masticiis pul. in-
funde: et ante pastum p horas duas vel tres vnicias pro vi-
ce dabis. **Q**uātū de vnctionib? et emplastris fac vt supra.
CContingit itē sepe tantā in stō fore ventositatē qz cibum
subleuat et retineri nō potest: in q casu ventosaz magnā cū
igne sup vmbilicū: seu sup stōz si libet appoi añ cibū iube
CUel aquā ardentē habeas et in ea calida pecias imerge
et sup stomachū pone. imo p horā añ duo vel tria coclea-
ria de ipsa potui dedit: et potenter illaz ventositatē resoluit.
CUalet ita olaciminū atqz diagalanga: ac cōfectio de cina-
momo. **E**t in h vomitū tā colici qz san. tā statici qz melici:
qz qui ē pueris accidit frequenter: ac q a ventositate catur.
CDe singultu quid et quotuplex sit. **C**aplin. liij.

Ihuic meo cōmētariolo de stōi egritudinib? finē
imponere veliz: de singultu curā ponere restabat.

Nro quo notandū q virtus nālis ipsi stōi excess-
sua cuius fuerit mēbi aliqd nocumentuz sentiens vt illud
expellat naturalr insurgit. **C**ū etiā in vilis stōi ab aliq ma-
la qlitate cuz materia: vel sine aliqd fiat sensibile nocumen-
tum: vt illud expellat nālr insurgit: vñ ppter violentā ipsi
us oris stōi tunc factā cōmotionē qdā cal son. **C**Uel hāc
talē stōi pter naturalē dispōnē singultuz appellam: qui ni-
hil aliud est qz qdā mot? virtutis expulsiue stōi nocumētū
aliqd sentiens ab aliq mala qlitate cum mā vel sine causa
tum: q tunc nālr vt illud expellat insurgit: et ppter violen-
tā ipsius stōi cōmotionē tunc factā son? qdā catur. **C**Sed
pro maiori tā dictorū qz dicendorū declaratiōe. Scienduz
q antiquoz plurimū singultuz esse stōi spasmum dixerunt
qz tā in causis qz in denotiatiōib? plin pueniunt, dicimus
enī q spasm? qdā est pportionat? ad materiā: et qdā non
Ed materiā vero pportionat? est q ex abundantia: vel defe-
ctu materie fit. **E**t q ex abundantia fit de repletiōe spasmuz
appellam? q vō materie defectu de inanitione. **S**pasmus
vero ad materiā nō pportionat? est. q ex dolore vel aliqua
ventositate: seu punctura venenosa fit et c. **E**t q singultus
pōt a causis consilib? puenire consilib? denotiatiōibus
eum nominam? qz qdā est pportionat? ad mām: qdā nō
pportionatus vō ad materiā fit ex abundantia mā: et talem
de repletiōe dicim? aut defectu ipsi? sicuti ex siccitate sup-
flua siue mā quis cāta et c. **E**t talē singultum de inanitione
dicim?. **N**ō pportionat? autem singult? ad mām fieri po-
test ex dolore oris stomachi: aut ventositate qdā. **S**cdo pz
spasmi et singultus tā in cāis qz in denotiatiōib? cōueniē-

tiā. In hoc tamē differunt quia in spasmo nervi: et spasmata membra: versus suam originem contrahuntur: stomachus autē in singultu nocumētū sentiēns in se contrahit et ut ipm nocumētū expellat se dilatat. Et sic p̄ q̄ in singultu duo sunt moti: contrāctiū. s. et dilatatiū: q̄ in spasmō nequaquā fuit: ut patet. Ceterū hac nra tēpestate cōtēter practicaēs singultū sic diuidūt: q̄ qdā de repletionē et qdā de inanitiōe erit. De repletionē vocāt: q̄ ex abūdantiā puenit. de inanitiōe vō. q̄ sit sine mā: ut esset aliq̄ sola q̄ litate manifesta veluti a caliditate: vel siccitate sine mā rē. Siue fiat a dolore: vel ab aliqua occulta pprietate: ut eēt vōsitas aliq̄ q̄cūq̄ stomacho aliq̄ inferens sensibile nocumētū: q̄ tūc ad illō expellendū vīr expulsiua stōi nā liter insurgit: ut singultū efficeret. Et sic p̄ qd sit singultus: ac quōtuplex ipse sit: quod huius capli intentio fuerat.

De causis singultus.

Cap. liij.

Apitulum p̄is singultus cās māifestabit: q̄ extrinsece et intrinsece esse p̄nt. Extrinsece vō: ut aeris intestina friditas: aut balnei: siue emplī: aut alteri fri stomacho applicati. Cibi q̄q̄ frigidī: et vī cuiuscūq̄ alterius potētis ab extra in stomacho aliquā intensiōe et supflua friditate inducere. Tribi nāq̄ modis p̄ me boni. Aut. do cuit friditas singultū inducere pōt: p̄mō mām inspissando. fixam faciendo. et stomachū ipm in frigidādo. his tribi ex causis materia in stō retinet: et ab eo difficulter separatur: cuius cā nā ut mām istā sibi nocumētū inferētē expellat vīl timū conatū facit: q̄ de cā sit singultus. CInducit scdō friditas sua q̄litate singultū. Mā cū equalitates ex efferit stomachum ledit. cum mēbrum sit nervosum: ut supra in notificatiōe ipsius stomachi declaravi: frigidū enī et nervus et mēbris nervosis inintū existit. CFacit etiā friditas singultum: q̄ ipa in stōi villis: seu poris infra atq̄ retēta eum ipsissat atq̄ p̄stigit. q̄re ab eo nāst resoluī deberet retinet: et si sensibile nocumētū effecerit nā ad ipm expellendum nāst insurgit: et singultū causat. CEt idē facit opilio: nē inducens si p̄pter ipam materiei resolutio impediatur. CCaliditas q̄ aeris atq̄ balnei: seu cuiuscūq̄ alterius potētis in stō supflua caliditate: aut siccitate inducere singultus causa esse pōt. CLibi q̄q̄ mordicatiui: et q̄cūq̄ i eo mordicationē inducere p̄nt sicut p̄p. 33. sinapis et silia: et maxime si post talē assumptionē boni vini paz bibatur: singultū inducūt: ut expētia docet: et h̄ maxie p̄ vini bibitiōez sit: q̄ ipm talia i stōi subam infigit: et inuiscat: vñ p̄pter sensibilitatē ipi. q̄ nervosus. vel p̄pter exarationē ab illis acutis facit ledit: et singultū efficit. CEl ex assumptione medicine solutine sepe p̄tingit: ut in de rectificatiōe medicinarū ingt. 21. desue. q̄ sua supflua caliditate cū siccitate stomachū corriganr: et mordicatiōe sua virtutē expulsivam irritat ac sua ventositatē stōz extēdunt: et isto mō tūc singultus fit. CEt itē nō solū a supflua medicine enōne sit. sed a q̄buscūq̄ alijs euacuatiōib̄ supfluis. Causat etiā a q̄cūq̄ nimia cibi replōne singultus ut nauseatia satietate: et in gulosis nimio cibo replētib̄ exp̄lmur. CIdē facit supflua famis tolerātia p̄pter colām ad ipm stōm p̄fluentē. CIn terdū et qdlibet aliud siccitatē inducere potes: ut esset tristitia longa: ac oia aie accidētia supflua potētia. s. supflua siccitatē inducere: iter q̄ supfluis coit̄ numerat. Causa vō intrinseca esse pōt mala stomachi cōp̄lo: cū mā vī sine. cū mā qdē ut cola flegma: vel acetosa melacolia. Sine mā ut sola mala cōp̄lo cala: frigida: vī sicca. Apā itē in ore stomachi: vī vlcus ipius q̄ raritas: q̄ a q̄cūq̄ leui cā mordicatiua p̄pter nimia ipius sensibilitatē ledit. et singultus p̄ducit. Et ista p̄ pprietatē sūt. CPer cōitatē sit interdū rōne cōicatiōis ipius stōi ad totū: vel ad aliq̄ p̄ticulare mēbrum: verbi grā: a toto dēcimus puenire p̄pter aliquā siccitatē in toto p̄firmatā: vī sine febrili adurētū vī i ethica p̄fisi. et in q̄cūq̄ euōe superflua corpus exiccate sit: p̄pter humorū aliquam malā qualitatē: sicut in rigore febrili: q̄ humor motus sua supflua caliditate. friditate. vī mordicatio

ne sepe singultū inducit: sic accidit aliq̄ in febribus adurētib̄: in q̄bus cola ad os stōi p̄fluit: et maxime in casu b̄ ut natura p̄ vomitū ea expellat: et ita de flegmate: et melancolia aliqua mala q̄litate p̄cipitib̄: et interdū p̄ticulā vermitū: et has cās mihi liber p̄ totū cōitatē appellare. CRatiōe p̄ticulāriū mēbrorū interdum sit ab epate p̄pter apā. s. et maxie q̄ in eius cōcavitatē sit vī p̄pter nocumētū aliud: q̄re aliq̄ ab eo in duodenū cola. vī aliū malus humor mādat: ut ex duodeno ad stōm: et dehinc ad os ipsius et singultū tunc fit. CEl p̄pter meseraicas ad stōm mā illa mādari q̄z pōt rē. CIdē est etiā singultū fieri per cōitatē ad cerebrum ex nimia capitis replōne. vel frenēsi: vel alijs cerebri apatibus. vel aliq̄b̄ alijs malis dīspōnib̄: sicut a casu: vel a p̄cussioe sup caput: q̄ lesio tūc illa cerebri stō tūc cōicat. CFieri et itē pōt singultū ab epate intestinorū renū mīcis vesice: et ab humoribus malis in mēbris dīctis multiplicatis et interdū a ventositatē. vbi illa fuerit stō missa. Et hoc de singultus causis.

De signis singultus demitatus et cāp ei.

Cap. lv.

Singultus se manifestat. Sz de cāp cognitiōe an de inanitiōe: an de repletiōe sit erit p̄quirendū. CDe inanitiōe ut supra dictū est sit a siccitate pura sine mā in p̄cessu febrili incensuatiū: ac i ectione supflua. siue p̄ fluxū sanguis: siue p̄ vomitū. siue p̄ secessū. siue aliter rē. Elut p̄pter nimia abstinentiā. et labores extremos: lōgā q̄q̄ tristitiā: et silia. et singultus talis non sit subito: sz paulatue: et iste cause ab infirmis. vel ab astantibus facile inuestigatur: et maxime si extrinsece fuerint discurredo. s. p̄ sex rerūz nō naturalū idebitū decursus. si vō de replōne fuerit: aut p̄ cōitatē: aut p̄ pprietatē fiet. Sz p̄ cōitatē ex passionibus mēbrorū p̄ticulāriū cognoscit̄ puta epatis. cerebri. splenis rē. Et in tali singultū est interpolatio qdā. CSz si sit p̄ pprietatē est p̄tinū: vel bene puā habēs interpolationem. CUnde si puenerit a mā calida sentit mordicatio et punctura qdā. iuuat a fridit: et a calidis ledit. CEt si ē cū mā q̄ cūq̄ illa fuerit gravitas sentit in stomacho. CSi autē mā frida fuerit sentit friditas: et ledit a fridit: et iuuat a calidis. CSi autē a stōi sensibilitate fiat a q̄cūq̄ leui causa p̄ducit singultus. CSi ab apostemate stomachi fiat: febris: adest dolor: nausea. et alia signa apostematis stōi supra capitulo p̄prio descripta. CSi at ab vlcere venerit oia acuta pūgitia sumpta dolore efficient. Et si fiat vomitū virulentia qdā apparet: et idē sepe fit in egōnib̄. CIn facto a vōsitate i stō sentit extensio ac rugitus: et ex eructatiōe alieniat infirmus: et hec de singultus signis demitatus.

De signis p̄nosticis singultus.

Cap. lvj.

Idem post singultū: et alienatio mortali. CSingultus de inanitione ex dūurnitate febrili incensuatiū pueniēs aut egritudinū cronicarū: ut p̄tis et ethice et talitū: aut post aliquā euacuatiōe supflua mortali et maxie si siccitas fuerit cōfirmata: qd cognoscit̄: q̄ in confirmata siccitate humectantia n̄hil aut parū p̄funt: in non confirmata iuuat. CSingultū in apate cerebri: et i p̄cussione capitis penetratē mortalis. CSingultū post vomitum eueniēs sit aut p̄pter aliquā materiāz derelictā aut p̄pter supfluitatē euacuatiōis. Itē si p̄pter primū est malus: si p̄pter scdōm est mortalis. CItē singultū in die critica indicatua proueniens sit tūc apparent signa bona in die critica radicali bonā crisi p̄ vomitū venire significant. Si vō si gna mala apparuerit tūc morē. CItē dicit Alu. q̄ in lib. de morte subitanea scribit. Qz si q̄s singultū cum vomitū: ac vocis destructiōe: et cū mēns alienatione p̄terit propinquā mortē significat. CEt itē in eodez libro q̄s scribit: q̄ si post singultū in latere dextro: vel sup finistram humerū appuerit apā. festinā mortē significat. CItē in acutis febribus accidit sepe singultus. s. ex materiebus p̄ febre resolutis et ad os stōi propulsis: et talis malus est: q̄ illic mām fore i uiscatā significat. Et quia talis cū difficultate curat malus. Sed si ex supflui humidī consumptione prouenit mortali.

De passionibus

Item spasmus ad mām nō proportionat sepe ex supflua fe. caliditate accidit: et talis cū potu aq̄ fride: ac syrupoz frigidiorū: vel alteri rei frie sepe curat. Et quāuis ex defectu materie dici possit sicuti p̄dicti ita suspecti nec ita malus existit. Singultus in principio portusino eueniens si diu nō durauerit materiā paucā significat: et tunc nō multum periculosus existit. Sed si durauerit mām multā atq; fixam significat: et est signū malū. Et talis singultus est multū periculosus: ut inquit Haly. Item afforismoz septia. Singultus i ylion. malus. Et paucula h de singultu p̄notis de cā sūt. De cura singultus tam de repletionē q̄ de inanitione facti.

Cap. lviij.

E q̄ de singultu cura amodo ponēda est: an de repletione an de inanitione fiat: p̄siderādū erit. Cū igit de repletione p̄mo curā describā. Ad itaq; q̄cuq; illa fuerit: si p̄ vomitū euacuari poterit: nihil meli⁹: si non p̄ secessum euacuet oꝝ. Cū mām igit frida p̄ncipiū faciēdo si grossa fuerit aut subtilis in ore stōi infiltrata: aut alibi in ipso stōi fuerit: si p̄ vomitū eaz euacuari posse tibi commodi⁹ apparet supra in caplo de cura vomitus flegmatis: et obseruandos canones: et modū talē materiā siue subtilis siue grossa fuerit: euacuādū cōperies. q̄ si illic ordinez descriptū obseruaueris. adiuvante deo tibi bñ succedet. Si vero p̄ secessum eam educere oporteat: ibidē quoq; et digestiua. et solutiua hūc intentioni appropriata plurima cōperies. Et sic modū habebis q̄r materiā illā siue p̄ vomitū siue p̄ secessum euacuare debes: et q̄ tā ab itra q̄ ab ex in sistendo singultū sunt appropinquāda. vñ oia q̄ ab itra spiritus attrahūt: ac retinēt in sistēdo singultū maxime valent sūt dominiū terribiles insulsi: veluti Tito vespasian filio in oibus mēbris p̄tract⁹ accidit. Nā quidā philippus ei⁹ p̄licus p̄ suos inimicos eū agredi fecit: q̄s cū Tito ipse vidit tanta fuit ira seu timore cōmot⁹: ut eis obuiā veniēs liber enasit. Cū valet et oīz terribiliū improuisa annunciatio. ut p̄ditionis bonoz: domoz ruine: et oīz breuiter que patientē in longā et p̄fundā territis detinēt: aut regi cōgitationē: cui remediū difficulter inueniri possit. Et ista nāq; tristitia lōga cātur. Cū ita valet anhelui diu cōtinere: sternutatio q̄s: ac sup. patiete subito: et in aduertēter fridā aquā p̄uocare. Castorei itē ac aliaz rerū calidarum olfactio. Et qd in cāu isto sepi⁹ expr⁹ suz: flosculū bombacis cū suo semie incēdere: et qd paties ad faciē et nares finius recipiat. Cū in isto q̄s casu laudat bon⁹ cremonensis viaticō obturationē ambarū aurii: cuꝝ digitis: vel quolibet alr libuerit: ac duas tentas de lardone narib⁹ iponere. Talia enī propter anhelit⁹ retentionē mirabilr valent. et si paties alta voce clamet. Iuuat q̄s collū patientem cōcutere: ac extrema cōstringere cōfricare: ac calefacere: et iter alia valet tussim: ac singultum retinere. Cū stomachū q̄s cū ventosis calefacere: vel cū alijs: et maxime cū petijs calidis et ardētis aq̄ calefactis. Cū el facias sic. R. olei de spica olei de lilio p̄positi. añ. 3. i. p̄l. casto. 3. ij. pipis. cina. gallie muscate: granorū paradisi. se. rute. añ. 3. h. cere parū et fiat vnguentū q̄ vngat stomachus ante cenā. et ante p̄adiū: et de sup calā pectia ponat. Et si vis ut plimū faciūt añ vñctionē stōz fōmetare facias cū aq̄ ardētū ut dictū est. Cū el facias sic. R. folioꝝ lauri: floroꝝ camomille: absinthij: succi origani. pulegij abrotani. rute sicce calamētū. añ. 3. i. bacarum lauri. cimini maratti. añ. 3. ij. se. rute. 3. i. cōquassent et bulliant in vino: et cōi lixinio ego p̄uocādo. et i ea spōgia: vel filtrū ifundant. et foriter exprisus: et calm q̄tū suffere poterit stōus fōmentef. Et cū icipit ifridari: de nouo itez calā reponat: et h trib⁹ vicib⁹ factio: vñctio p̄scripta fiat. Cū laudat itē Alui. cāu isto sup collū et gulā tales fomentationes et vñctōes facere: et tu facias si libet. Cū intra valēt cōfēctōes cale. ut diatriō piperti. diagalāga. diaciminū: diacnifum: sinziber conditū: tiriaa magna: metridati: et inter alia valet aq̄ vitis bibita: pul. enule cāpane i b casu plurimū laudat: et maxie si cū decoctioe vini se. aneti bibatur.

Et ego in casu isto dārē. 3. i. tyriace cū. 3. ij. pul. diptami mirabile opationē adinueni. Sic garioflos in ore derine. re. Et oia q̄ dicta sūt post materiei etionē in toto: vel i parte fienda sūt. Ista insup oia q̄ tā ab intra q̄ ab extra statim dicta sūt i singultu a vñctitate pueniēt q̄s valēt: eadē enī est cura. Cū autē vñ ad sex rez nō nāliū regimē aerem ad calidū et siccū declinatē inhitet: et pro se somn⁹ lōg⁹ fiat. to lerare famē iuuat multū: iuuat et exercitiū forte: et maxime sup famē fecit. Et ut supradictū ē patietē ad famē puocare et proposse eū in p̄fundis cogitatioib⁹ detinere. Cū autē ad cibū sit paucay supfluitatū: et multi nutrimēti: ac facilis digestio: nec vñq̄ ad saturitatē mādūcet. Cū itaq; castrati: duoz oientū vituli lactātis: capretti: p̄dicti: fassianoꝝ. aut rubaliū caponis gallinarū iuuentū zc. conueniens erigit. Cū salamēto vñ voluerit cum cinamomo pipere grano paradisi sinzibere: et similibus fiat. Cū inum purum ac potens bibat: sepe ac parū pro vice sumendo. Cū si singultus a mām fiat calā mām p̄rit euacuāda. Et si p̄ vomitū h fieri p̄t ut supradictū ē nihil meli⁹. In h igit cāu capitulū de vomitu supra requirē: illud. n. q̄r mām calām p̄ vomitū eūare dēstibi doctrinā cōplete dabit. Et idē fiet si p̄ secessum euacuare volueris. Nā et de digestiuis et solutiuis hūc proposito p̄tinentibus te modis plurimis abūdantē faciet. Cū sic solū supest ad alteratiā deuenire. Et primo a reb⁹ nō naturalib⁹ inchoando aerē ad fridū et humidū declinet facias: quē si naturalē non habueris supra pluribus in locis te illū artificialē facere docui. Quisatus tū esto: ne ad itensaz nimīā friditatē declinare facias. Nā i tuis coadunādo calorē ipm incēderet. et plimū noceret: qd idē accitū aie facerēt q̄ spūs et calorē ad intra retraherent. Cū q̄ spūs ipos ad exteriora trahūt: subito si licet et impetuose nūciata: ut gaudiū verecūdiā zc. i cāu isto iuuat multum. Cū procures: itē ut q̄cuq; die ventris beneficium habeat et si natura nō fecerit cōi clisteri: aut suppositoꝝ vñctore. Cū si somn⁹ et parus. quies q̄s motus magis puenit: vel et parū faciet exercitiū. Libus paucay supfluitatū: sed nutrimenti boni paucus p̄ vice def: et facias ut ad fridū declinet et humidū. Et vbi virtus cōstās fuerit nō ita facilis digestiois esse oꝝ. facile. n. tal in flāmā: ac adurif: qd i cāu isto plimū noceret. cōueniūt lactuca: et maxie cōtē en diuina: cucurbita. portulaca. p̄nsana. ordei. amigdō. semel actu p̄bulita. Cū carnibus pueniūt caprine. vituli lactātis. cunctuline pulloꝝ. gallinarū. p̄dicum fassianoꝝ zc. Et he carnes magis elire q̄s asse pueniūt. q̄ cū lactuca. cucurbita. endiua. aut cū agresto vino granatoꝝ berberis: succo citraguloꝝ. limonū. vel acetositare citri. et silib⁹ sunt alterāde. Et h ppter duas causas. Nā ut supflua illā caliditātē cōtēperet. Scdā q̄ nō ita facile digerēt. Nā vbi eēt sic facilis digestiois a caliditate illa supfla in fumū leuiter quēterent. et p̄ sequeus singultu adangerent. Cū oñes nientes pisces sunt. lucius pergre. truitale. striligionē zc. Cū fructib⁹ pueniūt pruna acetosa: mora nō p̄fecte matura. granata acetosa. Citranguli. limones. acetositas citri. crisomili. berberis. ac fructus tñ q̄ dulcedinē multā habet facile i colerā cōmutat. In isto igit cāu reliq̄ndi sūt. Cū do tus vbi virtus p̄stans fuerit. sic aq̄ ordeī vñ aq̄ frida. Cū vñ no granatoꝝ: aut vino berberis agresta: vel cum modico aceti mixta: vel cū aq̄ ipa iulep rosatū bibat: vel violatum factū ex aq̄ cucurbitae. vel p̄sle. Et si vinum dederis. fit aq̄ plima mixtū. Cū autē ad medicinalia ab intra sumēda pueniunt oia iulep. ut iulep violatum rosatū ex aq̄ cucurbitae factum zc. Syrupus de granatis: de limonibus. de ribes. de succo endiue. de acetositare citri cōuenit. et manu chrisi: et triasandalum. et talia. Cū extra vñ plurima fieri solent: ut emplastratiōes. epithimata. fomentatiōes zc. Sed memoz esto talia frida sup stōaco non diu detinere. Nam cū calida fuerint ad stōm ipm caliditatē reflectunt: cuius causa caliditas adaugef. et sic plimū nocent. Cū ram medicorū plimū in hoc errant in febribus ponentes

sup cor alijs in dispositionib' calidis sacculos cordiales: qz cum aliquādiu illic steterint calefiunt: z caliditate illaz cordi reflectunt sicut pilli vestium nostrarum a calore nri corporis calefacti calore reuerberant: z nos calidas tenent vt experiētia docet. z ita sacculi. fomentatiōes. emplastra z talsa stomacho cala supposita. Non sic tñ faciunt vinctiōes. Cū trīgatur de his que ab extra veniunt approximāda aliqua scribā: talē facias vinctiōes. q recipit olei rosa. olei violati. olei de nenuf. añ. 3. s. spodij. ros. ru. sandalis ru. añ. 3. i. camphore. 3. b. cere parū: z fiat vnguentum: cum quo aceti parum incorporet: z de tali p horas duas ante prandium stomachus vngatur. Cū laudant antiquorum plurimū veficas aqua frigida semiplenas sup stomachum retentas. Sed cum incipiunt calefieri amoueant. Cū el accipe aquā rasurā cucurbitę: z cum ea parum aceti com-misce: z pecias in ea madefactas stomacho suppone: z calesfactas remoue zc. z hic singultus cura finitur. qz si a sicci-tate puenerit: cum ethice cura curabis. quā in meo de se-bibus amplissimā adinuenies zc. Et sic est finita cura ista de singultu cum de omnibus egritudinibus stomachi iudicio meo ad sufficientiā ptractauerim: huic meo com-mentariolo finē impono.

Commentariolus de fluxibus editus p magistrum An-tonium Guaynerium artium ac medicīne doctorem egre-gium papiensem feliciter incipit.

Ifferētia nona tres in se summas con-tinens incipit.

o **Prima** est de ventris fluxibus.

Secunda de vermibus.

Tertia de pliaa z colica: z alijs intestinorū

doloribus.

Prima in se quinqz continet tractatus.

Primus est de diarria. charta. 51

Secundus est de lienteria. 57

Tertius de colerica. 58

Quartus de disinteria. 59

Quintus de tenasmon. 60

Primus tractatus. xliij. cōtinet capla. cha. 51

Primum tā intrinsecas qz extrinsecas

diarie causas enumerat. 51

Secundum cuiuslibet diarie epatica z splenetica exceptis

signa demonstratiua manifestat. 52

Tertium epatice. diarie ac splenetice signa demonstrat. 52

Quartum signa pnostica cuiuslibet fluxui cōia. ac etiā dia-

rie proprie demonstrat. 52

Quintum colerice diarie curam ponit solum eius ma-

teriam concernentem. 53

Sextū curā ponit q solū fluxui diarie colerice inqz tum

fluxus est per abintus approximata conuenit. 54

Septimū modum ac regulas approximandi narcotica

in ventris fluxibus docet. 54

Octauū q diarico fluxui a colera puenienti inqz tum flux-

est ab extra pueniunt approximada describit. 55

Nonū accidenibus qz diarie ac ceteris fluxibus q sup

uenire possunt docet succurrere. 55

Decimū sex rerum non naturalium regimen diarie

colerice ponit conueniens. 56

Undecimū de cura diarie a flegmatico humore toti

causa prouenientis. 56

Duodecimū. De eius diarie cura que vicio capitis p-

uenit. 56

Tertiumdecimū. De cura diarie tam epatice qz sple-

netice. 56

Secundus tractatus duo habet capla. char. 56

Primum. De lienterie causas ac fi-

gna tam pnostica qz demonstratiua continet. 57

Secundum. Cuiuslibet lienterie curam ponit. 57

Tertius tractatus duo cōtinet capla. char. 58

Capitulum primum ponit colerice pas-

sionis causas: ac signa tā pnostica qz demonstratiua. 58

Secundum passionis colerice curam ponit. 58

Quartus tractat qz quatuor pñet capla. char. 59

Primum tā causas ac signa pnostica

qz demonstratiua disinterie narrat. 59

Secundum. Disinterie epatice curam ponit. 59

Tertium illius q a supiorib' intestinis fit. 59

Quartū. Que tam ab inferiorib' qz medijs intestinis pro-

uenire potest. 60

Quintus tractatus tria cōtinet capla. 60

Primum capitulū. Cās ac signa tā p-

nostica qz demfatiā tenasmonis continet. char. 60

Secundum. Cuiuslibet tenasmonis curā ponit. 61

Tertium. Cuiuslibet acciden: qd tā ab alijs fluxu spēb' qz

in tenasmonē acciden: z si in eo frequentius succurrere do-

cet: z est cū egressiōe ani. cui' cās ac signa taz pnostica qz

demonstratiua caplm hoc ponit ei' qz curā. 62

De causis tā intrinsecis qz extrinsecis diarie. Cap. 1

Plens de intestinorū egritudinib' curā

ponere a fluxu ventris principi-

um sumere liber q est cibi aut san. vel intestinorū

substantie: seu aliorū humorū violenta secessio:

z est qntuplex diaricus. disinteric: lenteric: pas-

sio colica: z tenasmon. Cū nonnulli tñ lintericā z colericā

passiones inter stomachi egritudines enumerāt: qz tam

vulgares qz docti eas fluxus ventris appellāt: ad hunc lo-

cū ipsarū determinationē mihi seruare libuit. Cū erum

qz in diaria plima scriptur' suz que alijs vētris fluxib' ma-

xima cōueniūt: de ea dictionē primo facere volui: q est hu-

moralis fluxus: in quo nulla est sanguis egressio intestinorū

ex corticatio nulla: nec imutari cibi aliqd. Cū huius

causa intrinseca z extrinseca esse cā pōt: extrinseca qdem

vt sex rerū nō naturalium iordinat' occurfus: vtpote aer ex-

cedēs in calitate mās eliqns: excessiuū frigus eas cōstrin-

gēs: accentrās qz humiditas relaxās: imoderatū exercitiū

retentiū debilitās: longa qes: cui' cā humores sepe cor-

rumpunt. z idē ex somno z vigilia magis modo factis ac

ex vehementi tristitia cōtingit. Ira autē effrenitās humo-

res ponit in ebullitiōe: timor eos intrinsecat: qui coadunati

fluxum efficiūt sepe exuberās gaudiū eos relaxat. Et que

humores corrumpit ac malignat repletio nimia. Cū de

rōne cibi z pot' attēdit q̄litas z quātitas z ordo: cibi enī

z potus quātitas nimia diariā inducit: z maxime si cibis

mularū fuerit supfluitatū: z nutritiū pauca: vt olera z si

milicia. Cūbi qz quātitas pauca: ac si verbigrā stomachus

calidus fuerit: z cibis sumit in quātitate paucos corrup-

pit: z fluxū interdū facit: z hec ex pte quātitatis cibi z po-

tus se tenēt. Cū ex pte vō qualitatis: si venenosus: si mori-

catius: si ex natura lubric' si subtilis nimis: si ex his fuit

que velociter corrupunt: vt lac z talia: si in aliq ipsarū q̄l-

tatum excesserint. Cū ex pte ordis si lubricus siptico pre-

mittat: vel cum facil' digestiōis ei q tarde digerit impona-

tur. Is nāqz digestus cū descēdere neqat corrupit: z cete-

ras humiditates corrupendo p sepe diariā causat: z hec ex

pte sex rerū nō naturalium se tenēt. Cū causa vō diarie intrin-

seca tā penes cursū naturalē etatiū qz mēbra: qz hūiores

qz dolorē attēdit: z hec oia curā variant. Cū Respectu igi

natural' decursus etatis: quē inter cās intrinsecas enume-

rare libet: in his repitur q in iuuentute ventres habent sic

cos. in senectute vō habēt humidos. vī ecōtra: de quibus

hypo. afforismū fecit. Cū vt hec facili' cognoscatur: sci

to q tā fluxibilitas ventris qz sipticitas merito etatiū de

cursus eueniētis quinqz cause naturales assignari solēt. ex

quarū pmutatiōe venter qz pmutari solet in fluxibilitate.

Cū causa pma est itensa stōi friditas: cui' cā plus affumitur

de cibo qz imutari possit. z hoc exis in iuēture i senio p-

mutat. eo q ois imoderata discrasia deicit actū pprie vir-

tutis. huic opposita est itensa caliditas appetitum pster-

Tractatus. I.

nens: cum ergo parū cibi assumitur. venter necessario stipticat: hoc propter etatiūz cōcursū naturālē pmutat. Cū cūda causa est expulsio propter stomachi naturālē humiditatem fortitudo naturalis enī humiditas mēbris inata expulsiua fortificat: et debilitat retentiuā. prima primi. capitulo de virtutib: et talis in senio pmutat nālis vō siccitas illi opposita ventrē stipticat: et hī imoderatas discrasias ad cōtrariū in senio reducit. Tercia cā est multitudo colere virtutē expulsiuā stimulatis q̄ vt liquet in senio pmutatur: sed opposita stipticat eā. s. paucitas colere in iuuetute exstēns auget in senio. Quarta cā est nālis calitas iuncta cū humiditate q̄ vias eliquādo et eas lubricas faciendo retentiua debilitat. et hec in senio pmutat: ac etiā opposita p imoderatā discrasia. Quinta cā est debilitas attractiue epatis totū chilū p mēseratōes nō valēs attrahere. et talis potius cū a frigiditate pueniat: auget in senio: opposita autē p ueniēs a caliditate tū attrahit chilū: vt feces sicce maneant: hoc p remissionē caliditatis in senio pmutat: ex q̄b p̄z que sūt hī etatiūz decursūz cāe fluxibilitatis ac stipticitatē vērīs: et q̄ pmutat et q̄ nō. Ex q̄b oib p̄z vltēri q̄ iste afforism' q̄buscūq̄ zc. nō iōibus assignatis cāis verificat. Si vero fluxum merito etatis decursū cognoscere volueris puenientē: has q̄nq̄ cās diligētē examina. Cū debitorum vero defectu diaria: q̄nq̄z totū: plerūq̄ capitis: sepe stomachi ac intestinorū plurimū epatis: ac mēseratōis: interdum splenis: et si raro mēscis aliq̄n. Cū vero diaria q̄ humorū malignitate fit: q̄nq̄z fit a sanguine interdum a melan: colia: nōnūq̄ a flegmate: a cola vō sepiissime. Cū illa q̄ causa doloris accidit: q̄ p eū calor naturalis resoluit et debilitat: quo debilitato humores corūpūt: et corrupti venter efficiūt fluxibilē. Sit itē aliaz ob cām: q̄ nā vt dolori succurrat plimū occupat: et sic a sua opatiōe deuiat: i retentione deficit: propter qd fit diaria. Et iō in emissioe dentiu puerorū propter dolorē sepe fit fluxus diarscus. ad qd tū ad iuuat: q̄ tūc a capite ad stomachū mā plima defluit. q̄ humores corūpendo fluxū efficit: et ad hī facit lactis maiorū quantitatis assumptionē: q̄ propter dolorē plus solito de eo sūssunt qd in stomacho indigestū remanens corūpit: et causat fluxum. Hūmus igit cās q̄bus propter dolorē causatur fluxus. Si ergo in hī caplo p̄tenta diligētē examinaueris: iuenies capitū in se diarie: tā intrinsecas q̄ extrinsecas cās continere: propter qd finem recipiat volo.

De signis demonstratis cuiuslibet diarie et cāz eius epatica et splenetica exceptis.

Cap. ij. Jarte cās noscere pfecte desiderās q̄ p̄s ca^m teneat examinet necesse ē. Et si in cognitionē extrinsecarū causarū venire libet. p ea q̄ in pcedēti caplo descripta sūt ordinate discurre: de q̄bus infirmū tuū diligētē examina: sic enī in ip̄sarū cognitionem facile deuenies. Quanti vō ad intrinsecas si propter etatiūz decursū diaria fiat fluxibilitas si iuuenis fuerit ibidem inuestiga: et si senex que in iuuetute siccitatis cāe fuerit inuestiga. Cū diaria q̄ cā toti' puenit fit corpe existēte in egritudine aut valitudine. In valitudine qdēz si humorū in corpe repletio affuerit: et virtus expulsiua fortis tūc repletio illa cognoscit ex pcedenti regimine humorū multiplicatiuo: vel p alicuius p̄sute euacuatiōis dimissionē vel p alicui' mēbris mutilationē. Corpe vō infirmo existēte signis digōnis papparētib' diaria sepe fit quā nā plerūq̄ bñ inchoat: s. humorū inordinatiōe aut venenositate eā in tpe p̄stere negt: ip̄i enī humores tūc effrenitāt. et cū infirmū male tolerēt tal ad se curā vocat. Cū signis digōnis nō apparētib' sint hominē fiet. et tūc nec p̄fert nec bñ ferit: et iō q̄nq̄ in sibi' casibus diaria curā ad se vocat. Cū humorū essentia p̄sideranda erit: q̄ visu hī mō discernit. nāz egestionū albedo statū nigredo melie. citrinitas coler: rubedo sanguini attestatur ardorēz et pūctura sup humorem colericū arguit: quoq̄ aer: tps: anni: etas: cōplexio: regimē pcedens iuuabunt in iudicando: q̄ talia de humore peccāte cognitionem tibi

magnā p̄stāt. Ex hūorū p̄tēre frigiditate sup coleraz atq̄ guimus: sed de hac cā iudicandū est. Nam esto p adustio nem colere vitelline viridis colera plimū fiat: vt p̄ma p̄mi. in stomacho tū plerūq̄ ex oleribus generat q̄ digestio nē recipe nequeat: sicut alleū: poui: cepe et hī. vt Gal. 2.º. p̄noscitōz. caplo de vomitu. Sed iter hāc et illā discernes q̄ in genita p adustione erit dolor. ardor. et valida sitis. in alia vero istorū aderit nullū: et in hī casu sup humorem peccantez arguim'. Cūrina et si pauca in qlibet fluxu verisist existat: tibi magnū p̄stabit iudiciū. Cui' causa est: q̄ nisi in fluxibus a venis defluerēt humores: fluxus ois in breui finiret: cū mā in intestinis p̄tenta cito euacuet. Cū igit humores q̄ sūt fluxus cā a venis ad epar demādāt: ex eis aliqd ad vīnales vias: tūc q̄ mādari necesse ē: et p modū hūc i iudicādo vīna tibi auxilium p̄stabit: nam et si propter humorū diuersorū cūz vīna admixtionē ea vīplimū liuida fuerit: sup illū tū iudica: cui' mō dicto copiam maiorē in ea esse discernes. et hec sūt signa fluxū q̄ defectu toti' puenit. Sed et si reumatizans caput in cā fuerit: duplī fieri contingit: nam mā illa p poros et meat' extra venas ad stomachi fundū sepe venit: et tibi vīna cū chilo quos repit humores corūpit: et isti fluxū efficiūt spumozos: de q̄ offorismoz. 7.º. intellexit Hippo. dū dicit. Quibuscūq̄ spumose egestionē diaria hīs a capite flā defluit: et i hāc diarie spēs trauli facillie incidit. y. vi. Trauli a diaria capiuntur longa. et hī sūt q̄ propter cerebrū lingue ac ipsius ligamētorū nimiam humiditatem lras quasdam exp̄mere nequeunt. Cū aut mā capitis p venas et arterias ad epar deuenire que ab eo hūores ad intestina fluere facit: et talis mā est vt plurimū ex colera et flegmate p̄mixta: hī enī in cōparatione ad p̄scriptos male dormiūt: ac terribilia sōnāt: et in hīs duobus signa catarrī aderūt. Et de nocte plusq̄ de die talis eueniet: qd fit: q̄ humores puenientes a cerebro p̄ renouationē caloris in nocte magis q̄ in die mouentur. Cū plurimū q̄ paroxysmalis existit: q̄ euacuata mā q̄ scit fluxus donec alia coadunata fuerit: et isto mō fluxus cerebrā paroxysmal' puenit: vñ p tres p octo ac plēs q̄nq̄ dies vt sepiissime infirm' ob hoc se liberum putet. Cū diatā et festinātia talū paroxysmoz ab vniuniformitate et difformitate regiminis infirmū puenit: q̄ si vniuniformiter infirmus se rexit: periodī sunt equales: si difformiter inequales: et hī sūt signa q̄ cerebrālē fluxū indicabūt. Cū diarie stomachalis tam mala cōplexio simplex q̄ cūz materia cē pot. simplex qdē vt frigiditas mortificans: cui' cā retentia debilitat: et idē caliditas supflua calorem exterminās efficiere pot. Cū q̄ rarissime ab alio q̄z a successioe egritudinū calorem exterminātū puenit: ex eis pcedentibus ac virtute defecta in hūc cognitionē facile deuenies: isti q̄z sine dolore ac pter voluntatē egerunt et insensibiliter sepe. Cū alia aut cōplexio stomachi cū mā diatā efficiens ratione viscosi flegmatis fieri pot stomachum relaxāre: fit et a vili stomachi paralesi: qd mordicatiū humores pungiti uī q̄z sen venenosi idē efficere possunt: v̄tōsitas itēq̄ vlcus et apostema stomachi. Cū istorū omnū signa sūt: q̄ et si viscosus flegma i cā fuerit: dolorē sentiet: et eructatio erit acetosa. et p secessūz spm flegma discernes: cui quo ab affūptis fridis ledit: et sitis et amaritudo nulla erit. Cū colerici et acuti et mordicātes humores in ano ardorēz efficiūt: stomachū mordicāt: arsurā pūcturā ac calorem in eo cābunt sitis aut amaritudo oris aderit. et si fuerit colera i egōne eā discernes: vīna tincta ac subtilis erit i infirmo casa nocēt. Cū v̄tōsitas diariā efficit: q̄ propter eā stomach' cibi amplecti negt: quare corūpit: et fluxus idē fit: et talis p rugitū p fumosaz seu v̄tōfaz eructationē se tibi offert. Cū stomachi vlcus si in cā fuerit sumpto cibo mordicatio in eo fit. Jē cū quo saniei paululū et interdū sanguis guttule in egōnibus appebunt. Cū apostema ex dolore ex tactu et ex hīs q̄ a patib' sōi dicta sūt facile discernit. Cū paralesim ex frigiditate et insensibilitate cōphendēs. Cū q̄ stomachi

calē diariā plerūq; porisimalē fieri autē in gulosis. s. z. cra-
pulosīs marie hoc mō: q; materia dieb' aliq̄t in stō retēta
sua malignitate nām: vt eā repellat irritat: z fluxū idē facē:
ali' vō donec materia de nouo coadunata fuerit retarda-
tur: z illo mō stōalē fluxū sepe porisimalē fieri aiunt: quod
si q; flui. z nōnullos alios auctores dicētes stōalē fluxum
ordinē nō habere: an p̄tū deducet: dicit q; verū est cōpa-
ratioē ad cerebrālē: cū quo tñ stat q; cerebrāl' flux' mō su-
pra possibile fieri possit. C Diariā vō intestinoz vitio pro-
uenientē cognosces: si apā: si vlcus: si paralesis: si spasm' i
aliquo intestinoz affuerit: z q; nō porisimar: z quia de die
plus euenit q; de nocte zē. C Apostema ex se. cōtinua: ex
doloze: ex tactu: z alijs apātis itestinoz signis demonstrat.
C Vlcus vō q; idē dolor aderit: z cū emissā egestione sani-
es apparebit: q; si apostema fuerit virulēta ad nigredinez
lucidā tendēs intenso cū fetore vlceratū cancerū ibi ad se
iudicabis. Et idē arguas de quacūq; parte corporis: si
silem materiaz emitti videris. C Si fuerint intestinoz pa-
ralesis materia fluxu insensibil' educetur. C In spasmō au-
tem: z si sensus affuerit: materiā tñ p̄tinere negt. C Et quia
in intestinis tā in inferiorib' q; in superiorib' q; in medijs
lesio esse pōt: si in superiorib': supra vmbilicūz dolebit infra-
mus si in medijs circa vmbilicūm z in inferioribus infra.
C Matrix vō in causa vbi fuerit ex sui grauedine z dolo-
re z alijs ex signis super eius malā dispositionē significan-
tibus hoc arguas: que in proprijs capitulis adinuenies.
C Nec mireris si matrix superfluitates suas ad itestina va-
let mittere: quia stomachus continuat cum membris omni-
bus mediante epate: z ipso mediante omnes recipere pōt
aliozū membrōzū superfluitates. Balie. secūdo p̄nostico
rum capitulo de egestione: vnde non incōuenit q; matrix
mediante epate seu stomacho superfluitates suas ad intesti-
na mandet: que erant causa fluxus: z sic patet matricē pos-
se esse causā diarie fluxus: Alia vō que causa doloze p̄-
uenit per doloze ipsūz qui se nequit occultare cognoscat.
C In summa igitur si que p̄sens capitulū in se p̄tinet bene
notaueris: demonstratiua signa diarie vitio totius pue-
nientis: ac capitis stomachi intestinozū matricis atq; do-
loze manifeste comprehendēs.

C De signis demonstratiuis diarie tam spleneticę q; epa-
tice.

Capitulum.

iij.

Signa est epatici fluxus diuersitas ea d' causa signa
eius in hoc capitulo ponere volui. C Epatic' itaq;
fluxus paroxysmalis existit in quo propter materi-
am que retrahit' pluries in nocte q; in die infirmus affel-
lat: z vt in eius notitiāz facillime deuenias, consideranda
est substantia. s. odor z color. C Ratione substantię qñq; fit
chilosus interdū aquosus: aliquando veluti lotura carnis
sepe virulentus: z vt vini sex plerūq; spiritus fluit. Itē san-
guis sepe ab epate fluit: s; de isto deo duce in capitulo de
diffintheria mentio fiet: tam de subtili q; qui ad modum
carnis grosse ad p̄positū que nūc dicta sunt ex parte sub-
stantię se tenent. C Ex parte coloris diuersificantur fluxus
epatici. s. quia albus: quia niger: ga rubeus: z quia inter-
dum citrinus. C In odore qñ olet aliqñ: aliquando non.
C Chilosa vō egestio fit epatis z meseraicari vitio. naz de
bilis attractiue ipsius aut opilone seu in cōcauitate exis-
apostema istud efficit: z idē opilatio seu apostema mesa-
raicari. naz in hoc casu q; sui erat stomachus adimpleuit
ppter qd ab aliqua dictarū causarū chilosam egestionem
puenire necesse est: qua apparēte tua interest p signa epa-
tis aut meseraicaz modū inuestigare: verū vbi meseraice
in causa fuerint ex vīna super epatis sanitatē significan-
te cōprehēdes: si tñ opilatio seu istaz aliq̄e in epate sunt:
in gibbo aut in cōcauo illud sic inuestigādū erit: quod sic
facies: q; in gibbo vīna tenuis erit z aquosa: z dolor sen-
titur extrinsec': z maxime circa diafragma: adest itē tussi-
cula qdā: egōnes nō sic ac si in p̄cauo essent subtiles: erūt:
in quo si fuerit opilatio: dolor plus sentit' intrinsecus: nec

tussicula illa aderit z vīna erit grossa z spissa. C Egestio
velut lotura carnis fit: digestiua epatis a frigiditate scilicet
v' caliditate debilitata: que tūc chilificādā mām seq̄strare
nō valet: z vtp̄m accidit debilitas retētiue epatis: que tā-
to tempe quo significatio fiat debita: z dehinc mēbris con-
ueniens attractio chilū retinere nequit: z tam calidi q; fri-
gidi signū cōe est q; patiens in dextro latere grauedinem
quandā sentit. z in hac specie fluxus epatici plus q; in ce-
teris affellat de nocte. C Si frigiditas in cā fuerit erit in-
firmus pallidus siue linidus: piger: somnolentus: z vīna
alba seu pallida: lactea subtilis tñ: z alba opilationem de-
nunciat. C In caliditate aut latius dextrū plus dolet vsq;
ad posteriores copas. z est infirmus citrin' vel rubens: cū
citrino mixtus: asperitas oris ac siccitas aderit. sitis itēz z
valida quidem. vīna vō ruffa vel subruffa spissa intensa
cum citrinitate: z ibi si opilatio fuerit ignea: subtilis erit.
verū egestio quelibet a frigiditate magis q; caliditate du-
rante p̄uonens olet minus: z in his complexio: etas: tem-
pus: regimen precedens: z similia: tibi notitiā magnā
prestabit. C Colerice egestionē a multitudine colere p̄-
ueniūt. ppter igitur colere accuitatē fit fluxus: ad quod ius-
uat virtus expulsiva si est fortis: z hanc ex vīna z ardore
animi z totius habitudine z precedenti regimine colere
multiplicatio ex etate z siliis: vel ex causa aliqua enz in-
tendere seu lubricare facere potente cognosces. C Viru-
lenta egestio fit a residuatione apostematis epatis seu me-
seraicz: aut ab ipsius apertione puenit: iterū ab alijs mē-
bris: interdum quoq; ab adustione sanguinis seu alterius
humoris in ipso epate existēs. Nam ergo q; ab epate ade-
rit dolor p̄cessit feb. z in summa signa epatis apparent. Ab
alijs aut membris si prouenit: signa incolumitatis ipsius
epatis apparebūt: z per signa appropriata mandanti mem-
bro illud quoq; scies: z si fluxus propter apostema aut vl-
cus meseraicari prouenerit: magis chilosus erit: z feb. ta-
lem fluxum cōcomitans erit mittis magis. Nam itē diffes-
rentiā ex colore virulentē discernes: quia virtus ab epa-
te veniens ad quandā rubedinē claraz tendit. qd autem a
meseraicis ad clarā citrinitatē: de ista tñ z de sequēti ege-
stione capitulo de diffintheria pleniorē mentionē faciam.
C Illius aut q; est feci sitis cā pōt eē multiplex. C Tuā igitur
interest oēs illas causas p̄ ppria signa discernere. nam
interdū fit ab eruptione apostematis in epate existēs: z iter-
dū ab eione saniei vlceris qd in ipso epate existit. sit itēz
si ipsius opilones abruptē: z aliqñ a sanguinis adustione
z interdū ab ipsius cōgelatione: z talia p̄ signa epatis seu
vlcerū seu opilationūz apertionis cognosces. C Sed vbi
ab adustione sanguinis puenit se. incensua aderit: vel
salte p̄cessit. arefacta erūt membra: z humiditatū nālūz
eliquatio: appetitus nullus: sitis valida: z vīna rubea val-
de: cū egestio illa multū fetet. C Si cā hui' fuerit fridi-
tas: minor egōnis: nigredo minor fetor: sitis q; minor. s;
appetitus maior. C Sed quia talis egō feci similis a sple-
ne q; ab epate frequētius prouenit inter hanc z illam: ex
apostemate opilatione dolore in latere sinistro z alijs hu-
iusmodi super splenis dispositionem arguentibus: que su-
is locis require. Habes igitur signa per que tam epaticūz
q; splenicū fluxum cognosces.

C De p̄nosticis signis cuiuslibet fluxui cōibus: z in fine de
diarie proprijs.

Cap.

iij.

Que in capitulis precedentibus descripta sunt cū
diligentiā examinaueris: demonstratiua signa com-
peries: per que in cognitionem cuiuscunq; diarie
facillime deuenies: at quia capitulum p̄sens ad omnia
que sequunt' capitula valet q̄tum ad p̄nostica cōmune
fit: volo. cōmnata cuiq; fluxui p̄nostica signa describam.
In fine tamē aliquā que solum diarie cōueniunt addam.
C In omni itaq; ventris fluxu extremitatūz frigiditas seu
totius perseverans mortale. C In cuiusq; fluxus p̄nci-
pio: egestio nigra que super terram proiecta ebullit: ac

Tractatus. I.

acetosum odore h3 mortale. tātā est. n. hui⁹ materiei vene-
nositas vt nā ei resistere nō valeat: q̄ sit vt fere sp̄ q̄cunq;
tpe morbi appeat sit mortalis: q; mortificatione calitatis
aut adurētē calitatē s̄gt: q̄ ambo calitatis nālīs extinctio
nem denūciāt: z mortē p̄ p̄s: q; si ab vlcere eā emitti scias
p̄culdubio mortalis erit. C̄lerū in declinatiōe egritudi-
num z marie cronicarū ego nigra interdū appet: q; si cum
bona tolerātia fuerit bonū p̄tendit: qd̄ ego sepe experientia
notauī i se. q̄rtana marie: sed tūc sup̄ terrā nō ebullit. nec
odore h3 acetosus. nā q̄cūq; illud fuerit: erit sp̄ mortale
z q; si ad tale in q̄rūq; egritudinū p̄n^o mors sequat: qd̄ i
fine: C̄n oi fluxu ego viridis p̄ adustionez colere vitelli
ne genita vel eruginose apparēs in p̄n^o: mortale semp̄ s; i
alijs morbi t̄pib⁹ ea apparēt: z si nōnulli interdū eua-
dant: prarissime tū. C̄dis flux⁹ post lōgā egritudinē sine
allematiōe z mala cō tolerātia pseuerās mortale. C̄dis
itē flux⁹ egritudinē q̄cūq; illa fuerit sup̄ueniēs: mō ipsa re-
maneat si infirm⁹ male toleret mortale. C̄si aliq̄ nigredo
ciceri filis in quis fluxu sup̄ costas appuerit: z multaz vi-
nam tūc minxerit: talis inter pauculos dies acherontis li-
mina petet. A. testāte. C̄n oi fluxu si pulsus formicātē aut
vermiculātē inuenieris: z tal ab assumpto cibo nō cōfortat:
diē scdm̄ nō p̄trābit. C̄dis flux⁹ a veneno seu mā vene-
nosa cātus mortalis vt in plib⁹: h̄t tū q̄ euadūt: z si prarissi-
mi sint in pilis z pelle pmutant z vnguib⁹. C̄n oi fluxu
alienatio pseuerās: mortal⁹. C̄flux⁹ cū siti intēsa z appeti-
tus p̄stratione piculosus: in fine tū si aliquādiu pseueret:
mortale. C̄Singul⁹ in fluxu alio a tenasione malū: in eo
vō mortale. C̄n oi fluxu pustulis apparētib⁹ z delitescē-
tib⁹ subito malū q; si nigre ac linide fuerint mortalis: vt in
plurib⁹. C̄fluxu cessante q̄cūq; ille fuerit si cibū cōuentē-
ter infirm⁹ fumēs nō fortificat scias aut hūiorē peccātē re-
sumptionē ipedire: z in tali corpe latitare: quez nisi tu aut
nā euauerit: infirm⁹ nūq; viuet: vel ex defectu caloris nā-
lis id fieri: in q̄ casu tua est infirmū paucaz sup̄fluitatū et
multū nutrimēti sepe reficere: z ei p̄ vice parum tribuere.
C̄n oi fluxu mā multiplex sit emissā pductionē egritudi-
nis s̄l dēmonstrat. Et i fluxu quoq; p̄stratio appetit⁹ malū.
C̄fluxus ois cronic⁹ hydropē minat: z epatic⁹ q̄marie:
nā quo pedes inflant. 2° sit cacetic⁹: z tandē hydropicus.
C̄tūc sup̄est de signis p̄p̄is diarie aliqd̄ dicere. C̄dis
cronica diaria curat difficulter. C̄diaria hūio⁹ diuturna
sp̄tane⁹ vomit⁹ sup̄ueniēs soluit egritudinē: afforissū. vj.
Et q; in diaria epatica ego nigra q̄ salua pōt esse interdū
apparēt: z vt vnā ab altera discernere scias aduerte: nun-
quid ea a debilitate attractiue splentis aut p̄tētiue z seque-
stratiue epatis debilitate: q̄ nō valeat mliāz a sanguie de-
purare deuenit: vel opilones epatis erupte fuerint: talia
enī mō infirm⁹ bñ toleret: salua esse pōt. sed vbi talis mā
sup̄ terrā ebullierit: vt iā dictū est: z odore acetosus hūerit:
quā mūce z alijs vmes effugiūt: mortale. C̄n diaria itez
epatica porissimāte porissim⁹ q̄ succedit est sp̄ d̄terior p̄cedē-
te: de epatis nocumēto de porissimō in porissimū manifeste
magis cōprehēdit. C̄n diaria in q̄ p^o flux⁹ est aq̄suo: vel
sicut mā carnis. mā grossa ac tenaci succedere malū. C̄si
ab vlcere stomaci: aut ab hūiore pungitiuo seu accuto vel
medicīne remanētia diaria puenit: si ei succursum p̄sto nō
dederis: in dissintheria cōmutari scias. Et h̄ de p̄nosticis
signis cuiq; fluxu cōib⁹: ac de p̄nosticis diarie p̄p̄is zc̄.
C̄De cura diarie colice ei⁹ solū curā cōcernēte. Cap. v.
C̄li diaria p̄fecte curare cupit: causas p̄scriptas ac
signa tā p̄nostica q̄z d̄mōstratiua exanimet neces-
se est. cause. n. varie varias curas exigūt. Et q; taz
in h̄mōi q̄z in alioz fluxuū cura p̄ cōiter practicaes com-
mitti errores cognoui ordine quodā: z p̄ modū quo putē.
errore min⁹ p̄mitti posse ad actū practiciū te dūcā. C̄Pro
quo nota q; in q̄libet actu curatiuo cuiuslibet fluxus tria
que p̄ncipalr curā narrāt: p̄siderāda sunt: fluxus. s. causa
z accidēs. fluxus nāq; formalr atq; virtualr s̄ptica sem-

per exigūt: causa vō z accidēs nō semp̄: vñ sepe ad remo-
tionē cause remouet fluxus: z tū p̄ tūc s̄pticiis nō vitimur
vt infra patebit. Interdū quoq; fluxu ac causa derelictis
succurrim⁹ accidēt: qd̄ enī p̄ s̄ptica nō sp̄ sit. Ex quo p̄
practicatiū plurimoz error q; i oi fluxu in q̄cūq; ei⁹ tempe
sp̄ s̄ptica exhibēt. O bone deus q̄ isti plutoni immolat.
C̄Pro igit̄ cause curā ponā: scdo fluxus: tertio accidētis:
quisatus tū sp̄ esto. Q; l; tuasit intētio materie exēpli ḡra
sp̄ intēdere fluxū seu accidēs nunq; derelinq; in totum: z
idē de fluxu respectu materiez de accidēt respectu illoz
sciendū erit. C̄Sed anteq; ad sp̄ales curas deueniā qdam
cūiūq; fluxus sp̄ei cōia describā p̄scieda. C̄Primū null⁹
fluxus cetic⁹ mō cōferat z bene ferat intercipiēdus est. s; i
vbi modū excesserit esto in die cetica ac signis digōis q̄n
tūcūq; bonis appetitib⁹ aduenisset: illico sistēdus erit. nāz
sepe vt dictū est: nā inchoat bñ: sed hūiorū mordicatiōe z
venenositate neq; illos in tpe p̄tinere: vñ effrenatā z nām
violētāt: p̄p̄ qd̄ tūc illico infirmo erit succurrēdū: als eum
p̄dere posset. C̄Scdo. virtute p̄stāte nullū hūioralē fluxu
corceas vnq; nisi p̄ pus hūior efficiēs vel ei⁹ ps maior fu-
erit educta. C̄Tertū. flux⁹ materierū diuersaz virtute cō-
stante minime restringit. C̄Quartū in nullo v̄ris fluxu
debet infirm⁹ nisi acriter molestat toties ire ad fellam quo-
ties molestat z incitat: z in declinatione maxie: q̄z frequē-
ti assellatiōe cib⁹ q̄ assumpt⁹ ē in stō corūp̄it: p̄p̄ qd̄ d̄bili-
tat virt⁹ diminuit corp⁹: z fluxu sit additio. C̄Quintū. cū
fluxū in quātū h̄mōi curare est tibi cure sit fridus actu pot⁹
q̄cūq; def colica passiōe apostemosa z opilone exceptis.
C̄Sextū. cū retentionē cōfortare volueris pot⁹ paucitas tri-
buēda erit. z cū tuū cibaueris infirmū: vsus p̄tem dextraz
declinādo fac̄ faciat: cora dextra sursum tracta: z i tali situ
lōgiori q̄z poterit tpe p̄stāt. tūc. n. epa non sic p̄sto nutri-
mentū ad se tabit: q̄ sit vt hūiditates in eo exītes diutius
cōtineat: z hoc ad sistendū fluxu q̄marime iuuat. C̄Dec
duo p̄cepta in pot⁹ z cibū regimie viderent forsan cōueni-
enti⁹ collocāda: s; q; cuicūq; fluxu sunt cōia: cū p̄scriptis
inserere volui. C̄Amō ad diarie sp̄ales curas trāseūdū ē:
q̄ vbi ob cās extrinsecas siat: eas ad hūiū verte: q; si tunc in
stō vel in intestinis vel in quis alio mēbōzo mā aliq̄ seu q̄li-
tas derelicta fuerit: ad illi⁹ materiei educationē: z male q̄li-
tatis alterationē: put infra docebo trāsi. fin. de q̄cūq; cau-
sa inscribere velle: doctrina hui⁹ capli in tediosam nimis
lōgitudinē p̄traheret. Sed si qs memorie fidelr commen-
det dicēda: cuiq; fluxu ab extrinseca cā pueniētī succurre-
re sciet facile: sup̄est igit̄ ei⁹ diarie q̄ toti⁹ seu p̄ticularius
mēbōz vino sit curā depingere. C̄Pro igit̄ q̄ a toto per-
uenit inscribā: q̄ si nō ceticē sed in corpe apparente sano
venierit: z ad enī mēbōz cōfractio nulla tolerantia z simi-
lia cōsequant hūioris essentia⁹ pure supia docui inuesti-
ga: q̄ nisi p̄ p̄i⁹ quis mō educ⁹ fuerit ad flux⁹ curā iquātū
hui⁹ nunq; trāseūdū erit. C̄Pro quo sciēdū q; mām flu-
rum facientē q̄cūq; simplr diuertim⁹ z euacuamus. p̄ vias
igit̄ illas talis mā pueniētī educit: p̄ qs nā eā mādāt: z h̄
vt statim ponaz p̄ medicinas sic appropriatas: aliq̄n tū per
vomitū: z tūc si eūam et diuertim⁹: z interdū p̄ diaforeti-
ca mām ad cutim educationē eā diuertit: z p̄ sudorē eūant.
C̄Diuersio aut simplr p̄ v̄tosas: p̄ fricatiōes: p̄ ligaturas z
extrema in aq̄ cala posita sit. de his q̄ oib⁹ p̄ ordine odz est.
C̄Si igit̄ hūior fuerit colic⁹ accut⁹ siue mordificatiū ita
q; in tali nulla digō cōiter expectetur posses exhibere ori
zacharaz simplicē: cū aq̄ endiuie. s. cicoree acetose lupulo-
rū: vel cū his sirupū acetosus simplices p̄be. talia enī feruo-
rem ac humoz accuitatē rep̄mūt: cū quo vie vīnarū ape-
riunt: z māz diuertendo in hoc casu iuuāt p̄lm. C̄Facias
igit̄ sic. R. orizachare simplicis. 3. ij. vel sic. acetosi simpli-
cis tantūdem aque endiuie vel ex dictis q̄z libet misce. p̄
vna vice. C̄Materia tali mō digesta. R. reubarbari ele-
cti. 3. ij. torrefiat parum: z in puluerem redige: quem cum
vino s̄ptico aqua pluuiālī seu ferrata bñ limphato in au-

rona exhibet. **C**el accipe ro. aque vel plantaginis. 3. ij. 6. mine citonior seu sirupi de mirto. 3. i. cū his puluerē pre scriptū misce: et in potu vt supra tribue. **C**el loco pulue ris antedicti poteris a. 3. iiii. vj. qz ad. 3. iiii. pulueris mirabo lanoz citrinor paululū quoqz assatoz exhibē. **C**el fa cias sic. 3. corticū mira. citrinor. 3. ij. reubarbari. 3. i. tor refiat parū: cū qb. misce boliar. 3. f. dragagati gummi ara bici aliquatū tostī añ. 3. i. fiat puluis quē cū zucca. ro. antiq misce: addēdo de mīua citonior q̄tum libet: et fiat bolus: et deauref: vel cū vino seu aquis suprascriptis distēperet. **C**el facias sic. 3. corticū mira. curi. 3. i. ifundant in aq pluuiā: vel extictionis calibis in q̄ p̄nus bullierit parū ro. ru. sumach berberis: et aliq corallia seu sorbe si eas tunc habueris: cū qbus parū mastice adde in tali ifusione ho. rii. maneat. deinde fortis fiat exp̄ssio: cui adde. 3. i. mīue ci tonior vel alicui ex sirupis seu iulep suprascriptis: et fiat potus quē infirmo tuo tribue: et hec portio maxime delica tis puenit: q sic pulueres recipe nequnt. **C**el alt. 3. reu barbari torrefacti. 3. ij. vel corticū mirabol. citrinor. 3. iiii. f. torrefiat parū: et qd libuerit istoz cum modico mīue seu cū aliquo ex descriptis sirupis incorporent: et fiat massa: quā cū modico aq ferrate vel rosate vel plantaginis vel al teri appropate distēpera ex mīua vel ex alijs sirupis. 3. i. addēdo et fac potū. **C**el dic tū nota q ex descriptis pulueri bus cū zuc. ro. bolū poteris cōficere: addēdo de quouis ap propriato sirupo ad sufficiētā: poteris inde massam face re: ex qua pillulas forma: qua oēs p vna dosi infirmo tuo pbe. **C** Interdū etiā mirabolani citrini cōditi repiunt de quibz duos aut tres infirmo tuo exhibere poteris. **C** Et si in euacuāda mā adustione aliqua p̄cipēs loco mirabola norū citrinorū mirabolanos indos accipe: et isto mō rei tue intētionē appropriatissimā hēbis. **C** Plimi tū cū supra scriptis sirupis nihil stiptici apponeret: nec p̄dictoz vlluz torrefaceret: qz cū mām inducere intēdūt de stipticitate p assationē vel quis alr acq̄sita nō curāt: imo cassiā et tama rindos et filia p̄bet lentitū: et tu hoc facies sibi: sed qā tales lenitione sua fluxū adaugere possent: mō quo supra tales medicine p̄parate securi exhibent. nā paululū brustula te ac cōtrite mām educēde p̄fortāt retēnuā: et hoc in de cō solatione medicinarū caplo de reubarbaro voluit mesue cum inqt. Et ei qdē. f. reubarbari qd purū est infusio cōpe tit qñ solū absterio q̄rit et solo et apto opilationū: ip̄s vō exhibitio cōtriti qñ q̄rit vt post illud in visceribz vestigia p̄tractionis remaneat: vñ si ppter accuitatē hūorū excoia tionē: et ne in dissintheriā cadat timueris in puluerem cum pauca assatiōe p̄scriptas medicinas dato. **C** Item in casu nro de digōne materie alia cōiter mēto nō fit: nā cūz peri culuz sit in mora a p̄nō statim sūm dictū modū mām enas: facile. n. sui accuitatē in dissintheriā cōmutat. **C** Tūa p̄ rea portio si tibi nō sufficiat: scdām audacter exhibe: et vbi necessitas tertiā: p hoc. n. sepissime infirmū mouē euitat: cui oppositū statim a p̄nō fluxū refrigēdo euenit. **C** Pos test itē mā p vomitū enari iuxta intētionē dīpo. ac Galie. affouismo. vj. dū inqt. Al. diaria hito diuturna vomitū spō tane supueniēs soluit egritudinē. et h̄ dictū cōmētās Gal. inqt: q p̄spōtanē vomitū intelligere voluit posse illd ar tificiālē fieri qd spōte nā fecit. nāz l̄ ad h̄z meretiei expul sionē intestina sint magis apta ad q mā tūc qz declinat. nā itē illā viā sibi eligeret. in casu tū nro putile est talē nature p̄suetudinē diuertere et residuū p vomitū educere. p̄mo p̄ intestina q a tali diuturno fluxu debilitata multū dolo rosa esse debet: nā hoc vñsī tolerabit facili. **C** Ex qb. oī bus p̄z q mā illa a p̄nō p vomitū euandā nō erit: neqz ad huc qñ multa foret: sed qñ in p̄mis p secessuz ps maior est educta: siue nā h̄ fecerit: siue ipse citi cū medicis. nā si flu xus diē. r. p̄traherit: audacter vomitū puocare poteris: q tūc cū securatiōe argum̄ illi materiei maiorē p̄tē edu cat fore zc. **C** Scito tū q multo tūc ac pueniēt: et nāe cō grūū magis est p secessuz qz p vomitū mām talē educere:

vbi ergo p medicinas secessivas illud fieri posset magis laudo. **C** Sed si vomitū puocare libet facias: sic sum̄ p̄o p̄radio p horā post. 3. oximellis simplicis. 3. ij. et si fortius oximellis squil. tantūdem. Et si adhuc fortius corticū suc ci mediani radicū sambuci: et addēdo aq tepide. 3. iiii. et si libet parum olei cōs: et totū tepidū in potu dato: trāfacta vō quarta parte hore seu dimidia vbi vomit alr non fiat cū digitis: vel penna oleo intincta in gulā imissis puocet quo facto os cūz calido vino lauet. **C** Potest itē vt supra dictū est materia per sudorē cōueniēter educi: qd p̄nō fie ri nō debet: qz in p̄mis quouis mō siue per naturā siue p artificii sit facta minoratio talis q cōiectures magnā p̄ez eductā fuisse. **C** Rasis tū in suo cōtinētī a p̄ncipio balne um aque calide fieri cōmēdat: quia humorē ad superficiez corpis extrahit. **C** Ego aut vbi mā multa fuerit a p̄nō: id fieri nō laudo: natura. n. tā in choanū opus intercipit: cum quo eū ab intētu suo q erat p intestina materiaz illā edu ce re reuocat. **C** Sed vt p̄missū est minorata materia sic q ei maior ps educta sit sudorē puocare laudo: et in h̄ diui nus ille iōānes mesue ac auctores plimi cōueniūt: qz cūz balneis aut stuppis cōueniētissime fieri pōt: et id sero vel mane stomacho ieiuno fiat hoc mō. 3. camomille melilo ti absinthij lauedule origani folioz lauri roxismarini mel lisse maiorane añ. q̄tum p faciēdo balneo cōuenit: et cum p̄dictis omnibz seu cū pluribz ex his balneū cōmode fa cere poteris. in tali. n. balneo infirmus tā diu morā trahat donec sudorē copiosum egredi p̄ceperis: deinde cum ad lectū eum posueris sepe sudor abstergendus erit: vt p̄ior succedēti viā p̄ster: quo facto sūm q te infra docebo cūz ci barijs stipticis ciba. **C** Si infirmus stupphare libuerit in aqua sedeat: p̄glosos lateres candētes colloca: q decoo ctione illa calida supius irrorent et sup eos p̄forata possis vt liberi sumi p tinā trāseāt situent tā diu q infirmus ibi quieteat: donec ad sufficiētā sudasse visum fuerit. cūqz in lectū repositū fuerit sudorē sepi absterge et successiue eum ciba. **C** Aliter itē hec stuppha fieri pōt: vt. f. decoctio illa ta liter situet q sum p cōductū in tinā trāseat ad hūc modū totlēs descripti: vt vulgo iā nor sit: q suauis satis atqz deli catus existit. **C** Al facias sic. et est p debilibz magis pueni ens: habetas lateres ignitos seu tegulas: sup eos de p̄dicti cta tali decoctiōe supinfundas: eo deinde lineis pānis in uoluer: et ita calidos iuxta pedes coxas hylia pectz et schinā infirmi tui in lecto iacētis apponatur: et ipse a medio ifra taliter pānis inuoluetur: vt vapor illoz latez egredi nequeat: isto. n. nō sudor suauissime iducit qui vt supra sepi ab stergetus erit. **C** In casu isto balnea stuphe sūt q p̄nō po ros dilatāt mām diuertēdo ab intestinis tam plm debilita tis ad cutim trahunt et fit euaporatio et accutor fumoz exhalatio. **C** Et ad hāc itentionē vnciones calide sepe fi unt q cū casu p̄mo occursu opplēt: nō multū laudo. **C** Si ipsas facere libet cū camomillino oleo anetino siue ruta ceo circa dorsum: et ilia fiant. Talia igit nō tantūmodo ma teriā diuertūt sed cum hoc euacuat. Illa vō q solū diuer tunt eaz sunt ligature dolorose: fricationes: vñose sine scari ficatione: muta aerē et alias nō nāles res ad hoc p̄positum faciētes: quoz infra regimē tibi dabo: fricationes igit a ti bijs icipiēde sunt: a coxis et ab anchis successiue: deinde ad pectus: tādē ad spatulas inferius trahendo semper: dolorose ligature vō ad extrema sunt. **C** Et ad hanc itē tionem valet quoqz tibiāri ex infrascriptis decoctionibz lotio: ac in ipsis aliquādiu pedū retētio: imo auctores plu rimī talibz in breui curare oēm voluerūt: et hec ē decoctio radicū silicis seu herbe rostebouis i aq falsa scā: et sepenu mero vsus suz et iuuamitū mani i eis iueni que māz diuer tūt fumos dorū trahūt et plima i h̄ casu alia faciūt iuua. **C** Clētofas vō si appropriare libet circa vmbilicum vna: et due in lateribz situent tātā i h̄ viz hnt vt velut abolai prin ceps qd ho. q̄tuo: cōtinue retēte fluxū sistūt oēm. ddes tū taz in pingui qz in macro diutius retinere: et iste maxime

22

igitur medicus ex his oibus v. ex aliquib' que sibi magis grata erūt poterit cōmitiones facere: quaz in modū pulueris in syrupoꝝ formā seu confectionū put te infra docebo tibi cōmodius vsus erit. Cōposita in hoc casu appropriata sunt trocisci de spodio cū semie acetosetrocisci de terra sigillata de berberis descriptioe mesue secūda dōde: aut de papauere ab. Al. descriptioe i puluerē rediger: quo libuerit mō vtere. Cūel facias sic. z est rab. R. i. iach. 3. ii. gallie. 3. i. pulpe gra. 3. f. fiat puluis. Cūel aliter. R. boli ar. castanee spodij se. acetose ro. berber. gūmi ara. tosti panis vt supra pparati añ. 3. i. fiat pul. Cūel facias puluerē de bolo in hoc casu mirabilē. R. psilij sfracit. x. 3. feis plātaginis. 3. v. gūmi ara. boli ar. añ. 3. i. f. fiat pul. Cūel facias puluerē de celis q sic fit. R. ru. rob. gummi arab. tosti panis: vt supra pparati psilij cōbusti añ. 5. i. coriandrozum pparatoꝝ arillarū vne passe añ. 3. i. f. cineris panni nigri cellsoꝝ imaturoꝝ añ. 3. ii. fiat puluis. Cūel Rasis in hoc casu dabat litargiriū grana. viii. cāphore gra. ii. f. asserens adeo hoc vētre cōstipare q si in maiori dōsi cū per trīenūm isir mus nō assellaret. Cūel vtere puluere turturis qui sic fit. Accipe turturem cū plumis: in cui' vētre infra scripta conuassata ponātur. R. acacie hypoqstidos mirtilloꝝ coriandrozum pparatoꝝ boli ar. sanguinis dra. berberis arillo rū vnaꝝ passāꝝ sumach añ. 3. i. conuassent: ex his turturē reple quaz in olla recondi: q extracto pane de turno epica itū. i. q ex ea fieri possit puluis: ne tamē fiat carbo caue. Cūllig turturē cū plumis vna accipiūt z simul cum predictis puluerib' in olla bñ argillata tñ extracto pane ī furno pmittūt q in puluerē dūcti possit. Cūel facias sic. R. osiū dactiloꝝ cōbustoꝝ arilloꝝ vuarū passārū coriandrozū pparatoꝝ mirtilloꝝ sumach añ. 3. ij. fiat pl. Cūel cōposita q scripta sunt ab auctorib' maxie cōmendant: possea tñ ex simplicib' pscriptis cōpositiones tuo mō facere q in hoc plimū valerēt. Cū si infirm' tu' talia in forma pulueris recipere neqret: facias sic. R. extrocif. v. pulueris b' pscriptis q magis libet. 3. i. znechari al. 3. x. q dīssoluaz tur cū aq ro. extinctionis calibis seu cū aq ferrata vel cū aqua plātaginis: z cū coctū fuerit adde cōserue ro. antiq. 3. ij. z fiat cōfectio in morsellis de q in pñ: pastus vnū bolū infirm' tu' recipiat. Cūel talē decoctionē facias cū aq zuecharū tuum dissolue. R. berberis ro. ru. mirtil. sumach gra. granati muzzi: arilloꝝ vuarū passārū añ. 3. f. conuassent in aqua ferrata z fiat decoctio: de qua accipe lib. i. vni citonioꝝ. 3. ij. misce z zuecharū tuū in ista dectioe dissolue. Cūel decoctionē talē facias: ex prunellis siluestribus cornalibus sorbis nespillis vel aliquo taliū addendo de vino citonioꝝ vel de citonijs p frustra incisis. Cū posses decoctiones istas in aqua rosata vel plantagis facere: seu in aq sublimationis qrc' v' ei' corticis medie seu folioꝝ mirti vel virge pastoris. Cū plurima sunt qz ex pscriptis simplicib' q sublimari possent qñ aqua esset tibi in hoc casu cōueniēs. Ad ista ergo tuā fantasā applica: et cōueniētissimas facias cōpositiones. Cū mixtura q in l' casu plimū valet. R. cōserue ro. antiq. 3. iiii. diacitonitē cum zuecharo sine spēb' 3. iiii. coriandrozū pparatoꝝ berberis celsi imaturū ro. ru. spodij añ. 3. i. incorporent sīl' addendo parū miue citoniorum sine spēbus: z sirupī de mirtilis et mixtura in debita forma fiat: de q in pñci' pastus ad qñtitatē castanee exhibe. Et ad idē valet diacitonitē de zuecharo sine spēbus solū: aut diacodion. Cū auroa vō z per duas ho. ante cenā sirupū infra scriptū deinde pbe. R. sirupū de citonijs mesue siue miue citonioꝝ sine specieb': aut sirupū de mirtilis. 3. i. f. aq ro. v. plātaginis virge pastoris folioꝝ qrcus mirte: vel de quo volueris simplici supascripto. 3. iiii. misce z in potu tribue. Cū si sirupum magistrale ad hāc intētiōē plimū valētē facere volueris R. ro. corticis mediā qrc' fructuū pñelloꝝ siluestrū sorbani citonioꝝ p frustra incisoꝝ cornaliū sumach berberis mirtilloꝝ añ. al. f. vge pastoris radicis simphiti añ. al. f. l.

fiat decoctio in aqua pluuiali seu ferrata: de q̄ accipe. l. iij. succi vire acerbe succi citoniorū añ. 3. l. iij. zuchari. lib. ij. ʒ. ʒ. fiat syrupus: cuius dosis sit. ʒ. i. ʒ. v. l. ʒ. iij. cū ags suprascriptis. **C**lalet itē syrupus de agresta vel de piris mesue. **C**Post hoc eodē modo succū prunelloz residētia facta: vel citonij seu sorbe nespilloz vel cornaliū seu alteriū stiptici fructus: vel herbe sulpirizare qd̄ in casu isto popriū foret: vel quam vis aquā de p̄dictis iulepiza: ʒ si añ iulepizationes in quibz p̄scriptoz calibz cadēte extigueres seu cadēs aurū nihil supra. **C**His igit plima nō narcotica q̄ in cura fluxus iquātū b̄mōi p̄ os pueniēt exhiberi p̄nti q̄b̄ p̄ns ca^m finē recipit. **C**De narcoticis que indifferēter cuiqz fluxui cōueniunt.

Capitulum.

vii.

Victores in nostro casu opiata plurimu laudāt: ʒ ea timorose exhiberi iubēt. Jam. n. plimū q̄ talia sumere auri sunt ad plutonē celeri cursu trāsuērūt: ʒ nedū p̄ os dare suspectū est: imo p̄ suppositoza seu colliriā. **C**Inquit. n. A. vidisse se q̄ ex opio colliriū supposito: ʒ ad tartara p̄rectā lineā tāqz p̄ breuiore meauit. Cūdi ego amicū q̄ cū his dieb̄ cuidā tenasimōsātū dormire nō possēt suppositoziū opiatiū iposuisse illū tā dulcis sapor iuasit ut itez dormiat. **C**Ne igit in talē erroze cadas in ipsoz exhibitionē has attēde p̄ditiones q̄s a nris auctoribz accepi: ʒ maxie a p̄ncipe aboali in de cura fluxus absolute: ʒ ab illo ioāne mesue in de p̄solatiōe medicinaz intēdē 2^a ca^o de his q̄ laboriosa agitationē sedāt. **C**Prō quo nota q̄ opiatoz qdā cōtra mās frigidās exhibent: vt grā exēpli. Aurea alexadrina ʒ oppopira: aliq̄ exhibent cōtra calidas: vt rutroscicata reges: ʒ qdā tā in frida q̄ in cala idifferēter datur: ʒ maxie vbi de venenositate timet: vt est tyriaca. **C**ʒ finis rōne cuius has exhibem^{us} put p̄posito p̄inet ē triplex vn^o est vt debilitata mēbra p̄ medicinā laboriosaz vel alia fluxu efficiētia p̄fortent. **C**Secūdo est cū de farmaci aut hūoris venenositate suspitio cadit ad illā extinguedā id libent^{er} ac securi^{us} dam^{us}: ʒ p̄ hūc finē p̄ opationē solutiouū laboriozoz tyriacā cōter exhibem^{us}. **C**Idē q̄qz in oī fluxu in quo suspitio cadit talis facim^{us}. ʒ in p̄n^o qdē hoc mō. nā i mā cala tyriacā cū zuc. ro. cōmiscem^{us}: in frida vō eā solaz dam^{us}. vbi ergo de venenositate hūoris fluxū facientis p̄sistaueris: id audacter facito. Ego aut in maligis desint^{er} rija id sepe feci ʒ infirmo dei dono bene successit. q̄re ʒē. **C**Tertio finis p̄ncipalis in casu nro ē vt opiata ipsa fluxū exhibeat: ʒ mēbra p̄ fluxū lassata getēt. **C**Sed vt hos fines secure ʒ nro cū honore ʒ infirmi abilitate attingere possimus tria cōsiderāda sunt: p̄mum opiata ipsa. scdm̄ suscipiens: tertiu apporimatio cū tpe vel apporimitas tēporis. **C**Ex pte opiatoz caue ne vnqz narcoticū seu aliquā virtutē habēs stupefaciēdi solū exhibeas: vt ē opiu cicutā succus coriādri poma mādragore vel eius radix papauer nigri iugami semen vel aliqd tale. **C**Primo q̄a cum talia accuta sint effrenitāt ʒ ad mēbrū celeriter transeūt. **C**Secūdo q̄a tota substātia venenosaz quādā frigiditātē i cor^{is} pus humanū ponit q̄ ē cōplonis ip̄si corruptiua. **C**3° q̄ spūs cōgelāt ʒ mortificāt sic: q̄ tādē opa vite exercere nequeunt: ex q̄ mineras virtutū alterāt ʒ corrūpunt. nā anti qui cū eis aliqd cōmiscere docēt: de quoz virtute est talia nocumēta p̄hibere. **C**Et iō si ex istis aliqd solū exhibueris suscipiēt ad patrē vtp̄m ire coges. ʒ suauiter qdē: quia talia spūs cōgelāt mēbra stupefaciūt ʒ cerebrū p̄mī vētriculū meat^{us} opilādo eternū soporē inducūt: vt ergo periculū tale infirm^{us} tu^{us} deuit: put statim narrabo facias. **C**Et b̄ est qd̄ antiquoz solers ingenium nos docet. **C**Prō ergo cū his cōmisce q̄ ipsoz virtutē refrāgūt tal^{iter} vt nō facili^{ter} effrenitāt: ʒ ne tā libere ad mēbra trāsire q̄ant: veluti sunt mīra. olibanū sandarachā ʒ similia. **C**Secūdo illa cum eis cōmisce q̄ ipsoz venenositatē mortificēt: ʒ hoc p̄ suū p̄p̄riū sit bezaar: qd̄ opij ē castoreū: cicutē: gētiana: succi coriādri viticella: nigri papaueris cassia lignea seu nigrum pliper: seīs iugami nasturtij agrestis semen. hec ʒ filia ad suā

am venenositatē extinguedā sunt cōmiscenda q̄ taliaz sub stantiā subtiliādo mortificāt illā venenosam inpressionēz p̄hibēt. **C**Tertio illa cū eis pone q̄ spūs viuificando eos cōfortēt sic vt talii ipressionibz melius resistāt: ʒ hoc potis simū sit p̄ croctū q̄ spūs p̄fortādo ipsoz cōgelationē ac idā p̄positionē p̄hibēt. **C**Et 4° qd̄ virtutūz mineras corroboret talia esse debēt cordilia epatica stomatica ʒē. q̄lia sunt spica doronicū zedoaria: carpobalsam^{us} ʒ filia. nullū ergo narcoticū sine tali apporimatione p̄p̄ines: ʒ anteqz ista exhibeas p̄ mēses sex: aut plures talia facere cōmixtionem p̄stat: vt ipsoz debita fermētatio fiat. ʒ h̄ ex pte opiatoz se tenēt. **C**Sed ex pte suscipiētis aliq̄ qz p̄ditiones attēdunt. **C**Prima q̄ infirmo virt^{us} constet. nā in virtute defacta seu multuz debili nunqz p̄beas. **C**Secūda q̄ suscipientez semp actu calm: vel vtp̄m inueniēt. nam si ipsuz repies cōtinue frigidū talia p̄bere nunqz debes: neqz illi q̄qz nisi magno cum timore q̄ cōplonē fridā ʒ siccat^{us}: seu fridā ʒ humidam ualiter habuerit. **C**Tertia talia nisi mām p̄ pte euacuata cōprehēderis nunqz exhibēda sunt: qd̄ si oppositum fiat mās illas ingrossant spūs cōgelāt sensum stupefaciūt degeſtiūa valde debilitāt materie retinent^{ur}: q̄ sit vt paucis dieb^{us} trāfactis fluxus cuz maiori conamine ac seueris accidētibz reuertet^{ur}: vñ debiliores facti talē impetum sustine re nō valēt: ʒ p̄ subtus terrā padisum adeūt. **C**Et q̄ ex talium exhibitione in p̄ncipio: ʒ si illa accidētia ad tps getātur q̄z pus crudeliora postea succedunt: talis mendosa cura nuncupat^{ur}: veri^{us} in p̄nitiosa. ʒ h̄ est cā q̄ in fluxibz colica hylia in doloribz stomachi ʒ filibz isti rabidi iudei atqz trouātuli cōiter: vt boni aliqd p̄mo occursu facere videantur: vnde sedato dolore: pecunias recipiunt ʒ ab infirmo discedunt. Cūqz fluxus q̄z pus crudeli^{us} infestet q̄ ipse male se rexit: aut q̄ non debite fuerit gubernat^{us} imputant astates ʒ illū in bono statu reliquisse dicētes. **C**bone xpe quot isti chustianoz inimici p̄fidat ad stigia paludē transmittunt. **C**Quarta cōditio est vt his solū adhibeas in quibus videris nihil. qd̄ adhuc apporimatiū est p̄fuisse: cum videas infirmū tormionibz: ʒ doloribz cōtinue sine mīscōdia molestari: vnde anteqz ad narcoticoz exhibitionem deuenias: oia illa expire p̄ prius: ʒ sic in casu isto talia tanqz de ceteris desperat^{us} exhibeas. **C**Si ergo infirm^{us} tuus tormionibus ʒ doloribz molestet^{ur}. ipsumqz calidū semp iuenias. ʒ materia pro maiori parte artificialiter fuerit euacuata: siue naturaliter q̄. xv. die transacta verisimiliter esse debet sibi poteris ex p̄scriptis narcoticis qd̄ magis liberū exhibere. ʒ he sunt cōditiones q̄ ex parte suscipiētis cōsiderandae sunt. **C**Restat nunc de tempe exhibitionis aliqd dicere quod cōmodius eligi in sero mō a cena q̄ pauca ʒ facilis esse debet digestio. ʒ per horas quattuor ad minus distās fuerit: tunc. n. somnū inducit: ʒ humorū agitationem atqz motū sistit: ʒ hoc in cura fluxus p̄ncipaliter querim^{us}. **C**Postet etiā mane stomacho vacuo vel ieiunio vbi infirm^{us} illuz tediosa illa mordicatio integra nocte vel quasi continue molestauerit talia cōsimiliter exhibere correctā: scz put te infra docebo. **C**Sed sup cibū ea nullaten^{us} exhibeas: q̄ ad mēbra cū cibo facile penetrarēt: ʒ nocumēta tacta leuiter inducerēt: vt padue in vno semel experientia noui. nā cōsodalis vnus me^{us} nobilē quādā adamabat: ʒ p̄dite cum quedā antiqz mulier q̄ de nocte cubabat: que erat vt antiquoz mos est: brevis somni: qd̄ solū ne amātūm tā ardēs desiderū cōplecterent impedimēto erat: ille aut bonus vir videns se a tā leui ipediri cā: aquā opiataz confectū: quā in potu vetule danda amasse tribuit: illa autem que huius rei nō minus impatiēs q̄z ille erat de ea in vino quod velula sumptura erat in cena cōmiscuit: ʒ i maiori certe quātitate q̄z fuerat paupercule vetule necessariū q̄. 30. ho. ʒ vltra continue stupida: imo vō mortua remansit: sed tandē medelis multis euigilata per annū si nō vltra tā mēte q̄z corpe sopita fuit: ne igitur infirmo tuo veluti illi vetule cōringat nunqz exhibeas narcotica sup ci-

Tractatus .I.

bus: et antequam ea appropinquare audeas p̄dices p̄dictas bñ nota: quas diligenter obserua. C̄opiatas igit q̄ scdm̄ p̄dictā doctrinā magis correcte: et que vsui etiaꝫ frequētius nobis magis sunt amō describam. C̄uaz p̄ma. R̄. opij sandarace thuris myrrhe croci ana. ʒ. i. berberis sumach myrrilloz an. ʒ. ʒ. cū mīua citoniorz seu aliq̄ ex p̄dictis syrūpis massam p̄fice: cui⁹ cū vsus tibi fuerit necessari⁹ pillulas tres ad q̄ntitatē ciceris fac: quos infirmo tuo fm̄ dīctum ordinē dato. C̄el facias sic. R̄. gallarū ameos thuris an. ʒ. i. opij. ʒ. ʒ. fac cū mīua massā: vt et supra pillulas p̄sequēter. C̄Rasis autē sic facit. R̄. ameos mirrhe castorei an. ʒ. i. croci opij. ʒ. ʒ. et pillulas fieri iubet: vt. s̄. C̄litter R̄. balaustriaz acacie galle myrrhe et thuris sandarace an. ʒ. i. opij. ʒ. i. et fiant pillule. C̄el facias sic. et has plimuz cōmēdat Rasis. R̄. se. iusgami albi opij. se. papaueris al. balaustriaz thuris ana. ʒ. i. myrrhe sandarace croci ameos. an. ʒ. ʒ. misce et modo quo supra pillulas confice. C̄Ego autē cōter hīs vsus sum: quas tñ in hoc casu mirabiles iueni. R̄. opij. ʒ. ii. iusgami albi papaueris nigri castorei: an. ʒ. i. croci sandarace thuris myrrhe ameos an. ʒ. ii. spice seminis nasturtij cassie lignee ana. ʒ. ʒ. ex quib⁹ pastam ac pillulas vt supra cōpone. ista poptime correctā sunt q̄s in casu isto secure dare poteris. Sed q̄ plurimi in forma pillularū ea recipere neq̄nt: facias illis sic. Accipe ex pulueribus sup̄ascriptis. ʒ. i. et mellis lib. ʒ. et fiet p̄fectio quā per mēses sex in fermētatiōe permittē: eius dosis sit. ʒ. ii. C̄Aut cū melle illo pone. ʒ. i. ʒ. p̄scriptoz puluerz: q̄ erit confectio satis delicata adhuc: sed tunc dosim diminue. C̄el aliter. R̄. ex pasta sup̄ascripta. ʒ. ʒ. que iaz p̄ mēses aliquot cōposita steterit. deinde accipe zucchari. ʒ. vi. dissoluat cū aqua ferrata vel cū aliq̄ ex ags sup̄ascriptis: et cum debite fuerit coctū pastā illā pulueriza: vt feci aliter misce et facias cōfectionē in morsellis de q̄bus a. ʒ. i. vsq̄ ad. ʒ. exhibito. C̄Alc ne errore in dosando cōmittat postq̄ cōfectio tua facta est seu quoduis aliud opiatū eā pondera: et quot opij grana i totā compōnez ingrediunt ex aia et totū taliter partire q̄ in dosi vna non plus q̄ trīs grana opij remaneat. Si igit errorem cōmittere non vis opiatas oēs dicto mō calculabis. C̄Solet alia p̄fectio in hoc casu multū vtilis fieri taliter. R̄. storacis liqui. castorei opij seminis iusgami albi: myrrhe croci assari thuris ameos an. ʒ. i. mell lib. ʒ. et fiat electuariū. dosis est a. ʒ. ii. vsq̄ ad. ʒ. iii. et si libet cū zuccharo facere pone. ʒ. viii. zucchari. et fac in morsell tuo mō cōfectionē: cui⁹ dosis erit a. ʒ. ii. vsq̄ ʒ. iii. C̄el facias sic: et est i isto casu optia. R̄. ameos sandarace oliban cassie lignee croci an. ʒ. i. iusgami albi papaueris albi an. ʒ. i. ʒ. opij. ʒ. ii. berberis: spodij granorum granati muzi celsi imaturi an. ʒ. ii. cāphore. ʒ. i. mellis dispūati. ʒ. v. et fiat electuariū: de quo mensib⁹ transactis sex a. ʒ. i. vsq̄ ad. ʒ. iii. audacter exhibito. C̄Q̄ si vis cū zuccharo in formā solidā facere fiant ex puluere isto trocisci vel magdaleon et dimittat p̄ sex mēses in vmbra deficcari: et cū iphis. ʒ. ʒ. et zucch. lib. ʒ. fiat in morsellis cōfectis dosis. ʒ. iii. C̄Ad idē valet reges. ʒ. ii. C̄Pro delicatis alias hūc syrūpū ordinaui. R̄. virge pastoris plantaginis caude egne an. ʒ. ss. i. seminis iusgami albi papaueris nigri radices mādragore an. ʒ. i. myrrilloz sumach berberis arilloz vuarū passaz hypogstidos coriandroz p̄paratoz an. ʒ. ʒ. cornaliū numero. xxx. nespilloz sorbarz an. numero. xii. cōquassent et fiat decoctio in lib. viii. aq̄ vsq̄ ad tertie ptis p̄sumptionē. deinde coles: et in colatura dissolue zucchari lib. iii. et cū al bumine onoz recentū clarificet. deinde ad sacellum seu staminā distillet: et distillar⁹ ad formā vsq̄ syrūpoz decoquantur: et dum sic decoquit in ifusione res inf̄ascripte in petia rara ligate p̄maneant. R̄. croci piperis longi cassie lignee thuris sandarace an. ʒ. iii. opij. ʒ. v. conquassata ligentur in petia: et in sirupo continue infusa maneat: cūq̄ coctus fuerit fortiter exp̄matur: et vsui talis referret: cui⁹ dosis sit ab. ʒ. i. vsq̄ ad. ʒ. i. ʒ. cū aqua ferrata seu aliqua ex

p̄scriptis. C̄Et si libet accipe ex syrūpis seu iulep sup̄a descriptis. ʒ. iii. et de appropriatis aquis. ʒ. viii. et de nouo clarificet cū quo in clarificādo buli croci opij an. ʒ. ii. pipis ameos thuris sandarac an. ʒ. ʒ. coles: et fiat p̄ vicibus duab⁹. C̄el. R̄. rosaz sumach seminis papaueris: seīs iusgami berberis: et de alijs sup̄ascriptis p̄ libito: et q̄b⁹ aquis vis decoctionē facito: in qua opium cū suo correcti uo buli et habebis rē delicatā et tuo infirmo bene vtilem: p̄miscet. i. opii correctū: vt supra te docui. Mā syrūpi seu decoctiones mō quo supra p̄parate: in isto casu mirā opationē efficiūt. illi⁹ aut pauce materie derelictē furiositatez imprimūt: eā quietāt: mēbra lassata cōfortant: somnuz suu ueni inducūt: et fluxū sistunt. pp̄ qd̄ p̄scriptis cōditionib⁹ obseruatis: nihil in isto casu p̄stantius. Et in hoc narcoticorum doctrine finem impono.

C̄De hīs que ab extra appropinquāda pueniūt dyarico fluxui a colera pueniēt in quātum fluxus est. Cap. viii. Descripta sunt q̄ ab intra fluxui dyarico a colera pueniēt in quātum fluxus cōueniunt. Restat mō exponere q̄ ab extra appropinquāda sunt: vt vinctiōes epithimata empla enchatimata stuphe suffumigia sup̄positoria clistera: et ex hīs sunt aliqua narcotica aliq̄ non. nullū tñ istoz vllō mō in p̄cipio appropinque. nā per ea ad intra materia reuocaf: quo fit vt fluxus augeat: q̄ si fuerit narcoticū et materia steterit et fluxus p̄ stupefactionem interceptaf pauculos infra dies maior causa et senionbus accidetib⁹ reuertet: quo in casu tunc vtplm̄ moriunt: q̄ si tunc tua fuerit intētiō illā derelictā mām quietare inf̄ascripto mō et ordine put te docebo vt ere a narcoticis p̄ncipiū sumēs. C̄Ut ergo te ad actū practici deducā facias sic. R̄. olei ro. ʒ. ii. olei mastici: olei citoniorz: olei myrrilloz. an. ʒ. ʒ. misce: et ex isto calido q̄tū infirm⁹ tuus tolerare pōt ab vmbilico infra totus vēter inungat. deinde puluere inf̄ascripto salip̄set. R̄. mastici. ʒ. ʒ. gallarū ro. ru. an. ʒ. i. ʒ. et fiat puluis. et nota q̄ ista in corpib⁹ rare texture maxime valēt et p̄cipue pueris et infantibus. C̄el facias sic. R̄. olei myrrhi: olei ro. olei citoniorz: olei mastici an. ʒ. i. acacie hypogstidos litij sanguis dracōis terre sigillate gūmi arabici costi dragagati an. ʒ. iii. ex hīs hoc modo vnguentū facito. Accipe olea sup̄ascripta: cū q̄bus misce succi virge pastoris: succi cornaliū vel alicui⁹ alteri⁹ fructu stiptici an. ʒ. i. ʒ. simul bulliat vsq̄ ad succoz p̄sumptionē. deinde adde modicū cere: et cū icipit infrigidari adde pulueres et alia sup̄ascripta: quo facto in mortario totum pone ac parū aceti secū: et incorpa cum. ʒ. i. succi plātaginis: et ex isto ab vmbilico infra vēter vngat simul et renes. C̄el facias sic: et est aliud boni mēse. R̄. ro. ru. sumach. sandaloz al. et ru. spodij sanguis dra. carabe balaustriaz acacie hypogstidos gallarū gallie muscate corticū mādragore: corticū granatoz an. ʒ. iii. cāphore. ʒ. ʒ. succi extremitatū vitis myrrhe aceti an. ʒ. iii. deinde accipe ordet: et est ordeū torefactū in casu isto. ʒ. iii. gūmi arabici. ʒ. v. granoz myrrhi. ʒ. ʒ. hec tria puluerizata miscenatur cū liquorib⁹ sup̄ascriptis: et per diē et noctē in infusione maneat: et his postea adde olei myrrilloz: olei citoniorum ro. an. ʒ. ii. olei mastici. ʒ. ii. coquantur simul donec mellis spissitudinē habeat. cūq̄ tepere incipit adde pulueres et alia sup̄ascripta: et vnguentū fac: cū quo vēter et renes vngant. vel de eo sup̄petiā extēde: quā tunc locis applica p̄dictis. Est enim efficac medicamē in hoc casu. C̄el facias emplm̄ tale cōuenientissimū. R̄. hypogstidos dosi an. ʒ. i. farie tritici. ʒ. ii. succi plātaginis q̄tū sufficit renibus applicabis: ac vētri sub vmbilico apponant. C̄Q̄ si in forma epithimatis facere liberet. R̄. mastici thuris acacie: aluminis succi ro. balaustriaz s̄et memite. hypogstidos: seminis iusgami: corticū mādragore an. ʒ. ʒ. tes equales: terrant: et in aceto distēperant: et cū isto renes ac vēter epithimant. C̄el aliter. R̄. mastici thuris aluminis: acacie: hypogstidos: balaustriaz ros. sandaloz al.

borū z rubeorū añ. partes eq̄les tēant: z distempent cum succo citoniorū mirti: virge pastoris: plantaginis: vel cum aq̄ ros. parū aceti addito: z epithima locis p̄dictis fiat: poteris etiā ex quibz succorū stipticorū fructuū seu herbarum stipticarū miscēdo aceti parū z epithima pueniētissimum tuo modo facere. Q̄ si narcoticis vti libet: poteris cū his q̄ dicta sūt succū iusquāmi cōmiscere: z nedū cū epithimātibz: sed cū vnguentis silt: q̄ si forti⁹ habere volueris: cōmiscē oplū. C̄t si vis modo Rasis facere. R̄. balaustiarū: cupularū gladiū: acacie thuris: myrrhe: opij: iusquāmi añ. partes eq̄les distēperent cū aceto: z loca q̄ dēcā sūt illinias: deinde suppone bombacē. vel de tōsura draporū tādū dimittant q̄ talia per se cadāt. C̄t aliter facias: vt Alui. docet. R̄. opij seminis iusquāmi albi añ. partes vnaz: cupullaz glandiū: acacie: balaustiaz: thuris: myrrhe añ partes quinqz: incorporent cum succo iusquāmi albi aut succo corticū papaueris: seu cū ipsorū decoctiōe: z ex isto ventrem z renes illinias. C̄t nūc de encharismatibus a quibus practicanū plurimū incipiunt: cūqz infirmus ab eo egredit: z in lectū itat: vnguenta: emplastra seu epithimata approximant: qd̄ tñ bene z regulariter fit. qz vtp̄lurimū ab istis vnctionibz: epithimatis seu emplis inchoāt: ab eis principium facere libuit: successiue encharisma faciēdo. C̄t facias sic. R̄. ros. rubearū: gallarū: mirte: plantaginis: consolide maioris: corticū glandiū: castanearū corticū medianorū querc. añ. coquāt in aq̄ ferrata: sexta parte aceti addita: in q̄ tu⁹ infirm⁹ ante cenā z añ p̄adiūz sedeat. C̄t aliter facias sic: z effīcaciūm. R̄. corticū p̄uni quercus cornalis: citonij: nespillorū añ. m. ij. rosarū plantaginis vtriusqz cōsolide radicis: z foliorū cameleunte: pē taphilon radicis quercus añ. m. j. balaustiarum forbarū glandium prunellorū siluestriū: nespillorum imaturozū cornalium añ. pugillū boliarum: sang. dra. sumac. mirtū lorū añ. 3. ij. cōquassent: z bullāt in aq̄ pluuiāli vel ferrata sexta parte aceti addita: que tñ dūz nigrescat bulliat: in aq̄ postea: vt supra sedeat. poteris encharismate facto ex vnctionibus p̄dictis emplastris seu epithimatis tuo infirmo qd̄ libuerit facere. C̄t si encharismata ista stupefactiua facere libet: ex corticibus mandragore iusquāmo vel papaueris in eis p̄o libito ponere poteris. C̄t aliter ex p̄scriptis narcoticis inunctionibz epithimatis seu emplastris. post encharisma vnctionez facere: z in h̄ casu erit h̄ pueniētissimū factum. C̄t suffumigia poteris ex fumo encharismatū facere. q̄ erit i isto casu pueniētissima multum vel quouis p̄scriptorū siue simplex siue cōpositum sit idē facere poteris illud bulliēdo: vlt̄ supra carbonēs ponēdo: vel haberes candentē lapidem sup quem acetum pijci as vt infirmus p̄ anuz recipiat fumū. C̄t aliter facias fabas cum corticibus in aceto decoqui z suffumigium fac. C̄t aliter pone hypoquistidos seu acaciam super carbonēs. z idem facias. C̄t aliter facias qd̄ pluries expr̄ sum: accipe anguillam vnā z pone in vase carbonibus repleto z cum perforato cooperulo taliter clauso qua anguilla egredi nequeat z infirmū sup fumū talem suffumiga. C̄t si narcoticis vti libuerit accipe ex sup̄scriptis qd̄ vis z cum illo sub prunis positis suffumigium facito: z hoc ex trociscis. seu pasta narcotica ex q̄ pillule confici debent cōuenientissime fiet. C̄t si scripta nō ptulerit: z libet ad suppositoria trāsficere facias sic. R̄. litij acacie hypoquistidos: cere citrine añ 3. 6. fiant suppositoria cū succo licophanti penthafilonis plantaginis aut virge pastoris que sint filo appensa vt pro libito extrahi possit. C̄t aliter facias sic. R̄. gallarum masticis: cere citrine: sumac: spodij: corallozū vtriusqz: acacie hypoquistidos añ. 3. ij. fiant suppositoria cū p̄scriptorū succorū aliquo: z sint appēsa filo. C̄t si hec op̄ata facere libet adde in recepta prima. 3. ii. opij myrrhe. 3. i. 6. cro. 3. i. C̄t in secūda vō adde. 3. i. opij. z storacis ligde z sandarace añ. 3. ii. cro. 3. 6. z fiant vt supra suppositoria q̄ si comode ex istis fieri nequeāt adde cere citrine quātū sufficit

ad hoc vt se teneant. C̄t aliter facias sic. R̄. acacie hypoquistidos litij masticis thuris: croci radicis mādragore: seminis iusquāmi añ. 3. i. opij. 3. iii. fiant vt supra suppositoria que in casu isto multū conueniunt: z maxime vbi in ano fuerit ardor vel punctura. C̄t aliter facias sic. R̄. thuris gummi arabici litij corticū radicis mādragore: hypoquistidos croci añ. 3. ij. cere citrine. 3. iii. fiant suppositoria cū appēso filo. C̄t si aut̄ clisteribz vti volueris a p̄ncipio lauatiua pueniunt: talia multū laudome. s. mā illa colerica acuta in intestinis adherat: z ipsorum in villis infiltrēt: qz de facili tunc disinteriā efficeret. imo si prius tale clistere lauatiuum feceris q̄ restrictiū p̄ualebit. C̄t facias ergo sic. R̄. aque ordi lib. i. 6. olei ros. 3. ii. ouorū recentium vitellos duos: pulueris succarū. 3. i. 6. z fiat clistere: z si vis magis absteruiū ipm̄ efficere: adde i eo mellis ro. 3. ii. z clisteria ista p̄ ea q̄ dicta est cām valēt plimū in casu isto zc. C̄t restrictiūz vō sic facito. R̄. rosarū virge pastoris: nespillorū quercus: ac citoni. añ. m. 6. mirtilorū sumac. gallarum balaustiarum añ. 3. i. 6. risi z panici lentū ex corticēz añ. m. i. p̄quassentur: et bulliant in lib. vi. aque pluuiālis z ferrate vsqz ad p̄sumptionem tertie p̄nis: de qua accipe lib. 6. in qua dissolue tres vitellos ouorū recentū assatorum z ex pulueribus sup̄scriptis non op̄atis. 3. iii. olei ros. 3. ii. 6. fiat clistere. C̄t vbi fuerit magn⁹ ardor sic qz in testinorum excoziationem timueris. R̄. succi plantaginis facta residētia lib. i. z cum vitellis ouorum pulueribz sup̄scriptis ac ros. oleo clistere vt p̄mo facias. C̄t si talia clisteria narcotica facere volueris: de corticibus mandragore ac iusquāmo in decoctione adiungi facias: z loco sup̄scripti pulueris adde pulueres op̄atos: z habebis clisteria h̄ in casu puenientia: maxime vbi punctura z ardor fuerint incēsi. Et hoc de vnctionibus: epithimatis: bus stup̄his: suffumigijs: suppositorijs: z clisteribus que in cura diarie colerice pueniunt.

C̄t de cura accidentium que diarie z ceteris superuenire possunt.

Cap. ix.

Accidentia que colerice: diarie: ac ceteris fluxibus superuenire solent. sunt virtutis: casus prostratio appetitus: scothomie vertigines: z quod plurimū est ardor totio ac intolerabilis dolor. Quantum vero de subleuanda virtute de sincopi z appetitus prostratione facias put te in de regimine sex rerum non naturalium infra docebo. C̄t scothomie vō z vertigini succurre cūz diuersis de quibus te copiosum feci in capitulo sexto. Et si quid ad hanc intentionem capiti approximare libet. a caplo p̄prio de vertigine succursus pete. C̄t totionibus vō ardorū z molestissimis doloribus q̄ de huius magis sit intentione capli put statim dicā fac. Sed anteqz ad actūz pr̄acticū te reducam. nota qz p̄iusqz ad queuis narcotica trāseas experiri potius oia debes. z si p̄ extra talia mitigare velle: id pot⁹ qz per itra facito. C̄t ad ardoris ḡ ac doloris totionis mitigationē mā. s. ex̄te colerica mordicatiua acuta si fluxum in p̄ncipio fecerit mām ipam p̄ prius euacua. nā si ea remanētē dolorē sedaueris: cūz verisimiliter dolor ipse molestus magis succedere debeat: sine periculo nō erit ism⁹. 3. a p̄ncipio aliq̄ dieb⁹ trāfactis z mā h̄z eius partē maiore euacuata poteris mitigari: que ordine qdā infra ponā vti ab extrinsecis applicandis exordū sumendū. C̄t ubi ḡ dolores ac totiones infirmū sine misericordia molestauerint: modo materiei partem maiorem euacuatam putes. Accipe ciminum conuassaturū: z in aceto die cum sua nocte dimissum: z in sacello positum: in aceto illo bullire facias expressum loco dolenti calidū appone. C̄t aliter facias sic. R̄. succi pomozū siluestrium immaturozū: succi plantaginis aceti ana partes equales: calefiant z petias seu filtrum in eo mollitū doleū loco applica. hoc enī epithima in isto casu mirabiliter sedare solet. C̄t aliter. R̄. furfuris ros. rubea. ana partes equales in sacello ponantur: z in aceto bulliant: z

Rs

Tractatus.I.

postea applicentur: et cum predicta omnia in frigidari incipiunt: sepe et sepius calida reponant. Auisatus tamē esto ne tam dictorū q̄ dicendorū actuali caliditate materiam illam colericā quātūcūq; paucam in ebullitione ponas: et in hoc bene aduerte. nam de facili intestinorū excoctionem inducerent: et disinteriam efficerent. Item poteris in casu isto cum floribus tassibarbasi in aceto bullitis sacculum facere: quem loco dolenti superpone.

Uel. R. ros. rub. recte bonis. flor. tassibarbasi añ. m. ii. cimini per diem cum nocte in aceto remolliti lib. i. h. oia ista simul cū aqua pluuiali bulliant: vel ferrata sexta parte aceti addita: et in tali decoctione bullienti spongia infusa datur que expressa ac calida quantum infirmus sustinere poterit ad locum dolentem applicet: cumq; in frigidari incipit calida iterum reponatur. Ista pro doloris sedatione maxime conuenient: cum quo etiam retentiuam confortant. **Q.** si in isto casu encharismata facere libet: ad sedationem doloris magis q̄ ad retentiuē cōfortationē respectū habēdo: vbi materiei partē maiore euacuataz pen- saueris audacter vtere: q̄ in puocatione sudoris. s. ca. vj. descripta sunt et successiue locum dolentē ex oleo camomillino ac anetino mixtis inunge. talia enī dolorē sedant multum: et mām diuertunt: eamq; p sudorem euacuant.

Uel facias sic. R. camomille melliloti. ro. ru. absinthij sicci añ. m. ii. anisi maratri añ. 3. iij. se. lini fenugreci añ. li. h. fiat decoctio: et in eam spōgia infunder: qua vt supra vtre. Sed semp auisatus esto: ne colera acuta in ebullitione ponas: q̄ vt dictum est de facili intestinorū abasionez induceret. **I**tem alij ventosas sine scarificatione sup dolentem locum applicāt: vel in circuitu: et in hoc casu mirabilis sunt iuuamenti: quia vbi materia pauca fuerit dolorē sedāt: ac fluxum sistunt. **L**igaturas dolorosas ac alia diuersa poteris fm p̄scriptos canones quādo liberit facere: quia vs. in casu isto multaz p̄scripta stupefaciendi habet nām. Si q̄ libet ex narcoticis que descripta sunt tuo modo mixture fac: et in casu isto stuphis et suffumigijs elisterijs ac suppositorijs: in qbus stupefaciēdi v̄tus inest vti poteris: s̄ in ca. ii. descriptos canones diligēter observa.

Solem etia que dolorē sedāt p os plima dare: inter q̄ est puluis cornu cerui vti et loti cū vino calido i potu datus: q̄ nedū in casu isto: verū in colica et iliaca multum valet. ventris enī dolores oēs potissime sedat vt experientia sepe notauit. **Q.** si in mitigatione doloris ad narcotica per os sumenda trāsire necesse sit: septimū capitulum tibi plurima concedit. **A**rdor vero in ano exiit vbi alia nō prouiderint cū suppositorijs opiatīs in primo caplo descriptis succurrere debes: cōditionibus tñ ibi positīs obseruatis: illa enī ardorē ac dolorē et tortionē mirabiliter sedant. **S**i q̄ ordinate his que descripta sunt vsus fueris diarie accidentib⁹ facile succurrez: et potissimum dolorū p̄ctionibus ac ardorū. que q̄ cetera diarie accidentia ad se frequentius curam vocant: et in hoc finis eorum sit cum quibus accidentibus succurrere debes.

De regimine sex rerum non naturalium conueniente diarie colericę. Cap. x.

Ecure diarie a colera acuta mordicativa pueniētis finem faciam sex rerū nō naturalū regimen in hoc capitulo erit describendū: et illud potissimum quod fluxui inquantū huius puenit: cū de eo quod materie attinet compendiose: et si paucula supra descriperim. **S**it itaq; aer in principio augmento et statu ad caliditatem temperatā declinū. nā vbi frigidus ēēt accētraret materiam ac diraria augeret: et de facili in disinteriam transiret. In declinatione vō q̄ frigiditatis atūneat: p̄stat: q̄ ex neaz caliditatem mēbris derelictam cōtemperet: ac illi colere caliditate reprimat. **T**imor ac tristitia et ira magis vitanda sunt: et letitia quis modo infirmo detur: siue p cantilenas: siue p historias delectabiles: siue quomodo libet alit puenit: vt. s. felle et accideriū seuorū. siqua eum inuaserint

obliuiscatur. **E**xercitiū temperatum laudo. vbi fluxus nimis molestus fuerit. quies magis conuenit. **S**onus in declinatione solito lōgiōr ēē debet: in alijs vō t̄pib⁹ si cōsuetudo eq̄lis fuerit: verū absolute i q̄libet fluxu plus ab auctoribus cōmedat: q̄d sit: q̄ vt i plib⁹ p̄p flux⁹ molestia mēbra in quietatione laxantur. virt⁹ resoluūt: et alia plurima inducitur accidentia. **S**on⁹ autē laxata mēbra resouet: mās getat. accideria sedat: et fluxū sistit: ex quo patet q̄ rōne horū puenit: sed vbi mām plurima foret acuta et mordicativa: cū de natura somni sit: mām fluxus retinere nō sic eius plixitas pueniret in principio q̄ maxime. **Q**uātum vō ad cibū et potū cū retentiuē ac fluxui magis attēdere cupias min⁹ de potu q̄ fieri pōt: vt in ca. vij. dcm est tribuēdū erit: et supra dextrā partē infirmus dū cibari iaceat corā dextra sursum tracta. **E**t ante q̄ cibos virtutē primo cōspice: deinde cōplexione: etate: p̄suetudinē: et talia successiue q̄litate et quātitate. nā vbi grā fabe: et alia huiusmodi cibaria digestionē rebellia sunt: q̄ a nōnullis auctoribus cōmendant nō nisi grossis rusticis et assuetis exhibenda sunt. plurimi enī valitudinarij exites talia digerere nequeūt: quō q̄ infirm⁹. **E**x q̄ patet q̄rūdā vulgarium medicorū error: q̄ indifferēter fluxu elaborates cibo pene inmutabili oēs cibāt. **P**ari q̄ et sepe dādū erit et i principio pastus ex descriptis i ca. s. p̄fectionib⁹ seu mixturis ad castanee quātitate tribue. **Q**uā ferratā aut cisterne cū zuccaro ro. antiq̄ mixtā bibat: v̄l accipiat mīue citonioz sine spēsbus vel alicuius ex descriptis in caplo p̄dicto syrupis. 3. i. aq̄ ferrate vel cisterne. 3. v. misce: vel poteris succi berberis: aut citonioz vinū cū aq̄ quā bibitur⁹ ē infirm⁹ p libito miscere: et talis sit sibi pot⁹ q̄ māducat: q̄ si loco aq̄lis candēs aurū q̄ factur⁹ es in aq̄ ferrata pluries extinguet p̄ualebit. **C**linū nullo modo puenit. si tñ infirm⁹ tu⁹ ab eo abstinere nō valet. sicut lassius plurib⁹ accidit sit vinū nigrū stipticū aqua p̄dicta limphatum: vt pot⁹ limphata aq̄ q̄ limphatum vinum appellari possit. **C**ōuenientes carnes sunt caprei vitulorū lactatū: lepū sculoz cuniculoz: polastroz inuenū gallinaz: caponum: perdiciū: fasanorū: turturū: auicularū rubalū. Siluestres tñ carnes et maxime leporine q̄ fluxus a p̄prietate sistunt teste **R**asi q̄ domesticę eligant pot⁹ et oēs asse elixē: que cum berberis sumach sūt coriādri p̄parati mirtilloz antez et a silibus farciēde erūt. **L**octana quoq; frustatim incisa carnib⁹ his imissa: nespule: item citri: et stiptici fructus: vt coria. sorbe imature: prunella imatura cella seu pontica pira zc. **E**t ne obliuiscaris in quibuscūq; assandis carnibus noue cere parū imitere: et si his elixis carnibus vti libet cū his q̄ imediate dicta sunt faciēde erūt: cera tñ dimissa et aqua mō supra ferrata seu cisterne decoquatur q̄ si eas ex his tñc facire nō libet vinū seu ex dictis plura ad bulliēdū impone: et si pulueres fuerint eos in petia rara ligato. **E**x his igit carnib⁹ p̄sum: v̄l op⁹ sit facito: in q̄ agreste paz: v̄l citonioz vini seu berberis succū imponere poteris: tñc enī gustui gratū magis reddet. **C**ōuenientia fercula sūt ex panico: rizo: milio fractoq; ordeo paululū vstulato. **R**asio fabas in aceto in h casu excoctas multum cōmendat: ipsarū q̄ farina laudat: et farina corticum ipsarū q̄ in sistēdo fluxū p̄ualēt: et talia in modū p̄fane in suarū brodiū carnū cognari p̄nt. tales tñ fabe sint in aceto decocte: vt in principio hui⁹ capli dcm ē nō nisi ḡssis rusticis exhibēde sunt. **I**n isto itē casu febre non exite lac multū cōmedat vacce. s. cū sit valde grossus: aut capie: v̄rū id laudo magis: et si nō ita grossus existat: stipticū tñ est vt ex ei⁹ p̄z nutrimēto: est q̄ isto in casu pueniēs magis q̄ istoz exhiberit cū cādēt calib⁹ seu auro: aut lapidib⁹ in eo plies extictis decoquant. **R**asio autē cū eo aq̄ ferrate tā tūde miscebat: v̄l ex p̄dictis sepe stipticis fructib⁹ q̄ alijs cū ea p̄p bus bulire faciebat: et ea postea i lacte ad bulliēdū cōmiscebat: vel i lacte ipso succū berberis: vinū citonioz aut agreitā ponebat: et postea bulire p̄mittebat: q̄ aq̄ seu

succo ille ipso erat solutus. Et lac igitur taliter paratum multum
i coī vsu cū cādē calibe seu auro vī ignitis lapidib⁹ aquā
illā cōmiscēdo decogm⁹. Et si ppter infirmū debilitatē di-
stillatū facere necesse sit. R. mirtiloz sumach berberis an-
there coriandroz pparatoz añ. 3. iij. cōquassent: z in aqua
ro. buliāt modico vini citonioz seu berberis additoz: i ta-
li vō decoctioē carnes ex qb⁹ distillatū fiēdū erit p horas
duas ad min⁹ rem ollari pmittas: successine i vase duplici
distillatū fac ducatis quot libet additis in fundo. Distilla-
to itaq; facto laminaz lauri ignitā in eo plies extingue: id
eni mire vites pstratā restaurat: z ex qbuslibet carnibus
ipm facē poteris: z h diarie colice vitio toti⁹ pueniētis cu-
ra finē recipit: q illi qz puenit: q ex mordicātib⁹ huoribus
qlescūq; fuerit puenit. Et si a colera prassina seu erugi-
nosa fiat: esto enadū p paucissimū: i pnoticis supra paruit
in oib⁹ mī vt pscriptū est fac: verū qz mā illa venenositatē
sua nterficit: ad eā extinguedaz qua hora in quo poteris mō
ex cristalli puluere: is enī talis venenose mae beazar ex-
stir. Et si g ad infirmū tuū puenieris. pmo q hui⁹ sit spēs flu-
xus pcurare: cui fm exigentiā put supra te docui: rerū sex
nō nālū regimē pordinab⁹: māz deinde euacua: in sistendo
fluxū attēde successine: z tā ab intra qz ab eī his ordinata
postea vtē: put sup⁹ ei dē m op⁹ fuerit i fluxū sistēdo. f. seu
fuerit pcaueto: q si ei dē m op⁹ fuerit i fluxū sistēdo. f. seu
accitib⁹ sedādis tā ab eī qz ab itra poti⁹ id fac balnea en-
chatismata: stuphe: i vinctioēs. diuersioēs ligature: vērōse:
z alia supius tacta ordinate page. sic diariā oēm curabilē
in breuī ad finē bonū deduces. Et in hoc diarie ad humo-
ribus colericis seu acutis pueniētis cure hic finis esto.

De cura diarie flatice toti⁹ vitio puenientis. Cap. xj.
Iarie a flegmatico humore totius pueniētis vitio
cura ē: vt infirmus in aere ad calz z rpace humidū
colloce: p quē exercitiū horis cōuenientibus tem-
perate faciat: vel salte loco eius fiant fricationes. Et Som-
nus rōne materie fit solito breuior: rōne autē fluxus grā si
stendi sit lōgiōr. Et accitū excessina deuitet. Et Quan-
tū ad cibū z potum sit eius vinū nigrū z stipticū cum aq
ferrata limphatū in q parum mirtiloz: vel mastice macis
cardamomi seu cinomomi ad buliendū secum pmittas.
Et cōuenientes aut carnes sint lactantis vituli montonis
duorum dentium: caprioloz: cuniculoz: gallinarum iuue-
nū: pulloz colūboz eoz qui ad volandum iam posse hnt:
perdicū: fasanoz: z auū rubaliū: z he affate magis qz eli-
zate pueniunt: z coquantur modo aliquo ex imēdiate de-
scriptis simplicib⁹ faciedē sunt: z in assandis nouā ceram
semp imitte. Et vbi virtutis debilitas affuerit: ex elixis
ptusum fac: z si distillatū feceris: de ei dē simplicib⁹ cōtu-
fis in peria rara ligatis vase sublimatiōis ipone ducatos
aliquot si libet: sed carnes illas pus bono vino nigro stipti-
co aspgas: in q si aurū candēs vicib⁹ aliqt extingueret pre-
ualeret. Et regimē dictū vbi maiore pte mae euacuata
putaueris puenit. In pncipio enī māz ingstaret: z expul-
sioni rebellē eā faceret. ppter qd stipticis minime vtendū
est. z potissimū mā existente viscosa q lubricitatē sua dia-
riam efficeret. Et ad medicinalia transiēs illius flegmatis
eēntia tibi psideada erit: qz quāto viscosus incisuo indi-
get fortiori grā dīgerēdi mām. Et vt te ad actū practicū
deducas. R. mellro. 3. i. f. z si icidere libet magis: accipe
oximell simplicis tātundē q si fortius oximell cōpositū seu
oximell sgllitici: z cum q istoz libuerit misce aq feniculi
3. iij. z totū hunc da in potu: z ptnua vsq; q mā tibi dīge-
sta appareat. Quā tūc sic euacua. R. turbith. 3. ii. f. 3. i.
3. ii. f. salis gēme. 3. i. infūde totū i aq lactis addēdo ori-
mellis sgllitici. 3. i. z his horis. xij. in infūsiōe derelictis fi-
at expūso quā potui tribue. Et alit. R. turbith abrafī
3. iij. zinzī. 3. i. zucca. ad pōdus oīuz: z fiat puluis: quē cū
vino potui dabis: z si vna euacuatio nō sufficiat eaz itera.
Et si vlt pte maiori euata erit retētiua pfortāda z forti-
ficāda: z quātū ad cibū z potū vt statū te docui facē facias

Et i pncipio pastus ad quātitatē castanee da diacitoni
tē cuz spēbus. Vel tātundē electuarij de granis mirti me-
sue seu pfectioib⁹ eiusdē. Et cōuenit itē diantos cū 3. c. ro.
antiq mixtū. Et alij zinziber pdirū exhibent. Et p duas
hōs añ pastū miue nicolat. 3. i. f. exhibe. Et in isto casu
coagula sup ca. 6. dscripta pueniūt. Et Puluis itē stercons
canis antiq ac pāni valde nigri cōbusti. Et in isto qz casu
athanasie seu tyriace sine. 3. ii. cū vino calō in auroa exhi-
bere pdest multum. Et qz mā tal' ad stōm defluēs nau-
seā efficit vomitū tūc pueniētissime puocabis cū aq tepi-
da simplici v' aceto mixta: vel loco aceti pone sirupū ace-
tosum simplicē: vel oximel simplex sgllitici. Et vbi for-
tius. R. succi mediani: corticū sambuci. 3. f. cū aq tepi-
de. 3. iij. misce: z cū q illoz volueris. vt. 3. te docui vom-
itū puoca. Et aut vomitū tal' puenientius pte mae eua-
cuata: esto q in pncipio qz intēdū pueniat. cū. f. infirmū tu⁹
ptinet qz nauseat. Et Sudor aut mā p maiori pte euata
ptinet qz modū i ca. 6. dscriptū puocet: z debes in isto
casu tā balneis qz suffumigijs qz vinctioib⁹ caliorib⁹ vti.
Et ad mae diuersioēs pueniūt fricationes: ligature doloro-
se: tibiarū z pedū lotiones: z ipsaz i decoctioib⁹ tactis re-
tētiō: successine vō vērōse: q oia fm ordinē in s. ca. dscripta
sunt fiēda erūt: z q in cura lienterie ad ppositum faci-
entia plima describent: caplm pns hic finē recipit.

De eius diarie cura: que vitio capitis puenit: z ma-
tritis. Cap. xij.

3 qz diligēter scripta notauerit: diariam stomacho
eueniētē facile curare sciet: siue calidus acur: z si
ue fridus illā efficiēs humor fuerit: z vbi mām eua-
curare necesse sit. ca. 5. siue pximi doctrinaz seqre. p mūm
nāq; calām mām: z aliud frigā modū tibi dat euacuādū: z
si ea q stōm ac ei⁹ retētiua tā ab eī qz ab itra pfortat i pce-
dētib⁹ caplis scripta nō sufficiat: infra tractatū de liēteria ac
diēnteria necia qre: i nullo enī tibi efficiēt zē. Et si dia-
ria vitio capitis pueniat: ei dē tal' subueni. nā in casu isto
mēbra duo peccāt. f. mādās: qd est caput: z ad qd mittit. f.
stomachus seu iēstina. Et iō qz ad regimē sex rerū non
nālū ab aere cibo z potu: sōno z vigilia z siliō catarrum
multiplicatib⁹ pcauēdū ē. Quātū vō ad medicinalia su-
pfluitates a capite ad stōm: siue ad iēstina defluēs edu-
cēde sunt: digeste tū p pus: z h oia qliē fiēda sūt. ca. de ca-
tarro regre: ac fm illius capli doctrinā cerebrū talit' pfor-
ta vt māz talē ampli⁹ nō gnet: z ad iēstina mēbra aplius si
trāsmittat. dehic stōi ac iēstinoz retētiua roboranda erit.
Et cū sit flux⁹ tal' poximal potissimū talia pfortāda dā
da sūt tpe genis: z tūc etiā euatiua. de his vō oib⁹ infra tra-
ctatū de liēteria adiutore deo te copiosum faciā. Et qz
dē mī fluxū defectu mīctis puenire posse. pole nāq; ē eā
z si p varios meat⁹ supfluitates suas ad iēstina mandare:
hui⁹ diarie cura erit: tales supfluitates euare: qz qliē h sien-
dū sit i tractatū meo repleas: q si mihi tractatū pntē pficiē-
di altissim⁹ grāz pstituerit: q sūt egritudines mīctis ppe in-
feri. anotabo: in qb⁹ necia ad h caplm iuenies. Et Restā-
bit enī vt iēstinoz retētiua pfortes: q leuit ex doctrina p-
habita facē scies: ea ppe de istis spēbz diarie sic leuit pprāsi
ui: cū tā ex dictis qz ex dicēdis cura eaz pateat: qz deiceps
cōpletā traditionē de ea solū supeff curā ponere: q epatis
seu splenis vitio causat: qd permittente altissimo sequēti
fiet in caplo: z per hoc finem recipiat.

De cura diarie tam epatice qz splenetice. Cap. xij.
In incōueniētē qd epaticū fluxū ac spleneticiū
plimū auctoz in splenis ac epatis passioib⁹ collo-
cātis enī ē mēbru illoz passio: mihi aut cū de flu-
xu mētionē facē disposuissē cuiuslibet fluxus doctrinā
in vnū colligere libuit: z in h tā splenetici qz epatici flux⁹
vt ceteris societate teneat curā pns caplm ponet. Et ab
epatico exordii sumēs: si is ppter epatis āpa causet p do-
ctrinā in pmo ca. phabita ipm āpa curabis. z erit tal' flux⁹
cura: z idē de vlcere fiat. Et vbi egestio fuerit virulenta

Tractatus. I.

In disinterie caplo curā pōnā. Chilose aut egōnis cura siue meseraicaz: siue epatis vitio fiat vna est verū in gibbū vitii si fuerit: q̄ puocet vīna exhibe: z in cōcauo egōnes educas. chilofus fluxus a fūte vel colera vitellina: vt plm fit: z in b̄ aduertēdū erit: z iterū: an epar fuerit calim an frīdū: q̄ deopillātia illa magis vel min⁹ cala appropinanda erit: z sic frīda cū calis fm̄ erigētā erūt cōmīscēda: puta q̄tuor: seia cōia frīda radices endiue scariole lactuce cico ree eoz folia seminaq; z in p̄n⁹ minus apitiuis vti debes gradati vsq; ad finē ad fortiora pcedēdo. CSz vt ad actū practicū te deducā facias sic. R̄. sirupi de endiua: z si for ti⁹ de bisantijs: z si forti⁹ de radicib⁹ acetosi seu oximellis cōpositi. 3. iij. aq̄ endiue feniculi cicoree añ. 3. ij. z sit p̄ vi cib⁹ duab⁹. CAlīstaz loco pone aq̄ cuscute. 3. vj. istis tñ fortiores sūt aq̄ radicū apij feniculi spagi petrosilij. z bui sci: qbus vti si libet. CEl facias sic. R̄. radicū supradēa rū z acorī añ. m. i. cicerum ru. m. i. absintij. m. f. anīlī mara tri ameos seīs apij añ. 3. f. affari. 3. vi. q̄sient: z fiat deco ctio. z cū zuc. z mell̄ añ. lib. i. acetū. 3. iij. fiat sirup⁹ de q̄ def 3. i. f. p̄ vice cū aq̄ suprascriptis z toriens sirupū exhibe q̄ māz obediēte expulsiōi cēseas. CQuā si eūandā iudi caueris. R̄. reubarbari electi. 3. ij. spīce gra. iij. infūdant ī aq̄ lactis addēdo paz vīni al. z hōis trāfactis. x. fiat fortis exp̄ssio cū q̄ addat cassie nouit̄ ex̄cte. 3. j. cū decoctiōe cuf cute camedreos ca. ve. vel floz bora. buglos. viol. ligritie: passulaz: seīs anīf: z epithimi: z cassie cū exp̄ssione mīxta adde sirupū de radicib⁹ sine aceto. 3. i. z fiat medicina quā potui dato. CAlīda p̄sillulaz aggregatiuarū. 3. i. hec solu tiua nō multiplico cū suis locis ad b̄ q̄ faciūt ppositū cō piosum fecerim te. CAduerte tñ q̄ ī casu isto nulluz forte farmacū nisi mā p̄digesta ē exhibēdū: ī p̄n⁹ ḡ vtere reubar baro v̄l mirabolanis citrinis māna tamarindis vel cassia ex̄cta cū decoctiōe cōi. vel da aquā fructuū addito epithi mo digesta mā solutiuis alijs fm̄ erigētā tuo mō vtere. CEdiata mā īn epate calo vti diarodō abbatis p̄ horā añ pastū. z si fortius. R̄. sp̄rū diarodō abbatis sp̄ez dialacte seu diacurcume añ. 3. ij. zuc. al. li. f. z fiat p̄fectio īn morsell CAlī casu isto admirabili vīus suz p̄fectiōe: q̄. R̄. succi eupatorij: succi absinthij: seīs anīf: ameos: lacte añ. 3. f. q̄ tuor: se. frigidor. 3. i. f. cinamōi. 3. i. spīce gra. vi. reubarbari 3. ij. zuc. 3. vij. z fiat p̄fectio ī morsell. CFlomta isto īn casu iuuare sepe solet quam audact facito dūmō cetera regista auerit. Datis tñ: oia opilātia vītet: z ob hoc medicorū plimi errāt q̄ īndīnter ī q̄libet fluxu stiptica exhibēt vītet carnē porcīnā: bouīnā sīl: fercula de pasta: z īn q̄ case⁹ īn grediat: viscosos ī sup̄ pisces z filis. CRefusus vbi fia fue rit ī cā: q̄ plīnuz accidit: z epar calim nālī nō fuerit q̄ ad māe digōnē ex̄p̄scriptis descriptiōib⁹ caliora pbe: z cū ele ctuario īndo se vī dyasnicone. 3. f. nāz solue: v̄l fiat īnfusio reubarbari sup̄i dca z post horas. x. fortis exp̄ssio fiat cui adde. 3. i. sirupi de radicibus sine aceto: z īn potum dato. CAlī eūata vti diacalamēto dyalacca dyacurcuma añ pastū. CAlb ex̄ oleo de spica calo epar īungat. CAlī fa cias sic. R̄. olei spīce. 3. ii. cipi masti. spīce calami aroma. sgnati croci myrrē añ. 3. ii. cere q̄tū sufficit: z vnguētum fi at: q̄ epar īungat. Idēs ḡ mā ex̄nte chilosa q̄lī flux⁹ ille cu rādus sit zc. CAlī cura fluxus cū mā silis feci appet cu rādus ē dūmō ab epate seu duritie splenis nō pueniat: nā tūc āpa siue durities: vt sup̄a te docui curāda sunt: sic enī fluxū curab. CSed opilatiōe ī splene ex̄nte ex̄ deopilāti bus fortiorib⁹ vtere: da igit oximel cōpositū. CAlī facias sic. R̄. radicū apij feniculi spagi buisci gramis petrosilij añ. m. j. corticis mediani radicis ebuli. 3. iij. corticis radia cis caparoz. 3. i. affari calami aromatici spīce lacte añ. 3. f. q̄sient z īn fortissimo aceto p̄ qnq; dies dūmittant: dei de scolopēdrie camedreos cap. ve. floz lupulloy floz ge nestre diāto añ. m. i. deinceps q̄ īn aceto īnfusa fuerint ex trahant: z cūz rebus istis aq̄ decoquant addendo īn fine epithimi z zuc. z mell̄ añ. li. f. fiat sirupus: de q̄ cum qbus

libuerit aq̄s. 3. ij. p̄ vice dato ī potu. CDeinde si māz eua cuāda cēsuēris. R̄. ca. ve. scolopendrie cuscute floz bora. z bug. añ. m. f. polipodij ligr. passul. añ. 3. f. anīf corticis radicū caparoz añ. 3. ii. fiat decoctio īn cui⁹ fine adde ep̄i thimi. m. i. īn hui⁹ decoctiōe. 3. iij. dissolue cassie p̄fectiō nis hamech. 3. iij. p̄dicti sirupi. 3. i. z fiat medicina. CAlī eūata p̄ duas horas añ pastū da. 3. f. p̄fectiōis q̄. R̄. corti cū radicis caparoz corticis mediani tamarisci añ. 3. i. anīf ligritie cordumeni radicis acorī semins rute apij cassie li gnee cinamomi añ. 3. f. fiat puluis: z cū li. f. zuc. fiat confe ctio īn morsell. CAlīet ad idē diacurcuma v̄l diacalamē tum vel electuariū plris arcotico. CAlī extra cū filtro v̄l cū spōgia ī aceto īnfusa īn q̄ ruta bulit ī splenē euaporabis q̄ aliq̄ vītib⁹ facto ex̄ oleo de capparib⁹ seu de tamaris co calo īpm añ pastū punge. CAlī ex̄ vnguento: qd. R̄. olei aneti. 3. iij. cuz q̄. 3. i. succi ciclamidis buliat: q̄. p̄sum pro adde cere quātū sufficit: z vnguētū fiat cuz quo īcorpo renī armoniaci īnfusi īn aceto. 3. ii. mucilaginis fenugre. z seīs līnī añ. 3. iij. z fiat vnguētū: q̄ post euaporatiōez vte re īn splenis duritie z ei⁹ opilatiōe: hūic pposito faciētia als plura descripti. propter quod id breuiter pertransiit: tu igitur si aliquo indiges illīc vel ad capitula propria re curre. intantum de splenetico fluxu dictum sit volo.

Nunc ad eam

speciez epatici fluxus venien duz est ī q̄ materia aquosa ve luti lotura carnis egredit: q̄ īn casu epatis retētiua ac eius vīus nālīs p̄fortanda erit: q̄ si a calitate esto raro accidat z pueniat z māz ībidē eē iudicaueris q̄ illa eūanda sit su pra ca s̄ regre: z p̄retētiue p̄fortatiōe ī ca. 6. pla repies: vt sūt rose z eaz semē: semē berberis: semen acetose: z egna cauda: semē portulace atq; plātaginis corāl. rub. sādaloz comu cerut v̄stū z lotuz p̄siliuz z cāphora: istoz enī quodli bet p̄seualet q̄ p̄fectionē tuo mō fac: puluerē v̄l qd libue rit aliud. CIn b̄ tñ casu puluerē īnfrascriptūz mirabilem adiueni. R̄. berberis. 3. v. se. endi. se. portu. san. ru. se. plā ta. añ. 3. i. ro. ru. 3. ij. spīce. 3. f. fiat pul. q̄ cuz sirupo acetoso īn ieiunio vti: z ad delicatē cām de zuc. quātūz sufficit: si libet: adde. v̄l hui⁹ pul. accipe. 3. vi. z cuz li. f. zuc. p̄ bolos p̄fectio fiat: hūic tñ pposito ī ca. 6. inuenies plima. CAlb extra īunctio epatis fiat cum ceroto sādaloz añ cibum. CAlī hui⁹ loco epithima facias. R̄. aq̄rū ro. li. f. aq̄ endi uie. 3. iij. sand. rub. 3. iij. spodij. 3. f. cāphore. 3. f. z magna ex̄nte flāma añ cibū p̄ horas duas epar epithimet. De his tñ īn b̄ loco q̄ ab ei⁹ erūt appropināda. 8. ca. sup̄a tibi pli ma dabit. CQuatū aut cibū z potū z alias res non nāles ordinare debeas ca. 11. te ad plenū īstruat. CSi debilitas retētiue epatis a friditate puenit: z mān eūandā cēsuēris ca. 11. sup̄a p̄sule. id tibi eā eūandi modūz dabit. CQua eūata ab intra facias sic. R̄. spīce mastici sgnati apij cala mi aromatici croci añ. 3. iij. f. anīf maratri añ. i. fiat puluis de q̄ s̄to vacuo cū modico vīni. 3. i. def z zuc. tāntūde adde: poteris: vt gustui grat⁹ magis existat: s̄z dosis tūc duplicā da erit. CAlī accipe. zuc. 3. x. z cū puluere illo p̄fectionez p̄ bolos fieri facias quov̄t. Cōuenit q̄ ī isto casu diagan ga p̄fectio de cinamomo diacalamētū z s̄lia. CPlinum etiā iuuat: si. 3. ii. tyriace vel meridati cū vīno nīgro calo p̄pinaueris. CAlb extra aut añ cibū ex̄ oleo de spica v̄l de mastice epar īungat. CAlī facias sic. R̄. olei mastici olei de spica añ. 3. i. z cera addita fiat vnguētū q̄ vt. 3. ī. īungat CIn isto tē casu post cibūz p̄ horas tres valet v̄tōfa sine scarificatiōe sup̄ epar posita. CSi aut egōnes colice fue rit tā quo ad eoz eūatiōnē q̄z q̄ ad mēbrī rectificatiōez nō alit q̄ ī cura ei⁹ q̄ vitio toti⁹ puenit fiendū erit. z hui⁹ do citrinā īn p̄cedētib⁹ caplis mutua. CSz duo singlia ī cu iustibet diarie sp̄e retētiue epatis vitio pueniētis ponit nē Zlū. nōnulli q̄z auctores alij z p̄mū ē epatis lupi pul. 3. i. cū vīno calo īfirmo tuo s̄to vacuo p̄pinare. Is enī epatis debilitates oēs a p̄petate curat: nō tñ sel tñ: s̄z aliq̄ def vī cib⁹. CAlī passule fero ī p̄n⁹ pastus affūptē. bñ masticate

oem epaticā solone soluūt: s; illā p̄cipue que loture carnis
siliis existit: et h̄ cuiuslibet speciei diarie cura finitur.

Secūduz tracto duo h̄ns capla. oēs lienterie causas ac
signa tā p̄nostica q̄z demōstratiua cōtinet. Cap. i.

Est diarie determinationē cōseque lienterie dictio q̄
est inurati cibi cū stōi itestinoz lenitate p̄ secessu
velox emissio: et h̄ est q̄ vocabuli ethimologia so-
nat. nā lienteria a leniēdo dicit̄: q̄z ē p̄p̄e stōi et intestinoz
lenitio: quia lion grece lenitio et teron intestina quasi in-
testinoz lenitio: et p̄pter h̄ nōnulli cathetrosa appellant:
q̄ est apud grecos p̄ inferius velox emissio: et h̄ passioibus
stomachi dictū opponit anotrophe q̄ est p̄ sup̄ius cibi ve-
lox emissio d̄ ab ana: q̄d est sursum: et trophos cōuersio.

Causa lienterie pōt eē extrinseca et intrinseca. extrinseca
quidē vt rerū ser nō nālū inordinat̄ vsus puta aer fridus
et humidus stōi villos relaxās. C̄ forte post assumptū ci-
buz imēdiate exercitū: ges: lōga: q̄ humiditates sup̄fluas
multiplicat. C̄ Et idē sepe efficit debito sōn̄ longior: sup̄
flue etiā vigilie extremaliter corp̄ exiccātes. C̄ Gra īgens
hūiores cōmīscēs sup̄fluos: ac laboriosus coit̄. C̄ Nūmā
repletio cibi vt sodali cuidā meo Padue p̄tigit: q̄ in do-
mo m̄grī mei Jacobi forliniensis tot macaronos deuora-
uit vt tota nocte sup̄ sellam: assellādo steterit: et non crede-
bat h̄ ex sup̄flua repleione puenire: macharonos enī soluti
uos aiebat. Inanitio nimia eadē efficere: et v̄s oīa q̄ reten-
tiua debilē efficere posset. C̄ Ex pte etiā cibi lubrici liēre-
ria sepe fit: vel etiā s̄gs cibū velocis descēsus p̄ponat ei q̄
tarde digerit: si venenosus s̄m̄ mordicatu: vel alterius ma-
le q̄lritatis. mordicatu: p̄tentiā vtutē stimulat: q̄ p̄tine po-
stea negt cibū sup̄uentē: et ex h̄ tā cibalia q̄z medicinalia
mordicatiua efficiē p̄nt veluti i remanētia alicui: farmaci
sepe p̄tigit: et p̄p̄t h̄ac cāz aqua oz. bordiū ciceruz rub. seu
lauatiū aliud post medicinas solutiuas cōit exhibemus.

Et etiā multa post cibū assupta lienteria sepe cāt. casus ite-
rū p̄cussio et filia: h̄ oīa ex pte carūz extrinsecarū se tenent.
C̄ Intrinsece vō sunt stōi aut alioz mēbroz defectu. mala
enī stōi tā simplex cōplo q̄z cū mā h̄ efficere pōt. simplex q̄
dē sicā calitate calorē extermināt vel frigate mortificante
vt i cācrosis: siue acutis egritudinib; sepe fit a nōnulla cō-
plexioe cū mā sepe fit lienteria: vbi viscosus s̄ta stōi villis i-
heret eos lenificās applanās: et lubricū efficiēs et ab isto
mō leniēdi lienteria p̄p̄e d̄cā ē: fit a palis musculoꝝ retenti-
uoz: a mal̄ ite hūiorib; p̄gitiuis a v̄tositatē ab vlcēribus
et ab apate: et h̄ stōi ex pte se tenet. C̄ Alioz aut mēbrūz vi-
tio fit si reumatizātes humiditates ab eis ad stōm desluāt
et ē caput epar splē matrix successioe d̄sinterie q̄z in q̄ vil-
lis stomachi absteris destruitur p̄tentiua. eā itē lubrici ci-
bi lubricātes efficiūt: vñ qdē debet lubrici appellari q̄ ci-
bū a stō lubricat̄: et hec sūt i sūma tā intrinsece q̄z extrinsece
lienterie cāe. C̄ Signa si ab imoderato ser rerū non nālūm
vsu puenit patiētiū relatiōe id tibi non fiet: et si ad plenū
iformari cupis s̄m̄ p̄m̄sarū cāz ordinē s̄firmū tuum exa-
mina. C̄ Lē aut itrisce q̄ tā alioz mēbroz q̄z stōi vitio
fuit tibi note fiet. p̄mo si reumatizās caput in cā fuerit post
sōnū plimū accit̄: s̄g catarrī desluētis aderunt: ac vt supra
i diaria dēm ē spumose erūt egōnes et porisim̄ qdē. C̄ Si
a splene i ore stōi mordicatio qdā sentit acetositas i ore: s; ea
hora comestionis sedat et potissimū vbi cib; fuerit vn-
ctuosus: et i h̄ casu appetit̄ augeri solet. C̄ Si vō ab op̄i-
latiōe mēseraicaz: siue epar: ea fuerit alq̄l̄ chilose erunt
egōnes. C̄ N̄cis aut cū vitio puenit: q̄ i infimo erit co-
gnosces. C̄ Aut si stōi cā id q̄q̄ ex viscoso flate fit cibū af-
sup̄rū lubricatē eā i egōnib; discernes i stōi dolore: ac ace-
tosaz eructuationē fetet: et ab assupti fridus ledef. C̄ Mor-
dicātes hūiores stōm mordicabūt arsurā p̄cturā ac calo-
rē in eo efficiēt oris amaritudo aderit sitis q̄z: et si colera in
cā fuerit ea i egōnib; appebit: his calida nocēt et. C̄ Si p̄-
pter vlcē ipsa fit: dolor erit in stōi ore bothor: et si vomitus
fiet corticalis: sitis vō grādis aderit: et cū cibū assumit i stōi

stati mordicationē sentit q̄ sansei paululū: et iterdū sangui-
nis guttule in egōnib; cibilib; appebūt. C̄ Alia ex tactu
ex dolore: et ex his q̄ de apatib; d̄cā sūt stōi facile comp̄he-
des. C̄ Al v̄tositatē si causetur ea de se tibi fiet manifesta:
C̄ Et si a lubricis p̄p̄a signa ipsoꝝ inuestiga. C̄ Paralelis
se ex friditate: et insensibilitate manifestat. C̄ Et illa q̄ vtutis
p̄tētiue debilitatē causat ex p̄scriptis signis cōgscit. Et q̄
stōi vtus defecta ē siue cronice: siue acute egritudinis suc-
cessio: siue quis alia cā id fiat cū quo tales siue dolore et p̄-
ter voluntatem egerunt ac insensibiliter quidem sepe. et.

C̄ Cōfirmate lienterie cura ē difficil. C̄ Que vō ex p̄tētiue
debilitatē puenit si p̄seuerat ad ydropem siccam pducē ad
mouē tandē vt Sera. et Aui. d̄nt. C̄ Lienteria q̄ d̄sinterie
propter villoꝝ stōi abrationem succedit curam n̄ recipit:
quia ex cicatricib; vlli. quasi lenes sūt et retinere non p̄nt.

C̄ Que successione cronicarum egritudinum seu acuta-
rum vtutem exterminantium puenit mortali erit. nāq; oī-
modam vtutis defectionem arguit. C̄ Et ea que ab acui-
tate hūiorū fit si p̄seuerat abrationem intestinoꝝ effici-
et et d̄sinteriam tādē. C̄ Oxirema q̄ est eructuatio acetosa
in diuturna lienteria non ab hūiore frido cāta superueni-
ens bonū: vt in p̄mento afforisi. in diuturnis lienteris
et. cibi. n. moram aliq̄tulum i stomacho arguit nāz ad su-
am cōsuetam actionem reueri: qd̄ signum bonum existit
hoc idē in de solone v̄tris oīūz modoz asserit Aui. C̄ Ex
quib; oibus cuiusq; lienterie taz p̄nostica q̄z demōstratiua
signa manifesta sūt: et p̄ h̄ totū capitulū p̄sens finē recipit.

De cura cuiuslibet lienterie. Cap. ij.
I h̄ curā recte facere cupis oī cū diligētia cās inue-
stiga: si extrinsece fuerint eas ad contrariū verte: et
vbi aliq̄ mala q̄litas in stomacho v̄ltestinis villos
relaxās derelicta fuerit prout te infra docebo fac. C̄ Cās
aut intrinsecas p̄ propria signa cōgsces. q̄ si reumatizās ca-
put: si plen: si epar: si matrix in causa fuerit in proprijs ca-
pitul curā regre. illa enī curādo lienteriam q̄z curab. C̄ In
vtute vō defecta ampli elabozādū non ē: vt tū nihil facit
do aliqd̄ facē videaris ex iscriptis s̄m̄ intētiōe quā p̄ tūc
habueris aliq̄ facito. C̄ Si si viscosū s̄ta exis in stōi: qd̄ vt
plin accidit: fuerit i eā aliaz rex ser nō nālū omīssā ordi-
natiōe cibi: et pot̄ regimē tāq; i h̄ loco magis neciū iscri-
bā: et si aliq̄ tā hui; q̄z i medicinarū regimine: taz sup̄i d̄cā
cōperies da veniā q̄s: id enī fit vt facili ad actū practici
te ducā. C̄ Sūt igit viscosa et hūida vitāda oīno: parū q̄z:
et sepe dādū: et s̄firm̄ s̄itvno sp̄ p̄tētiū cibo. M̄terea nihil: ni
si p̄ pus mā eūata plime stipticitati exhibeas: māz enī illā
p̄defaret et digōnī rebellē māz efficiēt: q̄dati itaq; ad illam
trāsī. C̄ Carnes q̄ lactantis vituli dato: mōtones duoz dē-
tisi capoloꝝ: cuniculoꝝ gallinūz lūenū: caponū: p̄dictū
fasianoz: ac auiū in rubis degētū: et he carnes assent po-
tius q̄z elizent: et vbi maiorē stipticitatē q̄reres cum mīto:
v̄l mastice addēdo paz macis cinamomi: ac cardamomi
carnes istas facias: et si eas elixaueris i pluentali aq̄ cister-
ne vel decoctiōis calibis decoquant: et si op̄ fuerit ex his
ptusuz fac. et si feceris distillatū debet p̄scripta in petia ra-
ra ligari et sil cū carnib; in vase reponi q̄ bono vino stipti-
co p̄ pus spargant. C̄ Quātū ad ei; potū vinum bibat nī-
grū stipticū cū aq̄ ferrata liphatū in q̄ si libet mirtillos cuꝝ
modico macis p̄ pus bulire facias: et si i illis vino cadēs au-
rū extingueret pualēt. C̄ Ad medicinalia aut cuꝝ puenieris
s̄ta illud viscosum cibū lubricās oī cū studio euandū erit
qd̄ si nauseare infirmū tuū cernes v̄t ad vomēdū iūna
aqua tepidā cū modico aceto mixtā i potu dādo vel aceti
loco sirupū acetosuz simplicē pone: et si fortius vis oximel
squilliticū: et quis istoz sup̄to vomit̄ si tardauerit eū cum
pena oleo itincta et guturi imissa puocet: q̄ facto cuꝝ calo-
vino dentes abluant. C̄ Et si s̄ta id p̄hac v̄tā rebelles fuerit
eductiōi. R. oximel squilliticū. 3. i. 6. aq̄ feniculi. 3. iij. p̄vna
vice misce: et in auroza calidum in potu tribue. C̄ Quo
sumpto aliq̄ vicibus si paties tuus iterū nausearet: sic vt

Tractatus. II. 7. III.

plecturatiue mās illā p vomitū facilius educi posse pensa
 res qz p secessum cū cibis incisuiis pradio sumpto: vt ē ca
 ro salita: pisces saliti: porri: sinapis: z hō cū suprascriptoz
 aliq vomituz puoca. **C**Abi p inferius nām id facē posse
 cōphēderes. **R.** turbith. 3. ij. f. sinzi. 3. ij. sal. gēme. 3. f. in
 fundat in aq lactis cū. 3. j. oximell. sglitici: cū horis: xij. in
 infusione pmāserit fiat expsio quā potui dato. **C**Uel fa
 cias sic. **R.** turbith abrah. 3. iij. z sinzibe. 3. f. zuccari ad
 pōdus oīum: z fiat pul. quē cū vino calō bibat. **C**Sequē
 ti vō mane tyriace sine. 3. ij. assumat. **C**Sic vel alr eūata
 mā q modis plibus eūari pōt: vt in plerisq locis supra te
 docui retentiuā fortificāda erit q vt. **S.** tractatu pmo. ca. xj.
 dēm ē multipliciter fieri pōt dando dyacitonitē cū spēbus
 ad quātitatē castanee i pñ^o pastus. **C**Uel tātūdē electua
 rij de gnis mirte mesue seu pfectiōib^o de feminib^o eiusdē.
CUel da zinzi. pōitū vel dyantos cū zuc. ro. antiq mirtū.
CUel p duas horas an pastū miue nicolai. 3. j. f. vel cū vi
 no nigro stiptico calido. 3. ij. athanasie in auroza tribue.
CAb ex vō sic facias. **R.** olei mastici. olei de spica añ. 3. j.
 pulueris mastici. 3. j. gariofi. mēte sicce: galie muscate nuci
 cipssi acacie añ. 3. f. cere parū: z fiat vnguentū: q añ cibū sto
 mach^o ism^o i infūgēdus. **C**Uel alr mastici. 3. f. lauda
 ni. 3. ij. mēte gariofioz nuci cipssi añ. 3. f. acacie galie mu
 scate añ. 3. j. f. calami aromatici: corali. rub. añ. 3. ij. fiat ce
 roti: qd supra coriū ad scuti formā extēsum stomacho sup
 pone viscoso itaqz flegmate i cā extēte: hec sit tibi cura.
CQue et qz pueniēs erit q ppt musculoz palefim pue
 nit: in cura tñ hui^o palefis vñū qdē singularissimū existit:
 qd tā expertus sum: puta pillulas ex assa fetida cum melē
 le confectas per duas horas ante pastum tres semper.
CAd mōdicātes hōiores si i cā fuerit regimē totū ad friduz
 z siccu3 declinet facito: nec stipticis nisi pus eūata mā vñ
 psumas: qd z si modū multiplicē mām talē eūandi. **S.** tra
 ctatu pmo ca. 5. descripsi. vt minoz cū labore ad actū
 practici deuenias: ponere h qz modū aliquē libet. **C**fa
 cias q sic. **R.** reubarbari electi. 3. j. f. mirabolonoz indoz
 3. j. pap. torefiat: z puluis fiat quē cū aq pluuiāli seu ferra
 ta mine citonior. 3. j. addita cōmisce z i auroza i potu da
 to. **C**Mimi hūc puluerē i pillularū formā libenti^o accipi
 unt: eas igit cū mīua citoniorz pscice: z oēs i auroza ism^ous
 suscipiat. **C**Eūatiōe scā. 3. j. troiscor de spodio cū semē
 ne acetose cū vaccino lacte cū lapidib^o seu cādēt auro de
 cocto dissoluat. **C**Uel. 3. j. f. pulueris coriandroz ppara
 toz vel diacodion: vñ ex pillul stipticis nicolai sumat. 3. f.
 q sine opio pfecte sit. q si opiu in eis fuerit: z ism^o tuus
 dormire neqat: i media nocte. v. vel. vij. ex his tribue ma
 lā cōplexionē alterāt. retētiūā pfortat: z tōnū puocat: q in
 casu nihl prestantius: sed illa q in tractatu precedenti ca.
 vij. describuntur: si quouis modo opiatz vsus fueris tua
 nunqz a mente discedāt. **C**Ab ex. **R.** olei mastici: olei
 citoniorum añ. 3. j. pul. mastici: galie muscate: ypoqui
 stidos acacie terre sigillate pulueris panis assi in aceto
 remolliti añ. 3. j. cere parū: z fiat vnguentum p stomacho
CUel facias sic. **R.** mastici. 3. f. acacie ypoquistidos gal
 lie muscate terre sigillate: boli ar. charabe añ. 3. j. f. fiat ce
 rotum addendo de oleo mirtilino: si opus fuerit vt tenax
 fiat: z p stomacho super corio ad modum scuti extēdatur.
CQuātuz ad cibi z potus regimē euacuata mā vino vta
 tur nigro stiptico cum pluuiāli aq ferrata seu cisterne lim
 phato bñ: q si in ea candēs auruz extingueretur pualeret.
CElira cibaria in ferrata aq decoquant z berberis mir
 tilis coriādro pparato sumach anthera: z cum siliis car
 nes farciēde sunt: coctana vō seu pōtica pira p frustra inci
 sa in h casu sunt puenientissima q suis in brodiis qz pon
 pnt. **C**Et grossi rustici q stomachos hnt struicioz nespia
 la: corna: vel prunella imatura ponūt. **C**Uel ex pscriptis
 spēbus aliq ptuse i petia rara ligent q sil suis cū carnibus
 ac in ferculis buliāt. **C**Et si distillato ppt virtutis debili
 tatē vñ nece est fac put in tractatu pmo ca. xj. scriptū repe

ries. ibi enī modus qñt fiedū sit scribit: ac ibidē pñr car
 nes iuenies: fercula qz ac mīstratiōis modū: z aliāz oīum
 fer rez nō nālū: tō illa q ad h regimē pñet illic qre z co
 piā iuenies. **C**In pncipio tñ past^o ism^o tuo ad quātita
 tē castanee de israscripta mīxtura pbebis: q. **R.** confere
 ros. antiq. 3. j. dyacitonitē de zuccaro sine spēbus. 3. ij.
 corali. rub. boli armeni pñlū. cōbusti añ. 3. j. pul. coriandro
 rū pparatoz. 3. j. f. miue. 3. f. fiat mīxtura. **C**Uel da dyaci
 tonitē de zuccaro sine spēbus. vñ qre supra pcedētī tracta
 tu ca. vj. qz q ad h ppositū faciūt plima ibidē iuenies ac
 diueria. **C**Et si narcoticis gīa at cñtū sedādoz vel sistē
 di fluxū vñ necesse sit si anchatifinatus stuphis balneis
 vnctionib^o. f. diuersionib^o ligaturis ventosis pcedētibus
 in caplis quere. In nullo enī ad hoc ppositum faciētē ti
 bi deficient: z h est a mōdicatibus humoribus lienterie
 prouenientis cura: etiā ei que a colera puenit satisfacit.
CEt qz ad cōpletā harū curā in pcedenib^o caplis neces
 saria descripta sunt de his sic breuē pñrāsi: ac illi q cā vl
 ceris sit cū pauca z cerebra cibatiōe succurre: z maxie in
 isto elaborādū est vt exhibita paucariū sint supfluitatuz z
 maximi nutrimēt. **C**Et licz cura hec i cura egritudinum
 stōi posita sit i hac paucula pace legētiū annorabo: p quo
 humores annotādi sunt equādi: sunt euacuādi qz dūmō
 neūtas exigat qz cūz stōmia: ac farmaciis suprascriptis: ac
 cōit notatis fm extētiā fiat. **C**Et ad localia veniēdo ad
 vlcere: mūdificationē pmo attēdēdū: qz cū decoctiōe pas
 sulaz aq meli: vel oximellis simplicis pueniētē fiet. **P**os
 set z interdū cū his cassie. 3. j. imisceri: qz stōm mūdificat
 z mōdicatē sanē leuif educit: cū q ad stōm ipm mām at
 trahit nullā. **C**Sz vbi mās vidēb viscosam fore rōne cui^o
 cib^o lubrīcaret aq leuif decoctiōis caulūz pueniret. Et si
 fortius oliuariū aq nisi vlc^o p pus mūdificatiū fuerit sana
 biē nunqz. **C**Ad mūdificatiōe vlcere: vt p solidē da troiscū
 vñū de terra sigillata cum lacte vaccino acetoso distempa
 tū. **C**Uel da pulueris caude equē. 3. j. z mirabilē vñet in
 h casu. **C**Uel da tātūdē pul. plātagis luti sigillati: vñ bo
 li armeni añ. 3. ij. radiciis yreos: corticis thuris mastici gū
 mi ara. dragagā añ. 3. ij. fiat puluis q vtēre. **C**Ab ex vn
 guēta pscripta pueniunt: z q singularissimuz adiuueni est
 cerotuz p crepatis descriptione mgrali q ex pelle arsetina
 z humano sanguine pscif. **C**Uec paucula de cura vlcē
 ris stōi scribere libuit: etiā si ppo caplo iniuriā fecerit. nā
 pauculi sunt dies q mea in cura quādā habui lienteriam
 cā vlcere factam q pscripta cura dei dono restitutus est.
CSed de liēteria cā apatuz stōi scā: ne caplin i caplo po
 nā h nihl dicitur^o suz: s; in ca^o ppo tu curam apatis qre.
CEt ex his q in pcedētib^o capitulis: ac i pñti descripta
 sunt liēterie cura pz ca^o h finē recipiat ad honorē oipotē
 tis dei vini: z el^o mris. **M**arie sp vgis z toti^o curie celesti.
CEt tractat^o duo pñet capitula: z colerice passionis
 cās ac signa tā pñntica qz demīatiua ponit. **Cap. j.**

Vordine quodā fluxuz spēs oēs attingā colerice
 passiois cura: nunc dīle subsequat cū stōus nō mī
 uns ab ea qz a liēteria patiat. **C**Et q colerica pas
 sio tam sursum qz deorsum materierum corruptarum im
 mīti qdā ac furiosa sua acuitate expulsuam irritantium
 frequēseductio. **C**Uec passionē hanc colericā: qz a cor
 rupta colera vñ plurimum fiat vt nōnulli asserunt denoia
 ri putes: s; a capitulo pot^o: qd antiq intestina vocant eo
 rumqz oīa intrinseca p intestina cōprehēdētes **U**nde i ca
 su isto sub hoc vocabulo calidos tā stomachū qz intestina
 ppe dca cōprehēdūt: cū h pz hac in passioē: qre mēbra ce
 tera patiant. **H**ac g ob cām colericā illā passionē vocāt q
 a corrupta mā sp puenit. **C**Et hui^o corruptiōis cā eē pos
 set aeris venenositas: ac iph^o corruptio. cibi qz ac pot^o: z
 humores potissimū q facile corrūpūnt vt melones mora
 matura z similia. **C**Et pariter de re qualibet alia nō nālī
 que corruptionē ac venenositatem i hūorib^o ponere pos
 sit dicendum. **C**Et hāc efficiēs passionem mā tam calida

q̄ frida eē p̄t: multū p̄t. n. hūiores tā in intestis q̄ in stō q̄ in alijs mēbris q̄ ē in venis corūpi p̄nt q̄ postea vt natu re seu synthomatica ad stōm p̄puli sua acuitate venenosa tā os q̄ ei fundū mordicant: q̄ sit vt expulsua irritata mā illa corrupta tā p̄ secessus q̄ p̄ supi: s̄l emittit z seuis qdē cū accitib⁹ intatū: vt p̄sepe ism⁹ cadat in sin copim. vez mā illa exīte cala ceteris pibus accidētia inducit seuiora. Cūa igr̄ est p̄ signa p̄pā mām talē discernere q̄ si frigida fuerit ex bitudine tēpore āni regiōe etate regimie p̄ceden te z s̄lib⁹ dephēdat. S̄z mae vomitū ac ei⁹ q̄ per secessum educit inspectiōe multo fies certior visu: an mā statica: an melācolia facile discernes. Cū tu s̄l m̄z calaz iuestiga re dēs q̄ tēpus āni cōplexio etas p̄cedēs regimen z talia eam tibi dem̄rabit. S̄z ira furor igetudo instātia vigiliāz suis valida oris amaritudo dolores pūgitiui q̄ in p̄ceden ti: oia erunt fortiora. Cūrina si q̄ h̄i p̄t in iudicādo tibi multū p̄derit: q̄ hūior ille in cā est quē tibi peccare demō strabit. Si igitur in huiusmodi egritudinis cognitionem venire libet que dicta sunt diligenter perferutare.

Quātū vō ad p̄nostica hec passio iter egritudines p̄nt pacutas: raro. n. diē q̄rā p̄rāst. nā tā seua s̄t accētia in fra tps illud ad qd salutē vel mortē vt p̄lm ism⁹ deducit ad septimū vsq; q̄q; p̄uēt. Cū tō si i eo cola p̄mo demō strare successiue mā fecis aq̄la deiceps veluti recētis car nis lotura: talis raro q̄rā p̄rāst q̄ si spasm⁹: si pulsus ca sus: aut sudor fridus apparuerit cū sua extrema vnctōe cū p̄sbytero recōmitte. Cū dā ē nīgra seu eruginosa. i. erugi ni filis apparēs in p̄n⁹ mortāl vt i p̄nosticis ḡnālib⁹ dcm ē. Et si mā tal in p̄n⁹ nō appareat: si tñ ism⁹ mori i fine apparebit. Cū helit⁹ veluti corrupta sterora fetēs mor tāl i passioe hac. Cū p̄mo ventris lenitio fiat successiue i testina dolor ac pūctura: deīn ad stōz ascēdit vomitū z flu xū vētris s̄l efficiēs: dūmō v̄r p̄stet paucos infra dies pa tiēs libabit: q̄ mā hāc causans passionē p̄ modū hūc pue niēter educit. Cū passio h̄qbusdam familiaris existit vt crapulos⁹: z h̄is q̄ sup̄ assūptū cibū laborioso coitu v̄l imo derato exercitio v̄runt. Nec ē i p̄suetis pericūlosa min⁹: te stāte Anī. Cū hec passio mā derelicta subito restringit z infirmus euaserit v̄ne ardorē incurret. Cū dēs igr̄ signa tā demōstratiua q̄ p̄nostica z causas colice passionis.

De cura passionis colericæ. Lap. ij.

Clia passio hec a mā corrupta puenit per artez aut nāe vim eūare nece ē. Cū igr̄ iudicaueris bonū fore nām ad vomēdū iuuare caue ne forte vomiti um exhibeas z potissimuz materia colica exīte. In casu illo aq̄ tepidā potui sepe dato. Cū si per secessū eū me li⁹ posse eūari cōphenderes reubarbaz ac mirabolanos citrinos paululuz torefactos s̄m moduz superius pluries enarrati. exhibe. Cū q̄ mā illa acuitate ac venenositate participat donec superi⁹ ei⁹ pars maior fuerit eūata nihl qd magne stipticitatis sit exhibeas: z tā in cibo q̄ in potu q̄ ceteris medicis aliqd h̄is p̄tra venenūz v̄rūt fac semp iponas. Cū ergo rosaceum syrupū de miris siue citoni orū miuā cūz aq̄ pluuiāli: siue ferrata vt ē h̄edum dederis syr⁹ de ribes vel de acetositate citri: vel de succo acetose cūz illis aliqd misce. Et ipsa citri acetositas multuz in suis ferculis puenit: aut acetositas ribes seu panis cuculi suc cus. Cū q̄ mā illa furiositate sua: tibi nullas iducias ac cōmodat. Si forti⁹ stipticare vuleris vtere bolo armeno terra sigillata vel cornu cerui adustl. Itē nō solū retentiua p̄fortat vez māe venenositate p̄m resistūt. z h̄mōi bezaar p̄pū ē puluis cristalli quo q̄ mō datus tā in ferculis q̄ in alijs modis. Et poteris sic facere. R. p̄serue ros. antiq. 3. ij. diacitonitē sine sp̄ibus. 3. ij. boli armeni: terre sigillate: cornu cerui v̄stl. añ. 3. i. puluis cristalli. 3. ij. fiat mixtura ad dēdo paz syrupi de acetositate citri: vel miue citonior: si magis restringere cupis: z de hac vbi fluxus z vomitus molestior fuerit in p̄ncipio pastus sp̄ dato: attū si añ z post dederis p̄ctū mortale nō cōmittes. Si tñ p̄sily copia h̄e

libet in tractatu p̄mo caplo sexto supra regre. Cū de pul uere cristalli aliqd semp adde tā cum syrupis q̄ cūz alijs il lic d̄scriptis. Cū extra ex oleo de citonijs z mastice stōm inunge. Cū aliq ante vnctionē sic faciunt: qm mēta cum balauftijs in aceto forti bullūt z spōgiā in tali aceto missaz vicibus aliquot stō applicāt z successiue faciūt vnctiones. Cū igr̄ ex emplō iscripto totū ventrē emplant: vt. R. fa rine ordei lib. i. spodij. 3. iii. distēpet cū succo plātaginis z albumine oui: z ex tali vēter totus emplet. Cū h̄ic propo sit p̄tinetia p̄mi tractatus ca^m p̄la concedet: z approximā di modum z ordinē dabit: z talia sunt vnctiōes epistima ta emplatones enchatismata stuphe suffumigia: ac suppo sitoria cum clisteribus. Cūtem in casu isto q̄ maxime di uersiones valent que cū fricationib⁹ ac dolorosis ligaturis ad adiutoria z coras cōmode sunt: ea que maxie in isto ca su cōueniūt sunt sup̄ stōm z sup̄ vētres sine scarificatiōe vē tose. Cū laudat itēz sup̄ crura z pedes Ra. aq̄ fride effusio nem: q̄ ingrossando mām fluxū sistit seu retrahēdo humo rez casm ad itra mām melius digerit z benignū magis effi cit: z in robusto corpe facias si libet. Cū vbi accitū infe statōe narcoticis vti nece sit ad caplm scdm. z decimū tra ctatus p̄mi recursum habere in errozē cadas illic d̄scri ptā doctrinā nullo mō p̄tereas. Cū de regimine sex rez nō nālū hūic p̄posito p̄tineti te capl̄z v̄ndecimū tractat⁹ eius dez ad plenū isformabit: z de virtutis cōstātia moduz dabit multiplicēz. Cū de puluere cristalli succo acetose ribes panis cuculi ac acetositati citri poteris cū qbuslibz cōmi scere: z sic colice passionis corrupta illa mā exīte cala h̄es curā. Cū sed vbi frida cā fuerit: adiuvare ad vomēdū nām l̄z poteris cum aq̄ cala syrupū acetos. simplicē. vel oximel simplex cōmiscē. Cū si per secessus vbi mā nigredini ap pareat cū reubarba. mirab. indos misce: z si fla chebulos. Cū tā in solutiuis q̄ in vomitiuis caut⁹ semp esto: solēt eniz mae hui⁹ furiositate in passioe hac accētia adeo terri bilia seg: q̄ ex minimo erroze paties ad regem eternā facie le trāst. Cū uata vi nāe seu p̄ artē mā: si retētiūz cōfortare mēs est: laudat Ra. trociscos d̄ olibano cū miua z aq̄ fer rata datos. Cū q̄ ad hūc locū p̄tinetia i cura licterie plu rima inuenies: ac sex rez non nālū regimen illic recur suz habet: z accitib⁹: prout supra dcm est pluries succurre. Cū qbusdā ē medicinis ad hunc locū p̄tinetib⁹ memor esto aliqd cōmiscere qd p̄ venenū v̄rūt h̄eat: vt est syrup⁹ de cortice citri solus: z cortex ac eius semē. tomentille ra dix organū siluestre: p̄pericon enula cāpana z s̄ilia. Cornu vero cerui in q̄cūq; materia valet multū. Cū in isto casu tyriaca magna prodest summe. Cū si colice passionis taz a materia calida q̄ frida pueniētis curā h̄es: q̄ propter per viam epilogi te reducere ad actum practicum volo. Cū ergo ad patiētē veneris de eūanda materia s̄m exl gentia sit tibi cura: z siue hoc p̄ secessum siue per vomitum fiat ob periculū qd iminet caute facito. Cū in p̄ncipio tā quo ad sex rez non nālū regimen q̄ quo ad medicina lia stiptica fortia nunq̄ approximes. Mā materia illa cor rupta: si retenta fuerit sua malignitate infirmuz interficiet. Cū ordinato ergo sex rez non nālū regimine confectio nes pulueres aquas syrupos ab itra dabis. Cū extra ve ro fac fomētatiōes: vnctiōes successiue empla: z si libuerit fridaz aquaz super pedes: ac crura pijcias. Cū diuersiones vero cū ligaturis fricationib⁹ vel alr̄ put libuerit in omni morbi tpe facere poteris: vētosas. n. nō nisi maiori parte euacuata: z idēz pariter de stuphis ac balneis est sciendum. Cū dā si accidentium seuitas ad curā te vocet diuersiuis li gaturis fricationibus: z cum ventosis vtere successiue fo mētationibus saccellationib⁹ vnctionib⁹ z emplastrationi bus z vbi ista nō sufficiāt ad narcotica trāfire septimi capl̄ tūlī sepe allegati mandata non p̄tereas. Cū quibus ergo z quō hec omnia fieri possunt p̄scripta capla te ad plenū isformabit ad que s̄m exigētiā recursus habet: z intā tum de causis ac signis taz pronosticis q̄ demonstratiuis

Tractatus.III.

colerice passionis ac eius cura dictum sit.

Quartus tractatus quatuor continet capitula. causas ac signa tamen pronostica quod demonstratiua disinterie narrat. Cap. j.

Disinteria est fluxus ventris ab epatis venarum disruptione: aut ab intestinorum sube rasura: seu utriusque proveniens. Et hoc est quod hoc vocabulum disinteria sonat grecum. n. est: et dicitur a dis quod est divisio: et teron intestinum: quasi intestinum divisio. Et istud nomen intestinum non solum ad intestinum proprie dictum. sed ad membra que intus sunt se extendit indifferenter veluti est epas: et alia: ut in capitulo colerice passionis dictum fuit. Ex hac descriptione tres esse species disinterie intelligi volo. Prima in qua solum venarum epatis fit disruptio: et in hac sine intestinorum rasuris sanguinolenta exit egestio quam fluxum epaticum vocant. Secunda cum abique sanguine in egonibus abrasiones intestinorum solum appent que intestinalis dicitur. Et tertia in qua tam sanguis proveniens ab epate quam intestinorum abrasiones sunt: et talis tam intestinorum quam epatis vitio provenit. Sepe tamen cum egonibus sanguinolentia fit intestinalis disinteria: cum scilicet intestinorum fit excoarctatio tam profunda quam ab ide sanguis egrediat: et hac per signa propria ab epatica cognoscere te infra docebo. Disinteria epatica ratione executionis triplicem distinctionem recipere solet. prima cum sanguis abundans quasi naturalis egreditur. Secunda quando aqueus et subtilis vel paululus grossior et niger ceu vini filis fecit. Tertia species cum sanguis niger exit grossus ac coagulat. Prima species fit in mutillatis solum relinquenda exercitium in his qui in ocio opulenta vita degunt. In crapulosis: et in quibus solite evasiones restant ut intestinorum emorroydaz sanguinis fluxus narius: et talium fit inter quarunda febrium crisis sanguinearum marie. Secunda species fit in diaria epatica: ut a. d. c. n. et ea a debilitate preterite epatis provenit que sanguinem retinere non valens cum per mefentericas ad intestina demadat quod secessum tandem egreditur: et primo veluti carnis loture filis. etiam retentiva fortificat fit niger et grossus magis: et plus iterum fortificata vini fecit filis. Tertia species provenit cum abundans in quantitate sanguinis ut in mutillatis sit: ac in dictis retentionibus ab epate ad intestina profluit: qui cum morula aliquotul magnam fecerit nigrescit. et igrasat. et iterum talis coagulat: ut ad formam frustuli carnis que epati assimilata egreditur: pro quod qui dantur ipiti medici. ut sexto de accidenti capitulo penultimo. Gal. inquit ipsius epatis subam credunt. Intestinalis quoque ratione situs triplicem distinctionem recipit: quia aut lesio est in superioribus: aut in inferioribus: aut in medijs.

Cum hic disinterie causas quod extrinsece: et intrinsece esse potest demonstratum est. Extrinsece quod sunt casus: percussio: et potissimum super renes et dorsum. Excessiva aeris friditas: ac eius corruptio siue venenosus: siue acutus: itez ciborum ut alleui: cepe: sinapis: acetum et talia. Solutive medicinie debito modo non correte sunt ut aloes: colloquintida: scamonea: cucumer asinus et filis. Et illa inter quod ex propria natura corrodingi virtute habent: ut arsemicum: calx viva: argentum sublimatum: scoriz eris vitriolum: et oes attramenti species realgar: castoreum et filia. Intrinsece vero cause sunt veluti acuta cosa puges mordicas et exuberans: filia itez salus seu ali adustus humor: apatis aptio: ab vlcere virulente emanatio: aut quouis modo venarum disruptio. Et hic in summa sunt tam intrinsece quam extrinsece cause.

Signa extrinsece cognitio tibi patientis relatione patefit. Quantum ad intrinsecas disinteria ab epate si provenit sub dextero hypochondrio dolor aderit: iterpolat tamen: et nulla apparbit intestinorum rasura et aliorum respectu sanguis erit multus intestina dolore ac tensione carebit de nocte quod de die accidit plus: nec infirmus veluti in alijs toties ad sella puocat. et egestio vixim emissum sanguinem antecedit. his. n. raro cum egonibus commiscet. In intestinali vero disinterie locus discernendus est. Et id si in superioribus ei fuerit dolor: punctura: ac gravitas ab umbilico supra sentit. et intestinalis rasura subtilius corticem erit: que si pfundet: sic quide sanguis egrediat multum erit in egone pmiro: cum quo dolor affellationem per multum tempus antecedit: et est quod in ceteris intensior: et magis fetens

magis. In hac species rursus nausea singultus et vomitus ceteris paribus quod in alijs magis abundat: pro intestinorum talium ad stoma ppingtate. Si vero fuerit in inferioribus dolor punctura ac gravitas ab umbilico infra precipit. corticales abrasure grossiores ac spisse magis erunt. Et pro ppingtate egonis ad exitum non multum cum ea rasura: et sanguis si quod egreditur commiscet cum quo post dolore et punctura non multum tardat egos. In medijs vero intestis dolor et guttas et punctio: et talia circa umbilicum precipitunt. Rasura vero merito predictorum medie cum egestionibus mediocris commixtio fiet. Et his itaque quod dea sunt epatica ab intestinali disinteria discernere scies: ac et intestinorum loca. Cum autem super sit ut pro propria signa peccate humoris cognoscas: et talis cognitio marie per visum habet: quod si colicis fuerit dolor acutus ardor: punctura et sitis aderit valida cum quo etas precedens regimine et filia copio re. indicium tibi magnum coprestitabit. adusta melia: ac salum filia visum quod copre hedit: ac per etate: copione: precedens regimine et filia. Urina et si ut supra signis diarie deum est in his passionibus livida spem vixit appeat: in ea tamen peccatum humorum copia maior inest. Si vero disinteria ab eruptione apatis seu ab alio maligno vlcere fiat per ipsius apatis signa seu vlcera: et per loca ubi ea fuerint in eius cognitione facile devenies.

Et quia omnia ista in egonibus inspecte leviter deprehendunt de monstratiis signis hic fine ipono oino ad pronostica transies. Et primo spasmodi in disinteria mortali. Et si in ea singultus siue vomitus cum pmiro ronis euenit mortali. Cum tatio quod color in disinterie malis: signat. n. vlcus magis cotinue pfundari: et sic quod egreditur spem in colere variat. Locat inter interdum nocumetum totum: pro quod fluxu tali natura diuersas mas expellere cogit. Et quod per tale mutationem colorum malum portendere. Rufus disinteria ydropi supueniens mortalis: derelicta. n. aquositate illud educit quo corpus nutriti dicitur. Amplius disinterie epatica que nec cretico nec signis digonis apparerit euenit: si mala fuerit cum infirmis tolerancia mortalis. Si tamen propter infirmis ipsius robustitate perorauerit ad ydropem tandem est deducet. Sed illa que ex abundancia sanguis veluti in mutillatis et filibus paroxisimam fit ex se salua quod talis erit. Disinteria in qua defectu cotentive epatis egones veluti loture carnis sunt curatur: de leui. n. epatis cotentiva cofortat. In intestinali vero disinteria duo considerant: locus primo: exntia scdo. Quantum ad situm disinteria que in superioribus fit intestinalis quod ea que in inferioribus. dumodo cetera sint paria periculosior est multum. Primo quod propter subtilitatem malitiam tale sustinere diu nequeunt. Secundo quia epati membro nobili vicinatur stomacho quoque: quare ab ea maxime patiuntur. Tertio: quod illi loco male medicamina applicari possunt. Quarto: quia intestina illa gracilia ex angustia sunt non carnosas: sed nervosa plurimum: quibus ex causis consolidatione facilliter non recipiunt.

Quantum ad eentia siue subaz duo sunt consideranda. Primus expte intestini. scdm ex pte vlcera tis mee. Quantum ad primum disinteria intestinalis triplicem gradum recipit. ut Gal. i primo afforismo. Si a disinteria habito. Primo cum aliquis pinguedo cum egestionibus emitit: talis pinguedo intestinorum vlcera in principio esse arguit. Secundus quando veluti pergamini rasura egreditur: et talis vlcera augmetum denunciat. Tertius quando pars carnea satis grossa erit: et hoc vltimitate malitie demonstrat. prima curatur facilliter. scda difficulter. tertia nunquam. nam cum intestinorum consolidatione non sit possibilis oino mortem portedit. Ex parte vlcera tis materie disinteria si a fece nigra inchoauerit mortale: ea. n. cancrum ad intra esse signat ut Gal. in comento: qui si extrinsecus cura non recipit: ab intra quod et si adhuc cancer ad intus non esset. magis tamen nigra futuram mortem denunciat: talis. n. cola seu melia erit per adustione genita: que ante quod appareat malignitate sua intestina talis vlcera: ut nunquam consolidatione recipere queat. nam vlceris a tali materia extrinsecus factum ubi medicamina applicari

pñt raro vel nunqñ sanaf: quò ergo intus vbi medicamina applicari nequeunt: z si apparuerit propter affellatione fre queter motu ad curā necīaz facere nō valēt. Cū ergo mā illa fit corofua valde in breui taliter iteftina vicerat vt mo rez iducat. C Et idem de colera praffina z eruginofa iudi ciū fac. C Trē fi in febribus colericis cum itegritate rōnis z fine dolore capitis vrina alba fuerit: futuraz difinteriam tē me. Mā signū est mām illā ad iferiora raptū hñe que defa cili difinteria iduceret. C Nec ergo epilogaō pñofica di finteria epatica veniens finthomacice paucos ifra dies in firmum ad mortez: fi durauerit: aut ad ydropem deducet. C Que vō poriffimali: z que veluti carnis lotura falubris. Inteftinalis que intefinis fupioribus fit piculofoz qñ que in inferioribus: z in q veluti pgameni rafura qñ ea in qua profluit pinguedo. Ea vō q fruftula carnis emittit: morta lis oino. C Colera nigra praffina: aut eruginofa mortalis: z potiffimū fi a fupiorib⁹ pueniat itefinis. C Al ceteris vō humorib⁹ facta difinteria faluari pñt. C Et hoc de pñofic cis difinterie que nō modo ad pñoficaduz: fed ad curam tibi quoq; plurimū funt vtilia: ad quem deinceps tranfeū dum eft: z per hoc capitulo finem impono.

De cura difinterie epatice.

Caplm. ij.

On eft ppter fcita que iminent pericula difinterie cura tardanda. Cūquēdū quoq; ne in ea error com mittat. Eft. n. adeo periculofa vt infirmus ex mini mo errore comiffio pereat. C Si ergo epatica fuerit pueni ens a fanguine in quāto folū peccāte vt in mutillatis: aut in his quibus folite funt euacuationes zc. dūmodo ad eū tolerātia bona fequēdū abfcindētia nō erit: fed vbi fupflua euacuatio bafilicaz ftatim incide: z iuxta tenorem virtutis fanguinem exire pmittas: qñ fi etas vel aliud flebotomiam fieri phibet cū fcarificatione vētofas apponit iube. C So litas itez vbi pñt tibi videt euacuationes facere facias: vt effer mēftrualis fluxus emorroydalis vel nariū fanguinis. Si enim iftoz aliquis in cā fuerit hec cura pñto: ac conue nientiffime fiet. C Cūq; carnes: ona z talia fanguinez que multiplicāt remouet: z regimen totū ingroffatiuum ordina qd facere ex infrafcriptis facile fcies. C Si fanguis quali tate peccauerit: tā qñtitas per flebotomia seu vētofas ex trahēda nō erit: fed eft peccatū illud corrigenduz. nā fi fub tilioz fanguis debita ingroffatione indiget acuitas vero re preffione. C Sed vt te ad actū practiciū reducā. R. oxizac care fimplicis. 3. i. f. aque ro. aq endiuie: aque plātaginis añ. 3. i. pro vna vice fufficit. C Vel loco oxizacare ffrupuz rof. vel de ribes de fucco acetofe: de acetofitate citri: vel miuā pone. C Et ffrupū aliquoties fumpto. Si colera ali quam fanguini comixta iudicares que effatione idigeret R. reubar. electi. 3. i. f. corticū mirabo. citrinoz. 3. i. toze fiant: z fiat puluis: q cū aq plātaginis. 3. i. miuā addita po tui tribue. qñ aduſione in fanguine fcueris mirabo. citri nis miffis indos appone: z fi flegmatis comixtio effer ke bulos. C Eūata mā ingroffatiua z fanguinis acuitatē reprē mētia pñe quo in cafu facias. R. cōferue rof. antiq. 3. i. triafandaloz. 3. i. i. fiat mixtura de qua in itroitu mēfe pa tiens femp accipiat. C Vel adde in mixtura tali coraf. rub. fubtiliffime tri. 3. i. f. margaritarum. 3. i. lapidis emathitis. 3. i. i. Et de hac paties affumat. C Et fi acuitas intensa in fanguine fuerit. R. lapidis emathitis. 3. i. coraf. ru. 3. f. fiat pul. fubtiliffim⁹ quē in modico fucci plātagis mixtū cū vi no nigro vacuo ffo in vna vice tribue. Et idem in oi mane fac. C Al loc oſcripti pulueris hñc dabis. R. cineris of fis cruris bouis. 3. i. lapidis emathitis fpodij. ana. 3. i. fiat puluis. C Vel facias fic. R. lapidis emathitis cineris of fis cruris bouis. ana. 3. i. coraf. ru. 3. i. f. margaritar. 3. i. tera re figillate coriādroz pparatoz fe. plantagis. ana. 3. i. i. fiat puluis. C Quo fi in pfectois modū vri libet. R. aq pluuiā lis: vel aq plātaginis qñtum ad diffolutionē. 3. vii. cuchari fufficit: z tādū duo lapides emathitis i ea ffricent aq dū veluti fanguis fiat. Cū autē zuchari coctū fuerit pulueres

fupia feptiffime fcriptos adde z fandalis fubtiliffime tri toz. 3. ii. z fiat cōfectio in morſellis: de q. 3. i. f. in pñcipio paſtus vel añ. paſtū fumpta fluxū fanguis oēm fiſit: vnde cūq; manat z hec ab itra. C Sz ab extra ex ceroto ſandali no epar iunge. C Vel al. epithimef. R. aq ro. aq endiuie aq plantaginis. añ. 3. i. i. acet. 3. i. f. ſanda. rub. 3. i. i. ro. ru 3. i. f. podij. 3. ii. z vnctionis loco femp añ paſtū hñc epithi ma fiat. C Clērofa itē fluxu fanguinis nō ceſſante fup epar quattuor hois: aut quāto plus poterit retēta fluxū talem fiſit adiutoria brachioz ligature dolorofe: valent quoq; fricatiōes. C Quantuz ad ſex rerū non naturalū regimen aerē ad aliquale tendentē caliditatē inhabitet aqua ferra tam vel pluuiālē potui dato: z vbi grandis eſſet fanguinis effuſio in ſuis bibendīs aquis tantum emathitis lapides confricentur q rubee fiant in hoc enim caſu nihil fupia. C Nō cōpetit vinū qd vbi detur fit nigrum in quo aurum candēs vel calibs ignitus extinguat cū predictisq; aquis bene limphetur. C Carnes dimittat: qñ fi tamen eis necce ſe vti fit accipe gallinarū pullorū vel vituli lactātis car nes caprioli: cuniculi: leporis: merli: ſiue turdi: z he aſſe cōueniūt: que berberis coriādris pparatis: ac ſumac far ciēde erūt ſeu cum coctantis: aut prius ſtipticis paucula ce ra noua femp immiſſa. C Et pro ſapoz ſeu ſalfa ſucco granatorū ſeu berberis acetofe panis cuculi: ſeu agreſta vtare amigdalīs riſis: far: miliū ac pantcum cognari poſſit. C Sed ſercula ſeu carnes elixantur in ferrata aqua deco quende. C Fricationes materiā diuertūt: z exercitio ſup plent. C Et ſic habes curā epatice difinterie tam in quali qñ in quāto fanguine peccāte. C Ut antez ille qui ſanguis nimia abundantia difinteriam patitur flebotomiam: aut ventofas: vi ab ea ſeruetur ſepe facias vel euacuatio nes ſolitas: vt habeat procuret. C Si ergo egeſtiones ve luti loture carnis fuerint. fupia caplo de cura diarie epati ce curā di modus inſcribit: de quo illud ad plenū te infor mabit. Et per hoc difinterie epatice cure finem impono.

De cura illi difinterie q in fupiorib⁹ iteſtis fit. Cap. iij.

D difinteriam iteſtinalem curandā tria que curā di modū variant cōſideranda ſunt. primo materia ſcdo locus tertio exulceratiōis gradus. Cum ergo ad infirmū veneris per ſigna tacta que ſit materia z qua lis z locuz vbi fuerit inueſtiga. C Mā ſi ea acuta colera fue rit z in itefinis fupioribus eius euacuationem quere z qñto malignioz tanto citi⁹. C Facias ergo fic. R. reubar. ba. 3. i. f. mirabolanoz citrinoz. 3. i. i. toze fiat parum fiat puluis: z cū miuā citoniorū maſſam cōficias: quam cum aqua ro. plantaginis pluuiālī vel ferrata cōmiſce. z potui tribue: vel cō roſaceo ſucc. miſce. z bolum deauratum cō ſice: vel ex tali maſſa pillule formēt quas infirmo dato. C Vel facias fic. R. reubar. 3. i. i. corticū mirabo. citri noz. 3. i. i. ſuperficialiter vſulentur z in aqua plantagi nis infundantur z hois tranſactis. xij. fortis expreſſio ſi at z cum qua citoniorū miue. 3. i. potui dato. C Nota ta men qñ ſi vlceraō ad primū gradum tantūmodo venerit: ita qñ ſola pinguedo ſeu mucillago illa iteſtinalis ſolum ereat poſſes medicinas iſtas ſine tozeſactione z ſine al terius ſtiptici admixtione prebere: ad hoc oxizacā vel aliud digeſtiū humorū acuitatē extinguens perantea ex hibere dūmodo materie furioſitatem nō timueris. Sed vbi ad corticāle excoiationē iaz deuenerit: ſolutiuas me dicinas: tūc nullas exhibe. niſi vſtulate puluerizate: z cū ſtipticis corecte ſint. nā materiā educēdo mēbrum leſum cōfortant: z hoc eſt prout in caplo quinto tractatus primi ſupraſcripti fuit: qd in de cōſolatione medicinarū poſuit ille diuus. C Deſue. caplo. de reubarbaro cū inquit: z eius quidē qd parū eſt inſuſio cōpetit: qñ ſolū queritur abſter ſio z ſolo z opilationū apertio: ipſi vō cōtriti exhibitio qñ querit: vt poſt illā in viſcerib⁹ veſtigia cōfortatiōis re maneāt: z ſubūgit ifra qñ ipm reubar. eſt medicina bona difinterie: z pñe aſluz cū ſucco plātagis z paucō vino ſi

Tractatus.III.

prico datū. Ex quo pcludo q dare cassia z talia lenitua in
disinteria vt plurimū faciūt est malū: nō debes tū in pñ^o sti
pticis vti: nisi fuerit vt statū dcm est materierum eductiua:
tūc. n. mām istā malignā itus coerceres: ac includeres: sic
vt sepissime p nutre infirmū ire ipsum ad paradīsum cogas.
C Et si reubar. more Mesue exhibere licet. R. reubarba.
vñi. 3. ii. f. fiat puluis quē cū succo plātagi. residētia scā mi
sce vini stiptici pauco addito. z da potui. C Si vero trib^o
aut quatuor trāsactis diebus mām adhuc multā pcerneres
reitera solutiū: sed tpe iterposito potes orizacaram vel
aliud digestiū cōse si libuerit exhibere. C Et dierum ite
rū quattuor iterposito spatio mā tota nō euata mām solue.
C Si tū ea minorata vomitū facile prouocare posses cum
aq z aceto: vel oximelle simplici seu cōposito vel squilliri
co zē. put i cap^o s^o te docui eū audacter facias. Mā affors
moz 6^a. cōmē. illū a diario hito zē. Gal. nos idēz facere in
struit. C Solutiua plurima multis modis varijsq pparata
ad h faciēta propōitū iuēntes supra in cura diarie capitu
lo nup alleg^o. Clex vbi adustā colerā seu meliam in cā so
re. cōprehēderes loco mirabolanoz citrinorū indos appo
ne: z si salsum flegma chebulos: z ista solutiua tā in inferio
ribus qz in superioribus intestinis ad mām euata pueni
unt. C Que si per artez aut per nām euata fuerit p decē vel
duodecīs dies transactos vñsimiliter eē dz: refrigerēdi fluxuz
tunc sit tibi cure: z ante qz vbi materiā euacuata pro malo
ri parte cōprehēderes. fac ergo puluerē infrascriptū: cuius
vlus tā in ferculis qz in potionib^o qz in quibuscunqz alijs
modis tuo infirmo conuenit. Qui. R. corticū granatorum
copularū glandiū: gallaz margaritaz: sandalorum rubeo
rum: spodiū añ. 3. i. arilloz vuarum: granorum granatorum
se. ro. sumac. terre figul. boli arme. sang. draco. añ. 3. ii. co
rallorū rubeorum: lapidis ematitiz: cineris ossium cruris
bouis añ. 3. i. f. masti. thū. se. papauē. albi. gūmi arabi. ana.
3. f. pñ. affi. se. plātaginis torrefa. se. coriādroz preparatoz
añ. 3. ii. fiat puluis: quo in pulueribus vti potest: vel misce
cū succa. ro. antiquo: z erit delicatus magis. C Uel facias
sic. R. zucca. lib. i. dissoluat cū aq ro. cui adde conserue ro.
antique. 3. ii. z paz vini citoniorum: z cum facilitate deco
quantur: z debite cocte adde prescripti pulueris. 3. i. f. z si
at in morzellis confectio. C Uel facias sic. R. lapidis ema
titiz. 3. ii. coralloz rubeorum: margaritarū añ. 3. i. cau
de equine se. coriādroz preparatoz: arilloz vuarum:
granorū mali granati: paululū vñstoz eñ. 3. ii. pñ. vñi. 3. ii.
f. fiat puluis quo vtere: vel modo quo supra confectioz
facias. C Uel da pillulas infrascriptas: sunt enī in hoc ca
su mirabiles: que: que. R. mumie. 3. i. gūmi ara. tosti. 3. ii.
cū succo plātaginis pillulas cōfice quos infirmus vacuo
stō recipiat oēs vel saltē toti māsse. 3. i. pro vice dato. C In
modum syrupi mīua vtere citoniorū vel syrupo de mirtis.
Uel facias sic. R. ros. ru. epatice plāta. corrigio. caude eq
ne. fol. quercus. fol. citoniorū añ. 3. i. quattuor se. frigi. su
mac mirtillorū berberis añ. 3. i. qñsent: z fiat decoctio in
aq ferrata lib. i. succi plāta. cū residētia fecerit z in his tā
diu lapis emati. cōfricef qz rubescant: z cū lib. ii. f. zucc. fiat
syrup^o. qz vtere: z ē in casu isto appropriatissim^o. C Ubi p
os sumēda describere. Sed caplm ferrū de cura diarie ad
hoc ppositū faciētia variā z multipl^o preparātia describit.
C Uerū qz in hoc casu dolores crudelissimi fieri solē qz nū
ad ea q p os exhibent. dabis p^o cornu cerui vñi z loti. id
enī dolores irrīsecos mirabil^o sedat pñliū quoqz cōbustū.
C Itē spodiū ac plātagis semē z pēpue vbi dolor pōgiti
uus aderit. C Si si oportunitate doloris ad narcotica trāsi
re nece sit ad caplm scdm de cura dyarie supra trās. sui. n.
est talia narcotica per os sumenda describere. C Sed tam
huic qz alijs accidentibus timoris capitulum decimū or
dine quodam te ad plenum succurrere docet.

C Nūc autē ad hui^o capli cōpletā doctrinā restat describe
re q ab extra sunt approximanda. Facias ergo sic. R. olei
masti. olei citoniorū olei mirtillorum añ. 3. i. pulueris ma

sti. gall. musca. mirtilloz sumac. acacie hypogsti. pulueris
panis affi: z in aceto extincti ordeī cribellati boliar. añ. 3.
i. f. cere parum: z fiat vnguentum quo veluti suprascripto
vtere. C Uel aliter facere potes: vt. R. balaustiarū: copu
larum glādiū masti. añ. 3. f. hypogstidos. ro. ru. gallarum
añ. 3. ii. fiat puluis subtilissim^o: ac cū oleo ro. mirtini cito
niorū z masticis egs pñb^o in mortario tandiū ducas qz ad
vnguētū formā mollis deueniat: cū q stōm abymbilico su
pra ventrē linias. C Uel ex infrascripto: qd i hoc casu mi
rabilliter valet. R. mumia qd cūz aceto z albumine oui re
cētis dissolue: z vt supra illinito fiat. C Uel. R. san. dra. bo
liar. añ. 3. iii. mumie. 3. ii. se. plan. 3. i. fiat puluis subtilissi
mus: quē cū albumine recētis oui. z rosaceo oleo misce: z
linimētū facias. C Uel facias sic: qd nō solū fluxum restri
git: verum etiā dolores crudelissimos sedat. R. poma
siluestria: z ea ab intus bene munda: que coquant in aq:
z more emplī ponant z in frigidata remoue: z cala iterum
reponē: z vicibus aliquot hoc facto ex vñctōis aliq supra
scriptarum locū inunge. C Uel facias sic. R. rosarū galla
rū. foliorū quercus pētafilon añ. 3. i. balaustiarum: po
morū siluestrium imaturorū forbarum: citoniorum per
frusta incisorū añ. 3. i. cimini in aceto infusi lib. f. cōqñ
sent: fiat decoctio i qua imissa spōgia z expressa applicet
loco dolēti quo pluries facto ex pñscriptis vñctionib^o ali
quas facias. C De cōsimilib^o vero in dyarie cura octauū
caplm est solum abundanter: ad qd si opus est recursum
habe. C In isto casu sile super locum apposite maxime
valent fricationes quoqz z ligature. Et ad sudorem pro
uocandum balnea seu stuphe supra descripte. Et si de ta
libus plene informari cupis tractatus pñmī capitulum
quintum consule. tibi fienduz ad talia modū dabit. C Re
gimen vero sex rerum non naturalium ad hoc ppositum
faciens in capitulo vñdecimo de dyaria supra describitur
Et per hoc presenti finē iponere cupiēs hīc illud non scri
bo: sed ad aliud vado. Et sic hēs intestinorū supiorū pple
tā disinterie curā: partiz tū a supiorib^o caplis mutuam.
C De cura disinterie que tam in inferioribus intestinis qz
medijs prouenire potest.

Cap. iij.

Opere est disinterie cōpletā curā eā ponere qm i se
rioribus intestinis sit: qz habita ei^o que sit in medijs
cura patibit. Mām igitur ac vñceratiōis gradum p
ea que dicta sūt inuestiga. C Et si colera acuta seu melan
colica adusta seu flla salsum fuerit sūm abrasionis gradum
euacuādū per os modus in contiguo caplo ponitur quo
vtere si opus fuerit. C Uerum per inferiora talis disinte
ria melius curatur p quo te auiso q huic cure clisteria ma
xime pueniūt: inter q aliq sunt lauatiua: quedā absterfua
nōnulla psolidatiua: alia cōstrictiua: z alia dolorum miti
gatiua. Et ista ipūtiarum describere libet: vt ex eis pōnē
sūm exigentiā facere scias. C Lauatiū itaqz clistere sic fa
cias. R. aq ordeī lib. i. pulueris zucc. 3. ij. f. vitellos duos
ouorum ex his sit distemperatis fiat clistere. C Absterfuiū
R. aq lactis ordeī lib. i. in q dissolue mel ro. 3. iij. z ouorū
vitellos duos: z fiat clistere. C Consolidatiū. R. pingue
dinis renū capra. 3. iij. olei ro. 3. ii. suc. plāta. vel corrigio
le residētia facta. 3. vi. pulueris boliar. lapidis ematitiz
sang. dra. masti. añ. 3. i. z ouorum assatorum vitelli duo in
corporentur simul: z clistere facias. C Uel puluere illo dī
misso ponant infrascripta. R. tueie boliar. sang. drac.
terre figul. mumie añ. 3. ii. fiat puluis. C Clistere cōstri
ctiū. R. ros. ru. balaust. mirtill. sumac. añ. 3. i. f. risi tor
refa. lib. f. fiat decoctio i aqua pluiiali vñferata: de qua
R. li. i. in qua dissolue acacie hypoquist. añ. 3. iij. zucc. ro.
3. ii. z vitellorū duorū ouorū assatorū: z fiat clistere. Aliq
ponunt loco istorū. 3. f. michelete: z dicunt clistere illud
mirabiliter sistere. C Clistere dolorum mitigatiū. R.
olei ro. 3. vi. succi plātagi. facta residētia. 3. iij. z mucilag
nis pñ. 3. ij. f. fiat clistere ardorē z dolorem mitigat mira
biller. C Uerū intētiōes due seu plures i cura hac vt pñm

cōplicat: q̄: dato q̄ lauare volueris: cū hoc ardore mitiga
re sepe nece est. Et idē i restrictō seu solidatiō fit: q̄re fo
lers medic^o ex p̄scriptis clisterib^o s̄m q̄ pro tūc itionē ha
buerit cōpōnes facere poterit. Cū ḡ ad ismū tuū deuene
ris: clisteri vt̄re lauatiō: vt ab illa mā vlceratiua itestina
lauent. CS; vbi mām vs̄cosaz aliq̄l^r cernerēs: facias sic.
R̄. aque ordē lib. i. zuca. ro. 3. ii. f. z duos vitellos ouoz:
ac si ardor cū pūctura adēssē: addere poteris olei ro. 3. ii. z
fiat clistere. hoc. n. lauat abstergit: ac ardorez mitigat. C̄lc
vbi mām veluti vrp̄m i disinterijs itestinalib^o fit: exuberat
cernerēs s̄m modū in primo cap^o descriptū eā etiā. Dige
ras q̄ si ea tibi iducias dederit. Illā si tantimō in itestinis
p̄tineret ex tibi affellatiō ita p̄tinuis veluti in disinteria
itestinali cōiter sūt ifra duos dies tota eūata foret. S3 bñ l3
nō fit: arguēdū ē mām aliūde ad itestina fluere: ea de re in
casu isto purgatiōes an̄scriptas maxie laudo. Tu igitur h3
exigētiāz mō sepe dco facias: nec restrictiuis nisi p̄ maiori
pte eūata mā vñ p̄sumas. CS; tā añ q̄ post purgatiōez la
uatiuis abstergiuis atq; mitigatiuis clisterib^o si op̄t̄ vt̄re.
Et has tres in hoc clisteri p̄ditiōes iuenies. R̄. aq̄ ordē. 3.
vt. suc. plāta. 3. iii. olei ro. 3. ii. mel. ro. 3. i. f. plueris zucca.
3. i. gbus adde si libet vitellos duos ouoz: z fac clistere: la
uat z abstergit: atq; dolore sedat. C̄cl facias sic. R̄. suc.
plātagi. 3. iiii. aq̄ ord. 3. viii. vitellos duos ouoz mel. ro. 3.
ii. f. mucilla. p̄fi. 3. i. f. z fac clistere: hoc. n. l3 lauet z abste
gar mirabil^r: z cū l3 ardorez mitigat. Cūz tps cōsolidandi
tibi visum fuerit: clistere lauatiū vnum aut pla facias suc
cessiue: z toties donec clara exierit: q̄ facto ifra scriptū po
ni illico iube: q̄ tibi fiat. R̄. ro. rub. balaustra. plātagi. corz
rigiole risi panici. lentiū excomitaz añ. 2ss. i. f. 3 tria vlti
ma paululū torrefiāt: z in aq̄ ferrata seu pluuiā decoctio
fiat: de q̄. R̄. 3. ii. succi plāta. 3. iii. mucilla. p̄fi. 3. i. f. sepi re
nō capraz. 3. ii. f. tutie boliar. s̄a. dia. mumie lapidis ema
nitis cineris papiri: masti. thu. añ. 3. f. p̄fi. cōbu. 3. i. fiat pul
uis: de q̄ loco alteri 3. f. acci. C̄cl facias sic. R̄. gallanū
sumac. ro. rub. risi torrefa. mirtilouz añ. 2ss. i. in aq̄ pluuiā
li vel ferrata fiat decoctio: de q̄ acci. 3. vi. suc. plāta. 3. iiii. se
pi renū capraz. 3. ii. vitellos ouoz affatoz: pulueris dia
gor. gum. arab. boliarne. san. dia. mumie añ. 3. ii. z si ar
dor fuerit adde mucillag. p̄fi. 3. ii. z fiat clistere: est. n. eius
dē vtutis cū p̄mo. C̄cl vltis medius clisteria s̄m quā tūc
itionē hūit ex p̄scriptis ponere sciet: vepz vbi ardor pun
ctura z dolor fuerit: decoctiōib^o p̄scriptis iusgami aut mā
dragore radicis adlungere poteris: in istis tñ z alijs accēti
bus sedandis fac vt cap^m primū octauū z nonū supra de
cura diarie te istruct. C̄l tñctiōes: empistimata: emplatio
nes eucharismata: suffumigia: ac suppostoria in hoc casu
necessaria ibidē q̄s repies appoximandi q; modū. S3 vñ
ctiōes z talia i casu isto ab vmbilico ifra z circa renes ap
plicāda sunt. C̄l Eoz añt q̄ p os dāda veniūt: capl̄m sextuz
tractat^r p̄mi copiaz tibi dabit. Et si narcotica volueris. ad
septimū capl̄m vade. nonū vō accidētib^o succurrere do
cet: z decimū sex rez non nālū regūē ponit. C̄l Et sic hēs
modū disinteriā curādi iferioz itestinoz per quē vna cuz
bis q̄ in primo caplo d̄scripta sunt ei q̄ in medijs itestinis
sic succurrere scies: q̄ in eo casu tā p os q̄ p iferi^o veniūt
applicāda remedia: q̄ ex doctrina p̄cedētium capituloz
facere scies: z per hēc cuiuslibet disinterie cura patet.
C̄l Quintus tractatus tria continet capitula.

De causis & signis & pronosticis q̃z demonstratiuis te-
nasmonis.

Enasmo est intestini recti passio in q̄ cum itensa affe-
 ℥ selendi delectatōe egerēdi volūtas frequēs adest.
 ℥ maxime cū conatu parū aut nihil aut mā pauca
 mucosa cū dolore circa anuz ℥ anchas difficulter emitit:
 que iterdū paucis sanguinis guttis est admixta. ℥ Ex ista
 descriptiōe gñalia signa tenasmonis apparēt. nā cum iten-
 sa affellādi volūtas frequēs adest: ℥ magno cum conatu
 parum aut nihil emitit: ℥ circa anuz itensa dolores existunt

his apparentibus signis tenasmonē iudicamus. Cuius
cā multiplex esse pōt. Interdū frigiditate sola fit in intestino
recto iclusa: et hoc ab ex^o diuersimode ptingit fieri: vt ses-
sione supre frigida: ab ablutione seu statōe in aq̄ frida: a
frida q̄ inunctione: et frig^o et aer idē sepe efficitur: vt cuidā
meo facio ptingit: q̄ mōtū finisq̄ i festis natalib^{us} trānsē pe-
ne totus pgelatus extitit: ob id tenasmonē iocurrir: fit si fic-
citate seu a flāte viscoso a colla acuta: vt ē colla citrina adu-
sta seu prassina vel eruginosa: ab adusta melia: et flāte sal-
so: ab vlcere: ab epate farmacorum successione: et a grossa
vētositate. Cū modus quo prescripta eū efficiūt est talis
nā longaonē friditas corruqans ac pstringēs nature nocu-
mētū magnū infert: illa vero magno cū cōatu: vt illud ex-
pellat insurgit: et cū plus infirmus pmit maior causat cō-
strictio: q̄ fit vt absq̄ eo q̄ aliquid emittat affellādī cōtinue
crescat volūtas. Cū feces et fices tenasmonē efficiūt: q̄ nām
sua pōderositate grauat: ppter qd̄ vt eas expellat conatur.
Cūq̄ paululū aut nihil emittat p̄tinua fit affellandi volū-
tas. Cū hūor igit fridus et viscosus i lōgaonē existens sua
pōderositate nām vt se exoneret incitat sua frigiditate cō-
stringit: viscositate vō intestini pelliculā adheret inde fit ege-
rēdi difficultas maxima. et si qd̄ emittit pelliculas illas se-
cū trahit et intestinū excōdiat: q̄ i casu sepe i pauca illa egres-
sione aliq̄ guttule sanguis apparēt et in casu isto mā velu-
ti zelu piscium interdū emittit. Cū colla vō acuta melia seu
flā saluum eoz acuitate intestinū mordicat et expulsuā sti-
mulat q̄ fit vt nā magno cū conamine ad taliū expulsione
insurgat: et cū ipsoz subtilitate in intestini pelliculis in-
trēt: expelli neqant: et sic p̄tinua manet effellādī volūtas
et ille tenasmo diuersitā sepe pcomitat: q̄ tenasmoica nū
cupatur. Cū pariter q̄z farmacoz vt fit: q̄ hūores subtiles
in longaonē educti in exāgni ei^{us} pte islitrati expulsuā sti-
mulat: et mō q̄ supra statz dcm ē tenasmonē efficiūt. Cū
vlcere fit itez pp māz virulētā: q̄ ab vlcere p̄tinue ema-
nans nām stimulatō p̄tinuam egerēdi voluntatē inducit.
Cū p̄tinua pōderositate sua nām grauat: et pp hoc ad sul ex-
pulsionē eā irritat: et cū nihil expelli qat: cōtinua egerendi
volūtas manet: q̄ si ruptū fuerit sua virulētia hoc efficit.
Cū vētositas in intestino exis lōgaone nec egredi valens
nām grauat: q̄ vt eā expellat: cū p̄tinua affellādī voluntate
conat. Cū q̄ oib^{us} tenasmoīs cāe gñalia signa ac q̄liter
is fiat apparet. Cū spālia ip̄sū signa sūt: q̄ si ab ex^o fri-
ditate fiat seu solutiuoz successiōe id patiet: relatioē scies.
Cū a fecū siccitate ille diu retēte sūt. Cū viscosus flā seu
mucillaginosus vsu discernit: cū q̄ frig^o adstera sentit: le-
dit a friditis: et a calis inuat. Cū colla vero et ceteri humores
acuti ardore pūgitinū circa anū efficiūt: ledit cū calis et
friditis inuat: et mā vsu dephēdit: q̄z flegma saluū colla ci-
trina eruginosa aut prassina in egonib^{us} appz. Cū eo aut
q̄ ab vlcere cā mā virulētia seu sanies emittit: cum q̄ circa
anū dolor: pūgitus sentit grādīs. Cū p̄tinua vō sui aggraua-
tiōe dolore cāt: et si calim fuerit pulsatoz: et cū sit iuxta anū
tactu leuiter dephēdit. Cū vētositas aut cognoscit p rugitū
Cū h de signis tenasmoīs demonstratiis. Cū p̄tinua te-
nasmo q̄ a colla seu hūorib^{us} acutis pūct p̄seuerās disinte-
rā pariet. Cū vō q̄ vētositate i colicā et successiue i vlia
cā infirmū pducit: itādē ad capitis dolorē: ad insomniatē
ac crudelē igetudinē ad miserere mei passiōē: et finaliter
ad dolorosā et crudelissimā mortē: vt ego ip̄e nōnunq̄z vi-
di. Cū vt in generalibus p̄noscis dcm fuit. singultus
in tenasmonē p̄seuerās mortalis. Cū hec de signis tā
pronosticis q̄z demonstratiis tenasmonis.

De cura cuiuslibet tenasmonis: Cap. ij.

¶ **U**ta tenasimōis cura ppter causas eū facientes va
riatur fm ordinē prescriptarum incedam.
¶ **S**i igitur a sola frigiditate fiat. ꝛ. brodij pulli
vel caponis libra. l. f. cassie pulueris zucca. añ. 3. i. bene
dicte. 3. f. olei aneti. 3. tres. salis tri. parum. z fiat clistere.
¶ **U**el facias sic. ꝛ. camomil. peritarie foliorum caulium

Tractatus.V.

et maxime rubeorum aff. **Ad**. s. anisi mara. ana. 3. iiii. fiat decoctio: de q. **R**. lib. i. s. cu reb^o pscriptis fiat clistere. **U**oc factio fecit^o emissio. **R**. olei rutacei: oli ane. 3. vi. fiat clistere: q^o emissio fite reponat. Et o^o paties tu^o cu filib^o clisteribus vnu q^o in corpe sp^o h^ore. Et ex istis oleis calis seu p^oli bus vt de spica laurino et castoreo zc. sepe an^o yngat. et re nes pect^o et anche. **Q**uod si p^o modu huc cura pfecta no sit sup anu et achas ex fursure bulito i vino sacellatio sepe fiat cu icipit ifridari renouando: vel ex milio et sale torrefacto. **C**el facias sic. **R**. camomil. paritarie: rute: absinthij sicci origani: pulegij: folioz lauendule: stica. an. **Ad**. iiii. ani. ma ratri an. lib. s. fiat ex his decoctio. in q^o patiens ab vmbilico ifra sedeat: et cu egredit^o vt. s. se yngat. **C**u pot^o sup scanu panis bn tecu sedens fumum recipere: vel se iungat postea vel spongia in decoctioe illa cala ifusa et exp^osa ano sepe et an chis applicet: sup post^o qz calaz ex anseris pignedine seu anatis vel p^osimili seu ex sepo yrcino iuncta sedere iuuat. **C**u valz ide p emboru ex ifra scriptis aliq^o fumum reci pere aut fursur laudani thys et mirra: p^oix navalis coloso nia. pinea. lignuz aloes. gallia musc. et filia. S^o ne fum^o ita mordicater egrediat sup paucos carbones id fiat. **C**et vt huic cure fine ipon^oat: sex rex no nallium regime ad calm vt declinet facito. Et hac cura tenasmon a ventositate proue niens similiter curat. Sed in isto casu ventosas sine scarifi catione ab vmbilico infra sepe applicare poteris. **C**u ill^o vo cura q a siccitate fit: **R**. mal. bismal. cu radi cib^o blitis mercurialis sumitatis folioz cauluz ru. an. **Ad**. ii. sem^o lini lib. s. fiat decoctio: de q^o lib. i. s. accipe i q^o dissol ue cassie s. 3. i. s. olei oli. 3. iiii. salis triti. 3. i. et fiat clistere. **C**sed si ista non ptulerit fiat enchatismata ex malua bis malua radicib^o ex camomil. blite et lini semine a q^o cu egre dit: yngat an et retro. **C**anche qz ex oleo camomillio cuz butyro mixto calis. **C**el ex oleo amigda. dulci. **C**el ex yngueto ifra scripto: qd. **R**. olei amig. dul. olei camomilli: ni butyri sine sale an. 3. i. mucilla. fenugre. et se. lini an. 3. s. cere al. 3. s. vt pax: et fiat yng^o q yngat veter. **C**et i isto ca su caue ne clistere pter mollificatium vel lenitiu exhibe as. **S**olutiuu i^o per os dare nu qz psumas: nisi p^o molli f catas feces noueris. **C**u Mercator^o vidi cu in casu isto cli steria aliq^o data sut: et q^oto pla tato magis feces idurabant. **E**uqz su bon^o medic^o talia nihil opari cophederet. 3. i. cas sie cu. 3. s. elarij idi. et. 3. i. diagredij cu coi decoctioe i potu tribuit: et sinistre qd^o. **N**a medicia illa acuta a venis ad ite stina hiores traxit q pp opilates feces p ea egredi n vale tes ad stom raptu hueri: et vomitu educti paupculi infir mu ples in sincopi eduxerunt: cul tade sudor fridus sup uenit: et p linea recta ad vita eterna meauit. **O** bone deus quot ex iperitia medicor^o subtus terram padisum adeunt **C**u id^o igit q dcm est in tenasmonne lubrica facias: fecesqz mollifices q^o educi qant: q facto si nuc op^o sit medicina p os tue itetioi appropriata dato. **Q**uatum ad sex reru no nallium regime ad teperate calm et humidum facias vt de clinet: et q^otum ad cibum brodalia dato mollitina. **C**Si vo a flate viscoso tenasmo puenerit: vter legumia carne porcina et bouina. pisces. fruct^o o^o ferculuz de pasta oem repletionem fame toleret: se horis debitis exercitet. Et anqz surgat: fiat fricatioes. **C**q^otu ad medicinalia supflui tates coes cu lenitiuis clisterib^o educant. **D**ehic. **R**. mal ue blitis mercurial^o sicutat^o folioz caulium ru. ana. **Ad**. i. cetaurae minoris. **Ad**. s. agari. 3. i. p^osent: et fiat decoctio de q. **R**. lib. i. i q^o dissolue bndicte. 3. i. mel. ro. 3. ii. s. oli co munis. 3. iiii. sal tri. 3. ij. fiat clistere: q^o posito infirm^o eleua tis crurib^o no iaceat: ne diu euz retineat: qz fla hunc effi cies tenasmon^o i recto satis iuxta anuz existit: et io q^o inte stina ascedat supiora no curo. **C**et no q hac spem tenas monis patietes vidi plurimos: q tn ceteris in mebris abu dabat in cola. Si ergo in talibus fla purgare volueris: er rores comitteres. **A**d hoc itaqz aduertentia habe. **C**sed vbi fla abundat in toto id digeras fm moduz pluries nar

ratum eia: **P**rouocare igit vomituz in casu isto plurimus iuuat. **C**et qz in tali tenasmon^o appropriata cura sit p cli steria imediate descripta sepe facito. **C**el facias sic. **R**. vine adolescentis iuuenis lib. i. vel mnd^o aq lactis siue aq mel. in q^o dissolue bndi. 3. i. mel. ro. olei cois. an. 3. iiii. salis triti. 3. ij. et fiat clistere: qz si sine oleo feceris absterget ma gis. **C**et vbi talis tenasmo p ista descendere no vellet cli steria tacta pluries reitera: et sine oleo: maxie tn alijs rebus ibi positis. ex oleis calidis vt anetis laurino oleo de spica rutaceo zc. sepe anum an. et retro: et achas punge. **C**Sup scannuz qz ex sepo yrcino iunctu sedeat ac ex reb^o infra scripti encathisma fiat. **R**. camomil. melliloti absin. suc. ru te stica. lauendule pule. origa. folioz lau. et rouisma. an. **Ad**. ii. se. lini fenugre. an. lib. s. fiat decoctio i q ab vmbilico in fra sepe infirmus sedeat egressus aut se oleis pscriptis ca lidis iungat vel ano infusa spogia et exp^osa seu filtru calm applicet ifrigidatum remoue: et itez calm reappoe q plu ries fco iungat: vt supra. **C**alerite sup pforatu scanum panis fecti sedere: et tali mo pdictaz rex fumuz recipe vt fumuz floz tasibarbassi in vino bulitoz et e^oficax. **C**Sup fumigia ex thu. sandaraca gallia musca. mirra laudano: et filibus qua maxime valer: et suppositoria infra descripta q. **R**. bdelij. 3. s. laudani. 3. iiii. cere citrine. 3. ii. pinguedis galline croci. an. 3. i. fiat suppositoria filo app^o de qbus ad intra anu sepe teneat. **C**et vt oia ista ad actu practicu epilogado deduca: primo cu clisteri lenitio feces educas aliud deide ex pscriptis qdlibz facito cu ibi op^o sit sepe rei terado. **N**a cura et^o eilli^o viscosi fleg. educatio qd p talia clisteria sepi^o reiterata puenitissime fit: vinctoes deide fiat successiue sup pte illa sessio spogiaz seu filtru dehic appli ca. et vltio suppositoria tenasmo tale cura recipit. **C**et vbi sua iportunitate vtute psterneret canoib^o i cap^o. 2°. sup positi pprijs obseruat: tale suppositoriu ip^oat: qd **R**. thu. mast. mir. cro. sandar. opij an. 3. i. fiat suppositoria q appen sa filo ad dactiloz offiu qzitate: qb^o nuc vttere: et cu virtus aliquader fortificata fuerit ad alia medicamina transi. **C**Si al^o a cola acuta tenasmo fiat seu ab alijs acutis hio rib^o: et oia exacuetia hiores vt alliu cepe porum zis. pip si napsi raro salita: et hmoi sut vitada. **C**tez viscosa vctosa quoqz ac dulce vinu fricatioes potius qz exercituz faciat. **C**tn cibo vero et potu parcus esto: nec iperitozum more eid^o aliq^o costrictiuu dabis. Sed regimine extingente tam coleram qz alioz humorum acuitate vttere. **C**tn ad medicinalia transiens syr^o. de ribes de acetositate citri de suc. acetose de limonibus orizacar^o syr^o. aceto. simplices p^oli s^o dabis. **C**et si in tali acuto humore patiens habunda uerit que digerere cupis. **R**. syrui de acetositate citri vel alkeri^o ex dictis qdlibet. 3. i. s. aque endi. aque lupuloru aque aceto. an. 3. i. misce et p vice vna in potu tribue toti ens q tibi ma digesta videat. **C**Deinde. **R**. reubarbari. 3. ii. spi. gra. iiii. ifunde in aqua lactis modico boi vini ad dito et horis transactis. x. fiat exp^osio qua cu. 3. i. cassie cuz aq fructu exete misce: ac. 3. i. syrui vio. et potui tribue. **C**el loco cassie. **R**. manaz. **C**et si melia in ca. **R**. reu bar. 3. ii. s. spi. gra. iiii. corticu mirabo. indoz. 3. i. s. fiat vto infusio et demu exp^osio qua cum. 3. i. cas. vel manne cum predicta aqua dissolue. 3. i. syrui viola. et infirmo tribue. **C**Si aut^o fla acutu fuerit loco mirabo. indoz pone che bulbos puenieter. **C**te posses si infirmus tuus in sangui ne abundaret sdomia fieri facere. **C**et ad diuersione ma terie vomitus valet multu supiori qz fricatioes. **C**Postz tn quis ad pauca respiciens me de predictis solutiuis argu ere: qz supra in alijs fluxibus p^olia phibui. **D**icendum q esto tenasmo in fluxu numero collocauerim: qz tn in re cto iuxta anu sit vbi sepe medicine cu manibus applicari pnt: no refert medicinas educentes toto mo q supra sine alia vstione pparatas exhibere: cu pp deflux^o augmetati one timedu no sit: cui^o oppositu alijs sit in fluxibus. **C**Si qua ergo mam euanda ante iudicaueris. vt statim docui

fac audacter: sed materia pincta p clisteria conuenientius educit: veluti q̄s ceteris sit in tenasmonib⁹. C̄ facias ḡ sic. R̄. aq̄ oz. lib. i. i. suc. ru. 3. ij. vitellos duos ouoz: z fac clistere. qd pluries reiterandum est. C̄ uel facias sic. R̄. aq̄ oz. li. i. vitellos duos recētū ouoz pulueris zucha. 3. i. h. mellis ro. 3. ij. h. z si fuerit ardor z pūctura adde olei ro. 3. ij. z fiat clistere. Et post q̄ ex his aliquot imponi feceris: si ardor z pūctura iterū assuerit. R̄. aq̄ oz. 3. x. succi plāta. residētia facta. 3. iij. mucillagis phlij. 3. ij. ouozū recētū vitellos duos: z cū. 3. ij. olei ro. z fiat clistere: dolore enim ardorem ac pūcturā mirabiliter sedat z vbi aliq̄ guttule sanguis appēant valet plimū. C̄ Et q̄ tenasmon tal est multū ifestus dolore ardore z pūctura nō illa que dicta sūt sufficiūt: sed ad huc alia apporximare necesse est. C̄ facias sic. R̄. mal. bis mal. cū radicib⁹ folioz violarū cāmomille añ. 3. i. se. li. ni. lib. i. h. fiat decoctio i q̄ imilla spōgia z expressa cala ap plicet ano. C̄ Deinde olo ro. eū vnge vel vnguento h. R̄. olei ro. 3. i. h. olei salicis vel nenusa. 3. i. assungie porci rescentis. 3. h. mucilla. ph. 3. iij. cere parū: z fiat vnguentū liqui dum satis de q̄ etiā ad intra anū si fieri pōt inungat vel in illa decoctione cala sedeat: z cum egredit vinctio vt supra fiat. C̄ Uel suprascriptarū decoctionū loco hac vtēre que R̄. camo. meliloti sumitatum caulū malue bismal. cum radiceb⁹ añ. 3. i. se. lini fenugre. añ. li. i. z decoctio fiat. pōt z facculus ex harū decoctionū rebus ipleri sup quem patiens sedeat: vel longus fiat vt sup anū calus z intus crura ponatur in fridatis iterū calefiat: z iterū calus applicet. C̄ Stiffa q̄z hāz decoctionū sup scāno pānis tecto multū valet: vel faciat ex decoctioe floz tasibarbasti i aq̄ ferrata q̄ si ardor dolor z pūctura nimīū molesta fuerit i p̄dictis decoctionib⁹ adde iusgami z mādragore radicē. C̄ Aliqui bulliunt fursur in aceto z vino albo egs p̄tib⁹ z spōgiā seu imissus filtrū ano calm applicāt. C̄ Alij sic faciūt z dicūt in oī tenasmonē maxime valere: q̄ marmore igniunt sup qd porozū folia ponunt z eum fortissimo aspergunt aceto: cuius fumū sup scāno tecto patiens recipiat. C̄ Suffumigia p emborū in casu isto nō multū laudo: sed suppositoria conueniunt z p̄scriptum maxie in q̄ opij nihil ponit: s̄ iterdū tātus addit ardor vt suppositoria opiata facerē necesse q̄ in casu can. ca. 7°. descriptū nunq̄ a tua mente recedant. C̄ Et inter cetera R̄. suppositoria multum cōmendant. Quibus si vti liber. R̄. thū. litij. gu. ara. añ. 3. i. opij. 3. li. fiat suppositoria appēsa filo. Ego aut opij. 3. i. solū ipono. vidi q̄ cū. 3. ij. nimia inducit stupefactio. vñ qdā vt in. 7°. cap. dictū est ex impōne talis suppositorij ardore seu dolorem sensit nunq̄. Nā tam dulcis sopor eū inuasit: vt itez cuz h grossum nimium erat. Et eo enī quattuor puenienter fieri poterat: q̄ q̄ritates dactilozū nuclei excedere nō debent. Cum ergo nimia opij q̄ritas nimīūq̄ grossum foret qd mirum si ad diē iudicij vsq̄ bon⁹ hō dormiat. C̄ Sed rē mirādam queso audi quā mibi ille artium z medicine doctor subtilissimus olim magister me⁹ Philip. Mediolanensis narrauit. Suppositorium opiatum his elapsis diebus cui daz tenasmonizanti iponi iussit: q̄ postea p horas quattuor cōtinue geuit q̄ in tpe suppositoriū illud filo appensuz euasit: h vero ad duos dies tam horribilē sapore patiens in ore pcibiebat vt assumere cibū nō posset. ppter qd ipse magister Philip. vomitū puocauit. z tunc patiens suppositorium illud filo appenso euomuit: certe nisi mibi vir tantus enarrasset hoc vir fidem dedisset. Talia ergo suppositoria cū filo semp core alligari facias: q̄ attractum ad intra opum eternum sopore vt dictū est supra inducere possiet. In apporximadis ergo opiatīs gbuscūq̄ z qualicūq̄ cautus semp esto. C̄ Notes igit suppositorium stupefactiūz sic facere: vt. R̄. thū. mast. cro. stor. liquidē. san. dra. añ. 3. i. opij. 3. i. h. fiat suppositoria. C̄ Uel alr. R̄. thū. gu. ara. cere ctri. corticū radi. mādi. iusg. cro. opij añ. 3. i. fiat suppositoria filo appensa ista mirabiliter ardorem sedant. C̄ Uel facias sic. R̄. cro. 3. ij. mirre sto. cala. thū. castorei añ.

3. i. opij. 3. i. h. mumie boliar. añ. 3. h. z fiat suppositoria cuz cera ru. appēso filo. C̄ Uel alr. R̄. thū. mir. cro. añ. 3. i. sanda ra. 3. h. opij. 3. iij. addat tñ cere q̄ suppositoria fieri possint. Et ppter additionēz cere opium non ponit in nimia q̄ritate. C̄ Illū ad curā tenasmonis ab vlcere cātū deuenire libet q̄ est ipsi vlceris cura. C̄ Si ḡ in longaonis capite vlc⁹ ipm fuerit sic q̄ cōmode lauari q̄at. R̄. aq̄ lactis. 3. vj. mel. ro. 3. ij. z misce z loc⁹ ex his tepidis lauet. C̄ Uel R̄. aq̄ oz. 3. iij. mel. ro. 3. ij. misce z lotio intus fiat. C̄ Uel lo co aq̄ pone vinū z si maiore absterhōe indiget litiuo sarmenozū cinere facto vtēre. C̄ Q̄ si ita p̄fūdū fuerit q̄ ab ex palpari neq̄at. R̄. aq̄ oz. vel mel. aut lactis aut litiuij cineris sarmenozū. 3. ro. mell. ro. 3. iij. misce z p clistere tepidū imitti iube. Quo emisso i isto cātū clisteria p̄solidatiua supra i disinterie cura posita pueniūt. C̄ S̄ q̄ vplurimūz in longaonis sine hec vlcera sunt facta lotioe p̄scripta tal vnguento pungat. qd. R̄. olei ro. 3. i. h. mucil. gūmi ara. 3. h. ceru. plūbi. 3. ij. cere parū z fiat vnguentūz molle. vnz vbi ardor intensus fuerit veluti i tali tenasmonē repitū in vnguento p̄scripto. opij. 3. h. addet: tūc mirabiliter pdest. C̄ Uel facias sic. R̄. olei. ro. 3. ij. mucillagis draga. z gū. ara. añ. 3. h. aloes. 3. iij. thū. masti. añ. 3. ij. cere parū z fiat vnguentū. C̄ Itē si dolor ac ardor: vt dictū est assuerint. R̄. mucil. gū. ara. z draga. añ. 3. h. ducant in mortario: z cū tali locū punge. C̄ Ego vero in casu solū phlij mucillaginē valere plurimū expius suz. C̄ Et esto vlcus extrinsec⁹ fuerit clisterijs lauatis vtēre: p̄solidatis successine. itē litiua inuncta in vnguentis p̄scriptis p̄tinue teneat q̄ ex pāno lineo subtili fiat. C̄ Et si ex malignis vlc⁹ id fuerit taliū cura curabit: q̄ potius vlceris respectu q̄ tenasmonis sit. C̄ Alpa vō tenasmonē efficiēs si calm sit. z in p̄n⁹ qdē. R̄. plantagis. 3. iij. olei ro. 3. ij. albu. oui recētis vñū. agitentur sit: z p siringam imitte. C̄ Alb extra vō rosaceo oleo pungatur. Cataplasma ex spōgia in aceto infusa fiat. C̄ In augmēto eligant caules: z cum vitello oui z oleo ro. z fiat emplastrū. C̄ Uel fascias sic. R̄. olei ro. 3. i. butiri sine sale adipis galline. añ. 3. h. cū cera vngentū fiat molle cū q̄ inunctio fiat. C̄ Q̄ si ad maturationē apa deuenire cōphendas. R̄. olei de lilio: z camomil. añ. 3. i. mucillagis fenugre. z se. lini. 3. h. z cū cera fiat vnguentū q̄ tunc vtēre. C̄ Sepe itē fomētatiōes ifra scripte fiant. R̄. bismal. cū radicib⁹. 3. iij. cū fenugre. li. j. fiat decoctio in qua spōgia infusa sepe loc⁹ fomētetur: z successine fiat vinctio p̄scripta. C̄ Uel tūc emplm calm in frasciptum suppone. R̄. malue. bismal. cū radicibus matris violaz. camomil. añ. 3. i. fiat decoctio pistent cū assungia ipinguentur. z fiat emplm his z alijs maturatiuis tuo modo factis donec ad exiturā venerit vtēre. C̄ Dehinc tū cū vlceris cura vlc⁹ curabis. C̄ Alpa fridū i p̄n⁹ ex oleo ro. pungat. C̄ In augmēto tñ p̄scriptis fomētatiōib⁹ fomen tetur: z vt supra vngat z ep̄let: z tā i fomētatiōib⁹ q̄ ep̄letatiōib⁹ lini semē adiunge. C̄ Uel decoquāt sepe z pistetur ad staminā passent: z fiat ad formā vnguenti cū assungia vlc⁹ siliib⁹ vel fiat ex his emplm z talia z similia: dōc ad exiturā puenit: apporxia. apaterupto velut vlcus eū cura. C̄ Et in h casu oīs tenasmonis cura finit. Nā mea est itētio si tñ mibi vite spaciū bon⁹ Iesus donat a capite ad pedes vsq̄ egritudinū p̄partū curā ponere. Si q̄ illi q̄ vlcē q̄z apa ti puenit sic me breuiter expedieri legētū pace id factum sit ipa enī ad longū posita hui⁹ tractatuli metas excederet. Et per hoc cuiuslibet tenasmonis cure finis zc.

Cūquidā accidēt qd tā in alijs fluxū spēb⁹ q̄ in tenasmonē accidit z h in tenasmonē frequētius succurrere docēs: z est anī egressio cuius causas ac signa tam p̄nostica q̄z demōstratiua capitulum hoc ponit. Cap. iij.

Um anus in tenasmonē z in disinteria tenasmonica c sepius egrediat: vnde in h loco talis anī egressio nis puenientissime cura ponit: q̄ ē cū longaōis seu recti aliq̄ egredit. Nā an⁹ est aut longaōis aut recti extremitas q̄ etiā alr ab Anī. z a gbusdam alijs ficteri appellat.

Tractatus. I.

Et ipsius egressiois causa extrinseca aut intrinseca esse potest. Extrinseca est de potestate recti et musculos aut circuli obstruere lapsos seu paliticos efficere: ut est casus vel percussio musculos ipsos seu nervos eadem motus dantes quia spondili ultimo nascitur disrumpens: super re frida quod sessio. balneum item mollicias egeredi nimis conatur laboriosus exercitium. itensa friditas quousis modo introducta et filia. Cuius intrinseca esse potest aqua quod sua ponderositate ac grossitie anu ingredi non permittit. humor quod salus et acutus: et vlti quod libet tenasmonem efficere potest: in quo nimio cum conatu laboriosa fiat expressio: per quam egredi cogit: lubricus item humor musculos relaxans aut egressionem sepe causat. Et huius passionis hinc summa sunt causa. Cuius signa vero huius quod a causis extrinsecis sit relatu astantium seu patientis habent. Quatuor ad intrinsecas si fuerit aqua id visu ac tactu discernit. Si acutus humor seu aliqd cuius impressio tanta sit ut anu egredi necesse sit supra per signa tenasmonis hincitur. Si humor lubricus se visui offert: et quod nullus adest ardor: neque punctura: et talis in musculos amplius claudi neque propter quod anu ipse penitus extrahatur permanet. et in hoc casu sepe fecit insensibilis sit egressio. et hoc de signis egressionis aut demeritibus. Cuius pronostica si aut egressio ex cau vel percussione subito venerit: et cum intro mittit prineri neque curat nuncius. ut decies septima tertii causa de molliciatione aut tunc. n. signum est musculos palis quod ex percussione vel cau subito veniens cura nuncius recipit: ut inquit Rha. 9°. Alia causa de palis. et si per maiorem defluxum id paulatim eveniat esto polio sit cura difficilis est. Si illa in qua intro missus retinet cura recipe potest. Ad quam transiens si ab extrinseca causa euenerit. R. sal. M. j. mirtil. ymac. nucis cips. aii. 3. j. cost. spi. sq. aii. 3. iii. ex his quod statim in vino stiprico decoctio fiat: ex qua fometae que successiue ex infra scripto puluere salit: g. R. nucis cips. 3. f. antimoniij alu. ga. cine. bede. et est plumaceolus quod per rubrum nascitur aii. 3. ij. fiat puluis itromissus ano ex continuo oleo pungat. Cuius aut casus et percussio fuerit in cau itromittat anu: gescat patientes: et cum oleis ro. et mir. fiat inunctio. et infra scripto pluuere salipizet. R. boliar. fan. dra. mule. mir. aii. 3. iii. mast. 3. ij. fiat puluis. Cuius si schina tale cerotum portet. R. laud. cere. citr. bistoz. aii. 3. ij. mast. 3. iii. croci. 3. i. fan. draco. 3. i. f. mule boliarne. aii. 3. ij. et fiat cerotum addendo ut se teneat terbetine quatuor sufficit: et extendat super sustaneo aut coreo quatuor digitorum quantitate: incipiendo a cauda super schinam ponat. Ma vbi cura polis fuerit isto modo curabit. Cuius de causis intrinsecis si aut egressio ab apate calo fiat et per propria signa cognosces oleo ro. in principio pungat et vbi etas et permiserit de basilica stomia facias. Cuius super natibus aut spatulis cum sacrificatioe veteros appoe: successiue cum oleo ro. modicum olei camomilli. comisce et unctio fiat. Cuius decoctioe maluarum cum radicibus calaz ebzocatioe sepe facito. Et si ea fiat sepe sessio multum valz. Cuius fiat decoctio ex bis mal. fenu. et se. li. de qua ebzocatio. vlt sessio fiat. Cuius deinde. R. olei vio. butri sine sale oli camo. medulle cruris vituli. aii. 3. i. philij. 3. ij. in corporent simul et fomeratione facta an leuiter pungat cum quod molliciat fuerit itromittat. vngat postea vel salipizet. put infra. Cuius vero aqua firmi fuerit per rosaceo oleo pigat: successiue camomillino: cum oleo de lilio et piguedie galline mixtis. Sepe quod ex decoctioe malue fenu. et se. lini fometae. vngat postea et cum fieri poterit itromittat: deinde fiant inunctio et salipizatio circa anu put infra describa. Cuius talis aut apatus cura sic leuiter ptere. na ea sicut cetera apata curari dnt. Cuius vero aut egressio propter nimiam expressione puenerit quatuor ad illi humoris hinc efficietis curatione cum clisteribus et alijs put in primo ca. dictum est fiat. Quatuor vero ad localia si humor acutus fuerit facias sic. R. ro. ru. balau. plan. simpsthi solatri folioz mirte lentu copulaz gladium mir. ti. aii. M. f. coquassent et fiat decoctio in aqua fabioz: cum quod tepida cum patientis a sella surrexerit suauiter fometae. Cuius deinde oleo ro. tepido vngat et infra scripto pluuere salipizetur. g. R. alumis antimoniij balau. gal. ceru. aii. 3. f. f.

at pl. subtilissimam quod anu falli. Deinde suauiter est itromissus te et anu circulus ex oleo ro. et mirtino calis inungat et expuluerit bedegar aspergat: et sic omni vice quod egreditur fiat. Cuius potest tamen si licet itromissus ano facere quod in decoctione predicta calida infirmus sedeat: et postea anu circulus vngatur et puluere aspergat iam dicto successiue cerotum prescriptum: aut quod descriptum super spondilibus applica. Cuius si autem huius passio pertransierit ex infra scriptis est perungenda spina a cauda incipiendo et sursum paululum ascendendo: ut R. assun. vulpis vel gatti siluestris olei costi. aii. 3. j. Ex istis calidis: ut dictum est inunctio fiat. Cuius facias sic. R. olei de lilio olei. de co. aii. 3. i. sto. liq. yso. humide assun. vulpis vel ana. aii. 3. f. hap. opo. aii. 3. iii. ce. paz. et fiat vnguentum quod vltima spondilia pungant. Cuius facias sic. R. ort. cro. 3. i. armoniaci. 3. f. yso. humide. 3. iii. si incorporent et fiat cerotum: quod super conu ad quantitate quatuor digitorum extendat: et ut supra vltimis spondilibus apponat. Cuius in hoc et casu cerotum primo descriptum conuenit.

Cuius si humor ille lubricus fuerit clisteribus et alijs humorem euacuatis in tenasmonem descriptis vtere. Et quatuor ad localia. R. ro. ru. folioz quercus balau. nu. cips. gal. ana. M. f. coquassent et in vino nigro bulliat ex quo calo cum patientes ab assella surrexerit anus leuiter fometae: quod postea ex puluere infra scripto salipizet. g. R. cornu cerui vsti: pinee co bu. aii. 3. f. thu. ma. aii. 3. ij. antimoniij: alumis. ana. 3. i. fiat puluis et ano introducto circulus ex oleo mirtilino ac masticino mixtis perigatur cum puluere immediate descripto salipizetur. Cuius ex puluere bedegar combusti: et quod dicta sunt cerota successiue super dictis spondilibus applicent. Cuius potest item si libuerit extrahere cum pice nauali et pinea facere suffumigationes. Cuius in omni casu in potu dare de puluere cornu cerui vsti stomacho ieiuno predest mulum. Cuius ego emperici quendam vidi qui cum infra scripto medicamine plurimas antiqs aut egressiones curauit. Illum pistabat ipsum cum aqua ad staminam extrahi faciebat et ex eo tepido fiebat ad egressum anu fometaio quod pluries facta ex puluere bedegar combusti salipizari faciebat: et introducto cum oleis rosaceo masticino et mirtino calis semper circulus vngebatur. Et si tanta relaxatio fuerit ut continue anus extrahatur permaneat cura paleis superius descripta curabis. Et in hoc aut egressiois cura finit. Ad laudem dei omnipotentis. qui vivit et regnat per infinita secula seculorum. Amen.

Antonius Suaynerius medicorum minimus. Philip po marie mediolani at totius ligurie duci iunctissimo seruitutis affectum.

Nihil est magnanime princeps ut re statim aggrediar quod mortalibus nobis felicius contingere possit immortalitate. Tu ergo qui omnem animum in ea voluptate inficisti que homines imortales facit et dijs philosophos: puta quam multis dari. Quod romani viri maximi et sapientissimi et tui presertim eneide: et alij quod plurimi singules dnt et illustres viri: quos tam digne quod magnifice imitaris: conati sunt assequi si ad immortalitatem tuam componenda oibus studiis intendis si illam persequi: et magis tuis laboribus et superis desideras factus castor: quod te decet quod nol torpere: non in ociosis vitam agere: non luxurijs defatigari: sed supra studes magna et gloriosa facinora tuis nouis studiis superare: quod non obtigisse tuis maximis auxibus magis fortunaz pudere potest quod te quam multis modis: si respondere voluisset ad suas artes exercendas magnope concitasti. Cuius sed ut eorum quatuor sum intendimus. facile enim altiorum duceret huius amplissimarum rerum mihi semper pergrata locutio: que magis animo colligi possunt quod verbis explicari aut ratione. Audi quesito: et patientissimum quodso animo audi: quod tu? Suaynerius Antonius papi. medicine scrutator apud te vnu dicere volui: non ut ferant philosophi illi a quod alij solent consilia petere: sed ut potius commemoret ea quod et si a multis puto commemorata: ab fidelissimo et cupidissimo et tui perpetui regni ama-

toze eo aio recipit quo sunt edita: et humanū censur. et tue sapie quāmaxime conuenire. **C**U ergo illuc redeamus: unde nostra exorta oratio est: voluptatē illā: q̄ vere gignit immortalitatē: hactenus quisq; n̄ribus p̄secut: ex qua iā illuc p̄siluisti: vt si uiuant secula infinita: infinita tua sit gloria et immortalitas oporteat. **C**Uterū hanc immortalitatem et si opibus cōsecutus es: et illā augere longiorib; viribus mouenti studeas: nō iniquū fuerit talia te etiam studiosissime asseq; immortalitatē. quā oēs hoīes: ac oēs brutorū genus: et quicq; semel coneresci queat: natura desiderat: puta teipm in filios p̄pagare: tuū semē in longiores p̄pagies effunde re: qd nisi natura tantis desiderijs oib; in reb; p̄pū et desiderabile iplicuisset: iā dudū h̄ mūdi facies: quā videm; pulcherrimā p̄isset: et in chaos id neglectū oia cōcidissent que amore multiplicatōis in nato cōstitūt adhuc: et sūt lōgius cōstatura. **C**U si forte hoc minoris faceres: dicerēs: et existimares sola illa p̄tētus immortalitatē: quā ipe tu pte n̄ibil adintus aliud magnis ingenijs p̄secut: es adhuc maximā: et laboras cōseq; vide ne maiorē in errore cadas: qn̄ imo p̄spice qd tibi pponas: et ipe quidē cesari legimus n̄hil magis apud se cōquestum esse nisi qd filij inops: cui ozbem terrarū tantis artibus: tātis picul acq̄siti relinq̄re nesciebat: et si nepotē haberet quē filij loco cōstituisset: qui si vnici tantū filium habuisset. qd dubitat illa in eum inexcogitata audax nimī et temeraria mors penitus nō fuisset: vixisset longius: et pleniorē immortalitatē adeptus esset. **A**ugent filij parētū anios: et in rebus maximis efficiūt studiosiores. **C**U dulte sūt dux magnanīe in p̄creatis filijs cōmoditates. **O**mittam; dilectionē: quā oēs p̄res vno ore i possidendis liberis affirmāt primā: ipe vtile discernamus et ne in alijs exempla accipiamus q̄ in te accipiūt certiora: q̄ est q iā te regē esse italie nō dixerit: nō hui; magni mūdi ppe monarchā affirmauerit: q̄ ea tēpestate nat; es: in q̄ ois regio tumultu pulsa: est: armis vndiq; lacerata: potuisti hercule si filij habuisses: q tuam immortalitatē in suam vitā cōuerteret: omnes populos: oēs domos toti; chrisiane fidei tibi aut vi que tibi est fuit maxima: aut amore aut gratia obsequētes efficere. **A**ulti enī tuis rebus aut p̄desse noluerūt aut obesse ausi sūt: qui te vnū et nō plures cognouerūt. **A**ulti enī tibi fidem nō seruauerunt: et si tibi natum vllus intellexissent postremas sortes p̄sq; tibi desiderare sustinere cōstituisent. Sed fesso tibi h̄ p̄suadere rōnibus. qd oēs verissimū occulta fide cōspiciūt: qd tu multo melius intelligis q̄ ipse ddo cōseq; possim. **C**U illud mihi aptius supest vt declarem tibi: qbus rōnib; in sobolem fit veniendū: q̄s et si p̄tissimis illis meis dilectissimis p̄ceptib; **M**agistro lūcho beloculo. et **J**ohāni frāscisco balbo: q tue vite curā habēt: notiores esse nō dubitē: cum eos me ipo q hoc admonere audeo: lōge calidiores scīā. **S**tatuisti tū cū tuā vitā intelligā salutē esse toti; ausonie: q̄ omnis ad te respicit: cū tuā ligurā te sup̄stite felicissimā et reginā prouinciā futurā esse existimes. **C**ū ipse papientis tuus nesciaz meā volūtātē cōtinere: que p̄mptissima tuis accusandis dignitatibus et cōmodis est atq; patissima: ea tibi de causis et egritudinibus mulierū: qbus conceptio impediti solet i hūc tractatulus cogere: q̄ possunt lecta et tuis p̄p̄sitis semie agitata iuuare: et istā tam diurnā gignendā difficultatē amouere: quā tū n̄hil despo si his illā cōfilijs iuueris et antidotis: q̄ meis in scriptul; pata iuenies: in sobolē p̄mpturā. **H**oc ita mihi p̄suadet q̄ ex te iā ples exorta: ac genus: vñ originē cepit illa tua illustrissima confora: q̄ vel nulle vel rariuscule inēte sūt nō p̄turiētes mulieres. **C**Uj boni q̄ta populos tuos italie voluptas innaderet. si eā audierint ex duce clarissimo natā duci magna nimo copulatā filium parenti et viro p̄ssem enīā fluere hōies in gaudia dñi tuas fortunas sequentes et vires se ipsos p̄leticia nō capent. **H**ostes n̄hil audirēt lugubrius n̄hil inutilius expectaret: quos si fata fināt: si q̄ apud te ex cogitent in lucē dimittāt: ipones nō p̄terbis suarū temē

ritatū. **M**odo ille achilles comes franciscus. et ille scipio nicolaus picininus tuis castris imperēt que hacten; magna vi magnisq; ingenijs sustinuerūt: et semp in hostes pro iperrime exercuerūt. **C**U autem dux glorioissime ad te animum cōuertas tū: q̄ tibi p̄positum est oro: et non hōminem q̄ vt voles existimabit: sed rem ipam si frugi censeris p̄sequeris. **A**Deum volo officiū fuerit ad eā rē tuū prudentissimū ingeniū p̄suadere: quam mihi cum multis putaui tibi etiam parenti; futurā voluptuosā et aucturā illam immortalitatem: quā iure omnibus mūdi rebus p̄posito iusti. **V**ale.

Cōmentariolus de egritudib; matricis editus p̄ magm̄ Antonij Buaynerij artū ac medicine doctorez egregiū papientem. **F**eliciter incipit.

Matricis

hui; intentio ē tā ex pte viri q̄ ex pte mulieris p̄ceptio nē cās ipediētes curādī doctrinā dare: verū mulierū p̄pne egritudines h̄ efficiūt sepe. **E**as igit vt p̄ceptio p̄sequat amouere nece est: qd h̄m capi tulorum ordinem: qui sequitur tractatulus ex te docet.

Caplm̄ p̄mū. De notificatiōe matricis et significatiōibus ipsius. charta. 62

Caplm̄ 2^m. De cās et signis tā p̄nosticis q̄ dem̄ratiōis retentionis menstruorum. 62

Caplm̄ tertū. De cura retentionis menstruoz flegmate existente in causa. 93

Caplm̄ quartū. De cura retentionis menstruoz si colera fuerit in causa. 63

Caplm̄ quintū. De cura retentionis menstruoz a melā colia prouenientis. 64

Caplm̄ sextū. De cās et signis tā p̄nosticis q̄ dem̄ratiōis suffocationis m̄ricis et de cura. 64

Caplm̄ septimū. De cās et signis tā p̄nosticis q̄ dem̄ratiōis ap̄stematū matricis cancri et ragadiāz. 65

Caplm̄ octauū. De cura et postematū matricis calidum qualitercūq; terminentur. 65

Caplm̄ nonū. De cura ap̄atis m̄ricis fr̄idi ac ap̄atis in durati in cancrū tamen nondū conuersi. 65

Caplm̄ decimū. De cura cancri m̄ricis tam vlc̄erati q̄ nō vlc̄erati ragadiarū ac vlc̄erū malignoz. 66

Caplm̄ vndecimū. De priuitu m̄ricis et p̄ap̄ismo. 66

Caplm̄ duodecimū. De emoroydibus matricis et moris ficibus clauis siue verucis et carne addita. 66

Caplm̄ tredecimū. De p̄cipitatiōe matricis. 67

Caplm̄ quartūdecimū. De humiditatib; m̄ricis. 67

Caplm̄ quintūdecimū. De causis et signis tā p̄nosticis q̄ dem̄ratiōis sup̄fluentū menstruoz. 68

Caplm̄ sextūdecimū. De approximādis ab itra in cura sup̄fluitatis menstruoz ab emoroydib; m̄ricis pueniētis seu ruptura vene facta a cā p̄mitina seu mordicatiua sanguinis acuitate quouis mō caliditate dñante. 68

Caplm̄ 17^m. De approximādis ab extra in cura sup̄fluitatis menstruoz ab emoroydibus pueniētis matricis seu ruptura vene facta a cā p̄mitina seu mordicatiua sanguinis acuitate calitate quouis mō dñante causata. 68

Caplm̄ 18^m. De cura sup̄fluitatis menstruoz ppter vtutis debilitatē pueniētis a fr̄iditate quocūq; dñante. 69

Caplm̄ 19^m. De causis sterilitatis ac difficultatis impregnationis. 69

Caplm̄ 20^m. De signis tam p̄nosticis q̄ dem̄ratiōis sterilitatis ac difficultatis impregnationis. 70

Caplm̄ 21^m. De cura difficultatis impregnatiōis q̄ ex cās p̄libus tā viro q̄ mulierī cōibus puenire pōt. 70

Caplm̄ 22^m. De cura difficultatis ipregnatiōis a flegmatica m̄ricis humiditate pueniētis. 70

Caplm̄ 23^m. De approximādis ab ex q̄ m̄ricē ad p̄ceptio nē quāmaxime p̄parant queq; a p̄p̄ietate impregnatiōis difficultatem remouent. 71

Caplm̄ 24^m. De approximādis ab ex q̄ i coitu p̄stāt de

De egritudinibus

- lectione et q̄a p̄prietate venerē sopitā excitant. 71
 Caplin. 25^m. De pulueribus p̄fectiōib⁹ alijsq⁹ ab itra su-
 mendis plimis q̄ veneri mām requisitā adaugēt ac eā ad
 actum p̄prium galiarditer adiuvant. 71
 Caplin. 26^m. De cura difficultatis ip̄pregnatiōis a colicis
 matricis humiditatibus p̄ouenientis. 72
 Caplin. 27^m. De cura difficultatis ip̄pregnatiōis q̄ a mri-
 cis sanguineis humiditatibus p̄uenit. 72
 Caplin. 28^m. De cura difficultatis ip̄pregnatiōis q̄ p̄uenit
 a matricis humiditatibus melicis. 73
 Caplin. 29^m. De cura difficultatis ip̄pregnatiōis q̄ a fici-
 tate seu calitate vel friditate p̄uenit. 73
 Caplin. 30^m. De fetus seu embriōis gñatione. 73
 Caplin. 31^m. De signis ip̄pregnatiōis masculinitatis cāis
 et signis geminorū et de sup̄ ip̄pregnatiōis cā. 74
 Caplin. 32^m. De causis mole significatiōib⁹ ac cura. 74
 Caplin. 33^m. De causis ac signis aborsus de p̄seruatio-
 ne ab eo et de p̄gnantis regie. 75
 Caplin. 34^m. De modo aborsum p̄uocandi. 76
 Caplin. 35^m. De partus difficultate. 76
 Caplin. 36^m. De extractiōe secundine. 77
 Caplin. 37^m. De regimine enixe. 77
 De notificatiōe mricis et significatiōib⁹ ipsius. Cap. i

Atrix est

membra a natura p̄ cōceptiō-
 ne deputatū inter vesicā et in-
 testina situm dorso summi ac ossi lato colliga-
 tum duabus cū tunicis creatū: quarū intrinseca
 venosa et extrinseca substantie neruee filis cō-
 cernit ambabus vnico cū collo ad extra p̄tensio: cui⁹ osi-
 cium ex venis et subtilibus ligamentis ante libationē con-
 textum intrinseco osi opponit. Cū natura de sp̄ritu perpe-
 tuitate sollicita in mulierib⁹ intrinsecā matricis tunicam
 venis cōtexuit: quarū osificis congruo tpe mēstrua que
 a vulgo methaphisice flores nūcupant effluūt. sicut. n. flori-
 bus carētes arbores fruct⁹ nō ferūt sic nec nō mēstruantes
 mulieres. Ipse viroz cōpatiōe frigide sūt et hūide multus
 que humiditas in eis calorē hebetat: cui⁹ cā sup̄fluitates
 generātur plime in eis q̄ matricis i venis p̄gerunt. Idcirco cū
 natura grauata se sentit p̄ venarū ora ad extra pellere eas
 conat⁹: qd̄ in natural⁹ se habētib⁹ sit mēse omni: diuersis q̄
 nis t̄pibus et hoc diuersitate lune aspectus p̄uenit: cui⁹ s̄m
 ptolomel s̄mias 4^a p̄tē sūt quadriparti. 8. ca^o. quattuor q̄r-
 tas attribuiunt. p̄mo a sui apparitiōe ad dyacotomitatez
 p̄mā seu semī illuminationē vsq⁹ p̄uenit: quā cale et humi-
 de cōplonis fore exp̄mēto cognitū: ab hac ad plenissimū
 scda p̄tingit: et hec cala est et sicca. tertia frigida et sic. a ple-
 nilunio ad dyacotomitate secundaz vsq⁹ p̄durās frigida et
 humida cenfer. Itanc ob causas puelle in p̄ma adolescen-
 tiores in scda cōsistentes p̄me in tertia: et alie i q̄rta quadra
 menstruantur v̄plimū. vnde si mēstruorū retentio eis p̄ter
 naturā affuerit: ars cū naturā imitet ad ipsorū puocationē
 duabus in p̄mis quartis puelle: et ad consistentiam vsq⁹ sa-
 phenarū s̄mias fieri iubemus: p̄sistētib⁹ vero ad finē vsq⁹
 senij in duabus quartis alijs. Ideo in vulgari vsu. Auic.
 Luna vetus veteres lunenes noua luna requirit. Cū ex
 his s̄m lune etatū diuersitate diuersaz mulierib⁹ cōplones
 attribui liquet: nā in p̄ma mēstruatiōis etate cale dicunt⁹
 et hūide esto magis humide. In 2^a cale: et sicce: cale tū ma-
 gis. In 3^a frigide et sicce: sicce q̄ntus plus. In 4^a fride et hu-
 mide magis tū humide: et hoc p̄ acciō. Mulieres nāq⁹ ca-
 lons defectu in p̄te scda cōsistētie q̄ ante plures abūdant
 insup̄fluitates et si cōplexionis etatiue merito ad friditatez
 et siccitate declināt magis. Ea ergo de re talē etatiuā cōple-
 xionē fridam et humidā dicim⁹. Ex his nāq⁹ cā diuersitas
 t̄spis mēstruatiōis manifestatur nobis. Cū mēstruum
 q̄ sup̄fluum quoddā alimētū qd̄ in alende substantiā nō cō-
 uertit quidam esse volūt aliud nihil. Et dicit mēstruum
 a mēse et mēsis a mēne grece: qd̄ vt ait Isidorus ethimo.
 5°. latine sonat. Sana nāq⁹ mulier et in etate debita existens

in mēse menstruari debet. Nec est mēstruum mulieris
 sperma vt voluerūt nōnulli. Ip̄m enī est quedam humidi-
 tas saluialis alba ab vltimo alimento rescata et in testicul⁹
 generata mulieris ad generationem deputata final⁹. p̄pter
 qd̄ Gal. in suo de sp̄mate ad embriōis generationē neces-
 sario effectiue cōcurrere p̄bare visus est. cuius oppositum
 p̄boz p̄nceps in de aialū generatiōe studuit certificare.
 Et q̄ in sequētib⁹ mricis cōplexionē noscere putile tibi est.
 Cū matricē calam esse pilorū crispiorū multitudinem circa
 pudibunda ipsorū atq⁹ emissiōe citissima cognosces: cu-
 ius mēstrua ad citrinitatē declinātia diem tertiu nō transi-
 bunt v̄plurimū venerē diligūt semē emittūt cito et in coi-
 tu delectantur maxime ad tactum calide sūt. Sūt et sitibū
 de atq⁹ ceteris aīose magis labia ericcata deferūt q̄ sem-
 per velocioribus in motibus ac alijs actiōibus sunt q̄bus
 cumq⁹ pulsus velox his est et v̄rina intensa satis: q̄ si cum
 hoc humores calidi in matrice fuerint in ea pondus et gra-
 uedine p̄cipiunt manifeste. Cū frigida matricē pilorū retar-
 dat ortū paucos et exiles emittit. Frigiditas in ea sentitur
 mēstrua ad albedinē declinātia sunt: et paucū coitū appe-
 tunt parū semen emittūt tarde et in eo delectantur modis
 cum ad tactū fride sunt. et labia humida fere habētes sem-
 per parum sitiunt: sunt pusillate ac in motibus suisq⁹ in oī-
 bus actionib⁹ pigre pulsus tardus est et v̄rina tenuis et al-
 ba que oīa si frigidis humoribus cōiuncte sunt: cum graui-
 tate pondus in matrice aderit. Cū matricis siccitas ex siccī-
 tate et euacuatiōe totius cognoscit vulue labia sicca habēt
 semp mēstrua emittūt pauca: et esto i coitu semē fere emie-
 tant: nihil in eo tamē delectātur maxime pulsus durus est
 ac v̄rina tenuis. Cū humidā matricē et multa mēstruorū
 fluida q̄ntitate cognosces. vulue labia humida deferūt sp̄
 in coitu delectant parū: ac p̄pter abūdantē humiditatem
 v̄ris nō sunt grate: sūtq⁹ earū matricēs adeo lubrice vt se-
 men retinere haud queant. pulsus mollis est et v̄rina sp̄s-
 sa. Cū p̄fatis igit signis quarticūq⁹ matricum cōplones
 simplices cōprehēdes manifeste q̄ cū in simul cōiungi p̄nt
 frigiditas simul cū humiditate aut siccitate: et cū his q̄ ca-
 liditas cōposita si fuerit signa p̄mixta erūt. Et cū in sequen-
 tibus hec tibi necessaria sint: illa bene menti recollige. Et
 hec de notificatiōe matricis ac ipsius significatiōibus.
 De causis et signis tam p̄noticiis q̄ dēmonstratiuis retē-
 tiōis mēstruorum. Cap. ij.

Alia mulier existēs debita in etate menstruari debet
 omni mēse natural⁹: qd̄ si nō fiat plimas ac diuer-
 sas vt in sequētib⁹ appebit ob hoc egritudines incur-
 runt. Cū nota ergo q̄ cā p̄ter naturā retentionis mēstruorū
 extrinseca et intrinseca cū hūoris vitio et sine esse pōt. Cū ex
 trinseca q̄ a q̄q⁹ re nō natural⁹ humiditates cōsumēte p̄-
 uenire cōtingit: puta ab aere calo excessiue seu frido v̄sic
 co. Cū cibo q̄ nīmū calo humores adurēt aut frido nī-
 mis cōgelāt: vigilia nimia: ieiunio sup̄fluo seu abstinentia
 accētibus aīe imoderatis: ira maxie excessiua tristitia seu
 sollicitudine et exercitio sup̄fluo. Cū vi oīa in vñū cōclu-
 dam non solum dicta verū illa in cā esse p̄nt oīa q̄ nri cor-
 poris p̄sumere humiditates sufficiūt vt ethica p̄t̄s. quar-
 tana et p̄siles: ac etiā tā cronice q̄ acute egritudines oīs. flu-
 xus q̄ sanguis nariū seu cuiusuis mēbrū alteri⁹ idē effice-
 re pōt. Nīmū itē pignedo seu caro addita venarū ora opi-
 lans a ragadisi apatibus seu vlcētib⁹ in mricē cicatrices
 exorte. Et has tanq̄ cās extrinsecas retētiōis mēstruorum
 assignam⁹. Cū ab intrinsecis retinent mēstrua sine hu-
 moris vitio. v̄puta a calore frigiditate seu siccitate: nā co-
 lericis ipaz p̄pter calitatē sup̄flūā siccitatē attenuatis hoc
 accidit plerumq⁹: ac etiā p̄pter frigiditatē nīmiam ac siccī-
 tatē idem melicis. Cū humoris vitio retētiō mēstruorū
 venit v̄plurimū: nā sanguis colericus p̄pter calitatē igrof-
 satus venarū vias opilando hoc efficit sepe vt sanguis fle-
 gmaticus siue melancolicus frigiditate humores conden-
 sans: in summa ḡ p̄ternaturalez mēstruorū retentionē a ca-

De egritudinibus

Syrupus
Caru
Ant. Capary
Soluto
Alfo
Dent qd mām digestam iudices. Cuz visitatis magis potes mām digerere: esto nō sic pprie. vt. ꝛ. oximell cōpositi 3. iij. syrupi de arthemisia. 3. i. aq. arthemisie. aq. quicqz radicuz calidaz: vel alicui ip̄aruz pipinelle: vel bethonice aq. floz sambuci. vel apij. añ. 3. iij. clarificet p tribꝝ vicibꝝ z aromatizet cū optimo cinamomo: z cassia lignea p deli cati. p alijs vō nō sic delicatis syru. dosz minue. nā. 3. iij. ꝛ. sufficiūt p tribꝝ vicibus aqs sup̄ascriptas addēdo. z da donec mām digestā videris. C Digesta mā farmacuz tale exhibe. qd. ꝛ. cassie bene piguis. 3. i. extracte cū decoctio ne camedreos. cuscute: ligitiē passula. polipo. z capi. ve ne. extracta cassia adde electuarij. indi. 3. iij. sy. de radici bus sine aceto. 3. i. z fiat medicia: quā si sumere respuit. ꝛ. pillulaz fetidaruz. 3. i. C Uel loco huius da puluerē istuz. ꝛ. turbit boni z electi. 3. i. aut. E. iij. zinziberis. 3. ꝛ. sal gē me gra. vi. zuc. al. 3. ii. fiat pul. q cū aq. lactis capraz brodio pulli: aut cicerū rubeoz sumendꝝ ē. C Uel cōfectionis isfra scripte a. 3. iij. in. iij. tribue. ꝛ. rosarum ru. zinziberis. cina momi. añ. 3. ii. sandal. alborum z rubeoz añ. 3. i. hermoda ctilorum esule. añ. 3. iij. turbit. 3. iij. diagredij. 3. ii. ꝛ. masti cis. 3. i. zuc. albi li. i. dissoluat zuc. cū aqua arthemisie: z si at cōfectio in morsellis. C Uel talis infusio def. q in b valet mirabilr. ꝛ. agari. 3. ꝛ. zinz. 3. ii. salis gēme. 3. ꝛ. infun dan in aqua lactis capraz addendo oximell scilicet. 3. i. horis. 12. i infusioe maneāt. Deinde exp̄ssio fortis fiat. quā in potu tribue. Doses has auge z diminue sū q tibi pue nire vlsuz fuerit. Dolorus in solutiuoz horū descriptioe sui nimis: phisicus eni glibet mām flegmaticam solutua euacuantia describere scit.

o suffine duo ppe
Auging
Ant. biberit
o ppe
o. balneū fū
o. suffine
C Uel aliqua ergo appropriata medicamia descēdo. vnuz tamē scito purgationē vnā in cāu isto nō sufficere vtp̄limū vnde eam si opus fuerit reitēra. z vt videaris facere pla so lutua varia. puta si primo pil. potionē: aut aliqd exhibe vi ce secundā. C Purgata mā mulier balneāda sic erit. vt. ꝛ. sauiue: calamēti. ouigani. mellis: matrice. mentastri. pulle gij. mellitott. camo. añ. 3. ii. celidonte. peucedani. prassi. absinthij añ. 3. i. folioz lauri. lauendule. mercurial: rous marini. ozimi. flo. sambuci. añ. 3. iij. altee. cuz radicibus 3. iij. artemisie. 3. vi. radicuz valeriane. li. ii. conuas sent oia simul pter artemisiā q in vno sacculo ponat deinde oia simul decoquātur. C Talis sit balneandi modus ex his rebus sacculus vnꝝ impleat: sup quē in balneo mulier sedeat z sup femur artemisie sacculū teneat: z bis i die stō z ieiuno balneū intret. z sū placitū p horā plus aut minus in eo stet. C Lectū deinde intret: z añ z retro se stat cū in fra scripto vnguēto vnget: qd recipit olei de lilio cū ami. dul. medule cruris vituli. añ. 3. i. mucilla. altee. mucillagi. fenugreci. se. lini. añ. 3. ꝛ. cere parū: z fiat vnguētū q vngetur zē. Hoc facto pul. infra scripti coclear vnū bibat vino calido decoctiois rez q cū sy. digestiūo bibit. pul. talis est. Accipe cinamomi electi: z a corice supiorū mūdi corticuz cassiehistule. añ. 3. ꝛ. cassie lignee. 3. ij. croci. 3. i. ꝛ. aristolo gie rotunde assari. calami aromatici. corticū radicū ca parorū. costi diptami: radicis tormētille: radicis hyreos: hirsingi lace. añ. 3. iij. cāephiteos camedreos. folio. lau ri. origani. polij. zinziberis. calamēti. thimi. se. leuistici. se mi. rute agrestis. se. dauci. se. nasturtij agrestis. se. psopi. cu bebe nigelle. ameos anisi maratti. bacarum lauri serapini añ. 3. i. zuc. ad pondus oluz: z fiat pluis. de quo def. C Et si puluis recipe neqt. facias sic. ꝛ. pul. sup̄ascripti sine zu. 3. i. zuc. al. li. ꝛ. dissoluat zuc. cū decoctioe rerū: cū qua pul uis bibit. sed cuz aqua fiat: deinde cōfectionē in morsellis faciat. ex qbuz. 3. ꝛ. vice p qlibet sumat bibēdo post. 3. ij. vini decoctionis rerū dictay. C Si balneū facere nō vel let: aut nō posset: quattuor manipulos reruz balnei accipi as: quas in vino bullat: z bis in die loco balnei se stuffer vel istarū fumū p embotū recipiat. C Uel facias sic. ꝛ. ca momi. añ. 3. iij. asse fetide. 3. i. ꝛ. cōquassent: z ponant sup

carbones: z fumū sup embotū recipiat. Ne fumꝝ pueni at ad nares caue cuz res exstat fetidissima. Suffumigiuz de castoreo idē facit z de spolio serpentis a propietate. Et post ista immedie pul. prescriptum bibat: aut confe ctionem accipiat bibendo de vino decoctionis reruz pre dictarum. C Loco pul. aut confectionis valet pul. se. porri 3. ii. cuz decoctioe sepe dicta. C Uel accipiat. 3. iij. vini in fusionis assari. vel. 3. i. pulueris prassi. vel pul. tantundem matricarie: vel. 3. i. trocif. de myrra. C Idem faciūt prassi succi. 3. ii. aut rousmarini: aut politrici: seu rute mixte cum modico trisere magne: vel qd est in hoc casu mirabile da. 3. ii. succi radicis siluestris rassant. Et ad maiore perfectio nem extrahere hos succos potes cuz vino in fusionis assa ri vel decoctionis sepe dicte. C Uel cū altero ex vinis istis da. 3. ii. pill. infra scriptarū. ꝛ. fructus sauiue. 3. iij. rute sic ce. 3. v. semis rute agrestis. 3. i. ꝛ. asse fetide armoniaci ru bee tinctozum. añ. 3. i. fomentur pillule com syrupo de ar themisia z da patienti. 3. ii. quia delicatū est. C Uel facias sic. Accipe nigelle puluerizate. 3. ꝛ. succi mercurial z mel lis quātū sufficit ad inspissanduz. fiant pillule. de quibꝝ. v. oi mane cū vino decoctiois assari pbe. C Uel cū vino isto electuarij isfrascripti. 3. ii. exhibe. ꝛ. myrra castorei figie. añ. 3. ꝛ. cinamomi asse fetide. piperis nigri. fructus sauiue. añ. 3. ii. cum mellis quātū sufficit fiat electuarium. Nec enī post balneuz stupham vel suffumigiū dicta menstrua pzo uocant magnifice. C His factis vt sanguis ad isferiora tra zabatur de saphena aut saphenis aliquantulā flebotomiam fieri facere poteris audacter: vel in coris circa ptes dome sticam: aut sub curuatura poplitis: vel super calcaneo in pinguibz poteris apponi facere ventosas cum sacrifi catione. Inferiorum qzqz membrorum strictura ad hoc iuz uat qz maxime. que dolorosa aliquandiu maneāt. C Cum his quoqz pessarijs mensuris nō effluentibus supposito rijs siue nascalibꝝ natura iuuari poterit. Qz sic facias. ꝛ. tiriace sine. 3. ꝛ. castorei armoniaci. añ. 3. i. misce: z cū bom baci in mercuriali succo per prius intincto nascale facias quod ad coram cum filo ligetur. C Uel accipe succi absin thij: succi ruthe. añ. partes eqles pulueris myrra quātū ad inspissandum sufficit de eo in pecia ligetur rara: z mulie rem nascaliza vel loco myrra pone euforbij parūz vel pul uerem sauiue aut prassi. z facias nascale sicut prius. Ex castoreo ex mentastro trito facere idē poteris. C Et pro piretri aliqua grossa rustica accipe elebori albi. ana. 3. iij. nigelle diagridij. añ. 3. i. cum succo mercurialis. in panno lineo subtili nascale confice. C Quod si fortius adhuc. ꝛ. nigelle stasagrie centauree minoris. añ. 3. ii. elebori albi vitri. salis gemme: piperis nigri diagridij. ana. 3. ii. aloes laudani. galbani: termentine. storacis. calamite. añ. 3. iij. ambre. 3. i. omnia simul cuz pistello calido incorporentur si propter gūmas expēdiēs fuerit. deinde in subtili panno in mercurialis succo madefacto iuolue: z nascale fiat. Uel facias sic. Accipe tiriace sine. 3. i. myrra nigelle. añ. 3. i. z cū mercurialis succo vel cucumeris afinini fac vt prius. C Uel accipe tiriace metridati vel oppo. 3. i. castorei armo niaci. añ. 3. i. ex his cum mercurialis succo nascale fit opti mum. Hoc in casu ex radicibus quibusdam ad formaz mi nuti digiti nascalia fieri solent. puta ex radice rubee ma ioris tassibarbassi. malue. bisinalue. gladioli. apij. vel aco ri. aut pzo rusticis ex doza olei filo iterposito talia ex oleo de lilio: de castoreo: de assa vel costo per prius inungi de bent. deinde ex infra scriptis pulueribus aliquo aspergi: vt ex puluere asse. costi. castorei euforbij. myrra: turbit. scamonee: elebori albi: sauiue nigelle aut galbani. Nasca lia ista menstrua prouocant potenter. C Nascalibus his discedere nescio: cum imperiti his quam vtuntur pluri mum vnum: z sit finis. C Accipe gentiane. 3. ii. sauiue stas phisagrie. colloquintide nigelle. ana. 3. i. ꝛ. puluis ex his fiat: z cum succo cucumeris afinini seu mercurialis nasca

lia pficias: quib' p robustissimis vtere: in delicatis ne q̄q̄.
 C Libet deinceps nascilib' dimissis ad pessaria trāsire q̄
 bus si vti volueris. Accipe succi mercurial' absinthij ma-
 tricarie vel arthemisie. 3. vi. z cū eo de quouis ex predictis
 puluerib' 3. ij. aut. iij. cōmisce: z tepidū in matricē p sirin-
 gam inijciat. C Dabes itaq; in cura retētionis mēstruorū
 flegmate existēte in causa cuiuslibet differētie applicandi
 medicaminis modū ordinariū. Et hec p prima lunatione
 scias sufficere. C Ex quib' si mēstrua educta non fuerit:
 sufficiēter secūda in lunatione prescripta facias ordinare
 a purgatione pncipiās vbi opus sit. C Q. si nec ista contu-
 lerint purgatione sōmia z vētoſis ptermissis balnea seu
 stuphas z pscripta alia omni mēse facias ordinare: donec
 scilicet mēstruorū deposita q̄ritatē effluere noſcis. C S3
 ad huius capli cōpletā doctrinā habendā p̄scire te neces-
 se nōnulla nō minus sequētib' caplis necessaria: p̄mo si
 dolor: ardor seu pūctura ex applicatis in matrice medelis
 matrici seu collo ei' inducere ex infrascriptis cu3 aliquo
 vnctione fieri facias: videlicet ex amurca olei rosati aut
 violati. butyrū itē recens aut medulla aliqua dolore: ar-
 dorem seu pūcturā potēter mitigat. Q. si intra matricem
 istorum aliquod affuerit: ex his aliquo matrici pessarietur
 statim. P̄ter dies quoq; octo ante purgationis tēpus medi-
 camina inchoada sunt: a leuiorib' quoq; z magis nature
 gratis semp. C Et ne tibi velut cuidā iudeo ribaldo cōtin-
 gat: qui nascāle quoddā: z credo ab effectu potens valde
 imponi iussit: q̄ a matrice attractū intensos adeo dolores
 causauit vt infra quintū delicata mulier spm reddere crea-
 tori cocta sit: cū filo semp nascalia tua confici facias. p qd
 core ne in matricē ingressum habere possit cōnectantur.
 Et in tñ de retentionis mēstruorū cura flegmate existen-
 te cura retētionis mēstruorū (te in causa dictū sit.
 si colera fuerit in causa. Cap. iij.

3 colera in causa existēte mēstruorū retētio affuerit
 Totū sex rerū nō naturalū regimē ad frigidū z hu-
 midū declinet: ad humidū tñ magis: z vt sanguis
 euentet aliquatū flēborthomiaz basilice premittit. C Et
 postea ad mās digerēdā trāsire facias sic. R. arthemisie.
 3. ij. capill. vne. acetose: endiuie scolopēdrie: betonice:
 eupatorij: mellisse mercurialis an. 3. i. quattuor seminu3
 fridoz: semis agnicasti: seminis baucie: semis peonie: se-
 sparagi: semis abrotani: seīs endiuie: seīs basiliconis: milij
 solis ana. 3. f. radicū valeriane: ebuzci sparagi: petrosilij:
 apij: an. 3. ij. iuniperi: fenugreci an. 3. i. f. cipi spice an. 3. ij
 f. cicerū ru. faseolorū an. pugillū vnū: ex his conuassatis
 decoctio fiat: q̄ cū li. iij. zucchari sirupifet: cū cinamomo
 optimo sirupū aromatizabis: de quo accipe. 3. i. f. aq̄ endi-
 uie. aq̄ cicoree. aq̄ absinthij. an. 3. i. misce z in potu p vna
 vice tribue toties. f. vt materiā digestā cōprehēdas. C Uel
 facias sic. Esto nō sic appropriare. R. sirupi acetose simpli-
 cis. 3. i. oximellis simplicis. 3. f. aq̄ endiuie: cicoree: absin-
 thij an. 3. i. misce p vna vice: sine vltiori clarificatiōe si-
 rupi isti satis delicati erūt. Sed si libet tñ eos tuo mō cla-
 rificas: sed virtutis tātē nō erūt. C Uū materiā digestā no-
 ueris. Accipe cassie aut māne. 3. i. cū aqua fructū aut cō-
 muni decoctione extracta addat post electuarij de zuccha-
 ro rosato. 3. i. f. p̄fectiōis amech. 3. i. sirupi violati. 3. i. z fiat
 putus: que3 materiā digesta pbe. C Aut reubarbari electi
 3. ij. spice gra. vi. cū optimo vino totū asp̄ge: qd in aqua la-
 ctis infunde. z diu horis. xij. in infusione pmanferit: de his
 exp̄ssio fortis fiat: cui māne aut cassie vt supra extracte. 3. i.
 addet: ac sirupi violati tantūde: z fiat potus quē p̄scripi lo-
 co pbe. C Pulueres. pillule: p̄fectiōes: aq̄ materie coleri-
 cam euacuātes medicis sunt cōmuniter note. breuitatē ita
 q̄ pcens ad pp̄ia medicamina transeo. C Post triduum
 purgata materia taliter dñam balneabis. Accipe altee cū
 radicibus. 3. vj. arthemisie. 3. iij. floz sambuci: folio-
 rū salicis: folioz violariū: polirici an. 3. iij. valeriane li. i.
 f. fenugreci. li. ii. seminis lini. li. i. f. p̄quassent. arthemisia

vero sacculo in vno tota iponat. Ex alijs vō decoctiōe fa-
 cta sacculū vnū alium imple super quē mulier in balneo
 sedeat: arthemisie vō sacculū supra femur teneat. Et si li-
 bet ab vmbilico infra solū balneare se potest sero z mane
 more in capitulo p̄cedēti descripto: balneū ieiuna intret:
 morā p libito in eo faciat: z egressa cū lectū intrauerit an-
 te z retro ex infrascripto vnguēto pungatur. Qd. R. olei
 amigdal. dulciū. 3. i. f. medulle cruris vituli. 3. i. butyri si-
 ne sale: pinguedinis galline: mucilaginis: fenugre. mu-
 cillaginis: seminis lini an. 3. f. cere parū z vnguentum fiat
 quo perungat zc. C Successiue cum vino decoctiōis ace-
 tose mellisse mercurialis: arthemisie: cicerū ru. faseolorum
 ru. fenugreci iuniperi: radicū valeriane: z seminis abrotani
 coclear vnū pulueris infrascripti detur. qui. R. corticum
 cassie: stule cipi an. 3. i. f. radicis tormētille: radicis pedie
 cinamomi a supiori cortice mūdāt an. 3. i. croci seminis
 baucie filuestris: semis peonie an. 3. i. semis agnicasti: seīs
 apij: seminis basiliconis. petrosilij z mercurialis sparagi
 quoq; ac milij solis an. 3. f. capillorū veneris polirici: cō-
 mille: bethonice: eupatorij: spicenardi: squinati: lupulorū
 seminis endiuie an. 3. i. Ex his oibus puluis fiat: quem vt
 magis gustui grat' sit cū tantūde zucchari p̄misce: z de co-
 coclear vnū cū. 3. ij. p̄scripti vini modo dicto in potu tri-
 bue. C Q. si puluerē in confectionē facere volueris. Acci-
 pe pulueris hui' sine zuccharo. 3. i. zucchari albi libras. f.
 dissolue zuccharū cū decoctione rerū prescriptarum cum
 aqua facta z puluere addito in mortellis cōfectione3 faci-
 as: de qua cū balneū egredis. 3. f. tribuas: duas. 3. p̄scri-
 pti vini bibendo post. Et esto pulueris. 3. i. pro libra vna
 zucchari ponit solet cōmuniter in media tñ libra. 3. ponen-
 do adhuc p̄fectio erit satis delicata. C Si balneū renuit
 cum infrascriptis mulier stuphet. Accipe abrotani: aneti
 arthemisie: camomille: gallitici: mellisse: mercurialis: floz
 rum sambuci an. 3. i. fenugreci: seminis lini ana. libras. f.
 p̄quassatis decoctio fiat i vino: cū qua loco balnei stuphā
 bis in die faciat. Successiue vnctionē z p̄fectionē postea:
 aut puluerē cū vino decoctionis prescriptarū rerū sumat.
 C Loco stuphe seu balnei infrascriptarū fumū per embo-
 tum recipere potest. R. seminis agnicasti. 3. i. f. aneti. 3. i.
 j. carui costi. an. 3. i. cōquassentur: z in vino decoctio fiat:
 cuius fumum per embonū recipiat. C Idem ex rebus stu-
 pham ingredientibus fieri cōsimiliter suffumigatio potest
 vnctionem post faciendo semp z puluerē z cōfectionē re-
 cipiēdo. Suffumigatiū spoliū serpentis: vt in p̄cedenti capi-
 tulo dictū est: ad educēdā mēstrua a pp̄ietate quadaz va-
 lere maxime exp̄mēto cognitum est. C Istis per tres di-
 es p̄tinuatis in quarto de ambab' saphenis seu ex altera
 tñ fieri flēborthomiam iubeas: vel potius hodie ab vna z
 cras ab alia pstantius: vel vt dicebat supra in parte dome-
 stica corarū cū scarificatione vētoſas apponi iubeas: aut
 sub poplite: aut sub calcaneo zc. P̄remisse quoq; ligatu-
 re pueniunt. C Et ad nascalia trāsēdū. Accipe puluerē
 diptami: cū quo z ex succo mercurialis arthemisie aut ab-
 sinthij nascāle conficias quod mulier deferat continue.
 C Ex quouis quoq; infrascriptorū puluerū cū succo citra-
 guli mentastri mercurialis arthemisie maiorane absinthij
 camedreos aut camepitheos fieri potest: puta ex puluere
 boracis amomi myrthe aristologie rotunde calami aroma-
 tici: gariofilo. maiorane que mirabiliter dolorem matricis
 sedat z diagridij cum quouis aut cu3 his plurib' nascāle
 pficere potes. C Idem ex camopitheos cū melle aut ex am-
 gdalis amaris cum oleo suo pistis: vel tere radices abro-
 tani: z cū melle modico pulueris diagridij vel ellebori al-
 bi nascāle cōficias. C Uel aliter. Accipe triferaz magnam
 sine opio: z cum modico aloes z masticis pulueris muli-
 er nascālizetur. C Uel facias sic. Recipe myrthe calamen-
 ti montani an. 3. duas: rute recentis. 3. iij. sauiue. vnctas sex
 terrantur: z cum felle thauri conficiantur. Hoc potenter
 mēstrua educit: vt exp̄ientia noui. C Uel alit. Accipe sis

De egritudinibus

cus siccas pingues fatio: et de quibus prescriptis pulveris cum his incorporat: et erit nascale suave. **C**el facias sic. **R.** radicum rubee maioris cipri an. 3. iii. succi arthemise. 3. b. bñ dicte. 3. vj. in corporent: et fiant nascalia. **C**alig supposito- ria seu nascalia cum filo appesa talia conficiunt. **R.** landani. 3. j. galbani serapini cassie fetide myrrhe an. 3. i. fiant cum filo suppositoria addendo parum olei de lilio si opus fuerit. **C**adulteris in partibus in forma solida electuarii de succo ro- sarum cum zucchero conficit: et eum tunc ut digitum formam suscipiat in canulis pisciari: et talia suppositoria filo appesa mirabili- liter in hoc casu menstrua puocant. **C**et ut in precedenti caplo dictum est: ex radicibus quibus malue bisinalue tanibarbasti gla- dioli accoti sine apij de lilij oleo puncti: et ex pulvere elles- bori albi: myrrhe scamonee aut costi: deinde aspersi suppo- sitoria sua cum filo appensa confici possunt. **C**Deinceps nas- calibus in pace relictis si pessariis uti libuerit: facias sic. **S**ucci mercurialis absinthij maiorane: arthemise gallitri- ci vel mentastri. 3. vj. accipias: et pulveris myrrhe. 3. ij. se- rapini. 3. ij. comiscere: vel horum loco pulveris diptami aut amomi appone tantum: aut cuiusvis alteri descripti sim- plicis totum: tepidum per fringam in matricem apponi iubeas. **S**i ex nascalibus seu pessariis matrici seu collo nocumen- tum sequeret aliquod ad capitulum procedens recurre. **E**t sic menstruum retentionis colere cum pueris cure si finis esto. **C**De cura retentionis menstruum a melancholia proue- nientis.

Elancolicus humor ut ante dictum est menstrua de-
m tinet sepe. **P**ro cuius cura sex rerum non naturalium ad-
calidum et humidum regimine declinet: ad humidum tunc
magis. cum ipse humor sicco quam frigidus participet plus.
CAd materiem deinde digestionem venies facias sic. **A**ccipe
calamitum origani arthemise: ficados scolopendrie: eupha-
torij: flos boraginis buglosse violarum capil. vene. came-
dreos an. 3. b. radicum apij: spagi: feniculi: corticis radicis
caparum an. 3. j. liquitte passularum an. 3. b. fiat decoctio: in
cuius fine adde epithimi. 3. j. et cum lib. iii. zucchini et aceti. 3.
iii. fiat sirupus aromatizatus: cum optimo cinamomo: de quo
accipe. 3. i. b. aque sumiterre: aqua arthemise: aqua buglosse:
an. 3. i. misce per vna vice: et toties infuso tribue quod materia
digesta videat. **C**Aliter. **R.** orimellis simplicis. 3. ij. siru-
pi de radicibus acetosi. 3. j. misce cum aqua spagi flosz
sambuci: pipinelle an. 3. ij. et per duabus vicibus sufficit: que si
clarificare libet cum cinamomo aromatizet: et totiens de eo
in potu tribue donec materia appareat digesta. **C**Quam
postea isto cum solutino solve. **M.** capill. vene. flosz bo-
raginis buglosse: violarum flosz lupulorum ficados came-
dreos an. 3. b. polipodij. 3. iii. liquitite passularum an. 3.
b. coquantur: ex quibus decoctio fiat: in cuius fine adde epi-
thimi. 3. b. et cum hac. 3. i. cassie extrahatur aut manne cui
amech. 3. i. b. diaphaniconis. 3. i. sirupi violati. 3. i. addat et me-
dicina fiat. **C**el aliter. **R.** mirabolanorum indorum. 3. b.
citrinorum. 3. ij. in aqua lactis caprarum infundantur: in qua per
horas. xij. in infusione permaneat. **E**x quibus deinde expres-
sio fortis fiat: cum qua cassie aut manne. 3. i. cum predicta deco-
ctione extracte misceat pulveris epithimi addendo. 3. ij.
zingiberis gra. vj. mellis rosa. 3. i. et fiat potus. **C**el. **R.**
3. i. pillularum indarum: horum loco tribue vel appropriatum ex
solutino aliquod unum quod contra medicis nota sunt. **E**vacua-
ta materia ad balneum transeat: quod est. **P**ro quo res. per ba-
neo in precedenti caplo descriptas: accipe rosmarini: ca-
lamitum origani foliorum lauri: lauedule an. 3. i. b. addas modo
in antedictis caplis posito mulier balneetur vel stupbas
seu suffumigia prout ibi scribit balnei loco faciat. **C**Et quod
lectum intrat ex vnguento in caplo de cura retentionis men-
struum a flegmate puenientis descripto ante et retro pun-
gatur: deinde pulveris infrascripti cum. 3. ij. rerum que statim
scribent: coctear unum accipiat. qui. 3. i. recipit ei pulveris
qui in cura retentionis menstruum cum colera in causa descri-
bitur: addedo camodreos. 3. i. thimi seminis leuistici: semis

llopi: tormentille an. 3. ij. zucchini ad pondus omnium fiat
pulvis. **C**Res per vini decoctionem. **A**ccipe camedreos recet-
se campephiteos flosz sambuci: flosz anthos: thimi melis-
se mercurialis arthemise an. 3. b. seminis iunipi et seuu
greci an. 3. ij. radices valeriane sparagi brusci feniculi an.
3. j. b. seminis abrotani. 3. b. flosz rub. cicerum ru. an. pu. j.
Et his coquantur vel ex vna parte in vino decoctio fiat
de quo cum pulveris prescripti cocteari vno. 3. ij. sumat. **C**
si pulvere non velit. 3. i. perfectionis infrascripte loco eius re-
cipiat. **A**ccipe prescripti pulveris. 3. i. zucchini dissoluti in
decoctione rerum immediate per vini decoctione descriptarum
li. b. fiat confectio in morcellis. **C**Loco perfectionis aut pul-
veris. 3. ij. succi rosmarini bibere possunt: aut tantum de succi ra-
dicis raphani silvestris cum vino decoctionis rerum prescri-
ptarum extracti: veluti alij in capitulis dictum est vini infu-
sionis assari. 3. iii. sumat. **C**Et quod in omni valet retentione
menstruum talia duo sunt ex capitulis vitis nigre primitus
cum nascunt in brodio carnis: aut oleo comuni ferculi fiat
quod menstruum ad educationem prepat mirabiliter. **C**Loco in
casu si nascalibus suppositorijs seu pessariis opus sit in ca-
pitulo immediate descripto regre: quod si fortioribus ad caplin
de cura menstruum retentionis a flegmate puenientis re-
cursum habe: **C**Dis pactis ut sanguis ad inferiora traha-
tur incidi saphenam audacter facias tres aut quattuor san-
guinis. 3. extrahedo tantummodo: ac ventosis aut dolorosis
ligaturis: ut in precedenti capitulis dictum est vtere. **C**At si
in prima luatione ista non sufficiat ubi opus sit purgationem
in secunda reitera: ad balnea vnguentorum: et alia successine per
prescriptum ordinem procededo. **C**Et si purgatione opus non
sit. 3. j. b. sirupi in principio huius capili descripti cum. 3. ij. de
coctionis rerum que statim scribent sumat: que sunt camedre-
os: campephiteos: flosz boraginis: buglosse: radices vale-
riane: brusci: sparagi: apij et endiuie et cicera rubea ac ru-
bei flosz: de quolibet horum partim accipe: et decoctionem
cum sirupo sumenda facias et de tali diebus octo continuis su-
mere potest. **C**Balnea tamen stuphas seu suffumigia non
omittas vinctioe successine perfectionis seu pulvere cum deco-
ctione dicta vtere. **E**t ut supra dixi ligaturas quoque doloro-
sas facere potes: dolori quoque seu ardori ex pessariis seu
nascalibus facto: ut precedentibus in capitulo succurre. **E**t sic
retentionis menstruum ab humoris vitio qualitercumque proue-
nerit cura cum ordine quodam habea. **C**Et eius quod humoris
vitio puenit cura patet aperte. **I**tem si a frigiditate his
vtere que in cura retentionis menstruum puenientis materia
evacuata describunt. **S**i a caliditate cum colera: si a siccita-
te cum melancholia digestius ac solutius permittis. **E**t epi-
logado si fine materia a caliditate frigidis vtere: si a frigi-
ditate nimia calidis: et si a siccitate humidis: quod si prescripta
tibi nota sit ad actum ista ducere scies facillime. **E**t hec de
retentionis menstruum causis signis ac cura.

CDe causis et signis tam pronosticis quam demonstratiuis suffoca-
tionis matricis et de cura.

Atriciis suffocatio est ipsius versus diafragma pro-
pter fumos ac ventosos vapores in ea corrupta ex
materia genitos ascensus: quo fit ut pulmoe ac cor
de compressis per spirituum evagationem necia a debita dilatio-
ne impediunt. **C**uius ex causa mulier pfocata manet: et pro-
pter nocumentum cerebro communicatum sensui ac motui pri-
natur: ac nonnunquam suffocata perit: unde passio hec ab esse-
ctu non minus quam ab accidente nomine sortita est. **C**Huius cau-
sa sunt preter naturam menstrua detenta: sperma quoque ac
humor glibet corruptus: et in matrice coactus: esto sper-
ma hoc ceteris efficiat frequentius. **C**Signa in hac dupli-
cia sunt quedam paroxysmi actu existente quedam eius futurum
denunciant paroxysmi actu entis signa mulier anhelitu ac
pulsu puata manu super ventrem fixa: ut micis ascensum phre-
beat tenet: curua manet: et si fridere nequit: vocantes tamen au-
dit intelligitque: pallens quod ac discolorata seu et motu puat om-
ni ex re mortua plerumque creditur: quippe non inuani: cum plus

rime prefocate peant. Sed lane floculo ad nares posito phox relatu hoc cognoscitur: in id iudicium mihi fallax apparet: cum aer astanti statu agitur cōtinue. Sed in loco quiescētē phiala repleta aqua fup pect' pone aut ciatum. nā stante vita pectus dilatari necesse est: et sic viua si fuerit agitari et cōmoueri aqua oportet. Cui ad os et ad nares speculū bñ tersum et politū apponas: qz si uiuit necesse est anhelitū emitti: quo fit vt speculū inficiat: et hoc inter cetera certissimū expimētū existit. Et attamē p tres tā dies naturales sic stetit aliquā cōpertū est: et deinde reuixisse citra tēpus illud sepeliri eā phibe. C' futuri paroxisimū infascripta signa aut ex his plura antecedere solēt: vt capitis dolor: scotomia: vertigo: pulsus cordis: anhelitus difficilis: rōnis p'mixtio: p'turbatio intellectus: debilitas i toto: et in cruribus maxime: et ab umbilico ad muliebria vsqz dolor frequens sentit. Ibi. n. sumi putridi ad caput euntes dolorē ipsius ac scotomā seu vertiginē inducūt: qz si spiritibus misceant: rationē ac intellectū p'turbāt oēm: quib' ex oib' aiali virtute debilitata: pigritia ac debilitas accidit i toto et in cruribus qz maxime ppter distātia a fonte caloris maximā. C' sum' qz ab illa materia corrupta resolut' matricē sursum pellit: q ad diafragma ascēdēs ipsum coartat multū. C' et si deinceps ad caput fumos raptū habere cōtingit matricē in caput deuenisse mulieres non dubitant: vnde a matricis mala dispositio de vxate dolorē aliquo in loco dū p'sentit illuc matricē repperit aut in gula: capite: nuca: alio siue quouis in loco sumi illi pueniāt: cui' op' positi si dixeris te medicū stolidum p'dicabunt. C' Passio hec cū epilepsia apoplexia ac liturgia cōuenientia hz pluriū. C' Sed his signis ab epilepsia discernit in suffocatione nisi in mortali spūs apparer' nunqz. nā p're angustia spūs in pectore aut canna pulmonis cū agitatur: ex quo rum agitatio de spuma paucula inde exoritur: q virtutis probabēdo anhelitū conatū vltimū ostēdit: sic suffocate mortez' primā denotat. C' In ipsa p'terea membrū versus originē: nec trahit vullum vnde spasm' fit: nullus motu tamē priuatur: et esto respōdere nequeat: vocantes tamē intelligit: ac paroxismo soluto q facta sunt melminit. C' In epilepsia ad os humiditas a capite p'pulsā: et frequēt anhelitū agitata in spumā cōuertitur: que viarū cerebrū de opilationē: et successiue paroxisimū solutionem denunciat. C' In hac p'terea cū mēbra versus originē cōtrahuntur spasmus quidē fit: motu tñ nō caret omnino cū quo anhelit' manet vociferātes nō audit peius atqz intelligit. Et q in paroxismo facta sunt recordat minime: et p hoc suffocationem ab epilepsia discernes. C' Verū cum apoplexia qz in epilepsia h' pualēt omnia suffocationē ab ea distigues facile. C' Ab liturgia suffocatio differt. liturgia n. febucitat dolorē in vna parte capitis tātūmodo sentit: cui pulsus vndosus ac magn' inest. Suffocata vō dolorē capitis sine se. patitur: atqz spasmofus pulsus atqz rarus est. C' Nūc aut cognosce re tua interest si passio hec retentiōis mēstruoz: an spermatis retēti vitio pueniat. Si mēstruoz patiētis narratione tibi notū sit: et si de vine significatu ad caplm pcedens recursus habe. C' Si spermatis retenti vitio hoc fiat: iuuenis delicata erit laute: iocunde ac in ocio viuet cōsocio quoqz caret: et certū hoc est si viro iam assueta fuerit: cuius viua atqz subcitrina et cū substantia tenui ac obscura erit. viua. n. citrina aut subcitrina et tenuis sup humore melā colicū cōmuniter significat q in tali passione dominū habet. Obscuro autē ea ex fumo illius spermatis resoluti fit: qui cū viua mixtus ipsius obscuritate causat. C' Sz ex humoribus corruptis passionem illā puenire scias: si nec mēstrua retenta fuerint: nec cōsocio viro caruerint. Et sic passionis huius demonstratiua signa tibi patēt. C' Denotatiua signa in hac passioe sunt facilia: nam accidētia tenia paroxisimū breuitatē significāt: ipsoz autē intētio cum paroxisimū longitudine: an' p'tura fit te dubitare facit. qz si ad illud veneris vt spuma ad os defluat: morē proximam tē-

me: et maxime si spermatis corrupti vitio prouenire cognoueris. Et si tamē de morte hesitaueris ciatum aque plenuz super pect' quiescētē in loco apponi facias: vt dixi. C' Ad curā deinceps transi. Et cū paupercula suffocata inueneris ne sic crudeliter pereat succursus statim adhibe. C' Et primū cū aceto et sale circa extrema fricationes aspere fiant. Ligature deinde dolorose: successiue in pectine aut domestica coxarū parte seu sub poplite ventosas sine scarificatione apponi iube. C' Deinde fetida et odoratu horribilia narib' applica. horribilis. n. odor animalē spiritum sopitū cōcutiat: ac impetuose cōmouet qui p lacertos et neruos ad cerebrū deueniēs virtutē motiuam in eo euigilat. Et hi quoqz spūs sic impetuose moti: cum cor attigūt virtutem vitale sopitā expugiscunt et dehinc furiose: vt ita loquar: ad matricē veniētes: vt a diafragma descēdat: iritant. atqz vt contenta in ea materia venenosa expellat: virtutem expulsuā stimulat iuuantqz. Et sic mulieres in his docte oēs quecūqz fetida narib' applicant statim: vt omnium animalū incēsas plumas et p'dictis maxime hominis capillos: canis quoqz pilos ac hirci filtrū etiam ac coxarū qdlibet ungulas pariter ac cornu quodcūqz. C' Sed vt in terte et vulgares differentiā ponas aliquā: vt ere assa fetida castoreo serapino galbano armoniaco et similib'. talium. n. finit matricē mirabiliter sugāt: cūz quo si sternutationē induxerint nihil supra. Et de his tuo modo compositiones facias. C' Ego in casu isto expertissimū hoc inueni: qd. R. castorei galbani in aceto resoluti añ. 3. h. sulfuris. 3. i. misce et narib' sumū applica. C' Per inferi' mulier p'p'is bene tecta ne ad nares odor ascēdat per traiectionem cū odoriferis suffumiget: vt laudanū alipta muscata gallica muscata cinamomi gariofoli lignus aloes calam' aromaticus valeat: et vltra hoc odoriferum quodlibet. C' Prestantissimū quoqz est os vulue ex aliquo odorifero inungere et ad intra collū cōfricationē facere. sepissime. n. corruptū sperma seu humor ali' venenosus ex cōfricatione talis egredit et prefocata ab egritudine soluitur. C' Et si per te multa ex odoriferis cōponere possis: hoc ego tamen inueni fingere: qd. R. musci. 3. i. gallie muscate. 3. i. olei de lilio. 3. ij. in mortario simul agentur. Obstetrix deinde os vulue pungat: iunctūqz digitū si corrupta fuerit qzto plus poterit immittat matricis collum fricādo cōtinue sperma eius corruptū: seu humore quēvis aliū venenosum talem per fricationem matrix euomit. C' Quāz suppositio in hoc casu pualeat si maritum habuerit eam supponat galiarditer: qz nihil supra. et hec in paroxismo fienda sunt. C' Extra vō si mēstrua retenta in causa fuerint: ea put in caplo pcedētē te docui puoca. ex cui' doctrina cū hoc humores corrupti si qui fuerint: digerere et euacuare facias. C' Si vō retēti mēstrui vitio suffocatio puenit premissa flebotomia: et humor facta euacuatioē vbi opus sit stratum ex herbis folijs arborū frigidis et alijs similib' mulier super incubat: vt sunt folia salicis vitis violarū florū nenufaris et similia. et inter cetera a p'prietate quadaz folia agnicasti obtinet principatū: vigilia insup exercitio abstinentia ac similib' corpus maceratū vtatur. hanc passionē talia pfecte curant. Nam sine cerere et bacho friget venus. Talia deo dedicate vidue et in castitate viuere cupientes obseruare debent. Inubiles vō nubāt. C' Pregnantib' hec passio accidit sepe his caute p'scripta ppter abortus timorem apporrimanda sunt: et ideo inter alia suppositio principatū obtinet. Et hoc de pfocatione caplm sine accipiat. C' De causis et signis tā p'noticiis qz demonstratiuis apatis matricis cancri et ragadiarū.

Cap. vij.

Hostema matricis est tumor in subaz eius a quibus causa pter naturā pueniēs. C' A primitiua quidē qz cōtingit ipm generari sepe: vt casu p'cussioe coitu superfluo parū innaturali difficultate pariendi abortu et obstetricis defectu parienti succurrere nescientis. C' Ab antecedēte qz causa gñat a p'a sepe tale vt ab hūiore quo-

Cura
fusa: p'p'is m' ante p'p'is
Ligatur.
Vt p'p'is
fusa m'ant

Ex p'p'is m'ant
fusa m'ant

Ex p'p'is m'ant

Suppo
m' p'p'is

De egritudinibus

edq; in mris subam pter nam collecto siue qh^{re} aut qst^{re} tate peccet: qn^{re} ta fit^{re} rōe quā mae diueritate varietates re cipit: r qppe grādē. nā ex sanguie colā flāte z mlia pōt gi gni indinteri fundo mris aut i laterib^{us} seu vsus ouisitiū aut i oficio aut i collo plerūq; ex qru^m oīum diueritate va riat z cura. Cēte de g^o q^o talū apatū demonstratiua signa quedam cōia z quedā ppria existūt. Cōia: dolor ac graue do in vtero sentit inflatur pecten rectū intestinus aut vesi ca coartat sic: vt feces nōnūq; exire nequeant z vīna in terdū: stomachus plerūq; dolet ac nausea subuersio z sin gultus sepe fit: dolet quoq; caput z sinciput magis z inter alia oculoꝝ radices: Cōstingentia vō signa rōne situs sunt si in matricis fundo ipsa fuerit dolor a diafragma te vsq; ad muliebra sentit: z cū ex inspiratione vter iferi or extēdatur: tali extēsiōe dolor tunc auget: ppter qd^o dif ficultas tūc inspirādi fit: in hac qz in ceteris maior. Cū laterib^{us} si fuerit aut in ipsoꝝ altero ibi dolor aderit: dolent atq; inguina z vterū apatū lateris cū quo coarum adest grauitas. Cū inferiori pte z versus ouisitiūz apa si fuerit vesica coartat: vnde vīne fit difficultas dolor circa pecti nen z pitoneū augetur magis. Cū postrema pte z ver sus dorūz apa si fuerit dorūz ac renes dolebūt ac feces p pter intestini recti coartationez retinentur in collo: visu z tactu discernit. Cū si ex sanguine gigni cōtingat ex do lore pulsatio palpebrarū ac venarū oīuz inflatiōe febriū pīnua erit oculoꝝ citrinatio ad rubedinē declinabit. Lin gua nigrescit z alienatio mentis sepe fit: vīna rubea erit aut subrubea p lotū lūēs: pulsus vō magnus: plen^{us} z vī dofus. Cū ex colera generabit dolor erit pūgitū^m z ve ne oēs q sunt sub oculis maxime citrinescūt: vīna ignea z intēsa valde: pulsus durus: z frequēs alienatio: nigredo lingue: vigiliāri instantia: z alia atq; accidentia qz in cete ris erūt itēiora. Cū glegma se. mitē causat z esto dolor gra uatius sit: nō tū intēsus multuz etus vīna ac discolorata valde existit: pulsus mollis z inordinat^{us}. Cū melia est fe bris lenta: dolor mitis: pōdus in matrice grādē: lūescunt vene oēs z saphene pīpue vīna interdū subtilis ad plū beatatē declinās: nōnūq; tū tenuis atq; alba: pulsus iōz dīnatus: durus: paruus z tardus. Cū his in oib^{us} cōplo totius habituō etas: pcedēs regimen: tps annū: z his filia antenotāda sunt z humor cui assentiūt magi ille in cā erit demonstratiua hec sunt. Cū onostica aut vbiq; qz talia apata fuerint siue ex quauis materia generātur curaz reci piūt difficulter. Et si in matricis fundo vt. Al. placuit curā tur nūq; Cū dōꝝ calida inter egritudines acutas cōpu tatur: dies itaq; ceticas tā indicatiuas qz radicales atten der: hūc occurrētia illis in dieb^{us} honorez habere si cupis iudica. Cū dōꝝ apa quodlibet aut resoluūt aut dubele tatur aut sclerotizaf. vnde loci detumefactio ponderis siue grauedinis remissio doloris se. acedētū ac alioꝝ getatio apatis resolutionē significāt. Cū sanie vō si mutetur se. dolor pulsatio alia z accidētia dū gīatur intēdunt: omnia genita vō remittuntur q si lentis alba eqūlis ac boni odoris exierit: salutē portendit. diuersoꝝ colorum diuerse sube et odoris horribilis de patientis salute te dubiūz faciet: tales enī moriūtur vtpm. Cū ad sclerosim pmutetur pter pō dū ac grauedinē accidētia getant alia: z tūc difficilr aut nūq; curatur: s; in cancrū mutat p sepe: qd^o si ex ipso^m diu turnitate intēso atq; dolore z in loco caliditate exnea exi stēte cognoscit. Cū si vlceret hūmiditas acuta ad viridi tatē declinās egreditur q acuitate sua iterdū corrodit tū: vt in mris venarū rūpatur aliq; a q tū sanguis emanat pu rus. Cū cācer qnūq; siue vlceratus siue nō vlcerat^{us} cura tur nūq; nisi in loco fuerit q tot^{us} suis cū radicib^{us} extirpa ri possit. Cū Ragadia aut q sunt aliud nihil qz vlcera qdaz parua sepe z materie gīantur malignitate ex apate qz z ex causis apa gīantib^{us}. Cū de quarū cura tarda si fieri pos sit: an scit z an ad salutē vel ad mortē ifirmā pducere apta sint si scire cupis sanie egrediētē aut virulētā aspice et fm

illi^{us} dispōnez: vt statiz dictū fuit iudiciū facias. Cū his pte rea apatib^{us} accidentia fortificari si videris frido cū su dore vocis ablatiōe ac frequēti sin copi hac paupculā mo riturā denuncia. Cū b de causis z signis tā pnotificis qz demonstratiuis apatū matricis: cācri qz ac ragadiarum.

Cū de cura apatū mris calū qūtercūq; terminet. Cap. viij.

Rescriptis tibi notatis ad apatū calidoꝝ curā de ueniat pmo. Cū quatr sex rerū nō nāliū regimen in tali casu dispōndū sit tanqz medico cuilibz no tū nō inscribā. Cū ad appropriatā curā deueniat solū. Cū alidū matricis apa sanguineū aut colericū erit. In qz pncipio sōmā fieri necesse est. In sanguineo tū qz in cole rico sit copiosior: vñ materib^{us} cōib^{us} euacuatis corpis si ppter plenitudinē diuersionē qris basilicam incidī primo facias: z in die scdo saphenas ambas. de sanguie vō fm corpis dispōnez quātūtatē extrahi facias: q si eras aut ali quod tale sōmā fieri vetat: diuertere mām mō cupias: su per nates pmo vētosas cū scarificatione apponi iubei: cra stinū vō in domestica corarū pte aut sub poplite etiā po nātur z cū scarificatione: z cū in hoc casu idebite sangui nem attrahēdo taliū cura initū potissimū sumat in extra ctione sanguinis diligentia appone. Cū deinde si ad mino randū materiā z ad appropriatā materie digestiua: z tan dez ad ipsius euatiua ppria venire opus sit: discretiōi tue hoc derelinquo: ideo ad appropriatā localia solū deuenio. Cū pncipio itaq; renes ac ptes femorales epūthimētur epūthimate tali. qd^o R. succi plāta. succi maurelle. an. li. f. acetū. 3. j. san. draco. boliar. an. 3. f. misce. Cū el alt. Acci pe que plā. li. i. olei ro. 3. iiii. boliar. 3. i. san. draco. 3. f. ace ti. 3. i. f. misce: z cū illoꝝ attero loca dicta sepe epūthimēt. Cū el facias sic. Accipe suc. plā. virge pastoris solatri spū uine endiuie: z cū quouis parū acetū misce: z infusas peti as tactis locis sepe applica. Cū el meli^{us}. Accipe olei ro. 3. f. al. 3. vj. acetū. 3. ij. boliar. 3. iiii. duc i mortario diu z dicta loca sepe punge: vel petias intus mades factas ipo ne. Cū b intra vō corrupta si mulier fuerit accipe ro. ru. lentium excorticata: plan. virge pastoris: solatri: endiuie: an. 3. i. ad duarū vsq; ptiū psumptionē decoctio fiat: ex cut^{us}. 3. vj. matris pessarizet sepe. Valēt ad idē endiuie suc ci tepidi. 3. vj. solatri plan. sempuine ac virge past. Cū el facias sic. R. decoctiois gallaz balau. lentū excorticata rū sumach ro. z mirtilloꝝ. 3. vj. z fiat vt prius. Cū dūleri nō corrupte aut pessarizari nolēti ex infrascriptis balneuz ab vmbilico infra fieri iubeas: ex qb^{us} etiā emplā fieri pū. Cū scda aut tertia trāfacta die tā p pessarizis qz exteri^{us} ap plicādis camomillā semē lini z fenugrecū cū pdicti adde Cū etiā ex cāmillo oleo vincto exteriori fieri debet. Cū statu malue bisimalue camomille melliloti fenugre se. lini an. 3. i. caricari nūero. xx. fiat decoctio: i q muli er sedeat: aut ex ea mulier pessarizet: aut ex his emplm si at exteri^{us}. Cū declinatiōe. Accipe aq^{ue} sāsuci aut sāsibz 3. iiii. olei de lilio aut de enula. 3. ij. fiat passariū. Oleū qz de lilio aut de enula solū pessarizatus valet. Cū el facias sic. Accipe aque sāsibz aut sāsuci. 3. iiii. pinguedis gal line aut anseris. 3. j. storacis liqde galbani an. 3. i. olei de lilio aut de enula. 3. i. fiat pessarium. Cū el aliter. Accipe aque sāsuci. 3. iiii. medulle cruris vituli pinguedinis gal line an. 3. j. storacis liqde. 3. f. laudani. 3. iiii. liqant omnia simul fiat pessariz. Cū el nascale facias isto mō. Accipe laudani. 3. f. storacis calamite galdani an. 3. i. piguedinis anseris. 3. ij. fiat nascale: quod etiā ex solo laudano factum in hoc casu optime valet. Cū nec ad apatis resolutionem fiēda sunt: q si tardent z ad sanie apa deuenerit: tūc aut p vesicā: aut p intestina: aut p mris os egredit^{us}. Si p vesicā ex vīna si sanies in ea pmisce: cognoscit. Ider intestina ex egestionib^{us} z p os matricis visu. Cū casu pmo ad ve sice vlcerationē pcauēda aq^{ue} ordei cū qtuor seminū cōiuz fridoꝝ emulsionē ac sirupo violato i potu sepe tribue. In scdo b clistere sepe fieri iube: qd^o R. aq^{ue} decoctiois ordei li.

si. cu q dissolue vitellos duos ouorum olei ros. 3. iij. mellis
ros. 3. i. et fiat clistere. C Si aut p mricis os cu aq mell aut
ordei pessariado sepe mundificet: vel ex sero capno cum
melle ro. et est optimu. C Uol facias sic. accipe isopi abfin
thij an. 3. i. vini al. lactis an. li. i. mellis ro. 3. iij. ad con-
sumptione vsq; tertie pris fil bulliat: de q tepida p fiendo
pessario. 3. vi. accipias. C Q si ex his aut quouis alio do-
lor siue ardor in matrice fiat. Accipe arnoglossae solatri an.
3. i. fiat decoctio: de q accipe. 3. iij. lactis. 3. ij. albuminis
oui recetis vnu: diu fil agitent: et ex eo matrix pessarietur.
C Uel idē ex amurca olei rosati ac lactis an. 3. iij. facē po-
teris: et talia tepida semp imponi debet. C S hificoz plu-
rimi mūdificatiuis vtunt tantumodo cū ex mundificatione
vcleris frequēti carnē regenerari posse sperant. C Tu tñ si
hoc in casu in carnatiuis vti volueris vlcere mundificato
facias sic. R. lactis vaccini. 3. vi. thuris alo. mirre. boliar.
sarcocolle corticis cane cōbusti cucurbite sicce et cōbuste
an. 3. f. puluis fiat cui. 3. f. lacte cū p dīcto misce ex q tepī
do pessariūz mane et sero fiat. C Sanie tñ in magna egre-
diete quātitate sepius mūdificatio et incarnatio qz vicibz
duabz i die vti necesse est. C Alij sic faciūt. Accipe ceruse
litargiri san. draco. boliarment gūmi arabici an. 3. i. con-
quassent et in li. iij. lactis et olei rosati. 3. vi. bulliant ad ter-
tie pris vsq; psumptione: postea colet: de cui colatura R.
3. vi. et fiat pessariū. C Alij i decoctioe tacta cere citrine. 3.
ij. adiūgūt et tu facias si libet. C Ad hāc intētiōe troscisci
de charabe in potu sepe dati cōmēdant multū. Ex quibz
oibz apatū matricis calidoz q lter cūq; terminent a pnci-
pio ad finē vsq; patet manifeste: ac vlceri quozūcūq; a q-
uis causa pueniant: cācroso dūtaxat exceptis. Illa. n. nec
alio modo qz dum apostema in sanie mutatu est curētur.
Et hoc capitulum hic finitur.

C De cura apatis matricis frigidi ac apnis indurati in cā-
crum tamē nondū conuersi. Cap. ix.

In curādis apatibus frigidis fm exigētā sex rerū
nō naturaliz regimen tu ipse dispone. C Deide
ad etiatiōe peccāz mae cū digestiuis ac appro-
priatis solutiuis accede: et ad curā localiū ppiā successi-
ue. Ad scilicetm vō vltimum cū deueniat in appropi-
mando nīmū resolutiua caut? esto ne subtili soluto cine-
ritiū remaneat. In pncipio igit facias sic. R. lithij thuris
aloes ciperi acacie croci armoniaci an. pres eqles ex ipso
rum. 3. f. cū succo caulitū aceti parū addito distemperata
matrix pessariet. C Ex his qz emplastrum facere poteris
exteri: vel in litiū in quo parū salis et aceti bulliet: in-
fusas petias exteri? applica: et qzto magis statui appropia-
ueris plus debes aceti addere. Q si resolutionez peteret
in statu ac declinatiōe. R. aluminis sulphuris myrrhe sal.
an. pres eqles cū oleo ros. modico aceti addito hoz. 3. iij.
immisce: ex quo pessariū cōfice. Potes et ifusas petias ex
teri? applicare. C Si vō apa dubitari cerneret. R. radi-
ces lilij cepas assatas linacias esfermentuz et semen lini qz pi-
stas: et cū arungia aut butyro emplm fac applicadū exte-
rius: quia et eius virtus ab apate satis distet: retinendo tñ
calore ac eū circa locū cōfortādo auxiliij pstat nō parū.
Pessariū vō ex se. lini et ficū decoctione fiat. C Et qz apa-
tale et si maturū sit rupit nō facile cūz pessarijs adde parūz
fimi colūbini et fermeti. C Ualet etiā in hoc casu scabiose
fuccus aut nasturtij pessariat? et eo magis si de colūbino
fimo ac de fermento parū addideris. C Si aut in matricis
collo aut orificio apa fuerit tale cūz ferro apiri pōt facile.
C Apate rupto mūdificatiuis in pcedēti caplo descriptis
vtere: aliqd succi apij in his semp addēdo: postea vō car-
natiuis: vt ibidē docui. Qd si apa in scilicetm mutet et can-
cer factū sit nondū ab extra facias sic. Loq fucus et immatu-
ras porri: de qz pasta. R. 3. i. f. arūte porci maselli: isopi
humide an. 3. i. picis naualis cere citrine an. 3. x. olei de li-
lio. 3. f. diaglonis. 3. ij. liqfiant oīa simul: cum qbus postea
misce pulueris radicis hyreos 3. iij. cinez corticis salicis

3. ij. fiat cerotū: qd sup aluta aut sustaneo possit exēdi et ex-
teri? appone. C Uel aliter accipe olei camomellini. 3. iij.
olei de spica. 3. j. f. medulle cruris vituli. 3. j. cere. q. f. et fac
vnguentū: cū quo in corpora paste radicis hyreos. 3. j. et
loc? vbi durities sentit vngat. C Hoc quoq; in casu mu-
liere in ifrascripta decoctione sedere iuuat mltū: que R.
camomille. melliloti an. 3. i. f. bismalue cum radicibus.
3. iij. fenugre. se. lini an. li. j. cōquassent et decoctio fiat.
C Ab infra. R. olei de lilio: olei camomellini an. 3. ij. adi-
pis anatis medulle cruris vituli: aut poti? cerui. 3. ij. bde-
lij. in vino dissoluti. 3. iij. vnu vitellum oui asiat: qbus m-
rob vini addas qz pessariari possit de quo tepido. 3. vi. p
vice sufficiūt. C Ualet et hoc nascale: qd. R. thuris armo-
niaci an. 3. i. mastitis: castorei: stozacis ligde: adipis anatis:
olei de camomilla an. 3. ij. gūmi cū melle dissolue et nasca-
lia simul oibus liquefactis cōficias. Si. n. apa matricis fri-
gidū curabile curatur omnes.

C De cura cancri matricis tā vlcerati qz nō vlcerati raga-
dilarum ac vlcerū malignoz. Cap. x.

Postema matricis durū in cācri si mutet: vlcera-
tum siue nō. Ilypocrate teste: curat nunqz. pallia-
re tñ ipz: qm bonū est vita: vt qz dū possit ptabat:
in nō vlcerato vlcerationē in vlcerato malignitatē p posse
phibendo. C Pro quo sex rerū non naturalium: regimen
melacolie multiplicatiū euitet oē. C U. appropriatis qz
mense omni melacolia purget semel. nā in hoc casu nihil
supra. C Smaragdus ac saphyr? delati: alberto in de mi-
neralibus teste: a tota suba cōferūt maxime ac centidīa
herba roberti scrophularia ac cetera: vsus qz istoz a pro-
prietate valet in hoc: et maxime ex hāz decoctione vinū si
limphet. Ualent et fluuiales cancri comesti et sup oīa vi-
perarū carnes in cisione quattuor digitoz a capite et cau-
da facta p prius que fina radice diptami coquatur nunqz.
C Ualet et tyriaca et troscisci de viperis. Quat insup basili-
cam aut saluatellā incidere nō nunqz. C Ad localia transi-
ens vt vlceratio et augmētū in vlcerato phibeat. Accipe
succū solatri residētia facta: aut aque sublimationis ipsius
3. vi. thucie prepatē plūbi vsti an. 3. i. cāphore. 3. i. in mor-
tario plūbi ac cum pistello plūbeo ducatur diu ex quibus
postea pessarium fiat. C Ab extra. R. succi granoz alche-
chengi. 3. iij. olei ro. 3. viij. cere citrine. 3. vi. liquefant si
mul cum quibz in mortario plūbeo hos pulueres adiūn-
ge. R. ceruse lote. 3. ij. plumbi vsti et loti thucie prepara-
te an. 3. j. f. thuris. 3. f. eris vsti antimoniij balaustiarū ra-
dicū celidonie sangui. draco. cachimie argenti pulueris
vermiū terrastrū an. 3. ij. tam diu ducantur qz ad formam
vnguētū deueniant: ex quo exterius loco perunge. C Uel
aliter. R. litargiū et cerusam equis partibus et cū oleo ro.
tam diu ad solē ducāt qz formā vnguētū suscipiāt: de quo
vt prius locū vnge. De quouis hoz vnguētū. 3. f. acci-
pe et cū succis autiaquis p dīctis pessarium fiat etiā si libet.
C Et cū his sepe nō vlcerat? cācer ab vlceratiōe defendi-
tur: que etiā lupacitatē vlcerati cācri nō minus defendūt
dolorē et ardorē cū mitigent et malignitati resistant. C In
vlcerato tñ tale pessarium fieri solet qd mire valet. Accipe
herbe roberti tasibarbasti: scabiose: caprifolij: aneti: sters-
coris humani an. partes equales cōburantur: de quorum
pulvere accipe. 3. iij. et cum. 3. vi. aque solatri in mortario
plūbeo ducatur et pessariū fiat. C Ab extra vnguenta pre-
scripta valēt ac etiā ipsoz. 3. f. cum aque solatri. 3. vi. pes-
sariū factum. C Et litargiro ros. oleo et aceto solet etiā in
mortario plūbeo vnguentū fieri valēs in casu isto: quo vt
precedētibz vtendū est. Et sic patet tā vlcerati qz non vl-
cerati matricis cācri palliatua cura. C Uenqz ragadie vt
dictum est qz vlcera quedā parua aliud sint nihil ex apo-
stema aut ex causis apostema inducētibz genita. si ma-
ligna fuerint: aut nō maligna ex tā in alijs capitulis qz in
hoc dictis cura clare patet. Et sic per hoc cācri ac vlcerū
matricis malignoz cura finem recipit.

De egritudinibus

De puritu matricis et priapismo. Caplm. xi.

Puritus matricis est stimulus quidam scalpellandi seu ofricandi locū in quo est appetitū iducēs quī ab humore colerico baurachio seu adustio in ea pter naturā congesto puenit. Humor quidem valde colericus sua ex quedā igneitate i se stimulatēs igneitates hys acutas. Baurachius vō ex p̄mixtione insipidi cum terreo grosso amaro generat. Cuius causa in hūore sic genito acuitas de relinquit a qua locū scalpellandi aut ofricandi tunc appetitū insurgit. Adustus autē aut ex accidētī in se i aut per alteri admixtionē generat. Ex accidētē in se humore adu rī cōtingit: vt ex calitate in se exite hūmiaz q̄s ex ma la toti cōplexione: aut p̄culariū mēbroz puenit: vt epa tis seu venariū. Ex rerū q̄s calidaz acutariū aut saluarū ni mio vsu. Cōtinentis etiā supflua calitas seu frigiditas per antiparitatim caliditātē pcludēs: ac accentrās hoc effice re possit: vt oīa in vniū sūt colligā res q̄libet nō naturalis supflua caliditātē in hūorib⁹ valēs inducere hoc idēz effi cere poterit. Alteri per admixtionem humor aduritur: vt cū colera adusta: verbi grā. flegma seu melia sanguini cōmiscet: tūc enī eū adurēdo sui ad naturā trahit et acuitātē quandā pungitiuā ac stimulantē p talē admixtionem acqrit. Datet igit ex his q̄liter ex materie colericitate: nitrositate vel adustione in ea acuitas acgrat: cui rōne pū ctio sit ex qua scalpellandi seu ofricandi appetitū insurgit. Et sic mā talis in matrice pgesta puritū efficit ex q̄ scal pellandi locū seu ofricandi appetitū sit. Et q̄b⁹ quid sit puritū matricis z ei⁹ cā līq̄ manifeste. Et ex p̄nti in milie re qd priapism⁹: q est aliud nīl q̄ imoderat⁹ coeundi ap petitus a pmissis causis in milie re causat⁹. Nā cū stimulus ille appetitū ofricationis iducit tunc coitū: vt loc⁹ ofrice tur appetitū. verū ex tali ofricatione humor cōtinue magis acuit⁹: z ad ofricandi locū maiori in quātitate cōfluit. Tū coeundi appetitus cōtinue insurgit maior: z hanc ob cāz coitu plerūq̄ nō faciunt. Et he cause tū augent⁹ interduz: vt virtus p̄sternatur: z sic paupcula coitu nō faciata perit. Spermā q̄s mulieris ex materieb⁹ pmissis genitū in se acuitatē quādā stimulatūā retinet: pp qd in muliere pna pismus causat⁹ interdu. Habes igit tā priapism⁹ q̄s ma tricis puritus causat⁹: qbus notis ad signa deueni. Si ab adusto sanguie puenit ad rubedinē quādā obscuram declinabūt mēstrua: ac cause sanguinē adurere potentes p̄cesserūt: de qbus ab infirma studiose inuestigādū est. Idē dico de colera: melacolia ac flegmate: pp qd toti ha bitudo: cōplexio: etas: p̄cedēs regimen: tps anni: regio: et similia tibi p̄siderādā erūt: z cui magis essentiant humori s in causa erit: z si vrina ac pulsus ad hoc cōsentiat certia or tunc fies. Verū colera existēte in causa mēstrua ad citi nitatē obscurā quādā declinabūt. In melia ad nigredinē z in flegmate ad obscurā albedinē seu fuscitatē. Causarū igit talis egritudinis demonstratiua signa taliter inuestigan da sūt. Cōmonstrā vō. Si hec passio diu durauerit de quacūq̄ egritudine ab adustione hūoris venerit potente in toto aut in mēbris p̄cularib⁹ z in matrice maxime tū mēdū erit: vt scabies: lepra: impetigo: serpigo: cancer: her pestiomenus: z filia. Nā intū aliqñ humores tales inflā mant q̄ ex his talib⁹ egritudinib⁹ aliqua nascit⁹. Interdum q̄s ante q̄s ad aliqua talū deueniat: virtus in tū p̄sternatur vt ab egritudine victa succubat. Si igit accidētia cōtinue augētur: de egritudinib⁹ p̄dictaz aliqñ aut de virtutis pro stratiōe: z successiue de moris p̄culo p̄noscādū erit. Ac cidentia vō si cōtinue remittant de salute. C̄stis cogni tis deinceps ad curā accedet: z sex rerū nō naturalū regi men ad frigidū z humidū facias totū vt declinet. Omne baurachii: omne acutū: z in hūorib⁹ acuitatē iducere po tēs euitandū quodlibet. Deinceps toti⁹ habitudo con siderāda erit: q̄ si sanguis dominium iudicauerit in nigra flomia fienda est: z copiosa qdē. Leteris autē in cōplexioni bus: z maxime colerica a sanguis diminutiōe: ne egrā ad

colere sup̄ incisionē ducas caue: quo in casu flomia dimittē re forsan p̄stat: sed potius sup̄ nates vētosas cū scarifica tione apponi iube. Postea vō cū appropriatis digestiuis z successiue solutiuis: adustā colerā euacua. Et idē de mēlia z flegmate est dicēdū dū in causa alterū ipsoz esse cognos ueris: z nō semel solū: sed vbi opus fuerit fiat 2°. Quō au tē hoc fieri debeat: practicātib⁹ cōiter notū est. C̄stis nos tis ad appropriata localia deueni: q̄ si ad intra matricē pu ritus fuerit pessariū tale fiat. Qd. R. lappacii acuti sumi terre scabiose solatri acetosi marubij pethasilionis an. ad. j. fiat decoctio: de qua. 3. vi. accipe: z in ea vnguētū ifrascrī pti. 3. h. dissolue z pessariū cōfice: Vnguētū sic fit. R. ceru se litargiri an. 3. iiii. plūbi vsti scone argēti an. 3. iiii. masticiis olibani an. 3. i. h. puluerizent z in mortario cum oleo ro. z aceto albo tā diu ducant q̄ ad formā vnguētū deueniant: nunc oleū: z dehinc acetū addēdo: in fine vō argenti viui cū salina extincti adde. 3. iiii. z fiat vnguētū. C̄stis pessariū fiat. Qd. R. folioz mēte corticū granatoz lentioz ex corticataz an. ad. i. in vino decoquant⁹: z ex decoctiōis eius. 3. vi. pessariū fiat. C̄stis idēz alter faciebat. R. croci cāphoze an. 3. h. plūbi vsti. 3. i. baccarū lauri. 3. h. olei ro. viui an. 3. ij. agitent sūt z pessariū fiat. C̄stis ego autem in isto casu ex lachrymis vitis factū pessariū optimum inueni: ac etiā tale: qd. R. saluē folioz oliuarum saxifragie radicū lappatii an. ad. i. bulliāt in aq̄: ex cui⁹ decoctione pessariū fiat. C̄stis facias sic. Accipe lactis. 3. iiii. aq̄ salis. 3. ij. meli lis. 3. i. misce z pessariū fiat. C̄stis bullire facitū lu pinos in aceto aquasatos: z pessariū ex eo facitū. C̄stis quoq̄ cū succo maurelle sepe feci: z est exp̄tū. C̄stis plurimū ex herbaz frigidaz succis pessariū facitū: vt est endiuia la ctuca portulaca spūua vermicularis acetosa z mī viola rū: z tu facias si libet. C̄stis aut in collo matricis aut in ori ficio purit⁹ fuerit in quouis sup̄scriptoz petias immer ge: q̄s loco applica sepe: ac de p̄scripto vnguētū inungere potes: q̄ valet mirabilr cū his deo duce purit⁹ sedabit. C̄stis si p̄scripta ad papismū valeāt: infrascripta tū magis appropriata sunt: z p̄ntū est pessariū ex solo cicute succo factū: vel cū eo. 3. ij. stercoz muris adiungit⁹: z est exp̄tū. C̄stis pessariū fiat ex succo maurelle portulace lactuce acetose: aut folioz salicis de stercore muris addēdo. vt dī ctū est. C̄stis ex inter cetera suffumigū ex agno casto fa ctum mirabilr valet: vt exp̄tū sum. Odor cāphoze oibus p̄ualet: vel lectū ex agno casto val berberna subterne su per quē infirma decubāt. C̄stis in digito saphiri portare iu uat. Alberto teste. Alij dicunt de sardonico lapide. aut de topacio smaragdo: hūc tū in coitu frangi vidi. C̄stis os vō de pulueris nenusaris. 3. i. cū sirupo de papauere aut cāphoze. 3. i. C̄stis lactuca z portulaca comesta multū valet. Et aliij potu succū portulace endiuie agni casti aut ber bene tribuūt. Et ego succū folioz salicis exp̄tū inueni. C̄stis si his p̄ delicatis mulierib⁹ vt volueris hos succos iulepizare facias. eos aromatizādo cū cāphora z cū aqua sublimatiōis herbarū p̄scriptaz de eo i potu sepe tribue. C̄stis etiā q̄ radix iferiaz gladioli cū vino potata appe titū coeundi remouet. C̄stis Reppi q̄s q̄ infrascripta idēz fa ciunt: z puto a p̄prietate quādā vel a calitate ipsoz calidi tatē in illis adustis humorib⁹ seu baurachijs exterminādo: vel poti⁹ vētositate titillatē seu stimulatē resoluendo si ea in cā fuerit. Ista tū efficacī in viris papizantib⁹ q̄s mu lierib⁹ valere comperi. Et sunt ista calamitū mōtanū. Ru ta: nasturtiū: polii mōtanū: semē isopi: mēta: nepita: z mē sastrū. Valer etiā in isto casu plūbea lamina sup̄ renes de ferre: z in hā puritus miris q̄s papismi cura finit. C̄stis tū p̄zocharizare volueris ieiunū z abstinentiā iube: at vt ciliū sup̄ carnes deferat sup̄ stramētoz strati decumbat coteas viter: ac p̄coz iuuenū p̄uolatione de veneris lo quat nunq̄ immo nec si fieri pōt cogitet. q̄ vt facilius fiat circa gubernationē sue dom⁹ defatiget se: oionib⁹ diuinis insitit: z vbi legere sciāt si qd oculi sup̄est sanctorū patrum

inapungit mulieris

inapungit mulieris

inapungit mulieris

inapungit mulieris

inapungit mulieris

inapungit mulieris

inapungit mulieris

vitas lectitet. Et cum sine cerere et bacho frigeat ven: cu pane et aqua macerantia ieiunia sepe faciat. Si mulier hec fecerit: certus suz piazabit nūqz. Et sic habes pua pismi in muliere curam tam, pizochariorum qz cum ap propiatis factam.

De emoroidibus matricis et moris ficibus clavis siue verrucis et carne addita. Cap. xij.

Emoroidis equocaf nomen. naz i circuitu ani vel podicis vel culi a vena chili vene quiqz ortuz habentes terminant. Cuiqz natura fecali sanguine gravata se sentit p haru venaru seu alicuius ipsaru aperitionem eu emittēs se exonerat sepe. Hinc vene ille emoroides dicte sunt ab emorogia grece: quod in latinu flus sanguinis sonat. Et hac ob causam vene omnes p quas natura fecalem sanguine emittit emoroides nuncupantur. vnde taz nati qz mris venas per qs sanguis effluit emoroides vocamus. Cuius emoroidales ani venas excrecentie diuersaru formaruz: vt mori: ficus: vuer: verruce et. nascitur sepe qz etiam emoroides appellare consueuimus. Et sic emoroidis nomen equiuocatur: quia qnqz venas: qnqz excrecentias illas importat. Emoroidales illis excrecentiis in mris sepe similes generant: de quibus i pnti capitulo sermo erit. Et quia tales qnqz mori: qnqz verruce seu clavi: et interdū ficus formā habent in rubrica capli de emoroidibus mris: moris: ficibus: clavis et addita carne posui: vt si tibi talia curanda venerint quo in caplo curā inuenire debeas scias ly et in expositiue: et nō copulatiue intelligas velim. Et sic ex phabita apostemantū mris descriptione hec apata appellari pnt: curam cū a pōictis diuersam recipiāt facere distincta capla volui. Cuius emoroides qz mori seu ficus formā habēt ex fecali sanguine generant: verruciales ex melacolicō humore cuius humiduz fere consumptū est: vesicales et vnales ex flegmate vel ex flegmatico sanguine. Addita caro ex fuctione vicerū ragadiarum vel talium excreuisse potuit. Cuius excrecentias pterea tales quandoqz in pfundo: qnqz in collo seu matricis orificio nasci ptingit: pfūde vō nec cōprehendi nec curari pnt: ideo nec ipsaru gra sed apparentiū solū hoc caplin factū est: qz tales in cura iā habui propter intensos quos causant dolores interdū. Cuius excrecentias igit tales apparētes tactu ac visu: vel honestius vt dixerim ex infirme relatu cōprehendes: de quarū forma etiam ingras studiose: et talia tibi signa demonstratiua erūt. Cuius pronostica vō verruce difficulter aut nunqz curatur. Ceterē si eas in curando studiū apposueris curā recipiēt. Cuius ab aliq ipsaru sanguis emanauerit feculētus ab egritudinibus que a sanguine melacolicō aut ex menstruū retentione puenire solēt infirmā securā efficit. Sanguis itē melacolicus si p menstrua tūc fluxerit: abundanter infirme alleviatione portēdit. Et sic patet qd pronosticadū sit. Cuius quādam in cura iā habui que in orificio exteriori ficus nōnullas habebat intēlos adeo dolores causantes: vt quiescere posset haud quāqz. Et adhibito regimine infrascripto deo duce ad pfectā venit curā. Cuius igitur rerū nō nālium regimine: melancolie multiplicatio pphibito ex saphenis vel ex ipsaru altera flebotomia mris iube. In ficibus tamen et moris ceteris partibus abundante magis. Cuius qz erigentia peccantem humores digerās euacua: et successiue ad localia trāsi. Cuius et mitigandos dolores accipe picē hispanam de q puluerizata in terrea scutella plibito pone: sup quam inflammatum lardonem guttatim fluere facias tamdiu. s. vt pix liquefacta ad modum vnguenti deueniat: et ex eo dolentes emoroides cuius sint forme punge. Cuius accipe butyrū recēs qd in plumbeo: mortario et cū pistello plubeo tamdiu ducatur q plūbi colorem recipiat: et ex eo vntio fiat. mirabiliter enī talīū dolorē sedat. Cuius faciūt pecie infuse i succo herbe santi petri et sup loco posite. Cuius si dolor cum ardore esset intēlus nūm. R. vnguenti populeonis. 3. iij.

croci. 3. ij. opij. 3. i. vitellū vnum ouī recētis incorporentur: et eo locū dolentem punge. hoc enī vnguentum dolorem quātumcūqz intēsum mitigat ac ardorē repmit. Talia ad sedandū dolorē sunt in h casu pcpua. Cuius ad eas tota liter extirpādas pmo sic facias quanto plus fieri possunt iuxta radices cū serico filo ligabis et stricte. sic enī perse cadūt sepiissime. Aut eas cum oleo de semine lini: aut de persicoz nucleis inunge et pinee cōbuste de puluere suz perasperge. Cuius facias sic. Accipe de cortice nucis aut quercus de spongia ac de maiori aristologia rotunda egs partibus misce et in olla in furno siccant: vel ad ignē sic q puluerizari possint: et cū tali puluere locus cū melle per pus vnt et aspergas. Tales enī excrecentias is puluis mirabiliter desiccet. Cuius si fortiori exiccatio opus sit. R. folioz vitis muscatelli folioz ficus et ficuum immaturaz. aii. m. i. viridis eris. 3. i. ponatur simul in olla: et tantum in furna vel ad ignem desiccari permittantur: vt inde puluis fieri possit: quo locus oleo de semine lini perunctus aspergetur. Cuius vbi talia ad resolutionē et exiccationē rebelia fuerint: Elcipe calcē viuam quā cum melle in pasta et in furno exicari pmitte tāntū vt puluis fieri possit: quā vt in pcedentibz vtere. Cuius enī puluis et immediate pcedens excrecentias tales omnino remouet: ac sine violentia additā caro resoluit: et sic isto cum regimine excrecentias tales deo adiuuare curabis omnes. Cuius quoz qz successus taphisbarbassi cum oleo de semine lini mixtus: et etiā sup istas verruciales excrecentias sepe positus. oēs pfecte sanat. Et in hoc hūic capitulo finem impono.

De precipitatione matricis. Cap. xij.

Matricis precipitatione est eius ppter casum vel pcussio m ne aut talitū aliquod: vel ppter inexistētē humore seu vctositatē: aut ppter humiditatē ligamēta relaxantē seu putrefaciētē ad alterū laterū superius seu inferius: et interdū ab extra pgressio. Cuius descriptioe hac cause precipitationis matricis manifeste tibi sunt. nam qd claz extrinsece vt casus: pcussio: grauis pōderis eleuatio: cespitatio: cursus velox: aut talitū aliquod. Sup rem frigidam diuturna sessio: seu in aqua frigida longa mora: aut aque frigide potatio nimia: difficultas partus: impetuosa fetus emissio: aut casus: aut sectidine ab obstetrice violenta extractio. Tussis qz vociferatio: ac vehemens sternutatio idē sepe facit. Cuius intrinsece vt mēstruoz retēto quoz grauedine matrix interdū descendit. humor itē in ea congestus cū mouet idē efficit. Siliter et vctositas ad alterū latū seu inferi ipsam impellēs. Si ob hoc tū tractū suz fecerit: sic vt diafragma cōprimat: et anhelitū impedit at suffocationē et nō precipitationē hanc ex supra tractatis fore tibi notū. Humiditas pterea ligamēta relaxans seu putrefaciēs precipitationē inducit. Cuius ecce tā intrinsecas qz extrinsecas mris precipitationis causas in summa si alie inuēte fuerint: ad has erūt reducibiles: quibus derelictis ad signa deuenias. Cuius causaru extrinsecaru signa infirme relatu manifeste tibi sunt. Cuius intrinsecaru vō si sursum matrix nō pforās ascedit: dolor ac grauedo ab vmbilico supra sentit. Ibidē qz rē rotundā tactu pcipies: videt et interdū mulieri vt a manu qdam dephendit: sic vt cū suspirijs fere pfocata maneat: vertigo: scotomia: ac capitis dolor h in casu sepe fūt: fit et aliq fastidiū abhominatio nausea et eructatio: et maxime causa vctositas si fuerit: cū q etiā rugit: et ambulatiua ventositas sentit. Cuius alterum latus matrix cum precipitat dolor grauedo et in flatio ibidem percipitur: quo in casu sepe fit vt matricis os ab oppositione recta diuertatur: q si mulier tunc coeat: in matricem sperma ingredi non pōt. Cuius inferiora matrix si precipitet dolores circa renes: et pectine sentit. In pectine quoqz ipso et iuxta vuluam res rotunda cum tumore ac grauitate tactu percipitur. intestinum enim rectum ac vesica sepe comprimitur. sic vt egestionē et vntine difficultas accidat plerumqz. Hoc in casu vrina alba

Id est optat ad
De filo de semine lini
Aut ad ignē

Pnt

Ally pnt fortior

Ally pnt de rebus
melle aspergat
Laudet qz puluis

Quoz taphisbarbassi
oleo de semine lini mixtus

Cuius

Inferius

Suffocatio

Cuius in diuersis

Cuius afflicto

Cuius pnt ad

Cuius pnt ad

Summa alba

De egritudinibus

ra patiens extendat z resupina decumbat: deinde super su-
men sine scarificatione ventosa magna ponatur: naribus
semper odoriferū aliquod teneat. Et inferius aliquod ex
infra scriptis suffumigijs applica: quod ex stercore tauri
aut bouis efficacissimum semper inuentum est. ¶ Cel ex
colofolia mastice z assa fetida. Celur ex diptamo in aceto
decocto. Cel ex colofonia z ypoquistidos. Cel faci-
as sic: z est expertum. Accipe acacie sipie: balaustrarū ra-
dicum bistorte gallarum: nucum cipressi: mirtillozum: vel
foliozum ei⁹ añ. 3. f. masticeis oliban ana. 3. iij. asse fetide
3. i. conquassent: z coclear vnum sup carbonēs accensos
pone. z p emborū fac sumū vt mulier fumat ipsa taliter te-
cta ne quis modo ad nares alicui⁹ illoz sum⁹ ascendat. p-
pter qd odoriferū semp aliqd odoret. Cdis factis vulua
z collum matricis ex decoctione infra scriptas fomentef:
q. 12. mirtilloz. m. j. rosarū rubearū: gladiū balaustriarum
acacie añ. m. f. conquassent: z decoctio fiat i vino stipitico:
z successiue fomentatio ex aq tepida: z postea ex pscripto
pulue salipizatio. Cdoc facto cū nascali infra scripto core
alligato nascaliset: qd. 12. asse fetide. 3. j. masticeis. 3. ij. mir-
ti: feminis thuris: gallarum: nucum cipressi ana. 3. i. f. cuz
oleo mirtilino nascalia filo appensa fiant: vel in pecia ra-
ra ligen: mulier nascaliset. Talis ordo tā i introduciendo
qz cū introducta fuerit obseruādus est. CAlr z cum alijs
matriz introducē alleuz bñ pasta: qd in aqua dissolue: sic
vt fluidū z non spissum remaneat: ex h tepido egressa ma-
trix fomentef: deinde cū infra scripto pul. salipizata intro-
mittat: qd. 12. pinee cōbusta: cornu cerui vstithur. masti-
omnū puluerizatoz ana. 3. i. CAssice introducta sup fe-
mur ventosa ponat: z alia q in pma reductione facta sunt
ordinate fiat oia. CNonnulli dicūt q vitica recens cōtri-
ta: z sup ventrē emplata ad intra mricem trahit. Alij itro-
ducta mrice eius collū ac vuluā ex ea emplastrant. Et vt
suffumigia dicta ad eā debite locādā habeas: mod⁹ Aut.
talis est. Lanā succidā leuem valde z bñ carpinatam ac-
cipe: quā mrici vt adhereant appone: q si nequit mricem
ipam ex feminis citonioz mucillagine: vel ex altea pscris-
pta in rustica maxime illin: sic vt lana bene adhereat. La-
nam qz aliam vt suc. prunelloz filicestriuz: aut in vino sti-
pico decoctionis ros. mirtil. sumaciacacie: z ypoquisti-
dos infusam habeas: quā circa os inuolue: demū manib⁹
adipe galline punctis obfetriz infirma resupina: ac cum
eleuatis crurib⁹ situata mricem suauiter introducat: dein
de lanā aliam in aceto infusam z expssam vulue applica.
His peractis mulier crurib⁹ adunatis extendat se: z super
dorsum iaceat. Et h est Alui. modus: quē si feceris ea itro-
ducta vētosam z alia mō dicto p ordinez facito. CRestat
nūc mrice introducta: z in ei⁹ loco situata modū scribere
p quē tali in loco sine pcpitatione pseruet. itroducta mri-
ce z alijs remedijs ordinate factis p diē nālem in situ illo
infirma pmaneat: deinde ab vmbilico infra i infra scripto
balneo sedeat: qd. 12. ro. ru. mirtil. sumach: folio. nespilo-
rū: sorbellarū: coiticū querc: glandiū: origāi: saluie: ruthe
psolide maioris: añ. m. i. conquassent: z in aq pluuiali: aut
in aqua ferrarioz decoctio fiat: in q mulier ad m. f. p ho-
rā sedeat. CDeinde. 12. ruthe: arthemisie añ. m. f. casto-
rei. 3. ii. quassent: z bulliat in vino: de q cū. 3. ii. metridati
egresse a balneo mulieri in potu tribue. Cvlua ex deco-
ctione q mirtillos rosas: ac glādes i vino facta recipit fo-
mentef: z cū pscripto pul. q acaciā in pmiis recipiat salipi-
zet: vel ex eo q pineā cōbusta: cornu ceruithus: ac masti-
ce recipiat. CSalipizatio facta nascale pscriptū qd assas
fetidā recipit iponat: vter aut ex armontaco in suc. abfin-
thij dissoluto illiniat: vētosasq: i radicib⁹ māmillarum si li-
bet appone. regimē tale p dies. ix. obseruet. CDeide. 12.
thuris: masti. oppopona. terbenti. galba. serapini: rasine
pini: storacis lique: colophonie añ. 3. ii. cere citrine. 3. iij. fi
at cerotū: qd sup rotūdū corio extendat: z tale sup femur p
dies plimos portet. Cel facias sic. 12. galbani. 3. f. gal-

De egritudinibus

angustia: et alia in aborsu: aut partu difficultate solita euenire se tibi patienter offerent. Cuius pp ragadias: aut vlcera periodice saniosus sang. emanat. Ab ragadiis piodice qd clarus: et absq dolore sang. erit. Cuius fortis peccate qd tate et qd tate sang. patiens cu allentatione madat. qle eniz et qdum opz tuc euacuet. Cuius defectu vo vturis pteitue guttatim paulatim ac inordinate satis fluit: incessanter in cu q mulier discolorata erit et macilenta ac ei propter debilitate passibilis facile. Sang. suo in colore nalt manet cu quo in egressu angustia arsurat neq adustionez facit vlla. Cuius vero a sang. calitate: aut acuitate mordicatio: ac corrosio puenit. in exitu ardor: mordicatio ac puctura in mificis orni clo sentit qda ac patiens subida exis fissuras qda in ginguis: et labijs ena et in supiori maxie hie solet. Tales enim a fumis sicis supius ascendet: pcreant. In maxillaz qd caputibus pp maricis colligata dolore ac puctura sentit et sang. croceus niger: tuc vel igne exis esto ipetuose: magna tu in quantitate non expellit. Cuius vo pp subtilitatem tenuis ac clarus exis par de eo egreditur: ac paulatim: qd si cu calore fuerit: in mifice calore sentit cu q calitatis sig alia aderit. Et si cu frigore frigus re. Cuius pp liquiditatem sang. aquosus et fluuidus erit. mulier humide habitudo digestionis atq debilis qd ex abudantia multarum humiditatu ventositatu in ea qd habundat scias. Cuius si de sang. qlitate iudicium certi hie optas: panu lineu mstruis iunctum ac leuiter lotu respice: cuius color ad rubedine vergat san. si ad citrinitate colerati ad albu flaz: et si ad liuidum siue nigruz melia in ea erit: et talia tibi demonstratiua signa sunt. Cuius notifica: fluxus talis bona fuerit cuq tolerantia: ad qua lenitas: iocunditas: ac qes sequit ex virtutis fortitudie puenire nicta: qd in casu minime restringendus erit. Si vo fluxu tale non bn tollerat nisi restringat ad febres coleticas itentiuas eas talis fluxus ducit sepiissime. quod fit q euacuato san. ebullit ac effrenat colat: cuius sang. frenum existit. Cuius calor nalis sang. pabule: si fluxus supfluat calor ipse consumit: ex q totius ifrigidatio ac mebroz omniu virtutis nalis debilitatio sequit. et sic appetit sopit: et tam mebroz alioru qd stot et epatis digestiua diminuit: propter qd ad egritudines psumptiuas vt est senectutis ethica re. deuenit sepe: ceteris qd sunt feussime: et tadem vdrocice secte pereit: qd in b casu pleriqz vidi. Cuius menstruo fluxus qui hora q luna seu sol eclipsat accidit curat nunq: Apu leio platonico teste. et sic in summa menstruo fluxus cas ac signa taz pronostica qd demonstratiua habes: q huic capitulo finem imponunt.

De appropinquadis ab intra in cura supflutatis menstruo ru ab emoroidibus matricis puenientis: seu ruptura vene facta a causa pmitiua: seu a mordicatione vt sanguinis acuitate quis modo caliditate dnante. Cap. xvj. Assum est quali menstruo fluxus pp mificis vlcera: aut ragadias puenire possit: et de his supra tibi cura nota est: ceteri qd. Cuius ost etia ab emoroidibus seu ruptura vene ta a ca pmitiua facta qd mordicatio sa acuitate caliditate quis modo dominante. Et de his curam in pnti ponere deo adiuuante disposui: vix cum hoc in casu nonnulla ab intra: et qda ab extra appropinquada veniat sex rez non naliu sob copedio regimine posito de ab intra appropinquadis in b capto doctrina iscribam. Cuius igit rez non naliu regimen igrossatum san. adhibeas ad frigidu et siccu ipm declinare faciedo. Et sic in cibo lac cu ignito ferro seu lapidibz fluuiatibus coctis puenit: ac risuz panicu portulaca: lentes cu aceto cocte: cime qd rubi tene re in suaz carnu brodio cocte et pbulit caules et vltimate decocti. Cuius qd singulare adinueni ferculu tale prebe. Accipe folia plagi. cu qbusdam tassibarbas floribz: et ista bn tere: cu gbus misce modicum radicio simpitii cocti ad staminea passate addendo de dulci caseo bn pingui ac re nu capraz: aut motonis pinguedine et rapiolas i pasta azi ma vitellis ouoz pisata confice: vel cu farina sbili: et tales

in brodio suaz carnu cocte i b casu valet matie. Clar nes vo magi assate qd elice pueniut qd qd mo coqnt: si cu sumach et berbis fulciat bouu erit. Cuius aromata: et iter cetera crocus. Cuius aut ei sit nigris: stipitici qd cu aq fer rata pluuiat: vt cisterne liphatu. Ip m met vinu ferrare pualet: et si aurū cadēs i eo vicibz aliqt extinguat nihil supra. Sup oia qes iugat: et scalaz ascensus oino phibeat. Cuius aliquatulu solito logior: et inges gaudii deuter. Cuius vo velut inimicu mortale fugiat. Cuius si na in vtis bnficiu puocadu segnis fuerit cu clisteri coi iuuetur. Cuius medicinalia veniendo duo pnota. Si leuitas: iocunditas: qes ad tale fluxu seqnt mime ifrigat: nullu pteia fluxu tale: et si multes posses restringas sbito. Cuius pnotatis cu caplin b appropinquadoz ad intra doctrina pteineat pmo nota qd ieiuno de quis ifrascriptoz. 3. i. cu vino extictois calibz supra i illo casu maxie valz trociscoz de terra sigillata: aut de carabe: seu acacie: ipogstidos: cornu cerui et loti: coaguli hed: vt leporis: coral. ru. subtilissime puluerizati gum arab. cost: san. dia. lun arme. samij: vt sigillati pul. psoli. maio. floz citonioz: aut pfidie: margaritarum mumi: mirtiloz: oliban: vt sqnat i oium cuiusuis illoz cu vino ferrato: vt decoctiois corticum gnatoy: vt radicu nenufa. aut cu aq plu. vt suc. sanguinarie: platag. aut portulace: i ieiunio supra mirabilr opat. Cuius tu cu quis ex pscriptis ligribz ematit lapide donec rubeat pficaner ta le i potu datu sanguis fluxu restringit oez. Cuius aliquo ex istis potalibz athanasie. 3. i. aut miclete sto vacuo i potu tribue. vt 3. f. anphimonij se. iusqam papaueris nigr: seu spice indice qua a ppetate vale affirmat plimi. Cuius idē de se. peonie: cinē corticu onoz: et sulfure puluerizato de quis eni istoz cu vino cocto. 3. i. exhibe. idē facit pul. picis nauat. 3. i. cu suc. plata. data. Cuius Laudat Apu. philon. plici 3. i. cu vino i ieiuno datu. Cuius qd pponiale medicame qd cuidam vetule annoz. 50. ia exhibuit. Ea eni pp elenatione guis oneris diu tale fluxu patiebat tribz vici bus sto vacuo. 3. i. cineris stercois capraz cu aq plu. i potu tribui: et maledicta vetula curata remast. Cuius cu ifrascrip. siru. alia quada curati ferit oes asininu sterco stringere sang. a ppetate. Ex eo b pnderas recenter seminato succu expmi iussit: cu siru. mirtillo: et aq platagis vicibz aliqt i potu dari eni fecit: et sanata ē: et nisi ex vlceribz mifer fluxu ille puenit i tali medicamie errore inuenies nuqz. Et ne b mulieribz reueles cane: fidu imo habe apotecariu q petosuz hunc ee siru. ex margaritis pfectu rebz affirmet: et vt fide maiorē adhibeat peto magno vedat. in alijs tu pp pcutu pcutu recopelando. Cuius ppetate qd valet porri suc. i ieiunio potat: ac scorza ferri. vt infra pparata. 3. ga sterile facit: cane ne potetibz pcepere ea pbeas: q sic pparat subtilissime puluerizata i aceto: et aq ro. p die nalt ifus pmaneat: deide vlsq ad aceti et aq psumptione bulliat sic ppetate. 3. ii. cu vino ferrato i potu tribue. Cuius pul. vge pastoris cu ouo sorbili dat. Cuius copositis ifrascriptu ele ctuariu marie valet qd p qda nobili bn delicata adiuueni accipe radices psolide maio. et cocte pisset: et ad staminea passent. Et idē de radcibz plata. facito d pasta psolide accipe. 3. ii. f. et radicu plata. 3. i. f. que lib. i. dissolue zuc. cu aq plu. cisterne: vt plata. i ea ematit lapide donec rubeat p pns pficato: deide lero igne coqt pastas illas paulati addedo qd cu coctu fuerit: i ifridari cepit cu his misce sa. dia. acacie sumach tre sigillate charabe cornu cerui vsti et loti aij. 3. i. margaritar. 3. iij. coral. ru. 3. i. f. spodij lapidis ematit se. apij. aij. 3. ii. puluerizent oia subtilissime: et ele ctuariu p bolos: aut i opiatay forma cofice de q mane sto vacuo. 3. f. pbe vini boni ferrati post paz bibedo si libet Cuius facias sic et multu delicatu. 3. pferue rosaz antiq 3. i. diacitonite de zuc. sine spibz. 3. iij. vt diacodio facti p bolos tatiude coral. ru. subtilissime tritoz. 3. iij. margaritar. 3. i. trociscoz de charabe de tra sigil. aij. 3. ii. spodij lapidis ematit mize aij. 3. f. fiat mictura: et deauretur: su

Nota sunt d'ine pty or fona fona
pat d'ine pty or fona fona

mat patiens ad quantitatem castanee sero et mane p. ij. horas an
pastu paz. boni vini p. bibedo. Ad idem valet diacodis
ad idem pulle valet infrascripte sumpte mane et sero sto ietu
no: vt. R. mumie thuris masti. cornu cerui vsti: et lori an.
3. i. coaguli lepo. aut hedi. iij. 3. fiat pilule: cu suc. corrigio
le: recte bonis: aut cameleote: qru dosis fit. 3. i. C. Aliter et
pille de bdellio mesue ta maioris qz minoris qz ex iuetio
ne nra: dosis est. 3. i. vsq ad. 3. i. b. in ieiuno etc. C. Al facias
sic. R. terre figil. boliar. aluminis gallaruz san. dra. coagu
li hedi an. 3. i. capphore. 3. ii. cu siru. mirrino pil. p. fice qru
3. i. sto ieiuno pbe: et hec ta simplicia qz coposita ab ira p
rimada veniut: q auctoz testimonio in h casu maxime va
lere coperi. C. Atq intellectus tuu ne ita obrudas velis vt
antiqz et istoz practicoz mixtioes: ac talia exhibeda mo
du pleg sp velis: s; tuuz ingeniu eleua ac fatana ta in his
qz in qbusda dicedis amplia. Et ex pscriptis simplicibus
plures pfectiones: pillul. siru. et talia fm tue infirme deli
cantia tuo mo p. fice. Et in h ipsa vilitate: et tu honore con
sequis maxie: et h caplm illud finire recipiat.

De apporximadis ab ex in cura supfluitatis mēstruoz
ab emoroidibz pueniētis mīcra: seu ruptura vene facta
a cā pmitiua: seu mordicatiua sang. acuitate: caliditate qz
uis modo dominante causata. Cap. xvij.

De ab intra i supfluo mēstruoz fluxu a matricis
emoroidibz pueniēte pueniunt in capto ptiqo p
ordine descripta sunt: et illa qz q i tali fluxu a ruptu
ra vene causato cōgruū siue ruptura illa a causa pmitiua
puenerit: siue sang. acuitate mordicatiua siue alio quoq
modo caliditate domināte. C. Ut igitur cōpleta cura talis
fluxus habeat ab ex q apporximanda veniunt describen
du fuerat: qd in pnti caplo p ordine deo duce fiet: et talia
sūt. Enchatismata: stuphe: suffumigia: vctose: ligature stri
cte: vnguenta: emplastratioes: nascale: pessaria: et q sup se
delata san. restringūt. Quātuz ad pimum. R. caude eq

neleuisci: folioz mori: folioz piroz: prunelloz: sorbari.
nespili: simphtii: corticu interior querc: rosaz: virge pa
storis: an. m. ij. p. fide bistorte gallarum: mirtilloz an lib. i.
radicuz vlini: radicū silicis: radicū nespiloz: radicū sor
bar: cupulaz gladiū an. lib. ij. Ex his oibus: seu ex his
pluribz p qstans in aq pluuiali cisterne: seu fabri: vel fer
rate decoctio p enchatismate fiat: in q sero et mane sto va
cuo ad min p hora paties fedate. C. Si enchatisma facē
nolis fumū illi decoctionis p embotū recipiat: aut pānis
bū tecta sup pforato scāno se stufet. C. Al accipe coloso
nie. 3. f. spodij: boliar. papaueris nigri: iusqami an. 3. ij. cō
quassent: et sup prunas postis p embotum fumuz recipi
at: idē ex blata bisantia: seu herba simphtii fieri pōt. C. Al
facias sic qd exptus suz. Accipe scopaturā cerdonū vt sūt
solee et alia q cerdones ipsi pjiunt: et gallas et arilia: et ex
istis decoctio fiat: cu fumum p embotum recipiat: quis
istoz. p enchatismate: seu suffumigio facto. Ex pfectioibz
in pcedēti caplo descriptis bolus vn tribuat: aut ex pul
ueribz paz cuz quis liquoze ibide descripto. C. Vide ven
tosas magnas sine scarificatiōe sub radicibz māmillarum
appone qd ad minus p hora ibidem pmitte. successiue ad
adiutoria dolorosas ligaturas facias. Accipe qd singula
rissimū qdā reputat cum pecijs in aceto forti infusus mā
millas epithima: aut cuz celidonia pistas eas empla. Idē
stea an et retro ex vnguento infrascripto pungatur: qd. R.
olei mirtini. 3. iij. olei masti. suc. plantag. an. 3. ii. pul. ma
sti. 3. ii. sumach: acacie: ipoquistidos: mirtillo. terre figil. bo
liar. an. 3. ij. f. spodij ros. an. 3. i. ordeī vsti. 3. f. cere quātum
sufficit et fiat vnguentuz. C. Al facias sic et est quod in ita
lia vnguentuz comitūse appellat: et ē tāte virtutis vt apo
tecarij nonnulli tātuz carpendāt vt receptā p auro darent
nemini. verū vt exptus fui tā inceptuz abozuz phibet. ca
liditate laratos renes piliat: et ipm soluz in casu nro suffi
cit sepe: qd. R. corticum medianoz castaneorum: et etiaz
arbois glandium mirtil. caude gaballine gallarum: corti

cū fabarum arilloz vuarū immaturarum: glandium: sor
barum siccarum: nespulorum immaturor: radicuz celido
nie: folioz pruni siluestris an contundāt et coquāt in
aqua plātag. postea colet: deinde accipe ex oleo mirrino
quātū vis in q pueniētē cere quātitate dissolue postea diu
in ppecta decoctioe lauent ipam inouādo sepe: deide ac
cipe corticu castaneorum: querc: et arboz gallarū an. p. f. j.
cineris ossiū: cruris bouis: se. mirtilloz: arilloz vuarū im
maturaz an. p. f. mediat fiat pul. subtilissim: cui accipe p
tes. ij. trociscoz de charabe partē vnā: et cu oleo cera diu
vt supra lotis hoz puluerū sufficiēs quantitas ponat: et fia
at vnguentū: qd in casu nro p. f. i. C. Al facias sic: acci
pe suc. simphtii plātaginis pentahllonis quinqneruē an
pres eqles aceti paz misce: et pecias imerge: qru vna ab
vmbilico ifra: et alia retro ponat. C. Al ex epatica: aut ci
cuta p. f. ita emplm facias. C. Al aliter sic: acacie: ypoqsti
dos: psidie: terre sigillate: trocisc. de charabe: colosonie an
3. f. fiat pul. quē cu suc. plātagis misce: et cu eo an et retro
paties ēplastrē. C. Al facias sic. R. pul. cornu cerui vsti
papii cōbuste: squame ferri vt supra pparate an. 3. i. pul.
capellaz gladiū. 3. ii. misce: et hos pul. incorpora cu albu
mine ouoz parū aceto addito ante et retro emplm fac vt
pri. C. Alig sic faciūt: accipe mastice: oliban: mumie: s. a.
dra an. 3. i. fiat pul. quē cuz albumine oui: suc. mēte: et arti
mesie misce: et fac emplm. C. Alig. sic faciunt: accipe psilij
vsti: gipsi vsti: aluminis arilloz immaturorum boliarment:
sang. dra. radicū simphtii psidie: balaustiarū an ptes eq
les: ex his puluericatis cu albumine oui emplm p. f. i. C. Al
qd i h casu mirabiliter valet. C. Al etia emplz ex lūbrici
cis terre: thure: et albumine oui factū. C. Et in istis pibus
vetule sic faciūt: et ne dū mēstrua restringunt verū is ince
ptū abozuz phibet. Caliginez bū trita accipiūt: et ex oleo
mirrino albumine oui: parū aceti addito emplm p. f. i. C. Al
C. Alig sic faciūt et mirabiliter valet i suc. vitice grece bubi
cinas cartas imergūt: qd an et retro applicāt. C. Al acci
pe rasurā fūdi cacabi: aut sarthagini: et cu suc. vitice gre
ce emplm facias. C. Al cu gipso cōbusto pilis leporis: et
albumine oui. C. Al accipe suc. taphibarbasi: in q p. f. i. i
infunde: et extrape mucillaginez: cu q pul. gūmi arabici
tosti: p. f. i. cōbuste: filtri cōbusti: marmois: ac pilos lepori
ris minutissime incisos misce: et emplm facias: put supra.

C. Al facias sic: et ē emplm efficacissimū: accipe suc. plan
tag. cu aceto mixtū: in q vaccini corti glutē liqfac. in q po
stea pannū lineū imerge: et et pectini applica. Bone de
ab his emplis discedere nescio: et h est qz magis credituz
qz alij medicamini. his attribuit. Mā si mille alia medica
mina fierēt: vnguentis: seu emplastris honoz sp attribuitur:
vt igitur scias qz vetule sciunt tot supra describere volūt.
Ad ppositū cum vntione: seu emplatone ex pscriptis
aliq feceris: nascale ex infrascriptis aliquod vnu fac: et cu
vnu amoueris eius loco aliud apponat. R. trisere midete
athanasie an. 3. j. ypoqstidos: acacie: boliar: san. dra. radi
cu cōsolide maioris: iarnoglose: gallarū psidie an. 3. i. icor
porenz fil: et nascale cu petia subtili. fiat. Et vt multa i vnu
cōcludā ex quīs istoz: vel ex istoz plibus nascale p. f. i. po
teris: vt ex gallis immaturis cōbustis: et in aceto extinctis
gūmi arabici cu sang. dra. ex pulue. radicis simphtii et su
mach bolo: et mastice et ypoquistidos: et talia cum suc. san
guinare sempuue: solatri vermicularis: aut plantaginis
p. f. i. c. ex qbusmet herbis cōtritis: et in pecia ra
ra ligatis idem facias: si liber: poteris et quemuis ex p. f. i.
ptis pul. cu quis ex suc. istis p. f. i. nascale facere. C. Al
facias sic. R. colosonie: caphore: scorze ferri vt supra p
parate an puluerizentur: et nascale cum suc. solatri facias.
C. Al alt. R. cornu cerui vsti: acacie: ypoqstidos: boliar.
mumie: mastice: gipsi an: cere citrine: et sepi capni quātuz
sufficit: et fac nascale i modū suppositoij. C. Al alit facias
et qd mire opat nascale ex ciere magne rane cu aceto faci
as: vt cu suc. stercois asinini idē facias. vt ex intrifeco nu

Ad vnguent

Ex mēstrua trita an

Ad

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad q. m. l. g.

Ad de vntura g. m.

Ad q. r. s. f. i. c. m. l. g.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

Ad p. f. i. p. f. i.

A

per the p. m. to

Alora se llama fero. Domb lumb sterloga Xip badi. et fero
A No de fasmaticos

De egritudinibus

vero nimia: sine amplitudine: aut oris tortuositate: ubi cert
tificari cupias: tu ipse ubi phas sit exipire. **C** Si mēstruo
rum paucitate sterilitas prouenerit: aut hec viragi erit de
qua sermo statim factus est: cui calozē supfluo cōuertēdus in
mēstrua sanguis exterminat: aut calor erit ita debilis: ut p
mēstruis sanguis nō solū supfluat vez pro restauratiōe de
perditi calor ei nūtrimentū sufficiens imutare fere pōt: hāc
ex corporis siccitate: ac totius debilitate cognosces. **C** Sa
ctas quoq; steriles pp ab extra siue ab itra appropata me
diacamina mulieris narratiōe cōphēdes: siue a ppetate: si
ue a quocūq; illud efficiat. **C** De fascinatīs tua noscere nō
iterest: s; sōtilegi ad quē si velint recursus habeant. **C** Que
vero pp sex rez nō nālū abusus sterilis fuit astatū aut sui
narratiōe cognosces: sic p signa tacta mulieris sterilitatez
inestigare. **C** Viri itaq; tali dispositi fecūdis cuz mulierib;
aut mulieres tales fecūdis cum viris copulate si sint conci
piēt nunq; qzto minus si sic dispositi iuicem copulent: z in
istis signa pscripta nō minus pnotica qz demātiua tibi sit.
C Lex cuz testū nālīs cōplexio hoc efficiat sepe tua eam
noscere iterest. **C** Pro quo scito qz cōplexio testium frigi
da pilos paucos: quos circa pudibūda hēe d; emittet tar
de z ad coitū minime icitat. cala vō tempestiue plurimos
pilos emittēs ardēter ad venerēz puocat. **C** Dumida nāq;
multi existit semis pilloz mollū: z venerea paz sicca duro
ruz pilloz; semis pauci: mediocriter spissi: ad coitū mini
me icitat. **C** S; qz cōplones he in viris rarissime inueniun
tur simplices. **E** Ad compositas aduerte: qz in hoc casu ne
cessaria tibi cognitio ex ista scriptis fiet. **C** Frigida z humi
da testiculoz crasis circa pudibūda tarda pilos emittit: ac
paucos: coire tarde icipit. **S**perma tenue ac aquosum: ad
coitū debili icitat: cuius ex cā paupculi rarissime coitū: z
in spmatis emissiōe a muliere frigiditas manifesta sentit.
H raro generat aut nunq; **C** Et hec eadē signa sup fridam
z sicca testium cōplexionem significare possunt. **S**ed inter
est: qz in hoc semē minus aquosum: z in quātitate etiā mi
nus existit: ad coitū quoq; debili stimulat. **T**estes calidi z
sicci si fuerint in adolescentia coire icipiūt tēpestiue. **S**per
ma vero calidū ac spissum existēs ad venerē potēter puo
cat: z si citissime satiet. **C** Circa genitalia pilli nascuntur cito:
ab umbilico ad medium coraz vsq; pillosi plurimuz sūt.
C Calidi z humidi testes generāt spermatis multū: esto vt
precedēs ita spissum nō sit: qzūis coitū nō ita ardēter ap
petāt sine nocumento tū coire possunt plus: immo vt Bal
ingr: nō dū ab ipso sine lesione abstinēt. **E**t hec signa tibi
testiū nālē cōplexionē demonstrabūt: cui cognitio in hoc
tibi viliis est valde: imo vt dictuz est qz maxime necia. z p
ista hēs irinsece cāe signa in viro ipregnatiōis difficulta
tez demāntia. **C** Extriseca vero cā pura sex rez nō nālūz
abusus: aut ex fridīs testiū emplastratio: vel aliqd tale isir
mi: vel astantū narratione tibi manifesta fiet. z sic pdicta si
gna difficultatē ipregnatiōis ex pte viri pueniētē tibi apre
demābunt. **C** S; ipregnatiōis difficultatē eā q mulieris
ex pte puenit iueſtigare si volueris primo matricis tam nā
lez qz pter nāz dispōnē attēde: q hui tractat p ppta capta
tibi nota fiet. **C** Cōsequēter mēbroz pncipaliū ac nobilituz
tā nāles qz pternāles: dispōnes iconuenientes q ipregna
tionē difficultare pnt iueſtigāde tibi eēnt: z ille per doctri
nā auctoz manifeste tibi fiet. **C** Excessiue quoq; q̄litates
siue locoz mutatiōes: ac oīuz rez sex nō nālū supfluitates
pſiderāde sunt. z maxie accūtia aie imoderata: puta melā
colia: tristitia diuturna: amor exardēs. propter. n. talia gene
rationē ptingit ipediri sepissime. **C** Conuenientia vero in
q̄litatib; ex vtriusq; cōplexiōe cognosces: z hoc mō diffi
cultatē ipgnatiōis ex parte mulieris iueſtigabis. **E**a de
re tā sterilitatis qz ipgnatiōis difficultatis sic ex pte viri
sicut mulieris tibi demātiua signa patēt manifeste. **Q**uā
tū ad pnotica eos q ad gñandū apti sunt noscas i de pti
bus aialū qzto Aristo. audi. **E**xir spmatis in hoibus ingt
marib; est apud alterationē vocis z instrumētoz coitus qm

mutant non solum in magnitudine: s; in figura z aspectu
z similit. mutant māmille in feminis cū multiplicant pilli
in pectine z exir spmatis ē in termino duoz septemūz: z
spma est pueniētē bonū in cōplemēto tertij. **I**n qzto vō
ingt: hō pōt gñare vsq; ad septuagesimū: z mulier vsq; ad
qnq; gesimū i maiori nī pte in viri. s. vsq; ad 65^m: z i mlieri
bus vsq; ad 45^m zē. **E**t qb p3 qz citra. i. 4. z vltra. 50^m. in
mlierib; z viri. 70^m. ad gñationē mīme apri sunt. **C** Quo
q; nec hī q in pncipali aut nobili aliquo mēbro patunt.
C Virgā qz hntes logā mltū si sint semis sic q mediocrem
hnt apti ad pcreādū mīme sūrō gñatiōe aialū pno. **A**liq
z itē sūt: vt i de pti b; aialū. 7. q i iuētute ne qz gñant: in
senectute vero sic zē. ecōtra. **C** Nib; pte rea accidit: vt
suo cū spmate supflua corrupta aliqua hūitūdiez emittat
cui tā semē corrupit: z nō gñant i degñatiōe aialū pmo.
C Ob hī qz spma plicūtiua noscere iterest. **E**t itaq; sp
ma plicūti. vt Ari. i. 3. z. 7. de pti b; aialū. z clari vō gñā
tiōe aialū. 7. **A**lbi: splendiū globosū: sic glando floz tā
bucti odorē hns qd in aq positi fundū peti: aquosū fluri
bile nō albi sup aq natās p gñatiōe minime apri erit. **A**
aut. 21. tertij. **S**pmā ingt sanū est albi viscosuz splēdidum
sup qd cadūt musce: z comedūt de eo: z odor ei est odor
floz palme z sambuci: z ista ex parte viri se teneat. **C** S;
an mulier fecunda sit vt cognoscat qdā epimētum hypo
cratis ad hoc faciunt: vt vestimētis mulier bñ tecta sit sic
vt aromatur odor ad nares puenire nō possit nisi p interi
us deorsum suffumiget. q si tunc odor aromati ad nares
puenire nō fore sterile talē noscito. **C** Alij ex pulvere aris
tologie cū melle petia rana natale pſciunt. z cum in sero
dormitū vadit supponūt: q si in ore salua dulcescat fecū
da iudicat: alias minime. **C** Alij in sero dorsum allij sup
poni iubēt: z si in mane odorē seu saporē i ore pſenſerit fe
cunda erit. **C** S; talia vt p3 sup pncipalē sterilitatis cām
arguunt. z nō sup oēs: nā si talium odor ad nares nequa qz
venerit in poris mīscis opilationē arguit que cā sterilita
tis esse pōt. **S**ed pter istas vt supra nosti sunt alie plures.
C Alij dicunt q mulier sup maluū aut lactuca sepe mīn
gat: vir qz sup aliā: z cui maluū seu lactuca siccabit steri
lē euz sentias. **C** Nonnulli ē sterilitatē sic experiunt. tam
vir qz mulier in re plena ex fursure: p dles nouem z vltra
vbi opus sit mingāt: z in suo quilibet: ē ille in cui mace
rato fursure: vermes nascunt steriles iudicat. **C** Et idē de
fabis aut ordei granis: alij quidā faciunt z cui grana ger
minauerit fecūdos erit. **E**x sic experimentis istis qd super
mulieris fecunditatē arguere potes patet. **C** Scias insup
q mulier fecunda sterilis citi anescit: z antiqur: sana tū
ad tps quousq; mēstrua perdiderit: perseverat magis: s;
sterilis z si vsq; ad tps illud magis egrotatua sit. sū tā tū
uētutē cōseruat diuti. **E**t hec de signis tam pnoticis qz
demonstratiuis sterilitatis z difficultatis impregnatiōis
que quodāmodo permixta sunt: sic vt idem demonstrati
uum z pronosticum sepe tibi sit.

C De cura difficultatis impregnatiōis q ex cāis plurib; tā
viro qz mulieri cōibus puenire potest. **Cap. xxi.**

C Am tā vtz qz mulierē vt hnt est sterile eē ptingat
q scripta sūt signa diligēter attende: z si vtrūq; ste
rilem noueris pcreande plis spes habetur nulla:
z sic talis cura illi relinquēda erit qui p libito sterile fecun
dā facit. **S**i vero alitū mō cura erit: si socij cōmutatio fi
et: sed qz impregnatiōis difficultati cū remedijs appo
pziatis puidere tātmōdo mihi cura est: paucula quoq;
primo aliqua ad tā viri qz mulieris cōes cās q impregna
tionē difficultatē remouēdas deo adiutore describā. **S**uc
cessiue vero put intētio tractatuli huius existit ad ea que
solū mulieris ex parte se tenēt deueniam. **C** Difficultatis
impregnatiōis que mēbroz generationis in viris vitio p
uenit curā in ppijs caplis perquire: sed eius que in mu
liere mēbroz cōsist generationis vitio accidit in capitulis
huius tractatuli tam scriptis qz scribendis curam inueni

De egritudinibus

tribus aut quatuor diebus balneare ipsa exire robusta: vtilius
tamen foret per dies decem ad minimum ipsam continuare balnei ex
nouis herbis de tertio in tertium renouando. **C**Ex rebus
eisde stupha seu enchatisma facere potes: eaz sumum per
embotum recipe qz pot. **C**Balneo completo si humidita
tes a mrisce amplius fluat ad ipsam expurgatione completam
tale nascale facias: qd de nocte saltim deferat continue. qd. **R**e
arthemisia: fauine maiorane: diptami absinthij. an. 3. h. an.
si ameos: ruthe corticum thuris. an. 3. i. pulpe colloquinti
de. 3. ij. fiat puluis: et incorporentur cum succo mercuriali: vel
camedreos ex quo nascale in petia rara ligato fiat: quo nocte
quibet renouat: tadium vras: donec matris a talibus super
fluitantibus purgata fuerit. **C**Ab istis tgr humiditatibus mrisce
purgata ad eas totaliter ac perpetuo rescribendum. **R**e. acacie
balaustiaz cupullaz glandium scone ferri: licij mente cor
ticis arboris masticis corticis oliban: anthere: sumach: spi
ce. an. 3. h. fiat puluis: ex quo cum succo acetose: vel virge
pastoris: seu mille folij nascale fiat: qd aliquot mulier
dies continue deferat. et si prescripta oia non habueris: qd
bet istoz oem antiqua humiditate in mrisce emanatem res
stringedi proprietate hre scias. **C**Uel cu aliquo ex prescriptis
succis et puluere tartari nascale coficias: in quo in illo casu mi
rabiliter valet: qd ipsius tartari puluere in suis cibariis vta
fuerit: idem valet: et est gustui delectabile valde. **C**Uterqz
humiditates iste corrupte mulierem nonnunquam fetentem reddunt
cum quo plerumque mrisce os itatum dilatat: ut semine retinere
nequeat: ob hoc viris ingrate sunt multos. In casu tali fa
cias sic. **R**e. galle nucis muscate. an. 3. iij. gariofi. 3. i. musci.
3. h. teratur: cum li. i. vini rubei dissoluantur: qd calefiat
pax: et in eo tunc petia lineam madefacta: de nocte mulier
continue deferat. **C**Itē ad vulua maxie coartadi. **R**e. radi
cu cofolide maioris alumis balaustie: mirthe oliban: ma
sticis colofonie: boli armeni gallaruz cypressi. cornu cerui
vsti. an. qd cum vis de istaz reze pte vna puluis fiat: alia vo
pars conqusetur qua in vino nigro stiptico pax aceti addito
buli. Cum tali aut mulier fomētes sepe: deinde cu suprafer
pto puluere vulua itus et extra salpiet: et in decoctioe su
pra scripta petia madefacta supponat. de nocte vero peti
am vel bobace in predicta decoctioe madefacta in modum
nascaleis spiponat impositus teneat. **C**Uel cu rebz ifrascrit
ptis in vino et aceto decoctis decoctio fiat. **R**e. masticis gum
mi arabici nucum cypressi: gallaz alumis zuchari. an. 3. i.
Ex his decoctio fiat cu q vulua fomētes: et cu eartidez reze
puluere aspho qz fiat: deinde in decoctioe pdicta imersa pe
tia supponat. **C**Uel facias sic: et h vulua restringendo qz ma
xime ad conceptione pparat. **R**e. alumis de pluā mirthe
ligni aloes. pilloz leporis minutissime incisor ruthe baca
ru lauri doxonici: nucū cypressi. an. 3. h. storacis calamite.
3. ii. ambre. 3. i. musci. 3. h. fiat pul. cu quo paruz olei murti
loz addas: et nascale coficias: vel qd sentent: et ex his per em
botū suffumigatio fiat. Si autē vulua debite stricta fuerit
istis sophisticationibus constrictiuis haud quaquā indiget:
et sic capituli huius hic finis esto.

CDe appropinquandis ab extra que matricē ad cōceptionē
qz maxime preparant re. **Cap. xxiij.**

Prima sunt q mrisce ad cōceptionē qz maxime pre
parat: et q a ppetate ipregnatois difficultate remo
uet: de qz oibz bono adiuvante Iesu in pnti capi
tulo doctina dabit. **C**De his igit q mrisce ad cōceptio
ne pparat est suffumigiu hoc: qd. **R**e. nucuz cypssi masticis
thuris: laudani: mirthe: galbani baccaruz lauri: bdelij. an.
3. i. storacis calamite storacis ligde. an. 3. ij. ambre grise. 3.
h. conqassentz cu ire dormitu mulier itendit per embotū
suffumigatio fiat. **C**Uel facias sic. **R**e. laudani puri. 3. i. sto
racis calamite. 3. ij. oliban. 3. i. ligni aloes fauine sicce. an.
3. i. h. ambre. 3. h. musci. 3. h. pistello calo: ex his mas
sa fiat: de qua pax super carbonēs pone: et per embotum
ut prius suffumigatio fiat. **C**Uel alit. **R**e. laudani. 3. i. sto
racis calamite. 3. h. gariofo. ligni aloes: rof. rub. ana. 3. ij. ama

bre. 3. i. misci. 3. h. terant: et cu pistello calo trocisci. 3. i. cō
ficiant ex quibus vno sup prunas posito mulier fumuz p
embotū recipiat: dide cu aq rof. q. musci pax dissolutum
fit os vulue madefiat. **C**Ud si mulier ex potētibz foret fa
cias sic. **R**e. storacis calamite. 3. h. ligni aloes. ambre grise
afi. 3. ij. balsami. 3. i. musci. 3. i. fiat trocisci. 3. i. et mulier per
embotū ut supra fumū recipiat. **B**obax vero in hoc casu
in balsamo fino madefactus ac suppositus maxime valet.
CSuffumigiu quoqz ex trociscis factū ifrascriptis: i hoc
casu maxie valet. **R**e. ro. ru. 3. h. thuris masticis myrrhe
sanguis dracois: boliar. mirtuloz. an. 3. ij. storacis calami
te. 3. i. laudani. 3. h. ambre musci: ligni aloes: gariof. bala
sami spice nardi. an. 3. h. puluerizāda puluerizent et cu pi
stello calo trociscos. 3. i. cu dimidia pice: et qz vno suffu
migatio fiat q facto os mrisce cu aq ro. in q musc? dissolu
tus sit madefiat: deī vir ad mulierē fm moduz q inferius
dices accedat. **C**Uel facias sic. **R**e. ligni aloes: cinamomi
an. 3. i. h. gariof. cypsi 3. iij. nucis muscate. an. 3. i. radicum
bistorte gallaz alumis roche. an. 3. ij. musci. 3. h. qd sentent
et mulier suffumiget. **C**Sageneā sine opio ab A. in qnto
descripta aut Sera. in 7° suffumigata: aut supposita i hoc
casu graditer valet. **C**Sipliciu suffumigia q ad cōceptio
nem qz maxime valere pper sunt bistorte galienī cōpositer
xilobalsami. laudani: nepite mellisse. **C**Ad id nascale ex
quo vis simpliciu ifrascriptoz pfit scū valet: ut ex felle
anseris siluestris cu succo prassij: vel cu felle caprioli mas
culi: si masculi: vel femie: si femina hre cupit: et fel recēs
eristat cu q saturiois puluis incorporatus est: vel ex rasura
cornu caprie cu oleo de spica: qd si trāfactis tribz diebz post
purificationē h fiat. Sera. exptū h eē dicit. **D**e qz coaguluz
ad id valet: et leporis qz maxie. Costus sili cu oleo ro. aut
fel corui cu melle: aut fenugrecū cum adipe anatis: aut le
poris fel cu melle. Semē qz sparagi cu adipe anseris vel
cu eadē testiculus mustelle dexter. Cum oleo ro. valet mus
cus vel lauri folia. Et p rusticis allenū in oleo ro. decoqz
cu quo dñam rusticā nascaliza. **C**Et q a ppetate ab ar
toribz descripta ad cōceptione valere cōperi sūt infra de
scripta. **S**ordicies auricule dextre nulle i auro: aut argen
to liget: quā mulier i brachio dextro continue ligatā defe
rat. **I**dē de dēte puelle septē annoz in auro qz seu argēto
ligato referūt. **I**dē de lapide agle in nido eius reptō fiet.
Semē itē peome circa mulieris pectinē delatū idē facit.
CReferūt et alij q testiculi vnius galli extracti cu sangui
ne ac sub lecto positi pceptoz mirabiliter iuuat: idē odor
ligni busci facit. **C**Referūt et bonus anglicus: qd si cu dente
hois mortui mulier deozum suffumiget: mulier fecunda
reddit: et si ex soleis agni castrati suffumigatio fiat: idē fac.
CRecitat itē aliud empiricu cui nullā fidē adhibeo penit
et si innumeras steriles reputatas pcepisse ob hoc affirmet
ut in vigilia iohannis baptiste. xx. annoz homo vel supra
an horā diei tertiā ad capos solus accedat: et cofolidā ma
iore sua cum radice pmo abstrahat: dide minore ter dñicā
vnoqz dicendo deuote: et tā eūdo qz redeūdo nemini loqz
vnoqz. **L**ūqz domi fuerit ex herbis pdictis succū extrahat:
cu quo ifrascripta verba i pgamena charta describat. v3.
dixit dñs. Crescite vehiboch et multiplicamini chabathai
et replete terras amath. **I**sta cartā talit scriptam dū coit vir
ad collū ligatā portet dū masculū hre cupit: et si feminam
mulier. **A**dhibenti forsā fidē hoc accideret: mihi nequa
qz: qd esto vey eē et cu hec viderē illusione eē putare poti
us. **N**ic qre hannotaueris qris. viri tāti auctoritas hoc ef
fecit. naz expinētū hoc effectū semp cōsecutū esse asserit
Anglici enim inter xpianos fortillegi sunt maximi: sed ip
sis in frācia derelictis huic capitulo finē impono.
CDe appropinquandis ab extra q in coitu pñat delectatōez
et q a ppetate venerē sopitā excitant. **Cap. xxiiij.**

Electatio in actu coit quā vir sili et mulier caput
magnū immo maximū ad cōceptionem iuuamen
tum prestat. Et de re nonnulla coitum delectatā et

aliqua a proprietate sopita venerē excitantia : que ab ex-
tra appropinquanda sunt in pñti caplo describā. Ante q̄
igitur ad coitum vir accedat : in mulieris amplexib⁹ fami-
liariter se ponat : z cum suauī labioꝝ succione oscula det
plurima verba dulcia z amorē inducētia pferat māmilla
rū papillas digitis leuiter pertractet : z q̄ in actu tali oia
facere fas est locuz inter anum z vuluā leuiter p̄fricet. Ea
eniz conficatio vt auctores ferunt plimū in muliere dele-
ctationē affert maximā : Sepe vt venerēz actū perficiat
operam det : donec tñ mulieris oculos scintillare p̄cipiat
eū interrūpet semper. Cūq̄ mulieris scintillant oculi ac
verba trūcata loquit sic q̄ i medio suoꝝ verboꝝ lassata fi-
nit : z in motib⁹ suis modū h̄z nullum : tunc vir statī piper
aut cubebas masticez : z cū ex salina tali masticatiōe cāta
virgā illiniat. Cū idē cum felle capre : z puluere semis
vitiace faciat. Cū puluere satyrionis in modū vnguētū
cū melle pficiat : cū q̄ tunc virgā inungat. Cū facias sic
accipe p̄iretri staphisagrie cinamomi. añ. p̄tes equales teran-
tur subtilissime : z cū cidato cribrent : deī cū syrupo cōdi-
ti zinziber. pillas pfice : ex q̄b⁹ vnā in ore retine : z cū sali-
ua inde genita virgā ac m̄ricis colluz illiniat. In actu. n.
coit⁹ ex his mulieri incredibilē delectatio seq̄ : q̄ tunc talī si-
tuanda est cū demisso capite. f. z anchis eleuatis sinistrū
pedē sub ancha reponat : dextrū autē extēdūz teneat : z sic in
tali situ z dictis diligēter obseruatis dñe veneri debitus si-
nale p̄soluant obnixe studēdo : vt in eodē instanti sp̄mata
sūt emittant. Adhuc si tacta diligēter obseruant z p̄ceptio
nō sequatur. Cū tñ de p̄tingētib⁹ omittas nihil attende :
esto per rarissimū sit q̄ inueniunt nō nulle q̄ paz : aut m̄-
nimuz coitum appetūt : vt igit in talib⁹ sopiti coitus ap-
petituz viuifices. Accipe puluere pipis z zinziberis quez
melle cōmisce : z de tali mulier sibi m̄ricis collum illiniat
ac leuiter cōfricet. Cū idē cū felle verris fecerit ad coi-
tum eaz mirabiliter icitabit. Idē q̄z fiet si tu in p̄uapi oculo
de castoreo oleu ip̄ofueris : tāta. n. ex hoc mulier dele-
ctationē accipit vt citissime sp̄matizet. Cū viri q̄z reper-
untur plurimi q̄b⁹ : z si ad pficiēdā venerē bon⁹ aius bo-
na atq̄ voluntas sit : vires tñ ad virgā erigēdam deficiunt
vt igitur p̄ posse tuo istis paup̄culis succurras q̄ boni exis-
tētes animi : vt p̄ eis nō remaneāt vires viribus accumu-
lāt facias sic. Accipe andegalli succum aut fel thauri seu
veris : z cū melle misce : z cū eo virgā radices genitalium
ac femur inunge renes : atq̄ mō nō nimuz cali sint : tal. n.
vinctio virgā erectā tū diu. Cū q̄d marie iuuat ex oleo
is calis aliq̄ plātas pedū iunxeris. Cū oleū in quo ci-
per : aut sinapis fuerint bullita faciet. Cū oleū sambuci
nū : aut mustellinū cū p̄iretro. Cū oleū in mortario cuꝝ quo-
uis ex oleis p̄dictis paz musci duas ex quo vt p̄i inun-
ctio fiat. Cū oleū ali : z est mirabile in oleo fomicaz : z ma-
xime volatū oua diu bulliāt de tali oleo. R. 3. ij. se. eruce
se. cepe. añ. 3. ij. f. euforbij. castorei. añ. 3. f. cere paruz z vn-
guētū satis mollesiat cū quo postea in mortario musci. 3.
j. incorpora : z iunge vt p̄i. Cū hoc ē casu dixerūt nō
nulli q̄ vinctio facta ex arūgia asini est vltimum. Arūgia
q̄z anseris valet multū. Cū facias sic : z est vnguētū ex
p̄tissimū : q̄d. R. arūgie vulpie succi eruce. añ. 3. vj. z cū
his bulli ex testicul⁹ vulpis q̄ntū vis ad succi vsq̄ p̄sup̄toez
deī coles : z cū colatura cere citrine. 3. vi. liq̄fiant ab igne
remoto cū infrigidari icipit cū eo puluere infrascriptum
misce : q̄. R. se. cepe albe. se. eruce : bacaz lauri. añ. 3. iij. fi-
at pul. cū q̄ z supra scriptum fiat vnguētū quo ad vinctio-
nē vt supra scriptis vtēre. Cū facias sic. R. p̄iretri. 3. ij.
cinamomi. 3. i. euforbij. 3. f. fac puluere quē cum olei sam-
bucini. aut mustellini. 3. f. misce. Cū lig ex crebro qui ex
odoratu p̄cipiunt nihil : vel q̄bus fetida placēt : sic faciunt
baurach z assam fetidā cū melle misce : z vinctiōne faciūt
ferunt. n. tale virgā erectā tenere dūcissime. Cū r. z meli-
us. R. euforbij p̄iretri. añ. 3. i. z cum lib. ij. aque ad medie-
tatis p̄sumptionē vsq̄ coq̄nt : deī cum q̄to vis olei sam-

bucini aquā illam permisce tñ decoquēda q̄ ipsa tota re
soluta sit. Ex oleo tali vinctio : vt pus facta valet mirabili-
ter. Cū testicul⁹ p̄stir bellicosi galli cū pinguedine anse-
ris vinctio facta efficiet idē. Cū q̄z tenere in ore fru-
gum galāge erectā virgā diu tenet. Cū dētea sicut non
nulla de p̄prietate sui venerē extingunt : ac hoīem castū
efficiunt : vt agn⁹ castus : lapis celidoniū : cāphora z alia
plura. Ita aliq̄ venerē potēter excitāt. ac hoīez luxuriosuz
reddūt. vt p̄bi plimi iungunt. Cū de quoz numero abrota-
num sub puluinari positum ēē affirmāt. Cū idē facit se-
mē eltropie : z cicozea vel spēs ei⁹. f. cui⁹ semē scorp̄ionis
caude filat. Cū sp̄tiliōis q̄z sanguis in aliquo folliculo li-
gat⁹ : z sub mulieris capite positi idē facit. Cū testicul⁹
bellicosi galli in arietina inuoloti pelle z brachio suspēsi
venerē mirabilr incitat. Cū recēs satyrionis testiculus in
manu retent⁹. Cū mirabile dictu fert q̄ stellionis cinis in
petia ligat⁹ : z in manu sinistra delat⁹ vitra modum ad ve-
nerē puocat : z in dextra retent⁹ eā totalr phibet. Cū miranda
plima q̄ coitū delectāt q̄q̄ a p̄prietate venerē sopitā viuifi-
cāt in hoc caplo descripta sunt. Sed certe stellionis cinere
mirabili⁹ nihil. Ea de re p̄gruū siue dignū putauī q̄ dñs
stellio de medicamētis oib⁹ in hoc caplo scriptis palmā
reporaret : z sic capitulum hoc in ipsum finem recipiat.
Cū de plurib⁹ p̄fectiōib⁹ alijsq̄ ab intra sumēdis plurib⁹
que veneri materiam requisitam adaugent : ac eā ad actū
p̄prium galiarditer adiunāt.

Cap. xxv.

Ad p̄prietatē phibitio veneri nō interueniēte re-
mouebit nūq̄. Quapropter p̄cedētib⁹ in capitu-
lis exteri⁹ appropinquanda q̄ ipsam multifariā mul-
tisq̄ modis adiunant descripta sunt. Sed ea nunc scribē-
dum restat q̄ int⁹ sumpta mām eidē necessariā adaugent :
ac eū corrobōrādo potētiā ad expellēdam p̄p̄iū galiar-
diter adiunaret : q̄ adiutore deo in pñti caplo fiet. Cū sim-
plicia ad hoc p̄positum facietia repiunt plima de q̄z nu-
mero ē caro cois q̄ paucāz sup̄fluitatum multi nutriti
z faciliē sit digōnis. Anatis tñ caro colūboꝝ p̄dicis : pas-
seris : turturis : z anseris lingua in hoc casu ceteris p̄uale-
re nōcunt : z auctate bibikil caplo de sp̄mate z coitu oīuz
aialium comestibulum testicul⁹ valere dñr a p̄prietate : in
hoc tñ casu infrascripti principatum tenēt vt testicul⁹ gal-
loꝝ : ap̄i. verris : cerui : z tauri. Cū istozum atq̄ comestio
aliquē fastidiret deficcet : z in puluere reducant : de quo
R. 3. i. galgāge pipis lōgi. añ. 3. ij. zuchari ad pōdus oīuz
fiat pul. de quo amīc⁹ colear vnū cum vino calō mane ie-
iunus accipiat : ac in sero cum dormitū fuerit tñdē. Cū in-
frascriptoz q̄z comestio cerebroꝝ valet : vt gallinard gal-
loꝝ nōdum coeuntū : caponū : fassianoz. anatis z p̄dicum
columbaz tñ z passerz ceteris p̄ualent. Cū assato arietis
pulmone humor exp̄sus in tali casu fert h̄re progatiuam
maximā. Cū aut. vō. 21. tertij. ac bibikil allegato caplo pul-
uerē ex p̄apo thauri bñ ferocis cūz ouo sorbili in modica
adhuc q̄ntitate datū in hoc casu efficacissime valere asserit.
Cū idē z nōnulli ne stercore passeris : aut fassiani : aut falco-
nis. aut accipitris referunt. q̄ cū sorbili ouo aut vino calō
dādum ē. Cū puluis q̄z pedum ac caude stincoꝝ seu lacer-
te mō q̄ supra sumpt⁹ valet mirabilr. Cū puluis ossiuz de
calcaneo hyrci cōbustoz : vt ossiū bonis : aut puluis de te-
sta testudis valet a p̄prietate. Cū vt sermo eoz q̄ ab aiali
pueniūt cōpleat. Cū let coagula oia oua piscium : gallina-
rum : p̄dicuz. columboꝝ : passerz : z oīuz quaz auium. Lac
q̄z oē z sal stinci : seu lacerate. q̄d sic fit. Lacert⁹ in amorē cū
vadit decollet z elisceret : z sale repleat : quē in vmbria su-
spēsūz deficcari p̄mitte : z abiecto lacerto sal vsui reseruet
modica. n. q̄ntitas tibi sufficit : q̄ si huius pulueris z filue-
stris eruce se. cū ouo sorbili māne. añ. 3. i. dederis nihil
supra. Cū scio q̄ p̄scripta cum ouino lacte sumpta : aut
caprino recēte mulso nō min⁹ q̄z cum sorbili ouo : aut cūz
vino calō valēt. Cū scio z item q̄ in isto casu oia muliere
sumpta purificatiōe mēstruis efficacius operantur.

Ex testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenetEx testicul galli anse-
ris vinctio in ore tenet

De egritudinibus

Herbas infra scriptas in hoc casu pferre veteres exper-
ti sunt vt apium eruca: z maxime siluestris andacocha mel-
lisa menta nasturtiu ozimum pullegium saturegia: vitica:
feniculus: spagus z ylopus: z inter omnia ista eruce succo
cuz vino datus in ieiunio optime valet. CEx radicibz in
hoc casu maxime couenientes sunt pastinaca domestica: z
siluestris: accorus bulbus: cepe: alleum: porrum: enula: na-
pi: rapa: rasanus: satyrium: secacul: pyringi: galgaga: zinz-
ber: ac radix gladioli: illa. f. que desup iuenitur. CEx semi-
nibus seu granis sunt semen vitice: rasanus: melonis: apij:
petrosilij: nasturtij agrestis: z domestici semē frasani que
lingua aut dī semē eruce baucie cepe cinami andacocha
napi: porri: rape: lini: speragi: cardamomi: ameos: anisi: gra-
num been: cicera rubea fracta z integra faba: lupinus: fa-
seoli: risum: far: gariof. pip album z longū. CEx fructibus
in casu isto conuenientibus sunt nuces cōes: vt cōter fit cō-
dite: pinee pistachie: yue dulces: amigdale: auellane: dacti-
li z nux indico. CEx piscibus: z si A. petrinos laudauerit:
in casu tñ magna efficacā hñe nō compio. A nōnullis
tñ z a vulgaribus pferit: fert carnes coclear fluuialiū libi-
dinē icitare potēter. Ex pscriptis veneris māz abūde mul-
tiplicat aliq: ad actū tñ leuiter eū icitāt: z aliq esto ad vene-
rez ardētus icitāt: tāta tñ mān cōter nō multiplicat vñ so-
lers medicus oia ista diligēter examinet: z hñ q ad hñanū
vñz delectabili: ouenire pñt: faciat prepare studiose. CEx
si bñ notaueris ex pscriptis veteres pfectiones seu electua-
ria cōposuere plima: ex qruz vsu dñe veneris augeri vires
potēter asserūt: z iter alia diastrion descriptioe cōi zinzib
pditū z secacul maxie laudo. C Sed cū iuxta mei igenoli
potētā simplicita in hoc casu que valēt oia cū diligētā pñ-
ueris qñda pscriptoz descriptioes z cōpōnes deo auxiliā-
te describā: q nālē roborādo calozē spma multiplicando: z
venerēū appetitū icitādo iuuenēs ad venerē nō solū veruz
decrepitos in senio vltio pñtutos cōpellēt: adeo vt in eta-
te adolescētis: seu iuuenili se fore cōuersos existimabunt.
C Quaz pma sit hic. q. hñ. testiculoz vulpis recētū z mū-
datoz. 3. vi. cicez rub. mēte saturegie eruce siluestris: seca-
cul: pyringi radicio: acozi: pastinace siluestris radicio: gladio-
li que est desup melisse nasturtij: ozimi pulegij: vitice: fen-
culi teneri. añ. 3. ii. ista oia bñ munda in ouino lacte deco-
cta vltima pistatione pistent: z ad stamignā passate ad par-
tē referent: de iñ cerebroz colūbarū: atq: passēz: testiculo-
rum thauri: verris. galloz: z apri. añ. 3. iii. in prescripto la-
cte talia pñt decoquātur. Lūq: cocta fuerint modico buty-
ri recētis vitellis ouoz recētū duobz additis i patell. assent
parūper successine. hñ. amigdalaz dulcium: auellandarum
aliquatr assataz pistachiaz nucleorum cōis nucis pineaz
oiz mūdatoz. añ. 3. i. medulle nucis indice: dactiloz pin-
guiū. añ. 3. i. f. ista pterātur pñtōe vltima. Demū acc. pa-
pi thauri sicci. se. eruce. añ. 3. f. seminu z anisi baucie. rape
napi: spagi z fraxini. añ. 3. ii. f. galgaga: pipis longi: zinzibe-
ris. añ. 3. vi. cinamomi gariof. pipis albi. añ. 3. iii. caude sti-
coz. 3. v. caude lacert. 3. i. f. subtilissimus puluis ex his oi-
bus fiat. Sic oibz pparatis electuariū cōfice: cū zucharo
ipsuz feceris acc. zuchari triti coctaz. lib. vi. z de pasta pri-
maz rez lib. ii. f. de q z si nō tñ hñeris itātū receptam ad-
auge vt pastā ad sufficiētā hñas zuchaz cū decoctioe eru-
ce siluestris saturegie mēte melisse nasturtij ozimi vitice: z
cicez rub. dissolue qd lento igne decoqutur: pastā autē illā
paulatiz secū misce: z in fine decoctiois adde cerebella: z
ea q i patella frixa sūt cū lignea spatula pñtue cōmiscēdo
debite cum cocta sint: z ifridari icipiunt amigdalas adde:
z ea q secū pista sunt. vltio vñ pscriptos pulueres cōmisce
electuariū tuū pñce. Sero aut cū tu bono hñ dormitū va-
dit ac mane cū surgit ad qñtātē castane: de hoc electua-
rio sumat: vsus. n. ei qñ maxie antiqz iuuat. nā calozē nālēz
corroborādo spma multū adauge: z itū nām fortificat vt
vires coitu vti possit gagliarditer. In antiqz qz debilibz q
het de coitu curāt: talis elarij vsus calozē naturalē adauge

do multū vitā plōgat: verū si cū melle facere volueris: qd
efficaci⁹ erit lib. mell. iij. p li. ij. f. paste illi⁹ sufficiēt: z vt
pmo elariū facito. C Ali. hñ. se. eruce: papi thauri: testicu-
lorū vulpis. añ. 3. ii. galgaga pipis logi. añ. 3. i. zinzibis cina-
momi. añ. 3. f. caude stincoz. 3. i. fac puluerē de quo cuz
ouo forbili i mane exhibe. C Tel al. z est efficacissimū
cupiēti suauissime in nocte amasse pplacere. acc. se. eruce
ce testiculorū vulpis: se. vitice: saturegie pñapi thauri.
añ. 3. ii. caude stincoz. 3. i. cū. cerebell. passerum de nocte
pillas pñce: de qbz cū amic⁹ dormitū vadit. 3. ii. capiat: z
mibi crede mirāda miracula faciet. C Tu aut ex pscriptis
simplicibz vñ vel plura elige puluerē facias q in fercul
amic⁹ tu⁹ vñ seu stō i mane ieiuno cuz ouino lacte vino
calo: aut forbili ouo pbe: ac i sero qz vel p bolos cū zucha-
ro elariū facias. qz si fantasia tuā apliaueris mille modis
talita pberē poteris. C Tñ his paupculis q spēs pferuare
desiderāt cōpator: vt ab his discedere nequeā. tō elariūz
vñ in hoc casu pñtissimūz: imo qñ diuinū qd in sabau-
dia p qdā nobili antiq cōposuit: adhuc scribā: z tale huic
caplo finē iponat volo. qd. hñ. satiriois: lib. f. dactil. 3. iij.
mēte zinzibis pñtū: iuiubarū. añ. 3. iii. coqñt in lacte oui-
no: demū bñ pistent: post acc. testiculoz galloz z verris
añ. 3. ij. cerebroz colūbarū: z passerū. añ. lib. f. cerebra
hec z testiculi i lacte ouio pñt decoqñt: z cū modico bu-
tyri recētis in patella parū assent: vitell. ouoz recentium
tribz additis: demūz accipe mell. despumati: lib. ii. f. zucha-
ri thabarset. lib. iij. mell. z zuchari inñl coquant facill: ad-
iungēdo paulatim supra scripta: z cū lignea spatula sp cō-
miscendo: cūq: cocta oia fuerint: pulueres infra scriptos
adde. acc. papi thauri: se. eruce. añ. 3. i. f. galgange z edoa-
rie. añ. 3. i. cinamomi. 3. 3. pipis logi se. fraxini. añ. 3. vi. se.
mercurial. se. malue añ. 3. f. medulle nucis idice pinearū
mundataz pistachiaz fisticoz amigdalaz dulcium mū-
dataz. añ. 3. i. ex his puluerizanda in puluerē redige: reli-
qua cuz cultello minuti icidant: z cuz pscriptis debite mi-
scent. Et facias elariūz: cui⁹ ad qñtātē castane tuo bo-
no hoi cum it dormituz z mane cuz surgit exhibeas. Hoc
eniz calozē naturalē restaurat: se. māz adauge: ac ad ves-
nerēū actū hoiez adeo potentē efficit vt ab eo mulier: z si
nō. satiatā tñ lassata recedat. C Hoc. n. elariūz pñcere po-
tes añ. vj. medullā nucis idice pineas pistachias: fisticos
z amigdalas fil tādiū pista: vt paste formā recipiāt. Sup
q postea puluerizatū zuchaz pñce: z tñ fil de nouo pistē-
tur: q debita eoz icopatio fiat: q scō mel satyriōis: dacti-
los mēta: zinzib. z iuiubarū: vt supra decoctas oibz adde: at-
q: galloz: z verris testiculos. colūbarū: ac passerz cere-
bra: hec fil in igne lēto decoqñt. Hñs coctis cū ifridari in-
cipiūt: pulueres pscriptos pñmice: z elariū: vt pri⁹ facito
q vt pscriptū est vtēre. C Tñ vt pmissa seruē elariū hoc
pñti caplo iponere finē debeat: qz tñ tractatū hunc mulie-
rū amore pñcio. pñtū grāde pensare: si eas pscriptoz q sic
difficultatis ipregnationē diuinitus remouēt pñcipes nō
efficerē. Qua de re scito prescripta his nō minus qz vñis
cōuenire. Hñs maxime q coitu ifriditate nimia respuūt: ac
his q ex abundante frigiditate puellas masculos cōcipi-
entes maxime hñe popant. De his tñ q sic masculos hñe
desiderāt deo duce doctrinā aliā sequētibz in caplis de-
scribere spo: z p hoc huic caplo finē ipono: p qd z p aliq
prescriptas difficultatis ipregnatiois in muliere ab statica
hūiditate pueniētis. curā hñs oibus. f. ordinate descriptis
que tam ab extra qz ab intra regulz appropinquare debent
C De cura impregnatiois difficultatis a colicis mricis hu-
miditatibus prouenientis. Cap. xvi.

One de qñtū difficultatis ipregnatiois ab humi-
ditate statica pueniēs ipedimēti mibi dedit. Sed
in vno soloz qd in eius describēdis curis q. f. tā a
cola sāguine qz melia puenire pñt ea adiūmēti mibi erit
maximi. C Et pp illi⁹ qā hūiditatis colice puenire nunc
curam tanqz semi expedit ab ipsa letus aggredior. Sex

igitur rerū nō naturalū ad frigidū & humidū pordina
to regimine de ambabus saphenis flebotomia fieri tube
corpe q̄maxime exte plectorico: nō multa tñ sanguinis
q̄ntas exēda est cū colē frenū ipse sit. Successive vō ad
humoris derelicti digonē accede. R. sirupi acetosi simpli
cis seu arizacare simplicis. 3. ii. siru. de endiuia. 3. i. aquarū
cicoree lupulorū & buglosse añ. 3. ii. p. duab' vicib' misce:
aut p. delicatis cū muscatellinis sandalis: aromatizandō
clarifica quā toties exhibe: donec mām digestā cōprehen
das: vel cū aq̄s pmissis iulep rosarū: aut violatū pbe. C. Q.
si magistrale appropariū sirupū volueris. R. floz buglos
se boraginis: rosarū ru. añ. m. f. violaz lactuce: folioz pa
paueris albi: endiuie: scariole añ. m. i. se. endiuie: ac lactu
ce añ. 3. f. q̄tuor seminū fridoz añ. 3. vi. fiat decoctio: quaz
cū zuchari lib. ij. acetū albi. 3. iij. vini gnatoz. 3. i. f. cū ci
trinis sandali: aromatizandō sirupū: & cū p̄scriptis aq̄s vt p̄
cedētib' vtēre. C. Digesta mā talē euetur: accipe cassie seu
māne. 3. i. distēpera cū decoctioe ca. ve. floz bug. violarū
pauis. 3. i. & tamaridōz: cū cassia electuariū de succo ros.
vl p̄fectōis de māna. 3. ij. f. cū siru. viol. 3. f. misce: & i po
tu tribue vel loco eluarij de succo ro. vel p̄fectōis de mā
na adde. 3. ij. reubarbari cū granis. vi. spice nardi infusi in
aq̄ lactis capraz cū modico vini albi de ipso cū in infusioe
horis. vi. steterit pueniēti exp̄ssioe facta. C. Et si potione
renuit. R. electuarij de succo ros. aut cōfectiois de māna
3. ij. f. zuchari albi q̄tum sufficit: & deauratū bolū facias:
quē potione loco suinat. Colera pura peccāte talia conue
niūt. C. Si tñ vitellina: aut citrina cola peccaret: sirupum
de radicib' acetosum exhibe: ac olasimiconē. electuariū
indū: pillulas de reubarbaro seu aggregatūas. Cum tamē
medic' gliber mās has sciat cōiter eūare in dādo modū
eas digerēdi seu eūandi cupiens ad appropriata deuenire
ampli' nō infuso. C. Facta purgatione p. hora vna ante pa
stū p̄fectiois ifra scripte bolū vnu mulier sp. capiat. q. R.
sperum triasandal. 3. ij. rasure ebois visci q̄rcini: pul. papi
thauri: ac m̄ricis leporis añ. 3. ij. zuchari albi. lib. f. zuchaz
cū aq̄ ro. soluat: & i morzell grossis satis p̄fectio fiat. C. Uel
accipe p̄serue ros. 3. i. p̄serue floz nenusaris boraginis &
bugl. añ. 3. iij. diarodon abbatīs triasandalis. manuschrifti
cū perlis añ. 3. i. f. margaritaz. 3. i. fragmētoz lapidū p̄cio
sozum. 3. ij. se. mercurial. 3. i. f. rasure ebois: visci quercū:
pulueris papi thauri: m̄ricis leporis añ. 3. ij. deaurataz mi
xturā ex his fieri tube: de q̄ p̄cedētis loco coclear vnu con
tinue sumat. C. Dis factis in balneo tali inuamētū inueni
tūgularissimū: qd. R. malue ac bismalue cū radicib' añ.
m. iij. folioz violaz salicis vitis vuas albas portantis. ro
sarū nenusaris & iunci añ. m. ij. folioz cotani. m. iij. & vlni
m. i. fenugreci lib. i. fiat decoctio: in q̄ tepida mulier sero &
mane ieiuna se balneat: & vt ne sudet vel saltē quāto min'
poterit tina discōopta pmaneat. Ex herb' aut balnei faccu
lus impleat: sup. q̄ se mulier balneās sedeat. Cū balneum
egredis de p̄dicta p̄fectione seu mixtura p̄tinue sumat: et
p. oles aliq̄t balneū tale p̄tinuet: ei' tñ loco ex his reb' stu
phā: seu enchatisma facere poterit. C. Uel tale suffumigū
qd. R. sandal. oium añ. 3. i. rosa. ru. floz nenusaris: viola
rū añ. 3. i. storacis: calamite añ. 3. ii. ambre. 3. i. con q̄sent
rū cū aq̄ ro. trocisci p̄fiant. Ex q̄b' sup carbonēs vno po
sito p. embottū recipit fumū. C. An & retro ex albo vnguen
to Galieni sero se vngat: cuius. 3. i. 3. i. boli armeni si adde
res meli' erit. C. Infrascriptū q̄ nascale p. noctes plimas
desert. Qdā p̄petate abūdātē i supfluitatib' colicis m̄ri
cez ad cēptionē ppat. qd. R. medulle cruris vitelli: cere
bui cerui: butyri vaccini. adipis capraz: seminis mercuria
lis. añ. 3. f. acacie: ypogstidos: sandal. ru. storacis liquide:
coznu cerui vsti añ. 3. ii. cū oleo ro. si incompotens: & cū la
na nascale appēsa filo p̄ficias. C. Possēt & pessariū taliter
fieri. R. rerū p̄scriptarū. 3. i. aq̄ ro. & olei ro. añ. 3. iij. dissol
uant fil: & cūzco mulierem pessariā. C. De alijs vltue so
phisticatōib' cū in h' casu rarissime his opus sit tractatio

aliq̄ fienda nō est: vbi tñ opus foret. ad p̄cedentia capla re
cursum habe: & ex magis ipatis q̄ illic descripta sunt vtē
re: & in h' huic caplo finē facere libet: q̄ si aliq̄ sibi deficiēt
in p̄scriptis caplis recursum inueniet.

De cura difficultatis imp̄gnatiōis q̄ a m̄ricis sanguis
humiditatibus puenit. Cap. xxvij.

Uplue humiditates sanguinee cole admixtioe se
pe p̄cipant: aq̄s tñ cū state sepi'. C. Uiq̄ vt habi
tus est ab eis sepe imp̄gnatio difficulter recipiat
curā: vbi adhibere volueris talū q̄litate ad subam primo
tibi inspiciendū est: quā ex totius habitudine vine: ac ta
lium sanguinearū humiditatū inspectioe cōgscas. C. Te
igif ad actū p̄acticū reducendo sex rerū non naturalium
sanguinis multiplicatiū regimen p̄hibe. Q. si humida
tes iste cola p̄cipāt tale regimē ad frigidū siccitatē cōte
perādō declinet facias. si vō aquoso state ad siccū regimē
declinet necē est: sed frigidū t̄pē. Deinde cōib' materiēb'
euacuatis flebotomia ambab' ex saphenis fiat: & copto
sa qdē. verū si hūiditates iste cola siue state p̄cipāt: euas
cuatioe vbi op' sit cū q̄b' & q̄no illud fieri debeat ex p̄ce
dētū caploz doctrina notū tibi satis est. C. Et p. hoc ad ap
propriata solū deuenio: in h. n. casu balneū ex aq̄ in q̄ co
rei p̄fectores sua corā p̄ficiūt inuamētū mirabilis inuenies:
& p̄scripto more mulier balneāda est. C. Uel balneo vō cum
egredis bolus cōfectiois in frascripte vnus eidē tribuat: i
R. cinamomi seminis mercurialis: ros. ru. limature ebo
ris margaritaz añ. 3. i. coral. ru. fragmentoz lapidū p̄cio
soz añ. 3. ii. sandaloz oium. 3. f. zuchari. lib. f. dissoluatur
zuchari cū aq̄ ro. extictiois calibis aut cādētis auri & pua
let: & p̄serue ros. 3. i. addita i satis grossis morzell p̄fectio
fiat: i p̄scripto baseo p̄lib' dieb' se balneet. C. De mixtu
ra q̄ in frascripta p. hora vna añ pastū vnu coclear sp. acci
piat q. R. p̄serue ros. antiq. 3. i. p̄serue bug. ac borag. añ. 3.
ij. triū sandaloz: diarodon abbatīs. añ. 3. ii. pulueris spē
rū p̄dictaz. 3. iij. pānoz auri: numero. xij. mixtura ex his fi
at q̄ deauretur. C. Uel sepe ex ifra scripta decoctioe fo
mentē: q. R. rosarū rub. gallarū sumach plantaginis sim
phiti chimolee boliar. alumis añ. m. f. In aq̄ fluuiali vel
ferrata: oia ista decoquātur: cū q̄ mulier fomētē sepe de
inde intus & ex p̄scriptarū rerū puluere m̄ricis os salipize
tur & penia i p̄scripta decoctioe madefacta tā int' q̄ ex sup
ponat. Hec de die fiat: de nocte vō accipe mulci gra. vi.
sandaloz muscatellinoz: ros. ru. añ. 3. f. olet ro. 3. i. f. diu
in mortario ducant in q̄b' intin ct' bōbaz supponat. C. Uo
siderādō q̄ in p̄cedētib' p̄scripta sunt quātū ad ea q̄ in cu
ra difficultatis imp̄gnatiōis ab hūiditate sanguinea pue
niētis regunt mibi in h' caplo descripta sufficere vident
Q. si aliq̄ ad p̄ficiēdā ei' curāz deficit a p̄scriptis caplis
auxilium petat: q̄ indigentis deo duce in complemento
supplebunt: & per hoc tibi finem impono.

De cura difficultatis imp̄gnatiōis q̄ puenit a matricis
humiditatibus melacolicis. Cap. xxviii.

Difficultatis imp̄gnatiōis a supfluis hūiditatib' cu
re vt finē imponere: de ea q̄ ab humiditate melan
colica puenit: adhuc ponere curā restabat. C. Ua
igif melica q̄ imp̄gnari tam auide cupit: sex rerū nō natu
raliū ad calidū & humidū declinās regimen fac vt obser
uet. Et super oia quibus sciuerit modis sibi leticiam infe
rat. C. U aut ad digerendum materiam facias sic. Accipe
sirupi de radicibus acetosi. 3. ii. sirupi de fumo terre. 3. i.
aquarum bug. scolopendrie & arthemise añ. 3. ii. pro dua
bus vicibus misce: aut cū cinamomo optimo aromatizan
do clarifica. C. Uel aliter accipe aquarum bug. pipinelle:
sumiterre: arthemise: & scolopēdrie añ. 3. iij. acetū. 3. i. zu
chari albi. 3. iij. Ex his cū optimo cinamomo aromati
zā iulep pro duabus vicibus facito. C. U. si magis adhuc
appropriata facere vis. R. calamenti origani sicados eu
patoz iij. floz borag. buglos. arthemise camedreos ana.
m. f. scolopendrie. m. i. corticum genestre & fraxini ana.

florū & abbas sup

balneū ex aq̄ in q̄ co

sepi' No

Alia p̄p̄o

florū

in nocte supponat

2. q̄

10

Alia

De egritudinibus

m. f. passularum. 3. i. fiat decoctio in cuius fine epithimi. 3. i. adde. et cum lib. i. zuchari. lib. f. mellis. 2. 3. ii. acetum passula-
ti aromatizatum cum cinamomo sive factas: cuius. 3. i. f. cum
agis prescriptis per una vice tribue. **C**um digesta. 12. cassie
aut mane. 3. i. qua cum tali decoctione dissolue q. 12. cap. ve.
flos borag. bug. viola. camedreos: lingue ceruine an. m. f.
passul. 3. f. fiat decoctio: in cuius fine. 3. se. epithimi adde
excta cassia seu manna pfectiois hamech. 3. ii. ac sirupi vio-
la. 3. i. cum ea misce: et medicina fiat. **C**U aliter. 12. pfectio
nis hamech. 3. iii. f. zuchari quantum sufficit: et deauratus bo-
lus fiat. **C**U el pillularum de lapide lazuli. 3. i. loco horz pre-
be. **U**erum cum coiter practicas mas tales euacuare sciant
his solutiuis sine impono. **E**uacuata ma balnea nisi fe-
ceris pensa te fecisse nihil. **A**ccipe g camomille mellilori
camedreos camepitheos yfopi folioz lauri lauedule an.
m. ii. arthemisie. m. iii. maluausci cum radicibus. m. v. se-
minis lini fenugreci an. lib. i. radicu valeriane lib. i. f. con-
qissent: et ex his sacculus sup q mulier sedeat in balneo re-
pleat: a q egredif pfectiois israscripte bolum vnu pbe.
CUe. 12. spemum electuarij de gemis. 3. ii. seminis mer-
curialis limature eboris an. 3. i. piapi thauri: coaguli lepo-
ris cum mrisce an. 3. ii. zuchari al. lib. f. zuchari cum aqua
buglo. dissolue cum flos bug. conserue. 3. i. misce. **E**t ante q
p bolos pfectio incidat prescriptos pulueres cum imposue-
ris. 3. i. cinamomi vel cu cultello incisi sup adde et pfectio-
ne p bolos facito. eius qz an. passu per hora bolum vnum
mulier semp accipiat. **E**x rebus balnei stuphe encatis-
mata ac suffumigia balnei loco fieri pnt: q si fiat oadi post
pfectione semp memor esto. **C**U mascalita etia in illo casu q
sequitur marie valent vt ex costi puluere: et oleo ro. vel fe-
nugreco cu adipe anatis: aut seminis sparagi cu adipe an-
teris: seu ex oleo viol. cu musco quodlibet istoz matricem
ad pceptione maxime adaptat. **E**t h ptaliu melicari hu-
miditatu cura sufficiat. **N**a si ad hui capli copletu doctri-
nam plibus seu alijs a ppetate difficultate impregnatiois
remouentib vel vulue sophisticationib op sit capla pcri-
pta que de his te faciant abundantem require.

CU de cura difficultatis impgnatiois q a siccitate sola seu
caliditate vel frigidityte puenit.

Cap. xxix.

Et uti in caplo de causis et signis sterilitatis: ac
p ipgnatiois difficultatis. s. dictu fuit: ad picipienduz
solu pp siccitate difficultant: qb talr succurdu
est. **T**otu ser reru no nallum regime ad humiditate: ac tem-
perata caliditate declinet facito. q vt oia in vnum concluda
tale regime totu resumptiuum fit. **C**U propter quod in vsu
ptinue talis qz maxime sibi pderit. qd. 12. zuchari albi lib.
f. f. amili. 3. iii. cum aq ro. amidu dissoluat et in ea zuchaz
postea cui ad lentu ignez du cogtur. 3. iii. amidalaru dul-
ciz recentis olei paulatim adiuge: et in morsellis tale pfe-
ctionez facias. **C**U nonnulli pfectione hac sic faciut cu aqua
rosa. zucharo dissoluto: et ad igne du lete decoq: nuc oleu
nuc amidu paulati adiugit cu spatula lignea pforata con-
tinue pmiscendo pfectione p bolos: vt. s. psciut. **C**U mulie-
ri pretea huc affine lac: seu capre cum modico mellis aut zu-
chari calin put ab vber mulget p duas: aut tres horas an
pradiu sumptu valet maxime. **D**e resumenda muliere de-
inceps tuus iste labor sit. **C**S ad ppositu nrm israscripto
balneo sepe balneada est: qd sic fit. **A**ccipe motonu capita
plura q in caldario magno ad osiu vsqz sepatione bullat
deinde accipe folioz vitis muscatelli salicis violarum ca-
momille mellilori an. m. ii. maluausci euz radicibz an. m.
vi. fenugreci se. lini an. lib. ii. radicu valeriane lib. i. f. con-
quassata oia in decoctione pdicta sufficieter bullat: et i ta-
li balneo mulier sepe balneet a quo cu egredif cofectiois
israscripte bolus vnus exhibeat. **C**Ue. 12. spemum oya
rodon abbatiz. 3. ii. se. mercurialis rasure eboris ana. 3. ii.
inficis leporis. 3. ii. semis bombacis diagaganti gumini
arab. an. 3. f. zuchari in buglosse aqua dissoluti lib. f. et flo-
rum bug. et pserue an. 3. i. addendo p bolos confectio fiat:

de qua p hora an cibis: aliud medicinale dum no recepit
set: bolu vnuz semp accipiat. **C**U in casu hoc vulua sophi-
sticatione alia no nisi vt humectetur indiget: q ex causa de-
coctione balnei prescripti: si mulier super forato scamno be-
ne coopra stuphet optime fiet. **C**U qd etiam nascale h
ptinue qd delatum valet multu. 12. medulle cruris vacca-
ni adipis galline an. 3. f. storacis ligde. 3. ii. et cum lana na-
scale pficias vel his rebus adde oleu amidalaru dulcium
3. iii. et mulierem pessaria. **C**U cofectioes plura et alia plu-
rima in prescriptis caplis descripta huic pposito puenien-
tia in eisde caplis regrenda sunt. **C**U si impgnatiois dif-
ficultas ex caliditate sola proueniret ad caplm de cura diffi-
cultatis impgnationis ab humiditatibus colicis puenien-
tis recursu supra habes: etiam ad illa pueniunt q post qd
euacuata est materia ibidem descripta sunt. **C**U Debes etia
frigidityte sola pueniret ad caplm de cura difficultatis i-
mpgnationis ab humiditate flegmatica puenientis recur-
sus hre: et omnia illa etia in isto casu pueniunt que post qd
euacuata fuit ma descripta sunt. **C**U et p h causis oib ipre-
gnatione phibetib q supra descripte sunt satisfecisse qtu ad
cura mihi visus est. **I**dro q illi crucifiro Jesu infinitas gras
ago. **I**n hoc ergo caplm istud finem recipiat.

CU de fetus seu embrionis gfiatione.

Cap. xxx.

Ia te documenta prescripta diligenter obseruata sint
que ad picipiendu impotetes erat plime tuo bnificio
ture pregnantes fieri: qd cu regere ac gubernare tua
sit: p ppta q describetur signa noscas oportet: in quozum
noticiam si impgnationis modus tibi fuerit deuenies fa-
cilis. **I**taqz p pus describendus erit: et hoc in presenti
caplo creatore duce facturus sum. **C**U pro quo scito q isti
tres termini pceptio: gfiatio embrionis: et impgnatio fino-
nymi sepe nobis sunt: ppe tti sumpti differut multu: nam
pceptio est attracti a mrisce seminis in sanguis mstrui pu-
riori parte comixtio: in quam ipsius mrisce nalis calor tras-
agit q spermatis viuificatio calore embrionis gfiatio tan-
dem psequitur. **C**U embrionis vo gfiatio est virilis sperma-
tis mstruo sanguine ta diuturna actio: vt ma illa huana
formam suscipiat. **C**U impgnatio qd tantum. mulieris ex
parte se tenet q est aliud nihil qz pceptio et embrionis gfi-
atio. **C**U coceptione eteni ac embrionis gfiatione facta mulie-
rez: tunc et no ante pregnantez dicim. **E**x qbus pmo q
est inter tres terminos differentia patet. **N**a embrionis gfi-
atio pceptionem psupponit. **I**mpgnatio vo vtruz. **C**U
tet secudo qliter coceptio vigore caloris nalis mrisce ad
actu reducatur: etia embrionis generatio ab innato calore se-
minis que gignituum spum coiter vocamus. **C**U attracto
igit semine matris sup eu tam auide colligit q ei intrinse
cuz os tam strictu manet: vt inde spermatis aut sanguinis
menstrui egredi possit nihil: et sic seminis cu puriori parte
menstrui sanguinis comixtio fit: in qua calore mrisce age-
te spermatis calor ad actu reducitur: sic vt in mam illa men-
struale p embrionis gfiatione fienda agere deinceps pos-
sit: et vt tactu est talis pceptio nuncupat. **C**U calore vo sper-
matis in mam illa menstruale deinceps agente ea p trib
pncipalibus formadis mebris pparat ac disponit: et sic in
ea digone causat quadu. **E**t h phoz veteruz q mam hanc
possibilib modis oibus pscrutari conati sunt relatu i sex
dierum spatio fit coiter. **S**uccessive vero calor actionem
suam ptinuans mam illam vt mebrozum forma suscipere
possit continue disponit in melius: et sic p nouem dierum
spatium inspissando in eam continue agit. **C**U de materia
ex tali actione rubedinem quandam ac substantiam san-
guini similem tunc acquirit. **D**einceps actione caloris p-
cedente materia sim eius eterogenitatem varie disponi-
tur: ossia vt pars vna: carnis alia: reliq nerul: et sic de alijs
sim procreandorum membrorum erigentiam formam re-
cipiat: cuius actio in. xij. diebus comunius terminat. **D**e
mu ma illa successiuata tras disponit: vt mebroz omniuz
ad ser pfectione que regunt formas recipiant: qd in. xviii.

dierum spacio fit cōiter. Et in isto toto tpe embriōis gñatio pñcitur: z ecce in summa tpa: ac modus in q̄ z quō cōceptio embriōis gñatio ac impgnatio fiat: ppter quod in versu cōiter alit̄. Sex in lacte dies: tres sunt in sanguine trini. Bisēni carnē: triseni membra figurat. vel aliter. Iniectum semē sex pñis certe dieb̄. Quasi lac: reliqs nouem fit sanguis: ac inde Solidat duoden̄ dies bis nonaq; de m̄. Effigiat. tēpusq; sequēs pducit ad ortū. Ex q̄b̄ oib̄us patet q̄lter in. xlv. dieb̄ fetus pfecte cōpletur: z tale est fermentatōis eius tēpus maximū. 35. dierū minimū: vt alit̄ pbi atq; multi de hac mā tractantes cōiter asserunt. C̄ for mato fetu: vt Alui. ingt: tēpoze duplato mouet: z duplato postea tpe motus fetus ad ortū venit. Rudis ego ingenij qua fantasia mori sine nescio. nā ex eoz positōne pmo sequit̄ q̄ in. xxx. aut. xl. dieb̄ format̄ embrio cui⁹ possibilitatez ipsi ponūt viuet nūq; p̄mū patet iam ex ipsorū cōputo in. xxx. format̄ embrio: in sexto mēse precipue nascitur: z vt declaraturus sum talis nō viuit. In. xl. vō format̄ ad ortū in octauo veniet q̄ pariter nec viuet. C̄ Sequitur secūdo q̄ in nono partus fieri raro patet: q̄ talis in. xlii. precise format̄ sic o3 tpa illa: vt ipsi volūt duplādo contineat z verisimili⁹ tam rōne diuersitatis materie q̄ agentis citra tēpus illud frequēt̄ embrio formati debet. C̄ Sequitur tertio vltra nonū naturalit̄ nasci neminez: patet ex quo patet duplato mori tēpoze nālis fit partus: z non aliter vt bi volūt. C̄ Alui. tamē in sui de aialib̄. 9. cōputatōne hāc ponit aliter. nā vt sententiam eius summam colligā. In pregnatiōis tēpus in septē equales partes diuidit. C̄ Pma quarum formatōis: due motui: z quatuor alie partui correspondēt. Tēpus enī motus ptra tēpus informatōis totaliter distinctuz ei dupli fiat. vbi gratia. Si in. xxx. embrio formatus sit eo duplato. lx. cōtinue quo trigesimo formatōis addito nonaginta pñe habemus q̄ menses tres cōstituunt: z fetus in h̄ tpe moueri incipit. Deinceps duplato motus tēpoze qd̄ dierū. lx. fit seorsum. s. eum a formatōis tpe capiēdo dies. 100. z. 20. erūt q̄ menses q̄tuor pñe sunt: z his pcedentibus additis fetus ad ortū deueniet. Ex q̄bus sequitur in. xxx. formatus in. lx. precise nascit̄: z pariter de alijs cōputādū est. C̄ Ex his seqt̄ nālē: aut decimo aut. xi. partū posse fieri sepe. Patet s̄m eoz modum computū faciēdo. C̄ Astrologi morā fetus in vtero aliter inuestigare conati sunt vt exp̄ssio Ptholomeus in centulo quo ppositiōne. li. innuit dum ingt. Locus lune in natiuitate ipsi⁹ gradus ascendētis est hora casus spermatis. Et locus lune in hora in q̄ cecidit sperma est gradus ascendētis in hora natiuitatis: z q̄ tps inclusus inter ascendētē natiuitatis z lune casus spermatis hora z locū lune hora natiuitatis variatōne quandā recipit tres in vtero fetus moras distinctas inuenerūt p̄dictis t̄pibus mensuratas maiorem. s. mediā z minorem. Maior enim ducentoz. lxxviiij. dierum existit q̄ menses. ix. z dies. xviiij. sunt. mediā ducentoz. lxxiiij. dierū existit que menses. ix. sunt z dies tres. Minor ducentoz. lviij. dierū erūt menses. viij. z dies. xviiij. pñt tuunt. C̄ Ex his pmo sequitur q̄ scita hora casus spermatis in matrice natiuitatis hora scitur z e contra. C̄ Sequitur secūdo q̄ septimi z octauī z vndecimi mēsis partus pter naturā existit: z per pñs infans viuere non deberet. patet ex quo talis partus fit in fluxu super celesti obulante: qui vt notum est tanq̄ vñe agens plus in causatum q̄ particula agentia in fluxu. C̄ Astroz merito z si pcedens snia forsan vā sit. vt Ptholomeus vir tantus affirmat: in tam agētis p̄ticularis diuersitate: q̄ etiam materie fallacem illam inueniri sepe puto: posito enim q̄ eodem instanti mulier sanguinea ac robusta ex semine valde potētī concipiat z debilis flegmatica ex debili semine: cetera ponendo paria: ad natiuitatis vsq; tēpus sanguinea citius pariet cum materia in ea obediēs sit magis p̄ticularē agens fortius z vniuersale vt suppono. C̄ Item preterea nonne natus in octauo: z si vt infra patebit. sup̄raceuticalis contrarietur

influxus aliquando viuit. vt Aristo. in de historijs animarum. 2.º. Ex quo bene sequit̄ q̄ si pcedens regula astrozū merito vera sit ratione p̄ticularis agentis: ac materię fallax reperiri debet sepe. Sed ista deceptio in proposito nobis prodest nihil. Istam igitur dominis astrologis dimittere melius puto. C̄ Habetur igitur s̄m dominos medicos qualiter z quot diebus fetus in vtero formetur: z in quot diebus moveatur z tandem in quot ad lucem denentat. Habet q̄ s̄m astrologos diuersitatem moze fetus in m̄rice qui celum suū ad effectum concurrere volentes omnē in fetus formatione: z ab instanti conceptionis ad eius vsq; ortum aliter z aliter per planetas concurrere volunt. C̄ In formatione vō: z si vniuersale dominium saturno attribuunt s̄m variā dispositionem materie planetas tamen ad talem actionem concurrere affirmant. nam vt habitum est in conceptione materia simul adunat constansq; fiat opere: z talis opatio saturno cuius frigiditate z siccitate materiam coadunare: z coadunatam constantem facere ascribitur: z hoc tamdiu durat donec a calore matricis spermatis calor viuificatus in gñationis materiam agere incipiat. C̄ Secūda operatio Jouis cuius est spiritus viuificare hominē ascribit̄. nam Juppiter quasi iuuas pater ethimologia: tunc enī spūs gignitiuus in spermate existens viuificat: ac formādī mēbra vigore recipit: z tunc mā spumificādo digōnē quandā efficit vel recipit. C̄ Deinde mars cui⁹ calitate z siccitate est virtutē mēbrozū in formatiua fortificare mām illaz influit: vñ tunc tres vesice p̄ trib⁹ p̄ncipalibus creādīs mēbris generant. Et hoz triū operatio vsq; p̄durat quo mā pro vmbilico: ac secundina generationis disponit: qui in sex aut in. viij. cōiter dieb̄ finit. C̄ Et ad h̄ vsq; tēpus a m̄rice adhuc petit nihil. C̄ Deinceps sol in mām illā taliter influit: vt pcept⁹ iam fer⁹ ad conceptionis locum mām talem: ac tantam attrahere possit q̄ ad p̄ncipaliū mēbrozū augmentationē sufficiat: z in de aiata fieri possit: qd̄ in trium dierū spacio finit z pñcific. C̄ Tenuerit aut operationē quintā ascribunt: cui⁹ est linian di: ac exteriora quedā membra formandi virtutē in fluxu: z tunc materia s̄m eius etherogeneitatem: vt varia mēbra inde fiant disponit: z talis operatio circa dies. ix. tota complect. C̄ Mercurius deinde oculos aures nares z vocis instrumenta p̄creādī virtutē in fluxu: z tūc caput: z in eo cōtēta creant sensus: organa disponuntur: z caput ab humeris separat: z oia in. xli. dierū spacio fiunt. C̄ Luna humiditas tū dñā postea vtutez talē influit: vt ad p̄ceptionis locū humidas tanta trahi possit q̄ mēbra oia formā debitā recipiant: hui⁹ opere fetus p̄fecte cōplet: qd̄ in his dieb̄ spacio fit cōiter. Et hoc est tēpus qd̄ ab seminis infusione ad cōpletā vsq; fetus formā talē planetis ascribit̄: vt i diuersis astrologorum libris sparsim recollegi. C̄ A casu tñ spermatis in m̄rice: vt dictū est vsq; quo ad lucē fetus deueniat planetarū influxus aliter a p̄prietate astrologi cuiuslibet p̄ductioni rei cui⁹ cōplemētum p̄ mēses durat autē mēsis cui⁹z planete vni⁹ a saturno p̄ncipatū faciēs dominū attribuit: z si rei illius p̄ductio p̄ducet diutius a saturno: iterū inchoando ad planetas alios successiue trāseunt ordinatē: nisi enī materia ex qua embrio generatur coagulata cōstaret eius ppter fluxibilitatē gñatio fieret nulla. Cūq; saturni frigiditate sua: ac siccitate talem sit coagulare materiam pstantem facere ac nālem z vegetatiuā infundere p̄mi mēsis dñum eidē attribuit̄ cū in mā illa: hec i mēse illo primo fieri noscuntur. C̄ Coagulata z coadunata mā a Joue cui⁹ est sp̄m viuificare oēs gignitiuos spūs formandi mēbra vigore recipit: z ab h̄ iōni mēsis secūdus ascribit̄. C̄ Tertio vō marti q̄ tria p̄ncipalia mēbra sua calitate formādo caput ab ceteris separat: brachia q̄z z crura plasmando ea diuidit ab iūicē vñte vitali i eis adhuc exñte nulla vt phyfici voluerunt plimi. C̄ Dec enī p̄fectio cordi a sole in eo in fluxu volūt: z sic tūc cor mēbris ceteris vitā influit ea de cā tūc mouet embrio ac sentit: z p̄ h̄ soli mēsis q̄rt⁹ at

29 Jan

29 Jan

29 Jan

29 Jan

29 Jan

29 Jan

29 Jan

29 Jan

29 Jan

29 Jan

29 Jan

29 Jan

De egritudinibus

tribuit. C In qnto aut in mēbris exterioribus lineationes
veneris virtute pficiunt quedā: ac etiaz exteriora membra
formantur: puta nares os virilia muliebria pedes: ac digi
toz separatio. Sexti aut mensis mercurio dñum dat qui
sua virtute vocis instrumenta supcilia z oculos fabricans
capillos z vngues crescere facit. C In septimo at tal opo
tio a luna cōplet q humiditate sua vacuitates replet oēs:
z tūc fet' pfecte cōplet' est. C Et ex his dñijs tanqz ex fun
damēto qre in octauo mense nō viuāt cāz reddere conati
sunt. Supponētes q planetarū qdam vite fm ambas q
litatez amicanf: vt venus iupiter zc. Quidāz fm vnā tm:
vt luna mars zc. Et qdam fm ambas vite priant: vt satur
nus. Is. n. cuz in octauo mense ex fundamēto phabito ad
dñum reuertat vite fm ambas qualitatez prias natū inter
ficiat: z p h rōne talis influxus octauū mensis nō viuāt. Si
tū fetus radicali fortis virtutis fuerit matre exite robusta
teste pbo in de hystorijz gialium octauo: si septimo mense
ad lucem puenerit viuēt. In egypto enī inquit: mulieres
viragines sunt: ac robuste hoc sepiissime ptingit. C In no
no aut mense iupiter iterū dñat q fm qlitatez ambas am
cus vite fetuz viuificat eius: atqz pncipia vite fouendo vi
talem virtutē adauget: ppter qd partus ille supcelestis in
fluxus merito nālisimus existit. C Mars vō vite fm qli
tate vnā amicus in mēse decimo pteft: z sic in eo ob hā
tū viuere ptingit interdū. C Sol in .xj. regnās vitam nato
pstat: z sic in eo natus viuūt vplimū: q si in .xj. mēse fe
tū nasci possibile sit: forsan h ab auctoribz ptingisse: tū re
peri nūqz: sed si sic esset supcelestis influxus rōne vineret
cū tunc venus amica vite dñuz resumpserit. C De septi
mo autē mēse in q partus fit notabiliter: dicit q luna vite
rōne humiditatis: ac luminis: qd a sole recipit amicat. nā
p hoc fruct' maturat creticoz tertio. C Et ob hāc cām ple
nilunij noctes caliores existūt. C Metauroz .2. Eū ergo fe
tus vt habitū est in septimo: pfectus sit sibi luna ppter affi
gnatas cās nō inimicāte ad ortū si venerit viuēt: z hāc ob
causam partū illū nālem fore cōpertū est. C Alii. autē z alij
vt medici loquētes de his talē rōnez sensualem assignant.
Illa vt statim dictū est fet' in septimo pfecte cōpletus est:
z tunc aures seu nutrimentū defectu exitū petit. q si in ra
dice fortis fuerit nascit' z viuāt. Si autē virtutis impotentia:
aut cotilidonū resistētia nasci nō possit maxime debilitat:
quare si eū in octauo nasci ptingit ei velut q laborē scdm
aggredit' a pmo nondū releuatus accidit etiam sic tū in se
cūdo illo motu debilitat a fatiga pma releuat' nōdum vt
natus viuere nō possit. Ex rōne eadem decimo non posse
viuere natuz argueres. Patet q fm medicos qre in octa
uo nat' nō viuāt. In septimo vō sic. q si hāc cū astrologo
rum rōne coniunxeris quesiti perfectam causāz habebis.
Et per hoc huic caplo finem impono.

C De signis impgnationis masculinitatis causis: z signis
geminor: z desup impgnationis causa. Cap. xxxj.

Aliter pceptio embriōis: gñatio z impgnatio fiat
q in caplo pcedēt tibi satis declarasse puto: nūc autē
mulierem: pgnantē p ppria signa cognoscas opor
tet: quoz qdam viri: quedam mulieris ex parte se tenent.
Cum ergo vir spermata ambo simul emittit: ac fugi vir
gam pferit eamqz sicā z mūdā abstrahi mulierē conce
pisse tūc signum est. C Mulier autē sperma: si simul cōuenisse
picipiat in cui' actu delectationē consecuta est grandem:
ac mricis collum suctionis: ppter auiditatez sicā man
rie sic: q spermatis egressum sit nihil: z accidit mulieri pi
gritia z tarditas ad somnum: os qz corrugari: ac cum qua
dam delectatione cōstringi picipiat paruum atqz dolorem
quendā inter vmbilicū z femur. ppter matricem q se tūc
sup sperma recolligit pferiat: ac hui' ex causa paruulus
quidā horoz tūc ipam dephendat: mulierē hanc pcepisse
dubites nequaquā: z hec coeidi ex pte act' se tenent. C In
pcessu vō mulier coitum abhorret: vel vt verius coitum
tam auide seu ardēt vt pus non appetit: q si coeat pun

lus quidā dolor eaz sub vmbilico dephendit: nec sperma
tūc emittit: cum quo nauscat interdum. C Menstrua solito
tempore non effluant: cuius ex causa vertigo: scotomiar
ac oculoꝝ tenebrositas eam inuadit sepe. pulsus: ac cor
dis tremor. nausca: abhominatio: ac psepe malarum ma
terierū ad stomachū defluentū vomit'. C Post vō men
sez appetitus corruptus eā dephendit sepiissime eaz color
vt plurimū mutat. pāni: z alie cutis infectiones sup faciē:
ac in alijs ptribus corporis nōnūqz innascūtur: mollifican
tur palpebre: pfundant oculi: minorantur pupille: ac con
iunctiua augmentat: ppter quod eaz aspectus tunc feror
fit sepe: z quod a me viliū est sepe ex impgnatione dor
si: z anchorū dolores sedantur interdū: qnqz pariter redeūt.

C Ad quartū vsqz mēsez cū fetus notabili cibo nō egeat
accidentia talia vplimum fixa manent: z ad partum vsqz
deinde minorando pcedunt. C Hippocras vō auctoresqz
alij plurimi p expimēta pgnatē mulierē cognoscere nos
edocent. Et pmi quidē Alii. indubitātū asserit: vt mell. 3.
q. cū tātūde pluuias aqua mulier nō assuetā in potū cibata
cū it dormitū sumat: ea enī si pgnas sit tortionē in ventre
sentiet cum pūctione: als minime: z hui' rō. nam matricē
plena fetu intestina cōpressa tenet: cui' causa ventositas ex
aq illa genita detinet: z in vtre tortionē cū pūctioe cau
sat. C Secūdū mulier ieiuna pannis bñ tegatur sic vt aro
matum odor ad nares peruenire nequeat. deinde p embo
tum suffumigetur: q si odorem senserit pgnans nequaquā
erit. C De aliei quoqz suppone: ac aristologie pulueris cū
melle mixti iudicium idem sit. nā si illoz sapor in ore senti
tur pgnans minime erit. C Experimentū aliud tā ad impre
gnationē qz ad masculinitatē cognoscendā. Urinā mulie
ris in vase bñ mundo recollige: qd obturati taliter ne sp
ret in vmbra reconde p tres dies nāles: deide eā p petiam
lini mūdissimā cola: q si in ea aialia velut pediculi inuen
ta sint mulierē pgnantes esse scito z vbi ea rubea fuerint
masculū. alba vō feminā denunciant. C Aliud. R. vnam
actū tersam z politā z pone in vinā mulieris: z serua per
noctē in vna pelui enea. z mane vide: si est pgnas: acus
est maculata maculis sububeis. si vō nō est pgnas acus fa
cta est nigra z eruginosa. C De pgnantium vrinis alioz
picta referā esto p eas sup impgnationē nihil argui possit
nisi scripta signa bñ tibi notanda sint. C Prīmū menstruis
pprijs ordiate fluentibz impgnatio vā fit: molle nōnūqz.
C Scdm ante mēsem tertiu in mola sepiissime manifestus
motus in infice sentit. In vā impgnatione neqz. C Ter
tūz in mola veloci' venter ingrostat: imo in nō pceptibi
li fere tēpore: vt in duabz h anno vidi. q in vno q tēpore
passe in mēse. vj. ambe exonerate sunt. C Quartū aliter
fetus suo puenienti tēpore mouet qz mola. Ipse enī de la
tere in latus motū facit sepiissime: mola vō sine cōpressio
ne seu mulieris motu raro. C Quinū quicūqz impssio vis
lenta in mola cum manu fit mouet: z amota manu locum
ad pstinū redit. fetus autē qnqz ex cōpressionē tali mouet:
qnqz vō minime. C Sextū durior venter z tractabilis mi
nus in mola qz in pgnate existit semp. C Septimū pgnans
qz mola mouet agili' multo. C Octauū in mola esto vē
ter tumēs fiat: māmille nō tū sp. molescūt enī ac gracillan
tur: cui' oppositū in pgnante ptingit. C Nonū maxille ma
nus atqz pedes molles icōueniēter i mola hūt: i pgnate
nequaquā. C Decimū pgnas mēsem. xj. nō pfrāt: mola
vō ad qrtū vsqz annū: z vltra sepe venit. C Quāvis itaqz ni
si equiuoce argui possit nihil. Trouantuli tū in istis partibz
bus ex vrinis impgnationē nō modo cognoscere affirmāt
se: verū et si mulier cōcepat vñqz. ac natoz numerū: maris
tū alii an habuerit: p atqz mater viuāt ne: z plima talia: p
pter qd hoies taliter ifatuāt vt a remotissimis ptribz nō cre
denda ad eos copia ptingat pfluat. C S his missis trouā
tulis ad ppositū redeūdō: ego ipse nihil ex vrina sup imp
gnationē posse pcludi certe quicūqz psuadere volui nūqz.
C Sumo nō rōne pntent: p ipm enī sup mēbroz dispōne ob

C De signis impgnationis masculinitatis causis: z signis

C De signis impgnationis masculinitatis causis: z signis

hoc iudicamur: quia supfluitates a membrorum nutrimento reſe-
cate per venas ad epas reſluunt: et ad renes cum ſanguinis aq-
ſitate puenientes i vefica vrine cōmiſcent: et ſic olim pboz
ſolers igeniū ex h ſup mēbroz diſpōne arguit. Factū enim
ad ex venas exiſs quō in vrina per venas ad mulieris epas
penta mādabit: Scis etenim q in pleureſi atq; egritudi-
bus q ad ex venas ſunt iudicari qd certi nō pōt: vñ vici-
bus aliq in ſuba colore ac ptenſis vrina in pleureſi ipam
laudabile pſperi: et tñ bono homo ad mortē velociter tēde-
bat. Si q ptenſi rōne iudicari de impgnatione certi pōt nī
hili: quō ex colore aut ſuba illud facias: Cū ſubala pte rea in
ſtomacho epate renib; alio ve mulieris in mēbro pncipa-
li ſeu nobili exiſs diſpoſitio in calore in colore ſuba ac cō-
tento vrina multimode variat. Eūq; a talib; diſpōnibus
mulier raro immunis fit: eſto ad h de vrinis pgnantiū p au-
ctores dicta vera ſunt: iudiciū tūz ea pueret ac fallax eſti-
cleſ. Cū vrina q mulier impregnata ab eſſe pmo diuertitur
multū: ac in eius coſpe varie diſpōnes ex impgnatiōe na-
ſcitur. qm rōne mutat etiā vrina. Antiqui eguocantes tñ
ſup impgnatiōe eā qd ſignificare voluerunt. Et p hoc
Aui. impgnatiōis in pncipio eā citrinam fore: ac ad albe-
dinem declinantē quādā ait: in curi mediu corū qñ carmi-
natū reſidet. Cū vrina quoq; pure ſube: q; ſubtilis ſup cu-
tus ſupficie valde nubes quedā pmanet impgnationem ſi-
gnificare etiā aſſerit: et maxime ſi aſcendētia et deſcendētia i
ea athomofa corpuscula quedāz perrauerint. Cū reſert et
itē q vrinali moto vrina ſi turbat impgnatiōis finem de-
notat. Cū ſi vō nō pncipiū: et q in fine rubedo: vbi in pnci-
pio ſubalbedo erat apparet. Cū ſi dicit: q vrina impre-
gnantiū trib; pncipis menſibus ſanguina exiſſes in ſe quaſi
minutas qſdā nebulas: et alba hypotaſim pntet. In quar-
to vō et vltima mēſe ad cereū et viridē colorem tēdit: et hypo-
taſis in pncipio q alba erat paulatim tpe pcedēte liuet ac
gradati ingroſſat magis. Reddere rōne pdictoz cū equi-
uocantia illa ſint ſigna nos plima decipietia h in loco ſu-
pſedeo. Nā ex eiſdē ſup arthetica: vt patet: als atq; ſuper
egritudines plimas ſignificare pōt. Si tñ vrina ſic circun-
ſtantiōnata cū pdictis ſignis aſſuerit de impgnatiōe tūc iu-
dicabis certius. Cū pgnatis pulſus in pncipio fortis ac
magn; erit: vt pſtatim inuere videſ. S; vſus ſine paruus
velox atq; ſpiſſus reperitur. vt ex philareti dictis elicitur.
Cū vrina eſto adhuc de impgnatiōe certiffim; ſis: niſi pre-
gnantē masculū aut feminā cōcepſiſſe certiffices: feceris nī-
hil: vt verax in h ſis: viri diſpoſitio tibi pmo pſiderāda eſt:
deinceps vō mulieris. Cū ſi eni habitu dñis bone robu-
ſti corporis amplari venarū reſtūm magnoz: cui; dextri
ab adoleſcētia vſq; maior fuerit pntue: ac q mulier et calidi
ſeis exiſtit ardentē ad venerē incitantis q in aq poſitū ro-
tundat fundū atq; petit: et etiā q in adoleſcētia feſtine pol-
luerit: cum quo ex coitu debilitat nunq; masculinabit ſe
ex ſe ſemp. Et eſt certius ſi in actu coit; reſtē ſiniſtrum ſtri-
cte ligatū teneat: dexterū vō ſolutū: ſic vt ab eo ſoluz ſper-
ma decidat. Cū femina vero q bone fuerit habitudinis ve-
narū apparentiū et gaudētis aspectū. Cū mēſtrua digeſta
ſint et nō cruda q mēſe in quolibet ordinate pfluūt: et a qui-
bus in quarta purificata manet: ea ex ſe masculināſ ſemp
erit. Et ſic ex dictis tam mulierē q masculinantē etiā vi-
rum ex ſe cognosces: vnde talis conſideratio vt mulierem
ex masculo ſeu feminā pregnantem eſſe ſcias cūz deſcribē-
dis ſtatim ſignis putilis tibi erit valde. Cū tēde q mu-
lier impgnata masculo colorata magis ac mediocriſ faci-
et ſemp leta q; agilis leuis et appetitus ſanioris: cū q pre-
gnatiū accidit in ea minora erunt valde: q ſi ſtans ſeoz
ſum vocetur dextruz pedem mouet: oculus quoq; dexter
leuis magis ac motus faciliōris exiſtit: eius venter rotun-
datur: et cum māmille creſcere incipiunt dextra ſupauge-
tur plus: cui; pupilla bñ colorata eſt: et ab ea lac aſſluet.
Primo q ſi ſuper ſpeculum: aut politum corpus aliquot
ſoli expoſitum mulgeat in granulis margaritis: aut ar-

gento viuo ſimilibus rotundatur: et ſi ſuper aquam aut vi-
nam propriam mulctum fuerit perpendiculariter funduz
petit. pondus ac grauedo in dextro latere ſentitur plus: in
quo etiā fetus plurimum mouet ſe. Muſſus autem mu-
lieris dexter plenus magis ſiniſtro ſentitur. Vrina vero vt
pdictum eſt impgnationem tibi demonſtrauerit: ex il-
la masculum arguas: cuius fundo athomofe ille reſolutio-
nes reſidebunt: que modicum poſt tempus coagulantur
et conglobantur. nam in quo calor dominatur ſuo in vbi
ſituatiōe: et talis conglobatio: potentiam caloris ac vigo-
rez arguit qui in pregnata masculo viget maxime. Omni-
um iſtorum mulier ſi ſiliam conceperit oppoſitum erit.
De geminorū ſignis certi quicq; haberi nō poteſt: verū
ſi plures naſcitur fetus amplius fuerint ſue ex vno par-
tu ſue ex pluribus ſm doctrinam Aui. 21^a tertij: de cauſis
geminorū: ac etiā bibikil: caplo de pceptu cognoscat
ſi nati venam vmbilicā cōſpexerit: quot eni ruge ſeu nō
di in ea fuerunt tot iterum fetus mulier cōcipiet: et ſi nulla
nullum. q ſi rugarū vna ab alia diſtans multū fuerit: inter
illos fetus naſciturus tēpus longum erit: et ſi ppinqua bre-
ue. Item ruge nigre ſeu rubee masculos et albe feminas
ſignificant. Et oia hec ſore vera ego tēpoze meo experiē-
tia comprobauit. Cū gemini tñ et plures ſup impgnatiō-
nez gigni pnt. nā mulier robuſta reperit ſepe que eſto im-
pregnata ſit ad mēſes vſq; aliquot ſine nocumēto ordina-
te mēſtruat: et in tali ſup impregnatio ſit facile que vſq; ad
tēpus maturatiōis fetū deſert ſepe. Cū Reperit et mulier
debilis: cuius matrix ppter auiditatem maximā attrahē-
di virile ſperma in actu coitus aperitur: et in hac q; ſup im-
pregnatiōe fieri eſt poſſibile: ad maturatiōis tñ tempus
fetus talis puenit nūq; Et hec de ſignis impgnatiōis et
masculinantis q; geminorū cauſis et ſignis: et pnter deſup
impregnatiōis cauſa.

De cauſis molle ſignificationib; ac cura. Lep. xxij.
Regnans mulier in contiguo caplo cognosceda
p qualiter ſit te per plurima ſigna docui: quorum ex
his ſuper aliam mulieris propriam egritudinem
quam molam appellamus equiuocant aliqua: vt talez er-
go equiuocationem evitare ſcias de mola ipſa dictio fiat
oportet: que ſumpta proprie aliud eſt nīhil q; impregna-
tio mendosa: que ſi ad partum vñq; veniat carnis infor-
mis cruſtuli parturiſio ſit. Unde hic terminus mola a mo-
lon grece quod latine rotunduz ſonat originem forſan tra-
xit: cum carnis illud fruſtulum ad rotunditatem declinet
quandam: verius tamen ab lingua perſica illud nomen
deriuatum puto. nam moli perſice vt in quibuſdam anti-
quis ſynonymis inueni idem latine qd in formis carnis
fruſtuli parturiſio ſonat. Cū ſed miſſa nominis deriuatiō-
ne ad eius cauſas deuenio. Mola enim ex plurimo ſan-
guine menſtruo mediante mīrice caliditate nonnunq; ge-
nerat: nā menſtruis ille ſanguis ex actione ſupflue matri-
cis caliditatis interdū cōdenſat: et carnis formā recipit: ex
q tūc impregnatio mēdosa ſit: quā vt patebit vere impgna-
tiōis accidētia ſequūtur plurima: et talis diſpoſitio mo-
la ppe nūcupat. Cū ſit et aliter: nōnullē eni mulieres i ſper-
mate abūdāt plimo: in qb; ſine pcurſu virilis ſeminis in
actu coit; ppiū ſperma ad mīrice trahit: qd mēſtruali ibi
deſreperte materie cōmiſcet: ſup quā matrix tūc colligit:
et caliditate in eā agit: ppter qd cōdenſat et carnis formam
recipit. Cū mīrice quoq; occaſionata virile ſperma am-
plexū interdū materie menſtruali cōmiſcet: in quā non
vtrū in ſormatiua. q; ea tunc caret: ſed caliditate eleme-
li poti; agit: ex cui; actiōe mīrā cōdenſata formam recipiat et
mola inde gñatur. Cū ſup ppter virilis ſeminis debili-
tatem aut mēſtrui rebellitatem ſeu vtriuſq; impotentia in
humana ſpē monſtra gñantur ſepe. Facit eni nā de poſſi-
bilibus ſp qd meli; eſt. nōne etiā pſtellationis ac diſpōnis
māe cū fetu ſil fruſtū carnis ſeu aliud qdā in apulia ge-
nerari ab incolis narratū mihi fuit vt buſſo vel conſimile

De ſignis geminorū

De ruge virile virilis
De ruge virile virilis
De ruge virile virilis

Mola quid est

Cauſa mole matris
De ſanguine menſtruo

De ſpermate abundante

De mola ovariſio v.
De mola ovariſio v.

De debilitate ſpē virilis

De de buſſo genito

Be egritudinibus

plurimi pretereā medicorū sup̄ eam impregnantes veram̄
tor equi uocantia signa verum̄ aborū timentes partus na
turalis tēpus expectant. Ea de causa que in principio for
san curam receperit faciliē tunc cum difficultate maxima
curatur. Et inter molas carnosā curat difficilissimū humo
rosa postea et ventosa deinceps. Et quibz omnibus pri
mo patet qd que suo principio appropinquant magis paria
vbi sint cetera difficultate curatur cū minor. Patet se
cūdo qd si inter istas distinguenda signa bñ notaueris quā
in eis pronosticare habeas scies facile verūz carnosā ad p
tum vsq; si venerit marinis cū angustis ac doloribus il
lud fieri et intensioribz qdē multa qz in aliarū aliq. Tunc
ad curā transfūdō in ppria mola fer verūz nō naturalium
regimē in calidū et humidū ordinādū tibi est; deinde vbi fle
bothomia opus sit de saphenis fienda est. Materiei vō
digestio et ipsius euacuatio put in capto de menstruoꝝ re
tentione slegmatice humiditatis puenientis supra te do
cui. Cuius ordinatis et fz exigentia pactis ad localia veni
endo plimos p dies encatismata seu balneum tale sero z
mane sfo vacuo fienda: qd. R. bisinal. cū radicibus. m. vj.
malue: brance: yfine: paritarie: camomille: mellilori ana.
m. ij. fenugreci. z se. lini aij. lib. ij. cōquassent et decoctione
facta in ea mulier encatismetur seu balneet. Sacculuz ex
rebus illis sup̄ femur tenendo continue. Cū egressa fue
rit ante z retro ex tali vnguento statim inungatur: quod. R.
olei amigdal. dulciū. 3. i. s. olei de lilio pinguedinis galli
ne: mucillagi. se. lini z fenugre. aij. 3. s. cere al. parum: et
fiat vnguentum. Cū unctione facta boluz vnuz confectio
nis infrascripte sumat. R. cinamomi. 3. ij. cassie lignee: ari
stologie lon. corticis: cassie fistu. aij. 3. i. s. assari lacce se. ru
the siluestris fructus sauine croci aij. 3. s. zuchari lib. s. dis
soluat zuchari cū suc. roisimarini residentia facta: z conse
ctionē in morsellis cōfice: cuius bolus vnus de vni infusio
nis assari post bibendo parū. Cū el facias sic. R. vitelluz
vnius cui recentis aut duos quos bene agita: cui postea ad
de parum boni vini subtilis: z de puluere cum quo conse
ctio pdicta prescripta sit parum addendo zuchari z totum
vna bullitione bulliat qd calidum exeunt ab encatismate
mulieri tribue in potu. Cū deualeret tamen in hoc casu
si ex infrascriptis pillulis a. 3. i. vsq; ad. ij. loco confectio
nis mulier assumat post vinuz vt supra bibendo. nam propter
amaritudines puluerum in pillularū forma transglutien
tur melius. Accipe ergo nigelle aristo. ro. diptami se. na
stur. agrestis: fructus sauine: serapini: se. ruti. armoniaci
rubei tinctoꝝ: myrrhe: castorei aij. 3. i. cūz succo siluestris:
rassani: pillulas cōfice. Cū el huius succi seu roisima. ru
the aut pollicrici. 3. ij. pillularū loco tribue. Cū his facit
nascale illud qd continue deferat. R. asphalti: boza
cis: casto. centau. maioris diptami ellebozi al. galbani: gen
tiane: oppoponacis: sauline: serapini: scamonee aij. 3. s. pul
uis ex his fiat vel saltē cū succo porri oia infimul malaren
tur z cū petia rara appensus core nascale fiat. Et idē cū
croco succo porri aut lana succida fieri pōt: qd est i casu il
lo mirabile. Cū aliet z cum vngula asini seu eg suffumiga
tio ac cū rebus pscriptis nascalis cōquassat ad h. pospositum
facientia supra i curatioē retentiōis mēstruoꝝ repies multa
sed paucula q dicta sunt i cura mole a ppetate pueniunt
magis. nā si prescripta diligēter obseruata sint: rebell mo
la illa erit qd curationes nō recipiat: imo curabitur p aliuz
physicū nunq. Et hec cura tam humoralis qz carnosē mole
lē cōueniūt. Cū venososa aut ad calidū z sicū rerum fer
nō naturalū regimen declinet facias. Purgationē quoq;
z flebothomiā vbi opus sit fm humoꝝ exigentiaz facito.
Cū emū encatisma seu belneū: vt supra fiat. Pdo quo tū
calamēti: pulegiū: folia lauria: absinthium sicū: anisum:
maratru: cimini: z silia ventositatem carminātia adiunge:
z sacculum prescriptum impletū rebus duz in balneo seu
encatismate sedet super femur teneat continue. Cū egre
diente vero infrascripte confectionis cum vino subtili

plurimi preterea medicorum sup eam impregnantes veram
toto equivo cantia signa verum aborsus timentes partus
turalis tempus expectant. Ea de causa que in principio for
san curam receperit facile tunc cum difficultate maxima
curatur. Et inter molas carnosas curat difficilior humo
rosa postea et ventosa deinceps. Et quibus omnibus pri
mo patet quod que suo principio appropinquant magis paria
vbi sunt cetera difficultate curatur cum minori. Patet se
cundo quod si inter istas distinguenda signa bene notaveris quas
in eis pronosticare habeas scies facile: verum carnosas ad pri
mum usque si venerit marinis cum angustis ac doloribus il
lus fieri et intensioribus quod multo quam in aliarum aliorum. Tunc
ad curam transiendum in propria mole ferri non naturalium
regimen in calidum et humidum ordinandum tibi est: deinde ubi fle
bothomia opus sit de saphenis fienda est. Materiei vero
digestio et ipsius evacuatio put in capto de menstruo re
tentione flegmatica humiditatis puenientis supra te do
cui. His ordinatis et si exigentia pactis ad localia veni
endo plimos per dies encatismata seu balneum tale fero et
mane sicut vacuo fienda: quod. Re. bisimal. cum radicibus. m. vj.
malue. bianche. yvine. paritarie. camomille. mellilori ana.
m. ij. fenugreci. et se. lini. an. lib. ij. coquassent et decoctione
facta in ea mulier encatismetur seu balneet. Sacculus ex
rebus illis sup femur tenendo continue. Cum egressa fue
rit ante et retro ex tali vnguento statim inungatur quod. Re.
olei amigdali. dulci. 3. i. f. olei de lilio pinguedinis galli
ne. mucillagi. se. lini. et fenugreci. an. 3. f. cere al. parum: et
fiat vnguentum. Unctione facta bolus unus confectionis
infra scripte sumat. Re. cinamomi. 3. ij. cassie lignee. ari
stologie lon. corticis. cassie fistu. an. 3. f. assari lacce se. ru
the siluestris fructus savine croci an. 3. f. zuchari lib. f. dis
soluat zuchari cum suc. roismarini residentia facta: et confe
ctione in morsellis confice: cuius bolus unus de vini infusio
nis assari post bibendo parum. Vel facias sic. Re. vitellus
vni? oui recentis aut duos quos bene agita: cui postea ad
de parum boni vini subtilis: et de pulvere cum quo confe
ctio predicta prescripta sit parum addendo zuchari et totum
vna bullitione bulliat quod calidum exeunti ab encatismate
mulieri tribue in potu. Breualeret tamen in hoc casu
si ex infra scriptis pillulis a. 3. i. vsque ad. ij. loco confectionis
mulier assumat post vinum ut supra bibendo. nam propter
amaritudinem puluerum in pillularum forma transglutien
tur melius. Accipe ergo nigelle aristo. ro. diptami se. na
stur. agrestis. fructus savine: serapini: se. rute. armoiaci
rubei tinctorum: myrrhe: castorei an. 3. i. cum succo siluestris:
rassani: pillulas confice. Vel huius succi seu roisma. ru
the aut pollicrici. 3. ij. pillularum loco tribue. His factis
nascale illud quod continue deferat iponit. Re. asphalti. boza
cis: casto. centaur. maioris diptami ellebori al. galbani: gen
tiane: oppoponacis: savine: serapini: scamone an. 3. f. pul
uis ex his fiat vel saltem cum succo porri oia infusum malaren
tur et cum petia rara appensus corae nascale fiat. Et idem cum
croco succo porri aut lana succida fieri potest: quod est in casu il
lo mirabile. Valet et cum vngula asini seu eg suffumiga
tio ac cum rebus prescriptis nascalis coquassat ad hunc possum
facientia supra et curatione retentionis menstruo repleas multa
sed paucula que dicta sunt in cura mole a preterate pueniunt
magis. nam si prescripta diligenter observata sint: rebellis mo
la illa erit: et curationes non recipiat: imo curabitur per alius
physicum nunquam. Et hec cura tam humoralis quam carnosae mo
le conuenit. In ventosa autem ad calidum et siccerum fer
re non naturalium regimen declinet facias. Purgatione quoque
et flebothomia ubi opus sit semper humorum exigentiam facito.
Demum encatisma seu belneum ut supra fiat. Pro quo tamen
calamentum: pulegium: folia laurii: absinthium siccatum: anisum:
maratrum: cuminum: et filia ventositatem carminantia adiunge:
et sacculum prescriptum impletum rebus duobus in balneo seu
encatismate sedet super femur teneat continue. Egre
diente vero infra scripte confectionis cum vino subtili

li optimo infusionis assari bolum vnum dabis. R. specie-
rum diacurcume specierum diaciminum ana. 3. iii. zuchari
al. lib. 5. zucarum cum succo rute facta residentia dissol-
uedu tibi erit: et pfectione inde p bolos facito. C. Il fac sic
Accipe persicor nucleos. xx. numero: quos bñ pista cum
quibz vitellu omi recens aut duos bene agitados pone de
pulvere: galange. cinamomi: piperis longi: zinzib. gariofli
croci: z nucis mus. addedo p libito: zucarū qz z boni vini
qzū vis totū sit mixtur vna bullitione sic bulliat qz calz mu-
lier in potu sumat: qz in hoc casu nihil supra. C. Ceter aut
tot ex carminatibz vto sitate inungendus est. Et de cōpe-
tētibz oleis de lilio cōpositū est in hoc casu primū. C. Sa-
cellatioes ex milio z sale torrefacto q maxime valēt: ac na-
scalia pscripta. C. Et qd supremum est ex laudano z mirra
galie mus. z euforbio: suffumigatio per embotum fiat. Lūz
his ergo deo duce mola omnis curabit: modo curaz reci-
pere possit: z per hoc cure eius hic finem impono.

De causis z signis aborsus z de pseruatione ab eo z de
pregnantis regimine. Cap. xxxiii.

Autas ipregnationē difficultates te ex pscriptis
scire feci oēs: ac q̄lter amouende sint: ipregnata
z et mulieres p ppria signa cognoscas: z illud non
mō: sed veram ab ipregnatione mēdola cernere didicisti.
Restat ergo vt aborsus pphibearis: als scias te fecisse nihil:
Illud ergo quō fieri debet impresentiaz deo adiutore de-
scribā. C. Aborsus itaqz tā intrinsecas qz extrinsecas cām
h̄re pōt. Intrinseca vō bñtis. nā vna fetus z alia matricis
ex parte se tenet: ex pte qd fetus. nā cotilidones qbz ipe
matrici alligat qnqz interiori ppter penuriā seu indispo-
nē aut virilis seminis impotentia debiles pcreantur: z sic
non firmiter ligati abrumpuntur: facile aborsus inde fit.

C. Pāniculi quoqz qbus inuoluit causis ex pmissis in ra-
dice debiles cū fuerint leui ex quadam cā corūpunt: z in
eis p̄tenta hūiditas fluit: ppter qd matrici debilitat: ac lu-
brica fit: z aborsus cōsequit. C. Duribz qz ex causis i ma-
trice fer? interumit: a q̄ humiditates vīrūle cūz egrediun-
tur mīcis expulsū vīrūle stimulat: z aborsum faciunt.

C. Ex parte vero matricis aborsus rōne cāz intrinsecarū
fit: cū mulier ipsa extenuata sit multū: seu quouis mō alio-
modis. Et n. tali ipregnata in statu genit? fetus mām si-
bi tā paugmēto qz gñandis mēbria regitā non hīs abor-
sum facit. Quis quoqz mīcis amplitudo: hūiditas nimia
z aliaz q̄litate imoderata discrasia: ventositas: vlcus: apo-
stema: ac mīcis egritudines cetera aborsum efficere pos-
sunt. C. Durūne ē egritudines ipregnate mulieri super-
ueniūt q̄ eā abortiri faciūt: vt fluxus sanguis nimius vnde
cūqz emanat: ac vēris fluxus imoderat? tenasmon: tussis:
sternutatio assidua: z vīr passio oīs q in corpore motiones
laboriosas ac fortem efficiat: ac egritudo acuta q̄libet seu
cronica que in muliere supflua extenuationē inducit pro-
pter. n. nutrimenti defectū sit aborsus nēlo. C. Extrinseca

vero cā aborsum faciēs est velut casus: p̄cussio: z cetera ta-
liū. Sex iterū rerū nō nālium incōueniens apporximatio
vt aer ab eq̄litate egressus vt in caliditate aut frigiditate.
nā frigiditas excedēs fetum mortificat. Nīmia aut calidi-
tas frigiditate aere euentationis cā fetus indigere facit qd exi-
tum petit: atqz aborsus inde fit: z hoc in meridionalibus
regiōibus sepe accidit. Horribilis seu fetēs preterea odor
sepe aborsum puocat. vnde si eq̄ extincta candela olfeca-
rit eboriet: z mulieres qdā Arist. de pūb? aialium quinto.
C. Libi qz z potus humores cum incōuenientes generant
illud efficiunt frequēter: ac inanitio suffocando maxime ac
ac repletio nimia modis plurimis suffocando maxime ac
vias opilādo. Immoderatū exercitiūz z sup vno pede sal-
tus z retro p̄cipue: quēs aut lōga: qz. f. sopit atqz debili-
tatur: ppter qd supflue humiditates inde generantur: hic
efficit sepe: ac somn? z vigilia vtrāqz magis mō facta. Ac-
cidētia vero aie immoderata vt ira grādis: ingēs timor at-
fidua tristitia: improuissum gaudium: supflū? coit? z reruz

quas h̄re nequeunt desideriu idem facit sepiissime: z hec
in summa aborsus cāe sunt q est aliud nihil qz imaturi fe-
tus p̄turitio. C. Ex quo sequitur qz in aborsu dematua si-
gna sunt nulla. p̄notica vero oia post h̄ntur. Alī vero im-
pregnationē aborsus signa sunt mulier si ex eis sit q̄ ei? pp
nimia p̄guedinē aut hūiditate supflua sibi nālē siccitatem
abortire p̄suerit seu q̄ renes aut dorsū debile nālter seu
accītaliter h̄eat: vel q̄ ex egritudine aliq̄ aut aie accītibz
seu quocūqz aliter p̄ter nām extenuata sit nimiaz: que om-
nia ex pregnantis relatu manifesta tibi fient facile.

C. Postqz vero mulier pregnans facta est vt aborsum per
signa cognoscas prenarrate egritudines attēde: tibi sunt
p ppria signa cognoscas. hec. n. si p̄seuerantia fuerint acci-
dētia earū malitia seu nutrimenti subtractione paupculū fe-
tū interficiunt: aut viuū abortiri faciunt. Ex quo pz q̄lter
viuū aut mortuū egritudines tales fer? aborsum denūciat
de quo certissim? esto si iā aucte z indurate māmille detu-
mescat: mollesqz fiant. Immites z sine misericordia dolo-
res pregnantē si rapiant. si rigor aut horripilatio eam inter-
dū deprehēdat: doleatqz caput z oculoꝝ radices maxime
qz si talia remissa satis fuerit aliquātulum tardiusculus ab-
orsus erit: si intēsa valde cū quo mēstrua copiose obrupta
sint ilico vēturū euz scito. C. Nota tñ qz ex imoderata mā-
millari induratione: z p̄ter p̄gnātis nature cursum augmē-
tate sup futurū aborsum arguere quoqz potes: vt nōnulli
interpretes voluerūt. nā ex eo fetus debilitatez arguunt q
nutrimentum solito more imutare nō valet. vnde ad mam-
millas decurrēs eas p̄ter nām auget. z sic fetus debilitatez
arguunt: z aborsus futurū ex p̄sequēti. C. At fetus in vtero
mortuū cognoscēs: qz eius motus nō p̄cipit amplius: mu-
lieris p̄fundantur oculi. fusca eoz albedo fit circa vmbili-
cū dolor crudelissimus ad pectinē cātur: z cum a fetu ipso
mortuo iferiores partes cōprimant. straguria ac tenasmo
accidit sepe riget z interdū aures ac narium extremitas:
z labria denigrantur. tumescit facies: z venter esto non de-
tumescat molle sit tñ: qz si ventrē sup latus pregnantis dum
lacet cū manu presseris rem durā de latere in latus q̄ mo-
uetur p̄cipies: a quo sumē qd ante calm erat frigidū inue-
nies: z si fer? putrefactus sit et anhelitus olet multum: cūz
quo dieb? quattuor aut vltra de partu mulier laborauerit
certior multo fieres p̄scriptis attentis maxime.

C. Habes ergo i sūmo aborsus z mortui fer? cās z signa: z
sic tua deiceps his debitis adhibere regimen interest. Cir-
ca qd intentio habet duplex. Prima p posse ne aborsus fi-
at vt pphibearis: z hec in se p̄gnātis p̄seruationem p̄tinebit.
Secunda vbi de matris morte p̄ter q̄nīs cām timor esset
sic vt aborsus ppter hoc puocādu foret: aut pp fetū mor-
tuum cū qbus: z quō illud fieri h̄eat vt scias. Primā itaqz
presens caplm p̄tinebit. Scdaz vō ad sequens referuabo.
C. Ut igit ad actū practicū te deducā In muliere primo q
ex p̄missis causis abortire cōsuevit facile an ipregna-
tionez taliter elaborādū est: vt eas ob cās ipregnata am-
plius nō abortiat. Scdo vt ea ipregnata aborsus ne faci-
at p̄feruet. Quātū ad primum mulier q pp extenuatio-
nē aut debilitate abortire p̄suevit: cū debito sex rerū nō nā-
liū regimine an ipregnationē ipinguāda ac fortificanda
erit. Os vero matricis nimia. si pp amplitudinē in cā fue-
rit: q̄lter coartandū: ac supflue hūiditates q̄lter euacuan-
de sint in caplo de cura difficultatis ipregnationis ab hūi-
ditate flegmatica pueniēis supra te docui. C. De siccitate
aut frigiditate aut calitate supfluis: quaz ex cā fer? cōcepti
debilitat: z aborsus inde cōsequit supra in pp̄iis capitis
līs curā inuenies. C. De multiplicata v̄tositate tanta. f. vt
aborsus inde fit. in primo caplo ad hoc ppositū facientia
dicta sunt plurima: z adhuc in presenti nōnulla describen-
tur. C. De vlcibus ap̄atibz fluxu sanguis supfluo alissqz
matricis egritudinibus pp̄iis caplis habuisti curā supra.
Et sic patet que consueuerit abortire mulier ante impre-
gnationem: vt amplius non abortiat qualiter regenda sit.

h̄m qd q̄n inq̄nd d

No
No qd debet d̄r. ar
en p̄ aborsu No

Sig aborsu f̄m

No m̄lli d̄r. d̄r. d̄r.
No d̄r. d̄r. d̄r.

No qd d̄r. d̄r. d̄r.
d̄r. d̄r. d̄r. d̄r. d̄r. d̄r.

Sig f̄m mortu

Straguria ac tenas

Definimus q̄n
ab aborsu an p̄p̄i

X No qd f̄m d̄r. d̄r. d̄r.

De egritudinibus

¶ Nunc autē superest vt ea ipregnata ab abortu custodiat: ppter qd aerē tēperatū ibitet: exercitūz: z in primis tribus mēib⁹ marīne moderatū faciat. laborioso. n. exercitio li- gamēta cū adhuc debilia sūt rūpūt facile. Somnus pre- terea sibi tpar⁹ puenit. Cū tris etiā quaq; die bñficiūz vt habeat procuret qd vbi nā ad hoc rebellis fuerit clistere ex brodio pulli cassia puluere zuccari z oleo cōi fiat: aut per os cassia seu mānā cū brodio pulli dissolutam exhibe: vel ex his cū zucharo boluz deauratū cōfice: qd adhuc delica- tius erit. Cū in trib⁹ primis mēib⁹ ligamētoz ppter de- bilitatē medicinā laboriosā ne exhibeas caue: vbi tamen stōmia opus esset basilicā cephalicā nigrā aut saluatellam audacter incidere facias: sed ab idē supra eaz fieri nō faci- as: setui cū nutrimētū subripe execrabile essetū ac facili- tūc formatā mae ppter furiositatē: aut neēitas aliā ad hoc vbi te cōpelleret in. 4. s. 6. mēse secure exhiberi pōt. Cū ca autē accidētia timor tristitia ac ira ab ea alienent oīdē z iprouise qd ingēs z imoderatū gaudiū induceret nun- ciet ei nūq; a cōitu abstinēat: z in trib⁹ primis mēibus potissime ppreciosos lapides supra se deferat: z maxime sappirū iacinctū corallūz corniolā diamantē z turchesiaz: et bi duo inter alios principatū tenet. Cū libaria ei tēperata sūt z acuta oīa vitet: z porum: allest: cepe sinapis z talia vitet: p uocātia mēstua oīa: vt faseolos: cicera ru beas perosili z silia. Fruct⁹ autē tā in pmo qz in scdo mēse ve- niunt pōt vti tpe. Sed qquid ardet appetat in totum illud ei phibēdū nō erit. aborūz. n. ob hoc icurreret fa- cile Sūmope igit cauēdū erit comestibile qd hēri negt aut cū difficultate: ne eis corā noiet: z sic cum rē qd difficul- ter hēri pōt appetunt cūz verbis stōantibus ea nomināda erūt: vt ab hoc in abhoiatiōe veniāt si fieri pōt: aut dicāt ea si cōderit piculū icurreret grāde. Cū istis igit z cōsimi- libus a tali proposito diuertenda erit.

¶ In pgnate corrupte mae deīnent plime q ad stōm. fluē- tes nausēā vomitū. ac appetitūz corruptū iducūt. Earū p- terea sumi ad caput si ascēdūt scotophoniā vertiginē ac cō- similes cerebrī passionēs gñant. Si ad cor pulsūz tremorē sepe ac sincopiz z talia. verū iterdūz humores bi gravitate sua ad tibias z pedes descēdūt: z eos mīz i modū tume fa- ciūt. Cū igit a talib⁹ ea pserues: de cōfortatiōe stōi pmo sollicit⁹ sis oī. facias ergo sic. R. olei de spica. 3. i. olei ma- sti. olei citonioz añ. 3. f. puluerū corall. ru. gal. mente sicce: calami aromatici gallie mu. añ. 3. f. Et vbi musci odorem nō abhoreretur: adde gra. i. z cum pauca cera vnguētū fiat: quo añ pādū stōus vngat: petiaz calam desup ponendo. Cū semp deide diamargaritōis fm Alui. 21. tertij: in de re- gūine vli pgnātis descriptione bolū vnū accipiat. aut in- frascripte mixture coclear vnūz. q. R. pserue ro. buglosse z borag. añ. 3. f. diamargaritonis. 3. iiii. margaritarūz. 3. ii. fragmētoz lapidū pēioso. 3. i. corall. ru. 3. i. fiat mixtu- ra: z deaurat. Cū qz aborūz in trib⁹ primis mēibus: vt inqt aboali filius sit a vēroitate plimis in cibarijs suis his spēbus vtēre: que. R. cinamomi electi. 3. i. garosil. nucis mu. cardamo. añ. 3. ij. zinzibe. 3. f. pip. 3. i. croci. 3. f. fiat pul- uis quo vtat. Cū lentitas aut vbi multiplicet sic vt abor- sus timorē causet diagalanga diatrion pipeon: diacimino ac cōsilib⁹ pgnās vti oīz: z vter ac vliā ex oleo de lilio cō- posito perungēda sūt. Cū autē ad caput vaporūz ascen- sus phibeas: fruct⁹ stipticos vt pira coctana nespilla z si- milia i sine past⁹ sp assumat: aut de coriādris cōfec. seu dia- citoniton: z in hoc casu ab Aluē. sinapis laudat multuz: et breuiter incisūa valēt oīa: ea de re cūz modico aceto z pre- scriptis spēb⁹ carnes sue pdiēde erunt: eo in casu in ipsa- ruz salijs nō pretermittas acetū: vnum autē aut duo aq vi- tis coclearia in ieiuno dare singularissimum adinueni. Et in hoc casu cibaria ei pōt esse assa debēt: cū qb⁹ odorif- ra aliq semp miscēda sūt. In scda mēla auellane vste ali- qūter pueniūt multū: vīnūz eaz sit rubetū clarū odoriferūz limphaturz debet. Cū ad tibiāz autē z pedūz inflationem

remouēdā coquātur caules in vino z aceto: z ex eis tibiē ac pedes emplent. Cū el chimolea cum aq ferrariorum dissoluta aceti paz addito. Cū el acci. oleūz ro. acetum et chimolea: z simul agita. Cū el oleum ro. z acetum simul. Cū ego serapionis documēto papirū in aceto infusum supposuit: z in duob⁹ dieb⁹ bona mulier q ambulare neq- bat curata est. Cū dez emplm dragontee ex solijs faceret. Cū lut fomētatio ex vino z aceto decoctiōis rasure cornu cerui. Cū vero pp renūm aut doxi debilitatēz timueris aborūz. Caliditas vbi dñet: qd ex vīna cōprehēdes ex in- frascripto vnguēto renes leuiter pungant: qd. R. olei mir- tilorūz. 3. i. f. olei ros. olei masti. succi plāta. aut sempuiue añ. 3. f. puluerū boli ar. terre figi. ordei cremati sandalorūz rubeor. ros. rubeorum acacie mirtilloz hypoqstidos berb. añ. 3. f. cere parū: z fiat vnguētum cū quo postea aceti paz incorporet. Cū unctione facta per dies aliquot cum it doz- mitū sup renes cerotūz infrascriptūz deferat: qd. R. masti- cis. 3. f. lauda. 3. iiii. cere citrine. 3. ij. bistorte: nucuz cipressi hypoqstidos acacie san. diac. terre sigil. ro. ru. boliar. ana. 3. i. f. fiat cerotum sic qd super corio posset extēdi addendo vbi opus esset parū olei mirtilloz vel terbentine vbi se te- nere nō valeret. Cū vero friditate dominante illa debili- tas affuerit vnguētum illud dimittat z prescripti loco cero- ti hoc vtat: qd. R. masti. 3. vj. lauda. 3. iiii. f. cere citrine: co- losonie picis: manalstora. calamite añ. 3. i. f. nucuz cipressi mēte galange bistorte galie mus. thū. galba. gum. ara. mir- re añ. 3. i. f. fiat cerotū addendo vbi opus sit terbentine qd- tum sufficit. Cūq; sub aliquo ex cerotis istis puritum senserit amoueāt: z illud ad dies aliquot iterū deponatur. In tali casu renes lapsoz cōfortando valēt cerota ista mi- rabiliter vt sum exptus. Et in hoc finit capitulum de cau- sis z signis aborūz z pseruatione ab eodem z de ipsius impregnātis regūine.

¶ De modo aborūz pseruati. Cap. xxxiij. Si timore matris aut fer⁹ ppter morē q ex signis in capitulo pcedēti descriptis cōprehēdes facile aborūz pseruare necesse sit: fac prout statū ordi- nate describāz. Cū sumo accipe vitis albe camomille ari- stolo. lon. pitariē saluie radicū felicitis ciperi ana. 3. i. ij. bis mal. cum radicibus. 3. i. vj. fenugre. se. lini ana. 3. i. ij. cōquassent: z decoctio fiat ex eis in qua sacculus ex arthemisia z cumino ac resta plen⁹ buliat: quē in anchatis- mate sedēs mulier sup femur teneat. z in eo pro libito mo- rā faciat. Cūq; ab eo egredit lectū intret: z ante z retro ex vnguēto hoc vngat: qd. R. olei amigdalorū dulciūz. 3. i. olei de lilio. mucillagi. altee mucillagi. lini medule cru- ris vituli butiri sine sale añ. 3. f. cere albe parum: z fiat vn- guentum. Cū unctione facta de quouis eorum simpliciz aut cōpositozum que describent cū lacte seu decoctione se. lini aut saluie seu cum lacte canis cūz vino z melle m- pto que principatū in casu isto obtinent in potu tribue. Cū el cū aliqua ex infrascriptis decoctionibus. quarum prima. R. plegij saluie saluie saturegie. arthemisie. betho- nice. thimi. iuniperi añ. quartam partēz. 3. i. vniūz se. lini fenugreci ana. 3. f. anisi. 3. ij. ficuum siccarum numero. iiii. decoctio ex his cum vino diurectico fiat. Cū el fac deco- ctionē ex aqua rute dactil. oleo de fenugre. addito: vel da illa cūz succo berbene aq frigida mixto: qz is per se ab- orūz pseruat. Cū el facias sic. R. origani rute ana. 3. i. f. ficuum siccarū numero. iiii. fenugreci se. lini. ana. 3. f. ex quib⁹ cōquassatis cum vino decoctionē facito. Cū el al- ter accipe arthemisie nāsturtij pulegij: camedreos: camo- mille saturegie añ. qrtā pte. 3. i. vniūz se. lini rubeē tinctoz- rum añ. 3. f. ficuū siccarū numero. iiii. ex quibus cōquassa- tis: vt supra decoctio fiat. Cū simplicia in hoc casu valen- tia maxie q cū quib⁹ ex pscriptis in potu sumi debēt: sūt di- ptamus capillus ve. berbena menta. semen aneti. betoni- ca folia iuniperi assa. sterus caprarū. daucus mirra. radi- ces narcisci. lupulū. saturegia. saluina ruta. pulegium. thi-

¶ Nunc autē superest vt ea ipregnata ab abortu custodiat: ppter qd aerē tēperatū ibitet: exercitūz: z in primis tribus mēib⁹ marīne moderatū faciat. laborioso. n. exercitio li- gamēta cū adhuc debilia sūt rūpūt facile. Somnus pre- terea sibi tpar⁹ puenit. Cū tris etiā quaq; die bñficiūz vt habeat procuret qd vbi nā ad hoc rebellis fuerit clistere ex brodio pulli cassia puluere zuccari z oleo cōi fiat: aut per os cassia seu mānā cū brodio pulli dissolutam exhibe: vel ex his cū zucharo boluz deauratū cōfice: qd adhuc delica- tius erit. Cū in trib⁹ primis mēib⁹ ligamētoz ppter de- bilitatē medicinā laboriosā ne exhibeas caue: vbi tamen stōmia opus esset basilicā cephalicā nigrā aut saluatellam audacter incidere facias: sed ab idē supra eaz fieri nō faci- as: setui cū nutrimētū subripe execrabile essetū ac facili- tūc formatā mae ppter furiositatē: aut neēitas aliā ad hoc vbi te cōpelleret in. 4. s. 6. mēse secure exhiberi pōt. Cū ca autē accidētia timor tristitia ac ira ab ea alienent oīdē z iprouise qd ingēs z imoderatū gaudiū induceret nun- ciet ei nūq; a cōitu abstinēat: z in trib⁹ primis mēibus potissime ppreciosos lapides supra se deferat: z maxime sappirū iacinctū corallūz corniolā diamantē z turchesiaz: et bi duo inter alios principatū tenet. Cū libaria ei tēperata sūt z acuta oīa vitet: z porum: allest: cepe sinapis z talia vitet: p uocātia mēstua oīa: vt faseolos: cicera ru beas perosili z silia. Fruct⁹ autē tā in pmo qz in scdo mēse ve- niunt pōt vti tpe. Sed qquid ardet appetat in totum illud ei phibēdū nō erit. aborūz. n. ob hoc icurreret fa- cile Sūmope igit cauēdū erit comestibile qd hēri negt aut cū difficultate: ne eis corā noiet: z sic cum rē qd difficul- ter hēri pōt appetunt cūz verbis stōantibus ea nomināda erūt: vt ab hoc in abhoiatiōe veniāt si fieri pōt: aut dicāt ea si cōderit piculū icurreret grāde. Cū istis igit z cōsimi- libus a tali proposito diuertenda erit.

¶ In pgnate corrupte mae deīnent plime q ad stōm. fluē- tes nausēā vomitū. ac appetitūz corruptū iducūt. Earū p- terea sumi ad caput si ascēdūt scotophoniā vertiginē ac cō- similes cerebrī passionēs gñant. Si ad cor pulsūz tremorē sepe ac sincopiz z talia. verū iterdūz humores bi gravitate sua ad tibias z pedes descēdūt: z eos mīz i modū tume fa- ciūt. Cū igit a talib⁹ ea pserues: de cōfortatiōe stōi pmo sollicit⁹ sis oī. facias ergo sic. R. olei de spica. 3. i. olei ma- sti. olei citonioz añ. 3. f. puluerū corall. ru. gal. mente sicce: calami aromatici gallie mu. añ. 3. f. Et vbi musci odorem nō abhoreretur: adde gra. i. z cum pauca cera vnguētū fiat: quo añ pādū stōus vngat: petiaz calam desup ponendo. Cū semp deide diamargaritōis fm Alui. 21. tertij: in de re- gūine vli pgnātis descriptione bolū vnū accipiat. aut in- frascripte mixture coclear vnūz. q. R. pserue ro. buglosse z borag. añ. 3. f. diamargaritonis. 3. iiii. margaritarūz. 3. ii. fragmētoz lapidū pēioso. 3. i. corall. ru. 3. i. fiat mixtu- ra: z deaurat. Cū qz aborūz in trib⁹ primis mēibus: vt inqt aboali filius sit a vēroitate plimis in cibarijs suis his spēbus vtēre: que. R. cinamomi electi. 3. i. garosil. nucis mu. cardamo. añ. 3. ij. zinzibe. 3. f. pip. 3. i. croci. 3. f. fiat pul- uis quo vtat. Cū lentitas aut vbi multiplicet sic vt abor- sus timorē causet diagalanga diatrion pipeon: diacimino ac cōsilib⁹ pgnās vti oīz: z vter ac vliā ex oleo de lilio cō- posito perungēda sūt. Cū autē ad caput vaporūz ascen- sus phibeas: fruct⁹ stipticos vt pira coctana nespilla z si- milia i sine past⁹ sp assumat: aut de coriādris cōfec. seu dia- citoniton: z in hoc casu ab Aluē. sinapis laudat multuz: et breuiter incisūa valēt oīa: ea de re cūz modico aceto z pre- scriptis spēb⁹ carnes sue pdiēde erunt: eo in casu in ipsa- ruz salijs nō pretermittas acetū: vnum autē aut duo aq vi- tis coclearia in ieiuno dare singularissimum adinueni. Et in hoc casu cibaria ei pōt esse assa debēt: cū qb⁹ odorif- ra aliq semp miscēda sūt. In scda mēla auellane vste ali- qūter pueniūt multū: vīnūz eaz sit rubetū clarū odoriferūz limphaturz debet. Cū ad tibiāz autē z pedūz inflationem

¶ Nunc autē superest vt ea ipregnata ab abortu custodiat: ppter qd aerē tēperatū ibitet: exercitūz: z in primis tribus mēib⁹ marīne moderatū faciat. laborioso. n. exercitio li- gamēta cū adhuc debilia sūt rūpūt facile. Somnus pre- terea sibi tpar⁹ puenit. Cū tris etiā quaq; die bñficiūz vt habeat procuret qd vbi nā ad hoc rebellis fuerit clistere ex brodio pulli cassia puluere zuccari z oleo cōi fiat: aut per os cassia seu mānā cū brodio pulli dissolutam exhibe: vel ex his cū zucharo boluz deauratū cōfice: qd adhuc delica- tius erit. Cū in trib⁹ primis mēib⁹ ligamētoz ppter de- bilitatē medicinā laboriosā ne exhibeas caue: vbi tamen stōmia opus esset basilicā cephalicā nigrā aut saluatellam audacter incidere facias: sed ab idē supra eaz fieri nō faci- as: setui cū nutrimētū subripe execrabile essetū ac facili- tūc formatā mae ppter furiositatē: aut neēitas aliā ad hoc vbi te cōpelleret in. 4. s. 6. mēse secure exhiberi pōt. Cū ca autē accidētia timor tristitia ac ira ab ea alienent oīdē z iprouise qd ingēs z imoderatū gaudiū induceret nun- ciet ei nūq; a cōitu abstinēat: z in trib⁹ primis mēibus potissime ppreciosos lapides supra se deferat: z maxime sappirū iacinctū corallūz corniolā diamantē z turchesiaz: et bi duo inter alios principatū tenet. Cū libaria ei tēperata sūt z acuta oīa vitet: z porum: allest: cepe sinapis z talia vitet: p uocātia mēstua oīa: vt faseolos: cicera ru beas perosili z silia. Fruct⁹ autē tā in pmo qz in scdo mēse ve- niunt pōt vti tpe. Sed qquid ardet appetat in totum illud ei phibēdū nō erit. aborūz. n. ob hoc icurreret fa- cile Sūmope igit cauēdū erit comestibile qd hēri negt aut cū difficultate: ne eis corā noiet: z sic cum rē qd difficul- ter hēri pōt appetunt cūz verbis stōantibus ea nomināda erūt: vt ab hoc in abhoiatiōe veniāt si fieri pōt: aut dicāt ea si cōderit piculū icurreret grāde. Cū istis igit z cōsimi- libus a tali proposito diuertenda erit.

mus. fiseleos. sambrium. prafiu. cortices aut radices lauri
 armoniacum. cortices cassie. borax. semē rute agrestis fel
 eg aut tauri. cassia lignea. semē aut radices dragōee. gum
 mi oliuaz. castorei. gentiana. succus porri z cordinetuz.
 Singulu. n. istoꝝ cū aliq ex descriptis potabilib⁹ sumptū
 in hoc casu valet mirabilr. C^o ex his auctoꝝ plurimi mix
 tiones plures faciūt: inter q̄s aboali filius aliq̄s describit.
 C^o Quaz prima. R. asse. 3. f. rute sicce. 3. liii. mirre. 3. ij. fiat
 puluis. C^o El alr. R. aristolo. lon. gētiāne baccarum lauri
 mir. costi. cassie lignee rubee tictoz cordume. pipis dipta
 mi añ. ptes equales fiat puluis. C^o El facias sic. R. cina
 momi cordumēni fauine añ. 3. ij. f. mirre. 3. liii. ex his pul
 uis fiat. C^o Al ego. 3. i. vsq; ad. ij. pillarū ifrascriptaz. cuz
 3. ij. vini calidi decoctionis se. iunipi potui tribui. q̄ R. di
 ptami mirre se. rute agrestis. boracis castorei asse armonia
 ci rubee tinctoz croci. cassie lignee. cinamomi añ. 3. i. cum
 suc. rosismarini aut saturegie pillē fiant. C^o El facias sic.
 Alci. fruct⁹ fauine. 3. ij. f. rute sicce. se. rute siluestri ana. 3.
 lii. asse fetide rubee tinctoz armoniaci añ. 3. i. cū succo rute
 pillulas cōfice. Potes tñ ex his si liber puluerem facere: z
 cum aliq ex p̄scriptis decoctionibus exhibere. C^o El da
 puluerē cancroꝝ radices lapati z rute añ. partes equales.
 C^o El accip. radicz aristolo. lon. 3. ij. pipis mirre ana. 3. i.
 fiat puluis. C^o El medicamē vetule. ab auctoribus tñ des
 scriptum: cū quo me p̄nte pregnantē sex mensū mortuum
 fetū statim abortire fecit: vt accipe vitellos duos. ouoz: et
 cū modico vini pulueris cinini rute z aneti parū. bulant
 z calidum in potu tribue. C^o Nota tñ q̄ in istis mixtionib⁹:
 z in quibuscunq; alijs bonū est vt cinamomū non preter
 mittas vnq̄. Q^o vt inqt aboali fili⁹ nausēā in talib⁹ sedat.
 C^o In potu ergo quouis ex dictis dato suffumigiū ex infra
 scriptis per embotum fiat statim aliq̄d: vt ex vngula asini
 aut equi: seu ipsoꝝ fimo aut oculo saliti piscis: z ista inter
 cetera suffumigia principatū obtinet. C^o Ex quouis tñ in
 frascriptoꝝ suffumigiū quoq; valet: vt carni agrestis gal
 bani gummi oliuaz. fimi agle laudani: corticum pini z faui
 ne. C^o El facias sic. R. galbanum aut mirrā z fel tauri in
 corpora tota sit: z vt supra suffumigiū facito. C^o Si tā suffu
 migia q̄ p̄scripta alia diligēter z ordinate facta non con
 rulerint aristolo. lon. in vino z oleo decoquat: z ex his mu
 liebra fomentent aut ex oleo in quo p̄onle semē coctū sit.
 z deinde ex cinere asine vngule salpizet: postea ex quo
 uis infrascriptozum nascale fieri facias: vt ex radice aristo
 lo. lon. pastinace siluestri radice filicis solijs calamētū suc
 co centauree minoris succo artanite: z est violentissimus
 lmo si ex eo venter emplet: vniu aut mortuū in breui eijcit
 fetuz. Et qd plus est pregnantē radices nudis pedibus
 pambulas vt bibikil. capto de p̄tu inqt. aborsum facit. q̄
 to magis si ex radice seu ex succo nascale seu pessariū fiat.
 C^o Ex colloquintida q̄z aut ex galbano radice serpentarie
 seu elleboro nigro nascale si fiat aborsum statim puocat.
 C^o Infrascripta vero oia preterea nascalizata abortire fa
 ciunt: vt radix yreos yfopus humida: viti albe: assa fetida
 galbanum asfaltum borax cū suc. cētrum galli calamētum
 castorei succus cētauree minoris gentiana cū succo ar
 themi. succus cucumeris asinini cū felle tauri lana succi
 da folia matris fil. fel leporis cū succo porri. opoponacum
 cū oleo de lilio: succ⁹ fauine: succ⁹ porri cuz troco serapi
 nuz scamonea radix viticelle: fel tauri. C^o Solū etiā balsa
 muz. Dicit tñ hic bonus anglicus q̄ supposituz balsamuz
 mulierē sterilizat: qd tñ nō credo. nā qdā medici papien
 ses dñe mee cuz partu grauitr laboraret: sic vt de vsta
 spes hēret pauca: cū vino maluatico balsamuz tribuerit
 prestātes tñ eā ampli⁹ nō cōcipe: sumpto balsamo gemel
 los mortuos in breui pepit: z sic mortē euasit: quo nō ob
 stāte vt añ plures cōcepit. Et ex illo p̄cludo q̄ supposituz
 balsamū sterilizare nō debet: vt āglic⁹ z alij auctores refe
 runt: ex quo bibiti nō sterilizat. Eld ppositū tñ redeundo
 ex plurib⁹ eoz q̄ scripta sūt extrahi succi possunt: z tu illa

quo pulverizant vbi eis vti volueris cū aliquo ex eis mis
 sce z nascale facito. C^o Notes sūt ex his: vt patet pessaria
 facere q̄ multū in hoc casu cōueniūt: z tu vbi nascale non
 cōtulerit facias si liber. Amplia igit fantāsiā z nō solum ex
 p̄scriptis vno: sed ex plurib⁹ nascale seu pessariū p̄ libito
 facias sicut veteres qdā fecerūt: vt fili⁹ aboali. 21^a. tertiij.

C^o Pessariū ifrascriptuz fetū mortuum statim exire facit:
 vt ait. R. ellebozi nigri. staphisagrie. aristologie ro. artani
 te granorū almezereon: pulpe collogntide armoniaci añ.
 partes equales. terantur oia preter armoniacū qd cum aq̄
 dissoluat cum quo aggregent cetera ex qbus postea pessa
 riū fiat. C^o El fiat ex armoniaco mirra cum felle tauri et
 opoponaco z elleboro nigro cum aliquo ex appropriato
 succo. C^o El ex p̄scriptis pluribus: vt patet pessaria fieri
 possent: q̄ in hoc casu cōueniūt multum. Et tu illa facies
 vbi liber. Et sic hēs ordinate medicinalia oia que aborsuz
 tā mortui q̄z viui fer⁹ puocat: z si illoz qdlibet se solo illud
 efficit: vt quotidie exp̄ientia monstrat: q̄to ergo magis si hīs
 oia ordinate fiat: put supra te docui. Lū vncinis fetum ex
 trahēdi modū dñs cyrurgicis derelinquo. Lū⁹ doctrināz
 si videre cupis filiū aboali. 21^a. tertiij: que illam plenarie de
 scribit: querito. z hic huius capituli finis esto.

C^o De partus difficultate.

Lap. xxxv.

Um capite primo z extēsis super latera brachijs z
 manib⁹ sup coris in. 7. 9. 10. z. 11. mēse fer⁹. si ad lu
 cē venerit: talē partū nālē dicimus. C^o Innaturalē
 aut si ex his conditionibus tactis aliqua defecerit: sed tam
 naturalis q̄ nō nālīs p̄mo cū ipse nō in suo tpe fiat: aut cū
 aliter q̄ fm figurā tactam fetus egrediat: z qd tam natura
 li q̄ nō nālī cōe est difficultat part⁹ matricis os pp̄ etatez
 seu alicuius ppter q̄uis cām strictum sit nimis aut dēlica
 ta seu pauida nāliter: aut qz abruptis paniculis que fetum
 lubricuz reddere debeat egressa humiditas sit remanente
 fetu. C^o Ex parte vero fer⁹ debilitatis cū ipse ex quīs causa
 debilis nō valet ad exitū inuare se aut plus q̄ satis gros
 sus sit seu paruus: vel caput excessiue grossum habeat: et
 oia ista frigiditate nimia meat⁹ p̄stipate cōfortant: z etiam
 vt sepe fit si pp̄ aborsus p̄hibitionē restrictiua aliq̄ renibus
 aut pectini applicata fuerint. C^o Aliditas ē supflua calo
 rē nālēm resolues ad hoc sepe adiunat. Et in summa diffi
 cultas partus cause iste sunt. C^o Quāobrem mulieres z deli
 cate maxime in suis partub⁹ medicos ad se vocāt sepe p

scito q̄ dolores si subito satis pituram inuaserint q̄ circa
 pectinē eā molestāt grauitr z incessanter partus ille brevis
 erit ac facilis: z adhuc vbi masculus fuerit facilior. Sed
 vbi dolores lāguētes p̄ vētrē z sup pectinē remissi perra
 nerint z in posterioribus q̄z in anterioribus magis talis vt
 p̄lm partus laboriosus erit: p̄ quo circa parituram tibi sol
 licitudo habēda est maior. P̄dicta igit diligenter consi
 dera oia. C^o Et si respectu t̄pis partus innālīs difficultetur
 quō ei succurrendū sit statim habebis in capto primo ad
 hoc pposituz descripti sunt plurima. C^o Si vero respectu
 fetus z tu p̄udentē obstetricē habear cuius manus gracile
 les z digitū lōgi sint z ea suauiter oleo de lilio manibus in
 unctis fetuz in debita figura reponat. C^o Si grossitudi
 ne toti⁹ capitis partus difficultet cum oleo tacto pingue
 dine galline seu mucillaginib⁹ aliquibus matricis collum
 humectet: ac ei⁹ os dilatat suauiter. Terbis etiam hortato
 ris paupculā patientē cōfortat: z prestat vbi pinguis ea sit
 q̄ suam sepe facie genibus versus ventrē tractatis struetur.
 C^o Et si ante partū mulieres hāc ex his que difficulter par
 unt scieris per aliquot dies ante partum solito exerciti
 um faciat fortius: per gradus nonnunq̄ descendat: z an
 te cenā corizet z andacter: deinde encatissime tali mane
 teiuna intret: qd. R. bismal. cuz radiibus. 2ss. vj. malue.
 camomille. melliori apij ana. 2ss. liii. soliorum lauri: la
 uendule añ. 2ss. ij. se. lini. fenugreci añ. lib. ij. fiat decoctio
 in qua mulier a medio infra per dimidiam horaz ole qua
 libet ad minus sedat: a quo cum egreditur ante z retro

Pessaria dñi

Causa dñi dñi

Ex fñ dñi

Augmentum

Caliditas

Notis

Dolores subis in partu
 transiunt p̄z fñ dñi
 vbi nō p̄stipate cōfortant
 fortius p̄stipate cōfortant
 p̄stipate cōfortant

Obstetricum manus p̄stipate
 dñi dñi dñi

Per gradus descendat
 ante cenā corizet

Encatissime

Ennotis

De egritudinibus

ex infrascripto vnguento punga: qd. olei amigdal. dul-
cium. 3. i. pinguedinis galline: olei de lilio mucillagi. altee
ana. 3. f. cere al. parti: et fiat vnguentum. Cunctione facta
duos vitellos ouoz recetum quos cum vino optimo bñ
agitata recipe cū quibus infrascriptis pulueribus p libi-
to ponas: et cū calidū simul bulierit: calidum in potu tribu-
as: spēs. R. cinamomi. 3. i. cassie vel croci corticis cassie.
ana. 3. ij. faulne betonice: capit. vene. diptami: fenugreci:
bacarum lauri: mente añ. 3. i. ossis de corde cerui. 3. i. zuc-
car. 3. iij. fiant spēs. Cū cum sorbili ouo pulueres paucē
dant serapionis documēto exhibe. Cū alias in hoc ca-
su nectar cum zuccaro et speciebus cōsibus electis facit
in potu dedi. Cū pulvis bolo vno confectionis infrascripte
dator: q. R. spērū immediate descriptaz. 3. i. zucca. lib. f. cum
aq. arthemisie aut melisse zuccaz dissoluatur: et in morfel-
lis cōfectio fiat: ex quib. p. vice. 3. f. prebe: deinde ciatum
dimidium prescripti nectaris bibat: et tale regimen per di-
es aliquot ante ptus accētia obseruandum est.

Cum vero accētia partus instat in aere paritura calō et
humido colloce: in cui. domo pira dimittantur nulla: te-
ste enim diascoride: vuluaz aperire prohibent: quosq. sup
se pēciosos lapides habuerit: pter quos dicturus sum amo-
ueat: eius et in pēntia bonū est: vt legenda bñ Margarite
legatur scōrum reliquias sup se habeat: et breuiter quas
scueris ceremonias vt infirme tue: ac vetulis applaudas
facito: cū quo si fortilegicam mulierem aliquā ibidez esse
suspicio sit: ea pellēda foris erit. naz his in partibus vt sc-
as in consimilibus stupenda sunt plurima miraris forsan.
Mōne Quidius si bene recolo in nono methamor. de Al-
kimisia herculis matre recitat q. dum eā accētia partus in-
festaret: supueniens Lucina cū cōcatenatis digitis ad ges-
nua positus suis incantationibus ne parere posset phibe-
bat: Et esto hec fabula sit: veritatis tñ aliqd mibi crede ha-
buit: cūlus oppositum nihilominus si credideris cum de
articulis fidei hic non sit: anathematizandus non eris.

Aliqui tñ talia fieri non dubitant: immo posse fieri forte
credebāt: vt a Plinio in de nālī historia elict. posse videt.
Recitat eūz q. si lupinas carnes paritura manducauerit:
pariet facilius: cum quo si quis presens sit qui carnes illas
ediderit aduersus eā incantationes noxie non valebunt.
Quarta de maleficio et demonio: et de incantatione et colli
suspensione veteres pbi ptractauerunt: tu ipse scis: sed talia
ribaldis fratribus ac vetulis fortilegis q. sibi talia reuelent
oia dimittēda sunt: et vñ decessi redire melius est. Cū di-
ueris auctoribus in hoc casu a ppietate valere tā extrin-
secis q. intersecis applicāda repi multa: de quoz ppiet-
tate est partū accelerare ac dolores mitigare multum: et vt
a fortioribus intēti faciā: ex his sinistre core alligāda sunt
nonnulla: vt iaspis: smaragdus corallus: stozar: calamita cō-
tritū: et in magdaleone ad modum nucis factus cor gal-
line ipsa adhuc palpitāte radix ozimi simul cū pēna yridi-
nis: radix ciclamini: et arthemisia. Dragonteā vero geni-
bus alliganda erit. Cū penna autē sinistre aleagle seu to-
ta ala aut pēna vulturis pariture pedibus apponēda erit.

Pedes autē cum contrito polipodio emplastrādi sunt.
Lapis aquile sinistro lacerto alligādus. Cūguis mila-
ui sub laborantis camisia portāda. Cū ex rostro porcino
serto facto capiti imponēdum. Cū agnēs in sinistra ma-
nu retinēdus. Cū pēna sinistra aleagle oleo immer-
sa renes inungēdi ac lumbi quoq. ex oleo in quo peonie
semē coctum sit. Cū patricis vero colli ac extrinsecus os
cinere vngule asine salpizādū. Cū enter ex arthemisia in
aqua cocta totus emplastrandus. Cū serpentarie flores
odorandi. Cū vt his que ab extra approximanda veniūt
aliqui finē imponā: emplastrā: suffumigia: nascalā ac pes-
saria ab auctoribus describunt multa: quoz copā ppece-
dens capim tibi dabit: et si his vti volueris: de vita fetus
sit tibi cura: ea de re facilioribus vtēre. Cū in hoc casu
su vbi. i. partus rebellis foret multum docet sic facere. Ac

cipe pulpam colloquintide quā cū succo rute et mirre mo-
dico misce: et a pectine ad vmbilicum vsq. ventrem totūz
emplastrā: et est securum satis. Cū tamen remedijs ali-
is tam scriptis q. scribendis hoc casu maxime appropia-
tis te copiosum satis faciam nisi partus grauis: vt bene ti-
morosus sit emplastrum hoc et similia dimittere melius pu-
to: ne fortitudine ipsorum fetui nocumentum aliquod in-
feratur: esto tutius sit talia exterius emplastrā facere q. suf-
fumigia nascalā seu pessaria interius appropinquare. Cū
secundina quoq. scissa vt dictū est hūiditates quas natura
ad facilitādū partū reseruat iterdū fetu remanēte efflu-
unt: cui. cā part. difficultat multū. Et eo in casu mulierē
pessariare licet. Cū facias ergo sic. Acci. bisinal. cum radi-
cib. 3. i. arthemisie. 3. i. fenugreci se. lini añ. 3. iij. et r.
sic: siccas: et decoctioe ex his facta de ea acci. 3. iij. olei de
lilio. 3. ij. cū quibus dissolue gra. i. musci. mulierē pessari-
za: q. matricem lubricā faciēdo partum facilitat.

Cū epus deiceps est describere q. p. interius sumēda sunt
quoz copā veteres fecerūt nobis maximaz: que in potu
sumpta a ppietate quadā partūz facilitent: ac dolores res-
mittūt multūz: et ista sunt vt colatura aq. in q. yrundinis nī-
dus dissolutus sit. Cū Berbenā cūz aq. frigida. Cū capillus
vene. cū vino aut syrupo rosa. Cū beta betoica seu camo-
milla cū aq. et melle. Cū Ratura ossiū dactiloz ac simus an-
seris falconis vel ancipitris cū vino dulci. Cū 3. ij. pul-
u. corticis cassie. aut. 3. i. ad. ij. vsq. pulueris diptami cū se. i.
ni decoctione: et in casu nro in quis illoz mirabilē effectū
inuenies. Laudo. n. vt in pcedēt caplo dcm est q. in qui-
busdā p. os sumēdis cinamomū non ptermittas. Cū pū-
ceps noster Zui. q. in hoc casu paupculis mulierib. cōpa-
tiens multū familiaria huic pueniētia casui descripsit plu-
rima et efficacissima qdē: et vt summati ea referā ex quouis
istoz aut ipsoz oibus seu plurib. decoctio bibenda sit: ap-
propriata quippe multum vt ex fenugre. sauina. pulegio
rubea tinctoz: lupinis se. lini camomilla solij diptami et
rubeis faseolis. Cū igit in cuiusvis istoz decoctioe cor-
ticū cassie. 3. ij. seu radicis diptami puluerizate tñdē mē-
scueris nihil supra hēs. Cū Breterea in caplo pcedēt de
coctionis aliq. q. iste nō min. ad ppositi faciētes pulue-
res quoq. et alia nō violēta plurima ad qd. si libet recurre.
Cū in hoc tñ casu tñ his paupculis mulierib. cōpatior vt
huic capitulo finē imponere nesciam. Et ideo aliq. pauca
a nostro bono Zui. descripta adhuc subiungā: et ibi erit
finis. Cū igit partus sepe rebellis ac crudelis fiat mul-
tum vbi prescripta nō cōtulerint cum quīs ex prescriptis
decoctionib. infrascriptaz pillulaz. 3. ij. pbe. R. sauine. 3.
ij. rute. 3. iij. armel. 3. i. asse armoniaci rubei tinctoz añ.
3. ij. cum succo rute pillas cōfice. Cū aliter. R. sauine.
3. ij. asse armoniaci rubei tinctoz añ. 3. f. pillulas fac vt
prius. Cū facias sic. Accipe aristologie longe piperis
mirre equales ptes: et vt prius pillulas facito. Cū igit mari-
me virtutis sunt nō min. tñ iste: q. b. delij mirre et saui-
ne eqles cōsimiliter partes. Cū fac elm tale quod prin-
cipatum obtinet. R. mirre casto. stoz. calami. ana. 3. f. ci-
namomi et sauine añ. 3. ij. mellis dispumati lib. f. et electua-
riū cōfice: cui. cū decoctione aliq. ex dictis aut cū vino ca-
lido decoctionis se. lini et se. iunipi coclear vnum exhibe.
Cū sed cum partus adeo inopportunos foret vt ex his cū
nullo placari possit a pmo caplo succursum pete. id enī
in necessitatibus tibi nō deficiet. Cūq. dolores immites
et magno cū pōdere in pectine paritura senserit que eam
crudeliter et sine intermissione molestēt potēt pauper-
la clamet: et ad celū vsq. lamētābiles voces emittat retēz
spūm sepe inferi. cōpumat. Et in isto casu cum pipere et
oleo tu sternutationez puoca: et isto mō hec et que scripta
ordinate faciēdo pti facilitabis et bonā mulierē cum fetu
suo dei dono ad salutis portum reduces: sic capituli hu-
ius intentio finitur.

De extractione secundine.

Cap.

xxvi.

Secundina est pāniculus totū inuolūens fetū qui cō
 text^r venis z arterijs tunicas duas habēs matrici
 venis z arterijs p eas colligat vt p venas illas san
 guinē fetuz nutriturū attrahat z attractū per vmbilicalem
 venā imittat z p arterias aerē quē quoq; p vmbilicales ar
 terias trahit ad cor fer^r p eius euēctatione trāsmittat. C^{Ex}
 hac descriptiōe secundine de plāta ad fetū cōparatio quā.
 Gal. in lib. de spmate posuit clare patet mediāte. n. radice
 z qui ab ea oriunt villis capillarib^r plāta solo connectit a
 quo nutritum per ipsos villos sibi trahit sic fer^r p ve
 nas in secundina semiatas z arterias mīrici colligat sibi p
 eas alimēta sugit. C^{Est} z alius ab illo pāniculus a filio
 abolai biler qui nūcupat. C^{Itē} ab vmbilicali vena ac va
 se quodaz p qd sibi fer^r vīnā mādāt ortū trahit qui plicas
 in modū rugate vestis plimas habēs ac anfractus in quib^r
 bus vīna fetus ad eum missa recōdit ab vmbilico isra fe
 tum ipsuz totū inuoluit. C^{Est} z itē pāniculus tert^o ab ea
 noie mēbrane subtilissime filis q imēdiatē fetuz attingens
 ipsuz totū circūdat z in se humiditates sudorales fetus re
 cōdit oēs. C^{Sed} si de^r te adiunet de isto pāniculo ab eo
 truphā audi queso. Hīs primis dieb^r cuiusdam zelotipi
 quedam fratrē minorē de vxore suspicio erat sic vt ipsa ad
 bñ frācisci ecclesiā ire auderet nequa qz. pregnans facta
 ab ea pāniculo fetum inuolutū vt plerūq; accidit peperit:
 mulier vero quedaz puerū natū tristi zelotipo nūciatū it
 z nato paruulo gaudiuz sperās augere bñ fortunatus ingt
 erit cuz minorz more ad lucē indutus deueniret mulieres
 plurime vt sic scias ab ea vestitū infantē nasci ad bonum
 omen putāt. Infelix zelotipus ille sic ab ea vestitum infan
 tē cuz audiuit: statim a minore fratre genituz pensauit: pati
 entia tñ oī extincta puerū rapiēs de eo terrā ptinus allide
 re volebat nisi ab astātib^r phibitū fuisset. Is tristis rabiē
 in innocentē euomere nō valēs puerperā miseram inuadit
 z tātū eā pugnis ac calcib^r mulctauit vt vocat^r ad vitā pe
 ne reducere eā potuerim. C^{Alia} cuz filiū habuiss^r nunq;
 me psuluit z opportunis remedijs adhibitis pregnās fa
 cta vestituz infantulū pepit: q in vtre minorū habitū as
 sumpsisse miraculose cū crederet habitū illo euz indūit: et
 innocentē tandem asperam minorz obediētiā religauit:
 C^{Tu} igitur vbi opus esset paupculas mulieres excusato:
 z talis vulgaris corruptam fantasiam remone. Sed his
 vulgarib^r in pace dimissis: vñ discessi reducā. C^{Sepe} se
 cūdina mīrici colligata remanēt fer^r nascit^r plerūq; diffi
 culter extrahit q intus manens putrescit nōnunq; z eius
 putrefactiōe iteriora corripit z crudelis mors ide psequit^r
 ea putrefacta a marrice aliqñ tñ expellit z puerpa mortez
 euadit: q tñ in mora piculū est qd factur^r sis audi. C^{Cum}
 circa pectinē dolores z pōdus ipsa misera psentiat maio
 res z q in ptu voces z lamentationes emittat facito: immo
 ad celum vsq; spm iferi^r cōprimēdo retineat: sternutatio
 puocet z supra vtrē cū manu posita matrix inferi^r cōpri
 mas: z vbi foris fuerit sup vno pede retro saliedo incedat
 q si in eodē istātī salt^r z sternutatio. cōueniāt valet z qz tū.
 At vbi his factis ad erituz vbi ea rebell^r ē a caplo de cau
 sis mole rē seu de mō abortus puocādi aut de part^r diffi
 cultate succursus pete. Plima. n. q ibidē scripta sunt si fe
 ceris ad extrapēdā hāc rebellē secūdinā tibi suffragium
 ptabūc singulare vt sunt encatissima suffumigia nascalā
 pessaria potioes pulueres z pille. C^{Tū} ex his q auctores
 in hoc casu puenire affirmāt magis cribraui aliq; z ista or
 dinatē describē nūc mihi mēs est. C^{Et} p mū qd est ex fo
 lio z ex vīrgis alei factū encatissima. Aut ex solijs vsuen qd
 suplatiue ab Alui. cōmēdat z est herba vermicularis filis
 in marinis littorib^r nascēs cuius cinere sit sedex aut chili
 nec istoz alterū virtuosum erit min^r si camomillarum seu
 ebuloz folia in decoctione cū eis addideris. valet ēt si ma
 tricis colliz: et os ex croco z coagulo leporis illinueris
 aut serpētis spolio si cingat seu ruttham arthemisiā z ab
 anthium trita si core simul alligaueris. C^{Excellens} suffu

gium ex aliquo istoz fit vt ex vnguib^r equi asine capre
 vel ei^r carnibus aut ex simo eq bouis coluboz aut aqulle.
 C^{Al} ex se. porri aleo cortice minoris pini rasina ellebo
 ro alaristolo. lon. vel nigel. C^{Al} el facias sic: z est suffumi
 giū cuiusdā abtigi: qd aboali filius summe laudat acci. ru
 tā prassiu z abrotanū fil^r conquassata sup quib^r tñ olei de
 lilio piice q cooptum maneat totū: dein de parum buliāt
 z tpatū postea pmittant: quoz sumū mulier per embotum
 recipiat. C^{Al} nascalā valētia plurimū sunt ex alleo aspal
 to alia balsamo stercore ancipitris galbano gentiana sepi
 no scamonea vite alba yreos humida borace cum succo
 cētrum galli de succo diptami: qdlibet. n. illorum maxime
 pessaria vbi facē volueris ex decoctiōe allei ea facito ane
 ti cū vino boracis cū succo cētru galli. gētiāne cū succo ar
 themisē: aut ex succo diptami. C^{Et} nota h^r q ex qbus na
 scalia sūt pessaria qz fieri pnt cū decoctiōib^r aut succis di
 ctis: mō illa dissolui aut pessariari possint. C^{Bibēde} de
 coctiōes ex ifrascriptis sunt ex recētib^r ros. cū q pulueriza
 ta altea postea cōmīscetur fit ex arthemisiā faseolis rubeis
 prassio succo abrotano altea pulegio mentastro dauco pe
 trofilino politrice mercurialis vel rubea tinctoz. C^{Ex} suc
 cis vō q bibunt ē succo diptami arthemisē politrice petro
 filij marubij cum melle mercurial^r absinthij pulegij berbe
 ne porri ruthe aut ypicon: z inter alios succos in casu isto
 qz qtuor pncipatū obtinēt. C^{Bulueres} summe ad hoc p
 positū faciēs q cū quis ex succis aut decoctiōib^r tacti su
 mi pnt hī. s. mīre castorei se. dauci diptami porri z puluis
 lumbricoz terrestriuz z esto auctores q dicta sunt in pnti
 caplo maxie laudāt vtuosa nō min^r i pscriptis caplis iue
 nies plima: puta pillulas pulueres z talia ad q si libet re
 cursum habe. Et p hoc huic caplo mihi sinez facere libet.
 C^{De} regimine enire. Cap. xxxvij.

Aplo precedēti postqz finē dedit ex ppijs mulierū
 egitudinibus q in hoc tractatu describenda foret
 aliam inueni nullam nisi quāsi enira regēda sit qz
 forsan vellet inscribere: sed hoc mihi parū cure erat cum
 enire accis euenire posset nullū cui in pcedētib^r caplis
 puissim nō sit: vel saltizā vīro qz mulieri id cōe erit: cur
 dictionē facere huius tractatuli metas excederet. C^{Quia}
 tñ supra tractatum est qualiter a cōceptiōe ad euentū vsq;
 partus nāliter mēstrua retinent z in partu ipsa fluūt scito
 q vbi masculum enira sit purificationis tēpus. 30. dierum
 assignat maximū. Si femellā. 40. quoz tñ purificationis
 tēpus suo tēpore mēstruoz adequat vidi plurimas: z sic
 in trium dierū spacio purificatas nōnullas noui. C^{Et} er
 go de ipsius enire regimine aliquid dicam: illud tñ pmo
 cōsiderandū erit: z cui purificationis tardā est z accūta par
 tus crudelia in primis dieb^r diēta tenui vta: in alijs vero
 nō sic. C^{Et} vt partus accūta tāgā aliqua ex his sanguinis
 retētiō aut ei^r fluxus nimius z vlcera q sepe dilaceratiōe
 ligamētoz sunt accidunt z immites dolores aliqñ. C^{Ex}
 sanguis retentione vertigines scotomie sincope febres z
 vtr egitudines de repletionē puenire possunt plurime p
 ut in caplo de mēstruoz retētiōe scire te feci z in hoc
 casu flōmiā ex saphenis fieri statim iubemō conditiones
 ad flōmiā requisite in purpera sint: z successiue curaz put
 illic te docui adhibe. C^{De} sanguinis fluxu nīmio ac de
 vlcēribus curaz in ppijs caplis supra require. C^{Febres}
 vero vbi adfuerint regimē subtilia z aquam ordeī in potu
 dato: z postea alia sūm febris erigētiā fac. C^{Dolores} cum
 cataplasmatibus ac anodinis vnctionibus: z cuz remedi
 is opportunis que cōiter medico cuilibet nota sunt miti
 gandi erunt: quo in casu cum vīno calido opiatā triferam
 in potu nōnunq; dedit. C^{Et} vbi dolor imitissim^r perseue
 rauerit cum vīno decoctionis arthemisē calido a. 3. f. ad
 j. vsq; in frascripti elarij: z istud statim dolorem sedat. R.
 piperis lon. se. i. aqua. al. an. 3. x. opij tebaici croci an. 3. v.
 piretri castorei ana. 3. i. ameos bacarum lauri cimīnī folio
 rum ruthe siccoz calamenti an. 3. iii. margaritarū racintū.

Suffragium

M. J. J. J.

Nasalia vaterina

Lob. Ind. J. v. 2. 26

Sunt Lob. Ind.

Pulueres

No. 2

No. 3

No. 4

No. 5

No. 6

No. 7

No. 8

No. 9

No. 10

De egritudinibus

an. 5. i. musci fini. 3. h. cu mellis dispumati q̄tum sufficit. si
at elin: eo ti nisi ad min^o mēsiuz sex etatis fuerit vsus sum
nūquā: z h de regimine enire finis sit volo: per qd hūc na
ctatulo finē iponere libet. Et nāq; a p̄ncipio pposuerā di
uino munere satisfactum: puto cum de omnibus mulierū
proprijs egritudinib⁹ dictio facta sit arbitrer de quo cruci
firo Jesu laudes sint infinite Amen.

Explicit Cōmētariolus: de proprijs mulierū egritudinib⁹.
Antoniij Buaynerij Napiēsis doctoris preclari simi.
Antoniij Buaynerij Napiēsis doctoris celeberrimi de
iuncturis sue de arthetica z calculosa passiōe ad Magni
ficum z insignē virum Andream de birago Ducalem came
rarium. Cōmētariolus feliciter incipit.

Cōmētariolus iste partes duas
p̄ncipales hz.

Prima arthetice doctrinam tractat.

Prima Secunda calculose passionis.

triginta capitula in se continet.

Capitulum primum. De arthetica z quarundam suarum spe
cierum notificatione. charte. 78

Capitulum. 2. De causis arthetice. 78

Capitulum. 3. De signis arthetice demonstratiuis. 80

Capitulum. 4. De p̄nosticis q̄nq; sp̄ei arthetice cōib⁹. 80

Capitulum. 5. Pyragram notificat tam p̄nostica sibi propria
q̄ demonstratiua signa ponens. 81

Capitulum. 6. Tam cyragre sanguinee qualiscunq; san
guis fuerit q̄ colerice quo ad digestionem z euacuationē
materiei curam ponit. 81

Capitulum. 7. Materiei flegmaticę cyragraz efficientis
digestiua continet. 81

Capitulum. 8. Solutiuas potiones que materiā flegmaticā
cyragram efficientem educunt recitat. 82

Capitulum. 9. Pillulas continet. 82

Capitulum. 10. Confectiones z solutiuos pulueres. 82

Capitulum. 11. Materiei cōmixte tam digestiua q̄ solu
tiua describit. 82

Capitulum. 12. Podagram notificans tam p̄nostica sibi p
pria q̄ ei⁹ demonstratiua signa ponit: ac qualiter queuis
materia eam efficiēs digeri z educi debeat. 82

Capitulum. 13. Qualiter z cū q̄b⁹ materiei ad q̄suis iunctu
ras defluxus q̄ z alia fuerit p̄hiberi debeat ostendit. 82

Capitulum. 14. Qualiter tā podagre q̄ cyragre mā existēte
cala p̄medicinas non narcoticas dolores sedant. 83

Capitulum. 15. Medicinas narcoticas iuncturarū dolores
q̄ materia calida factos sedantes continet. 83

Capitulum. 16. In articulis materia frida seu p̄mixta existe
te dolores factos sedātes medicinas describit. 83

Capitulum. 17. Antidota que materiāz nō ingipsatam neq;
induratam nimis in articulis artheticozum derelictam re
solvunt ostendit. 84

Capitulum. 18. Que induratam valde materiāz molliciat
ac resoluunt diūmodo ipsa in gipseam seu lapideam com
mutata nō fuerit inscribit. 84

Capitulum. 19. Eius curam materiei ponit que in gipseam
seu lapideam z commutata. 85

Capitulum. 20. Sciaticā notificat ac q̄r z vbi ei⁹ demitua
signa inueniēda sint: qd q̄z de ea sit p̄nosticanduz. 85

Capitulum. 21. Qualr mā sciaticā efficiēs sit euāda. 85

Capitulum. 22. Ea ponit q̄ ab extra apposita sciaticę dolore
mitigāt queq; eius materiāz leuiter resoluunt. 86

Capitulum. 23. Que sciaticę mām a cētro ad circūferentiāz
trahunt ac que dolore sedant antidota continet. 86

Capitulum. 24. Que sciaticam cauterizāt antidota de
scribit. 86

Capitulum. 25. Vbi rerum nō naturalium regimen tam
in podagra sciatica q̄ cyragra hora paroxysmi a quīs cau
sa fiant obseruandum. 86

Capitulum. 26. Ponit regimen ab arthetica p̄seruatiuum
solū sex rerū nō nālium in se doctrinam cōtinens. 87

Capitulum. 27. Qualiter in p̄seruatiōe ab arthetica z quo
tēpore scienda sit s̄m̄ia: ac vses quoq; purgationes z que
sint solutiuā in vsu quotidiano sumenda. 87

Capitulum. 28. Qualiter z quomodo z cū quib⁹ in p̄seruati
ōe ab arthetica sit vomitus prouocandus. 88

Capitulum. 29. Exp̄imēta plima ponit ab antiqs q̄busdam
p̄bycis auctorizata p̄ q̄ mēbra arthetica talr cōfortant⁹: vt
ab inuasiōe paroxysmi p̄seruari facile possint. 88

Capitulum. 30. Qualiter arthetica mēbra totūq; arthetici
corpus tam per artificialia q̄ naturalia balnea q̄ quoq; p
unctiones cōfortari debeant. 89

De arthetica z quarundam suarum specierum mortifi
catione. Capitulum. i.

Arthetica est iuncturaz dolor cū timo
re v̄sine a mala cōplone

humore seu v̄tositate in ipsarum existēte p̄catena
tione cātus. Mēbrū enim neruis seu ligamentis artatum
art⁹ dī a quo z arthetica nomē accepit. Cūta vero pro
cuiuscunq; interdūz humoris stillicidio ad q̄suis nri cor
poris p̄re defluētis accipit q̄liter vulgares humiditatem
q̄libet tā ad pect⁹ q̄z idifferēter ad q̄suis mēbrum aliud
defluētē guttā vocāt. Cūta mō capis gutta put est iunctu
rarū dolor ab hūore in ipsaz p̄catenatiōe a mēbris alijs
defluētē cātus. Quēadmodū. n. mēbra ad se inuicē escam
trahūt ita ad se inuicē supfluitates deponūt: vt Bal. in de
virtutib⁹ nālibus: z isto mō fit gutta q̄ p̄ silitudinē gutte a
tectis seu ab arborib⁹ stillātis dī. Mā ab extremitatib⁹ par
uarū venarū ad submissas sibi iuncturas mā interdū gutta
tim defluit z hāc efficit passionē: quā guttā appellamus.

Et qz plures sunt artū iuncture in quibus q̄litas mala
existēs seu humor aut adueniēs ventositas dolorem p̄sepe
cātū ipsoz artū variā denoiatiōe variā sortit artheti
ca noia: vt q̄ in manu sit. Pyragra a cyros qd est man⁹ nū
cupaf: sciatica vō a scia: z a pede podagra. vñ Raf. scia
tica inquit z podagra de glie sunt arthetice z dolores in
articulis q̄ vñ mēbro non appropriant dīcunt arthetici: z
q̄ sunt in articulo anche dīr sciatica z i pede podagra zc.

Quicūq; alijs in iūcturis sit dolor artheticus q̄z nūcupaf.
Et q̄bus patet arthetica ad omnes iuncturas dolores tā
q̄ genus se hīe. Mā vt pz gutta q̄libet arthetica est: econ
tra vero minime vt de arthetica ex mala q̄litate seu vento
sitate solū pueniēte liquet: tal. n. pprie gutta dici nō debz.

Uerūtū iuxta sniam Bal. podagra ab arthetica videtur
multūz differre: vult. n. qd dolor in pedum iuncturis exis
nullus dicat arthetic⁹ nisi ibi tumor affuerit: vt exp̄se po
nit in p̄antegni: cū inqt. dolor arthetic⁹ est cū tumor in cō
catenatiōe mēbroz nascit. Et iō in cōmē. illius affonim.

Quēcūq; podagrice egritudines zc. Merui z chorde inqt
in podagricis nō tumescūt vt velit. dolore in pedū iunctu
ris sine tumore podagricum noiari: cū tumore vero arthe
ticum. Cū cōmē. illius affo. Eunuchi nō podagrizant zc.

podagrā ab arthetica differre manifeste ponit cuz inquit.
Quēcūq; dicta sunt de podagra sunt itelligenda de arthe
tica cū pri⁹ fuerit podagra: z postea arthetica. f. qn tumor
supuenit. Et sic pz fm Ba. qd arthetica de podagra nō ves
re tanq̄ genus predicat. Ego aut cū arthetica ab artū
nomen traxisse videam q̄bus in locis iuncturales dolores
sunt oēs tales siue cum tumore siue nō artheteticos appel
lare volui qd veteres fere oīs q̄z fecerunt. Sed qz ad hoc
propositum disceptatio hec nūhil vtilitatis apportat tñ de
notificatione nois arthetice dictum sit.

De causis arthetice. Cap. ii.

Arthetice cause extrinsece z intrinsece esse possunt.

Quantū ad extrinsecas cuiuslibet rei sex rerum
nō naturalū violētus occurus arthetica efficiere
potest veluti excessiua frigiditas excedens caliditas som
nus supfluus: nimia vigilia quies. Cū. Ra. non accidit in
quit dolor artheticus in corpore vtēte exercitio: sed in ma
iori pte in relinquēte ipsuz zc. verūtū supflue factū vt i se

Cap. iij.

Quantū ad extrinsecas cuiuslibet rei sex rerum
nō naturalū violētus occurus arthetica efficiere
potest veluti excessiua frigiditas excedens caliditas som
nus supfluus: nimia vigilia quies. Cū. Ra. non accidit in
quit dolor artheticus in corpore vtēte exercitio: sed in ma
iori pte in relinquēte ipsuz zc. verūtū supflue factū vt i se

Cap. iij.

Quantū ad extrinsecas cuiuslibet rei sex rerum
nō naturalū violētus occurus arthetica efficiere
potest veluti excessiua frigiditas excedens caliditas som
nus supfluus: nimia vigilia quies. Cū. Ra. non accidit in
quit dolor artheticus in corpore vtēte exercitio: sed in ma
iori pte in relinquēte ipsuz zc. verūtū supflue factū vt i se

Cap. iij.

Quantū ad extrinsecas cuiuslibet rei sex rerum
nō naturalū violētus occurus arthetica efficiere
potest veluti excessiua frigiditas excedens caliditas som
nus supfluus: nimia vigilia quies. Cū. Ra. non accidit in
quit dolor artheticus in corpore vtēte exercitio: sed in ma
iori pte in relinquēte ipsuz zc. verūtū supflue factū vt i se

Cap. iij.

Quantū ad extrinsecas cuiuslibet rei sex rerum
nō naturalū violētus occurus arthetica efficiere
potest veluti excessiua frigiditas excedens caliditas som
nus supfluus: nimia vigilia quies. Cū. Ra. non accidit in
quit dolor artheticus in corpore vtēte exercitio: sed in ma
iori pte in relinquēte ipsuz zc. verūtū supflue factū vt i se

Cap. iij.

rius apparet iuncturas debilitatio relaxatio: ite ac humores fluere faciendo causa sepe huius passionis existit.

Immoderatum quoque gaudium preuenerat tristitia coitus superflui: et is potissimum qui super cibum fit: et est una ex potissimis causis arthritidis. Vt fere veteres omnes enarrat. Vnde Rasis in pueris inquit non accidit podagra nisi coitus cum mulieribus. Et subdit quod in generatione podagra coitus virtute habet magnam valde: quod apparet: ut inquit mulieribus et eunuchis non accidit podagra nisi cum difficultate et hoc propter non coire. Iohannes Aristoteles suis in problematibus ac noster serenissimus Hippocrates. Eunuchi inquit non podagrizant est igitur relatu veterum una ex causis potissimis: quod nutritiva virtute debilitat iuncturas quod quod sit ut in talibus humores plimi superflui generentur qui ad iuncturas per coitum relaxatas: ac valde debilitatas facile desiliunt: propter quod quod tam ardentem coitum ipsi amant plusquam alij morbo arthritico detinent. Sed certe melius est per decem annis vitam abstinere quam esse tante dulcedinis inemptus.

Sane non minus cibi et potus usus anormalis est morbi huius causa quam ipse coitus. nimirum itaque si dominus cardinalibus prelatibus et alijs hominibus in ocio et delicijs vitam ducunt: et si non coeant: quia a religionis regula prohibetur: sit huius passio familiaris. Nam ciborum et potuum diuersitas ex quibus quoque modus preparationis ut de his plusquam satis manducet efficitur quod ex causa suis in corpore humores superflui gignunt quod ad iuncturas decurrentes sunt morbi huius causa. Quod crapulosos morbus iste diligit: et illos maxime qui ieiunium aut cum bollo vniu panis vniu baccarum rili vini biberent tales ad morbum usque concomitant. potatio item vini stomacho ieiunio est causa: acetum item et vinum album multum huic passioni amant: et pariter cibi qui facile corruptionem recipiunt: et hi potissimum: ex quibus superflua humilitas facile gignitur: ut melones persica mora plurima oleum legumina. Item porcina caro pisces et maxime anguilla ac tenca etc. Et testis Rasis frequens carni comestio: sed gallinarum atque coturnicis a proprietate hoc efficit. Alio modo testis.

Ex quibus patet quod omnia quod ad humorum multiplicationem faciunt et quod iuncturas ex se debilitant vel relaxant huius possunt egritudinis esse causa. Consuetudinem quoque euacuationum retentio ut menstruum emoroidarum sudore et aliarum huius. Solitarum item artificialium euacuationum dimissio ut silebotomie purgationum et aliarum: et item in mutilatis propter nutrimentum quod superfluum passio hec sepe accidit: ac in his item qui chronicas egritudines passi sunt ac in non bene rectis qualescentibus in quibus plerumque accidit quod egritudines eorum sedent materiis que eas efficiebant derelictis: et tales postea ad iuncturas desilientes arthritica gignunt ut de sedata colica sepius visus est vnde Aluius de his loquitur quod ad arthritica sunt aptiores: tales inquit sunt habentes egritudines chronicas et qualescentes cum non regunt in reformatione. et idem quod eorum virtutes debilitant a digone bona et prope cum sunt curati cum sedatione absque cione sufficiente et vltima expulsionem etc.

Ista fere omnia que dicta sunt Rasis noster summatim tetigit: cum inquit. Generat podagra nauseatiue satietates ocium longum coitus intensus et superfluum euacuationum solitarum remotio frigida complexio. successio hereditaria balneum motus post cibum vinum potus abundanter bibendi: quod vinum contrarium est nervis: frequens ebrietas et vltimo id quod malum facit digestionem etc. Et ego hos plerumque arthritica incurrere vidi quod chronicas tybiam ulcerationes seu quod iano sunt fistulas consolidare permiserunt: aut quod solitas ad membra aliquod detineri superfluitates costringunt he itaque sunt in summa extrinsece cause quod inducere arthriticas possunt. Quod si aliquid causa non notata reperitur ad aliquam istarum erit reducibilis.

Intrinsece vero et que magis immediate arthritica effice re possunt assignantur infra scripte: puta iuncturarum debilitas viarum ductuum largitas: fortis membrorum expulsiva virtutis nutritive impotentia: et humores fluxus habiles.

Iuncturarum debilitas ac ductuum viarum largitas tamen ex tempore quod ex generatione contrahi potest ex tempore quod est a casu et per cussione egritudinis. Et ad hunc modum de alijs ex genera-

tione sit virtutis generatiue ipotetia aut maius indispotio propter. n. virtutem seu ipsorum alterum contingit idifferenter membrum quodlibet cum largis ductibus ac debile generatum ut dictum est comprehendimus. sperma enim ut physici omnes volunt generantis commemorationem insequitur sic quod ex sano membro sanum sperma et ex infirmo infirmum decidit hac ex causa hereditarium hunc morbum appellamus. quia sperma viri iuncturarum debilius nati iuncturas debiles ut plurimum generat. Ex parte fortitudinis expulsive sit cum epatis et aliorum membrorum sit expulsiva fortis. tunc enim ad debiliores membra superfluitates eorum mandant que dehinc sunt huius egritudinis causa. vnde. Auero. 7° colligitur causa de egritu. stomachi. Consuetudo est inquit. ut forte membrum suas superfluitates ad debile periciat: et maxime si ad huius adiuuat locus et via quod ad ipsum cofluunt etc. Et Galenus. 13° tera penitice capitulo. 2°. Membra inquit fortia si superfluos a se humores depellant ad debiliores deponuntur. Ex parte virtutis attendit nutritive debilitas: cuius causa humores crudissimi generantur. Et huius causa ut Aluius inquit. hec passio sentibus ac quod egritudines chronicas passi sunt: et item conalescentibus non debite rectis accidit. Ex parte humoris flegma aquosus propter sui fluxibilitatem frequenter est in causa. succellus sanguis: deinde colera: postea vero melia. inquit tamen Rasis quod podagra fit in tribus complexionibus. In repletis sanguine celeriter. In his in quibus sunt superfluitates semicrude abundanter valde: sed in his inquit huius vidi fieri minus: licet medici dixerint oppositum: et in corporibus colericis: et in his hoc vidi fieri magis etc. Et sic videtur quodammodo eius oppositum asserere quod statim dixit. Sed in loco isto hanc dissertationem declarare per parum utilitatis nobis est. Ad propositum igitur veniendo sepius morbum hunc humores efficietes sunt commixti: ut colera cum flegmate: ea. n. sibi ingressus ad iuncturas prebet et ita aquosum flegma cum sanguine.

Notest is iuncturalis morbus mala sine maiore complexione fieri: et a ventositate quod quod coacuitates iuncturarum replens nervos chordas et lacertos extendit. et quasi quoddam primum solone efficiens intensus prope dolore inducit. Et hec sunt in summa extrinsece quod intrinsece arthritice cause. Et sic amodo ad huius transiendum huic capitulo finem impono.

De signis arthritice demonstrationis. Cap. iij.

Obilis Arthritica omnes anno singulo regiones visitat et istorum quidem incolae potestiores quod tam amica huius est nature: quod si quepiam per manus scia aut pedes deprehenderit et ita ut sepe sit secum per menses vel ultra moram traxerit vix eum ad mortem usque derelinquit: primum namque impetus et diutius cum suo familiari stare queat omnes quod si facit incognitos: quia ut Aluius et prisci physici experimenta liter didicerunt: si ea tunc cognoscant facile non reditura pellitur: quod in sequenti capitulo deo auxiliante melius declarabo. Ceterum possibile non est ut canonice ea cures nisi immediate causas cognoveris: ut est mala complexio si in causa fuerit vel ventositas aut humor ad quarum cognitionem tam extrinsecas quod intrinsecas causas alias quoque cognoscere necesse: quod ut recte fiat ordine quo superscripte sunt examinabis. ut. v3. si patiens in aliqua non naturali re excessum quepiam commiserit. Si aliqua solitarum euacuationum vel artificialium omiserit. Si ex mutilatis ille fuerit vel egritudo aliqua non euacuata materia sit sedata. aut ulceratio aliqua antiqua vel materia ad membrum aliquod consue ta fluere sit restricta. Dehinc vero ad intrinsecas causas deveni. ut. v3. si iuncturas debiles aut meatus largos habuerit. Et nunquid ex tempore aut generatione id vitium sit: si aliquorum membrorum expulsiva adeo fortis sit quod ad patientia membra superfluitates mittere queat: si digestiva aut assimilativa virtus propter egritudinem vel quamvis aliam causam debilitata sit: et est tibi omnium istorum indagatio necessaria siue mala complexio siue ventositas siue humor in causa fuerit. Et non solum dicta inuestiganda sunt sed patientis complexio etas regio ipsius anni preteritum regimen et similia. pulsus item vena quoque et peccante humore quod dicitur

Ex pte humoris

repletis sanguine etc.

De egritudinibus

una dicitur hora in firmo magis afflicta: de colore autem mem-

brui caliditate poterat de inflatio et te infra adiutor deo

cauti reddat: que te ad casus inuestiganda plurimum iudant

his itaq; pnotatis ad actum practicum veniendo. Cuius artethi-

ca ab immateriali mala complexionione puenit in colore me-

brui patiens non mutat: pondus aderit nullum. Inflatio qz

nulla. Et si a vetustate siue coloris mutatioe mebru tenfuz

manet pambulat dolor. Et si regimen pcedens vetustatis

fuerit multiplicatiu adhuc te certiore efficiet. Cuius quia

materia est frequenter in ca ne decipiaris qz plibus modis

ut infra appebit fieri potest q dicta sunt diligenter inuestiga. z

cui humor magis assentiunt euz in ca fore versiliter iudi-

cabis. Cuius si sanguis fuerit dolor erit extensus cum

pulsatione quadam pfundus valde color mebru ad rubedi-

nez tendet erit totius poderositat sudor aliq; in facie fron-

te grauitas sonolentia qdaz. Et si p plo sanguinea fuerit si

adolescentie etas si pata regio si veris tps si pcedens regime

sanguinis multiplicatiu si pulsus magnus plenus z vn-

dofus z vna rubea z spissa z mane qz hora diei alia infir-

mus magis affliget his oibus vel his plurib; apparentib;

certior multo fiet. Sed qz sanguis sicut z alioru humoru

plures sunt species qz quida purus qdaz no purus. Et ex

no puro qda colicus quida flaticus z qdam melancolic;

existit. In no puro signa fm quantitate humoris eidez dan-

tis denominatione a pscriptis aliquant; declinata z illi plu-

rimu consentanea z hec no min; alijs in huiusmodi qz san-

guine tibi erit pferenda. Colera vero dolore acutum

pungitiu z valde intensus efficit. Si in membru calidum

fuerit ad citrinitate quadam tendens cu nullo aut paruo tu-

mor. complexio vero colerica: etas iuuentutis: meridiona-

lis regio: tempus estatis: regimen pcedens colere multipli-

nat: z sic mebru color tunc nullu tibi iudicium daret: z itez co-

tingit vt humor frigiditas ad iuncturas defluat dolore in-

tenfuz facies: cut; ca febris fiet: causabit in somnitas: pul-

sus velox erit z vna tincta dolori succurrere intedes san-

guine z spiritu in multa quantitate ad locum illum manda-

bit qua ex ca locus iste rubet tunc atq; calet: q tunc oia cali-

de materie sunt indicia z si frigida sit in causa. De colore

igitur mebru caliditate seu frigiditate nisi pleueret cofiden-

dum no erit. occurrunt eni sepe plima q ta caloris seu fri-

giditatis qz quaq; caliditatis mebru causa esse possunt: con-

tra tamen materie peccantis natura. Cu igit signa talia fal-

lacia sepe sint ad alia dicta recurrendum erit. Cuius itez

in applicadis localib; error sepe cōtingit. Na hora poris-

mi interdiz applicare frigida q aliquant; stupefaciedo do-

lore remittunt. ma tn frigida existete: que huius ca ptunc

forfan calas indicam. Cōtingit z interdiz q ma cala exi-

stet ac pauca: z ex applicatioe calidorum ma ista pauca re-

soluitur z sedatur dolor: ex quo ad pauca respiciens mam

istam fuisse frigidam iudicarent. Ex quibus patet q in

casu nostro ex iuuantibus z nocetibus esset p se iudicium

fallax. Ne igit hoo in errores ta hora paroxismi qz getis i-

cidas picularia que supra te docui diligenter pscrutare.

Et sup que humore plura cōcurrūt eum in ca fore iudica-

re. Et nunc libet de vniis sup arthetica significanti; aliq;

picularia differere. Na istis in pibus trouatuli de oibus

humant corpis disponib; ex vna recte scire se iudicare

asserunt: z vt in casu nostro ex his dicere qcuq; cum ratio

ne scias plege que sequunt. Cuius artheticoz est inter-

dum alba ac tenuis in q athomose albe quedam sunt resolu-

tiones: albe quide. qz aut a iuncturis: aut a flegmate resolu-

tionis: athomose vero seu rotunde: na sicut minerale auruz

q in arenulis quorundam fluuiozum repitur p resoluto-

nem cōtinuā in paruis granulis rotundatur: ita iste resolu-

tiones ppter ipsaru cōtinuā in descensu resolutionez ad

formā rotundā atomis similē rotundant. verum vbi mate-

ria cala fuerit: rubee aut subrubee resolutiones erunt: z si ta

ta fuerit caliditas vt vinctuositas resolueret qat fieri cu illis

resolutionib; vna rubea aut spessa. Si ea liuida aut tur-

bida fuerit: scia seu alias inferiores iuncturas lesas esse ar-

guit. Nam materia reumatica. que ptunc hac egritudi-

nez efficit: p spinale medula descendit. Cuius aliq; cu vna

miscetur: z tunc eam liuidam seu rubeam efficit.

Ex qbus pz qual; p signa aliqua ex vna sumpta super

arthetica iudicare potes: equiuoce tn: na p signa plia su-

per alias plimas egritudines significare potes: vt in spira-

tualium egritudinibus. fluu emoroydaz: aut menstruo-

ruz z alioz plimū put i his ppijs capitulis aliqn declara-

ui. Et in hoc finitur capitulum arthetice demonstratiua si-

gna continens.

De signis pnoticiis cuiq; spai arthetice coib; La. iij.

De arthetica passioe recte pnoticari cupias cu

ad patientē tuum veneris nunquid is pimus sit in

sultus inuestiga: qz cu succurrūt doloribus iunctura-

rum in pimis cum apparēt. vt Aui. inquit sit eorum cura

facilis: sed si confirmetur z assuescat: z illi maxime qui ex

humoribus diuersis geniti sunt nunq; curantur zc. Cuius

hinc vero. eius causas tam extrinsecas qz intrinsecas exa-

miabis: vt verbigrā: si fuerit patiens ex generatioe iunctura-

rum debiliū: aut ex tpe: veluti semibus qbusdā sepe con-

tingit: aut ex egritudine cronica: defectus tales si extrinse-

ca aut intrinseca quauis alia ca arthetica efficiēs valde po-

tens fuerit: z si iste adhuc pimus esset insultus non facile

liberatuos scias. Quos z si adhuc releuaueris. semper tn

erit de recidina timendus. Cuius qz ex tpe vel generatio-

ne largos viarum ductus habuerit z calide z humide cō-

pexionta extiterit euz iuncturarum dolores euadere poss-

se difficile erit. Ex quaq; enim leui causa per largos illos

meatus ad iuncturarum cōcavitates materia defluit z tūc

chordas lacertos seu nervos extendens dolorem artheti-

cum efficit. Si igit talis arthetica ipam tñz difficulter vita
 re pōt. quō ei semel aut pluries capti puras a recidina cu
 stodiri. **Arthetica** itē qui in cibo et potu fuerit dissolutus
 seu coitu supfluo vsus aut q caliditati seu frigidati excessi
 uis frequēter occurrit: seu grebus alijs nō naturalibus li
 bens seu inuitus abutit aut ex his fuerit qui artes laborio
 sas exercent: veluti viatores vel grauia onera deferentes:
 aut cōsiles cū difficultate curabit: quanto qz mā resolutio
 ni magis inepta fuerit et etiā magis iuncture submisit dū
 modo equalitate in his posueris tāto difficilior curā reci
 piunt: itō **Raf.** si dolent ingt articuli ex hūore mellico gros
 so vel crudo ad dispōne naturāle pueri nō possunt: et pro
 pteā anchē: et pedum articuli: ppter. s. eozū submissionem
 zc. Alii tñ ex alijs humoribz lesi pfecte sanātur: et pēpue si
 materia fuerit sanguinea zc. **C**ū doloribus pteā iunctu
 raz nō spāsin: sed dolor extensiuus tantūmodo fit. **M**ate
 rie enī q arthetica efficiunt nō neruis neqz chōdis sū in li
 gamētis: aut iuncturarū cōcauitatibz imbibunt: et neruos
 chōdas aut musculos extendentes quadā cōtinui solone
 efficiunt: et dolorē psequēs. **C**dolor itē in quīs iunctura
 factus tumore ab extra apparente nullo: vtp lūmū fit mo
 lestior: apparēte vero miugaturiqz materia ad extra ppul
 sa maiorī spāciositate cōtinet: et sic nō tanta fit pūmū solu
 tiō: et psequēs nō tñ fit dolor intensus: hoc tñ intellige
 vbi materia ampli nulla fluat. **C**ūbi pteā iuncturarū
 cōcauitates nimis ample fuerint dūmō cetera sint paria
 acuti ac intensi magis dolores sūt: itō ingebat **Mali.** q est in
 pollice pedis dolor nō mō ppter a fonte caloris distantiaz
 fit molestior: sed qz ei est pua qntitas zc. **C**dolor itē arthe
 ticus ad mēbz idē sepe repies ei tñ virtutē debilitat: vt
 maciē in eo tandē inducat. **C**Et iuncturarū seu ligamēto
 raz qz apata maiorī curantur cū difficultate qz in locis mi
 nus dēis: vt sūt nerui caro zc. **A**rticuli pteā in gbz mā
 ingrossat nūqz ad dispositionē naturāle puerunt. **R**afis
 et pluriūz veterē testimonio. vñ **Gal.** li. 17. tractatū caplo
 de arthetica: nominatoz ingt porozū generatio est vt post
 quā fuerint nūqz spes est q ad pūmū statūz vñ qz reuertā
 tur zc. **Q**d qz in libello de ponto sensu oidi: cū ingt. **S**ol
 uere nodosaz nescit medicina podagra. et eā p nodosaz in
 telligit in cui nodis materia est in gipseaz cōmutata. **M**az
 cum in articuloz aliqz apostema diu pseuerās manserit:
 mā ista magis dēti ingrossat: et sic in gipseaz tandē cōmu
 tatur. **A**rtetica rursum qz ab acuta colla puenit: vt **Alu.**
 inquit. subitā plerūqz morēz inducit. **R**af qz li. diuīsiō
 nū. capitulo de podagra et iuncturarū doloribz ingt. **S**o
 litus porisimū incurrere. si post consuetūz tēpus aduenire
 tardauerit: statī cū incurrat porisimū de consueto humore
 purget: vt puta peccante sanguine p flebothomiam. **C**olera
 autē seu crudo flegmate p pharmaciū appropriatū. **E**t huius
 inquit nō obliuiscaris: qm qnqz ad subitā morēz inducit.
 et interdum ad alina: cui signū est tremor cordis et anbeli
 tus strictura: et qnqz facit incurrere paleim et appoplexiaz
 Et illius qz signa sūt: qz icipit tremor cordis et aliquid de
 pēurbatione sensui. **E**t qnqz hic subito aduenit. **Q**uapro
 pter nō dimittat qn statī euacuet cū sentit porisimū zc. **A**d
 hoc igit bene mentē semp habeas. qz nō solū in pnoistica
 do sed in actu qz practico tibi vtile multum erit. **M**ultoti
 ens. pteā curatio doloris iuncturarūz vt **Alu.** ingt cā est
 pernicio. qz supflua mā ad iūcturas currere consueta: ad
 pncipalia redit: aut ad mēbz aliud: cuius: cā fit timor zc.
Cāpiora insup tpa vt iūcturarū dolores sūt sunt ver p
 pter motū sanguis et humorum in eo: vt **Alu.** inquit: et au
 tumū. ppter maliciā humorū et digestiōis et antecessiōē
 dilatationis poroz in estate et ex calore qui fortis fit in die.
Cāte arthetica q ex humore mellico gignit curat cūz
 difficultate: qz eius mā vt ingt **Rafis.** materiei canceri vicē
 natur. **C**āte febres insup materiā arthetice cōsumētes dolo
 rez arthetici plerūqz curant. **C**āte moroz daruz item fluxus
 seu ventris sanguine aut varices arthetico supuenientes

egritudinis solutionē denūciāt. **C**Et idē facit vīna gros
 sa in qntitate multa pseuerās. **C**Si in vehemēti dolore ar
 thetico mentis alienatio cū tremore cordis et anbelitus dif
 ficultate supuenit infirmum ea die moriturūz pnuincia.
Et cum hoc si formicans pulsus affuerit: et in facie sudor
 frigidus apparuerit: mors eum sine mora rapiet. **C**Dolos
 rem item arthetici qui die vna p exterius applicata reme
 dia sedat et altera die non ab humorū diuersitate puenire
 scito et hoc testat **Raf.** cū ingt. **S**i videris qnqz patientem
 per diuersa emplā iuuamentū conseq et interdū nocumen
 tum: ab humorū diuersitate id puenire haud quāqz dubi
 tabis. talis autēz humoris diuersitas magis qz vniūmōitas
 plōngat porisimū. **E**t sic pz qd et qz in qūqz arthetice spē
 fit generaliter pnoisticandum.

Quid sit **C**yragra q qz tā pnoistica sibi ppria qz demōstra
 tiua signa.

Cap. v.

Modo de arthetice speciebus differendū est. **E**t
 pmo de **C**yragra q est iūcturarū man dolor: cūz tu
 more aut sine ab imālī mala cōplexiōe ventositate

aut humore in cōcauitate iparūz existente pronentens.
Et huius demōstratiua signa a quacūqz cā sūt in caplo
 tertio ordinate cōperies. p quo solū ad aliq pnoistica ipis

us **C**yrage transeundū erit. **C**ūbi igit cetera sint paria cā
 tius **C**yragra qz sciatica aut podagra terminabit. est. n. ma
 teria eius multominus terrestis. propter qd **Raf.** eam in

suo genere illi calidiorē atebat: maiorī qz cūz difficultate
 qz aliorū aliqua recidiuat. **N**on enī manus veluti scia aut

pedes ita submisit sunt: quo fit vt humores nō tā facile ad
 eas defluant. **E**t tō **Alu.** de podagra loquēs dolores in

quit qui sunt pter sciaticā et podagram cum curātur et era
 dicantur eozū materie non redeunt velociter. **E**t vnum

subiungēs oibus arthetice doloribus cōe ait. **Q**z si confir
 mentur et assuescant: curātur nūqz: qd fit quia dolor in qz

uis iuncturarū assuescat eā adeo debilitat: vt ex qūqz le
 ui cā ad eas mā defluat: ppter qd tales a recidua defen
 dere impossibile quodāmo videt. **A**dedicinaliū tñ bene
 ficio parorissimus qnqz retardatur. **C**dolor itē in **C**yragra

fit nōnūqz adeo intensus vt materia plima ad locū dolo
 rosum defluat. et maior sepe in quātitate qz cōcauitas illi
 iuncture continere queat: cui cā iunctura ista dīstodaf.

et ex ppzio loco membz refluat: ppzioqz figuram depdit. de
 hinc vero qualiscūqz humor iste fuerit a regimie nāe desti
 tutur. et extraneū quendā calorē acqrit: p quem subtile re

soluitur. et remanēs ingipsat: tal nāqz curat pfecte nūqz
 vt in generalibus pnoisticis habuisti. **E**t ex his itaqz patet

quid sit **C**yragra: que qz tā pnoistica qz demōstratiua signa.
CDe sanguinee **C**yrage qualitercūqz sanguis ille fuerit. q

ad eius digestiōē atqz euacuationē cura p quā si sola co
 lera in causa fuerit tam digestiua qz illius qz solutiua com
 peries.

Cap. vi.

Cyragra a sanguine puenit et virtus zc. consen
 serint. **C**ōibus p pus supfluitatibz nālīter seu p cli
 stere aut aliter eductis de basilica oppositi lateris

fiat flebothomia et vbi etas vel aliud eam phibeat sup na
 tes cum scarificatione apponi ventosas iube: et est de san
 guine fm tenorem virtutis cōplexiōē et etatē plectoriam

et similia: plus aut minus extrahendum: ac cūz de eo vice
 vna sit nūqz magna quantitas minuenda: vbi grandis

fuerit plenitudo: necessariā tūc in quātitate duabz aut plu
 ribz vicibz extrahet: et eo casu pstat: vt saphene lateris op
 positū fiat sedatio. **Q**uod si **C**yragra inan abas detinue
 rit exite repletioē de ambabz saphenis minutionē face: q

fm doctrinā **Alu.** sil sienda esset cū ingt. et si fuerit cōis iun
 cturis corpis ex vtriusqz partibz stōia sil siēda ē zc. **E**t p h
 ipse velit q si infirmus **C**yragra et podagra simul patiatu
 r: tam de saphenis qz de basilica stōmia sil siēda sit. **I**n h
 tamē casu laudo poti q mane in basilica: et sero in saphē
 na fiat flebothomia: verū vbi ex his fuerit qui emoroydia
 lez fluxū mēstrualē pati cōsueuerit: in oi casu saphenas in

D. 2

ff. de iur. iud. §. si quis a hominibus fluxu a videri
 fluxu a videri a videri a videri

De egritudinibus

cidere pstat. de hinc autē emoroydes seu menstrua puoca.
Et hoc est huius passiois cura potissima vbi. scia a sanguis
abundantia fiat. nec alio. C. Postq. vbi alteratis opus erit
vnu scito q. nū patiēs bono rexit se regimine tam in lara
tione q. minutioe paucū iuamentū cōsequet. Ideo R. Ra
fis. q. vtunt inquit regimine erroneo z copia pot. vini nō
consequent vtilitatē magnā in lara tione neq. minutioe. q.
humores semicrudī cōgregant in his celeriter ex malo re
gimine zc. C. Et si coleric. aut flegmatic. sanguis iste fue
rit flebothomia tam copiosa nō erit fienda: qua tū fm exi
gentia facta digerere materiaz necesse est. Ideo R. Ralis de
arthenica sanguinea loquēs. Quoties apa ingt sanguinis
vehementis in flatōis fuerit nōcas q. in toto corpe sanguis
colericus existit: z ideo post minutionez euacuatio colere
fieri debet zc. vt p hoc velit q. materia existēte colica sima
pliciter aut pdominio: z flebothomia op. fuerit facta ali
qua nulla erit digestio expectanda: s. erit solutium approp
piatum exhibendū. vñ nōnullis descriptis digestiuis qui
bus si egritudo inducias dederit. vti poteris multiplicia
solutiua describā: vt fm exigentiaz magis placitū tibi eli
gere scias. C. Si itaq. sanguis colericus fuerit: aut hoc per
admixtionē colere ab extra venientis fiat. aut q. in se adu
ritur: z aliq. ei. ptes in colam cōuertitū: q. ipm subtiliore
debito reddūt: ppter qd ad iūcturas facili. penetrat: dige
stiuū igitur in isto casu sanguis ingrossatiū esse dī: ac eius
feruoris quē pp colerā acq. sūt extinctiū. C. Et vt te ad
actum practici deducā: accipe syrupo. 3. i. f. aq. endiue
3. ij. aque ro. vel ace. 3. i. misce. z i potu p vice vna tribue.
C. Si clarificare eū magis libet ei. 3. iiii. accipe. z endiue
aque tantundē: aq. ro. aq. acetose. aii. 3. i. f. clarificet p dua
bus victibus euz cū sandalis rubeis aromatizādo. C. Et
facias sic. accipe aq. endiue. 3. vi. aq. acetose: aque cicoree
aque lupulor. aii. 3. iiii. syrupo de succo acetose: de ribes de
limonibus aut de acetositate citri. 3. vi. vini granatorū de
berberis aut citoniorū. 3. ij. iulep cū sandalis. rube. aroma
tizatum de quo in potu. 3. iiii. p vice tribue. Qd si syrupo
rum pdictorū nihil habueris. ipso loco. 3. v. zuchari po
nes. z q. ius in orizachara simplici acetum vini ingrediat
peccatū tamē mortale nō cōmitteres: si syrupo pdictorū
loco eā acciperes: mā in ipm aceto respectu aliarū rerum
paucā q. tūas ingredis. cū quo tā rōne zuchari q. granato
rū succi q. etiā aq. acuitas rōne cui. nōcūmētū ifert: extin
guetur: z sic nullū pbere nocūmētū pōt imo aliaz rez vta
tem ad intrinsecā pcanitatz deducet z sanguinē ingrossa
bit. z eius feruorē rōne colere pquisitū extinguet: ex quo pz
eam q. maxime cōuenire. C. Et si magistrale syrupū face
re libeat iuuabas centū accipias pomi citoniorū aut piri. 3.
i. iiii. Ista in libris tribus aq. ad cōsumptionez vsq. tertie
tis decoque: de hinc coles z colature succi endiue residē
tia facta. 3. vi. adiunge. z granatorū mizorum aut berberis
vini. 3. iiii. zucha. li. ij. fiat syrupus cū rubeis sandal. aroma
tizatus. de quo si longus fuerit. 3. iiii. dato. z si sit debite co
ctus. 3. i. f. aque endi. 3. ij. z aq. aceto. 3. i. cōmiscendo. z si
pomi citoniorū nō habueris ei. loco de vino suo. 3. iiii. i.
pone. ex qbus syrupo. vt pus facito. C. Cum aliq. ex prescri
ptis digestiuis vicib. aliquot exhibueris vbi mām euacua
dam cerneris. Iuxta doctrinā R. cassia. cū aq. endi. vel
solatri extractā pbe. vel ab. 3. i. in duas infrascripti syrupo
p horas duas ante diē dabis. pl. tū aut min. 3. q. iudicas
respectu opatiōis illi. quā facit tuo cōuenire iūmo. Faci
as q. sic. Accipe corticū mirabolanoz citri. 3. vi. electi ve
ro reubarbari tantūdez: spice. 3. f. sup mirabolanos aque
cisterne vel boni fontis calide tū pone q. digitis duobus
supemeat. Et idē de reubarbaro ac spica cū aqua endiue
fiat. z si tūc etas fuerit in sole oia pone: sup cineres vō cali
dos in hyeme: cū aqua aliquali cōsumptā videris: cole
tur. z tā sup reubarbarū q. mirabolanos aqua aliā suppo
ne hoc toties faciēdo donec tā reubarbarum q. mirabo
lani saporem atq. odorē pderunt. de hinc vō has aquas

accipe. quas cū zuc. li. i. iulepiza. z eo dōlte colato vsq. ad
debitam spissitudinē decoquas. dū vero sic coquis. diagri
dij in petla rara ligati. 3. f. in eo p. tūne teneas illā sepius
exprimendo. z cum debite coctū fuerit vsui reserua: de q.
vt dictū est vtire. est enī solutiū nobile ac gustui gratissi
mum. C. Et rosaceū syrupum quē R. sume laudat cū dia
gridio in petla rara ligato dū coquitur: vt pcedentē facias
solutiū. C. Et facias sic. Accipe corticū mirabolanoz
citrinorū. 3. i. infundantur in aqua lactis modico mell ad
dito: z horis decē i infusioe dimissis fiat expssio fontis. cū
qua electuarij de succo ro. 3. ij. misce. z fiat pot. quē p ho
ras duas ante diē dabis. C. Et solū. 3. f. electuarij de suc
co ro. cū aq. lactis distēpati. C. Et si i. formā solidā vt coiter
vltia mōtes sit ipm habueris sine caprino sero pbe: est enī
satis in forma ista gustui delectabile. Et hoc de succo ros.
electuarium pncipali p cyragra ac podagra calida adin
uentum est. C. Et facias sic. accipe reubar. electi. 3. ij. spi
ce gra. vj. ista vino aspergatur albo. de hinc totū in aq. la
ctis horis. x. in infusioe dimisso fontis expssio fiat. cui succi.
rosarum noui cum aqua lactis distēpera. z potui tribue.
C. Et facias sic. Accipe scamonee in pomo decocte. 3. i.
masticis. 3. ii. rosarū ru. 3. f. tere oia z pone in li. i. aque ci
sterne vel boni fontis aut ro. z die vna cū sua nocte in infu
sione dimissis coles. cui. ab. 3. f. ad. i. vsq. plus tū vel mi
nus fm tui infirmi potentia sit dosis. zuc. tantū p libsto ad
de. C. In forma pillularū accipe mirabolanoz citrinorū.
3. i. masticis. 3. ii. rosarū rubeaz. macis croci. aii. 3. i. her
modactilloz. 3. ii. f. diagredi. 3. f. aloes. 3. ii. fiat cum sy
rupo de sticados pillularū pasta de qua a. 3. i. vsq. ad. 3. i.
f. cum libet dato. C. Et da. 3. i. pillularū de hermodactil
lis minorūz descriptione mēse. C. Habes itaq. qualis san
guis colera picipas sit euacuandus: q. digestiua z q. p. luter
solutiua pueniat. C. Et hec eadē digestiua. f. q. solutiua
colera peccate conueniūt. Lū igit ea in cā fuerit: ad p. sens
capim recursum habe. C. Si aut sanguis flegmaticus fue
rit p admixtionez aquosi flegmatis id frequētius fiet cuius
causa liberius ad iūcturas penetrat. Et tūc nō tam copio
sa veluti in puro sanguine flebothomia erit fienda. C. Qua
fm exigentia facta p materiei digestionē nō tanta quāta i
precedenti regitur feruoris extinctio. z sic in p. scriptis si
rupis posses rosatis mellis tertiā ptes adiungere: p soluti
uo vero antescipto syrupo ille solutiū multū cōueni
ret. z eo maxime si mirabolanoz citrinorū loco lebulos
imposueris. C. Et pariter de p. scriptis tā potabilib. q. alijs
solutiuis in qbus mirabol. citrinorū cortices imponūt
fiendum erit. C. Idē in casu isto electuarij de succo rosa.
loco diaphinicon cōueniret: cōueniūt z p. scripte q. pillule.
C. Et quia medicus ois ad has intentiones diuersa ac varia
scit exhibere solutiua z varijs itē in formis his paucis mi
hi domesticis qbus vbi opus fuerit vti cōsueuerā conten
tus esse volui. C. Postes itē ad p. scriptas alias intentiones
p sanguis ingrossatiōe ne. f. tā facile ad iūcturas desuat
per horā ante pastū bolū vñz triasandaloz exhibere vel
de infrascripta cōfectioe: que habet margaritarū subtilissi
me tritarū. 3. iiii. corat. rube. 3. ii. rosa. ru. 3. i. offis de corde
cerui. 3. i. sandaloz rube. 3. i. f. zuch. albi li. f. qd cū aq. ro.
dissoluat: cui postea cōserue rosa. antiq. 3. i. adde: z i mor
sellis fiat cōfectio. C. Et facias sic. Accipe cōserue rosaz
antiq. 3. i. f. triasandaloz. 3. iiii. coraloz rubeorūz subtilissi
me tritoz. 3. i. fiat mixtura p bolos deauratos si libet: de q.
bus vñz p vice dabis. C. Et sic pz qd in cyragra a sanguine
puenienti q. līs sanguis iste fuerit tam rōne digōnis māci
q. ipius euacuationis sit fiendum.

C. De his que materiā flegmaticam cyragram efficientes
digerunt. Caplm. vij.

Tristissime melancolicus humor cyragra efficiet p
quo nullā quantū ad eius digōnē z ductionē curo
mentionē facere. verum a flegmate frequēter acci
dit. z ab aquoso sepi. successiue vō a mucillaginoso seu

crudora vitreo vo seu gipseo cu ea in iuncturis difficulter penetrat fere nuq. Qualiter igit tale flegma digerendu sit ac quis in ei' eductioe sit obseruandus ordo p'sens capitulu' edocebit. **C**Si igit flegma illud aquosus fuerit: accipe mellis rosati syrupi de sticados. añ. 3. ii. aquarū yue. abfin thij z herbe paralefis añ. 3. ii. clarificet p vicib' duabus z aromatizet cū nuce muscata. de quo toties donec mā tibi digesta appareat exhibeas. **C**Uel facias sic. aquarū abfin thij z herbe palefis. añ. 3. ii. aque yue z floz sambuci. añ. 3. ii. mellis rosati. 3. vi. vini citoniorū. 3. i. fiat iulep aroma tizati cū nuce muscata aut optimo cinamo. de quo. 3. ii. p vice dabis. **C**Uel afr. accipe aquarū herbe palefis. floz sambuci z saluie añ. 3. ii. aque yue. 3. vi. mellis rosati li. f. fiat vt supra iulep cū nuce muscata aromatizati: de quo 3. ii. p vice dabis. **C**Uel hunc facias p'cioissimū in hoc casu magistrale syrupū: q accipit saluie sticados: herbe palefis yue añ. 3. i. f. betoice. 3. i. f. abfinthij sicci camedre os floz anthos. añ. 3. i. f. passularū. 3. i. fiat decoctio. z cuz li. iii. mellis dispumati z aceti passulati. 3. i. f. syrupus cuz nuce muscata aromatizatus. de q si longus fuerit 3. ii. p vice p'pinabis. vbi vo debite coct'. 3. ii. cū aquaz yue pa ra. z saluie. añ. 3. i. z erit p dosi vna qd istoz libuerit vici bus aliquot datū poptime materiā istaz digeret. **C**Ad qd item vehemēter adiuvat si p horā ante cibū bolū vnu aro maticū ro. descriptiōs gabrielis exhibueris: vt mesue inbet cū sy. ro. fiendū erit: vel saltē zucharū cum q sit cū rosacea aqua dissoluat. **C**Uel de mixtura tali. 3. iii. p vice tribue. **C**Que accipit cōserue ro. 3. i. cora. ru. 3. i. f. margaritarum 3. i. aromatici ro. 3. iii. fiat mixtura quā si deaurare cupis p bolos facias: z p horā ante pastū vttere. **C**Si autē mucilla ginofus flegma in causa fuerit de pceptis digestiuis ptes duas accipe: orimel' squillitici pte vna: z cū aqru p'scripta rum sufficienti q'itate misce z aromatizando clarificet z infirmo pbe. **M**a ei' ppter viscositatē digestiui aliquat' incisus esse debet. z orimel' squilli. qz bene cōuenit. plu rimi in b casu orimel' squillitici cōpositū z alia forma ap' p' tina in pncipio p'bet: z male. sz in declinatōe dari cōue nientius pnt. **C**Et qz mā ista est crudat: z vplimū in q'iti tate multa nō sic facile ad digestiōnez deueniet: vñ veluti qdā impiti faciūt: vt ingt Ra. nō erit expectāda digestio. erit itaqz minozāda: z cū medicinis qdem lenibus. **C**nde **Z**ui. in casu nostro sequere ingt. cū medicinis mūdifican tibus fm graduationez. **E**t subdit qz sunt de hoibus q de scribunt initū cum facili: z sigillant cuz forti post matura tiōne zc. qd supple bene factū est. p hoc itaqz voluit qz mā exite cruda debemus debiliōib' a p'n° farmacijs vñ gra darū ad maturatiōnem vsqz cum fortioribus procedere. **C**U aut flā hoc tā ppter sui cruditatē z idigestiōne qz ei' in iuncturaz cōcavitatibus pfundatiōne sit multum edu ctioni rebelle. **C**Uoluit Ra. qz ista q modice sunt vtutis ex hibenda nō sunt. qz vt ingt flegma ipz calefaciūt: z nō edu centia nocumētū inferunt ipm augendo zc. f. ventosando aut fluere faciēdo. **E**t sic videt ex eius itentioe qz forte sit p'pinādū farmaciū. z hoc verū est: sz in multo minoz dose qz materia maturata. **E**t idēz voluit **Z**ui. p solutiōne subri lem cum ingt. **E**t tu interi alleuias cū solutiōe subtili zc. b tamē clari' in capto de curatiōe podagre stāfice voluit ale rander cum ingt. **M**deli' si nō sel purget: sed sepe z paula tim os deducere ventrē: vt spissi z viscosi humores possint furi trahēdo educi. **M**a si ab vna potiōe z sel volum' pur gare: dum totū exagitat corpus. qz inueniunt in summitate educunt: z q spissa sunt z viscosa latentia derelinquuntur: z ideo paulatiz subinde accepto medicamie facili' educū tur. **S**ubtiliant enim si frequenter z paulatim accipiat zc. **C**De mente igit nostrorū veterū est forte sepe farmaciū ex hibendum: qzuis in dosi minoz qz mā ipsa digesta: de his itaqz solutiuis hūic materiē appropriatis p varias formas que sequūtur capla te deo fauente copiosum facient: pro pter quod hūic finem impono.

CDe solutiuis potiōibus que flegmaticā mām cyragrā efficientem educunt. **L**ap. viij.

Elicatos hoies dñā arthetica vplimuz captiuat: quorum sunt varij appetit': sic vt nōnulli potiōes alij pillulas: z alij p'sectiones: seu solutiuis pulue res p'diligat: de qbus oib' adiutore deo te infra copiosus faciā. **E**t pmo de solutiuis potiōib': quarū descriptiōes p'sens caplm tibi dabit. **C**U igit ad actū practiciū te dedu cas in forma potabili hāc nobilē potiōne dabis: q accipit sticados herbe palefis: yfopi. camedreos. añ. 3. i. f. passu larum ligritie añ. 3. f. fiat ex his decoctio. **D**ehinc accipe mura. lebul. 3. vi. quos modico aq lactis ifunde syrui de sticados parū addendo: z cum horis decē in ifusione p'sta terint: fortis expressio fiat: quā reserua. **D**einde accipe tur bit. 3. ii. 3. 3. f. salis gēme gra. vi. ifundantur i modico de coctionis p'dictē: z horis decē in ifusione derelictis exp's sionē faci: quā cum p'scripta misce mellis ro. 3. i. addendo z ex his fiat potiō: quā p horas duas ante diem ifirmo tuo prebe. **C**In crastinū autēz in auroza modicū tyriace fine. **N**unquā enī die sequēti assumptiōne farmaci nā existens te frida obliuioni tradendum est: qn tuo patienti in auro ra tyriace modicum exhibeas: ipa enī materierum reliqas mūdificat cum facilitate: ac resoluit: z oia mēbra p'sortat vt **Z**ui. inquit. **C**U ipse in casu isto potiōne istaz exhibebat. que hz hermodactilozū. 3. xxx. pulpe colloquintide. 3. decoquant in li. xv. aq donec ad tres libras redeāt. cui' le tam prem dabat: z tu si libet zucha. p libito adde. **C**Uel pos ses cū zucharo eum z fm tenore virtutis dosim cōuenien tem dare. **C**Uel hunc facias syrupum solutiui qz recipit turbit. 3. vi. 3. 3. f. agarici. 3. iii. corticū lebul. 3. iii. croci 3. ii. pipis. lon. 3. iii. cōquassent oia sup q aqua ad emine tiā duozū digitorūz ponas: dehinc sup cineres calidos te neatur: cuz aliquatū aqua ipa cōsumpta fuerit coletur z de nouo aqua itez supponat: hoc toties faciēdo donec tā sapore qz odore p'prias res iste p'diderint postea cū li. i. zucha. colaturā illā iulepiza. **Q**uo facto colet z successine ad p'sectā coctionē decoquat. **C**um aut sic decoqz: diagrit dij. 3. f. in petia rara ligati in eo p'rine buli sepius illā pe tiam expmendo z erit tanquā solutiui aliorū calcar de tali syrupo ab. 3. i. ad. ii. vsqz p dosi vna dabis: plusm aut minus put eā opari deprehēdes. **C**Uel facias sic: z est lius boni Ra. accipe turbitū li. i. sup qd aq tres libras ap pone: z sup calidos cineres cōsumere aliquatulum pmit te dehinc colet. z si turbitū sapore p'pū non p'diderit: de aqua alia itez suppone: z hoc totiens facito qz ipm turbit p'pūm sapore p'dat. aquā postea illā totā cū li. i. zuc. iule piza: z ad spissitudinē decoqz: cuius dosis sit q'rtā ps sui z si libet calcar adifigere facias: vt in pcedenti de diagridio fecisti. **C**Uel accipe com. radi. feni. z radi. apij. añ. 3. x. col qn. centauree minozis ameos anisi: zedoarie esule añ. 3. v. his cōquassatis. li. iii. aque suppone: z donec ad vñā rede ant buliant: z cum. 3. viii. zuc. perifice. cuius dosis sit ab. 3. j. vsqz ad. ii. **C**Uel aliter. **A**ccipe turbit. 3. f. hermoda. 3. ii. zedoarie. 3. i. 3. 3. f. coque. in li. i. f. lactis vaccini: donec tertia paratantū maneat. z lac illud colatum sit dosis vna. **C**Rasis aut turbit solum in vaccino lacte bulire faciebat de quo postea suū infirmū larabat. **Q**uidā de comopo dion. seu pede cornino festū magnūz faciunt **Z**ui. z non nullos alios veteres in testes adducēdo qz vident eum qz hermodactili valere meli'. **S**ed cū vñ ex lacticiis ipis sit nob'. **N**ec itē simplicis istis bñ cogniti hermodactilos fm artē correctos laudo potius. **N**ocumētū enīz tūc sto macho possunt inferre nullū. **Q**z si vt dictū est antiq aliqui eius loco pede cornino vñ sunt illorū tunc fortan neutroz cuz suis correctiuis exhibebāt. **C**lamāt. n. veteres omnes vt in hoc casu sōi custodiā habeam'. **M**am ei' p'turbatio est cā vt ad iuncturas maior reumatismi fluxus fiat. **E**t tō Ra. z **Z**ui. hermodactilos cū. 3. 3. pipe z cinamomo cōpo nebant aientes euz sic cōpositū stomacho nō nocere qui

mo potius sustinere. Et addebat Aui. qd adhuc oibus melius est si cum his aloes admixtum fuerit. Qd si eū nō posueris. 33. z ciminū nullo modo permittas. Quia igit in pñtia rum pes cōmū p herbolarios nō bene cognoscat distin cte ppter piculum qd iminet: si aliqd lacticinū loco eius daret: dimittere eum z vti nobis cōter notis pualere cen seo: sed vbi bene cognitū fuerit eo audacter vtē. Et intā tum de potōibus solutiuis dictū sit.

De pillulis qd cyragre materiā stāticā solūit. La. ix.
 Aliqui potōes recipe negentes pillulas pdiligūt.
 In casu igit tali fetidari aut de hermoda. maiorū.
 3. j. dabis. **Uel** facias sic. Accipe turbit. 3. r. ro. ru.
 3. j. f. spice. 3. f. hermoda. 3. ij. diagridij. 3. iij. formentur.
 cū vino citoniorū pillule. quarū. 3. j. dato. **Uel** facias sic
 accipe turbit electi. 3. iij. hermoda. 3. ij. 33. 3. f. salis gēme
 3. f. yue. 3. ij. milij solis cassie lignee. ro. rubea. spice. añ. 3.
 f. mastice diagridij añ. 3. iij. aloes epatici. 3. vj. fiant pil
 lule cū syrupo de sticados: z p vna dosi. 3. j. vel. 3. f. dabis.
Uel facias sic. z in hoc casu sunt poptime. Accipe carpo
 balsamī spice gariofilorum: farisagrie: granorum solis se
 minis: feniculi: ameos apij: peroscilij: sparagi: brusci amo
 ni salis gēme mac°. pip. añ. 3. j. rosearū rubea. 3. ij. ma
 stice. 3. j. hermodactiloz: agarici: colloquintide: turbit:
 añ. 3. ij. f. diagridij. 3. iij. aloes. 3. j. f. fiant pillule cum syru
 po yue: vel syrupo de sticados: quarū dosi erit a. 3. j. vsq;
 ad. 3. j. f. **Uel** da tantūde ex pillulis Aui. que habet ci
 minis. 33. añ. 3. j. hermodactiloz. 3. ij. aloes. 3. ij. f. fiant
 pillule cum syrupo de sticados. **Uel** facias sic. Accipe
 turbit. 3. j. f. colloquintide. 3. j. bdellij. gra. xv. fiant pillule
 cum succo feniculi vel yue. quarum dosi sit. 3. j. **Uel** num
 semp menti habeas cum educere materiā stāticā vti
 lueris minutas pillulas semp facere. Si at stomacho epa
 te vel capite zc. grossas magis z tantum de pillulis sit
 dictum.

**De confectionibus z pulueribus cyragre materiā fle
 gmaticā educentibus.** Caplin. x.

Primū potiones ac pillulas abhorēt: quoz gra
 tia quarūdam cōfectionū ac puluerū aliquoz de
 scriptiones in hoc capitulo ponā: vt modis varijs
 solutina parata sūm varium appetitū infirmozū habeas.
In hoc itaq; casu benedicta multum cōuenit. cui. 3. f.
 pro vna dosi dabis. **Uel** facias sic. Accipe zedoarie. 3. ij.
 esule. 3. j. turbit. 3. iij. f. 33. 3. ii. cinamomi macis croci. añ.
 3. j. zuchari. 3. vj. eum cū aqua herbe paralelis dissolue:
 addendo vini citoniorū. 3. f. z fac cōfectiones per bolos.
 Cuius dosi sit. 3. f. **Uel** doses addere zuchari ad pon
 dus omnium: z puluerem facere. cuius dosi a. 3. ii. in tri
 bus. **Uel** facias sic. Accipe hermodactil. 3. i. f. mastice.
 3. f. zuchari. 3. ii. fiat puluis que erit vna dosi. **Uel** vte
 re puluere. Rasis qui recipit turbit. 3. r. 33. 3. ii. zuchari. 3.
 xv. fiat puluis. cuius dosi sit. 3. f. **Uel** accipe zuchari li.
 f. qd cum aqua yue vel herbe paralelis dissolue: z his im
 positis pulueribus fiat p bolos cōfectio: cuius dosi sit ab
 3. f. vsq; ad. 3. vj. **Uel** ego aliqñ sic iterū facere cōueni. z est
 cōfectio in casu isto putilis multuz ac delicata satis que
 habet vini citoniorū li. iij. mellis dispumati. li. ii. coquant
 debite: dehinc accipe gariofiloz. 33. mastice piperis lon
 gi: cinamomi nucis muscate. añ. 3. ii. hermodactil. 3. f. tur
 bit boni. 3. i. f. diagridij. 3. iij. fiat puluis que cum melle de
 bite cocto misce z in diacitonitō formā pfectionē face do
 sis ē ab. 3. f. vsq; ad. 3. vi. **Uel** facias sic. Accipe rosa. ru.
 cinamomi. 33. añ. 3. ii. sandal. al. z ru. añ. 3. i. mastice. 3. ii.
 hermoda. 3. f. esule. 3. iij. turbit. 3. vi. diagridij. 3. ii. f. znc. p.
 l. f. qd cum aqua herbe paralelis yue aut saluie dissoluat
 vini citoniorū quartā partē addendo. z fiat p bolos con
 fectio cuius dosi sit. 3. f. **Uel** doses istarū cōfectionū spe
 cies cum tantundem zuchari cōmiscere: z in puluere vti
 cuius tūc. 3. ii. dabis. Et in hoc cōfectionū atq; puluerum
 descriptiones finiunt.

**Qualiter materiā cōmixta cyragraz efficiēs digerenda
 atq; euacuanda sit.** Caplin. xi.

Erum z si a pñtio arthetice materiā vtplimum sit
 y flegmatica: cui tñ sepius colera cōmiscet: quo igit
 in casu pillulis de hermoda. minoribus vtē.

Et que supra descripta sunt solutina cōuenientia. s. duz
 colera cum sanguine admixta fuerit in istis miscēda erūt
 illa aut colera respiciūt: z que statim descripta sunt flegma
 ideo sūm humorē pdominantem plus de vno z minus de
 alio cōmiscendum erit vel ecōtra. Unde colera pdominā
 te in receptis pscriptis de turbit: ac de hermodactil. erit di
 minuendum: de diagridio aut addendum z econtra fle
 gmate pdomināte zc. **Uel** qz istas materiā cōmixtas se
 pius adinuēni. infra scripto puluere vsus sūz cōter qui re
 cipit hermodactilo. turbit. ana. 3. f. 33. mastice gariofilo
 rum galange. ana. 3. i. se. anisi. feniculi milij solis añ. 3. ii. f.
 diagridij. 3. ii. zuchari ad pondus omnium: z fiat puluis: de
 quibus a. iij. vsq; ad. iij. 3. dare poteris: z est puluis in ca
 su isto singularis. **Q**ue igit z qualiscunq; mā cyragram
 efficiens fuerit aliquo modoz pscriptozū digerere poteris:
 educi quoq; **U**erum in casu isto vomitus plurimū cōmē
 datur: qua ex re si tuū patiētez nauseare cōprehēderis. cūz
 aliquo leui vomitūo materiā lūua: z cūz aqua tepida ace
 ti modico mixta. **Uel** 3. ii. oximellis simplicis cōpositi
 aut squillitici cum. 3. iij. aque rassani tepide in potu dato
 dehinc cum pēna oleo intincta z immissa gutturi vomitū
 pronoca: qz tā in declinatione statu z augmēto porisimū qz
 in principio cōuenit: z in principio tñ magis z maxie vt
 Aui. inquit dolore in mēbris inferioribus erit. Sed qz
 in preseruatino regimine bono concedente **I**esu de ipso
 vomitū caplin vñ facturus sūm his paucis de eo conten
 tus hic esse volui. **U**erū de localibus cyragre cōuenien
 tius esset amodo fienda mētio. Sed qz illa nō minus pos
 dagre qz cyragre sūt cōia ipsi pace qd sit podagra pri^o de
 scribam: at quo eius sit taz digerēda qz euacuāda materiā
 Quibus absolutis ambabus pueniētia localia successiue
 describam. Et per hoc presenti caplo finēz impono.
Quid sit podagra: que eius demitratia signa z pronosti
 ca propia: ac qualiter queuis materiā eā efficiens digeri
 ac educi debeat. Caplin. xij.

Podagra est pedis iuncturarum dolor cum tumo
 re: aut sine ab immateriali mala cōplexione proue
 niens ventositate seu humore in ipsarum conca
 uitate contento: inter quā respectu causarū signozū ac cu
 re z cyragrā parū interest: quas ob res capitulū presens si
 bi pñter acōmodauit. z causarū ipsius demonstratiua si
 gna quecūq; ista fuerit: capitulū tertium supra tibi clare mō
 strabit. **P**odagricus curat difficilior qz patiens alios
 iuncturarum dolores ppter pedū submissionē: z eo etia
 facilius recidiuat. **R**asis podagra inquit antiqua per
 fecte sanari non potest. **U**erum in principio sic. si studiose
 curetur. **I**tem inquit: podagra est morbus laboriosus
 cuius curam medici inuenire nequeunt si sit ex humori
 bus superabundantibus congregatis zc. **R**ursus podagra
 in estate excitata aut in vere breuē finē consequit respe
 ctu eius que in hyeme aut in autūno sit h de porisimo itel
 ligendo: z in hoc veteres oēs concordāt. **I**tem articuli
 anchorum z pedis **R**asis inquit si diu infestant isti non re
 uertunt ad suā dispositionē naturālē: articuli tamē alij for
 te perfecte curantur z propie si materiā fuerit sanguinea:
 podagra hereditaria minus curatur. **C**lerunq; item
 testiculorum ossa in podagricis prolongantur. **Q**ui quo
 qz male se rexerint: z fuerit podagra colerica persepe suz
 bitam mortem incurrunt sed si bene se rexerint: in. xl. die
 bus si non in paucioribus podagra terminatur vt inquit
 Salie. commento illius **P**odagricę egritudines zc. z hec
 de podagre proprijs pronosticis. **Q**uantum ad curam
 respectu materiei eam efficientis. Si a sanguine fiat basi
 lica lateris oppositi minuenda erit. In oibus vero alijs qz

tuz ad digestiua. s. z solutiua put in. vi. caplo scribis face. Si alijs ab huiusmodi puenerit ad caplo septim octauu no num decimu z vndecimu recursum habear. Capla. n. ista ta de digestiuis qz multiplicibz solutiuis re copiosum red dent: z sic amodo ad localia his ambabz soronibus transe undu erit: z in hoc pscns caplin finem recipit.

Qualiter z cu quibus defluxit materiei ad iuncturas p hiberi debeat. Caplin. xiiij.

De de cyragra z podagra in primis capitulis dca sunt materiei digestionē ac eius educationē cōcer nūt: sed ad paroxysmi psciendā curā tres erūt in s tiones in hac re. C Prima materiei diuerit: repellitqz.

C Secūda dolores sedat. C Tertia laramēbra confortat: materiei siqua de fluxu remāserit dissoluēdo. C Prima p sentis erit capli: ad quā perficiendā cautus esto. Nam vbi corpus valde repletū fuerit: materia vō fortis effusionis eam reputere timorofum ē: de facili nāqz ad aliqd mema bzi pncipale repperet: vbi esset cā peiorz accidetium: pp qd statim a pñ mā ipa cū flebothomia vomitu clisteri vel aliquo solutiuo diuertēdo minoret: z cū fricationibus ac

dolorosis ligaturis pro posse ad ignobila membra trahat debinc vō securi: ad mām reputiendā trāsibis: z hec rep cusio sup dolētē locū nūqz fieda erit: de ipa tñ in sequēti caplo sermo aliquis fiet. C Sed vt q huic caplo pñet ab soluant reputiendā mā tibi erit cōsiderāda. Que si a pñdo

minio calida fuerit: accipe olei mirtini: olei rosa. añ. 3. iij. bollarmenti: sanguinis draconis añ. 3. vi. mirtillorum su mach: acacie: terre sigillate: ipsidie balaustrari añ. 3. iij. ace

ti. 3. i. Locute omnia simul: z prope dolentē iucturā fiat illi nitio: verbi gratia: si in iuncturis peduz dolor fuerit supra caucula: z si in manu sup iuncturas brachij. C Uel facias sic. Accipe vnguētū populconis. 3. iij. cū quo pulueris san

daloz rubeoz ro. rubearū: boli armeni: terre sigillate. san guinis draco. añ. 3. i. cōmūce: z vt supra illinitio fiat. C Uel facias sic. accipe ceruse. 3. ii. eā cum aqua ro. dissolue mo dico aceti addito z locū illini. C Rasis vō conicū grana

toz z sumach añ. li. i. in aqua bullire faciebat intū q opti me conteri possent. Et ex his vltima cōtione facta cum succo sempuue oia debite simul incorporādo: de q tibiaz aut brachiū illinebat. C Uel cū farina ordeī z contuso ci

tonio emplastrū facias. C Aliqui ferrariorū aquaz accipi unt: z aceto pmixto petias ifundūt: quas tibijs aut brachi is circūuolūt: eas sepius inuouādō. C Uel facias sic. ac

cipe pulueris gallarū. 3. f. boli armeni. 3. i. f. albumē re centis oui vñit: cū quo olei mirtine: olei ro. añ. qzūm suf ficit concute: debinc vō secū pscriptos pulueres misce: et vt pcedentibus vtēre. C Uel accipias farine fabaz lib. 8. f.

er cū albumine oui z oleo ro. aut mirtino. cōducatur: cui vñs sit vt pcedentiū. C Interdū alias sic feci. Accipe tria albumina ouoz olei rosati. 3. iij. z foret meli onfancinuz aceti. 3. i. simul agitent: z immerse petie dictis locis appli cent. C Uel facias sic. z in hoc expientia bonā adinueni

Accipe cupullarū gladiū balaustrari añ. lib. 8. rosarū ru bearū mirtillorū añ. 3. ii. coquant in media situla ferrate aque octaua parte aceti addita: z ad cōsumptionē vsqz tri um partiū bulliat: debinc petias ipone: quas vt supra di

ctis locis inuolue. Et omnia q dicta sunt materia calida exte stente conueniunt. C Ea autem frigida si fuerit. Accipe abrotani mēte graminis añ. 2. s. i. pēraphilon: pullegi: ro sarum rubearū añ. 2. s. f. nucum cipeffi: mirtillorum añ. 3. i. conuassentur: fiat in vino nigro decoctio: aceti modū addēdo z cū petijs impositis fac vt prius. C Uel facias

sic. accipe corticis vlmī. 2. s. i. caude egne vñee sticados: añ. 2. s. f. sandarace salis cōis thuris añ. 3. f. aluminis. 3. i. bulliant in vino nigro cū ferrariorū aqua mixto: z fac cuz petijs vt prius. C Uel aliter. accipe radicū cōsolide maioris

añ. 2. s. i. nucum cipeffi mirtillorū gallarū añ. 3. i. aluminis. 3. f. masticis laudani añ. 3. iij. cōquassata in vino nigro bulli ant aqua ferrata comixto: z vt supra vtēre. C Uel facias

sic. accipe olei masticis. 3. i. f. olei mirtillorū 3. i. pulueris masticis. 3. i. f. gallarū nucū cipeffi thuris z gallie mu. su mach terre sigillate bistorte añ. 3. ii. fiat cum calido pistela lo cerotū z sup aluta extēsum mēbra vt opozet inuoluan tur. Illa nāqz plurimū cōfortat: z humores ad iuncturas

fluere nō permittit. Habes itaqz qualiter materiei ad iun cturas defluxū imbibere debeas: p qd itēto pma cōplef. C De antidotis nō narcoticis q tā podagricos dolores qz cyragricos existēte materia calida sedant. Cap. xiiij.

Secūda intētio de sedādis articuloz doloribz cō pleat. Superst eoz doctrinā ponere quibz dolores sedari queāt: z hoc in tribz sequētibz capitulis: s. in pñenti de nō narcoticis solū doctrinā habef. C Aduer

tendū primo q materia colerica seu colera multa partici pans cum ad iuncturas defluit: caloz atqz doloz sepius augmētāt. Materia itē frigida sua qualitate z interdū nī

hūa quātitate neruos: chordas seu musculos extēdēs idēz facit: z si veluti colera vñ materia ipsa colerica nō ita dolo rem acutū: accidit interdū vt dictū est in pñosticis gene

ralibus dolor in iuncturis intēsus valde: timore nullo ap parente ad extra z etiā ecōtra sepi fī: z cum tūc tumor il le incipit apparere incipit z dolor minui: qz vt dicebatur materia ista ad extra ppulsa in maiori qz pri spaciositate

prinet: z hoc accidit vbi mā nō fluat. quo in casu caue ne illi ex infrascriptis antidotis sup dolentē locūz apponast

quimmo aliquo leui resolutione vtēre: vt esset canemileuz oleū: aut cōsimile. C Sane interdum fit dolor adeo intole rabil vt patiētē ad desperationē pducatur: pp qd excusatio tūc nulla cadit: qn cū exteri mitigantibz: z nonnūqz cum

ebibitis fit his paupculis succurrēdū: vt Aul. ceteriqz ve res voluerūt: sed quo id facies. Mā si sup dolentē locūz frigida apposueris materia ingrossabit: z resolutioni fiet magis inepta. Timef preterea ne eius ad mēbra pncipal

lia fiat retrogressio: z alia accidentia pessima. Si autē cali dis vsus fueris dilatabunt porz: z ad locūz plus materiei defluet: q ex re dolor crescit. C Quidā podagrīco colerico macilentio debili a dolore admodū molestato iudei qui

dam nulla pmissa euātionē petias madefactas in aqz frigi da mēbro supposuit: vñ dolor adauctus est. qd aduertens iudei embrocationibz z vnguētis successiue opiatīs vsus

est. Si te de adiuer: queso nouā rē audī: vñ fuit materia adeo intēsa vt circa cauculam fuerit tota tibia pcremata: cui volēs iudei succurrere succū sempuue olei ro. z ace

tum cuz puluere boli armeni sang. draco. modico cāpho re miscuit: debinc petias ifulas sup pte mēbz cōbusti po suit: z intū fuit adauctus ignis vt breui vsqz ad genu tota tibia cōcremata fuerit: vocat statim sup genu z corā ap

posui defensua: z illa q sup crematē locūz aderat: amoue ri illico fecit: hoc facto ignis nō vltēr ambulauit: sed po dagricus iste pedē totā tibia ad genu vsqz in decē horis p didit: z sic ille fuit a podagra ppetuo liberat: nō insperit

ille iudeus canones Rasis. q vult infrigidare mēbra dōle tia: min z calefacere ea penes mitigationē doloris magis qz frigida pdesant mēbroz supficiē z materias dissolui p hiberi: vñ augent extēsiōē ei: z non sanat infrigidatio nisi

malā cōplexiōē absqz materia zc. Cūqz in podagrīco no stro valde repleto nulla facta esset euō: caloz: iste efneus in materia illa existens pp appositionē frigidoz coaduna tus in tibia ignē imisit: ac eā sic in breui tpe concremauit.

C Aliū qz in mōtemiliano vidi hoīem repleti valde in ei bo z potu cōpatriotaz suoz more plimū dissolutū: cui sup podagrīco pede repcussiuīs frigidis appositis in die vna

nālī tibia tota adeo tumefacta est vt eū elephaticū iudicaf ses: z infra diē tertiū qzcelerius potuit ad plutonē pmea uit. Ne siquidē hos in errores cadas: z si nō in totūz tunc eni tibi veluti iudeo illi nunqz ptinget zc. C Ita ergo qz

ad localia mīstratiua doloris venias p flebothomia p vo mītū aut p secessum: verū nisi vehementia doloris valde coegerit sup dolentē iucturā nīhil nunqz apponas. Qd tñ

Ad danda dolor

No qual robor dolori

No qz mō pū dolori

No fū mōz ingrossa

Ad pū mōz ingrossa

No mīstratiua dolori

Ad pū mōz ingrossa

No fū mōz ingrossa

Ad pū mōz ingrossa

No mīstratiua dolori

Ad pū mōz ingrossa

No fū mōz ingrossa

Ad pū mōz ingrossa

No mīstratiua dolori

Ad pū mōz ingrossa

si necesse fuerit a lenioribus semper inchoabis: neque semper eodem remedio utere: quin ad aliud aliqui transeas: saltem in parte materia educas: et ea posse tuo ad oppositum transbe et ad ignobilia membra maxime et quoad potes in medicamentis tuis ad latus catiditatis declinato. idem. n. medica-
men membro eidem pluries approximatus tui sit nature do-
mestici utin eo amplius nihil agat: et sic membro illo opatio-
nes nullas facit. et tamen ob hoc quod alias ob causas. Rasis in ca-
su nostro medicamina sepe mutabat inquit. n. unus medicamen-
tarius pluries uni membro approximatus confert et alteri. nocet:
imo uno tempore confert et idem alio nocet. Sed quicquid idem tibi ac-
cidit materia scias diuersarum partium et etherogenia fore: quod
ex causa medicamine principio diuersarum commutata. tua propterea
que apponis medicamina cum incipiunt calefieri in frigida
mutabis: dolorque mitigato localia omnia statim remoue.
Cuius canonibus prioribus ac actum practicum deinceps trans-
undo materia existere multum calida infusam petias in aqua
frigida: aut in aqua plantaginis cucurbitae endiuie solatri
aut in consimili supponere in quibus magna existere flamma si
aceti parum addideris bonum erit. Cuius ex contrita portula-
ca vel lenticula aqua quod relatu omnium veterum in casu isto mirabi-
lis existit: fac emplastrum aut ex cucurbitae rasura. Ex cassia
quoque fistula vel ipse exptus visus facta illustio plurimum valet.
Cuius ex agrestis farina ordei et vitello oui emplastrum fac.
Cuius ex folijs salicis florum violarum atque nenupharis fac deco-
ctionem. Cuius ex solis folijs salicis: in aqua postea infusam
petias loco suppone. Cuius et alij petias loco folijs populi vi-
nifere vitis utuntur. Cuius vero ex folijs populi bene contritis
faciunt emplastrum. Cuius nonnulli et folijs solatri cum farina or-
dei vel ex folijs lactucarum oleo rosae addito. vel folijs arno-
glossae assungie mixta. Cuius facias sic. accipe tria onorum
recentium albumina et ea cum oleo ro. concute: de quibus ut supra
facito. Cuius qui cerusam in aqua endiuie solatri aut in la-
cte parum aceti addito dissoluebat: et ex ea locum epithima-
bant. Cuius facias sic. et in hoc remittendo dolorem sedan-
dum me nunquam fefellerit. semine psilij in aqua plantaginis vel
rosae infunde: de his mucilaginem expe: quam cum oleo ro. co-
cute: et in hoc effectu mirabilem adinuenies. Alij in hoc aceti
parum addunt. Et alij mucilaginem ipsam psilij cum aceto extra-
hant: et ut supra cum oleo ro. concutunt. Et alij farinam fabarum
cum ipsa psilij mucilagine: aut cum succo plantaginis miscet. et
Et alij ipsas solas mucilagi. apponunt. Cuius in hoc casu sic
faciebat. accipe gallie. 3. i. lactucarum ordei ana. Albi. 5. fiat
in aceto decoctio: et utere. Sed rasis ac veteres plurimum
ex medicinis quibus vis siue opiatas siue non sedare dolorem
negabant. Et solo aceto fortissimo calido super dolentem locum
embrocā faciebat. verum multum prestat origani pulgum fo-
lla lauri camemilla aut aliquid tale calidum virtualiter in eo quam
lactucarum siue talia frigida bullire feceris. Cuius et alexand-
er epithimi saturegie origani calamitae et quae partes accipiebat.
Et in acerrimo aceto tamen bullire permittebat quod in eo esset
herbarum virtus derelicta: quibus piectis cum aceto illo calido
locum sepius fomentabat. Inquit. n. quod in reumate calido dolo-
rem sedat et aliud renasci reuma prohibet. Cuius ex origano
et metaistro decoctionem hanc in aceto faciebat. Cuius rasis ex
senegreco et interdum tamen euz decoctionem permittebat: quod dissolui
poterat et mucilago inde fieri quam cum melle bullire iterum
faciebat tamen: donec ad emplastrum formam deveniret: quo postea
locum emplabatur. Cuius interdum ex farina tritici cum oleo ve-
tusto decocta. Cuius. vero emplastrum illud de senegreco tribus
per quinque diebus super membrum dimittebat. Sed ne nimis excitas-
set oleo ro. eum iungi sepius faciebat. Cuius referunt auctores
aliqui quod si quos nervos colli ac dorsum agle super colli et spondi-
les arthetici colligauerint dolor illico remouebitur. Cuius inquit
ut quod si pedes natantes rane super podagrici pedes colliga-
ueris: dolor statim remouebitur. de his statim tamen spero infra
de eo volente aliam mentionem facere. Cuius habes itaque plura non
narcotica quod existere maxima calida dolores arthetico-
rum sedant. Sed est interdum dolor adeo patientem molestans et sine inter-

missione: ut nedū cū p̄scriptis recedere sed paululum tñ
remitti nolit. Quā ex cā coacte tunc ad narcotica transire
neceſſe eſt: de quibus in ſeq̄nti capitulo copioſum te faci-
am: ꝛ per hoc huic finem impōno.

De narcoticis que dolores artheticoꝝ factos a materia calida sedant. Caplm. xv.

Vbi importunitate doloris ad narcotica transire
neceſſe ſit mēti ſp habeas medicamē qualecūq; ipſ
fuerit cūq; caleſcēri incipit amoueri. Et ne aliquod
itē ſup iuncturā deficcari pmitas: qz tūc dolore augmenta
ret. ad qđ phibendū Sal. in li. decē tractatuū. Rāſis qz et
Aut. pprijs i capſa Sicile aut lactuce folia ſupponi iuſſe
runt. Cui ergo ad actū practici tē deducā facias ſic. Ac
cipe medulle panis li. j. quā in vaccino lacte ſeu caprino:
aut ouino remollire pmitte. dehinc vō ſubtiliſſime piſket:
cui adde olei ro. 3. ii. croci. 3. i. opij. 3. ii. fiat ad modū vnu
guenti mollis: z vtēre. Cui aut medicamen iſtud taliter
deſcribat. Suman inq; opij aur. liii. croci. aur. i. teranſ
cū vaccino lacte z deſup medulla panis pſciaſ z mēbruſ
ex eo lintebar: ſicile aut lactuce folia ſupponēdo. Cui aut
aliud medicamē caſui noſtro cōueniens multuz accipit ſe.
iſugami nigri. 3. vj. opij. 3. i. croci tantūde cōſice cum vino
dulci z cū cera miſcet: hoc eſt cū oleo cū modico cere per
mixto. In forma ergo ſic facies. accipe olei ro. 3. ii. cū cere
parū liq̄ſiat: z alia poſtea cū vino dulci diſſoluta ſit miſce
z vſui reſerua. Cui vō in libro decē tractatuū inſcrip
ptum medicamen ſup oia laudat: qđ accipit abſinthij ſcī
croci opij ana. 3. i. cere. 3. iii. olei yriui. 3. vj. diſſolue abſin
thiū crocū z opii cū modico olei z reſiduū cū cera lique
ſiat: dehinc vō oia ſimul miſce: vini dulcis q̄ſtū ſufficit ad
iungēdo. Cui el facias ſic. Accipe olei roſ. 3. ii. croci. 3. f.
opij. 3. ii. ſit cōcutiant z imerſe petie ſubtiliſſime iuncturas
dolētibz applicent. Cui aliter. Accipe capitū papaneri
albi ſuis cū ſeminibz. 3. ii. orderi. 3. i. ſe. iſugami albi. 3.
j. cōquaſſent z ad medietatis vſq; pſumptionē in duabus
lib. aq̄ bulliat: de idē coletur z de colatura accipe. 3. viii.
mucilaginis pſiliy. ſe. lini z fenugreci q̄ cū aceto ſunt extra
cte añ. 3. iiii. tria poſtea onoruz albumina olei ro. 3. vi. oia
ſimul cōcute z imerſe petie locis applicent zc. Cui ergo plu
ries ſic feci z eſſecū bonū adinuēni. Accipe vitellū vnuz
recētis oui z vnguētū populeonis. 3. i. croci. 3. f. opij. 3. i. f.
ſimul incoptent: z vtēre. Cui ſic. accipe croci. 3. i. opij.
3. iiii. tres vitellos ouoz coctoruz z olei ro. addito parum
locū ynges z videbis. Cui accipe ſe. iſugami. 3. vi. opij:
croci ana. 3. i. z cū vino dulci ſine alio ceroto ſit incoptent
z vtēre. Cuij cicutā in aq̄ decoquit. z de ea cū mulieris
lacte mixta iuncturas dolētes emplant. Cui el facias ſic.
accipe lactis mulieris. 3. ii. aque floz nenufaris vel plāta
gins. 3. i. croci. 3. i. opij. 3. iiii. ſit oia cōcute. Cui aliter
accipe mucilaginis pſiliy in aceto remolliti. 3. ii. medul
le panis in lacte mulieris inſuſe. 3. iii. vitellum vnuz recē
tis oui: ducant ſit oia quibz adde poſtea croci. 3. ii. opij. 3.
ii. f. z fiat ad modū ſubtilis vnguētū. Cui aliter. extrahe de
pſilio in ſucco portulace remollito mucilaginė: de q̄ acci
pe oli. ro. 3. i. f. croci. 3. f. opij. 3. ii. oia miſce: z cū opo fuerit
vtēre. Cuij quicūq; radices in paſta decoquit: ex qui
bus cōtritīs iuncturas emplaſtrat. Cuij vō ſuccū iſuga
mi cum aſſungia bulliūt z cera addita vnguētum molle
cōſiciunt. Cui nonnulli micā vetuſtiſſimi panis in ſucco ſo
latri aut iſugami ſeu ſempique bulliētes emplaſtruz faci
unt. Cui ſurūma tibi que dolore ſedant opiata deſcrip
ti: in quibz vt patet nō eſt opij nimīū: immo veteruz canoni
bus inſpectis moderatuz ſatis. Tu igit in approximando
qualitercūq; opii nō nimīū pſumptuoſus eſto: veluti ſuſt
ille bono vir q̄ p̄die. 3. iiii. opij. cū oleo camemillino p̄cu
ſit z illi magnū p̄ncipis dſantiani dſdarchionis vt mſ
hī ex ſuis p̄ſciſ qđ retulit cū eo iuncturas pedis ebzo
cauit: miroz cur vitā peſ nō p̄diderit: aut non fuerit veluti
meo p̄notato ſubaudiendū tota tibia concremata: qz q̄to

magis tēgit tāto magis estuat ignis: sed non erat pius ille marchio tā terribili tā crudeli tā enorū passione dignus. illo itaq; bono viro in pace dimisso ad ppositū redeo. Que dicta sunt materiā calidā cōcernūt. Sed vbi frigida fuerit tā sui quātitate q̄s qualitate vt supra dixi efficere dolorem possit. Quātitas n. excessus p̄ sui educationē corrigi: ac a mēbro patiēti diuersionē de quib; solliciti semper esto. Sola aut qualitas solis cuz alteratiuis est corrigibilis. vtrū in tali dolore mā cū qualitate se simul associat: q̄ si dolo rem effecerit: eidē succurrere te sequēs capitulū docebit. Et per hoc presentē finem impono.

De his q̄ dolores in arthriticis materia frigida seu p̄mixta existente sedant. Caplm. xvj.

Alteria existēte flegmatica in sedando dolores q̄s ipsa vltima alia frida seu p̄mixta efficit. accipiebat. Rasis in p̄ncipio aloes z myrrhe p̄tes eq̄les: z his cū aqua mirre aut plātaginis ad formā vnguētū deductis vtebat. Cū el sic. accipe nucū cīp̄si iunipi myrrhe añ. 3. ii. cāphore. 3. i. simul cū aq̄ in qua galle decoctē sunt p̄gre gent z vtere. Cū el accipe spice nardi. 3. ii. cū aliqua p̄res scriptaz aquaz misce z vtere. Cū ego aut in casu isto iuncturas dolentes ex oleo camemillino pungere singularis simū adiuuē. Cū el cū epithimate ex floz camemille de decoctioe facto. Cū alexāder vō cū solijs caulū in aceto decoctis z modico rosaceo oli p̄tū emplm faciebat. Cū Sāz gūls vō leporinus iunctos dolores istos quodāmo mirabiliter sedat. Cū el accipe hermodactiloz. 3. i. f. farine ordei. 3. ii. croci. 3. i. duos vitellos ouoz z cum quanto olei ros. sufficit fiat emplm: aut vng^m subtile quod sicuti exp̄mēto pluries didici: tales iuncturarum dolores mirabiliter sedat. Cū el ex capre recētī caseo emplm face z videbis. Cū el ex pinguedine vulpis z oleo ro. equis p̄tib; s iuncti fiat. Cū el ex iure leporis locum embroca: z dehinc emplz ex damule carnib; suppone: z mire valet. Cū el facias emplm plastrū ex faba cū adipe porci decocta. Cū el alij idēz ex cinere leporis cuz antiq̄ adipe faciūt. Cū el nonnulli litargirum cū vīna mule tādū in mortario ducūt qd vnguētū formā recipiat quo vtunt. Cū el facias sic. accipe farine lupino. 3. ii. cum rosaceo sirupo misce z vtere. Cū el accipe medulle panis in lacte remollite li. i. vitellos ouozum. iiii. croci. 3. i. butyri q̄tū sufficit oib; ad vnguētū formā deductis iuncturas dolentes illin. Cū el facias sic. z est emplm vulgare ab antiquis: tū p̄bis vsū rapas minutum cōteras quas in vaccino lacte decoq̄: ex q̄b; iuncturas emplm. Ego aut a gbusdā antigis edoct. Et rapa tosta cuz porci adipe p̄rita iussu locū emplari z mirabiliter p̄tulit. Cū el succum apij p̄ libito accipit ac lactis vaccini tātūde z farine frumētū q̄tū satis est addita pulē p̄ficiūt: de q̄ locū emplant. Cū el oleū anetini z camemillini lacti mulieri cōmiscēt z ouoz vitellis p̄ libito additis idē faciūt. Cū el alij emplz tale qd recipit malue bismalue suis cū radicib; añ. 3. ii. camemille fenugre. ana. 3. i. f. assungie mōtonis li. i. p̄n guedinis ceruine li. i. f. oia bulliāt z debite coctis emplz p̄ficiūt. Cū el ex polmōe mōtonis in lacte decocto iuncturas dolētes emplant. Cū el alij ex faba fracta cū piguedine ouina decocta. Cū el ex succo radicis ebuli cum puluere hermodactiloz z assungia porci emplm facito. Cū el facias sic. accipe mucilagīne fenugre. se. lini añ. 3. iiii. olei camemillini. 3. iiii. f. cōquassent z vtere. Cū el ex ruta cum carnositate vuarū passaz cōtrita emplm fiat. Cū el ex sola herba berthouice idē facito. Cū Rasis tamquozum aliq̄ emplz ex caulib; recētib; summe laudāt. Cū el alij ex emule cāpane folijs in vino decoctis. Cū el laudāt itē ex stercore vaccino caso sup iuncturas dolētes emplonē. Sed rasis cū stercore illo aceti cōmixtionē p̄mū laudat. Ac etiā capri nū stercore cuz farina ordei z aceto. Aliq̄ tñ cū stercore illo vaccino camemillā ac siccas rosas adiūgūt z emplm faciunt. Et alij ex capno stercore cū croco z caprarū assungia z. Cū el nūq̄ dicta sunt frigida existente mā seu p̄mixta

dolore satis mitigāt. Cū quo ex his nonnulla in se quoz resolutionis quicq̄ habet. Cū el doloze mitigato ad resolutionē fortiora trāsēundū erit: de quib; caplm sequens se futū reddet. Cū sed in mā flegmatica rasis aliq̄ vesicaria sup iuncturas pedū interdū posuit z vesicis ap̄tis materia plima egressa est: z sedatus dolor. Cū de podagra etiā flegmatica tempe pulsatiōis inquit: cū emplō sinapis ac ficus sup articlis ampullas faciēdo z eas vt aq̄ flueret p̄forādo vidit p̄mos sanari z. Cū ego aut loco emplī huius de sinapi semē nigre vitis cōquassatū sup iuncturā vesicandā apposui. Et testa nucis supposita paucas in hōras vesice facte sunt: quib; ap̄tis materiei incredibilis q̄ntitas egressa: z statim dolor sedat fuit. Cū habes itaq; tā in materia frigida q̄z p̄mixta modū doloze sedandi.

De his antidotis q̄ mām nō ingip̄satā neq; induratā nī mis in articulis arthriticis derelictā resolūt. Cap. xvij.

¶ In toto vel in pte maiori dolore sedato erit mā fluxa mēbra cōforādo resolūda: z hoc tertie inrētionis fuerat: vep̄ q̄ ob materia ad iuncturas seu ad

iuncturarū nodos p̄pulsā p̄pter ei^{us} incuneationē durities seu gip̄sitate interdū fit inēptissima resolutioni. interdum vō nō. Cū gratia duo capla facere libet: quoz p̄ns materiei nō nimīū indurate resolutionē ponet: scdm vō resolu

tina materiei ponet indurate magis. Sed anteq̄ ad loca lia trāsēas: tua est vīa istā considerare: q̄ si calida fuerit resolutiua tēperata magis esse debet: z ab istis p̄ncipium suam. si vō frigida fortiora: mō cetera paria ponas: ad que

postea gradatim accedā. Sed anteq̄ ad actūz practicum te deducā: nō mirens si iuncturarū ap̄ata: vt in pronosticis generalib; dictū est curant cū difficultate. Mā mā in iuncturis existēs seu in iuncturarū ligamētis est in mēbro solido valde. p̄pter qd difficilis sit eoz resolutio: z multo magis vbi cetera coeques q̄s si in membris foret min^{us} solidis vt in neruis vel carne z. q̄ vt liquet q̄s ligamēta ipsa sunt multo min^{us} dura: ac vbi nullus ex pte medicū: item nec ex pte infirmi error cōmittat z ap̄a ipsuz recte curet: cuz q̄ ad locū materia de nouo nō fluxerit in quadragita dieb; vt inquit Rasis: si nō in pauciorib; p̄fecte dissoluet. z hoc

vt inquit Rasis: si nō in pauciorib; p̄fecte dissoluet. z hoc dines fuit: hec in quadraginta dieb; defrenescentes resedent z. Et hoc idē sentit in cōmēto dñs Gal. vt octauo capitulo supra dictū ē. Cū igit deinceps ad actū practicum te ducā ex iunipero in vino bono decoctione face: z in ea calida spongia impone: quas fortiter expressam z calidam iuncture resolūde materiei suppone. z cū infrigidari incipit amoue: z calefactā vt p̄mo reponē. Cū el idē ex decoctione maiorane: rute: aneti: folioz lauri: cimini: z folioz vlni facies: Spongia vicibus aliquot supposita ex oleo vulpino: vel de costo calido. qd Alii. summe laudat iungatur. vel oleo de vipis: z hoc egritudine illā eradice inquit. Cū el oleo de vesptilionib; vtere. Cū faciēdi modum taliter describit. Accipe vesptiliones duodecim: de

collent z euisceratos impone in succi mēte vel marubij li. ii. olei aneti li. i. aristologie castorei ana. 3. f. costi. 3. ii. deinde ad succi vsq; consumptionē bulliāt: quo postea vtaris. Cū el merulū in cōmuni oleo tñ bullire p̄mittunt vt caro ab ossibus separetur: z ad hūc casum oleūz tale reseruant. Cū el mures capite z alijs extremitatib; amputatis quot libet euiscerāt. z donec caro ab ossibus separet in cōi oleo bullire p̄mittunt: ex quo cū tēpus est: loca pungūt. Cū Rasis pinguedinē galline recentē accipit: cū qua cinerē caulū misce: mirabiliter inq̄t in hoc casu valere. Cū el murestelā in cōmuni oleo tñ q̄ caro ab ossib; sepe decoquit: z cera addita vnguētū cōficiūt: qd esse poptimū asserit. z in hoc quoq; casu cū assungia z capno stercore seu cico nie fit. Cū aliqui limacias viuas accipit: z in coopto vase cū sale reponūt: z quā faciūt spumā hanc ad vsū reseruant. Cū el hoc vnguēto vtere: qd mire in hō casu valere cōpertū est. Accipe olei camomillini. 3. iiii. mucilaginis;

Dolore arthriticus
phlegma fortiter
De vesptilionibus

De vesptilionibus

De vesptilionibus

De vesptilionibus

De vesptilionibus

De vesptilionibus

De vesptilionibus

De vesptilionibus

De vesptilionibus

De vesptilionibus

De egritudinibus

se. lini z fenugreci an. 3. f. farine. se. lini z fenugreci ana. 3. f. cere parū: z fiat vnguentū. **C**el facias sic. Succū radicum ebuloz accipe li. i. assungie vulpis aut siluestris gatti. 3. i. f. simul in ampula recode: z super cineres calidos aut in cacabo aqua pleno ad cōsumptionē tertie partis bulliat z vtere. nā hec pcedentē nō modo materiam resoluūt: sed dolores si qui affuerint mitigant: vt ipse sepius exptus sum. **C**el accipe succū radicūz feniculi li. f. vini albi. 3. iij. farine ordeī quātū sufficit: z simul tantū bulliat donec pulvis formā accipiat. **C**elii farinez tritici z se. lini equis partibus cū aqua surfuris miscent: z emplm faciunt. **C**el alij farine fenugreci se. lini z pulueris aneti equas partes accipiūt: z in succo caulū tñ bullire sinunt donec emplāstri formā habuerit. **C**elii radicez altee cū assungia decoquētes emplastrū faciūt. **C**Quidā diaquilonē cum camomillino oleo dissolutū plurimū laudāt. **C**Et ego loco diaquilonis isopi ceroto descriptione phylagriti interdu vsus sum: z in hoc casu operat magnifice. **C**Aliqui cerotum in frascriptū faciūt: qd accipit cere citrine lib. i. olei anetini. 3. ii. pulueris camomille. 3. i. f. z quanto pinguedinis gal line sufficit: cerotū cōficiunt. **C**Que dicta sunt materias a predominio calidā vel nō nimis resolutioni rebelles satis moderate resoluūt. Cum quo si qui dolores affuerint: eos amputant: vbi ppter materiei frigiditatē soliditates viscoſitatē seu quāuis causas aliā resolutioni fortiori opo sit. ad modū rasis. Accipe storacis liqde qrtū vis z cum lauri no oleo dissolue: ex qua postea locuz inunge. **C**el aliter Accipe olei antig: olei irini an. 3. i. euſorbij. 3. ii. cere parū: z fiat vnguentū. **C**el cū succo radicis ebuloz porcinam assungia bulli: quibz infrigidatis hermodactilozū puluerem adde: z vnguentum molle fiat. **C**el facias sic: z erit calefactiūz magis. Accipe pipis castorei euſorbij an. 3. i. olei de casto. 3. ii. z addita cera fiat vnguentū. **E**t si fortius accipe bdelij armoniaci an. 3. ii. storacis liquide. 3. i. mucilaginis fenugreci z se. lini an. 3. i. f. bdelium z armonia: cum cū veteri vino dissolue z simul oia incorporādo faci as emplastrū. **C**el cerotū tale. qd accipit armoniaci opo poponacis galbani an. 3. i. temperent in aceto: cū quibus picis naualis. 3. iij. adde: z oia simul cum oleo costino mallaſa: z fiat cerotūz: quo sup aluta extēso cū opus est vtēre. **C**Altera der vo ad has passiones tale faciebat cerotūz qd optimū esse aiebat: z hoc accipit armoniaci. 3. iij. z cū. 3. ii. lactis vaccini dissolue: cū quo postea. 3. iij. farine se. lini misce. vitellos aut ouoz qrtuoz colofonie. 3. iij. sepi tauri ni. 3. viij. olei veteris z cere ana. 3. iij. fac cerotum z vtēre. **C**el facias vnguentū hoc cui tantā fidē adhibuit: vt eo in quibusdā doloribz a frigida factis causa in quacūqz parte nostri corpis esset vsus sit: z eū semp opo bonū fuisse opatum refert. **R**ecipit aut hoc euſorbij. 3. i. olei dulcis. lib. i. cere. 3. f. z fiat vngm. **C**el alr z est eiusdē. accipe olei veteris: interit: terbine: euſorbij: an. li. i. freos. 3. ii. farine fenugreci lib. i. f. incorpa oia simul z vtēre. **E**xhit. n. vt quicqd a pfundo cōstipatos hūiores: z eos resoleō dolores amputat. **C**l habes itaqz ad intētionē dictam plura z diuersa appropata medicamina. vñ nō bñ factū puto post ista dñi alexandri eoz pp singularitatez alia subscribere quimmo ad aliud capm trāsire. In quo q ad incuneatas materias z ad nodositates valēt adiuuāte bono Jesu describentur: z ob hoc pſenti capitulo finem impono.

De his que incuneata seu indurata valde materiā molificant ac resoluūt mō in gipseā seu lapideam mutata non fuerit. **C**apitulum. xvij. **A**teria in mēbroz articulis incuneata tñ interdūz idurat: vt in gipseā seu lapideā cōmutet: quāobres ne ad ea id deueniat est posse tuo phibēdū: cuius modū bono adiuuante iesu in hoc caplo tibi dabo: vt vbi mā ipsa igipſata fuerit pei possibili curatione sequēs capitulū mltā appropiata pteinebit. **C**orpe igit quo ad regūmen tā sex rerū nō naturalū qd aliaz etiā medicinalūz

bene recto ad localia materiei incuneate pteineā trāsienā mollitiua cū resolutionis tuis in antidotis qdūqz fuerint cōmisceris. **C**lerū in pncipio pñari mollitiua facias: z mā aliquatūlū remollita resolutionoz virtutem adauge. **C**ave tñ ne ea q apporimas resolutionis virtutis adeo sint fortis vt subtile resoluāt: z grossum in lapidē cōuertant. **E**go aut in hoc p me expta plūma z aliqua etiā a veteribz multum cōmēdata subscribā a simplicibz q in hoc casu valere nō scunt pncipiū sumens. **C**el mollitiua igit q famosa magis apud veteres habentur sunt adeps galline anseris anatis porci capti z tauri. **E**t inter medullas q sequunt: vt. f. cruris vituli vacce porci z cerui q alijs pualent. **B**utyru item isopus humida: oleū oliuarū antiquū: ac oleū de lilio: storax ligda terbentina: viscus cera: resina pini: squinātūz armonia: bdeliū galba: gummi arabi. piz laudanum: mastix myrrha: oppoponar: serapinū: plumbū vsūm: radix alteei cucumeris afinini: malue: ac eius folia: maiorana: rosmaris: nūs: biancha vsina: bleta: camemilla: cetaurea minor: fenugreci: se. lini: ficus sicca: z maxime ipsarū mel seu muctago ista maxie a veteribus inter mollitiua laudata sunt. **C**Inter resolutionis vo q sequunt est adeps anatis: leonit z vulpis. cera piz resina qlibet storax ligda: terbentina isopus. humida altea: abrotanum: yua: herba paralisis: folia sambuci: calamētū: camemilla: anetū: celi donia: apiū: aristologia: ciclamē: lappaciū acutū: matricaria: saluia: pulegiū: mellilotū: ruta: rosmarinus: cortices cānaz: eupatoriū: radix yreos: radix cucumeris afinini: radix ebuli: diptami: cepe cōe: cepe squille: sic: bacce lauri: fenugreci semen lini: maluauisci: semen vitice: sinapis: semen canapis: ciminū: grana iunip: lupini: calx armoniacus: serapinum: bdeliū: castoreū: cinis trisi caulis: spuma maris: euſorbij galbanū gummi edere gubi arabicus gallia muscata mastix de coagulū myrrha plūbū vitru sal fermentū. **E**t inter olea: oleū nuci amigdalaz amararū de terbentina de camemilla de aneto de cinamomo de ruta de lilio de lateribz vulpinū. **E**t inter amurcas laudat amurca olei oliuarūz de lilio z irini: laudat itē vinū: ex dictis sunt ipsoz plūma taz resolutionis qd mollitiua: quibz tuo mō vtēre: ac cōpositiones p libito face. **E**go at in casu isto maxie efficacie nōnullas interdū feci: qd pmo subscribas. **S**uccessiue vo ad famosas vetēz cōpōnes deueniā. **C**Unguentū vo ifrascriptū in hoc casu valde efficit adiuuētes. qd accipit olei de cāe mulla olei de lilio olei amigdalaz dulciūz an. 3. i. pinguedinis galline cruris vacce: isopi humide an. 3. f. mucilaginis se. lini z fenugreci. an. 3. vi. cere parū z fiat vngm. **E**x quo inuncto loco lana succida in aceto cū aliquali portione lixiuij cōis bullito imersam desup pone. **I**d autēz tam sero qd mane fiat. **C**el accipe olei de lilio olei yri an. 3. i. isopi humide medulle cruris vaccine aut cerui an. 3. f. storacis liquide coaguli an. 3. iij. cere parūz z fiat vngm: de q vt in piori bis in die vtēre lana succida vt pū supposita. **C**el accipe olei yri. 3. ii. medulle cruris vituli. 3. i. storacis ligde armoniaci bdelij galbani an. 3. f. cū vino gummas dissolue: z cū alijs cera qrtum cōuenit liquefacta vnguentū cōficias. **C**el accipe radices lapacii acuti z ebuli: herbe paralisis yue floz rosmarini calamētū radicūz claminis an. 3. f. oia bene munda cōquassentur: cūz quibus porci masculi assungie lib. i. malassa z marcescere simul omnia p sex aut octo dies pmitte: quibz postea veteris olei li. i. superpone: z vini li. f. z simul ad vini cōsumptionē bulliat: dehinc aliquatūlū expſione facito: z illi expſioni qrtū sufficit cera addita fiat vnguentū quo vtēre: z videbis. **C**el herbā yue cōritā cum assungia porci malassa: z dimissis diebz aliquot in maceratione decoque in bono vino tñ bulliat qd ad albedinē veniat: dehinc expſionē facito: qua locū punge. **C**el facias sic. accipe radicum malue bisinalue ac yreos z cepe squille an. 3. i. yue 3. i. f. qd sent: sup quibz acetū piceū quo per diē cūz sua nocte in infusione maneant: deinde expanz z cū pū

Allo qd de fribz qd

guedine anseris et galline añ. 3. ij. et butyri. 3. iiii. assungie
vo porci masculi li. j. malassent: et p dies aliquot in mace-
ratione maneant: cum quibus postea olei yvini: olei de came-
milla olei vulpini añ. lib. 8. misce simul bulliant: colentur et
cera addita vnguentum fiat. Cuius facias sic. et hoc duriti-
em omnes resoluit. Ad accipit amurce oleo de lilio: yvini
ni: et de se. lini añ. 3. i. mucilaginis: fenugreci extracte cum
acero. 3. i. 8. pinguedinis anatis. 3. x. misce oia et locū inūge:
et videbis. Cuius vo rasis ex luto olivani cum ovio locum
emplabat. Inquit q mirabilis conferebat. Cuius aliqui tritici
farinā cum oleo tui bullire faciebat: q formā vnguenti acq-
uebat. Et hoc iterū summe laudat. Ceteros nonnulli de
ossib' dñi asini narrāt mirabilia q de his sic faciūt. Ex his
quor' et quātū libet accipe pfrange: et in aqua diu bulliant
sup natantē vo pinguedinē collige: deinde castorei. 3. i. 8.
bdelij serapini añ. 3. i. croci. 3. 8. radicū ciclamini ebulo-
rum ac filicis oīz bene mundata añ. 3. ii. yue: saluie añ.
3. j. omnia simul cōrūsa in li. iiii. pinguedinis malassent:
successive vulpē emiscerāt et ex corticatā habeas: quā his
p̄scriptis reb' farcias: et tādū in veru ad ignē decoquatur
q sit vulpes bene cōsumpta: liquor aut qui ab ea guttatiz
defluit in vase in quo sit vinū album colligat: de quo cum
opus fuerit loca punge: et de effectu miraberis. Cuius fa-
cias sic. Accipe radicūz artanite partes duas: radicū filicis
ebullos ac lapaciz acuti añ. partē vnam bene munda: in-
uoluatur in stupa aqua madefacta: et sub prunis cocte sub
tilissime pistent: que cū assungia porci masculi tui condu-
cantur q ad formam vnguenti deueniant et vttere. Cuius
sic faciūt: succoz yue: saluie ac rute añ. li. 8. accipiunt vini
decoctionis comu cerui per frusta incisi li. j. 8. olei came-
millini: olei de lilio añ. li. i. simul oia ad succursum et ad vi-
in cōsumptionē bulliant: et postea ad sufficientiam addita
cera fiat vnguentū: cui infrigidato adde serapini oppo-
natis bdelij galbani añ. 3. j. mastice croci añ. 3. 8. si qua ex
his teri nō possunt cū modico olei aut vini solvatur: et fi-
at vnguentū. Cuius infrascriptū mirabilia facere referunt
quod accipit saluie: mente: ruthe: herbe paralisis. maiora
ne: nepite: pentafilon: vngule caballine vtriusq: centau-
ree: lingue canis: sarisfragie: marubij: aristologie longe: la-
uandule: petrosili: arthemisie: cretani marini ana. 3. i. 8.
conquassent: et in bono vino albo infusa per diem cū sua
nocte dimittatur: deinde bulliāt colent: et in vino isto post
ea sic colato pone armoniaci asse fetide: galbani: serapini:
añ. 3. ij. olei de tunipero: olei de terbentina añ. lib. i. pigue
dimis gatti siluestri: muris montani: taxonis ac vulturis
añ. lib. 8. malassent et sex aut octo dies in maceratione di-
missis in vino albo omnia bulliant simul: exprimentur: et
postea in tali expressione cere modicūz liquefiat sic q ad
vnguenti formā deueniat et vttere. Cuius cyrugicus in
puincia ex infrascripto vnguetō plures ambulare non va-
lentes incedere faciebat quod hoc modo fit: tantū vulpē
depilata emiscerātq: in vino decoque q caro ab ossi-
bus separet: dehinc ossibus piectis carnē illam cōtunde:
exprime: et qui inde liquor egredit in derelicto vino iterūz
bulliat vsq: quo ad formā vnguenti deueniat: et de eo lib. i.
8. accipe in quo misce mastice: castorei: bdelij: myrhe:
baccarum lauri añ. 3. 8. eufozbi. 3. ij. et fiat vnguentum.
Cuius accipiunt radicē cucumeris asinini et in pasta po-
sitam in furno decoquūt: quā subtilissime contritam refer-
uant: dehinc succoz yue: saluie et paritate añ. 3. vi. accipi-
unt: olei vo nucū lib. j. vini albi. 3. vii. et oia ista ad vinū et
succoz consumptionē et successive bulliant: quo facto cum
oleo illo cere parūz addunt: quā liqfacta ab igne deponūt
et cum incipit infrigidari radicū cucumeris asinini subti-
liter contritari. iij. 3. cōmifcent bdelij autem et oppopona-
cis: galbani: et armoniaci in vino dissolutoz añ. 3. 8. et om-
nibus mixtis vnguentū conficiūt. Cuius in cane ma-
gnam deuotionē habent: qui ex eius sanguine loca perun-
gunt. Inquies hoc in casu isto valere plurimum. Ex ca-

ne itē vnguentū tale conficiūt: q mēsis vni? canes iugulant
et carnes atq: ossa cōfrangunt: successive oia in bono vino
albo decocta cōrundūt: et in his fortē expressionē factā in
isto vino derelicto ponūt: in quo postea res infrascriptas
cōquassatas bullire faciunt: vt yue: saluie: rute: agrimonie:
betonice: feniculi: herbe paralisis añ. 3. i. 8. et postea ex
his expressionē adhuc faciūt: de qua lib. duas accipiunt
medulle vo ceruine li. j. pinguedinis porcine lib. 8. et ista
oia ad vnguenti formā deducit cū turis. 3. 8. miscent bacca-
rū lauri: castorei: myrhe añ. 3. vi. bdelij. 3. v. et ex his oibus
vnguentū conficiūt. Cuius dōrani quidā nō mō māducant ca-
pras sed ex eis etiā plima medicamina conficiūt. pmo ipsa
rū sterus et sepū bene simul miscent: et croci parūz addito
vnguentū conficiūt: qd in hoc valere multū asserunt. Cuius
ipsarū sanguinē cū vino decoquūt: ex quo postea iungunt
loca. Cuius idē ex solo sterore cū farina ordeī mixto faci-
unt. Cuius nonnulli steroris capni sicci ptes. ij. accipiunt fa-
rine ordeī pte. j. et ista cū aceto et cōi oleo decoquūt. Cuius
vnguentū autēz de bdelio et vnguentū dñi philagrii a mēse
scripta in hoc casu plurimū valēt. Cuius cerotis vo vnum
alias adinueni qd est in isto casu singularissimū. Et illud
accipit mucilagines altee fenugre. se. lini añ. 3. vi. amurce
olei de se. lini: olei de lilio: terbentine: picis navalis: septi
hircini añ. 3. iiii. litargiri. 3. vi. bdelij armoniaci oppopona-
cis: steroris ligdi añ. 3. ii. fiat cerotūz. Cuius etia in ca-
su nro cerota oia q ipse mēse suo in antidotario isopi ce-
rota intitulat et maxime q a philagrio et democrito descri-
pta sunt. Cuius etia cerotū diapēte: cerotum andromaci
ex. xij. cōfectū reb' diaglon fm descriptionē pma magnū
quoq: Cuius q ipse describit emplis valet emplm an-
dromaci emplm filij zacharie et empla duo orbasi: et qd
est apud vulgares famosum valet emplm de melliloto. si
igit his tibi opus est ab ipso dicto mēse descriptionē reg-
re. Cuius sic de medicamentis q mēse incuneate cōueniūt:
satis copiosum feci. Solet eni materia talis inter manus
sic impeditas detinere: vt in opa sibi debita exire neqant:
et pedes adeo rigidos vt boni patēs ambulare nō possit.
Non mireris itaq: si tibi plura descripsi: q sepius cum
istis mēbra dicta impedimēto soluunt: qd apud vulgares
miraculū reputat. Cuius cū huic caplo alioz more p laus
deo finē iponere vellē. Ecce quidā veteranus anser clami-
tans hēns tu inqt aialia pla huic tuo caplo opez ferunt vt
aliq. f. cū sanguine: alia cū ossib': et cū medullis et nonnulla
cū sanguine: de quib' decoctionē amplā fecisti: quā tibi fe-
ci inuiriā q p̄ciosum sup oia vnguetū: et me sic sub silentio
p̄teris calamūz p̄de et p̄te me locū accōmoda: quos di-
ctabo tibi versus leonios iscribere volo: lib' cuz meū vng-
ppter eius p̄ciositatē a ceteris q scripsisti diuersum stylum
habeat. mille. n. et plus qz mille ambulare nō valentes am-
bulare feci. Cuius aut vnguentum istud tante p̄ciositatis
esse intelligēs dimisso eo qd inceperā describere laus deo
versus dñi veterani anseris eo dictate vt videbis descripti
q si stili variare tibi visum sum: p̄cor mi lector ignosce.
Nā sepe digressio stili quoq: variat et animū. Tu ergo an-
seri sua exponēt leonia carmina aures accōmoda.
Anser sumatur veteranus qui videatur.
Cuius deplumetur: vitalibus euacuatur.
Intus ponantur que subterius numeratur.
Trita caro tota triui mox pelle remota.
Cunctum porcinū thus cera sagimen ouium.
Hondere sint equo sal mel faba siq: filigo.
Hoc post asse: tamē assus nō comedetur.
Clas supponatur sic vt liquor accipiat.
Quo membris vinctis hic gutta soluit omnis.
Lerte hoc vnguentū prestat super omne talentū.
Sic per dictamen cū scripseris hoc medicamen.
Fac laus ampla deo solito de more superno.
Anseris edicto et eius medicamine scripto.
Sit laus ergo deo finito in tempore libro.

17mo de vnguentis

17mo de vnguentis
17mo de vnguentis

17mo de vnguentis
17mo de vnguentis
17mo de vnguentis

De anseri

17mo de vnguentis

De egritudinibus

De eius cura materle que in gipseam seu lapideam est commutata. Capitulum. xix.

Uperest materie illius que in gipseaz seu lapideaz est commutata curā ponere: et ut statim te ad actū practici deducā: fac ex malua atq; bis malua suis cuz radibus. Ex camomilla qz atq; salvia z cū folijs sambuci z vlti decoctionem: de qua calida tñ locū abluē: q ru beat. Dehinc ex vnguento isfrascripto punge: qd accipit olei amigdalarz dulciū. 3. i. b. pinguedinis anatis z galline añ. 3. b. mucilaginis: fenugreci extracte cū aceto. 3. vj. cere albe parū z fiat vnguentuz molle: quo ut dictū est lotionē facta: vtēre: z hoc tā mane qz sero stomacho vacuo fiendum erit. Tribus diebus hoc facto: marchasitā ignitā habēas qz irroret ex aceto fortū: z sup vaporē illū mēbrū lesū tene: z dehinc id ex aceto calido laua: z hoc duobus diebus facto ad lotionē primā cū vinctiōe illa reuētere: z sic alternatis vicibz vice vna lotionē cū vinctiōe facias: alia vō euaporatiōē zc. Et est cōis veterū cura. Aliqui cuz pinguedini bus mollitiūis tantū locū intingunt qd aliquā mollis fiat z emplm infra scriptū postea superponunt. Qd accipit armoniaci bdelij galbani nitri sinapis pīetri sulfuris ana. 3. j. litargiri. 3. vj. olei antiqui li. i. b. tantū litargiriū cū oleo decoquit qd spissū fiat: cui postea reliqua miscēt z emplastrū seu cerotū faciunt: quo ut dictū est vtunt. Mollitiūis nāq; cuz emplō pscriptū si alternis vicibz vsus fueris nodosam iuncturā aptā suscipe curā indubie cuz dei auxilio sanitati restitues. Aliqui vō ex anetino oleo cera et armoniaco vnguentū ad hūc vsū cōficiūt. Et idē ex armoniaco cū melle z oleo vetusto faciūt. Et Ras z antiquū aliqz asserūt qd radix hepyri emplata petrificatiōem omnes remouet de ista herba in pede motū copia repitur: de ea tñ infra aliā faciā mentionē. Gal. ij. Ras z antiquorum plurimi cū emplō de caseo a iuctura lapides extrahēbant qd sic sup pedes porcorz tñ salitos in aqua decoques: qd totū veluti mucilago fiat: cū quo postea pulueris antiqui casei ptes. ij. misce. puluerizati vō nasturtij pte. i. z fac emplastrū qd sup iucturā appone eā. nāq; rūpit z illā gipseā materiā seu lapideā extrahit. Sepius hoc ingt Ras vnguentum exptus sum: z innumerabiles patientes curauī. Tñ nulli antiqui caseū cū oleo pistant: z ex eo locū emplastrant. Et alij caseū annoz plurimū qui sua sit acuitate mordicatiūis valde: cū apozimate salitoz pedū distemperant: z cū vetusta adipe salua emplm faciūt: tñ autē qd vis istoz facit. Nā ista de caseo emplā magis inter alia commendant. Sed bonū Ras in casu nro nōnulla summatim enumerat qd optima sunt. Inquies oia violēta lenitiua in petrificatione articuloz cōferūt veluti assungia vetusta medulle ossiū armoniacū bdeliūz oleūz vetustū z sigia acillinitio cū auripigmento rubeo trito cum aceto zc. Et itē inunctio fetā cū litargiriū tñ cū oleo decocto donec spissū sit. Lū quo postea de auripigmento aliquid incorporet: z talis inunctio multum valet. Que dicta sunt in petrificatione iucturarū nostris a veteribz multū cōmendantur. Et sic talis petrificata materie cura patet.

De notificatione sciaticæ quali z vbi ei? demonstratiua signa inueniēda sunt: z qd de ea sit pnosticādū. Cap. xx.

Um tā podagre qz cyragre puentētia medicamentā pcedēb in capitulis. descripta sint. vj. rerum nō naturalū regimē ad illarū psciendā curā describēdum fuerat. Sed qz ipsuz est tam sciaticæ podagre qz cyragre cōe: libet pmo quid sciatica ipsa sit inuestigare ei? taz pnostica qz demonstratiua signa ponere: z dehinc pntētia sibi medicinalia scribere: quibz absolutis his tribz speciebus arthetice rerū sex nō naturalū regimē conueniens in capitulo vno pstringā. Cū sciaticæ igit notificationē sciendū qd in nostro corpe os quoddā qd os femoris appellatur: existit. sup quod totū fabricat corpus: ipsum nāq; in sua inferiori pte pīride quandā habet: in cui? medio qdāz ossis rotunda extremitas voluit: ista duo ossa quibuscūq;

cuz ligamētis simul cōiungunt: z talis iuctura scia nūcupatur: qua sciatica: de qua pnsens erit sermo: nomē accepit. Est itaq; sciatica iucture scie dolorosa passio a mala cōphione seu materia in ea pternaturaliter existente causata. res enī quelibet in loco scie malā qualitātē sufficiens inducere: seu materia ibidē pternaturaliter defluens passio nis pōt esse causa. Cūo quo scito qd oēs ille tam extrinsece qz intrinsece cause sup caplo. ij. in quo de arthetice causis agit posite sunt: efficere hanc passionē possunt. Ceterum ea a mala cōplexione sine materia rarissime: pūit z frequēter sciatica a frequētata sup re dura sessione z egatandi cōsimiliter assiduatione. casus itē aut sup iuncturam illā pūssio eam debilitādo sunt plerūq; sciaticæ cā. Cū ea sit qd velit si eius in notitiā deuenire libeat ad caplm. iij. supra recursū habere necesse est. Ipū nāq; demonstratiua signa te clare docebit: ad qd inuestigāda illic descriptuz ordinem obseruabis. Sed vltra illic descripta signa si te certum magis reddere cupias an materia ista calida sit an frigida. Emplm ex farina siliquis cū aceto distemperata sup anchā appone. nā si a causa calida fuerit: dolor remittitur. si autē a frigida magis augmētabit: z sic sig. demonstratiua inuestigādi modū habes. Cūo quo solū supest propria pnostica signa describere. Cū scindū itaq; qd iunctura scie est pfunda multū: quare nūi mītudo materie illic fuerit: nullū extrinsecū signū appebit: qd vbi fiat videlicet qd locus caleat aut frigeat seu respectu caloris rubeat aut in colore alia pmutatio fiat seu inflet zc. exuberatiā materie denotabit. Cū in principio pterea sciaticæ dolore nullo in genu neq; in tibia existere paucitates materie significat: sed ipis dolētibz ipis exuberatiā arguit. plerūq; enim vena sciatica qd sup corā z tibiā ad talū vsq; tēdit: nūmūm replet: cui? causa neruus sibi primus extēdit: z tunc dolor vsq; ad pedē puenit. Mūscoli quoq; ex abundantia materie extendūtur: ac etiā nerui ppinquātes: z sic dolor vsq; ad genu qnq; puenit: z maiori materie existente multū dine vsq; ad talū. Ex quibz pater qualiter dolor illis membris cōcatus materie exuberatiāz denotat. Sciatica autem finitri lateris est qz dextri molestior: magis tardiq; curam suscipit: modo cetera sint paria. Cū rursus varices supueniētes sciaticæ qd psepe soluant. Et itē emorroyz darū fluxus: fluxus quoq; ventris z pēpue disinthericus: ppter qd antiquoz plurimi suis cū acutis solutiūis p cura sciaticæ disintheriā inducēbāt. Et hec Ras sepi? se fecisse ait. ppter qd inquit. Quidā laxati pluries z facti disintherici a sciatica curati sunt: qd nullis alijs medicinis neq; minutiōe sanari potuerūt. Ceterū in cōcauitate scie materia ppter amplitudinē vacuitatis iucture: z ei? pfunduz sitū nūq; petrificat: plerūq; tñ tanta ibidē coadunatur vt ligamenta mollescat: z a pīride vertebrū resiliēre faciat: pp quod necessario paties tunc claudicat: z vne quedā qd ad inferiora mēbra nutritiūz deportāt obliquant: quam ob causam in his sit opilatio quedā: qz nō integrā: quo fit vt ad ea nutrimentū nō liberet rāre queat: z sic necessitas ista tabescunt z extenuant: vt est eius tibia atq; pes zc. Ceteres itē plurimi Hippo. auctoritate qd in secretis suis i capsula eburnea adinuētis scripta repit inquit: qd si in corā patietis sciaticam rubedo trium digitorum quantitatis dolorē nō efficiēs apparuerit: in ea pruritūs vehemens fiat: cū quo paties olera desideret. In alio outi coctuz desideret. In viginti qz diebus moriet. Cūmpli? sciatica pluribus ex causis: vt Aluicē. inquit: cū difficultate curat. pmo siquidē qz materie ppter loci submissionē illuc facile decurrit. Est itē iunctura illa ceteris cōparata vacua multū plurius motus cōplexionis debilis: ac ppter distantias a fonte caloris satis magnā frigidā valde: vnde defluentes illuc materie nō leuiter digerunt: z sic indigeste remanentes in mēbro vna malā qualitātē inducūt: cui? causa materie illuc de nouo flūētes malignant: z dolorē psepe molestum magis efficiunt: quibz ex causis sit ei? cura difficilis.

37 m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

3. m. 1. d. malua

Et ideo Rasis humor inqt melicis flegma grossu seu crudum: et adhuc modū de alijs si in ancha fuerit nō facile ad naturalē dispōnē cōuertit. Alii. itē inter vehemeniores iūcturam dolores sciatica enumerat. Et licet mā eradictur ppter situm mēbri velociter redit zc. Ex qb^o oibus patet quid sit sciatica: qualis et vbi venari eius demōstratia signa debeas: ac quid de ea pnofticandū sit.

Qualis materia sciaticae sit euacuanda. Cap. xxi.

Altum inter sciaticae et aliorū dolorū iuncturarū curam interest: et inter illa presertim q^o rixinsecus applicant: pro quo sibi ppiā curā ponere cōueniens fuit. Et itaq^{ue} sciatica suis humoralib^{us} cāis inspectis sepe ex sanguis abundātia: sepius tñ a flegmate. peccante ergo sanguine: qd ex signis supra tertio caplo positis facile cognosces alijs consentientibus opus est flōmia. vñ super fluitatibus prime digestiōis emissis si abundātia magna fuerit: basilicā lateris oppositi primo incide. Sequēti vero die venā lateris sciaticā patētis. pma itaq^{ue} diuertit. secunda ppro loco sanguinē euacuat. vñ vbi tanta nō fuerit sanguinis plenitudo basilicā eiusdē lateris pmo facias incidere: et dehinc sciaticā venā: et vbi minor adhuc sciaticam tātūmō: aliq^{ue} tñ ei^{us} ramū q^{ue} inter minimū pedis et sibi primū existit: idi iūbet: affirmātes q^{ue} sicuti ex flōia salua telle finistre man^{us} in egritudinibus splenis mai^{us} iuuamentum cōsequitur q^{ue} ex basilica: ita in casu nostro ex incisione illius ramū q^{ue} sciaticae vene. Nonnulli in casu isto vbi dolor versus domesticā ptem magis declinauerit fieri ex sapheña flebotomia iubeāt: qd tu facias si libet: q^{ue} bene factum erit. Nam ex sola flebotomia hec egritudo plerumq^{ue} soluitur. Sed apud Ra. Serapionē atq^{ue} veteres q^{ue} dā alios flebotomandi mod^{us} talias obseruabāt: quia patiens virtute cōstare euz p biduum ieiunare pmittebant: aut p diem salte naturalē: vt voluit Rās. et dehinc flōmiā faciebant: q^{ue} sciaticae materia multū est submersa: et sic ppter ieiunū flōmiā tūc meli^{us} cōuenire expri sūt: vt inquit. hos bonos viros puto p biduum ieiunū intelligere non velle infirmū. sed q^{ue} soluz valde tenui vteret diēta: qd si sic inelleretur bene his assentio. alias nequaq^{ue}. Cfacta autē flebotomia si sanguis amplius ppter colere aut flegmatis admixtiōne fluidus nimū fuerit: sic q^{ue} tā digestiōis q^{ue} solutiōis opus sit: copiosū de his oib^{us} supra caplm sextuz te faciet. Si autē flegma cuiuscūq^{ue} speciei fuerit sit in causa caplm. 7^m. 8^m. nonū decimū ac vndecimū eū digerere atq^{ue} euacuare sufficiēter te instruit. Cū hūc enī quo ad digestiōne materiei q^{ue} euacuatiōne inter ciragraz et podagrā et sciaticā interest. Sed Rasis in sciatica ex oleo calido in quo fuerit decocta colloquintida ventrē iungit faciebat: et inde fiebat ventris solutio: et sic inqt q^{ue} dolor attenuabitur. Cū omittis tñ a Gal. in li. x. tractatū. magi q^{ue} euacuatio alia cōmendat. q^{ue} tā in pncipio augmētō statū q^{ue} declinatōe cōuenit. et fm oēm doctrinā est ex rebz maxime cōuenientib^{us}: cui^{us} modū cōcedēte bono Jesu i preseruatiōe regimie tibi dabo. Cū rursus acuta clisteria in casu isto a veterib^{us} sūme laudant. pmo vt in pnofticis habuisti cū his disintheriā inducendo sciaticā sepe curabant. Ista enī nō nisi in corpibus bene robustis fieda sunt. In debilibz autē disintheriā inducere non est bene tutū. Si igit fortia clisteria iponere volueris: fac vt lenitū pcedat. Leterū q^{ue}to plus infirmus pōt. illud acutū clistere retineat. Et ad hoc adiunat. si ex oleo ro. calido anū punget. Siq^{ue} sup infirmū latus patiens retinēdo clistere facuerit. Ego aut i casu isto tale clistere acutū sic facere cōsueul. qd accipit mercurial^{is} camomille cetauree minoris sticados. M. j. agarici. 3. ij. polipodij. colloquintide añ. 3. f. si at decoctio: de qua accipe. li. j. f. benedicte: electuarij idi añ. 3. f. salis gēme. 3. iij. olei cōis vñ nuci. 3. iij. fiat clistere. Cū aliter accipe decoctiōis pscripte li. i. f. in q^{ue} dissolue pul. pilli. fetidarū seu de hermoda. 3. iij. benedicte. 3. f. oli

cōis aut nuci. 3. iij. salis niri. 3. iij. fiat clistere. Ista clisteria satis sūt suauia. Cū Sed i bene robusto accipe sticados rute cetauree minoris: abrotan. añ. M. j. radicu cucumeris asinini: ellebori nigri añ. 3. i. f. esule colloquintide medulle cartami. añ. 3. i. se. vrtice. 3. vj. cōquassent fiat decoctio. de qua accipe li. i. f. electuarij indi. 3. i. f. olei deruta. 3. iij. salis niri. 3. f. fiat clistere. et est vt expientia didici in casu nostro mirabile. Cū Rasis clisteria aliqua poptima ponit. Inquiens q^{ue} cum his homines mille sanauit: et q^{ue} uis yreos in consimilibz clisterijs plurimum commendat: nihil de eo tamē in his que sequitur apponit sed eo vtere si libet. Cū Primum ergo ex suis accipit corticu radicū caparorum: colloquintide centature minoris: radicū cucumeris asinini: agarici. añ. 3. v. coquatur in li. iij. aq^{ue} ad cōsumptiōne tertie pns: que coles. et adde. 3. ii. melis: olei nuci. 3. iij. salis niri. 3. iij. fiat clistere. Cū el facias sic: accipe elebori nigri: esule: colloquintide: nasturtij: centauree minoris: camedreos añ. M. j. in li. iij. aque decoctur tantuz donec tertia pars cōsumpta sit: postea coles: cui olei antiq^{ue} 3. iij. adde: et fiat clistere. Aliud itē faciebat. q^{ue} in tribus libris aque li. i. niri cōmisceri faciebat: et in cooperto vase p duas septimanas in sole pmanebat: et ex colata aqua illa clistere fiebat. Cū Serapio vero et antiquoz nōnulli ex solo almuri clistere fieri iubēt q^{ue} in aliquo grosso rustico facere potes. In delicato et in eo q^{ue} intestia habz debilia haud quaq^{ue}. Et sic patet qualiter humor quicūq^{ue} iste fuerit sciaticā efficiēs digerēdus atq^{ue} euacuādus sit. Cū De porimādis ab extra que sciaticae dolorē mitigāt et q^{ue} eius materiā leuiter resoluunt. Ca. xxi.

Cū scias nisi i toto vel in parte euacuata materia nullum vnq^{ue} medicamen apponas: nec q^{ue} in pncipio fluētē materia: ex solo oleo ro. vñctiōne fieri iubent: vt inde fieret percussio audiendi sūt: quia vt inquit Gal. li. decem tractatū. in iunctura q^{ue} fm sciā rep cussiuus vti non debem^{us}: q^{ue} eius in pfundo sanguis compellitur: qui in ppinquis vasibz et musculis continet. zc. q^{ue} ex causa in supioribus caplis sup iuncturas alias apponi percussiuū omnino phibet: et sic p in pncipio frigida nūq^{ue} esse sup sciaz apponēda: nec ita calida in gradu euata: quia materiā attrahūt ppter quod tam dolor q^{ue} causa eius augmentatur. Cū ex quibus patet q^{ue} vbi localibus opus fuerit materia esse debet in pte vel in toto euacuata oleo igitur de costo: de lilio: de spica: vulpio: de piperib^{us} vel cōfili. vbi veficationē inducere nō velis vtere. Cū sepo coruino: et est qd singulare. Cū el ex selle capre cum pluma locum iunge et videbis. Cū el ruta et saluā cum oleo cōi decoque: ex quibus calidis emplastrum face. Cū el ex radice altee cū adipe anseris idem. Cū el accipe spongā i vīo calido decoctiōis iuniperi infusā et forti ter expressam sup anchā appone. cūq^{ue} infrigidari incipit calefacta iterum reponat. Quo pluries facto et sudore absterfo ex aliq^{ue} olerū pscriptorū iunctio fiat: vel ex vnguento arrogon siue marciaton. Et si cū quouis istoz aque vītis modicu aderet preualeret: et tam sero q^{ue} mane fiat. Cū el facias sic. accipe saluie. foliorū lauri: foliorū sambuci: yue sticados: rosmarini: camomille: radicū ebulozum añ. M. j. fiat decoctio: de q^{ue} sup ignitos lateres pijce: q^{ue} pānis lineis inuolutos infirmo existēte in lecto iuxta sciā appone: et ibi donec ifrigidari incipiūt dimittatur: de hic absterfo sudore ex dictozum aliq^{ue} fiat iunctio. Cū loco spōgie seu stuppe sup locum interdum ventosam apponere fecit: et ea amota vñctiōne successine. Cū el potes sic facere. accipe succoz rute. yue atq^{ue} saluie ptes eqles: et plibito aqua vitis imposita petias imerge: q^{ue} dolēti loco sepi appone. Cū el emplm ex mentastro fluiali. Cū alij ex ruta cū melle trita idem faciūt. Cū el ex calamēto aut ex costo vel enula seu lupino. Cū nōnulli ex sola radice cucumeris asinini psmillt faciūt. Cū el accipe simi vaccini scutellam ynam: florum camomille. 3. j. f. rosaz. 3. f. et em

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

Clisteria in pte corpis

De egritudinibus

plastrum face. Cuiusdem ex ouino stercore cum farina ordei et aceto fiat. Et alij ex stercore capris et aceto idem faciunt. Cuius loci ex melle punge et cum puluere nasturtij salipisa. Cuius idem ex sordidie que in caprarum pilis rpe quo lactant repitur facias et talis multum conuenit quia ista potius yfopi humide naturam sapit quam laudant et sic leuiter materia resoluendo dolore sedat. Cuius emplastrum ex nasturtio farina ordei et aceto factum suppone hoc. n. mirabiliter dolorem sedat. Cuius ex stercore caprarum aut vaccarum cum melle emplastrum facias. Cuius alias ex scamonea cum farina ordei et aceto locum emplari feci et contulit valde. Cuius quoque facit cerotum ex sola resina pini confectum. Cuius facias sic accipe saluie pulegij faulne an. ad. j. misticis. 3. f. cimini baccarum lauri an. 3. j. terrantur et melle addito fiat emplastrum. Cuius ex melle cum sale trito. Cuius alij ex recenti ruta cum uuarum passerum carnositate trita emplastrum faciunt. Cuius Rasis vero cum cinere caulium et adipe recenti idem facit. Cuius hoc ite vnguentum quod recipit colloquintide. 3. iij. conquassent. et cum olei veteris et aqua an. 3. vi. tantum donec aqua consumpta sit bulliat de hinc tota exprime cui adde sigie. 3. i. eufor. castorei. an. 3. f. et fiat vnguentum quod locum iunge. Que dicta sunt dolore mitigant et materia leuiter resoluunt quod huius capituli fuerat intentio.

De antidotis que sciaticae materia a cerebro ad circūferentia trahunt atque dolorem sedant. Cap. xxiij.

Ran secundum est amō ad antidota fortiora quorum virtus sit a precauitate scie ad circūferentia trahere in quibus quod virtus aliqua mitigandi dolorem insit.

Et a leuionibus quidem inchoans utaris emplastro ceroneo nicolai. Cuius facias sic accipe solioz lauri. 3. i. p. retri. 3. ij. f. costi. 3. iij. f. nasturtij nitri. an. 3. ii. fiat puluis de hinc accipe lane succe minutissime incise. 3. iij. hac iolo de ruta imerge et secum prescriptum puluerem in mortario diu ducas tres oui vitellos addendo et ex isto tam sero quam mane scia emplabis. Cuius radice enule capane cum veteri assungia emplastrum face vel ex calameto seu nepita. Cuius facias sic assungia porcinā cum ouis fornicarum tere addendo de terra ipsarum cum modico cois salis fiat emplastrum.

Cuius cum viridi ruta melle et sale addito. Cuius ex stercore cyconie cum assungia idem fit. Cuius accipe bdellij storacis liquide armoniaci. an. 3. i. dissoluant cum oleo trino aut lilaceo et locum inunge. Cuius cepe cum olibano et croco cineribus decoquā deinde subtilissime pistentur sic quod ad vnguenti formā deueniant de quo locum inunge. Cuius cum succo cepe locum illinias quod cum pipis nitri puluere salipisa et spongia in vino decoctiois cimini ac calameti infusa desuper liga. Est enim in casu isto medicamentum valde efficax.

Cuius super locum ex stercore leporis cum vino distempato emplastrum fiat. Cuius tale facias vnguentum quod accipit radi cum brionie cucumeris asinini silicis et ciclamis an. 3. i. conquassentur bene et cum lib. 3. vini optimi et 3. iij. oli. antiqui bene coquantur. Deinde subtilissime pistate ad orale passentur sicquod in derelicto oleo ista pasta commixta sit quibus postea adde storacis ligde laudani an. 3. i. et si opus fuerit cere tantum quod ad vnguenti formā deueniat cum quo anchā inunge. Cuius facias sic accipe rute viridis. 3. iij. squil. 3. ii. et tantum in li. i. vini et tantum de olei veteris decoquat quod vini prescripti sit deinde totum exprime et cum eo 3. ii. cere liquefacies. Cum quibus postea in prescriptum puluerem adde qui accipit nitri euforij pipis baccarum lauri agarici oiz subtilissime puluerizatorum. an. 3. i. et cum ter bentine. 3. ii. f. et galbani. 3. i. f. fiat vnguentum quo ut supra vtere. Cuius accipe galbani serapini armoniaci oppoponacis. 3. i. mastice. 3. f. vini decoctiois cornu cerui plurimum coquassati et diu bulliti. 3. iij. succi rute. succi yue. an. 3. iij. mellis. 3. v. olei de costis. 3. i. de lilio. an. 3. i. f. oia sit bulliant et ultimo cere quod sufficit adde et fiat vnguentum de quo locum inunge. Cuius autē Rasis iussu ex sulphure subtilissime trito et cum pice mixto emplastrari ancham

feci et plurimum contulit. Nec enim quod dicta sunt ad circūferentia materia trahunt doloreque mitigant. Cuius materiel tanta sepius est rebellio ut cum prescriptis nec resoluatur nec ad circūferentia trahi queat quo fit ut continue dolor augeat. Quia ex re cauterizantibus tunc uti necesse est de quibus capitulum sequens adiutore deo copiosum te faciet et per hoc prescriptum finem recipit.

De antidotis sciam cauterizantibus. Cap. xxiij.

Cauterizatio de quibus presens capitulum erit nisi prius corpus euacuatum fuerit haud quaquam appropinquabis quia ut inquit Rasis. et si dolor per ea mitiget derelicto

grosso subtile resoluatur propter quod manens resolutio fit magis ineptum. Cuius igitur ad actum practicum te deducam quod sepius expus sum ex viticis grecis bene mordacibus ita sero quam mane ortichari ancham facias et de hinc cum aqua salsa lauare cum hoc enim in medicamine sanitati plures restitui. Cuius Boni Rasis ex alio et cepe locum conficari iussit et successiue cum illa aqua salsa lauare. Cuius facias sic acci. viticarum grecarum saluie an. ad. j. salis pugil. i. contundant et bulliant in vna de qua locum illinias. Cuius ex scordeon cum viridi ruta modico acetum assungia veteri fiat emplastrum. Cuius ex radice cucumeris asinini cum assungia et vel ex alio cum assungia. Cuius facias sic accipe abinthij radicis ebuli furfuris tritici an. ad. j. sterco. colū. li. i. f. sal cois li. j. omnia tam diu in forti aceto decoquant quod acetum ipsum consumptum sit et ex isto calido fiat emplastrum. Cuius cum solo vino stercois columbinum decoque et isto vtere. Cuius laudat item cauterium ex cantaridibus et staphisagria factis quod ubi facere velis accipe cantarides secundum artem preparas quot libet cum quibus parum staphisagrie misce et cum fermento impasta et super locum apponatur et postea que inde vesice facte fuerint aperiant super quas ut forti materia attrahat caules appone. Cuius eas consolidare libet ex vnguento de cerusa crudo locum inunge. Cuius facias sic accipe granorum pentadactyli. 3. ij. et cum melle ac butiro vaccino misce et locum emplastrum. Cuius aliter accipe eufor. nitri. an. 3. i. oli de lilio. 3. iij. cere parum et fiat vnguentum. Cuius laudat item ex fibubus et sinapi emplastrum a Rasis descriptum. Cuius hoc facias quod alio usus super accipe sinapis ru. 3. iij. sinapis al. 3. iij. ficuum siccarum. 3. viij. oli nardini. ol. costi. ol. de casto. an. 3. f. gariofi. macis. an. 3. i. medule panis calidi sicut ex trahitur a furno et aceto remollito. 3. iij. et cum vitelli duo bus ouoz fiat emplastrum. Cuius super omnia emplastra Rasis noster mel laudat anacardinum emplastrum et. Inquit ens. Ex melioribus rebus quas dominus creauit in cauterizando est mel anacardinum super pagamentum extensum quod per duas horas super locum dimittat. Et si tunc locus ampulatus fuerit remoueat vesice facte aperiantur et quod diu potes eas a solidatione prohibe mel istud anacardinum sic fit anacardos quot libet accipe et tritum dies 7^{em} in aceto dimittantur. Deinde in igne lento ad tertie visque partis consuetudinem bulliant. Deinde cum in frigidatum fuerint que supnatat pinguedo colligat et hoc mel anacardinum veteres appellabant quod ut inquit Rasis in isto casu mirabiliter opatur. Cuius 3° autē cum veteri oleo tadiu nitru decoqui faciebat quod ad vnguenti formā veniebat de quo anchā inuncta vesicatur in breui. Cuius facias sic accipe calces viue. 3. ij. nitri. 3. i. piretri. 3. f. et cum oleo veteri anatis emplastrum face.

Cuius ex cepe cum melle pistato vel ex bulbo cum mollicie panis et melle vel ex eufor. cum pinguedine passerum. Cuius facias sic acci. pipis. 3. vi. nitri. 3. v. piretri conditi. an. 3. iij. eufor. 3. i. taphe staphisagrie an. 3. f. ol. veteris quod sufficit et cera addita emplastrum fiat. Cuius autem antiquos sciaticos curauimus plures et inter alios unum in anitione et alium in taurino quod annis plus quam 2um et 8° a sciatica tenebant premixtis debitis euacuationibus in sinu stri parte per palmum sub genu feci potetiale cauterium fieri ex viue calcis alkali et alluminis capitello factum et amota escara foramen illud cum cecere aut pila ex carne salsa con

fecit et plurimum contulit. Nec enim quod dicta sunt ad circūferentia materia trahunt doloreque mitigant. Cuius materiel tanta sepius est rebellio ut cum prescriptis nec resoluatur nec ad circūferentia trahi queat quo fit ut continue dolor augeat. Quia ex re cauterizantibus tunc uti necesse est de quibus capitulum sequens adiutore deo copiosum te faciet et per hoc prescriptum finem recipit.

De antidotis sciam cauterizantibus. Cap. xxiij. Cauterizatio de quibus presens capitulum erit nisi prius corpus euacuatum fuerit haud quaquam appropinquabis quia ut inquit Rasis. et si dolor per ea mitiget derelicto grosso subtile resoluatur propter quod manens resolutio fit magis ineptum. Cuius igitur ad actum practicum te deducam quod sepius expus sum ex viticis grecis bene mordacibus ita sero quam mane ortichari ancham facias et de hinc cum aqua salsa lauare cum hoc enim in medicamine sanitati plures restitui. Cuius Boni Rasis ex alio et cepe locum conficari iussit et successiue cum illa aqua salsa lauare. Cuius facias sic acci. viticarum grecarum saluie an. ad. j. salis pugil. i. contundant et bulliant in vna de qua locum illinias. Cuius ex scordeon cum viridi ruta modico acetum assungia veteri fiat emplastrum. Cuius ex radice cucumeris asinini cum assungia et vel ex alio cum assungia. Cuius facias sic accipe abinthij radicis ebuli furfuris tritici an. ad. j. sterco. colū. li. i. f. sal cois li. j. omnia tam diu in forti aceto decoquant quod acetum ipsum consumptum sit et ex isto calido fiat emplastrum. Cuius cum solo vino stercois columbinum decoque et isto vtere. Cuius laudat item cauterium ex cantaridibus et staphisagria factis quod ubi facere velis accipe cantarides secundum artem preparas quot libet cum quibus parum staphisagrie misce et cum fermento impasta et super locum apponatur et postea que inde vesice facte fuerint aperiant super quas ut forti materia attrahat caules appone. Cuius eas consolidare libet ex vnguento de cerusa crudo locum inunge. Cuius facias sic accipe granorum pentadactyli. 3. ij. et cum melle ac butiro vaccino misce et locum emplastrum. Cuius aliter accipe eufor. nitri. an. 3. i. oli de lilio. 3. iij. cere parum et fiat vnguentum. Cuius laudat item ex fibubus et sinapi emplastrum a Rasis descriptum. Cuius hoc facias quod alio usus super accipe sinapis ru. 3. iij. sinapis al. 3. iij. ficuum siccarum. 3. viij. oli nardini. ol. costi. ol. de casto. an. 3. f. gariofi. macis. an. 3. i. medule panis calidi sicut ex trahitur a furno et aceto remollito. 3. iij. et cum vitelli duo bus ouoz fiat emplastrum. Cuius super omnia emplastra Rasis noster mel laudat anacardinum emplastrum et. Inquit ens. Ex melioribus rebus quas dominus creauit in cauterizando est mel anacardinum super pagamentum extensum quod per duas horas super locum dimittat. Et si tunc locus ampulatus fuerit remoueat vesice facte aperiantur et quod diu potes eas a solidatione prohibe mel istud anacardinum sic fit anacardos quot libet accipe et tritum dies 7^{em} in aceto dimittantur. Deinde in igne lento ad tertie visque partis consuetudinem bulliant. Deinde cum in frigidatum fuerint que supnatat pinguedo colligat et hoc mel anacardinum veteres appellabant quod ut inquit Rasis in isto casu mirabiliter opatur. Cuius 3° autē cum veteri oleo tadiu nitru decoqui faciebat quod ad vnguenti formā veniebat de quo anchā inuncta vesicatur in breui. Cuius facias sic accipe calces viue. 3. ij. nitri. 3. i. piretri. 3. f. et cum oleo veteri anatis emplastrum face.

Cuius ex cepe cum melle pistato vel ex bulbo cum mollicie panis et melle vel ex eufor. cum pinguedine passerum. Cuius facias sic acci. pipis. 3. vi. nitri. 3. v. piretri conditi. an. 3. iij. eufor. 3. i. taphe staphisagrie an. 3. f. ol. veteris quod sufficit et cera addita emplastrum fiat. Cuius autem antiquos sciaticos curauimus plures et inter alios unum in anitione et alium in taurino quod annis plus quam 2um et 8° a sciatica tenebant premixtis debitis euacuationibus in sinu stri parte per palmum sub genu feci potetiale cauterium fieri ex viue calcis alkali et alluminis capitello factum et amota escara foramen illud cum cecere aut pila ex carne salsa con

Copiosum te faciet

facta vel ligno bufei per menses plures a consolidatione
phibui. z dei dono cura talis me nūq̄ defellit. C^o Ras aut
nil magis in hoc casu cōferre q̄ actualē cauteriū adnue
nit: vt fatet euz ingt: in quo affluens ē dolor anche nil ma
gis cōferēs adinueni q̄ si vltio sup anchā in loco vno scā.
In alio sup corā z i alio sup tibiā. Ego autē tibiā mō quo
supra factū sciaticā oēs antiquā curauī. C^o Plura alia pos
sent cauteria describi: sed qd̄ immediate descriptū est tante
est efficacie neminē vnq̄ fraudās: vt amplius describere
supfluij videatur: pro quo huic capitulo finem impono.
C^o Regimen sex rerum nō naturalū tam in ciragra sciati
ca podagra q̄ hora paroxisma a quauis causa fuerit obser
uādum.

Capitulum.

xxv.

Uperest amō tam ciragre podagre q̄ sciaticae paro
xismi hora sex rerū nō naturalū regimē describere.
C^o Uerū z si plura esse possunt quorū causa ipm fo
ret variandū: vt cōplexio: etas: regio tēpus anni: z similia
materiā solū inspiciēs regimē pcedens inscribā. Naz si p
ticularia oia huic pposito p̄tinetia annotare velles, ppter
longitūdinē narratio talis nimis esset tediosa tantūmō er
go materiā cōcernētia ponā. Cum cuiq̄ medico satis nota
sint. C^o Si igit queuis arthetica sanguinis vitio fiat: que
sanguinē multiplicat: queq̄ euz subtiliant ac fluere faci
unt oia vitanda sunt. In his igit acē ad frigidū z siccum
declinare facito. C^o Sōnus plūx vitē z diurnus q̄ma
time. sup strātū durū z nō molle decubat. C^o Et vbi exer
citiū facere possit suo tpe vt fiat laudo. Fricatiōes p̄teā si
exercitiū loco fierēt: ne versus infirmū mēbrū materiē at
tractio fiat cauendū erit: imo poti⁹ eam ad cōtrarium tuo
posse diuertere: lete uiuat: qz dolor: letitia plurimū aletiat:
et sic dulces audire cantilenas instrumenta musicalia seu
noua delectantia iuuat plimū: qz aia his intēta nō tā aspe
re seu acute dolor ipē sentit. C^o Ubi 4° pmi de sedatiōe
doloris occupari ingt i eo qd̄ gaudiū efficit doloris vehe
mentia sedat. sobrie viuendū est. C^o Est ergo curādū vt vē
ter quaq̄ die sui officii faciat. Et vbi natura ip̄s nō inue
rit infrascriptū clistere fiat: qd̄ accipit blitis malue matruz
viol. aii. M. i. fiat decoctio: de q̄ accipe. li. i. f. i. qua dissol
ue cassie. pulue. zuccari. aii. 3. i. olei. viol. 3. iij. salis triti pa
rum z fiat clistere. qd̄ stomacho vacuo sero vel mane po
natur. C^o Uel ei⁹ loco vtaf supposito alioquo cōi. Qz si so
lutiū alijs opus sit supra in capitulo sanguinea materi
am cōcernēte quall̄ sciendū sit abūde cōpies. C^o Et sic solū
supest cibi atq̄ potus doctrinā ponere: p quo v̄tute cōstā
te ois caro vitāda erit: z potissimū qz ei⁹ freqns comestio
vt i Rasis ingt. podagrā inducit: vinum q̄s oua vlt oia que
sanguinē multiplicāt: acceti p̄teā vsus nisi passulatū fue
rit nisi penitus dimittat. qz ipm ē maxime inimicū neruis
et p̄sequēs partibus inuncturalibus: qz iste multū z ner
uofe. verū si debilitas vel aliud ad carnes: z ad ea q̄ statim
dicta sunt dandū te cogat: in pauca dent q̄ritate: z quall̄
infra dicet alterētur. C^o Sint ergo ille carnes edine: vitu
line: castratine. lepulculorū: capitolorum: cuniculine: tur
doru: p̄dictū: fassianorū: z auim rubaliū. z iste asse conue
niunt potius q̄s elixē que cū agresta: succo berberis: limo
nis. citranguli: acetoselle panis cuculi: vel consilib⁹ alte
rentur. Et idē fiat si elixē manducētur. teste tamē apuleio
platonico vitāde sūt pulline ac qualearū. qz vt ingt arthe
ticam a p̄prietate quadā indicūt: sed vbi māducētur assa
ri debent. z succis cū p̄scriptis alterari. C^o Conueniēs fer
culum sit de rizo farre milio: seu panico p̄fracto de simu
la amidone ordeo seu auena depilatis: ac interdū de triti
co: olea oia vitanda sunt. z pisces itē: sed vbi infirm⁹ tūo
de his māducare velit sup prunas assent. z p̄ salso aliq̄ ex
prescriptis succis vtaf. C^o Sunt z fructus oēs quoz vitan
di p̄ter quosdā q̄ in se quādā stipticitatē habēt: vt sunt pi
ra nespila: z filia q̄ interdū conuenire possunt. Mucos au
tem auellane z oia que caput facile sumāt: dimittēde sunt
verum pinee a veteribus plurimū cōmēdant: in se omne

virtutem habent: qua cerebrum z neruosa mēbra conso
tant: sed panis sit a fursure bene mundus cum nullo aut
paucissimo sale pinsatus. C^o Uinū vt est dictū penitus de
uitet: cuius loco ordei aquā bibat: z si p̄ prius ferrata foret
nō malum esset. cum qua si libet syrupū rosa. de ribes: de
succo ace. de limonib⁹: de acetositate citri: vel aliq̄ tales
potest cōmiscere aut vinum granatorum. vel de berberis
seu zucca. rosa. C^o Et hoc regimē illis cōuenit: q arthetica
sanguinis vitio patitur: z illis quoq̄ in qbus ea sit causa
colere. C^o Uerū tales acuitatē colere repumendi gratia ex
fructibus vti interdū prunis amarilib⁹ z h̄s possunt. Et
ex oleribus lactuca: portulaca: boragine endiuia z cucur
bita. C^o Et vbi flegma arthetica ipam efficeret aliud a pre
scripto est obseruandū regimē. nā aer ad calidū z siccū
vt declinet facito. Exercitiū autē vbi fieri queat congruis
horis fiat. Fricatiōes vero causa diuerfionis fieri possunt
sed ne versus mēbrum patiens fiat caue: z qd̄ est oib⁹ iun
cturarum dolorē patientibus cōe: vt lete uiuat procuret.
Sobrie manducet. C^o Et quaq̄ pcurandū ē die: vt p̄ie
digestionis supfluitates emittatur. z vbi natura pigra so
ret tale clistere fiat: quod recipit malue blitis mercurialis
camomille: florum boraginis: sumitatum caulium rubeo
rum. aii. M. i. fiat decoctio. de qua accipe li. i. f. in qua dis
solue cassie fistule: pul. zuc. aii. mellis rosa. 3. ii. f. hyerepi
gre. 3. f. ol. oli. 3. iij. salis triti parū: z fiat clistere. C^o Uel hui⁹
loco aliquo supposito cōi vtere: nam si materiē dige
stionem querere: z ei⁹ quoz educationem capitulū septi
mum octauū nonū decimū z vndecimū modū tibi p̄bet.
C^o Et sic ad cibi z potus regimē veniēdo sit panis eius ali
quaher fursureus cū aliquantulo sale pinsatus. Largior
p̄teā vsus carniū q̄ in precedenti tibi esse potest. z
sic predictē carnes cōueniunt: sed cum succis tactis alte
rande non sūt: imo potius cū canella: cardamomo. 33.
et cum similib⁹ māducētur: z maxime si saporibus vti li
bet. quia in casu isto talia aromata in ipsis saporibus con
diendis plurimum conueniunt: siue hē carnes asse fuerint
siue elixē. Mōtest z de his speciebus suisq̄ ferculis man
ducare: que fercula ex rizo farre z ex illis que supra tacta
sunt fieri queunt. C^o Nisces omnino vitet z fructus atq̄ vi
num. cuius loco mellis aquā bibat: euz qua aliquot pipe
ris grana conuasata: z cinamomi parum cum modico
mactis omnibus in petia rara ligatis buliāt. Qz si vinū bi
bere voluerit sit nigrum inter potens z debile mediū pu
rum potius q̄s limphatum. modo de eo quātitatē modica
sumat. Et si cerebri ppter debilitatem aut quoduis aliud
limphare vinum libeat cum aqua ferrata limphetur. Et
si cū aq̄ mellis id quoq̄ fieret peccatum mortale nō com
mitteret. In aq̄ p̄teā ista aut i vino qd̄ turpatiens bibitu
rus est. si candens aurū vicibus aliquot extingueretur ni
hil supra. Et in hoc sex rerum nō naturalium regimē tam
podagre sciaticae q̄ ciragre materia a quauis proueniant
paroxismi hora cōueniēs terminatur: qd̄ ipsorum curati
uo regimini finem imponit.

C^o De regimine ab arthetica preseruatiuo: z primo rerum
non naturalium.

Capitulum.

xxvi.

St adeo dñā arthetica familiaris nature: vt quem
semel deprehenderit tales secum amicitia contra
hat qz bis in anno si nō pluries nisi ab grandi cau
sa teneatur: cum libenter visitet: vere. f. z autūno qd̄ dep
henfos plurimū grauāt: immo tali sine amicitia libenter
petransirent. C^o Qualiter igitur ea hora qua ipsos deti
nent recipienda atq̄ tractanda sit satis supra te docui: at
cum ea tam inuite ab oibus recipiatur est p̄uifio talis p
posse fēda: qua nūq̄ ei reueniendi potestas detur: vel sal
tez rarius solito veniat. z si tñ venerit ea pellendi in breui
vob doctrina detur. C^o Et p hoc regimē preseruatiū aggre
dior qd̄ modis tribus assequi possum. C^o Primo vt mate
rie que arthetica efficit: generatio phibeat. C^o Secundo
si que generetur res p̄ptas ad eā educēdam habeamus

De egritudinibus

Tertio ut membra tam mandantia q̄s suscipientia taliter confortent q̄ mittens nō mittat: et q̄ suscipiens ad eam suscipiendam indisponatur. **C**um nāq; p̄ conueniens sex rerum non naturalium regimē assequemur: qd̄ bonis rasis summam tetigit. cum inquit laboras arthetica euitare vinus debet cibum diminueret: et pro pte maiori sui teporis sero uti fame: nauseas cauere satietates ac venereos actus. **N**utrimētis vero utatur tenuib;: vomitu i mēse pluries die quaq; motu: et ubi fieri nō possit fricationibus. sup̄abundantem deambulationē deuitet: hīs igit sic peractis passio nō reuertetur etc. **S**ed de his particularibus differendum est: unde veluti in precedenti capitulo etas tempus: annus: regio: sexus et similia: q̄ materia ipsa regimen variare potest: verū si dictorum vnicuiq; p̄prie describere regimen vellem tractatulus nimis prolixus fieret: et sic legentes tedio afficeret: quas ob res extrema respicientia caliditate. s. et frigiditate solum miscebam: per que q̄s sciet ad alia particularia intermedia facile deuenire. **A**d intellectus igit datum in dispositōe calida aer calidus vitandus erit. Et inter alia meridionalis et vento suscipiue. talis enī nervis debilib; plurimū obest. Et sic quolibet aeris mutatio: et p̄ idem frigus quoq; valde euitandus est. Ex quibus patet pro posse temperatum eligendum fore. **S**omnus autem et si diuturnus sit euitandus peccatum tamē potius fiat in eo q̄ in vigilia. **E**xercitium temperatum qd̄ debitis horis sit cōuenit plurimū. Et ideo Rasis in podagra inquit. non est res vtilior motu. Sed ad eum gradatim patiens assuescat: quia onus et si vehemens fuerit paulatim admodum sustinet. Et concludit q̄ ex hoc dolor omnino tollitur. verum cum lassari incipit: est ilico quiescendum. nam quotiens exercitatur cū lassatio incipit: liquefit caro: et sup̄fluitates in articulis et in musculis congregantur etc. ut idem Rasis inquit. **E**terum in podagra atq; sciatica nō multum equestre exercitium frequētur. cum sit humorū ad inferiora causa defluxus. sed ubi quis exercitiū facere nequeat. ante cibum faciat fricationes fieri. **S**uroz p̄terea atq; ira sunt omnino vitanda: et alia itē sup̄flua ante accidētia. raro est viedū coitu. nam capitulo de causis supradictum est vna ex potissimis arthetice causis est ipe coitus sup̄fluus. s. et potissimum sup̄a cibum. Unde artheticos quosdā vrozatos vidē qui p̄ pte maiori t̄p̄is in lecto gutta deprehensi p̄manebant: et mortua vxore rarissime eam incurrebāt. capiti vero facile a parorismo leuabantur. **C**um moderate igit eo assuetus utat: quo licentius sanguinei q̄ colerici seu flegmatici uti multo possunt. **S**obrie atq; t̄p̄ate viuendū ē: nāz i cibo et potu dissoluti ab hac passione difficillime preseruari queunt. pcurandum rursus est ut venter suum quaq; die officius faciat. Sed ubi natura pigra foret: clistere aut cōmuni suppositoio utat bonum est. **C**ibi autē et potus capitulum pcedens doctrinā satis large ponit. sed ut ipsa rum habitus melior fiat: eorum aliqua rememorare libet. **I**nter cetera igitur carniū comestio frequens euitetur: et potissimū pullinarū atq; qualearū: cum he ut dictus est apulei platōico teste arthetica a p̄prietate quadā gignāt. Sed cōtra ericij caro a p̄prietate arthetice cōuenit: ut inquit **M**aliabbas. **A**quaticę aues vitentur oēs ac columbarum pulli: et iterū carnes oēs falsę. legumina itē omnia vitentur. Nam **E**lenes ut **S**al. inquit. Cum p̄pter indigentiam legumina māducassent arthetici facti sūt omnes. non de pasta manducandū est ferculum nec caseatū quoq; ut offe arthopocree et similia. **R**as tamē recentē caseum in cibo cōmendabat. **C**redo quia humores ingrossando ad membra defluxum ipsorum phibet: tu autem eo vttere si liber. **B**utyrum tamē recēs huic passioni: ut **M**aliabbas inquit: a p̄prietate conuenit. **F**ructus iterū nisi ad coleram reprimēdi causa fiat: sunt euitandi in quo casu pruna ac amarilia possunt interdū cōuenire: et interdū q̄s pira. ut inquit **R**asis. et hoc cōcedit q̄ stipicitate sua humorū ad iunctu

ras fluxum phibent: quia ex re ceteri quoq; fructus stipitici interdū conuenire possunt: ut alias dictū est. sicut sunt citionia nespila etc. **E**x quibus cōueniūt lucij: pergie: temali: striligiones: augenes: tristale atq; carpiones: de marianis taceo: cū non bene mihi noti sint: ceteri vitandi sūt omnes. Et debent māducari p̄sces in aqua vel sup̄ prunas decocti: cum q̄bus si sapore uti liber pcedens capitulū q̄ re. **E**xoleribus cōueniūt borago: endiuia: lactuca: portulaca: et cucurbita: nā regimē corpis colerici: ut **R**as inquit. cum humectatōe fieri debet. **C**onueniūt quoq; et illa que in pcedenti caplo in dispositōe calida fercula laudatur: verum ut inquit **R**as. Laules a p̄prietate arthetice cōueniunt: ac omnia que ebrietatē phibent: q̄ illa inquit sanquinē et humores ingrossant. Et in hoc casu q̄s pentastilon plurimū cōmendat. **C**linū oibus ab auctoribus phibetur. Sed certe durum est assuetos ipm ex toto relinquere. Cum sepius debilitetur stomachus intatū plerumq; ut arthetica euitare volens in deteriores egritudines cadat. Quāobz nemi nūq; nisi in potissimo existenti vinum ex toto phibui. Sit igitur inter subtile et grossum tenes medium cū aqua pluuiali ferrata seu cisterne limphati: et de tali t̄p̄ate bibat. Nam in hoc casu ut **R**as. 9. ad almā. inquit. stipitica cōueniūt. Sed q̄z a mēbus facile vinum trahit. Sumope cauendū est: ne ipm in ieiunio bibat. **S**tertiat̄ ptem aut medietatē sui cibi anteq̄ bibat assumat: ne a stomacho ad mēbra alia ita leuiter transire queat. **I**nter duos puta past̄ et maxie cibo nōdū digestio vinus nūq; bibat. ipm enī cibum indigestum ad mēbra tunc penetrare facit. **M**oster bonus **R**as in hoc casu lac in potu mltū cōmendat. presens igit regimen materia existente calida cōplexione: regione et alijs q̄ calidis obseruandū erit. **S**ed ubi materia frida fuerit aerē ad calidū declinare facito: ac totū vtr̄ regimē aliud: et huic capitulo statim finē imponā: oia que in precedenti materia existente frigida descripta sunt huic loco ponēda. **A**d aliud igit si opus est te remitto. **C**erū ubi multitudo materiei nō affuerit diureticis interdū vti putile valde erit. q̄z ut in cura arthetice frigide **R**as et **A**li. inquit. dūz sanus est vti que vtrā prouocant pdesse plurimū consuevit. Et p hoc modus p̄mus p̄seruationis habet quo materiei generatio arthetice efficiētis phibet etc. ne igitur plixitate nimia tedio legentes afficiā: et que huic caplo necessaria sūt tā in presenti q̄ in pcedenti descripta sūt: et huic finē impono. **Q**uali tam flōmia q̄z vniuersales purgatiōes p̄seruādo ab arthetica fieri debeāt: et que sint solutiua in vsu quotidiano sumenda. **C**apitlm. **xxvii.**

Rugalitas sup̄ oia arthetica hominem p̄seruat: s. f. cōnata est nobis libertas. que si in toto aut in parte tollatur in phibita naturali quādā vi ferimur: q̄ sit ut arthetici quibus plima eozū que eis cōia erant i vsu phibentur male tollerēt: et sic sensualitate plerūq; potius q̄ ratioe ducti p̄scriptū regimē nō obseruant: cuius causa sup̄fluis humoribus abūdāt: q̄ tunc ad iūcturas defluēt: causa sūt arthetice: p cuius phibitiōe p̄ flebotomiā vli ter eas eduere necesse est. Et in pte p hunc modum scdm p̄seruatiōis assequemur. vñ **R**as pingues inquit. q̄ exercitio vti nō possunt p laxationē qualibet hebdomada facta et doloribus iuncturaru custodiri queūt. tunc. n. materia nō erit q̄ manari et expelli ad articulos possit etc. verum hoc quoq; p vomitum fieri potest: cuius doctrinam auxiliante deo sequēs capitulū tibi dabit: presens vñ qualiter flebotomiā ac vles purgatiōes fieri debeāt ostendit: domestica cum hoc quedā solutiua in quotidiano vsu sumēda ponendo. **S**ed si tam eozū q̄ enarrata sūt q̄z dicēdorū inuamēta cōseq desideras: q̄ bon? **R**as ponit documēta obserua. alias te nihil fecisse scias. **I**ngt eniz omnino euacuatio ut vomitus minutio: potio laxatiua. puocatiua vine sudor etc. quādo suo loco facta sint: dolorē auferunt omnino: nisi cū hoc repletionē cibi et potus infirm? reple

nus fuerit. qñ si mēbra vacua fuerint z venter plenus sup
 fluitates magis q̄ solē trahēt. Et subdit Gal. auctoritate
 z ideo medicorū nullus quēquā in iuncturis patientē nī
 si sapiēs fuerit z medico obediēs in cura suscipiat. C̄p̄se
 seruāduz igit tu⁹ in obseruatione regimīs sex rerū non nā
 lium diligētiā suā ponat. tūc eorū. n. virtute q̄ sequunt ab
 arthetico dolore in quo loco iste fuerit deo cōcedente cō
 seruabit. C̄p̄rio igit cale materie cōueniētia nōnulla de
 scribā: sc̄do frigide: z tertio mixte. C̄l̄ Materia itaq; existē
 te cala si sanguis ea fuerit vel saltem a p̄dominio sangui
 nis veris tpe ceteris cōsentientibus minutio fienda erit.
 Et in sanguinea qdē pura copiosior. Q̄ si i autūno q̄ san
 guine abundare p̄cipies: consilī quoq; fiat. Sed multo at
 q; multo in quātitate minor. illo enim tpe raro imo rarissi
 me sanguis sola quātitate peccat: qua ex causa erit fm̄ exi
 gentiā corrigendus: digestiua: z dehinc farmacias appo
 priatas exhibēdo: qd̄ capitulū sextū supra te facere instru
 it. C̄si aut̄ cōta peccās fuerit s̄lomia haud quāq; fiat. S;̄
 digestiua z solutiū vti debes q̄ ad hoc p̄positū supra ca
 pitulo q̄z sexto describūt. C̄ Et materia existēte s̄latica s̄le
 bothomia minime opus erit. sed tā vere q̄ autūno erit di
 gerēda. z dehinc patiēs cū appropriatis farmacias: cui⁹
 modū capitulū septimū cū sequētib; tibi dabit. Et quia
 materia cōmixta vplurimū existit fm̄ eius p̄dominiū di
 gestiua appropriata cōmīse. Et de farmacis idēz facito.
 C̄lerū hīs purgatiōib; generalib; nō obstantib; in hīs su
 persui humores cōtinue generant: z sic ad talīū p̄seruatio
 nem necessaria est eoz frequēseductio: p̄q̄ clisteria que
 dam z alia nōnulla solutiua benedicta in continuo: vt ita
 loquar sumēda vñ describēda sūt. C̄l̄ Materia itaq; pec
 cante calida clistere vtēre. qd̄. xliiij. caplo supra materia
 calida existēte describit: z vñ tale ad min⁹ qualibet heb
 domada debet p̄seruāduz accipere. C̄ Et de infra scripta
 confectiōe bis vel semel saltem q̄ accipit p̄una quotlibet
 z buli: z dehinc pasta face quā referua: z illorū q̄ sup̄ fluit
 decoctōe res infra scripte bulliāt. vt viol. herbe paleis. s̄ti
 cados: scolopēdrie: florū boragī. buglose: añ. ʒ. i. iiii. se.
 frigidorum. ʒ. i. seminis papauē. albi se. lactuce endiuie.
 ana. ʒ. ʒ. liquiritie passularum. ana. ʒ. vi. polipodij. solitu
 lorum sena. añ. ʒ. vi. fiat decoctio z cum posuicula eius
 pro delicatis lib. i. māne dissoluat: pro alijs vero cassie be
 ne pinguis. ʒ. vii. quā referua. deinde. ʒ. tamarindorum
 bene pinguis. ʒ. iiii. de qbus vna bullitiōe bullitis fortis fi
 at exp̄ssio vero in pauculo dicte decoctiōis cōmixtū mira.
 indorū. ʒ. i. heci infu. p̄ dē cū sua nocte p̄maneat: ex qb⁹
 postea fortis exp̄ssio fiat quam pariter referua. Successi
 ue reubarbari. ʒ. i. accipe z sp̄ice nardi. ʒ. ʒ. que cū modi
 eo irozent vini albi. ʒ. i. in aqua lactis p̄ horas. x. in
 fusa p̄maneat: z de his postea forti exp̄ssio facta referue
 tur. his sic pactis. ʒ. p̄unoz paste li. i. ʒ. suchari lib. i. et
 cum his oia p̄scripta misce: mānā seu cassiā extractā: suc
 cessiue tamarindorū exp̄ssionē: postea illā de mira. ac il
 lam de reubar. z cū lento sine fumo igne ad opiatarū for
 mā simul oia decoquant. Lūq; in frigidarij incipit: addatur
 cinamomī electi subtili puluerizati. ʒ. ʒ. sandalorū alb. z
 ru. florū sticados. añ. ʒ. i. corall. ru. ʒ. ii. quib⁹ oibus mixtis
 totū ponderet: z p̄ ipsius. ʒ. qualibet sc̄amonee in p̄mo
 decocto. iiii. ʒ. misce: d̄ isto igit ollectissimo electuario bis
 vel saltem in hebdomada seml. a. ii. ad. iiii. ʒ. vsq; p̄. ii. aut.
 iiii. horas ante prandū p̄seruandus tuus accipiat: plus ta
 mē aut min⁹ fm̄ q̄ in eo opari p̄cipiet: z h̄ maiorē aut mi
 norē humorū multiplicationē rari⁹: aut frequēti⁹ erit de
 electuario isto sumēdū est ei in hoc casu cōueniētissimū.
 C̄ Al̄ si quis ad hoc p̄positū pillulas p̄diliget. ʒ. aloes
 ʒ. ii. opib; reubar. añ. ʒ. i. gūmi arabici. ʒ. ii. myrre masti
 cis croci. añ. ʒ. i. sc̄amonee in p̄mo decocto. ʒ. ii. sticados
 se. peonie. añ. ʒ. i. sp̄ice. ʒ. i. fiat ex oibus pulvis sup̄ quem
 endiuie succū donec cooptus sit pone: z in sole aut super
 cineres calidos desiccet: z hoc tribus vicib; facto totū i

puluerē redige: z cuꝝ ſirupo de ſticados paſſā cōſice: de q̄
cum opus fuerit pillule minnte ſiāt: de q̄bus put eas ope
rari deprehendes: tres quinqꝫ aut ſeptem tuo pſeruando
bis: aut ſaltem ſemel i hebdomada p duas horas ante pa
ſtum p vice trābue. ¶ Et ſi pulueris potius q̄ pſcripta di
ligerēt: talis fiat: qui accipit pulueris ſicolicoꝝ ſene. 3. i. ſ.
cinamomi. 3. ii. croci agridij. añ. 3. i. macis. 3. ſ. 3. i. ſe.
peonie ſticados. añ. 3. iii. tartari al. 3. i. ſ. fiet pul. cuiꝝ doſ.
a. 3. i. vſqꝫ ad. 3. i. ſ. p. i. aut. iii. horas ante paſtū cū aqua la
tis endiue vel cū bordio pulli: z cum puluere iſto vt gu
ſtui delectabilis fiat magis potes de ſucharo p libito ad
dere. ē. n. in caſu noſtro mirabil. ¶ Clara eſt appetitū di
uerſitas hanc igit ob cām puile viſum mihi eſt in varios
modos ſolutiua deſcribere. ¶ Si ergo electuaria pillulas
ſeu pulueres quos ex ſua natura renueret horū loco ab.
3. ſ. ad vñ vſqꝫ cuꝝ dimidia de ſirupo capſo ſexto deſcri
pto recipiat. z illiꝝ receptio incipit. Accipe corticū mirā
bo. citrinorū zc. ¶ Iſta itaqꝫ ſolutiua materie colice ꝑſimili
ter ſeu ꝑdominio in pſeruatiōe ſim ordinē datū plurimū
conueniūt. ¶ Sed materia exiſtente frigida infraſcripte
pillule poptie ſunt que habet. 33. 3. ii. cinamomi. 3. i. croci
3. ii. ſalis gēme. 3. i. ſ. agarici. 3. vi. aloes. 3. ii. ſ. ſouet paſta
cum oxunelle ſquilitico de q̄ cum opus fuerit pillule mi
nute ſiant: de quibus tres: quinqꝫ aut ſex p vice bis i heb
domada ſero cuꝝ dormitū iuerit pſeruandus accipiat. ſed
ſit ei tunc cena lenis. ¶ Verum quā vī plurimū arithetico
rum materia eſt p̄mixta. R. cinamomi. 3. i. iii. carpobaliſa
mī. añ. 3. i. iii. diagaganti maſti. añ. 3. ii. ſ. reubarbari. 3. vi.
agarici. 3. ſ. ſticados ſe. peonie. añ. 3. ſ. aloes ad pōdꝫ oīuz
et cū oximelle ſquilitico magdalion fiat: z ex eo cuꝝ opꝫ fue
rit pillule: quarū doſis ſit a. 3. i. vſqꝫ. ad. ii. in hebdomada
bis vel ſemel ſaltē. ¶ Ad modernorū plurimū tāta in terben
tina confidentiā poſuerūt: vt ex eius quōtidiāno vſu plu
rimos ab arithetico pſeruatos aſſerunt: z ſenes q̄ma
xime: quā vitnā puocat z ventrem lenit. vt Sera. in ſuo
de ſimplicibus inquit: z hoc idē dicit. A. 1.º. cañ. capitū
lo de grano viridi. Lum ingit: qꝫ eius gūma: z eſt terben
ti na ventrem lenit: ſi ex ea auellana vna vel nux vna in ie
iunio ſumāt: z ſine nocumento viſcera mūdificat: z renes
abſtergit zc. vii. 3.º. p. doc. 3a. capitulo de nutriendis ſeni
bus: eam plurimū q̄z cōmendat in quēns qꝫ ad magnitu
dinē vnus auellane: aut duarū: z vt multū triuz a ſeni
bus in ieiunio ſumptū his valde cōfert: quoniā ipſoꝝ na
turā ſua proprietate molliſcat: z ſine leſione abſtergit in
teriora zc. hanc itaqꝫ ob cauſā aritheticis cōſerre videt: ac
quā nervos z loca nervoſa de ſe q̄z cōſortat. ¶ Sed cōi
ter practicanes eā mane ſtomacho vacuo cuꝝ nebulā pre
bent. Ego autē cum ſucharo z pillulas cōfici iubeo: de q̄
bus. v. aut. vii. z ꝑſes: ſi libet p horas. ii. ante prādium pre
ſeruandus recipit: z eſt delicata magis. igit audacter vte
re: quia nocumentum nullum inferre poſſunt: z certe in h
caſu plurimum conferunt: vt ipſe vidi. ¶ Ad hoc idē ꝑ
poſitum clifiſtere vtile. accipit brodij recentium carniū
li. i. ſ. caſſie pul. ſuchari. ana. 3. i. mell ro. 3. ii. ſ. olei cōis. 3
ii. ſ. l. triti parū. z fiat clifiſtere. Quis vſus ſit ad mīnus in
hebdomada ſemel. ¶ Plurima hic domeſtica ſolutiua q̄
de intentione preſentis capituli forent deſcribi poſſent: ſꝫ
quia medicus omnis ſim quam tunc intentionē habet ſolu
tiuis vti debet. his paucis michi domeſticis cōtentus eſſe
volui: inſpicieda nāqꝫ eſt pſeruandi diſpoſitū tā reſpe
ctu ſexus etatū conſuetudinū regionū artium et ſi
milium: q̄z reſpectu cōplexionis mēbriorū: z etiam acci
dentium: z iuxta hoc ſunt nedum ſolutiua iſta: ſed oīa q̄z
que ad pſeruatiōē ab arithetico p̄tinēt multiplꝫ varian
da: qꝫ in mulieribus. verbī gratia. menſtruare ſolitis ſunt
menſe omni mēſtrua puocanda z emorroyzantibꝫ emor
royde: z ita de alijs p̄ditiōibꝫ q̄ humano corpi multiplꝫ
ces in eſſe poſſunt ſciendum erit. Sit ergo de his oībus me
dicus auſatus: quia ſi ſic indifferenter procederet: poſſet

Pulvis
No d tartaro albo
Soss 2 a 31

Ma. gna fra
pote

phylanthus zoster

No 2. Verbena
 Et Joffe quodam

per dat ad p[ro]p[ri]et[ar]i[um]
p[ro]p[ri]et[ar]i[um] p[ro]p[ri]et[ar]i[um]

Capt

De egritudinibus

preservandum suum ad alias piculosiores egritudines q̄
sit arthetica pducere. Et sic habes qualr tam p̄ flebotho-
miam q̄ purgatiōes naturales: q̄ etiā solutiua nōnulla in
v̄su quotidiano sumenda sit arthetice materia: q̄ de nouo
continue generat educenda: p̄ q̄d in parte modum s̄m p̄-
seruationis assequimur.

Qualr z quō z cū qbus i p̄servandis ab arthetica sit vo-
mitus prouodandus. Cap. xxviij.

Estabat ad ea cōplēda que secūdi modi itentiois
fuerāt de vomitu aliqd scribere: qui in hoc casu vt
supra dixerā. a Gal. libro decē tractatuuz: tam i ar-
thetice cura q̄ i p̄seruatiōe magnifice cōmendat: q̄d idēz
facit cum in de anche dolorib⁹ tractat in libro suoz expe-
rimētōrū inquit q̄ patientiū arthetica melior medicina
est vomitus. vñ. A. 4.º. p̄mi caplo. xi. Egritudines inquit
que sūt digniores: vt in his vomit⁹ fiat sunt cronice: sicut
ydropsis melia lepra z epilepsia: sciatica et podagra. Et
breuiter antiqui omēs in p̄seruādo hominēz ab arthetica
vomitū q̄ maxime laudāt. In his potissimum qui sūt ad
vomitum apti. C Sed artheticoz plurimi non sine ma-
gno periculo vomunt: vt sūt stomachum debilem habē-
tes collum longum: ac gracilem cū epigloto fortis emine-
te pectus strictu carne nudum ventrem tenuez: ac macrū
qui consimiliter male: ac difficulter anhelant qui sunt ad
spuendum sanguinē apti. ac qui quoq; nimum sunt p̄n-
gues: in his nāq; difficilis laboriosus ac timorofus est vo-
mitus z maxime si difficulter euomunt: nec fuerint ad vo-
mitū assueti. In talibus nāq; puocatio vomitus sepiissime
in his vñs anhelitus venas findit: z tales ad p̄tūz tandē p̄-
ducit: z ista est ferre sententiā antiquoz omnium. z p̄cipue
Rasis tertio ad Alimā. capitulo de iuuamēto z nocumēto
vomit⁹. Et p̄cipis Alboali. 4.º. p̄mi capitulo allato: vbi
pretactas cōditioēs fere oēs enumerat: subiungēs tamen
q̄ vomitus qui facile sit hora necessitatis maximi ē iuuā-
mēti. Et idē ponit. x. tertij. c.º. de vomitu. S. Et admistratus
quidē vomitus cum equalitate zc. ibidem tamē subdit
q̄ eius assiduatio stomachi virtutem maxime debilitat et
eum lacunam supfluitatū facit. Cum quo corpus desiccatur
ac debilitatur: z pectori epati oculis z pulmōi plurimū no-
cet renes que plerūq; findit. Ex quib⁹ oib⁹ pater quan-
tum sit vomitus in casu nostro cōueniēs: ac qbus etiā: sed
vbi cetera sint paria corpa macra. vt Aulc. quo supra ingt
colericam complexionem habentia ad vomitum sunt ma-
gis apta. Nam in pinguibus tutius ē farmacis vñ q̄ vo-
mitum puocare. C Nūc autē supeft cōditiones in puoca-
do vomitū attendendas ponere. In his autē qui ad vomitū
sunt apti bis in mense vna die post aliā est vomitus
prouocandus: vt si oīe p̄ma quicq; remāserit possit in 2.º
p vomitū educi. vñ Cornelius Celsus medicine li. p. ca.º
de vomitu vñli vel inutuli q vomere ingt bis in mēse vñli
melius consulet si bīduo cōtinuauerit q̄ si post quintū des-
cium vomitu cōsuescat. reuolūtiōis numerū nō obser-
uet. Nam inter vñū z aliū vomitū interdū. xx. dies inter-
ponat: qñq; xxx. z xl. nōnūq; z fiat ordinē nullū in diebus
obseruādo: die autē quo vomendū ē supfluitates p̄me di-
gestionis p̄ prius emittat. In prandio vero male mastica-
do diuersa cibaria sumat. Nam si vno esset solo cibo conten-
tus tanto in eo forsitan stomachus oblectaretur q̄ puoca-
tio vomitus illum haud quāq; relaxaret. ad saturitatē quo-
q; māducet: z talia sint cibaria que p̄ de se in stomacho ci-
bum subleuēt. vt raphanus: que z in stomacho nātent vt
vinctuosa: ac itē ipsorūz aliq̄ sint incisua: taliter nāq; ci-
bo sumpto p̄ horam vel circa vomitor quiescat post hoc
hinc inde se moueat ad exercitiū forte gradatim deue-
niens z versus finem: vbi possit currat. dehinc stomach⁹
et extrema calefiant: z in vomendo imaginatiōē fixā po-
nat. Cum tali nāq; regimīni ne alio sine vomitūo plures
euomit: verū an q̄ vomitus puocet ex petia molli duas
puas pillulas cōponat que cū instita sup oculos alligen-

tur z tādū q vomit⁹ sit expletus ligatē teneatur. Cūq; vo-
mere itendit sup faciē suā se inclinet: z vomitu pfecto eā
cū aqua rosa. lauet: os autē cū ydromelle. aut acetoso sy-
rupō colluat: his pactis tādū cōmestione differat donec
fames aduenerit: at vbi vomitiū aliqd exhibere necesse
sit: s̄m q̄ facile aut difficulter euomit debili⁹: aut fortius
exhibendū erit. C Uigilē ad actum practicū te deducā in
choando debiliōib⁹. R. aq pure. 3. vi. acetū. 3. iij. misce z
tepidū potui dato. C Uel fac sic. R. aq raffani. 3. vi. syru-
pi acetosi simpl. vel oximell simpl. aut oximell squillitici. 3
ii. misce z tepidū potui dabis. C Uel loco aq raffani ifra-
scripte decoctiois. vi. 3. pone q̄ habet radicē raffāi. 3. liij.
se. raparū. se. atriplicis. aij. 3. i. cōquassata in tribus li. aque
ad cōsumptionē tertie p̄tis bullant dehinc coles: z ea loco
raffani vt dictū est vtēre. C Si forti⁹. R. corticem media-
num sambuci: z eū trahendo sup abrade: ex quo succūz
expilmerē de quo. 3. iij. cū. v. aq raffani vel decoctiois p̄scri-
pte p̄be. C Quomīs p̄scriptorū dato vomitorē tuum p̄ mo-
rulam q̄scere p̄mte dehinc eū ambulare satis velociter
facias: z si tūc sic faciēdo nō euomerit pēna anseris. vel ci-
conie potius intincta in oleo mittat in gutture: z isto mō
auxiliāre bono Jesu vomit⁹ facile: z sine nocumēto puo-
cabitur. Quo facto tuū p̄servandū gubernā. C Ego antēz
neq; elleboros neq; violenta alia vomitiua hoc in casu cō-
sulere: nisi cum istis domesticis q̄ euomerit nō sine ma-
gno piculo ad vomitū puocabit. C Et sic p̄z qualr. z quō
ac cū qbus in p̄servandis arthetice sit vomit⁹ puocāduz:
q̄d ad secūdi modi intentionē cōplēdā tractādū erat.

Expimēta plima ab antiq; filr p̄bis auctorizata p̄ que ar-
thetici mēbra tam mittētia q̄ suscipiētia adeo confortan-
tur: vt ab inuasiōe paroxysmi p̄servari facile possint.
Capitulum. xxix.

Ue in p̄seruatiōe ab arthetica plib⁹ ab antiq; p̄bis
q̄ expimēta auctorizata cōperi recitare in p̄sentariū
libet. iam antiq; tāta fides data ē: vt ipoz vsus mē-
bra oia confortādo quēlibet: z ab arthetica p̄seruaret. Et
tamē sūt qui de solutiuis: ac de regimie sex rerū nō natura-
liū: supra describūt s̄m datū ordinē obseruanda alias
que sequūtur possent forsan nocere: potius q̄ pdesse: vt
capitulo. xxvj. supra dixerā. C In p̄posito itaq; parum ty-
riace magne comedere in hyeme die qualibet put Rāf
inquit: in estate tñ nō successiue arthetici ab inuasiōe p̄-
seruat. C Idem q̄z vsus vini infra scripti facit: q̄ tpe vin-
demiarū musti sumatā vñz accipe in qua cōquassati assa-
ri. li. i. pone. q̄d menses duo in eo cōtinue maneat: dehinc
coles z eo patiens vtat. C Alia fetida ad auellane q̄ritatē
cūz aqua mellis sepe supra a sciatica p̄seruat. Aulc. vñ dosan-
do eā onolescat vñū prebet. q̄d. xij. granorū ordeī pondus
est. C Allet absinthij succus ad q̄ritatē fabe: cūz. 3. iij. aq
mellis p. xl. p̄tinue dies mane dat⁹: q̄ digestionē p̄fortat
et vñā puocat ac neruosa mēbra oia. vt Rāf ingt confor-
tat. C Desue tamē in de cōsolatiōe medicinarū talē succūz
stomacho nocere ait: q̄ si cū aqua illa mellis passulas de-
coreris nocumētū illud remouebit. C Dragma q̄z vñā
rad. caparis cū aqua mellis p̄ dies. xl. cōtinuata idē faciet.
C Ac tantū dē pulueris herbe ypicō. Q̄ si de ei⁹ semie tan-
tum interdū exhibueris ventrē laxabit z a sciatica p̄ser-
uabit. C Alre itē vñ rubee tinctorū p. lx. die vt supra cū
mellis aqua oī die bibitus ab arthetica p̄seruat. verum si
post eius assumptionē balneū ilico interest mictū sangui-
nis puocabit. z sciaticā nō reditura pellet. C Podagric⁹
autē si tam vere q̄ hyeme. 3. i. aristologie ro. cum aq mell
p̄ mensem p̄tinue biberit: eū nūq; podagra inuadet. C Et
idem. 3. i. camepithēos p̄ dies. xl. cum aqua mellis sine in-
termissione bibita facit. Et si in cāu nfo oia p̄sc̄pta Rāf
approbet. In podagra tñ sciatica medicamē nullū. vt ipse
inquit meli⁹ est quā keiri: q̄ corp⁹ sicut alia nō desiccatur: z
vñ radicis ipi⁹ kirat. vñ. cū aqua mell p̄ vice sumi de mē-
se octobris icipiēdo: z postq̄ p̄seruād⁹ tu⁹ bibere eū cepe

in diffinis vomitus

no de p̄sentariū q̄ dicitur hanc p̄ a p̄sentariū
no de hanc

rit per dies debet. xl. continuare. Ser. n. kirat grana orde
 triu. ponderat. keiri vo est herba cuius flores sunt viole
 similes: quoz odor est ficut violari. Et huius tres sunt spe
 cies: vna flores habet albos: altera purpureos: et alia citri
 nos siue aureos. Et huius citrine sunt radices in casu no
 stro sumede. Hanc herba latini vt mundinus inquit: viola
 de romanis nominant: et huius in hortulis dñarum in pede
 montu pcpue: ac his in pñibus: ac in subaudia qz plimū
 reperit. CSupra scripta vt patet mā existente frigida: aut
 saltē pñmixta pcpue cōueniūt. sed nōnulla sunt qz cuiqz spe
 ciei arthetice taz calide qz frigide qz pñmixte indifferenter
 cōueniūt: vt notati veteres testant fere oēs: vt est a. z. j. i. ii.
 humanoz offiū cinis. Aliqui tñ offiū cuiusuis aialis indif
 ferēter cinerē laudāt. vñ Rasis ad supfluitates q in articu
 los fluere cōsueuerūt: da inqt in potu de vñis offiū cū aq
 calida. z. ii. hic aut nō magis de vno qz de alio offe mentio
 nem facit: sic vt videat velle quodlibet os hñc passioi in
 differēter cōuenire. Sed qz humana inter se maiorē cōue
 niētiā atqz cōformitatē habere vident qz aialiu alioz: hinc
 est qz auctores ista poti⁹ elegerūt: et nedū humana absolu
 te accipiūt: sed poti⁹ ista q arthetico mēbro cōrriēdēt: vt
 si cyrargicus fuerit cinerē offiū man⁹ accipiāt: et ad hunc
 modū de alijs zē. Cterū vbi cinerē illū in puluere sumere
 tuū pñseruandū fastidiret ex eo cū succo yue herbe palestis
 saluē: vel cū aliquo tali seu cū appropriato aliquo sirupo
 pillulas cōfici iube: quaz. z. i. sō vacuo quaz die dabis.
 C Puluis qz sōi vulturis idē facit: vt kiranides ex pñis
 vnus antiquissim⁹ affirmat: et hoc p maximo secreto a sarra
 ceno quodā qz habuit. C Et apuleio platonico teste pul
 monis vulpis sepe bibit⁹ idē facit: istoz duoz veluti
 offiū humanoz cineris sit tibi dosis vñis. Que dicta sunt
 ab intra sumunt. C Sed q sequunt ab extra approximā
 da sunt: et si empica oia ista videant nō est qn antiqz pñis
 fides aliqua dāda sit: et maxie cū hi ex antiquissimis fuerit
 qz sciētia medicine adhuc in pñmodijs existēte solis expi
 mentis vñebant: quot. n. empica in colico dolore in epile
 psia: et in alijs qz pluribus egritudinib⁹ dietim expimur: q
 descriptos ab auctorib⁹ effectus pducunt. nō igit his mi
 nus q sequunt credendū. expire igit videbis. naz si datos
 canones diligēter obserues: ista te nunqz fallent: verum et
 si ex his nōnulla dolore illico sedēt ab recidiua cū hoc p
 seruādū reseruant. C Si ergo ex collo atqz dorso aqle ner
 uos extraxeris quos sup collū infirmi z spondiles colliga
 ueris dolor artheticus illico nō redit⁹ abibit. C Et item
 nec sole nec luna lucentib⁹ dextrū rane pedē abscinderis
 quē in ceruina pelle cōcludas: vt apuleius platonico inqt:
 et per tridū sup podagrici pedē dextrū alligaueris: et pa
 riter de sinistro sup sinistrū feceris: sedabit dolor et perpe
 tuo fiet a podagra secur⁹. C Idē de calcaneo pedis aqle
 le dextro sup dextrū: et piter de sinistro sup sinistrū pedem
 alligato fiet: ac piter de testudinū pedib⁹. vi. placido teste.
 C Idē qz corallū sup infirmū pedē: aut qdūis illud arthe
 ticum membrū colligatū facere ferūt. Et idē pñmixt de
 magnete. C Vel vtere qd sequit emplō. R. cornū vnus vi
 uum quē in equino fimo per quadriduum sepultus dimit
 te: dehinc ex eo sic integro cinerē face: et cū cera postea et
 oleo ros. emplm seu vnguentū fiat: de quo podagrici in
 uncto pede vel alio arthetico mēbro statim remouetur
 dolor. nec amplius euz vnqz dephendit. C Vel facias sic.
 vñnam muli cūz cera z oleo atqz litargirio decoque: et de
 tali arthetici membrū inunge: sedabitur dolor: et nullū
 tūc pedem seu membrū aliud arthetici simile nunqz am
 plius ad arthetici reuersurus deprehēdes. C Ceterū ster
 cus lupi in pelle aialis ab eo mortui super se delatum ab
 arthetica pñseruat: vt inquit apuleius. C Miraberis forsā
 q tam firmiter pñscripta antidota: tibi laudē et nō min⁹ qz
 si ea milies expertus fuerim. Sed apulei platonis kiran
 dis toxoris et testi placidi in de animalium virtutibus:
 qui antiquissimi fuerūt pñs philosophi: quosqz Rasis noster

allegat: me mouet auctoritas que certe ficut et alioz vete
 rum ab effectu oino vacua esse non debet. C Nonne ma
 gnetis lapis in sinistra manu detētus partū facilitat. C Nō
 ne iacinctus collo suspēsus cordis egritudines remouet.
 C Illōnezaphyrus super antracē positus nō aliter euz qz
 aqua ignē extinguit: vt ipse sepius expertus sum. C Quid
 moror in talia recitādo: quoz dietim effectus sensu mani
 festo cōprehēdumus. Simplex. n. inueni vnqz nullum q
 vltra manifestas quas habet pprietates: alias quoqz oc
 cultas nō habeat: respice planetas: et illos non solum: sed
 omnia que sub celo creata sunt. quodlibet. n. taliū singula
 rem indubie pprietatē quandā habet. C Sed o bone Je
 su quot in rebus pprietates sigillasti que adhuc nobis exi
 stunt incognite. Sed vnū est quod taliū effectū fidē no
 bis surripit canones requisitos non obseruare. Hanc enim
 nostra tēpestas ita lasciuia ac effrenata licentia viuimus
 vt que descripta sunt effectūz solitiū producere nequeant.
 C Ne itaqz talia sic firmiter persuadentem increpare nō
 sis: sed te poti⁹ requisitos canones non obseruantes. Et per
 hoc caplo finem impono.

C Qualiter arthetica mēbra totūqz arthetici corpus tam p
 artificialia qz naturalia balnea qz quecūqz per vñctiones
 confortari debeant.

Cap. xxx.

Tab arthetica pñseruatiua doctrina cōpleatur: re
 v stabat secūdi modi intentionē cōplere: quod nō p
 dicta in precedēt capitulo fit: sed per nōnulla qz
 que ab extra applicāda veniunt: quoz bono Jesu conce
 dente pñens capitulū doctrinam ponet. C Sed ante qz ad
 actum practici deuenias menti semp habeto: ne materia
 ad membrū aliquod reppe consueta: propter eius confor
 tationē ad aliquod pñcipale deueniat: tunc. n. apoplexiāz
 seu aliū acutissimū morbū facile vt Rā. induceret: quare
 vt hoc periculū euitetur in cibo et potu minorationē: tunc
 fieri iube. In exercitio vō augmentū: cū quo minutio et
 euacuatio soluta est fienda frequētius. C In pñposito itaqz
 stiptica membra multū ab inuasiōe pñseruat: et hec bal
 nea tam artificialiter qz naturaliter: et tā arthetico mem
 bro qz vñuerso corpori fieri possunt. C Volo igit mēbro
 artificialiter sic facito. R. ferrature cornu cerui: gallarum:
 añ. lib. ii. nucum cypressi lib. i. f. corticum quercus balau
 stiarum ana. lib. ii. aluminis lib. vi. salis cōmunis lib. ii. f.
 conqassent: et omnia in stulis. vi. aque ferrate ad pñsum
 ptionē vsqz tertie partis bulliāt: et ante cenam et prandium
 in decoctione tali arthetici membrū per horam per di
 midiam vel qzūm libet tene: dehinc sudet: et cum cōmu
 ni postea oleo de nuce cypressi cū multo sale mixto inun
 ctio fiat. C Alij vō aluminis partes. ii. accipiunt cōmunis
 salis partem vnāz sulphuris partē mediam: et vt supra bal
 neum faciunt. In quo arthetici membrū tenent. Et ali
 qui salū nitro loco salis cōmunis vtuntur. Alij gallas so
 lum accipiunt et balneū: cum multo alumine faciunt. Sti
 ptica plura repeririunt cū quibus quilibet suo modo bal
 neum conficit: et bene talia igitur sepe fiat. C Sed quia cō
 muniter in artheticiis non solū membra lesa: sed alia quo
 qz in superfluitates plures abundāt: quas ad arthetice mē
 bra facile mandant toti corpori multum balnea commen
 dantur: et illa potissimum que indifferenter membra om
 nia confortādo superfluitates ipsoz resoluunt: et sic ex bal
 neis ipsis debito modo factis tuus artheticus optime pre
 seruabitur. C Sed ante qz illa fiant qualis sit materia que
 arthetice efficit inuestiga. dehinc membrorum particu
 larium dispositionem et complexionem totius habitudines
 regionem: etatem: sexum: consuetudinem: et talia. Omnia
 nāqz ista balneandi intentionem variare possunt. C Mate
 ria nempe colerica existente aliud qz flegmatica regimen
 exigit. Complexio item calida quaz frigida et ad hunc mo
 dum de alijs. Unde copulenta habitudo: vt inquit Rā
 sis: medicina attenuatua non timer: macilentia vero sic.
 quia talia desiccant: et forsā vt inquit ad peiorem qz sit

Cap. i. magnus pñs
 de hñ pñs fñalium
 iacinctus collo sufficit
 tñdō mñs
 zaphyrus pñs pñs
 alioz qz aq ignē

Balnea artificialia
 de pñs hñ pñs

Inductio

Balnea vñs

Plura vñs pñs

Complexio habendo
 attenuatua non timer
 macilentia vero sic

De egritudinibus

iste morbus disponem deducunt. Non soluz ite principali membra consideranda sunt: sed et splen et renes et stomachus etc. Illi namq; calidos valde renes habentes ppter hoc ab arthetica preseruati nallib; balneis vsi sunt: ppter que tñ mala renū discrasia adaucta est: vt ad vine ardorez de uenerint: et successiue ad colli vesice excoiationem: et isto modo a sciatica seu podagra liberati in crudelissimaz aliā egritudine iciderunt: et magnis cū cruciatib; ad aliū mundum iuiti trāsierunt. Nonnullos ex his quoq; mea in cura habui: quoz epar calidū existēs supcalefactū adeo fuit vt digestiua virtute debilitata in ydropē deuenerint: et potu nō satiati clamosa siti pierunt: et sic ab arthetico ppetuo fuerit preseruati. Omnia igit ista diligenter cōsidera sic vt ne carib; dim euitare volēs preseruādū tuuz in sellam deducas. Si igit balneādus tu? ex his fuerit cuius epar ē calidū siue renes: vt pericula statim dicta deuiter anteq; balneum intret. Interduz ex sandalino ceroto epar seu renes inungat. et vbi intesa valde fuerit caliditas. R. vngueti albi galieni. 3. ii. sandaloz ru. ros. ru. spodij an. 3. s. caphore 3. ii. misce: et vt supra vinctio fiat. In casu q; aliq; ex appropiatia seu refrigeratib; sirupis dare bonum est. vt esset acetosus simplex de succo acetose: de acetositate citri de limonib;: vel de aliquo tali cū quo aq; endiuie acetose vel similis qntū libet impone: sic. n. calori supfluo epatis: aut renū obuiabis. Ceteruz nisi corpus bene purgatum fuerit intrare balneum haud quāq; pmittas. Purgatione itaq; facta pme digestiōis supfluitatib; expurgatis mane balneū intret nō longā moraz p vice pma in eo faciendo: sic ergo se balneo assuefaciat paulatim prandio sumpto p horas. v. qescat: et iterū postea in balneum si libet intrabit: cunq; a balneo egredit ne a frigido aere tangat se pannis coopiat: dehinc lectū intret. et absterfo sudore p cameram seu p aerē aliquatū remotū a balneo se paululuz exercitet: et postea cibū suūumat. Balneādū vō tps a. xv. die ad mēsem vsq; integrū cōceditur: q; fm varias arthetico rum dispositiōes ipm balneādū tps variat. Que huic dispositiōi naturalia cōueniūt balnea sunt aluminosa sulphurea salia et nitrosa: sed q plus sulfuris participat: et aluminis meliora sunt: et de his in Italia plura repiunt. Max vt bonus Bentilis recitat: nōnulla in comitatu senaz existētia meliora iudicant: vt sunt illa de petriolo: que vt inquit sulphurea sunt a pdominio: et ad illa de mense Maij et aprijs: et de septembri q; et octobri pueniētius itur. tūc. n. suo sunt in pfecto esse: alia balnea sancti Philippi nūcupant que de alumine multū tenent: et talia in casu nostro pueniunt multū. Sūt et alia in comitatu luchano in villa qdam que corosona vocat: illa a pdomino sunt aluminosa q salis gēme: atq; salis nitri multū cōtinent. et de sulphure itez vt hi referūt quitaliū laudes describunt. Et q statim dicta sunt nō mltū q; balnea pmo descripta cōmendo. Sunt et in comitatu Bisaz: alia iuxta pedē cuiusdā mōtis: q mōs sci Juliani nūcupat: hec aluminosa et sulphurea existētia in casu isto valēt plurimū: vt in laudib; ipoz describit In romandiola. Itē sunt alia in loco dicto sancta Maria in bagno: et ista a Bētili multū cōmendantur: q sulphurea aluminosa atq; nitrosa sunt. Sunt in italia alia plima balnea quoz laudes mirabiliter describunt. q tñ ad nostrum propositū nihil. Que igit descripta sunt inter cetera: vt refert Bentilis. pncipatū tenent. Tex in aquis ciuitate q in antiquissimo et illustri marchionatu Mōtisserrati sita est balnea sunt virtuosissima: quozum tam ppter diuturnas guerras: q; pzinuas pestilēcias: fama: depierat. sed paucis annis cū illustres quidā viri: vt Māntue marchio: fer rare q; ac quidam magnifici capitanei ppter admirabiles quos in his pduxerūt effectū tam his famā dederunt vt a remotissimis etiā partibus innumerosa languentū copia suo tempe nūc fluat. Ista. n. vt per sublimationē potest dephēdi aluminosa sunt a pdominio: sed multuz nitri cōtinet: et sulphuris itē: et si de ipo sulphure in fecibus per

sublimationē derelictis q; itas pauca adinuenta sit: cuius tamē causam in tractatulo assignauit: quez de balneis illis edidi. Tot enī innumerales effectus dum cū pdictis illustribus diuis illic essem visu dephēdi: q; nō modica sui admiratione motus: ppter qd vt de ipoz vutib; certior fierem mihi omnibus modis possibilib; eoz munerā inuestigare volui. Ea enim tñ arthetico opitulant: vt credā nulla italie balnea: adhuc nostra quicq; attingere: nolo vteris us in eoz laudibus procedere: cū eas in proprio tractatulo de balneis alia descriperim: et specialit q; tum profint arthetico. Qd iaz sic est tota in italia diuulgatum: vt a remotissimis et partibus ad ea anno singulo languentū copia icredibilis accedat etc. Sed super omnia laudo: vt qui ad ista iuerit arthetico membrum in die saltē semel in exteriori balnei luto teneat: confortādo nāq; ipm et materiā: si qibi dem fuerit resoluēdo icredibilis membris arthetico opitū latur: sit. n. in luto illo minere balnei quedam pfractio cuius causa magis q; balneuz in casu nostro sit virtuosum: et hec de balneis naturalibus. Et vbi quis ista nō habuerit: et artificialib; vti velit: mō quo supra in hoc caplo de balneis mēbroz artheticoz dictum est facere pōt. In maiori tamen dosi ingredientia illa sumantur: sed nūtrū alumen sulphur in bona quātitate ponantur: addendo et odorifera si cut sticados camomillā folia lauri rosmarinū lauendulam et talia: et sic cū aqua quātitate maiori balneū tuuz face. Eanones tñ qui supra descripti sunt obseruādo: et de tertio in tertū nouū balneū semp facies. ista et si virtuosa sint in cōparatione: tñ ad naturalia par: sed ista facere nō nocebit que nō minus q; p dies. xv. pzinuari debent. p mēse tñ in tegrū illa facere: et maxime in corpe humido ac corpulento erit vtile. Proderit iterū si preseruandus tñ cū dormitū iuerit sepe ex cōi oleo cū multo sale mixto pedes: seu aliū arthetico membrum iunxerit. Cōt ituper vt bono Rasi placuit podagra ex nervoz siccitate pauca cū humi ditate fieri: cui? cura atq; preseruatio vt ipse inq; per frequēs rez humectatūz balneū fiet: q; illa supflua siccitate remota illius mēbrū digestiua pfortabit: et sic nutrimentū melius immutabit: propter qd nō in eo tot supfluitates abūdiabūt: que iterdum illi arthetici doloris causa fuerant: q; uis vt supra dixeraz: ex sola mala qualitate id fieri possit. Per balnea igit illa digestiua membris fortificata defluēs materias melius poterit regulare: et sic podagrā illaz: efficiente causa remota patientē tuū ab ea optime preseruabis. Facies ergo sic: pes seu mēbrū aliud ppter siccitatē arthetico in decoctione folioz salicis violarū vitis albe vinifere: et malue suis cū radicibus ante cibū mane et sero diu teneat: immo si in pede arthetica fuerit in tali decoctiōe tota tibia vsq; ad genu q; teneat. Quo dieb; aliquot facto: idem ex decoctione capitū castratorū fiet. Et aliquot itez trāfactis dieb; cū vaccino lacte in quo vitelli oioz recētuz plures concussi fuerint: vt supra fiat. Balneo itaq; facto si libet ex oleo viol. vel salicino: aut cōsili pes atq; tota tibia potest iungi. sic. n. illa supflua siccitas que hui? arthetice causa fuerat alio conuenienti obseruato regimine penit? amouebit. Et isto mō ab ea tuus bonus paties preseruabis. Q; si hec p totius siccitatez fiat ad febris ethice curaz: si ea in cā fuerit: aut ethice senectutis habere recursū necesse est: et tunc a quo tractatulo quez de febrib; edidi succursū pete. nam differētie tertie caplm 2^m ac 3^m de his que in hoc casu cōueniunt te abūdātē faciet: certe raro hic tibi casus eueniet. Sed vt te de ptingētibus iudicio meo nihil omittā mōdum artheticam curā hic subiungere volui: per quem tractatus iste de arthetica feliciter finem recipit.

Explicit tractatus de arthetica passione fm Antonium Guaynerij.

Cometarioli huius pars secunda que est de calculosa passione: per magistrum Antonium Guaynerij artium et medicine doctoris papiesem: viz doctissimum: feliciter incipit.

Cometarioli pars secunda

que est de calculosa passione feliciter incipit: cuius sedecim sunt capitula.

- Capitulum primum.** Que sint tam harenularum quam lapidis generationis cause: quid ite calculosa passio. **Char. 89**
- Capitulum 2^m.** De causis calculose passionis. **89**
- Capitulum 3^m.** De signis calculose passionis demonstrationibus. **89**
- Capitulum quartum.** De calculose passionis signis pronosticis. **90**
- Capitulum 5^m.** De cura paroxysmi calculose passionis: et primo de clisteribus que illa hora fienda sunt. **90**
- Capitulum 6^m.** De somatationibus: enchatismatibus: vinctioibus: emplis et vntosis que paroxysmi hora in calculosa passione fienda sunt. **90**
- Capitulum 7^m.** Quosdam ponit canones antequam os comminuetur lapide: aut diuretica prebeas observandos. **91**
- Capitulum 8^m.** Simplicia quedam in se continent que veterum testimonio lapide comminuit. **91**
- Capitulum 9^m.** De simplicibus quibusdam que tam a modernis quam veteribus in fractione lapidis singularia reputantur: ac que liter preparari exhiberi que debeant. **91**
- Capitulum 10^m.** De conditionibus in compositione medicinarum: que nostro proposito conveniunt attendendis. **92**
- Capitulum 11^m.** De sectionibus aquis sublimatis. inleptac de stupis que inter cetera in frangendo lapide principatum obtinent. **92**
- Capitulum 12^m.** De pulveribus qui lapide frangunt: et de sectionibus item. **92**
- Capitulum 13^m.** De modo infirmi hora paroxysmi dietandi et ubi dolor nimis virtutem prosterneret: qualiter ei sit succurrendum. **93**
- Capitulum quartumdecimum.** De lapide vesice et eius quoque signis. **93**
- Capitulum 15^m.** De cura lapidis vesice. **93**
- Capitulum 16^m.** De preservatione a calculosa passione: **93**

Que sint tam harenularum quam lapidis generationis cause: et quid sit calculosa passio. **Capitulum. j.**

Samme calculosa passio dominans arthetica diligit: et tantas similes habet affinitate: ut una sine alia rarissime ulli inadat. his itaque absolutis que mihi de arthetica dicere videbatur de passione ipsa calculosa iuxta premissa dictione nunc facere superest: que lythiasis apud grecos nuncupatur. vñ llythiasis. 4^a. Quibus inquit in vena harenosa subsunt sedamina his vesica: aut renes lythiasim habent. i. calculosam passionem. Et aristoteles decimo pbleumatuz pbleumate. 43. renum et vesice lapide lyton appellat: et abhinc he passio lythiasis dicta est. Nam lythos grece: latine lapis. et ob hoc conclusio quedam lythopontrapon appellat: quod lapide frangens interpretatur. veteres tamen de hac tractantes passionem de calculo seu de lapide in renibus. vel vesica capla sua rubricant non morbum: sed morbi causam potius rubricantes. Est. n. calculus minor lapis cum quo antiqui calculos faciebant. Cuius igitur lapis hac passione efficiens et maxime renum: parvulus que sit calculus dicitur est a quo et calculosa passio denominatio nem accepit. Sed ut facilius eius notitia veniam: quare hec passio fiat inuestigandum erit. Cuiusmodi itaque: quod renes sunt corpora oblonga: quorum dexter altior quam sinister versus epas elevatur: a quo due vene a chili vena ramificate ad renes ipsos veniunt: per quas ab epate aquositate emulgetur ideo vene emulgetes dicte sunt. postea vero in renibus coa-

uitate emulgetes iste vene subtiliatur dilatanturque: ex quibus paniculus fit quidam colatorius nomine: per quem tracta ab epate aquositas excolatur: et dehinc per poros vitides quod duo sunt canalium a renibus ad vesicam tendentia in ea distillatur. habet. n. vesica tunicas duas. quarum quilibet foramina non ex directo: sed seorsum habet: ergo illi porum ad primam tunicam venientes illic vna deponunt: que hic per foramina secunde tunice in vesicam distillat. Ex quibus patet quare dilatato colatorio vna turbida vtr plurimum apparet. Nam aquositas ab epate attracta non tunc debite in renibus excolat: et sic cum vna mixta turbida eam efficit. verum cum a sano membro sanum sperma et ab infirmo infirmum decidat: ut in meo de proprijs mulierum egredituribus latius declaravi. Renes habentes debiles natos renum de bilium generat: et hanc ob causam non minus hac quam arthetice passionem hereditaria dicimus. Cuiusmodi ulterius generationis lapidis duas principaliter esse causas. Quarum una ex agentis parte se tenet: ut est caliditas excessiva: quam vis excessiva quoque frigiditas ad generationem lapidis effectus percurrere possit: ut de cristallo patet. sed hoc ad nostrum propositum nihil. Altera est ex parte materie quam vis sciam esse necesse est: nam ex pura terra. ut Alucena in suo parvo de mineralibus exemplariter posuit nunquam lapis fieret. vincens enim siccitas coagulari eam fineret nunquam. neque fieret coagulationis: et per consequens lapis nunquam. Ex quo patet viscosum aliquod esse ad generationem lapidis necessarium. materia igitur viscosa dum per calorem sublimatur humidus resolvitur: ad cuius resolutionem siccitas introducit: et calore ulterius continue sublimante tandem ea crecit: ut remanens tandem lapis fiat: prout manifeste de la pide in fornace cocto deprehenditur: et isto modo lapis seu calculus tam in renibus quam alijs in nostri corporis partibus generari potest. Nam ubiqueque caliditas excessiva fuerit in viscosam materiam tempore notabili agens: ibidem calculus fieri potest: sed frequentius fit in renibus: quia eorum excessiva caliditas aquositate quantitate multa ab epate trahit: et cum in eo non debito tempore manserit multum viscositatis secum habet: et sic in renibus retenta a calore ipsorum superfluo: modo quo supra lapis seu calculus generatur. Cuiusmodi vesica autem quousque membrum de se frigidum sit et exangue: materia tamen ibidem diu retenta si non a proprio a circumstantiis saltem calore membrorum: et precipue stomachi atque epatis a quibus ut Rasis inquit: ignem calorem acquirit paulatim sublimatur et tandem in lapide convertitur: qui propter diuturnam moram in vesica fit quam lapis renum durior grossusque magis. Et sic habes causas generationis lapidis que non minus harenularum cause esse possunt: ut patet. Nam sicuti Sera. et nonnulli veteres voluerunt lapis seu calculus materialiter nihil aliud est quam harenularum coadunatio: et dehinc ipsarum adherentia: et tandem coagulatio. et sic patet quare calculi materia sunt harenule. verum ad ipsarum generationem non ita intensa caliditas: neque materia ita viscosa sicuti ad lapidis generationem requiritur. et hanc propter causam in visis illis intermedijs: quia in poris vitidibus sepius harenule generantur: de quibus tamen infra. Potest ite ut prederam in pluribus partibus nostri corporis fieri lapis veluti in pulmone: stomacho et intestinis: ut quarto et sexto de interioribus habet. Et ego heri in quodam rustico qui per quindena ascellam sepius non habebat ad nuncios magnitudines non unum sed plures lapides in intestinis generatos vidi. Refert idem iste medicine verus interpres magister meus Jacobus de Forlivo in quodam domino Nicolao de summa rippa: se lapide sub lingua generatum vidisse. Cumque harenule ab iisdem causis quibus lapis fiat diversis quoque in nostri corporis partibus generari queunt: de quibus infra plenius. Tamen non possunt ut patet: harenule neque lapis in quovis loco nostri corporis generari nisi ex qua fiat materia ibidem tenetur. Cuius retentionis causa triplex assignatur: ut

materiei viscositas: viarum opilatio seu strictura: et expulsio debilitas: et hec ultima per excessivam caliditatem plim adiuuatur: que non solum materiam exsiccat: eam reddit fluxibilitatem in eptam: et per consequens expulsiōis: sed membrum etiam in quo est vltimū exsiccatō eius debilitat expulsivā: sexto de accidenti penultimo capitulo et prima primi: doctrina de virtutibus ideo decima octava tertii capitulo de lapide renum. Et excessiva inquit renum caliditas expulsivam debilitatōem supfluitates in his detinet. Et sic patet ratio agens quod passio qualiter et quomodo in renibus: et in vesica lapidis generatur: qui existens in renibus si ad extra corpus mitti debeat: per poros vitides ad vesicam transeat necesse est. Quodque vis ille angustiae ac sensibiles plurimum sint sine continuo aliquantula solutio: ne per eas calculus ipse rarissime transiret: ex quo tunc dolor in visis illis causatur intensissimus: ut in calculosis esse vide re. Et ex quibus omnibus potest facile colligi quod calculosa passio est morbus hereditarius a calculo in renibus vel vesica generato causatus perque his in locis: aut in visis inter medijs crudelissimus dolor innascitur. Et habes itaque quod sunt causa harenularum quod lapidis generationis cause. quid quod sit calculosa passio. Et per hoc hunc capitulo finem impono.

De causis calculose passionis.

Cap. II.

Calculose passionis cause omnia illa in summa esse possunt que renum seu viarum coloris supincedere videntur: meatusque illos angustare: ac omnia quoque quod ad materiam lapidis multiplicandam iuvant. Et hec quod extrinsece et quod sunt intrinsece. Extrinsece quidem sunt ut excessiva aeris caliditas et siccitas: seu cuiuscunque alterius extrinsece potestis renum seu circumstantium membrorum calorem supincedere: ut sunt balnea calida et sicca tam naturalia quod artificialia: inter quod frigiditas potest renes seu vias istas coartare sic: ut materia ibidem teneatur. Exercitium forte atque supfluitas: et maxime post cibum: ut esset saltare: currere: equum duri portatus: egrotare: ad pilam ludere: et filia: ac etiam longa sup pedes statio: diu. n. sup pedes stare: ut Ras. inquit: efficit ut renum meatus veluti chorde extensi maneant: nec rege veluti iacendo: aut sedendo sumunt. Et nimia itaque quies expulsiōis pigritas inter has causas enumeratur: quod ut convenit materia tunc non expellitur. Et idem de sono supfluo accidit. sup ne quod sup lecto iacere molli renum caliditatem augmentat: quod generationem lapidis plimū opatur. Et idem nimia vigilia: ingens quod ira: supfluitas coitus: et maxime sup cibum est de potentissimis huius morbi causis. Idem quoque facit ventres cingulos: aut cum diptioide nimium stringere. stringunt. n. tunc nimium renes quod sup lumbos tanquam sup culcitra iacet: quorum strictura stringunt et ipsi: et sic retentae materie in lapidem facile commutant: fames longa supincendendo calorem ad lapidis generationem plimū facit: ut Ras. inquit. Et sup omnia cibi et potus repletio nimia. ipsorum itaque inordinata assumptio ac comedendi seu bibendi anomala consuetudo: et rerum potissime: ex quibus lapidis materia facile generatur: ut sunt fercula de pasta: fercula caseata: ut offe arthocree: et similia: ut ipse iterum caseus: panis azymus: rizinū amigdū: legumina ova dura: caro bovina: porcina: cervina: anserum: anatium pullos: colubos nondum volantes: et filii aialium intestinalia: ipsorum quoque extremitates: ac fructus omnes qui dure sunt digestio nist: ut coctana pira. Et res item omnes acutae: ut porri: cepe: allei: zinziber: vinum turbidum: ac dulce grossum iterum et maxime mustum. Et hec omnia ex parte causarum extrinsecarum se tenent. Quamvis ad intrinsecas immediatas passiois calculose causas ad bonum intellectum est ipsemet calculus in renibus aut visis intermedijs existens seu in vesica: cuius causa ut supra ex dictis facile colligitur triplex assignari potest: renum. scilicet aut membrorum circumstantium excessiva caliditas: viarum strictura et humores viscosi quicquidque ille fuerit: siue viscosum flegma: aut qui vis alius: aut in renibus sanies retenta. Et ista omnia non minus harenularum quod calculi causa esse possunt: ut ante dictum est. Et habes itaque quod extrinsecas quod intrinsecas calculi harenularum causas: et ex primi calculose passiois quod huic causa finem imponit.

De signis calculose passionis.

Cap. III.

Emostrativa signa calculose passionis sunt duplicia. Nam quedam lapide: et quedam lapidis materia de monstrant: verum lapis ipse tam in renibus visis inter medijs quod vesica dolore efficiens esse potest: et sic ut perfectum in horum cognitionem venire queas locorum distincta signa ponam. Si igitur lapis in renibus fuerit: gravitas in eis aderit dolor fixus cum punctura quadam locum parvum occupat: gravitas in iunctura lumborum quadam sentitur: et talis dolor semper ad posteriora declinat sic: ut sepius spinam curvare faciat: et dum lapis iste ad bonum intellectum fieri incipit donec ab his egreditur continue augetur dolor. Et per colligantiaz diafragmatis: ac cerebri cum renibus dolor aderit ingens. Et propter illam quam quod magnam cum stomacho habet colligantiam: nausea frequens aderit: et per idem dolent vicia. Et ea ex parte quod reni infirmus manet dolet testiculus. Et quod causa doloris plurime maxime ad locum attrahunt que nervos in dorso ortos ad crus et pedes transeuntes opilat spiritibus ad ea venire non valentibus: crus ipsum atque pes dormitat: et digitus illius pedis minimus iterum formicatur. Talis autem patiens si vrinam nigram ac spissam cum quibusdam sepe rubeis harenulis residetibus mingere consueverit: et non cessante renum dolore alba et subtilis appeat: lapidem tunc in renibus fieri non dubites. Quod si patiens filius fuerit calculosi atque iterum lapidem emittere consuevit: certior quoque fiet. Et hec omnia tibi lapidem in renibus esse demonstrant. Sed ubi inter renes et vesicam medietas in visis fuerit acutior multo quod primo in vicijs et in visis illis dolor aderit: et interdum adeo acutus ac siacus eius pugerit dolet tunc ancher: veteri stipas: vrina nigra paulatim erit: et interdum cum ardore. Et quod per dolorem retrahit calor ad intra: lumbi sepe frigent inanita corpore augmentat dolor: cibo sumpto minuit: quod tunc adquisitas quod ab epate ad vias renum dimittit: quod eas mollificando dilatat: et cum tunc liberi calculus transeat: minuit dolor. Et ista signa in visis intermedijs lapidem esse manifestant. Quod si dolor in alchathim ad emunctoria seu inguina se extendens cum gravitate quadam augetur: ac si quoddam suspensum pondus in ipso alchathim foret. Sitque solito vrina harenosa magis: his apparentibus in brevi tempore in vesica lapidem expectabis. Et cum dolores isti remissis: aut ex toto amoti fuerint. lapidem tunc in vesica descendisse scias. Unum raris summatis ista omnia colliges inquit. Cum senseris patiens dolorem ex parte lumborum: et ad inguina descendere scias calculum ad poros vitides devenire. Et cum dolor ab inguinibus descenderit: scias lapidem visus vesicam transire. Quiescente autem dolore iam lapis cecidit in vesicam. Et ex dictis itaque tam in renibus visis intermedijs quod in vesica lapidem esse facile cognoscas. Uterum ex signis dictis plima cum colice signis coicatur: sic ut interdum vna ab alia discernere sit difficile. vni secundo de iterioribus. v. capitulo recitat de seipso Gal. quod vni semel inter renes et vesicam dolore acutum mordicationum valde sentiebat per quem in renibus lapidem: seu in visis intermedijs habere credidit: sed clisteri facto plima viscosa maxime egressa est et sedat est dolor: quare ex illa colica: et non calculosam passionem esse cognovit. Et igitur vnam ab alia discernere scias ad quod sequitur attende. nam in calculosa passioe dolor venit paulatim: in colica subito: hic ad posteriora declinat: iste ad interiora: et a parte dextra: per pectinem versus vesicam principium sumens ad sinistram sursum tendit: hic fixus manens parvum locum occupat. Ille hinc inde ambulans magis: hic fortis in anitum affligit: ille repletum. cui nonnulli causam assignantes inquirunt: quod hora vacuitatis stomachi chilus pitestina renes aggravans transiret: et sic dolor augetur: sed cibo sumpto collon super stomachum existens stringitur. per quod non sic facile chilus ad intestina transire potest: sed colica per stricturam collon tunc augetur. dicunt alij quod vterque hora repletionis sit fortior. sed in colico quod in renali propter causam assignatam magis: vel dic ut supra quod sumpto cibo stomachus quasi relaxatus humilitates que ad epar venientes: et dehinc ad renes venas emulgentes: et vias alias per quas calculus transire humectando

relaxat: et sic lapidis egressus fit facilius propter quod dolor mi-
nuit cuius oppositum in vacuitate patigit. Dixit tamen Galenus quod
de interioribus: quod post repletionem cibi et potus renalis do-
lor augetur: quod intelligitur post nimiam repletionem cibi et potus
renalis dolor augetur: et ideo non dicitur post assumptum cibum: sed
post cibum et potus repletionem: supple nimiam et cetera. Et ad primum
propositum veniens hic per clisteria seu per quoduis aliud fecibus
eductis: aut venteris: non multum sedat. Ille autem plimius si
per urinam harenulas autem mandat: ille flegmaticus: et quod in calculo
loso ut calculosus est non patigit per secessum squibalas: aut
veluti caprarum stercoza formata colicus mandat. plimius crura
atque dorsum in renali dolent: in colico minus: hic quod minus
nauseat: minusque vomit: ille autem plimius: quod per maiorem collon
cum sit colligatus accidit. Et hec sunt signa harum passionum
magis vniuoca. Cetera autem magis equocant. Et per hoc tam
propria quod equoca signa calculose passionis habes. Cuius quia
calculi materia est viscosum flegma: aut citria colera seu vitel-
lina vel ad bonum intellectum flatibus sanguis viscosus et cetera.
In huius materiei cognitionem facile devenies: si copiones
habitudinem: regimine: ipsius annis: etate ad precedens regimine fue-
ris perscrutatus. nam super quod ex victis ista magis attestant: id in
causa fore iudica. Et si sanies in causa fuerit per vlcus renum co-
prehendes. Et per hec signis demonstratiuis calculose pas-
sionis finem impono.

De calculose passionis pronosticis. Capitulum. iiii.

Ab antiquorum quorundam pronostica hic primo descri-
bere: et maxime principis Alboali. Cuius itaque: itaque: puer-
is et adolescentibus fit renum lapis quod in senibus: frequen-
tius tamen in vesica. Nam pueri et adolescentis aliarum etatum re-
spectu magis sunt gulosi: voraciterque maducant: ac super ci-
bos inordinate mouent: quod ob res ipsas plimas supfluitates
abundant. Quod igitur renum expulsivam virtutem sit fortior illas
ad vesicam demittit: quod ibidem retentum in lapide commutat. In
senibus vero genitur: et ad renes decurrit per igitur expulsivam
virtutem debile ibidem retinent: et sic frequenter renum lapidem
quod pueri quod quod adolescentis generant. Cuius et eandem rationem
minus lapis renum in iuuenibus quod senibus generat. Et minus ite-
lapis vesice in iuuenibus quod in pueris: quod per assignatas cau-
sas plures multo pueri quod iuuenes supfluitates generant: quod
ad vesicam misse cum ipsius vesice collum sit strictum in puero quod
in iuvene ibidem facilius retinent et in lapide convertunt: et sic
frequenter in his quod iuuenibus fit lapis vesice. Cuius rursus
lapis renum ratione materie frequenter in pinguibus fit quod maci-
lentis: quod per stricturam viarum in his magis de materia retinet
et oppositum tamen ut rasis ingratum de lapide vesice contingit: cum li-
berius in macilentis: ut patet materia ad ea transeat. Sed ratione
caliditatis quod in macilentis inter ceteris paribus repit la-
pis facilius in eorum renibus generat quod in pinguibus: et sic in pin-
gui ex parte viscosae materie et in macro ex parte caliditatis lapis
facilius generat et cetera. Et quod puellae respectu puerorum breue
habet vesice collum viasque magis latas frequenter in pueris
quod in his lapis vesice causas. Cuius propterea fit in habet
tibus ventre lubricum lapis tamen renum quod vesice quod in habenti-
bus strictum: quod plures supfluitates in his quod in illis retine-
tur. Cuius et patet quod mulieres rarius lapidem renum ge-
nerant quod viri: quod per menstrua supfluitates plures expurgant: quod
non contingit in viris: ad quod iuuat: ut rasis ingratum quod vesice col-
lum rectum et largum habet valde: sic ut nulla per urinam turbu-
de penitus retineat. Cuius talia tibi in pronosticando multum
perderunt. Nam si in pueris: verbi gratia. renalis lapis generat:
et senibus in vesica id a potestati causa puenire argues: per quod cu-
ra magis difficultat. Et ad hunc modum respectu sue di-
spositionis de predictis dices. Cuius puer calculosus difficul-
ter alijs in etatibus poterit a calculo preseruari. et per hoc patet
quid in casu isto pronosticari debeas. Senex puta calculo-
sus. ut rasis inquit: ab recidiva non facile custodit. imo ut i-
quit Aluius. Mippo. auctoritate in senibus non curant: quia per de-
bilitatem digestivae facile calculum generant. et hanc quod Rasis. ro-
ne assignat. Cuius videris ut Rasis. inquit urinam nigram sine

dolore ac sine alia egritudine pronostica lapidem in renibus
post parum temporis generandum: maxime si senex fuerit. Cuius
autem in alicuius urinam harenulas continue residere suspexeris
is difficulter calculosam passionem incurret: id. n. virtutis
expulsive fortitudinem: ac materiam subtilem et obediens. Cuius
iterum si in consuetum calculosam passionem pati urinam aquosa
et subtilis valde per dies aliquot apparuerit: scias in eo la-
pidem generari: et nisi remedium aliud apponatur crudelissimam
passionem incurrere. Generat. n. calculus ut supra dictum est:
ex coadunatione adherentia: et tandem coagulatione harenu-
larum adinuenit: et sic diu retente calculi fieri arguit. Sed quan-
to magis urinam fuerit clarius et minoris seduminis: tanto ma-
gis factum calculum durum esse significat: et adhuc quanto magis
urinam in tali statu pseuerat: tanto etiam durior esse arguit: qui
tunc nunquam vel maxima cum difficultate medicinis frangitur
vix ubi harenosum continue sedime in urinam conspexeris et
in tali ut sepe patigit fiat calculus: levis erit: et cum medicis
facile fragibilis. Cuius sed quod in multis nostri corporis partibus
arenule generantur: ut possis ab his discernere: de quibus
mentio facta est: scias ut in primo capitulo dictum fuit: quod tam effe-
ctive quod malum harenule: et eo quod quod mo quo calculi genera-
tur: sed ita inter caliditatem: nec materia tam viscosa requirit. Cuius
igitur tam in sanguine quod alijs in humoribus patigit adustiones
sepius fieri: plerumque alijs eorum per incinerat et in harenu-
las commutat: ut in aliquibus tam chronicis quod acutis egritudi-
nibus est videre: sicut in gbusdam quartanis et leprosis et cetera. Et
idem in retentione menstruum atque emoroidarum patigit. Cuius
Aluius. 21. tertij harenule ingit nigre vel subnigre menstrua:
rum retentionem significant: quia materia in vijs propinquis matrici
diu retente per adustionem in harenas convertuntur: et pariter in
alijs partibus nostri corporis sepe fit. Sed nisi has ab his quod in re-
nibus et vesica generant scilicet discernere errores non pau-
cos in pronosticando committes. Et ideo scias quod iste aut urine
supnatat aut cum ea commiscetur. Sed quod in renibus aut vesica
fuerint in urine fundo residet. Et hoc est: quia iste per se an-
gustas et remotas vias transeunt subtiliatur valde et leues
fiunt: propter quod urine supnatat: aut eidem commiscetur: alie in
latis vijs: et urine propinquas generantur: et sic grossiores et
maiores ponderis fiunt: cuius causa in fundo residet. Et ex
his patet que et quales sint harenule de quibus pronostica di-
cta verificatur. Cuius ista quod in renibus ab his que in ve-
sica sunt per colorem discernuntur. Nam que in renibus ad rubedi-
nem: et quod in vesica ad albedinem quadam tendunt: et hoc est: quia
tam ratione agentis quod materie quod quoque loci ut nonnulli volue-
runt patigit harenulas in colore variari. Ratione agentis
quod que ab excessiva caliditate sunt rubedine quadam acqui-
runt ratione materie: quia si ista sanguinea a dominio fuerint
ad rubedinem tendunt: si flegmatica ad albedinem: si colera ad
citritatem: si melacolia ad fluiditatem seu nigredinem. Et si
virides sint ut ita sepius visum est a colera prassina seu eru-
ginosa fiunt. Ratione loci: quia color loci in quo sunt ad eas co-
lorandum plurimum iuuat. Cuius ex quibus patet quod tamen ratione
agentis quod materie quod loci renales harenule rubee esse de-
bent. Ratione agentis: quia ab excessiva renum caliditate sunt: ro-
ne materie: quia ista est aquositas cui plurimum vinctuostatis
sanguinis est admixtus: et per propter rubet. Ratione loci: quia renes
rubei sunt et cetera. Cuius propter autem oppositum in his patigit quod in ve-
sica generatur. primo quia frigiditate congelata sunt: vel melius
ab unito valde calore: et materia ex quo sunt est aquositas mul-
tum ab vinctuoso sanguinis in renibus excolata: propter quod
quadam ad albedinem tendit: et ita locus consilium quod vesica: ea-
dem est renum coparatione alba. Cuius sed ea quod in partibus vridi-
bus et vijs alijs intermedijs generatur medius tenet inter
has duas quo ad rubedinem et albedinem. Ex quibus patet quod
re harenae renales sunt rubee: vesicales autem albe. et que in
medijs locis generantur: medius tenent et cetera. Cuius et cum ut su-
pra dictum est antiqui nonnulli voluerint quod calculi nihil aliud
maliter sit quod harenularum coagulatio. patet quod calculus ni-
ger cum ex humore: ut dictum est: melacolicus fiat et ceteris ad

De calculosa

frangeddū durior: mō cetera sint paria. nā si ipm inter digi-
tos cōdūxeris puluerizari neq: aut id saltē maxima sit cū
difficultate: sed q facile incinerat: facile quoq: cū medici-
nis frangit: et hoc in p̄noscandū vtile tibi fiet. Cū p̄ie-
terea in quoz v̄inis: vt Aui. inq: sit sal ad calculū marie
sunt parati. Talis nāq: v̄ina caliditate in renib: atq: forē
materiā ab epate trahere potentes: et eā quoq: incinerare
posse significat: et tales vt patet maxime sunt ad calculū
p̄parati. Cū iterū puer cui: v̄eter: vt inq: Rasis: p̄ maio-
ri parte sit stiptic: et stomach: atq: epar sunt calida: est ad
lapidis generationē marie p̄nosc: et hoc p̄pter fortē attra-
ctionē humiditātū ad epar et v̄ine vias. Cū quoq: cal-
culū frequēter icurrūt ad excoiationē vesice facile deue-
niūt. Calculosi quoq: nullis medicinis dolores sedant
morte clamosa moriunt. Q: si extremitates frigide fuerit
et in facie sudor frigidus apparuerit: eū p̄b̄yteris dērelin-
que. Cū quo si formicātē pulsus habuerit mors ī breui eū
rapiet. Calculosa passio: vt inquit Aui. paroxisimalis ex-
istit. Inter paroxisimū tū et paroxisimū spaciū est diuersum
q: qñq: de mense in. mēsem et interdū de anno in annum
feuerit paroxisimū. Et vt declarati p̄mo caplo fuerat taz
lapis renū q: vesice ex morbis est qui hereditarij. Idatē
igit quid de tuis calculosis habeas p̄noscari: quod hui:
De curatiōe paroxisimi cal- (capituli intentio fuerat
culose passionis: et p̄sens caplm que tunc fiēda sunt cliste-
ria solum describit. Capitulum.

o Anni cū diligētia hui: tā imiti morbo celerit suc-
currendū est. Nā patiētē sepe tā acriter sine inter-
missione molestat: vt ad mundū aliū p̄ijs cū lamē-
tationib: eū ire q: vellet celerit cogat. Quamobrē q: paro-
xisimi hora fiēda sunt p̄mo describā: et successiue qd in qe-
te. Doloze igit existēte q: feces educūt: lenitiua clisteria
sine mora face. Nihil enī: vt Aui. inq: doloze renū ex la-
pide causati magis augmentat q: intestinoz repletio: et
potissimū ex stercore. Q: si patiēs tuus nauseauērit ad
vomendū eū iuua. Est. n. vomitus ī casu isto vtilis val-
de: quēz cū cōi aqua et aceto: aut oximelle simplici et aqua
raphanū: vel aliter. put. 28. caplm p̄me p̄tis te docet. p̄uo-
cabis. Clisterē aut lenitiuū quo Aui. in hoc casu vsus ē
accipit violaz altee surfuris boraginis: añ. ʒ. i. sicū nu-
mero. vi. sebestē numero. vij. ex his fiat decoctio: de q. ʒ. ʒ. x.
et in ea dissolue cassie. ʒ. i. h. butyri recēt. ʒ. ij. olei cōis
ʒ. ij. h. salis tritū parū: et tal. clisterē fecib: retentis cū ad in-
firmū deuenieris: illico fieri iube. Cū Bon: Alexander hui:
clisteris decoctionē ex radicibus altee: fenugreco: camo-
milla et surfure fieri faciebat. talia nāq: clisteria vt ipi in-
quūt doloze plurimū sedāt: ventrē laxāt: et viscera molli-
ficādo ad emittēdū lapidē multū iuuant. Iubēt tū vt hec ta-
lia clisteria in pauca q̄ntitate fiant: q: magna q̄ntitas inte-
stina replet nimis: cuius causa renes cūprimunt: et sic do-
lor augef. et ideo vt repletio talis euitet: si cōmode fieri p̄t
per suppositiōi iussit Aui. feces educi. Nec veluti qui
dā ignari medici facias: q: statim cū hac passioe laborātes
addeūt: dōlafiniconē electuariū indū: aut cōsimile cū vino
maluatico: aut alio forti diuretico p̄bēt: et sic q: velit diei
hora. Sed certe hi male medicīne canones reuiderunt:
vel de ipis tū cōfidūt: vt q: imaginant sibi in hac diuina ar-
te licere putēt. cōtra aut tales bon: Aui. clarā rationē ad-
ducit. Exhibiti inq: p̄ os formacū a supiorib: versus re-
nes trahēdo materiā dolores plimū augmētāt. ideo in le-
nificatiōe nature est alleuiatio p̄lima magis q: doloze se-
datio. Idē ponit Serap. q̄to sui breuiarij inquit. So-
lutiua p̄lenitiua clisteria fiāt: q: tales infirmi solutiuarum
medicinaz administrationē non tolerant. Et hi ignari
vt patet nō solū exhibēdo farmacū peccāt: sed qd deterius
est ipi: cū vino maluatico p̄bēt seu cū alio diuretico forti:
qd in istū vitupat ab auctorib: Aui. Sedent dolores
inq: cū lenitiuis q: dixim: q: si tūc cū diureticis lapis cu-
retur: augmentabit doloze: et sic rectū est vt abstineat a me-

dicinis diureticis fortiter mouentib: et. Tu ergo vt Sera.
inquit: cū clisteri v̄etrē mollicia: ne v̄ine meatus per p̄stri-
ctionē obturent: q: id sepe ad sin copim patientē deducit.
Cū lenitiua itaq: fecibus educitis: vt rasis inq: p̄s dolo-
ris maxime sedatur. Et subdit: q: si calor et acumen post exi-
tum stercoreis et mūdificationem intestinoz affuerit: eum aq:
ordi oleo v̄io. oleo ros. mucilagine p̄slij et se. lini clisterē fi-
at. Si igit clisterē tale facere necesse sit cum aq: ordi. ʒ. vj.
olei v̄io. ʒ. ij. h. olei ro. ʒ. h. mucilaginis p̄slij. ʒ. ij. mucila-
se. lini. ʒ. ij. clisterē facias. ipm enī: calore atq: ardore valde
remittit. Cū antiquoz aliq: in sedādo doloze ex vaccino la-
cte vitellis ouoz et sale modico clisterē faciebant: et sepius
hoc ego vsus sum. Facias ergo sic. lactis vaccini. ʒ. viij. ac-
cipias in quo vitellos ouoz duoz p̄cute. dehinc. ʒ. ii. olei
cōis adiūge: paululū q: salis tritū: et facias clisterē. Cū
p̄ssime in tpe paroxisimi v̄etositas plima in intestinis abun-
dat: q: tū illa dilatādo cōprimūt renes: cui: cā dolor multū
itēdit. vñ hoc ī casu educitis fecib: per clisterē lenitiuū. et.
tale iube fieri: qd accipit malue blitis mercurialis camo-
mille añ. ʒ. i. añ. maratri añ. ʒ. iij. fiat decoctio. de qua.
ʒ. ʒ. viij. b̄ndicte. ʒ. i. cassie. ʒ. vj. duos ouoz vitellos: olei
camomillini. ʒ. iij. et cum modico salis clisterē fiat. Cū
aut alias in casu isto cū. ʒ. vj. olei camomillini absq: re alia
clisterē fieri iussit: qd v̄etositatē resoluēdo mirabiliter dolo-
rem sedauit. Contingit plerūq: vt patiēs sit iuuenis san-
guineus assuet: s̄mōie. Quare ceteris ad eā p̄sentētib: tpe
doloris itēsi nigrā incidere putile satis iueni: quod tu q: q:
facias si libet. Cū Rasis decimo p̄noscit: venas inquit la-
tas et sanguinē grossū habentē minuire in cura lapidis:
putile erit. Et sic habes clisteria hora porūmi in passio-
ne calculosa a p̄n: statim fiēda: ac qñ vtile est s̄mōia facē.
De facellatiōib: fomētatiōib: encharismatib: vinctio-
nibus: Emplis et v̄etosis q: porisimi hora fiēda sunt. Ea. vj.

e St adeo dolor iste p̄sepe crudelis: vt per istās solū
ifirmum gescere nō p̄mittat: q̄re nō vna est standū
hora qñ tuo patiēti aliqd fieri facias. Fecib: igit p̄
clisterē seu aliter educitis ad facellationes: fomētationes: et
nas: vñctiones et p̄silia: q: relaxādo ac mollicādo doloze
mitigāt: viasq: dilatādo calculo facile egressum p̄bent
ventēdū est: sed nō veluti equoci qdam medici facias: qui
statim a p̄ncipio ex oleo de spica: de ruta: de lilio cōposito
de scorpionib: aut de cōsili dolentē locum iungūt: q: et si
dolor p̄pter ventositatē q: tunc resoluūt aliquat: mittgetur:
stringunt tū plimū v̄ie: cui: causa dolor augef et dolor pro-
longat: et sic iterdum bonus patiēs magnis cū clamoribus
ad mūdū aliū ius accedit. Cū sed ad actūz practicum ve-
niendo Alexander sacello ex surfure triticeo in apocimate
herbe camomille radicis visci aneti et melliloti cum oleo
camomillino decoctis vsus est. Et cum ifrigidari icipiunt
sunt amouendi: et calidi sepi: reponēdi: dehinc v̄o ex oleo
camomillino calido locū doloze inunge. Cū el. ʒ. al-
tee cū radicib: malue q: maiorane paritarie capillis. vene-
aneti melliloti: caulū añ. ʒ. i. camomille. ʒ. ii. fenugre.
li. i. se. lini. li. h. ex his vel cōsilib: fiat decoctio in q: spōglaz
seu filruz imitte: et fortiter exp̄ssam calidā q̄tum cōmode
patiēs sufferre poterit sup doloze locū appone. Lūq: infri-
gidari incipit remoue: et vt p̄mo calidū reponē: hoc v̄ic-
bus aliquot faciēdo: dehinc ex oleis in frascriptis calidis
dolorosum locū inunge: vt sūt olei camomillini: olei ane-
tini añ. ʒ. i. pinguedinis galline. ʒ. h. misce. Alexander
v̄o vt dictū est atq: ille bon: antiqu: Serap. cū talib: deco-
ctionib: vt magis sint doloze mitigatiue cōe oleum et ca-
momillinū cōmiscēbat. Cū sed rasis et antiquoz plimū in
sola aqua calida oleo cōi p̄mixta imissam spongiā seu fil-
trū fomētationē faciebat et successiue ex p̄scriptis vñctio-
nē. Cū alq: ex oleo s̄samino cū adipe anatis sup̄scripta
facta fomētatiōe locū inungūt. Cū alij ex oleo de fenugre-
co seu altea cū oleo anetio: seu de altea idē faciunt. Cū
talī vnguēto v̄iere: qd accipit butyri recētis. ʒ. ij. h. olei v̄io

lati pinguedinis galline olei amigdalari dulcium olei de lilio afi. 3. f. cere parū: et fiat unguentū quo vtere. C Sero pio vero ex emplastro infra scripto fomentatiōe suprascrip-
pta per prius facta locum dolorosum emplastrabat: quod accipit mucilaginis seminis lini et fenugreci afi. 3. vi. ad-
pis galline. 3. iij. farine ordeī quantū sufficit ad inspissan-
dum: et fiat emplastrū. C Et aliter: accipe medulle panis remollite in vino et expresse lib. i. pistetur cum oleo camomillino: quā sufficit ad impinguandum: et fiat emplastrum.
C Aliud item faciebat vulgaribus notū satis quia farinaz tritici oleum cōmune et aquā tādū simul bulire permittit: quod emplastri formaz accipit: quo in casu nostro vsus est et.
C Modus emplastrā que dicta sunt applicandi: ac consi-
milia sū quosdā antiquos talis est: fomentatiōe facta lo-
cus leuiter ericetur: dehinc cū stupa aut succida lana ras-
lia emplastra tepida super dolentē locum pone ea sepius renouando. C Et vt Auicē. inquit: ausatus semper esto: vt taliū cōtinue caliditas reseruetur: quod cum pectā aliqua-
liter calida seu spongia in decoctione predicta remollita: et expressa fortiter loco sepe superposita fiat conueniēter fri-
gida enim super locū existentia dolorē nimīū augmētant.
C Ego aut talia emplastra super sustaneo extendi cōtinue feci stupis seu succida lana dimissis: et tu facias si libet.
C Alias hoc emplastro vsus suz: quod accipit medule panis in aqua decoctionis sicum remollite: et fortiter expresse lib. i. vitellos ouorum duos: et cū quāto olei camomillini sufficit fiat emplastrū. C Et aliter: et hoc accipit radicū altee lib. i. asungie porci recēris. 3. iij. pinguedinis galline. 3. i. f. farine tritici: farine ordeī afi. 3. iij. olei camomillini quā-
tum sufficit: et fiat emplastrū. C Et aliter: m. i. camomil-
le: quem tū bulire permittit: quod ad mucilaginis formā deueniat: dehinc accipe paste radicū altee libram. i. fa-
rine tritici. 3. iij. farine ordeī. 3. iij. butyri recentis lib. f. si mul oīa pistentur de suprascripta mucillagine tantū addēdo quod emplastri formā recipiat: euz quo vltimo puluerizati croci tres diagnas adiuges. his emplastris modo quo su-
pra tuo pro libito vtere. C Et vti iste bonus Alexander inquit est sepe dolor in loco vno adeo fixus: quod si ab illinc cal-
culum amouere debueris: necesse erit fortioribus vti: et sic ex hircino sanguine cum fermento ordeī emplastrū fieri iussit: quod esse efficacissimū asserit. Aui. antez in casu isto oleum de scorpionibus cōmendat: ac emplastrū seu un-
guentū de galbano: cuius in antidotario Alesue descri-
ptionē inuenies: laudat item diuquilon de mucillaginib⁹ et. C Potes si libet vt ipse ait tam in emplastris quā in un-
guentis galbanū: armoniacū: euforbium: ac myrrhā pone-
re: verū in his aliqd stiptici semp addas: vt oleū de alcan-
na vel mirtilloz: aut rosaceū vel pīmile. Et in emplastris folia virge pastoris: vel aliqd tale: ne. i. renes nimium laxa-
rent: quā tūc ad supflu. recipiendas apti nīmū fierent: et sic sepe vt veteres oēs clamāt infra horam dolor intensior: quā primo reuertit. C Quod si euz istis dolor non remittit in tina fiat encatisma: in qua a medio infra patēs se solū balneet.
Nec vt Rasis inquit nō sit tale balneū virtualiter nimis cali-
dum nec actualiter itē: sed tū solūmodo quod patiēte tuū de-
lectet in quo p libito moraz trahat: quod si debilis nīmū fue-
rit in eo minus stet: sepius tamē intret. Cū aut tūam egredit cum lintheis calidis leuiter ericet: et dolens locus cum aliqua vnctione prescriptā vnget: vel si libet emplastrum.
Tine decoctio ex prescriptis fomentatiōis rebus conue-
nientissime fiet: quod oīa ista vel ex his plura pro encatisma-
te tali cōuenient. C Docet tū Rasis quod vbi magna adesset inflammatio: portulace folia violaz: cucurbite: vitis albe-
vniūere: flores nenufari et cōsimilia essent addenda: quo in casu cū patiēs tina egressus est ex oleo violato dolentē locum iubet mungi. C Veteres plurimū nō recedente ab vno loco dolore: vt ab illinc calculosus versus vesicaz tra-
hatur super locum cum igne scitiā apponunt: et illic ali-
quādū dimissam inferius iuxta primū locum euz fortiori

igne eam iubet apponi. Successiue semper tortuose ver-
sus ingulina descendēdo. si enim sic feceris scitiā illa ad se calculū trahit: et eam sepius in vesicam descendere cogit: quo facto ilico dolor cessat. C Iubet item bonus Aui. quod infirmus existens in tina se diuersimode moueat: et subito et extra balneū vbi possit interdū ante: interdum retro: et nōnunquā a lateribus diuersimode salter per scalarum itez gradus saltando descendat aut equū duri portatus eget. C Aliqui vti et pectinē stringūt: aunt enim tunc vias di-
latari multū: ac etiā si euz manu pectinē fricet ac vti. Et p hūc modū a loco suo calculus facili⁹ dimouet: et in vesicā facile transit: prescripta tū fienda sunt quā dolor aut ablatus aut saltē sit aliquāliter mitigat⁹: et tunc prescriptozū nihil ampli⁹ fiat: quod fomentatiōnū: sacellatiōnū: encatismatum: vnctionū quā quoque similitū nīmū vsus tū renes interdum laxat quod ipsoz: vt inquit Aui. expulsuam debilitat. his igit ordinate pactis ad ea que lapidē frangunt veniendū erit: de quibus in sequentibus bono Iesu cōcedente te facias copiosum. Et per hoc caplo presentem finem impono.
C De quibsdā canonic⁹ ante quā pos cōmuniētia lapidem aut diuretica pbeas obseruandis. Cap. viij.

Dest iam tēpus quo tuo paupculo calculoso pos
a aliqd lapidē diminues aut diureticū pbeas. Nā
etiā p antescrpta a furore suo dolor aliqliter miti-
getur: nisi calculus minuat⁹: aut ad extra quouis alio mo-
do pellat maiori cum furore reuertit: patientem quod tuū sine intermissione ita crudeliter infestās vt ad iferos eū despe-
ratum sepe conducas: vt ergo tale periculū pro posse vitet que calculū minuat⁹ queque ad ex corp⁹ adducat sunt amo-
do describēda. Sed in pnti caplo caū. aliq in exhibitōe taliū obnuādos tūmodo ponā. C Laue ergo ne in pnti no-
ratiā lapidē exhibeas: quod vt inqt Rasis dolor flanchi in insultu indiget mitigatiōe doloris: et postea cura cum his fieri: que lapidē emittūt et. C Ut igit ad actum practicū te deducā cū ad infirmū primo deuenieris cū mollitino cliste-
ri supius descripto feces educe. Quod si ventositatē in intesti-
ni adesse cognoueris: leuiter carminatiā in 2º clisteri tu-
beas apponi. Et si facile vomit. puocetur vomit⁹: et in pro-
uocādo cautus esto. fortis nāq: et maxime violentus sepe lapidē sursum trahit: dehinc sacellationes: fomentatiōes: vnctiones: emplastrationes: et talia modo quo supra face-
quib⁹ nō pferetibus ad encatisma transi: ad scitiā suc-
cessiue que sū modū in pcedēti caplo descriptū ponēde sunt: nec vnquā pos diuretica et calculū cōmuniētia dabis: nisi prius aut ablatus aut saltē dolor fuerit aliqliter mitiga-
tus: tūc enim signū est calculū a primo suo loco esse remo-
tū: vel meatus fore adeo dilatatos quod calculus iste poterit cū appropriatis medicinis ad vesicā facile mitti: et per vti-
nam successiue foris: sed dolore nō mitigato et calculo ad huc in renib⁹ exite: quod vt inqt Rasis p dolore loco eodem cōtinue fixum scit si diuretica et cōmuniētia lapidē exhi-
bueris materie aliq ad ipsos renes adducens: quo pro-
pter calculū locū illum opilantē illic detinerent: cuius cā dolor augeat⁹: et in tantū sepe quod pijs cū lamētatiōib⁹ bon⁹ homo ad aliū mūdū ire cogit: quod ego itaz experientia vidi.
Nam quidam bonus socius vni calculoso statim a pncipi-
pio clisteria carminatiā pbuit: p que nulle sunt feces edu-
cte fomentatiōes nullas fecit: sed solū cū oleo scorpionū locuz dolentem inunxit: ppter quod dolor adactus est: cui bon⁹ socius succurrere cupiens lapidē iudaicum et hirci sanguinem cum vino maluatico bona satis in quantitate tribuit: et sic dolor in tantū creuit: vt nunquā existentes pijs-
chari: quoz referta domus patientiam tantam predicare valuerint quod ille bonus patēs deum frustra inuocans tan-
dem desperatus animaz sathane cōmēdauit quam credo ipse alacer in tartara dponauit: tū ergo ne sic facias cauet quia non solum de morte corporis: sed quod deterius est de morte anime bono Iesu reddere rationem cogeres: cum hi desperati tui ob defectum moriātur. C Diuretica

Be calculosa

preterea fortia in cibo nunq̃ dabis: quia secum extra stomachum ad renes eum indigestum adducunt. Ex quo bene patet q̃nisi stomachus fuerit mundificatus nunquā diuretica talia sunt exhibēda. Si his igitur: vsus fuerit per duas aut tres ante cibū horas talia pbe. Solemus tñ aliq̃ facilia diuretica in p̃ncipio pastus exhibere vt sunt capares z cresones q̃. 14. terapēti. Bali. q̃z cōcessit: nec ego illa vituperō p̃mo cū in modica quātitate sumant. Scdō q̃z in nutrimentum facile trāsēunt: z sic nō tantā tunc vim habēt qd̃ cibū indigestū secū trahere queāt. Adacer puta renes siccos hīs diuretica fortia haud quāq̃ sumat: sed leuibus vtiat cū quib⁹ itēz aliq̃ frigida z humida semper sunt cōmiscēda: vt semen iusquiami: papaueris: cucurbite z similiū. Quouis igit modo fecib⁹ eductis z aliquantulū mitigato seu quiescētē dolore. 3. x. cassie fistule tuo infirmo dari iube que cū decoctione ca. ve. floz boraginis buglo se violarum sebesten ordei quatuor se. frigidorū liquiritie z passularū disp̃erent: z. 3. i. frupl viol. addita in aurora patiens totū calidum sumat qui siue opationē fecerit siue nō prādiū sui hora p̃suetā sumat. Ceterū si ante cenam operata nihil fuerit clistere imponi infra scriptūz iube: qd̃ acci. brodiū gallie vī capōis. 3. x. mell. 3. i. f. cassie. 3. i. olei cōis. 3. ij. f. sal triti parū: z fiat clistē. Cassia itaq̃ p se seu clisteris auxilio operationē si fecerit ad cōtinuētum lapidē exhibitionē securi⁹ venies: ex quib⁹ p̃mo simplicia: z dehinc cōposita sequentibus in caplis describā. Et sic ad ea transiens presentī capitulo finem impono.

De quibusdam simplicibus: que veterūz testimoio lapidem cōtinuunt. Cap. viij.

Habet que calculum cōtinuunt singularia bona adiuuante Iesu sub ordine quodāz describere: vt ea facilius querens inueniat. Et ab herbis p̃ncipium sumam. Ex quibus est apium siluestre: calamentū extremitates vitis albe: absinthiūz: rutha: agrestis: cardus: pulegium: abrotanūz: arthemisia: camomilla: capil. vene. politrucuz: paritaria: senatones: malua: pentafilon: sauina: polium montanum: serpillum: vrtica: ypericon: gallitrici vñee tribulus: sparagi: scolopen. simbiūm: cicorea: cotulla: berbena: bethonica: trifoliū: cretani marini: folia raf. z matricaria illa. f. quā crespulam seu herbā cancri veteres quidā appellant: z nostri papenses in vulgari crespulam cōsimilis appellant: nec est arthemisia matricaria: vt quidā medici nostre tēpestatis putant pro arthemisia matricariam semp suis in receptis describentes harum vsus talis erit: ex qua liberet cū vino vel aqua decoctionē face: cui⁹ ab. 3. i. vsq̃ ad. iij. sit tibi dosis. Sublimatur quoq̃ z fit ex his aqua: cui⁹ eadem sit dosis. Tel ex his i vmbra desiccatis fiat pulvis: cuius a. 3. i. vsq̃ ad. ij. cum vino albo dabis: vel ex q̃b⁹ potes succū extrahes: z ab. 3. i. vsq̃ ad. ij. dabis solum. f. aut cum vino vel cum quo alio liquore liberet. Et inter istas infra scriptaz succus q̃z maxime cōmedat: vt sunt folia rafani: z maxime siluestris: folia cōsimiliter cardī comestibilis: z istarū duarū succus ceteros excedit: fit itē ex gallitrico: pulegio: tribulo: folijs vitis albe: z saxifragia: vrtica: cretano marino: z politrucio. Sparagi autem leuiter cocti māducant. Senatones vero ex aceto oleo z sale cōdiunt: ac cretani quoq̃ marini: z de his tribus ferculū fit interdū. Et radicib⁹ laudant infra scripte vt radix costi: rubi: tribuli: thumi: citrulli: radix rilobalsami: cardī tamarisci: pentafilon: caparis: vringi cortices radices lauri: radix saxifrag. ciperi caulīs radix: radix apij egressis lapaz: tij berbene: graminis feniculi maxime siluestris sparagi rafani tenelli z gracilis: altee z acori in istoz quoq̃ numero scordeon atq̃ squilla ponere libet: cui⁹ acetū z oximel ex eo factum maxime cōmendatur: potes de quib⁹ istarū radicū volueris in vino vel in aqua decoctionem face: re: vel eas sublima z q̃z maxime radices cardī: que in hoc casu super alias p̃rogatiuam quandam habere vidētur: z tā de decoctione q̃z de aqua sublimatiōis ab. 3. ij. ad. iij.

dabis: valet z ipsarū succus cum vino potui dari: vel fiat pulvis: qui cum vino subtili aut ouo sorbilli dari pōt. Et inter ceteros laudat pulvis corticis radices lauri: costi: ciperi: saxifragie: vringi: radices rilobalsami: acori: z caparis: ac cinis radices caulium: istoz aut dosis sit a. 3. f. vsq̃ ad. i. q̃ si cōsimiliter aliarū puluere eodem modo vsus fueris peccatū mortale nō cōmitteres. Et seminibus sup oia nigra cicera cōmendantur: de quibus fit cōmuniter decoctio: iuscūlū quoq̃ laudatur. Itē pulvis seminis cardī puenit: z semen malue carui dauci: semen genestre nigella: semen porci: sinapis: miliū solis: semen sparagi: z tribuli canapis: ciperi rafani: anisi: cardamomi: feniculi citrulli: cucumeris: melonis: z cucurbite: ex istoz parte maior sit decoctio: cuius vsus in casu nostro est q̃z maxime vtilis. Idotes tñ puluerem ex aliquib⁹ facere si libet vt est semē malue: cardamomi: anisi: feniculi: ciperi: rafani: carui dauci genestre: nigelle: porri: sinapis: miliū solis: sparagi: z tribuli: z talis pulvis cū vino aut decoctione rubeoz cicerum seu aqua mellis cōiter datur: z fit dosis a. 3. f. vsq̃ ad. i. f. Et fructib⁹ pueniūt ossa cereforū siluestriū ex quib⁹ subtilissime cōtritīs fit lac: cui⁹. 3. iij. stomacho vacuo date maxie profunt. Conueniunt oliue cum aqua z sale cōdite. Conueniunt melones fictici ac pinee amigdale amare cū rob subtilissime terant: z potui in ieiuno dent: z aliqui ipsoz oleū cum modico pulueris yreos potui quoq̃ tribuunt. Pulvis baccarū lauri: lac ficus cū aqua bibiti ac ficus ipse comesste: z trocisci quoq̃ ex succo pomoz aristologie rotūde facti. Et itē trocisci. vii. qui ex granis septuaginta piperis sunt: quoq̃ vnum omni die patienti tuo cum aqua mellis stomacho vacuo dare efficacissimū cōperui: vt Alui. inge. Et folijs seu lignis: vel corticibus arborūz valent folia amigdalārū amaraz: quoquo modo dederis: seu in decoctione aut in puluere zc. valet z mirabiliter decoctio foliorum rubi z lac fol. fic. Valet cassia lignea lignum aloes ligū balsami z lachryma vitis que in martio ab inciso eius ligno deguttat z est mirabilis. Et gumis valet gummā vitis gūma cereforū p̃nuorūz amigdalārū gummā pinis: valet serapinū ac bdelliū: z iste gumme cum vino dissoluit vel i puluere subtilē redacte potui stomacho ieiuno datur. Et oleis cōueniunt balsamini: cuius dosis sint gutte quatuor cum vino maluatico vel cōsimili dissolute: valet oleū de sauina de piperibus amigdalārū amararū z bñdicum seu de lateribus: z si ex his fit inunctio aut per siringā iniectio valet. itē oleum de granis citri cereforū ac citrangulorū tam inunctum. f. q̃z bibiti. Et mineralibus conueniunt coralli lapis ematilis lapis iudaicus lapis renū seu qd̃ ab humana vesica per icisionē extrahitur z lapides qui reperiunt in epate apri lapilli vētrium gallinarū vel palūboz ac lapis sponge. Et inter mineralia liber nō trū enumerare q̃ vt inge Alui. est inter lapides sicut stultus inter homines talia debēt subtilissime teri. Et aliq̃ ponunt q̃ isti lapides debēt sup cote cōfrigi: dehinc vero cū vino aut decoctione cicerū: aut mellis aqua dari: istorum tñ dosis variat. Illā lapidis lincis sponge z iudaici dosis est a. 3. f. vsq̃ ad. i. alioz vō a. 3. f. vsq̃ ad. i. Et aialib⁹ infra scripta a veterib⁹ plurimū cōmendant vt cinis seu pulvis vesice apri sua cum vīna desiccate pulvis renū asini cinis testarū coclee ac etiam totius coclee pulvis pellicule ventris galli pulvis tecoris hyrci ac eius desiccati sanguinis pulvis stercoris columborū ac gallorū turturis quoq̃ sed illa stercora debēt puluerizari subtilissime: z cū aqua mellis propinari. Conueniunt quoq̃ infra scriptorūz omnium cineres vt cicade ac pullozū yrundinum. Ex quib⁹ quoq̃ fit ferculum de quo infra: laudat itē scarabeorū cinis scorpionum ericij cum suis spinis grilli locuste lumbricorum terrestrium millepedes testa ouī a qua fit pulvis egressus vermis de nocte lucentis ac alarum anserūz suis cum plumis ac aucule parue que hyemali tempore apud nos sepius apparet quam quidam caudam tremulaz vō

cant: de hoc tamen infra qđ vls istorum in olla rudi pane extracto in furno ad desiccandum pone in qđ tam diu stet qđ cōmodo teri possit: cauēdo tñ ne desicet in tātuz qđ carbo fiat. Et sñm Apuleiū que esui in casu isto aialia nobis sunt luna crescēte capi debēt. Vitellus itē oui recētis valet durus cum croco trito comestus. Valēt passerēs comesti atq; turturis decoctio. Et sola quoq; vīna apī porci atq; capre cōuenit: que cū tanto vino albo nō dulci dari debent. Et ista sunt simplicia que huic crudeli morbo valeri cōperi. Sed qđ ipsozū aliqua singularissima adiuuenta sunt: que alia qđ dictū sit preparatione idigent: libet his capitulum sequēs accommodare. Et per hoc pñti finem impono. De simplicibus quibuscūq; que tam a modernis qđ veteribus in fractione lapidis singularia reputant ac qualiter preparari exhiberi quoq; debent. Cap. ix.

Quis antiquozū volumina diligenter isperit plurima cōperiet que nō solū in passione ista: s; in quauis alia sñm exigentiam debite approximata sepe a faucibus mortis isrimos extirpant: sed interdum ita truncate locuti sunt: vt nec preparare nec qualiter exhiberi debeant sciamus. Quis causa omittit? sepe multa que infirmis maxime conferrent: nobisq; inde grandis honor accresceret. Quamobrem ex simplicibus que in precedenti capitulo descripta sunt aliqua deligere libet ab ipsis veteribus superlatiue in casu nostro cōmēdata: quoz cōmēdationē preparationē et exhibendū modū pñs caplm bono Jesu coadiuuante docebit. Sanguis aut hyrci in hoc casu qđ singularissimū reputat: qđ ab Alu. talit. preparat. ollaz nouā bñ vitreatā sumes quā tādlū laues seu in ea aquam bulire facias qđ terretatis nām amittat: deinde tempore qđ vīna incipit colorari hyrcū annosū quattuor vel circa ingula. Quis pñmū z vltimū sanguinē abijcias. medium vō in iam dicta olla reconde in quātā diu maneat qđ sit coagulatus: dehinc p frustula ad castaneę seu nucis qđtatem diuide: z ista in panno aliquo lineo subtilissimo: posita ita vt nequeat ipm puluis aliquis attingere sub diuo suspende hoc est in loco ne ros eum attingat: cooperto altaribus tñ: discooperto: z ibi tantū pmaneat qđ possit puluerizari: cuius dosis a. 3. j. vsq; ad integrā. 3. cū vino dulci cocto aut aqua apī mōtanti def. C Serapio aut eti cū respi aut pan no subtilissimo cooperiebat: z i loco vbi solares radij atq; lunares attingere poterāt dimittebat coopitū desup tñ taliter qđ ros eū attingere nō posset: z cū eo de folio indo de amomo vel spica seu aliquo alio odorifero cōmiscēdo potui cū vino cocto dabat vt si qđ inesset fetēs odor occultaretur. Alexander hyrci annos ad min. iiii. sanguinem mediu accipit: z in vase aliquo vitreato z bñ mundo reponit z minutim eū incidēs tam diu in loco vt supra circūstantionato dimittit qđ puluis inde fieri queat de quo cū mira equis partib; dato se lapides fregisse plurimos ait. Et vt malus odor si qđ affuerit occultetur secum amomū cōmiscuit. Iussit tñ vt sanguis redolēs magis fiat qđ p dies plurimos ante qđ hyrcus inguletur ex feniculi herba hedere aut lauri nutria. puluis enī taliter pparatus z quo supra modo exhibet: minutim p vīnā lapidem expellit nec vltterius finit renasci cum quo dolores atputat: vñ propter has virtutes mirabiles sanguis hyrci portio dei man? nūcupat. C Alij qtuor annos vel circa hyrcū per quadraginta ad min. dies cōtinue: ex folijs hedere saxifragie milio solis feniculo apio: z hñmōi herbis diureticis alūt. Et p. xx. dies vel circa ante qđ interfici debeat eum quaq; die vino bono bis potant quē de mense augusti adhuc regnāte canicula ingulat: z vt supra medio accepto sanguine modo quo supra mūdificat: z istū cibādū atq; potādū modū bene cōmendo. C Alij sanguinē illū in vase bñ mūdo recipiunt quē alio pñli vase coopitū in qđ minutissima sint foramina sic vt exhalari queat: z in sole dimisso taliter eum ericcant tu anteq; hunc cum dabis sanguinem zucharam: z talia vt grat? magis gustui fiat pro libito adde. C Rasis cerui san-

guinem non minus qđ hunc laudat inquitena: qđ ita lapidem renalem seu vesice frangit sicut sanguis hyrcinus adamantem. Et si eo vti libet consimilem quaz de sanguine hyrci preparationem face sitq; dosis eadem. C Sanguis quoq; vulpis plurimū cōmēdatur in quo si ponatur lapis aliquis infra triduum totus pfringit: vt experientia docet qui vt sanguis hyrci preparatur. Sitq; dosis eadem. Et de isto sanguine fertur qđ si pecten inungatur vesice lapidē frangit. C Fertur item qđ puluis menstrui sanguinis hoc casu mīre valet: z a. 3. j. vsq; ad. 3. h. cum vīno albo vel alio diuretico prebent: hoc enim cōpertū est quia si cristallū immixto cūz aceto ponatur dissoluitur. Is inter venenosa computatur: s; tñ in dosi ista nocere haud quāq; poterit. C Et antiqui hos sanguines renalem lapidem frangere didicerunt: qđ mīnerales lapides in his positi cum aceto mollescunt atq; franguntur. Nam vt inquit Albertus si sanguis hyrci asini z anseris cum aceto mixti leniter decoquant: z in his cristallus vel gēme ponantur mollescūt: z etiā vitrū in tantū vt cū cultello incidi queat. Et si solū hyrci sanguinē acceperis: z cū eo acetū atq; ab sintij succū miscueris vitrū in eo positū veluti pasta mollescit sic qđ ad murum pectum nō frangatur. C Aliud qđ veteres singularissimū reputant est vitrū qđ sic Alu. documeto pparat: accipies z ipm quātum potes tenere: dehinc in cocleari ferreo pone qđ super ignitos carbones colloca: z cū rubeū fuerit in aqua fabaz pice. tunc enim calcinati facile dephendēs: nō calcinati vō iterū ad ignem repones sicut pmo toties faciēdo qđ ad athomoz similitudinē nē teri possit: cui? cū mellis aqua: aut alio diuretico a. 3. j. vsq; ad. j. dabis: sed laudo vt patiēti hoc vitrū sic nō manifestes ne putet se venenari: cum ex eo canes iterficiamus sed his nō tritū datur: imo itegrū qđ cum pinguedine aliqua cōmiscemus: z cū eoz tūc guttur trāfire nequeat eos interficit z nō venenositate. C Quidā alkimiā ipsūz per frusta sup cocleari ferreo ad ignem ponebat: cūq; ignitū erat cū vino maluatico vel consili cū oleo bñdicto: aut de scorpionib; equis partibus mixto ipm sepi? extinguebat sic toties faciēdo qđ facile ad athomoz similitudinē conuerter poterat: z ipm qđ supra dictū est modo dabat. C Alio 3oar aut cum oleo iuniperi liniebat: z in ignē factū rubeū in aqua rasani extinguebat quo facto ipsūz cum predicto oleo iterūz inungebat: z in aquā rasani extinguebat. Quo septies facto in puluerē subtilissimū reducebat: z que supra modo dictū est vtebat. C Puluis itē leporis plurimū cōmēdat quē quidā sic faciunt vñ leporē in olla noua z bñ munda reponunt: quā bñ clausam tñ in fumo pmit tūt: qđ puluis ide fieri cōmode possit: cui? a. 3. j. vsq; ad. ij. cū aliquo diuretico pñent. C Alij leporē ingulātes in sua pelle sanguinē reponunt: z eam cū illo sanguine in furno tantū desiccari pmit tūt qđ puluis fieri possit. C Alij abiecta carne ossa solū cū sanguine z pelle desiccāt. C Quidā saracen? de infra scripto puluere se mihi mirabilia fecisse narrat. pregnantē leporē ingulabat: dehinc lepusculos a vētre extractos euiscerabat: quos ex sanguine mris implet z in furno mō supra desiccari pmit tūt: sic vt puluis ide fieri possit: quo vtebatur vt supra cē. C Alii. aquam leporis multū cōmēdat: pro qua qđā aquā sublimationis interpretat: quā facias si libet: vel aqua sen brodio decoctiōis eius vtere: vel aquam in vase duplici face: z erit optima: quaz adhuc si magistratus facere libuerit: qđ hec sit aqua saxifragiā milii solis vel aliqđ hñmōi secum misce. Repetū in antiq; quibusdāz experimentis: qđ lepus in innatura poplitis posterior pedū ad magnitudinē mediocris fabae officulū quoddā habet: cuius puluis cū optimo vino potat? oēm calculum frangit: z hoc a meo illustrissimo domi no marchione mōstratū qđ habui qđ anq; ad stādū secū venissem sepiissime a calculo vexabatur: z ait se pluries talē puluerē exptum fuisse qui calculum indilate frangebat. C De cinere scorpionū antiq; nri mirabilia narrat: qđ sic sit

De calculosa

Aluos scorpiones i olla noua vitreata: vel vt placuit Aul. sapientie luto illinita recode que tñ in furno pmaneat qd no adust: s; tantummodo dñccati in puluere puerri possint. Cui? dosis est alkirat duob' vsq; ad qtuor cuz vino al. aut vino mellito: seu cu aq mellis vel alio diuretico. Antiquū quidā cū sale armoniaco eos cōburebāt: quod nō laudo. Cfit z ex his oleū de quo loc' vbi lapsi esse credit d; inū gi vt renes ylia vel pectē zc. Et ipm quoq; p siringā in vena missuz lapidē frāgit: qd sic fit. in lib. l. olei amigdalaz amarus. xij. viuos scorpiones impone: vel in amphora bñ sigillata ad solē ponat: ibidēq; p dies qdraginta dimittat: z dehinc excolatū vsui reseruet. Cfit itē cū spēb' hoc modo. accipe aristologie ro. ciperi gentiane: radices caparis añ. 3. i. qd pūde sup que lib. ij. olei amigdalaz amaru pice: z in amphora bñ clausuz p dies quadraginta in sole pmitte: deinde coles: sup qd viuos scorpiones vigintiquatuor pone: z itez in sole per dies alios. xl. dimitte: dehinc excoles z vsui reseruet. CNonnulla itē sunt aialia: ex qbus sup laminā ferream ignitā exticcatis fit cinis q in casu nro plurimū cōmendat: vt sunt cicade scarabei grilli z eozuz maxime q circa furnos aut loca calida cōmorant: s; oiz istoru crura z alie extremitates abijciātur: fit ex millepede: vt supra cinis q quoq; mirabilr valet. hī pñliter cineres veluti scorpionū cinis fieri pñt: q cū eisde quoq; dent ac eadez sit dosis. Clez de pñctis qdā. 3. l. dari iubet. Sed de cinere scorpionū haud quāq; cū ipse magis sit venenosus. Cleteres alig z maxime Rasis vermē in estate de nocte lucētē quē culicidā vocat plurimū laudat ingens qd est virtutis cataridis: sed in casu isto potētiōr: z is in vase ereo i sole desiccari d; dehinc abiecto capite ac extremitatib' cū modico aq asse fetide excolate def. pñcipit tñ alkindius vt de tali puluere aure' vn' def: qd nō laudo: qz vesicā exulceraret. Cfit itē cinis coclearū integraruz ac soli' teste: fit qd ex eritio suis cū spinis: z ex aliis anseruz v; pennis his hoz cinerū dosis est. 3. i. cū aliq diuretico zc. Cñs i hoc casu pulloz yrundinū puluis reputat: qd volantes accipe z suis cū plumis viuas in olla munda desicca hui' pulueris dosis est a. 3. f. vsq; i. f. cū appropriatis diureticis zc. Rasis eos assatos z cōmestos plurimū i hoc casu cōmēdat: z ex his itē tale ferculū faciebat. iā volātes in olla cū decoctione rubeoz cicerū modico succi petrosilij addito cuz oleo amigdalaz dulcium z sale decoqui faciebat. Cinamomi galāge gariosiloz z similitū specierū parū addendo. Et tā brodium qd carnes suo patiēti esui tribuebat. CDragma quoq; vna pulueris vesice apri sua cum vrina in furno desiccate plurimū valet ac tantundē pulueris pellicule ventris galli: z pulueris stercoz palumboz rubeoz qui per prius cū semine lñt: vel cū pane in quo semē feniculi coctum sit nutrirī debēt: deinde p diem cū sua nocte stercus illud ifundat in aceto: z dehinc exticef z puluis fiat de q z cinamomo egs partibus cuz sirupo de squinato: vel cū similit. 3. ij. dabis. Cñel facias sic: simi columbini: vsupia preparati. 3. l. origani. 3. f. zuchari. 3. ij. fiat puluis: z sit dosis vna. Cñlij ex eo cum amigdalaz dulcium trociscos cōficiūt: z ter b' facientes semp in ymbra desiccāt: deinde in petia rara ligāt: z in vino ifundunt veteri: cuius. 3. ij. prebent. Cñel accipe simi colubini: vt dictū est pparati. 3. l. piperis baccarū lauri añ. 3. l. zuchari. 3. ij. fiat puluis q cuz decoctiōe pulegij def. quoquo modo tale stercus dederis mirabiliter opatur. Et etisdē virtutis est muriū stercus velut istud preparatū z exhibitum: vel dā. 3. i. pulueris criste galli z videbis. Cñinis quoq; vermiū terrestriū singularissimus habet: cui? dosis sit. 3. l. cum zucharo z alijs spēb' prout tibi libuerit. CQuedā auicula repitur que apud veteres tante virtutis reputat vt eaz sub silentio pterite mihi peccatum mortale committere videretur. inquit enim qd in frangendo lapidem sibi par nihil reperitur: s; nostra tempestate practici pro hac aue: quā vulgares nostri caudam tremulam vocant accipiunt: sed veterum dicta con-

spiciens non esse illaz comperiet: immo hec mea auis est ista in subduplo minor: quia excepta aue basilica que est regalis auis: vt Serapio z alij veteres inquit: nulla hac minor reperitur: cuius corporis color inter cineritius z viridem medium tenet: super alas autem penas aliquas veluti auro depictas habet: z in pennis caude puncta alba plurima que sursum volans terram garriens statim petit in volatu semp garrir: z hyemis tempore ad nos accedit. Super lacunales ripas libenter cōmoratur: z sepe iuxta parietes: z tunc muris adherens ibi suum nutrimentū venatur huius cauda tremat: non tantum tamen: nec ita continue veluti anis que statim dicta est. In figura tamen ei plurimū assimilatur: quia respectu sue molis oblonga satis est: sed in colore pennarum nequaquā hec in paludibus libenter nidificat: z rotundum plenum plumis nidus suū in ipsis paludibus arborū salicis vplurimū appendet: foramen paruum in eo dimittit per quod eius ingressus est z egressus: septem z interdū ad. xx. vsq; pullos vno cubatu concipit: z quia pennas varijs coloribus depictas habet: vulgares Plectaum vocant quasi pictam. hanc autēz Aluenzoar Buzbuzā arabice vocari iquit: z exponit quidā qd est cauda tremula: quam nos Bouarinā vocamus: s; hec Bouarina illa in duplo maior est. Ex quo patet hanc illam non esse: cum regali aue excepta vt dixerā hac nulla sit minor: hanc autem quidā assam z quidā elixam manducari iubent: quandoq; recentē z quādoq; salam: sed ex ea Aul. puluerem facere docet: quia in furno integram desiccari iubet tantum scilicet vt ipse inquit: qd cum terminos assationis ad adustionem transiens venerit puluis fiat. Cuius. 3. i. cum aliquo diuretico sit dosis. Et alij addunt piperis solij indi ana. 3. i. z totum pro vna dosi prebent. Cñ Sed circa istos fiendos pulueres vnū tibi sit documentum generale: qd quēcunq; assantur cum terminum adustionis attingunt ab vltiori desiccatione debent custodiri: satis enim est si puluerizari queant. S; ista que sunt in cinerem cōmutanda ad adustionem veniant necesse est: z hoc tibi sit menti semper: quia yrundines auicule: z nonnulla alia que dicta sunt: si ad adustionem deuenierint nullam amplius virtutem habent. In casu item nostro que dicta sunt singularissima reputātur. Cñ Sed eo minus que sequunt vt. 3. i. ra. raf. que vt inquit Aluenzoar a proprietate mirabili lapidem frangit. Et idēz faciunt. 3. ii. decoctionis vini lapatij acuti ra. f. Cñalet itez cinis testarum onoz a quibus fuerint extracti pulli: z iste teste sup ferream laminā exticcari debent: quarum dosis in debili sit. 3. f. in forti. 3. ii. in mediocri. 3. i. cū diuretico aliquo zc. Cñalet item cinis tirsī caulis siluestris aut nōdum transplantati. Cñ Et infrascriptorum quoq; puluerum vt corticis radices lauri: radices sarifragie: seminis cardi milij folis: seminis spag: gummi cerefoz z amigdal. Et si gūme iste teri nequeant cum vino vel alio diuretico dissoluant: quorum a. 3. ij. vsq; ad quatuor cuz aliquo diuretico sit dosis. Cñ Alkindius autē bestiunculū que in locis humidis z arboribus repitur: cui? dorsum nigris punctis est maculatū summe laudat que si integra trāsglutiat: oēm vt inqt calculum aufert: etiāq; nunq; rediturum pellit. Cñ Alent itē trocisci pomorum aristologie rotunde. ab his enim succ' extrahitur: z tādiu in sole desiccari pñmittit qd inde trocisci fieri possint: qui postea in ymbra vsui reseruentur. Cñ Alucenna vero z dominus Rasis trociscos septem ex granis septuaginta piperis factos cōmendant. Lapis lincis z lapis iudaicus pprie: ppter quam habet in casu nro excellentiam a quibsdā veteribus lapides renū nuncupant: quorum dosis cum aliquo diuretico sit. 3. f. Cñ Et ex granis citri rosas z citranguloz z cerefoz item oleuz: cuius. 3. f. potui data mire valet. Cñ Et idem facit. 3. i. f. succi tribulū terra sicca: z non in aqua nascētis. Cñ Aut. 3. iij. aque sublimatiōis camomille seu decoctiōis ipsi. Cñalet quoq; aqua balnearum naturalium sulfurea: z non aluminosa

propter eius stipticitatē. **C**Et primo qđ aliquando exper-
tus suz gutte quatuor sint balsamī cū vino diuretico dati.
COssa p̄terea cereforū siluestrium suis cū nucleis con-
terantur: z exinde cum decoctōe cicerum ru. lac extractū
datur: cuius dosis est ab. 3. iij. vsq; ad. v. **C**Lactis vero fici
seu foliorū eius gutte. x. aut. xij. cū vino albo sunt dosis
vna. **C**Lachrymarū vitis. 3. ii. vsq; ad. iij. danf. **C**De-
coctionis autē rubeorum cicerum eadem quoq; sit dosis.
CInfrascriptorum vero succorū dosis ab. 3. i. vsq; ad. ii.
Et prestat si cum vino albo aut decoctione rubeorū cice-
rum extrahantur: vt est succus foliorū vitis albe radicis
cardi pentafilon herbe politrici paritarie: z foliorū silue-
stris rassani qui inter omnes alios succos ab omnibus cō-
mendatur: cuius dosis sit. 3. j. Et hec sunt singularia: quoz
partem sum expertus z partem reperi nostris ab auctori-
bus super alia cōmendata: quorum qđ tam preparandi qđ
exhibendi modum p̄sens capitulum tibi dedit. Et p̄ hoc
felicitē finem recipit.

CDe conditionib; in cōpositione medicinaz que nro p-
posito conueniunt attendendis.

Cap. x.

Edicine cōposite que calculum cōminuunt pluri-
m me a veteribus describuntur: sed magis famosas
magisq; gustui delectabiles bono Jesu coadiunā
te describam. Verum conditiones in cōpositione talium
attendendas p̄mitus describam: quas partim ab Eliacē.
18. terij collegi. z partim lib. 10. tractatum a Galieno.
CPrima vt medicina cōminuens lapidem ad locū cele-
ri⁹ pducat subtiliatū semper aliqđ atq; penetratūm se-
cū erit cōmiscēdū: vt calamētū: cassia lignea: pip. cinamo-
mū z similia. Scda semp aliqđ cōmiscēbis qđ in locum la-
pidis medicinā cōminuatūm detineat: vt mastix: gūma
arabica vel p̄sse. **C**Tertia apitūū aliqđ addes: cui⁹ vigo-
re materie ad id qđ diminutū a lapide fuerit extra condu-
cant vt fenugrecū: daucus fiseleos: cordumētū squinātū:
radix apij: spagi brusci coter radicis: caparis zc. **C**Quar-
ta qđ sepe loca p̄ que isti calculi p̄fractōes seu mae alie trā-
seunt exulcerantur aliquod stipticum ista defendens adiū-
ges: vt lilium siccum diag. gummi arabicum amidū liqui-
ricia aristologia rose sandali zc. **C**Quinta aliquā semper
cum istis pone qđ sit doloris sedatiuum: vt semen lini eius
mucillago se. altee nucis iusquamis al. semen papau-
ris zc. **C**Sexta quia per sepe aliqua venenositate partici-
pantia dantur vt cantarides vermes lucentes zc. aliqđ illi
venenositati obuians cōmiscēbis: vt sunt semē alkekēgi:
quatuor semia cōia frigida: z ista ppria talium sunt bezoar.
CSepte sunt conditiones in talium cōpōne medicinarū
attendende. Sed tuo semp pro posse fac oia talia ad tēpe-
riem deducāt qđ cū semine alkekēgi quatuor seminibus
cōibus frigidis: vel cū semine lactuce scariole vel cōsimili
facile fiet. **C**Ux simplicia aliqua reperiuntur quib; enu-
merate conditiones plures insunt: z sic cum illis nulla aut
pauca sunt cōmiscenda: de qđ duob; in p̄cedentibus ca-
pitulis te ad dei laudē satis copiosum feci. **C**Sed qđ diffi-
cile est simplex reperiri qđ has oēs: z si tñ plures in se cōdi-
tiones habeat: cōpositis vtimur paucis z pluribus s; qđ
opus admixtis: quoz magis famosas inscribam. **C**Scias
tamen qđ que nōdum ad vnam formā reducte sunt magis
qđ fermentate p̄valent: qđ vt bon⁹ inqt Aui. virtus natura-
lis discretiua inter talium medicinaz virtutes distinguit:
z sm exigentiam in his diuersimode operat: qđ ad medici-
nam lapidis cōminutiā cōducendā medicinis penetra-
tiuis vit. **C**Uq; in locū lapidis ea fuerit viscosis retentiuis
vt ipsa medicina franges lapidē tantū ibidē teneat qđ suaz
operationem p̄fecerit. Quia p̄fecta medicine lapidis cō-
minutiue z viscosē retentive emanescūt: dehinc vero vir-
tus ipsa aperitiuis vitur que minutim lapidem ac mate-
rias alias ad extra conducunt. Et ne per que conducitur
loca ledantur ad talium tunc cōforationem stipticis vtitur.
CEt quib; satis p̄ qđ medicina que nōdum est ad for-

mam vnam reducta potius est eligenda cum virtutes cō-
ponendum in ea sint separate: cū quibus vt statim dictūz
est sm exigentiam naturalis virtutis operat. **C**Uis itaq;
conditionibus obseruatis a principio ea exhibenda sunt
que temperate caliditati attinent: tales enī siue decoctio-
nes fuerint siue iuleb: sirupi: pulueres: siue confectiones
facile ad renes penetrant: nec secum a superioribus velu-
ti foriter vrinam prouocantia materias feculentas addu-
cunt: sed solum in ipsis renibus existentes leniter per vri-
nam expurgant ac moderate: z absq; violentia calculum
cōminuunt. Omnis nāq; medicina que vrinam foriter
prouocat renū humiditates euacuando eos maxime le-
dit: quia nihil his nociuum magis qđ macilentia. a p̄nci-
pio igitur leuionibus vtendūz est. Et sic habes conditiones
in cōpositione medicinaz proposito nostro conuenientiū
attendendas: que huic capitulo finem iponunt.

CDe decoctionibus sublimatis aquis iuleb: ac de siru-
pis qui inter cetera in frangendo lapidem principatūm
obtinēt.

Cap. xi.

Ibet rubeorum cicez decoctionem propter eius
excellētem virtutem a veteribus narratam q̄uis
inter cōpositas forsan non enumerentur p̄uiaz
facere. **A**unda igitur cicera tantum bulliant qđ aque me-
dicas sit consumpta dehinc coletur: cuius cum zucharo
vel sine zucharo. 3. iij. in auroz: z tantūdem per horas
duas ante cenam pro vice dabis. **C**Uel hanc facias que
accipe foliorū maluarū siluestrium. m. ij. capil. vene.
m. i. mellis. 3. iij. z in aque pluuiālis cisterne vel alterius
bene munde lib. iij. ad partis tertie consumptionem deco-
ctio fiat: cui⁹ modo quo supra. 3. iij. pro vice dabis. **C**Uel
accipe campestris malue capil. vene. aii. m. i. radi. sparagi
3. i. rubeorum cicerum pugillum vnum: z cum butyro fi-
at decoctio: vel de eo in decoctione iā facta pro libito po-
ne de qua tuo patienti modo quo supra tribue. hoc enim
dolozem mitigat vias dilatat: z sine violentia calculum
minuit. **C**Uel radicū sparagi radicū parui rubi qui
in cultis terris nascitur: z capil. vene. aii. m. ii. accipe cice-
rum autē ru. partē. i. de quibus in quatuor libris aque fiat
decoctio aceti squillitici. 3. ij. addendo z tertia cōsumpta
parte coletur: de qua patiens. 3. iij. horis qbus supra pro
vice sumat. **C**Uel accipe capil. vene. campestris malue
paritarie scolopendrie cicoree aii. m. j. quatuor seminum
frigidorum. i. 3. f. seminis malue. 3. i. anisi. 3. f. fiat deco-
ctio: cuius veluti p̄scriptarū sit dosis z vsus. **C**Si has
decoctiones delicatas gustui magis habere liber: de qua
uis. 3. x. sumas zuchari autem. 3. ii. f. z totum iulepiza: qđ
pro vicibus duabus sufficit: verum in his que acetū squil-
liticum noē recipiunt: cum iulepizantur si de eo. 3. f. addē-
deris p̄ualerent. **C**Posses etiam ex p̄scriptis deco-
ctionibus sirupum hoc modo facere: vt de qualibet lib.
ii. accipe zuchari. 3. x. mellis. 3. ii. f. ex quibus sirup⁹ debi-
te coctus fiat: de quo ab. 3. i. f. vsq; ad ii. cū. 3. iij. decoctio-
nis cicerum rub. aut aque sublimationis capil. vene. aut
scolopendrie: cicoree: camomille vel cōsimilis misce: et
sufficit pro vna vice. **C**Contingit tamen interdum dolo-
rem mitigari: q̄uis ipse ex toto non recesserit: in quo ca-
su que sequitur decoctio iulep siue sirupus plurimum va-
let. **E**a autem accipit capil. vene. m. i. foli. cardi. siluestris
politrici scolopendrie ana. m. f. quatuor seminum com-
muniūz frigidorum. 3. i. f. seminis alkekēgi. 3. i. seminis
malue: fenugreci ana. 3. f. liquiritie. 3. iij. conqassentur:
z fiat decoctio: de qualibet modo quo supra cum zucha-
ro prebe: vel eam iulepiza: aut sirupum face: cuius vt su-
pra sit tibi vsus. **C**Uel facias hunc qui accipit radicū
busci sparagi apij z feniculi ana. m. i. capil. vene. adian-
tos ceterach politrici ana. m. f. quatuor seminum frigi-
dorum: seminis endiuie: scariole: lactuce ana. 3. f. amei-
milij solis nucleorum cereforū ana. 3. i. liquiritie. 3. ii.
passula. 3. i. f. spice nardi. 3. i. fiat in aqua ordi. decoctio:

De calculosa

De qua modo quo supra prebet: vel eam inlepipa: vel cum lib. ij. zuchari sirupum face. **¶** Si fortius accipe camepitheos: camomille: pentafilon: apij siluestris: hibericon: ana. m. s. radicum sparagi: radicis rubi in terris cultis nati: radicis pentafilonis ana. 3. j. cicerum ru. partes. j. seminis sparagi: seminis malue: seminis cucumeris: z citrulli: ana. 3. s. fiat decoctio: de qua vt de alijs facito. **¶** Et item si libet fortius accipe camepitheos politrici: sanine: cretani marini sol. raffani siluestris matricarie ana. m. s. radice: rubee tinctorum: radicis sparagi: radicis brusci caparis: tamarisci ana. 3. j. milij solis: seminis sparagi: cimini: anisi ana. 3. s. liquiritie rase. 3. vi. fiat decoctio: de hinc iulep: z sirupus si libet. **¶** Vel aliter senationum paritarie: scolopendrie: sanine: capil. vene. apij siluestris: saxifragie: cretani marini ana. m. i. accipias. rub. autem cicerum partem. j. tribuli marini: milij solis: seminis sparagi: seminis cardui ana. 3. iii. radicis graminis. m. i. radicum apij sparagi: feniculi: pentafilon: z cardui ana. 3. s. conuasentur: fiat decoctio. **¶** Et si modo quo supra iulep facere velles adde aceti squillitici. 3. s. **¶** Si ex quavis prescriptarum decoctionum cum zucharo modo quo supra sirupus facere velles adde. 3. iii. aceti squillitici: z erit potentior zc. **¶** Si potes item sirupum facere in hoc casu mirabilem qui accipit seminis genestre. 3. iii. seminis apij: seminis sparagi: anisi: milij solis ana. 3. s. radicis graminis: sanine: saxifragie: senationum: cretani marini ana. m. s. fiat decoctio: z de hinc iulep si libet atq; sirupus. Qui si vis modo quo supra acetum squilliticum adde. **¶** Si sirupus alius in hoc casu mirabilis accipe succi limonum: succi sol. raffani siluestris facta residentia an. lib. i. zuchari. 3. x. mellis. 3. iij. z fiat sirupus: cuius dosis sit. 3. i. s. vsq; in duas cum his: z modo quo supra datus. **¶** Sit preterea ex quibus libuerit herbis radicibus seu arborum folijs in capitulo. 7. descriptis decoctio: z item eas sublimando aque. Et istas cum zucharo si libet dabis: aut sine puluerizari ac sirupizari quoq; possunt z omnia ista in casu nostro sunt conuenientissima. **¶** Quare illis z his que in presenti capitulo descripta sunt consideratis mihi visum est tam decoctionibus z sublimatis aquis q; de iulep: q; quoq; de sirupis nostro proposito conuenientibus te satis copiosum fecisse: pro quo ad pulueris confectiones: z alia huiusmodi a modo transiens hunc capitulo finem impono.

¶ De pulueribus qui lapidem frangunt: z item de confectionibus.

Cap. xij.

Illis qui mirabiliter lapidem frangit. Accipe capil. vene. pentafilon: polij montani an. 3. i. radicis costi: radicis cardui: radicis pentafilon ana. 3. ii. milij solis: seminis saxifragie: seminis sparagi ana. 3. s. pulueris testarum ouorum: cineris ericij: pulueris vermium terrestrium: cineris scorpionum ana. 3. i. fiat puluis: cuius dosis sit. 3. i. cum pigmento seu vino mellito: vt voluit Galienus. aut cum vino aliquo diuretico: vel cum decoctione rub. cicerum: aut cum decoctione facta ex aliquo simplicium in capitulo. 7. descriptorum: seu ex illis pluribus. **¶** Et hic nota qd omnia simplicia que tam in puluere isto q; in quibuscunq; alijs describendis eo modo preparata intelligantur quo septimum z octauum capitulum supra te docuit. **¶** Puluis alius in hoc casu peroptimus accipe cinamomi cassie lignee: amomi: corticum radicis caparis: corticis radicis lauri an. 3. i. quatuor seminum comunium frigidorum. 3. s. seminis sparagi: milij solis: radicum saxifragie: scolopendrie an. 3. ii. sanguinis hyrci: pulueris leporis: cineris ericij: vermium terrestrium: cineris tursi: caulibus non transplantati an. 3. i. s. fiat puluis de quo. 3. i. cu quouis supra scripto rati dabis. **¶** Vel hunc facias qui accipe sanguinis hyrci: pulueris leporis: radicis rubi an. 3. i. seminis cardui. 3. ii. cineris grillorum: cineris scorpionum an. 3. s. amomi. 3. iij. pilos spice. 3. i. quatuor seminum frigidorum. 3. iii. seminis vitice: seminis sparagi: seminis pentafilonis ana. 3. ii. fiat

puluis: cuius dosis z vsus sit vt precedentium. **¶** Considerabilis est qui sequitur puluis: z is acci. vitri pparati. 3. iii. pulueris yrundinum. 3. ii. pulueris minimi passeruli descripti 3. s. sanguinis hyrci. 3. i. s. amomi. 3. ii. s. se. cardui: dauci: milij solis: se. sparagi: bacarum lauri: piperis nigri ana. 3. i. fiat puluis: z vt precedentibus vttere. **¶** Vel facias sic: accipe cineris scorpionum. 3. i. sanguinis hyrci: pulueris leporis: cineris ericij: stercois muris: stercois columborum an. 3. i. s. amomi. 3. ii. s. cardamomi: anisi: milij solis: corticum radicis lauri: capil. vene. politrici: radicis saxifragie: radicis pentafilonis an. 3. ii. fiat puluis: quo vt supra vttere. **¶** Alii qui mire lapidem frangit: accipe cineris testarum ouorum: sanguinis hyrci: stercois muris an. 3. ii. gume punorum: gume amigdalorum: serapini ana. 3. s. piperis nigri: radicis balsami an. 3. ii. pulueris minimi passeruli. 3. iii. pulueris cicadarum: pulueris grilli: pulueris cullucide: pulueris millepedum an. 3. i. fiat puluis: cuius dosis cu aliquo diuretico prescriptorum sit. 3. s. **¶** Vel facias sic: sanguinis hyrci. 3. i. accipias: cineris scorpionum. 3. s. cineris testarum ouorum: pulueris yrundinum an. 3. i. amomi: piperis: cinamomi an. 3. ii. fiat puluis: cuius dosis sit. 3. s. **¶** Vel acci. sanguinis hyrci vitri ana. 3. i. cineris scorpionum gra. iij. cinamomi. 3. i. z fiat puluis z sit dosis vna. **¶** Vel accipe pulueris testarum ouorum 3. s. milij solis: se. sparagi: se. saxifragie ana. 3. i. fiat puluis pro vna dosi. **¶** Vel aliter accipe lapidis lincis: lapidis iudaici: sanguinis hyrci an. 3. i. amomi. 3. s. zinz. gar. an. 3. s. fiat puluis z sit dosis vna. **¶** Vel sic: accipe se. cardui. 3. i. cinamomi. 3. ii. fiat puluis qd cu decoctione rube. cicez def: z est mirabilis. **¶** Volebam his pulueribus finem imponere: sed se vnus alius presentauit tam mirabilis virtutis vt eu scribere sim coactus: qd acci. vitri. 3. ii. pulueris leporis: culorum pparatorum: vt supra. 3. i. s. lapidis iudaici: lapidis lincis: lapidis spongie: sanguinis hyrci ana. 3. i. pulueris passeruli minimi. 3. iii. pulueris vellece apij: pulueris cicadarum: grillorum: z vermium terrestrium: cineris scorpionum ana. 3. ii. amomi: cinamomi ana. 3. ii. fiat puluis: cuius dosis sit. 3. ii. iste puluis e adeo in casu nostro mirabilis: vt merito alijs finem imponat.

¶ Si tn hos pulueres delicatos magis hie libet: cum his zuchari pro libito adde. **¶** Vel de his hoc modo cofectione facias de quo libuerit prescriptorum puluerum vnam. 3. sumito: zuchari aut lib. i. z cu aqua sublimationis sol. siluestris raffani dissolues vel cu aliquo decoctione supra scriptis: z cofectionem facias per bolos: cuius dosis erit. 3. s. z plus vel minus fm dosim pulueris ex quo fit zc. **¶** Vel aliter accipe de quo libuerit puluere. 3. ii. mellis dispumati lib. i. z fiat electuarium: cuius dosis erunt. 3. ii. **¶** Vel hac facias confectiones que dolore sedando lapidem frangit: z sine molestia eu educit: z ea accipit cineris scorpionum. 3. ii. se. sparagi milij solis seminis cardui radicis rubi in terra culta nati ana. 3. i. amomi gar. cinamomi ana. 3. iii. corticum radicis caparum: cineris cicade: cineris ericij: cineris leporis sanguis hyrci an. 3. ii. s. lapidis lincis: lapidis iudaici se. genestre ana. 3. i. s. mellis dispumati lib. ii. s. fiat elium: cuius dosis sint. 3. ii. vel huius pulueris. 3. i. accipe z lib. i. zuchari cum aqua saxifragie dissoluti fiat in morsellis cofectio: cuius dosis sit. 3. iij. **¶** Vel hanc facias cofectione: qua dispargi vocant: z ipsam accipit cinamomi. zinz. ana. 3. s. xilo balsami: carpobalsami: cardamomi: lapidis spongie vitri vsti: lapidis lincis: lapidis iudaici ana. 3. i. spice gar. macis nucis musca. croci: ciperi: squinantia: anisi: piperis nigri: seminis apij siluestris ana. 3. iij. radicis sparagi quantum libet: que cum bono vino albo lauentur: de hinc bulliant z cocte pistentur z de tali pasta accipe. 3. ii. z zuchari albi lib. ii. quod cum aqua sublimationis sol. raffani siluestris dissoluatur z fiat per bolos cofectio: cuius dosis sit. 3. s. **¶** Ille medicine verus interpres magister meus Jacobus de Forliuio pro maximo secreto electuarium infra scriptum habebat: qd accipit pulueris squille. 3. i. pulueris

sterconis columbini tantūde: et cū mellis dispumati lib. i. s. electuarium fiat de quo. 3. ij. sit dosis: hūc caplo adiungere possem tam a veteribus q̄ modernis experta plurima: sed de maxime expertis te satis cupiosum feci: que quoq̄ facile confici possunt: cum quo gustui sunt bene grata: et sic mihi visum est digne huic capitulo posse sinez imponere: qd̄ aliorum more sit feliciter.

Qualiter hora porissimi sit infirmus dietandus: ac qualiter si dolor nimis virtutem prosterneret et eidem sit succurrendum.

Cap. xiiij.

Crāte porissimo patiētē subtiliter dietes oportet: su-
mat igit̄ de brodio galline iuuenis v̄ caponis: de panatella: de ferculo amigdalīs de semula de or-
deo fracto de ouis recentibus aut de cōsimili: q̄ si nimis debilis fuerit tantum gallina iuuenis seu capo decoquat: q̄ caro ab ossibus separet: et de tali cōsumpto brodio pa-
tiens sepe sumat aut de carnum suarum confuso. Et ne stomachus cibo grauet summe cauendūz erit. id enim obesset plurimum. erit igit̄ parum et sepe dandum. Et q̄ si ficus sicca ac grana pini renes temperate mollificāt: qui busdā ab auctoribus in hoc casu plurimū cōmendantur ficus. s. in principio passus. In fine vero pinee s̄m artem preparet et. Cūnum bibat clarū: non dulce nec veluti quidā ignari medici facias: qui ex aqua decoctionis radi-
cum apij feniculi: petrosili: brusci spagi: cum semine anisi maratri: et similiū vinum limphant. Sed tu cū aqua zucha-
ri aut simpliciter cocta id facias. Nam talia diuretica tem-
pore paroxysmi data materias ad renes conducunt: que tunc dolorē plurimū augmentant. Cū casu pretereā nō ut supra dixerā utilis est vomitus quem tu vbi cōmode fie-
ri possit facias. Cūrus dolor interdum est adeo crude-
lis: et ita intensus vt intm̄ virtutē debilitet: q̄ nisi treguam faciat perit infirmus: et sic aliqd̄ narcoticū exhibere neces-
se est. Pro quo scias q̄ tripliciter dolor sedari pōt. Cū-
mo cām remouendo: de quo supra locutus sum. Cū-
do per applicationem medicinarum anodinarum particu-
le patienti: talia enim per conformitatē quā ad calorem na-
turalem habent in mēbro ipso deliriā quandāz inducūt: p-
quā tunc dolor sedatur: membrū quoq̄ poros aperiendo
mām: si doloris cā fuerit leuiter resoluunt: qd̄ ad sedandūz
dolorē iuuat plurimum: et de his supra satis dictum est.
Cū-
tertio fiet per approximationem narcoticorū: et in isto
casu vt veteres iubēt. 3. ij. philonij romani aut perfici. cū
calo vino dabis aut tirace noue. 3. i. Ego als syrūpi de
papau. 3. ij. cum. 3. iiii. lactis emulsi quattuor s. frigi-
dorū exhibui. Cū-
facias fac: et hoc expertus quoq̄ sum
opij gra. iiii. acci. 2. 3. i. croci thuris vero cinamomi cassie
linee añ. 3. s. et hec p̄quassata in pena rara ligentur: et in
3. vi. decoctiōis ru. cicerum vsq̄ ad tertie partis consum-
ptionem bullāt: sepe exprimendo: dehinc vero decoctio-
nem illā calidā tuo patienti prebe. Cū-
nisi te tamen cogat
necessitas nunq̄ narcotica dabis: que per horas quattuor
post cibum exhibenda sunt et non ante. Et sic habes quid
porissimi hora tā circa dietā q̄ narcoticorum exhibitionez
sit fiendū. Cū-
eruz cum calculus ad vesicā deuenit. vt
superius declarauī dolor cessat: nisi ipse ad vesicē collum
propellatur: q̄ sepe tūc fit dolor intensus valde: de cuius
cura in sequenti capitulo aliquid dicere libet. Et per hoc
presenti finem impono.

Cap. xliij.

De lapide vesice et eius signis.
Epe calculus renibus ad vesicā demittit: qui pro-
pter grossitiē vel aliud ibidē retinet: et interdū sunt
decē qui successine per vrinā emittunt: vt Ras. se-
vidisse inquit: sed p̄tingit sepe vt retentus in vesica calcu-
lus per paulatinā materiei additionez maior continue fiat
sic interdū vt ad oui vnius colūbi q̄ritatē deueniat: vt ipse
vidi: et talis veluti cepe folium habet supra folium. Cū-
erator tamen in vesica lapis vt supra dixeram: et duo in-
terdum aliud nō missi: et talis lapis cūz sit in fieri vt qui-

busdā placuit ex vrina subtili in colore alba cum sedimi-
ne multo arenoso diu perseverate deprehendes: q̄ si sedi-
men illud multos per dies cōtinuet: dehinc vero dietim
minuat lapidē tunc iam factū argues: postea vero si vrina
lactea spissa cūz sedimine grosso globoso superius liuente
fuerit tā inueteratū eū scias: qui cum in vesice fundo p̄ma-
net nullū vnq̄z dolorē efficit. Cū-
Sed renū calculus cūz ad
vesicā transit in transeundo causat cōtinue dolorē. Cūq̄
dolor ipse cessat scias eū itāz ad vesicā deuenisse. Nec is q̄z
dolorē vnq̄z efficit nisi cūz in ore veretri tenet: qui si prius
fuerit in vesice collū facilius penetrat et ibidem retentus
maiora q̄ prius accidentia sepius inducit. Cū-
Lex signa q̄
certissime lapidē in vesicā denūciāt sunt q̄ in vesice col-
lo dolor adest: et versus pectinē putoneon dolet: cum con-
stipatus sit venter dolet anus magis cum egerendi volun-
tate: et cū tanta nōnunq̄z ingrudine: vt pati colicā patiēns
videat. Et interdū accētia hic intm̄ multiplicatur: vt ipse
anus egrediat: dolet virga: et inuoluntarie q̄si semper ere-
cta manet ad mingendū sepi: incitat: cū quo tū mingendi
adest difficultas: et post mictum plus itēz mingere deside-
rat. videt. n. et vt cū vrina calculūz semp̄ emittere debeat:
coraz atq̄ tibiurū grauitas adest. Cū-
Si igitur signa ista
oia vel plura ex his apparuerint lapidē in vesica signifi-
cant: qui tūc p̄ digitūz in ano imissum. In mulieribus aut
corruptis in vulua manifeste deprehendit: et siue vn: siue
duo lapides in vesica fuerint sepiissime nisi p̄ incisione cū-
rari nō possunt: q̄ vt Ras. inquit satis fit cū periculo: q̄ si
indebite fiat ad eam sanguinis fluxus et vrinę quoq̄ sepe
p̄segur: cū quo tūc paties generatiōe priuat. Et si in par-
te neruosa vesice incisio fiat rarissime vel nunq̄z cōsolida-
tur. Iuxta afforissimum sexte particule. vesicam incisam et.
Qua ex re dñs cyrugicis talē curā dimittere prestat ad eā
solū veniēdo: q̄ sine incisione fieri pōt. In sequenti igit̄ caplo ea
tractabitur. Et per hoc p̄nti finem impono.

Cap. xv.

De cura lapidis vesice.
Ro cura lapidis vesice primo que ab intra et de-
p̄ hinc ab extra approximāda veniūt describā. Cū-
igitur lapis in ore veretri fuerit vt ad vesicē sun-
dum deueniat pcurandum: ipsūz. n. est multū latius collo-
quare suppinandus est patient: cūz eleuatis pedibus ac
cruribus hincinde mouendo hoc tādū faciendū: vt lapis
ab illo loco moueatur: et transeat ad fundum: cessat enim
dolor et patiens tūc liberius mingere potest: et sic se debet
tūc fortiter cōprimere. Et si vrina nō egreditur: ipso vt su-
pra situato cum vola manus radicem virge percutit. Cū-
si hoc iterū nō contulerit forāmini virge candelā subilem
ceream vel virgulā stanneā aut argenteam immitte. Suc-
cessine sacellum ex tritici grossi surfure ac florum camo-
mille confectum. vt Ras. docet seu filtrū vel spongiāz in
frascripta decoctione remollitā ac fortiter expressas super
pectinem et circum virgam appone. vel se. lini diu bulliat:
ex quo tunc sacellum imple. et calm superpone. Cū-
quo fa-
cto aliquotiens ex infra scriptis oleis calis locum inunge.
Cū-
el ex sanguine hirci farina ordeī et melle emplastrum
face: qd̄ tepidum superpone. Cū-
el accipe succi prassij al-
bi. lib. i. assungie porci mascu. non salite lib. ij. incorpora
simul: et fac vt prius: vel idem ex sanguine vulpis facias
taliter enim inunctus omnem laidem vesice: nisi bene ex-
durissimis fuerit indubitanter frangit. Cū-
Interdum tamē
vt vesice expulsua fortificetur: ex oleo de spica locus erit
perungendus. Cū-
Decoctio vero pro spongia sacculo seu
filtro accipit malue ac bismalue suis cū radicibus añ. 3. s.
ij. aneti camomille meliloti ana. 3. s. se. lini lib. ij. fenū-
gre. lib. i. s. ex his cōquassatis fiat decoctio que nō solūz p̄
predictis tibi seruiet: sed ex ea calā ab alto poterit locus
embrocari vel in ea enclisma fieri. Et in hoc casu parum
ultra tepidum teneatur. Cū-
Et item ex decoctione caulium
interdū sit enclisma: qd̄ plurimum iuuat. Embrocato pa-
tiente seu ab enclisma egresso siccetur: et ex aliqua vna

De calculosa

etionū prescriptarū locū inunge. **C**Testant itē veteres q̄
oleum de scorpiōib⁹ in vesicā p̄ syringam inmissum lapi
dem frangit ab intra vero omnia illa conueniunt que su
pra. caplo. 8. 9. ac. 10. descripta sunt. **C**Et iter cetera, san
guis hirci p̄paratus vitrū calcinatū cinis minimi passercu
li scorpiōnū yrūdinum atq; leporis: et oia simplicia que in
octauo describuntur taliter qualiter ipsum te docet. **C**Et
itē tam decoctiones iulep. syrupi in caplo nono posita q̄
pulueres cōfectiones: et alia q̄ in se decimū caplm tenet. il
la nāq; expta sunt: et huic casui cōuenientissima. Et sic ha
bes qd in cura lapidis vesicetaz ab extra q̄ ab intra: dñs
cyrugicis incisione dimissa sciendum sit.

CDe preseruatiōe a calculosa passione. Cap. xvj.

Cipere est amodo vt calculose passioni finē iponaz
aliq̄ de preseruatiōe dicere: circa q̄ due sunt habē
de p̄sideratiōes. Prima calculi efficiētē cāz respī
cit q̄ est supflua renū caliditas. Secda materia q̄ est super
fluens in ea viscositas. Omnia itaq; qua adaugere renū
caliditate queūt: et que mām viscosam possunt efficere vi
tanda sunt: de his tamē particularius hic differendum est.
CEt vt rem statim aggrediar in frascripta vitanda sunt oia
vt est omnis aeris excessiua caliditas: balnea quoq; tam
naturaliter q̄ artificialiter calida. vnde quidam cardina
lis bononiensis calculosus artheticus quoq; ad balnea
quedam naturalia: vt ab arthetica liber fieret accessit: et
ab arthetica ipsa bene conualuit: sed aucta renū calidita
te magis calculosus factus est: sic vt ad excoziationē vesi
ce tandē deueniret et p̄ his cuz lamentationibus paupercu
lus vitam finiuit: vitanda itaq; taliter sunt balnea: super
molli culcitra supine nō iaceat. Luz cingulo seu diplōide
lūbos non nimium stringat ac res supflue calidas effugiat:
vt piper. 33. porri cepe alleum et similia: oia namq; ista nī
mum renū caliditatem adaugent. **C**Oia preterea for
tia diuretica veluti radicum calidarum decoctio: et vina
potentia et maxime dulcia tam. nāliter q̄ artificialiter fa
cta vt nectar et c. Et ad hunc modū de alijs ratione renū
caliditatis superaugende ac ad eos materie viscofe cōdu
cende vitanda sunt: et eo maxime q̄tum ad vina si ea in se
iuno aut pauca cū comestione sumantur: n. ad epar faci
le penetrant: et dehinc nō solum ad venas: sed ad renes fa
cile quos tunc non modo calefaciunt: sed ad eas viscofe
materiei plurimum adducunt que duo calculi sunt cā po
tissima. **C**Et sic talia vitanda sunt ac pariter oia alia q̄ ad
mām viscosam generandū iuuant vt est imediate sumpto
cibo forte aliqd exercitiū facere: veluti currere saltare ad
pillam ludere equum duri portatus equitare et filia. coire
itē: ac tunc super pedes diu stare. hec nāq; atq; similia ad
renes materias indigestas penetrare faciunt ex quib⁹ vi
scosa mā generat: ex qua successiue calculus. **C**Utanda
quoq; sunt cibaria oia. que in mām viscosam facile cōmu
tant: vt est ois caseatus cib⁹: caseus item et oium aialiu⁹ in
testina ac extremitates: viscosi quoq; pisces: vt anguilla:
tencha et c. oium leguminū suba: risus amidū: panis azim⁹
caro agnina: porcina: bouina: anserina: pullos coluborū
et eoz maxime q̄ nōdū ad volandum apti erunt: omnium
aquaticarū autum oua dura: et fructus oēs qui difficulter
digeruntur: vt coctana pira: nespilla: et talia. **C**Uocet item
cibi et potus ratione p̄ioritatis ac posterioritatis inordina
ta assumptio ipsoz: nimia repletio: ac anormalis sumendi
usus. oia. n. ista ad mām digerendā viscosam p̄lm iuuant.
Et sic patet q̄ tam rōne augende caliditatis q̄ mām viscofe
generande sunt euitāda: et etiā que ad renes ipsos sua diu
reticitate seu subtilitate materias adducunt seu fluere fa
ciunt: vt de decoctiōe radicū ac vinis subtilibus dictū est.
CSed q̄tum ad diuretica medici plurimi pensantes su
os calculosos preseruare in sempiterna sepe passione eos
detinent: res. s. diureticas in vsu exhibendo quotidiano.
Nā si in stomacho seu alijs intermedijs vijs materias ad
inueniūt: et q̄maxime viscosas semp secū de his aliqd ad

ducunt: et cū hoc colatorium dilatantes vīnaz vt par esset
excolari nō finit: et sic spissa veluti rub. cicez brodium egres
dit: vt in illustrissimo dño dño meo mōdisserrati marchio
ne ante q̄ ad eius curiā venire accidebat. is. n. calculosus
existens abūdabat plurimo flegmate: et hoc tam in stomas
cho q̄ in intestinis: qd et in presentiarū quoq; facit: et hui⁹
cā cum flegmaticū iudicabāt: qui tñ versus extremū cole
ricitatis accedit. id. n. solum ex exeuntibus arguebant. vñ
de cupientes eum ad colericā p̄plonem reducere: et itez a
calculo preseruare calidas p̄fectiones exhibebant: et in cō
tinuo vsu cala diuretica vina quoq; potētia et dulcia que
limphari ex decoctiōe radicū apij fenicu. petro. speragi.
brusci et cū se. sentculi spagi amij et c. semp faciebāt: de ea
dē quoq; decoctiōe in ieiunio ciati vñ sepius exhibebāt
et cū talia materias in stō et in vijs alijs inuentas secum ad
duceret: et colatorium quoq; dilatarent vinā veluti cicerum
rub. brodium per annos plurimos emingebat. Quz ex tali
regimine colera multiplicare: aliqñ tertianam incurrebat
verum cum de illa viscosa mā in renib⁹ semper aliqd reti
neret a supflua ipsoz caliditate generabatur calculus. Qua
ex cā fere inense oī hic meus p̄fissimus dñs calculosus pas
sionē incurrebat: cui succurrere cupientes statim carmina
tua enemata fieri faciebāt: et cuz talib⁹ oleis ylia ac renes
pungebāt. Quid igit mirū si prefatus dñs nunq̄ sine cal
culoso dolore p̄manebat: Due. n. in eo principales calcu
li cause viscosa mā. s. et supflua calitas intēdebant. Errant
ergo praticantes plurimi qui tale regimen obseruant: et hi
potissimū qui vt vias aptas teneat: ac digestiua cōfortent
vina potētia sube subtilis et maxime in p̄ncipio pastus ex
hibebāt pauca maxime antecedente comestione: illa. n. p̄p
eoz citā ac facile penetrationē et maxime si alba et subtilia
fuerint: vt vinū maluaticūz trebianū et filia nō bñ digerun
tur: et sic sunt cā generatiōis multū flatis. vt Ras. Zivic. et
plurimi antiquoz inquit: cū quo aliquid de sordido ad
renes secum semp adducit: tu igit ne sic facias caue: p̄stat
enim vt. Ras. inq̄t incisiuis tēperate vti q̄ vinā sic forti
ter puocantibus. **C**De p̄temperāda renū caliditate p̄
uocantibus et alia huiusmodi que exterius applicant nihil in
scribā: q̄ astantes medici prout caliditas ipsa fuerit magis
vel min⁹ intensa oleū ros. cerotū sandalinū: cerotū gal. cuz
cāfora vel sine aquā ro. vel plātaginis cum aceto vel aliqd
p̄fise: cū it patēs domitū fm exigentiā appropinquant: vel
cerotum aliqd infrigidans apponūt. et hoc discretiōi talitū
committo: et cum mihi talē caliditatem metiri non esset posse
cum quo plurima vt hec recte fiat requirunt que astentes
medici facile cognoscēt: et sic medicamē vnicuiq; cōtēni
ens describere non possem. Qui igit prescriptum regimen
obseruauerit bono Jesu coadiunante a calculosa passioe
se facile preseruabit: nec alijs p̄ tunc medicinis indigebit.
Sed q̄ taliter regere p̄pter hōiez laruiaz satis erit diffici
le cum aliquibus medicinis bñdictis: vt paroxismoz nun
q̄ incurrat: corpus bñ mundū tenere studeat: qd p̄ vsu
cōium pillulaz satis cōmode fiet: ac itē cū cassia fistula: cu
ius est optime renes mundos tenere. iuuat et interdū cōia
clisteria sumere. **C**Ues autem purgatiōes fm varias corpo
rum dispōnes variande quoq; sunt q̄ vere et autumno fm
exigentiā fiant: ac omnium talium descriptiōes metiri nō
mihi possibile foret: itaz de medicinis benedictis q̄ de la
boriosis farmacis astātib⁹ medicis onus impono: q̄ quo
q; leuiter vinā puocantia: prout illis corporibus cōueni
re percipiūt p̄prio tpe prebeant: de quibus prescriptis in
capitulis ipsos satis feci copiosos: exhibendi quoq; mo
dum edocui. **C**Et sic hēs quid sit calculosa passio: q̄ cāe:
que tā pronostica q̄ demonstratiua signa: que quoq; tam
paroxismi cura q̄ preseruatiōis regimen: qd huius mei
commentarioli secunde principalis partis intentio fuerat.
Et per hoc ipsa feliciter finem recipit.
CAntonij Guaynerij Papiensis de arthetica et calculosa
passione Commentariolus explicat.

Antonius Guaynerius medicorum minimus Philipo marie benignissimo ac inuictissimo Mediolani duci Papie anglerieq; comiti magnifico seruitutis affectum.

Eripe genus innumeris casibus addituz; et infinita mortis varietate facile corrumpti. nullaq; ex omnibus moriendi causis acerbior fieri: atq; acutior hac ipsa amarissima: et ppe modum crudelissima peste: que tanto impetu tantaq; latenti voracitate in nostra viscera de seedit: quanta ea que mors est: quaz bone de tot perpetuis annis nullis adiuti remedijs experimur. Almo iare cocepi fore dignissimum non sine misericordia sic oppressis mortalibus posse firma ope succurrere tibi presertim: mi dñe dñe Mediolani dux etc. Philippe maria italorum lux: nobilium fomentum: firma sedes: tutor ac basis irruinabilis. Illam prochy dolor q; ipsa diu pstrata: ac impurissimorum manib; laniata liguria olim faustissima faceret. Si in ocasu vergens: tot nobiles ppos: tot dignissimas ciuitates tecuz duceres ruituras. Auertite di; hoc nephas auertite a vestris nrisc; oculis obsecro. Tuq; alma tuirix cuius ope miserum sumus ex tenabris in lucem pducti hoc effice queso: vt huius benignissimi principis super terram diuturnior sit vita: quo sublato quis dubitat in primu chaos nos esse reuersuros? Tantum ergo et merito o christianissime princeps tua apud me gratia et auctoritas valuit vt de peste q; tum ingenium meuz adinuenire poterit tractatulo in vno ipse describeret: quare vt tibi gratior ipse reddatur altero vno non min; vtili volui esse comitatu. De qua re si multi multa scripserut dixerutq; p arbitrio meum cum illis esse apud te iudiciu non neglexi: vt cautior reddaris: puta de venenoz scia: que pmaxime tibi: et tibi filib; pot ee carissima. Cuius itaq; et bono qde auspiciu tractatule mi itrepede ibis: neq; defines eousq; pcedere quo ad principem illu celeberrimu vbiq; fuerit adieris: cui cu me el; subditum fidelissimu Antonium de Guaynerijs inter artium et medicine doctores pro meo igenio laborante comenda tiffimu feceris: inemento hoc ab illo precipu impetrare: vt legendu te et excutiendu doctissimis et clarissimis pph; et contemplatoribus magro Joani Francisco balbo meo olis dignissimo preceptoru Petro de monte arano: et Stephanano de burgo: quos sui vite custodes inuenies: vel quibus licitu fuerit offerat. Ea. n. que intus fers in euitandis pestibus: et quibuscuq; venenoz generibus precepta sine arrogancia cunctis legentibus aperies: et polliceri non formidabis ea in eis ipsis securitate: si recte et puse tua iussa seruauerint: qua ipse metridati elariz artifex et inuictor ascutus est prudetissimus mitridates. Cuiuspest aut; q; oes exordij partes video iam esse pfectas: vt sinez intenderim hos oes viros liberalissimos ad quos hic impensum: et q; si quoddam opus forte peruenerit: q; rogatissimos efficeret vt primum id beniuola et pura mente suscipiat: et prius diligentissime quicqd in visceribus lateat exquirant q; in maledicta philiat: vt quida faciut liuore et odijs imperiti. Ego aut nihil pprij ausus inscriptuz volui: quod more q; plurimoz licet facere potuissim: ni fuerit sententia: auctoritatib; rōnibus: et expimentis: amplissimoz viroz vallatu: quibus hec ipsa precepta munire opere precium existimaui: tum maxime q; nullus qui de hac tam necessaria morbi ma an hoc tps conscripserit quicquid ordinate relinquere documentu inuentus sit: aut q; astantibus periculosa nimu visa esset: aut q; superiori etate tam immittissimi morbi rariores apud hoies vsus fuissent. Cuius q; ppones medicinaru a letalibus nos venenis liberantium quas tyriacales seu bezoargicas appellamus ab inspiratone diuina: aut a re simili nemo dubitet esse perfectas: atq; mortalibus denotatas potius q; vlla humana rōne copertas. nam deductio rōnis non pertingit efficaciam copositiois. vt ipse Alui. in de virib; cordis. penultimo capitulo. Cuiusoderni plurimi credo diuinitus ispirati agente

huiusmodi morbo qdaz fastidiosissima inter hoies crebri tate ex his q scripturis siue antidotarijs tā simplicibus q; copositis pra et plurima valere: expimento cognouerut q maiores nros diutius latuere. Cui. n. expientie rex oium magistro credere non etiā apud sapientes solet esse difficile. Nā expertos magis pficere videm sine expientia rōne habentib; phemio meta. Nō temere factu dixerō: sed cautius illustrissime orationi philiu: si aures experimentis: et inscriptis rōnibus accommodaueris: cu; tue vite presertim recipiant diuturnitatem. Tu igit piissime Iesu qui vbi opus plurimu nosti humanitate nrām tuo cōspectu corrigis in hanc massam terreā depressam ingenia subleuas: et tuam q; patieris sentire diuinitatē huic principio adha neq; desis quo ad te duce hoc ipm opus perfectum sit ad tui summi nois laudem: et tue gloriose virginis matris honorem et gloriā atq; prefati illustrissimi et clementissimi dñi: domini mei precipuam vtilitatem.

Huius tractatus facilis noticia cōprehendat: ipsuz in partes duas diuidam principales. Prima pestis. Scda venenoz pertractabit noticiā siue regimen.

Prima pars triplici pstituit oria. charta. 95
Prima differentia ipsius pestis causas et signa continebit. 95

Scda oria ab ipsa peste ponet pseruationez. 96

Tertia oria ipsius pestis narrabit curam. 104

Prima differentia duo in se continet capitula. 95

Caplm primu pestis diuisione et causas ponit. 95

Caplm scdm pestis signa demonstrabit. 95

Secunda differentia duos pmet tractatus. 95

Tractat; pmu sex rez non naliu regimē declarat. 96

Tractat; scdm medicinaliu regimē edocebit. 101

Primus tractat; quidē cōtinet capitula. 96

Caplm primu aeris regimē ptebit. 96

Caplm scdm quasdam generales regulas declarat circa cibum obseruandas. 97

Caplm tertiu. panis ponit pparationez. 97

Capitulum quartum carnis elixationem: atq; eius continet decoctionem. 97

Caplm. 5. erit de pdimētis siue saporibus. 97

Caplm. 6. erit de ferculis. 98

Caplm. 7. erit de lacte: caseo et seraceo. 98

Caplm. 8. erit de piscibus. 98

Caplm. 9. erit de fructibus. 99

Caplm. 10. erit de potu. 99

Caplm. 11. erit de somno et vigilia. 99

Caplm. 12. erit de exercitio et quiete. 100

Caplm. 13. erit de accitibus aie. 100

Caplm. 14. erit de coitu. 101

Caplm. 15. erit de inanitiōe et repletionē. 101

Tractatus scdm quatuor in se cōtinet capitula. 101

Caplm primu tam farmacie q; flebothomie naturam tractat. 101

Caplm. 2. quasdam pillulari ac leuiuz solutiou; ponit descriptiones. 101

Caplm. 3. in se quedā pestis pmet bezoargica. 102

Caplm. 4. q sunt ab ex appromāda modū instruit. 103

Tertia oria in se septē pmet capitula. 104

Caplm primu signa actuali pestilentiali febze passientis assignat tā pnotica. f. q; demōstratiua. 104

Caplm. 2. bubonis carbūculi: antracis: morbilloz: et variolaz signa manifestat. 104

Caplm. 3. pestilentialis febris curam ponit. 105

Caplm. 4. bubonis curam declarat. 107

Caplm. 5. carbūculi et antracis curā ostendit. 108

Caplm. 6. variolarū ponit curam. 109

Caplm. 7. morbilloz curam docebit. 110

Differentia. I.

Quo pfecto huius tractat' prime principali parti finem imponā. Ad quē me iuuēt feliciter peruenire: q' pro nobis pendit in ligno crucis.

Prime dñe de diffōne z causis pestis.

Am aliquem pestis rapit euz taliter alterat: z deuorat: vt velut incendiu totū in breui depascere videat: ppter q' pestis a pascēdo sumpsit originem. Dicit. z aliter pestis cōtagiū a p'angendo: quia quēz tetigerit polluit: vel q' ex vnus contactu ad alios se facillime trāsfert. Et ideo Iherodorus tertio etymologiaz pestilentia inqt est contagium qd dū vnus cōprehēdit: ad alios celerrime transit. Dicit z aliter lues a labe z luctu: vel luendo. Nā cūz ad aliquē peruenit: vt inquit Iherodorus eum simul cū morte depēdit. Dicit z aliter: vt Simon inquit tanuensis. Epidimia q' superaduēniēs: q' veniēs desup. Ita. n. morib' existit acutus plurimis in breui cōtagio: vel aliter aduēniēs desuper vt diuinitus puenire videatur. Unde theutonici cum in suis regnat peribus ipsam qdā dei plagam asserunt esse. Proprie tñ epidimia est quelibet egritudo cōis sine morit'era. sine nō aliquo certo tpe pluribus aduēniēs hoibus. Dicit etiā z aliter pādimo. Nā greci indifferenter q'libet egritudinē cōem mortiferā marie certo vno tpe indifferenter plures hoies rapientem pādimo vocāt. Ex quibus patet. vt inquit Simon. q' quelibet pestis est pādimo: z est epidimia: z nō cōuertit. Et sic epidimia est tanq' gen' ad pādimon: z pestē. Et q' qui malo vtunt regimine ppter humoz corruptionē in eam facillime cadunt. Inde d' in grecisino. Que venit a pastu corruptio sit tibi pestis. nam pestis d' a pastu grece qd est hūor latine. Et ideo his vñs dico q' pestis est morbus cōtagiosus imediate a nutrimento vel aeris venenosa infectioe pueniēs. P' dñ. n. humana complexio duobus modis infici venenose. P'mo mixti alicuius alteratione a qualitate seu tota substantia vel forma specifica hunc inducendi effectum virtutem habentis. Et talitū quedā ab extra: quedā ab intra possunt aporoximari: de quibus infra in scda hui' principali parte deo auxiliante faciā mentionē. Scdo ab aeris seu nutrimento venenosa infectioe. Et hoc pōt dupliciter euenire. C'uno mō a p'stellatione: seu radioz stellarum commixtione: vel aerē vel nutrimenta nāliter ad venenosam infectionē disponente. Et hoc est: qd Auic. p'ma quarti. tractatu de febre pestilen. Et principiu itaq' oīum hoz. s. morboz pestilentialū est forme ex formis celi facientes esse necessarium illud cui' aduētus ignorat: z huiusmodi pestis ceteris timenda magis existit. C' alio mō ex venenoso eidem p'mixto vapore ab aliquo corrupto corpe resolutor: vt ab in humatis cadaveribus: a latrinis: stagnis corruptis: cimiterijs: z draconū seu serpentum sufflatione vt inquit Arist. in de p'prietatibz elemētoz de duobus draconibus iuxta radicē duoz montū existentib': qui anhelitu suo trāseuntes pimebāt. Et subiungit q' ex eadē vel fili cā habitatoribus illaz regionū mortifere sepe accidebāt pestilētie. Nos quoq' sepe idē expimur: in quibusdā nauib' aquarū sentinis vapores putridi eleuant: z eleuati in nauit' habitātes inficiūt. Idē de subterraneo incluso diu aere nonnunq' visum est vt sup' ticiniensium cāpania in castro quodā nicolini de becharia puteū ibidē apientibus euenit: quo apto a venenoso aere ibidē incluso statim pempti sunt. C' Res ergo esibiles in tali vel cōsili loco nascētes venenosam acgrunt infectionem: vt patet in fungis: vt dicit Auic. in vicinitate ferri eruginosi sup' nascentibus: aut aliarū rerum putridaz: aut in p'pinq'itate māionis alicuius reptiliū venenosoz. Lūq' cōtingat interdū in visceribus terre alicuius sinagij venenosum vaporem includi: cuius virtute oīa ibidē nascentia venenosam acquirunt infectio nez habitatozib' ill' sinagij qui talib' vescunt rōne huius sit pestis. qd nō vicinātib'. Mīmiruz itaq' si p' latrinas cimiteria: vel alia huiusmodi p'ingit p'still' vñā domum seu

cōtratam infici: vt hīrātes in ea licet nō sit p'pria inficiant. C' Ex quib' patet imediate cā pestis que est nutrimento vel aeris infectio venenosa. C' Mediate vero erit qd cūq' potens ipsum nutrimentum vel aeris qualitatez inficere: venenosa vel constellatio vel corruptibile infectum aliqd zc. Et iō Auic. p'callato caplo scdo inqt. Oportet vt scias q' cā longinq' ad illd sunt figure celestes z p'pinq'ua dispōnes terrestres zc. Et hec de pestis diffinitioe z causis eius dicta sufficiant.

C' De signis pestis.

C' De signis pestis. De p'ncipaliter vt p'missum est cause pestē idu cere potētes existūt. P'ima quaz se sensui magis occultat: vt est p'stellatio seu figure celestes sicut dicit Auicē. Scda vero cā q' se magis nris sensib' offert: sūt sicut dispōnes terrestres: vt aliqd corruptibile vaporosum potēs suo vapore aerē vel nutrimenta q'ltate inficere venenosa. C' P'ro declaratiōe signoz p'ime cause sciendum ex lōga exp'etia a p'istinis p'p'is cōp'tū eē quālibet stellā in se duas h'ie virtutes: vnaz q' sensui magis manifesta existit: vt est solis calefacere: lune vero humectare: z sic de alijs. Aliam que est magis occultat: sicut vbi g'ra: si in medio celi in alicui' natiuitate mercuri' se incōgrua dispōne sibi repiat natum ad rōinationē z sciaz ingitūtiōē inclinat. Mars vō ad irascibilitatē z victoriāz: z sic de alijs: z iste sunt virtutes: q' a p'prietate seu a tota suba potius a veterib' eis iesse dicunt: sicut magneti attrahere ferrum: z saphyro fugare antracē. C' Tolenti ergo ex corporib' sup' celestibus futurā pestē vel p'ntē cognoscere nece est vt planetarum signoz: z q'ndā stellarū fixaz vtutes tam manifestas q' occultas p'mo cōprehēdat: z vt studiose cognoscat regionū p'prietates: q's merito aspect' stellarū cū quib' q'dam h'nt filitudinē obtinere dñr. Cōsideret insup' p'unctiōnes p'uentōes eclipses: elōgatiōes: seu appropiātiōes planetaz ad solē. Nā ex diuersa radioz stellarū p'mixtiōe diuersi in his inferiorib' p'ducunt effect'. Et hec diuersitas attendit circa: plura: vt patet circa aspectū vñi planetarum ad alterū: qui qntuplex esse d' vt aspect' p'unctiōis sextilis q'drature trini z oppositionis. Itē circa planetaz domos exaltatiōes triplicitates facies: z terminos: z de his in p'ima: z scda q'dripartiti p'tibus a ptholomeo plene tractant. C' Scitis itaq' stellarū p'prietatibus z ipsaz locis z dispōnib' quas in p'mo introitu solis in arietē h'nt: z aliarū quartaz anni. vñā ē in tali cōstellatione nā vincēte memorieq' semp h'ndo occasione p'cedēt: nūqd ipsa fortior fuerit subsequēte. q' z si virt' ei' per istas subsequētes interdū aliquā mitiget: nō tñ totalit' aufert vt inqt ptholomeus i p'ma p' q'dripartiti caplo tertio facillime quis poterit astrologica doct' in scia p'ntē vel futurā cognoscere pestē. C' Sed q' hec mā longe maiorē dilucidationē exigeret. t'p's igit' p'pter angustia h'is p'ncipal' finē ipono. Als. n. dū t'p's liberū magis habuerō hāc pestis p'noticationē sp'asim a veterib' traditā in vñū reducere deo auxiliāte conabor: qui mea p'sentia opera z futura felicitare dignetur.

C' Signa aut' causarū que nris sensib' se magis offerūt filij Alboali doctrinā insequēs: z accurate: que sciuerō in p'sentibus annotabo. Illa itaq' q' ex stagnis: z cōsimilib' haberi p'nt: puta ex ags in qbus līnum canapis: z talia ad putrefaciēduz reponunt: z q' ex humanis cadaverib' latrinis carnib' putrefactis cimiterijs sterquilinis: z ex talib' ex ipa re satis sensibiliter cōprehēdunt: ad qd iuuat q'ntū ad aq' si sup' eas pisces mortuos natare p'cepis. est. n. signū corruptiōis illarū p' vapores ab eis eleuatos circūstantē aerē venenosam inficiunt alterationē. C' Signa aut' corruptorum vaporū in visceribus terre retentorū quibus plantarū nutrimentū vel aer ex eoz egressu inficit sicut murū: talpaz rū serpentū z aliozū sub terra habitantū vltra solitum sup' ipsius terre sup'ficie apparitio: ranarū: vermium z aliozū ex putredine nascentiū p'ter cōem cursuz excellēs generatio. Ex radijs solarib' terrā attingētib' olentium vaporū

egressio. Nonnulli etiam dixerunt pestilentialē infectionē cognoscī: si ros aut solis ortu colligat: et si sitienti canī pota tribuat: si moritū signū est corrupti aeris: quod si verum esse possit: certū tū iudiciū nō existit. nā adest nobis venenū: quod nō canib⁹ et ecōtra sicut de quib⁹ plurib⁹ exprimur aialib⁹. Gallina. n. serpētes comedit: et his sine nocumento nutritur: oppositum in nobis pingeret. Circa autē signa quae ex parte aeris cōprehēdunt sunt aliq̃ gēnālī prīmū attendenda. Nam cū in ipso de nocte radij splendorēs et appitiōēs corrūscatiōib⁹ niles appuerint: fueritq; aeris color p̃teritū filio. ut inq̃t Ra. 4. Al. capto de pestilētia: et eius caute la: et ut vulgariū sermonē inseq̃r. Si stellaz cadentium et aliaz huiusmodi apparitionem p̃mo meta. particularis descriptaz in aere crebra fuerit apparitio. Expirent quā vērū: et maxime austrini: post quoz euentū multi hoies: et alia et aialia egrotēt: de aeris infectiōe tūc maxime dubitandū erit. Quod idem arguit in quocūq; anni tpe fuerit. Cui eadez die aer diuerfimode mutet. puta vna hora ad calidū: alia ad fridū: alia ad claz: alia ad obfuz. Et in sequenti die sol iter nebulas puluerulentas apparet. Et idem de anni tpe dicēdū: ut si estas fuerit frida et humida: hyems vero cala et sicca. vel alie p̃siles tā in his q̃ in vere et autū: nō fuerit mutatiōēs: et iō ut supra. et scda p̃mi doct. scda. c. 4. et inq̃t Ali. q̃ laudāda sunt q̃ seruāt nām. Itē quoz q̃ nō fuerit: si quē audieris bonū Iesuz vel ei⁹ mīez vel scōs quos vis alios iuenisse q̃ eidē guerras: futurā pestēz vel filia denūciauerint eiunia: elemosynas vel talia p̃ci p̃lido: me. s. a futura peste talē dephēdāz et. Sciatis pestē validā ifra paucos mēses venturā. Et si in diuersis ciuitatibus: villis seu regiōib⁹ similes fuisse itentos audieris illis in partib⁹ vlem pestēz euenire denūciat. Quis hec est cā. nā si illa vera fuerint credēdū est Iesu ei⁹ mīez vel sanctis et. Si falsa: signū est i talib⁹ p̃iores aduri: a quib⁹ vapores eleuati: et cū spiritibus p̃mixti istas faciūt falsas imāgines appere: ut i freneticis: et filib⁹ sepe videt. q̃ mortuos demones scōs et filia: sepe videre iudicat: tal. n. humozuz dispō nō nisi ab aere nutritiōe vlt p̃stellatiōe poterit puenire: q̃ hūoz dispō est maxie pestilential⁹ infectiōis susceptiua. Et ego p̃pe memi. Al. cccij. añq; magna pestis euenit in autūno in quo tā nonnulli peste mori iceperūt: de quibus tū mentio nō fiebat: multos tales iueniri q̃ aiebēt vgnē vel scōs alios iuenisse eidē futurā pestē annunciantes et estate p̃ia fuit pestis iaudita secuta. Et idē recolo. Al. cccxv. fuisse cheri: q̃ in autūno multi aiebāt se vgnēz in uenisse: q̃ futurā pestē eidēz annunciat: et in estate p̃ia pestis magna ibidē supuenit. Cui si in eadē ciuitate vel villa quocūq; fuerit videre iterdū aliq̃s mori peste hodie. s. in vna p̃trata: et illinc ad dies aliquos in alia maxime sine p̃tagiōe: vel alia manifesta cā: hoc iuenire: infecti aeris in illa certū imo certissimū signū existit. Cuius gēnālībus p̃notatis est ad tpa anni veniēdū. Si ergo in vere apparitiones ignee cuz quadā aeris estuatiōe p̃ dies aliq̃s apparuerint: q̃ propter solito flores tēpestiuos euenierint. Deinde iterdū frigus iterdū calor regnauerit: natorūq; tam floz casus et corruptio qdā successerit: viderisq; cū hoc p̃ter nām tps sine cā hoies cōtristari de illi⁹ veris aeris infectiōe tūc erit valde timēdū: cum hoz potissimum signum erit: si eo tūc pestilētales febres cū morbilloz appitiōe regnauerint q̃ i casu de igenti peste i estate formidādū existit. Cui autē in estate meridionales vērū p̃ dies aliq̃s cuz aeris qdā pluua nebulositate regnauerint: vel pluuiāz cū p̃fato vento flāte: ut placuit Ra. ut supra affuerit multitudo. Deinde remotis nebulis aer ipse puluerulēt: et nō clarus appareat. In nocteq; q̃nq; frigus: q̃nq; estuosa caliditas sentiat: ita ut p̃focari hoib⁹: siue cum nimis itensa caliditate videat hoc ip̃ius estatis infectū aerē denūciat. Cui autē autūnus valde ficcus et multuz fuerit puluerulēt: frigus q̃q; et pluua venire tardauerint: et cū hoc suprascrip̃te ignee apparitiones crebrose in nocte p̃stauerint: hec autūni aeris

infectionis demonstrant. Quod si euz hoc morbilli et variole pluribus apparuerint nonnunq̃ ex carbunculo antrace siue bubone aliq̃ p̃prie morunt: ac hyemis supueniente frigore nō obstante p̃dictis morbis aliq̃ deuorēt: nō solū in dicant infectionē veris vērū in estate sequenti pestis valida utplim subseq̃t. Cui vero i hyeme nebulosus aufer: et ut placuit Al. onetales venti dieb⁹ aliquot sine intermissiōe regnauerint quoz occasiōe aer nebulosus qdā cum estuatiōe p̃maneat: credasq; ex dictis nebulis pluuiā futurā. q̃ tū nō venit: et post serenitas clara nō successit: talia cuz p̃ntia hyemis aerē infectū p̃nticiat: et q̃ maxie si nonnullos eo tūc mori cōprehēderis. Cui quibus omnibus patet primo q̃ omni anni tpe p̃t pestilens esse aer: nimirū igit si in ali qua ciuitate villa in hyeme esse videm⁹: et in estate nō: quod peruenit merito p̃stellatiōis: siue alteri⁹ aerē ad benignūz reducētis: q̃ fuerat pestis cā. Cui patet scdo calitatē et humiditatē corruptiōis aeris cām nō sp̃ existere: ut qdā asserūt q̃ stat in hyeme siccissima et frigidissima ad bonum intellectum esse pestē: ut docet experientia. Cui quib⁹ seq̃ vltius talis aeris infectiōe nō p̃ ignis siccitatem remouerit: ut ipsi dicebāt: q̃ in casu supiori aer siccissimus ab bonūz intellectum existit. Et q̃ tam imitīs pestilētales morbi p̃seruatiūm regimen me vocat festinanter ip̃ius causis: et signis finem imponam.

Cum tractat⁹ scde dīe regimē aeris p̃tines. Cap. i. **Am hec** auda lues idifferenter quicquid rapit voraciter sine mīa absorbet at regimen ab ipsa nos dei dono defendens deinceps ponam. Sed illa in ip̃i primo describenda vīr: cum quibus hunc crudelem morbum ab efficientibus causis mutare possimus. Et iō cum inferiora a superioribus gubernent teste p̃ho scdo de regimine p̃ncipum: et p̃hemio meta. p̃maria cā plus in suoz effectuz ifluit q̃ scdaria. p̃ma p̃pō est libri de causis videre visibiliū oīum fontē: et in visibiliū huius rapacissimi morbi principalissimaz fore cām. Quod Seneca in hercule furente nō negasse videtur: dum inq̃t. Quicquid facimus mortale genus quicquid patimur venit ex alto. Illuz ergo primum cenfeo suppliciter exorā dum: ut sua benigna grā a tali rabido morbo nos p̃seruare dignet. Nam in primis venerare deos. ut inquit Cīrillus primo georgicoz: et viā sacrā refer xpo: et opaberis oīa letus. Non. n. frustra sunt in deo posite spes p̃cesq;: q̃ cum recte sunt iefficaces esse nō possunt: ut n̄ inq̃t Severinus de p̃solatiōe libro q̃nto. Nōne grites tā imiti opp̃si p̃tagio sic ut sup̃stites admodum pauci deliberarēt de ferre ciuitatē: deuotis eoz p̃cibus obtinuerunt ab apolline eius filii esculapiū in serpētis formā romā accessuz q̃ cuz romana attingit p̃finia illo istati fuit total⁹ pestis amota: ut ille narrat verus hystoriographus Valerius maxim⁹ libro p̃mo titulo de miraculis. Cuius idolum talia facere potuerit qd ille q̃ cuncta ex nihilo creauit: Scitis etenim pluribus hec virtutē p̃tulit faciēdi: ad qd auctoritādū exp̃plis nō idigemus vltius. Nam glīosus ille Sebastianus ut eius in vita legis. vīram regiā papie ciuitatē p̃ hanc eda cem pestē fere ad extremūz vsq; reductā deuotis ac benignis cū p̃cibus redemit. Cui qd tā exempla peto diuturna miracula: nūc ille n̄ titinensis gūmi fortis martyr glīosus misericorditer ab ip̃so suffragiū iuocātes dīetm a peste p̃seruat: Immo itaz ipsa dephēnsos celeriter liberat: ut horati exprimur. Si ergo ab illo crucifixo Iesu q̃ sic icesanater hac rapacissima peste nos vīsitat: si hanc grām cupitis obtinere colite ṽtutes. aduersamī vitia: et ad rectas spes animū subleuate: quo in casu si p̃efato bono Iesu humiles p̃ces porrexeritis inefficaces minime erunt. Cui q̃ tum ad hec inferiora cupiētia peste. p̃seruari salubrius atq; summūz remediū erit qd vno ore cōiter ferat a vulgaribus sc̃s cito lōge et tardē. et hoc in parte tetigit Ra. ad Al. li. bro q̃rto. c. de cautela egritudinum ab vno loco ad alium transeundum. Tertia inq̃t in q̃ antraz et pestilētia fuerit suā

Differentia. I.

gienda erit. Debes. n. & cū hoc eo casu a locis infectis fu-
gere venientes q̄tūcūq; tibi apparuerint sanissimi: p̄sepe
etenim visus est solū cū talib; loquētes peste mori q̄ntis il-
li nō moriant; & est sile. nam interdū ignis in straminibus
q̄tūcūq; exis neq; in flāmare: cui tñ appropinquat; sulfur
statim in flāmabit: vt patet: & hoc est: q̄ act⁹ actiuoz nō re-
perit nisi patiente disposito: scdō de aia. Et illo mō p̄ vias
cōtagij plures ciuitates ac vills fuerūt infecte. Qua de re
reipublice gubernatores p̄uersationē loca habitantū in-
fecta suis debēt inhībere: imo solū ei⁹ siue de p̄pinq̄uo lo-
cationē. ¶ Sed si insectū aerē inhābitare cogaris regimen
obserues in frascriptū: q̄ diuino auxilio ab illa tremenda
peste liber euades. Cū igit huius morbi infectus aer pars
existat potissima. sitq; inter res nō nāles magis nobis ne-
cessari⁹ ei⁹ regimen hic primitus annotabo christo cōadiu-
uante: sine quo nihil est: per quem oīa: qui sit benedictus.

Ira igit aeris regimen primo in ḡali sunt quedā
attēdēda. ¶ Primo sit itaq; dom⁹ tua ampla euēta
ti aeris que a lacunaz supfluitatib; & silium super
aque ductus: vel alibi bñ mīdet: & a macello stagnis & a lo-
cis vbi cona p̄ficiunt: & inter cetera a cimiterijs & alijs bu-
lusmodi fetores habētib; in aere inducere remota. Et quic-
qd in isto casu dicat Auerroy: sexto colliget & inhābitatio-
ne locoz cauernosoꝝ: & subterraneoꝝ. & nō locozum altoꝝ
rū: si aer in tota suba fuerit corrupt⁹ &c. Dico q̄ qualicūq;
q̄ aer ipse corrupit: poti⁹ est eligēda alta māssio septentrio-
nalib; exposita partib;: vt ab illis vētis valeat euentari q̄
subterranea. q̄ talis aer pestilētia exiit ibi vt tertio alia.
¶ Ra. c. de ventis & aere. Et iō loco supra inq̄t. Sed si q̄ su-
gere nō poterit: & fuerit mansio in q̄ ipse sunt in loco infe-
riori in altiori loco morari debet &c. ¶ Et si q̄ sustentan-
do viā Auerroy diceret q̄ multo plures in montib; mo-
runt: cū ibidē euentū pestilētie q̄si valib; vt docet exp̄ia
mentū: q̄re ex maiori puenire videt infectioē: & p̄ p̄is sub-
terraneum locū habitandum &c. Nō ē affirmare videtur
Aui. scdā p̄mi. doc. scdā. c. de aere bono dū dixit: cū i aere
accidit putrefactio cōis discooptus tūc est magis recipiēs
q̄ stric⁹ & occult⁹. ¶ Diceduz q̄ & si altus aer & liber cete-
ris paribus sit pure factionē cōem magis recipiēs: & non
lib. vt voluit Aui. nō tñ in casu pestilētie sequit aerē nō so-
re potius habitandum: qd patet. nam sine cōparatione aer
alt⁹ & liber citius recipit rectificationē q̄ cauernosus cūq;
sit magis subtilis min⁹ s̄q; vaporibus p̄mixtus: ideo apti-
us p̄ ignē renouabit: atq; exigentiā citi⁹ ex odoriferis alte-
rabit: cū quo alta mansio pōt ab illis vētis salubri⁹ euenta
ri: p̄pter qd in subterranea in q̄ aer cooptus existit: illud
fieri nō pōt: vt patet itūēti. Et p̄ hoc patet ad Aui. & ad ali-
ud argumētū cōsili. nā si putrefactio cōis affuerit in aere
taz libero q̄ valloso: & si plures in eqli tpe forsan moriuntur
in libero & mōtano: p̄pter ipm magis putrefactionem
recipit: atq; facilius ad iteriora penetrare: diutius tñ durat
in vallib;: vt docet exp̄mētū vtrōq; s̄. amota cōstellatio-
ne vel alio talē putredinē inducere potēte: qd nō esset nisi
aer liber citi⁹ rectificationē reciperet. Ex quo cōcludo aerē
altū & libez vt circūstantionat⁹ fore potius habitandum
eius oppositum ex dictis nō sequit Aui. vt patet. ¶ Am-
plius aer qui per fenestras vel aliter intromittit septentrio-
nalis vel orientalis eligat: iuxta sniam. 4. alia. c. de pesti-
lencia: & ei⁹ cautela: Aui. scdā p̄mi. doc. scdā. c. 8. vbi dicit
in hac intensioē. s̄. ad phibendū putrefactionē aeris vēti q̄
sunt meliores septentrionales post oriētales post quos sunt
occidentales: & deteriores sūt meridionales &c. & p̄mi dice-
bat in fra. c. ii. vbi tractabat de locis eligēdis. Sicq; illud
tñ magis sollicitari d̄: vt venti orientales stricuras igredi
valeant: & vt sol ad vnuquēq; locum intrare queat qui ibi
existit: qm ipse est q̄ aerē rectificat &c. Ex q̄b; infero q̄ aer
meridionalis: ac ferotū est oīno vitādus. nō tñ aer intra-
re p̄mittat: nisi prius a radijs solaribus fuerit expurgatus.
¶ Et si vētoꝝ septentrionalū aliq; flauerit p̄mitte tue domus

aerem fenestras aperiendo intrare: si in die fuerit. s̄. euenta
ri. sanat enim aerē putridum pestilentialē: vt Aui. scdā p̄mi.
mi doc. scdā. c. de naturis vētoꝝ. ¶ Dicit tñ vnu attēde q̄ &
si aer septentrionalis iter cetera aerea absolute sit eligēdus:
diuersitas tñ situatiōis locoz hanc pōt electionē puertere.
Stat. n. ciuitatē vel villaz aliq; mōtib; fore meridionali-
bus coop̄ta: sup q̄bus nix inhābitat cōtinua. Et vestis ma-
re forte discoop̄ta: vel aliter quo in casu meridionales
vēti per nīuea loca transeuntes: & ad hanc pertingētes ci-
uitatē frigidī erunt: & aerem hoc casu plus ceteris rectifica-
bunt: & tūc tales sunt eligēdi: & hec est snia Aui. scdā p̄mi.
doc. scdā. c. de accidētib; aeris & ipressiōib;. ¶ Insuper
debet cūq; redolētū lignoz igne: vt est iuniper⁹: & rosma-
rinus: salix farmēta & similia: aerē oī die renouare in mane
maxime si obscurus fuerit & nebulosus: & ipse aer renoua-
tus alteretur: s̄m q̄ te ista docebo. ¶ Et si omni nocte ma-
gnū in domo tua in aperto aere fieri feceris ignez perutile
erit valde. Legi. n. de quodā p̄ho romano qui dū ciuitatē
illam liberauit a peste singulis noctib; sup vicos grandes
ignē fieri faciebat. Idez de hyppocrate in libro de moribus
& vita p̄hoꝝ s̄m legi: q̄ inumeras querc⁹ incidi fecit: & idēz
circūcirca athenas peste grauitate oppressas per plurimas
noctes fieri facies aerē salubre induxit. Qua de re atheniē-
ses sibi aureā statuā fieri faciētes: deinceps pro deo colue-
runt. Ignis. n. nō putrefit: sed oīa debite app̄ximata sue
receptiua impressiōis p̄p̄ia in nām puenit. Cū aer: aq; &
terra sunt ignis mā. Ari. 4. meta. p̄ho caplo q̄ oīa cōuer-
tit in suaz nām. nūmiz si aerem innouando rectificat: qd tñ
per siccitatē nō facit: vt nōnulli sicut supra dictū est de hac
loq̄ntes mā describūt asserūtq;. Illā sepe in estate visus est
magnā & cōtinuā fore siccitatē: & tñ ingentē eē pestilētiā cu-
sus foret oppositū: si qd isti dicūt esset vez: vt patet intelli-
genti. Non laudo tñ vt vllō tpe quisq; ad ignē calefactur⁹
accedat: nisi intensum foret frigus: vel hō pauci foret calo-
ris: p̄pter qd oporteat vt exteriori interior vigeatur calor
in quo casu frigore expulso elongare se debet ab igne: &
maxime post assumptū cibum vel saltē spatulas vertat ad
ignē: & si faciē versus eū tenuerit inter mediū aliqd appo-
nat: q̄ rarificādo spūs & porros apiendo eos facit exalare
qm gaudent suo sili. prima. affoz. p̄mto illi⁹ affoz. ¶ Ten-
tres hyeme & vere. Et sanguinem acuit: vñ patiores ad fe-
brem suscipiendam erunt. Quz quo etiā debilitat digō: &
inducit sepe vertigo: & maxime si faciē versus ignē teneas
tur. ¶ Non laudo in sup stuphas & pilla: est. n. aer ille sus-
focatus replens capita: destruens visum: vt patet in ala-
mans in talibus cōmorantibus sepe: q̄ vtp̄m h̄it oculos
scarpellatos: qd non sp̄ fir. vt nōnulli credunt ex nimia po-
tatiōe: sed ex ipsaz potius stuphaz inhābitatiōe. ¶ Et iter
cetera nota q̄ s̄m excessiuas qualitates semp est aer cum
appropriatis odoriferis corrigendus: vt sicut dicit Aui. in
de viribus cordis. p̄mo caplo. nulla res est magis inimi-
ca caloris inati q̄ malus fetor: & iō sicut fetēs odor spūs al-
terat & corrupit: ita bonus viuificat: & restaurat: vt ex dictis
in libello de pomo Arist. elici pōt. Dicit. n. q̄ aia sensibi-
lis cū q̄ cōicam⁹ cū brutis fouet odore bono. Cū mēse i
de solatiōe mediciaz itentiōe p̄ma. c. p̄mo. & de odorib;
inq̄t. Scire debes q̄ odor bon⁹ in medicina q̄nq; ad latus
icolumiū declinare fecit: & illud iō qm dilatat aiam & spūs
& virtutes reparat: & virtutū mineras p̄forat. Brauis vō
odor facit p̄riū. hoc idē dicit itentiōe scdā. c. de modis co-
ctionis medicinarum illo. s̄. Et sciuiti &c.

¶ His ergo circa aeris regimen generalibus prenotatis
de eius rectificatione fienda s̄m anni tēpoꝝ diuersitate de
inceps faciā mentionem. ¶ Tempore ergo estatis p̄p̄iaz
nām seruantis ad fridū cū odoriferis reducat: q̄ si ex her-
ba cū floribus collecta omni die tue habitatiōis domū su-
sternendo vt sunt rami citri: citrāguli cū suis fructib; vel
lauri quercus salicis: & silium: & hec oīa colligant a radijs
solaribus rose consumpto: deinde aceto & aqua ros. cum

Differentia. I.

z vegetabilia: ideo corrumpunt ea ex aialibus que ea com-
medunt: ideo hoies qui eis vescuntur corrumpunt. Et hec
de vniuersalibus regulis circa cibū obseruandis.

De pparatione panis tpe pestis. Cap. iiii.

Anis iter cibos color magis existit: cū ipsorum ve-
lut basis cōter reputetur. ea ppter ab huius regi-
mie pmitus inchoabo quā si ex granis plib^o cōfici
possit: magis tamen est laudabilis de frumento bono. si li-
cet z non vetustate seu quauis occasione corrupto. In sa-
no quoq; mense collecto cum ortum fuerit in loco modo
debito: ac etiam euentato. z tpe calō a fursure mundus: z
sufficiēter fermētat: z sit cum paucō sale pinsat^o. Tpe ve-
ro frido cū maiori fursuris atq; salis mixtione pōt pinsari
cum aq. f. boni fontis fluuiali seu boni ac nitidi fluij. que
etiā sanio reputat: si a remotis p lapides z p sara decurrat
ac ē ex fonte cū scaturigine pcreet. nā z fluuij ex nimis
liqfactiōe pcreati mali sunt: quā si aliā nō hēres ipsā p are-
naz in cisterna: vel olla: vt sit bononiē: poti^o distillare pote-
rius vel per sacculū arena plenuz vel ipsam vsq; ad tertie
partis psumptionē bulire facias. Deinde eā suauiter accipi-
as: vt abijctas que existit in fundo: nec pasta fiat ita mollis
q; cū panis sit ad idurādū necesse sit farinā imbibere: sitq; in
furno ex odoriferis lignis calefacto decoctus: z p diē nā-
lē pinsat^o vsq; ad qrtū inclusiue bonus existit. Cst consil-
panis ex ordeo q supradictō cōparatus fridus: ac minoris
existit nutrimentū: quo. f. colic^o vel cupiens min^o nutriri vt
poterit: z vt ei^o quedā nocumēta. 3° alimā. descripta cor-
gant cū maiori qz supradict^o salis admixtione debet pins-
sari atq; anisozū grana leuiter cōquassata cū eo debēt imit-
ti. Leteroz vō granoz panis omnino vitet. Et hec de pa-
ne sic breuiter dicta sufficiant.

De carniū electione z earū decoctione. Cap. iiii.

Eq nō in solo pane viuūt homo: carniū regimen
subsequēter imponā in q gñalia aliq sunt attendē-
da: tā. f. carnes qdrupedū qz bipedū pcrnētia: z tā
etiāz domesticas: qz etiā siluestres. **De quadrupedibus**
sunt eligende q in mōtanis pascuis libere euētatis: z a sta-
gnis remotis nutriuntur in qbus odorifere herbe nascun-
tur. Et idē de bipedibus fm pportionabile sibi nutrimen-
tū dicēdum inter maciē z pinguedinē medium teneant: et
que magis attingit ossa caro in qdrupedib^o potius eligat.
In bipedibus vō ale cū lanceolis z pectore. **Quia** autēz
aialia carcerate nutrita vitent. **Quia** qz interiora epati-
bus gallinarum exceptis z caponum iuuenūq; gallozum
testiculis: z ipsoz cerebri vitent. **Quia** si hedi cerebrum nō
multū vitupetur nauseatiū tū existit q si vti volueris cum
puluerizato pipere cū sale vtaris. Et ex ptib^o aialiu dexte-
ra ex anteriori vel posteriori q magis ceteris paribus satis-
gast: absolute tū anterior est eligēda. **Quia** z in oibus car-
nib^o etatis tps attēdi qd inferi^o particulari^o describet. **Grē**
z q faciliōis digōnis existūt: z magis in calitate tpe cō-
ueniūt sunt in estate: ecōtra vō in hyeme comedēde: z pro-
portionabiliter de cōplexionibus calidis dicēdū. Et idēz
de etatibus z regionib^o. **His** habitis in isto casu conue-
niūt lactātes vituli a scdo ad qrtū mensem inclusiue. **Ad** dō-
tonine vni^o anni: hēdine a mense ad mēsem vsq; cū dimi-
dio. **Porcine** annuales vel infra recētes: in raro tū vsu vel
etiā salitē: z q sunt poti^o in nemoribus nutritē z magis
tū eiūsdē etatis cōueniunt. **Caprine:** caprioline: z ceruine
ne annuales: z infra: z si sint lactantes triū vl qtuor mēsu
adhuc erūt meliores leporine: z cuniculine sex mensium.
Ex bipedib^o carnes cōueniūt galloz: nōduz cōuentiū.
caponū iuuenū: atq; gallinarū: p dicitū: coturnicum: starna-
rū: fasanoz iuuenū z qlearū mediē pinguedinis in autū-
no: nō tū in qtidiano vsu a laude meruli: turdi: z paruarūz
aniū q noctua capiunt. **Circa** hāz carniū decoctionem
an elixari debeāt: an assari plura sunt pderāda. **Primo** an
aer calidus sit: an frigidus: tps anni: regio: ars: virt^o: com-
plexio: sexus: etas: z consuetudo. hec enim omnia: vt pa-

ter intuenti: pnt hāz carniū decoctionē variare: z ideo cō-
plexio: etas: regio: aer: tps: anni: calida z sicca potius elixa
exigūt decoctionē: qria vō assationē. Quib^o nō obstantibus
oia illa consuetudo peruertit teste Aui. 3. pmi. doc. 2. ca. 9.
vltus ingr ē marie seruādus. nā puetudo est altera nā: i de
regimīne sanitatis ad Alexandrum: z de memoria z remis-
niscētia. in tātū: vt nōnulli venenū cibū esset q ipsū com-
medere cōsuevit. Aui. 6. 4°. ca. 2. Et breuiter quantum sit
obseruāda cōsuetudo respice Gal. 7. de ingenio sanitatis
ca. 5. illo. f. sed qm a qdam zc. z Rasis. 4. alman. ca. de cu-
stodiēdis cōsuetudinib^o. **Aliter** tpe quo digestio fortior
existit pueniēs est assatus exhibere. z hinc est quare cōter
assetur in sero: z si elixum non ita nutritibile sit sicut assatum
ppter ipm esse in alieno humido decoctū: est tū faciliōis
digestionis. Sed cū fortior sit digestio in hyeme qz in esta-
te: z tpe frido qz calido pueniēt^o videt in estate elixum
exhibere: z in hyeme assatum in sero qz manet: z consimilia
considerare debemus: vt supra tactum est de seru: regione
zc. Et hec de carniū electione: z de earum decoctione
dicta sufficiant.

De condimentis. Cap. v.

Communis vsus est carnes cū cōdimētis seu sapo-
ribus māducare: q has ppter causas fieri arbitroz
Prima grā appetit^o puocādū. **Secda** qz auidius
stomachus cibū recipit: q de causa ipsuz meli^o amplectit^o:
z p pns melior celebrat digestio. **Tertia** vt cibaria in su-
is cōtēperent qualitatibus: sicut si ad carniū caliditatem
tpandā agresta vel aliqd sile comedere: vel cū carne por-
cina eruca comedam^o: qz z si incitet appetitū: etiāz humi-
ditatē supflūā illi^o carnis cōtemperat. **Quarta** causa est
si quid fuerit nature in digerēdo rebelle: tūc enīz cōdimen-
tum siue saporē ponimus digestiōē vigozantē: sicut esset
cepe: mostarda: vel eruca cum carne porcina comesta.

Quinta causa est vt si de ventositatē alicuius cibi dubi-
tarem^o: tunc cum aliquo q eidem tpticaliter resisteret
cōdimētū conficerem^o: sicut vbi gratia: si quis fungos
comedere voluerit cū piris debite elixatis condimentum
factum ex vino amigdal. pipere: z ozimo malitiāz eius tpti-
acaliter corruperet: z ita de alijs posset imaginari. **Ex**
quo in sero qz que pestis tēpore sunt confortantia cor atq;
veneno resistentia condimentis: siue saporibus non exi-
re sale duntaxat excepto. **Quantum** igitur ad primam
causam: constat sana corpora condimentis non indigere:
sed quantum ad alias sic vt a casu in pestem preferuentur:
z alia iuuamenta superius tacta cōsequuntur.

His habitis estatis tpe sunt oēs infra scripti vitādi sapo-
res: sic eruca: mostarda: siue sinapis: alleata oia: z omnes
vlt acuti saporēs nisi eoz acuitas: z calitas cuz aliquo tpti
proporcionato repiat: vt exempli grā. si diu eruca: vel fina-
pis in aqua acetose in ifusione pmaneret: deinde cū paucō
aceti mixti cū agresta vel succo arācij limonis: pomoz res-
dolentiū acetosorum: berberis malignanati acctositatē cū
tri succo extremitatum: z pputiorum vitis: vel succo ace-
toselle molliret. **Quis** enīz illorū cuz aceto mixtum pds-
cto z silium malitiā aliqliter cōtemperaret. Et si velles
supradictoz siccitatem aliqualiter cōtemperare ex aqua en-
diuie violarum vel silium aliquod addas: z idem dico de
succo. **Sal. n.** saporū figs bñ consideret: qñq; oēs suprascri-
pte ierūt ppterates: nā appetitū incitabit: auidi^o stous
ei^o grā cibum amplectetur: carniū qlitates cōtēperabitur
z vigorabit dsgō. Et si q in cibarijs fuerit venenitas nō
solus ex illis saporib^o seu cōdimētis corrigetur: verū eti-
am cor cōfortabit ad impfionē ei^o mime recipiēda: z mā-
rime: si de stati describendo puluere aliqd adderet. **Quia**
timeres vt ex acctositatē supradictoz membra spūalia le-
derentur addas amigdalas prufas a cortice mūdās cum
succharo: z erit res optia. **Ex** succis suprascriptis vel aliq
illorūz possent pdimēta siue saporēs diuersimode confici:
z si cum paucō brodio faceres eos vel aliqd ipsorum vna

bulitione buliri laudabili^r esset. Et si vnum preciosissi-
mum volueris in isto casu aliqd cu eis ex infrascripto pul-
uer facias commisceri. vt. R. cinamomi electi z a cortice
supiori mudati. 3. i. coriandroz pparatorum. 3. ii. f. hario-
filoz cardamomi nucis muscate. añ. 3. i. f. rasure eboris. 3.
f. coralloru. 3. i. radicum tormentille diptami sandalorum
oium. ana. 3. f. croci. 3. ii. rasure vnicornu. 3. i. fiat puluis
de quo in gbuscuq; pdimētis vtire addendo zuc. p libito
potes filtr ex illo puluē cū amigd. z aliquo ex succis supra-
scriptis addēdo zucharum saporem cōficere si libet. Et
nunq; obliuiscaris in gbuscuq; tuis saporib^r aceti facere
cōmisceri. nā quantū valeat in isto casu in cor cōfortando
atq; colere z sanguinis feruore repmendo in describendo
deficere. Et si cū tuis assatis carnib^r viridē sapores face-
re volueris facias cū aceto petrosellino pauco mente ma-
lorane serpilli vel basiliconis: z ponat de acetosa in quan-
titate maiorē addēdo de cinamomo vel de puluere supra-
scripto: z si adderes parū croci licet variaret in colore per-
uile valde esset. Et q; p sepe hoies fm eoz appetitū sa-
porū diuersitatē faciūt: z si forma posset diuersimode varia-
ri: nigredientia tū mālia sunt suprascripta non laudare; qñ-
dianū vsuz succi limonis: z citraguli: siue aranci: nimis eni
stōm ledēt: s; interdū vno: interdū alio vtile erit vti. C So-
let pullus interdum talr pparari: elixat: ac in patella mem-
bratim aliqliter assat: demū in amigdalīs ptusis cū agresta
exctis inergit sup q puluis zinz. aspgit. alij accipiunt suc-
cū vne seminatūre: z ipsuz aliqliter cū mollitie panis in-
spissant: z aliquatūlū in patella decoctum supra pullū mē-
bratū incisum: vt supra infundūt addēdo puluerē cinamo-
mi. vñ aliter fieri pōt accipiēdo lac amigdalaz cū aq acetō
sear rosarū: z cū aliq ex succis suprascriptis exctuz. Dein-
de ex suprascripto puluere ad sufficiētā iposito in platel-
lo sup assatū vel elixū pullū piciat: z postea cū granis gra-
natoz bñ mūdis dz sparsim onerari: z h non gustui: veruz
vsui est delectabile. Si q; aut semisalbū: z semirubēū face-
re voluerit cuz vna parte lactis suprascripti modicū zinz.
iponat. cū alia vñ de puluere suprascripto vel cinamomo
addēdo de sandalis rub. quātū sufficit ad illū saporem ru-
bificandū positis. s. in ifusione z expsis. Conueniēt tamē
hec cōdimēta poti^r elixato pullo q; assato q; tñ si assato fe-
ceris peccatū mortale non cōmittes. C Alsum vñ pullum
cū aqua. laudo bñdicta q; sic aptef. s. q; ipso assato calidum
esimēbrez mēbra nō ex toto remouēdo: deinde modico vi-
ni cū multa aq rosarū: z pauco sale aspgit: q; si vis adde-
re aliqd de puluere suprascripto facias: z etiā modicū ex
aliq succorum: licet in vsu nō sit. C Depaf interdū fasia-
nus eodē mō. z pdix licet eis fiat magna iniuria: q; sal so-
lum eis debet esse pdimētum. C Alr interdum pparantur
pulli: z alia caro faciēdo gallaticum illo mō: q; in eo po-
ni pnt pedes auricule: z rostra porcorum cuz pedib^r vitu-
lorum qb^r addant pulli: vel caro capri: z fiat cuz aceto al-
bo aq z vino. Et si aliqs puluis imponitur. bonuz est acci-
pere de suprascripto ponēdo sp de croco ad sufficiētiaz:
vt debite coloretur: z poteris addere si placet aliqd ex
emulsioe sandal. rub. z etiā aliqd ex pnoiatīs succis. C Itē
fuit pastilia que in h casu non multum laudo: quibus tñ si
vñ volueris fiat ex carnib^r vituli cū pulpīs: nec tātū lau-
do pinguedinem q; tū apponūt citramōtāni: vt in exctioe
de furno lac ponat amigdalorum exctū cuz agresta vel ali-
quo ex succis suprascriptis addēdo de puluere sepe dicto
ad q; tūtatē sufficientē. C Alj decoquūt carnes illas in co-
pino olla vel lebere: z oia addunt carnibus suprascriptis:
ac si eēt caro in pastillo decocta q; magi laudo: decoquitur
z interdū caro cum modico aq: z in fine decoctionis agre-
stā imponūt cū spibus aliqbus qd nō male factū reputo.
C Tpe vñ hyemis debet hec pdimēta magis ad calidū de-
clinare: in q casu erucā sinapis sine aqrū suprascriptarum
infusione exhiberi pnt: s; tunc puenirēt rob vini: q; mustuz
bulitū cū aceto: vel aliq ex succis suprascriptis addēdo: si

libet pp eoz siccitatē parū aque endiuie vel violarū cum
modico zucharo. Itē cū amigdalīs ex aceto vel alio ex suc-
cis suprascriptis cum infrascripto puluere pōt cum carni-
bus tam assis q; elixis sapor cōfici. C Puluis sic fit. R.
zinz. al. cinamomi electi añ. 3. i. coriandri pparati. 3. f. ga-
riofiloz: cardamomi: gnoz paradisi añ. 3. ii. rasure eboris.
3. i. radicum tormentille. 3. i. radicum diptami. 3. f. rasure
vnicornu. 3. i. croci. 3. ii. fiat puluis. Et nota qñ vtis pul-
uere isto vel suprascripto: zuc. addideris erit bonuz. C Si-
unt z iterdū saporē cuz cepe cocto in piguedine: z pane
asso in aceto diu ifuso cuz q; si loco zinz. vel cinamomi po-
neret de puluere suprascripto bonū erit: z hic sapor mula-
tū veneno resistit. Et q; in describēdo saporū seu condī-
mētoz maneries mlti am^r nō sufficiēret hic sinez ipono:
cogs modos relinques talia pparād. Sed quocūq; fiat vñ
tpa etates regiones cōplones zē. cū suprascriptis sunt al-
teranda sic. s. vt in tpe calo acetum agresta: z filia dñent z
acetū maxime: tpe vñ frido non sic illa debet cuz istis sapo-
rib^r cōmisceri. Et h de saporib^r siue pdimētis dēa sufficiāt:
C De ferculis. Cap. vi.

On est hec hoium etas: vt pus cōtenta fidelibus
n aruis: imo carnib^r saporib^r seu condimentis geta
non exis ptinue nouū cibarioz modum nitit in-
uenire: ea ppter deinceps faciam de ferculis mentionem.
C Conueniunt igitur amidum similagineuz ordet z q; ma-
xime auene colatura surfuris cum lacte amigdalorum de
cocta pulres: ac etiā ex ordet farina. pōt z interdum risum
cum lacte amigdalorum pparatum: ac aspsum zuc. man-
ducari vel in brodio caponū: aut carnis bñ pinguis deco-
ctum. C Legumina vitanda sunt oia: z maxime eoz suba-
lētib^r excoctis exceptis q; bis pbulite: z in aliq aq co-
ctis: aceto pnt aspgi: z talis puenit interdū eoz vsus i esta-
te. s. vulgares vñ de brodio cicez rubeorum faciunt ma-
gnū festum: ideo si ipsum magis medicinali q; cibaliter
vñ volueris facias sic: q; ipsa bñ mūda p pus laua: deinde
ad decoquendum ponantur in quorum brodio ponatur
modicum saluē maiorane petrosellini vel vñ opī addendo
oleum oliue pro libito voluntatis: nec debent cicera in li-
xiuo remolliri vt sit cōiter: q; virtus ppter quā eoz brodi-
um exhibem^r remanet in lixiuo. vt ex dictis dñesue i suo
de appropriatis colligi pōt. ca. de pleuresi. illo. §. Sermo i
aq cicerū. Sed si magis medicinale adhuc ipm facere vo-
lueris: vt. s. sit magis viarū vinalium apitūuz: z a calculo
magis pseruatiū lotis vt supra facias vt parum buliat: de
de colent: z colature addat parū salis: z vini albi opti cuz
modico croci: z puluere spice nardi. deinde h totuz paruz
bulliat addēdo si libet oleū oliue: z tale brodiū in pncipio
mese sumat. C Vel ad modū citramōtānoz fiat offe: bñ enim
brodiū est valde laudabile in q non posito oleo: si simlam
auenatā vel ordeatā vel talia decog facēs: ac etiā lac amig-
dalarū exheres vtile valde foret. Ex cicerib^r tamdiu res-
mollitis a qb^r si iā nitrofitas fuerit spoliata fiat iuscula vñ
trē exiccātia: z sic pparata impinguat: vt dñesue allegato
ca. gbus vtire: si placet: in h tñ casu fracta cicera a cortice
munda magis pueniūt. C Sed cauedū est maxime: ne su-
prascripta sint vetustate cōsumpta. est enī inuidiosa vetu-
stas oīuz edax rerū: vñ pp vetustatē pla ex his ppriā nām
amittētia venenositate acgrūt. Isach teste in dietis pncu-
larib^r: C Ex herbis cōueniūt borago buglosa spinachia
blitis endiuia: lactuca: portulaca atriplices: z h maxime i
estate: licet borago z buglosa satis in oī tpe: tñ in tpe ma-
gni est^r de ipsa portulaca z aceto sumatis iterdū: z si mo-
re italicoz ensalatā facē volueris adde parum eruce bora-
ginis: mēte: ac petrosellini: z oia cuz sale: z oleo oliuarum
pñce: z aceto: z ē res isto tpe satis pueniēs colicis marie.
Et sup oia in estate puenit acetosa: imo nonnulli tātaz vim
ei attribuit: vt vñ bolus de ea i mane z ali^r in sero vacuo
stō sufficiat hoīem a peste pseruare. C Laudat z cucurbi-
ta cū q parū cepe albi ad decoquēdū ponat iux doctrinaz

Differentia. II.

Alui. 3° pmi. 2. doc. illo. c. Oportet ut sanitati p̄uator zc. ut ei plima friditas tpe ne debilia hñtib⁹ viscera inferat nocumētū: cōiter tñ tpe magni estus nihil calz cōmīscem⁹ sed vltērī⁹ agrestā iūgim⁹: z tu facias si libet. Crefones mēta petrosellinū brodiū caullū rubeoz leuiter coctorum radices petroselli. rape in qb⁹ est mirabil⁹ p̄puetas ad illū minādūz oculos: vt inqt Aueroys. s. colliget: z nape p̄bu liti deinceps cum brodio carniū cocti interdū pueniūt siliter z pastinace fūt. C Et cuz carnib⁹ fercula plima: z cū pinguedine q̄ tali tpe sunt oīno vitāda: nisi ex carnib⁹ ca- ponum fierēt fāsianoz: starnarū: coturnicum vel iuuenum gallinaz: alis lāzeolis: z pectore pulpa: ex qbus cum lacte amīgdalarūz: vt fit cōioz pōt ferculū p̄parari. C Fit z aliud satis laudabile ferculū cū vitello oui z agresta: qd brodiū gñatum in lōbardia cōiter appellat. Frangunt ac etiā oua recētia in aq̄ z molliter decocta cuz agresta vel aliq̄ ex suc cis sup̄scriptis aspgunt: z est cib⁹ satis laudabil⁹ i estate. C Nec etiā recētia oua taliter cocta vt tremāt villo vitupo tpe: vñ estate cū albumine: hyeme vō sine sunt comedēda fr̄ira: aut nō pueniūt: attñ q̄cūq; mō coquant mollia exi- stāt: qz talr cocta sunt multi z boni nutrimenti paucap sup fluitatum: ac facit digōnis: vt Alui. fen. 2. pmi. doc. 2. ca. de eis q̄ pueniunt ex eis q̄ comedunt z bibunt: z fen. 4. ca. i. Si vō cocta fuerūt vsq; ad duritiē: z si multi sint nutrimen ti: dure tñ digōnis sunt sic caro bouina: vt Alui. 2. pmi. al- legat. ca. Ex q̄ peluchē q̄ in pulloz corpibus decocta sunt oīno vitanda. C Nota insup q̄ oua saniora sunt p se cocta q̄ cū aliq̄ alio: vt Alui. 2. cañ. ca. de ouis. C Et q̄ nō foret possibile vt oēs cibarioz modos singulariter describerē cū oēs puicē: imo ciuitates: imo vt ita dicā qlibet villūcula sui certū modū habeāt cibaria cōponēdi: h de fercul⁹ oca sufficiāt. Sz qlitercūq; hāt estate frigida: hyeme vō calida: medio vō tpe mediocritia virtualiter pueniūt zc.

De lacte caseo z ceraceo. Cap. vii. **Alratāfēles:** maurianenses. atq; buissani inter oīa mādī cibaria pncipatū putāt caseū obtinē: z nedū viā nutrimenti: verum cuilibet veneno sicut tyria ca magna affirmāt sue virtutis excellentia de facto resiste- re: qre vidētes modicos infirmis vplimūz caseū inhibere nō solū ipsos: imo llypocratē Salienū z Alui. cuz de suis caseis nō fecerit mētiōē infamāt dicētes: q si bonitatem z excellētiā suoz caseoz: sicut sardinensū malitiam cognō uissent non sic indifferēter oēm caseū vitupassent. Quare cū ad pns inhabitē iter eos eoz ifamiā cupiēs euitare de lacte caseo z seraceo in lly. c. sub breuibz faciā mētiōez. Lac ḡ eligat a medio veris vsq; ad mediūz estatis nouiter multum albū boni odoris atq; saporis q̄ sup vngue pos- tum nō fluat: sed rotūdet ad quādā tēdēs dimētiōez aialis pinguis z iuuenis in mōtana pascua libere euētata: z odo rīferaz herbaz nutriti p. xl. dies ad min⁹ a ptu distātis: et si sit capra vel vacca nigra vl rubea eligat: z iter cetera aia- lia bruta iūz iniam Sal. 7. de ingenio sani. ca. 5. asinum lac laudabil⁹ cōprobat: licet velut alia in ethica nīfic ex tat in vsu. Deide caprinū lac magis cōueniēs indicat: q si tu vti volueris tpe q̄ supra cū alijs p̄ditiōib⁹ noiatis bonū erit: dūmō stōm habeas a mal⁹ humorib⁹ mundum sine fe bre captis dolore: z vtristortione silr existas. Est qz su- medum cū modico sal⁹ vel zuchari admixtione vel mell⁹ vt Sal. loco q̄ supra ab. 3. v. vsq; ad. viii. ac etiā nālī calore p pus aliqliter p exercitiū vl fricationē viuificato. Deīn tar det comestione q̄ a stō sit egrestūz: qd erit verisile in horis duabus cum dimidia vel trib⁹. C Bononie: Napie: Baz due lac vedit coagulati qd post cibūz cōiter exhibet z nō laudo: imo si ipso vti volueris ipm cū flore camomille vel flore alio caseari facias: deinde ipsūz in pncipio past⁹ assu mas cū sale vl cōi trasea: vel vt alijs cōiter sit parib⁹ tñ de bes postea a vini potatōe p morā notabilez abstīnē. C La se⁹ aut vaccī⁹ vel ouin⁹ eligat bestiarūz q̄ ad setationem pinguedinē z pascua: vt supra p̄ditionatū iter nouū z an-

tiquū med⁹ boni saporis z odoris ad dulcedinē silr z non ad falsedinē declinās. Tal⁹ aut vsus tā in ferculis q̄ aliter nō puenit: sicut in istis de tarantasia: maurina: vel buissia. hī enī facile digerunt: corpus impinguāt: ac bonū dāt nu trimētum: z loquor in corpib⁹ sanis z nō occasionatio. Mā calculosis: z paratis cadere in opilationē incōueniens existit: nec ipm in scda mensa: vt cōioz sit sup asso pane co- ctū interdū manducare vitupo: qz gravitate sua ad stoma chi fundū cibū impellit: z rōne panis affi: os stomachi cor rugat z claudif: vñ meli⁹ amplectif cibum: z p pns melior sit digestio: z ppter eandē cāz antiquus case⁹ boni saporis z odoris ad quādā declinās dulcedinem. Ita qz neq; sal neq; coagulū acuitatem z mordicationē in eo vllā imp̄sse rint: in pauca tñ quātitate sumpr⁹ puenit post cibū: alr in isto casu oīno vitet: qz tunc vis coaguli z salis in eo mul- tum potēs existit: qre humores acuerit: z ad febriē recipiē dā redderet paratiores. C Seratij qz vsus nō bannit iter dū: dūmodo sit dulce iter durū z molle mediū in q̄ nullus percipit malus odor neq; sapor: z cū vsus sit res ex rōnem q̄ maxime est obseruādus. 3. pmi. doc. 2. ca. 7. audaci⁹ z si- ne minori nocumēto sup̄scripta vti pnt assueti qz alijs qz re infueti non tātā quātitates neq; eoz vsū sicut assueti debēt frequētare. Gloriet⁹ g tarantasienses maurianenses z buissani: qz caseoz z seraceoz vsus vt sardinensūz nō vi tuperat. Et hec de caseo lacte z seraceo dicta sufficiunt.

De piscibus. Cap. vii. **Euotis dieb⁹** vt est qdragesima dies veneris vigi lie zc. a sacratissima lege nostra nobis carniū co mestio phibet: vnde pisces si boni hñ pnt libenter in earum loco reponimus. Qua de re in ipsorū electione alique sunt attendende conditiones. C Primo enim sint marini vel aque dulci libere fluentis: z non lacunalis ni- si frigidus fuerit: arenosus vel saxosus vel ex transitu ma- gni fluitij vt lacus Sebenensis: vel lacus Lofatie vel ex magna fontium scaturigine: vel ex frequenti fluxu maris pocree: vt lacune venetorum: z nō loquor de ciuitatibus propinquis in quibus tota ipsius ciuitatis imundicia expurgat: quia tales pisces sunt omnino vitandi: ac etiam qui in fluijs iuxta ciuitates vel villas nutriunt in quibus maxime ciuitatis cloace deueniūt. Qz si aq̄ supradicte vē- tis fuerint septentrionalibus exposte multo erunt meliores qz si meridionalibus vētis: vel qbusuis alijs fuerit euētate. C Exiter omnes ceteris paribus marini laudabiliores erit sunt quorū nomina ppter diuersitatē pñtib⁹ nō inscribā: sed cognitiones ex quib⁹ in cognitionē bonitatis ipsorūz vbq; locor qz poterit facillime deuenire: z q tam maris piscib⁹ qz dulcis aq̄ cōueniēs. C Prio enī sint boni odo ris: nec tactu limosi vt sunt anguille vel tēche in ma laquis stātib⁹ nutrite: z qzto magis carnem cōpactam hñerint et albā tāto ceteris parib⁹ erunt meliores. Inter puos z ma gnos medium teneant. Mā inqt ysaac in vlibz dietis: z si pui stō nō noceāt: facile tñ in corruptionem mutantur Grossi vō si ppter eoz viscositatem stō noceant: non tñ ita facile vt pui corripunt. Sunt itaq; in piscium gñe medio cres eligendi. Et si qz vellet eiusdem sp̄i pisces in puitate z magnitudine: hoc est fm eoz etates adinūcē cōparare cō plonaliter sicci meliores sunt in adolescentia sue pueritia humidi vō in iuuetute. nam sic hūiditas agni iuuetutis sic citate tpatur: z siccitas eius hūiditate pueritē: ita p̄se de piscib⁹ est arguēdūz. Senes vō pisces sue decrepiti sunt oīno vitādi: C Sūtq; eligendi pisces inter maciem z pin- guedinem mediū tenētes: qd docti piscatores fm pisci um sp̄es: z anni tpe cognoscere sciunt. Mā vidi venetijs qz piscatores singulo mense aliquā vnam sp̄m sciuerunt eligere in bonitate: z pisces ille mēse transacto: ppter eoz maciem vel superflūaz pinguedinēz inspidi z infani iudi cantur. Et inter ceteros squamosi sunt eligendi z ceteris pib⁹ pauciores spinas hñtes. C Qz aut piscis nup capt⁹ i recētū aq̄ aliqz dū lydere: deinde euiscerari vel in sale res-

poni p aliqd tps plus vel min⁹ fm eius maiorē vel mino-
rem humiditatem vel viscositatem. Et ois piscis visco-
sus plime hūiditatis sanior est super prunas assatus vel in
patella oleo frigus q̄z alr. ignis. n. z oleum humiditātē de-
siccant: z auferunt viscositātē: laudatur cum hoc bonuz vi-
nū z odoriferum: nonnulli etiā magis laudant super pru-
nas assatū piscem aspsum vino albo: cum sale mixto: z cū
oleo: vt cōter fit. Lutus tñ cuiusq̄ piscis i oleo cocti debet
abijci. Si autem piscis durus: z non viscosus fuerit cum
aqua vino z sale coquendus erit. Cōdino aut pisciū pingue
do vitanda: z ps eoz sanior ppter p̄tinuū motuz est cauē-
da: z idē dico de vtre in cōparatiōe ad doctuz: dūmō in nī-
mia non abūdet p̄guedine: q̄ in casu ps docti saniora exi-
stūt: z vtrū cū piscis est abundans in pinguedine docti z la-
tera mēbra que non sunt ita p̄guia saniora indicant. Qua-
propter z si oculi: z totuz caput atq̄ ptes vmbilicales sp̄i
de magis existāt: attñ sicut alia mēbra ita sanum non dant
nutrimētum. Cū raro tñ vtrū anguillam nō vitupo. z ma-
xime in estus tpe in iam dictis aq̄ nutrita q̄ in recentī aq̄
purgata demū excoziet: z in sale aliquādiu dimitat: deñ
si eluxet cū petrosellino maiorana salua: z ozimo decoctur
z cuz modico pipis zinziberis cinamomi z pauco zaffara
nī cōdiatur. Si aut assetur sepe cum vino albo sale permi-
cto irroretur. Et vsus decoctionis finem cuz sp̄ebus supra
scriptis addito zucharo aspergat. Et oēs assati pisces vt
de carnib⁹ dicebat: z magis in hyeme cōueniūt q̄z in esta-
te: contra vero elixi. ita. tñ. 4. alimā. capitulo de pestilen-
tia: z eius cautela plus tpe pestis laudat pisces sup carbo-
nes assatos q̄z alr coctos. Cū laudo insup salsamentuz q̄d
elixis piscibus fit cōter ex cinamomo. z sji. pipe. gariof. gra-
no padū galaga cū zaffarano z estino tpe cū aceto vel ali-
quo ex succis supradictis corrigat: z q̄z maxime in salsamē-
to pisciū aceti puenit: si plima abūdant viscositate assatis
vo puenit salsamētū cū pipe. sji. gario. cinamomo factū z
cū aceto. Et nota q̄ sji etates complones zē. vt. s. d. cñ est
de carnib⁹ sunt salsamēta pisciū variāda. Cū nō sī nob p̄-
sces aq̄ dulcis q̄ cōter laudant: sunt lucij siue becheti te-
malī seu vmbre truitale rugie pisces parui petri notī stu-
ligiores seu facie. Lancri quoq̄ in parua quātitate tamen
grauant enī stōm z dure pluit digestiōis. Cū de salitis vo
piscib⁹ dico oēs esse vitandos cū caliditate z acuitate sua
ad incēsiōē recipiēda nīmīū humores p̄parent. Si tñ grā
appetit. puocādi: vt grūda erat alexandrinorūz dieta in
pncipio past⁹ parū de eis sumat tolerabili⁹ eēt vt fit cōter
de encludis: sji eoz pauca sit q̄zitas. z h̄ d piscib⁹ dca sus.
Cap. ij.

De fructibus.
E ciboz narrationi finē imponā: restat de fructib⁹
v aliquaz facere mētiōē: quoz vsus in hoc casu po-
tius medicinaliter q̄ cibaliter cōmēdatur: sed cuz
multi casus accidere possunt: rōne quozum medicinaliter
eis diuersimode foret vtendū: in longū hec narratio du-
ceretur: si illud singulariter exponere vellē. Sed his omis-
sis vt hominū lasciuīis aliquāliter satisfaciā q̄ p̄adituz aut
cenā p̄fēcisse minie credūt: nisi fructū maneries affuerit
aliquā de eis fm cōem vsū hic breuiter faciā mētiōēz.
Cūdo q̄ nota q̄ oēs fruct⁹ putridi z in q̄bus vmes mul-
tiplicātur sunt oīno vitādī: nec sunt in eadē mensa diuersi
fructus comedēdi: ne alter alteri⁹ impediāt digōnem. Et
q̄z maxime cauēdū ne cū roze colligantur: z summope a co-
mēsiōe ipsoz nīmīa in fine pastus abstineam⁹. si enī ma-
le vel minime digērentur malas sibi q̄litates acq̄rūt vene-
no vicinas: vt in vlibus dietis ingt Isaac. Cū his habitis
dico q̄ aliq̄ fruct⁹ sunt p̄ponēdi: vt fic⁹: vne: amarilia: cere-
sā: mora: nespila matura: pruna: persica: crisomila: cucu-
mer: melo: batheca: z siles. Cū sic eligant boni saporis et
odoris: q̄rū medulla rub. existit. Cūne sint albe per dies
aliquot añ collecte: vel salte sint in feruenti aq̄ aliquantu-
lū imerse: quarū cortices abijciant z grana. Cū debēt et p-
fica añ eoz comēsiōē p duos dies saltē ad soles dimitti

q̄dā enī tūc eis supflua hūiditas resoluūt: rōne cui⁹ humor
ex eis giat⁹: de facili recipit putrefactionē: etiā adhuc nō
nulli ea sub calidis cinerib⁹ reponi iubebāt. alij i feruēt aq̄
q̄d facias si libet: z si ipsa supseris añ cibū bonū vinū et nō
aqua post bibere debes. Cūde facias si sumperis crisomila
la q̄ q̄si cū phicis pueniūt i nā: nō tñ multū laudant ab au-
ctorib⁹. iō illa dimitte meli⁹ ē. Cū amarilia z maxie cū zuc.
p̄dita mala gnata mora nō p̄fecte matura in aq̄ refrigera-
ta: pruna depilata q̄ trito zuc. sunt asp̄gēda: sji de moris inu-
sitatum videat. Cū resā melones atq̄ anguria grā repri-
mēdi sanguinē atq̄ colerā etiā in sui acuitate magni estus
tpe pōt q̄s z maxie colic⁹ p duas horas añ cibū assumere
post q̄ nīhil bibēdū est: post mala gnata maxime. Sed si te
post illa a potatione abstinere nō vales: sji nonnulli aquam
laudēt isto tpe salubrius cēseo paz boni vnt bibere: quia si
ppter h̄ forā nō ita cito illa labant a stō. Cū uori tñ ex illi ge-
nito vinūz tyriacaliter apponit. Cū nota tñ q̄ si colic⁹ melo-
nes vel anguria comedēt: meli⁹ est pp ei⁹ faciliē in coleraz
puersionē vt aquā vel oxizacārā post bibat. flatic⁹ vo vi-
nū. Si tñ coleric⁹ de ipsis comederet: vinum nō nocēbit.
Et si de eis in quātitate sumit cib⁹ ali⁹ nisi p pus facta di-
gōne sumi nō dz. Cū olue vo imature cū aq̄ sale z fenicu-
lo p̄dite grā appetitum puocādi: ac stōm p̄fortādi in pñ
mēse p̄nt sumi. Cū interdū p̄nt z cucumeres cū aceto: sale
z oleo oliue correcti in pñ pastus tpe magni est⁹ i pauca
tñ quātitate interdum māducari. Cūdoz vo matura tali
tpe tanq̄ mortale fugias inimicū q̄ in corrupto aere sunt
pestis giatua. Cū scda vo mēsa pueniūt poma z pira:
q̄ si cocta fuerint cū aniso corrigere debes vel cū zucharo
vl cū maratro. z qcqd dicat Isaac z Zui. phica mō q̄ supra
correcta post cibū moderate supra nō vitupo. naz etiā aq̄a
sint z de facili putrescibilia vt ipsi asserūt: tñ vt supra cor-
recta nec in nīmīa sumpta quātitate ponderositate sua ad
fundū stomachi cibū impellūt: z ipsius os eoz frigiditate
p̄dēant: ac fetori q̄ ab ipso stō puenit mirabilr resistunt: vt
Zuerro. s. colliget: atq̄ magni caloris tpe ariditate z supe-
riorū partū estuationē potēter mitigant: z cū h̄ eo suauē sō-
nū inducūt: z h̄ videt elici posse de mēte Rasis. 3. Aliman-
ca. de fructib⁹ z pomis. Cū et est post cibū coclear vnum
granorum malignati assumere: z duo vel tria nespila pec-
catū mortale nō cōmitteres: Nihil enī inest mal⁹ granatis
p̄petas: vt ingt Zuerro. s. colliget: q̄ cibis resistūt ne i stō-
macho corumpant aliq̄līt. Cū uellane vte sunt cuz trito
sale aliq̄ māducāde: que nō vte in vino sumpte hoiez a
veneno defendūt: vt Isaac ingt in dietis particularibus.
Cū lices tyriaca piscium post eoz comēsiōē sumantur
deplumate in rosacea aqua. Et aliq̄ accipiūt vinū in quo
aliquātulū maneat: z deide extracte z zucharo asp̄se sunt
comedēdi: recentes vo depilate silt vino vel rosacea aq̄ la-
uent: z vt supra zucharo asp̄se sunt comedēde q̄ si cum
vna sicu añ cibū sumat ab omni veneno hoem p̄seruat lla-
lesum: vt ingt Isaac z Zuerro. s. colliget: z p p̄ns q̄ fm
Zui. 2. can. caplo pprio addere paz rute erit meli⁹. Cū
bēt z amigdale tā recētes q̄z antie vt nuces p̄parari: p̄-
nee vo cū mantili albo aliq̄līt cōfricate z deplumate cū
rosacea aq̄ zucharo: vt amigdale preparant. fittici aliqua-
liter torefacti vt auellane sumant. Cū astanee i prunis co-
cte post cibū a colericis cum zucharo: z a flegmaticis cuz
melle sumant: vt docet Isaac. In aq̄ tñ cocte laudabilio-
res existūt z ad suā quā faciūt inflatiōē phibendūz quoz-
cunq̄ modo coquantur est vtile eas cum sale comedere.
Cūne genus p̄rozum pomorumq̄ exceptis granatis
vt elicitur ex doctrina Aldeue in suo antidotario dist. 4.
potest cuz zucharo cōfici vel melle in modū diacitonitē.
Si per bolos post eius decoctionē in zuc. ipsum dimittet
taliter decoquēdo vt valeat cōseruari: vt docti sciunt apo-
thecari p̄parare z est cōfectio delectabilis mulrum: quaz
post assumptum cibū maxime laudo. in consimili mo-
do quo supra: vt dicit Aldeue possunt preparari. si autem

Differentia. II.

amarilia pruna vel ceresa cum zucca. condiant: melius est ante cibum illa sumere: et hec de fructibus sufficiant.

De potu.

Cap.

r.

Olenis pmissum ordine pseruare cibaione habita q in regimine potus sunt attendenda describatur que no solu ad sitis extinctionem asserunt iuuamē tam: verum etiam vt melius digeratur: atq; ad membra facilius penetret cibum preparant. C Non igit q; bibat nisi p pus notabili facta comestione. diueritas q; q; vino in vno pastu est oino vitada. Et qd ei in cena vel pradio bibi salubri erit in plures diuidere partes q; totuz vt nonnulli faciūt in vna vel duabus bibere vicib. nā partiēdo potū fit melior subtilis cū grosso cōmixtio ceteris paribus meliusq; ad epar chilus penetrat: et melius eius totalitas poterit ab eparis tāgi totalitate. vñ melior et facilius sit chil digō: et h videt velle Alui. p. ca. de mō gñationis humorū ingt. Et faciat ipsuz penetrare in illas coangustationes vbi melior comestio aq; bibite et. p. quā in assuetis intelligit vinuz. C. si q; ad hui⁹ oppositū vñ textuz adducit Alui. 3. pmi. ca. de regimine ei⁹ qd comedit et bibit: dñi dicit: oportet vt post comestione bibat q; et nō in hora comedēdi: p qd videt q; nō solu bibere duabus vicib. nō nīhil bibere melius sit: et p pñs aliq; hora comestione finit: nus biberit meli⁹. C. Dicedum q; h dñi cū textu pñuaf pcedēti. f. cū illo. Neq; post ipsuz multa bibēda est aq; vbi vult q; itra tps comestione nō d; q; bibē aqua. Si tñ ipm sitis infestauerit bibat de ipsa parū: et sit frigida: q; si fuerit multa: faciet cibū in stō natare: et frigiditate sua digestione ipeditret. Si q; q; biberet ea postq; cib⁹ descenderit a stomacho vel a pñibus supioribus: tūc cōprimet qd in stō remāsit. vñ citi⁹ et meli⁹ digeret: et cū h sitz extinguet. Et in isto casu infestare sit q; vino vñ poterit si ipso fuerit assuetus: et h voluit Alui. loco q; supra si q; diligenter inspexerit. Et idē ponit Rasis. 4. Alman. ca. de regl. bibitionis. Ex q; tñ nō sequit: vt assueti vñ se a potatōe ista tps comestione debeant abstinē: q; supra cibū. i. hora comestione pōt hō assuet⁹ vñ duas vel tres bradas ipsi⁹ sine nocumēto bibere: vt dicit Alui. 3. pmi. ca. de regl. aq; et vini. Et accipit ibi brada p ciator: q;re pcludit q; meli⁹ est illd qd bibitur: et ptes i ples pñi q; in vñ vel duas solu. C. Quq; in istis pñib⁹ in talia sint assueti vñ: sit etatis tpe albi vñro faceti bñ clarū q; in lōbardia Lirisoli nūcupat: boni odoris atq; saporis: et ad aliqlē declinās acerbitates. tale enim vñū calefactū est meli⁹. et p pñs etatis tpe: vt Alui. 3. pmi. doc. 2. ca. 8. In hyeme vñ vt sit rubetū clarum et subtile erit laudabile: vt ex dictis Alui. loco q; supra pōt hñ. Et sunt q; eoz potētia h vñna limphanda. sic vt qñaq; sentiat sicut dicit Rasis. 4. Alman. in ca. de pestilētia et ei⁹ cautela. potius tñ laudo q; talia sunt nāliter vt artificialiter: vt vltioris aq; admixtione non indigeant. Et ob hāc cām nōnullos valētes pñcticos vidit: q; vñaq; cum vñno debita fieret pñmixtio p horas aliq; an bibēdi tēpus aquā cū vñno pñmiseri iuebant artificialiter tñ poterit vinuz fieri qd vltiori aque admixtione nō indigebit: vt si quis in loco fuerit vbi potētia vñna nascunt faciet: vt cheri p qdam nobili dñia faciebaz tpe vñndemiaz aq; sufficiētē quantitatē cū vñis in tina misceri faciebā: deinde extractū vñū cū sufficiētē tpe in ipsa bulferant: et in vase positū iterū buliebāt: et putrificatū nulla alia aq; admixtione idigebat: et illa est optima pusca. libet dici pusca ppria nō mereat. C. Tpe igit pestis vñna dulcia vñna potētia: vt maluatici: vñnatū: trebianū: robola: et alia hñ. et vñnum qd; artificialē: vt mellicratū: mulsū seu neactar: et ad modū vulgarū hypocratum et etiaz claretū siue steladia sunt oino vitada. Siq; tñ tpe hyemis pñter pñuetudinem: vel potius ppter lasciuia hñs vñ voluerit sunt cū colirida in pñcipio pastū sumenda: vt diuti⁹ morient in stō: ne alii cibū secum traherēt indigestum: et est modus quēz italici seruāt: et bñ. C. Et amōtanti tñ oppositū facientes talia vñna et maxie nectar in fine pastū assumunt: quod nonnulli

medici ac etiam moderni laudauerunt dicētes: q; sumi debet cū nebulis post cibū: q; sua viscositate ori stomachi adherēs ipsuz calefaciūt: et sic digōnem cōfortant. Et hñibus stōm debile iubent vt accipiat ipm cūz colirida. In h aut me potius virozum moueret auctoritas q; aliud. Nam cum in cōseruatiōe sanitatis digōnis locū talī pparare debemus: vt melior digestio celebret: et sic vinum potens debili pdonere debemus: caliditate enī sua stomachi fundū calefacit. vñ ad pficiendum digestionem reddi magis potens q; ex debili ad hui⁹ cōparationē nō ptingit. Iterū q; facilius digerit ceteris parib⁹ est preponēdū: vt supra in pma differentia. ca. 2. hñ aut est vinuz potēs in cōparationē ad vñū debile: q; quātū vinum est magis aqueū ceteris paribus tāto est digōni rebell⁹: et difficilior descensio a stō: vt Ral. 3. regiminis acu. cōmē. illius partis. Et q; vñ nulluz inueni et. Hoc insup icōvincibile p euageliū approbat: q; ois hō pñmū bonū vñū ponit et. C. Hñis nō obstatib⁹ aliq; occasionata corpa in pñcipio pastū talia vñna sumē nō debet. Nam hñs epar calidū si talia vñna et maxime dulcia sum pserit in pñ⁹ attraherent statim ab epare: ipm q; magis calefaciūt: atq; chilū secū traherēt indigestū. In fine autēz pastus vñū debile dico fore sumēdū. nā p ipm melior sit digestio et pauciora sequūtur nocumēta q; p forte. Frigiditate. n. vini aquei i fine sumpti claudis os stōi: et ei⁹ grauitate cib⁹ ad eius fundū pellit: cuius opposituz vt patet intel ligēt ptingit ex forti: et q; maxime si nectar fuerit vel potentia sit. C. Deteret vñū forte ppter ei⁹ facile puerfione cūto digerit: et si descēdere neqat in sumū puerfūm aptuz os stomachi detinet sua calitate. C. In caput ascēdēs pessimas nōnunq; inducit infirmitates: vt dolorē capitis apoplexiāz et mortē iterdū iducit subitanē: vt ingt Rasis. 3. Alman. ca. de virtute vini: ac etiā iterdū spasmū: vt Hypoc. 5. part i cula affo. illo affoz. Si inebriat⁹ aliq; fuerit: et repente sine voce fiat spasmū innato morit. Si vñ descenderit facit pnetrare cibum cū nondū sit digestus: et faciet egritudine opilationum icurrere: et h est qd dicit Alui. 3. pmi. doc. 2. ca. 7. dñi inquit. Cū q; post cibū est ex rebus magis impediētib⁹ digestionē: qm digerit velociter et penetrat: et facit penetrare cibum cum nō sit digestus: et facit hereditare opilationē et putrefactionē et. Et infra ca. sequenti. Et vñnum qdē ingt post quodlibet cibarioz oīuz bibere est malū. Ex qbus pcludo q; in pñcipio pastū meli⁹ est forte vñū assumē: et in fine debile q; ecōtra. Et in fine aq; bñ frigide parum assumat: adhuc melius esset q; vinum iuxta sniam. Rasis. 3. Alman. ca. de virtute aque: vbi dicit q; aq; cūz niue ifridat: vñ q; ex se frida iuenit sup cibū accepta stōm corroboret et. C. Posset tñ aliquis dicere q; determinata fore Alui. 3. pmi. doctri. 2. ca. de regl. aq; et vini: vbi expse dicit. q; a puis meli⁹ est icipe q; a magnis. C. Vñ q; ille textus pñuaf cū pcedēti: vbi aiebat supra cibū mali chimū bibere vñū dñi comedit aut an aut postq; digerat est malū: qm facit malū chimū ad extrema corpis penetrare. Et subiungit ait: q; meli⁹ ē a puis icipe q; a magnis: vt vellit dicē q; eo casu quo quis super mala cibaria vinum bibere voluerit meli⁹ est vt a puis icipiat. i. min⁹ malū q; a magnis: q; nā nō ea ita diligit: et p pñs illud valet chimū non ita autē ad membra trahere sic. f. potēs. Et magnum vñū biberet in pñcipio q; veloci⁹ digeritur q; puis. Ex q; tñ non segtur absolute a puis fore incipiendū: vt p; ituenti. Quidāz tñ soci⁹ volēs supradictas rōnes euitare taz in pñcipio q; in fine vñū bonum bibebat. et sic dicebāt se regulis supra scriptis subz non existere. C. Rasis aut. 4. Alman. ca. de pesti. et eius cautela. tali tpe omnino vñū phibeat. Acetuz vñ cū aq; rpatū bibēdū laudabat q; colicis iuuenibus tpe magni estus nō phiberē iterdū et acciperem aquā aceto se vel rosaz. et si ptingeret eo tūc vt meridie transacto sile rit vñle valde foret si syrupum acetosum simplicem cum aq; simplici vel zuchari sumeret: quo tūc meli⁹ est vñdū q; vñno. Et h tā de cibo q; de potu dicta sufficiant.

De somno et vigilia.

Cap. xl.

Postquam hō cibū et potū sumpserit nālis calor ad ipsos digerendū ad intra retrahit. q̄re tūc sumi eleuati a toto ad caput tāq̄ ad caminū totū ascendūt: et p̄ mū cerebri vtriculū opilates somnū inducūt: q̄ de re de his q̄ sunt circa ipm attendēda p̄dignū est p̄nti in caplo facere mēdēs. Cūp̄ro itaq̄ cibo tā mēte q̄ corpe d̄z q̄s q̄s gescere ne p̄pter corporālē motū fortē seu cogitaciōes p̄fundas nālis calor a digōne subtrahat. post igitur cibū no uā seu hystorias delectabiles infra musicalia vel dulces audiat cātilenas. talia. n. hōiem letificāt et ipm benignum ac bonoz mox efficiūt: vt inq̄t Ali. octauo polhicoz dum dixit: aia. n. nāliter in musicis delectat armonijs. Et ideo melodie iratos et alios passionibus occupatos sepe alleniunt ipsos letificantes. Nec se ad dormiendū q̄q̄s p̄onant: nisi p̄ prius supiores ptes stōaci cibo senserit alleuiatas q̄ post assumptū cibū in duabz hōis cū dimidia fieri cōmuniter d̄z. Si eo tūc illud p̄pter q̄dūis ipe dūmentū nō haberet d̄z aliquatū deābulare: deinde cū alto capite: et p̄petēter coopio ad dormiendū se ponere. Et p̄mo sup la tus dextrū: vt inq̄t Ali. tertia p̄mi doct. scda caplo nono et Ali. in de regi. sani. ad Alexādri. nā meli⁹ cibus ad fundū stomaci pellit cū magis versus dextrū latus declinat: vt patet in anothomia. Intensiore p̄te rea calorē recipit: q̄ cū d natura calidi sit ascendere et par existat sub stomacho veluti ignis sub lebere ad ipm intensior transmittit calor: et per p̄sequens melior celebrat digestio. Preterea si quis sup per sinistrū latus p̄mo decubat: nō sic cibus tēdit versus sū dum: sed circa partes magis remanet superiores. vñ tam grauitate sui q̄ etiaz epatis q̄d sup ipm tunc totaliter quiescit canale pulmonis p̄stringit: cui⁹ signum: q̄ sup isto la tere p̄mitit decubans magis q̄ super alio difficultatur in anhelitu: p̄pter q̄d nō ita perfecte: vt patet cordis prouenit operatio: et cum ceteris mēbris in suat non ita bene in sua operatione similiter se habebunt. Cūq̄ digestio fuerit quasi finita sup latere sinistro debet deinde iacere. iā tunc chilus tāta caloris intēsiōe nō indiget. Preterea cū tūc calor valde potens existat: et illud q̄d de chilo ad digerendū remansit: sit digestionī magis obediens super latus dextrum nō debite digerit: sed in fumositates potius conuertitur: sicut in stomacho calido de re facili digestionis contingit. Cū omni autē terminus in quocūq̄ sano: et si ad septē horas vel circa cōiter limitet: est tñ vt cum quisq̄ exercitū h̄ caput et cetera membra leuia senserit: palpebras quoq̄ sine ponderositate p̄sentiat: ita vt libere possit eas apire: quo casu nemo ampli⁹ dormire d̄z: q̄ supflua dormitio corpus defecit et in frigidat: ac supfluitatibz replet flatibus. Supflue vero vigilie calorē intēdūt corpus defecit. malū colorē inducūt: ac rubeā collam multiplicare faciūt: Sōnus nālis et bon⁹ est. vt noctē nō effugiat et diē nō impediat scdo p̄no. Cū ampli⁹ sup vētrē dormire non laudonaz et si calitate culcitre stōi vigoretur calitas: maiora tñ q̄ hoc si iuuamētū nocumēta sequunt: q̄ stōus p̄pmitit cū totū corpus quiescit sup ipm. vnde neōio cibus remouet a fundo: et p̄sequens digō nō ita bona celebrat. Preterea collū et alia mēbra male situant: ita vt p̄sepe in gbusdā et maxime in collo grandis dolor inducat. Sed si q̄s illud iuuamētū cōseq̄ desiderat. cervical de plumis habeat q̄ in amplexu cōtinue teneat vel sacculū parū plumis plenū sup ipm stomachū fascia ligatū: manus quoq̄ sup ipm stomachū diu retēta digōnez valde p̄fortat: q̄d facit sū sane p̄pōnis et carnosus nudū infantulū amplexari: vel gattuz vel pinguē catulū: cauēdū est attū ne sudet infantulus: nisi mū. n. sudoris frigiditate noceret: vt Ali. 13. terti. tra. etatu scdo caplo de cura male p̄pōnis frigide et sicce stōi tenere autē gattū vel catulū p̄pter eo p̄ anhelitū est pluribus abhominabile. Infantulū quoq̄ amplexum refugit nā: etiaz est inhonestū: quēadmodū videt: q̄re et si semina sit hūidior masculo: habeatq̄ calorē magis obtusū. p̄pter

q̄d nō ita ab auctoribus cōmendat: poterit tñ in grandiori eligi etate in qua ita humida non existat: et calorē vigorosiorē habebit quā potius laudo q̄ sup̄scripta: q̄ magis honestuz maiorēq̄ in ea nā recipit p̄placētā. Et iō dicebat Ali. in de regi. sani. ad Alexādri. q̄ in isto casu hō d̄z amplecti puellā calaz speciosaz et. Et q̄to melius fuerit p̄pōnata tāto magis calorē hēbit tēpatoriē: et p̄ p̄sequens ex calorē ipm reflexione melior mīto celebrabit digestio. Dōnā igit aliqua signa p̄ q̄ talis puella cognoscat q̄ ex auctorū mētibz elici possūt: et maxime Ba. scdo teg. fit itaq̄ a. xv. vsq̄ ad. xvij. annū iclusue: cui⁹ corp⁹ solidū ac succi plenū cū aureis capill. cōcedentis anhelitus sintq̄ oculi clari sicut diana stella finitillates cum arcuatis supcilijs pilis paucis cōtērtis subtilibz ad aliquale obscurū ruborē tēdēt: nāsus debite lineatus sup labia decēter magnitudinis viuacissimi: calorē mēsurabiliā decēter magnitudinis p̄portionabilr tā in situ q̄ in magnitudine in ore melius ac decētis magnitudinis collocent: genas quoq̄ roseas habeat: sic vt ex ipsius aspectu circūdans aer vndiq̄ seruet: cādidāq̄ gulā cū amplo pectore: cuius lateribus due ad istar pomoz sint insite māmille: extēsa brachia cū cādidā manu lōgos digitos: decētēq̄ gracilibz eburneis in modū auellanaz vnguibz: ac etiam h̄re d̄z: et si circa anchas ampla eē debeat: in ipm tñ persona mediā debent se due man⁹ posse cōtangi. De alijs vero occultis partibz melius tacere cēleo. Mensa autē si hec oia sibi isunt q̄ omnia alia mēbra sūt cōmōdētia. nā agēs in hac p̄ducēdo: tūc potēs fuit ac tēpatū māq̄ obediēs ac benignēq̄ tēpatoriē: et sic in hoc nullū excellenti⁹ medicamē posse foret reperiri. Et q̄to a p̄fecta descripta puella alie declinauerint tāto a bonitate illius magisterij deuīabūt. Sit insup delicate viues ne. s. supfluitate cibi ad sudorē puocet in nocte: et ne eius anhelitus malitia cibi ad aliq̄le malū vertat odorem: hoc attamē nō nisi in valde debilibz p̄pter infirmitatē vel etate: vt in decrepitis fieri d̄z: me p̄pter talē amplexū ad coitū mouerent. Et hoc. n. plus sequeret nocumētū q̄ ex amplexu iuuamētū. Post autē exp̄gefactōem resupine iacere bñ laudo: q̄ mēbra oia melius quiescūt. vñ ad cogitationes suas eo tūc hō promptior existit. S̄z caueat ne dormiat in tali situ propter cerebri supfluitates ad posteriora declinare: vt inq̄t Ali. tertia p̄mi. alleg. caplo. q̄ piculosa rum sunt cā egritudinū: vt apoplexie: epilepsie: paralisis: rubethi incubi: spasmi et. et hec est cā q̄ multis in hac figura dormiētibz videt: vt pōdus aliqd habeat sup pectus cuius grauitate suffocent. q̄d tñ accidat nōnunq̄ de facto vt de incubo tractates asserūt. Cūp̄ inaniēde dormire q̄s nō d̄z neq̄ in meridie: nisi plm fuerit assuet: quo casu a cibo sit saltē distās per duas horas: deinde cū capite alto se bñ faciat pānis coopiri sotularibz et caligis in estate oino remotis. nā si hec retinuerit et maxime sotulares sumi reflectunt ad totum: p̄pter q̄d turbat corpus: et impedif p̄sepe digō: bonuz tñ esset paulatine talē dormiendi cōsuetudinē remouere. Cū fin tps calitatē vel friditatem erit culcitra in duricie vel mollicie variāda: et idē de p̄pōnis bus et eratibz et. est dicendū. vñ meli⁹ est et maxime colesricis vt estatis tpe super materatio cotono pleno dormiant: q̄ sup̄ culcitra plumis plena. Cū in estate linteaminā cum liriūo minus fortē lauari debet q̄ in hyeme: et lectus sepe albis linteaminibus innouet: teneant preterea linteamina ipsa in estate in scrinio in quo frigida existunt odorifera: sicut rose: viole poma et filia. In hyeme vero calida: vt lauēdula: ambra: muscus crocus: q̄m ex istis odoribus dolorē capitis incurrere solent: talia vitare debent. Cū si potēs fuerit: cotinas habeat ante lectum vel circa diuersimode et p̄ciosē laboratas. nō laudo tñ vt dormitiōis tempore inter eas includat: sed vnam: vt aer liberius euentef dimittat aptā. Et si tales cortine fuerint in grana tincte et maxime in hyeme p̄stanti⁹ adhuc erit. Cū oper totū quoq̄ sindonis de grana sup̄ lectum p̄tinue tenere

bonū & vīle valde erit. Sup quo tpe calo rose violē: & alijs odoriferi flores spgnat: vel aliqui fructus ponant odorife-
rū: & sit camera in hyeme inter duo solaria situata eo modo
f. quo supra dīa pmo. caplo pmo dcm est. In estate ma-
gis terranea comendat: dūmodo reumatica non existat.
Et hec de somno & vigilia dicta sufficiant.

De motu & quiete.

Capm. xij.

Am quis perfecto somno surrexerit cōueniēs est p
caloris naturalis vīnificatōe vt aliqua specie vīat
exercitij vnde de ipso in hoc caplo oportet facere
mentōem. Cūdo quo nota q ipm nonnulli paritēses
vituperant in hoc casu dicētes: vt statim ex ei' diffinitione
parebit: q ppter exercitium magnificatur anhelitus: por-
riq; magis detinent apertū: & cum hoc vt patet maior pro-
pter hec insurgit necessitas euentandī. vnde plus de ipso
infecto aere attrahit. Et quo cōcluditur hominem citius
pestilētiā incurrere: qd vez esset si malus non sequeretur
ex exercitio iudamentū: cuius oppositū patet. nā per exer-
citiū naturalis calor fornicatur: cōmouet. n. calorē natu-
ralem: & validas facit que in mēbris sunt virtutes vitales
nāles & aīales: vt inqt Bā. scda particula afforinorum.
pmē. illi' afforin. In omni motōe &c. Supflue quoq; exer-
citiū humiditates resoluunt: ppter qd infectioni pestilētiā
li & alijs egritudinib' naturalibus potentius humores re-
sistunt. Cū Aliuc. tertia pūmī. doctrina scda caplo pūmo
plm inqt regiminis cōseruationis salutaris est vt nos ex-
ercitemur. Nam ad ipm qdē. f. exercitiū peragendū con-
uerſi p modū sue equalitatis & in hora sua nullo horū in-
diget medicamētoz que materialibus necessaria sūt egrī-
tudinibus: & egritudinibus que eas sequunt: & de eis ac-
cidūt &c. Et ideo Rāsis. 17°. cōtinētis inqt. q in quadam
peste omnes quasi fuere mortui ppter venatores vtentes
exercitio &c. Sanitas. n. cōseruat bonitatem mensuratōis
motus & quietis: vt ipse inquit quarto Aliū. caplo pūmo
Et ideo reliquens exercitium frequēter ethicam incurrit:
vt inquit Aliuc. caplo allegato. Cūdo Aliuc. septimo collig-
get caplo de exercitio vltter inquit temperatum exercitiū
cōseruādū sanitatē mirabilis cā existit. Cūdo ppter qd sul-
gētius circulo quēs exercitiū inqt est humane vite cōser-
uatio calorē nālis lima & exercitatio supfluitatū consum-
ptio virtutū roboratio: ppter lucrū: octo inimicū: iunētūis
debitum senectutis gaudiū. Ille igit solus ab exercitio se
abstineat qui sanitatis gaudiū vult carere: proprie tū exer-
citiū: vt ponit Ali. loco quo supra est motus voluntari-
us per que anhelitus magnus & frequēs ē neciūs: & intel-
ligit de exercitio vti totū corporis. Nā vt inqt Aliuc. al-
lega. caplo. cuiuslibet mēbris pūmū est exercitiū: vt pulmōs
vox & stare dorso &c. Et iō qdlibet mēbrum p se exercitari
posset absq; hoc q anhelitus frequēs fiat. Cūdo & si multe
exercitij spēs sūt tertia pūmī. ab Aliuc. descripte. Dico q
sero & mane an cibū peritile existit exercitiū cuiq; f. con-
suetū hora digōnis cōplete ac p prius facta supfluitatū ex-
pulsioe. nec tpe pestis i aere seu loco fiat: vbi gentiū mul-
tudo cōcurrit. Et si fiat in aere renouato: & vt supra osten-
sum est alterato bonum esset. Qd si esse nō pōt fiat saltem in
enētato aere in loco. f. in quo aer ipse p septētrionale vel
alium salubre ventum persepe purget. Et quōcūq; fiat si-
ne eques siue pedes siue luctando siue ad pilam ludendo:
qd bñ laudo: vel quōliqet aliter pposse modus teneat. vt
oia mēbra eqūliter exercitent: mouēdo interdum pedes: in-
terdum brachia: interdum caput: & nōnunq; vociferando.
Eūq; aliq; ppter exercitiū lassari incipit quiescat: & nō
tū imēdiatē: sed a forti pueniat ad minus forte: & sic grada-
tim vsq; ad gerē. Cūdo scdūm sūm existit fm etates: tpa
anni: regiōes: pposiones: consuetudines: & sūta. Cūdo ceteris
partib' in quo supfluitates difficilioris resolutōis multipli-
cant: & in quo calor minus existat isā mabilis magis cale-
factiū ac resolutiū puenit exercitiū: vt patet de mente
Ali. tertia pūmī. doct. quarta. caplo pmo dūz dixit: q ipso

ruq; qdē exercitiūz alleuiādūz est. f. habētium cōmponem
calaz: nōnulli tū dixerūt sicut plusq; pmentator tertie teg-
q plus calefactiūz eē debet exercitiū collicī qz statici. licet
exercitiūz statici debet esse magis resolutiūm. Ex quo in-
fero tenēdo istaz opīniones q exercitiū statici multo lōgis-
us esse dūz qz colerici ad hoc. f. vt magis existat resolutiū
Cūdo autē quouis mō fueris ipedit: & exercitiū facere ne-
quueris: ei' loco poteris fricatōib' vti i mane. f. anqz sur-
gas cum pāno nō min' aspo:icipiēdo a'cūrib': deinde a
tibijs: postea a brachijs: deinde ad pectus: & sic successiue
ad alia mēbra sp ad iferiora trahendū: & hec fricatio debet
esse in medio inter fortē & debile: & iter multā & paucam q
pūst est mēsuranda fm etates & tpa anni: regiōes: & ppos-
nes &c. vt statū de exercitio dcm ē. Et iter cetera emūctorio
ruq; loca cūz leui fricatōe a supfluitatib' munda tenere p
cures: vt subascellas inguina & post aures. Cūdo cūz surre-
xeris debes caput tuū fricare. extēdēdo. n. brachia & te ali
qualr fatigādū p somnū calor inclusus egredit: & cutanee
supfluitates retēte resoluunt. Debes cum hac fricatōe fa-
cta te pectinare. Et si i hebdomada semel aut in mēse bis
vel ter cum cōi litiūo caput tuum laueris stō vauco vīle
erit valde. Sūt tū capilli cū pānis calis leuiter fricādū sic
cādū. Qz si barbā tuā abradī feceris corticē citri ad bulien-
dū in aq; ponas: rectificat. n. aeris corruptionē: vt Aliuc.
scdo cān. caplo de citro. poteris cū hoc addere ad bulien-
dū i illa aq; de maiorana roze marino radice yreos sicca cū
folijs lauri: & erit aq; odorifera valde. laudat isup ab Ali.
tertia pūmī. doc. 2. caplo. 4. leui fricatio post scm exerci-
tium & et ab Aliuc. sexto colliget caplo de reg. tēpate ppos-
nis. qz facias si libet: qz vīlis valde erit. Cūdo itaq; exerci-
tādū posito patet qd de qete dīcedū sit. Nā sicut forte exer-
citiūz est an cibūz pagēdū seu mor' fortis: vt statim dcm ē
ita post cibūz assumptū est statim qescēdū oīno vel saltem
molliter & suauiter deābulādū: qū. f. qz appeteret facili-
rē cibi ad fundūz stōi descēsiōe: & hoc tēgit Aliuc. tertia
pūmī. doc. 2. caplo. 7. dū inqt. Et quēadmodū oportet mo-
tū q est an cōmestione nō eē debile: ita necē est motus qui
est post ipm q nō sit nisi mollis & suauis. Ideo aiunt vul-
gares. Post cibūz stabis aut passus mille meabis. Et hec
de exercitio & quiete dicta sufficiant.

De accidentib' anime.

Cap. xiiij.

Quantā vim i cōseruatōe sanitatis accētia aīe possi-
q deat: testant auctores & ipsa magis rez expētia: su-
roz. n. ira: amor: gaudiūz corp' calefactiū: timor dō
tristitia: & odiū ipm in fridat. vñ nōnulli ex vehemēti ira &
furore in cronicas & graues egritudines cōstituti: & aliqui
ad mortē fere vsq; deducti pstinaz adepti sūt sanitatē: vt
narrat Ali. tertiū tegmī. pmē. illi' partis. Quā si qdem in-
diger &c. de quodā militari duce defectu calitatis inate fe-
re psumpto. quē perit' medic' tū fecit ad irā puocari q
accenso & fortificato calore sanus euasit: hoc idē fecit Iose-
phus medic' bñ perit' de Tito vespēsai filio q dūz eēt in
mēbris suis oīno ptractus inimicū capitalē corā eo venire
mādauit: quē sui amici plusq; ipm venerari fingeant: ex
quo fuit tāta ira cōmor' q fortificato calore suoz mēbroz
rū sanitatē adept' est. Idē pōit Valerī. ma. lib. i. titū. de mi-
raculis: de illo athleta militie q mur' exis dūz victorie p-
miū sibi violēter eripet i dignatiōe & ira fuit tanta p̄motus
vt liber vocal euaserit: hui' eteni potentie timor existit: vt
in quodā vicino meo padue vidūg dum in porlino q̄rta
ne foret: & ignis domū suā vndiq; p̄remaret: sic vt penſa-
ret ab igne nequa qz euadere posse se a qdam fenestra p̄ci-
pitans sil ab igne & a q̄rtana liber euasit. Mimiz ergo si ex-
pertū vīri i cura q̄rtane super isūmū abscissis dentibus fer-
pētes. p̄icere doceant: ac eū euaginato ense inuadere. vt
Rā. 18°. cōtinētis caplo. de q̄rtana testat. Quantā vīz in
amouēdā sanitatē & egritudinē inducendo habeat tristitia
pater: qz stupefacit: & nāz corūpit habentis. tertiū ethi. vlt.
caplo. ipsa quoq; corpus epiccat: vt salomō in parabolis

spūs tristis exiccat ossa. vñ Alii. tertia pmi. doct. pma. capitulo q̄to ira ingit vehementer calefacit. Et pigrutia virtutes laxat aiales. z Raf. q̄to Alii. caplo de actōib⁹ aialitū cogitationū. Quidā vō igt trīstari facit oib⁹ sanis nō cumētū. isert. z nō solū trīstia z ira hec efficiunt: vep oīa aīe accitūa imoderata corp⁹ extermināt vt Ba. tertiū teg. extermināt. n. z hec igt. s. aīe accitūa imoderata: z inuāt corp⁹ ab ea q̄ fm nām p̄stētia. Miniz igt si supfluum gaudiū repētā z subitā mortē iducit: vt Valerius narrat lib. nono de illis mulierib⁹ q̄ putabāt filiū z maritū extīctos in canenti bello fuisse: z dū incogitate dictis mulieribus occurrissent: in spoz expirauerunt amplexu: cui accitūa voluit sapiētissim⁹ Hypo. obuiare: vt de vita z morib⁹ phoz legi dū extra patriā sapiētissimus facit⁹ eēt patriāq; repeteret. tūmē isup ne leticie ipetu ob ei⁹ aduētū parentes extinguerent nūciū premādauit nūciātē. s. ipz oculoꝝ lumine fore p̄uātū: vt hac trīstia parētū leticiā cōtēperaret. Quā de re pestis tpe accitūa oīm aīe est supfluitas euitāda. nā in tēperamento moꝝ custodia sanitatis anime z corporis sit existit Alii. all. caplo. Et iō ira trīstia timor z silia vīent oīo in quoz loco debet gaudiū subire tēperatū. virtutib⁹. n. robur tribuit z aīam in suis iuuat actōib⁹. Ra. q̄to. Alii. alleg. caplo. Et si diuersarum personarū sit p̄uersatio fugiēda: cū gratis attri z boni regimini cōmoret assidue. atq; iuxta doctrinā Alii. in de regimine san. ad Alexandrū pulchras ac delicatas facies intueat. naz inspiciedo pulchras formas delectari debem⁹ in artifice q̄ eas facit. vt ipse ponit vñdecimo de aialibus. Catilinas amenas: noua infra musicaliaq; p̄sepe audiat: libros historiāꝝ vel fabularū delectantū nōnunq; plegat. vestes indē potet qsq; sibi leticiā inferentes. annulos q; cū precitōis lapidib⁹ localia: z alia huiusmodi. istis itaq; z aliis in finitis fere modis qb⁹ vn⁹ magis q; alter delectat: trahit enim sua quēq; voluptas: vt Alii. in buco. C̄p̄t qsq; sibi inferre leticiā quā sūme oī tpe laudo: z potissimē. pestis tpe. nā dū hō pmanet in leticia pestis delect imaginatio q̄ dubiū imaginatē pestē sepe incidere facit: vt elici pōt ex dictis Alii. q̄ta particula. sexto nālū. caplo. 4. vbi ex p̄esse voluit q̄ imaginatio nō solū corp⁹ imaginantis verū alienum pōt realiter imutare: quare nimiz si ex pestis imaginatōe plurimū ipsam incurrunt. Experimento nāq; videmus nōnullos intuedo acrimina comedentes acridinē in ore suo p̄cipue ac dentis stupore incurrere septimo p̄bleumati: p̄bleu. octauo q̄ solū ex forti puenit imaginatōe. Et idē affirmat Alii. scda. pmo caplo de eis q̄ pueniūt ex motu aialit⁹: q̄ si imaginatōem hoc efficere posse nō credim⁹ habere gallinā oua cubantē corā qua serpentē in carceratū in amphora apponas z tādū an ipsaz viuus moriet⁹ donec tps quo pulli p̄fecti egredi debent euenierit tūc nō pullos: imo serpētes ex ouis p̄ceptos inuenies qd nō ex alio q; ex forti puenit imaginatione: z idē pz de pauone oua cubātē: z albo lintheo circūdata. i quo casu oēs pauones albi nascūt⁹: vt docet exp̄imētū. pestis ergo imaginatōem modis oib⁹ qb⁹ melius fieri pōt bānre procurat. Et hec de accitūb⁹ anime sufficiant.

De coitu.

Caplm. xliij.

Recedētī imediate caplo de coitu tractat⁹ ab actōib⁹ nris cōiter soler anecti. Et iō cū ex iph⁹ dimissioe mors subitāea nōnunq; ptingat: vt Alii. tertio tegni. p̄mē. illi p̄tis. Tenereoz qdē fm ep̄icuz modo rato vsu plima iuuamenta z illi⁹ mortis euitatio. In hac pte p̄uile de ipso volo facere mētōez. C̄p̄t q̄ notādū q̄ supfluitas coit⁹ sentū accelerat: z vitā abbreviat. vt Alii. p̄m. illi⁹ partis. Tpe vō vsus zē. vñ q̄ multū coeunt parum viuūt: ppter qd mulus ē lōgioris vite q; equus vel asinus s. ppter non coire. Et passeris masculi breuioris sunt vite s. femellis ppter supfluit. s. coitū: vt Alii. in de lōgitudine z breuitate vite. vñ. Alii. 20. tertij. debilitatē ingit affert coitus. s. supflui cui⁹ sitem nō afferūt alie eūones. Et iō Alii.

in de regimine p̄ncipiū. Coitus inquit supflui⁹ est desiccatio corporis z abbreviatio vite: z Alio. sexto colligit de vsu coit⁹ dixit phl⁹ q̄ coit⁹ desiccatur corp⁹. i. euaporare facit corp⁹. z intelligit de coitu supfluo. C̄p̄tūm est igt sūmope negz tpe pestis supfluo vitat coitu. Debilitat. n. ce rebū valde. q̄re nocet neruis z oculi: ac etiā sō: vt Alii. 23. tertij. tractatu pmo. iuxta finē: dū dixit q̄ coit⁹ est ex rebus magis nociuis sō: z dimissio ei⁹ est ex reb⁹ magis cōferētib⁹ ei cū de suba spūs res plima effietur facit puenire illū q̄ p̄m eo vitat ad infirmitatē sui corp⁹ z resoluōē caliditatis innate: z ad mortificatōem vtutis. Miniz ergo si supflue vtētes coitu pestis tpe ipam incurrūt: ac iph⁹ tūc ppter vtutes debilitatē pereāt. C̄p̄t tūc adolescēs z p̄stēns carnosus fuerit coitu p̄suer⁹ lete ac delicate viuēs ex coit⁹ dimissioe non solū pestē vep mortē subitanēam incurrere posset. Nā sp̄ma retentū p̄uertit in venenū: vt Alii. vbi supra. Propterea viri potētes z vidue ex dimissioe coitus nōnunq; subitanēam mortē incurrūt: vt docet exp̄imētū q̄ nō solū ex mēstruoz retēōe: vep etiā ex ipsoz sp̄matuz: si sp̄ma p̄dignū sit appellare sepe p̄tingit. Dico ergo q̄ mēstrua est in casu isto vt tales viri potētes nubāt ac coitu vitatur: etiā p̄stēs ac adolescētes q; ab ipso abstineāt. faciant z hō p̄mi senes: sed raro z min⁹ sine cōparatōe: vt ita dicaz q; p̄cedentes. Coit⁹. n. in isto casu corp⁹ repletū alleniat atq; illarē z letā efficit. iraz sedeat. fantasticas z tediosas remouet cogitatōes: ita vt nōnulli interdū melici sanati sint Raf. 4. Alii. caplo d iuuamēto z nocumēto coit⁹. scdī vero senes oīo se abstineāt: z hec ē snia omnīū auctoz quā exp̄te tetigit Alii. in de regimine sa. caplo. de regimine gradioꝝ: z de regimine senū. C̄p̄t tūc huius capli p̄sidentia q̄cūq; adolescētes z iuuenes p̄mi senes glient⁹: q; hoc coit⁹ p̄uilegio solū vti debēt carnosā z rubusta corpa venas amplas repletas sanguine colorē rubenz ac pilozum multitudinē hntia. Corpa nāq; flatuca colica macra mellica z breuiter supradictis p̄traria coitu raro vti debent. Et si oīo abstineāt p̄stātius forsan erit. Et ideo Alio. sexto coll. caplo de cōseruatōe sani. cuz medicinis laxatuis describēs corpora qbus plus nocet coitus ingit. nocet plus ceteris oib⁹ p̄p̄onibus maxime fridīs z siccis. Et inter p̄p̄ones cala z humida supflui pōt tolerare lenius z q̄ p̄iores sunt fride z sicce existunt. Letero vero medio mō se hnt ad illud. C̄p̄t mellicus vino ciboq; repletus cōualecēs sōmniatus trīstis: ac q; iratus ac quouis labore laboratus coitū debet oīo vitare. Corpus. n. tali dispositū si pestis tpe coitu vsuz fuerit mix erit ni peste ipsa tūc rapiat⁹. Et dixi notāter de adolescēte seu iuuenē coitui assuet⁹: q; insuet⁹ ex coitu dimissioe supradicta nō sic incurrunt nocumēta. pmo insuet⁹ ex ipsoz vsu tali tpe nisi bñ robusta fuerint gradia forsan incurrēt detrimenta. Et hec de coitu dicta sufficiant.

De inanitōe z repletionē.

Cap. xv.

Sex rez nō nālū narratōi finē imponerē: de inanitōe z repleione restat facere mētōez p quo satis liquet oēs repleione rez corruptōez facillt recipientū esse vitandaz: quoz doctrina ex phibitis satis haberi pōt. nā repleione vitare hoīez ab oī impedimento p̄seruat ipsūq; sue mētis p̄p̄tē efficit. Et iō vitupandī sunt qui adeo sua replet corpa vt nec pes nec man⁹ snt nec mēbrū aliud officiū suū facere possit vt in istis robustis fratrib⁹ eis ieiunātib⁹ nōnunq; cōtingit q̄ serotinaz timētes famē ad crepatōem vsq; se replet. C̄p̄t casu itidē in egritudinez euitatio repleōis q; p̄seruat multisq; vitijs obuiat: vt Valerius maximus. libro scdo. ti. insti. anti. boneq; inquit valitudinis eoz q̄i quedā mater erat frugalitas inimica luxuriosis epulis: z aliena nimie vini abundantiē z ab immoderatōe veneris vsu aduersa. Ex quo cōcludo repleōne oīm fore vitandaz: z hoc ē qd volebat Alii. Gen. tertia p̄m. doct. scda caplo septimo dū dixit ex cibo ergo nullus ē ita repleus: vt nō sit ibi locus supflui: s; est ab eo

Differentia.II.

retinendus reliquis desiderij adhuc in aia remanentibus. De. n. famis relige post horā vna destruetur: et in hoc est vis maxime obseruandus: quoniam deterior est comestio quam sitio grauedine: et deterior potus est qui tepamentum egreditur: et in sitio natat. Non dicitur quod ita parum comedere ut virtus sequitur debilitas: ceteris. n. paribus ex minori quam corpori pueniat nutrimento maius sequitur nocumētum quam ex maiori. Iuxta illud afforismum. In tenuibus dietis etc. Nec in tali tempore villo modo dicitur quod famē aut sitim tolerare iuxta suam Alui prima quoniam. caplo de pseruatoe a peste. Et Ras. 4°. Alui. ca°. de pestilentia et eius cautela. nam hoc de facili faceret hominem in peste cadere. Et ideo nonnulli dixerunt quod quoniam sunt dictos icipientes ab. f. seu eorum significata quod peste de facili inducere possunt: et alia quoniam ab. f. filii icipientia prohibita. Inducetia peste sunt famis fatiga fructus et semina flatus. prohibetia peste sunt stomia foci: fuga fricatio: fluxus Et intelligitur per fluxum humorum si quidem abundauerint superflue eius. Procuretur ergo istud ois homo secundum suam etudinem huius debitis beneficium ventris pre: quod si in hoc fuerit pigra nam: tunc cōiter iciter supposito facio ex melle et sale vel lardone radice bletis vel phili. Et si liberet hoc cōiter posses vti clisteri. Re. malue blutis mercuriali mris violarum an. m. i. fursuris pugilum. fiat decoctio de quod acci. lib. i. h. i quod dissoluatur cassie pulueris zuc. an. 3. i. olei vio. i. estate vel cōis in hyeme. 3. iij. salitriti parum: fiat clistere: quod sponatur in mane vel sero stō vacuo. Et hoc de inanitate et repleione dicta sufficiat: quod in sequentibus alia ista manā pceruetia sum deo auxiliante tractaturus: cui sit laus infinita.

Deintie 2°. Tractatur scōis quatuor in se puenēs capla incipit De natura tam farmacie quam stomie. Cap. j.

Ex vero rerū nāliuz pcedenti regimine diligēter obseruatoe maximo potissima pars pseruatiōis existit a peste sic ut indubie glibet eo vtes deo cooperante pmo ab ipsa liber euadit. nam maxima particula generatiōis egritudinum est pessima corporis pparatio. quod i pcoratibz pōpta est lesio et Bal. pmo dicitur feb. caplo de febre pestilentiali dixit quod moderatis laboribus: et vita decora vti oino iposibil per seuerat secundum oēs has dispoēs. i. pestilētales. Sz quod hūana nā est in deterio plabi semp pna nō erit suprascripta ad unguēz cōiter obseruata. qre nisi aliq medicinalia sumēda in quotidiano vsu subiūgere multi in hac tremēdam pestē incurrerēt: ea ppter nonnulla pestis becardica ab aere venenoso seu quibz cā pastē inducere potēte dei oipotētis grā indubitatē defendētia hiferi annotabo. Que si cōmuniter ab auctoribus scripta forsan nō inueniant simplicia tū et nedū ipsa verū ex his pposita ispicientes debere effici qdū efficere ppiēt ifallatē illā antiq pbi de mītridati pōne et successiue et tyriace pmit ppter indigentia apparēter in pparia vehemēter admirati sunt. Eūqz illa sollicitē examinauerint nihil sine ministerio ingressum cōpertū est quod de mixtiōibz describēdis fiet deo dāte et iō aliq becardica tā simplicia qz pposita ponam tā a pscis qz a modernis in hoc casu expta pbiis: alia ac et subiūgā qdā quoz vtutes in quodā antiquissimo libro scriptas inueni. Tu igit bone Iesu q me nūqz in necitatibz reliquisti ceptis faueas. mētēqz meā ibecillē tuo celesti roze pfunde: ut talia inscribere valeā: quibz vtentes possint a terribili tam feroci tā rapacissimo morbo se salubriter custodire Amen.

Deinceps itaqz tā abintus qz ab extra medicinalia applicāda describam. De stomia et farmacia aliqz pmit facies mētēdem. Cuius quo notādū quod adolescēs a. xiiij. annis supra pstitēs: et in pmo senio pstitutus carnosus vās hūis amplas repletas biumi et rubei coloris: vel ex rubeo cū fusco pmitto: vt placuit Ras. 7. Alui. nō supfluo vtes coitu copiose ac delicate cibis sanguine multiplicatibus nutrit stomia in vere de vena media semp facere debet. Cui quo etiā si humorum fuerit abundātia cū pmissione digestiui ipm peccatē humorē cōcernens farmacum quoqz exhibēdū laudare. cuius descriptiōem astanti medico de-

reliquo. Item si in aliquo hūis aliqd supabūderet: quem prius medicus cōmixtū sanguini iudicaret eo casu stomia am etiaz facere puenit. Postea facta p pmi humoris digestionē farmacū seq dicit. Et hec est snia Ras. 4. alui. caplo de regimine corporis secundum tempora dū dixit. Ille pretea qui tpe hyemis multū auidet et sit in stō recepit: atqz q bonoz cibarioz multitudinē cum vino susceperit sibi cito stomia subuenire debet. Qui aut cibis grossis vtit et malis vtris solutione sibi succurrere cogit. hoc idē in parte tetigit supra caplis de purgatiōibus corporis a supfluis humoribz: et de iuuamēto stomie et ei nocumēto: et iō in his casibz stomia fieri laudo. als vero minime. Laue ergo ne stomes aliqē nisi fuerit necessaria: quod colam rubre. ebullire facit: vt Alui: quarta pmi. caplo de stomia. et p psequēs paratiōis ipsuz in pestē redderet. Ex quo pcludo quod oī mēse psequenter et vtr facere stomia tpe pestis. vt nonnulli parisiēses de morte pestualno subebāt p duos aut tres diesā plenilunium est timorosz et iconueniēs. Illaz et si i corpore pmitus de scripto i quo maxie sanguis abundat: h forsan nō multum noceret. Solici vero flatci et melici hec subtiliter mīme facere possent et rōne et auctoris testimonio pcludi facillime possent. Mota etiā quod pueris et decrepitis ac pregnatibus nisi forsan i pmiis mēsiibus: in gbus maxie sanguinem addare viderem ventose iter spatulas cū scarificatione possunt apponi: sunt. n. vicarie vene medice: vt igit Alui. quarta pmi. allegato caplo. vel ponantur inter renes et anchas: quod tenet locū basilice. De stomia. n. iā pestē habetibus siēda aliud dīcēdū erit: p quo ista in ppo caplo. als qua bñ notāda deo duce describā. Scias itup quille qui bono vtr regimine nec vomitu nec solone vtris nec filiabus idiget eūonibz: Nam si i ipso humor aliqz abundaret maxime erit sanguis: cui peccatū solū erit i qto: ad cui remotiōem solū sufficit stomia. Et hoc est snia Alui. qra primi capitulo qto. Et llypo. scōda particula affoz. illo affo. Sana habentes corpora farmacijs vti etc. Laudo tū in supflue humoribz repletis quod veris tēpore secundum ipsoz erigentia fiat etio: et quod astātes medici secundum humorum diuersitate facere eaz debent: nec quisqz ita ausus existat: vt sine medici cōsilio fortes recipiat medicinas. Mā psepe bonus humor euas peccatē derelictor: qre humor ille peccans de facili pestis recipit ipressiōē: virtute quoqz derelicta mouētur in breui. Et hec de flebotomia et farmacia dicta sufficiant in generali etc.

De gbusdā pillulis ac leuibz solutiuis. Cap. ij.

Lebotomia partibus debitis et farmacie bz exigētia iam exhibitis vna tres vel quoniam ex ifrascriptis pillis i hebdomada bis quoniam sumere debet vel singula die vna ante cenā: et hoc itellerit Alui. pma quart. caplo de pseruatiōe a pestilētia: dū dixit. Et medicamine scō ex aloe croco: et myrra sumat omni die circiter. 3. i. quoniam est iuuatiuum etc. Et Ras. quarto Alui. caplo de pestilētia et eius cautela. Unus qdē antiquoz philosophoz dixit quod si due partes aloes sumant: et croci oriental et myrrē vni uscuusqz añ. partē vnam. et detur ex eis i pncipio pestilētie cuiqz pōdus duodeci kīrat quod est i summa pōdus quadraginta octo granoz ordeī singulis diebus cū. 3. i. vini tēperati maximū affert remediū: ita vt asserat se neminē vīdisse hac medicinā in pncipio mortalitatis bibentē: quod non euasisset: hoc idē ponit Auerro. sexto colliget. vltimo capitulo. quod esse debet. Si quoniam. n. ingreditia examinauerit: mirabile in his pillulis siue puluere inueniet ppetatem: aloes nāqz est adeo mirabilis virtutis: vt igit Alui. in de pso latōe medicinar ppo caplo quod q assiduatur acceptiōem eius continue nō videbit in corpore suo: et istis sensuum eius egritudine que non sit habilis sanari: et pseruata putrefactione. Alidra quoqz vt testantur auctores ne dum corpora viua: immo mortua a corruptione pseruat. Croc. vt inquit Alui. cas scō caplo ppo nūqz alterat humores: immo conseruat eos secundum equalitatem et rectificat putrefa-

etione: quareq; fit alacritatis inductiuus ille nouit qui nihil ignorat: et tu vide ibi. quare inter alia medicamina sine laudibus vltioribus hoc q̄maxime laudo. Sed quia in puluere ipm sumere valde exstet abhominabile fiant pillule isto mō. R. aloes. 3. ii. myrre croci añ. 3. i. foment pillule decentis magnitudinis cū vino optimo vel syrupo acetosatis citri vel de ribes vel de limonibus de quibus vna tres vel quinq; sumant mō quo supra. Laudare tñ et maxime estatis tpe: vt cū aq̄ ro. acetose seu endiuie ter p prius aloes et myrra lauant. Nam vt inq̄ Gerardus in glossis sup viatico capitulo de hydropisi. in aloē loto ptes ignee dissoluitur et separant: et si aloes lotio vltima vice cū acetato forti fieret illo tpe maxime cōueniret. Fat ergo sic. puluerizet aloes sup quo aliqua predictarū aquarū ifundat: deinde ericcat pmitat: et iterū puluerizet super quo aqua vt prius fundatur: et ericcat. tertio in puluere redigat: sup quo piecta aqua vel aceto desiccet adhuc et in puluerem reduci vlti seruet. Eodem modo lauet myrra si placet. Et si predictis pillulis parz mastice adderet securi ab ali quib; essemus nocumētis ab eo ventre potētib;.

¶ Fiat ergo sic. R. aloes loti: vt supra. 3. ii. myrre lote: croci mastice añ. 3. i. fiat pillule cū aliquo supradictorū syrupo. ¶ Nota tñ q̄ aliqui moderni in his pillulis nihil addi p mitterēt nec lauarent cōsimiliter aloē super dicto Alui. qñ to cañ. caplo de tyriaca: se fundantes ibi in tyriaca sū de scriptōem andromaci nihil addēdum nec diminuendū: q̄ caplo eaz rerū: vt ait cū tāto pondere illā virtutem habet et idem dicunt isti de istis pillulis. Q̄ si oppositi eius demonstrari non posset: nō vitupero tñ tā in his q̄ in q̄bus cūq; alijs compositis addere aliquid et diminueret: et fit hoc sū rōnem: imo facere oppositū potius infirmitati attribuitur intellectus. Qd etiā expresse Aluer. innuit qnto colliger: caplo vltimo cōtra Alui. illo. §. Et ideo dicit ille homo quē tu scis zc. ¶ Mirabiles sunt in hoc casu pillule suprascripte: nō tñ minus pficue sunt que sequunt vt ingredientia examināti clare patebit q̄ etiā experimento iā diu comprobati extitit: q̄ instrumenta oīum sensuum a suis persuis humoribus omnino mūdificāt mēbraq; confortant principalia atq; virtutē habent omne pestilētiā venenum a tota substantia corrumpere et laudo potius: quā ruz pasta per mēses aliquot ante facta fuerint: q̄ que nouiter sit: nō sit attamen ita antiqua vt duos trāseat annos.

¶ Fiat ergo sic. R. pulueris zinzibris electi. 3. ii. infundatur in aqua scabiose et buglose siue rosarū ana. 3. ii. b. bulliant vsq; ad cōsumptionē tertie partis: et fiat exp̄ssio in qua exp̄ssione pone agarici electi puluerizati. 3. b. quam in sole desiccari permittit. Deinde. R. aloes: vt supra loti. 3. i. myrre lote croci ana. 3. b. argarici: vt supra parati. 3. ii. mirabolanoz/citrinoz. 3. ii. b. kebulorum. 3. i. b. radicū dipamitōmentille et tunicī añ. 3. i. mastice cinamomi. añ. 3. ii. spice. 3. b. musci in tēpore frido granum i. fiant pillule cū aliquo syrupo predictorū quibus vt potest sicut p̄cedētib; itpe vero calo dimitte muscum: et pone grana. iiii. camphore: et fac pillulas vt supra. ¶ Sed hic nota vñ qd nōnulli ex vsu quāruis pillularum supradictarū incurrunt aliqui v̄tris tortione ac alia plurima nocumēta. qd tñ nō puenit rōne pillularū: sed ingredientū vt aloes nō boni vel alterius zc. nā aloē nō bonum multa pōt inducere nocumēta descripta a Joanne mesue in de cōsolatiōe medicinaz. caplo de aloē. Et iō has pillas fieri faciētes bonū: ac p bonū eligāt apothecarium. Et nota bñ hic q̄ taz in hac q̄ in alijs medicinis medico sepe magna p̄secuta est verecundia et infirmo dāni. ¶ Si quis tñ ppter q̄uis cām: vt emoroydas vel aliud huiusmodi pillulas suprascriptas sumere non auderet p̄sens medicus Alui. nō auscultādo sūm exigētiā addendo mastice vel aliō correctōi appropriatū eas pficere pōt. Idē d̄z q̄ his pillulis sūm intēdēz quā h̄z respectu alicuius p̄seruade per sone singulare lapsum aliquē h̄ntis adiungere in recepta

illū respicientia lapsum dūmō p̄basi in sua recepta pillas habeat suprascriptas. ¶ His insuper pillulis a quarto anno supra in quacūq; q̄s fuerit: etate vti potest: plus tñ de eis vel minus sūm p̄sone exigentiaz. ¶ Et si quauis cā vel im pregnatiōis: vel aliquo huiusmodi pillulas recipe nō valeat māna vel cassia fistula semel vtat in hebdomada cūz brodio pulli vel aq̄ lactis vel aliquo taliū qua soluta semper addendo parz pulueris cinamomi et est stomacho vacuo ante prādū bibēda p̄ horā. ¶ Clisteria quoq; cōia in hoc casu cōuenirēt sū nāq; si corpora fuerint munda cūz infra scriptorū tyriacaliū vsu: tñ dico forsā: imo erit quodāmodo ipossibile q̄ peste moriat. Et in aliquo euenerit verum potius diuino iudicio pronenit q̄ aliter. Actus enim actiuorum non recipiuntur nisi in patiente disposito: et cum hoc sit totaliter indispositum patet qd dictū est: et in tantum de pillulis sit dictum.

¶ De quibusdam bezeardicis.

Cap.

iiij.

¶ Si ex pillaz vsu in p̄cedēti caplo positaz alio bono obseruato regimine corp̄sta mūdū permaneat vt quodāmodo ipse sit ipm in peste incurrere: qdaz tñ in p̄nti caplo positū sum: qd deo duce ipsum corpus taliter disponet qd aer siue qd libet aliud pestis in eo nullam facere poterit ipressione. vnde talia merito pestis bezeardica appellari p̄dignū est. Nam sicut Alutridates rex ponti a quo mītridatū elium assumpsit nomē ex eius vsu talē in mēbris acquisiuit dispōnem q̄ p̄ntiosissimū haustum venenū nullā in eo penitus lesionem ipressit: vt in h̄storis legit romanorū: dū a pōpeo et romanis in ebro v̄be esset obsessus: ita nec dubium ex vsu rex deinceps scribendaz corpus taliter disponet: q̄ pestis infectio deo p̄uio eidē oīno nihil nocebit. ¶ Dico ergo q̄ lutū armenū est tali virtute donatū: vt non solū ex eius vsu hō p̄seruet v̄z liberet iā ab ipsa peste deprehēsum. vt testant auctores: et p̄cipue filius aboali sedo cañ. caplo p̄p̄io: inq̄. r. q̄ plures iā sanati sunt ex pestilētia magna ppter consuetudinē bibēdi ipm cū vino subtili. Et subiungit q̄ si bibitur in febre pestilētiā nēcūm est vinū vt eū perducatur ad cor: et debet illud cū aq̄ rosarū p̄misceri: nō tñ aquā acetose min⁹ laudo cū cōtra pestē maxima sibi virt⁹ existat: vt statī dicet. Gal. v̄o p̄cipit vt cū aceto aq̄ p̄mixto bibat q̄ si in alijs nō multū laudat: in colericis tñ nō vitupo: cū acetū sit multū colere atq; sanguis feruoris extinctū: et p̄ consequēs eoz adustionis p̄hibitiū: h̄i aut nullā aliā de ip̄luto armeno faciūt p̄paratiōem: s̄z laudo vt cū bono vino maluatico aut simili aut aq̄ acetose boglose rosarū abstinētijs vel scabiose ter p̄ pur añ ei⁹ exhibitiōem lauet ad minus. Et n. spēs terre: et p̄sequēs opilatūū: vt ergo p̄ angustas venas facili⁹ valeat penetrare hec lotio sibi conuenit iuxta sniaz Joānis Alue in de p̄solatiōe medicinaz caplo de modis lauatiōnū ipaz. p̄mo q̄ si q̄ ptes sordide i eo fuerint amouet: et etiā putibide dicit aliq̄ sūt medicī ne q̄ ex lotiōe acqrūt: vt magis existāt opilonū apitue: et ppter hāc cām laudo vt cū pauco vino subtili aq̄ rosarū v̄ acetosa p̄mixto bibat: vt voluit Alui. allege. caplo v̄l cū vno coleari aq̄ iferi⁹ describēde: debetq; eadē cā subtilis sime p̄teri iuxta doctrinā eiusdē Alue. caplo de modis triturationū medicinaz: vt Alui. 2. cañ. caplo qnto pati tñ in opilonē cadere nisi cū alio adiugat diurectico: cui⁹ do sis sit a. 3. i. vsq; ad. ii. mane. c. añq; domum egrediat q̄ nisi necitas cogerit minime egredi debes si prius aer a radijs solarib; nō fuerit expurgat. Ip̄m itaq; lutū armenū talit p̄paret. Cōterat subtili et sup ipm aliq̄ ex aq̄ vel vino fundat suprascriptis tñ. s. q̄zū bibere pōt hoc facto p̄mittat desiccari et iterato p̄terat. et fiat vt p̄mo trib⁹ aut q̄tuor vicibus. vltimo vero conterat et vsui referuetur. ¶ Acetosa q̄m in p̄seruando a peste mirabilem habet efficaciam vt a fide digno quodā habui qui nec aliquis ex eius familia ppter q̄uis pestez vñq; locum mutauit: et dīe singula ante prādū et ante cenā: et ex suis quilibet vnum bolum

acetose sumperat: et carere ipsa puluerem ipsius recipiebat: cum quo et pillulis suprascriptis interdum utebatur quod de re ex suis nullus dei dono fuit unquam peste peremptus. Inspectus ergo tam quilibet manifestis quam occultis per quos agit ipsius usus quod multipliciter laudo. Secundo modo magis quod ipsa sumpta nedum morsura a scorpione liberat verum etiam morsura accepta ipsa sine semine veneni postea scorpionis nullam in corpore finit facere impressionem: ut Alui. secundo capitulo. capitulo primo. Quod hec ergo sibi insit peretas visibilis contra pestem hanc eadem vel comitem de hinc. Quod quot et quantas gloriosus iste Jesus de nazareth peretas rebus iposuit quod adhuc existunt nobis ignote. Et eadem peretas et maior attribuit radici tormentille: ut iam annis plurimis per idubitatam experientiam apud vulgus famosissima existat. deus. n. radix illa in umbra defecari et in puluerem redigi. Lulus dosis est a. 3. s. usque ad 3. l. cum vino aqua acetose vel rosarum permixto aut aceto cum his agas et maxime in colericis. In quodam. n. antiquissimo libro inueni ipsam mirabiles peretas habere: et quod in ea potissimum nroque maxime peretas perposito est quod eius radix contra pestilentiam mirabiliter opatur ac cordis dolorem remouet indilate: et potata veneni omne in breui a corpore facit exire. Cuiusmodi radix est iam experientia probata: et nil mirum si hec sibi virtus inest: quod contra veneni mirabiliter opatur: ut sensit Serap. in suo de simplicibus capitulo de diptamo. et laudes mirabiles de ipso ponit circa istans capitulo primo. Cuiusmodi valerius maximus. lib. primo titulo de miraculis. inquit quod in creta ad siluestres capras cum venenatis telis venenatus quod percussus salutare auxilium herbe diptami petiit quod comesta a tali pernitioso veneno euadit illesus: et si eadem non inueniunt ibidem mortue breue cadunt infra tempus. Idem ponit Virgilius. 12. eneidos dum inquit. Hic verum idigno nati percussa dolore. Diptami genitrix diptera caput absida. Pulueribus caulibus et flore comate. Purpureo non illa seris inco-gnita capris Gramina diergo volucres hesere sagitte. Huius autem radices dosis. 3. l. cum aceto et aqua rosarum: per et caliditate potat. Et quod ad experientiam vidi phisius virtutis antiochia dicitur existit: et est herba quod iuxta thora illa. i. herba nascitur ex quod veneni perficit: cum quo in alpis salutariarum et pinarolij. ad capras siluestres venantur: et hec radix simillat nucleis oliuarum de quod in sinonimis suis Simo ianuensis facit mentionem et est bezeug illi thore que est adeo venenosa: quod omnia animalia sua interficit venenositate. Nimis ergo si ipsius pestis antiochia illa bezeug existat phisius. Et eius usus est: ut radices diptami. Cuiusmodi etiam radices herbe tunicis quodcumque sumas maximam in hoc casu prestat inuamem. Idem dico de pinella. Cuiusmodi nonnulli preterea idem dixerunt de scabiosa et tatarum in ea habet confidentiam: ut non solum virtutem preseruari: immo quod in fra duodecimam hora habuit pestilentiam succus dat potum ipsas pestes extinguunt et si non habet succum aqua exhibet sublimam eiusdem. Et Terra itez sigillata in hoc casu conferre mirabiliter: ita ut luto armeno egpolleat in virtute: ut senserat Auerrois sexto colli. cap. de preseruatione ab egritudineibus pestilentialibus: et hoc idem elici potest ex dictis Alui. secundo capitulo. capitulo primo: quod terra ipsam lutum diuinum appellat. Et in de viribus cordis dicit ipsam mirabilem proprietatem habere ad confortandum cor et ipsum lenificandum. Cuiusmodi asserit quod si bibis de ea: et post veneni sumas ipsum facit per vomitum exire super que morsura venenosam cum aceto linita illi morsure resistit. Et ego non nullos trufantulos vidi: quod per gratia seti Pauli vendunt: et post morsura venenosorum cum pauco vini exhibetur: et cuilibet morsure venenose resistit ut ipsum experientialiter ostendunt. Cuiusmodi Rasis octauo alij. primo capitulo. tyriaca ex ipsa et bacca lauri conficere docet: et illi trufantuli puluerem panis assis adiungunt et ipsam per optima tyriaca vendunt. Alui. tale tyriacam facit ex terra sigillata bacca lauri: et yreos. ut ipse ponit sexta quarta capitulo quarto. Et quod ita mirabilis hec terra existit contra venena dicit ille solennis speculator. Idem de ebano in suo de venenis: quod reges et principes orientaliu partiu super omnes alios veneni haustum timetes cum in illa patria ve-

nenia fiat excellentissima. vii. c. hec nephada hominum peritias traxit origines in suis semper cenis et pradiis terra comedunt sigillatam: et id sigillo regum talis terra sigillat. unde terra sigillata contra est appellata. Nec. n. comesta nullum in corpore veneni quoduis facere finit impressionem: ut idem ponit. Et quibus patet quod contra pestem virtutis existat: sed laudare et eo dem modo preparet ac sumeret sicut lutum armenum cum spem terre sit existat: ut patet. Cepe quoque cum lacte siue butyro comestus mirabiliter confert in hoc casu: ut ex dictis Alui. tertia primi doctrina quinta. capitulo tertio haberi potest. ubi dicit quod qui venenosos vapores aeris timuerit nares et os insita sibi ligare debet. et cum lacte abique butyro per spem cepe comedere debet. nam cepe giatur in stomacho humorem humidum per fragorem humorem venenosum: ut ipse ponit secundo capitulo. capitulo de cepe. s. Venena. et. Cuiusmodi nonnulli idem dixerunt de alio quod est tyriaca rusticorum quod est satis verisimile: quod bibitum cum vino morsure serpentium canis rabidi et verminum venenosorum mirabiliter prodest: ut Alui. secundo capitulo. hoc tamen assiduum non laudo usum: et si mirabiliter proficit: et maxime in delirantibus: ut Italicis talibus verum in istis: quod sanguine et colesia et nimium icenderet. Grossi tamen rustici et citra montani talibus assueti usum eorum sine nocumento magis possunt frequentare. Quidam chirurgicus quod cum saracenis habitauit mihi retulit quod saracenorum reges barones: et principes contra pestem puluere ex aliquo iscriptorum utebantur ut est pulvis diptami pumpinelle tormentille scabiose boli arme. terre sigillat. quodlibet. n. per se sumptum hominem sic disponit: ut pestis nequaquam timeat impressionem ut asserit se vidisse in illis partibus: quod est verisimile: ut patet ex dictis. Et si liberet ex pluribus vel duobus posses puluere perficere. Absolute autem contra veneni his virtutem indenter ut ab ipso preseruent. s. per con. radice enule campane diptamo aristologia rot. et lon. rasanor: et terra sigillat. et vinctofico seu antifarmaco quod idem est. Nec. n. simplicia nos a peste preseruadi habere virtutem inueni que inter alia obtinet principatum. Et ideo hoc in subo non nulli valentes phisici quod fecerunt proponere in quod si quod subtiliter inspererit aliquid illorum semper per basi repiet. Quod si pestem iam viderim illas hic solum annorabo quod per me inuentas adhibere: que isallat non aliter contra pestem examinationis omnibus diligenter se habet quod magna tyriaca contra venenum. Cuiusmodi quod talis est. R. boli arme. ut supra preparati. 3. l. radicem tormentille tunicis diptami sandalorum rub. aff. 3. l. rasure eboris spodij corticis citri anthor. aff. 3. s. margaritarum splendi darum. 3. l. fragmentorum rubini saphiri granati smaraldi. iacinti aff. 3. l. fiat puluis: cui si adderetur rasura vnicomum. 3. l. s. usque ad 3. s. omni mane in vino subtili aqua rosarum vel acetose permixto. Et potes si libet ut hec puluis existat magis delicat addere suchari ad podum oium et tunc de ipso in maiori sumatur dosi. Si quis enim ingredientia diligenter examinauerit ipsum preciosiorem tyriaca cooperiet in hoc casu. Et quod isto tempore gentes sunt adeo delicate quod in quotidiano usu pulueres quodam modo recipere abhorrent. Facias sic. R. pulueres suprascripti sine sucharo. 3. l. suchari tabarzet libram. i. demum acetose succi acetose: succi pomorum redolentium aff. 3. vj. bulliant usque ad consumptionem tertie partis semper dispumam dotin quo dissolue sucharum: et fac confectum in morsellis decetis magnitudinis de quibus exhibe unus omni mane bibedo. s. par boni vini limphati: ut supra vel unum coclearaque inferius describende. Posses et hanc confectum in modum opiatum conficere ponendo per qualibet libra suchari 3. x. illius pulueris qui poni debet cum sucharum quasi frigidum fuerit ne puluis ipse aliquam a suchari caliditate recipiat alterationem: et sit dosi ut castanea bibedo post vinum vel aquam ut supra. Et si non habes istos succos pro dissoluendo sucharum pone aquam rosatam vel acetose vel aquam alicuius simplicium nominatorum ut est diptamus tormentilla. et. faciendo aquam tam de radicibus quam de herba lauando radices ipsas cum bono vino. Et facias

fic. R. sete nouiter in grana tincte lib. l. immingat per osez
 et noctem in aqua rosarum acetose et succo pomorum redole-
 tum añ. li. j. deinde bulliat donec aqua rubeat: et in tali aq̃
 dissolue zuccari li. iiii. et cū fuerit debite coctū adde illi pul-
 ueris vel alteri describendi. 3. iiii. si p̃ bolos facē volueris
 vel. 3. iiii. si opiatarum modū et vtēre vt supra. Nec enim cō-
 sectio erit mirabilis: vt p̃. C. Posset tamen hāc et alias de
 scribēdas confectiones cū syrupis iuleb: et cū p̃seruis face-
 re infra scriptis factis cū zucharo tabaret et non cum pulue-
 re zuchari: vt cōter isti faciunt apothecarij: et possunt fieri
 per bolos vel in opiatarum. f. modum s̃m q̃ magis libuerit.
 C. Syrupi huius p̃posito p̃tinētes sunt syrupus de ribes de
 acetositate citri de limonib: de succo acetose de p̃ficis de
 pomis de granatis acetosis de succo cucurbitae de prunis
 de corticib: citri de granatis dulcib: Syrupus rosa. et vio-
 latus valent: et alij syrupi magistrales in cura feb̃is pesti-
 lentialis deo duce describēdi. C. Iuleb sunt ista violatū tā-
 cum aqua q̃ cū violarum succo: et iuleb rosatū eodē modo fa-
 ctum: potes et iuleb facere de melissa et buglosa. Et cū flo-
 ribus et de floribus boraginis et nenufaris de scabiosa: et
 pimpinella et s̃m itentionem quā habueris potes iuleb ex
 quibus volueris herbis conficere: puta stomaticis epatis-
 cis capitalib: cordialib: et c. vt mēta. endi. sticados buglosa
 et c. Et s̃m etiā quā habueris itentionem respectu illius
 quē itendis preseruare poteris calida cum frigidis epatis-
 cis cordialib: et sic de alijs facere cōmisceri. Amplia ergo
 fantasia ad etates t̃pa anni cōplones regiones et c. Et s̃m
 exigentiā vtēre syrupis iuleb p̃seruis aquis calis vel frigi-
 dis vel t̃patis et c. in h̃mōi p̃ficiēdis p̃fectionib: et pariter
 dicēdū est de puluerib: et a descriptis q̃ describēdis: q̃ cō-
 sidera magis vel minus calar: et eis s̃m necessitatem vtēre.
 C. Item poteris si libuerit syrupos iuleb et zuchar: cū qui-
 bus confectiones facere itendis aromatizare cū aliquo ex
 puluerib: in capitulo p̃nti descriptis vel cum sandalis am-
 bra vel musco vel trociscis de cāphora vel aliq̃ h̃s. C. Item
 poteris in his confectionib: addere succū limonis arāci
 pomorū redolentiū acetositatē citri vinū granatorū vinū
 seu succum citoniorū succū boraginis buglose vel quatuor-
 uis herbarū tue itentioni appropriatū. C. Item si con-
 fectiones in modū opiatarū fieri feceris poteris in quali-
 bet li. zucha. addere. 3. f. tyriace sine vel mitridati. C. Con-
 uenit et in cōficiēdis confectionibus infra scripte conser-
 ue facie cū optimo zucharo. f. cōserua rosarū violarū flo-
 rum nenufaris acetose buglose boraginis florum anthos
 mellisse corticū citri arāci seu citranguli. C. Item si pro
 potentibus oēs feceris cōfectiones deaurari. Et tam in mor-
 sellis q̃ aliter bonū erit. Nota insup̃ q̃ herbe poma et alia
 ex quibus succi extrahūt. vel syrupi iulep vel pulueres
 et cōserue cōficiūt debent esse in aere saluo collecte q̃ si
 esse non possit colligant saltem tam rore cōsumpto. Lano-
 nes itaq̃ istos diligenter in mente reseruā: nā si ipsos h̃i re-
 seruaueris tibi hos p̃seruando magna vtilitas consequet̃.
 C. Et si virtuosus imo virtuosissim⁹ puluis descriptus exi-
 stat nō tamē minus virtuosus est quī sequit̃. vt. R. boli ar-
 meni vt supra p̃parati. 3. ii. cinamōi electi. 3. f. radicis tor-
 mentille: diptami tūnici sandalorū rubeorū. ana. 3. ii. f. ra-
 sure eboris. 3. i. f. spodij anthore. ana. 3. duos. margarita-
 rum corticū citri. ana. 3. f. smaragdi granati. rubini iacin-
 thi saphiri. ana. 3. i. i. karabe. 3. f. et si potest h̃i de vnicornu
 tantū de ossis de corde cerui. 3. f. auri et argenti folioz: ana.
 numero. v. fiat puluis cui adde zucharū si eo in puluere
 vti volueris. Et de eo fac cōfectiones vt supra scriptū est.
 C. Alius puluis quī diuina sarracenis merito nūcupatur
 credunt enim ipsorum plurimi pestem iudicium fore diui-
 num: sed cū quis puluere vti istō diuina gratia preseruā-
 tur ab ea: ideo diuinus meruit appellari: verum cōponen-
 tibus inspectis d̃s eo vtentem a peste indubie preseruare
 et est vt. R. boli arme. vt supra p̃parati. 3. i. f. cinamōi. 3.
 i. radicū tormentille et diptami. añ. 3. f. radicū tūnici: co-

riandrorum p̃paratorum. añ. 3. ii. f. reubarbari electi. 3. ii. f.
 croci: terre sigillate corticū citri been albi et rubei: corallos
 rum rubeorū sandalorum citrinorū limature eboris mar-
 garitarū nouarum: centonici: in aceto p̃ diem naturalem
 infusi: añ. 3. ii. karabe. macis: añ. 3. i. seminum acetose: endi-
 uie: portulace: spodij ligni aloes ossis de corde cerui: ana.
 3. duos. sete cōbuste et nō cōbuste: añ. 3. f. auri et argenti li-
 matorū añ. 3. i. ambre grana. vi. spice nardi gra. iiii. musci
 granum. i. Et in estate pone loco musci camphore grana.
 vi. et si habes vnicornu. 3. i. et anthore. 3. i. et fiat puluis.
 C. Alius puluis: quo s̃i vtuntur in p̃seruatōe a peste sarraceni.
 R. tormentille: diptami: tūnici: añ. 3. media semis ci-
 tri: boli armeni: añ. 3. ii. ossis de corde cerui: corallos al-
 borū et rubeorū. añ. 3. i. f. tritum sandalorū. añ. 3. f. reubar-
 bari. 3. f. spice nardi. grana quattuor. cāphore. 3. i. et fiat pul-
 uis. C. Alius puluis cum quo quidā iudeus in peste mira-
 bilia faciebat. vt. R. cinamōi. 3. f. cēdoarie. 3. ii. boli ar-
 meni p̃parati. 3. vi. seminis acetose seminis citri. corticū
 citri. añ. 3. iiii. radicū tūnici. diptami et tormentille limatu-
 re eboris: añ. 3. i. f. ossis de corde cerui. 3. i. fragmentorum
 smaragdi rubini granati et saphiri: ana. 3. i. fiat puluis de
 quo cōfectionē fieri faciebat cū cōserue acetose buglosse.
 añ. 3. iiii. zuchari albi librā vnā et mediā: meli: tamē est q̃
 magis delicatū ponere zuchari li. iiii. q̃ nimis est de pul-
 uere in cōparatiōe ad zucharū qd̃ ipse ponit. C. Puluis
 alius quē brisilienses asserunt hominēz nō solū a peste pre-
 seruare sed insectūz liberare et dosis est. a. 3. i. vsq̃ ad duas
 cum aqua rosata vel acetose modico aceti addito. et in pre-
 seruatione datur mane s̃tō vacuo: in pestilentia vero de
 tur q̃tō citius tanto melius. quia infra. viij. horas pestilen-
 tiatus q̃ postq̃ se captū senserit acceperit indubie libera-
 tur vt a quibsdam prelatis fide dignis h̃ui. R. diptami tor-
 mentille corallosū ru. gentiane boli armeni terre sigilla-
 te añ. p̃tes equales qd̃libet p̃ se terrat: cūz q̃s vero sumere
 voluerit oīum partes equales ponat. Si tamē libet de eo
 veluti de alijs cōfectionib: facere potest etiā. C. Et quī infan-
 tilis et puerilis etas sepiissime abundat in vermibus: a qui-
 bus nonnūq̃ pestis in eis puenit vt simul ab ipsis. f. ver-
 mibus et a peste p̃seruent: facias sic. R. centonici in aceto
 fortissimo p̃ diē naturā infusi boli armeni p̃parati. añ. 3. j.
 radicū diptami. 3. mediam. rasurē cornu cerui adusti se-
 minis caulium: añ. 3. ii. seminis citri corticū citri: radicū
 tormentille tūnici terre sigillate margaritarū splendida-
 rum coriandrorū p̃paratorum. añ. 3. ii. f. fragmentorum
 saphiri smaraldi iacincti granate. añ. 3. i. corallosū rubeo-
 rū. 3. f. sete cōbuste. seminis plantaginis. añ. 3. ii. ossis de
 corde cerui rasurē eboris. ana. 3. f. et si haberi potest de vni-
 cornu ponas. 3. i. et ambre. 3. i. et fiat puluis. Cuius virtus
 tanta est in hoc casu q̃ scribere nequirit: ideo eius laudes
 nō scribo. Cuius eius talis erit de ipso cum cōserua rosarū
 facias cōmisceri et exhibe pueris stomacho vacuo vel cūz
 modica aq̃ portulace vel vini liphati cū aq̃ acetose et por-
 tulace. Lactantibus vō cum modico lactis sup̃ coclear ex-
 hibet vinum bibere nequinerint. vel fieri facias cōfectio-
 nem solidāz p̃ modum opiate cum zucharo syrupo iulep
 vel cōseruis put de supra scriptis cōfectionibus dictū est.
 et eis vtēre tuo mō. C. Amplius recitat Guido de doliato
 in tractatu suo de cūrgia ca. de apostematib: pectoris in
 translatione ad mortalitatem qd̃ est de intentione. Arnaldi
 de villa noua magistrorū mōtis pessulani ac etiaz parisiē-
 sum cōtra pestē tale tyriacale electuariū adinuenerunt vt
 R. semis iunipi. 3. ii. f. garioflorū. macis nucis muscate:
 zinziberis. cēdoarie. ana. 3. ii. vtriusq̃ aristologie radicū
 gentiane tormentille. radicū diptami: tūnici herbe radi-
 cum enule cāpane: añ. 3. ii. saluie rute: balsamite: mente po-
 lipe menō et est pulegiū ceruinū qd̃ est diptam⁹ vt ponit
 Dioscorides in ca. de diptamo. et Simō ianuenis: et etiaz
 Aristoteles septio de hystoris animalū. ca. tertio vbi dicit
 q̃ ceruus cū ferro vulneratus statim q̃rit pulegiū cerui

Differentia. II.

tuus et in eo se inuoluit et indilate egreditur ferrum: tale pule-
gium ut supra dictum fuit est diptamus: etiam magis conue-
nit in pestilentia quam pullegius vel celidonis. pone ergo quod
vis de his ergo accipe ana. 3. i. bacarum lauri dozonici ro-
manis semis acetose seminum citri cinamomi. macis oliba-
ni boli armeni terre sigillate. spodij ossis de corde cerui.
rasure eboris margaritarum fragmentorum saphiri smaral-
di. coralli rubei ligni aloes sandalorum rubeorum et musca-
tellini. ana. 3. s. coferue rosarum buglose nenufarii tyriace si-
ne. ana. 3. i. panis zuc. li. iiii. fac electuarium cum aqua scabiose
et rosarum cum modico camphore. hoc enim electuarium: quod
potest ut precedentibus quod si virtuosus existat ut ex compositione
bus elicitur. magis tamen sine compositione ad propositum facit
supra scripta: ut patet diligenter considerati. Virtuosa exi-
stunt omnia supra scripta sed in infinitum virtuosior est que se
quuntur aqua. Tanta est enim inter cor et ipsam puenientia ut in
non perceptibili quasi tpe attrahat ab ipso attractaque mutat in
breui et in spumosas subam conuersa non solum a complexion-
nali virtute. verum etiam tota forma omni pestilentiali veneno
resistit ac ipsum pimit indilate. Et ideo tanta est eius excellens virtus
quod eius usus hominem non solum preseruat a peste imo ab ipsa
deprehensum celeriter liberat: cuius hec est comixtio. R. ra-
dicus tormentille viridii si haberi possunt libra una radice
cum herbe tunicis et diptami. aii. li. s. radici enule capane.
3. iiii. acetose cum seminibus si haberi possunt libras duas vel
acetose libram unam. et 3. viii. et semis eius. 3. iiii. buglose et
boraginis cum eorum floribus rosarum rubearum siluestrii an. li. j.
pimpinelle scabiose ana. lib. s. succi limoni li. j. tyriace si-
ne libra media: aqua ardentis facite cum vino optimo et pluri-
es reiterate. 3. ij. terre sigillate boli armeni. an. 3. ij. sanda-
lorum alborum et rubeorum spodij been albi et rubei margari-
tarum splendorum: an. 3. j. s. ossis de corde cerui. 3. j. rasure
ebori. 3. j. croci. 3. ij. camphore. 3. ij. foliorum auri. 3. s. fac sic
aquam. primo accipe folia auri et ea cum cardone vel fornice di-
uide in frusta minuta quantum poteris. vel ipsum super porphi-
ro cum melle diu ducas. quod in puluere non tactu perceptibile
eum rediges. postea pone ea in aqua ardenti bene obtu-
rando in ampullas ne respiret: et sic dimitte per dies quideci
deinde accipe margaritas subtilissime tritas et ipsas pone
in alia ampulla cum succo limoni quod bene obture: et dimit-
tatur per tantum dies septis. postea cum optimo vino radices lau-
tur bene: si quod a terra existant bene munde demum in vimbria
a vino desiccate in mortario conquassent et sili herbe flo-
res et rose cum semine. Quo facto oia ista in vase quodam ter-
reo vitreato ponant in quo postea pone tyriacam cum illis pul-
ueribus et alijs rebus. Deinde simul pone illam aquam arden-
tem cum illis folijs auri ac etiam succum limoni cum margaritis
taliter vas sigillando quod nequeat expirare. postea facies so-
neam in terram loco humido ad profunditatem trius pedum
et solarij dimidij pedis ex viua calce in fundo fouee con-
stituas. deinde illud vas in medio colloca cum fumo equi
no seu vinacis circudando et coopiendo super quod unum vel
duas stulas aque postea infundas: et sic sepultum postea per
dies xij. naturales dimitte omnibus tribus vel quattuor diebus
simul vel vinacis renouando: quibus completis extrahere totam
massam illam accipe et pone in vesica vitrea et desuper alembi
cum talis sigillando ne respiret et cum igne molli lignorum
lento sine fumo aqua extrahere et in ampulla talis ad rostrum ale-
bici liga ne respiret. Extrahat quoque aqua iterum per se-
ces et ut post iterum distillet. Tertio vero ponat in alebico sine
fecibus. et iterum in balneo marie de nouo distillet: demum
in ampulla bene clausa vsui referuetur. De quo accipe co-
clear unum bini pui per se. vel cum alia perfectione vel puluere pre-
dicta. hec namque aqua spiritus multiplicat ipsos clarificat: me-
bra confortat principalia ipsaque disponit: ut impressionem cuius
cuiusque peste inducere potentis nequaquam recipiat: etiam facite
pestis mirabiliter impressioni opitulatur. Dum enim res ille
sepulte permanebat in eis quedam est facta fermentatio. De-
mum per distillationem in eis noua introducta est forma: per

quam non ratione quattuor qualitatibus sed quod tale ut auctorum
nostro modum loquendi insequar. cuilibet peste inducere
potenti opponit corruptione. Adodus namque huius optime fer-
mentationis quodammodo elici potest a Mesue in de solatione
medicinarum: caplo de modis coctionum. illo. s. Et quomodo mi-
scens et c. Sublimationis quod modos si quis subtiliter inspexerit
parabolice tetigit Aristoteles de secretis secretorum ad Alex-
andrum caplo de lapidibus preciosis illo. s. Separa terram
ex igne: quod subtilius dignius est grosso: potest enim ex calore ignis
tpeo sic una res a suo terreo et ab alijs qualitibus calori natu-
rali in digerendo resistens denudari: ut sumpta in non per-
ceptibili tpe ab ipso calore naturali deducatur ad actum: quod
huius mixtionis in distillando acquiri insallanter. Nota hic
vnu quod si quis poneret tres homines aqua peres. et vnam auri pota-
bilis sine compositione foret virtuosior. Et licet de auro po-
tabili mihi videatur absurdus: ut ex dictis Alu. et alberti ma-
gni in suis de mineralibus elici potest: cum aurum sit materia
ita perfecte digesta sine qua paratio admixta quod potentia ignis
sine alio adiutorio nihil vel pene parum alterat. Habui tamen
a duobus alchimistis fide dignis quod ipsi indubie facere sciunt
sine salis armoniaci seu alterius corrosiui siue venenosi ad
mixtionem: imo quod cum quinta essentia aqua vitis ipsum sicut ceram
fluere faciunt: quod si fieri potest cum hac aqua ut supra dictum est
aurum iungendo potabile nihil dici supra potest. Tyria-
ca quoque magna ex omnium auctorum testimonio a preseruan-
do a peste etiam mirabiliter operatur: et sufficit si semel aut bis
sumatur in hebdomada: que est in tpe calido cum aqua aceto
serendiut: rosarum vel buglose sumenda: et in omni sumi
potest etate cuius dosis sit a. 3. i. vsque ad. 3. i. s. fm etates:
complexionis et c. Post cuius assumptionem per horas quat-
tuor ad minus debet assumens permanere ieiunus. Et ideo alle-
gato caplo sepe dicebat Averrois quod postquam tyriace assump-
tionem comedere nemo debet: nisi prius in omnibus membris diges-
tione celebrata: quod de re nonnullos practicos valentes vidi
super hunc credo textum se fundasse: quod post tyriace assumptio-
nem per sex horarum spacium phibet comestione: quod facias
si libet. Et hec de perfectionibus pulueribus et aqua pestis persea-
ricis interius approximandis dicta sufficiant.

De his que sunt ab extra approximanda. Cap. iiii.
Scriptis his que sunt ab ira sumenda: et si ad preserua-
dum hominem a peste sufficeret: ut tamen adhuc nobis
maior securitas tribuatur: cum cohabitatio personarum
sit quodammodo necessaria: et cum per locum magis alio infectus
habeatur transire quedam extrinseca applicatur: quod hunc at-
trahendum aerem depurare ac cor cerebri et cum hoc etiam alia
membra ut fontis tali impressioni resistent parare sunt in hoc
capitulo describenda. De quorum numero sunt breuia siue
orationes super se portate: quod summe laudo. Nam gloriosus Je-
sus de nazaret sanctis suis in hoc casu mirabiles tribuit
potestates ut sanctis Antonio Sebastiano Christophoro et
alijs plurimis sicut in hoc deuote facientibus quidam expe-
rimur. Si quis igitur in illorum aliquo spem firmam habue-
rit. et ob eius reuerentiam deuote pure et sincere aliquid super se
portauerit. ut orationes vel sanctorum reliquias et filia non est
dubium ipsorum virtute a pio Jesu eiusdem concessa a peste illesus
euadet. Sunt et alij preciosi lapides sicut ille in hoc casu qui
carbunculus seu antrax a preciosis phis nuncupatur. et quod bonus
existit velut carbo lucet in tenebris. Quisvismodi autem tres
sunt species ut refert Albertus magnus in suo de lapidibus pre-
ciosis. ca. de carbunculo siue antraxe. s. balagium granatus
et rubinum. Ipsi etenim lapides et si innumerabiles alias habent
virtutes. principaliter tamen oia aeris venenum atque vapores
fugant venenosos ut ipse asserit. Et subiungit quod in granato
hec virtus atque alie existunt principaliter: licet apud gemmarios
minori precio ceteris estimet: quod puto eius facit exuberantia
quia ut inquit vulgus odoratum preciosum: et debet eligi gra-
natum violatum. Facinctus ac etiam saphirus ut ponit ibidem
Idem facit quod auctoritate Aristotelis in suo de lapidibus
preciosis affirmat. Et idem refert Constantinus in libello

de incitatione et collis suspensione. Et non solum aeris pestiferi
corrigit et purificat verum cor costringit ac eius virtutes insit
coadunat ita ut in quibusvisque ipsam alterare poterit. firmius
ac potentius resistere valeat et in hoc oculus philosophi de la
pidum preciosorum natura tractantes pueniunt: bonum est etiam
super cor deferre saphyrum. tollit enim suspensionem et liberat a co
tagione put dicit Albertus et valet contra venena. Et idem
asserit de agate. Item in suo de imaginibus recitat quod porta
tor ymaginum astis serpentarij preciosi alicui lapidi inscul
ptarum venena fugat omnia. Ex quo infero quod si in lapide vir
tute habente aerem fugandi venenum fuerint sculpta in hoc
casu poterit mirabiliter et est ymago vir cinctus serpente: cuius
caput manu dextera tenet: cauda vero sinistra: hos. n. spe
cialiter contra aerem venenum virtute maximam habentes inveniunt.
Sed omnes lapides alij preciosi in digito vel quomodo cum
quod portati in pseruando nos a peste magnam afferunt iuu
mentum. Quidam enim cerebrum confortant ut smaragdus. ali
quid epar ut saphyrum: alij stomachum ut corallus: et si aliud in
eis non esset quod preciositas quod communiter eis attribuit valent: et
portantes lenificat quod in hoc casu ut supra patuit maxime con
ferunt. Consulo igit ut quisque preciosos lapides portet
eosque sepe intueatur: et maxime carbunculum balagium rubinum
sic granatum et etiam hyacinthum quod singuli in hoc casu habent
pprietate ut dictum est: oibus etiam hi pueniunt etatibus: comple
xionibus et sexibus. Sed de odoramentis quod multum conue
niunt in hoc casu sunt alij primo consideranda: quorum ratione sunt
multipliciter varianda. ut sunt anni tempora: complexionis: etates
dispositio aeris quod ad quatuor qualitates: ac etiam inanitio et re
pletio. Et non alia in hyeme. et alia in estate. alia in complexionibus
calida: alia in frigida: alia in senectute: alia in iuuetute: alia
in aere humido: alia in aere sicco: alia inanito: alia reple
to conveniunt: hec enim habent odoramenta variare: ut per con
siderati. Debent insuper talia odoramenta capite repleto vi
tari. Dico ergo quod tempore calido odoranda sunt frigida: ut ro
se. viole. flores nenupharis et alij psilii flores: pira: poma: san
dali: et alia huiusmodi: odor autem camphore debet omnino
vitari: nisi cum aliquo corrigatur: ut infra dicitur. Tempo
re vero frigido calida ut cinamomum gariofolium. nux musca
ta: ambram: muscus et similia. et solia fructuum ut citrangul
limonis: et insuper ois cortex citri mirabiliter conveniunt in
casu. quod ut supra dictum est de mente Anselmi. secundo canone. ca.
de citro rectificat corruptionem aeris ac pestilentiam. Et si de
ipso cum zucchero condito teneatur in ore: singularissimum pre
stat iuvamentum: odorem etiam lignum aloes: cipressus: lauendu
la: menta: balsamita: oisim gariofolatum: sanucus: rosma
rinum et similia. Lauent tamen quod similibus odoratis capitis
dolorem incurreret cum contrariis odoratis illi dolorem
penitus remouebit: puta si ex frigidis cum calidis: et ex cali
dis: cum frigidis ut Anselmi. prima tertij. capitulo de cura sode p
uenientis ex odoribus bonis. et ex odoribus fetidis: et quod
dictum est de tempore calido vel frigido: de regione: complexionem
etate et similibus calidis vel frigidis etc. eodem modo dicendum
est. Aliter quod in isto casu tempore calido conveniunt in odoratu: sed
non ita forte esse debet ut sternutationem inducat. immo lau
do ut cum aqua rose. vel vio. muscear. quod si ei tunc parum addideris
camphore non malum erit: verum tamen et si versus eius noceat
coitui ut auctores referunt. quod tamen sensus confortat calefactos
ut Anselmi. secundo canone non vitupo. Et si cum istis addideris
parum musci: melius adhuc erit. Facias ergo sic. Recipe. aceti
albi. 3. vi. aque rose. vel vio. 3. iii. plus vel minus secundum fortitu
dinem aceti camphore. 3. i. musci granum. i. s. abradatur campho
ra et muscus conteratur et oia simul postea agitentur in quibus
parum spongie intingatur: quod sepe odoretur. Et si perfectius hoc
odoramentum habere vis facias sic. Recipe. foliorum rose. ru. silue
strum li. lii. vio. lib. i. vel s. aque ipsarum si eo tempore ipse habe
ri non possunt. aceti fortissimi li. ii. camphore. 3. iii. musci. 3.
li. coquassent oia simul: et ponantur in alembico vitri et cum
claro et lento igne aqua extrahatur et amotis fecibus iterum
distillet et ampulla bene clausa versus referuet. Si tamen ipsarum

odoriferam habere volueris sine musco et camphora primo
aqua picea: demum in illa aqua aliquantulum calefacta ponatur ca
phora et muscus siue alterum ipsorum secundum intentionem quam hueris:
et vas illud postea diligenter obturetur: quod aqua habebis
mirabiliter odoriferam. Multius enim odor mirabiliter confortat
cum qua si ante quod domum egrediaris faciem tuam laueris: bo
num erit. Pro hyeme vero addere poteris plus de musco:
vel minus de camphora: et poteris cum hoc addere ambre ligni
aloes an. 3. li. Item potes accipere aquam rose. vel vio. et in eis po
nere camphora et muscum lignum aloes et aliquid tale: secundum quod vo
lueris: et erit aqua optima quam postea commiscere poteris
cum aceto. Et quod aliqua predictarum aquarum forsitan in domi
narum faciebatur aliquam maculam iducere posset desiderantium
non minus quam homines a peste pseruari: ut per me descripto
rum odoramentorum utilitatem aliquam valeant repositare.
Faciant sic. Recipe. litargiri argenti. li. s. pulueris et subtilissi
me et decoquat in duabus libris aceti vini albi optimi versus
ad consumptionem medietatis semper cum spatula commiscendo:
deinde per filtrum distillet et in ampulla bene munda versus refer
uet. Demum. Recipe. camphore. 3. iii. aluminis. iament boracis. an.
3. vi. musci. gra. iiii. terantur omnia. quibus adde olei tartari.
3. j. s. et oia pone in li. ii. aque rose. et bulliat versus ad consum
ptionem tertie partis: vel plus semper cum spatula commiscendo: et
postea per filtrum distillet: et in ampulla bene clausa versus refer
uetur: mane itaque faciem per prius cum pano aliquo tersa accipere
at bona domina guttura unaqueque per me et alia guttura aque secun
de. deinde faciem sibi fricet. hec namque odore suo confortat spi
ritus fouedo multiplicat: et vbiusque ipsam fricaueris: mira
bilem inducit albedinem. Solent in hoc tempore poma odorifi
fera cofigi. Pro hyeme ergo facias sic. Recipe. storacis calamite
te corticis citri an. 3. ii. been albi et rubei mente sicce gariofoli
orum cardamomi ligni aloes valeriane: calami aromati
ci: murtillorum an. 3. j. sandalorum citrinorum: mastice cam
phore. an. 3. j. s. macis nucis muscate. cinamomi. ambre oisim
mi gariofolati ana. 3. s. musci. 3. j. laudani purissimi. 3. ii. s. s.
conficiantur poma cum aqua melisse: et si ipsa cofigiendo per
stello calido necesse sit vti mollificata tora pasta addatur
malaxando cum manibus ambra et muscus. Et nota quod si bo
num purum et electum laudanum habueris mirabilia erunt
illa poma. quod ipsum est basis in eis. Et estate vero facias sic.
Recipe. florum nenupharis: violarum florum buglose: rose. ru.
sandalorum ru. et citrinorum spodij an. 3. j. s. camphore. 3. iii.
corticis citri. 3. ii. macis. nucis muscate maiorane: oisim
gariofolati. karabe storacis calamite. cardamomi: mastice
cedoarie: ligni aloes: cubebarum an. 3. s. ambre. 3. i. musci.
3. s. laudani. 3. ii. coquassent cum aqua rose. ultimo vero adda
tur ambra et muscus: et oibus insimul malaxatis fiant poma
perforata decentis magnitudinis: hec namque poma mo
do quo supra odoranda sunt psepe. Aliter tamen nota quod si
per te regendus lapsus aliquem in capite: pectore vel alibi
habuerit: cui acetum vel odor alius illorum noceret
addere debes vel minuere illud respicientia lapsum. verbi
gratia: si quis frigidum vel catarrosum habuerit cerebrum
vel pectus strictum: acetum in odoratu et similia derelin
que: et alijs descriptis vttere odoramentis: vel alia conficet
put tunc videbit descriptum convenire: quod ex dictis elicere po
teris. Item nota quod posses ex multis odoriferis suprascri
ptis tam simplicibus quam compositis pulverem conficere: et
ipsum in sindone ligare et vti in odoratu: quod facias si plus
quam poma vel aliquid dixeris ex suprascriptis. Item lau
dat super oia aueris. vi. colliget. ultimo capitulo sepe hirci
vinum odorare. quod in quadam apoteca gebenis tpe cuiusdam
pestis vbi multi habitabant facere videri et non vinum. sed se
pe se super hircum piscientes ipsum odorabant: nec in illa da
mo dei dono quisque mortuus fuit. Item in hoc casu multum
confert gingivas ac dentes mundos ab omni sorde tenere sic.
scilicet ut ipsorum ratione anhelitus continue redolens egredia
tur. Cum peria igitur in aceto siccato madefacta confrin
centur sepe gingivae: quo perfectio cum infra scripto pulue

se dentes sunt similiter fricandi. vt. R. salis communis vti marmoris albi pumicis coral. al. aff. 3. ij. corti. citri. 3. i. f. ma-
ficis. 3. i. musci. gra. iij. oia subtilissime puluerizentur. z oi-
mane ex illi puluere dentes confricentur. Deinde cu pan-
tio nouo in gra. tincto itus abstergant z extra acetu. n. sgl-
liticum gingiuas constringit: dentiu radices confortat: ac
oris odorem bonum efficit. Suluis vero ille ab omni sord-
nitidos reddit. ac eos facit albissimos. cu q snt bonu facit
oris odorem. Et hec de regimine pseruationis pestis sus-
ficient ad laudem z honorem Jesu crucifixi. q me alioq ho-
mines ab hac tremenda peste sui pyssima gratia pseruare
z custodire dignetur.

De differentia tertia septem continet capitula.

De signis febris pestilentialis tam pronosticis qz demo-
stratiuis.

Capitulum. i.

Siquis pcedes regimē diligēter ob-
seruauerit dīno suffragio a pe-
ste seu pestilentiali febre idubie liber euadet
z si i aere qstūcūqz pestifero moriet affidue.
S; quia pp regimē defectum pestis pluri-
mos rapit ac deuorat iā ordinē pmissuz ob-
seruado de febre ac alijs apostematibz pestilentialibz est in
pnti dīa faciēda mentio z tractatio. Primo igit ponēda
sunt signa: demū cura. qd nō facile imo difficile mibi plu-
rimū existit: cum de ipis auctores nostri satis leuiter tran-
sierunt. Sed tuo pie Jesu confisus auxilio hoc opus ag-
gredi non formido. Imbecillem ergo meum intellectum
gratia tua benigne corroborā vt huius immitis morbi tā
presentia qz pronostica signa: z tandem curam sic dilucide
inscribere possim. q quilibet eius valeat in cognitionē de-
uenire: salubriaqz successiue adhibere remedia. qui sis be-
nedictus in secula seculor. Amen. Primo itaqz notādū
q absqz pestilentiali febre potest quis peste mori. tanta. n.
potest esse aeris infectio venenosa absqz hoc q eius aucta
sit caliditas naturalis: immo stat frigiditate ad bonum in-
tellectum sibi inesse. vt in hyeme pestilentiali frigidissima
sepe cōtingit: q ille attractus aer spiritus z cordis cōple-
xionē taliter alterabit z indisponet absqz hoc q in ipis spi-
ritibus z humoribus naturalis eorū calor superintēdatur.
q opera vite amplius exercere nō poterūt. nā spiritus vi-
tales debitum organum. in quo resideant nō habentes ce-
dunt forme: z egredientes de corde eum derelinquunt.
z sic accidit mori: hunc mortis modū tetigit ille solennis
speculator Petrus de abano in suo de venenis ca. tertio.
Quem si quis bene notauerit. multas soluet altercationes
factas inter dominum Gentile z Johāninū de sartirana. z
ipm petrū differētia 93. vt apparet in eorū scriptis super
quarta pmi tractatu 4. ca. ij. illo. S. Et ex his qdem febril-
bus. C. Notandū scdo qz si effimera causa bubonum nō
pestilentialium possit puenire de ipsa. ne de bubonibus
vt sic aliam in isto tractatu habere facere mentiones. Sed
quia pestilentialis febris non solum ex quattuor humori-
bus potest puenire: sed etiā esse potest effimera. Attendē
qd infra describā: qz fm februm pestilentialium varieta-
tem cōsimiliter varianda est cura. Omnis itaqz pestilen-
tialis febris signa communia sunt: qz sine magno exteriori
calore infirmum inuenies inquietum. ita vt sine apparen-
ti causa ipm plus debito reperies conturbatū. Calor enim
pppter maximū cordis nocuentū trahit ab intra: ideo in
interius incendit z cōturbat. Unde refert infirmus se in in-
terioribus cauma intantū sentire: vt ardere vi deat: qd pro-
pter vaporum venenosorum malignitatez circa cor z pul-
monē existentium accidit. vnde necessario magnificat an-
helitus: vel frequentat. Aliunt cum hoc astates in nō pce-
ptibili tempore sine manifesta occasione ipm a natura sua
fore in moribus z alijs totaliter extraneatum. Repies in
sup virtutem multū pstratam: pulsus vero in omni tali fe-
bre vt plurimum debilis velox ac spissus z sistoles diasto-
le maior existit. Qz si cum hoc alienatio furor. ac instan-

tia vigiliarū fuerit faciei z oculorū citrinitas cū nigredine
lingue oris amaritudie vel salsedine cum intensa siti a ca-
lore vel flegmate salso hoc puenire iudicabis. In statetū
salso accidētia oia magis qz in colera dnt esse geta. Cui at
infirmitas appareat vt circa pcorialia suffocet z in ore dul-
cedinem aliquā senserit: rubedo quoqz in facie z oculis vi-
deat. Lūqz ipm tetigeris z facie maxime quasi madidā ac
si sudare vellet inuenies: nec ei magnus infit furor: alijs
signis cōter apparētibz sanguinē in cā fore pñicies. Cui
si a flegmate puenit paliditas potius qz rubedo erit in fa-
cie ac omnia erūt quietiora accidētia z maxime ceteris pa-
ribus qz in alijs iuenies diuersitate in pulsu z stat qnqz in
isto casu vt nō loquat. nec bene sentiat ppter defectū vtu-
tis animalis. Idem de melancolia dico: sed erit infirmus
magis tristis atqz timēs cum quo de salute min⁹ sperabit.
Cui si vis sup illia certius iudicare: considera inter cetera
cōplexionē z pcedes regimē deinde etatē: regionē: tēpus
anni zc. p hec enis fm humorē cui magis attestant: certius
iudicabis. C. Omnis insup febrilz pestilentialibz: z maxi-
me cōfirmatis ppū inest: vt oia oleat existētia: vt anhe-
litus: egestionēs: vrina z sudores. Et si cū hoc aerem infe-
ctuz scieris: vel febre mori aliquot pestilentiali omnibz
seu pluribz ex supradictis apparētibz signis suppesten-
tiale febre certissime iudicabis: de cui⁹ natura vt plurimū
est variolas vel morbillos: antracē carbunculū: vel bubo-
nē demonstrare: qbus vel aliqz illorū apparētibz de hac fe-
bre nullaten⁹ dubitabis: q ppter caloris retractiones vt plu-
rimū maior in nocte existit qz in die. Infirmitasqz nōnqz in
ipsoz aliqua cadit in sincopi ac etiā eorū succedit extre-
mitatum frigiditas. Interdumqz sudore frigido sudant ac
pppter ventositates grossas venenosas in neruis inclusas
psepe cadūt in spasimū. Et qnqz venter inflat z ylia ac si ef-
fer ydrops. fluxus snt ventris interdū eis accidit vinctio-
sus ppter calorem intus vehemēter inclusuz potēt. f. pigue-
dine eliquare. Et qz ad os stomachi materia decurrit inter-
dum psepe eis vomitus diuersarū accidit materierum ac
colorū. Urina vt dictū est de mēte Bui. tibi semp certus
nūcius nō existat. Si tamē a naturali sua fuerit dispositio
ne mutata cū hec febris possit ab oibus humoribz pueni-
re sup illā iudica q tibi humorē peccantē demonstrat: qz hoc
declarare minus foret plurimū: sed aliorum auctorū doctri-
na illud clare apprehendes. qd ei snt in meo de febrilibus
pprijs capitulis aperte demonstrati. Cui aut tempore pe-
stis sine manifesta occasione aliquē inueneris contristari: z
de nullo alio qz de corde cōquerat cū quo ingrat z angu-
statur: z pulsus est magnus z velox z frequens nullaqz sit
vel pauca in facie z vrina mutatio talē scias effimera pati
pestilentialē: z sine appareat bubo siue antrax vel alia pe-
stilentialia apostemata siue non: vt plurimū nisi eidē succur-
ratur: eadem moriet in die: qz pestilentialis aer ille impres-
sionē suāz snt in corde: ppter qd spirit⁹ vitales pternatū-
raliter isāmanit: z sic effimera pestilentialē induxit. Cum
g in isto casu infirmū videris inquietū ac pter naturā suāz
conturbatū cū pstratiōe virtutis scias aerē illum veneno snt
mū impressionē suā in corde firmasse: qz sua malignita-
te vitales spiritus taliter indisposuit vt amplius opa vite
nequeat exercere nlla alia in corpe facta mutatiōe. z iō ta-
les infra paucas horas moriūtū: z credo q hoc intende-
bat marilius dū dixit q effimera forsan iter pestilenciales
peior existit. Ego autem anno elapso nōnullo hic vidi
thiari dauuri q in virtute nali z aiali cōpetenter se habebat
nec de alio qz de corde cōquerabant cum grandi angustia
et pturbatione in tāti qz dicerēt cor sibi ptinēte deficere: z
omni hora vitā exalare: z nullo alio pestilentiali apostema-
te apparēte tū mente sana infra triginta horas mortui sunt
qd in alijs pestilentialibz febrilz rarissime ptingit: vt paret
imo vsqz ad quartū mortē vt plurimū expectat. Nec quis
mirari dñi isti mortē presentiat. Mā recitat Valerius maxi-
mus de illa vetula q cūcūte venenū hauit: qd in publico

armario reponebat ad hoc ut nolentes amplius p[ro] senectute vivere mortem quam vellent possent eligere. quare in p[re]sentia Pompeij illud sumpsit venenum: et in filiarum gremio existens dicebat ipsum sentire cordi appropinquare: et cum cor sensit attingere ait: quod venenum cor ingressum est fuit mortua: et statim expiravit: et sic pestis t[em]p[or]e p[re]sepe accidit idubitate. Sed quod tam antiquum quam moderni valentes philosophi pestilentiatos fugiunt tanquam diabolum: non rep[er]it hec pestis nisi sic ad plenum tractata. Cuius habitis attende deinceps aliqua paucula signa p[ro]nostica: et primo in signis quibus bonis nunquam confidas. Nam sicut dicit ille solennis Speculator petrus de abano allegata differetia p[ro]p[ri]um est febri pestilentiali ut cordi inhereat: et si in alijs principalibus membris adhuc radicaliter inexistat: potest tamen nocumentum sic cordi inesse quod non epati vel cerebro ut statim dictum est: quod de re virtus p[er]territa in nullo attemptat insurgere contra morbum sed corp[us] gubernare ut in sanitatem conat. Et ideo sepe apparet pulsus bonus et v[er]a cum quod velociter moriunt. Et si multi antiquorum in hoc admirati sunt non p[ro]siderauerunt quod in cronicis egritudinibus ut in ethica cum ex pauca vel quod sepe nulla et maxime in v[er]ina varietas existat: cum quo tamen infirmus p[er]tinue tendit ad mortem. Unde dicit Gentilis super quarta p[ri]mi quod quendam vidit ita leuiter febriente ut neque somnum neque cibum pl[ur]i solito dimitteret et hora surgens consueta facta sua ut antea faciebat. In se prima vero ipsum in capite sudor fridus rapuit: et statim peste peremptus est. Nonnullos etiam narrat in crissibus in fine. scilicet vel post paucas infra horas fuisse pestifera morte consumptos: et ipsas crises omnia bona signa p[re]cesserat: et apparenter laudabiles fuerat euacuationes: ex quibus se multum senserunt alleviatis. bonis ergo non confidas in signis in isto casu: quod re bonis quibuscumque non obstantibus signis sis semper in cura sollicitus. Cuiusmodi cerebro eueniens: sudor fridus: diversorum colorum vomitus: et maxime ad sanguinem tendens. Egestionem ligide et vinctuose: v[er]ina nigra vel linida: fetens anhelitus: spasmus vel apparens ydrops: quodlibet illoz v[er]iplurimum significat p[er]ditionem. quod si omnia vel ex his plura fuerint insimul complicata de futura morte nullatenus dubitabis. Contraria vero non tamen salutem sed spem salutis aliqualem p[er]t habere. Cuiusmodi appetitus: nigredo lingue inquietudo: alienatio infirmitas absque signis superioribus apparentia: et si totales de infirmo desperatione non p[ro]nuunciant signa attamen existunt timorosa. Et hec de signis actualis febri pestilentialis sufficiant.

De signis bubonis carbunculi antracis morbillorum et variolarum etc.

Cap. ij.

Bubones carbunculi antracis: morbilli et varioli p[re]sepe in his apparet febribus pestilentialibus. que de eorum signis aliquid dicendum videtur. Cuiusmodi quo notandum quod et si bubo multiplex accipi possit in p[ro]posito tamen pro apostema te emfectorium cordis cerebri et epatis accipit quod in circuitu vesicas nullas habens nec diversorum colorum venulas apparentes in eis erit nulla escara derelinq[ui]t. Ex quo eius signa satis nobis existunt manifesta. Quotienscumque enim in tactis emfectorijs ap[er]ta talis circuitu statuatu[m] ispereris illud non ambiges esse bubonem: vnde aliquis cum febre: et aliquis accidit sine febre: et aliquis est pestilentialis: quod intrinsecus ap[er]ta dem[on]strat de quod intelligit p[er]it: et aliquis non. Sed has duas et signis p[ro]nosticis te infra docebo. Carbunculus vero est pustula mala loci coloris in quo est nigra seu citrina cum rubedine obscura dolore in tollerabili cum ardore: et in circuitu vesicatione escaraque quod ex cauterio seu combustione solet puenire corripit derelinq[ui]t g[ra]tia quod ignis p[er]ficus seu pruna: et a nonnullis ignis sacer appellat: licet forte p[er] igne p[er]fici et p[er] prunam Alui. ibi antracem intellexerit: ut si hec noia g[ra]vis malignitatis nobis daret ad intelligendum: quod est satis verisimile: specialius infra de antracis. c. de alio in tractare videatur. Nam antrax ut aliqui volunt nihil aliud est quam carbunculus malignus cui debita statim non fuerint applicata remedia: vnde eius color primo mutat in viride: deinde in nigrum: ultimo vero locus corro-

ditur et vlceratur: et sic fit antrax. Cuiusmodi p[ro] hoc p[ri]mo quod antrax et carbunculus isto modo non differunt: tamen in maiorem vel minorem malignitatis intensionez. Cuiusmodi patet hoc quod accipiendo antracem isto modo quasi antrax est primo carbunculus successiue fit antrax: p[ro] pus tamen antrax est pustula maligna in circuitu quod venulas ad modum viridis habens citrinas nigras et rubeas. cuius magnitudo in principio v[er]iplurimum quantitate lenticule non excedit cum cuspidem interius pressa tollerabilibus angustis: et accidentium intensissima sentiente ad ultimum cor rodit locus: et vlceratur: et fit antrum. Ideo antrax ab antro nuncupatur: vel ab antrox grece latine pruna: seu ignitus carbo. nam sicut pruna seu carbo ignitus positus super membrum ipsum corrodit et mortificat: ita et antrax.

Carbunculus vero dicitur quod membrum in quo est rubet in flammam: calet et dolet: ac si carbo super ipsum positus esset: antrax non d[omi]n[us] facies. patet ergo ex dictis carbunculi et antracis diff[er]entia: ex quibus omnibus eorum signa patent subtiliter intuenti complicando quod maxime signa pestilentialis febri anteferunt. Clariolae sunt pustule parue rotunde in febre conclusa aliqua tamen eminentia extra cutim euenientes. Quod si Alui. dicit saluarius fore variolas super febre venire: quod febre super variolas sine febre posse venire: quod esset p[ro]pter data[m] descriptionem. Dicendum est quod posse est aliqua materia absque ebullitione ad cutem pellit: quod quod incipit putrefcere tam cito ad bonum intellectum incipit variolari: et tunc febre causat conclusam. Saluarius ergo variolas super febre cretiscit euenire et ipsas quietare: quod modo dicto febre super variolas acideret: ut patet considerati: et hoc voluit Alui. p[er] illud textum: quarta p[ri]mi: ex quo non sequitur sine febre posse variolas euenire. Quarum signa sunt febri continua cum quadam faciei ac oculorum rubedine a quibus p[ro]pter vapores ad caput ascendentes similes ut lampades egredi videant. Adest sicut plenitudo ac venarum tensio cum quadam in temporibus pulsatione ac capitis grauedine: et v[er]iplurimum dulcedine in ore percipiunt cum narium pruritu ac dolore dorsi p[ro]pter extensionem vene super dorso existentis quod p[ro]tunc sanguine replent nimis: in totoque et circa cutem maxime quedam punctio sentit cum difficultate et rauedine vocis: et cum hoc multum angustia et inquietas infirmus cum tremore cordis nonnullumque accidit: et p[ro]pter calorem aliquantulum materiam in capite: cuiusmodi aliquis p[er] tendit ad oculos: et aliqua ad guttur: lachrymantur et sputum reddit grossius solito. Et quod ut inquit ysaac variolae ex quolibet quatuor humorum possunt puenire tibi pulsus et v[er]ina non forent significatio certa sed cum v[er]iplurimum variolae a sanguine pueniant erit v[er]iplurimum pulsus magnus plenus vndosus et v[er]ina grossa. Cuiusmodi morbillus autem est pustula parua colerica in febre continua cum pruna aut nulla super cutem eminentia. Et dicit morbillus quasi morbus minutus. Nec descriptio elici potest ex dictis Alui. p[ri]ma. iij. c. de morbillis: p[ro] qua patet diff[er]entia inter variolam et morbillum. Et quod ita modicum differunt signa variolarum sunt signa morbillorum sed in morbillo accidit omnia sunt intensiora: id in ipso maiore inflammatione et maior angustia et plures lachryme. Et quod in morbillo vena dorsi est minus repleta quam in variola: minor adest dorsi dolor: et ut dixit Alui. variolae v[er]iplurimum pueniunt a sanguine ideo cuiusmodi signa sine nocte putride videris cum variolarum signis in hoc capitulo descriptis infirmum debere variolari p[ro]nuuncies. Cuiusmodi habitis ad istorum signa p[ro]nostica est de cetero veniendum. Pro quo notandum quod si superscriptorum aliquid apparuerit: deinde sine infirmo alleviatione delitescat ipse infirmus est p[er]ditionis signum: licet in variolis et morbillis oppositum contingat interdum: sed raro tamen. Amplius quod istorum magis cito apparitio fuerit dum infirmus sequatur alleviatio erit minus verendum de eis. Quod si alleviatio non sequatur maior est timor: cum maiore interius membrum a quo venit significet lesionem: ceteris tamen paribus quanto citius apparent tanto minus verenda erunt. Cuiusmodi vero quod bubo carbunculus vel antrax a principalibus membris sunt distatiora et maxime a corde tanto ceteris paribus minus erunt periculosa. Cuiusmodi

cum antrax fuerit in remotis et circa diafragma punctura sentiat cum quo sudor superueniat et maxime frigidus propinquam mortem erit pronuncians. Item si in directo cordis fuerit vel stomachi erit vltimum mortale. Preterea cum antrax quique ad colorem rubeum quique ad citrinum quique ad viridem et quique vertat ad nigrum minus periculosus rubeus deinde citrinus existit. Viridis vero vltimum perditionem infirmi denunciat: niger autem mortem portendit oino ut Aluic. tertia. liij. c. de altoym. Et cum in principalium membrorum emunctorijs quique nascat magis verendus est qui est cordis: deinde cerebri: et in iij. epatis emunctorijs existit. Nonnulli tamen crediderunt Aluic. in illo cap. de bu bone intellexisse: quod si sic: idem esset iudicium: ut pater intelligenti. In carbonis quoque pronosticatione est similis color attendendus. nam rubeus et citrinus minor timorosis existit: niger vero et viridis magis: cum quo tamen in antrax quod in carbunculo viridi citrinum vel lufido: si locus in quo fuerit erit ericatus mortem propinquam significat. Iuxta sententias Hippo. p. pronosticorum dum dicit. Si in egro corpe fuerit antrax vel carbunculus siue pcesserit siue egrum supuenerit opus est attendere quod si ericatus fuit locus eius vel colore viridis vel citrinus vel lufidum ptulerit: mortem dicit prima. Et ex bubonibus vero et si ex ipsis aliquis nonnunquam penitit: appeat sine febre: vel ex nimio labore vel repletione pueniens et nimio coitu vlcere aliquo in pputio existente coris vel ubi cuius virtute vel dolore ad inguina interdum incurrit humores apostematati ibidem generantes siue in claudicatione vel alio humore: saluor attamen oibus iudicat quod in exterioribus citius appareret cuius accidentium et febris remissione. In variolarum ac morbillorum pronosticatione que sequuntur sunt attendenda. scilicet eorum apparitio: quod cito vel tarda putas et magnitudo numeri multitudinis: continuatio et discontinuatio: durities et mollicies et color: et respectu infirmi sitis et anhelitus respectu pmitis: que citius apparent ceteris pibus sunt minus timorosi: parue vero pauci numeri discontinuati et molles cofilis ceteris paribus suis oppositis minus sunt periculosi. De colore autem quique albi: quandoque citrini: quandoque viridis interdum violacei et nonnunquam nigri existunt coloris unde propter varietatem coloris dicit variola: et sim illum ordinem quod magis nigredini appropinquat tanto magis sunt periculosi: et quod minus minus. Debes insuper febre et alia accutia habere pntia cum habere notare. et si vis pronosticare recte habet illa applica simul. verbigratia variolae cito apparentes parue pauci numeri discontinuati molles et albe cum pauca aut nulla siti et anhelitus bonitate cum febris et aliorum accidentium quietatione salute oino significat. Idem vero pntia mortem. vnum ergo quod extremorum mortem. aliud vero salutem pronunciat. Et ideo habere omnia signa diligenter examina quod si salubria pualeant: salutem pronuncia timorosa vero mortem: et perniciofa mortem. Raro tamen visum fuit variolas siue morbillos violaceos vel nigros fore et infirmum mortem euasisse. Ut plurimum qui ex variolis moriuntur: ex squinatia pfocati pereunt: et si contingat exteriora non solum: sed etiam interna variolari: ut sepe ptingit ex fluxu ventris tunc et ex intestinorum rasura moriuntur. nonnunquam etiam variolati sanguinem mingunt cum quo si vinam nigram videris futuram mortem pronuncia: quod si cum hoc fuerit casus virtutis moriuntur in breui. Et quod habere quique ut dictum est. scilicet bubo carbunculus antrax variola et morbilli: febrem vltimum pestilentialem concomitant: ac etiam put pestilentialis de eis comemoratio fit in presenti: si in eorum pronosticis non quod falli desideras: adde quod in presenti ea. annotata his que in precedenti de pronosticis pestilentialis febris describuntur. Et primo virtute cospice: quod si pntans fuerit bonis alijs apparentibus signis salute pronuncia. Si vero timorosa timorem et si mala signa cum virtutis prostratione fuerint infirmum solum pbytero derelinque: quod est viuos et mortuos manducare. Et hec de bubonis carbunculi antracis morbillorum ac variolarum signis tamen, pronosticis quoque pntibus dicta sufficiant.

De cura febris pestilentialis.

Cap. iij.

Princeps tam pestilentialis febris quam apostematiz pestilentialium est cura ponenda quibus nisi in breui succursus dederis laborabis inuani. Nam hic rapax morbus ita sine minera velociter agit quod si paucas infra horas confirmatus quos rapit nullam ad curam respiciens mineram deuorat imitissime. Et si quis petat terminum talis confirmationis horarum ut ex supradictis patet: certus terminus limitari non potest. Pestilentialis namque effimera infirmum suum triginta expedit infra horas: humoralis vero quod ex acutiori humore puenit: tanto citius se expedit. De apostematibus autem patet quod dicendum ex signis pronosticis in precedenti capitulo positus. Et ut multi moderati dixerunt confirmationis eodem terminum fore. xliij. horarum alij. xij. alij. vi. et alij alium. Sed cum ut patet ex dictis hoc metiri propter morbi ac corporum diuersitatem minime possit: attende quod infra docebo: et ad curam quod potes festinus accedas: nam te reddo certissimum quod si hic tremendus morbus non fuerit confirmatus: quotquot cure boni alium peris pro iuuante ab ipsius voracissimis faucibus extirpabis. Cura itaque pestilentialis febris pmitus ichoando rerum sex non naturalium regimen antefraba: pro quo satis liquet aeris omni die cum odorifero igne renouandum. Deinceps quod ad frigiditatem et tepidam humiditatem debes cum odoriferis alterando reducere. Habeas ergo cameras duas vel plures: et in vna aere pigne renouato atque sim exigentiam alterato portetur infirmus. Et si possibile est ipse ter vel quater in tali aere renouato omni die mutetur. Et si aer ille fuerit pntentionalibus ventis expositus si ut ab alijs libere valeat euentari: salubrior adhuc erit iuxta sententiam Rab. li. iij. al. ma. ca. de cautela egritudinum ab vno loco ad alium transferuntium. Inquit enim locumque et vento superest infirmi eligetur. Sed quales aer renouandus atque sim exigentia cuius alterantibus corrigendus existit respice supra dicta habere: de aeris regimine. Ibidem namque sim quod habueris intentionem res tam sim plices inuenies quod compositas: quibus et renouare aerem poteris et alterare. Et si in aliqua propinqua villa in qua sanus aer existit infirmus statim accederet: vel faceret se portari maxime si in illa domo nullus alius ex peste fuerit defunctus: securus adhuc esset: quod renouandi in aerem cam non haberet: sed eam tantum cum odoriferis alterandam. Preterea particularis aspectus huius domus potest esse talis: ut ipsam habitantes ad infectionem pestilentialem disponant. Et sic propter habundantiam inficere vna villa et alia non. Unde nonnulli iam ob hoc pceperunt ut in infecta domo usque ad xl. dies non hitef. Alij usque ad sex menses. Et ego dico quod non est salte usque ad tres menses in habitanda. Nam ille pestilente ab aspectu particulari puenientes vltimum ad minus pro vna durat signorum triplicitate. Quamto tamen plius ad illam habitandum domum distuleris: tanto melius erit. Et quod eandem domum habitantes vltimum eodem vtunt regie: et eadem attrahunt aerem: optimum remedium est ut cum vno infirmas alij fugiat oes: et maxime existentes etatis complexione. In aeris ergo rectificatione quod maxime debes esse sollicitus nam cum euentationis causa ad cor prout deferat: si debite correctus fuerit: maxima erit huius initis morbi curatio. Et in hoc casu vno generale circa oes res non naturales bene memorie committe. Nam sunt he res in suis qlitatibus disponende diuersimode sim morbi essentia. scilicet: anni: etatis: sexus: complexione: arte: vtur repletionem et aerem. Omnia enim ista sim eorum varietate sex rerum non naturalium regimen habent diuersimode de variare: nam si pro oibus aeris sp equalis et vno modo disponere res cibum et potum similis pparares et vniformiter de alijs non naturalibus rebus facies maximam erroris committeres: tamen horum notitia supra dicta habere pposuisti caplis sim exigentia clarus habuisti. Illis itaque habitis ad cibum et potum regimine deuuenio. Pro quo nota quod vtus in hoc casu pro via resolutionis maxime pfermit. Id debemus et si egritudo quod tunc sit acuta ipm infirmum psepe reficere. Nam ut dicit Aluic. quod prima ipse quod. scilicet medicus semper sit sollicitus de eo quod magis suspec-

citi est: vt est virtus si fuerit valde debilis aut egritudo si fuerit multum fortis zc. Un in hoc casu plurimi eorum q virtutem agunt sup illud comedunt violenter absoluunt: z viuunt. p^a q^uti caplo de cura febris pestilentialis. Un Gētilis sup illo passu ingit q spūs sunt infecti z p^otinue ab aere ificiunt: tō cadit appetit^u: z p^osternit virt^u: q^ure egēt p^otinua restauratio ne z spiritui renouatōe. Et ideo R^ab. 4° almā. ca. de feb. pestil. Hac p^oterea laboratōes passioē ad comedendū aliqd sunt cogēdi zc. Scdm ḡ virtutis tenore sunt infirmi tales dietadi. Nā si p^ostās valde fuerit: poteris subtili^o dietare: z nō auscultes Parisienses fundantes se sup illo affor. p^om^o p^opticule. Ad v^oltias egritudines zc. q^u p^oma die nihil dare iubeant p^oter parū aq frigidē acetō p^omixte. secūda vō z tertia die parū offe facit in colatura lentū q^u modico acetō. nāz taliter dietatis vt ex dictis patere pōt v^oltz male succedit. Ex istis igit modis oibus qbus poteris de cōseruāda v^oltute sollicit^u sis. C^o Et q^u febrū etatum regionū cōplexionū zc. varietas in potu z cibo habet dietandi modū multip^olt^u variare. Attēde cōtra cibaria que statiz scribā: z his p^oticula riter vteris put discretiōi tue videbis cōuenire. Cōueniūt igit pulres ex farina ordei vel multū eius vel auena. cōueniūt z tritū cum lacte amigdalorū: vel sine. z q^u salsa sunt interdū p^obulliant z abijciat p^oima aq. amigdon z filia f^ost^u cōueniūt. Et q^u hec v^oltū q^u lacte amigdalorū solent p^oparari extrape ipsū cum aqua ordei. Et si hec nutritiōia facere volueris in brodio gallozū nōdum coeuntiz vel pullozū iuuenū vel hedi decoqui facias. sed talia brodia cū lactuca p^otinue sunt alterāda: v^ol endiuia cucurbita acetosa vel porulaca. z si in sano tpe hec orta sint multū sunt meliora: vel saltē colligant iā roze p^osūpro. vel habeas semina cōia in notabili quātitate z aliquatū cōquassata: z in petia rara ligata bulliant cū carnibus illis. Et si inusitatū videas nō vitupares: vt in petia liget modicū sandaloz rubeozūz vel citrinorū z modicū cāphore cū modico spodiū cū berberis quātitate que tibi videbis cōuenire. Nec. n. vt p^o brodiū z carnes potēter alterant. cū hoc etiā mirabil^o confortat: z tale brodiū ad oia decoquenda fercula p^oueniet: atq^u fiendū p^osum: cū quo etiā magis carnes sic alterat p^oueniunt. Et si ipsorum brodiū volueris exhibere bonū cōsiliū erit. Sed vt sit magis nutritibile facias carnes illas decoqui v^oltz ad carnū separtionē: z inter duo incisoria vel aliter cōp^omanant z tale brodiū tribuas: in quo si parū succi limonis citraguli citri pomozū acetosozū acetose: p^oputiorum vitis agreffe vini berberis vel granatorū bullierit laudabil^o ad huc eēt aceti parū. C^o Et tale brodiū qd cū oibus suis ferculis posses facere cōmisceri. habeas gallinam iuuenē caponez fasanū vel iuuenes p^olices vel carnē hedina: z debent v^oltatila sine aq deplumari z interiorib^u abiectis in frusta minuta quantū poteris totū incidat. postea pone in vase terreo bñ int^u vitreato vel ampulla vitrea in qua pone aq acetose aq ro. aq viola. añ. ptes. ij. vini maluatici vel alteri^u albi bñ odoriferi partē. f. z fm carnū quātitate accipe adde ex succis p^odictis quātitate sufficientē: qb^u oib^u adde sandalozum citrinorum cōquassatoz. z. ii. spodiū. z. i. croci. z. i. cāphore gra. ij. ligen^u in petia vel fil^o ex carnibus ipastent ac ducati. so. vel plures ponant cū eis ifundo vas: deinde vas illud diligēter obtures: sic tñ vt aliqd expiraret: postea in cacabo magno aque repleto ponas ad ignēz clarū z sine fumo ipm p^onuando z addendo cū opus fuerit aquā calidā sic vt bulliat indefinēter: z hoc saltē p^o quatuor vel. v. horas cōtinuetur. deinde ab ignē remoto caro tota bene p^o flamineā cū suo brodio q^u in fundo vasis existit exp^orimat: z totū vsui reseruet. Et poteris tale brodiū fm intētiōnē quā habueris diuersimode cōficere addendo in eo vel minuēdo put discretiōni tue v^ol videbis cōuenire. De tali nāq brodio in suis qbuscūq^u ferculis tā in p^ouso q^uz alijs addere poteris z erit res in hoc casu maxie p^oueniēs vt p^o poteris z infirmo de ipso exhibere simpli^o. Nam mihi tale brodiū fm quā habui intētiōnē alteratū singularem sepe

fecit ponere. ¶ Fiat et aliter brodius quod aqua carnis de qua auctores faciunt mentione esse credo: licet marsili per aqua carnis aliud intellexerit: vt statim dicet. nā accipit alas pulpas pectoris et lanciaolas quarūvis auū suprascriptarū oī amota pinguedine et cū filo in aliquo predictorum vasoz appēdūt sic q̄ fundū tāgere nequeat cū modico aq̄ ro. vini optimi et alicui⁹ et p̄noiatis succis p̄ p̄i⁹ atq̄ p̄se: sed deberēt he aq̄ esse in pauca quātitate: ponēdo in fundo vasis sandalos ducatos et alia vsup̄ra dimisso croco. s. et potes ponere parū cāphore: et in antiquo frigide cōplexiōis existēte malū nō esset ponere parū musci. deinde vas illud taliter obturescē ne spiret et in cacabo vt sup̄ra colloca te q̄nq; vel sex horas bullire permittit: et extracta carne que velut lignū sciccata p̄mānt aq̄ mirabilis virtutis in fundo vasis repit quā s̄bam vulgares in partibus illis appellant: et ipsius duo vel tria coclearia multiplicādo spūs virtutes mirabilē cōfortāt et ipsaz solā vel cū alio mixtā cū quo volueris poteris exhibere. ¶ Aliquī tū aliter hāc aquā faciūt accipiendo quoduīs ex voluilib⁹ supradictis et euisceratu⁹ p̄ quos volūt diuidūt bolos: et est modus Ali. in de virib⁹ cordis. c. de aq̄ carnis seu carniū et cū reb⁹ suprascriptis in vase bñ obturat: postea aquā extrahūt vsup̄ra: quā tamen min⁹ imediate descripta nō laudo. ¶ Alij etiā aquā illam faciūt ad alembicū vitreū cū clauo et lito igne: quā si feceris et alis et lāceolis solū erit laudabilior amota oī pinguedine. et tu facias vt libet. Laudares tñ vt vesica alembici in balneo marie locares: q̄ virtus ignis in aqua derelicta minor multū foret. Et istis modis aquā cōficiendo aquā carnis reputo. ¶ Et marsili⁹ tñ in receptis suis sup̄ p̄mā quar t. iij. ca. de regimine vomit⁹ accidētis in febrib⁹ sic aquaz carnis p̄ficat. s. habeat caro hedina que cū lōgis lardonib⁹ infiltret: et s̄m intentionē quā habueris cū aq̄ ro. vino citoniorū vel alio p̄sili sepe asp̄sa in veru decoquat. deinde in collatello bñ coopto parū dimittat. postea inter duo iclōria foriter cōprimat: et qd̄ egreditur aquam carnis appellat. Et ego puto pot⁹ hūc succū carnis appellari. p̄dignū esse sed nō est de nobis cū succū tali q̄ succo s̄m tuā itentionē alterato vt̄re si libererit. S; vt magrali⁹ fiat: accipe quā vis ex auib⁹ suprascriptis vscarnē hedinā et int⁹ sine i corpib⁹ pone sandalos cāphorā ducatos et alia put sup̄ra te docui: et in veru debite cocta cū igne sine fumo eīpe quē infirmo solum vel cū alio mixtū succū tribue: et erit res mira in b̄ casu. Laudat etiā Ra. x. almā. c. allega. pultez ex farina ordeī cū lacte acetoso factū et lac acetosum filtr: qb⁹ vt̄re si libet. ¶ Aliis vtiq; ferculis ē vtēdū dū sic debilitac p̄stratā virtutē cōprehēderis qua refocillata ad alia cibaria magis nature assueta gradatim poteris deuenire: qm̄ doctrinā sup̄ra dīa iij. pp̄is caplis habuisti: tū vide ibi c. ¶ Circa potū bibat aquā ordeī: et vt magrali⁹ fiat in fundo vasis in quo coquit pone aliq̄s ducatos vel laminā aureā ignitā et tali aq̄ facias extingui p̄seper et iterdū de tali infridata aqua in potu magnā quātitatē sumere pōt: qz pderit mirabilē maxie si iuuenis fuerit colericus: et in tpe calido c. Nota tū q̄ si gra por⁹ def̄ hec aqua d; aliq; et succis p̄dictis misceri cū ea: puta arānj limonis berberis vel alteri⁹ p̄noiat. acetuz q; aq̄ p̄mixtū maxime laudat in hoc casu: poteris et zucharū ro. cū aq̄ facere cōmisceri vel aliquā ex mixturis iferius describēdis et in potu tribuere. Et si febris illa pestilentialis fuerit flātica: vt p̄tigit interdū: lz raro. vinū al. cū aq̄ ro. p̄mixtū maxie laudat in hoc casu. Poteris et zucharum ros. cū aq̄ facere misceri vel aliquā ex mixturis iferius describēdis et in potu tribuere. Et cuiuscūq; sp̄s sit hec febris si virtutē valde p̄sterni cōcerneres: da parū vini de meliori qd̄ repit: puta vīnaciniū: vel p̄se aq̄ ro. p̄mixtū: qz spiritus multiplicādo vtutē potētē p̄fortat. Lūq; febris et illa accidentia remittunt gradatim ad sanorū dietā accedas. ¶ Aliis igit q̄s cibo et potu breuiter expedit: p̄ qd̄ de tanitōe et repletōe dicēdū. nā sepe et parū infirmo ē tribuēdū. Sup̄fluitates qz put te isra docebo sūt educēde. ¶ Procures ista

per infirmū tuū semp pmittendo salutē letū p posse tenere
z ipm qb? sciueris modis a pestis imaginatione distrahe
re cū verbis iocosis cātilenis ac dulcib? melodijs vt cū cy
thara: lyra vel alijs h? musicalibus instris. ¶ De somno z
vigilia z si nōnulli eos pēpiūt nō dormire: ne. s. ab itra ve
nendū includat. Dico qd h? forsan pueniret in pma die nā
li vt flōmia fieri possit z aliq? statim describēda aqz mor
bus pñmet: postea tñ ad dormiēdū puocādi sunt ne spūs
p vigiliā nimis resoluant. Et si antrax bubo vel carbūcu
lus in hīs febrīb? appuerit ad vigiliādū infirmi cogēdi sunt
nā cū nā mām illā intoxicatā expellere conat somn? intra
illā retrahens talē opationē ipediret: versus tñ aurorā pau
lulum dormire debent: ne vigilia fiat spirituum resolutio.
¶ His habitis ad medicinalia pdescēdo q? fm feb. varieta
tē sunt pñt variāda. nā si solū forget effimera z in corpore illo
repletionē aliquā nō pēpiat alteratā solū sufficeret: q? ex
dicēdis p te eligere scies. Et si fuerit hūoralis z ab illo pue
nerit qz a sanguine erit illi humores fm doctrinā Aui. eua
cuādi. Si vō a sanguine fiēda est mīnutio: ac et si humores
alios cū sanguine pēmeres: erit silt fiēda flōmia. Sed no
ta cū statim ad infirmū accesseris ante oīa aliqd vñū ex in
frascriptis pestis bezoardicis eidē tribuas in potu. ¶ Pri
mū z supremū est. 3. h. vel. 3. i. aque supi? descripte dīa. ii.
tractatu. ii. ca. iij. cū. 3. i. alicui? ex puluerib? ibidē descriptis
vel. 3. h. alicui? ex illis pfectionib?. Et si aquā illā nō habe
res da parū vini aqua ro. pñxti cū illo puluere vel conse
ctiōe zc. ¶ Cel. 3. aq. ro. aq. scabiose sirupī de acetositate
citri: vel de ribes: vel alicui? appropari siru. aī. 3. i. h. misce
z in potu tribue. z si ponerēs loco aque scabiose aquā tor
mentille optima esset. ¶ Itē. 3. sanguis huma. sanguis ta
sonis aī. 3. ii. radi. tunicī diptami gentiane tomentille mor
sus diaboli accipiēdo radicem z herbā silt croci aī. 3. i. fiat
pulus de quo exhibe. 3. ii. cū vino aque ro. pñxtio. Illic
nāq? puluere z a quodā fide digno habui: q? mihi retulit se
nunqz alicui pestilētiato statim a pñcipio tribuisse qui nō
euaserit si flōmia z alijs fm exigentiā fuerit bene gubernat
us. vñ ingredientibus inspectis euz puto mirabilē fore in
hoc casu: z tu ipse vtēre audacter. ¶ Aui. vñ i isto casu sta
tim dabat luti armenū cū vino aq. ro. pñxtio vi ipe. q. ca.
none. cap. de luto ar. testat. z si tu hūc tribuere volueris: sa
cias sic. 3. aq. ro. 3. ii. vini albi odoriferi vel alteri? bñ cla
ri z subtilis. 3. i. boliar. subtilissime triti. 3. i. misce z in po
tu tribue. ¶ Et nota qd si infirmi tales portiones euomuerit
signū est venenū in corde tā magnā ipressionē fecisse: qre
statim cū vino vel alio ore abluto alias tribue portione: z h
facere debes si euomuerit. si vñ nō in pñmis qtuor diebus
flō vacuo oī die bis vel ter. Ego aut nullū adhuc vidi qui
pñmā retinuerit portione q nō euaserit. ¶ His factis si mor
bus tibi inducias dederit cōes educ supfluitates si nā p se
nō fecerit cū clisteri vel suppositoio cōi ne ad intra pp fle
borrhomiā trahant: deinde statim fac flōmiā: z qz soluz pe
stilētiālis febris hic curā ponere intēdo ad opposita pesti
lentialia aliter nō habēdo respectū: qz eorū cura pēculari
ter infra deo adiunāte ponetur. Dico qd si hec febris a san
guine puenit statim de vena mediā flōmā dus erit infir
mus si se aliquāliter senserit aggrauatū vel a basilica si ma
gis ab inferiorib? pñtib?. vel de saphena si magis de supio
rib? pñtib?. Et debet sanguis extrahi in notabili quātitate:
nō in vsqz ad sincopim vt nōnulli in hac cura pēcipiūt: si
per sincopim pprie dictā itelligāt descriptā ab Aui. vñ de
cima tertiū tractatu. li. ca. de sincopi. q? est destructio maio
ris ptis zc. Et tales se fundāt super isto affor. pñe pñcile.
Que egerunt non multitudinem pñderari oportet zc. vbi
Hypo. dicit. vbi z oportet ad defectionē dducere. z Bal.
in cōmento ibi. Adirabilē ingt expel sum? z maximū inue
nimus iuuamētuz. i. in flōmando vsqz ad defectionē. Sz si
p sincopiz itelligāt lippothomiā quā qñqz auctores accipi
unt p sincopi. Et ē lippothomia defectio animositatis. Et
enim a lippos qd est defect? z thimos aius quasi defectio

animi. Dico qd flōmia ad istū intellectuz vsqz ad sincopim
fieri pōt. z hoc voluit Hypo. z pp hoc forsan dixit vsqz ad
defectionē z nō sincopim vt daret p defectionē itelligere
lippothomiā: z hoc voluit Bal. z alij. Tamē cū dicit infir
mū debere vsqz ad sincopim minui: qz iproprie accipiunt
sincopim. i. p lippothomiā vel defectionē. ¶ Ex quo ifero
qd Auerro. 7°. colliget male medicos iprobauit cuz arguit
qd in cura sinoche natura nunqz euacuat vsqz ad sincopiz:
ergo medic? hoc facere nō d? cū sit nature minister qd p?:
nā p sincopim medicī sincopim pprie dictaz nō itelligūt
vt statiz dictū est: de qua vt spero suū itelligebat argumē
tuz. ¶ Meterea nec argumētū pcludit. Nā nō sequit: hoc
nā nō facit: qd illud medic? facere nō d? qz si nā in aliquo
p crisiū euacuādo mām fuerit nigra: illud medic? artificia
liter facere debet: vt secūda quantūz in locis qz plurib? au
ctores pēpiūt. ¶ Itē si nā pduxerit sextū digitū illum ab
strahere deberem? qd nā nō faceret. z sic patet argumen
tū nō valere qd ē validū qd ipe facit. Sed ad alia q? ipse fa
cit ibidē facilis ē rñsio: vt p? pñderati. ¶ Sed his omīssis
dico vsupia qd fiēda est flōmia: z si alie circūstantie pueni
rēt facere ipam vsqz ad lippothomiā forsan nō esset inutile.
Laudo tñ vt in hoc casu potius fiat secundatio: vt voluit
Aui. pñma qrti. cap. de cura sinoche. ¶ Et si hec febris ab
alio hūore qz a sanguine puenit quē cōmixtum sanguini
iudicares egrū flōmizare silt facias. Qz si pp etatē aut aliō
facere non posses ventosas in spatulis fm qd habes inten
tionē vel circa nates apponas: pñe. n. vicarie medie z se
cūde basilice existit vt ē de mēte Aui. vbi supia. ca. de flō
mia dictū est. ¶ His diligēter factis nota qd z si sanguis in
isto casu putrefactionē ab aere venenoso vñlm recipiat:
pōt tñ. ad hāc putrefactionē recipiēda diuersimode dispo
ni. qñqz enī ab intra absqz alicui? extrinseci admixtionē z
qñqz pp hūoris alteri? admixtionē: puta colere: z tūc red
dit debito subtilior: aut flegmatis aquosi z est aquosior de
bito: aut grossi flegmatis: z sic est debito grossior. hec si bñ
inspexeris senties Aui. voluisse pñma qrti capto de febre
sanguis. z hec diuersitas cognoscit p sanguis inspectionē
vt Aui. ibi. ca. de signis. hec. n. veritas habet curam aliqua
liter variare. Et iō si puenit ex sola sanguis putrefactio
ne nulla alia alterius humoris admixtiōe copiosior fiet ce
teris parib? flōmia qz facta. ¶ Et si vter fuerit stipit? cū
infra scripto clisteri lenire poteris. vt. 3. malue blitis ma
trū vio. aī. 3. ii. fiat decoctio: de qua accipe li. i. z. 3. i. qua
dissolue cassie pulueris zuchari aī. 3. i. olei viol. 3. iij. salis
cōis paruz: z fiat clistere. ¶ Et si egritudo patiat inducias
aliquā ex portioib? pbeas infra scriptis: vt. 3. capilloz ve
neris: florum lupulor boraginis buglose vio. aī. 3. ii. 3. h. ta
marindoz. 3. h. pñnoz numero decē fiat decoctio. de qua
accipe. 3. iij. in qua dissolue māne vñ cassie. 3. r. sirupī vio.
3. i. z fiat pot? quē p duas horas ante pñdiū tribue calidū.
¶ Cel potione de duob? granatis quā te docet Aui. pñma
qrti. ca. de febre sanguis vt. 3. aq. zuchari. 3. i. fiat potus.
Et si addideris. 3. i. sirupī vio. melius erit. hoc enī lenitiuū
mirabile est in hoc casu. ¶ Hoc facto ad vltiorē sanguis
putrefactionē phibendā z inductā venenositatē remouen
dam facias hoc. 3. sirupī de acetositate citri: vel de ribes:
vel de succo acetose vel de limonibus. 3. vi. aq. acetose aq.
ro. aī. 3. ii. vini granatorū. 3. i. z. 3. h. fiat inlep aromatizatum
cū sandalis citrinis vel trociscis de cāphora vel aliquo ex
puluerib? antescrisptis que sunt pestis bezeardica. z de tall
sepe bibat cū aqua zuchari vel aqua simpli cocta. pōt etiā
de ipso bibere sine aqua quādo cūqz velit. Et si nullum
ex suprascriptis sirupis haberes pone. 3. vi. zuchari taber
zet loco siruporum addēdo. 3. i. aceti albi. ¶ Cel facias sic.
habeas herbam z radicem tunicī diptami pimpinellis: tor
mentille: de quib? ad alembicū aquā facias. postea. 3. aq.
rum suprascriptarū aī. 3. iij. aq. scabiose. 3. vi. aque rosate
3. iij. vini granatorum. 3. i. 3. aceti. 3. i. alicui? de sirupis su
prascriptis. 3. i. vel zuchari tabarzet tantundem fiat inlep

erit rarissime interpolata: sed semp vel vlturimus tertiana continua vel caupon: et cum hec colera in venis ppingis cordi potius putrescat: et si talis febris ppter colere varietatem haberet curā aliquā variare: facias tñ put infra te doce bo: qz tuo infirmo deo dante bonum erit. nam siue sit colera pura q putrescat ppter cām existentē in seipsa siue non: qd sit p admixtionē flegmatis: siue minoris fame ex admixtionē melācolie: vt habet prima pñm. caplo de humoribus. vt ere tñ sex rebus nō naturalib: vt supra descriptis. Et si colera siue flegma salsum a quo potuit talis febris puenire cōmixtū sanguinū iudicare qd ex vrine grossitie atqz intēsiōne percipies: facias vsupia flebothomiam sed nō ita copiosā vt fecisti pcedentē cū sanguis frenū colere existat. Et a quouis humore pueniat virtute et ceteris cōsentientibus flebothomiā fieri laudo in tali febre: maiorē tñ vel minorē sñ q humores videris cū sanguine cōmixturi. Cū tanta istis tñbus in tali casu repitur in flebothomia confidentia: q infirmi flōmati semiliberatos se iudicāt: attamē in flebothomādo semp anisat existas. naz ipsa debite facta est huius morbi cura potissima. Cū infirmo ergo flegmato si a colera pura vel minoris fame febris puenit: his vt ere q ponuntur in cura febris a sanguine colere pmixto puenietis. Et si a colera nota his que in febris a sanguine pmixto stāte curam notauī. Sed solutua debet aliquā variari. nā in pueniēte a colera pura facias sic. R. capilloz vene. violarum floz lupuloz añ. quartam partem ma. vniuz. prunoz iulubarum añ. numero. viij. sebesten tamarindoz ligritie rase añ. 3. iij. fiat decoctio. de qua accipe. 3. iij. s. in qua dissolue māne vel cassie. 3. i. electuarij de suc. rosaz vel cōfectionis de māna. 3. i. sirupū violā. 3. i. et fiat potus. Cū facias sic. R. reubarbari. 3. iij. spice gra. sex. ifunde in aqua lactis vel aq endiuie. 3. i. vini albi. 3. s. ster saltē p horas octo in ifusiōe: deinde facta expsione adde māne vel cassie dissolute cū antedicta decoctione. 3. i. siru. violā. 3. i. et fiat potus vsupia. Cū facias sic. R. corticū mirabolanoz citrinor. 3. i. infunde in aqua lactis cū modico mellis: et p diē naturālē in ifusiōe maneat. Deinde facta expsione adde cassie vel māne. 3. i. siru. violā. 3. i. et fac potione. Ille due infusiones sunt solutua bene domestica et benedicta: qbus vt ere si placet. Cū autē puenit a colera minoris fame q sit p admixtionē melācolie in se genite vel puenientis ab extra oibus similiter vt ere suprascriptis. sed loco electuarij de succo rosarū vel cōfectionis de māna potes vt cōfectione amech mese. et loco mirabolanoz citrinorū mirabolans indis. Et si infirmus potius pillulas appeteret facias sic. R. pillularū de reubarbaro: pillularū indarum: vel de lapide lazuli mese añ. 3. s. fiant pillule septem. Et si bolum appeteret facias sic. R. cōfectionis amech electuarij de succo rosarū añ. 3. i. s. zuchari albi qstū sufficit: et fiat bolus z deauretur. Et si puenit a colera nota qz citrina vel vitellina qd tñ raro cōtingit et rari a flegmate nisi saluz fuerit posses in suis iulep vel sirupis addere quā melisse et buglose in maiori quantitate: ac vt sirupo de corticibus citri. Et super cor pñmū descriptus epithima ponere: cum ita frigidum vt secundū nō existat: neqz tūc in corde tāta debet eē caliditatis intēsiō: et vniuersaliter debes facere totum regimen ad min⁹ frigidū declinare: et adhuc minus in febre a flegmate pueniēte. Et si euacuatiōe indiges vt ere electuario indo vel diafinitiōe vel infusione de turbith supra scripta. Et etiā in hoc casu pueniunt pillule aggregatiue mese. Et si hec febris a flegmatū puenit varietate in cura varietatez maximā recipet ppter flegmatū varietatem. S; a quocūqz pueniat flegmate facias vt immediate dictū est. et de his sic breuiter transeo. Nā febris pestilentialis rarissime vt dictū est interpolata reperitur: qz materia ipsaz efficiēs in corde vel venis sibi ppinquis semp vel vltim puenit: cuius fuligo ad cor cōtinue pueniens: febrē causat continuā. et hec materia vlturimū est sanguis vel co-

lera adusta vel flegma saluz raro colera rubea et rarissime flegma. et ideo pro cura talis febris sufficiat q dicta sunt. Nec mireris si hic put in cura talis febris puta colericā rum flegmaticā et melācolicā in ppijs caplis in tractatu quē de febris cōposui digestina appropriata nō posuerim: naz cū materia quectiqz sit illa in febre pestilentiali in corde vel venis ppinquis vlturimū putrescat matie in eo intēsiō semp existat: vt patuit supra caplo de signis. Et ideo cum hec materia existat venenosa venenositati principālī intēdimus atqz caloris extinctiō: quod potissimē sit cū descriptis in isto caplo digestinis. Secus tamen existit de solutiuis: ideo illa descripti et non digestina. Et si hec febris pestilentialis solū fuerit effimera: vt nonnunqz accidit prout supra dictū est: exhibita pma potioe bezeardica: vt in alijs dictum est de cardiaca vena dextri brachij si in toto aderit repleto statim fieri facias flebothomiaz. per talem enim aliquāliter sanguis euentat atqz spiritus refrigerantur. Et si repletio in toto non aderit cardiaca sinistra incidere facias. per hāc enim vapores cordis et arteriarū calidi potenter educuntur: vt sensu Aliu. decima tertij caplo de cura asmatis. in illo. s. In asmate autē et in constrictione anhelitus vti. dixit q melior sit illa que sit in latere sinistro. Et licet Marfilus et Gentilis suppleant ibi basilicā fore incidendā. credo tamen Aliu. potius cardiacā intellexisse cuz magis ad cor pueniat ex directo: vt patet in anōtomia: facias vt libet. Deinde si opus est z dederit inducias: quod raro cōtingit: vt facias lenitiōem siue clistere vel aliquā prebe ex potionibus lenitiuis supra descriptis: et maxime cōuenit que de duob⁹ sit grānatis. Deinde vt ere cōfectionib⁹ sirupis epithimatis iulep: et alijs que in cura febris puenientis a sanguine in se corrupto descripta sunt. Et hoc tñ de cura febris pestilentialis dictū sit. Nā cura bubonis quā a nullo particulariter descriptaz inueni cure huius pestilentialis febris vt ipsam immediate describā: finem mihi iussit iponere ad laudem illi crucifixi Iesu: q sit bñdixt in secula seclor. amen. De cura bubonis. Cap. iij.

Unc autē curā bubonis prout pestilentialis existit christo auxiliāte describā. Est igit sex rerū non naturalū put in pcedenti caplo dictū est regimē obseruandū. Deinceps ad medicamina cōdescendēs primo et ante omnia potione ex suprascriptis aliquā infirmo tribuas bezeardica: postea vero ad flebothomiā statim accedas hore electiōe alia nō expectata. Et pmo virtutez infirmi bene cōspicias. Deinde q et qualis sit hec febris que tali cōstet apostema: puta an sit effimera sanguinea colerica flegmatica vel melācolica: et an multe aut pauce existant incisiones et angustie. Alteri⁹ in quo loco fuerit ipm apostema an. s. in emūctorijs cerebri: cordis vel epatis. Cū his itaqz cōsideratis pueniente virtute et alijs ad flebothomiā requisitis ceteris paribus fienda erit copiosior febre existēte sanguinea qz aliqua alia: vt supra dictum est. Bubone itaqz in emūctorijs cerebri existente quā. s. sub auribus cephalicā eiusdem partis statim incidi facias in brachio vel in ramo ei⁹ qui est supra manū inter pollicem et indicē. Qz si subtus gulā extiterit facta p pñi icisione cephalice lingue venas flebothomare maxime pderit. Si autē in subscellis bubo euenerit eiusdē partis venā mediaz facias flebothomari. Et si in iginib⁹ aut in partibus erit interioribus et versus pudibūda aut exterioribus. Si in interiorib⁹ saphenā que in parte domestica pedis multum manifesta reperitur incidi facias. Et si in aliquo occultaret eius ramus qui est iter pollicē z sibi proximū incidatur. Si autē fuerit in exterioribus scārica vena que in exterioribus pedis partibus supra cauculā reperitur: flebothometur. Et si occultet ramus eius qui est iter minimū z ei⁹ proximū incidatur. et si virtus et alia consenserint in isto casu facere flebothomiā vsqz ad lippotomiā vel defectionē vt in pcedenti caplo dictū est: vbi bubo extiterit perutile

valde erit: vel saltē fieri facias secundationē. Nec villate
nus tardanda est flōmia. Cum enī nā ab hac mā veneno-
sa membrū aliqd pncipale pferat infectū sanguinē illū
intoxicatū ad eius emūctoria mādare conat: qre si eo tunc
feceris flebotomia nature duo magna sequunt iuuamē-
ta. Prīmū q sanguis ille trahit a pncipali vsus ei' emun-
ctoriū: qd etiā natura facere conabat. Secundū si spās fe-
ceris copiosam put virtute cōsentiente fieri debet nā ipsa
multū exonerat. vñ sup mae residuū ad benignū reducen-
do potentior multū existit. Et caue ne aliter vel alio mō
qd dictū est fieri facias flōmā. nā si in emunctorijs cerebri
fuerit apa z cardiacā: verbi grā: vel basilicā flōmaueris
ad cor vel epar sanguinē illū traheres intoxicatū. Et si fue-
rit in subascella dextra z cardiacam flōmaueris sinistram
ad partē sanā venenū attraheres. Et si in inguinib' z basi-
licam incideres qzū a loci minera sanguinez minueris:
versus tñ ipm epar sanguinē attraheres intoxicatū qui ver-
sus ei' emūctoriū mittebat. Incide ergo sciaticā vñ saphi-
nam: qz in attrahēdo nām iuuabis: cū quo etiā illi' pigno-
bilia loca fiet attractio. Ex qbus patet q in isto casu erro-
rē cōmittere in flōmia est cā pditionis infirmi. Cū aut etas
vel aliud flōmia ipediret p emūctorijs cerebri sup colluz.
Et p emūctorijs cordis sup spatulas apponi ventosas fa-
cias cū scarificationē. Pro emūctorijs vō epar sup nates:
vel nō male faceres si sup curuaturā poplitis apponeret:
vel sup calcaneū. attrahit. n. mirabil' ab illis ptrib' vt Alui.
2° tertiū caplo de cura retentionis mēstruoz. Et Rasis 9°
Almāso. eodē cap. Cū per flōmā itaqz seu p vētasas vt dī-
ctū est sanguine extracto cor tā ab intra qz ab extra cōforta-
re pcures: sic vt se p tale venenū defendere valeat. Utterē
ergo potionib' illis bezeardicis inlep clisterib' z alijs le-
nitivis: epistimatib' pfectionib' z alijs put in caplo ime-
diate suprascripto te docui. Quantū vō ad localia hūic
buboni applicāda generale mādātū est vt nunqz repcussū
uum in talib' apponaf: sed poti' in attractioe materiei ad
hūc locū qb' modis cōmodi' fieri poterit est iuuanda nā:
Iuxta sniam Alui. 3° qrti tractatu pmo caplo de apatib' ac-
cideribus in glādulis. Facias ergo sic. Accipe vñ cepe
duo vel tria sm exigētā: z de pte ei' supiori aliqd absin-
das: in cui' medio aliquā postea facias cōcauitatē: quam
tyriaca repleas optima. Deide capitellū qd abscidisti sup
pone: z totū sup pinas decoq pmitas: debiteqz coctū pi-
stetur z more emplī sup bubone ponaf. Hoc enī ad se ve-
nenū trahit attractūqz pimit: quare si flōmia z alia debite
facta fuerint: q emplō hoc vsus fuerit xpo auxiliante liber-
euadet. Lepe. n. sup mozurā canis rabidi emplastrum z
plimoz alioz venenosoz aialū venenū ad se trahit: attra-
ctūqz interficit: vt Alui. sexta qrti. Et alijs phisici ptractates
de veneno ipso qz maxime vtunt. Tyriaca isup p venena
oia valet: vt Alui. v. canōe pprio caplo. Et hoc idē oēs alijs
in suis laudib' restant auctores. Cū Sed arnaldus de villa
noua z Parisiensis q ipm sequitur statim me repbēderēt
dicētes q tyriaca extrinsecus emplastrari nō dz: qd sic pro-
batur. nā casco intoricato supposita pellit a se venenū: vt
expimēto mōstrat. Si ergo sup bubonē posueris: ad se nō
trahit venenū: imo versus cor vel aliud pncipale mēbrū
pellit: cui' oppositū qrtm' in hoc casu: qre sm eos sup ta-
lia apata qntercūqz tyriacā appropimātes peccatū mortā-
le cōmittūt. Pro mōse ad ista nota q tyriaca hz virtutē
qdlibet interficiēdi venenū: qd pz expimēto. etiā p Alui. 5°
canone. ca. de trociscis vipe. vbi ingt q caro viparum hz
virtutē venena interficiēdi: z vt tyriaca eādē virtutē obti-
neat in ei' ingrediunt cōpositionē. Et pp hoc nōnulli dī-
xerūt q si qs venenū a tyriaca in casco pulsz sumeret nō
noceret: qz tyriaca in pellēdo ipm sua expollat venenosita-
te. Cūdo nota q tyriaca qntercūqz sunt pōt altero duo-
rum modoz venenū corūpere. Vno mō vt ipm ad se tra-
hat sicut magnes cā exēpli attrahit ferrū: attractūqz pimit:
sic vt ampli' virtutē nō hz venenosam. Alio mō vt venenū

a se pellat z expellēdo corūpat sic vt sensibilib' amplius
virtutē venenū nō obrineat zc. Qz si primo mō dico q sup
bubone vel mozura venenosa emplata venenū vbi fuerit
intra corp' ad se trahit: attractūqz pimit. Nec d hoc admī-
rari debes qz medicina solutua sup vmbilico emplata vē-
trez soluit vt nōnunqz de mercuriali pueris sup vmbilico
emplata expimēto cognoui. Hoc ē vt esse de mēte mesue
in suo de pfol. medicinarū. ca. de ciclamīne. z in antidota-
rio. xi. cap. de vngō de artāta magno: qd ad vētrē solūdū
emplare docet sup vētrez vel flōm. Hoc idē dixit expmēto
Haly. 3° tegni. cōmēto illi' pti. Antipistos vō cōis zc. vbi
ingt. Et nobis qdēz pparat vt ponam' medicinā in eo qd
est sub vmbilico z attrahet hūiditates a corpe z vt ponaf
medicina sub pede z attrahet a capite. Et ego expimētatē
vidi in qdā phisico illustrissimū dñi mei ducis subaudie p
qdā pillulas qz ab apotheca vsqz ad domū in manu dñi
lit: z infra horā vētrē eius tal' laxauerūt ac si eas p int' re-
cepisset. Idz ergo si tyriaca attrahit ad se venenū: z attra-
ctū corūpit qual' exteri' emplata pueniat. Si scdo mō. f.
q venenū a se pellat: vt pz expimēto de casco. z per Alui-
roym qnto colliget ca' de carne tyri. vbi ingt qz caro tyri
pellit venenū ad cutim: z idē ponit Sera. in suo de simpli-
cib'. ca. de carne tyri. Dico q pellēdo venenū ipm corū-
pit. aliter. n. super mozurā canis rabidi z mustelle tyriaca
emplata interi' venenū misceret sed ipm non corūperet:
cui' oppositū pz expimēto p Alui. sexta qrti. cap. de mozu
mustelle. vbi iubet sup ipsi' mozurā: z et cāis rabidi tyria-
cā emplari ingēs q est liuatiua statz sanās zc. Ex qb' pz
qd ad expimentū de casco sit dicēdum. Cū pōt dīci qz
case' exteri' emplata z in vaporē puerfa statim cor a p-
prietate petit: vel aliud pncipale mēbrū a quo mā bubōis
destinat. Cūqz ibi fuerit venenū a se pellit: z sic a tali vene-
no pncipalia mēbra defenderet: z p pñs nō incōuenit vt
exteri' emplet: lz forsan p iterius fortius opet. Sed in isto
casu nmem' ne nimia induceret calefactionē. Sed qnter
cūqz tyriaca venenū corūpit siue attrahēdo siue fugando
vtere hoc emplō. Quidāz illiterat' cyrugicus magn' tñ
expimētator anno pterito in delinatu tpe magne pestilen-
tie si in principio ad infirmos pueniebat: facta flōmia z em-
plastro ipso supposito: fere oēs sanabat. Cūlter et interdū
hoc emplm pparabat: qz apto cepe z tyriaca iposita parū
adiūgebat acetū: z vsupra coctū totū expimebat: succum
qui inde egrediebat infirmo potui tribuebat: residuū vō
sup apa ponebat: z vñ plurimū sibi bene succedebat: quod
satis extitit rōnabile. tyriaca enim vt statim dīctū est: mira-
biliter cōfert in hoc casu. preterea cepe cōmēstū in flō hū-
moē generat plurimū frāgentē nocumētū venenosoz: vt su-
pra dīctū est. Acetū vō duo facit iuuamēta. Prīmū cordia-
litate ad cor virtutē illoz deducit. Scdm iuuamētū ei' est
qz frigiditate sua tyriace z cepe caliditatez remittit. Et sic
patet in hoc casu potiones hanc maxime conuenire. Sed
laudare vt sic faceres. R. succi suprascripti. 3. f. aq acetose
vel rosate: sirupi de acetositate citri vel alteri' appropriati
añ. 3. i. misce: z a principio statim in potu tribue. Est enim
hūi' immitis morbi bezeardicūz: z postea facias flōmiam
z pone emplm: z alijs vtere: vsupra scriptū est. Cūlly tali-
ter vtunt emplō cuius virtus est venenū ad se trahere: et
tractūqz pimere sic vt ad cor vel ad aliud pncipale mem-
brū: ampli' nequeat reuerti: vt. R. valeriane li. f. radicum
ebuli. 3. iiii. radicz simromon. 3. i. z est simromon species
apij: cuius cortex vt inquit Simon ianuēsis habet odores
myrrhe: vñ de simromon dīctū est: z herba illa multū vtun-
tur romani in comestione: z si de hac nō reperies pone ra-
dicem apij: lz nō sic conueniat: vt ingt Alui. scdo canōe. ca.
de apio. f. apostema z bozhor. vbi Simon z simromon ap-
pellat: qd magis asserit in apostematib' cōuenire qz apī-
um zc. Bulliat ergo radices in aqua dulci: deide fortiter
pistetur: quibus adde olei camomillini in quo dissolutum
sit paruz cere. 3. i. f. rasine pini. 3. i. f. seminis rute. 3. i. pul-

Differentia. III.

uerizent pulu erizada: et fiat vnguentum non minus molle: de quo salte bis in die naturali sup apa ponat. Et nota q ali qui loco radicis valeriane ponit radice diptami: et credo q magis coueniat in hoc casu: vt haberi potest a Serapione in suo de simplicib: capitulo de diptamo. §. Diacori des zc. C. Uel facias sic: et est eiusde virtutis cu illo. R. radicu diptami. 3. iij. radicu nasturtij. 3. i. radicu ebulli. 3. ii. cepe albi. 3. ii. coquantur radices in aqua et cepe sub pru tis: deinde pistent: quib: adde olei camomillini. 3. vi. r. sine pint. 3. ij. seminis vitice. 3. j. cere quantum sufficit: et fiat vnguentum: quo vtere vt antescipto. C. Uel facias sic. et no est minoris virtutis q aliqd suprascriptu. R. ceparum comuntiu. 3. iij. cepe squille. 3. iij. calamiti. origani. yfopi ficce an. m. ij. coherant: et ponatur oia in litiuo ad bullien dum donec possint pistari: quib: postea adde armoniaci galbani. serapini. costi. ana. 3. ii. glutinis alborin visci et mellis quantum sufficit: et cu pauca cera fiat vnguentum: vel sine cera: et fiat emplm. hoc. n. attrahit humiditates vene nosas ex pfundo et attractas perimit: vt patet si quis igre dientia diligenter examinauerit. C. Alij vo emplm tale sup ponut. R. diaglon. 3. ii. armoniaci. galbani an. 3. ii. incor poratur: et fiat emplm. C. Nonnulli vo pmissa stomia et alijs potionib: sanguiugas sup apata ponunt: et est mirabile: et ego vidi. C. Alij vo culu galli depumatu et tanto sale salifi catu: et si moris alius statim apponit: et in pmo die hoc fa ciunt incessanter: et debet rostru galli vicissim clausu de tineri vt cogat aerez p culu attrahere. C. Alij aut ventosas sine scarificatiõe vel bñ pauca. Alij vo cu magna et bñ p funda scarificatiõe. Nec ista iuxta doctrina An. tertia qra ti allegato caplo. f. de apatib: acciditib: in glandulis videtur irrationabilia du dixit. Na si fuerit fm semita expulsio nis a mebro pncipali: tuc oportet vt phibeatur omnino: immo attrahat ad mebru quacuq: attractiõe est possibile etiã cu vctosis zc. C. Alij aut ad illa eandẽ inrẽtionẽ super ponut emplm qd sic fit. R. ficu siccat numero duodecim salis nitri. 3. f. fermeti acris passulaz ab arillis mundataz an. 3. i. olei camomillini quatũ sufficit: et fiat emplm: qd te pidu supponat. C. Alij aut statim a pncipio cauteriu pote tiale factu vel actuale: deinde mudificatiuis et incarnati uis vtunt: put infra te deo dante docebo: et in his bñ suc cedit qmaxime in robustis. Na de natura cauterij est ad locu materiã attrahere. Et cu natura ad locu illu materiã mittere intendat venenosam: patet per cauterium imittẽ do iuuari. Nonnulli tñ Parieses ista cauteria multum vtu perat: timẽtes ne virtus pp dolorẽ quez facit psteruat: qd in corpib: debilib: et delicatis vez eẽt: sed in robustis pmissa stomia et alijs zc. pderit infalliter. C. i. n. quenda fabru chisberiaci q cu tenaculis canditib: sibi bubonem in inguine existẽtẽ cauterizauit et liber euasit: qre in corpo ribus pmissis vtete si libet. C. Et si vis vti cauterio poten tiali fac infrascriptu cu quo quida cyrugicus in isto casu mirabilia faciebat: et in breui tpe sua pficit operatione: vt R. calcis viue li. iij. sode li. ii. aluminis roche lib. i. fiat pul uis: de quo fiat litiu. tñ in vase vitreato vel eneo consu mere pmitas q in lapide conuertat: et statim in ampulla vitrea bñ clausa reponat. als eniz viso aere immediate in aqua conuertit. Et dosis sit quatitas ciceris vel parue auel lane. C. Uel facias sic: et est eiusde virtutis cu pmo. vt. R. calcis viue li. ii. cineris cribrati. aluminis roche an. lib. f. de quib: fiat litiu: et tantu de in lapide conuertatur vt pri mu: quo silt vt pmo vtere. C. Prociures ergo modis oibus qbus potes venenu illud extingere: ipm q similiter attra here: cui extraxiõe ex accidẽtu quietatiõe cognosce: qm infirmo iocunditas sequit: leuitas et quies siue illa extic tio fiat p potioes becardicas: siue p empla: siue p vnguẽ ta: et illa sup oia laudada sunt in casu isto siue fiat p sanguiugas: siue vctosas: siue cauteria. Et hec extinctio qnq: ac cidit in prima die et in secunda: et qnq: in tertia: qre donec firmu alleuiatu psensetis ab appropinatioẽ talu no des

fitas: et maxie potiois vnguẽtoz siue emploru. C. Quib: oibus diligenter peractis si opus sit ad vltioris hui: apa tis maturatiõe deuenire. Accipe radices maluaifci in aqua dulci bene coctas amoto p pu: interiori trũco q for titer pistetur. et de his accipe li. i. mucil. ficu. xv. farine fes nugreci li. f. et totu infimul decoque: donec ad debita ve niat spissitudinẽ: et fiat emplm. C. Uel facias sic. R. folioz malue: corticu maluaifci: radicu lilij. an. 3. ii. coquan tur in aqua: deinde de fomite pistetur: qbus adde farine fes nugre. 3. iij. farine se. lini. 3. ii. assungie porci li. f. incorpo rentur oia in mortario: et fiat emplm. C. Uel facias sic. R. aque decoctionis ficu in qua positi sit paru croci ad bul liendu li. ii. farine fenugre. li. i. decoquantur vsq: ad spissi tudinẽ: deinde impingetur cu assungia: butyro vel oleo et fiat emplm. C. Uel facias sic. R. farina frumeti aquaz et oleu et silt decoq vsq: ad spissitudinẽ: et qz hũ tria farmacuz est nimis vulgarib: notu: si cu croco collocaueris ipm no cognosce: et maiore fide adhibebunt: cu quo magis famo sus apud eos remanebis. C. Et nota q talia empla apati tepida sunt applicada: deinde stupis aut lana sunt coopie da. Debetq: taliter apa ligari q ipsius acumẽ interius no coprimat: binda. f. in medio in modu crucis scindendo: et si semel in vno die nali muer: satis est. vel saltẽ in duobus dieb: trib: vicib: C. Collecta sanie si apa no rũpitur cu sa gitella vel ruptorijz cõibus vt est sapo mollis cu mucilla gine sinapis vel calx: et sapo mollis quod est cõter vstati: vel misce stercus anseris cu oleo et suppone: qm in breui rũpit apa. C. Et nota q salubri est ipm apa imatur aperi re q collectionẽ saniei cõpletã expectare: vt vult An. tertia qrti caplo de regimine exituaru apientu qn sunt ma ture. Et albuca. li. ii. ca. de aptiõe apatu: et sectiõe eoz. Et Ra. vij. almasoris caplo de collectiõib: et aggregatiõib: sanitiõis vulneru et apatum. C. Et in tali aperiẽdo apate aliq sunt cõditiõe attẽdẽde sparim tacte ab Anicẽ. tertia qrti allegato caplo et pñm qrti pñm caplo. xvi. et etiaz ab albuca et rasi vbi supra. Prima e vt fiat sectio fm loci qn titatẽ ad modu folij oliue vel mirti: vt ingt albuca. et in lo co collectiõis mae in pre. f. magis ifirma: et fm magis icel sum musculoz: et caueant vene et nerui qntu est possibile et debet indolorosius ptractari qntu fieri pot. C. Si g apa cu sagitella apiatur: cum imatur scindi debeat: dolor cau sabit in loco: quare licinia in albumine oui intincta impo nas sectiõ: et facta debita ligatura p vna diẽ nali infirmuz qescere pmitte nisi gradis: vt nonnunq: ptingit cu dolor in uaderet: quo casu ligatura solue et parum olei ros. vel pin guedinis galline aduige cu albumine oui: et ipone sectio: ni licinia in eo intincta vt supra. C. Deinde ad apatis mu dificationẽ accedas. In pñm cu vitello oui mixto cu pau ca farina ordeĩ vel spelte vel frumeti. Et si adderes modicuz mellis ro. meli esset. C. Uel facias sic. R. succi apij li. f. mellis. 3. iij. farine ordeĩ frumeti vel spelte. 3. ii. coquan tur vsq: ad spissitudinẽ: et est mudificatiu optimu maxie coueniẽs in hoc casu. C. Mudificato apate si ad incarnadum pcedere volueris: tali vtete emplu. R. pimpineller bethonice: berbene vnicularis: cetauree minoris: an. m. f. bulliat in vino albo vsq: ad psumptionẽ duaz partium. deinde coles: herbas alqñ coprimẽdo: postea talẽ colaturam accipe: supra qua pñce refine lib. i. sept arietini lib. f. mastice. 3. ii. f. aloes. 3. f. cere. 3. v. et totu infimul obite de coquat: deinde pñce sup lac mulieris et malaxado fac em plastru. C. Multa alia tibi scribere possem: sed hoc inter alia singulare cu quo etiã illis in incarnatiõe qb: cyrugicus vñ suo mō. C. Si vo apa p cauteriu potẽtiale rũpat: vt nonnul li nimiru timẽtes ferru cauterio poti vti volunt. albumen oui cu pauco olei ros. diu agitati circa locu apponas. de inde si escara opus sit remouere butyru bñ lotu mixtu cu pauca farina frumeti apponas: cu quo si velles posses vi telli oui modicu aduigere. postq vo escaria ceciderit: vte re mudificatiuis put statim te docui. Et p cura pestilens

tialis bubonis dicta sufficiant.

De cura carbunculi et antracis. Caplm. v.

Upra satis visum est de antracis et carbunculi differe-
ntia que hñ potissime fm maiore vel minorem ma-
lignitatis itensonē: qre de eoz cura caplz faciā vnuz
solū a leuiozibz: recipiens de medicinis gradatim ad fortio-
ra procedēdo. Cūdo sex igit rez nō nālū obseruādo regi-
mine: te ad caplm febris pestilentialis cure remitto. Sed
vnū tibi tñ memorie bñ recōmitte. s. ismū tuum pma die
nālū euigilatū semp detinere. Cūtis itaqz pnotatis restat
ad mēdicinalia condescendere. vt ere ergo statim a pñ po-
tionibus illis bezeardicis: deinde sñomiā: put statim te do-
cebo p prius si possibile est: et morbus tibi inducias dede-
rit pme digōnis supfluitatibus emissis: et his pactis vt cor-
et alia pncipalia mēbra defendas epithimatis vt ere et in-
lep syrups pfectōibz odoramētis: et alijs put in dco caplo
dcm est. Cūdo ante qz ad sñomiā deuenias nota q antrax
et carbūculus pñt in quacūqz pte corpis euenire: et iō si sup
caput: faciē: collū vel gulaz deuenis: lingue psecūdationem
fieri iubeas. Si autē sup toracē vel spatulas appuerint seu
brachia venā mediā eiusdē pñs sñomabis: et si a medio in-
fra: qz supra anchas: tibias vel coxas ab exteriori parte de-
mōstren: sciaticā venā eiusdē pñs faciās sic sñomari. Et si
versus pudibūda coxas vel tibias in interiori pte magis ap-
paruerint: saphenā incidi faciās. Et qz secundario plus mi-
hi placet qz ismum vsqz ad lippothomiā ducere: vt non-
nulli in hoc casu pēpiūt auctores: sicut Gal. 4.º terapenti-
ce. ca. vij. et Aul. 3.º quart. ca. de cura ignis pñci. Considera
illoz apostematū colorē infirmi virtutē et cōplexionem: eta-
tem: pcedens regimē et febris essentia. Cū si vñs constās
fuerit: et talia apata ad rubedinē tēdunt: fuerintqz cōplexio
et febris sanguinea pcedēs regimē sanguinis generatū
etas iuuentutis et. tā in pma qz in secundatione maiore san-
guinis qritatem exire permittit. Sed si vsqz ad lippothomi-
am ismum ducere volueris: qz nullas tibi moribus iduci-
as dederit: non est tibi alia mēfura sanguinis adhibenda.
Cūritamē ceteris paribz in sanguineo et febre sanguinea
ante qz ad lippothomiā puenias maiores exhas sanguinis
qritatem qz in colerico. Cū et qz nōnulli Parisienses i isto
casu sñomiā fieri phibebāt: dicētes qz ppter sñomiaz mate-
ria illa venenosa trahitur ad interiora: et per psequēs fiebo-
thomia ismū cā perditionis existit. Nota q carbūculus et
antrax put febre concomitant pestilentialē de triplici mā ge-
neratur. s. de sanguine hñte putredinē: et de colera habēte
te impetū et acumē: et de melancolia habēte diuturnitatē: et
ante qz mā ipsa ad extra propellat carbunculum causans si-
ue antracē corruptionē illā venenosam ad intra corpus
sue venas iā adepta est. Et si in sanguine maior fuerit pu-
tredo: talia rubescunt apata. Sñm colera cūrinescunt: si in
melancolia liuescunt siue nigrescunt. Et si magna in illis hu-
moribus accidat venenosa corruptio: oēs hñ tres colores si-
mul apparent. Et in antracē cōtingit colorē irradialem ha-
bere vez carbūculus potius sit ex sanguine adusto: antrax
vero ex colera et adustis humoribz: et p hoc ceteris paribz
sine cōparatiōe pñculosior antrax existit qz carbūculus. Ex
quibus pz quare auctores sñomiam in isto casu vsqz ad lip-
pethomiā fieri iusserunt: vt. s. natura ab illo itoricata san-
guine aliquat exoneret et bene. Sed illi Parisenses for-
te credebāt venenū illud antraci siue carbūculo soluz iesse
et nō ad intra corpus: quoz rōne dimissa nullatenus a prin-
cipio postponas sñomiā: quā si ppter etatē vel quāntū aliā
causam facere nequeris: fm qd oportet fieri faciās cuz sca-
rificatiōe vñosas ponere sup collū spatulas anchas vel po-
plitis curaturā put in bubonis cura supra te docui. Cūtis
habitis nota qz hñc solū carbūculi et antracis curam iscri-
bo prout febre pcomitant pestilentialē. et ideo tñm mān il-
lam venenosam ad intra retrahi que per viam expulsiōis a
natura in tali casu extrahit non laudarem: verbi gratia.
emplastruz de arnaglossa qd describit Gal. xiiij. terapēnce

vel de duobus granatis et silibus positū ab Aul. tertia qrti.
ca. de cura carbūculi. Sed si accidētia multū remissa forte
mēbraqz in qbus talia insunt nō multū calerent siue rube-
rent: cū quo infirmus satis sine dolore qesceret: posses illis
vt si placeret. Cū vt te in isto casu ad actū practici redu-
cam faciās sic. R. arnaglossē: lentū panis fursurei añ. co-
quant in aqua et fiat emplm: qd est sup locū applicadū ac
in circuitu. Et si vis facere mō Aul. adde gallaruz partem
mediā et fiat emplm vt supra. Cūdo fm Aulicē. cōueni-
ens in pncipio et statu et eradicat carbūculū et. vt. R. gra-
nata acetosa integra qm aceto coquant: deinde conrita
sup pāno extendant: et carbūculo supponatur. Lūqz furio-
sitatez aliquā remissam pcepis tali emplō vt ere: vt. R. nu-
cem recentē: et aliqui recipiūt ei? folia: deide farine ordeī
passularū caricarū añ. ptes equales: terant simul et coquā-
tur cum vino et oleo papaueris nigri: et fiat emplm. Cūdo
faciās sic. R. acatie: dragagātū: opij: corticū granati: et floz
eius añ. 3. j. h. iusgami albi. 3. h. cōfice cū vino et fiat emplm.
Cūdo si his factis carbūculus ad maturandū durus existe-
ret: faciās sic. R. caricarū pinguiū li. h. sinapis. 3. iij. olei de
lilio qzsum sufficit ad incorporadū: et fiat emplm. Cū autē
ruptus fuerit et maturus: faciās put te infra docebo. Cūdo
qz carbūculi pestilenciales ppter impetū et venenositatem
materie nō sic existit quētū et ipis in pestilentialibz febribz
apparētibus est multū de infirmi pditionē timendū. Et ad-
huc magis de antracibus. Cūdo eoz curā circa localia ta-
liter cōdescēdas: habeas saphyrū quez antraci siue carbū-
culo circumducas: deinde ipm ex directo retineas: statim
enim necat antracē: vt asserit Alber. magnus in suo de la-
pidibus pñcios. ibi dixit vnū se vidisse saphyrum qui ples
fugauit antracē. qd erat cōtra quosdā asserentes saphyrū
statim pdere virtutē: cū vnū solū fugauit antracē: Cūdo
in tanto horarū spatio facit scabiosa cōtrita: et cōsistit empla-
ta vt macer asserit. Et nōnulli ipam cū modico cōficientes
assungie emplm faciūt vt supra. Cūdo facit cauda equina
minor emplata et. vt quidā asserūt. Et quidā herbularius
dixit q est illa quā speralē vocam? Alij tñ dicūt q est illa
qui habet stipitē curuū. Cūdo facit cassius barbarus pti-
tus emplatus: vt alij dicūt. Cūdo ille bonus Gilbertus an-
glicus supponebat tyriacā appropatā: et cū incipiebat de-
siccare aliū ponebat: et hoc faciebat vsqz ad carbūculi siue
antracis rupturā: cū aqua si magna febris incēdio non erat
spas p interioris exhibebat: et interdum loco tyriace vtēbat
mitridato. Cū autē his nō obstātibz locū incipit maligna
ri: statim attrahēna illam mān venenosam apponas. Et p
culū galli deplumati: cuius rostrū vicissim clausum tene-
tur: vt p culū aerē attrahere cogat: vel sanguisugas appo-
nas. Cūdo si vterius pcedere videris malignitatē defendē-
tia sunt statz circa locum apponēda: verbi. gra. R. olei ro-
sa. 3. iij. aceti. 3. j. boliar. quātū sufficit da ispisanduz: et fiat
vngm: qd circa locum apponat. Ad idē valet vngm popule-
on. Cūdo faciās sic. R. olei ro. olei murtini añ. 3. iij. vini gra-
nato. 3. j. h. boliar. terre sigil. añ. qzsum sufficit ad incorpo-
randū: et fiat vngm: quo vt ere vt supra. Et potes addere si
placet succū plātiginis vel morelle vermicularis: vt capō
loruz vitis: vel eis simplr vitū: vel circūponas cotulam feti-
dam cōtrita: et est mirabilis in hoc casu. Cūdo apati su-
perpone emplm ex oppoponaco cum passulis et modico
frumēti factum. Cūdo faciās emplm de stercore humano
tepido. Cūdo faciās sic. accipe vitellum ovi recētis siue al-
bumine et salis triti quantum recipere potest ad incorpo-
randum: et fiat emplastrum: quod qualibet hora renoue-
tur. Cūdo faciās sic. R. fermenti scabiose consolidē ma-
ioris lingue auis antifaraci añ. 3. j. passularū. 3. j. cantari-
darū nūero. xx. stercoz passerū. 3. iij. incorpent cū oleo de
lilio: et supponat. Cūdo faciās sic. R. caricaz bñ pinguiū
3. iij. fermenti. 3. iij. sinapis: rute agrestis: salis: cōis: arisolo-
gie lōge. 3. j. h. nitri. 3. iij. tritici masticati: senngreca añ. 3. j.
mellis qntuz sufficit: et fiat emplm: qd calidū superponat.

Differencia.III.

Uel facias emplm ex nasturtio seu vicia trita cuz sale et pauco olei de lilio. **U**el facias emplm rusticorū cū alleo pisto. s. qz multū valet. Et aliq pistāt cum alleo aliqua gra-
na pipis: aliquas auellanas depilatas. z faciūt emplm qđ est mirabile. **U**el facias emplm de stercore passerū cum adipe porcina: vel ex caricis cū stercore colūbino trito cuz aceto: vel ex carnositate passularū cū sale. **U**el facias sic emplm cū terbetina z nitro: z est multū cōueniēs: quia in breui rūpit z saniez ad se trahit: vel sanguinē intorcatum. **U**el facias sic. R. auris pigmēti: pipis añ. 3. ij. caricaz pin-
guiū nūero decē: fiat emplm cū melle z supponat. **U**el coque mel cū oleo z multo sale: fac emplm. **U**lū qđ ad in-
firmū tuū pueneris carbunculi. siue antracis gradus malī gnitate considera diligēter: z sic gradatim vtēre suprascri-
ptis. **N**ā p̄sumtus medicamina leuiora descripsi ad fortio-
ra pcedendo. Et qz malignitas illa grandis existit: oportet
vt infirmo celerē succursum adhibeas: quare vētosas cum
pfunda scarificatiōe sup locū statim apponas. **C**Aliq tñ
p̄mo faciūt sic. R. camemil. 3. iij. spice celtice. 3. j. maiorā-
ne. 3. ij. bulliant in aqua: de q cum spōgia locus embroce-
vt sanguis ille intorcatus subtiliet z meli⁹ extrahat: dein-
de ventosaz cū multo igne supponūt: deinde pfundā faci-
entes scarificatiōē ventosam reterāt. **A**liā embrocationē
faciūt cū aqua calida salsa vel sola. deinde in circuitu sca-
rificationē pfundā faciētes ventosam supponūt. **C**Nonul-
li in isto casu aliqđ supponūt corrosiuū vt arsenicū: qđ as-
serūt in hoc casu p̄ncipatū obtinere: z talia faciunt: qz p̄se-
pe talis egritudo nullas patit moras: pp qđ nō solum ime-
diate descripta facere cogimur: immo vt cauterio actuali
vel potentiali. **S**i potenciali vt volueris multa inuenies
in cura bubonis descripta: inter q duo p̄ma obtinent p̄nci-
patū. **S**i autē actuali vt volueris qđ bñ laudo: z maxime
cū egritudo sic existeret furiosa vt nobis nullas moras ac-
cōmodet: sic fiat ex calibe vel auro: sed bonum habeas arti-
ficē q candens aurū bñ cognoscat: ne decipiaris in colore.
Et caue sup oīa ne cauterizatio cadat nisi sup vlcus esca-
rosū tñ ne flegmonizātes ptes circūstātes tāgant: quia
nocumētū sine iuuamēto sequerēt: z est multuz talis caute-
rizatio cōmendāda. **N**ā pp̄te mām illā venenosam attra-
hit a pfundo: attractaqz insensibiliter resoluūt vel effluere fa-
cit. Et qñqz mā egredit silis attramento. **C**Nonnulli parisi-
enses cū cera a cādela cadēte ardente supinfusa locū cau-
terizabant: z male. p̄mo: qz tale cauteriū nō pfundat. p̄te-
rea cera cōgelata malos humores phibet exhalare: z quia
in parte egra z circūstantib⁹ mala nonnūqz inducunt ac-
cidentia: vt est dolor intolerabilis: ardor rubor: inflatio zc.
tum pp̄ materie malignitatē: tum pp̄ medicinas causticas
seu actuale cauteriū. **C**Ille bonus Silbertus anglic⁹ do-
cet in suo cōpendio radicē lilij in aqua coctā circa locum
emplare. **U**el accipe medullā panis cuz extrahit a fur-
no: z eā infunde in vino acetoso vel succo arnoglosse: z cir-
ca locū appone. **U**el decoques lētes in aceto z cū eis z pa-
ne fac emplm. Et qz talia empla cito ericant debent cito
renouari: vel folia supponant arnoglosse. **C**Adem Silber-
tus qui magn⁹ fuit expimentator in casu desperato dabat
attramentū vino mixtū cū aqua: de quo bene miror cuz in
se habeat venenositatē vt inqt **A**ui. ij. cañ. ca. pp̄rio. sed tu
facies si libet: qz nisi talia fuisset exptus: aut testimonio p
borū habuisset dare nō p̄sumpsisset. nā sepe venenū vnum
aliud fugat: vt troscisci de tiro leproso pp̄inato: vt de vino
in quo viga fuit extincta. **M**eterea in experimentis **E**adei
reppi qz dare vacce seu boui pestiferato rasurā punicis al-
bi z attramentū mixtū cū vino vel aqua ad q̄titate vnius
coctlearis statim liberat eū a pestilentia: quare in pestilentia
tō homine hoc idē facere nō est incōueniēs. **N**ā tyriaca a
pprietate venenato hoi z venenato boui exhibita ambos
liberat a venenositate: vt docet expimentū. **C**Alium vidi
qui in clisterijs pro illis pestilentialis loco salis cōmunis:
sal nitrum apponebat. z mihi dixit q̄ncredibiliter illas

materias adustas eduxit. **I**tem recitat Silbertus vbi su-
pra qz cuz talia apostemata iuxta mēbra adhereant p̄nci-
palia nobilia quidē prope locū obstracā vnam ligabant: qđ
de sui proprietate ad se illā trahēbat materias venenosas:
attractaqz iterū obstracā aliā viuaz in alio adhuc loco pro-
p̄nquo ligabant: que iterū materiā attrahebat. z sic indefi-
nenter faciebāt donec materia illa tota ad locū nō timoro-
sum veniebat: z facias si libet. **C**Antraxe ergo siue carbū-
culo mortificato ad ipsoz carnē mortuā siue escaraz remo-
uendā de cetero est attendendū. **P**ro quo nota qz iterduz
remanet ibi escara velut clauis qui in equorūz tergo non
nunqz reperit: z qñqz caro mortua: locum ergo in circuitu
ex vnguento de bolo supius descripto: vel alio cōsimili sp̄-
teneas emplm: nec vnqz amoueas cū vncino carnē mor-
tuam siue clauū vel escarā violenter. nā pp̄ dolorē materia
ibide attraheret: attractaqz posset ibi nouum apostema ge-
nerare. **C**Factas ergo sic. R. radices altee. **A**l. ij. buglos-
se. **A**l. ij. bulliant in aqua: deinde de pistent: qbus adde fari-
ne fenugreci: z se. lini añ. 3. iij. incorpent simul cū butyro
loto vel assungia proci nō salita. **U**el facias sic. R. radi-
alte: brance vifine: malue: herbe roberti ana. **A**l. j. alla.
Al. ij. coquant: z optima pistent cuz butyro antiquo z as-
sungia porcina nō salita z fac massam: quā p tres dies re-
serua: deinde pone ad ignē z cola seu extrahē p stamineā:
quib⁹ adde parū cere z pulueris mastice. 3. j. plus vel mi-
nus p̄ q̄titate quā facies: z illo vnguento vtēre vel vt dñi
est in caplo pcedēti: vtēre butyro loto mixto cū pauca fari-
na frumenti z modico vitellū ouoz. **C**Pro mundificatiuo
vtēre mūdificatiuo de apio qđ est optimum: vel de vitello
oui qđ descripta sunt in caplo pcedēti. **U**el vtēre vnguen-
to de melle **R**af. vij. al. ca. de carbūculo: qđ summe lau-
dat in isto casu: vt. R. mellis pul. sarcocolle añ. ptes equa-
les: incorpa bñ simul z vtēre. z si vis forti⁹ decoq mel vsqz
ad spissitudinē: vt ipse dicit: deinde misce sarcocollā: z fac
vnguentū quo vtēre vt supra. **C**Almoa escara z diligenter
vlcere mūdificato vtēre vnguento incarnatiuo in pcedenti
ca. descripto. **U**el facias sic. R. mastice: thuris: aristo-
logie ro. vnicis myrhe: farine ozobi: litargi. ceruse: aloes
añ. ptes eq̄les: pinguedinis galline: porci: vel sepi arietis
ni q̄tum sufficit: z cōfice vng⁹ cū cera: z p̄st ex ipsoz ali-
quib⁹: z erit bonū. **U**el facias sic. R. olei veteris lib. iij.
assungie porci depurate a sale li. ij. litargi. aurei li. iij. vitrio-
li: radicū cane añ. 3. iij. olei z assungia in stagnato cum
claro igne liq̄fiant: deinde addant alia: z p̄tinue ducantur
donec debita habeāt spissitudinē cū spatula lignea: que si
esset de palma melior esset. **I**n illo. n. casu nullū vnguentū
p̄stantius illo repies. **C**Et qz in facie vel alia appareat pte
nonnūqz talia nascunt apata: ex quoz cicatricib⁹ facies: z
maxime mulierū: vel alia mēbra deturpant in cicatrizatione
vngō tali vtēre. R. boracis. 3. ij. capho. 3. i. coralli al. 3. f.
amenti dulcis. 3. i. bellirici marini dragagan. al. amidi cris-
talli aritalis dentalis olibani al. niti añ. 3. iij. marmoris al.
3. ij. serpentarie scare añ. 3. i. ceruse. 3. vj. p̄fice hoc mō dra-
gantū: z bellirici in mortario marmoreo cū pistello ferreo
simul p̄tūdant siue terant. cetera sigillatiz p p̄nū cribrent.
Deinde. R. assungie recentis abissine li. i. f. sepi capni vel
porcini. 3. j. f. assungie galline. 3. j. ponant in aliq vase in
cacabo pleno aq bulliēte sic q liq̄fiat. deinde p p̄nū in ali
quo catino colent: mor apponat puluis totus pter capho-
rā z boracē. deinde pone sup puina sp cū spatula miscens
do. z cū incipit bullire adde caphorā z boracē. Et cuz coa-
gulatū fuerit vsui reserua: z in cicatrizado vtēre. nam intm
cicatrices subtiliat vt etiā leprosoz facies mirabiliter emen-
det. **U**el vtēre capno caseo qz tere ipm cum melle z fiat
ad modū vnguenti. vel oleo de vitellis ouoz. vel tere mol-
licie panis cū folijs apij: z suppone. vel fac ad modū vng⁹
ex farine ozobi z thuris cuz melle. **U**el facias sic. R. as-
sungie porci p nouē dies in aceto tpate de tertio in tertius
acetū renouādo li. i. argenti viui extincti alumio añ. quar

ta. s. sulphuris viui. 3. i. corticis vlm. 3. s. nidi haridinum 3. ij. pistent oia pistada subtilissime: et in mortario oia simul mlice: et fiat vng^m. **C**el facias sic. R. assungie preparate vt supra li. j. bulliat in vino al. et cu aliquantulu bullierit coletur per pannu lineu in aqua plantaginis: vel in lacte capri no: quas ifrigidatam in mortario pone: cui adde litargiri. aurei sulphuris vini ana. 3. ij. thuris. 3. j. s. scorie ferri. 3. i. argenti viui extincti. 3. s. boracis. 3. ii. capfore. 3. i. Et si illa pinguedo non sufficeret ad imbibendu illos pulueres adde olei ro. p prius in aq plantagi. loti quantu sufficit: et fiat vnguetu. **C**el accipe calcis viue qutatem qua volueris: et ea extingue toties in aqua frigida q eius amittat acuitate: de qua in mortario cu debita olei ros. qutitate fiat vnguentu. **E**alia. n. vnguetu pelle subtiliada et clarificando cicatrice occultat. **C**Antu singulare qd ego expt^m sum in delidis cicatricib^{us} est balsam^{us}. Cu ergo videris carne qsi equatam habear bonu balsamu in q pena itingas: cum qua sepe cicatriza du lo cu illinis. pp hoc enim intui cicatrix subtiliat vt quasi non appareat. Et hoc tu facies in dñarū facieb^{us}: q potius morte eligeret qsi facie cicatriza habere. Et hec de cura illozum apostematum dicta sufficiant.

CDe cura variolaruz.

Caplm.

vj.

Et si variolaz febris vt supra dictuz est iter pestilentiales numeret. et tñ fer rez non naturaliu regimē a coi regimine febris pestilentialis sup^{er}posito ali q liter variat. **C**Pro quo nota q oī tpe anni et omni regio e cuiuscūqz quis etatis fuerit vel cōpōnis pōt indifferēter variolari. licet in decrepita etate visum fuerit rarissime. vnde fm etati diuersitate regionū: cōplexionū: tēpōz an: febris essentia ac etiā cito vel tarde ipsaz apitiones est cōsimiliter regimē variadū. **C**Si itaqz aer ante variolaruz apitionē ad ficcu et paululu ad frigidu declinans: plus tñ vel min^{us} fm q in egroto maiorē vel minorē incensionē pcepis. Eūqz incipiunt apparere aer ad caliditate et humiditate reducatur tempata. Et quocūqz seu qlitercūqz alteretur rebus vt ere odoriferis: put supra differētia. ij. tractatu pmo et caplo pmo te docui. **C**Pro cibo aut vraf pñsana or dei nō colata cu modico zucchari vel ordeato siue auenator: vel mica panis abluta cu lacte amigdalaru pparatarum et in istis si placet potes addere aliqd acetosum: vt vinum granatu berberis agrestia et filia: vel seminu cōium emulsiōnez: et ex herbis vti pōt spinachis: boraginib^{us}: lactuca: acetosa: et cucurbita de succis suprascriptis: addēdo plibito. **C**Conueniūt et lentes ex corticate cu acetate correcte: vel aliquo ex succis suprascriptis: et p bulliant in duab^{us} aqz: et postea ad pfectionem vsqz decoquant: et alteratis vt supra vt ere. **I**dec dieta cōuenit vsqz ad duos vel tres dies donec variole incipiūt appere. Et si ad grossiorem dietam venire necesse sit ista in brodio pulle decoqui facias vt in caplo cure febris pestilentialis te docui. vinu qz vsqz ad hoc tps est oino vitandū: sed aquam bibat ordeū in qua lamina aliqua aurea sit extincta: si diues fuerit infirmus. post autem variolarū apitionē pōt parū vñi albi aquei bibere: vel ci soli aqua cocta bñ limphati: qd tñ poti^{us} medicinali qz ci baliter exhibeat: vt variolarū inuet egressum: ideo in parua sumi debet quātitate. **E**t scias q variole sepissime lactantib^{us} accidūt: quare eo tunc regimine suprascripto debes nutrice gubernare. nā cū infans lactans febricitauerit tūc oportet vt rectificet lac matris ei^{us}: pma qrti. ca. de curationib^{us} vlib^{us} febris putridarū. et tertia pmi. ca. de egritudinib^{us} q in infantib^{us} accidunt. Et si in hoc casu nutrit calide cōpōnis existeret: debes vñā aliam accipe q frigide cōplexiōis existat. Et debes infantes tenere in aere vt supra correcto: qui est oino obscurus esse non debeat: pauci luminis tñ existat q gescat infans in cunabulo: qd moueri semper debet leuiter: et maxie plus lactis succionez a nutrice: vel alia psona melodiōse cantante: vel cu alio musicali instrumento sonāte: ne infans ad vagitu vel irā puoceat. Et si cōprehēderes nutrice in sanguine vel alijs in hūorib^{us} abū

dare siēda esset flōmia: vel fm exigētia alioz hūoz euatio. Et si coit^{ur} tali nutrice absolute phibeat. si tñ robusta foret ac coitui assueta: diuqz sine ipso pmanisset: sibi coit^{ur} cōueniret: sed tūc lactare infantē vsqz post hora nō debet. **C**His expeditis ad medicinaliū regimē veniēdo portionē aliquā ex suprascriptis infirmo tribue bezeardicam: vt mae vene nostras extinguat: q in variolado magna et adhuc in morbilado maior: imo maxia repit: interdū et lactanti parū illi us aq bezeardice maxie pueniret. Et si infirm^{us} ipse in etate vētosatiōis fuerit et nō flōmie p pri^{us} cōib^{us} eductis supfluitatib^{us} p nām vel coi cu suppositoio vel clisteri: ponēdo pmo sunt sup nates aliq vētose cu scarificatiōe: deinde sup spatulas sanguinē fm virtutis tenore cōpōnē febris essentia et. ex hendo. Et si in etate fuerit flōmadi basilica primo deinde cephalica incidi facias menti sp habēdo q i febris hec a sanguine puenerit: alijs pñtientiū ad lippothomiā am vsqz flōmia facere poteris: vel saltē fieri facias sensatiōem: et maxie si cardiacā flōmaueris: q etiā in h casu sola pōt puenire. **C**Nota tñ q si nām pñpes sanguis narum fluxu tentare ipam iuuare debes cu seta vel aliq h^{uius} nariū fluxu sanguis puocantē flōmia si op^{er} fuerit dimitte. **E**t nota q talis flōmia siue vētosatio ante variolarū apitionē fieri debet. post aut nāe opationē ipedire: vt ex dictis h^{uius} flui. pma qrti de cura variolaruz. Si aut ad hoc vsqz tps facta nō esset et magnā sanguis repletione cōprehēderes flōmia vel vētosatio eo tūc maxie pueniret: q nā a multitudine oppssa mae potentior ad residuū expellendū redde ret: et etiā dato q in expellēdo mām potēs existeret: tā tñ esse pōt vt sepe ptingit q mēbra ad q expellit corripent. **E**t nota q si mām ipam ad faciē raptū h^{uius} cōprehēderes: nec posses sanguinē a narib^{us} puocare: pp qd aliquoz mēbroz faciei destructionē timeres: vt oculoꝝ vel alioꝝ et. pmissa cephalice flōmia lubet Alui. nāsi venā incidere Tuent. n. ptes supiores p ipam a malitia variolarū: vt ipse ingit: et est vena leporis de q qrti pmi. ca. de flōmia fac mētionē. Et fm exigētia in sanguis exctione h^{uius} sollicitus: qm hui^{us} morbi est cura potissima. **C**Nec vnqz forte mediā exhibeas: et si pura medicina indiges vt ere clisterijs: vel aliquib^{us} alijs lenitiuis factis ex māna cassia tamarina: dis. siru. vīo. diaprunis non scamoneato vel diacatolicon descriptiōe coi. Et potes de aliqb^{us} istoz cu decoctiōe coi vel aqua fructuū facere potionez. **C**Excto itaqz sanguine fm q oportet vt ere iulep sirupis mixturis supius descriptis. s. ca. de febre pestilentiali cura: vsqz variole incipiāt appere. **S**z vnū memorie bñ retine. s. nunqz episthima vel aliud in talibus appropiare virtute cui^{us} a posset ad intus pellit. **C**Idi. n. quendā iudeū q ad pauca respiciens cordi episthima cui^{us} variolando in quo salutis signa iam incipiebāt appere appropinquit: et in crastinu pfocat^{ur} periit. **C**Cū aut variole incipiunt appere est ad mām expellendā iuuāda natura: qd facias pmo reducēdo aerez vel aliqua lez caliditate: vt supra dictū est. **D**ebeqz in hyeme infirmū in drapo de grana: et in estate de sindone innolutū tenere Et caue ne aer frigidus ipm attingat. Et in isto casu girardus cremonēsis sup viatico docet accipere succū feniculi et apij: et in ipso tepefacto panū intingere in quo infirmus innoluat: qd facias si libet. Si tñ magnā infirm^{us} estuationē sentiret cum quo nigredo lingue et intensio caliditatis adesset: reduc aere qstū possibile est ad tēperie: cu quo etiā leuiter cooplat. **C**Medicine q interi^{us} sunt appropinade: et si virtutē mām ppellēdi ad cutim h^{uius} debeāt: qstū tñ fieri pōt tēperent ne maior flāma in hūorib^{us} iducat. **C**Facias sic. R. aq endiuie. 3. viij. aq feniculi. 3. iij. zucha. al. 3. iij. infundat zuccharū in aq decoctiōis fructuū vel ficuum: et cū dissolutū fuerit fiat iulep cu aq suprascriptis: de quo infirm^{us} sepe bibat. **C**El facias sic. R. ficuū siccaruz nūero. vj. lentū ex corticatay ordeū radicū endiuie añ. 3. j. se. feniculi. 3. s. fiat decoctio: cui adde zuccharū: et in potu tribue. **C**El facias sicut docet Alui. vt. R. lacte ab

Differencia. III.

lute. 3. vi. lentu excoziataruz. 3. vi. dragagani. 3. iii. decoque in media libra aq vsqz remaneat q̄ta ps lib. z adde paru zucchari: z in potu tribue. **C**Si aut̄ tāta flegma non fuerit: docet sic facere. **R.** ficuū citrinaruz. 3. vii. lentu excozicata ru: z lacte aī. 3. iii. dragagani se. feniculi aī. 3. ii. coquatur i li. i. aq̄ donec veniat ad tertiā prez: z da de ea bibere patiēti. **E**xpellit. n. caliditate a corde: atq; ipsius pulsum phibet. **C**Uel facias sic. **R.** ficuū siccat. 3. ii. passulaz: lēnu excozicatay: se. feniculi aī. 3. i. lacce sandali ru. aī. 3. iii. pquassent: z bulliāt in li. iii. aq̄ vsqz ad p̄sumptionē medietatis: de qua iſſimo sepe exhibe. **C**Uel facias sic. **R.** radicū apij. se. feniculi: petrosilij aī. 3. i. ficuū siccat. 3. iii. passulaz. 3. ii. berberis. 3. vi. sandaloz ru. 3. iiii. pquassent z bulliāt in li. iii. aq̄: z fiat vt supra. **C**Uel facias sic. **R.** succi mēte depurati. 3. iiii. succi lapacij acuti. 3. i. succe acetose mucillaginis: ficuū citrinarū aī. 3. i. f. oxizachare simplicis. 3. vi. aq̄ radicū feniculi atq; endiuie aī. 3. viii. zucha. al. 3. ii. fiat iulep. de quo in potu sepe tribue. **C**Sirardus cremoſenſis ad puerorum variolarū egressionē solū aquā decoctionis lenticule exhibebat: **D**ia igit̄ sup̄ascrip̄ta facilem prebēt variolarū exitū. **C**Sz qz in ipsarū egressu pp̄ mae multitudinē aut malignitatez aut ipsius ad aliq̄ mēbrum facilez decurſuz de nōnulloz mēbroz destructiōe timem⁹ de ipoz defensione puidēdū existit. **E**t p̄ de oculis. nā materia ad ipsos si raptū h̄re p̄cipēs: p̄mo iſſimū colloca in loco nō luminoso: nec rez rubēā aut lūminosam īspiciat. **S**a phyrus q̄q; ac ſmeraldus in oculo circūducatur: ac ipsum ſmeraldū sepe itueat: debetq; statim a p̄ncipio aque rosa. aut coriādrī mīrti vel ſumach duas vel tres guttas oculis imponere. **I**n lachrymali domestico: deinde faciē paulatim ad oppositū vertere: sic vt aqua totū circuat oculū: q̄ in estate frida: in hyeme vero remissi frigoris existat: z pariter de oibus in oculis ponēdis ags tā dictis q̄ dicēdis facere debes. **C**Uē in hoc casu hec aq̄ proderit mirabilr: vt **R.** aq̄ ros. 3. iiii. succi carnositatis granati. 3. i. ſumach. 3. f. conquasset ſumach: z liget in petia rara: z bulliāt cū sup̄ascriptis vsqz ad consumptionē tertiē ptis: z de tali mō q̄ sup̄a pone in oculis infirmi sepe. **C**Uel facias sic. **R.** aque decoctionis ſumach: aq̄ ros. aī. 3. ii. misce: cuz q̄b⁹ p̄friceſ antimonii: z adde si placet paru cāphore: z marie in p̄lāmis duob⁹ dieb⁹: z vt sup̄a vt̄ere. **C**Uel facias sic. accipe succū coriādrī in q̄ antimonii p̄friceſ: vt fac vt p̄i⁹. **C**Uel facias sic. **R.** aq̄ ro. 3. iiii. aq̄ decoctiōis ſumach. 3. i. litarg. aurei subtilissime triti. 3. i. misce z vt̄ere. **C**Uē posses materiam ad aliā diuertere p̄tē. f. p̄fricādo leuiter collū z etiam tempora trahendo sp̄ vsus p̄tē posteriorē. **C**Si aut̄ fluxum sang. nariū nā tentaret: cū p̄cipēs z de nariū destructiōe timeres facias sic. **R.** aq̄ ro. 3. iiii. aceti. 3. i. cāphore. 3. i. sandaloz citrinorū. 3. ii. misce simul in ampulla quā sepe infirmus odoret potes z cum tali aq̄ nares illinire: vel illineas eas cū oleo ro. aliquat̄ camphorato aut oleo de mirto aut citonioz: vel p̄frica in aliq̄ eoz antimonii in aqua plātāgintis vel rosarum z illinias nares. **C**Notes pariter z aures si de eis timeres defendere cū sup̄ascriptis. **C**Ad onis quoq; defensionē. **R.** aq̄ plantagi. vel ro. 3. iiii. amili. 3. i. f. misce: z os sepe collue. vel vt̄ere lacte caprino vel asinino cū aq̄ ro. vel plātā. mixto. **C**Uel facias sic. **R.** aq̄ zucchari 3. iiii. vini granatoz acetosoz. 3. i. f. misce: z vt̄ere vt sup̄a. **C**Uē infunde penidias in succo aranci: vel agresta adita aq̄ ro. vt sup̄a zē. valēt etiā p̄ gutturis defensionē oia sup̄ascripta gargariſmata. **C**Uē ad oīum indifferēter mēbroz sup̄ior defensionē bonū est sumere post cibū aliq̄ grana ḡnatoz nuzorū: vel aliq̄ coriāndros vel paru coctant cum zuccharo cōditū. vel paru panis in succo berberis agresti vel cōfili infusi. **C**Defendū qz meri ac stōm isto mō. **R.** aq̄ ordeī lib. i. aq̄ endiuie li. f. iulep rosati. 3. iiii. sirupi de mirtis. 3. ii. fiat iulep: de quo infirm⁹ sepe sugat. **I**stū etiā iulep valet ad intestinorū sup̄iorū defensionem. **C**Ad intestina vō p̄ inferiora defendendū debes vt̄i stipticis: vt

dicūt Auicē. **F**acias ergo sic. **R.** rosa. ru. **M**. d. i. f. rīn panici aī. **M**. d. f. fiat decoctio in aq̄ pluniali vel aqua extinctiōis calibis: de qua accipe li. i. in qua dissolue zucchari ro. anti quī olei ro. aī. 3. ii. misce z fiat clistere. **C**Uēro defensione pulmonis ne vlceret z ne anhelit⁹ cōstrictio vt nonnunq̄ ptingit sequat. docet **A**ui. loch facere de lentib⁹: facias ergo sic. **R.** lentu excozicatariū subtilr tritarum. 3. ii. se. pa: paueris al. 3. i. cōserue ros. 3. ii. iulep rosati quātū sufficit: z fiat loch: de quo sepe labat infirm⁹. **C**Uēq; variolę sunt ex pulſe est eoz maturatio cū cooptura iuuanda: z debent pp̄ a fonte caloris distantia magis extrema coopiri. **C**Uē aut̄ variolę rūpūnt cū coto debēt leuiter exiccari a saniez verū sepe accidit vt earuz ruptura tardetur: postq̄ adhuc mature fuerint: q̄re timētes ne sanies membrū corrodāt: quo sunt iubent auctores eas cū aurea acu apiri p̄tinue sanie cū coto leuiter exiccando. **C**Uē postq̄ mature fuerint earū est resolutio necessaria vt exiccent z cadāt: in quo casu multa describūt **A**ui. bona z vtilia. **C**Uē vt te ad actum practici reducā: facias sic. **R.** aq̄ ro. li. i. salis cōis. 3. i. croci. 3. f. bulliāt simul vsqz ad cōsumptionē tertiē ptis. deīn de habeas petiā lineā ad quantitātē variolarū quas intēdis deficcare in aq̄ infusam z debite exp̄ssam sup̄ variolas appone. **C**Uē tñ ne super imaturas quas rupisti variolas petiā illā apponas: ne pp̄ hoc dolor vehemēs aut apā ibi dē eueniret. **C**Aliud medicamē qd̄ **A**ui. p̄mēdat: qz variolas maturat exiccat ac eas facit cadere cuz velocitate: **R.** folioz tamarisci. rosaz ru. lēnu aī. **M**. d. j. sandaloz ru. 3. iiii. cāphore. 3. f. salis cōis. 3. i. cōquassent z bulliāt in li. f. aq̄ ros. vsqz ad p̄sumptionē tertiē ptis: qua vt̄ere vt anſcripta. **C**Suffumigatio qz tamarisci variolas multū exiccat: vt **A**ui. li. cañ. ca. pp̄lo. habes ergo folia z cortices tamarisci: quoz fumo pānū lineū suffumiges. quē p̄ deficcandis variolis suppone. **C**In hyeme vō si aliquarū extremitatum variolas velles velociter exiccare: vt manuz vel pedum zē. docet **A**ui. incidere tamarisci: ad quā incisionem mēbra applicent deficcanda. **E**t in casu q̄ variolę multe essent humiditatis: suffumiga pānū sup̄ mīrtō z solis eius. **C**Uē si forti⁹ vis. **R.** thuris: nucū cypsi aī. 3. f. ros. ru. gal larū aī. 3. ii. mirtilloz z folioz eius aī. 3. i. conquassent: de quibus pone paru sup̄ priuas z suffumiga pānū vt sup̄a. **C**Uel facias sic: z est q̄ cōiter practicatēs z ego vt̄imur. **R.** farine fabaz p̄tē vnā: farine rīn mīlij z ordeī aī p̄tē. f. ipone ozali z salipiza linteamē sup̄ q̄ iacet infirm⁹. **E**t si est deli catus salī solū culcitra: sup̄ quā pone postea linteamē raz z bñ subtile. **C**Uē qz nōnunq̄ ptingit mēbruz aliq̄ ex variolis vlcerari ad tale cōsolidandū vlcus laudat **A**uē. vn guentū albu: z cōe: z est qd̄ describūt **N**icolaus: sed fiat sine aceto. **C**Uale etia vng^m de cerusa fm̄ p̄mā vel secundaz descriptionē **A**ui. v. cañ. tractatu. li. **C**Alij accipiūt vng^m de cerusa descriptū a **M**. d. f. z tale vng^m cū aqua ros. lauāt in mortario sīl incorporāt addēdo paru cāphore z aliq̄uid de rasura radicū cāne z de rasura venarū arboris azarō: z est salix: vt nōnulli volunt moderni. **E**go tñ nullos sinos nīmizātes inueni q̄ illud vocabulū exponerēt. verum rasta ra corticis radicis salicis multum puenit in isto casu: vt p̄ p̄ **A**ui. z **S**era. in pp̄rijs caplis. **C**Alij accipiūt vng^m siue cerotū albu galieni sine aceto cui res addūt sup̄ascriptas: z hoc vng^m bene laudo. qm̄ talia vlcera multū exiccat et cōsolidat. **F**acias ḡ sic. **R.** olei ro. 3. iiii. cere al. 3. i. liq̄siant sīl. deinde diu cū aq̄ ros. lauent: cui postea rasure radicis cāne. 3. i. rasure radicis salicis. 3. f. camphore. 3. i. fiat vnguentū: quo vt̄ere. **C**Uē etia **A**ui. vng^m factū ex litar. z cerusa cū oleo ro. z cera. **C**Uē etia infusū ipse vng^m rubeu qd̄ ipse describūt. v. canone. tracta. de vnguentis. **C**Uē qz qnq; ex variolis accidunt cruste in naso vel alia pte ad eoz remotionē laudat vng^m factum ex oleo ros. cum cera modico ceruse z pauco clīmie. ad idē valet butyrū cuz aq̄ ro. lotū. **C**Uel facias sic. **R.** olei ro. 3. i. pinguedis angullę. 3. f. lauent cū aqua ro. quib⁹ adde paru cere liq̄facte z

litargi. 3. l. z ceruse. 3. f. z fiat vnguentum cum quo illinantur cruste. **C**ononumq; a vestigiis violarum facies ac alia apparentia membra deturpant: p quoz remotioe multi laudant **A**lii. vt radices haridinis sarcocolla semē melonis z alia multa. **C**sed vt te ad actū practici deducā facias sic. **R**. olei de lilio: olei de phisticis añ. li. f. pinguedinis afini. 3. liij. olei ro. 3. ij. lauē dū ista sūt cū aqua ro. z lilioz albo. deinde accipe albumina quatuor ouonū recentū q in testis suis ponant ad ignē vt parum coagulent: z coagulata misce in mortario cū oibus suprascriptis: postea accipe amigdalorum dulciū z amararum depillatarū añ. 3. i. f. pistent diu: deinde in corpora cū rebus suprascriptis: qbus omnib; adde radicū canarū. 3. ij. f. sarcocollē: se. melonis cū corticibus rizi abluti litargis aureis: zucchari taberzet amili crete: ex qua sunt vasa fictilia añ. 3. l. oia simul misce in mortario tādū agitando q ad spissitudinē vnguenti deueniat: q vttere: qz mirabilr variolaz delet vestigia. **C**Ad idē vazelet aqua sublimatiōis radicū canarū. **C**Ad idē valet pinguedo afini cū oleo ro. liquefacta. **C**Et sup oia valent hec tria. s. aqua vngularū arietis vel capre q egredit cū vngule ille affant in igne. Sanguis leporis z sanguis tauri valent etiā: z oia vnguenta q ad cicatrices carbūculoz z antracium remouendas in caplo precedenti describuntur: z hec de cura variolarum.

CDe cura morbiloz z h pfecto hui; cōmentarioli pīme pncipali parti finē imponā. **A**d quē ille me inuenit feliciter puenire: qui p nobis pendit in ligno. amē. **Cap. viij.**

Upra dictū est q variolę parū differūt a morbilis. **S** et q variolarū signa sūt existūt: nisi q in morbilis febris z accidētia oia sunt itenfora: cū vtpm a colera pueniāt. **E**t ideo cura variolarum cura existit morbiloz qm ad regimen sex rerū nō naturalū ac medicinarū: debes ceteris parib; totū regimē magis ad tēperamentū reducere: cū febris sit magis intensa: ac etiā accidētia intensiora: vt dñi est. **E**t qz morbili crustā nō faciūt: nec etiā vlcus solutione nō indiget neq; pñibus vt variolę. **S**i tñ sedus color remaneret vt vnguentis z alijs variolarū vestigia remouētib;. **E**t hic sit finis cure morbiloz: p quas huius cōmentarioli pīme pncipali pti finis imponit: ad laudem dñi nostri **I**esu christi crucifixi: eiusq; genitricis. amē.

ExPLICIT pīma pars hui; cōmentarioli q est de peste: **A**d illustriū pncipē z dñm: dñm **P**hilippū mariam anglā Mediolani ducē: z papie anglicę comitē. **E**diti p **A**ntonii guaynerii papie f. artū z medicie doctore eximii.

CSecūda pars pncipalis hui; cōmentarioli que est de venenis feliciter incipit.

Rimum caplm ponens. **Q**uid p venenū sit itelligēdū ali

q incidētia mouet dubia. **Char. iij.** **C**Primū. nūquid surdus z cecus a basilisco possit venenari.

CSecūduz. nūquid basiliscus pīmo videns hominem ipsum perimat: an econtra.

CTertū. qualiter venenum quodcūq; sit illud z qualiter cūq; approximatū interficiat.

CQuartū. nūquid ex toto genere omne venenū pncipalius cor inficiat qz aliud membrum.

CQuintū dubiū qd venenum ceteris paribus citius interficiat: an agens intētionālī seu spūaliter an mālī.

CSextū. an possibile sit veneni actionē ad aliquē pñsum terminū limitari: sic q ad illud tps venenatū merito talis venenositatis moriatur: z non ante nec vltra.

CCaplm 2^m **A**ldodū edocet p quē qz se sciet ab assumptione veneni seu ab eius lesione custodire. **112**

CCaplm 3^m **R**es continet veneni malitiā frāgētes: ac ipsi us impressionem prohibentes. **112**

CCaplm 4^m **Q**uerit. nūquid beneficio medici vel alio quis possit taliter disponi: vt nulli exhibiti veneni: si

ue ab intra siue ab extra timeat actionem. **113**

CCaplm 5^m **A**ldodū instruit per quē quis sciet cōplonem suā facere tyriacalē seu bezeargicā: sic q nulli; veneni q̄ltercūq; approximatū timebit actionē. **113**

CCaplm 6^m **A**ldodū tyriacam magnam: ac mitridatū docet conficiendū. **114**

CCaplm 7^m **Q**uiz venenoz quocūq; z q̄ltercūq; approximatorum curam ponit generalem. **114**

CLa. 8^m **P**articulare curā ponit mineraliū venenoz. **115**

CCaplm 9^m **C**urā ponit venenozū vegetabiliū. **115**

CCaplm 10^m **C**urā ponit venenozū aialiu z quarundam partium ipsorum. **115**

CCaplm 11^m **C**urā specialē ponit puncture seu morsure aialiu venenosoz: ac vulnerū factorū cū cultello sagittatello vel alia re veneno infecto. **116**

CCaplm 12^m **C**uram ponit morsure canis seu alteri; animalis rabidi. **117**

Quid per venenū sit intelligendū ostendit: quedā cum hoc incidenter dubia declarans. **Cap. j.**

Et si venenū multipliciter accipi possit: hic tamē

per venenū illud solū itelligo: qd qualitercūq; humano corpī approximatū: siue a materia fuerit opatiuū: siue nō: est siue cōplexiōis mediātē quadā occulta pprietate corruptiū: vt napellus: cornu spīce: opii: venena serpentum: euforbiū zc. **C**Qz si **A**lii. ac plimi auctores de venenis tractates dixerūt opii z euforbiū: z plura alia venena a qualitate opari manifesta. **C**Sciendum q **A**lii. z alij sic ponentes pñderauerūt venenū qm ad specificā formam qua vna species differt ab alia. **E**t sū hāc pñderationem dixerūt q venenoz quoddā opatur: non qz calidū aut frigidū: sed qz tale habēs. s. virtutē humane vite z sanitati cōtrariā. **C**Aliud est qd est a virtute seu a pprietate agat cū hoc etiā agit: qz frigidū aut calidū zc. vt opii: euforbiū: z similia. **E**t ppter hoc orta est talis venenoz distinctio: hoc est. venenoz quoddā opat a q̄litate manifesta: z quoddā ab occulta: cū qua tñ stat: vt patet qz oē venenū agat a pprietate. **C**Pro quo notandū q ois actio ad bonū intelletuz: aut puenit a q̄litate manifesta: aut ab occulta: aut ab vtrāq; sū. **E**xemplū pmi: vt actio pipis aut sinapis vel aliq; caliditate inducēdo: aut lactuce: seu endiuie frigiditatem. **E**xemplū secūdi: vt actio hyacincti collo suspēsi: q pp occultā pprietatē in cor vñū imprimit qualitatē qua ipm ad opa vite meli; disponit: ac pñarijs resistendū: vel vt actio saphyri fugatis antracē vel smeraldi buffonis oculos ipm fixe intuentes eliquantis: q magis sensualr cōprehenduntur. **C**Hec. n. z similia p occultā agūt pprietatē: qñis alia quas manifestas q̄litates inducāt. **I**stā in buffonis oculos p smeraldū vna inducit occulta qualitas: qua liquefiunt z destruunt: z per psequēs in frigidant vel calefiunt: nec est hoc incōueniēs q influentia solis vel saturni calefaciat vel ifrigidet. **E**xemplū tertij: vt actio euforbi in corpū humanum: qz est caliditatez hois interemptiua inducit: hoc tñ mediātē quadā opat occulta pprietate: q illā inuāt qualitatem manifestā. s. caliditatē vt sit hois interemptiua: qd pze qz piperis: sinapis z similitū caliditas q in eodē gradu cū euforbi caliditate reponit mortē nō inducit: igit in euforbio quedā videt esse occulta pprietate: p quā suaz inducit caliditatē hominis interemptiua. **P**osterea tyriaca cōtra oia valere venena videmus. ergo si euforbiū vel consimile solū agere p qualitatem manifestā: qz p caliditatem: tyriaca eius poti; actionē inuaret qz impediret cū calida sit: cuius oppositūz expimur. ergo zc. **C**Et iō **A**lii. ij. canon. ca. liij. describēs venenū inquit. **V**enenū est medicina q corumpit cōplexionē nō cum cōtrarietate tñ. s. pueniente a q̄litate manifesta: sed cū pprietate que est in ipa: vt per hanc descriptionē det intelligere: q si aliqd sit venenū qd opationē suā a q̄litate manifesta facere videat illā nō tñ cum

qualitate facit manifestā: sed etiā cum pprietate. Et sic pz opū: euforbū z similia: z breuiter cibū venenosum medicinā venenosam z venenū absolute esse venenū ad intel lectū datū. Accipiendo igit venenū: vt dictū est: sciendū q venenoz quoddā opat materialiter: quoddā intentio nali ter seu spūaliter. Illud materialiter operari voco qd aliq mō a corpe nostro patit. Intentionali: vō seu spūaliter qd nō actuat: nec a calore nostri corpis alteratū ab aliq oc culta pprietate spūs: aut mēbrūz aliq d pncipale: seu aliud sic indisponit: vt ampli' deputata a natura opa nequeant exercere. Sicut verbi grā. Dicim' q basiliscus visu homi nem pimit: z auditū: qz ab oculis ipsius tanqz ab obiecto visibili diffundunt radij seu spēs visuales. z ab eius sibilo spēs audibiles: q peruenientes ad oculos hoīs seu ad au res ibi spūs existētes seu humores inficiūt venenose: que infectio p spūs seu hūozes multiplicata ad cor vsq: perue nit ipm sic venenose inficiēs: vt ampli' opa vite nequeant exercere: z sic accidit mors. Et pp hoc dixerūt antiqui homi nē posse p oēs sensus venenari. s. p visu z p auditū vt: sta tim de basilisco dictū. p odoratū: vt p odore mellis, mali: z ab odore cuiusdā serpentis: atq: quorundā fungoz q odo rantē interficiūt. per tactū. n. liquet manifeste de his qui in stufa lecto vestibis zc. quotidie venenant. Et etiā scribit de quodā milite glancē cū qua regulū interfecerat in ma nu deferēbat: per quā fuit venenatus. De gustu namq: pa ter manifeste: z nō solū his modis qz pōt venerari: sed etiam pluribus alijs. Nā sicut in sineraldo forma vna specifi ca in distinetia iuuatiua repit: ita in lapide: vel in alia re pōt forma specifica speciei humane venenose destructiua repit: qz in lapidib' rebuq: alijs varie sunt: ac diuerse vir tutes pp quas aliqua p suā occultā pprietatē nocent aliq iuuant: aliq ad irā puocat: aliq moriū faciūt: z sic de alijs. nā vt inquit Alber. in tractatu suo de mineralib' de lapi dib' p ciosis: quidā lapis noie limparia repit: quem bestia quedā a venatorib': z a canib' infestata tanqz ad patronū accedit: z qz dū lapidē illū pntēz hz nullū venatores: aut canes eidē inferre pnt nocumētū: z hoc vt inqt virtutibus celestibus est deputandū: qz Hermes pbs in lapidibus z plantis mirabiles esse dixit. Un vnu ispanus mihi retu lit granate cuiusdā hispanie regis habuit natuitatem: per quā cū optimi ibi sint astrologie cognouit ipsū multū ad bellū inclinari: ppter qd ei' timēs potentia vna sibi stellaz mirifice laboratā ac varijs z diuersis lapidibus p ciosis ex ornata transiuit: quoz virtus erat sedentē māsescere: ita qz belli appetitū repmēre: quare idē fieri posse de rebu venenādī pprietatē habentib' nō repugnat: vt patet. Plura alia virtute lapidū vel plantarū fieri nāliter pnt: qz Herme tis aucte p arte magica fieri credunt. Cū precaueāt baro nes z pncipes: ne eoz natuitates ab hostib' psciantur. nā per eas sepe doctis veniūt ad vīlamenta: p q illis pnci pib' multa dāna sequunt. Precaueant insup quā pnci pios lapides: z qz maxime non cōiter notos: z alia pnciosa dona suscipiāt: z cū hoc a qbus: qz sepe later ham' in esca. nā sicut in qbusdā lapidibus cor cōfortādī pprietas inexti stit: z alia mēbra pncipalia: vt in prima pncipali pte osten sum est: ita aliq inueniunt oppositū facientes: ac etiam res alie plime: z sic qnqz a lapide a planta vel a re alia p cū oc cultā pprietate vitales spūs vel aliq indisponunt: vt am plius pio vita nō sufficiat seu a nā deputata opa exercere neqant. Quare multi repentina morte dephendunt: cuius causam penit' ignoramus. Sed talia nūqz ad nrām deue nere notitiā: qz etiā antiquoz aliq hoc sciuerit pp nefarios hec ppalare nō voluit: qd tñ fecerūt de ipsoz impffionez phibitib': vt infra deo duce patebit. Un pessimi q his vti sciūt: vt inqt Gentilis sup sexta qrti. talia deferētes aliq se cum portāt illoz impffionez phibentia ne ab illis pīnātur. Cū circa dicta dubia mihi occurrūt aliqua. Cūmū nunqd surdus z cecus a basilisco possit venenari: cū dcm sit q ipse p visum z sibilū hoīem venenat. Cūmū dubiū

nunqd hō prius vidēs basiliscū ipm pīnat: z nō pīnatur vel ecōtra. Cūmū quā venenū qdcunqz sit illud z qū tercuqz approximatū interficiat. Cūmū nunqd ex to to genere omne venenū pncipaliter cor inficiat qz aliū mē brū: vt cōciliator: z ples alij voluerunt. Cūmū q venenū citius interficiat ceteris parib': an agens intentionali seu spūaliter an māliter. Cūmū z vltimū an possibile sit ve neni actionē ad aliquem pīsum terminū limitari sic q ad illū terminū venenatus merito talis venenositatis moriat z nō ante. Cūmū dicēdū q basiliscus hoīem pōt du pliciter venenare: vno mō p spēs illas intentionales: vt di ctū est: z isto mō cecū: z surdū venenare nō possit. Cūmū mō p vaporē ab eo eleuatū seu emissū: sicut dicebat Zri. in de pprietatib' eltoz de illis duob' draconib' iuxta radi ces duoz montū existētib' q anhelū z vaporē ab eis ele uato pīnebant trāseūtes: z isto mō basiliscus nō solū hoīes sed z alia interficit aīalia sibi adhuc mortuo appropinquā tia: vt inqt Zui. p vaporē. s. venenosum ab eo eleuatū: z isto mō surdus z cecus possent a basilisco venenari. Cūmū hāc cām venenatiōis assignat Eustrophorus de honestis in suis pblematib' de venenis pblemate de venenatiōe reguli seu basilisci nō credēs posse spiritibus visibilib' oc cultā inesse pprietatē: p quas ipse receptis in oculis homi nis hō ipse venenose inficiat. Cūmū qd pbandū sic arguit. Sine sibilo z oculis clausis pōt regulus seu basiliscus aīa lia pīmere: imo ipse mortu': vt statim dictū est: ergo illud nō facit visione z sibilo. Cūmū terea maiore sonū audimus qz eius sibilū: z tñ nō morimur: tñ sed qstū hec vale ant argumenta tu ipse considera. Cūmū secundū. etiā Zui. negauerit dubiū esse verū: cum tñ nōnulli hystorographi ipm affirmauerint dicentes. q si homo pus viderit basiliscū ipm interficit: z ecōtra. hoc pūpposito fore verū pōt talis causa assignari: pūassua tñ supponendo p q a certa distātia pōt hō basiliscū videre ad quē vapores quocunqz ab eo eleuati seu emissi attingere nō pnt: s. satis est posse. Cūmū secūdo supposito q species visibiles ab oculis hoīs. tanqz ab obiecto emisse sic esse pnt basilisci iterempruē: s. cur species diffuse ab oculis ipm basilisci hoīs: s. satis est verisile: cum he cōplexiōes extremali hic opponant: s. qz hoc rarissime fuit exptū nō sic nobis innotescit. Cūmū p supposito: dico q cū basiliscus p videt hoīez pp inimici tā quā nāliter secū habet oēs virtutes suas sū coadunat: sic vt postea spēs ab oculis hoīs diffuse: z i oculis basilisci recepte nihil aut parū in eo ipmēre pnt: z ecōtra de hoī mine respectu basilisci: sicut de duobus mortalibus cōtin geret inimicis. Nā qui improuise alteri oī curreret ceteris paribus debilioz multo remaneret qz pūsus: qz pūsa mī nus ledere tela solent: qre zc. Et isto mō ex quo vapor basi lisci in isto casu hoīem ipm vidētē attingere non pōt: hō mo pmo vidēs basiliscū ipm pūnit: qz postea a basilisco visus nō inficiet totaliter vt moriat. Cūmū tertiū dicendū q venenū siue intentionali agat: siue in vaporē conuertat si approximat ab extra p poros ingredit spūs z humores quib' pmo obuiat inficiēs: q infectio intm p spūs z humo res multiplicat donec veniat ad mēbrūz qd venenū illud respicit a pprietate: z piter si approximat ab intra: nec est plus incōueniēs q venenū intentionali agēs spūs z humo res qbus obuiat inficiat venenose qz saphyrus. antraci cir cūductus venenosam illā in humorib' iductā extingueret qualitatē: z sicut hyacinth' collo suspēsus cordis remoue at egritudines. Pūsum' etiā imaginari q sicut virt' cale factiua solis: aut martis transit p mediā regionē ipam non calefaciēdo. z sicut virtus hyacinthi puenit ad cor ipm cō fortādo sine alicui' intermedij alteratiōe: ita nō incōuenit q vapor siue spēs intentionalis alicui' veneni ad cor pue niat seu ad aliud pncipale mēbrū absq: eo q spūs iterme dij seu humores venenosam recipiāt infectionē. Quāqz ve neni vō ad mēbrū attingit: ei' sic alterat cōplexēz vt de pū tata a nā sibi opa neqat āpli' exercere. Un si fuerit ex infri

gigantibus spm cōgelat atq; sanguinē z calorem extinguit naturalē: ad cui⁹ extinctionē seqt mors. Si autē fuerit ex calefaciētib⁹ spūs attenuat z resoluit eos sic cōsumendo z exalare faciēdo: vt ampl⁹ pro vita nō sufficiat: z pariter dicendū: si venenum sua fuerit inficiēs siccitate: aut humiditate vt nōnulli asserūt fieri posse. **C**Ex istis infero qd non dē cadauer factum ex veneno est venenosum: vt dixit conciliator: qz stat aliqū veneno mori absq; hoc qd aliqd eius mēbrum remaneat venenatū. Stat enim venenū frigidū spūs cōgelare: vel calm ipsos sic resoluerē: intentionaliter agens spūs sic indisponere: vt amplius p vita nō sufficiat absq; hoc qd mēbrū aliqd venenose inficiat: vt pz. **M**az circa alpes salutarū z pinarolij venenum ex radice herbe tōre publice conficitur: quā ipsi napellū vocant: z cū sagittis cū illo veneno intorcatīs ad siluestres venantur capras que p̄cisse statim p̄munt: z tñ illis sine nocumēto nutriuntur: imo carnē sagitta venenosa p̄cussam dicit esse sapidiorem qd est oppositū ei⁹ qd cōciliator dicit. **C**Ex quo sequit vltērius qd nō quicqd tangit a veneno in corpe humano cōuerit in illā specie venenosam vt ipse asserit.

CAd quartū cū querit: nungd ex toto genere oē venenūz p̄ncipali⁹ cor inficiat qz aliud mēbrū sicut dicebat. Conciliator sic arguēs. In venenato veneno p̄ncipio accidit sincope tremor: ac pulsus cordis alia accidentia cardiace passionis ḡ zc. **D**icendū qd non. **M**ā sicut dicit **A**ui. aliq sunt venena q̄ supra vnū z idē mēbrū agūt sicut cantarides sup vesicā: z lep⁹ marin⁹ sup pulmonē: igit̄ zc. **D**ixit sicut reperitur aliqua simplicia a p̄prietate cor respicientia: placynth⁹ z croc⁹. verbigrā. aliq cerebrū vt smeraldus z sticados: aliqua stomachū vt corallus z cinamomum: z sic de alijs: ita nō incōuenit aliq̄ repiri venena: imo de facto repiunt siq̄ intentionalit̄ siue materialit̄ agāt ad intellectū supra datū: que p̄ncipaliter epar cerebrū vel aliud inficiunt mēbrū venenosius qz cor. **C**Unde nōnulli dixerunt qd venena aialū sile mēbrum in hoīe p̄mo inficiunt illi qd occupabāt: z a quo dēciunt: s̄ pbātes de veneno rabidi canis: qz cū cerebrū canis occupet: z ab eo decidat cerebrū hoīs p̄mo inficit. **D**ixit. cū medicina laxatiua vel alia confectione aliqd cōmiscem⁹ cuius virtute sic cerebrūz vel mēbrū aliud p̄mo petit: z nō corrigīt sic fieri dē venenis artificialiter nō incōuenit. **E**x qbus patet qd non oē venenum p̄ncipalit̄ ex toto genere cor petit zc. **C**Et ad argumentum Conciliatoris facilis est responsio: qz in q̄ pluribus passionibus accidit tremor cordis sincope zc. q̄uis lesio p̄ncipaliter nō existat in corde sicut in lesione oris stomachi: qd p̄pter hoc antiq̄ p̄cordiū vocabāt: z p̄limoz alioz mēbroz rum cum ipso corde colligantia habentium.

CAd quintū dubiū cum querit qd venenū ceteris parib⁹ citius inficiat zc. **D**icendū qd illud qd intentionaliter agit seu spūaliter: qz nō est necessarium: vt ipm p calorem nostrū corpus deducat ad actū vt de opatiōe requir a mā. **M**ā illi qui moritur ex veneno itentionalit̄ agente vt plurimū subito moritur sicut visus a basilisco zc.

CAd r̄sione vō sexti dubij sic hec p̄. **E**t si vnum venenum tardius inficiat qz aliud: nō tñ posse est alicuius veneni actionē vsq; ad vnū mēsem vel mēses: aut annū seu aliūz p̄cissum terminū limitari: vt nōnulli dixerunt: sic vt venenat⁹ ad illū terminū p̄cisse moriat⁹: z non aū: nec post: z hoc merito ipsi effect⁹ nāt̄ ipi veneni. **P**ma ps p̄nis satis de se pz. 2ª pbat: qz ois veneni actio nāt̄ diuersificat tam rōne ipsius qz dispōis passi: s̄ cū ipole sit dispōis ipsorū sic p̄ci se metiri: vt in tāto: vel tāto tpe eoz actio certa sciat. pz cōclusionē fore verā. **P**ma nota est. maior est manifesta z minor patet exp̄ctia. nā idē venenū mille z q̄t libuerit eadē exhibiti dōi q̄sdaz iterficiet: z q̄sdaz nō: z ex his q̄s iterfici et aliq̄s iterficiet in vna hora: z aliq̄s i sex. z alios in duob⁹ dieb⁹ seu alio terio: vt pz. q̄re zc. **E**t dixi notatē merito effect⁹ nāt̄ ipi veneni. **M**ā vt p̄t̄ **A**irg. 2°. georgicor: venēa cū herbis gbusdā p̄cipiūt: q̄nū v̄r p̄ yba malefica maxie

inuat: z hoc ē fabulose posuit **Q**uidi⁹ plurib⁹ in locis: vt de medea z de circe z matre meleagri que tyrrū cōburens meleagri vitā abstulit: h̄ qz supstitiosa: z oino reijciēda posicio haberi p̄t̄ ex dictis **A**ui. 4° sexti nālūz: vbi expresse posuit possibile fore aliqū per suā fortē imaginationē alie num corpus posse realiter imutare. qz verbigratia de sano egrū facere: quo posito in esse: bñ seq̄ret qd talis p illaz fortē suā imaginationē vitā illius posset ad certū terminum limitare: sed hoc vt pz nō est merito virtutis veneni: s̄ potius affectiois illi⁹ siue s̄ fiat venenū siue alit⁹: z iō dixeram merito sui effectus naturalis zc. **H**uic tñ opinioni: z si forsā a p̄tradictione defendi posset credendū nō erit: cuz sit p̄tra veram z sanctissimā nostrā fidē. **C**Scda 2^a. z si sic vt p̄cedens asserit 2^a. possibile tñ est vt venenū exhibendū taliter disponat qd in Socrate. verbigrā vna die opationez suā p̄ficere deberet illā diē z vltra transibit patet statim qd eadē caro cum sinapi comesta in Socratis stōtpato digere ref in septē horis. exempli grā: q̄ ceteris pib⁹ comesta cuz agresta nō digeret in octo vt docet exp̄ctia: quare sic fieri artificialit̄ de venenis nō incōuenit: q̄re p̄clo vera. **C**Teria 2^a. possibile ē venenū naturale seu artificiale repiri exhibiti qd aliqū taliter disponet qd paulatine velut ethic⁹ cōsumet. sic qd si prius calor eius naturalis ad sustentandum vitā p̄ q̄draginta ānis. verbigrā. sufficiebat vno anno vel duobus postea ad plus poterit perdurare. **H**anc cōclusionem itellerit **A**ui. 6°. quarti. 2°. c. cum dixit. **E**t omne quidem qd inficit cum p̄mutatione cōp̄sonis: aut cuz putrefactione: aut cum aduentu sup mēbrū: possibile est vt sit effectus post tps. **D**ixit. sicut in iuvene q̄tūcūq; robustus et aq̄ frigide potatōe interdū sic calor naturalis q̄ antea p̄sistētanda vita. xl. annis sufficiebat: nūc autē p̄ vno vel duob⁹ solū sufficit: vt in eo de febrib⁹. c. de ethica senectutis clare mōstrant. Ita nō repugnat venenum reperiri p̄silem in corpe nro faciēs opationē: imo de facto vt iſerius patebit reperiri: quare conclusio vera. **P**ma bona z assumptū patet intuitu. **E**t ad istū intellectū forsā dicunt vulgares aterminari posse venenū. quare zc. **E**t hoc de p̄mo caplo.

Quomodo quis sciet ab assumptione veneni seu lesioe se custodire.

Cap. ij.

Alta mihi circa venenoz materiā dubia occurrūt in quoz dēclaratio nisi theorizātib⁹ modicā asserit vtilitātē: z qz vtp̄lm in ista legentes mā statim ad p̄acticā prem de theorica nō multum curātes vellēt deuenire. p̄seruatiuum regimē **A**risto auxiliante deinceps inscribam. **C**Ad quo sciendum qd vt q̄s a veneno p̄seruet interio duplex p̄t̄ haberi: vna vt se ab assumptione seu a lesioe veneni p̄caueat. **A**lia vt assumptū veneni seu ab extra vel alio quouis modo approximati impediāt actionem.

Quantum ad p̄mum venenū timēs in seruitorū fidelitū manibus d̄z sui corporis custodiā ponere: ac res etiaz que ad vsum sui corporis necessario regunt. puta vestes lectum camisas caligas z similia. vt securior tñ existat faciat p̄ ali quem lectūz intrare qui p̄ horam saltem nudus iacens ibi dem calefiat. **L**amisas vō diploidem caligas z similia. alique vel aliquos faciat p̄ horā ante manib⁹ p̄tinue hinc inde ptangere: faciatq; p̄ horā anteq̄ equūz ascēdat ascēdere aliū. **M**ā si in talib⁹ vel p̄silibus fuerit venenū absco sum: qd calefactum in corpe attingentis opationē aliquā facere d̄beat necesse est: vt ex malignis aut ex pessimis erit stat: quare si ad ipm alteri⁹ calor p̄ prius attigerit infra horā talis aliquā sentiet alterationē que cū cōprehendit talia fugiēda sunt. **C**irca cibū z potum talē cautela adhibeat. **M**ā per horā anteq̄ cibum accipiat sibi saluā seu credentiā fieri faciat s̄m hunc modū si fieri p̄t̄: qd habeat p̄ verū cōsistentē z senē q̄ ore p̄ prius ex aqua loto de cibis ad saturitātē vsq; māducet: z de vino bibāt. **M**ā si in his aliqd venenū latuerit infra hoc tps in ipsoz aliquo aliqd accidens appebit qd in vno solo forsā nō fieret: z hoc pp cōplexionem accidit diuersitatem: z hec p̄gustatio seu credentia

Tractatus

tutior ceteris existit. Quia ipse pastum sumptus est primo
os suum aqua frigida lauet. Tunc enim omnis sapor precipiet ex
cellentia a quibus debet quod maxime precavere: quoniam talibus me-
lius venena latet. Nam si venena ipsa aliquem extraneum sa-
poris habuerint ab istis saporibus excellentibus occultati: ut est
excellens dulcedo amaritudo acerbitas etc. Et si cibaria
etiam extraneum aliquem odorem habuerint relinquant. Res
insuper habeat super mensas de quarum proprietate sit praesentia ve-
nenum manifestare. Ad quod singulare est serpentis cornu
quod super sale positum in veneni praesentia rorem semper emittere vi-
detur. Hoc idem facit lapis prassius: quod ut prassius praesentiam habet
viriditatem cum quibusdam interdum maculis rubentibus: et inter-
dum albis: et propter hoc lapis prassus assumptus nuncupatur.
Et quod sepe in ipso smeraldus reperitur mater seu palatium sme-
raldi a nonnullis nominatur. Causa autem quare talia in veneni
praesentia rorem amittere videntur est: quod venena in cibis potibusve
vel qualitercunque in aere praesentata aerem ipsum suo vapore vel
alio modo alterant seu inficiunt qui aer sic infectus: et ad prassium
seu serpentis cornu perveniens ingrossatur et in rorem modum
convertitur: eo modo quo fit cum quod super politum ferrum seu specu-
lum bibat. Tunc tunc vulgares dicunt talia in veneni praesentia sit
dare. Nec est plus inconueniens quod venenum quodcumque sit illud
aerem infectum venenose abque hoc adhuc quod in vapore con-
uertatur seu ab eo aliud resoluatur: quod quod lapis aliquis vel alia
res aerem pestilentiali infectus veneno purificet: ut in prima
principali parte dictum est. Sed hic nota quod in aere vehemen-
ter calido et sicco forsitan talia rorem non emitterent: quod tunc calidi-
tas et siccitas intantum posset aeris ingrossationem prohibere quod in
modum rois periri non posset. Et ideo dicunt aliqui quod propter hanc
causam tulerunt philosophi tale cornu super sale apponi: quod sal sua vir-
tuali humiditate iuuat: ut aer infectus attingens cornu in ro-
rem convertatur. Possunt tamen aliter imaginari et forsitan
verius. Vnde quod cornu poni debet super sale: quod sicut zinziber per
occulta proprietate turbat operationem seu ipsius virtutem adau-
gerit: sal sua occulta proprietate quam maximam habet contra
venena virtute cornu super ipsum positi intantum adauget ut aerem
infectum ipsum attingentem sufficiat in rorem mutare non ob-
stante aeris caliditate seu siccitate. Rubeo igitur ut cornu super
super sale ponatur. Alii dixerunt de prassio quod praesentato vene-
no statim viriditate amittit quod cum abluit recuperat. Sed qua-
litercumque faciat: quod siue rorem emittat: aut viriditate amittat:
patet prassium ipsum valere quod maxime in casu isto. De isto
lapide in suo de venenis auctoritate esculapii etiam Aristoteles
singulare facit mentionem. Lapis quod misce quod lapis buffo-
nis existit. Nam si bonus est cum buffoni putat ad ipsum osculan-
dum statim accedit maxime etiam valet in isto casu: quod praesentato
veneno varius efficitur: ut inquit Albertus in suis de mi-
neralibus tractatu de lapidibus preciosis: et ille debet eli-
gi qui subalbidus existit. De isto namque lapide legi in quo-
dam libello quod eius craposina vocat: et virtutes ipsius descri-
bendo dicit ipsum omne praesentatum venenorum manifestare hoc
modo. scilicet quod debet in anulo aureo ligari versus carnem perfora-
to sic quod dum tenet in digito lapis ipse carnem attingere pos-
sit. et debet continue in digito deferri: ut digiti calore cali-
dior existat: tunc enim praesentato veneno tanta inducit calidi-
tas in digito ut necesse sit quod anulus abijciatur. In eodem li-
bello littera exterior sic dicit: quod si quod hunc anulum taliter fabri-
catus habuerit in digito et fuerit venenatus tanta in eius di-
gito inducit caliditas ut necesse sit quod ipse abijciat: et sic per ipsum
scit nunquam aliquis fuerit venenatus: an ne hoc namque veneni
praesentia manifestat. Sed multi lapides aliaque repuma-
tur: de quorum proprietate est omnium venenorum qualitercunque ap-
proximatorum malitiam frangere: ac ipsorum actiones prohibere:
quod de ipsorum proprietate est venena sua spoliare venenosi-
tate: ut testantur auctores. De quorum numero: ut inquit Albertus
vbi supra lapis draconides existit quod in draconum capitibus
reperitur. Hic omnia: ut inquit fugat venena: et maxime serpentum.
Item magorum auctoritate asserit adamantem in sinistro lacerto
ligatum valere contra venena. Et idem dicit de agate. Idem

auctoritate Aristoteles dicit hiacynthum saphyrum maxime contra
toxicum valere. Et hoc idem affirmat Constantinus in libello de
incantatione et colli suspensione. Item dicit conciliator quod si-
ne raldus optima erat illa. scilicet cuius virtute buffonis oculi ipsa-
que fire intuentis eliquantur: in mensa tenta multum venena debi-
litat: et si in ore teneatur quolibet suorum praedit virtute venenosam.
Item in suo de imaginibus dicit Albertus: quod imago astri ser-
pentarij alicui precioso lapidi in sculpta venena fugat omnia:
et subiungit quod talis portatus valet contra venena et morsus ve-
nenosorum: ac etiam si partem rasure de eo bibatur: et est talis ima-
go astri serpentarij vir serpente circumcinctus cuius caput manus de-
extra tenet: sinistra vero cauda. Scito igitur quod si hec imago alicui
lapidi habetur proprietate fugandi venena fuerit in sculpta mul-
to praualebit. Item dicit Conciliator quod in libro regum per-
sarum scriptum reperitur: quod si quod sculperet fecerit in lapide
ematis viri genu flexu serpente circumcinctus cuius caput teneat
manus dextera: caudas vero sinistra: feceritque lapidem sic
sculptum in anulo alligari aureo: et sub ipso radices appo-
ni faciat serpentarie talis portatus anulus ab omni veneno per-
uat: et quod ipse de veneno timebat fecit ad hunc usum sibi tale
anulum fabricari ut ipse refert. Item de veneno timentes
faciant vasa in quibus cibaria: ac potus reponuntur: pos-
ta paraphides inclitoria ciphos et similia taliter fabricari: quod
si argentea: aut stannea fieri fecerit primo in crucibulo po-
tur argentum seu stannum: deinde tyriaca optima seu de musconi-
bus iseri descriptis: si deo voluerit in ipso crucibulo im-
mittat: et ipso coopto ne exaleat liquat argentum quod liquefactum
super formam fiendi vasis praeciat. Nam si in argento vel stanno
sive alio metallo aliquod venenositas insit per istum modum amo-
uebitur: cum quo in vase ipso aliquod virtus tyriacitatis remanebit.
Alchymiste enim ex napello vel alia re venenosa mercurio
coelantes vasa ex argento illo alchymico sepe praeciat quod for-
san cibum: et maxime calum in eis stantem inficiunt venenose: et di-
ci forsitan: quod talia non sunt expius: si satis e veritate cum ponant
alchymiste quod argentum recipit virtute omnis quod in ipso praeciuntur
cum eliquitur. scilicet. Quia ad dealbationem argenti eris: et aliorum
metallorum sepe arsenicum: ac lacticiam et alie res venenose
proficiant est quod maxime ab istis metallis alchymisticis pre-
cauendum. videmus enim cibaria in vasis eris stantia ei-
saporis: ac virtute habere. Tunc idem fieri ab alijs metallis vene-
nose purificatis seu infectis non inconuenit: ut patet. quare etc.
Posset tamen quod loco tyriace in conficiendis vasis ut plurimum
bezeargicis iseri deo duce scribendis que in interficiendo ve-
nena maxime habent virtutem: ut patebit. Quare si argentum
ex imitatione istorum tyriacalium remaserit maculatum de aureis
tur: hec namque pauca: et si multorum librorum volumina volue-
rim: ad hec que dicta sunt valere conperi. Sed hic sciendum
quod de talibus effectibus lapidum preciosorum tyriacalium et filium in
pluribus hominibus fides perijt non putantes preciosos lapides ty-
riacalia et filia talis effectus posse producere quod evenit: quod
plurimum hominum aliisque preciosos lapides expri sunt: nec ab
auctoribus descriptos effectus praesecuti sunt: puta quod iam rep-
tus est saphyrus quod antracem non fugavit smeraldus quod disinte-
riam non curavit: vel que super se portata in actu coit non
fracta est. propter quod videmus hos ab auctoribus descriptos
effectus non produci credunt in his: et omnibus alijs nullas inesse
virtutes propter virtutem pecuniariam attractivam. quod de virtute precio-
sorum lapidum est bursam euacuare ut clare docet expimentum
et sic tales homines de descriptis in hoc. c. trufarent. Sed ut eo-
rum credulitas falsa tollat. Sciendum quod multi sunt artificiali-
ter lapides quos adhuc boni reputati lapidarii preciosos
ac minerales iudicant: in quibus tamen nulla virtus penitus inest nisi
pecuniarum attractiva: ut dictum est. Et ego quada vididi saphy-
rum ex crystallo factum. quod artifices pres merali ac magni pre-
cij iudicauerunt: et praestari fieri praestant rubini: balagij et plures alij
lapides: ut in quodam legi libro quod tales facere docet. hi enim
si preciosi iudicentur: nulla tamen virtute habent. Item dato adhuc quod
sint minerales: attende quod dicit Albertus tractatu de lapidibus
preciosis. Senescunt inquit lapides quo ad virtutes: nec tales

dicunt nisi equoce: qz pp seniti vntate corrupta in eis soli color remanet: z figura: z hoc vt inquit propter iordinatio nem nature accidit: aut propter iordinatissimas vtutes ce lestiu in sriu mouentes: z licet h accidat: no tn nisi in lo go tpe: fit vt ia expimeto cõprehensum est. pater igitur qz taz ppter falsitate lapidum qz antiquitate sepe pdis eoz virtus. CLegi pteea in quoda libello q docet in qua materia de bent piosi lapides alligari: quati ipsi lapides psepe virtu tes amittunt ppter portantes aliquod peccatu enorme cõ mittere. Et ad recuperadum vtute ppter tale viciuz docet eos i aqua munda: z bene clara p plures noctes ponere ad serenũ. p hunc eni modum sua amissam virtutẽ recuperant. Et ideo si ppter istas causas vel aliqs ipfaruz vn? due vel plures saphyri repte sunt antracẽ nõ fugare: qz tamen plu rimi hoc facientes inuenti sunt: vt inqt Alberus se vidisse qd ego quoqz vidi: nõ qd tn credere dz nullum saphyrum antracẽ fugare. Et pariter si nõ oes smeraldi in actu coitus frangunt. aliqua tn sic vt et vidl. CDerijt pñt tam dictoz qz dicendoz sepe fides p hoc q antraci qui ia p totuz cora pus: z maxime in mbris pncipalib? sua disphit venenosa tatem saphyri circũducimus. Et idem in disinteria confir mata: z vtute iam pstrata smeraldum apponim? que tunc nihil penitus pñt. Et sic tunc dicunt hos lapides nullã habere virtutem. Et idẽ sepe accidit de tyriaca mitridato seu alijs tam simplicibus qz cõpositis inferi? describẽdis qz tyriacã vel cõsimilem in veneno: vel morsura reptilium sepe dam? qñ. s. venenũ ia est in pncipalib? mbris confir matũ: z qz tñc nihil pdest credunt plurimi talia nullas ha bere virtutes: sed errant infallanter: qz si qd istoz aliqd nõ fopñsticum: nec viciatũ: sed bonũ z electũ sumpserit cuz se primo senserit per venenũ qualitercũqz apporimatu in festari: eo mō. s. q inferi? deo duce describet indubie liber euadet: z smeraldũ pluries in disinteria exptus sum facies ipsaz sup ifirmi ventrẽ alligari: z nunqz apposui alicui qui nõ euaserit. Et anno presenti qd hoc potuit facillime expi ri: cũ alie fere nulle fuerint egritudines qz disinterie. Istoz rum igit falsa tollat opinio: in pncipalib? lapidibus: z alijs spem ponat: sed in electione bonũ z pbum habet lapida riu q minerales ab artificialib? discernat: qz si iuuenes mi nerales: z nõ peccato viciatos habuerint hunc z alios ab auctoribus descriptos effectus pducti ab eis repient ifal lant. In alijs vō artificialibus puta tyriaca mitridato: z per bonum z fidum habeat apothecariuz qui bene simpli cia noscat: z q composita fideliter pparet: z si illa q sunt ab auctoribus descripta fuerint fidelit obseruata: talia nõ con tinent. CInsup qz aialia plurima venenosa: vt inqt Auic. naturaliter vina diligunt: z nonnunqz postqz de eis bibe rint in ipsis venenum euomunt. Custodiatur ne vasa vina ria discoopta pmaneat: qz aliqñ repta sunt in vasis talib? venenosa aialia suffocata: z hoc pluries cõpertũ est in bu tigliis z potaficulis rusticoz: cum sub arboribus reponun tur: z isto modo laboratores talia bibẽtes vina per sepe ve nenati sunt: z repentina morte depdunt. cuius causa ptunc ignoratur: immo dicunt ipsos malis spiritibus obuiasse. Brecaueant insuper ne super eorum domibus nidũ cico nie fabricent: z maxime sup camino. Nam sepe repertum est animalia venenosa que ad natozum pastum deferunt ab ipfarum rostro seu vngulis euassẽ: z per camini gulaz descendẽtia in lebetem seu ollam cecidisse: z sic qui des coctis in illo lebetẽ manducauerunt venenati sunt. Et isto modo ab assumptione veneni seu ab ipfius lesione quis se poterit custodire que fuit ipfius capituli intentio pñci palis quare zẽ.

De rebus veneni malitiam fragentibus: ac ipfius im pressionem prohibentibus. Cap. iij.

Ho itaqz qñter ab assumptione veneni seu ab ipfius lesione qd se poterit custodire. Est nũc modus de scribẽdus p quẽ assumptũ venenũ vel qñtercunqz alias apporimatu nocere nõ possit: qd dupli fieri contin

git. CUno mō pres ante seu post venenũ assumptas: de quarum pprietate fit assumpti veneni: vel quouis mō alio apporimatu impressionẽ phibere: aut malicias frangere. CAllo modo p cõplexione tyriacalẽ seu bezeargica nãlez insitã seu ex vsu tyriacaliũ vel bezeargicor acqñtam. CIn pñti q caplo soluz de reb? veneni impressionẽ phibẽtib? aut eius fragentibus malitiã faciã mēionẽ. Et p res simpli ces describã: deinde cõpositas. Et in caplo sequẽti res po nã: ex quaz pñnuo vsu fiat cõplexio bezeargica seu tyria calis. CDe his igit q ad pñens spectat caplin est terra sigil lata: q ppter ei? mirabiles cõtra venena vtutes lutũ diũ nu seu macra diũna a phis appellat. Nam si de ea cũ mo dico vini parũ in ieiuno sumat: nullum venenum ad cor dis itima seu aliorũ membroz penetrare pmittit: imo vo mitu saltẽ ipm totum expellit. Et idẽ facit post assumptum venenũ bibita vel gargazata: vt in lepore marino z can tãridibus fuit exptus Bas. Alui. vero a cane rabido morsu eã exhibebat in potu: z supra morsurã vipe cũ aceto linie bat: z sic oes tales cum h medicamie liberabat. CIn de viribus cordis inqt qz in letificando z cor cõfortado mira bilem habet pprietatẽ cũ tyriacitate manifesta: ppterea qz cunctis obuiat venenis. Itaqz siue ante venenũ bibat: siue post naturam sustinet: z eã ad ipm expellendũ confortat: z hec est qz trouatuli vèdunt p gra sancti pauli: qz cuz vino seu aceto potata seu sup venenosoru morsurã cũ aceto lini ta oes a reptilib? morsos liberat indilata: vt ipi sepe mon strat expientia. Hãc quoqz in isto casu summe laudat pñ liator: dicẽs: qz ante venenum sumpta cordis cõseruat hu miditates: ipm sic z alia muniẽs mēbra: qz venenũ ipsum p corpus ambulare non valet: ppterea reges oriẽtales vbi venena sunt nephandissima in suis semp cenis z pñdijs terrã comedũt sigillatam. CAdmirabiles quoqz de hac ter ra in suo de simplicibus Sera. laudes describit: ita vt asse rat hanc de melioribus fore medicinis cõtra venena: z de ipsa vnũ ponit medicamẽ inferi? describẽdum. CSume re quoqz cũ modico vini. s. i. se. napi. in ieiuno hoĩem a ve neno pferuat illesum. Idẽ faciunt. s. i. aristologie ro. z. s. i. carnis dānullẽ exiccate z puluerizate vel tantundem semi nis rassant. vel. s. ii. ossis de corde cerui: aut paz balsami. Calamentũ vō auctorũ testimonio: si in ieiuno cuz vino bibat: oia expellit venena mortalia. CAdmaxime qz in isto yreos cõmedat: qz bibitu cũ aceto venenis oibus confert. CEt idem lac asine in ieiuno potatur. Idẽ qz faciunt auel lane in ieiuno sumpte teste Isaac in dietis particularib?. CEst nux vna cũ vna scu. qd etiã i colligerafirmat Aluer rois: z Auic. 2º. casũ. q cum his docet sumere parum rure. CAd idẽ valent testiculi vrsini vel arctini cõmest. CItẽ castane ac et cepe: generat enim in stomacho humidum plm fragentẽ nocumentum venenosoz. CAd idẽ valet anisum tarascẽcõ: doronicũ: sticados arabicuz: cortex citri eius folium: atqz flos: sceba: z est centonicum abrotanũ: z de thini. i. scandella de qua mixta cum frumeto rustici in ptib? nris panẽ cõficiunt. Ad idẽ valet ouganũ agreste te ste Ari. in de hystorijis ataliũ li. i. i. quiẽte qz tortuca post co mēstionẽ vipe statiz comedit ouganũ agreste. CIn nõnulli vidẽtes eã comedere viperã eradicaueunt ouganũ: z cum id nõ iuenerit statiz mortua ẽ. Ex qz cludo ipm ptra vene na valere: z marie spẽntũ. Valet et positi supra plagas taz venenosas qz nõ venenosas: vt hĩ ibidem zẽ. Ad idẽ valet sanguis leporis ante cibum sumpt: vt ponit Bill. CDec supra scripta maxie cõferunt: qz sequitur digne dñt vene norum bezear appellari: qz oibus venenis resistunt a tota spẽ: vt sunt semen citri: zedoaria: muscus: gra. i. unipi: baca lauri: z ei? folia: radix diptami: radix tormentille: kadres q auẽte Alui. in de viribus cordis tyriace magne vires obti net: z est herba que nascit iuxta napellũ filis aristologie: z napell? ei? vicina: nec fructificat: nec florescit. Hãc ei her ba vt habui a fidedigno vtunt romani napello itoficati cũ ad ceruos z capras siluestres venant: cũ at año elapso fue

re vn^o ex vna illarū sagittarū p^ossus statū de illa herba
suscipiens liber euasit illo p^ote. C^o Gilbertus vero anglicus
z cōciliator has que sequūtū dicūt magne equipollere ty
riace. s. hypericū vincitohē: enula cāpana: rassanides: di
ptam^o: aristologia longa z ro. z viticella. Allicuius est istarū
herbarū succus in potu dat^o a moribus siue a vulneribus
quibuscūq; venenosis in breui liberat. Et idē facit cornu
ceruinū adustū in potu datum: vt inqt Gilbert^o. Et p^o istuz
modū antiqui p^o oia venena curabāt: qz vel succū illarū
herbarū in potu dabāt. vel aliquā istarū sup^o morfurā con
quassatā ponebant. Et si succū siue viridē herbam habere
nō poterāt ex aliqua istaz puluerē factū cū vino vel aqua
mellis dabant in potu. C^o Itē vīnū aliud ponit conciliator
singulare. v. qz tpe vindemiariū in vno vafello seu bñda
musti duo vīni serpentes venenosi suffocantur: qz talis pu
rificati vīnū cīatus vnus ante pastum bibitus: vt asserit ho
minē ab oī veneno p^oseruat illesuz. Hūc vīno magnā fidē
adhībeo. nā ipse cōciliator in additiōib^o Al^o Desue. c. de opi
latione epatis mirabiles laudes de carne serpentū: z eorū
ture ponit dicēs: qz sanguinē z alios hūmores ab omni in
fectōe purificat. Et d^o z serpēs absq; cauda z capite p^o qtu
or dīgitos in aq^o pino decoq; que abisciat. Deinde in alia aq^o
coquat: in cui^o decoctiōe diptam^o nullatenus omittat. cor
rigit enī in eo qd cūq; corrigibile: z idē dicit eodē capitulo
Franciscus de pede montū in suis p^oss^o additiōib^o Al^o Desue
sue. Al^o Desue qz in de cōsolatiōe medicinarū. secunda iten
tiōe. 2°. c. exēplariter ponit qz serpēs p^o suā specificā formā
hoiem iuuenescere facit. Et Al^o 2°. casū. c. de serpēte. dicit
qz caro serpētis cum in vsu habet: plōgat vitā: z virtutez
cōsorat. Sensus qz ac iuuenit cōseruat. Et ego quēdaz
vidi cyrugicū annosum valde qz virib^o corpis vltra etatem
suffultus valde iuuenis apparebat. Et ad hanc intentionē
de carnibus venenosoz serpētū sicut nos de anguillis se
pissime māducabat. Sed qz talis vīni cīat^o in ieiuno sum
ptus: forsan inconsuetū venenaret. vt in pcedēti capitulo
patuit: cōsulo vt talī volens vti vīno se ad ipsum bibendū
paulatim assuefaciat in pncipio. de eo paucā qzitate assu
mens. C^o Coagulū quoq; lepōris cū aceto bibitū maxime
valet in isto casu. C^o Et hec sunt simplicita que ad hāc iten
tionē valere cōperi. Quare diligens medicus sū quā ha
bet intētiōē respectu hoīs p^oseruand^o ex his pluribus pul
ueres seu tyriacas cōficere poterit: res addendo cordiales
stomaticas capitales epaticas z alias put sue intētiōi vī
debit cōuenire: z sic respectu illi^o p^oseruandū medicamen
ples habēs intētiōes habebit. C^o Cōposita vero ad huius
intētiōē capituli sunt infrascripta. Et p^omu^o est tyriaca de
terra sigillata: s. ferra q^oti. c. 4°. ab. Al^o descripta. Inqt enī qz
si sola terra sigillata vel tyriaca talis aū venenū def^o assu
ptionez: ipm sicut est euomere facit cui^o tyriace de scriptio
ad litteram talis est. It^o. bacarum lauri: aur. ij. terre sigillate
aur. ii. supple: qz non ponit dosim v^oreos cōficiat cum oleo
z dosis sit qzitas auellane. Al^o. nō ponit oleū cum quo de
bet cōfici. It^o. oleū irinū vel oleum de auellanis vel sifami
num: vel de balsamo: qz pauca sufficit qzitas ad talia icor
porandum. Laudo tamē potū vt ista z oēs describendē ty
riace seu p^ofectōes cū melle fiat dīspumato bñ. s. z electo p^o
qz talia meli^o cōseruent. scdo qz mel decoctū: vt inqt Al^o.
2°. casū. venenis maxime cōfert. Tūmē igit venenū de tali
tyriaca: oī mane in ieiuno ad qzitate sumat auellane. Al^o de
dicamen p^ociōsum de terra sigillata in p^orio caplo descri
bit Serapio in suo de simplici^o: inquitens qz qū bibit ex
eo ille qz timet potione venenū. phibet nocuentū eius ab
ea. Et si sumpserit in potu ex eo ille qz iam sumpsit medicū
nā venenosam dum adhuc est in stomacho suo puocat ei
vomitus: z expellit venenum ab eo: z liberat eum a morte
z tale medicamē sit ex luto sigillato cū iunipero: qb^o admi
scetur modicum boli: z bibit cum vīno. Sed vt te ad actū
practicum reducā facias sic. It^o. terre sigillate. 3. iij. grano
rum iunipi. 3. iij. boli armeni. 3. i. f. terenda terant: z cum

melle dīspumato fiat ad modū tyriacē: vel misce cū sucha
ro: z sumat ad modū pulueris cū vīno. C^o Et fieri facias cō
fectionē in morsellis cum sucharo: z erit res delicata val
de z tā hūc qz alijs poteris addere cinamomū cassiā ligne
am: z similia sū intētiōē quā habueris: qz ppter hoc mi
noris nō erit efficacie: imo maioris: qz cinamomū z cassiā
lignea mirabiliter valēt cōtra venenū. vt inquit Al^o. 14°.
tertiū. tractatu 2°. c. de debilitate epatis. Inqt enī z ipa am
bo. s. cinamomū. z cassiā lignea sunt p^otraria putrefactioni
z rectificat cōplexione: z expellit cām corrupētē: z mun
dificat virus maluz: z expellant ipm: z resistunt medicinis
mortiferis: z veneno: licet sit cinamomū fortius zē. C^o Utere
igit istis duob^o in tuis cōfectionibus: qz eas reddēt gustū
magis gratas. C^o Ad idē valet medicamen. 6° q^oti. p. ca. ab
Al^o. descriptū. vt. It^o. ruthe. sic. 3. r. nucum. 3. ii. salis cōis
z ficuum. aij. 3. v. mellis qzsum sufficit: z fiat electuariū. de
quo ad qzitate pue castanee sumat oī mane: qz hominem
a veneno p^oseruat. C^o Rasis ad almā. 8°. c. qz in medicamē
cōtra venena cōponēdo angelicum habuit intellectū alia
ter hoc medicamen descriptū: z est vtilius supra scripto in
isto casu. vt. It^o. nucū a duab^o corticib^o mūdātaz pte. i. sal
glandinosi. i. splēdidī sol. ruthe amboz. ana. sextam vnus
partis: ficuum albarū quantū sufficit ad p^odictoz cōmixtio
nem. Ex qbus cuz mixta fuerint nucis fiat similitudo: quā
de veneno tūmē comedat ante cibuz: qz enī medicamē
quandā habet specificā formā forme venenū corruptiū: z
sic tale medicamen a morte liberat venenatū: qz aut ve
nenū per suā formā specificā expoliāt venenositate: aut
ipm p sudore: aut aliter extra corpus expellit. C^o Aliud me
dicamē Rasis: z est optimū in isto casu: est enim tante effi
cacie. vt tyriace magne faciat opationez. C^o Inde trouantū
cum eo puluerē panis affi cōmīscētes: eum p optima ty
riaca vendunt: vt in p^oima pte dictū est. z est tale. It^o. terre
sigillate: bacarū lauri vtriusq; partes equales: terant z cum
butyro vaccino iungant: qz vt ponit in 2°. casū. buty^o ma
xime valet cōtra venena. deinde cum melle cōficiant. De
hoc medicamine. vt inqt Rasis: sumat ante cibuz vel post
aut etiā cum malum supuenerit accūs. Itaz si eo vtens ve
nenum sumpserit ilico eum vomet: z si venenū non acce
perit: nequa qz vomitum incurret. C^o Itē Al^o. 2°. casū. c. de
ruthe. dicit qz qui sibi timet a venenosis pūgi: sumat cū vi
no. 3. i. se. ruthe cuz folijs suis: z subiungit qz maxime valet
si bibatur cum nuce z bolo oibus tritis z cōmixtis. C^o Sa
cias ergo sic. It^o. semis ruthe. 3. ij. folioz ei^o. 3. f. boli arme
ni. 3. i. f. nucuz cōium ab ambab^o corticib^o enucleataz. 3.
ij. fiat mixtio: de qua in ieiunio sumat. 3. i. in potu cum vi
no: vel potius cū melle in tyriace modū conficias electua
rium: de quo accipias ad qzitate pue castanee in ieiunio.
C^o Ad idē valet tyriaca magna: z tyriaca diateserō: tyria
ca de musconib^o z mītridatū: de qbus tū in sequētib^o alia
faciam mentionē. Et hoc de rebus venenū malitiam fran
gentibus tā simplicibus qz cōpositis: ac ipius venenū im
pressionem prohibentibus. ergo zē.

C^o Illudq; beneficio medici vel alio qz possit talit^o disponi
vt nullū exhibiti venenū siue ab intra siue ab extra timeat
actionem.

Cap. iij.

Descriptis his que p suā p^orietatē venenū assumptū
vel alio quouis mō apporimati phibēt ipressio
nem: aut ei^o frangunt maliciā. Est nūc modus im
ponēdus p quem cōplexio fiat tyriacalis seu bezeargica:
sic qz nullius venenū assumptū vel quācūq; al^o appor
mati timebit actionem: sed quia pluribus hoc videtur im
possibile. C^o Queritur nunquid beneficio medici vel alio
quis possit taliter disponi: vt nullius exhibiti venenū seu
ab intra seu ab extra timeat actionem. Arguitur qz nō p^o
mo. Itun qz quis poterit taliter disponi quā piper in de
bita qzitate sumptum z per calorem naturalem actuātū
ipsum calefaciat: z qui lactuca: z etiam papauer actuātū
ipsum infrigidet. Ergo a fili nō poterit vnqz corp^o talit^o dis

poni qñ venenū in dñita qñtate sumptū z p calorē actua-
tum in ipm agat. Sed veneni actio est cōplexionis hoīs cor-
ruptiua: vt patet ex veneni notificatiōe. q̄ zc. cōsequētia no-
ta: z assumptū patet intueri. CScdo si questio esset vā: se-
queret q̄ venenū nō esset venenū: pñs falsū z pbat cōse-
quētia: q̄ hoc homini in debita qñtate z debite appropi-
matū nō nocet venenose pte dñōstrato veneno: q̄ hoc nō
est venenū. tenet argumētū: q̄ venenū ē illud q̄līcūq; hu-
mano corpi appropriatū mediāte sua occulta pprietate: vt
supra dicebat: est sue cōplexionis corruptiūm. C Tercio
data vitate questionis seq̄ret q̄ hō talr dispositō idifferen-
ter oibus venenis equalr resisteret. cōsequēs est falsum: z
patet consequētia: ex q̄ p positionē nullius veneni timebit
actionē: falsitas psequētis arguit. nā z si calor naturalis sit
infim oīum virtutū: vt Aui. 2.º pñm. doc. 3.º. 3.º. c. ceteris
paribus plus resistit veneno frido q̄ calō. als enī cōuersio
in genere pportionali non esset facilior contra Aui. allega-
to ca. ergo vñ q̄ qñto plus dispositō vt calō veneno resistat
min⁹ frido resistere poterit: z ecōtra. q̄re conclusio falsa.
C Ad oppositum arguit. Indus ad terrā sclauozū gradatiz
deponatus: sic paulatim disponit vt aeris sclauozū non ti-
meat actionē: vt docet experientia: z etiā videt de mēte Aui
cen. pma pñm. ca. de cōplexiōib⁹: q̄ si subito de portet: aut
morit aut infirmat: q̄ nō icōuenit hoīem sic paulatim dispo-
ni q̄ nullius veneni timebit actionē tenet argumētū pro
tanto: q̄ non plus repugnat assue fieri ad hoc mortiferum
q̄ ad aliud: z nō obstat q̄ vñ a qñtate manifesta: z aliud
a proprietate prout q̄ dicere posset: q̄ vt patet vñ obiq; re-
mouet dispositio preexistens: z noua introducit quare
questio vera quam affirmat Symon ianuenis auctoritate
Drosii hystoriographi. c. de mē. §. mētridatū. vbi dicit q̄
mitridates rex ponti talr se remedijs premuniuit: q̄ perni-
ciosissimū haustu venenū nō timuit. Hoc idem ponit Jo.
boccacius in suo de casib⁹ virozū illustrium. li. vj. docens
q̄ dum mitridates esset obsessus conuersus ad vxorē pel-
les z filias moritur: illas pmo veneno sustulit oēs nouissi-
mo ipse sumpsit. C Sed cū diu se remedijs aduersus illud
armasset: videns se ab illius virib⁹ superari nō posse: gallum
militem qui per murum iam dissectum ab hostibus vrbes
intrauerat vocauit ei q̄ se percutiendū exhibuit: z sic vitaz
percutus bellumq; in misera senectute finiuit. Vide igitur
qualiter mitridates pmutis nullum sumptum timuit ve-
nenum. C Pro isto etiam facit Aристо. in de secretis secre-
torum ad Alexandrū: vbi ponit quandam venustissimam
puellam fuisse ad barones z reges interficiendos veneno
nutritam. Ex quo patet q̄ non solum venenum haustum
non timuit: verum ipso nutriebat. C Idem dicit Aui. cēna
sexta quartū capitulo secūdo: auctoritate Ruffi. C Itē qui
dam cyrugicus qui diu cum sarracenis habitauit: de quo
in prima parte principali facta fuit mentio: mibi retulit q̄
dum cūz barbaris habitaret. Soldanus ille se taliter reme-
dijs premuniuerat q̄ nullius veneni hausti timebat actio-
nem. Et sic patet prem⁹ questiōis affirmatiua fore veram.
C Pro responsione ad istā questionē sunt aliqua prenōtā-
da ex quibus 1.º cōclusionē responsiua inferaz de questio.
C Quantū ad primū notandū q̄ p venenū: vt supra dice-
bat intelligere debemus q̄ humano corpi qualitercūq;
approximatum fuerit siue a materia fuerit operatiūz siue
non est sue complexionis mediāte quadā occulta propie-
tate corruptiūz: z ideo est quod euforbū hoīez venenose
non pmit: nisi ppter quādam occultam pprietatem suam
facientē caliditatem venenosaz z hominis complexionis
corruptiua: z pariter dicit de opij frigiditate z similitum.
C Dico igit q̄ nisi cum venenis quecūq; sint illa siue dicā-
tur a qualitate manifesta opari: siue nō aliqua esset pūcta
occulta pprietas nō plus noceret q̄ piper: allium sinapis
aqua frigida zc. Et qbus seq̄ pmo: q̄ si daret aliqd cuius
virtute talis veneni occulta pprietas corrūperetur: q̄ ipm nō
plus noceret q̄ si a qñtate solū ageret manifesta. C Sequi-

tur scdo: q̄ nō incōuenit aliq̄ repiri: quoz virtute cuiuslibet
bet veneni taz calī q̄ fridi actio possit impediri: p̄ statim.
nam ex quo oīa venena agūt per occultaz pprietatem que
nec est calida: nec frigida: nec ad aliquā qualitatem manife-
stam reducibilis non repugnat aliud reperiri oppositā ha-
bens pprietatē: per quam cuiuslibet veneni actio ipedia-
tur: z hoc est q̄ cōiter dicimus. s. q̄ veneni maxime impe-
diatur actio p aliqd habēs formaz specificā veneni forme
totalr repugnantē. vt patet de alleo cū vino bibito in pun-
ctura scorpionū: vt Aui. ponit sexta qñti ca. de ei⁹ cura qui
in potu venenum sumpsit. C Et ibi quattuor modis pōit:
quibus veneni actio potest impediri: quoz p̄mus sit p quā-
dam formā specificaz forme veneni totalr repugnantem: vt
statī dictū est: z hoc in lapide beazar z tyriaca magna que
per ipsorum formā specificā extremalr veneni forme re-
pugnantē: oīa venena tā calā q̄ frigida: seu quocūq; ali-
ter agētia sua denudāt venenositate: z h̄ est p̄mus modus
quo actio veneni impediā. C Scdo est vt eius frangatur
acuitas: sicut v̄bigratia: bonū vinum vel euforbium assum-
pti opij frangūt acuitatē. C Tercio est vt ipsius veneni sub-
stantia resoluat: sicut alleū venena in sudorē resoluit: iō non
nulli ipm asserunt p̄tra oīa valere venena: vt Sera. in suo
de simplici. C Quartus est vt ipsum venenū expellat seu
ad extra trahat: sicut terra sigillata ante venenum sumpta
per vomitūz ipm expellit: vt Aui. ibidē: vel sicut sineraldus
ad se assumptū attrahit venenum: vt ingt conciliator: z pa-
tuit de illo francoz rege intosicato: cui sineraldus sub pe-
de aliquālr sacrificato posita per illas sacrificaciones oē ve-
nenum attraxit: z sic liber euasit. C Istis sic habitis suppo-
no q̄ nō incōuenit arborē venenosaz nō fieri venenosaz:
z ecōtra. prima pars patet de arborē perfidis: de p̄side vbi
erat venenosa in egyptūz trāslatata: vbi facta est esibilis. vt
ponit Gal. 1.º alimentoz. ca. de arborē perfidis: z 2.º de ac-
cidenti. 2.º. c. z Aui. 3.º quarti. c. de morpheā alba: z appella-
bant hanc arborē allubecha. Et Auerrois li. colliget. 2.º. c.
Secūda pars patet: nā insectiōe vitis cū inserit si appona-
tur venenum indubie vuas producit venenosaz: z si appo-
natur scamonea vel aliud sile solutiūm vuas pducit solu-
tiuas: vt ponit Symon ianuenis in suis simon. c. de vino.
vbi multa vīna simonimizans ingt. q̄ vinū sit laxatiūm ex
elleboro vel scamonea seu alio medicamēto laxatiūo impo-
sito in vite cum inserit zc. Et idēz ponit Rainaldus de vil-
la noua in suo tractatu de vīnis: z ita de q̄ plurib⁹ plantis
fieri posset cum inserunt. Et q̄dam medicīne cōpendiūz
vidi q̄ vuas z plimos alios fruct⁹ docet facere solutiūos
z hortulanī plurimī gariofilos i radice mēthe ponūt: z mē-
tha illa gariofiloz odorem retinet: z pariter fieret muscata
vel alteri⁹ odoris: q̄d esse nō posset: nisi oppositoz in ea vir-
tus reliqueret: quare de venenis sic fieri nō incōuenit: vt
patet. Ex quo infero q̄ si in sectione vitis cum inseritur vel
alteri⁹ plante bezeargicum aliqd poneret: sen tyriacale va-
porosum: planta ac fruct⁹ fieret tyriacales: seu bezeargici
patet: q̄ nō videtur maior repugnantia: q̄d ex appositione
rei bezeargice: seu tyriacalis fruct⁹ fierent bezeargici q̄d q̄
ex appositione rei venenose vel solutiui fiant fruct⁹ z plan-
ta venenosa vel solutiui: sicut conciliator de illa arborē p̄-
dis dicebat: q̄ cūz nutrimento nutriebat venenoso: fructus
pducebat venenosos: z ex nutrimento nō venenoso produ-
cebat fructus esibiles: z non venenosos. quare zc.

C Istis habitis sit hec cōclusio respōsalis de qñto. s. p̄se est
hoīem p vsum rerū tyriacaliū seu bezeargicarū talr dispo-
ni: vt ei⁹ fiat cōplexio tyriacalis seu bezeargica: vt ita loqr
sic. s. q̄ oīs qualitercūq; approximati veneni impediret
actionē siue hauriat: siue ab extra appropinquet. patet: quia
non plus repugnat hoīs cōplexionē fieri bezeargicam q̄
plante ergo zc. C Item sicut possibile est p etatis mutatio-
nem dispositionē seu cōplexionē in membris acquiri: qua
mediāte q̄d in vna etate: puta puerili erat venenosus in iu-
uenili vñ alia sc̄m sit esibilis: vñ nō nocēs: ita p̄se vñ p vsum

Tractatus

continuu. quoddam tyriaculu vel bezeargicarum noua acqri
in mebris dispositione seu complexione: qua mediante qd
erat ipso venenose corruptiuu fiat esibile vel no nocens: sed
primu est pole. qz scdm: quod fuit pbanda pcho. qz pmuz
fit possibile: pz per experientia in qz plurib. Ma z sepe in eta
te pueritie est venenu seu veneni iducit accidentia: qd eta
te procedete fit esibile: z non nocens: quare zc. Et h in me
ipso exptus sum: qz dum puerile etate agere: porcina caro
in me veneni pducebat accntia: na si de ea vel aliq in quo
decoquere inaduerteter maducassem: infra horaz tremo
rem cordis nausea: z alia mala incurrereb accidentia. Unde
domina mea cupies me comestioibus omnibus assueface
re ferculum qddam composuit vna vice in quo me infcio
porcinas carnes subtilissime tritas lateter iposuit: cuqz de
ipsa paru inaduerteter maducassem: infra hora tremorem
cordis: ac sincopim incurr: z vomitu supueniente vsqz ad
vium sanguine emisi inuui qz mortis limites fere ingres
sus sum. Tráfacto auté anno itez de ipsa paru spote come
di. quam lapida repiens ea vsus sum sine nocumeto deina
ceps cui ca alia neq assignari nisi pmutatio disponsit set
complexionis mebroz. na vtplimum videm qz i alia z alia
erate alia z alia appetim cibaria: z sic patet pctionem esse
vera qua pmutat pbat argumetu de ludo pmutato. Et pro
ipsa ena faciunt auctoritates adducte. s. de mitridate: z de
illa puella. CEx illa comemoratioe cuqz suis probationib
segt p qz pole est p continua assuefactione rei venenose ali
que fieri venenosum: sicut dicebat de illa puella. pz qz no
plus repugnat hoiem fieri venenosum qz bezeargicuz. Et
ideo credendu est illam ribalda vetula: quam recitat Aui.
sexta qrti. fuisse venenosaz q in pncipio de napello re par
uam accipies tandé eo tanqz cibo sine nocumeto nutrie
batur. CEx qbus segt scdo qz no repugnat in indiuiduis
eiusde speciei formas specificas oino ptarias reperiri. pz
de homine venenoso: z alio non venenoso.

C Sed circa dicta aliqua occurrut dubia. Primu nungd
venenu quo nutriebat illa puella puerum sit in nutriti
tu venenosuz: an fuerit sua venenositate spoliati. C Sed
si venenum qd sumpsit mitridates: vt se perimeret conuer
sum sit in nutritiu: vel qd factu est de eo. C Quatum ad
primuz pot pbabili dici qz venenum a puella sumptu est
in nutrimentu puerum venenosuz in se virtute veneni reti
nes: sic qz ipsa tota erat venenosa: ppter qd se cum ea co
muscetes venenabatur: vt dixit Aui. Et nos idé videmus
qz gallina frumento nutrita venenosa in aqua. s. remollito
in qua serpes venenosus fuit extinctus z putrefact quia
qntis talis gallina sit venenu comedeb: in illo frumento
sine nocumeto nutrit z impinguat. Hanc gallinam sic nu
trit qd tractatus docet: qui de aubus rapacibus tractat:
tubet eni ipsam ipsas aubus exhibere. qn. s. volumus vt ci
to mutent in plumis: qz ipsa comesta oes plume cadut in
breni. Et ob hoc Gilbertus anglicus gallina sic nutrita iu
bet in cura lepre seu tyrie loco trociscoz de vipis exhibe
ri. Hic igit qualis talis gallia: que tu a tota spe venenosa no
existit est venenum comedebus: z tu ipsa sine nocumeto
veneno nutrit: quare idem fuisse factu de illa puella possu
mus imaginari. Et sic patet ad pmuz. C Ad scdm de mitri
date dicendum sicut tyriaca seu lapis bezear venena om
nia sua expoliat venenositate: ita complexio seu dispositio
mebroz mitridati acqita ex vsu tyriacali que e vnita cuqz
quada occulta proprietate veneni corruptina venenum ab
ipso assumptu sua expoliat venenositate: ita vt in corpe
suo solu a manifesta ageret qlitate z no aliter: vt coplone
mitridatis: sic tyriacali fuit veneni suba resoluta: vel eius
acumé extinctaz fuit extra corpus expulsu eo mo. s. quo
tyriaca ipsum expellit in caseo: z sic assumpti veneni a co
plexione tyriacali mitridatis actio phibeat. z per pns ille
sua pmanebat. Et hoc pz rnsio ad ista dubia. C Sed con
tra rnsione primi vt esse Zuerroys primo colliget. c. 2. vbi
vult qz no sit possibile homine nutriti veneno. quod se de

mostrasse dixit in epistola de tyriaca ad glauconem z eius
argumetu vtuale tale est. Exiens hominu latitudine non
est homo: s. ho nutriti veneno: qd als occidit est ho. igitur
zc. minor arguit: qz tota complexio humana contrariatur ve
neno: z nullaten cu eo couenit. sed necesse est vt inter nu
tritum z ipm venenu quo nutritur sit aliq puenientia z sili
tudo: qz nutrimentu no est aliud. vt igt Bal. 3. de coplo
nibus. p. c. qz similitudo imperfecta nutritis cuqz nutrito:
donec ei simile fiat. z. 2. c. Oporter pculdubio ingt: vt sit
inter tota substantia nutritis: z tota substantiaz nutriti col
tas aliqua z silitudo. qre zc. Et sic sequitur qz nutriti vene
no est ho: z non ho: qd iplicat. C Ad h dicat Bent. pole est
homine nutriti veneno: cu q tu humana no exst latitudi
ne. sed bene talis ho ponit in extremo latitudinis pponis
humane. Pro q nota qz sicut dicim quartu gradum qua
litas manifeste humane complexioni omnino repugnare:
ita imaginabil qrtum graduz qlitatis occulte humane co
plexioni etiaz repugnare: q tu qrtus gradus magna habet
latitudin. Et sicut no repugnat paulatina assuefactione
hominez ad quartum gradum qlitatis manifeste deuenire
ipso state in latitudine sanitatis: vt pbabil tenuit ille solema
nis speculator magister meus Jacobus de Fosliuio. ita ad
quartum poterit qz graduz qlitatis occulte deuenire ipso
stante in latitudine humane coplonis. Et sicut sut mte mas
siones in latitudine quarti gradus qlitatis manifeste cum
qbus no stat humana complexio neqz vita. Et puto ad istu
intellectum dixisse Bentile talem hoiem veneno nutrituz
extra latitudin complexiois humane non existere: s. ita in
extremo eius ad intellectum datu. C Sed cotra. ex h seq
ret qz tale venenu ex q ille nutrit si agit a tota substantia: pa
tet cum necesse sit vt dicebat in aliq sit assuefactio iter ipm
nutritum z venenum quo nutritur: sed venenu agés a tota
substantia nullaz penit: habet silitudin cu coplone huma
na: imo sibi extremal opponit. qre zc. z sic reuertit ad pri
mum: z io ppter h aliam suz imaginat respotionem. Pro
quo nota qz venenu a tota substantia extremal opponitur
humane complexioi: z nullatenus opponit complexioni hui
indiuidui. put e indiuiduum humane spei: z hec complexio
flués a tota spe seu forma inseqns a medicis coiter appel
latur: z p hanc qcqd inest cuilibet indiuiduo illius speciei
z rone huius impossibile esset aliquen nutriti veneno: ex quo
nulla est puenientia: neqz silitudo inter venenu z complexio
nem talis indiuidui: prout est indiuiduum humane spei: s.
qz qdlibet indiuiduum humanum hz complexione sibi p
prium vt ingt Aui. pma pmi. c. de complexioibus: in q aliud
affociari sibi indiuiduuz est oino impossibile: stat vt inter ta
lem complexione propria: z venenu qda occurat occulta
proprietas: p qua tales indiuidu ipso veneno tanqz cibo
nutriatur: put narrat Albertus magnus p anialiū. 8. c. qz
quedam erat puella Colonie: que qz cito a matre aufugere
poterat: angulos domus sollicitate perquirebat: z quotquot
poterat araneas cape manducabat: qbus velut optio cibo
z si sit alijs venenu nutriebat: z sic non min ista puella qz
puella Aui. forsan erat venenosa: qre non inconuenit aliq
vel aliqz causali inueniri: q venenu appetat: z ipso sine no
cumento nutriat: z qui sicut illa puella venenosus existat.
Aliqua eni cibaria q mala sunt aliqbus couenientia repis
tur. vt ingt Ra. 13. ad alma. ca. de regimie comestiois: qd
esse non posset nisi merito complexionis tali indiuiduo pro
prie: q complexio fluens a ma seu materia inseqns a me
dicis coiter appellat: z talis prouenit merito alterius: z al
teri dispositiois celoz. vt ingt Alb. in suo de mineralibus
tractatu de lapidib pncipis. c. 8. ac etiaz alteri z alterius
dispositionis materie passe. vt Zuerroys 6. colliget primo
ca. dicit eni qz qlibet ma habet accntia propria z fixa i ipsa
sine accntibus q manat a forma. Et subiungit qz h accntia
que insunt in ma sunt causa varietatuz multitudis que in
naturis indiuiduoz inueniunt. Cui Aui. in de viribus cor
dis ca. x. de proprietate loques que in mixtis corpibus res

peritur has duas causas summarie tangit. scilicet celoz et materie passe dispositione sic ingens. Propetas est nam inuenta in mixtis corporibz pcedes eis a supna et plenissima influentia ppter dispositione. scilicet materie passe q. scilicet materia corpora particulari et pnam dispone acgrit etc. Et ex h appareret causa ex vna pte: qre aliq sunt indiuidua in qbus vnu est venenum: aut alleuz: aut caseus: vel phile: q in oibus alijs sunt optimi cibi: qzuis hec diuersitas etiaz ex alia parte possit rone cibi puenire: et no minus qz rone cibati: vt inqt Alii. 13. tertij. tractatu. 2. ca. de corruptione digonis cum dicit. aut est phibes appetitu cibi coz prietate q est in ipso: aut in comedete sicut ille cui? na refugit a cibo aliq: qzuis fit laudabilis: et appetendus fit ab aliq etc. Et qbus patet q nutritio no est assimilatio nutrientis ad nutritum rone coplexionis insequentis forma tñ: s; etia mam. Et p h p3 h argumentu no valere. Iste nutrit veneno: q venenum no agit a tota suba demostrato veneno quo nutrit: qz est venenu a tota suba pñet humane coploni fluenti. scilicet a tota specie: cui? virtute esset ipse coplonis corruptiuu: inter ipz in et coplonē a mā fluentē quedā currere pot occulta ppetas prohibitiua ne venenum ipsuz sit complexionis a forma fluente corruptionum. Et p h patet solutio ad illud argumentu. hac eni sniam sigs diligenter inspererit: intellexit Alii. 6. quart. ca. 2. dum dicit: veru pportionalitates iteru inter virtutes agentes et patietes sunt ex eis q oportet considerari. Nam alfarfar. i. napellus et si in coparatione ad coplexione q est aialis fit homine interficiēs: cu confirmatur ipso fortasse no est venenu turdis: vt velit dicere: qz i q libet aiali due repiunt coplones: vna q est coplexio aialis absolute: a q nullu aial pot absolui: qua coplonē lata vocat. et rone talis coplonis napellus est venenu oibz aialis: s; qz qlibet spes aial p3 coplone sibi ppiā: a q nulluz indiuiduu illi? spē pot absolui: stat vt rone hui? alfarfar sit venenu indiuiduis spē humane: put picipant coplone specie hūane: et no sit venenu turdis. Et p idē dico q aliqd pot esse venenu oibus indiuiduis spē humane rone coplonis late seu ppe spē a q. scilicet nullu indiuiduum pot absolui: qd tñ non esset venenu huic determinato indiuiduo: vt dicebat de illa puella araneas comedete: ppter. scilicet coplone sibi ppiā: in qua aliud sibi associari indiuiduu est impossibile: et iste modus rñdendi plus mihi placet qz modus Gentilis. CS; p ista positione: adhuc arguit qz ex ipa segtur qz hō pducipossit venenosus ex gñatione: p3: qz cu eisde dispōibz pot forma subalis introduci cu qbus cōseruaf: sed p positione forma subalis pseruaf in h indiuiduo humano cu dispōibz venenosus. q etc. Qd si concedit: cōtra: coplexio fluens a tota spē seu forma insequēs est q habita in mā introducūt forma humana: s; coplexio veneni p positione totaliter et extremalr pñet huic: q si in aliq mā fuerint dispōnes insequēs forma veneni nunqz in eadē humana forma introducef: imo si iā esset introducta corrumperef: cu extremalr opponant: vt dñ est: et sic patet: qz homo nunqz agñatione pducipoterit venenosus: et h venenoso coeunte cu venenosa: vel aliter et consimiliter pducipotesit bezeargicus: qz bezeargico coeunte cum bezeargica. Et tñ ad argumētū. in ista materia sunt due dispōnes facientes pro forma veneni: ergo in ea forma humana introduci non potest. negetur consequentia quia leproso coeunte cum leproso producit in generatione leprosus: et tunc in illa materia sunt dispōnes venenose repugnātes coplexioni humane fluentes a tota spē: vt patet: qz sunt talis coplonis venenose corruptiue: quare etc. Circa istam mām multe caderent difficultates qz p nūc omitto. Nam ad meū ppositū sufficit q aligs taliter dīponi possit q in eo coplo tyriacalis acgrat p quā velut tyriaca oium venenoz malitiā frāgat put satis fore posse deductū est: qre p pñi? solutis argumentis ad oppositū factis bono auxiliante Jesu deiceps inscribā p quē qz talr dīponi poterit q nulli? exhibitū veneni timebit actionem.

Ad argumenta igitur ad oppositum facta. ad primū qz quid sit de ancedete pcedo pñs et pñtiam. Et vltē? concedo qz veneni actioe coplonis hois corruptiua. i. apta corrumpere. qz li corruptiua: vel corruptiuū positū in notificatione veneni dicit aptitudinē et no actū: et ideo no valet hoc argumentuz: hoc venenu puerum et actuatū non corrūpit coplonē humanā. q hoc no est venenu: qz si de natura sui sit hois coplonē corrumpere: pot tñ p complexionez aliqā bezeargica vt erat in mitridate: vel aliqā occultā ppietate in indiuiduo repta: vt erat in puella araneas comedete eius impediri actio. Et p idem etiam patet ad scdm et ad tertiu pcedendo pñs et pñtiam. Nam si cut dicebat in pmo notabili venenu no agit: qz frigidum aut calidū. sed agit p quandā occultā ppietate coploni humane extremalr repugnantez. Deinde ad hoc vt qz oibus venenis indifferēter et eqūlter resistat sufficit: q in mēbris suis sit vna ppetas occulta tyriacalis ab arte vel a natura insita veneni occulte ppietatis corruptiua. Et sic p3 qz cum qz disponit ad resistendū: non solū tam calidis qz frigidis: s; oibus indifferēter et eqūlter: vt p3. Cū tñ est qz ceteris paribz plus frigidis qz calidis: qz cala venena ceteris paribz cū? interficiūt qz frigida: licz nonnulli dicāt oppositū: s; hac difficultate dimitto pñc. Et sic patet qd ad falsitate pñtis sit rñdendū: et pñlter ad totā qñtionē: qre etc. Cū modus per quē quis sciet complexione suā facere tyriacalē seu bezeardicā. sic q nullius veneni qñtercunqz approximati timeat actionē.

Cap. v.

Et igitur retēta conclusio. scilicet qz posse est fieri coplonē tyriacalē qua omne venenu quīs modo approximati sua spoliat venenositate cu qbus et quomodo h fieri debeat est pñtibus annotandū. Cū sumat igit oī max ne tyriacalem affectans coplexionez acquirere cum pauco boni vini a. 3. s. vsqz ad. 3. i. s. boni et electi mitridati. Et hui? eni medicaminis assiduo vsu tales qz in mēbris dispositionē acquirūt: qz nulla veneni spēs poterit eidem nocere: vt inquit Rasis. 8. Alman. caplo p. Qd etia affirmat Joannes Serap. in pmo sui breuiarij. Et isto mō vt sepe dñ est mitridates rex suaz fecit coplonē tyriacalē. Nam vt inqt Boccati? vbi. s. dū puer ēat: multū de ei? morte tu tores pquirebāt q frustra veneno eū perimere conati sūt: quoz intētionē ipse picipēs p plures annos exulē se sponte fecit. Deinde in regnū reuersus cuz nature morūqz hominuz esset inuestigator egregius: pños medicos artolos: poetas: pñstoriographos. aliosqz cutuscuqz pñtitiōis et maneriet sapiētes secū hñe pcurauit: cuz qz si qd rei bellice ipz superat colloqbat: eosqz sūm erigētiā pñfulebat: qd nī mīs sū sedet in pñcipe: imo si statū suū vt fecit Mitridates augmētare desiderat: sic eū facere oportet. Cū igit summe de veneno timeret suos cōsultuit pños a grandī cū dīligentia quodā coposuerūt electuariū: cuius assiduo vsu talem in suis mēbris acquisiuit dispositionem vt nullius assumpti veneni timeret actionem. hoc nāqz indubie si ex rebus electis et sūm pñorū doctrinā ab artifice bono fuerit pparatus: quā dñi faciet operationē. Sed moderni artifices aut res nō bñ cognoscūt: aut ppter auaritiā corruptas iponūt: aut oīa nō hñtes receptā diminutā pñfiliūt et etiā qd plerūqz faciūt vnu p alio ponunt: qd igit miri si descriptos ab auctoribz effect? nō pducūt: Bonū igit cū pñs suā coplonē facere tyriacalē habeat mitridatū ac de eo: vt dictū est accipiat oī die. Ad idē valet tyriaca magis et etiā tyriaca inscripta que sui merito effect? tyriac? tyriacaz pot appellari: cui? inuentor: qd noster fuit Papien. philoloph? vnus ex brencodie ducibz. Nam vidēs vt ipē i quodam suo consilio narrat: qz Alii. 2. ca. de napello asserit quendā murē: vel aial hñe muri pasci ex radice nappelli esse bezear eius sollicitē cū quodā bono herbulario pquisiuit si vnuz ex illis muribus hñe posset: et nullū vnqz repiēs nec comestam ei? radicē putauit falsuz esse qd dixerat Alii. sed cum de mēse maij muscōnes quosdā ipi? na-

Tractatus

pellis folia depascentes inuenerit plures acceptit: cum quibus tale tyriacum confecit: ut. R. terre sig. bacarum lauri mitridati. an. 3. ii. musconum napelli numero. xxi. olei et mellis quantum sufficit. et fiat tyriaca. hanc cum pluribus venenatis ex napello brutis expius fuit: et compiens quod illa venenorum illud statim interfecit: ipse de eo ad quantitatem ciceris sponte accepit quod asserit esse vltigritia dulcer: et cum infra paucum tempus virgine tremorem cordis: et alia veneni accutia presentiret de istorum musconum tyriaca accepit: et statim euomuit rem erugini siles. Sumpsit et scdo: et itez euomuit rez nisi gratia satis. Tercio autem itez de ea suscipiens nihil euomuit et sic liber euasit. Cuius autem hunc insignem viam ad tale efficiendum tyriacum incitatus talis ut opinor fuit. Nam cum dephenderet muscos illos napello nutriti imaginatus est illos quantitas huius ut ita loquar propter bezeardicam napelli veneni destructuram. vii expoliato venenositatem napello eo tamquam conuenienti cibo nutritur: et super hunc se fundas tyriacum illam confecit. Cuius igitur habito fundamento dico quod si fieret tyriaca ex coturnicibus quos ponit Aui. 2. can. p. ca. napellum depascentes. 6. q. 1. 2. ca. dixerit quod sunt turdi: talis tyriaca esse deberet perfectior suprascripta. Nam cum aibus illis nos sine nocumeto nutriamus: verisimile est quod ab ipsarum specifica forma napelli veneni corrupti: sicut dicebat de melle Aui. in ca. pcedenti: et huius est verisimile. quod quod dixit Gal. scilicet quod napello aues ille nutritur: quod antequam pueniat ad eorum corda propter pororum stricturam suam expoliatur venenositatem: cuius oppositum contingit in homine propter pororum amplitudinem etc. Et si huius causa sit vera: prima in puto pualere. Nam propter diuersitatem formarum specificarum aliud posset esse veneni nobis quod non coturnicibus: siue turdis et ecotra. Cuius istarum coturnicibus siue turdorum tyriacum facias sic. R. tyriacum magnam mitridatum vltima vis ex tyriacis descriptis seu describendis: et cum ea misce ex puluere coturnicis vel turdorum si napellum depascunt: et habebis tyriacum indifferenter pro omni veneni perfectum si deus voluerit. Et puto quod solus coturnicis puluis vel turdi napelli venenum extingueret. Qui puluis sic fiat pro coturnix de plumis: deinde euisceret cor pulmonem et epar in suo corpore relinquendo. Postea in olla noua in furno posita excocto pane et debite refrigerato tali desiccari permittat quod in puluere redigi possit: sed caue ne coburnat et tales puluere visui referua. Et itez facias de turdis si videri est napello pascunt. Et si huius tyriace verum iudicium habere volueris ipsam pro prius in brutis experiaris venenatis: et si a veneno ea liberat iudicato homini ad mortem tribuas napellum put faciebat mitridates: quod res mitridati electuarium ingredientes taliter experiebat: ut ponit Serap. pro sui breuiarii allegato ca. 7. cum iste veneni accutia senserit hanc sibi tyriacam pro prius quod si eum liberat: ut opinor adde de puluere isto in recepta tyriace magne Auerro. 2. 4. et illud idem dico de musconibus tam expius: et de mure illo Aui. et hec sunt magno cum studio experienda. Nam secundum silem fantasiam Andromacae trociscos de vipis addidit in tyriacam: et ut notum est bene sibi successit. Nam sapientes et veritatis speculatores: ut inquit Aui. in de viribus cordis penul. ca. precise determinat quod directio ad compositionem medicinarum nos a letalibus venenis liberatum ab inspiratione ac puriditia diuina processit et a re inspirationis sili: etenim deductio rationis non pertingit efficaciam compositionis ipsarum: quare etc. Cuius etiam sili fieri tyriacam de huius herba quam ponit Aui. in de viribus cordis tyriace magne habere virtutes: ut in caplo. 3. dictum est. Nam ex quo herba hec ut ipse refert iuxta napellum nascens ipsum prohibet fructificare et frondescere quada specifica forma opposita napello dicitur habere: et propter esse dicitur ipsum napelli bezeardicam. Hone igitur aureos. xxi. in recepta tyriace et habebis tyriacam optimam quod ad tyriacale faciendam compositionem mirabiliter. Cuius idem valet medicamentum. Serapionis in quo ingreditur niperus. Et medicamentum de nucibus. Rasis ac medicamentum de semine ruthe Aui. 2. can. ca. de ruta. Et ista sunt in ca. pcedenti descripta. Cuius huius uti poteris cum vino seu aceto

vel cum aliquo aqua facta ex aliquo simplicium: in caplo pcedenti descripto. Et super omnia laudare in isto casu: ut quod mitridatum vel aliud posset sumeret cum modico vini vipini superius descripti. Nam tale vinum per se sumptum propter faceret bezeardicam seu tyriacalem: nec quod de talis vini timeat assumptione: quod ut supra dictum est: talis vino se paulatim assuefaciens eo sine nocumeto nutret. Et si quod acetum conficeret viperinum eo modo. scilicet quo vinum perficitur pro tempore calido ac copioso huiusmodi calidum foret laudabilius in hoc casu: quod ipsum miscendo cum aqua acetose vel alia tyriaca mitridatum vel aliud tyriacale seu bezeardicum: quod cum eo sumeret multum in caliditate remitteret cum quo non minoris esset efficaciter: ut patet intelligenti. Cuius huius caderet dubium. Supposito quod tale vinum seu acetum sit venenosum si cum eo sumeret tyriaca vel mitridatum vel aliud posset quero an totum remaneat venenosum an totum tyriacale. Cuius dicendum est quod totum illud est tyriacale: et quod etiam vltima pro se in debita quantitate sumptum seu dosi est tyriacale: et sic false supponit quod vinum seu acetum sit venenosum. Sed admissio adhuc quod vinum illud seu acetum esset venenosum. Dico quod tanta potest esse vini vel alterius venenosi mixti cum tyriaca vel alio tyriacali seu bezeardico quantitas quod ipsorum tyriacitas corrumpere. Sed si sit debita dosi mitridati vel alteri: etc. nullum vltimum venenum etiam in compositi dosi daturum est tyriacitate corrumpere ut velim dicere quod cuiusque veneni virtus in tanta dosi quod sufficit hominem iterficere a compositi dosi tyriace seu mitridati etc. corrumpere indubie. Et sic in isto casu adhuc dato quod vinum seu acetum foret venenosum nunquam nocere posset si sumat in debita quantitate dosi tyriace vel mitridati: quod sua expoliaretur venenositatem. Cuius vltimum quereret aliquis: supposito quod ille cuius compositi intendis facere tyriacale sit iuuenis colericus in tempore aere et regione calidis nunquam tyriaca mitridatum vel aliud tyriacale seu bezeardicum casum sit ei omni die tribuendum: et vltimum quod non. nam ois imoderata discrasia ledit a sili: sed isto casu talia tribuendo discrasia augetur: quod tyriaca multum calefacit et ericcat. 8. terapetice: penul. caplo: ut supra dictum est. igitur etc. Et sic talis hominem posset ad ethica seu alia mala egrotudinem deducere mortale: quod mortu postea nullum venenum timeret. quare etc. Cuius isto dicendum quod tyriacalem affectum iducere compositione dicitur ista scripta diligenter considerare virtutem primo et principaliter. Deinde compositione secundum regionem etatem tempus anni aeris consuetudinem arte accens et repletionem. Nam in his omnibus cetera semper supponendo paria puto in virtute fortiori quoduis istorum medicaminum in maiori dosi poteris exhibere. Et itez in compositione frida respectu calis: et in muliere quod in viro: in regione frida quod calida: in etate senectutis quod iuuentutis: in hyeme et vere quod estate: et autumno in aere nebuloso et obscuro quod claro et sereno: et in homine talia assueti recipe quod non assueti: et respectu accutis plus illi quod eo non terret quod terret: vel pro accens intelligere posset lapsum aliquem preternaturalem ut plus dares illi quod non habet epar seu stomum supercalefactum quod qui habet supercalefactum respectu vero repletionis: quod plus tribuendum est in repleto huiusmodi fridis quod calidis vel aliter quod plus posset dare repleto cibo vel ianito: vel ecotra secundum intentionem quam habet propter. sunt igitur in isto casu huius omnia diligenter consideranda. Cuius potes aliter facere: quod potes cum istis tyriacalibus calidis aliquid commiscere secundum intentionem quod habes puta si colericum iuuenem in regione tpe et aere calis non assueti etc. regendum habueris talia debes cum aliquo alio commiscere illos temperate caliditate: ut videlicet cum aceto compositi vel viperino aqua rosa. permixto vel acetose seu alia secundum quod libuerit. Et. n. secundum doctrinam auctorum multa tyriacalia sunt cum aceto sumenda: cuius in. 3. cap. patuit. Cuius in isto casu facias sic. R. coferue rosa. lib. 5. mitridati vel alterius tyriacali. lib. 1. et. h. incorporentur istis: et de tali vtere de eo in tanta dosi accipiendo quod tyriacitatis virtus permaneat in illa. Consimilem modum ponit Aui. in de viribus cordis. penul. ca. ubi docet in huiusmodi compositione calidum sumere diamusculum: et ipsum cum succo acedule commiscere adde quod de tali compositio tanta dosi sumi

q̄titas q̄ i illa dosi v̄t p̄māeat dīamufci. sic q̄ fiat de tyria
ca mitridato seu alio tyriacali seu bezeardico. ¶ Notes
z idē alī facere. s. q̄ accipe quantitātē tyriace mitridati seu
alterius p̄ilis quam volueris: z ip̄m cum q̄bus vis succis
facias cōmisceri in s̄l oīa debite decoquēdo: nam isto mō
v̄tute tyriacali multū calitas remittit: dūmō qd cū ea cō-
miscueris tyriace vel alteri specificam formam oppositam
non hēat: z q̄ h̄ mixtio sit p̄ueniēs p̄z in veneno. nam ip̄m
cū quouis mixtū suam nō p̄dit venenositatē nisi oppositaz
sibi h̄uerit p̄prietatē: qd etiam de tyriaca: z alijs possumus
imaginari. Laudo tñ poti⁹ v̄t hēc cū reb⁹ misceant q̄ alia
non egeant coctōe. Dubiū. n. est ne tyriaca seu aliud tyria-
cale p̄ v̄teriores decoctionem suam p̄dat virtutem: s̄ hēc
mixtio q̄ decoctione indiget melius fieret cum rebus be-
zeardicis q̄ tyriacalibus: q̄re circa ista tuā amplia fanta-
sia: nec timeas tyriacam mitridatū seu aliud tyriacale s̄m
quā habueris intentionē cūz q̄bus libuerit cōmiscere. Et
h̄ est qd auctores in istoz laudib⁹ cōster ponūt dicentes.
def in modum auellane apoplecticis cū tepida: z ad pecto-
ris p̄strictionē cū dragagato. p̄staret tñ v̄t talia cū istis com-
misceres: q̄ nouiter fuit: q̄ sic oīa debite fermētarent in s̄-
mul. ¶ Si igit cupis alicui⁹ cōplonē facere tyriacale cum
infans lactet bonū z electū habearis mitridatū seu tyriacā
vel aliud tyriacale seu bezeardicū de q̄ i p̄ncipio cūz lacte
mixto tribuas sibi partē oī die paulatim: z p̄ tps post dosi⁹
augendo. Quq̄ ad etatē puenit pubescētē cū vino vel ace-
to vel alio poteris exhibere vel ip̄m solūz. sic enī faciēdo
talīs paucos infra annos suā habebit cōplonē tyriacalem
z h̄ facillime fiet in tpe infantie pubescētē seu adulescētē
deinde in p̄stite valet nō ita facile z pariter de p̄ sene re-
spectu decrepiti dicēdū. cū vō q̄s ab infantia talib⁹ vsus fu-
erit ipsa q̄z tpe siue calido siue frigido p̄pter assuetudinēz
sine nocumēto recipiet: z in ipso oēs tyriace v̄tutes rema-
nebūt. z p̄ p̄ns lunamēta ab Aui. in de virib⁹ cordis penl.
caplo descripta p̄sequet. Ingt enī q̄ tyriaca v̄tis securus
erit ab incurfu p̄filitatū accētū: z a p̄uāis humorum
motibus atq̄ lesionib⁹ obuiabit venenoz cūctasq̄ virtu-
tes ei⁹ corroborabit z sue p̄stabit v̄te longitudinē. ¶ Sed
h̄ vñ cadit dubiū: q̄ tyriaca: v̄t ingt Aui. 5. cañ. tractatu
de tyriacis: i venenis cōior existit q̄z mitridatū: q̄ tñ in na-
pelli veneno partū aut nihil p̄dest: imo dicit q̄ in eo plus
diamuscus opat⁹: q̄ videt q̄ si q̄s cōplonē h̄et tyriacalez: i
q̄ adhuc oēs tyriace v̄tutes inessent nō oībus venenis ad
huc resisteret: qd est q̄ hui⁹ doctrinā cap. ¶ Dicendū q̄ ty-
riaca oībus venenis resistit indubie p̄ suam formā specifi-
cā oppositā: z oīno repugnantem cuiuscūq̄ veneni forme
q̄z cū plibus in q̄litateb⁹ p̄ueniat manifestis: z sic quā-
uis talū nō minuat caliditatem: imo potius augeat: ea tñ
spoliat malitia venenosa sic v̄t in corpore a q̄litate solum
agant manifesta calefaciēdo. s. ¶ Et h̄ dicit q̄ tyriaca nō
resistit veneno napelli. ¶ Dicēdū q̄ venenū napelli est sic
velocis actionis q̄ cōster anteq̄ tyriaca potionata tribua-
tur suā iaz in corpore p̄fecit opationē: z sic tyriaca post ex-
hibita nihil aut parum prodest: sicut nec p̄dest in alijs ve-
nenis quecūq̄ sint illa q̄ suā iam in corpe p̄fecissent ope-
rationē. Sed si q̄s sumeret napellū vel quoduis aliud ve-
nenū q̄ltercūq̄ velocis actōis: z post statiz tyriacā bonā
accipet indubie napellū vel alteri⁹ venenositas corrūperet.
Et hoc tetigit Aui. 6. q̄rti. caplo de cura veneni napelli
vbi dixit q̄ tyriaca magna p̄fert in eo vsq̄ ad terminūz. i.
aūq̄z veneni ip̄ressio fuerit p̄firmata: s̄ i potionato p̄ napel-
lū diamuscū p̄cipit exhiberi: q̄ musc⁹ est suū p̄pū beze-
ar: est. n. nobilior ceteris tyriacis q̄ ip̄s: v̄t ip̄e ponit i de viri-
bus cordis tractatu. 2. cū q̄ etiā diamuscus plus cor p̄for-
tat q̄ tyriaca. z sic vires cordis augēdo melius veneno re-
sistit. ¶ Ex q̄b⁹ oībus p̄z q̄ si p̄pō fuerit tyriacalis napel-
lus nūquā sibi nocere poterit: z tyriaca statim post ip̄s assum-
pta ip̄s sua expoliāt venenositate. ¶ Iste igit est modus ty-
riacales faciēdi p̄plones. Nā bonā hita tyriaca mitrida-

to vel alio tyriacali seu bezeardico de ea tribuatur infan-
ti puero adulescētī p̄steti p̄mo sēni v̄t decrepito p̄noiat
attēns p̄ditōib⁹ in dosi: z cū correctiuo tue itentōi appo-
pato. z sic facili⁹ p̄plonē facies tyriacale: licet facilius: v̄t s̄
dctū est hoc in etate fiat infantie pubertatis z adulescētē q̄z
alterius: z sic deiceps p̄ etatū gradus. Attēdo igit q̄ tam
facile pōt p̄pō talis acquiri quisq̄z deberet filiorū ac suaz
p̄curare cōplonē facere tyriacale. Et hēc de mō cōplones
faciēdi tyriacales.

De modo tyriacam optimam ac mitridatum confici-
endi. Cap. vi.

¶ Uia tyriaca ac mitridatum: v̄t plimuz falsificata re-
periunt: suntq̄ in gradu caliditatis aliq̄liter eleua-
ta modū h̄ scribēdi illā p̄fectissime faciēdi: cū q̄ nō
diminuta: sed poti⁹ adaucta virtute multum eorūz calidi-
tas remittit q̄ ad finē secūdi vsq̄ puenit: v̄t alleg. sepe. c.º
in de virib⁹ cordis: ponit Aui. imperitos redarguens me-
dicos p̄sumentes de diacimino seu de diatriton pipereon
q̄tuor aureos exhibere. Et p̄p calitatē tyriace vel mitrida-
ti aui. s̄. exhibere nō audeant. Et si istoz multas videri de-
scriptiones mibi infrascriptas elegi: q̄zuis s̄m auctoz do-
ctrinā tyriaca q̄libet p̄fecta sit: z s̄lter mitridatum. Nam
ip̄soz oīum itentionē ad eundē finē pueniūt: s̄z q̄ ip̄soz
variā fuit fantasia: aliq̄ p̄mi de descriptionib⁹ fuit Androma-
ci aliud addiderūt ac in rerū pōdere diuersitatē quandam
habuerunt. ¶ Tu igit facias sic. ¶ Trociscorū s̄gle. 3. xlvij.
trociscorū de viperis trociscorum andaracaron piperis ni-
gri: opij añ. 3. xxiij. cinamomi: rosaz rubearum: seminis
napī siluestris: scordeon radicūz lilij celestis: agarici succi
liquiritie: olei balsami ana. 3. xij. myrrhe: croci: zinziberis:
reubarbari: radicū pentafilon: calamētū mōtanti: p̄assij: se-
minis petrosilij: sticados: costi: piperis albi: macropiperis
diptami: thuris: floz s̄gnati: gūmi alboti: cassie lig. nastur-
tij al. spice arōatioe: polij añ. 3. vj. storacis ligde: se. apij si
seleos: se. leuistici: ameos cāedreos: camepites: hypoqui-
stidos: spice romane: folij meu gentiane: se. feniculi: terre
figil. cazcadis v̄tis s̄m mediam adustionem: amomi: acoti:
carpobalsami: ypicon fu. gummi arabi. cardamomi: anisi:
acatie dauci bdellij añ. 3. iij. galbani: aspalci opoponacis
centauree minoris: aristologie rotū. añ. 3. ij. mell. lib. lxxx.
aceti vipini lib. xxiij. Lōfice sic tyriacā: accipe oēs gūmas
sup q̄s tantū funde acetū q̄ coopre p̄maneat in quo tādū
stent q̄ remollite i mortario cū pistello possint inicē cōmi-
sceri: alia vō p̄terēda p̄tere p̄ter trociscos: z illa isunde reli-
duo acetū i tāta. s̄. quantitate q̄ coopiatū: z p̄ tres dies t̄st
coopra ne respirēt in isufioe p̄maneat: z deinde oīa de ace-
to extrahet: z in vmbra deficcari p̄mitte. Acetū vō de quo
res illas extraxisti si qd fuerit: z aliud qd tibi remansit cum
dispumato melle cōmisce: z tamdū cūz mollū lignozum
igne claro z sine fumo mel ip̄m decoquat q̄ acetum fue-
rit resolutū: z quod ip̄m debite coctū existat z ab igne re-
moto cum incipit infrigidari: accipe de eo partē: z cū gū-
mis illis in mortario cōmisce: cūq̄ fuerint bene permixte
adde oleum balsami z terbeninam: z alia si qua pulue-
rizari non potuerunt: deinde infusos pulueres cum eis
paulatine commisce nunc mel nunc pulueres adiungen-
do. Ad vltimum vero trociscos puluerizatos commisce: z
cum totū mel z omnia ista fuerint bñ permixta totū in va-
se argenteo: vel stanneo reponatur: tertiā partē vasis z vl-
tra vacuaz dimittēdo z in loco ad caliditatē declinatē col-
loce sepe eā cū ligneo baculo cōmiscēdo: z q̄ p̄pter ace-
tum verisimilr non ita cito fermētabit anteq̄ quis ea v̄t
p̄sumat ibidē p̄. xlvij. mēses in fermentationē p̄maneat: po-
stea s̄m exigentiaz eā exhibet: cui⁹ dosis sit a. 3. h. vsq̄ ad. 3.
j. h̄. sic. n. tyriacā p̄ficiēdo pōt rōnabilr p̄cludi ipsam val-
de in caliditate remitti propter acetum sc̄z: quod ponitur
loco vini absq̄ hoc q̄ eius virtus in nullo diminuat: v̄t
patet intuenti. Nam vinum: v̄t inquit Gentilis super. 5.º.
cañ. tractatu de tyriaca: propter tria ponitur in tyriaca.

Tractatus.

Primum quia est medicinarum conservatorium. Secundum quia confortat. Tertium quia omnibus venenis resistit: sed non minus hec tria iuuamenta sequuntur: ex aceto viperino quod ex vino. quod est. Attamen si eam cum vino facere volueris fac de vino: ut de aceto dictum est. Sed menti habearis quod oes trocisci et maxime de viperis sint recetes sic ut annum non pertransiant: quod anno transacto nihil valent: ut expertus fui in quodam leproso: cui trociscos de viperis antiquos exhibui: et nihil profuerunt. Deinde recentes habui qui mirabiliter operati sunt.

Trocisci de viperis sic fiunt.

Sumantur vipere femine que sic a masculis discernunt: quia masculi in quolibet mandibula unum dente habent: femine vero plures vno. Eligende itaque sunt que valde mobiles erant: caputque velociter agitantes in incessu strepitum cum sonitu faciunt et rufus coloris lata capita rubeosque oculos habentes: pinguis ac bone habitudinis esse debent: quarum anus iuxta caudam inueniri debet. capi quoque debent tempore veris et ille maxime qui in locis siccis comorantur distantibus a mari lacubus: ac alijs omnibus humiditatibus. Cumque capte fuerint ilico ex earum capitibus et caudis quantum quatuor digitorum mensura abscondat. Et ex his ille conuenientes existit qui post capitis ac caude abscissione diu morientur et agitantur: et a quibus multitudo sanguinis effluerit. Prius vero facientes renouende sunt. Hoc facto ipsis per pus euisceratis statim excoquantur: deinde per frustra incisa cum aqua sale et aneto radium decoquantur quod caro ab ossibus separet cum igne. si fortius lignorum: ut quereus ilicis vel filium. Talem igitur carne sic decoctam ex parte et ab ossibus separe de qua accipe lib. j. cui adde pulueris panis fere azimi. 3. iij. et si misce et fiant trocisci parui: qui in umbra desiccant omni hora eos resoluendo donec sicci sint. Deinde in vase vitreo vel argenteo reponant. Bonus quoque esset loco panis azimi panis biscotti: nautarum parum fermentatus. Et alij eos efficiunt cum farina ordei: et tu facias si libet: quod bona est. Aristoxenus vero manus suas inungat cum oleo balsami: et si caro cum puluere illo non potest debite commisceri ex derelicto iure parum apponant: si postquam desiccati fuerint iterum in puluerem reducere et cum derelicto iure reformarent adhuc eundem meliores. Et isto modo trociscos de viperis perfectos habebis.

Trocisci squillitici sic fiunt.

Accipe squillas in estiuo tempore collectas inter paruas magnas et medias quas ex pasta cooptras in furno assari permittit: et cum pasta cocta fuerit extrahat que pasta: et quod sibi adheret periciat. De residuo vero accipe partem unam farine ordei pariter media: et ista simul debite malaxarent tantum adiungendo de vino quod possint formari trocisci. Informans vero ex oleo manus inungat: deinde in umbra desiccati in vase vitreo vsui referuntur.

Trociscos andaracaron sic conficias.

Recipe cortices radicis darsisabam: et est arbor granati siluestris secundum Simonem Iannensem. que arbor spinosa existit et eius lignum est rubeum vel citrinum: calami aromatici: costi: xilobalsami: asari: polij: amomi: aromantici: mastice: floz corule al. ana. 3. vj. floz squinantij vel summitatuz et reubarbari. cassie lignee. cinamomi ana. 3. xx. spice indice folij aij. 3. xvi. myrrhe. 3. xliij. croci orientalis. 3. xij. terant oia et cum optimo vino forment trocisci pondere. 3. f. qui in umbra desiccati vsui referuntur.

Sequitur modus faciendi mitridatuz.

Mitridatum sic fac. R. myrrhe croci agarici zinzibaris dragaganti cinamomi aij. 3. x. thuris macis: spice nardi nasturcij squinantij ellebori nigri: xilobalsami: sticados sileos: costi dulcis: galbani termetille: macropiperis: castorei: hypogistidos: storacis ligde: oppoponacis folij ana. 3. j. cassie lignee piperis nigri: piperis albi: hermodactiloz melliloti: polij: scordeon dauci gentiane: oppobalsami: trociscoz kakton bdellij aij. 3. vij. spice celtice armoniaci mastice: gummi arabici: seminis feniculi: rosarum tu-

opij: seminis petrosilij: cordumeni diptami: aij. 3. v. anisi mei: acatie: seminis ipericon: angustis stinci aij. 3. iij. asari serapini aij. 3. iij. folioz rute. 3. i. f. In nulla descriptione reperi mellis determinatum pondus seu quantitatem: sed si stiluz tyriace insequi volueris sufficeret mellis lib. vij. 2. 3. vij. quod in tyriaca mel est par plus quam duplum ad alias medicinas et cum medicine mitridati sint lib. iij. 3. vij. 2. 3. vij. sufficit lib. vij. 2. 3. vij. mellis: pone audacter lib. x. vel xii. mellis dispartiti: quod adhuc ipsum satis virtuosus remenebit. Et quod ad ipsum conficiendum gume ad remolliendum in vino ponitur loco vini pone acetum viperinum tantum. scilicet gume in eo remolite cum medicis alijs possint commisceri: et in modo mitridatum conficias siue vinum apposueris siue acetum: et per annos ipsum in fermentatio permittit: quod cito fermentat quod tyriaca cuius dosis est a. 3. f. vsque ad 3. ij.

Trocisci kokion sic fiunt.

Recipe passularum enucleatarum. 3. f. glutinis albotin. 3. iij. squanti myrrhe aij. 3. i. f. cinamomi bdellij: lacte bisan cie spice romane: cassie lignee melliloti: costi. bacaz lauri aij. 3. iij. calami aromatici. 3. vij. croci orientalis. 3. i. Alui. sub tigit bituminis iudaici. 3. ij. Et Rasis ponit aspaltri quod idem est. Serapio vero ponit darsisabam que sunt cortices radicis granati siluestris: ut in trociscis andaracaron dixi. Et ut inquit Simo Iannensis. hanc arboris Diascorides vocat aspaltru. Pone igitur quod vis siue aspaltri: siue aspalium: quod fuit forsitan culpa scriptoris qui facere debuit aspalij et fecit aspaltri. Cui propter hanc finonimias hanc vocabulum in isto loco posuit bituminis iudaici quod idem est: et loco huius nonnulli ponunt fructus xilocaracte. terenda igitur terant: et cum vino et melle trocisci faciant qui umbra desiccati vsui referuntur. Cuius igitur est modus tyriacae vel mitridati facienda que taliter confecta proprietates que eis insunt a tota suba multo efficaciores habebunt quam ea aliter faciendo. Tertiū in egritudinibus frigidis quod a qualitate solū agunt manifesta non sic erunt efficaces: quare etc. De signis tam demonstratiuis quam pronosticis omnium venenorum quocumque et quatercumque approximatorum: et de cura generali eorum.

Cap. vii.

Si capis precedebat modum apposuerim per quem ego sciet a leione seu ab assumptio veneni preuenire: et etiam sciet assumpti veneni siue quouis modo alio approximatam actionem impedire. scilicet per medicamina ante vel post assumpta vel suam ut permixtum est faciendo copiosius tyriacale: paucissimi tamen sunt qui talibus vtuntur: quare per se ptingit ut scriptis medicamentis non nisi diuersimode venenent tam per venenum itus vel extra exhibitum quam etiam ex alio venenosorum punctura vel morsu cum quo vlturiam venenum: et maxime exhibitum ignorat: ut si nisi presto eis succurrat crudeliter moriuntur. vnde ad huius tractatus complementum perueniens est de his omnibus cura imponere: quod deo auxiliante faciam. Et primo generale: successiue vero speciale. Cuius nota dū quod si venenum oes: ut supra dictum est: ab occulta agat proprietate: quod dū tamen cum hanc manifestam inducit caliditatem si cut enforbitur: quod dū frigiditate ut opit. Et ista sunt que et silia a qualitate dicuntur agere et manifesta. Alia vero sunt que solū a tota suba agunt humane copioni extremaliter repugnante: ut napellus eius gummi cornu spice et silia. Cuius igitur secundum istos diuersitate alia et alia cura requiritur. nec sit posse ut cures egritudine nisi postquam cognoueris eam omnium predictorum sunt primo signa ponenda.

Signa igitur calidi veneni sunt venarum tumor: rubor in facie sudoris exuberantia: seruos itentus: agustia magna: hris valida oculorum citrinitas: fetor oris: cum quo si ex corrodentibus fuerit in flos vtre vel alij eius parte sentiet torioes vel corrosionem cum mordicatione icthione seu punctura quod dū pscie ac si canes viscera corroderent: vel terebello pforarent. Si si fine corrosione mordicatione vel punctura etiam predicta signa vel ex his plima appuerit scias venenum illud ex calis tamen fore: Signa veneni frigidi sunt vertigo vel scotomia stupor: subeth pgelatio seu frigus: labioz tremor: et nonnulli mem-

brorum relaxatio seu mollificatio ac si esset paralyticus. Si igitur omnia ista signa fuerint vel plura ex his scias venenū ex infirigidantibus esse. Signa venenū a tota substantia seu a forma specifica solū agētis sunt si sine manifesta occasione subita in corpore mutatio supervenerit cū sudore frigidus pulsus cordis dissolutione virtutis et incopie.

Venenorum signa ex animalium venenatorum punctura vel morfu seu ex re aliq̃ venenata plagā faciente ex ipsa manifestat. Et ex odore sepe venimus in cognitionem venenū. Nam sicut dicit Aui. in corpore p̃ opius itoricator odor sentit opij. Et sepe ab ore eius q̃ venenū sumpsit putre faciens: ut est lepus marinus catarides et illius odor venenū sentit. Et nonnūq̃ p̃ vomitū in venenū cognitionē filr deuenim⁹ uti vomētē gipsum ptingit litargirū vel aliud.

Ad his habitis quantum ad signa p̃notica si infirmū alleuiari: et accitū getari p̃senseris siue h̃ p̃ medicamina appropriata puenierit siue quolibet aliter venenū expulerit: talia signa salutem denunciant. Si si accitū non getant imo plus infirmus p̃tinue molestatur: de ipso multū timendum existit: cui si incopie frequēs acciderit cū magna pulsus debilitate: vtp̃m morietur: q̃ si cum hoc sudor frigidus in facie supervenerit cū p̃mutatōe pupille et oculorū nigredinis occultatione vel cū ipso rubedine et lingue egressione cum p̃byteris derelinq̃: q̃ mortū p̃pinquus existit.

Ad curā itaq̃ veniēdo sunt aliq̃ p̃mo g̃nalia p̃mittenda in cuiuslibet venenati cura indifferēter exhibēda: deinde si venenū tibi cognitū fuerit aut h̃ erit in g̃nali siue in sp̃ali. In g̃nali qd̃ ṽt si ex calidis tñ: aut ex frigidis tñ: aut a tota suba: p̃ agētib⁹ ip̃s esse cognoueris. In sp̃ali ṽo si ip̃m tale vel tale sciueris esse venenū. In istorū itaq̃ cura est p̃mo rerū sex nō nālū regimē annotandū. Et ideo si venenū ex calidis esse scit in aere frigido ṽtoso et claro infirmū colloca: quē si artificialiter infrigidare volueris ac eū odoriferū reddere facit: ut supra in p̃ma p̃ncipali p̃te. differentia scda tractatu p̃mo. et caplo p̃te. docui ex illius enī doctrina tu scies aerem infrigidare calefacere seu aliter quō libuerit alterare. Et si venenū ex frigidis fuerit aerem calefacias. Et si ex operantibus a tota suba aerē prepara temperatum ip̃m in omni casu cum odoriferis alterando. C̃gruz p̃terea in p̃ma die nālū nullaten⁹ dormire p̃mittas. C̃t̃ et per aerē: ut supra conditionatū facias ambulare. q̃ si venenū fuerit ex frigidis totū corpus pannis calidis nōnunq̃ cōfrica trahēdo semp̃ inferi. Et si ex calidis fricatione dimitte. C̃t̃ et insup̃ quib⁹ sciueris modis infirmū tenere p̃cura ei semp̃ salutē p̃mittendo. C̃Quantū ad cibuz et potum in p̃ma die nālū cibuz medicinalis seu medicina cibalis s̃m exigentiam est poti⁹ tribuēda et pariter dicendū est de potu: et h̃ facias s̃m venenoz diuersitatē. Transacto ṽo p̃mo die cū p̃tuso aq̃ carnis vel p̃sili virtutem p̃stratā fortifica put in cura feb̃is pestilentialis docui te supra. De inaniitione aut̃ et repletionē facias: ut te statim docebo. Et hoc de sex rerū nō nālū regimē sic breuiter dicta sufficiant: q̃ medicinalium regimen me attentius vocat.

C̃p̃do q̃ nota q̃ statim cū accitū venenati p̃senseris q̃tuor debes intentiones h̃re. p̃ma q̃rū ad ip̃m expellendū existat. secunda ṽo est ut aliquid exhibeas tyriacale seu bezeardicū qd̃ per suā formam specificam cuiuslibet venenū resit. tertia q̃ venenū frangat acuitatē. q̃rta q̃ ip̃m resoluat.

Prima intentio tuti⁹ et securi⁹ cū rebz cōpletur ip̃m p̃ vomitū seu secessuz expellentib⁹: q̃ntis aliter fieri possit ut statim dicet. p̃ vomitū qd̃. nā statim infirmo tribuas butyrū cum aqua calī. mixtū: et post euz penina oleo intacta vel cogat enomere. vel da butyrum cum aqua mellis: vel da oleum s̃mānū cum aqua mixtum: vel oleum amigdarum dulcium vel trinum seu de auellanis vel de balsamo. Et si cum aliquo istorum apposueris parum de terra sigillata vel de ipsius tyriaca superius descripta melius erit: quia si in principio tribuatur omne venenū facit exire: ut sepe dictum est. Ad idem valet decoctio seminis

lini cum butyro mixta vel aliquo ex oleis sup̃ascriptis vel cum predictorum aliquo apponatur parum aluminis et baurach vel modicum litij. Valet et cum istis parum ad p̃is anferis cōmisceri vel facias adipem ipsam cum vino dulci decoqui et tribue in potu. Vel fiat decoctio ex semine vitice et cū butyro bibat: vel da lictū s̃mamentoz cum butyro: vel alijs sup̃ascriptis mixtū vel cum aliquo p̃dicatorum stercus galli cōmisceas: quia p̃ vomitū omne venenū expellit et nō solum infirmus vna vice cogat euome re: sed pluries. Et si in interioribus torionem seu corosionem aliquā infirmus senserit: facies sic. R. aq̃ mellis li. j. adipis anatis vel galline lib. f. misce et fiat clistere: quod statim apponat: et cū ip̃m emisit aliud cū lacte calido si bi clistere ponat. Habes igitur qualiter p̃ vomitū et p̃ secessum sit expellendū venenū. C̃Aliter ad extra corp⁹ in extra hi p̃t ut quidā mihi retulit in quodā rege francoz introxicato fuisse factū: q̃ habebas s̃meraldū optimam p̃batam sc̃z in liq̃factione oculorū bufonis et tritam subtilissime pone sub pede aliq̃liter scarificato: q̃ venenū oē per scarificationes illas exhibit: et credo h̃ esse verum. Nam dicit. Conciatator q̃ s̃meraldus attrahit venenū vsq̃ in finem extremitatis mēbrī: vel ex cepe sub cinere decocto peduz plantas emplastra: q̃ venenū quoq̃ ad se trahit. C̃Si aut̃ ex morfu vel p̃ctura fuerit venenosus aut ex vulnere facto cū cultello sagitta: vel alia re venenosa aliquā habebas personā vilem: cuius os cū vino decoctionis diptami sepe lauetur: et facias q̃ vulnus cū ore sugat assidue: vel habebas gallū vel gallinā viuā: cuius anus deplumatus super vulnus apponat et vicissim rostrū claudat sic ut aerem p̃anus cogat attrahere q̃ si morif alius apponat: q̃ sic faciendo ad se venenū trahet. Vel accipias gallinā et viuam p̃ medius scinde: quā sic palpitantem super vulnus apponas. Quidam tñ barbitonfor in qdam rustico ab aspide furda morfo sic opatus est. Nam cū esset totus in flatus et in colore croceus sic ut astantes eū moriturū putarēt in cōtinenti p̃pter incopim. Talia mala accitū eidē sup̃uenientia statim caput abasit: et quibz in s̃mitate factis scarificationibus ventosam cū igne supposuit quā parum dimisit et amota ventosa magna q̃ntas citrine aq̃ p̃ scarificationes illas exiuit in tāta quantitate q̃ in modū pluuię gutte cadebant: et sic liber euasit. Et sic h̃ cura fuit illi pueniens: q̃ forsan venenū ad cerebrū seu ad superiora raptum habebat: et si q̃s perciperet venenū ad aliq̃d mēbrū rapere sibi si possibile fuerit p̃curet p̃ illam viā ip̃m extrahere. Consulo tñ ut nunq̃ versus principale trahat. si aliter fieri potest imo ip̃m a p̃ncipalibus diuertere quantum tibi possibile fuerit: et menti semp̃ habebas defendere p̃ncipalia cum ep̃it i matibus: et alijs h̃ calidis et frigidis s̃m quā habueris inattentionē. et cōsimiliter taz p̃ cerebro q̃ p̃ corde semp̃ odoriferis vt̃ere. Hic est igitur modus p̃ quem venenū assumptum expellitur seu ad extra trahitur: et per hoc intentio prima complebitur.

Ad his peractis aliq̃d exhibeas bezeardicū seu tyriacale: et per h̃ intentiones secundā cōsequeris: et quia tutius est venenū extra corpus quib⁹ poteris modis expellere q̃ ip̃m intus derelinq̃re. hoc facere primo te docui et hanc p̃maz volui esse intentionem. C̃Terum si venenū tibi specificē cognitū fuerit suum statim a principio p̃beas bezeardicū ferius deo p̃cedente describendū. Et si in g̃nali solum: q̃ scis: sc̃z ip̃m calidū vel fridū vel a tota suba opatiūm aut ex venenosoz animalū morfu vel punctura siue vulnus cum alia re venenosa factū existat: aliq̃d vnum ex infra scriptis bezeardicis seu tyriacalib⁹ statim exhibeas. Sc̃z vnu ut faciendo aliud nō omittas: q̃ dū q̃ p̃tinet ad p̃mā intentionē p̃parent ip̃m tyriacale seu bezeardicum poteris exhibere et maxime ex infra scriptis. Nam si s̃m venenoz diuersitatem alia et alia regant h̃ tñ cuiuslibet veneno a tota suba indifferenter opponuntur: puta tyriaca de terra sigilla. s̃m quaz libuerit descriptionē et p̃sili medicamē de ruta tyriaca

dyatesseron: et tyriaca de musconibus seu de turdis vel cornutibus: et oia ista sunt in pcedentibus descripta. Ad idem valet lapis bezear: quoniam antonamaticus: ut inquit Locihator de quodam lapide dicitur sic vocatus. quia tota substantia cuiuslibet letali veneno repugnat sic quod pars de eo trito et in potu dato absque alio medici ingenio omnem liberat venenatum: est enim lapis iste rubeus pulverulentus lenis ut spogium et fragibilis ut gipsus put inquit Conciliator quod unum vidit. Ad idem rasura unicornu cum vino vel aqua data. Ad idem valet smeraldi subtilissime triti. gra. ix. et bibat cum lacte amigdalino et aqua violarum cum modico aceti. Et scito. ut ponit Auerrho. libro. col. caplo primo: quod illi qui smeraldi biberent multa mala accidentia evenient in pectus. non minora accitibus venenatis postea sanabit subito talem quod in eo non remanebit aliquid de bilis neque discrasia. Ad idem valet plima simplicia in tertio descripta. cap. ut sunt radix diptami: tomentille: cardus herba: semen curi: zedoaria. gra. i. unum pi: muscus bace lauri: et eius folia coagula leporis: vincetoricum: ipicorum rasan: enula capana: aristolochia. lo. et ro. Nec. n. fumant in pulvere. si pulverizari possunt et herbe fumant sic sunt vel fiat de eis succus et isto modo intentio secunda completur.

Tertia intentio copleb veneni acuitatem frangendo. Nam si sciens ipsum ex infirmitatibus esse: quod stupefacit vel suffocando mortem inducit: ut est opium mandragora fungi etc. Totum regimen ad calidum declinans exhibeas tam medicinalium quam rerum non naturalium et ideo exhibe diamuscum diatrion pipeo et silia. vinum quoque purum cepe alia et silia: et per facias si venenatus ex calidis corrodentibus fuerit tam in regimine medicinalium quam etiam rerum sexuon. naturalium: quia vinum prohibe et alia calida: et lac papaveris: et lac seminum coium frigidorum et similia.

Ultima vero intentio per puocantia sudores coplebif: et ad hanc intentionem possunt fieri unctiones per totum corpus ex oleo anetino virino vel de enula vel de cinamomo vel de pullegio aut de croco et fricationes cum pannis calidis. Ad intra vero valet succus allii cum vino bibitus: ac solum allium quod comestum: propter et myrrha cum vino sumpta: et oes confectiones potentes subam veneni resolvere: siue sit calidum siue frigidum: et siue hoc faciat per se siue per accides. verbi gratia sicut dicimus quod ruta infrigidat resolvendo et exterminando calorem naturalem: ita non inconuenit ut allium myrrha menta ruta confectiones calide et silia substantias veneni resoluant. Et si calidum existat sit ut eius venenosam virtutem amittat. per accides hoc fiat. Et ideo supra dicebatur auctoritate. Serapionis quod allium oibus venenis perferat: eo quod. si resoluendo subam. Et hec est generalis omnium venenorum cura: quare etc.

De cura particulari venenorum mineralium. Cap. viii.

Oia indifferenter omnium venenorum generali per cura. deinceps breuitati parcens particularium et notorum magis venenorum bezearдика solum cum quibusdam maxime conferentibus inscribam. Nam cum cognoueris: cuius speciei veneni existat generalibus premissis quod in pcedenti caplo descripta sunt fac: ut te ista docebo: quod deo duce infirmo tuo bene succedet.

De lapide simili corallo.

Am mineralibus itaque primo venenis incipiens quidam reperitur lapis corallo similis: cuius tertia pars dragme statim interficit inducens scotomiam vertiginem tremorem cordis et sincopim et potionate lingua et labia apostemantur. huius bezear est tria grana musci cum vino decoctionis diptami in potu tribuere aut duas vel tres. pulueris radice capparorum. ex conferentibus vero est diamuscus et diamargariton.

De argento viuo.

Argentum vinum totius grauedinem ac dolorem intestinorum faciens. ad vltimum epilepsiam vel apoplexiam inducit: licet nonnulli dicant eum bibitum non nocere. Cuius oppositum patuit in quodam apothecario anotomizato

qui tempore estus loco aque ipsi biberat: ut ponit Locihator. Nam cor istius repertum extitit congelatum et sanguis circa ipsum. et consimiliter simia Rafis: cui ipse argentum viuum tribuerat in potu. Nam suprascriptis silia habuit accidentia: ut ipse. S. Alman. enarrat. Huius bezear est in potu cum vino dare costum vel citrach: et est scolopendria. Ex perferentibus vero est in potu cum vino dare. 3. ij. vel. iij. myrra post horam vel. 3. ij. pulueris ruthe.

De argento viuo extincto et sublimato et visur. i. cinabrio azuro et arsenico.

Hec enim corrosione et rasura inducit intestinum: et ideo vomitu premissis secundum doctrinam capli pcedentis clistere ex aqua mellis et adipe anatis seu galline eides tribuas quo emissio aliud ponatur ex lacte: deinde in cura procede ut in cura distinterie.

De litargirio.

Litargirium dolores intestinorum inducit et ilioz: et quod prepe stercus retinet: ut inquit Rafis. tunc misere mei passionez inducit: quod per supi emittit quod per inferi emittit debet: huius enim bezear est cum vino decoctionis apij in potu dare spice romane simi colubini aii. 3. i. vel. 3. f. scis pentadactili. Ex perferentibus vero est sumere myrrha et pip cum vino vel alterum ipsorum: ac et semine apij. Deinde cum clisteribus et solutionibus in cura procede ut in cura illorum procederes.

De cerusa.

Cerusa potata lingua albificat et dentes denigrat: singulum quod et tussim inducit mebra ac et mollicat et dolore venteris ac et tenasimonem causans sanguine egere facit. Huius bezear est bonum vinum in potu tribuere sic ut infirmus ad ebrietatem usque deueniat. ex perferentibus autem est infirmo tyriaca magna seu mitridatu cum bono vino dare et eum clisterizare cum solo brodio caulium rubeorum leuiter coctorum et oleo comuni.

De gipso.

Gipsus difficultatem anhelitus facies in stomacho maximam friditate inducit: propter quod stipitacat veterem cum quod propter caloris mortificationem facies luescit. et labia alba sunt: huius bezear est. 3. ij. cineris farmetoz vel cineris facti ex ramuli fabaz siccis cum vino decoctionis herbe yfopi in potu tribuere. Ex perferentibus vero est tyriaca seu mitridatu cum vino calido dare: aut ventres ex oleo de kerua calido inungere.

De scorie ferri.

Ex potu scorie ferri accidit dolor vehemens in ventre et in capite cum oris ac gutturis inflatio: quod si statim non curet quod tude velut etichus sumet: et tandem moris marasmat: huius bezear est in potu cum succo mercurialis. 3. i. magnetis exhibere: post quem iura pinguis tribuenda sunt: ut a corpore liberetur: et si vicibus aliquot fiendū existit: sed ex perferentibus est pilulas fetidas stomachicas: vel alia propinare silia solutua. Si autem ad disponem simile ethice deuenierit est cura curandus ethice prepe sup raso capite olea administrando frida: ut oleum violatum de salicibus etc.

De scorie eris.

Ex scorie eris in stoma et intestinis dolor causat puctio cum venteris supflua solutione ac vomitu. Cuius bezear est succus apij 3. i. propinare cum vino. Ex perferentibus est succus mente exhibere ac stomachum et ventrem cum oleo rosa. calido inungere: ac puluerem mastice rosarum rub. et gallarum desuper aspergere.

De ere viridi et speciebus attramenti.

Cui in potu dat es viride vel aliquid species attramenti seu vtrioli anhelitus accidit prefocatio sic ut respirare nequeat et solone prinitatis patiet in interioribus cum intestinorum corrosione ac puctio: et bezear est. 3. ii. coralli rub. subtilissimi melle triti cum vino dare. Ex perferentibus vero est vomitu puocato ut scis infirmum sepe cum lacte asine et oleo amigdalaz dul. clisterizare: ac terram sigil. cum vino in potu tribuere: ipsum quod lac asine persepe in potu exhibere.

De arsenico sublimato et non sublimato.

Ex arsenico sublimato ligue exiccatio: arsuria stomachi

fitis valida: intestinoꝝ excoꝛiatio cū mordicatione accidit: et cū doloribꝫ ex nō subtilimato aut oīa quietiora erunt accidētia. Huiꝫ bezeat est cū oleo amigdal. 3. i. cristalli subtilissime triti exhibere. Et ex cōferentibus est syrupꝫ violati cū decoctione seminis lini: vel succū malue cū melle: et oēs breuiter viscosas mucillagines in potu dare.

De calce.

Calx in potu data accidētia accidētibus arsenici similia inducit. Quis bezeat est vīna asini: vel 3. i. fellis caprioli cum aqua calida in potu tribuere. Conferentia vero sunt que arsenico sublimato conferunt.

De realgal.

Notus realgal sitim estuationē ac humiditatuꝝ exiccationē inducit: sic qꝫ nisi breui curet aut moriat: aut in membris cōtractus remanebit: huiꝫ bezeat est statim oleum de nucleis pini in potu tribuere. Et cōferentibus est lac asini nū omni die in potu sumere: et corpus ex oleo amigdalorum dul. inungere: sedantia quoqꝫ sitim prebere.

De plumbo vīto.

Qui plumbū vītu sumpserit: lingua ipsius ac labia plūbea sunt coloris: et tandē loq non valens suffocatus moriet. Huiꝫ bezeat est in potu tribuere. 3. ii. gra. tritoꝝ cum vīno. Et cōferentibꝫ est. 3. ij. tyriace magne cum aqua mellis oī mane ppinare. Melles quoqꝫ vulpinas vel ouinas novas iducere vētrēqꝫ asine vel mule calm intrare persepe.

De magnete.

Qui in potu magnetē sumpserit lunaticus fit ac melancolicus: huius bezeat est smeraldi triti qꝫtitate quā volueris tribus vicibus in novē diebus: qꝫ de tertio in tertium in potu tribuere: et ex cōferentibus est auri et smeraldi aī. 3. j. in potu dare: cum lacte quoqꝫ ouino et oleo amigdalorum dulcium ipsū persepe clisterizare.

De lapide lazuli non abluto.

Lapis lazuli nō ablutus iubuerionē stomachi trīstitiā et sollicitudinē inducit. Quis bezeat est. 3. ij. karabe in potu cum vīno dare: ex conferentibꝫ vero est lac asine omni die in potu sumere: et hec de cura mineralium venenozꝝ cōmuniter notozꝫ sic breuiter dicta sufficiant.

De cura vegetabilium venenozꝝ.

Cap. ix.

De napello siue eius succo.

Ex potu napelli seu eius succi accidit vertigo sincope defectus cordis et labia ac lingua apostematur oculi egrediunt et potionatus sepe tenasmones incurrunt si enaserit ut plurimum cadit in ethicam. Quare statim est ei succurrendū huius bezeat secundū Alu. est cum vīno in potu sumere de pulvere illius animalis qꝫradicem eius pascit. Sed secundum doctrinā prehabitam darem puluerem musconum napellum depascensium vel puluerē coturnicis seu turdi vel herbam kadres seu tyriacā de musconibus superius descriptā: ex cōferentibus autē iterato sepe vomitu cum terra sigillata: vel eius tyriaca: ut in cura habuisti generalis: est in potu cum vīno sumere. 3. f. smeraldi trite vel trīa gra. musci. est enim muscus nobilior tyriacarum contra napellum cornu spice: ut Aluicē. de viribus cordis. caplo de iudi. particulariūz medicinarum et ideo nōnulli ipsū napelli cornu spice et similia dixerunt esse bezeat zē. vel da diamuscum seu diamargariton: et cor cū cordiali epithimate continue epithimatum tene.

De cornu spice.

Qui in potu sumpserit cornu spice sanguine guttatiz mīget. Nausea quoqꝫ ac nigredinē lingue habens frenesim incurrit: cuiꝫ bezeat est. 3. f. capphore cū aqua rosaz in potu sumere. Ex cōferentibus est cor ac epar cū frigidis epithimatis epithimare ac succum pinoꝝ acetosorum vīnū de granatis vel succum berberis persepe potare: vel talia cum suis ferculis miscere.

De titimallo et eius lacticinijs venenosis. Et precipue de scamonea et mezereon.

Titimallo et oīa lacticinia venenosa filia iducunt accidētia: qꝫ nausea singultū dolorē ventris ac tortionē cū fluxu vocis quoqꝫ destructionē: deinde spasmū ad quē mors sequit successiue. Et qꝫ titimallo multe sūt spēs. Quis cōbezeat erit dare tyriace. 3. ij. dissolute cū vīno decoctionis diptami vel enule cāpane. Propriū tñ bezeat titimallo est 3. i. mumie cū vīno calido in potu dare. Scamonee est herbaribes vel eiꝫ succus et loco huius dare acetosam. Bezeat vero mezereon est organū quocūqꝫ datum: qꝫ tam in puluerē herbā qꝫ in succū. Et conferentibus vero est aqua ordeī cum puluere zuccari sepe potata: vel dare. 3. ii. mastice cū mīua citonioꝝ: vētrē quoqꝫ ac stomachū ex oleo ros. bene inungere: et puluerē mastice ros. rub. et gallarum de super aspergere: ac somnū etiā prouocare.

De herna seu eius succo.

Ex herna seu eius succo dolor stōi ac vomitus inducit: et huius bezeat est perforata: ex cōferentibus vero est dare. 3. ij. tyriace magne cū vīno calido.

De apio risus.

Qui apū risus sumpserit cōtinue ridens amens efficit: cuius bezeat est succus melisse cū aceto datus: ex cōferentibus vero est somnū cū vīno inebriate prouocare.

De oleandro.

Qui oleādri herbā vel succū sumpserit inflammationem ventris tremorē cordis maxima cū anxietate patiet: et tandem sincopim. huius bezeat est decoctio agnicasti potata vel succus eius: et ipse etiā quocūqꝫ sumptus. Sunt et huius bezeat gra. iuniperi cū vīno bibita: ex conferentibus vero est ficus cum melle et zuccaro: et etiā diacastoreum in potu datum.

De succo cucumeris asinini.

Qui succū cucumeris asinini in potu sumpserit gutturis excoꝛiationē: vētrisqꝫ solonez cū intenso intestinoꝝ dolore patiet: huiꝫ bezeat est succꝫ mēte: ex conferentibus vero est tyriaca magna cū decoctione bacarū lauri.

De brionia siue eius succo.

Brionia siue eiꝫ succꝫ scotomiā angustā ac stoliditatē inducit: cuiꝫ bezeat est pip nigrū: ex cōferentibꝫ est. 3. ij. tyriace cū vīno decoctionis enule campane exhibere.

De helleboro.

Qui helleboꝝ potauerit et nigrū maxie pulsū cordis lingue adustionē: vētris inflationē: stricture anhelitꝫ singultum et finaliter spasmū incurrat: cuiꝫ bezeat est. 3. f. castorei cū vīno: et sim alios. 3. ij. pulueris flous nenusaris cū vīno in potu exhibere: et huic magis assentio: ex conferentibus est dare tyriacam antifarmaci seu gentianam cum vīno.

De ciclamide siue eius succo.

Ciclamē vel eiꝫ succus stragulationē ac suffocationē inducit: cuiꝫ bezeat est pip album: cōferentia vero sunt. 3. ij. bace lauri puluerizate et cum vīno potate.

De cicuta vel eius succo.

Cicuta vel eiꝫ succū assumēs sensū amittit: et stuporē incurrat: et ideo si aues frumētū in eiꝫ succo remollitum mādauauerint stupefunt sic ut manucapi possint. Nec hoc est venenū qꝫ athemēses Socrati tribuerūt: ut ponit cōciliator: sed fuit qꝫdā venenū cōpositum qꝫ cicutā vocarūt et in hystorijs legi romanoꝝ. de quo Valerīꝫ maxī. facit mētionē huius bezeat est puluis gētiane cum vīno datus. Tyriaca vero magna est ex cōferentibus zē.

De stragulatore adip leopardi et filibus.

Stragulator adip leopardi et filium que aconita vocantur scotomiā et oculoꝝ tenebrositatē cū prefocatione inducentia in palato: et in vīca psepe generant apostema: et in cāna pulmonis tāta inducit lesio: ut potionatꝫ stragulari videat hoꝝ bezeat est coagulū bedi vel cerui vel aristologia lon. vomitu pmissio: et etiā oleū balsami: ex conferentibꝫ vero est tyriaca magna cū vīno: in quo aurū vel argentum candens fuerit extinctum in potu data.

De succo coriandri.

C Succus coriandri vertiginē scotthomiā grossitudinē vocis cū p̄m̄t̄iōe rōnis iducēs hoīem reddit ac si ebrius foret. q̄ si eius malitia plōget stupidus moriet̄. Huius bezear est viticella in potu data: conferēs vero est tyriaca magna cum vino cocta.

C De pomis mandragore.

C Doma mādragore et ei⁹ radix stuporē mentis alienationē amētia et ruborē oculorū ac faciētia somnū pfundū inducūt: quorū bezear est radix rafani. Ex cōferētib⁹ vero est acetūz forte odorare: vinū purum bibere: et per p̄imāz diē omnem vitare comestionem.

C De papauere nigro.

C Papauer nigrum sup̄ascriptis similia inducit accidentia: cuius bezear est allium crudum comedere: cōfert autē cōfectio de anacardis dyacastoreūz aut tyriaca magna cū vino data.

C De opio.

C Opium fumēs hebes piger dormitās nō intelligēs efficiatur: et absq̄ sensu: cui nisi in breui succurrat stupidus morietur: et huius bezear est. 3. i. castorei cum vino dati: ex cōferētib⁹ vero est optimū vinūz bibere: ac cum nitro et sapone extrema fricare: cum pipere quoq̄ seu elleboro albo in naribus intromisso sternutationem prouocare.

C De fungis.

C Qui fungos malos seu mala tubera māducauerit ventris ac stomaci inflationem incurrit cū pectinis dolore ac vine retētionē: cui postea succedit pulsus paruitas: p̄strictio anhelit⁹: sincopis sudor frigidus: et successiue mors. Et ex his fungis q̄ maxime hoc accidit q̄ in vicinitate ferri nascunt eruginosi: aut triuarii locis vel rerū putridarū aut iuxta radices oleandri vel arboris seu plante alterius venenose vt lacticiuorū zc. vel iuxta mātionē alicuius reptiliū venenosorū: et nō solū ex ipsorū comestione mala eueniūt accidētia: imo ex odoratu q̄ sepe epilepsiam incurrit et nōnunq̄ mortē subitanē. Hōz bezear est allium crudum comestū vel calamentum: seu eius puluis cū optimo vino in potu datum. Ex cōferētib⁹ vero est diatrion p̄pereon aut diaciminūz sumere cū bono vino. Patientem quoq̄ cum clisteri clisterizare carminatiuo: ac ventrē eūz oleo rutaceo et nardino bene calidis inungere: vel facias secretū Galienī: qd̄ ipse in suo libro secretorum describit: q̄ desicca sterco galline: et ipsūz dissolue cū acceto vino et melle: et in potu tribue: tale enim medicamē vomitūz p̄uocando statim quiescere facit infirmum eum liberās zc. Si quis tamen fungos cum p̄ris frustatim incisis elixauerit eorum remouebitur venenositas.

C De iusquiamo.

C Iusquami semē sumptū mētis alienationē: scotthomiā vertiginē: stuporē et omniū mēbroz imobilitatē inducit: cum quo sepe rubent oculi: apostemat lingua: et spuma ab ore egreditur: et sepe infirmus amens effectus sicut mulus vel mula rudis. Et hui⁹ bezear sunt grana fisticozum vel grana pini cū vino decocta aut. 3. ii. nasturtij agrestis cū vino dulci. Ex cōferētib⁹ autē est piperis longi. 3. ii. cū vino decoctionis in potu dare.

C De nuce auellana seu alio fructu rancido.

C Nuc rancida auellane amigdale bace lauri vel ali⁹ fructus rancidos scissurā lingue inducit cū nausea angustia et sincopi et virtutis animalis debilitate. Hōrum bezear est diaciminū vel diatriō pipereon cū vino dati. Ex cōferētib⁹ sunt rob fructuum stipticozum vt citonij p̄irozum zc.

C De nuce vomica.

C Nuc vomica vomitū pessimū ac virtutis dissolutionem inducit: cui⁹ bezear est cortex citri. Ex cōferētib⁹ est bonum vnū ac rob citoniorū et miri.

C De sicu pharaonis.

C Sicus pharaonis febres inducunt tertianas ac totū cor poris fractionē: et apparet infirmo q̄ sit hydropicus: quarum bezear sunt semina cucumeris vel ipsorum lac cum

aqua ordei extractum ex conferētib⁹ autē est serum caprinum et aqua ordei.

C De colloquintida.

C Colloquintida i arboze solitarie nata mordicationē i stō inducit et in vētre cū tāta virtutis p̄stratiōe q̄ nisi succursus habuerit i fra diē tertiā moriet̄. Huius bezear est sineraldi trite. 3. f. cūz vino in potu dare. Ex cōferētib⁹ est tyriaca magna cūz vino et aqua ordei cū puluere zuchchari: ac. 3. ii. mastice cum mīua citrinorū.

C De semine vitice.

C Semē vitice lingue oris et gutturis iducit excoziationē ac in stō ac vētre arsurā et ardorē maximum. Quis bezear sunt gra. citoniorū trita et potata cū aqua calida. Et ex conferētib⁹ est oleum amigdalorum potare.

C De semine serpentarie.

C Semē serpentarie punctionē gutturis inducit: et tandē ip̄ius oris et gutturis excoziationem cum tremore cordis: cuius bezear est ptisana non collata. Ex cōferētib⁹ autē est butirum recens bibitum.

C De euforbio.

C Euforbium in sup̄flua q̄ntitate sumptū angustia inflamationē et mordicationē in stō cāns et in vētre p̄sepe singultū iducit: ac et fluxū vētris. Qui⁹ bezear est semē citri in potu cū vino decoctionis enule exhibere. Et ex p̄ferētib⁹ est sumere succū pomorū acetosorū lac acetosum ac butirū crudum. Et hec de particulari cura venenoz vegetabilium seu terrenascentium sic breuiter dicta sufficiant.

C De particulari cura venenorum animalium et quorundāz partium ipsorum. Cap. 7.

C De lepore marino.

C Lepore marini sumptū vomitūz colere et sanguinis dolore stōaci difficultatē vine rubedinem oculorū: tussim siccā: spūti sang. et anhelitus difficultatem incurrit: cibū quoq̄ abhorrebit: q̄ si p̄scib⁹ punctatis terreas: nulla spes salutis existit: et si nō: adhuc sanari poterit. Huius bezear est sanguis hoīs potatus aut sanguis aueris vel. 3. ii. picis naualis cum vino. Et aliqui dicunt q̄ est vulpis allata et comesta. Ex cōferētib⁹ vero est sugere lac asine vel mulieris a māmilla ac caneros fluuiales comedere: et sumere parum tyriace diatesiereon tribus diebus continuis.

C De cantaridibus.

C Ex potu cantaridū p hypochondria pectinē anchas: et vsq̄ ad gēua dolor accidit. Et fit voluptas migēdi absq̄ hoc q̄ paties mingere possit. et si minxerit: sanguinē mingit cū dolore maris. Et accidit sepe p̄m̄t̄iō rōnis cū sincopi: et moriet̄. Hui⁹ bezear sunt gra. x. semis alkekengi seu lac seminis cucumeris extracti cūz aq̄ ordei. Al vulgo tñ fertur q̄ hāz bezear est acetū sumptū: sed nullibi ab auctoribus hoc scriptum inueni: q̄ tñ experimēto hoc cōprehensum facias si libet: ex cōferētib⁹ autē est sumere lac sicut ex trahis ab vberē et potare aquam p̄siliū et porulace: et lac q̄ tuor seminum frigidorū.

C De cerebro gatti.

C Cū q̄s gatti cerebrūz māducauerit: sepe v̄tiginē icurrēs stolidus efficit: et ego talē vidī adeo p̄firmatūz q̄ nunq̄ sanari potuit. Bezear tñ hui⁹ est tria grana musci cum vino albo in potu dare: ex p̄ferētib⁹ ē vomitū sepe cū terra sigillata aut ei⁹ tyriaca prouocare: et de diamusco sumere seu de letitia galienī vnū bolū oī die p̄ duas horas an prandium

C De felle leopardi.

C Qui fel sumptū leopardi colere viridis vel citrine vomitū icurret. Allos quoq̄ odorē sentiet ac saporē: et fact⁹ icteric⁹ nisi in breui succursus habuerit: ex frequēta sincopi moriet̄. Hui⁹ bezear est. 3. f. musci cūz vino dare vel tyriacā de muscib⁹: ex p̄ferētib⁹ est diamusc⁹ diamargariton: et hoc vomitu sepe p̄missō vt scis. Iura q̄z gallinarū pinguum in qb⁹ musci macis et croci aliqd̄ apponaf, zc.

C De felle canis marini.

Cel canis marini z si nō ita cito interficiat vt felleopardi
philia tñ iducit accitū: z eius cura est cura felleopardi.

CDe extremitate caude ceruine.

CExtremitas caude ceruine angustia z dolore vehemēte
in stō z in viscerib⁹ iducēs sincopim sepe facit euenire: et
sic interficit in breui: hui⁹ bezear est tyriaca talis. **R.** auel-
lanarūz fisticorū: fellis equi añ. partes equales cōfice cum
melle: z def in potu de ea cū vino. Alij vo dicūt qd suū be-
zear est tyriaca magna data cū aqua decoctiōis fisticorū et
auellanarūz. **Ex** cōferētib⁹ est. **J. f.** smeraldi subtilissime
trite dare cū vino: ac etiā electuarium de gēmis.

CDe sanguine humano.

Cum in potu dat⁹ fuerit sanguis hoīs rufi extractus tē-
poze rixē vel ire pmixtionē intellectus cū furore maximo
z inuerecūdiā incurrēs paulatine marasimabit: z tandem
cōsumptus moriet⁹: z hui⁹ bezear est vinū viperinum vel
trosciscus vnus de tiro. **Ex** cōferētib⁹ est aqua cucume-
ris vel lac seminū suorū ac syrupus de nenufa.

CDe sanguine tauri.

CSanguis tauri vl⁹ bouis antiq⁹ frusta sanguis expuere fa-
cit cōgelat⁹: z dolore in brācis z meri cū rubedine lingue
ac pfocacione: ac spasimū cāns morē iducit. **M**ulus bezear
est coagulū leporis cū aceto sumptus aut semē caulis vel
piper: z etiā sumere acetum fortissimum calidum per se.

CDe sanguine bufonis.

CSanguis bufonis difficultatē anhelit⁹ tremorez cordis
ac sincopim frēqnter causans festinā morē iducit. **E**t idēz
facit ei⁹ spūtū: s; morē celerit⁹ iducit: q; est venenū deterit⁹
sanguis. **M**ox bezear est lapis bufonis quē vulgares cra-
patinā vocant. vt supra dicebat. **Ex** cōferētib⁹ est. **J. f.**
smeraldi cū vino dare: z ventres calidos aialūz qdrupe-
dūz intrare sepe vt est bos asinus mulus equus zc.

CDe sanguine menstruo.

Cui sanguinē mēstruum sumpserit aut leprosus lunati-
cus maleficus z obliuiosus efficit⁹: z hui⁹ bezear est tro-
sciscus vnus de tiro aut de serpētib⁹ a quib⁹ cauda z ca-
put per palmū fuerint abscisa mādūcare: sed elixentur pri-
mo: z puma abūciatur aqua: deinde scdō decoquantur ra-
dicē diptami in decoctione ponendo. **Ex** cōferētib⁹ au-
tem est. **J. i.** margaritarū cū aqua melisse potare. **I**n aqua
quoq; tepida balneari z cū puellis conuersari: cum qui-
bus interdum coeat zc.

CDe castoreo malo.

Cui malū castoreū in potu sumpserit rixas z clamorez
in currēs dolores maximuz sentiet in nutritiuis: febrēq; in-
curret: z extra os linguā tenebit. **M**ul⁹ bezear sunt. **J. y.** co-
riādroz affatoz. **Ex** pferētib⁹ vero est tñ vomitū cū butiro
z aq mellis puocare: q; amplius castorei odorē nō sentiat
sine sapore. **D**einde in potu def lac seminū cōmuniū fri-
gidoz: aut syrupus de limonibus vel de ribes: vel de suc-
co acetose seu acetositate citri.

CDe piscib⁹ frigidis: z de carne corrupta.

CEx comestione pisciū frigidoz qbus post eoz coctionē
corruptio supuenit: z ex comestione carnis pridie interfecte
aut a fulgore seu pestilētia mortue accidit strāgulatio sin-
gult⁹ sudor frigidus z sincopis: z breuiter omnia accidunt
fungorum accidētia: z eoz cura est cura fungorum.

CDe coopertis affaturis.

CEx coopertis affaturis: z in pānis inuolutis statim cōco-
cte sunt accidit tñ cum mādūcant vertigo z scotomīa: ita
frequens vt nōnunq; paties epilepsias incurrat. **M**arum
cura post vomitum est in potu sumere zucharum ros. cūz
xilo aloes: z maxime mixtū cum vino. **Ex** conferentibus
est rob fructūz sipticorū z balneum aque dulcis sepe
ingredi. **E**t hec de cura particulari venenosorum anima-
liū z partium ipsorum.

CDe cura pūcture seu morsure animalū venenosoz: ac
vulnerum factorū cum cultello: sagitta: telo vel alia re i-
fecta veneno.

Caplin.

xj.

Ecura pūcture z morsure aialū venenosoz: z vul-
neris facti cū cultello sagitta: telo vel alia re i-
fecta veneno. **E**t si multa sint supra caplo septimo posi-
ta hic ex his aliq replicando nōnulli vtilia secum annexa
spāles curas pñic relinquēdo. **M**ā cū aialū oīz veneno-
soz bezear sit tyriaca magna est in eoz morsuris seu pun-
cturis statim tribuēda. **E**t si scit cuius spēi venenū existat
sagittā vel aliam rē vulnera faciētē: inficiens bezear appro-
priatū supius descriptū statim infirmo tribuat: ac etiāz cu-
ra illi veneno appropriata curet. **C**lerū. n. cum sepe rabidi
canes z alia rabida aialia nos mordeāt vt est mulus equ⁹
zc. hoc cōpleto caplo spālē curam ipsorū inscribā. **C**Dico
igit qd in punctura morsura vel vulnere venenoso: si vene-
num specificē cognoscit suū pñiuz est bezear ppinandū.
CIgnoro autē veneno tyriaca magna statiz potui tribuat
Moc. n. pōt oīz aialūz esse cōe bezear. **C**Ad idē valet la-
pis bezear coagulū leporis vnicoīnu: tormētilla: radix di-
ptami. **E**t vltra oīa illa valent bezeargica: seu tyriacalia q
sunt supius caplo tertio z sexto descripta. **C**Dēinde sup
morsuraz vel puncturā mēbrū stricte liget cūz corrigia cer-
uina pot⁹ qd alia re si hñ pōt. **M**ā ceruinū coriūz ptra ve-
nentū mirabil opat⁹: qd si aial pūctēs seu mordēs hñ pōt:
sit: ex eo statim loc⁹ emplet⁹: p pñiū in abscisis extremitatib⁹:
si serpēs fuerit. **E**t si tale aial haberi nō pōt: vērōsa cū sca-
rificatiōe vulnere vel morsure supponat⁹: vel cū ore pfone
vilis per pñiū ex vino decoctionis diptami loto vl⁹ getiane
vulnus: aut morsura sugat⁹: vel culus vni galli: cuius ro-
strum sepe claudat supponat⁹: aut gallina p mediūz scissā:
z adhuc palpitās ipsaz sepissime renouādo: q; cū frigida
fuerit alia apponat⁹. **A**t tyriaca magna sup locūz emplata
maxie cōfert. **C**Ad idē valēt empla seqntia de quoz pzo:
prietate est oē venenū ad se trahere. **P**rimū. **R.** cepaz cōi-
um. **J. iiii.** cepe squille. **J. iiii.** calamēti fluuiialis yfopi sicce
origani. añ. **M. ii.** cōterant in lxtuio donec pistari possint
qb⁹ adde galbani serapini. añ. **J. ii.** glutinis albotim qstuz
sufficit ad incorporādū: z fiat emplm: cū quo loc⁹ emplet⁹.
CUel facias sic. **R.** alij alb. lib. i. f. calamēti fluuiialis. **M.**
iii. pistent sil: qbus adde succi porri. **J. iiii.** fellis thaurini. **J.**
J. f. sulfuris. **J. ii.** f. castorei. **J. i.** z fiat emplm. **C**Uel facias
sic. **R.** castorei serapini: asse. sulfuris: fimi colūbini: menta-
stri. pulegij ceruini oīz partes eqles: picis: z olei veteris
qstuz ad eoz cōmixtionem sufficere possit: z agitet tñ in
mortario qd oīum debita fiat vnio: z fiat emplm. **C**Uel fa-
cias sic. **R.** calcis qstutē quā volueris: eā cōfice cum mel-
le z oleo z fac emplm. **C**Uel facias sic. **R.** calcis li. i. fina-
pis. lib. f. incorporentur cum aceto: z fiat emplastrum.
CUel facias sic. **R.** alkitrāz lib. i. puluerizā: z pfice cū aq
saponis: z fac emplm. **C**Uel facias sic: z est mirabilis isto
casu. **L**iquefac picē: z in ea seruētū intinge lanā: z ita cali-
dā loco superpone. **C**Uel facias emplm ex cancris tritis
vel ex alio solo: vel ex alio cum butiro cocto. **C**Uel ex casto-
reo cum oleo mixto: vel ex sulfure cū vrina mixto: vel cūz
calamēto fluuiālī solo: vel cūz radice consolidate maioris in-
ter duos lapides cōtrita: vel cum scabiosa: seu cauda equi-
na: vel tasso barbasio: hec. n. mirabil valēt in antraxe z car-
bunculo. **S**ed cūz vtrobiq; mā existat venenosa: debent
etiā in isto casu valere. **C**Ad idem valet locum confric-
care cum sale solo: aut nitro solo: aut cum sale z aceto: aut
cum sale z oleo simul coctis: aut cum cinere vitis vel fici
z aceto: aut cum felle tauri: aut cum aqua maris calida so-
la: vel cum aceto mixta: aut cum aqua decoctionis muris
habitantis in domo: aut aqua decoctionis mustelle. **C**Et
q; animalia venenosa per sepe aculeos: seu dentes dimittē-
tunt in locis morsis. est locus tunc cūz cinere oleo pmixto
fricādus. **C**Dis igitur generalibus remedijs adimpletis:
si locus incipit denigrari: signum est qd punctura: morsura
seu vuln⁹ fuit aialis seu alteri⁹ rei pmitiosissime. **Q**uare si
mēbrū aptū fuerit abscissioni statim abscidat⁹: z si nō: sine mo-
ra cauterizetur. **E**t hec cura gñalis puncture seu morsure

Differentia I.

omnium animalium venenosorum: ac etiam vulnerum cum re infecta veneno factorum. quare etc.

De cura a cane seu alio aiali rabido mori. Cap. xij.

Am qd a cane rabido mori fuerit: si vulnus profundetur: sit in principio dolorosum. Et sic paucos infra dies vel horas ei accutia supuenit: infra scripta.

Si vero superficialis fuerit: dum solū membrana rumpatur: et si prout aliu doloze nō senserit: in pcessu tñ accutia incurrit infra scripta: qz sine cā timet plus solito vigilat: hominū re fugit cōuersationē: et solus esse appetit. Lū aut magis confirmat: sit ei vor rauca: aqua qz: et oēs abhorret humiditates: Lūqz malitia rabiei in eo confirmata est cognosces: qd ab aq quouis mō appropinmata terret. Nā ex vehementi: et continua canū imaginatiōe: canes in ea esse imaginat sepe ac ēt vt canis latrat. Et in humiditatib⁹ aqz emittit hoc est in spmate p pollutionē emissio in vīna: aut in suis flatibus egōnib⁹ nōnunqz frustula velut canes erunt: qd est: qz fortis imaginatio quā p̄tinue de cane h̄z in istas humiditates canū figurā sigillat. Et quo ad p̄nostica signa cuz ex aq terret: istisqz in supfluitatibus canū insignia discernuntur spes nulla salutis existit. Verū talū accutū p̄sepe vsqz ad xl. diē tardat eū: et qñqz vsqz ad sex menses: et nōnunqz vsqz ad annū vt nōnulli referunt. Aliqz vero dicūt vsqz ad annū. 7. et ego habui a fide digno q post. 18. annū cuidam a cane rabido morso accidētia supuenerint supra scripta: et hoc fuerat: qz sub vimbza sorbe trāserat: et infra ternū rabidus mortu⁹ est. Obone de⁹ quot virtutes a tota suba pueniētes in reb⁹ sigillat: q adhuc nobis existūt incognite. Talē igit vimbzā a cane seu quouis alio aiali mori fugiant: multa. n. aialia vt canis rabid⁹ incurrit: sicut est hō: lupus: mustella: vulpes: simia: equus: mulus: et asinus: et talis rabies in eis puenit: aut a frigore: intēso sanguinem in eis cōgelat: aut a nimio calore hūiores cōburent: et sic ppter ista istoz alterat cōplo: et sūt melici: successiue vero rabidi. Cū possunt et cū hoc alia ex cā fieri rabidi: vt puta ex cōbo corrupto: et infecto: vel ex potu: vel qz sunt ab alio aiali rabido mori. Et ēt pōt dispō talis cōtrahi a gñatiōe: vt accidit in leproso: Cūrum si qd a mulo asino: vel alio aiali rabido qz cane mori fuerit: et hīdroforbicus fiat: quia ex aq seu alijs humiditatib⁹ terreat canū effigies in talibus hūiditatib⁹ fore nō p̄fabit: s̄ potius illi aialis a quo mori fuit est. Et idē fieri i hūiditatib⁹ qz emittit de frustulis illis similitudinē canū habētib⁹ q potius aiali qd momordit affimilabunt. Cognoscat aut canis rabidus a non rabido: qz famēs nō māducatur: solus libēter moratur: dñz suuz nō cognoscit: ei⁹ rubēt oculi et terribil sit aspect⁹. Lūqz in eorab⁹ cōfirmata est cū capite demisso pambulās linguā foras t̄s: auresqz mollificate p̄dēt: et ab ore eius salua spuma ris manat: rauceqz latrat: et oēm cui obuiat vñ iuadit. Et hec signa solū a cane rabido veniūt. Cū Rabidum quoqz canē ex parte istū cognosces. Nā si cū buccella panis locus mori cōfriceat caniqz non rabido p̄ficiat: et eam refugiat mordēs canis rabidus erat: et si eam māducauerit non: et si galline p̄ficiat: et eam māducauerit: et nō moriā infra diē naturalem talis canis rabidus non erat.

Cū igit vñ ad curā deueniēs qd poteris modis venenū extrahere pcura cū v̄tosis. s. culo galli emplis: alijsqz in capto p̄cedēti descriptis statiqz ipsos bezear p̄be: qd est puluis cācroz fluuialiū adustoz. 3. ij. cū aq in potu exhibere: q puluis s̄m doctrinā Sera. in suo de simplicib⁹ sic fit. Accipe cācros sole exsūt in leone: et q lina decē et octo dies tam transferit: et eos viuos pone in olla ex ere rubeo quos tñ cōbure qz inde cinis fieri posset: et ex eo vt dictū est vtere. Deinde locus p̄funde cauterizet: et hoc aī ter t̄s diē. Dīe aut trāfacto tertio cauteriū dimittat: sed super vuln⁹ empl⁹ ex alio: et butiro: vel cepe et butyro ponatur. Cū el facias sic: et est secretū Sal. qz in suo libo secreta totū adinueni. Dicit. n. qz hoc puluere cum infra scripto medicamine p dies. xl. vñs fuerit ab omni rabiosa mor-

sura liberabit. Puluis sic fit. R. cineris cācroz fluuialiū partes. x. gentiane. partes. iij. et in alio partes qñqz thuria partē vñaz fiat puluis: de quo bibas oī mane s̄o vacuo. 3. iij. ad minis cū aq limpida p dies cōtinuando. lx. Et hūc medicamini magna est fides adhibēda cū cancri q sunt bas in hoc puluere p̄fati veneni bezear existāt: vt dictū est. Dicit qz Sal. aucte Alenij medici atqzissimi puluere ipso cū emplō infra scripto nullū vñqz fuisse vñs q nō euaserit: et meli⁹ erit: si cācroz puluere p̄fecti sole existēt i leone etc. vt statū dictū est. Cū emplm sic fit. R. aceti fortissimi. li. i. f. oppopodaci. 3. iij. picis albe. li. f. bulliat aduicē donec icor porata sint: sic vt ifridati extēdi possint velut emplm super aluta: et de tali emplō sup mōsurā appone. Cū cōferentibus vero sunt si añ. lx. diēz in aq maris interdum balneat infirmus. In alijs vero oibus melici regimine gubernetur. Ista cura curadi sunt a cane rabido mori et etiā a quocūqz alio aiali rabioso. Cūerū qz vt dictū est p annū et vltra tale venenū latere solet. Consulo vt regimie supra scripto p. xl. dies obseruato ad maiorē cantelaz p annū vñm pōstea ad min⁹ tale regimie mori obseruet. pmo in sex reb⁹ nō nālibus regimen obseruet meli⁹. Cū deinde q̄tum ad medicinalia sex saltē vicib⁹ in anno tali purgatiōe purget vt. R. succi sumi terre. li. iij. succi lupuloz. lib. i. succi pomori redolētū. li. f. oīz istoz debita facta residētia cuz li. iij. zuchari tabarzet: fiat syrupus. addendo aceti. 3. iij. De tali autē syrupo debite cocto. R. 3. iij. aque summittere: aq lupulluz: aque buglose. añ. 3. ii. misce p duabus vicibus Cū sumpto quater syrupo portionē recipiat infra scriptam vt. R. cassiēstule pinguis. 3. i. p̄fectiōis hamec. 3. ij. f. dissoluant cū decoctione cōi: qbus dissolutis adaf. 3. i. syrupi supra scripti: et fiat potus. Cū el. R. 3. iij. f. cōfectionis hamec: et dissolue cuz aq lactis capraz: et in potu tribue. vel cum zucharo bolū cōficias: q deauratus loco portionis def In sequenti vero die tyriacam exhibe. Cū facta purgatione fiat talis stupha trib⁹ dieb⁹ p̄tinuis s̄o vacuo. R. summitter. añ. 3. iij. lapacij acuti scabiose: boraginis bugl. mellillo: et: epithimi. añ. 3. iij. cōquassent. et bulliat in duabus stutulis aque vsqz ad consumptionem tertie partis. Deinde ad ignē in vase coopto duz stuphaf cōtinue teneant: in quo sit infirm perforatū: p qd ab ipso cōtinue in tinā sum⁹ trāseat: et in tina illa debite cooperta stuphet. A stupha vero exeunt tyriaca cū vino decoctionis bacaz lauri: gentiane vel diptami offerat: et in alia die completa stufa altera cephalicaz apiat: et parū sanguis extrahat. Plus tñ vel minus s̄m virtutis tenorez cōplonem: etatē etc. Alijs vero dieb⁹ puluere vtatur supra scripto: qui si nimis foret tedio sus facias sic. R. pulueris supra scripti. 3. i. zuchari albi lib. f. dissoluat zuchaz cū aq buglose: et fiat cōfectio in moris lis grossis satis: de quibus vñ accipiat oī mane stomacho vacuo. Tali igit obseruato regimine quilibet a casu in rabie deo duce securus icedet. Et hoc de cura canis seu alterius aialis rabiosi: que hūc. c. ac totū tractatū finem imponit. Nā eo diuino munere v̄tuz est quod ab initio pposueram. Qua de re si in hoc tractatu sit aliqd veritati dissonū qd me aduertēte nihil est mee cōpatiēdiū ignorātie est non arrogātie imputādū. Nam illustrissimi dñi domini mei. Nephilippi marie angl: et dediolani ducis amor meiqz in gentoli exercitatio: ad hunc ipsuz cōficiēdum tractatūz in duxit. Unde vos infigebz artū et medicine doctores magister Luchine de beloculis: et Joannes francisce de balbis mei delectissimi p̄ceptores qui p̄fati dñi gubernationis principaliter onus geritis ipsum beniuola mente suscipite. Et si parte in aliqua plus aut minus qz oporteat veritatis tramite deuiatum sit: illud in meli⁹ emēdētis: ac omīssa supplētes supflūū charitatie refecetis: vt qd diebus noctibusqz in plurib⁹ magno non sine labore sum ad implere conat⁹ vestris iutū suffragiis in lucē deduci: ac in ipsa valeat diutissime pmanere. Valeantqz q rapacissima peste imitissimoz veneno deprehendi dubitant se ab his

sine leſione custodire: captiq; congruam: ac appropriatas curam adhibere. Ad illius laudem qui celum terramq; regit in ſecula ſeculorum amen.

Explicit ſecunda pars principalis huius cōmentarioli que eſt de venenis ad illuſtriſſimū principem dominum philippum mariam anglum Mediolani ducem. & papie anglieq; comitem Editum per Antonium de Buaynerijs de papia artium & medicine doctorem eximium.

Cōmētariolus de febribus editus per magiſtrū Antonii Buaynerij artium ac medicine doctore egregiū Napieſem. Feliciter incipit.

De amoris grā miſ Antonii magliane ad hūc deueni locū cū quo ad nos in libero: ac dulci aere viuere ſolitos delectatione priuati: ppter qd adeo plixū mihi videtur tempus: ut iam canī q̄plures infra paucos dies exortū ſunt. Qua propter tēpus aliq̄ mō fallere decreui vt ea q̄ ab auctoribus noſtris de febribus dicta ſunt ſummarie pertractando: vt diſſuſe: & diſparſim tradita in hoc ſummario ſuccincte ſatis. & ordine quodā q̄ inſpicere poſſit. Cū igitur hominū deorūq; parens terrarum celiq; ſator hūc p̄ncipio benignus adūs mihi grāz ipartiri digneris: vt qd debiliter incepti: grā tua int̄ finire feliciter valeā: & pfecte: q̄ viuīs & regnas trin⁹ & vnus. Amen. Cū itaq; miſ frater ſumariū acciper: & plege: qd cūq; eſt diminutum ſupple: & ſupfluum lima: ſicq; tps ambobus inaniter non tranſibit. Sed vt facilius qd queris inuenias ſummarij hoc de febribus in tres diuidā partes ſue dīas.

Prima pars ſue dīa de febribus erit eſſimeris.

Secūda de humoralibus.

Tertia de inexiſtentibus membris.

Prima pars ſue dīa differētia vnum continet caplm de febribus eſſimeris. Charta. 120.

Secūda pars ſue dīa. v. p̄tinet tractat⁹. Cūm⁹ narrat febres ſanguineas. Cūcōs colericas. Cūterius ſtaticas. Cūart⁹ melācolicas. Cūm⁹ cōpoſitas in ſe peſtilentialem febrem includendo ſeu inferendo.

Primus tractat⁹ duo cōtinet capla. 120

Caplm. 1. De ſinocha iſtatiua. 120

Caplm. 2. De ſinocho putredinali. 121

Secundus tractat⁹ octo cōtinet capla 122

Caplm. 1. Tertianaz puraz inter-

pollatam notificat eius curaz ponens. 122

Caplm. 2. Tertiane nō pure ponit ſignificationes. 123

Caplm. 3. Tertiane nō pure ex colera aduſta pueniētis curam ponit. 123

Caplm. 4. Tertiane nō pure cauſate a colera p admixtione melie p̄uenientis ab extra. 124

Caplm. 5. Erit de cura tertiane a colera citrina p̄uenientis. 124

Capitulu. 6. De cura tertiane p̄uenientis a colera vitellina. 124

Caplm. 7. Curā & ſigna ponit tertiane p̄tinue. 124

Caplm. 8. Signa ac curā ponit cauſonidis. 125

Tertius tractat⁹ ſeptē cōtinet capla. 125

Caplm. 1. Febrium ſlegmaticarum ſignificationes ponit. 125

Caplm. 2. ſe. ſlegmatice interpolate a ſlegmate dulci iſpido & aquoſo: ſeu acri p̄ueniētis curā docet. 126

Caplm. 3. Feb. p̄ueniētis a ſlegmate pōtico mucillaginoſo crudo. ac vitreo curam ponit. 127

Caplm. 4. Erit de cura febriū p̄uenientium a ſlegmate melancolie permixto. 127

Caplm. 5. De cura febriū p̄ueniētis a ſlegmate cūz colera permixto. 127

Caplm. 6. De cura empiale: ac lipparie & ſe. in qua in interioribus & exteriorib⁹ caliditas ſimul ſentit & frigiditas: & feb. diurne & nocturne. 128

Caplm. 7. Quotidiane continue curam ponit. 128

Quartus tractatus ſex p̄tinet capla. 128

Caplm. 1. ſe. melancolicarū ſigna denunciat. 128

Caplm. 2. Erit de cura quartane a melancolia ſecali p̄uenientis. 129

Caplm. 3. De cura quartane colericę. 130

Caplm. 4. De cura quartane ſanguineę. 131

Caplm. 5. De cura ſlegmaticę quartane. 132

Caplm. 6. De cura quartane cōtinue. 132

Quintus tractatus ſex cōtinet capla. 132

Caplm. 1. Quid per duplicē: & p̄ triplicē tertianā: quotidianā: vel quartanā. Et qd per duas tertianas vel duas febres: & tandē qd per febrem compoſitam intelligere debemus declarat. 133

Caplm. 2. Emitriteoz ponit ſignificationes. 133

Caplm. 3. Curā emitritei maioris ponit. 133

Caplm. 4. Emitritei nōdū baptizati curā ponit. 134

Caplm. 5. Curā minoris & mediꝝ ponit. 134

Caplm. 6. Signa & curā feb. ponit peſtilentialis 134

Tertia pars ſue dīa tria p̄tinet capla. 135

Caplm. 1. In ſe ſigna & cauſas feb. ethice continet. 135

Caplm. 2. Talis febriū curam ponit. 136

Caplm. 3. Ethicam notificat ſenectutē cās ſigna & ipſius curā ponēdo: quo pfecto ſummarij hoc ſineꝝ recipiet. Ad queꝝ me peruenire permittat qui eſt natus de Maria virgine. Laus deo. 138

Prima pars ſue dīa in ſe vnum continet capituluꝝ de febribus eſſimeris.

Am mee ſit intentionis hoc in ſummario feb. ngeocium vna cum p̄ncipe

Aboli pertractare. Dico qd feb. eſt calor extrane⁹

acceſſus in corde: & ab eo p̄cedens mediātib⁹ ſpiritu et ſanguine per arterias & venas in totum corpus: & eſt ſenſibiliter nocens operationib⁹ naturalibus. Talis enim calor extraneus: qūq; eſt in ſpiritibus: qūq; in humoribus: & qūq; exiſtit in mēbris. Ex primo feb. cauſat eſſimera. Ex ſcdo humoralis. Ex tertio ethica. Et ſic patet qualiter ſpūs eſt ſubm feb. eſſimere de qua principaliter eſt p̄tractādū.

Ad cuius euidentiaz nota qd ſpūs generat ex ſubtiliori parte ſanguinis: & eſt corpus vaporoſum. i. ſubtile qd fuit necēium. vt eſſet faciliſſe p corpus mobile aptū ſm aie exi-

gentiā in ſuis opationib⁹ de parte ad partē tranſmitti. Et cōiter ſic deſcribit. Spūs eſt corpus aereti humidū in ſuis operationibus organi aie exiſtēs. Cū diuidit in ſpūm aiale. ſ. nālez: & vitalē. Vitalis gñat in corde. Aialis in cerebro. Et nālis in epate hoc mō: qz a corde ad cerebrum vitalis tranſmittit ſpūs qui preparatus per rethe mirabile ibi modificat: & quandā recipit tēperle: per quaz opationibus aialibus debitū ſit iſtrumentū. Et ſiſt a corde ad epar vitalis ſpūs tranſmittitur qui ab ipſo epate taliter modificat qd p opationib⁹ nālib⁹ debitū ſit iſtrū. Et qz tale in epate recipit t̄pamētū ſpūm nālem in epate dicim⁹ generari: & ita de aiali in cerebro dicim⁹. Nō enim tres ſpūs vitalis. ſ. nālis & aialis: ab iſtis tribus membris ad oia alia mēbra tranſmittunt. Vitalis namq; vt ipſa viuificet & eis vitam tribuat. Animalis vt eis ſenſum atq; motū tribuat & naturalis vt illis virtutes prebeat nāles: que ſunt appetitiua attractiua retētiua digeſtiua expulſiua. Cū quilibz iſtorū ab aliqua cā p̄mitiua poteſt inflammari. ſicut verbi grā. ex vehemēti ira furore: vel conſiliū vitalis ſpūs ſepe ſupincendit & tēperamentū egredit: ppter qd opationes ſenſibilē ledunt: & iſto mō feb. cauſat eſſimera ex ſpiritu vni vitali diſtēperantia principaliter p̄ueniens. Conſimiliter ex feruore ſolis vel cōſiliū ſpūs nālis pōt p̄ternaturaliter caleſieri: propter qd ſequit eſſimera. Et q̄uis illa p̄ternālis calefactio cordi ac vitali ſpūi cōſicaretur: principaliter tū ex ſpiritu aialium p̄uenit diſtēperantia. Et

Differentia.II.

pariter contingit ex cibo et potu nimis calidis a quibus naturales spiritus nonnunquam principaliter calefiunt ad quos super calefactionem feb. sequitur effimera principaliter ex spirituum naturalium distemperantia pueniens. Et quibus patet: quod feb. effimera preari potest et ex alio naturalium quam vitalium spirituum distemperantia: que sic describitur. Effimera est febris ex spirituum distemperantia pueniens secundum se. spaciū unius diei non excedens. Et ideo dicitur effimera quod unius diei feruor. Unde effimera grece latine dicitur unius diei opatio. Cuius ut placuit quibusdam dicitur effimera ab effimero animali marino quod una soli die viuit: potest tamen usque ad.iii. vel.iiii. die nonnunquam prolongari: propter errorem. s. vel propter opationes quos si transierit in ethica vel putrida puerter. Nota quod ois effimera a causa puenit primitiua: et quod talis multiplex esse potest: multiplice contingit esse effimera: vnde potest ab oib. infrascriptis causis prouenire: ut sunt labor: angustia: vigilia: fastidium ebrietas: ira: bubo: solo puenit in membro sensibili: fames: spissitudo cutis: calor: et frigus: et quodque Alii. merito causarum multiplices effimera manifestat ad quolibet tamen istarum: si bene inspereris reducitur.

His visis deinceps signa ponenda sunt. nam eius inceptio si ne tremore existit et horripore: calor quoque non acutus in ea: neque mordacitudo neque pungitudo: sed est mitis et sua vis. In pulsu vero gradus non reperit distemperies. Urina non multum a sua naturali dispositione mutat: propter quod in effimera a cibo et potu calis pueniente. In hac. n. vna aliqualis potest esse tinctura cum effimera incipit declinare exterius in cute sudor apparet vel humectatio quedam. Ex his. n. signis super effimera satis certe poteris iudicare: quod si certior volueris esse ab infirmo nunquam se. hec ab aliquo carum superscriptarum pcessit: vel ad aliquam illarum reducibili diligenter inquire. Et his satis patet: quod de signis pronosticis sit dicendum. Nam cognita se. in infirmo debite recto certissime poteris pronosticari illa febris vna die naturalis non transire: quod si ab errore vel aliquo causa quarta ptransierit ethica in ipsam seu putrida iudicari ptransiisse. Quod ad curam virtute pstate aut declinationem nihil penitus dandum est: quod si ab infirmo ad aliqd dandum tediatur fueris. vbi gratia: sicut est succus granatorum exhibeas vel aqua ordei: aut zuchari vel aliqd simile: et si grossius exhibeas manus christi cum perlis: vel sine: aut zuchari ros. vel simile. In declinatione autem da micam panis abluta in aqua frigida: deinde in aqua zuchari infusa: vel da lac amigdalorum cum aqua ordei. extractum vel aliqd tale. Antiquum autem: quod nos non habemus in usu: eos in declinatione balneabat in aqua dulci: et postea oleo viti. eos vngi faciebant: deinde ipsos cibis faciliis digonis cibabant: et hec facias si libet. Et quod propter breuitatem sue afflictionis pauci has febres patientes se nobis offerunt alius me: ad alias magis ptractandas feb. dirigis: propter quod spales curas omittas. Et autem et multi alij signa et causas cuiuslibet effimere approbatas rescripserunt propriasque curas posuerunt: ad quod si necesse fuerit recursu habere: et hoc de effimere Sequitur differentia secunda: quinquaginta tractatus continens.

Tractatus primus de feb. sanguineis duo capitula continet. De sinocha inflatiua: et eius cura. Cap. i.

Secundum premissum ordinem est ad sanguinem a se. principaliter transeundum.

Pro quo sciendum. primo quod sanguis est humor primus qui a naturali sua dispositione non mutat: est in complexione calidus et humidus in colore rubens in odore suavis in sapore dulcis ptemperata decoctione ex secunda digione pducitur. Secundo est sciendum quod sanguis potest dupliciter peccare in quatuor. s. in quali. In quatuor quidem cum vena sunt adeo replete naturali sanguine quod transpiratio debita phibetur: tamen in vena et maxime ppingis cordis quedam nonnunquam fit coarctatio p quam debita transpiratio phibetur: propter quod sanguis ebullit: et inflamatur: et febris inde generatur. Sed quia vena inflant propter sanguis ebullitionem: quod fit cum ipse circa cor inflammas apparet infirmo quod inflat. Et propter hoc talis febris a medicis contra appellatur sinocha inflatiua que

sic describi potest. Sinocha inflatiua est febris continua a naturali sanguine sua nimia quantitate intra venas coartato pueniens: et de hac tractabit in pnti. In quibus vero sanguine multipliciter contingit peccare: cuius narratione ad sequens seruo capitulum. Signa igitur huius inflatiue sinoches sunt: quod primo pcedit quedam grauitas atque membrorum coarctatio: pigritia quedam lassitudo: et somnolus solito longior existit. In somno res quod apparerit rubeat atque pupuree: in temporibus autem et in fronte grauitas quedam sentitur cum puritu in naribus: ac in locis in quibus ventose solent apponi. Cum vero febris. adest in capite existit dolor in facie rubedo: et plenitudo venarum: ac si balneus egredere madefactio. et in anhelitu difficultas: sic ut infirmo videatur quod inflat: et in gustu dulcedo sentitur manifesta: et hec semper vel plerumque sine horripilatione incipit: et sine tremore: et dixi vltimum: quod quilibet febris continua potest incipere cum rigore et extremitatum frigore: quod multis interis. et cum esse potest multitudo mæ: aut acuitas: aut venenositas. In tali namque vena grossa: et rubeas semper existit: pulsus vero fortis: et magnus: plenus: vndosus: et mollis. Et hec febris in vere accidit et in hyeme adulescentibus: et bonas habentibus habitudines: et quod carnes multas: et cofectiones de melle psumuerunt comedere: vinoque multo: ac vinoso: et gete: ac delicijs: et vltimo regimine multiplicati sanguis sunt vti. Quantum ad pronostica signa sciendum quod hec febris. ut supra dicebatur sit a sanguine sine putredine iter venas coartatio cui si statim debita adhibeantur remedia sepius in vna die terminatur. Et ob hoc nonnulli eam inter fe. effimeras numerauerunt: sed si statim ei non succuratur propter sanguinis calitatem et humiditatem in putrida facilius conuertitur. Preterea sepius ex ea piplemonia accidit seu pleuresis. s. si ad curam cito non accesseris: et hoc est: quod vapores ad caput ascendentes: propter obturationem pororum ad pectoris partes descendunt. Et his patet: quod in talibus pronosticandum sit: nam si affueris in principio et debita adhibueris remedia ipsas circa quintam diem ad bonum terminatur iudicabis. Si vero pma vel secundam diem ptransieris: nec debita fuerint applicata remedia time dū erit ne in putrida puerter. et ne statim dictas inducat egritudines: et sic patet quid habereas pronosticari.

His igitur sic habitis ad curam ventum sex rerum non naturalium primo secundo medicinalium regimine annotabo. Quantum ad primum inhabitet aere ad fridum et siccu declinaretur que cum aqua ro. sandali. et aceto pmitte poteris alterare vel aqua ro. et aceto: vel aqua limpida et aceto. De cibo comedat pisanam ordeum non colatam cum pauco zuchari: vel succo arancij vel agresta: vel comedat micam panis in aqua frigida sepe lotam. Et quod isto tempore ultra motes quam circa motes: contra ad diem tam grossiore tendunt: more papiensium vti possunt pane cocto in brodio pulli alterato cum lactuca: aut endiuia: aut cucurbita. Et in partibus istis dares amidum seu amigdalorum ne far: aut ordeum deplumatum: vel auenarum. Item dari potest lac amigdalorum extractum cum aqua ordei aliquantulum ad ignem inspissatum in quo potest poni aliqd zuchari: vel aliqd acetosum. vel emulsio seminum colum fridorum: vel da cucurbitas cum modico agreste. Et si ad cotusum deuenire necesse sit fiat ex pullis paruis alteratis: ut supra. et fiat satis liquidum quod etiam poteris alterare cum succo arancij: vel granati: vel modico agreste. Et si sublimatum pulli exhibere volueris solu pulpas pullozum accipias abijciendo pinguedinem: quod subtilissime tere. deinde aqua ro. eas asperge atque cum eis puluerem admisceas infrascriptum. ut. R. sandalorum olearum an. 3. i. rosa. rube. spodij. an. 3. i. s. margaritarum corallozum fragmentorum saphiri lacini granati et rubini. ana. 3. i. fiat puluis: et si adest magna flama adde camphore: gra. iiii. hoc totum in vase reponere in quo aliquot sint ducati. Quod si addideris succum limonis vel citraguli parum bonum esset: deinde vas bene obture: et in cacabo aqua pleno vel coctum sit ad decoquendum ponas: in quo ad minus per horas quinquaginta bulliat indefinenter: et si hoc ad alembicum posueris: alembicum ipsum in marie balneo colloca. Si vero in declinatione

Infirmus gelatinam appeteret: fiat ex pullo puo: cu: carne edina: z pedib: vituli bñ cocti: z in ea paz albi ponat acetum. Et ex herbis vii pot spinaci: boragine lactuca aceto: sa: cucurbita: z endiuia: z cu: his vii pot agresta: succo limonum: vel silii: si libuerit. Si parum lactuce vna bulitione bulite: cu: modico aceti medie fortitudinis in pñ mēsis comederit: nō maluz foret. CDe fructus vitadi sunt pter damascena: ex qbus aliq bñ matura lenitionis cā comedere pñ: z nōnunq aliq amarilla p fitis ac caloris extinctione. CDe potu regult opando vñti nō cōpetit: s; aq cocta cū zucharo: z succo granati: vel arancij: vel acetositate citri pñmixta: vel bibat aquā ozdei cū zucharo ro. Et si cōgamur vinū exhibere sit aquosuz clarum aliqliter acidū: z limphet cum aqua deā: vel cū aqua decoctionis se. cōiuz frigidorum vel aqua boni fontis. CDe motu z gete vten: dum est exercitio: atq: gaudio tpatis ira z tristitia z silibus omnino bñiti sint. CDe somno z vigilia sibi assuetū somnuz in quantitate tribue: qz somnus prolixus nimis humectaret. CDe inanitione z repletionē quid fiendū sit statim patebit.

CSEX igit rerum nō nāliū descripto regimine: ad medicī nāliuz regimē pdescēdo: qre qz citius fieri pōt facias flebothomiā ex bachy vena media. Si sanum pect: habuerit: vt placuit Cōstantino. Si vō non fiat de basilica: z l; vsq: ad lippothomiā vtute: etate: cōplone: z sic de alijs i flebothomia attēdēdis pñsentib: q lippothomia est defect: aiosita tis: d; enī a lipos qd est defect: z tñm anim: qñ defect: animi: z l; est qd oēs volūt antiq cum flebothomiam iubēt vsq: ad sincopim fieri. Sincopim ipsoz accipiendū. f. p lippothomia. Et ideo llypo. affo. illoz egerunt zc. ingt: z vbi opz vsq: ad defectionē ducere zc. z nō dicit sincopim. Nā si Bal. Alui. z alij acceperūt sincopiz pprie dictaz. put ab Alui. i. tertij. tractatu. 2. ca. de sincopi. describit q est de scriptio maioris partis plium virtutum zc. tūc z eos argumētū Auerois militaret qd ipse facit. vij. colliget. ca. de cura sinoche sic arguēs. Ars imitat nām. sed ipsa nunq in laudabili crisi vsq: ad sincopim euacuat: igit. consulo in vt potio: secūdatōne facias qz infirmū vsq: ad sincopim: siue lippothomiā pducas: z l; pma qñ. facē iubet Alui. ca. de cura feb. sangis pñtio qd ingt melior ē in ea zc. l; est in flebothomia: z l; idē affirmat. ca. de cura se. putri. in gila. li. 5. Et pñliū quidē meū in eo est. nā licet l; Bal. fecerit vt ipse fecisse attestat cōmēto illi: affo. Que egerunt. z. 9. te rapēice. ij. c. tanta eius z aliquoz alioz fuit: z adhuc existit auctoritas qz vñius mōis sibi in laudē: nob aut in mātīmū vituperiū reduāret. Si etas vel aliud flebothomia impediāt: sanguinē p ventosas in spatulis vel natibus eñhe: z summope virtutē pspice. quidam enī imperitū me dici in alijs pñti circūstantijs virtute nō cōsiderata: ppter flebothomiā egrū vsq: ad mortē pduxerūt: vt in cōsili ca. bon. Cōstantino. CElle tñ attende qz si añ flebothomiam nō fuerūt feces nāliter educte sunt artificialiter educende: ne ppter venari inanitionē iste supfluitates ad intra traheatur. facias q sic. R. malue blitis folioz violaram ana m. j. f. fiat decoctio: de q accipelib. j. f. in q dissoluat cassie pulueris zuchari añ. 3. i. olei violati. 3. iii. salis triti parum: z fiat clistere. CElle si clistere sumere non veller: z egritudo inducias patiat sibi hāc pbe porionē: vt. R. ca. ve. florum bug. bora. vio. añ. m. f. prunoz numero. vij. tamarindoz. 3. f. fiat decoctio: de q acci. 3. iii. f. in qua dissolue manne vñ cassie. 3. x. sirupi vio. 3. i. z fiat pot. CElle facias de duobus granatis cū aq dulci: vt Alui. docet. Qd. R. aque zucari. 3. iii. succi granati dulcis. 3. f. z fiat potus. CElle facias sic. R. sirupi violati succi granati dulcis. 3. f. aque zuchari. 3. ii. f. z fiat potus his factis regularius ad sñomiam accedas. CDe si nec ventosas apponere potueris fluxum sanguinis narium: vel emorroydaz vel mēstruoz puoca. Et si eo tūc ptingeret nām aliunde sanguinē emittere: vt a narib: vel emorroydib: zc. nisi superflueret nullatenus

restringat. CElle pactis ad vltiorē veniendum est ifrigidationem qz potum aque fride cōueniētissime fieri pōt: his tñ attēdis pñtiōib: f. qz pect: z viscera: z pñcipalia ifirmus sana hēat: sitq: iuuenis carnosus: z i tpe calido. Et si his factis pñtipat: vter fuerit clistere fiat antescritū: vel aliq de supascriptis portionib: exhibeat. CDeinde si mēbra sicut plimū ptingit ex vaporū retēione cū aliqlī remāserit inflammatione aliqlis fienda erit poroz aptio: qd medi ante quadā leui fricatione fieri poterit icipiēdo. f. a tibis coris successiue a pectore: z ab alijs mēbris semper ad inferiora trahēdo. CItē ad eadē intētionem epistimata cordi alia: z epatica pueniūt: frigida quoq: talis daf. descriptio. CEpithima cordiale. R. aq ro. li. f. aq vio. aque bug. añ. 3. iii. sandaloz omniū coralloz vñiusq: ros. spodi: ana. 3. i. ossis de corde. cerui croci. añ. 3. f. camphore gra. viii. aceti. 3. f. z fiat epithima cordiale cū pāno vel syndone de grana. Lauas tñ ne nimis actuali ipm frigidū cordi superponas. CEpithima p epate. R. aq endiuie. li. f. aq ros. 3. iii. aq cucurbitae: aq lactuce. ana. 3. i. f. aceti fortissimi. 3. i. sandaloz omniū ana. 3. i. f. spodi. 3. f. fiat epithima p epate. CItē ad eadē intētionē cōuenit iulep: ros. viol. nenufa. ac etiā sirupus rosa. viol. nenufarinus: vel de papauere cū aqua endiuie viol. floz nenufaris rosa. lupuloy: vel si milui: aut cū aq zuchari. CElle facias sic. R. aq ros. 3. vi. aq viola. aque acetose añ. 3. iii. aq. floz nenufar. 3. ii. vñi granatoz ana. 3. i. f. sirupi de acetositate curi vel de ribes vel de limonib: aut de succo acetose. 3. iii. f. zuchari tabarzet. 3. ii. fiat iulep aromatizātū cum sandal. rube. vel musca tellinis. CEx confectiōibus cōueniūt manifesti cū perlis vel diacozali: vel facias sic. R. cōserue rosa. vio. buz glo. z boraginis añ. 3. ii. manuschusti cum perlis. 3. i. fragmentoz: smaragdi: saphyri: rubini granati z iacincti ana. 3. f. margaritaz. 3. f. pānoz auri numero. x. fiat mixtura: et deauretur. CItē fieri pñt vnctiones circa renes: z spina ex ceroto: leu vngueto albo Bal. vel facias sic. R. olei violati: olei ros. añ. 3. i. cere albe quātum sufficit: z fiat vnguētum qd diu in aq ros. lauef addendo cū bñ lotū fuerit parū aceti albi: z parū cāphore si mag fuerit inflamatio.

CIn declinatione vō cū flāma fuerit exticta quasi laudat Alui. trocisl. de cāphora vel spodio: quoz descriptionez habetis a l; desue. Sz quoniam isto tempore nō vñmur trociscis: facias sic. R. troci. de cāphora vel spodio. 3. iii. margaritarum. 3. f. fragmentozum saphyri: iacincti: granati: rubini: z smaragdi añ. 3. f. zuc. albi lib. f. dissoluatur zucharum cum aqua endiuie vel rosa. z fiat confectio in moiselis: vel vtere triasandalis. descriptione Nicolai. Et hec de sinocha in flatina z eius cura.

CDe sinocho putrido. Cap. ij. In pcedēti ca. dcm fuit qz sanguis est humor qui a nāli dispōne sua nō mutat: zc. z talis vt dictū est nōnunq sua peccat quātitate: z cū intra venas coartet intendit z inflammāt: z sinocham causat in flatuam de qua satis dictum est: peccat z interdom sanguis sua qlitate per quā putrefactionē recipit: z a sua naturali dispositione mutat: qd fieri ad intra qñq: ptingit sine alterius extrinseci admixtione: qz si in nimia fuerit quātitate: aut non fuerit debite qlitatis: eū natura regere nō valet: z sic ebus lit: z quadā recipit putrefactionē p quāz in eo eñne calor accendit. CQuq: vō in eo accidit putrefactio ab ex pp. f. humoris admixtione vñputa colere: z tūc reddid debito sublioz aut flatis aqñ: z sic aqñor debito: aut flatis grossi: z tūc est debito grossior: z l; innuebat Aluic. ca. de feb. sanguis: z hec diuersitas ipñ sanguis cognoscit inspectio ne ipñus. Et sim hāc diuersitatē sinoche putride: vt statim apparebit cura recipit diuersitatē. Lū aut talis sanguis intra venas putrefat sumi putridi: z corrupti continue ad cor pueniētes se. causant pñtinuam que synocus putridus dī. a sin qz est sñ: z nochus labor qñ cōtinuus labor: qz z si ex alijs humorib: se. pñtinue generent: pñt tñ medic: quā

da interpolacione iter illas comprehendere poterit: quia in fine cho minime comprehendit: qd si eger vltus die aliquot min male se heat nō sit rōne febris: sed frigidit aeris cuius frigiditate se aliquot mitigat. Et qd patet qd per sinochus putridū intelligere debeamus. Est. n. Sinochus putridus feb. continua a sanguine putrido intra venas cōtēto pueniens: cui tres sunt spēs augmastic: homoten: paugmasticus. In paugmastico continue maior fit resolutio qd putrefactio ppter qd semper declinādo pcedet. In homoteno tāta fit putrefactio quāta resolutio. pp qd pūne vniformiter affligit: et id dī homotenus ab homos qd est vnū in augmastico vō maior est putrefactio qd resolutio: ppter qd semper augēdo pcedit: vñ augmasticus dī ab augeo auges. Cū istis sic habitis de teporū huius se. cognitione nō immerito aligs dubitabit cū vna semp declinādo alia augēdo: et alia semp in eodem sistēdo pcedat: qre videt qd ex modo afflictionis hec tpa distinguere nō valeamus. Dicendū qd in oi egritudine duplex est stat. Vnus quo ad materie digestionē. Alio quo ad accidētū seuitatē. Vñ qm istū duo qnqz coincidunt: et qnqz nō: vt in tribus istis febriū spēs verū ex ipsarū afflictione ista tpa minime cognoscunt: sed solū ex vīne inspectione: qz tūc est pncipiū cū nondū vestigiū aliqd digōnis incipit apparere in salubri. augmētū vō est cū vestigiū digestionis incipit apparere in salubri: et in mortali cū malitia digestionis incipit augeri. Statū aut in salubri cum pfecte signa digestionis appareāt. In mortali cum pfecte signa cruditatis et malignitatis appareant. Et isto modo h tpa cognoscitur. Illarū aut trium febriū specierū deterior augmastic existit min mala homoten: in tertio paugmastic. Cū signa. hanc feb. signa sinochē manifestat in flatu: sed hec sunt illis fontora. Itēz hec ab illa distiguit ex vīna: qz in hac est vīna magis turbida ad aliqlem tendēs liuiditātē: estqz fetens: ppterea in hac cauma malus existit in spūalibus: vñ maior fit exspiratio qz inspiratio. In hac qz in pulsu diuersitas reperitur: qz maior sistoles qz diastoles existit: ac pulsus maior erit et velocior qz in illa. Adest cum hac diuersitas saporis: ac dulcedinis in gustu cū lingue nigredine et asperitate pronostica. Et quia dictū est qd ex vīne inspectione huius feb. tpa cognoscitur. Quātu ad pnostica signa sciendū est: qd quātu est a pncipio vsqz ad primā apparitiōne signorū digestionis tūc est a pma apparitione vsqz ad crīsim: vt inquit Hilbertus anglicus: qd si signa digestionis in quarta incipit apparere crīsis fiet in septima: et si in septima in quartadecima: et si in vndecima in vigesima: et non aī qd est: qz natura per. x. dies oppsa fuit adeo debilitata. qd si in xi. vestigiū digōnis incipiat apparere ante qz natura supra morbi mām liberūz habeat arbitriū ad. xx. vsqz perueniet. Et idē dicit si in. xi. incipiat apparere qd in qdragesima et non ante crīsis eueniet sup vno dicto Hippocratis se fundans in epithima. Quidā enīz fuit infirmus in cuius vīna in. vii. hypostasis apparuit alba: et parua: et in. xiiii. sanatus est. Nota tū qd si in. xi. signa pfecte digestionis apparuerint cum accidentium remissione in. xiiii. laudabilis crīsis eueniet: et si in. xvi. in. xx. sed in. xi. vestigiū digestionis aliquod incipit apparere versutiter in. xvii. signa perfecte digestionis apparebūt qd in casu crīsis fiet in. xx. Et hāc puto fuisse intētiōne Hilberti cū dixit a pma signorū apparitione: versutit crīsis fit tarde vel cito rōne tenoris virtutis: ac rōne diuersitatis materiez. Sed vltimū fit in quarta: aut septima p sudorē: aut fluxū sanguinis nariū. Cūtem nota qd quāto vīna est magis intensa ceteris paribus morbus citius terminabit: et ideo si cum vīna valde intensa signa digōnis incipiūt apparere hec febris ad bonū cito terminabit: et si cum remissa tardius: et cōtra: si cum vīna intensa signa appareant cruditatis in breui ad malum terminabit: et si cum remissa tardius. Et quibus apparet quid per vīnam habere pronosticari. Cūterea signūz vt supra dicebatur qd in augmastico calor est dissolvens plus qz

consumens: et sic calozē pcedit fore debilem qd de infirmo timendum existit. In paugmastico vō est e contra: qz plus consumens qz resoluens qd caloris arguit fortitudinem: et sic est de salute sperandū. In homoteno est eqlis consus ptiō et dissolutio: et sic ratione huius taz de salute qz de morte equum existit iudiciū. Cūtem si infirmus multum angustiat: et modo de vno latere: modo ad aliud se reuoluat malum signū existit: et si habuerit inflationē in vētre et rugitū quēdam qd ex solutione nō cessauerint mortale est. Cūtem si aliq pustule nigre: aut liuide appareant morietur. Cūtem achyme quoqz si ppter huius febris malitiam apparuerint cū anhelitū difficultate cū qd post somnū infirmus se solito magis granatū senserit ipsum denuncia moritūz. Cūtem sic vīs si sanguis nimis subtilis fuerit: qd ex inspectione ipsius vīne subtilitate et intensione cognosces p colore admixtionē: hec fiet: qre pme digestionis suūstutibz emissis p se vel cū clisteri: vel portione aliqua ca. pcedētē descripta egrum minue vel vctosās appone: nō tamē ceteris paribus tāta est extrahēda sanguinis quātas quantā in sinocha in flatu. Alii enī de vena frontis flebotomia facere docet: quā in vsu non habemus. Cūtem sic pccis si vter stipticus fuerit cū clisteri vel aliq pteactarum portionū leniat: deinde ad vteriozem sanguinis putrefactionē phibēdam: et inductā remouēdam facias sic. R. aq endiuie. 3. vi. aq lupulloy aque cicoree ros. et buglo. ana. 3. ii. de accetositate citri: de ribes de succo accetose: vel de limonibus. 3. vi. fiat iulep aromatizatu cum. 3. i. sandalis. ru. caphore gra. iiii. et ambre gra. i. et si non habeas istos sirupos pone. 3. i. zuchari albi: et adde. 3. i. aceti vel. 3. i. h. vini granatorū: et fiat sirup pro quattuor vicibus: et frigidū da in potu in auroa diei. Cūtem facias sic. R. sirupi rosati. 3. j. h. aq endiuie: aque zucharate aī. 3. i. h. misce p vna vice: et i potu tribue. Cūtem facias sic. R. succi endiuie cicoree buglo: et lupulloy aī. 3. ii. buliat parum: deinde colentur: deinde. R. cap. vene. m. i. h. sumiterre. m. i. iuiubarū numero. xii. fiat decoctio: de qua accipe lib. i. misce cū succis: qbus adde zucha. lib. 3. acetū. 3. i. h. et fiat iulep aromatizatu cū sandal. rub. et prebe in quattuor vicibus. Cūtem facias sic. R. endiuie scariole cicoree aī. m. ii. quattuor semina frigidoz aī. 3. i. zuchari tabarset lib. i. et fiat sirupus addendo vīni granatorū. 3. iii. aromatizet cum sandalis. ru. be. da. 3. i. h. p vice cum. 3. iii. aq zuc. vel cicoree vel sumiterre aī. 3. i. h. Cūtem digesta materia si tibi euacuanda videat: quia nām aliūde crīsim tētare nō comprehenderes facias sic. R. cassie bñ pinguis. 3. i. dyaprunis Nicolai: sine scamonea. 3. h. vel dyacatoliconis: tantundem dissoluatur cū decoctione cōf: et facta dissolutione addat. 3. i. siru. vio. et fiat potus. Cūtem loco dyaprunis pone cōfectionem hamech electuarij de suc. ros. aī. 3. i. Cūtem pone reubarbari in fusi in aqua lactis caprarū. 3. ii. spīce. 3. h. deinde fiat expsio q addat cū cassia vel māna dissoluta cū decoctione suprascripta. Cūtem accipe si potionem noluierit. 3. vi. dyacatoliconis vel tantundem dyaprunis vel electuarij de succo ros. cōfectionis hamech aī. 3. i. h. et cum quo istoz volueris adde zuchari. quātum sufficit: et fiat bolus q deauretur. ista oia cōueniūt si sanguis putrefieret per admixtionem colere: et etiā si ab intrinseco corūperet sine alicui extrinseci admixtione: qz tūc satis rōnabile ē qd sanguis ille aliq partes colicas secum habeat admixtas: et ideo in isto casu pueniet etiā decoctio de sumoterre descriptio. Cūtem facias sic. R. cōfectionis de māna dissolue cū aq lactis vlt addē zuchari: et fac bolum. Cūtem qd ex adustione colere sanguis vt pmissum est debito reddit subtilior: ad ipsū in grossationē aliq sic faciūt: et est Aliicē. R. iuiubarū numero. centū decoquatur in lib. v. aq vsqz ad psumptionē tertie ptis: qd adde. 3. viii. zuchari: et fiat iulep: qd i potu tribue. Cūtem facias sic. R. iuiubas numero. xx. carnositatē piri. 3. i. granati musci. 3. h. fiat decoctio in lib. ii. aque vsqz ad cōsumptionē tertie ptis: et cū lib. 3. zuc. fiat iulep p quattuor

or vicib⁹. et potes dimittere granatū: et addere vini grana-
ti. 3. i. et aromatizet cū sandalis citrinis. His factis si mate-
riam euacuandam compēderes: qđ vis pbe ex solutiuis
suprascriptis. deinde fricationib⁹ vtere epithimatis cōfe-
ctionibus: et alijs h⁹: vt in pcedēti caplo tactū est: et idēz di-
co ad sex rerū nō nālū regimēsef nutrimentū debet esse
magis sanguis ingrofiatiū in quo casu Alui. lentes docet
exhibere cum aceto: alijs vō cibarijs poni pōt sumac: aut
granatū vel berberis: aut pira vel citonia per frusta incisa.
Nos itali ci istum cibū lentum cum aceto non multū hē-
mus in vsu. sed si eo vti volueris fac sic: primo eas elixabis
et aquā pma abijcias: postea debite decoquant: et etiā eas
aceto: et vino granatorum: vel berberis vel aliquo similiz
aspergas.

¶ Si aut sanguis fuerit aquosus per admixtionem flatis
aquosi nō ita copiosus fiat flōmia: vt si sanguis sola quāta
te peccaret: cetera fiat vt in pcedētib⁹: eius tñ regimen ma-
gis ad siccū qđ in alijs facias declinare: et ob hoc lactuca:
et cucurbita nō sic sibi pueniūt. et si vinū biberit cum aqua
sibi limphet in qua sit extictus calib⁹. ¶ Et si flōmiam
elistere recipe nollet facias sic. R. ca. ve. Al. i. florūz vio. et
buglose. ana. 3. ii. iuiubar: numero. xii. pinozum numero
vi. tamarindorum. 3. f. ligitiē. 3. i. f. passularū. 3. ii. f. et fiat
decoctio de qua accipe. 3. iii. f. et in ea dissolue. 3. i. māne
vel cassie succi granatorum muzzorum. 3. f. fiat potus. Fa-
cta flōmia aliqñ pbe ex syrups suprascriptis. ¶ Quo fa-
cto si euacuare intēdis hanc pbe potionē. R. ca. ve. Al. i.
thimi. 3. ii. alr. 3. i. f. 3. i. berberis. 3. i. parū buliāt: et fiat expres-
sio: cui adde manne vel cassie: vt supra distemperate. 3. i.
et fiat potus.

¶ Si aut sanguis fuerit multū grossus quātū ad lenitiō-
nez et flōmia fiat vt supra. Facta igit flōmia: qđ sanguis re-
grit subtilia⁹. R. sirupi acetosi simplicis. oximell simplicis
aī. 3. i. f. aq endi. aq ca. ve. ylopi. aī. 3. ii. clarificet pduab⁹
vicibus: et aromatizet cum optimo cinamomo. sumat de
isto quater. ¶ Cel. R. aq ca. ve. 3. iij. aq cicoree: aq endi-
uie. aī. 3. ii. aceti. 3. i. zuchari albi. 3. iii. f. fiat iulep pro tri-
bus vicib⁹: et aromatizet cū optimo cinamomo. ¶ Hoc scđ
potionē tribue israscriptā. R. ca. ve. ylopi cuscute. aī. 3. f.
cicoree endiue aī. quartā partē. m. i. passularū. 3. iij. liquiri-
tie. 3. ii. fiat decoctio de q. R. 3. iij. f. in qua infunde de tur-
bit. 3. i. vel. 3. iij. zinzi. 3. f. parū clarescāt: et fortis fiat expre-
sio in qua dissolue cassie vel māne. 3. i. mellis ros. 3. i. et fi-
at pot⁹. ¶ Cel facias sic. R. turbit boni et electi. 3. ij. zinzi.
3. i. salis gēme spice nardi aī. 3. f. ca. ve. 3. i. forment pil-
lule cum oximelle squillico: quarum dosis sit. i. vel. 3. iij.
¶ Cel. R. diafiniconis. 3. iij. zuchari albi quātum sufficit:
et fiat bolus. In alijs vō tam in regimine sex rerū non na-
turalium qđ medicinaliūz facias vt in caplo sinoche in fla-
tue dictum est.

¶ Tractat⁹ scđs de febrib⁹ colicis octo pñēs i se capla.

¶ De febre tertiana pura interpolata: et ei⁹ cura. Cap. j.

Beuidētiā febriūz colericaz. Sciēdū ē qđ colera
vt ponit Alui. p⁹ pmi. ca. de humorib⁹ ē du-
plex: nāl. f. et nō nāl. Mālis vt cōiter dī est
humor pur⁹ qđ i sua dispōne nālī nō mutat⁹
ē calid⁹ et sic⁹: i colore tube⁹: i sapore ama-
rus: i odore horridus: sanguis spume assimilat⁹: p decocti-
onē supflua ex scđa digōne pduct⁹. Non naturalis vō est
duplex. f. pura et non pura. Pura gñatur ppter causam in
naturali colera exīte ipsam extra nām pñā extrahētē: et
ex ista tertiana pura generat. Cū pura est duplex: quia
quedā per admixtionē flegmatis: et quedā per admixtio-
nez melie. Prima vocat nota vel famosa. Scđa vō mino-
ris fame: et ex his tertiana nota gñat de qua fiet mentio in
sequētib⁹ caplis. ¶ Ex colā triplex gñat feb. f. tertiana pio-
dica que est febris ex colera extra venas exīte pueni-
ens. cuius est de tertio in tertium isfirmū affligere. ¶ Con-

tinua est febris pueniens a colera intra venas exīte non
multum cordi ppinqua in qua: et si continue affligat infir-
mus de tertio in tertium manifesta pcpit exrescētia qđ de re
et continua pportional de colera cōter nūcupat. ¶ Lauson ē
fe. ex colā itra venas cordi ppinqs exīte pueniēs sicut in
pulmone: stomacho: vel epate zc. qđ cōstīr pttine egrū as-
fligit istarū aut differētia infra deo duce patebit. ¶ Item
tertiana piodica quedaz est pura: et qđā non pura. De pu-
ra aut si pñs sūmo qđ est fe. ex pura colera ex venas putrescē-
te pueniēs. cuius est de tertio in tertium facere paroxisum
qui citra. xiii. horam terminatur semper. ¶ Cui⁹ signa sunt
quia incipit cum horripilatione simili puncture acuum:
frigus aut si quidem affuerit cū quodā admixto calore p-
cipitur. Calor aut in breui ad extra expandit et fit magnus:
et intensus valde: ppter qđ infirm⁹ angustiat: et sitis causat
valida: ad tactū aut senties mordicationē caloris. ¶ Pulsus
in pncipio paroxismi est parū spissus et tardus notabilem
nō hñs diuersitatē: in statu tñ est magnus et velox. Citra in
colore est ignea: aut ruffa vel citrina cū suba tenui hñs ma-
lū odorez. Et in hac fe. sepe fit alienatio: et vomitus colere
qñq: et silt fluxus vētris spontane⁹: et interdū sudor copio-
sus: qđ eius paroxim⁹ cū sudore sensibili et manifesto ter-
minat qđ vtpimū in octo finit horis. longior tñ duodecimā
non transīt horam. Et h febris vtpimū accidit in cōploni-
bus: et atibus: regionibus: pibus calidis: et in his marie qđ
regimine cole multiplicatio vtuntur: qđ si eo tunc plures
in hac febre tertianaz inciderint infirmū ipam pati his si-
gnis vel ipsoz pluribus apparentibus non dubitabis.

¶ Quātū ad signa pnotica hec fe. in septimo finit paro-
xismo: vt infra: et eius paroxismus in. xii. hora vel citra ter-
minat cū sudore. f. ideo quāto afflictio fuerit minor et su-
dor cupiosior ceteris paribus tāto magis feb. terminabi-
tur: vñ et sudore copioso vel fluxu ventris spontaneo fe. h
in vno paroxismo sepe terminat. Sed eius plicitatem ex
accidētū seuitatē cōprehendes in proximis. Nam si acci-
dētia scđdo paroxismo fuerit formosa. In tertio vō remis-
siora scias ipsum finituram in quarto: qđ sepiissime accidit.
Sed si in paroxismo septimo terminari debet in quarto
egritudo erit in statu: et in qnto accidentia remitti incipi-
unt. Et qđ in hac feb. terribilia sunt accidentia semp talia
pdicere memor esto: qđ si in tertio paroxismo flebothomia
am vel aliud infirmo feceris: et non predixeris quantum
paroxisum debere infirmum magis affligere: tūc in q-
to dicent astantes flebothomiam tuam: vel aliud qđ ante
approximaueris infirmū interfecisse.

¶ His expeditis ad curam venio qđ sit fiendū hora paro-
xismi. Pñmo est dicendū vt infirmus vsq; ad declinatio-
nem dormire non permittatur. In declinatione vō si dor-
mierit et sudauerit bonum erit: et si in pncipio paroxismi
nausea supuenerit cum aqua tepida ad vomendum irri-
tetur cum modico aceti mixta. ¶ Cel facias sic. R. sirupi
acetosi simplicis. 3. i. f. aque tepide. 3. v. misce et in potu tri-
bue: deinde cum digito vel penna oleo intincta vomitum
pronoca quo facto os cum aqua orde collue. ¶ Cum au-
tem calor incipit expandi cum leui fricatione inuenitur. nī-
hil comedat neq; bibat durante paroxismo vsq; ad decli-
nationem vel in fine status si fieri potest. Sed sepe sibi os
cum aqua frigida lauet vel aliter sitim decipere procus-
res cum zucharo candi vel manuschrifti: vel cum granis
granatoz vel cuz silibus. Et si eum a potatione abstinere
nō vales da zucharū ros. cum aq frigida boni fontis: vel
simplibulitā vel da zuchaz vīo. fluxu vētris non probi-
bente: vel aquā ordeit aut zuchari vel aquam simplr co-
ctam cum iulep rosarum vel violarum. vel cum iulep qđ
portari solebat de damasco facto cum aqua rosarum. et zu-
charo taberzet. ¶ Sed de huiusmodi zucharo rosa. in his
febrib⁹: mi Antoni magliane veluti et practicares iaz fece-
rūt plurimi me redargues qui auctoritate sola pñti dicto
Raf. 3° alman. facit acgescunt: qui ingt zucharū ros. Ro-

maco humorib⁹ repleto: si a ieiuno sumas & bene mastice-
tur cōfert quādo post ipsū aqua bibis calida hī qui calo-
rem & ardore patiunt nullo mō comedere debent: & mar-
me si estas affuerit: calefacit. n. & sū inducit: hī enim ppter
hūc textū zuccharo ros. dare in feb. his execrabile putant.
¶ Sed ne tuū animū credere his inducas. Scito zuccharo
ros. qd dīxi modo exhibitū in hoc casu cōuenire: cum
cola que hāc feb. cāt subtilis sit & valde intēsa: cui⁹ ex cau-
sa fitis sit valde valida: ro. vō zuccharum & pcpue nouum
modo quo supra datū colerā illam ingrossat & intēsonem
eius remittit: sūm extinguit: & spūs cōtēperando virtutem
equet ex quo in hoc casu quāmaxime conuenire liquet.

¶ Et ad auctoritatem Ra. dic eum non de zuccharo ros.
sed de melle ro. intellexisse qd vt pz calefacit: & sūm indu-
cit: vt pz ex concordia quā noster videt Symon tanuensio
suis in finonimis caplo de. B. s. De geleniabin inter Alii.
6°. cañ. & ipsum Rasis facit: vbi inquit illud trāslationis vel
scriptoris vitio puenisse: & hoc ppter equocationem illius
termini geleniabin. qz tam mel ro. qz zuccharū ro. idifferē-
ter importat. alicui igit auctoritati credere sine ratione in-
firmas intellectus est. vt ille proprius dñs magister Bla-
sius de Marina sepe dicebat. tu igit in isto casu zuccharū
rosa. exhibe. ¶ Et facias sic. R. sūerue vio. 3. iiii. buglos.
boragi. & rosarum añ. 3. i. manus christi cum perlis. 3. ii. s.
fragmētoz saphyri: smaragdi: rubini: granati: iacinti. ana.
3. i. folioz auri: numero. x. fiat mīxtura & deauref: de qua
sumat infirmus ad quantitātē parue castanee pro vice: vel
de ea bibat cum aqua loco zucchari rosati. ¶ Et vt plura
facere videaris: & vt infirmus maiorē spem in medicinis
habeat cum aquas suas bulire facis pone in eis. xii. vl. x.
duca. ¶ An sine status si sudare incipit da. 3. ii. vel. iiii. vini
albi subtilis mediocris fortitudinis limphati cum aq zuc-
chari. ¶ Et in isto casu sirupū sancti Ambrosij audacter
exhibeas cū quo oēs infirmos in Mediolano curabat: et
adhuc Mediolanenses tempore magni estus vtuntur eo
cōiter: & appellāt ipm pistum vini: quod sic fit. Accipiunt
parū milij a cortice supiori depilati qd pistū appellāt: &
pedemōrant paniciū: & decoq faciūt in aqua donec crepe-
tur: qz cito decoquitur: deinde de tali buliēte brodio accipi-
unt. verbi gfa. 3. iiii. & imponūt. 3. ii. vini: & ita calidum bi-
būt: & mirabiliter sudorē puocat atqz sūm extinguit: & tu fa-
cias si liber: deinde eū leuiter coopiri facias: & cū aliqūter
sudauerit absterge: & iterum magis sudabit.

¶ Nec igit sienda sunt hora paroxysmi qd sūto euz ciba: et
sit eius cibus pīfana facta de farina ordeī non colata cuz
zuccharo vel panata cocta in brodio pulli parui alterato
cum lactuca: cucurbita: portulaca: seminibus cōibus: vel
aliquo similitū: sed qz salsa sunt facias primo vna bulitione
bulire: & abiecta pma aqua in brodio postea ipsum decoq
facias: vel comedat cucurbitas in simili brodio coctas al-
teratas cuz agresta vel spinachias: aut boragines interdū.
Conueniunt etiam simula amīdū auenatū: aut ordeatum:
aut mica panis ter in aqua frigida lota: postea succi aran-
cij: vel granati: aut citri. vel alicuius huiusmodi absterfa
super quam parum zucchari puluerizetur. ¶ Et si ad exhi-
bitionē carniū deueneris: quod tū regulariter operando:
& cōstante virtute fieri non debet: pulli sint parui: vel car-
nes edine vel parue auicule in rubis degentes: vel fasia-
ni: vel perdices iuuenes alterate cum lactuca cucurbita:
vel seminibus cōmunibus agresta succi granati berberis
vel aliquo similitū: & si contusum fiat: abijciatur pinguedo
& si cogamur oua dare sint in aqua cocta & trementia: & al-
terent cum agresta succo limonum: vel aliquo tali: & si vis
magis frigida facere p horā ante qd decoquant frāgant &
in aqua frigida pīctant quam sepe mutes: vel pone ea in
aqua acetose vel rosarum. ¶ Item aliter pullum poteris
decoqui facere: vt primo elixetur in brodio supra alterato
& non pmittatur totaliter decoqui: deinde ponatur in ve-
ru in quo cōplete decoquatur: postea calidus membratim

incidatur: & paucissimo cinamomo cum panno salis: de-
inde aqua rosa. succo arancij limonis acetositate citri vel
confimili aspergatur: & si parum addatur zucchari erit gu-
stui sapidior: & hic sapor a sacerdotibus aqua benedicta
nuncupatur. ¶ Et facias sic: & est cibus vitramontanorū
& theuronicorum magis qz italicorum: decoque brodium
cum pullo alterato vt supra deinde membratim diuisus
aliqua aliter affertur: deinde contunde amigdalas quas in
brodio pulli: & aliquo succorum tactorum distempera: et
in eis immerge pullum illum membratim incisum. Et si
vis facere more theuronicorum decoque oua dura: & illa
per medium scissa in illis amigdalīs contusis immerge.
nam si eis dederis oua mollia in ipsoz stomachis cor-
rumpentur: quia stomachos habent strutionum. ¶ Item
si infirmus tuus bolos duos vel tres comederet lactuces:
vna bulitione bulite cum modico agreste vel aceti medie
fortitudinis multum prodest: & in prima mensa: quando qz
recipere pōt quattuor pruna damascena depilata: & in aq
frigida posita pauco aspersa zuccharo. ¶ Ex predictis igit
elige quod iūmo tuo familiarius videatur: ac sibi magis
cōueniens: & fac vt in pncipio vniuersali grossius cibetur
seu dietetur: qz in augmēto vel statu. Et hec gradatim fa-
cias sū q statum magis vel minus remotum comprehen-
des: & memor esto virtutem examinare nunquid sufficiat.
¶ De potu abstineat a vīno etate & alijs huiusmodi con-
suetudinibus. Et si vinum volum⁹ exhibere sit albus aque-
um vel rubeus clarum. & sit potius aqua vīno limphata qz
vinum aqua limphatum. ¶ De aere: aerem inhabitet fri-
gidum & humidum alteratum cuz folijs falcispopuli vio-
larum rosa. & similibus: & aspergatur camera aqua: et ace-
to: & sit aqua in proportionē dupla ad acetū: & camera sub-
terni potest ex herbis prati cum suis floribus bī redolen-
tibus: & si vis vt oīa magis redolent: cameram aspergere
cum aqua ros. & aceto in qbus ponantur sandali rubei et
muscatellini. Et ad modū Alii. hab eas calata in qbus ha-
beas pira et poma redolentia per frusta incisa: vel illos fru-
ctus cum aqua ros. cū pauco acetū: & sandalis citrinis ad
mīxta irroza: & calata per cameram loca: alterant enī aerē
ipm: qz bī redolentem efficiūt. non iaceat super plumas: s;
super mataratio coctone pleno: vel sub linteamine ponat-
ur coopertura de tela coctone plena: dupla vel tripla sū
q tibi videbitur. ¶ Quies huic infirmo cōuenit atqz gau-
dium temperatum. nam ira: furor: & silia: omnino vitanda
sunt. Similiter & coitus. ¶ Semper paroxysmus occurrat
emissis superfluitatibus omnibus: & cibetur semper per
quattuor horas ante paroxysmum: & si natura supfluitates
non emitteret: facias vt statim te docebo.

¶ His expeditis ad medicinalia condescendo. Tēpore q
quietis si infirmus constipatus fuerit tale sibi prebe cliste-
re. R. malue blitis matrum violarum ana. m. i. iuiubarum
sebesten liquiritie añ. m. s. fiat decoctio: de qua accipe lib.
j. s. in qua dissolue cassie pulueris zucchari añ. 3. i. olei vio-
la. 3. iiii. salis triti paruz: & fiat clistere. ¶ Et loco decoctio-
nis suprascripte: accipe lib. i. s. istius: vt. R. malue blitis
mercurialis spinachiarum: masti. viol. ordeī ana. m. i. fiat
decoctio. vel decoctionis suprascripte. accipe lib. i. s. in q
dissolue succi ficie vel mercu. 3. i. olei violati. 3. iiii. & salis
triti parum: & fiat clistere. ¶ Et loco pulli brodium. lib. v.
in quo buliant suprascripte res: & fiat decoctio de qua ac-
cipe li. i. s. cuz cassia & oleo vio. vt supra fiat clistere: q isti
iudei ribaldi maxime vtunt in istis pti⁹. ¶ Et si infirmus
tuus citius per os qz per clistere recipere veller sibi tale pre-
be lenitiuum. R. florum lupulorū. m. i. prunorū numero
vi. tamarindorum. 3. s. fiat decoctio: de q accipe. 3. iiii. s. in
qua dissolue cassie: aut manne. 3. x. syrū violati. 3. i. & fiat
potus. ¶ Et facias sic. sicut dicit Alii. de mucilagīne pī-
lij. vt. R. prunorū. 3. j. tamarindorū. 3. s. violarum florum lu-
puloz capil. vener. añ. quartā partem vīnus. m. fiat deco-
ctio: de qua accipe. 3. iiii. s. qua impone mucilaginis pī-

lij syrupi viol. añ. 3. f. 2 fiat potus.

Cel exhibe. 3. iii. f. aque fructuum descriptione mesue in qua dissolue cassie vel manne. 3. r. vel. 3. i. f. **C**el facias sic. 3. r. p. unoz. 3. i. tamarindoz. 3. f. violaruz lupulorum. añ. 3. vi. 2 fiat decoctio que cuz zuchcharo ad modum syrupi dulcoris. de q syrupo accipe postea. 3. iii. 2 dissolue in eo manne vel cassie. 3. i. dyaprunis nico. sine scamonea. 3. iii. 2 fiat potus. **C**et positionem recipere non vellet in forma boli sic potes facere. 3. r. dyaprunis nō scamonea. 3. vi. vel. 3. i. zuchchari albi quantuz sufficit: 2 fiat bolus qui deauret. **C**el. 3. r. manne. 3. r. vel. 3. i. f. 2 eaz tere aliqualiter cum zuchcharo rosa. vel conserva viola. fiet bolus 2 deauret. **C**el in forma pillularum facias sic. 3. r. aloes epatici. 3. f. myrrhe croci ana. 3. ii. lauetur aloes 2 myrrha cum aqua rosata. deinde cum succo rosarum fiant pillule. de quibus da. 3. ii. vel. 3. i.

Sed si a principio minoratum propriū propter materie furiositate aut ipsius multitudinē exhibere volueris facias sic. 3. r. florum violarū: capil. veneris lupulorū. añ. m. f. iuiubarum numero. r. sebesten. ligritie rase. añ. 3. iii. fiat decoctio de qua sume. 3. iii. f. in qua dissolue cassie vel manne. 3. i. electuarij de succo ros. 3. ii. vel cōfectionis de manna. 3. i. f. syrupi viola. 3. i. fiat potus. **C**el facias sic. 3. r. reubarbari electi. 3. ii. spice nardi grana. vi. infunde in aq lactis caprarum vel aque endiuie. 3. iii. vini odoriferi parū: 2 per decem horas in infusione permaneāt: deinde fortis fiat expressio: cui etiam adde cassie vel manne dissolue te cum aqua lactis: vel decoctione suprascripta. 3. i. 2 syrupi violati. 3. i. 2 fiat potus. **C**el exhibe infusionem mirabol. citri. quam sic facias. 3. r. corticum mirabo. citrinorum. 3. i. infundantur in aqua lactis cum modico mellis: 2 per diem in infusione permaneant: deinde fortis fiat expressio: cui adde cassie vel manne dissolue te cum decoctioe suprascripta. 3. i. 2 fiat potus. **C**el in principio talia pber solutua est 3. An. pma quart. c. de cura tertiane pure. ibi. Et tu nō auscultes 2. Et qz si picipiat ibi talia solutua fortia in pñ. nō esse exhibēda subiungit: nisi tñ ppter illud qd dicimus. sūn cura februm putridarum in gñali vbi sniall vult qz si materia fuerit furiosa aut plurima: tunc audacter aliquid ex istis solutiuis possumus exhibere: quod facias si tibi opportuni videat: 2 tu vide ibi. **C** In forma aut bolus sic posses facere. 3. r. electuarij succi ros. 3. iii. zuchchari albi quātū sufficit: 2 fiat bolus 2 deauret: 2 si fuerit in forma solida. vt cōter fit in istis partib. 3. iii. vel. 3. f. fm operatione: quā scis ipsum facere. **C**el accipe de cōfectione manne. 3. ii. f. 2 cū zuchcharo fiat bolus 2 deauret.

Choc facto scilicet exhibito lenitudo: aut minoratio si videris sanguinem peccare vsq ad tertium paroxysmum minue. vt Auicenna docet: 2 non cures de Almansore in hoc casu: si in hoc casu facta prohibeat flebothomia: quia ipse respicit essentia materię 2 non multitudinem: cuius mundificatio fit melius cum tamarindis 2 mirabolans: vt ipse docet qz aliter. An. aut duo cōsiderat. pmo dispositio nem materie que leuiter inflamat. ideo non cōcessit in principio mirabo. sed tamarindos q plus extinguit qz mundificant in cōparatione ad mirabo. Secūdo pferat multitudinē materie q melius ceteris parib. 2 facilius per flebothomiaz educit qz aliter. ideo ipsam fieri pcepit. Si igit do minū colere aut eius acuitatē non timueris ppter subtractionē sanguinis q colere frenū existit audacter facias mitionē: 2 si bñ inspereris hoc voluit An. caplo de cura februm putridarū in gñali illo. 3. Et oportet vt obserues 2. ibi enim vult qz si materia fuerit admitta sanguini q tunc flebothomia fit cōueniens: attende tamē virtutē 2 alias sepe dictas cōditiones. **C**el in quacūqz tertiana sic psumptuose fieri facias flebothomiaz. pmo qua humores subtiliat: ipsos fluere facit: vt An. 4. pmi. caplo de flebothomia ideo in feb. vehemētis inflammationis eā phibet. Secūdo sōmia euacuat venas: vt ibi ponit An. q euacua

te humores exites ex venas attrahūt ad intra. 2 sic ex interpolata fieri pōt pñua: qd sepiissime accidit. Naz pluri mi in edicoz cum ad tertianarū pueniūt iuuenē alia sine cōsideratione sōmiam iubēt: quare bono homo ex tertiana periodica ad tertianā pñuā trāsiens sepe moritur. Sane igit pñderes ante qz flebothomia fieri facias: quā si fieri iudicaueris incide basilicā dextrā. si magis ab epate 2 inferioribus qris euacuationem 2 si magis a corde 2 a toto corpore incide medianā qz si etate phibente vel alio sōmiā facere negs vētosas sup nates cū scarificatione iubeas apponi. Et esto memor semp in die getis talia facere

Chis factis si nā ad supfluitates expellēdū nō mouetur: iuna eam cū aliquo clisteri suprascripto: deinde tale pbe digestum. 3. r. syrupi acetosi simplicis. 3. i. f. vel orizacare tantundez aq zuchari. 3. iii. misce p vna vice: 2 da in potu mane: si distas fuerit a pñcio paroxysmi per tres horas ad min: 2 si nō: expecta post paroxysmū 2 poteris loco aq zuchari ponere aquā endi. 3. ii. aq buglose vel absinthij: vbi magis qris stomachi cōfortationē. 3. i. **C** Et si magis delicate facere vis. 3. r. syrupi acetosi simplicis vel orizacare. 3. iii. f. aq zuchari. 3. vi. vel aq endiuie. 3. iii. aque absinthij. 3. ii. clarificet p duab. vicib. 2 si stomachū frigidū habuerit aromatiza cū modico cinamomi: 2 si mām magis respicis aromatizet cum sandalis muscatellinis: de isto sirupo tantum prebeas donec tibi mā digesta videat. **C** Ut talē poteris facere sirupum magistrale: vt. 3. r. florum bo raginis buglo. ro. ru. añ. m. f. violarū lactucarū foliorum papaueri albi: endi. scariolē añ. m. i. se. endi. se. lactuce añ. 3. f. quattuor se. coium frigidorū añ. 3. vi. 2 fiat decoctio cū lib. i. zuchchari acet. 3. iii. 2 vini granatorū. 3. i. 2 fiat sirupus de quo si longus fuerit prebe. 3. iii. f. p vice: 2 si fuerit debite coct. da. 3. ii. cū aqua endi. 2 potes ipm cū sandal aromatizare si volueris. **C** Digesta materia si natura crisim tentat: vel tentasset vel tentaturam fore putares: sine eam 2 in die quietis ante crisim si vter consipatus fuerit cum aliquo pcede ex clisteribus suprascriptis: vel cū suppositoio cōi facto ex melle 2 sale. Sed si iudicares ante crisim fore bonum mām euacuare: qz si mā digesta foret 2 non p ciperes aliunde nām crisim tentare seu facere posse: ex suprascriptis solutiuis elige tibi vnum. **C** Sed si natura crisim tetauerit: nec eam facere posses: sed ipsam in complete faceret siue facere p ciperes iuna ipsam: qz si per sudorem leuib. intēde fricationibus: vel exhibe vinū album subtile debite limphatū: da sirupum sancti Ambro. supius descri ptū: est enī mirabile in hoc casu. **C** Si per vīnam iuna exhibēdo. 3. iii. decoctionis quattuor seminū frigidorū cōiuz 3. i. aque feniculi. Et si p vomitum cum aqua clā 2 aceto vel sirupo acetoso: vt dcm est supra. **C** Si per fluxum sanguinis narium ipsum facias res rubeas intueri vel aliqd leuiter pungēs naribus immitte: vel instrumētū qd sit cuz feris porci: vel nasuz aliqualiter cū manib. frica. aut collū leuiter stringas. **C** Si vero per fluxum ventris fecerit: 2 di minute ipsum per illam diē dimitte quiescere: deide vnuz ex suprascriptis solutiuis tibi elige: qd infirmo exhibeas. **C** Esto tamē memor qz melius est subsistere infra qz erga site euacuare: sed hic vnum scito qz in isto tractatu doses ponam: prout eis cōmuniter vtor: 2 deo dante mihi semp bene succedit: tu autem cōsidera virtutem: etatem: regionem: cōsuetudinē: 2 fm hoc dosim augere vel diminueri potes. **C** Post aut completam crisim si vīna tincta remāserit epithima epar hoc leui epithimate. 3. r. aque endiuie. 3. iii. aque cucurbite: aque lactuce añ. 3. ii. f. sādā. rubeorū. 3. ii. f. spodij. 3. f. caphore gra. iiii. 2 b si vīna remāserit inflammata misce: 2 fiat epithima: quod ante cibum emissis superfluitatibus ponatur super epar. Laue tamē ne sit nimis intense frigiditatis actualiter. **C** Item in isto casu exhibe vnum bolum cōfectionis triasandalorū descriptione Nicolai per tres horas ante cibuz vel ad min. du as: 2 extincta aliqualiter in inflammatione loco triasandalorū

dare potes vnum boluz diarodon abbatis. amota feb. me
mor esto infirmum per aliquot dies regere: ac si ita tps so-
ret sue egritudinis paulati z gradati ipm ad ipsam reducē-
do cōsuetudinē. Et si de tertiana pura.

De significationib' tertiane nō pure. Cap. ii.
Tertiana nō pura interpolata est febris a colera non
pura extra venas putrescente proueniens. cuius
est de tertio in tertium infirmum affligere: cuiusq;
paroxysmus ad triginta vsq; horas nonnunq; prolonga-
tur. Cuius nota sicut multiplex est colera non pu-
ra ita multiplicem tertianam non puram esse contingit.
Nam sicut dicebatur colera non pura quedam generatur
ex admixtione flegmatis: quedam ex admixtione melan-
colie. Prima vocatur famosa: z est duplex: quedam citri-
na: z generatur per flegmatis aquosi subtilis admixtionez.
z quedam vitellina que generatur per admixtionem fleg-
matis grossi: z est vitellis ouorum similis. Secunda voca-
tur minoris fame que similiter est duplex respectu sue ge-
nerationis: quia quedam est cum colera in se aduritur: et
remanet cineritas in ipsa: z fit vna colera per admixtio-
nem melancolie in se genite. Alia vero fit vt melancolia
cum ea misceatur: z fit vna colera per admixtionem mel-
ancolie ab extra venientia. Ex his duabus coleris scilicet
famosa z minoris fame generatur tertiana non pura
seu non vera que tertiana nota communiter appellatur:
z hoc fm materie diuersitatem curam diuersam recipit.
Item ex vitellina per adustionem generatur prassina ex
qua per adustionem vltiorem generatur eruginosa. Et
si a contradictione defendi posset ex his duabus febribus
posse generari: quia tamen auctores volunt q; per eorum
malignitatem non tam diu moventur in corpore q; febrem
causare possunt aliam de his non faciam mentionem.
Signa igitur tertiane note seu non pure sunt: quia in-
cipit cum horripilatione sicut z pura: sed magis in ea re-
peritur frigus: nec ita cito calor expanditur ad extra: et
est magis mitis ceteris paribus: q; in alijs. propter quod
non tantum infirmus angustatur: nec fit sitis ita valida.
Et si infirmum tetigeris: non tamen senties in manu mor-
dicationem caloris z fortasse incipit sine rigore z sine hor-
ripilatione: vt inquit Auicenna. cuius causa potest esse tar-
ditas vel debilitas motus materie: et in principio paro-
xismi pulsus non est ita spissus: vt in pura: aliquam ta-
men iuuenies in eo diuersitatem. In statu autem non est
ita velox nec ita equalis. Citina autem est citrina vel sub-
rubea cum substantia mediocri. paroxysmus est longior
q; in pura: z vltimum non eradicatur cum sudore co-
pioso: quod propter materie accidit grossitiem: vt in-
quit Auicenna. z patiens ex potu aque frigide plurimum
sentit grauitatem in capite: quod non fit in pura: immo
ex ea potu aque frigide humectatur corpus: z quandoq;
sudat. Cuius causa est: quia aqua propter materie subtili-
tatem ad cutim perueniens calefit. z conuertitur in vapo-
rem. In non pura autem cum materia fit grossa: grossiores
generatur in ea vapores: qui propter opilationem vena-
rum z pororum ad caput ascendunt: ibiq; retinentur: et
ad humoris naturam conuertuntur: quare grauitas senti-
tur plurima: z isto modo dictum Auicen. interpretatur.
Sed ego aliter dicerem: vt videlicet ex potu aque frigide
in pura tertiana procedit in corpore humectatio: aut su-
dor propter causam dictam: quod tamen supple non fit in
tertiana nota propter grossitudinem z materie rebellio-
nem. vt conuertatur in sudorem: z subiungens tertiane nō
pure ait q; in ipsa inuenitur grauitas plurima in capite
quanta supple non reperitur in pura: cuius causa sunt va-
pores grossiores z cetera prout ante statim dictum est: z sic
in signis distinguendis inter puram z non puram est qd
in non pura reperitur grauitas in capite quanta in pura
non reperitur. Item in non pura augmentum nō est equa-

le: z intelligatur tam de vniuersali q; de particulari: z hoc
ex materie diuersitate z eterogenitate venit: ex quo consi-
militer prouenit paroxysmorum inaequalitas: quod in pura
non fit. Et si in ea hoc contingeret longitudinem denunci-
at egritudinis: z maxime si tempus regio: z etas: regimen
preteritum et cetera ad frigiditatem declinauerint: et pro-
longatur quandoq; vsq; ad horas triginta: et tanto a pu-
ra declinat quanto paroxysmus duodecimam horam ex-
cedit.

Pronostica. Et vt te ad pronostica signa de-
ducam ex quibus inter istas ter-
tianas non puras noscas differentias. Scias q; hec febris
durat quandoq; per sex menses: z maxime si venerit in au-
tumno. Et si vis ad notitiam materie hanc febrem causan-
tis deuenire considera complexionem: etatem: habitudi-
nem: regionem: tempus anni: aerem: regimen precedens
rigorem z paroxysmi durabilitatem: sudorem: vomitum:
vnam: egestionem. His autem diligenter consideratis sci-
as quantum hec febris elongauerit a pura. Si enim vide-
ris rigorem cum magna velut acum punctione non mul-
tum durantem: paroxysmum inter terminum duodecim
horarum stantem sudorem copiosum vna subtili igne
am: egestionem liquidas satis non nimis citinas cum quo
etas: regio: complexio: habitudo: tempus anni: aer: z regi-
men precedens ad calidum z siccum declinat. His omni-
bus simul concurrentibus vel ex his pluribus hanc esse
tertianam puram non dubitabis. Et ideo diligenter confi-
deratis his scies quantum non pura distat ab ista. nam si
rigor cum pauca fuerit punctione z frigus paroxysmum lon-
gus terminum duodecim horarum excedens paucos su-
dor vel nullus. Citina non multum ignea substantie medio-
cris: egestionem magis tincte vomitus colere citrine vel vi-
telline. Et si cum hoc complexio: etas: habitudo: regio: te-
pus: z aer fuerint calida z siccis: regimen vero preteritum
ad frigidum z humidum declinans: z per consequens
magis flegmatis generatiuum: hanc febrem a colera nō
pura prouenire veraciter videbis. Et si ex colera citrina
vel vitellina prouenerit paroxysmus magis hora flegma-
tis euenerit: z quanto frigus si cum rigore incepit longus
fuerit minorq; sudoris copia paroxysmus longior. Citina
non ita ignea z magis grossa z egestionem magis mucilla-
ginose: tanto hanc a tertiana pura elongari iudicabis: et
per consequens de colera magis grossa generabitur: q; de
vitellina. Nam si generatur ex colera citrina minus cete-
ris paribus a pura distabit: q; si generatur ex colera vitel-
lina: z de hoc vomitus si sibi affuerit tibi magnum presta-
bit iudicium. Cuius autem hec febris ex colera minoris fa-
me prouenerit: vt dictum est: dupliciter fieri potest: aut per
admixtionez melancolie per adustionem ipsiusmet colere
in ea genite: aut per admixtionem melancolie que eidem
defors accessit. Et in hoc etiam sunt suprascripta diligen-
ter consideranda: quia si vsus fuerit regimine melancolie
generatiuo vt leguminibus: caulibus bene coctis: caseo
bene duro: carnibus bouinis: z similibus z cetera: vel regi-
mine calido z sicco: cuius causa verisimiliter colera in se
aduri potuit: vt sunt piper: allium: cepe z porri: z similia:
regio calida z siccis: tempus calidum z siccum fuerintq; vo-
mitus z egestionem magis melancolice: vna subtilis ver-
sus quandam tendens obscuritatem: z paroxysmus magis
versus horam melancolice venire tardauerit: z si cum hoc
quasi frigus purum sentiatur cum aliquali dentium com-
motione: z in principio paroxysmi quandam habere vide-
tur in ossibus contractionem hanc esse tertianam mino-
ris fame ex colera prouenientem poteris affirmare: quod
iuuabit pulsus durities: que ceteris paribus magis in ista
q; in alijs esse debet. Et si flebothomia fieri feceris mul-
tum sanguinis iuuabit inspectio in iudicando: quod z
somnia facient: si magis super melancoliam q; coleram
q; flegma significauerint. Et ex his patet istarum febr-

differentia. nam si prouenerit a colera nota per adustio-
nem in seipsa erit in omnibus pure tertiane satis propin-
qua: sed facilius irascitur: et maxime tempore paroxysmi: imo
quandoque fit maniacus. Et si fit ex colera per admixtionem
melancolie pueniens ab extra non sic irascitur: sed est ma-
gis tristis et timidus etc. Et ex quibus omnibus patet quid
de omnibus his febribus habeas pronosticari. nam cum ter-
tiana pura. xiiii. non pertransit diem. Et tertiana nota ex co-
lera per admixtionem melancolie in se genite magis ap-
propinquet ceteris paribus citius eam ceteris terminatu-
ram iudicabis: et post ipsam prouenientem ex colera per
admixtionem melancolie ab extra puenientes. deinde ex
colera citrina: et ultimo ex colera vitellina: que per sex me-
ses durat sepe et forsitan quod ceteris paribus a colera puenis-
ens per admixtionem melancolie longius durat quam ex cole-
ra citrina cum melancolia sit magis resolutioni rebellis
quam flegma: ut patet intuitu. Sed tertiana quecumque sit
illa si erroris non commiseris: infirmum semper ad bonum
finem deducet: ex errore in alias sepe deducitur egritudi-
nes: quod interdum ad quartanam in quam ex colera minoris
fame tertiana pueniens facilem transit: et interdum ad con-
tinuam ex qua plurimum infirmus moritur: et cum ex erro-
re tuo causa huiusmodi mortis existas: et si non in hoc seculo: in
alio tamen reddes rationem. Non enim tam nobilis aialis velu-
ti est homo cure onus assumere debes: nisi in egritudini-
bus ipsis causisque ipsarum fueris ad plenum certificatus.
Et hec de signis tertiane non pure etc.

De cura tertiane note pueniens ex colera per admixtionem
melancolie in se genite. Cap. iii.

¶ Tunc tertiana nota ex colera per admixtionem melanco-
lie in se genite magis pure appropinquet quam alia. Ip-
sius prius curas presentibus annotabo. In hac
igitur tempore paroxysmi quam alijs sciendum est: ut in tertiana
pura fiebat: sed facias oia magis ad humidum declinare
quam in illa: in suisque medicinalibus sint equaliter melanco-
lia respicienda exhibenda: quare exhibitis lenitiuis factaq;
si opus fuerit stomia: pro digestionem mae facias sic. R. sy-
rupi aceto. simplicis: syrupi viola. ana. 3. i. f. aque zuchari
3. vi. vel aque buloglose et aqua endiu. aque viol. ana. 3. ii. mi-
sce et clarifica per duabus vicibus. Et facias sic. R. aq.
buglose. aque viol. aque ros. aque endiu. 3. iii. aque su-
miter. 3. i. zuchari albi. 3. v. fiat inlepe bene clarum aroma-
tizatum cum sandalis citrinis: et des in tribus aut quattuor
vicibus. Et si vis facere syrupum magistralem facias sic
R. florum viol. boraginis: buglose rosarum rube. endiuete:
scariole: lactuce aff. 3. i. quattuor seminum frigidorum
communium aff. 3. i. scolopendrie. 3. i. f. succi boraginis:
succum pomorum redolentium acetosorum aff. 3. iii. succi sumi-
ter. 3. i. f. bulliant oia simul in lib. vi. aque usque ad consum-
ptionem tertie partis: et cum lib. iii. zuchari: fiat syrupus. adden-
do aceti squilicis. 3. iii. et clarificat tantum decoquat quod
ad spissitudinem syruporum deueniat: de quo postea acci-
pe. 3. i. f. aque zuchari. 3. iii. vel aque endiu. et sumiter. ana.
3. i. f. misce pro vna vice. Digesta materia cum ista eua-
cuetur potione: ut. R. reubarba. 3. iii. spice gra. vi. infun-
dant in aqua lactis: et modico vini in mane in sero: aut for-
tis fiat expressio: cui adde mane vel cassie. 3. i. dissolute cum
aliquali decoctione ex tactis in cura tertiana pure: et in ista
decoctione adde partem epithimi: et ipone. 3. iii. decoctionis
amech: et 3. i. f. syrupi vio. et fac potum. Et facias sic.
R. corticum mirab. indorum. 3. vi. infunde in aqua lactis ca-
parum et modico mellis: et stet in infusione per horas duode-
cim ad minimum: deinde per calefiant: et fortis fiat expressio cui
adde reubarbarum infusi: ut supra. 3. i. cassie vel manne dis-
solute in aqua lactis vel decoctione aliqua ex predictis. 3.
vi. syrupi viol. 3. i. et fiat potus. Et facias sic. R. electu-
arii de succo ro. decoctionis amech. aff. 3. i. f. dissolue cum aq.
lactis addedo. 3. i. syrupi viol. et fiat potus: vel cum eis misce
sugarum et fiat bolus qui deauref. Et in forma pillu-

larum. R. pillularum de reubar. pillularum indarum vel de lapi-
de lazuli aff. 3. f. fiant pillule. vii. Et si in principio man-
fore multam aut furiosam comprehenderit minora eam in fine
vero egritudinis de epithimatis fricationibus ac alijs hu-
iusmodi fac ut in cura tertiane pure dictum est. Et hec de
cura tertiane note ex colera per admixtionem melancolie
in se genite prouenientis.

De cura tertiane prouenientis a colera per admixtionem
melancolie prouenientis ab extra. Cap. iiii.

¶ Tunc tertiana prouenit a colera per admixtionem
melancolie prouenientis ab extra totum regimen declinet
ad minimum fridum: et aliquantulum ad magis humidum quam
in tertiana pura: et in isto casu fricationes fortiores quam in illa
facere debes. Et si clisteria posueris loco olei viol. pone-
re poteris oleum coe. Et facias sic. R. ozdei mercurialis
blitis malue: foliorum viol. spinachie boragi. aff. 3. i. fiat
decoctio. de qua accipe li. i. f. in qua dissoluant cassie pul-
ueris zuchari aff. 3. i. olei cois. 3. iii. salis cois triti. 3. i. f. et
aliquid vitellos duos ouorum: et fiat clistere. Et facias
suppositorium ex melle et sale gume vel puluere vere
simplicis galie. Et si aliquid lenitiuum per os exhibere
volueris fiat ut tactum est in tertiana pura. Et si a princi-
pio propter causam sepe dictam ad minoratum proprium te venire
oportet: exhibe ex solutiuis in presenti capitulo scriptis quod vo-
lueris. Et si volueris manum digerere facias sic. R. syr-
upi vio. 3. ii. syrupi aceto. simplicis. 3. i. aque buglose: aque
endi. aff. 3. iii. misce et clarifica pro duabus vicibus. Et
facias sic. R. aque vio. aque buglose: aque sumiter. aque
endiue aff. 3. iii. aque decoctionis epithimi. 3. iii. f. zucha-
ri albi. 3. vii. aceti. 3. i. fiat inlepe clarificatus per quattuor vi-
ces. Et si ad hanc intentionem syrupum magistralem facere
volueris. R. melisse scolopen. endiu. scariole: florum bug-
lose: boraginis viola. ana. 3. i. radicum fenicu. petro-
silij. ana. 3. i. f. liquiritie rase. passularum ana. 3. i. fiat deco-
ctio et cum li. i. zuc. et aceti. 3. iii. et fiat syrupus debite coctus
de quo accipet. 3. i. f. aque endiu. aque buglo. aff. 3. i. f. vel
aque zuchari. 3. iii. misce per vna vice. Digesta materia
euacuetur: cum aliquo solutiuis ex scriptis in precedenti
capitulo. Almo tertiane feb. per vna hora et dimidia ante pastum
accipiat bolum vnum diarodon abba. Et accipe specie-
rum triasandalis specierum diarodon abba. spiritum electua-
rii de gemmis aff. 3. iii. zuchari albi. lib. f. fiat decoctio in
morsellis cum aqua ro. de quibus da ei vnum bolum: ut
supra. In epithimatis: et alijs si opus fuerit fac ut in
tertiana pura.

De cura tertiane prouenientis a colera citrina: et est pa-
rum rubea. Cap. v.

¶ Tunc tertiana citrina prouenit facias ut in primo
capitulo tactum est: non tamen requirit ut regimen ad tantum gra-
dum frigiditatis proueniat: ut in tertiana pura dictum
est sed magis ad siccum declinare facias: et semper quod ipsam ma-
gis videbis a pura declinare versus principium grossiori
vitaris dieta: ut usque ad statum sufficere possit. In tempore
paroxysmi obseruet regimen quo supra. Sed ut calor ad
extra citius expadat facias fieri fricationes fortiores. Quan-
tum vero ad medicinalia posses uti in suis clisteribus ve-
repi. 3. f. Et si per os lenire volueris. R. florum vio. bo-
raginis: buglos. et ysope ana. 3. i. liquirit. passul. ana. 3. f.
iniuba. prunorum aff. numero. ix. tamarindorum. 3. i. fiat de-
coctio de qua accipe. 3. iii. f. in qua dissolue cassie vel ma-
ne. 3. x. mellis ros. 3. i. et fiat potus. Et si sit a principio ne-
cesse manum miorare. R. decoctionis suprascripte. 3. iii. f.
mane vel cassie. 3. i. electuarij indi vel diaphiniconis. 3. ii. f.
mellis rosa. 3. i. et fiat potus. Et si maior fuerit impuri-
tas. R. decoctionis suprascripte. 3. iii. f. turbith electi. 3.
iii. zinzib. 3. f. bulliat parum: deinde colent faciendo fortem
expressionem: et in colatura adde cassie mellis ros. ana. 3. i. et
fiat potus. Et hoc a principio facto de stomia facias ut exi-
git necessitas: et dum materiam digeris utere enemate si

opus fuerit. Cuius materia aut sic digeratur. R. Syrupi aceto si simplicis. 3. ii. mellis ro. colati. 3. i. aq. absinthij. aq. buglo se. aq. endi. aii. 3. ii. misce. Pro duab' vicib' clarificet aromatizādo cum cinamomo. Cuius materia magis impura videat tibi. R. oximellis simplicis. 3. iii. z misce cū aquis suprascriptis vel syrupi de endiua. 3. ii. mellis rosa. 3. i. Cuius si ad hanc intensiōem facere volueris syrupum magis stralem. R. endiue scariole. lactuce scolopen. yfopi dian tos. cicoree aii. 3. ii. i. radice feniculi. 3. ii. h. radicum apij 3. i. h. z fiat decoctio cū lib. i. h. zuchari. z. 3. iii. aceti. fiat sy rupus aromatizāt' cū cinamomo: de quo cū aqua zucha ri vel cum aquis suprascriptis pone. 3. i. h. p. vice. Dige sta mā aliquaz prebe potioem ex his imediate descriptis: vel in forma boli. R. electuarij indi vel diafini. 3. iii. zucca ri al. qstū sufficit: z fiat bolus qui deauret. Cuius in forma pillular. R. pillularum aggregatiuar. 3. ii. desue ex intentio ne nra. 3. i. z fiat pillule. v. Cuius mota flāma z extincta feb. vtere diarodon abbatis. Et hec de cura tertiane proue niens a colera citrina zc.

De cura tertiane pueniēti a colā vitellina. Cap. vi. Cura tertiane pueniēti a colera vitellina regi men nō sic declinet ad fridū z humidū: vt in alijs. z ideo cucurbita z lactuca z filia non sic cōueniūt:

tēpore autēz paroxysmi regimine obseruato: vt in alijs for tiores tamē hant fricationes. Deinde pro supfluitatibus cōmnibus euacuādīs. R. malue blitis mercurialis: flo rum camomille furfuris: qd' quasi in fine decoctionis po natur aii. 3. ii. i. matris violarum ordei aii. 3. ii. h. fiat deco ctio: de qua accipe lib. i. h. in qua dissolue cassie pulueris zuchari aii. 3. i. olei cōs. 3. iii. salis gemme vel cōs. 3. i. et fiat enema. Et si magnam impuritatem videris accipe de decoctioe suprascripta lib. ii. in qua bulliat. 3. ii. agarici pul uerizati: z postea in ea dissolue cassiaz z alia: z fac enema z adde vitellos duos ouoz: z si placet loco agarici bulliat 3. ii. turbith puluerizati: z fac enema cum alijs z cetera: vt supra in primo enemate dimitte yera z pigram: z loco ei' pone. 3. iii. electuarij indi vel diafiniconis. Cuius facias sic. R. malue blitis. floz camomill. cuscute yfopi. viol. aii. 3. ii. i. iunibaz sebesten ficuum sicca. pingui ana. 3. i. fiat decoctio: de qua accipe lib. ii. in qua paz bulliant. 3. ii. tur bith puluerizati. 3. iii. 3. i. deinde coles: z colature addat cassie plueris zuchari aii. 3. i. olei cōmūis. 3. iii. salis. 3. i. h. z fiat enema: z hoc est magis de mēte Alui. caplo de cu ra tertiane nō pure: vbi in principio magis laudat enema ta qd' solutina alia. Unde scias q' lenitiua tam per os qd' p enemata in comparatiōe ad alias tertianas minozantur. Cuius ista ergo facto clisteri si vna z alia de flebotomia iudicauerit facias: vt supra te docuit. Cuius si postea cau sas sepe dictas a principio materiam minuendaz iudica ueris vtere solutio aliquo ex tactis in capitulo primo: z da potioē bolū vel pillulas. Et ad hanc intensiōem pue niunt pillule aggregatiue: vt dictū est. z etiā pillule auree seu turbitate. Cuius pillule quas in hoc caplo descripsit Auiscen. vt. R. pulueris yere pigre: que describit septimo terapē. vel quinto can. z sic fit. R. mastice cinamo. assari spice carpobalsami croci xilobalsami cassie lig. ana. 3. i. aloes in duplū oium: z fiat puluis de quo accipe. 3. v. sic ci lactu. eupatori ana. 3. ii. seminis apij mirabola. citri. z hebula. 3. v. turbith elect. 3. vi. fiat pillule cū aqua apij z da. 3. i. Cuius conueniūt pillule stomatice 3. ii. desue sū in tentiōe nostram z sū alias etiā duas descriptiones eius dem. Cuius in forma pulueris facias sic. R. turbith boni 3. ii. vel. 3. i. zinzib. 3. i. reubarbari mundi. 3. i. spice grana iij. zuchari albi. 3. ii. fiat puluis quez paties in auroza reci pias cum modico aque lactis: vel zuccari vel vini albi vel brodio cicerū rub. vel galline: z caulium rub. leniter co ctoz. Cuius minorata materia residuum sic digeras. R. syru pi acetosi simplicis. 3. iii. mellis ro. 3. i. h. aque feniculi. 3. iij. aque absinthij. 3. ii. misce: z clarifica pro duab' vicib'

z aromatizetur cū cinamo. hoc vti poteris vsq; ad sex di es in quo si tibi materia euacuanda videtur ex suprascri ptis aliquo vtere solutio. Cuius si materiaz vterius vo lueris digerere facias sic. R. Syrupi aceto. de radicibus. 3. ii. mellis ros. 3. i. aque zuchari. 3. vi. vel aquarū endi. feni. z absinthij aii. 3. ii. clarifica pro duabus vicibus z aromati za cū cinamomo: z da de tali syrupo vsq; ad mae digestio nē. Cuius si ad hanc intensiōem syrupum volueris facere ma gistrālē. R. radicu feni. spagi brusci aii. 3. ii. scolop. endi. scariole cicoree ana. 3. ii. i. absinthij. 3. ii. h. liquiri. vuarum passarū aii. 3. i. se. endiui. scariole apij aii. 3. h. fiat decoctio z cū li. i. h. zuccari. 3. iii. aceti squalitici fiat syrupus suffici enter coctus de quo accipe. 3. ii. h. aque zuc. 3. vi. v. aque feni. absinthij endi. aii. 3. ii. clarificet pro duabus vicibus: z aromatizet cum cinamomo. Cuius facias syrupum longū aromatizātū cū cinamomo: z da. 3. iii. h. p. vna vice. Cuius gesta autē materia euacua eā cum aliquo ex solutiōis dis ctis. Cuius nota q' hec egritudo est ex cronicis. ideo te for san infirmum aliquib' vicibus oporebit euare: sed ante qd' hec facias semper per plures dies ante de syrupis supra scriptis aliquem exhibeas: z tēpore medio vtere enemati bus z suppositorijs si opus fuerit. Cuius item bonum est vt semp per horā cum dimidia ante passū ei bolū exhibeas cōfectionis infrascripte: vt. R. spem diarodon abbatis 3. ii. h. specierum aromatici ros. descriptione Gabrielis. 3. i. h. zuccari lib. h. fiat confectio in morcellis. hec confectio multū conuenit si status fuerit remotus. Si vero propin quus sit: sufficiat diarodon abbatis. Cuius tēpore paroxi smi cōuenit mixtura: vt. R. pserue buglose: viol. ros. z an thos aii. 3. iii. manuschristi cum perlis. 3. i. h. electuarij. de gēmis. 3. i. fiat mixtura: z deauretur: pone plus vel minus electuarij de gēmis sū q' magis vel minus ipsam dista re a pura videbis. Cuius nota insuper sū q' videbis statum magis ppinquum vel remotum: sū hoc oportet te a prin cipio grossius vel subtilius dietare. Cuius tunc ergo caribus pullinis: edinis: vitulinis: paruariū auiū: perdicum z fasia norum iuuenum caprioloz: lepusculoz: z sint iste carnes elixate in brodio quoz fercula sua facere poteris: sicut est simala: amēdū: far auenatū ordeatum z similia. Et de istis caribus si opus fuerit facias cōtusum. borago quoz pe trostinū feni. brodiū caulū leniter coctozum: ac brodiūm cicerū rub. similiter cōueniūt. oēs fructus z pisces vitandi sunt. Cuius si albu vel rubeū clarū aliquatiter acerbum limphatū cum aqua zuccari facta cū zuccaro rub. si status fuerit longinquus. Et de tali aqua etiāz bibere poterit in qua sū necessitate bulliat: vt dicit Alui. yfopus vel ouga nū pulegiū vel paz spice. Et si fuerit expeditis pone aliq' grana piperis. licet de licentia prima in nullis febibus cōueniat. In tertiana tū nō pura z febribus frigidis de li centia scda concedi potest: vt. f. materia subtilies. Et hic si nitur cura tertiane note interpolate.

De cura tertiana cōtinua z eius cura. Cap. vii.

Tertiana cōtinua est febris a colera intra venas nō multū cordi propinquas existēte pueniens in qua z si continue affligatur infirmus: de tertio in tertiu manifesta percipitur ex crescentia. Et quia inter hanc z causonem magna existit conuenientia: vt in sequenti capitulo deo duce patebit de hac leniter ptransibo. Cuius gna eius sunt hec: q' incipit sine tremore. z horripilatio ne nec in ea nisi in die critica sudor apparet: et est lingue asperitas cum citrinitate aut nigredine sitis quoq; z all enatio maior ceteris paribus qd' in tertiana interpolata pulsus autem est velox z spissus cum diuersitate quadam expiratio maior existit inspiratione. Cuius vero est inten sa valde subtilis subtilitate rub. vel subrufa cum liuiditate quadā: z si cōtinue infirmū affligat de tertio in tertiu qdā hz ex crescentias. Et relinqua signa q' sunt i tertiana interpo lata: sū ista sunt intensiora atq; fortiora. cōnecte ergo cū il lis si vis certissime iudicare dñam inter istaz z anochum

putridum ex his: vt supra caplo de sinocho putrido patet. **C**Signa pnostica: z qz h cum caufonide: vt dictuz est magna habet cōueniētiā q̄tū ad signa pnostica sequēs in p̄pice capituluz: qz illuc repies signa salutis: signa timorosa: z si gna mortis. Nā ista ad hoc volui reseruare: cū caufon magis piculosus sit qz tertiana cōtinua. **C**His visis ad curas veniēdo in preparatiōe aeris cibi z por: z alioz huiusmodi fac: vt in tertiana pura interpolata dictū ē: qz magis cum ista qz cū alijs cōuenit. Sed in hac subtili est dādū ppter ei cōtinuā afflictioē: z ppter accidētū seuitatē: q fortiora sunt in ista qz illa. **C**Ū in hac se. nec carnes pueniūt neqz vinū regulariter operando: tñ si vinum exhibere cogemur sit album aqueū rubēū claz bñ limphatū. Carnes possunt cū aliquo ex tactis fridis alterari. Et si contusum dederis pinguedo totalit abiciat. **C**onsimilr z si sublimatū feceris: z deinde caro cū aq ro. bñ lauef: z in fundo vasis aliquot ponēdi sūt ducati: z cū carne puluis misceat infriatū: vt. **R.** san. oium. 3. i. spodiij. 3. f. poteris addere magna exstete flāma gra. iij. caphore margaritaz. 3. i. fragmētoz lapidū p̄ciosoz. 3. f. sapphiri smaragdī: facinti z granati añ. 3. f. fiat puluis: z misce cū carnib: deinde sublimatū facias: vt in caplo de sinocha istatua te docui: s; nota infirmū tpe minoris afflictiois sp cibare: z tpe exacerbatiōis regimē obseruare sicut tpe paroxysmi obseruabaf. **C**His habitis ad medicinalia veniēdo si vter cōstipat⁹ fuerit: lem eū cū aliquo de enematisbus suprascriptis: vel portione posita supra in caplo de tertiana pura: z hoc facto flōmā aut vtero fas facias: vt in caplis suprascriptis dcm̄ est. **C**Facta flebotomia si op⁹ est vrete ex enematisbus suprascriptis aliquo Deinde mae attēdas dīgōnī: qd sic facias. **R.** syrups acetosi simplicis: vel orizacare. 3. ij. 3. f. syrups de end. 3. i. z aq endiuie. 3. iij. aq aceto. 3. ii. clarifica p duab⁹ vicib: z aromatiza cū sandal cōtinuū vel ru. vel misce: cū syrups. 3. vj. aq zuccari: z da in duabus vicib: z sit ab exacerbatiōe distans fuerit p horas tres ad minus: z si nō expecta post exacerbatiōē. **C**Itē tpe quo sitit cōuenit iulep. ro. vel aqua boni fantis aut aqua simplr cocta. **C**Ū da iulep vltamari nū vel de alexandria. Itē in isto casu si se. fuerit multū itēta puenit multū iulep factū cū succo bathece aut cucurbitae aut aq frigida. **E**st. n. batheca melō magnus: qd a venetis vocat lāguria: z facias vt docet **A**des. in antedota distictiōe sexta. **E**ccepe cucurbitā z batheca inuolue eā in pasta postea in furno decoquat: deinde succū extrahē de quo **R.** lib. ii. zuccari al. 3. viij. fiat iulep: z poteris addere vini granatoz aut acetositas citri. 3. ii. z erit optimū in isto casu. **C**Ū facias sic. **R.** aque ro. lib. i. aque acet. lib. f. vini grana. 3. iij. zuchari. 3. viij. fiat iulep aromatizatū cum sandal. rub. **C**Itē cōuenit aqua bulita vel aqua simplex si robustus fuerit in quaponat. 3. f. talis mixture: vt. **R.** cōser de viol. 3. vj. conserue buglos. 3. ii. maustpi cum perlis. 3. iij. frngmētoz oinz lapidū p̄ciosoz añ. 3. i. f. folioz auri numero. x. fiat mixtura z deauref: z potest vlt de isto omī hora qua vult: etiā sine aqua cōuenit manuschristi cū plis Quod si magis delicatum vis atqz cordiale fac deaurari. **C**Si aut male dormit z non bñ gescit in nocte: da in sero syrups de papauere. 3. f. cū aqua zuchari. 3. iij. vel lactuce aut cucur. **C**Ū fac iulep cum aqua florum nenufaris cum zucharo z cum dormire voluerit de eo. 3. iij. tribue. **C**Item si fuerit inuenis carnosus robustus cum virtute forti: interlozi carnes apostemate complexionaliter calidus aquam frigidam aliquādo cōsuetus bibere z materia existente digesta cum intensa siti aquā frigidam vsqz ad saturitatē ei tribuas in tāta q̄titate qz color ei⁹ viridis appareat vel efficiatur z tremat. Et si in tpe z rigone calidus fuerit magis secure hoc facere poteris. **C**Ū si crism expectaueris supfluitates si opus fuerit cū aliquo ex sepe dictis educas: z si fuerit necessariū: vt tu mām cuz aliquo euacues solutiuo facias: vt in cura tertiane pure dictū est z illa tacta diligēter obserua z mēri habes. Si enema vel

potōem vel flōmiam feceris tpe minoris afflictiois illa fac in die in qua crism expectas nihil penit⁹ facias intus nec ab extra: z stāte virtute cū tenuissima diēta gubernare ne natura circa aliud qz morbum maneat occupata. **C**Almota se. si epar remāserit in flāmatū epūhmatib⁹ z confectionibus vtere: vt in suprascripto caplo dictuz est. **C**De nigredine lingue dolore capitis sincope: z alijs accidētibus in hac: z in alijs venire poteribus plenā tractatiōem ad vnū tractatū reseruo quē de egritudinibus a capite vsqz ad pedes facturū sum si altissimus mihi tātam vitam pro longare digne. **C**erum q̄tū ad nigredinē lingue que sepe in hoc casu accidit ipsam cū aqua ordeī laua sepius: z cū coleari argēteo seu alio absterge istro. Itē multuz valet sup eam plumageoluz de tela lini subtili inmersum in mucillagine dragatī z philij. **C**Quantum vero ad capitis dolorem cum leuib⁹ fricatiōibus diurete mām: vel laua tibias et brachia cuz decoctiōe salicis z vitis portatis vias albas cum folijs viole. **C**Ū p instantia vigiliarum da syrupum de papauere: vt dictū est. **C**Ū facias sic. **R.** olei viola. olei nenufari. añ. 3. i. aceti parum lactis mulieris lactatis puellam. 3. ii. agita simul z in ea immerge petias quas appllca fronti z temporibus similiter. ad fumos repumendum posses p dolore capitis epūhmare frontem cum oleo rosa. mixto cū pauco aceto. Et qz deo duce abs hanc materiā applicabo hec pauca sufficiant. Et hec de tertiana cōtinua z eius cura.

CDe signis z cura caufonidis.

Cap. viij.

Causon est se. continua a mā colerica seu flegmate salso in ppings parti b⁹ cordi existente pueniens.

CPro quo nota vt aliq volunt qz caufon qnqz sit a colera ignea z incensa valde itra venas cordi ppinquas cōculcata sic vt debite euēari nō possit: ppter qd incēdit z in flāmat abfqz hoc qz putrefactiōem recipiat: z se. cat qz caufon appellat. **C**Ū si hoc sit pōtē raro tñ accidit. **N**am semp vel vtp̄m sit a colā putrefacta in venis cordi ppinquis existēte: ppter qd sit magna caloris incēsiō z magnū cauma: z iō dī caufon a caumate: est. n. se. incēsa valde: ē mo in ista incēdiū maius p̄cipit qz in alijs ceteris: z qzma xime si a colera putrida generet. **N**am si fiat a colera sine putredine: qd rarissime fit: infra quartū diem in clusue terminat: vel in putridam conuertet. **C**auson quidē est purus z fiat a colera pura: aut non purus: z sit a colera nō pura: qz famosa seu minoris fame. **C**Ū qz tñ sit a flate salso: vt dictū est. **N**ā flegma salsum: vt sentit **A**ui pma pmi caplo de hūorib⁹ sit p admixtiōē cole cū flate aqo in spido vel pauci saporis. z iō est ceteris sp̄eb⁹ statis acutius: z leuius iō qz ipm flegma colericū appellat. **C**Ū si in venis epatis pulmonis vel oris stōi putruerit hanc se. spēm generabit.

CSigna caufonis hec sunt: q̄cipit sine tremore z horripilatiōe: z in ipso maxime sentit calitas in toto: z maxime circa spiritalia: adeo qz infirmo videtur qz totus ardet: atqz adest valida: z maxime circa statum: z patitur dolorem capitis cū instantia vigiliarum z inquietudine: z mentis alienatio sit in hac maior qz in alijs z adest lingue citrinistas vel nigredo validiusqz de tertio in tertium infirmum affligit. **C**Ū si fuerit purus versus horā colere magis infestaf: z si non pur⁹ z a colera fuerit famosa hora flegmatis magis inualefcit. **S**i aut fuerit minoris fame hora melie. **E**t si de his certā notitiā habere volueris. **C**ōsidera regionē etatē cōplexionē regimē precedens: z oia alia que dicta sunt in signis tertiane nō pure. **I**n caufone quoqz non puro erunt ceteris paribus accidentia remissiora qz in puro. **E**t si fuerit a flegmate salso manifestam sentit in gustu falsedine. **I**nflatus in caufonide est frequens velox cum quadam duricie. **U**rina est subtilis ignea rubea seu rufsa cū fetore z aliquali liuiditate. **C**Ū quantum vero ad pnostica signa qdā sunt significatiua timoris: quedam mortis: quedam salutis. **S**ignificatiua timoris sunt caliditas multū inēsa cū estuatiōe magna: z vehemēti siti cū vigiliariuz

Infantia et alienatio: mutatio coloris faciei cum quadam in dentibus livore vomitus et egones de colera ignea tubea et in vna nullus signus digestionis apparet: sepeque de salute infirmus despat: et si a naso allique gutte sanguinis interdum egrediantur nonnunquam sudat: his apparentibus si gnis et se invalescere dubitandum est de infirmi perditioe. Et si cum his prastrationem appetitus videris pulsus et anhelus diversitate: nec in vno loco infirmus gescere potest: et in die non critica sanguis fluit a naribus et interdum sudore frigido sudat: precedens sitis siue tussicula aliquid supveniente subito recedit extremaque prae sunt frida: nec ullus signus digestionis appareat in vna: cum quo etiam feb. continue invalescit cum tonalitate faciei: et anni. vij. sit yctericus. his signis vel ex his pluribus infirmus complicatis periturus infirmus denunciat. Et si cum his cum fine manifesta occasio lachrymari conspexeris. oregmonemque habuerit ipsum scias mortu esse propinquum. Sed si feb. mitis fuerit nec appetit nimium prastrat mens illa somni getus: statio in suo loco nec faciei color multum mutatus cum quo infirmus de salute confidit: quia pars sanitatis velle sanari: fuit Seneca tragediarum quarta. spei salutis bona habere poteris. Et si cum his anni quarta vna remittat incipietque aliquam sequestrationem facere: et in quarta signus digestionis apparet certum signus salutis erit in septima in qua crismum expecta per sudorem vel fluxum sanguis narum vel aliquo talium de quo eris certificatus scilicet quod in quarta naturam crismum tetare videbis. Item virtus erit constans: et si gna digestionis processerint fueritque eger in die critica et rigor suppuenerit sit talis feb. solutio: ut in hypo. quarta afforum. affor. illo. A causone habito rigore superue. et prima quarta caplo de rigore dum ingit: et quicquid significat rigor in feb. inseparabilis sanitatem et. Et sic patet quod hoc etiam intelligi potest de omni feb. inseparabili. Nam in his feb. rigore superueniente significat materiam illam extra venas impetuosam et velociter expelli quod super musculos expulsa rigorem causat: et est signum domini virtutis super materiam: et hoc est verum ut in pluribus: quia stat quod materia non tota expellatur: et sic non fiat ex toto feb. solutio. Cui stat quod ad aliquam partem debilem tota illa materia expellatur: et causabitur interpolata: vel forsitan ibi fiet apostema: et tamen feb. talis in illo casu fiet solo cum in alia feb. speciem mutabitur.

Cuius igitur pronosticis bene noratis. Scies satis quod in causone habeas pronosticari: et si casus acciderit tuipse considera. Deinceps itaque ad curam venio. Primum causonem distingi que eadem est cum cura tertiane pure continue. Sed cum existat incendium maius in ista quam in illa ceteris paribus: magis frida et humida in istis sunt exhibenda facias quantum est de cibo et potu: et alijs rebus naturalibus: ut in illa. Cuius mediocinalia si opus fuerit. primo ventrem lenias cum aliquo ex electis superprescriptis: et si magnam incendium videris pone in illo clisteri plus de oleo violato: et minus de decocto: quia verisimiliter feces debent esse magis siue multum ericace. Cui facias sic si libet. Item malue foliorum viol. lactuce asini. et. j. floz nenufar. sempui. asini. et. f. fiat decoctio de qua accipe. 3. rvi. in qua distempera cassie. 3. j. f. pul. zuchari. 3. i. olei viol. 3. iij. salis triti. 3. j. fiat clistere: vel ex potioribus superprescriptis aliquam fac lenitorem. Cui lenito ventre. Si vna et alia de febotomia indicauerint basilicam dextra icide. Sed cum sanguis existat frenum colere ipsius sanguis paucitas extrahat. Et ideo conditiones in stomia attendendas diligenter considera. Est igitur infirmus in mane febotomia duo cum illa hora minus ceteris paribus male se habere debet. Cui elige horam olei magis fridam si fuerit in estate: et illa qua infirmus minus male se habet: et stomia facias in principio. et non aliter. Cuius factis meti habeas faciem. ut infirmus omni die ventris habeat beneficium. Deinde per digestiuo utere siropis confectioibus iulep: et alijs que in cura tertiane continue dicta sunt. Item in isto casu puenit dyacozalum quod sic fit: ut. Item coralloz rube. 3. iij. zuchari li. f. et dissolue zuchari cum aqua ro. in qua in infusione steterit. 3. i. sanda-

lorum muscatellinorum: et gra. iij. capfore et istoz forti facta expressione in illa aqua zuchari dissoluatur: et fiat confectio in mortellis. Cui facias sic: et est confectio multum utilis in isto casu. Item zuchari al. lib. i. amidi. 3. ij. pone amidum contritum cum. 3. iij. acetositis citri: et dissolue zuchari in aqua ro. cum infusione sandal. superprescriptoz: deinde pone ad ignem. et cum incipit inspissari adde amidum paulatim. et cum spatula lignea continue perorata misce adiungendo paulatim olei viola. 3. ij. nec vniquam definas cum dicta spatula continue oia mouere. nunc addendo amidum: nunc oleum donec totum coctum fuerit: deinde in scatulis pone paruis ad modum paste regalis: et cum fridum fuerit deauref. hcc. n. confectio maxime conuenit quando sunt ita in appetitu prastrati: quod quasi nihil sumere possunt: et quod sit alteratiua et etiam cum hoc multum reumpitua: ut patet. Cui si mae minoratiuum exhibere volueris da infusione reubarba. cum cassia vel mana superius descripta. Cui si bolus facere velles. Item manne. 3. f. reubarb. 3. j. electi. spice gra. iij. misce cum coserua vio. vel succo ro. et fiat bolus et deauref. Cui in modum pillularum Item reubarb. 3. ij. spice. 3. f. sup. qd spice par aqua endi. et parum vini odoriferi: deinde in vmbra deficcari permittit: et postea fac pill. cum succo ros. vel viola. conserua et da. 3. i. f. vel. 3. ij. Cui facias sic: et erit res delicata satis: accipe lib. f. electuari de succo ro. et in paruo alembico vitri cum lento igne pone ad distillandum: et de aqua que egreditur da partem duodecimam et. n. res delicata satis et notabiliter operatur: poteris tamen dosim augere si quod eam operari videbis. Et pariter oia que operari volueris poteris electuaria distillare seu sublimare. Digesta materia si crismum non expectas eam vacua cum aliquo ex ista dictis solutiuis. Et si oportuerit te iuuare nam in faciendo crismum fac: ut supra docui. Cuius tamen scito quod digesta materia vbi alia conueniat in ista fridam poteris securius ad saturitatem prebere quam in alia ceteris paribus. Item propter magnam inflammationem tpe augmenti: aut status oportet te interdum cor et epithimare solus. epithimata in declinatione conueniunt regulariter et non ante. Sed in hac feb. tanta existit inflammatio quod nisi aliquantulum mitiget. infirmus sepe pessima incurrit accidentia: et ex consequenti morietur. facias igitur epithima supra caplo de sinocha descriptum. Cui si aliter facere vis fac sic. Item aqua ro. li. f. aque bugl. 3. ij. f. aque viola. 3. iij. aque ace. 3. ij. sandal. oiz coralloz vitruisqz ro. asini. 3. i. sirici cradi minutim incisi ossis de corde cerui asini. 3. i. spodij. 3. f. croci. 3. f. capfore re grana sex et fiat epithima. Et potes si libet addere margaritarum subtilissime tritarum. 3. f. et fragmentorum oium lapidum preciosorum. 3. i. Cui epithima per epate. Item aque endi. 3. vi. aque cucurb. aque lactuce: aque ro. asini. 3. ii. aceti. 3. i. sandalo. omnium asini. 3. i. ro. spodij ana. 3. f. camphore gra. iij. fiat epithima. vel loco huius epithimatis vtere ceroto de sandalis des. Debes et consilium renes vngere ex ceroto albo Galieni. Item tale facias odoramentum. Item aque floruz nenufaris. 3. iij. aque ro. 3. i. f. sandal. citrino. 3. i. f. sandalo. rub. 3. i. misceatur totum in ampula quam agitatam sepe odoriet. Cui ad phibendum vaporum ascensum Item aque ros. 3. iij. aque floruz nenufar. aque vio. ana. 3. i. f. aceti. 3. i. sandalo. ru. 3. ii. boliar. 3. i. misce et agita simul. et epithimem frons: et tempora. Cui per instantia vigiliarum fac ut in caplo precedenti te docui. Cui facias sic. Item pulueris papaueris albi. 3. iij. disteperet cum albumine oui: et aqua ro. addendo par acetis: et modicum olei de papauere vel nenufar. et epithima frontem et tempora. Cui facias sic: accipias opij lusciam succi mardrago. succi mororum immaturorum: succi lactu. succi hedere arboris asini. 3. i. cum succis istis distempera predictum opium in quibus sic disteperatis intingat spogia que ad solem per. xv. dies excari permittat: et cum ea uti volueris submergat in aqua tepida: et naribus applica patientis: quia post horam statim dormiet. Et si ipsum excitare volueris decoque semen petrosilij feniculi apij in aceto in quo alia spogia intinge et

naribus patientis appone: qz statim excitabit. Et nota qz prima spogia p annos. xv. pōt in bonitate cōseruari. Et ne de contingētibz aliqd emittere videaris. R. vini mal uatici vel albi boni. 3. i. aq. ros. 3. vj. sandaloz citri. z rub. aff. 3. i. misce: z fiat epithima testiculis ipz sepe innouādo. Et qz infirmus instantuz estuat: vt videat totus inflāma ri potes pect' tali inungere vngueto: vt. R. olei vio. 3. i. f. olei nenufar. pinguedinis galline ana. 3. i. cere alb. paz: z fiat vnguētuz: qd cū aqua plātagi. diu lauet: postea pectus inunge. C Si aut fuerit causon nō verus fm gradū suum oia obseruent que in tertiana non pura dicta sunt. Clez totū regimē tā medicinaliū qz sex rerum non nālium magis ad frigidum declinet z humidū qz in alijs: z cum feb. velocis terminatiōis existat debet infirmū subtilissime di- etari. Et hec de causone z eius cura.

Tractatus tertius de feb. flaticis. vij. continēs capitula. De significatiōib' fe. flegmaticarum. Cap. j.

Quia de febribus flegmaticis in hac pte aliqd tractar volo. Quotuplex sit flegma p vidēdū ē bz ei' varietatē variet fe. b. C Est igit duplex flegma qddā nāle: z qddā nā le: qz qdlibet tā itra vēas qz ex vēas putrefa ctione recipe pōt. Et ex eoz diuersitate diuerse spēs febriū flegmaticaz gñant. C Nāle igit flegma ē hūior fm' qz i sua nāli dispositiōe existit ē in pplone frigid' z hūidus colore albus in sapore dulcis p dminutā decoctiōem ex scda di gestione pductus p vltiori decoctiōem i sanguinē trās mutari disposi'. C Non nāle est duplex: qddā rōne sue ef sentier: qddā sui rōne saporis. Ratione essentie est qdruplex. s. aquosum viterū mucillaginosum: sub quo cōpōhē ditor crudum z gipseum. Rōne saporis est etiam quadru plex. sacre insipidum dulce z salum: z ex horum putrefa ctione: vt sentit Alii. pma qrti. he se. spēs generant. s. quoti- diana interpolata: quotidiana continua. Empiela lipa- ria vna fe. in qua idē puenit qd in ambabus se. s. sin copas- lis diurna z nocturna: z oēs iste feb. spēs nāliter a flate p- uenire possunt. C Interpolata quotidiana est fe. a flegma te extra venas putrescēte pueniēs. cuius est infirmū inua dere omni die: z eum in falsa qete p sex horas videt pmit- tere. C Quotidiana cōtinua est fe. lēta a flate intra venas putrescēte pueniēs: cuius est infirmum cōtinue affligere z versus horā flegmatis: vt plm inualescere. C De empiela auctores diuersimode loquunt. Quidā. n. accipiūt eam p liparia. dicentes qz dī ab ept. qz est supra: z algos quasi ex terius habēs algozē: z interi' calozē. z hec cōiter dicimus in liparia: vt statim ex eius descriptiōe patebit. Itē diuer- sificant etiam rōne materie ex qua generat. Unde nōnulli dicūt qz sit a flate vitero vel a melācolia spissa qb' colera rub. adusta semp admixta existit que putrefacta p eius le- uitatē exteriora perit z ea calefacit. Flegma vero vel melā colia ppter eoz cōpactiōē z grossitiē interi' pmanēt pro pter quod interiora frigent. Et alij volunt qz generetur ex flegmate vitreo in aliqua parte profunda corporis putre- scēte rōne cuius caliditas in exterioribus z frigiditas in interioribus sentit. C Et qz fm fere oēs in empiela exte- riora calet z frigent interiora. Dico qz empiela est fe. paro- xismalis omni die de flate vitreo in aliq parte corporis p- funda putrescēte pueniēs: rōne cuius in exterioribus ca- liditas in interioribus friditas manifesta sentit. C Lipa- ria vero z si possit a colera puenire: qz tūm tū ppositio per- tinet est fe. suum omni die faciēs paroxysmum: que a flate crudo putrescente puenit: rātone cuius in exterioribus frigiditas: z in interioribus caliditas manifesta sentitur. C Febis vero in qz sit pcpit caloz z frigus interius z ex- terius est fe. pueniēs a duabus materijs flaticis ad putre- factiōem motis vna. s. in interioribus z alia in exterioribz singulis debuis suū pflit faciēs paroxysmum. C Febis vi- urna est fe. a flate extra venas in die putrescēte pueniēs.

Et nocturna est in qua flegma in nocte putrescit. C Sin copalis vero: z si a flegmate puenire possit: qz tū raro ac- cidit nisi flegma ipm venenositatē quandā acqrat. Aliam de ipso hic nō faciā mētiōem ad caplin de fe. pestilentiali ipsam referuans. C Et he sunt oīz flegmaticaz feb. spēs. Pro qz significatiōe pmo signa gñalia z satis cōia oibus ponā. Scdo vero spālia z cuilibet spēi magis appropata. C Signa cōia sunt friditas in extremitatibus pmo inci- piēs qz cōsequēter magis in totū corpus sentit: ac si in ipm glacies qdā iprimeret cum quodā rigore minima aut nul- la horripilatiōe: nisi vbi a flegmate: falso puenit. Cuius ppta signa inferi' ponent: deinde calor initis nō multuz acur' succedit cū etiā in hac minor qz in tertiana rigor exi- stat ppter mām nō esse ita acutā aut pungitiuā pauca vel nulla adest sitis: os cū quadā mucillagine viscosa existit in- sipidum: faciei color liuidus siue palidus plūbeus: stoma- ci adest leho ppter ipm esse flegmatis lacunā: ob hoc vo- mit' sepe accidit flegmaticus: splenis quoqz dolor in pro- cessu nōnunqz succedit: sudor in principio aut in augmē- to pauc' aut nullus. In statu aut digesta mā multus. Pul- sus mollis debil: tardus cū manifesta qdā diuersitate re- perit: qz cuiuscūqz feb. flegmatice pprū signū existit: cū tū puenit a flate magis aquoso: z min' spisso: alijs partib' erit pulsus mollior: cumqz flegma magis diuersum in sua fuerit eēntia ceteris parib' i pulsū maior diuersitas repit z inter cetera flata flegma salum minoz efficit diuersita- tē: nec est vt in alijs ita debilis nec ita tardus. Et qz fe. fla- tica p pulsū drias ab alijs qz maxime dignoscit: cōsidera- tis pprū circūstātijs ipi' pulsū drias variare potentibus dritam quā flegma pōt inducere diligenter cōsidera: z per hoc in fe. flegmaticaz notitiā deuenies. Nā qzto flegma in suba magis diuersificat: tāto ceteris paribus maiorē re- peries in pulsū diuersitatem. C Ina in pmo est alba: sub- tilis z cum materia incipit digeri sit colorata turbida. Ter- minus paroxysmi est horaz. xvij. si fuerit interpolata: z in firmum p horas sex in falsa quiete relinqt. Nō igit vel ex his plurib' apparētib' signis hāc fe. ēē flaticā humilatenus dubitabis: z maxime si tēpus fuerit frigidum z humidum patiensqz frigidam z humidam habuerit pponem: z re- gimine flegmatis multiplicatiuo vltus fuerit.

C His premisis signis gñalibus ad spālia pdescendo. Si ergo fe. a flate dulci puenit siue a flate aquoso siue infi- pldo incipit cū rigore z lēto frigore cui mitis: postea calor succedit z est oris insipiditas: z hoc vltim venit hora fle- gmatīs: z in primis paroxysmis qnqz incipit sine rigore: z sine horripilatiōe. In pcessu aut qz in statu: z declinatiōe magna succedit sudoris copia. Urina erit subtilis alba qz quasi pinguis p totuz videat. Vomitus aut si qz fuerit fle- gmatīs aquosi erit pulsus debilis tardus: z multū mollis existit cū qdā diuersitate. licet nō magna in cōparatiōe ad aliquas alias: vt statim patebit. C Signa flegmatis mucil- laginosi acris pontici siue acetosi sunt: qz rigor maior erit qz in pcedēti maiusqz frigus cui lentus valde postea ca- lor succedit cum oris acetositatē z paucus erit sudor in cō- paratiōe ad ascriptā: z hec incipit cūz grauitate somni: z multotiens sine rigore qui vsqz ad tēpus postponit: z for- tasse erit frigus z non erit rigor: z qnqz hora flatis z qnqz hora melancolie potius ex melācolie erit admixtiōe. Urina in hac pallida vel subpallida existit cum suba medio- cri: z interdum spissa multum. Et erit vomitus flegmatis mucillaginosi. In pulsū vero maiorem sentiens diuersita- tem qz in antedicta. C Si feb. a flegmate vitreo procedat cum frigore intenso incipit z rigore: maius tamen erit fri- gus qz rigor z frigus incipit in extremitatibus paulatim: z adeo intēse succedit per totū corpus: vt infirmus quasi se cōgelatum sentiat seu iudicet cū magna tūcturaz fra- ctione: z in paroxysmis status rigor z frigus multiplican- tur: z incipit cū grauitate somni. Et in pms paroxysmis sepe absqz rigore venit. In hoc quoqz calor lentus existit: z ad

Ultimum sudoris copia adest. Urina est glauca: vel trum-
bosa ac si globi flatus essent in ea positi: et quicquid horis fleg-
matis et melæcolie infestatur: quod si in vomitum inspexeris in
hoc tibi magnum prestabit indicium. Et in hac in pulsu ma-
gnâ reples diuersitatez. Et si autem puenit a flegmate falso
incipit cum horripilatione et frigore: sed non est iterum in cõpa-
tione ad antescritas: et maior succedit calor quàm in ceteris:
maior sudoris copia et oris salsedo cum siti quàm in alijs ma-
tiosis: et magis venit hora colere. Urina vero est rufia vel ci-
trina alias subcitrina itesa satis et opatioe ad alias cum suba
mediocri: quicquid tamē est subtilis quicquid valde grossa: et in hac
non tantâ reples diuersitatez in pulsu quàm in alijs. Hæc
autē oēs febriis spēs sub quotidiana interpolata reponit.
Et si quotidiana continua a nō nālī flegmate possit pue-
nire: vtp̄m tñ a nālī intra vasa putrescente generat. Si igit
infirmū sine frigore et rigore videris febrem incidisse cõti-
nuam: et sine magna vel manifesta interpolatione infestari
ab ipsa fe. quē in hora flegmatis semp inualefcit: et huius
calor suauis et mitis quā interius latēs. Urina vero limida et
discolorata spissa et in p̄cessu in augmēto et in statu colorata
alijsq; signis tam in pulsu quàm in alijs interpolatis descriptis
apparetib: vel ex his plurib: hanc quotidianā p̄tinuam
fore indicabis quā latica a medicis cõter appellat: et dī lati-
ca quā intus latēs a calore nālī parum extraneata: p̄pter quod
ad pauca respiciētes ethica ipsam iudicant: cuius dīam
cõprehēdes. si hæc scripta signa et quā in caplo de ethica deo
duce scribent annotabis. CSigna quotidiane interpola-
te a flegmate vitreo p̄uenientis: sunt signa empiale. hoc
excepto quod in empiala p̄tinue interi⁹ frigiditas: exteri⁹ vero
caliditas: et in ea manifesta sentit interpolatio. In lipparia
sentit interi⁹ caliditas: exteri⁹ vero frigiditas: pueniens
a flegmate de quo est sermo ad p̄sens: accidit oī die cū
allicibus et hoscitationibus. vt infirmus hæc omnia sentiat.
Urina colorata et subtilis existit. Alia vero signa superius
tacta in interpolata de flegmate vitreo pueniente p̄side-
ra si vis bñ iudicare. Nā cum puenire possit a colera nisi
talīa consideraueris errorē cõmittere posses. CSigna fe.
in quā calitas sit et frigiditas tā in exterioribus quàm in interiori-
bus sentitur ex tactis in empiala et lipparia clare p̄prehen-
dere poteris. CSigna p̄similiter diurne et nocturne de fe
sunt manifesta: quia illa diurna vocatur: cuius paroxysmus
in die accidit: Et nocturna cuius in nocte.
CQuātum ad signa p̄nostica hui⁹ fe. terminus est. xliij.
diez et bñ alios. xliij. quicquid tñ vsq; ad sex menses p̄durat
quod accidit p̄pter materie multitudinez grossiciē et viscosi-
tate: ad quod multū facit quod fe. est morbo calidus et siccus: inā
aut hui⁹ est humida et frida: quare quicquid vni confert alteri
nocet: et e cõtra. et ob hoc de difficili curat: p̄pter quod inter
cronicas egritudines numerat. CItē quotidiana interpola-
ta per sex horas infirmū in falsa gete relinqt. Et dī falsa
quod infirmus nunquā vere mundat: quod est: quia flegma nullum
p̄p̄riū habet receptaculū: imo. vt inqt Alui. p̄ma p̄mī. ca-
pitulo de humorib: flegma inter venas sanguinē p̄comit-
tat. vt necessitatis tpe in sanguinē cõuertat: cū sit sanguis
diminute decoctus. et vt sanguis apt⁹ reddat addat ad mē-
bra flegmaticaz p̄ponū nutriendū: et cū hoc vt humectet
sūcturas: et mēbra quā multē existunt motionis: et p̄pter has
causas multē existit quātitas et viscositatis poros opilan-
tis: et sic cū incipit putrefieri in cõtinua quā existit putrefa-
ctioe: et ob hoc p̄tinue infirmus affligit. Et si illis sex horis
aliqua quiescere videat: hoc fit: quia nō tñ quātū in alijs
xviij. horis molestat. CContinua ab interpolata cognosci-
tur: quia intra venas cõtinue existit putrefactio: et ob hoc in
ea nullā getē p̄prehēdimus: ex acerbationem tñ sic. quā hora
flegmatis vtp̄m accidit. CItē nota quod in hac fe. stomach⁹
multū debilitat cū sit flatus lacuna et ad ei⁹ debilitatē seq-
tur epatis debilitatio nōnunquā: quare sepe infirmi cazerici
fiunt: et successiue hydropici. Et quod in hac fe. p̄tinua sit fla-
tis putrefactio ipm flā sic adurit: et in māj melicaz p̄uertit

que ad splenē pueniens ipsius causat dolorē: et successiue
quartana nōnunquā. CItē nota quod illa quotidiana citi⁹ ce-
teris paribus terminat in qua sudor citius et copiosius ap-
paret. Signū est enim quod materia est magis obediens reso-
lutioni: tibi non est magna pororū op̄lo. CItē vt quo ad
materie digōnez statū cognoscere scias. Nota quod mā diges-
ta maior solito erit vine quātitas et spissitudo et frigus mi-
noratio caloris augmentatio et accessiois plōgatio: hæc. n.
mām fore digestā significant. Et ad hoc sciendū de ipsius
materie etione: et de morbi p̄lixitate tibi magnum presta-
bit iudiciū. CDe terrea nō quod paroxysmus cū multis inci-
pit alicib: et hoscitationib: cū stupore quodā et somni p̄fun-
ditate cū quo si infirmus cū quodā linore faciē tumidam
habuerit talis facilliter cadit in subeth. Si ergo hæc omnia
diligenter examinaueris scies semp quod de infirmo tuo ha-
beas iudicare. CItē ideo si a principio mām uosces fore
grossam et multā et viscosam tēpus frigidū et humidū era-
tē p̄plonē statica paroxysmū longū cū paucis: aut nullo su-
dore stōaci debilitatē appetitus p̄strationem somni p̄fun-
ditatē et nām debile paritūm infirmū nunciabis. Nā his
oibus apparentibus ante quā mā digeri possit versit cadet
virtus et infirmus moriet. Sed opposita oīa salutes signifi-
cabūt. CMediocria vero medio mō se habēt quātum. s. ad sa-
lutē seu mortē p̄nosticandū de dolore stomachi seu lesione
epatis: splenis seu alioz mēbrorū. s. cacexia et hydropis: et
de alijs patet ex dictis quid habeas p̄nosticari. Et hæc de
significatiōibus feb. flegmaticarum.

De cura feb. statice interpolate a flate dulci: aut insipi-
do vel aquoso seu acetoso vel acri. Cap. ij.

Feb. flegmatica a flegmate dulci insipido vel aq-
so seu acetoso vel acri p̄uenierit in aere declinare
ad caliditatē et siccitatē siue infirmus que si nālēz
nō habueris: et tēpus frigidum et humidū fuerit cūz conti-
nuo in camera igne: et si in estate fuerit cum suffumigatio-
nibus facere poteris: factis. s. cūz iunipero: thure mastice
sandaraca cortice citri: vel aliquo taliū. CQuātum ad ci-
bum. primo nota: quod in omni fe. est eius consideranda p̄li-
xitas. s. bñ quod magis et minus statum propinquum videri-
mus. cum hoc est subtilius aut grossius reficiēdum a p̄n-
cipio. Si ergo status fuerit remot⁹ debes a p̄ncipio gros-
sius reficere continue gradatim subtiliando dietā vsq; ad
declinationem exclusiue. Si tamen p̄lectorā grandis fue-
rit in toto debes in principio subtiliori vt dieta quā in aug-
mēto: sed in declinatione semp grossiori est vtendum dieta.
In statu vero tenuissima: vt natura non impedita a cibo
melius possit circa materie digōnem et ipsius expulsionem
vacare: et inter cetera semp mēti habeas infirmi virtutem
cōspicere: cum hæc egritudo p̄pter eius p̄lixitatē et ei⁹ cō-
tinuāz afflictioem multū suspecta reddat. Sis ergo primo
de virtute sollicitus. Secundo vero ad egritudinē diligen-
ter inspicias. Et summope huic attendas p̄cepto. CIdi-
nā quā aliquos in principio ita infirmū tenuiter dietare vir-
tute non cōsiderates quod in statu quicquid ne cū vt erat tenuis-
sima dieta virtutis debilitate et morbi validitate subcu-
bit. CIdis habitis in illo casu cōueniūt galline iuuenes
aues parue in rubis degētes: et nō in ags perdicēs sasanī
iuuenes cōueniunt etiā carnes edine motonine duorum
dētum vitelline: cuniculorū lepulcolorum capriolorum.
CQuod si cogaris dare contusum carniū et aqua buglosse
cū modico vini citoniorū: cum puluere cinamomi: et mo-
dico mastice erit aspgēdum: deinde mō sepe dīto cū du-
catis ad alembicū vel in alio vase: et facias sublimatum.
CIdo ferculo autem pōt vt pannata simula vel amigda.
ferculo de amigdalīs hauenato et ordeato. Et herbis con-
ueniunt boragi. et radices petro. et feniculi: et poteris vt
ui decoctione caulium: et bōdio cicerum rube. CIdo sa-
pore seu condimento potest vt falsa facta ex amigdalīs
pauco aceti: modico vini granatorum dulcium sine succo
arancioz cūz cinamomo et puaco zuccari: et quā pluribus

placet allenq facias dolore capitis: et alio hō non phibēte. et cum amigdalīs suprascriptis allei odor solū apponatur: qđ fiat alleum pistādo in mortario: quo amoto sine lotionē mortarij in eodem pistent amigdale: vel aliter contunde al leuz: et ipm in petia munda pone p quā distilla brodiū: cuz quo postea disteperent amigdale: et sic ille sapor erit qđ plu ribus delectabilis: et maxime in istis partibus. Nota tñ in declinatione magis hoc qđ in alio cōuenire tpe. Cōpescer recentēs regulariter nō pueniūt saluti: tamē gratia appetit p uocādi in pauca qđitate nōnunqđ in pncipio pastus pnt exhiberi: sicut sunt q in sportis apporant et anclūde cū mo dico aceti: et olei et cinamomi pparent. Cō fructib pof sunt vti passulis: amigdale auellanis aliquantulum modicum pistachis et pineis: propter isfirmorum lasciuiaz modicum vne albe: et p dies aliquot ante collecte iterdū pōt sibi exhi beri: et consili fucus aliquas ante pastum. Itē post cibuz po ma cocta vel poti pira cū zucharo condita vel anisis cōfe ctis poteris exhibere. Et si qs fructus arguat in stomachis febucitatus propter corruptionē et ebullitiōē suā nō pue nire dicendum q nō solū p̄suetudini etati zc. est aliqd dā dum: verum et hōium lasciuie. vñ in plibus ptibus mun di vinum et carnes: et alia hñōi in colericis fe. cōiter exhi bemus. Et si auctoritas et rō dicerent oppositum. attamen si bene cōspexeris suprascripta: notabilis non erunt nociu menti. Cōdatis sit bene fermēta: aliquantulum cum sale bene pinsat: et si in declinatiōe aliqua aniso: et grana impo sueris non erit malum. Sit ei vinū album vel vinū clarū rubrum: non tñ ntmis aquosum limphatum cuz aq zucha ri magis aut min fm potetiā vini: aqua ordeī cum zucha ro condita rubeo sili cōueniret. Et hoc regimē ad oēs fe. flegmaticis existit generale materiā fe. diligēter consideran ti: qz fm q flegma fuerit magis vel minus fridum debes hoc pcedens regimē totū ad magis vel minus siccū face re declinare: et hoc in alijs nō nālibus rebus tibi existit ge neralē: quare regimē ex phibitis poteris fabricare: cuius tamē magnā partē ex p̄dictis cōprehendes. Cōdabit hīs ad medicinalia p̄descēdēs. pmo describā qđ fiendū sit ho ra paroxisimī. In cui pncipio: isfirmus nullatenus pmitat dormire. cum linteis calidis calefiant extrema: si cum rigo re accesserit aut frigore. Et si illud nō sufficiat habeatur la ter igne calefactus et linteis pānis inuolutus qui pedibus applicet vel habeat istrumentum qđ in Italia remediū hunc cupat: et est duplex: qđdā aqua repletur bulita aliud la minā ferreā hēat que candens in ipso ponit istrumēto alte rum: quozuz poteris extremitatibus applicare: et si isfirmus ad vomitum excitat iuua ipsum cū oximelle simplici: et aq zuchari vel aqua decoctionis rassant adiuef. Lūq calor ad extra icipit apparere fiant fricationes: quousq calor to talis fuerit ab extra expansus: in paroxismo cibus et potus oino subtrahat. Et si pur te satis cogat potum aque zucha ri vel aque ordeī cum zucharo rubeo tribuas isfirmo. Et si apud declinatiōē syrupum acetosum cum aq zuchari ex hibueris bene erit. Cōdora autem getis si opus fuerit ven tris attende lenitioni cum clisteri. s. vel potiōe. Si p cliste re. R. malue blitis floz camomille añ. ʒss. j. fursuris pu gillum. j. et fiat decoctio de qua accipe li. i. f. in qua dissol ue cassie pulueris zuchari. añ. ʒ. i. hyerepigre. ʒ. f. olei cō munis. ʒ. iii. salis triti. ʒ. i. f. fiat clistere aliq dimitunt hye rampigrā: et addunt mellis rosa. ʒ. i. f. vitellos ouozuz et fiat cliste. si libet. Cō si cum potiōe lenire volueris faci as sic. R. cassie vel manne. ʒ. i. f. dissoluaf cum aqua lactu ce vel aqua zuchari rubei vel aqua mellis rosa. cū modico cinamomo: et fiat potiō quā per tres horas ante prandium calidum in potu tribue. Cō facta ventris lenitione si vīna et alia iudicauerit de felethomia icide basilicā vel nigraz quo facto isfirmum per diem vnam qescere permitte. Cō si materiā minuendam iudicaueris aliā nō expectan do digestionē. vt. f. naturā p residuum materiē mellis di gerere possit facias sic. R. aque lactis. ʒ. iij. turbitū boni et

electi. ʒ. iij. ʒ. i. spice gra. iij. partū buliāt: deinde colen tur debita faciēdo exp̄sione: in q distēga cassie: aut māne. ʒ. i. mellis ro. ʒ. i. f. et fiat pot. Cō el. R. turbitū. ʒ. i. agari ci. ʒ. f. ʒ. ʒ. i. spice salis gēme: añ. gra. iij. infundant in aq lactis. ʒ. iij. et oximellis simplicis. ʒ. i. paz buliant et vt su pra fiat exp̄sio addendo cassiam aut mānā: et fiat potus. Cō in modum p̄fectionis et forma solida. R. galāge pipis longi añ. ʒ. iij. ʒ. iij. macis croci añ. ʒ. f. turbit electi. ʒ. iij. zuchari al. li. i. syrupizet zucharam cum aq absinthij ad dendo parū vini citonior et fiat cōfectio in moscellis cuius dos est. ʒ. i. Cō el facias cuz lib. f. zuchari et da. ʒ. f. ʒ. nō erit ita delectabilis. Cō in modum pulueris facias sic. R. turbit electi et mundati. ʒ. x. ʒ. iii. masticis. ʒ. i. zuchari ad pondus omnium et fiat puluis cuius dosis sit. ʒ. iij. cum aq mellis vel zuchari ru. vel aqua lactis. Cō el. R. ʒ. ʒ. v. turbit mundati. ʒ. x. zuchari ad pondus omnium et fiat pul uis: cuius dosis sit. ʒ. iij. cum aqua vt supra. Cō itē in forma pillulaz facias sic. R. turbitū mūdāt. ʒ. v. ʒ. ʒ. i. f. galan ge pipis longi añ. ʒ. i. macis croci. añ. gra. vj. fiant pillule cū oximell. simplici. et da. ʒ. i. f. Cō el facias sic. R. turbit. ʒ. iij. absinthij. ʒ. i. colloquintide. ʒ. iij. agarici yerepigret añ. ʒ. i. masticis. ʒ. iij. et fiat pillule et da. ʒ. i. Cō el facias sic R. turbit. ʒ. iij. agarici. ʒ. i. f. spice salis gēme añ. ʒ. f. ʒ. ʒ. i. fiat puluis et fundant in aqua eupatorij deinde erica ri pimitat: tandem cuz oximelle simplici fiat pillule et da. ʒ. i. vel. ʒ. iij. Cō exhibitio minoratio put tibi visum fue rit: vel nō exhibitio tale a p. exhibeas digestiū. R. oximellis simplicis. ʒ. iij. aque zuchari vel aque mellis. ʒ. vj. misce vel clarificet p delicatis p duabus vicib aromati zetur cum cinamomo optimo. Cō loco suprascriptarum aquarum pone aque absinthij. ʒ. iij. aque feni. ʒ. iij. clarifi cetur vt supra et da quater aut septies istum syrupū in au roza calidum. Cō el facias sic. R. mellis ro. colati. ʒ. ii. sy rupi acetosi simplicis. ʒ. i. et cum qbus vis aquis supascri ptis misce p duabus vicibus clarificet: et hora qua supra in potu tribue. Cō deinde cum quo volueris ex solutiōis suprascriptis leniter euacuat: qz status in hac egritudine est remotus lubet abolay silio: si per se eger omni die bis nō assellauerit q medicamē de turbit omni nocte propine tur eidem. Nec vt ipse velit in hac fe. est expectanda dige stio sed dietim potius est aliqd euacuandū: vt supra mate rie residuum ad digerendū natura potentior existat. Lau dant etiā in hoc casu pillulas alephanginas qbus potius vtere qz medicamē de turbit. Cō el facias sic: et est in hoc casu multū cōueniens. R. pulueris yere. simplicis galie. ʒ. iij. agarici. ʒ. i. salis gēme gra. vj. masti. ʒ. i. fiat pillule cum oximelle simplici quarū dos est. ʒ. ii. vel. ʒ. i. Cō et qz dare solutiua omni die est laboriosuz nature vt dicit Auicē. tale exhibe interdum clistere vt. R. malue blitis floz camo mille surfuris ordeī extremitatū caulium ru. añ. ʒss. i. añ si maratri ana. ʒ. i. f. agarici. ʒ. i. cōquassent et fiat decoctio de qua accipe: li. i. f. in qua dissolue cassie pul. zuchari ru. añ. ʒ. i. yerepigre. ʒ. f. olei cōis. ʒ. iij. salis triti. ʒ. i. f. et fiat clis tere. Cō hoc facto p vltiori digestiōe materiē. R. ori. cō positi. ʒ. iij. aque mellis vel zuchari rubei. ʒ. vj. vī aq absin thij. ʒ. iij. aque feni. ʒ. ii. misce et clarificent p duab vicib et aromatizetur cum cinamomo optimo: et de tali syrupo septies exhibe. Cō el. R. aque feni. aque buglo. añ. ʒ. v. aque absin. aque eupatorij ana. ʒ. iij. aq cicorei. ʒ. iij. mell despumati li. f. fiat iulep aromatizatum cum optimo cina momo: et dent. ʒ. iij. p vice. Cō et si vis syrupum magistra lem. R. eupatorij absin. spine albe ana. ʒ. i. radicum feni. apij ligritie passulaz añ. ʒ. f. ro. ru. se. ameos añ. ʒ. iij. se. en diuie et feni. añ. ʒ. ii. buliāt in li. iij. aque vīqz ad p̄sumptio nē medietatis cum li. i. mellis despumati fiat syrupus aro maticus cū cinamo. de q dent oī die. ʒ. ii. cū. ʒ. iij. aq mel lis vel zucha. ru. Cō digesta materia aliqd de solutiōis su prascriptis vnum exhibeas qđ sit isfirmo magis gratum. Et quia vt dictū est i tali morbo materiē nō est expectāda

Digestio: et maxime si statim remota videris: si semel saltem in hebdomada vultu etate et alijs hys pntentibus: et est cum aliquo ex solutiuis dictis purgandus infirmus: leuioni semper vtaris leuitiuo saltem in minori dosi: quod si quater vel quinque assellauerit per vice erit satis. Sed digesta materia fortius debes solutiuum exhibere: et cum statim magis appropinquas fortiori debes vti aperitiuo plus in statu et in declinatione magis: et sic est in hac se. gradati pcedendum. Et quod nihil facere videris nisi infirmo tuo alijs pfectio nes ordines in mixtura vis qua citramontani restauratiui vocat. facias sic. R. pserue ro. 3. ii. f. pserue vio. bora. bug. et anthos an. 3. ii. dyarodo abbat. 3. i. f. electuarij de gemis aromatici an. 3. vi. fiat mixtura et deauref de q infirmo exhibe oí hora qua vult et multu puenit si de ea per vnam horam ante cibum exhibueris. Et in forma solida. R. species dyarodo abba. 3. f. species electuarij de gemis et aromatici rosa. an. 3. iiii. guchari albi dissoluti cum aqua absinthij. li. f. fiat cōfectio in morsellis: de quibus vnu per horam ante pastum exhibe. Et facias sic. R. coralloz rubeoz species dyarodo abba. cinamo. electi. an. 3. i. f. guchari lib. f. fiat cōfectio multu delicata. Et alui. et Almasor quosdam trociscos multu comendat in hoc casu: et quod eos non sic habemus in usu fac sic. R. trocisco. de rosa. 3. iiii. cinamomi. 3. i. guchari li. i. f. fiat pfectio in morsell. vtere vt supra. trocisci de ro. sic sunt. R. rosarum ru. 3. x. succi eupatorij. 3. vi. mastice. 3. i. spice assari squinati anisi. an. 3. i. f. fiant trocisci qui in umbra deficcari pmittant. Et quod in hac se. stomachum multum debilitat: ad cuius cōfortationem cum suprascripta non sufficiant ab extra talem poteris facere vnctionem ante pastum. R. olei nardi. 3. i. olei mastice: olei absinthij. an. 3. f. pulueris mastice. 3. j. pul. garli. ligni aloes. galie mus. an. 3. j. corticum citri: corallo. ru. an. 3. f. cere parit et fiat vnguentum: et maxime hoc fieri debet in declinatione: et maxie cum a se. mundus fuerit. Et si vis vt infirmus tuus releuet cito cum se. cum dimiserit facias eum vti aromatico rosa. facto cum syrupo ro. cui quo sepe pillulas alephanginas sumat ante pastum sero vel mane: quod non est vis: et etiam interdum aliqd clistere. Et hec de cura se. flegmatice interpolate puenientis a flegmate dulci.

De cura se. flegmatice puenientis a flegmate pontico aut mucilaginoso crudo vel vitreo. Cap. iij.

¶ Vero se. puenit a flegmate pontico vel mucilaginoso crudo vel vitreo: totu regimē ad calidum declinet: sed ad tātā nō deueniat siccitatē. Et quia ista flegmata magis qz pcedentia inepta sunt resolutioni in paroxismo cum calor egreditur fortioribus et longioribus vtiendum est fricationibus. Et si lenire ventrem volueris per clisteria facias vt supra et sili per portionē. Et facias sic. R. yso pi. m. i. cap. vt. 3. d. f. ligri. pas. an. 3. f. fiat decoctio de q accipe. 3. iiii. in qua dissolue cassie vel manne. 3. x. oximellis simplicis. 3. j. fiat potus. Et facta lenitione si flebothomiam fienda iudicaueris facias vt supra dictu est: deinde materiam digerat cum melle ro. colla. 3. f. oximell simplicis. 3. i. aque absinthij. 3. ii. aque feni. 3. i. misce per vna vice.

¶ Aliquot diebus exhibito dicto digestiuo materia euacua cum aliquo de suprascriptis. vel. 3. iiii. vel. 3. f. pillularum infra scriptarum q multu laudant in hoc casu: vt. R. pulueris hyerepigre scripte quinto canone: et septimo terapenti ce turbith mundati agari ci an. 3. i. spice. 3. 3. an. 3. i. salis gē me gra. vi. forment pillule cum oximelle simplici.

¶ Illo facto si ad digestionē materie vltiori pcedere necesse est. R. oximell cōpositi. 3. iiii. aquarum feniculi absinthij buglose. an. 3. ii. misce vel per delicatis clarificet per duas vicibus: et aromatizet cum optimo cinamomo: et sex vicibus infirmo tribuas. Quo facto si materia digesta fuerit: aliqd exhibe de solutiuis suprascriptis: et si nondum fuerit digesta: idem facias: sed solutiui ita forte nō exhibeas.

¶ Deinde vero talem facias syrupu magistralē: vt. R. radicū sparagi feni. brusci. ana. 3. ii. yso pi. buglose melisse

an. 3. d. i. semis anisi feni. an. 3. i. ameos. 3. f. passulaz. 3. v. fiat decoctio: et cum li. i. mellis despumati et aceti fortissimi 3. ii. fiat syrupus: de quo exhibe. 3. i. f. cu. 3. iiii. aq guchari rub. vel aque feniculi: absin. buglose. an. 3. i. misce per vna vice vel aliquot vicibus in potu tribue. hoc eni facto si tibi visum fuerit euacua materia: vt supra. In fine autem status aut declinatione poteris exhibere syrupu de eupatorio. 3. d. sue: et da. 3. i. f. per vice cum aqs suprascriptis vel duplica recepta: et per delicatis clarifica: deinde si libuerit exhibe solutiui. per restauratione suprascriptis vtere cōfectionibus. Et nota si flegma vitreum fuerit in causa subtilitatis et incisiuis vti magis debes qz in alijs continue a leuioribus inchoando et gradati vsq ad finem ad semp fortiora pcedendo. Scias insup q in principio pastus in declinatione huius febris puenit dactili cōditi cum aceto: oleo et pauco cinamomo et oliue condite similiter et sparagi. Et h de cure febris puenientis a flegmate pontico.

De cura febris flegmatice a flegmate melancolie puenientis. Cap. iiii.

¶ Vero se. puenit a flegmate melancolie puenit o fm varietates flegmatis in essentia: et fm maiorem vel minorem flegmatis admixtionē est regimē diuersi mode variandū. qm si totu debeat ad calidū declinare debet tamen in siccitate fore tpatum. Itē tam in digestiuis materie qz solutiuis debet melancolia respiciētia cōmisceri. Mentione igit si facere volueris cum clisteri vel portione facta facias vt supra pmissus est pariter et de flebothomia. Et per materia digerēda facias pmo sic. R. oximellis simplicis. 3. ii. mell. rosa. colla. 3. i. aque buglose. 3. iiii. aque absinthij. 3. ii. misce: et clarifica per duabus vicibus aromaticando cum cinamomo. Aliquot diebus exhibito isto digestiuo sic euacua materia. R. turbith. 3. i. agari ci. 3. i. 3. 3. f. spice salis gēme an. gra. vi. buliat parit cu. 3. iiii. decoctionis liquiritie passulaz: capil. ve. thimi epithimi cuscute et polipodij: deinde colet debita faciendo expressionē cui addant cassie vel manē. 3. v. mell. rosa. 3. i. et fiat potus. In modū cōfectionis solide. R. turbith mundati. 3. f. 3. 3. i. mastice. 3. ii. spice croci assari an. 3. f. sene lapidis lazuli an. 3. j. f. epithimi polipodij. an. 3. f. guchari albi. 3. v. fiat cōfectio in morsellis: dosis est. 3. v. vel. 3. vi. vel illis speciebus adde guchari puluerizati ad pōdus oium: et fiat puluis: cuius pulueris dosis est. 3. ii. f. vel. 3. iiii. cu aqua lactis vel bio dio cicez rube. vel vino vel aliq taliu. In modū pillularum. R. ex pillulis suprascriptis: et pillulaz de lapide lazuli vel indarū descriptione mesue an. 3. f. et fiant pillule et da vt supra. Illo facto per vltiori materie digestionē. R. oximellis cōpositi. 3. iiii. aq absinthij: aq fumiterre: aque scolopendrie an. 3. ii. misce per duab vicibus et clarificet vt supra. Et facias sic. R. aque absinthij. aq radicū feniculi et petrosilij an. 3. iiii. aque scolopendrie. 3. vi. aque fumiterre. 3. ij. guchari. 3. iiii. aceti. 3. j. f. misce et fiat iulep aromatizatu cum nuce muscata vel cinamo. et sumat in q tuor vicibus. Et el. R. syrupi de epithimo mesue. oximell simplicis. an. 3. i. f. aq buglose feni. absinthij an. 3. ii. clarificet et aromatizet vt supra. Et talem facias syrupu magistralē. R. scolopendrie. 3. d. i. florū bora. bugl. cusc. ab sinthij an. 3. d. f. radicū sparagi brusci petrosilij. ana. 3. i. f. liquiritie passularū ana. 3. i. se. anisi feni. an. 3. vi. polipodij thimi epithimi an. 3. f. fiat decoctio in li. iiii. aq vsq ad cōsumptionē medietatis. et cu libi. i. mellis despumati. 3. vi. gucha. ii. f. aceti fortissimi fiat syrupus aromatizatu cu cinamomo et nuce muscata de q accipe. 3. i. f. et aque guchari ru. 3. iiii. misce per vna vice et da vicibus plibus. Postea qd vis ex solutiuis suprascriptis exhibeas: vel in modum pulueris poteris sic facere. R. turbith mundati. 3. f. pulueris sene. 3. ii. pulueris lapidis lazuli abluti. 3. f. 3. 3. f. guchari ad pondus oium: fiat puluis et sit dosis vna et det vt supra. Et facias hoc totum dempto gucharo bulire in iiii. 3. aque lactis caprarum: deinde coletur fortem facies

do expressionē cui adde cassie vel manne. 3. vj. mellis ro. 3. i. z fiat potus. C Si vis in isto casu mixturā seu restauratiuum exhibere. R. pserue buglose boraginis añ. 3. iij. conserue rosa. violarū añ. 3. i. f. Electuarij de gemis compositis de musco dulcis vel lenitie galiem dyarodō abbatīs. añ. i. fiat mixtura que deaures: potes tñ addere meli^o smara gdi hyacinthi granati saphiri añ. 3. f. z margaritarum. 3. i. foliorum auri numero. x. z fiat mixtura de qua detur oī hora indifferenter. C In forma solida z in declinatione magis. R. specieruz dyarodū abbatī. specierum electuarij de gemmis: vel cōfeciōis de musco dulcis: specieruz aromatici. ro. añ. 3. i. f. zuchari dissoluti cū aq buglos. lib. f. fiat confectio in morsellis: de qbus p horā ante cibū vnus exhibeas: hec vō sū q videris materiā magis vel min^o spīl sam magis vel minus melancolie mixtā sū hec oīa debes cōponere medicinā ex magis vel minus apitiuis z magis vel min^o melancoliā respicientib^o. C Itē in fine declinationis hui^o febris conueniūt capares oliue cōdite sparagi z radices petroselini. Et hec de cura febris flegmatice a flegmate melancolie permixto prouenientis.

C De cura flegmatice febris cū colera permixte seu a flegmate falso prouenientis. Cap. v.

I vero febris puenit a flegmate pmixto colere: quia a flegmate falso totum regimē ad tpatum frigidum z siccum facias declinare. Et pro supfluitatibus cōibus educēdis vtē clisterib^o suprascriptis in cura tertiane note a colera vitellina prouenientis. C Si autē per os lenire volueris facias cū cassia vel māna vt in ante scripto capitulo dictū est. C Nel facias sic. z est magis appropriatum. R. capil. ve. 3. i. lupulorū florum boraginis: buglose cucurbite. añ. quartā prem. 3. i. passulaz liquiritie añ. 3. iij. fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. b. in qua dissolue cassie vel māne. 3. x. mellis ro. 3. i. z fiat pot^o. C Et facta leuotione si fletu hominū fieri dū iudicaueris basilicam vel nigram incide. postea si minoratiuum dare volueris facias sic. R. lupul. cuscute añ. 3. i. f. florum borag. bug. capil. ve. añ. quartā prem. 3. i. passul. liquiritie añ. 3. iij. fiat decoctio: de qua accipe. 3. iij. b. in qua dissolue cassie vel māne. 3. vj. dia fin. 3. ii. f. vel electuarij indi tantundem. electuarij de suc. ro. 3. i. mell. ro. 3. i. z fiat pot^o. C Nel facias sic. R. agarici. 3. iij. vel. 3. i. f. salis gemme spice añ. gra. vi. infundant in oximelle squillitico: z stet p horas. x. in infusione: deinde fortis fiat expressio: cui adde cassie vel māne distēpate cū decoctione suprascripta. 3. vi. turbith. 3. i. 33. gra. vi. z fiat potus. C Nel si libet poteris infundere. 3. i. rebar. cum. 3. f. spice in aqua lactis z modico vini debita facta expressio ne: adde māne vel cassie vt supra dissolute. 3. vj. turbith. 3. f. 33. 3. i. f. mell. ro. 3. i. z fiat potus. C Et si vis pillulas exhibere da. 3. i. pillularū aggregatiuarū. C Et si vis in modum confectionis solide facias sic. R. turbith electi. 3. ii. f. agari ci. 3. i. reubarbari. 3. i. f. diagridi. 3. i. f. sal gēme. 3. i. f. zuchari li. f. cōfectio in morsellis. dosis est. 3. vi. C Nel fac puluerē addendo zuchari. 3. i. z da cum aqua lactis. 3. ii. f. C Et nota hic sū q videris maiorē vel minorē colere cū flegmate mixtionē debes in omnib^o istis ponere plus vel min^o de respicientibus colerā: nec sic leuiter transeas in b sed bonā adhibeas diligentia. nā si colerā euacuabis dimisso flāte ipsum incrudabit: z plūti^o fiet egritudine magisq^o periculo sa. Si vero flegma fuerit euacuati colera derelicta posset furere: z egrū ad vnā egritudinē pessimā deducere. Sit igitur hoc pceptū qbuscūq^o materijs cōmixtis generale. C Minorata materia si digestiūm residui volueris facias sic. R. syrupi acetosi simplicis. 3. ii. mellis ro. 3. i. aque feni. aque abfin. que endi. añ. 3. ii. misce z clarifica p duabus vicibus: z aromatize cum cinamomo: z aliqd vicius deinde aliqd prebe ex solutiuis suprascriptis. C Quo facto si opus fuerit ad vteriorē materiē digestionem pcedere facias sic. R. syrupi endi. 3. ii. syrupi acetosi simpli. 3. i. aquaz feni. abfinthij buglos. añ. 3. ii. misce p duabus vici

bus: z clarifica p delicatis. C Et si magis apse volueris R. syrupi de bisantijs. 3. ii. syrupi acetosi simplicis. 3. i. cūz aquis suprascriptis clarifica p duab^o vicib^o. C Nel syrupum magistrale sic facias. R. endiue scario. buglos. omnium cū radicib^o añ. 3. i. i. radicū feni. z apij. añ. 3. ii. floz buglos. borag. z vio. añ. 3. i. quattuor se. frigidorū. añ. 3. f. ligritie passul. ana. 3. vj. anisi maratri. ana. 3. f. fiat decoctio in iiii. l. aque vsq^o ad psumptionē medietatis deinde cū li. i. mellis despumati vel zucha. fiat syrupus de q accipe. 3. ii. z. 3. iij. aque zuchari vel aque endi. bug. z abfinthij ana. 3. i. misce p vna vice z in potu tribue. Et materia digesta cum aliquo ex tactis soluti. ipam euacuabis. C In isto casu restauratiū seu mixturā sic facias. R. conserue vio. ro. borag. buglo. añ. 3. ii. f. manuchristi dyarodō abbatīs ana. 3. x. electuarij de gemis. 3. f. fiat mixtura z deaure. Et si libet addere fac additionē lapidū pciosorū pctorum. 3. i. margaritarum. 3. f. foliorū auri numero. x. C In forma solida sic facias. R. coralloz puluerizatoz subtilissime. 3. i. cina. electi. 3. iij. margaritarum. 3. f. sandalozum omniū añ. 3. f. ligni aloes macis ana. 3. f. zuc. albi dissoluti cū aq rosa. li. f. fiat cōfectio in morsellis. Et si delicate facere vis z fuerit potēs facias oēs morsellos deaurari. C In declinatione facias sic. R. spērū dyarodon abbatī spērū de gemmis añ. 3. ii. zuchari albi li. f. dissoluat zuchari cū aq ro. z fiat confectio in morsellis. C De stomachi custodia p vnctiones fiat vt sepe dcm est. Et h de cura se. flegmatice false sū magistrum Antonium guaynerium.

C De empiriale lipparie ac se. in qua in interioribus z exterioribus caliditas sentit^o z frigiditas: z febris diurne simul z nocturne. Cap. vi.

Cura empiriale variat sū materie dispositionē a qua potest puenire: nam si a flegmate vitreo prouenit de quo est sermo ei^o vapor exteriora petēs illa calefacit: residuum vero materie intus remanēs ineptum exstie putrefactioni. ppter qd sua frigiditate infrigidat interiora z ideo in isto casu tam in sex rerū non naturalium regimine qz medicinaliū est infirm^o regendus vt in cura flegmatice a flegmate vitreo pendentis dcm est. C Sed quo nā istud flegma a quo hec se. generat est nature multū rebelle: z stomachū qz maxime debilitat: ad ipsius digestionē z stomachi pforationē sollicite attendere debes. Dis eni se. flegmatica associat corruptiōi z debilitati in ore stomachi que nō excusat: z illud est de illis q attrahunt accidentia mala ex fincopi z pulsu cordis: z casu appetit^o z vt inqt Aui. pma quarti. c. de his in qbus cōueniūt: z differunt se. putredinis: ideo oportet medicū in cura huius se. esse sollicitum: qz hec inter alias stomachum maxime debilitat: z mala inducit accidentia. Si igit lenitiuum p clisteriis per os exhibere volueris facias vt in cura se. flegmatice a vitreo flegmate puenientis dictū est. C Et si infirm^o incitet ad vomitū. iuuā ipm cum qbus suprascriptum est. vel cum eo quod docet Aui. Sed facit Aui. vñ vomitū de faseolis. Et tu sic facias. R. faseoloz. 3. i. aneti rasiā calameti añ. 3. f. conquassent aliquat^o z bullāt in li. j. aque vsq^o ad cōsumptionē tertie ptis: z coletur: z colature addatur oximellis simplicis. 3. i. z tepidum in potu tribue: z si ipm diu retinuerit illinc ad mediā horā cum pēna oleo intincta vel cum digito vomitum puoca. C Ad digestionem huius materie sicut in alijs oportet te gradati pcedere incipiendo ab oximelle simplici successiue ad alios syrupos in cura se. flegmatice a flegmate vitreo puenientis descriptos ordinate pcedendo. C Aui. ppter magnū nocumētū quod hec se. ifert ori stomachi: docet misceri rob. de agresta cum suis syrupis: qñ vñt z corugat os stomachi: z sic ipm confortat. Facias ergo sic. R. oximell simplicis. 3. f. rob de agresta. 3. iij. aque zucha. 3. vj. vel aque buglos. feni. abfin. añ. 3. ii. clarificet p duab^o vicib^o: z aromatizetur cum cinamomo. Facias pariter de alijs syrupis eodem magis vel minus de rob addendo sū q tibi videbit^o

tur cōuenire. **C**Ex solutiuis pōt vti pūll. ab Anī. descēptis ī capitulo de cura flegmatica et alijs solutiuis ibi etiā pōtis si opus fuerit. **C**Et qz hoc flegma sepe descendit ad ītestina vbi dolores et etiā alia accidentia mala causat: clisteria fortia maxime laudat pnceps. Anī. f. ex cartamo centaurea. Si igit facere tale volueris clistere. **R**. camomille melliliori. centauree minoris añ. **℞**. i. medule cartami. **℞**. vi. se. ane. **℞**. i. alimuri: et est salinuria encludarū et aliorū piscium saliorum vel etiā oliuarum cōditarū. **℞**. i. f. adde tamē plus vel min⁹ de isto alimuri. **℞**. qz magis vel minus spissūz de sale cōprehendes: fac ex oibus istis decoctionez de qua accipeli. **j**. cui adde olei aneti. **℞**. iii. et fiat clistere. **C**Ego tamē in isto casu sic facere cōsueui. **R**. camomille mellis. sumitatum foliorūz caulūm ru. centauree minoris cucur. pullegij añ. **℞**. j. se. aneti. **℞**. ii. f. anisi maratri ana. **℞**. ij. agarici. **℞**. j. medule cartami. **℞**. vi. cōquassent: et fiat decoctio: in qua dissolue hyerepigre pulueris zuc. ru. añ. **℞**. j. cassie. **℞**. f. olei ana. **℞**. iii. sal. gemme. **℞**. ii. et fiat clistere. Est enī clistere familiare. educit mirabilr flegma vitreum ab ītestinis: quib⁹ exoneratis facilius stomachus ipse se exonerat. **C**onuenit etiā in isto casu clistere factum ex brodio galli antiq⁹ satigati et bñ correcti: vt docet mesue in capitulo de cōsolatōe medicinarū: et in eo potes ponere polipodiū et alia **℞** in intentionez quā ptunc haberes: et ad illud capitulū recurre si opus fuerit. **E**t si velles fortius facere: posses addere loco hyerepigre. **℞**. j. diaphiniconis vel electuarij indi. **C**el posses oia simul ponere. **E**t si empiola pueniret a melancolia grossa vt antiqui dicunt puenire posse: vt ere regimine supius descripto in cura interpolate te quotidiane puenientis a flegmate melancolie permixto: vel quere infra in cura quartane interpolate puenientis a materia flegmatica. **C**Et si ex permixtione colere pueniret: qd cōprehendes: qz validius de tertio in tertium affliget: facias vt supra posui in cura tertiane a colera vt tellina puenientis. **C**Anī. autēz vnū solutiū ponit qd cōueniret: hēc se fieret a flegmate vitreo et a melancolia spissā: quibus colera adusta rubea foret admixta: vt nonnulli voluerunt. et hoc solutiū sit cum mirabolanis nigris citrinis turbith. cucha. qz. Si ergo isto indigeres solutiū facias sic. **R**. mirabol. citri. nigro. añ. **℞**. f. turbith. **℞**. ii. **℞**. i. infundē in oximell. simplici: et stent in infusione p horas decem. deinde adde aq. lactis capraz. **℞**. iii. et par. cale fiant: quibus fortis fiat expressio: cui adde māne: vel cassie. **℞**. vi. et in potu tribue. **E**t istis solutiuis plus de illo adde qz peccatē mām respiciat. **C**Inter cetera memēto stomacho succurrere cum vnguēto supius descripto in cura qd tidiane a flegmate dulci puenientis. **E**t si calefeceris ab synthū sup regulā bono vino aspersaz: et stomacho applicaueris multū suauabit. **C**Et si deus pmissit vnū faciam tractatū de egritudinib⁹ a capite vsqz ad pedes in quo de remedijs passionū stomachi inuenies ad plenum: et iō circa istas materiā feb. volui ptractare: et de eaz accidentib⁹ velociter ptransire. **C**De pfectiōibus mixturis seu restauratiuis et alijs facias **℞** in materiā peccatē: put in suprascriptis capitulis descriptū est. **C**Et hēc de cura empial per quā cura lipparie fiet tibi plana: et qz maxime si a flegmate vitreo puenierit. et si a colera vt dicit Auicē. vt in cura tertiane note a colera vitellina pueniens. **C**Ex his confusimiliter pater cura feb. in qua in interiorib⁹ et exterioribus caliditas sentit simul et frigiditas ad bonū intellectum: qz hēc cura est cura empiale et lipparie. **C**Et ex dictis in hēc capitulo et pcedentibus cura patet diurne et nocturne: quia pcpue vt pcedētes curatur. Sed infirm⁹ cibari debet hora qua minus male se habet: siue sit de die siue de nocte. **E**t si clisteria et фармаца et alia: et pp hoc oīz quotidiana rum interpolatarum cure finem impono.

CDe cura quotidiane continue.

Cap. vij.

Um quotidiane cōtinue materia inter venas exit
stat que cōtinue infirmū affligit ceteris parib⁹ sub

tiliori diēta qz in interpolate est vtendū: minusqz calida et sic
ca qre attende virtuti et status distantie seu ppingtati: quib⁹
bus oibus diligenter consideratis cibū et potū et alia hmoi
fac ad minus calidum et siccū declinare: infirmūqz magis
tenuiter dietes hora qua minus isestat ipsum cibando.

CQuātū vero ad medicinalia clisteribus seu potiōib⁹ lenitiuis suprascriptis **℞** in exigentiā habitis flebothomia facias si ipsam fiendam iudicaueris. **E**t hoc facto si materiāz minozare volueris solutiū aliquod vnūz exhibitis que in cura flegmatica a flegmate dulci puenientis descriptur.

CEt ad materie digestionē veniēdo a minus aperitiuis ad magis aperitiua gradatiz vt supra tactus est accedas: qz in principio syrupū acetosum simplicem cum melle ro. et ags ibidē in potu tribue vel oximillis simplicis postea da solutiūz: deinde trans ad syrupum acetosum de radicibus et si fortius ad oximel compositūz vel ad syrupum magistrales in capitulo suprascripto tactum et pariter gradatim ad solutiua accedere debes mixturis et pfectionibus sibi ibidez scriptis vt debes: et **℞** in hanc debes plus de frigidis: minus de calidis cōmiscere: quod tue relinquo discretioni.

CEt qz auctores et maxime Anī. multū laudant descriptionem trociscorū: quos tñ non hēmus in vsu: de his cum zucchero facias fieri confectiones: vt supra te docui: et erit res magis delicata: de illis tamē in qbus igrēditur aloes et alia amara: fac fieri pillulas: et doses illarū diligenter considera: quas infirmo tribuas. **N**ā magis delicatū erit in pillularum forma qz pulueris. **E**t hic oīz febrium flegmaticarū cura finitur ad dei laudem. Amen.

CQuartus tractatus de fe. mlicis sex in se ptinens capla. **C**De signis febrium melancolicaz taz pmonosticis qz de monstratiuis. Capitulum. j.

Consequenter melancolicaz fe. vario mō se hntiū huic annectā curā summario: quare cū diuersimode ex melica mā pcreent aliquid de ipsa pmo tractādū vt. **C**Et est. n. melācolia duplex: nālis et nō nālis. Nālis est humor pimus qui in sua nāli dispōne. existēs in colore opacus: in cōplone fridus: et siccus: et sapore ponticus tāqz fer hipostastica ex digestionē rescatur. **C**Non naturalis autem est velut fer seu cinis sanguis colere flegmatis: vel ipsius melancolie naturalis. Cuz enī sanguis adurif resoluatur subtile et cinis remanēs melancolia sanguinea nūcupatur. **I**dem sit si colera aduratur siue putrefiat: cinis enīz relic⁹ est alia spēs melie nō nālis que differt a colera adusta: de qua supra tractatu de fe. coleri. ca. 2. facta est mētio quia cuz adurif colera et adustū cū ea cōmisset colera procreatur adusta. **C**ū autē cinis seorsum remanet melancolia colica cōiter appellat. **E**t alia non nālis melia: q. f. sit ex putrefactione seu adustione flegmatis. **E**x melie autē naturalis adustione sit melia non naturalis: quod contingit fieri dupliciter: que si adustio in melancolia subtili accidat sit melancolia nō naturalis acris seu pontica: et si in grossa sit pauce acridinis seu pauce ponticitatis. **C**Ex his namqz melie spēbus diuersa genera egritudinū fiūt: qz si ad vnūz mēbrum fluxerit materia melancolica ibi duricies accidit. et causat sephsros aut esthiomenus: et si hēc ipius mēlancolicē diuersitatē. Si autē ad supficiē siue cutez generatur postea albaras: et aliqd tale si itra corpus non putrefiat sed spargit in totum corpus ictericia nigra causat: qz si ibi dem coagulet ita vt aliquid icendat: lepra generabitur. vt Anī. tertia quarti. ca. de lepra. Si vero intra corpus putrefiat: aut hēc sit itra venas: et tunc gfiat quartana ptinua: qd in raro accidit. **A**ut putrefit extra venas: et tunc qrtana sit interpolate. **E**x quibus patet qz qrtana ptinua est fe. a mā melācolica itra venas putrefacta pueniens. que et si hora melācolie de quarto in quartū magis moleste semp infestare solet sine interpolatione tñ affligit infirmū. **I**nterpolata qrtana est fe. a materia melancolica extra venas putrescente

pueniens: cuius est infirmū de quarto in quartū molestare. Cuius habitus signa deinceps quartane describam. Et primo interpolate: qz ex his quartane p̄tinue signa cura patebunt: omnis itaqz quartane interpolate satis cōia signa sunt: qz incipit cum alicibus ossitatioibus: qbus horripilatio succedit: deinde rigor: postea frigus: propter qd incipit infirmus quandā in ossibus habere dispositionem: ac si frangerent: et heret luncturaz dislocatio: et tremor ita intensus vt dentes nullo mō nequeat retineri: et post hoc etiam calor inter quotidianam et colericā mediū succedit: postremo nullus aut paucus sudor. Pulsus in principio paroxysmi est durus inordinatus: parvus frequēs tardus et strictus: et versus statum paroxysmi fit velox et magis frequēs.

Et si hec signa oibus sp̄ibus quartane cōia satis existat: insunt tamē magis p̄pria quartane ex naturali melācolia puenienti: qz hora melācolie accidit vplurimū. Et in principio v̄rina est alba subtilis et cruda sed paulatim vsqz ad statum colorat et ingrossat: et cōpleta digestiōe fit nigra: habitudo enī vplurimū est melācolica. Et ad veraz huius se. cognitiōe cōfert si p̄cedens regimen fuerit melācolie generatiuū: tēpus vō et regio fuerit frigida et sicca. Cuius vero a melācolia sanguinea puenire cognosces: si habitudo fuerit sanguinea: si p̄cesserit sinocha putrida aut regimen potēs sanguinē adurere. In ore qnqz sentit dulcedinem: et erit infirmus parus aut nihil sitiens sine ira et furore: somnus erit grauis. Et certius iudicabis. si aer tempus anni: et regio ad calidū et hūidū declinauerit. Pulsus erit qz in p̄cedenti latior et v̄rina ruffa vel subruffa cū obscuritate qdam et grossicte. Et si a melācolia colerica puenit cognosci: si habitudo fuerit colerica: si colerice se. aut regimen potēs colerā adurere p̄cesserit: et v̄rina erit intense citrina ruffa vel subruffa tenuis substantie. Pulsus qz in ceteris velocior et sp̄issior erit: horripilatio sitis: sudor: vigilie. calor: furor: ira in hac s̄it maiorēs erit. qz cū hoc tempus anni aer regio ad calidū et siccū declinauerint certius supra melācolia colericā iudicabis. Cuius autē a materia slegmatica pueniret regimen habitudo et slegmatica tum se. p̄cessio te iuuabit in iudicando: frigus diuū qz in p̄cedentibus durabit. Et quandoqz infirmus incipit calescere deinde frigus reuertit et p̄pter m̄ae viscositatē paroxysmi sunt longiores: et p̄inde sudor tardior. In pulsu magna diuersitas: cū quadā tamē mollicie. V̄rina est quā ceteris grossior: min⁹ tamen itensa: sitis pauca somn⁹ grauis qz si aer tēpus anni regio ad frigidū declinauerint et hūmidum certius poteris iudicare. His diligenter cōsideratis ad notitiā cuiuslibet speciei se. quartane interpolate in dubitanter potes deuenire. Quartana p̄tinua sine rigore incipit et horripilatiōe: et in ipsa in principio calor est lentus et cōtinuus et hora melācolie de quarto in quartū cōtinue inualescit et adest vigiliari instantia et nigrozū corporum et rerum terribilius in somno aparitio lingue siccitas cū asperitate et ventris cōstipatio. Pulsus in principio strictus parvus existit et tardus versus statū: et in statu maior et velocior fit. V̄rina in principio est citrina vel subcitrina cum mediocri quadam suba. In statu vero est nigra que tunc materie digestiōem significat: qz si cū hoc regio aer: tempus anni fuerit frigida et sicca regimē p̄cedēs melācolie generatiuū: cōplexio infirmī melācolica. Cuius faciei et labiorū color ad plumbeum tendit: hanc fore quartanam continuam nullatenus dubitabis.

Raro vel nūqz quartana sine vicio splenis accidit: qz sit apostema in splene aut op̄latio aut duricies. Et si aliqz quartana sine istis reperiat erit ceteris salubrior. Cuius quartanas sanguinea ac colerica sunt salubiores et citius curabiles: et de se ois interpolata quartana cum fortitudine virtutis sana existit. V̄rū si senib⁹ aut decrepitis acciderint plerūqz cum eis moriunt. Et qz quartane aut alię egritudines cronice vt sensu Galie. in decretis sequuntur motum solis et acute motū lune: et si error nō affuerit cura ea-

rum annū nō transit: durat qnqz tamen vsqz ad annos. xij. vt refert Aui. et hoc propter errores commissos p̄ouenit. Cuius quartana quoqz sepe visus obscurat: sed apud materie digestiōe visus obscurus remittit. Cuius materie digestiōe arguere poteris cū tremor remittit: calorqz intensatur et paroxysmus plongetur in cuius sine maior existit copia sudoris. Et si in estate febrez aliquā in suis paroxysmis videris ordinē nō seruare futurā quartanam timeas in autūno: qz s̄it et hyems s̄it tpa magis amica sibi. Cuius paroxysmi est horaz. 24. postqz infirm⁹ nō totalit mundus existit. Quantū ad v̄rinā. V̄rina alba et glauca et tenuis materie significat indigestiōem. siet autem tenuis p̄pter viscositā huius materie in humoribus. Unde ingrossant humores: et ob hoc ipsoz humorū nulla fit resolutio q̄ egritudinis v̄rinā possit inspissare. Siet autē alba p̄pter humorem grossum meatus v̄rine op̄lantē: vt nō possit egredi ali quid v̄rinam tingēs. Cum vō p̄fortat calor et agit in materiā vt dissoluat aliquid de humoribus: mutat v̄rinā ad tincturam et mediocritatē substantie ex quibus materie arguitur digestio. Et si ex tali digestiōe accidit expulsio materie cum v̄rina ipsa reddit nigra cum sedimine multum nigro fundum petente: et ideo si digesta m̄a talis v̄rina apparuerit morbi solutionem et materie cum v̄rina expulsionē significat. Cuius qz p̄die cum magistro Jacobo iudeo de postpositione paroxysmorum quartane nobilis viri Francisci de saluagio magnā habui altercationē: qz dicebat esse in augmento: et ego in declinatiōe: hic de postpositione et anticipatione paroxysmorum aliqz volo facere mentionem p̄ quā scies i qbuscūqz egritudinib⁹ paroxysmalib⁹ qd p̄ anticipationē et postpositionē debes p̄noscari. Cuius qz nota qz tam anticipatio qz postpositio pōt p̄ncipiū augmentum: statū et declinatiōem significare. Cuius cui⁹ declaratiōne sciendū est qz qnqz m̄a morbi est v̄niformis vñ qnqz est equalit grossa seu viscosa vel subtilis: et equalit frigida vel calida: et qnqz est difformis. vñ qnqz vna ps est subtilis et alia grossa: vel vna ps est viscosa et alia non aut vna ps est calida et alia frigida. Cuius materia autē v̄niformi paroxysmorum anticipatio significat augmentū: vt inqz Aui. p̄ma quartā de cognitiōe horarū egritudinis ibi. Et cognoscunt hore. Signū est enī qz natura s̄a agit manifeste in materiā ipsam subillando: diuidendo et sequestrādo: p̄pter qd m̄a ipsa cōtinue citi⁹ ad motū mouet et anticipationē. Si si fiat postpositio significat declinatiōem: nā paucitas materie vt infra inquit Aui. de signis empiate est causa longationis periodi: qz materia pauca fere relinquit a nā: et post positionē facit. Cuius in materia difformi aliud est: quia si pars subtilis et non viscosa aut calida p̄mo incipiat putrescere semp siet paroxysmorum postpositio: qd est qz m̄a remanēs semp est grossior: et p̄ p̄is ad motū ceteris pibus tardior: et p̄ hoc postponuntur paroxysmi: et ecōtra siet si materia grossa prius incipiat putrescere: nā semp cū materia remanēs sit subtilior et p̄ p̄sequēs ceteris pib⁹ facili⁹ nobilitatue anticipādo p̄cedit. Et ita dicendū est de materia calida respectu frigide: qz si materia viscosa vel frigida primo putrescit paroxysmi anticipabit: et ecōtra si nō viscosa sed calida et c. qz postponet. Cuius vt ex tali anticipatiōe vt post positionē scias qd p̄noscari habeas. Nota qz si se. semper postponat postpositio minor significat augmentum. Significat enim naturam manifeste agere in mām et ipm p̄tinue magis aptā ad motū redere: et p̄ p̄sequēs mior sit postpositio. Ad alior vō postpositio significat declinatiōem. Significat. n. mām fore paucā et qz a nā derelictā: p̄pter qd maior siet postpositio. Sed equalis postpositio significat aut p̄ncipiū aut statū: p̄ncipiū qd qz signū est qz natura manifeste agit in materiā: p̄pter quod paroxysmi equalit postponunt. Statum vō qz cū natura v̄limate egit in materiā: sic qz v̄leri⁹ agere nō possit tunc equalitas sit postpositionis. Cuius ecōtra est de anticipatiōe: qz maior anticipatio significat augmentum. significat enim cōtinue natura

vt aliquod pulch
de anticipatiōe et
postpositiōe

nam melius disponere et habilitare materiam ad putredinem et per consequens citius mouet. et maior sit anticipatio. Et si minus anticipet significat declinationem: significat enim materiam fore diminutam: ut supra dictum est: et quia ipsam quasi negligit: ob hoc minus anticipat. Si equalis anticipatio significat aut principium aut statum: principium quidem: quia nulla in ipsa facta impressione materia mouet motu proprio et consueto principium arguit. Statum quidem quia natura ultimate agente in materia cum in tali actione fieri non possit additio materia ipsa equaliter mouet: et per consequens equaliter anticipat: et statum significat. Et quibus omnibus patet qualiter talis anticipatio quod postpositio potest significare principium: augmentum statum et declinationem: quia ex maiori vel minori anticipatione vel postpositione significat super augmentum vel declinationem cum equalitate anticipationis vel postpositionis super principium et statum. Sed inter ista discernes ex signis digestionis quia si appareant signa digestionis: tunc anticipatio vel postpositio equalis significat statum: et si non appareant significat principium. Ita consistit anticipatio maior vel minor si per prius apparuerint signa digestionis semper significat declinationem: et si non: significat augmentum. Item postpositio si per prius signa digestionis apparuerint: per significat declinationem. et hoc tali materia existente uniformi. Item nota quod si materia fuerit dissimilis. verbi gratia subtilis et grossa vel viscosa et non viscosa calida et frigida: et ad putredinem nunc grossa: nunc subtilis moueat: ut est possibile. Alii paroxysmi in isto casu anticipant et alii postponunt et de his proportionaliter iudica: si quod statum dictum est. Sed statim dicet quod non est possibile anticipatio in materia dissimili. scilicet quo ad subtilitatem et grossitatem patet quia calore agente in tali dissimili materia citius semper mouebit ad putredinem subtilis quam grossa: et sic in tali nunquam fiet anticipatio sed postpositio. Dicendum quod calor agens in materia dissimili in grossitie et subtilitate ceteris paribus in putredinem potest subtilem citius mouebit quam grossam. Sed statim quod cetera non sint paria. scilicet quia grossa relinquitur a regimine nature: et subtilis non grossa tunc putrescit: et non subtilis: nunquam enim materia putrescit que regulatur a natura: ut elici potest ex dictis Gal. xi. de ingenio sanitatis capitulo. liij. Corpora ingit que transpirationem recipiunt vel flabellationem si a natura regulentur: possunt impurescibilia custodiri. Et sic patet quod illa materia que a natura regulatur nunquam putrescit. Et propter hoc patet quid sit dicendum ad argumentum. Ex his omnibus per quod ex anticipationem vel postpositionem porroxismorum debeas pronosticari. Et si ista noueris adhuc facient tibi honorem magnum quia hec notula non solum in quartana sed in quibuscunque egritudinibus paroxysmantibus tibi regulam prebet generale. Et hec de signis fe. melancolicarum.

De cura quartane a melia fecali puenientis. Cap. ij.

Pro cura quartane a melancolia fecali puenientis sex per rem non naturalium regimine antepone ab aere principium faciendum: quod in calore temperat existens aliquando declinet ad humidum. Et talem hyemis tempore leuiter habere poteris in camera similem ignem ex mollibus lignis: sicut salicis et huiusmodi continue faciendo. Et si ipsum odoriferum volueris facere facias sic. Res. thuris masticis sandarace. an. 3. f. corticum citri et citrangi siccorum an. 3. j. storacis ligni aloes: gallie mus. ana. 3. ij. f. Et ut omnia ista magis ad temperatum deuantant adde capphore. 3. j. conuassentem et unum coclear vel dimidium ponatur super prunas. Et si fuerint in estate que multum fuerit calida et sicca cum viol. ros. fol. salicis vitis et populi: et cum huiusmodi aerem tempera. Nec. n. sine alia fumigatione redolentem satis ipsum efficiunt. Et cum magnum sequat in quartana inuamentum ex humectatione poteris somnum puocare vel plondere magis. magis enim inuamentum ex huiusmodi humectatione quam nocu mentum ex ifridatione sequetur. Cuius est utendum exercitio ante cibum cum incipit fatigari quiescat. Laudarem tamen ut mane supfluitatibus per prius emissis leues per totum corpus fierent fricationes ab inferioribus incipiendo.

Gram tristitiam et alia huiusmodi euitet oino gaudis et letitia pro posse utendo: res quoque sibi letitiam inferentes respiciat. Unde preciosos anulos poterit in digito ac vestes induet delicatas et maxime tinctas in grana coitum euitet omnino. Quantum ad cibum pane utatur ex farina bene a surfure mundata cum modico aut nullo sale pinasata: a superioribus et inferioribus crustulis bene mundato trium ad plus etate dierum. Et carnibus utatur bene edinis montoninis iuuenibus vitulinis: et nonnunquam agnibus aut porcorum lactantium tam domesticorum quam siluestrium: que primo elixir usquequo quasi cocte sint: in verum suam compleat coctionem lepore cuniculine et caprioline non conueniunt nisi fuerint lactantes natiuitati propinquas que quattuor mensum pulli gallinarum galline iuuenes et etiam pulli columbarum capones perdices safiani auicula rubales similiter conueniunt. Et hec carnes sint potius elixir: quam assate. Et si eas assare volueris per plus quam dimidium in aqua per prius habeant decoctionem: quarum potestea coctio per assationem compleatur: et earum superior crusta abiciatur oua recentia et similiter trementia conueniunt. Laseus quoque pro condimento: parum tamen antiquus pro oris stomachi confortatione eribeatur: et si esset recens ouum parum salis ceteris minus nocuum esset. Si purum in aliquibus condimentis uti vellent. Pro saporibus suis utendis carnibus sit succus granati dulcis vel arantij cum modico zuchari vel cinamomo. Item sapor factus cum amigdalibus cum paucis agreste: et rob. vini cum cinamomo. Vel accipiat parum brodij suarum carnum in quo parum agreste: et de puluere ponatur infra scripto. R. cinamomi optimi a cortice superiori mundati. 3. j. gari. 33. nucis mus. an. 3. ij. zuchari. 3. iij. fiat puluis de quo in sapore supra scripto ponat addendo prius de zucharo si libuerit. Et si sola agresta non conueniret. cum istis tamen saporibus gratia appetitus puocandi parum ut dictum est potest addacter commiscere. Item potest aliquantulum pullus elixari: cuius coctio demum per assationem terminetur: et membratim incisus ista calidus aqua benedicta aspergatur que fiat ex vino paucis succo arantij vel granati dulcis vel succo pomorum redolentium cum puluere immediate descripto. Vel loco vini pone aquam rosam. Vel aliter habeas succum vire semimature cum mollicie panis aliquantulum inspissatum. vel cum amigdalibus: et puluere supra scripto fiat sapor quo pullus membratim incisus aspergatur ut dictum est. Et per piscibus conueniunt petrinis aque libere fluentis tamen mali lucij pueritule. Et sint hi pisces in aqua cocti et fiat sapor cum modico panis inspissato et cum supra scripto puluere condito. vel conquant supra craticula sepe cum oleo oliue vel amigdarum dulcium aspergant vel inunguntur. Et pro sapore talium accipe succum arantij vel granati dulcis vel pomorum redolentium et cum eo misce charum et cinamomo. Vel accipe modicum agreste: et cum cinamomo fac tuum saporum. Cancris nonnunquam conuenire possunt sed si cum aceto eis uti vis aliquas in eo primo facias bulire passulas. Pro ferculo uti potest amigdal. similiter ordeato seu auenato ferculo de amigdal. pane cocto seu panata. Et potest eius brodium interdum inspissari cum ouis recentibus: seu cum vitellis bene agitatatis cum pane trituro et vocatur in italia brodetum: aut fiat brodium granatum: non tamen apponas agrestem quod communiter fit: quod si sic pauca existat in quantitate. Et nota quod quando fit ferculum ex ouis parum vel nihil bulire debent. Et ex herbis uti potest boragine spinac. cum ferculo tenero aut brodio caulium leuiter coctorum et cicerum rubeorum. Et ex radicibus uti potest rapis aliquantulum primo bulitis et abiecta prima aqua et iterum secunda que in suarum carnum brodium pingui coquantur: in igne quoque decoctas potest iterum comedere: sunt enim ad latus caliditatis redentes et humiditate sua humorum melicorum obnuat siccitati. Deinde Abbas noster de boturia mihi retulit vna vice: quod ex com

missione ipsarū a quartana liber euasit. Itē z radices petrosi-
lij suarū carniū brodio: cocte silt conueniūt z hoc digesta
materia: z in declinationē magis. **¶** Ex fructibus in prima
mēsa pōt comedere vnas albas p aliq̄ dies āte collectas.
Ficus ficcas passulas in aq̄ zuchari aliquantulū diu reten-
tas. Itē cappares cū aceto z oleo conditi: oliue silt cōdite.
Digesta materia silt z in declinationē conueniūt in secūda
mēsa grana pinī: z amigdale depilate in aqua zuchari ali-
quantulū retēte: zucharo deinde aspe cōueniūt: ac etiam
pira vel poma bene cocta cōueniunt cū zucharo seu cum
amīs cōfectis cōdita simul cū zucharo cōueniunt rōne. s.
cōfortatiōis oris stomaci z iunāde digōnis potū q̄z aliter.
¶ Quantū vō ad potū. Sit ei vīnū albū clarū odoriferū:
nō sit rubetū: z pmo facta vīna cirisolia cōueniūt. Debent
hec vīna potius ad lar dulcedinis declinare q̄z acerbitatē
attinere: z sūm eoz potētia lūphari debēt similiter cūz aq̄
similr cocta: nō tū nimis actualiter frigida: z q̄z maxime in
die porisimi. **¶** Quantū ad inanitionē z repletionē: facias
vt omni die ventris habeat beneficiū. **¶** Si natura non fe-
cerit facias tu cū suppositoio: vel alio vt clisteri: vte infra
docebo: oēm eūitet repletionē z virtute forti si corpus non
minus fuerit plectoriciū grossius a pmo augmēto semper
reficias cum egritudo existit valde cronica: z cum stat ap-
propinquauerit gradatim subtilia regimen: in ipso quoq̄
statu in cōparatiōe ad alia tpa tenuissima vti diēta: z in de-
clinationē ipsam gradatim pcedas ingrossando. Si tamen
corpus valde fuerit plectoriciū debet a pncipio: subtilius
dietari q̄z in augmenta: imo stante virtute: vt inqt Alui. me-
lius est vsq̄ ad tres hebdomadas tenuiter dietare carnes
ses nō exhibēdo. Error enī in hac se. est cā plūritatis ipsius
vt dictū est. **¶** Nō is igit habitis ad medicinalia cōdescēdēs
quid fiendū sit hora porisimi enarrabo. Ante ergo aduētū
cius p q̄ttuor horas vel q̄z cibet sp̄ infirmus ex aliquo le-
ui cibo: vt ptisana ordei simula amido. vel aliq̄ tali. **¶** Deli-
est tū vt illa die sine cibo si virtus constaret pmaneret: sed
in omni egritudine primo virtutē cōspice: phibeas somnū
in peroxisimo vsq̄ ad ipsius declinationē saltē: silt z potus:
quo tpe si sinitet z sudor ad extra expādi iciperet: da. **¶** 3. iiii.
vini albi bene limphati. **¶** Uel da frupū sancti Ambrosij su-
peri in cura tertiane scriptū. **¶** Uel ad puocandū sudorē
facias sic. **¶** Rouinari. thimi ru. camebreos camepitos
garosilate: nepite marubij: mēthe camomi. folioz lauri: la-
uēdule añ. **¶** 3. i. z silt origani: z calamēti: z absinthij z oibz
vel pluribus fiat decoctio in vīno albo vel aq̄: z in eo bul-
liente in funde lateres: q̄ postea voluant in petijs: ita ca-
lidi dorso applicent: z etiā pectori ac extremitatibz. Quo
facto da vīnū vel frupū scī Ambrosij vt dictū est. **¶** Et si ap-
prehenderes mām fore digestam z daret. **¶** 3. i. tyria. sine vel
metridati cum vīno albo calido mirabilr illa mā q̄rtane re-
solueret: z hoc erit vtile in quacūq̄ q̄rtane spē. **¶** In alio
vō porisimi tpe si fiti isefetur cū aq̄ frigida: sepe sibi os col-
luat: vel ipsam deludere pquirat cū zucharo cando vel cū
nucleis puuoz in ore retētis: sup gbus parū carnis pūmī
existat. **¶** Et si a potione abstinere non veller: da aquaz ordei
zucharatā: nō tū actualr nimis frigida: dē. n. paroxisimi nē
hil frigidi exhibere debes: z q̄z maxime aquam. **¶** Uel fa-
cias sic. **¶** 3. serue bugl. bora. mellis ros. añ. **¶** 3. i. f. manus
chrīsti cū plis. **¶** 3. ii. letitie galienī. **¶** 3. i. fiat mixtura z deaure-
tur: cui adde si libet saphyri hyacinti rubini granati sma-
ragdi añ. **¶** 3. i. margaritarū. **¶** 3. i. folioz auri numero. x. deide
accipe aque simp̄r cocte. **¶** 3. vi. mixture nunc facte. **¶** 3. i. mi-
sceat z in potu tribue. **¶** Uel facias sic. **¶** 3. aq̄ bora. vel me-
lisse ros. viol. ana. **¶** 3. iiii. zuchari al. **¶** 3. iiii. f. z fiat inlep bene
claz: de q̄ accipe. **¶** 3. iiii. cū. **¶** 3. iiii. aq̄ simp̄r cocte misce z in
potu tribue. **¶** Itē pp lōgitudinē porisimi ne vīr dīciat de
sola mixtura poteris iterdū exhibere. **¶** Et q̄z rigor i quar-
tana accipiēdo large rigorē pro frigore z horripilatiōe mul-
tum grauat infirmum. **¶** Pro eius succursu aliq̄ hic dicā. frigi-
ditati igit extremitatū succurras cū linteis calidis z istru-

mentis supius in cura stāte se. a stāte dulci pueniētis de
scriptis. **¶** Uel facias vt qdam meus socius **¶** Hadue facie
bat. dū enī rigor ipm iuadebat quandam iuenculā. xviii.
annoz etate z bone habitudis secuz in lecto ponebat que
stricte eū amplexās pedes socij itra crura sua ponens tali-
ter rigorē amonebat: vt leuiter z quasi nullo sine nocumē-
to transiret. **¶** Si hoc nō sufficeret: cum oleo anetino cali-
do spina collū z pulpe cruriū inūgant: vlt ex oleo anetino
camomillino equalr mixti. **¶** Uel facias sic. **¶** 3. abzorani
calamenti absinthij: lauēdule añ. **¶** 3. i. camomil. mellislori:
añ. **¶** 3. i. f. z fiat decoctio: in qua ifuse spōgie z fortiter ex-
presse calide spine applicent. Quo aliquiens facto ex oleis
pdictis calidis postea fiat inunctio. **¶** Uel facias sic: z est
exptū. **¶** 3. pomū colloq̄ntide euacuatum: in quo ponas pi-
peris piretri añ. **¶** 3. f. euforbij. **¶** 3. i. puluerizentur: z pomum
postea oleo anetino ipleat z sup cinere calido decog per-
mittat. cūz oleū q̄z psumptū fuerit: totū p petiā exp̄masit
z de tali oleo iungat calido spina apud ignē p duas horas
añ accessionē se. quo facto paties se ponat in lecto z bñ pā-
nis coopiat. **¶** In pñ enī porisimi vomitū est valde vtilis
q̄re si tūc paties nauseauerit: vomitūz puoca cū aq̄ tepida
z modico aceti: z sirupo acetoso simplici. **¶** Si fortius vis
3. aq̄ raphani. **¶** 3. vi. oximel. simplici. **¶** 3. ii. misce z tepidūz
in potu tribue: q̄ aliquatūlū retēto si nō vomuerit: cū digi-
to: aut pēna oleo intincta vomitūz puoca. **¶** Quid aut face-
re debeas hora getis attēde. **¶** Et pmo hec ifra documenta
ab Alui. **¶** Constatino z alijs nostris auctoribz collecta in oī
quartana se. obseruāda firmiter in mēte tua sigilla. **¶** Pri-
mo ne nimis calefacientia aut ifrigidantia in pncipio ifir-
mo ppines. **¶** Ex nimia. n. in pncipio calefactiōe resoluitur
subtile z remanet grossum terrestre: z sit digestiōi ineptūz
z rebellī: z sic egritudo prolongat. velut dicit Alui. z Con-
statinus ne ex nimia calefactiōe se. generet ptinua aut q̄r-
tana cū q̄rtana cōiungat. ex cui causa ifirmi perditio pos-
set leuiter psequi. ex nimia q̄z ifrigidatiōe in crudatur mā
que digestiōi sit rebellior: z est cā plūritatis in egritudine.
¶ Secūdū ē ne forte puocās exhibeas i pncipio sicut ori-
mel cōpositū frupū de epithimo z silibz. **¶** Et hui causa est
ne mā melancolica ad vias ductū strictas ducat: q̄ ibidē
opilationē faciens egrū ad alias pessimas egritudines du-
cere posset. **¶** Uel posset educi subtile: vñ grossum remanēs
magis digestiōi sit ineptū. **¶** Tertū est ne forte farmacūz
des in pncipio. Cuius causa est cū mā melancolica nō dige-
sta sit multū rebellis aductiōi in pncipio: nō nisi cū magna
turbatiōe z dispēdio educet infirmi. **¶** Nota q̄ nō esset icon-
ueniēs in pncipio cū farmaco forti educere dūmodo ipsa
materia multa foret: z hoc maxime posset facere de mate-
ria antecedēte put infra te docebo. **¶** Quartū est supradic-
tum qd egrū in pncipio nō nimis subtilr dietes: ne plūri-
tate morbi virtus debilitata succumbat. **¶** Istis diligenter
notatis p diē ante porisimū multis ab auctoribz vomitūz cō-
mendat: q̄zuis cōiter practicātes istis tpbz nō habeant
in vsu. Sed si libet: ipm facere poteris: z maxime in quar-
tana stātica. **¶** Facias ergo sic. **¶** Comedat infirmus pisces sal-
sos cū sinapi eruca cepe carnes bouinas z silt acuta ciba-
ria. **¶** Et si in pñ pastus comederet raphanū esset vtile val-
de. **¶** Trāfacta hora post prandīū si nō vomuerit da aquā te-
pidā cū aceto vel aliqd ex suprascriptis z puoca vomitūz.
deinde os ifirmi ex aqua ordei vel ex aq̄ vīno cōmixta col-
lue. **¶** Pro supfluitatū cōium eductiōe: si op̄ fuerit cliste-
re facias infra scriptū. **¶** 3. mathe blitis folioz camomillī.
añ. **¶** 3. i. f. furfuris. **¶** 3. i. fiat decoctio: de q̄ accipe li. i. f. in q̄
dissolue cassie pulueris zuchari ana. **¶** 3. i. olei cōis. **¶** 3. iiii. fa-
lis triti paz z fiat clistere. **¶** Uel facias aliqd ex suprascriptis
caplo de stāticis se. **¶** Si lenitiū p os exhibere volueris
facias sic. **¶** 3. sticados lupuloz stozum boragi. bugl. capit.
vene. añ. **¶** 3. f. ligritie passularū. añ. **¶** 3. iiii. fiat decoctio: de
qua accipe. **¶** 3. iiii. f. in qua dissolue cassie. **¶** 3. x. vñ māne. **¶** 3. x.
mellis rosa. **¶** 3. i. z fiat potus. **¶** Uel loco decoctionis predicte

accipe feru caprinu vel cu alijs reb⁹ potionē facias: vt supra.
 C^o facta lenitio. Si sanguine cu melia repies z vir⁹
 z eras z talia p^ocesserint venā basilice dextre incide: paucā
 in sanguis quātitas in illo casu tibi sufficiet. C^o Et h^o facto
 ad digōez māe pcedēdo facias sic. R^o oximellis simplicis
 3.iii. aq bugl. 3.iiii. absin. 3.ii. misce p^o delicatis clarifica p^o
 duab⁹ vicib⁹ aromatizādo cu cinamo. sex vicib⁹ ipz exhi-
 beas sirupū in auroza caliduz. Et si forte p^otigerit porismū
 illa hora venire: qua. f. sirupus esset exhibēdus differ post
 spm. C^o Exhibito sirupo cu leui farmaco mām euacues: qd
 sic facias. R^o floz bugl. 3.ii. borag. sticados lupu. aii. 3.ii.
 3. passulaz. 3. i. fiat decoctio: de qua accipe. 3.iiii. z pone in
 ea pulueris epithimi. 3.ii. 3. mellis despumati. 3.ii. 3. 3. 3. f.
 aliq^oliet calefant: deinde fortiter exprimat: cui adde cassie
 vel māne. 3. i. mellis ro. 3. f. z fiat pot^o: quē tribue in auro-
 za calidū: z hoc in die secunda post porismū: vel loco epi-
 thimi pone pulueris sene. 3.ii. f. z dimitte illas. 3.ii. mellis.
 C^o Uel facias sic. R^o mirabo. idoz. 3.iii. mirabo. citri. 3.ii. in
 fundant in. 3.iiii. aq lactis z stēt in infusione p^o horas. xii. de
 inde calefiāt z fiat fortis exp^ossio: cui adde cassie vel māne
 dissolute cu decoctōe suprascripta. 3. i. pulueris epithimi.
 3. f. aut. 3.ii. 3. 3. 3. mellis ro. 3. f. z fiat pot^o. C^o In mo-
 dū pillulaz. R^o pillarū idaz. 3. i. z fiat. vii. v. viii. C^o Uel fa-
 cias sic. R^o pulueris epithi. 3. f. pul. floz sene. 3.iii. agarici.
 3.ii. lapidis lazuli abluti. 3. i. salis gēme. 3. 3. spice. aii. gra. vi.
 Cōfice pillulas isto mō. R^o passulaz. 3. i. f. bulliāt in. 3.iiii.
 aque vsq^o ad p^osumptionē tertie ptis: deide exp^ome leuiter:
 z in illa exp^ossione pone. 3. i. amigdal. dulciū mūdaturū for-
 titer p^ortitaz: deide exprimat: z cu tali exp^ossione pillule cō-
 ficiant: cui⁹ dosi sit. 3. i. f. C^o Uel facias sic. R^o pulueris epi-
 thi. 3. f. infunde in modico olei amigda. dulciuz z p^omitte
 aliquat^o exiccari: cui adde lapidis lazuli abluti pulue. sene.
 aii. 3.ii. zinziberis salis gēme spice aii. gra. vi. forment pillu-
 le cu melle ro. z si op^o fuerit da. 3. i. f. C^o In modū pulueris
 R^o pul. sene. puluere epithi. aii. 3. f. lapidis lazuli. 3. i. f. zin-
 ziberis. 3. f. cinamo. 3. i. salis gēme gra. iii. zuc. 3. x. fiat pul-
 uis: cui⁹ dosi est. 3. f. cu aqua lactis brodio cicerū: vel ali-
 quo taliū. C^o Uel facias sic. R^o mirabol. nigro. sticados epi-
 thi. passularū enucleatarū aii. 3. i. kebuloz sumiterre aii. 3.
 3. folioz sene polipodij aii. 3. vi. eupatorij. 3. v. bulliāt p^oter
 epithimū i. li. ii. f. aque lactis vsq^o ad p^osumptionē medietat-
 tis. Ultimo vero ponat epithimū z solū bulliāt vna bulli-
 tione: cui postea adde ellebori nigri. 3. i. agarici. 3. f. salis in
 di. 3.ii. deinde desiccari p^omittat: in fornello cōfectionū z
 fac puluerē: cui adde tantūdem suchari: z hoc totū est dos-
 is. x. vel. xii. C^o Uel facias pillulas z da in dosi suprascripta.
 C^o Uel facias aliter z erit magis delicatū: conuassia res su-
 prascriptas: z fac decoctionē in aq lactis suprascripta vsq^o
 ad tertie ptis p^osumptionē: deinde coletur fortiter exp^omen-
 do: cui adde suchari. 3. vi. fac sirupū longū aromatizatum
 cu optimo cinamo. vsq^o ad li. i. f. z da. 3. iii. C^o Et si magis
 slicitū adhuc facere volueris: accipere p^odictas p^ouas-
 fatas: z pone in alēbico vitri cu lib. i. aque lactis: z. 3.ii. zu-
 cha. al. 3. i. cinamo. debite lutato cu suau igne aquā distil-
 la: cuius da sextā p^ote: plus vel minus sūm q^o ipsam videris
 opari: augeas tū z diminuas ipsoz solutiūoz doses sūm q^o
 ipsam videris opari. Sed mēti semp teneas in principio
 z augmēto leue dare farmacu vel saltē in minori dosi. Di-
 gesta autē materia facias fortius vel in maiori dosi. C^o Dis-
 factis z aliqb⁹ hebdomadis trāfactis pro digōne materie
 facias sic. R^o sirupi de epithimo vel oximellis diurenci. 3.
 ii. siru. acetosi simplicis. 3. i. aq buglo. scolopēdie: z absin-
 thij aii. 3.ii. clarificet pro duab⁹ vicib⁹ z aromatizet cu ci-
 namo. de quo plib⁹ vicib⁹ exhibeas. C^o Ad hāc intentionēz
 nunc facias sirupū magis alē. R^o radicu brusci sparagi apij
 feni. aii. 3.ii. floz bora. z bugl. aii. 3.ii. scolopēdie came-
 dreos camephiteos aii. 3.ii. f. passularū. 3. f. fiat decoctio in
 li. iii. aque ad p^osumptionē tertie ptis: deinde adde epithi-
 mi. 3. f. z solum bulliāt vna bullitione: deinde cu li. i. zuc.

z mellis li. f. aceti sllitici passulati. 3.ii. z fiat sirupus debi-
 te coctus: de quo accipe. 3. iii. f. z cu ags suprascriptis cla-
 rificet p^o duab⁹ vicib⁹. Uel facias sirupū longū z da. 3. iii.
 pro vice. Uel facias sic. R^o organū calamētū sticados scolo-
 pēdie eupatorij aii. 3.ii. f. radicu apij maratri corticum ge-
 nestre frassani aii. 3.ii. i. epithi. 3. vi. thimi. 3. iii. fiat decoctio
 in li. iii. aq z in fine adde thimū: z epithimū p^osupta tertia
 p^ote coles: cui adde succi borag. depurati. 3. i. f. aceti passu-
 lati. 3. ii. mellis despumati zuc. aii. 3. ii. z fiat sirup⁹ sufficien-
 ter coct⁹: de q^o cu suprascriptis ags facias vt. s. Uel facias
 sirupū lōgū: da. 3. iii. p^o vice. Est hic sirup⁹ in hoc casu mē-
 rabilis. C^o Ex puluerib⁹ solutiūis suprascripti exhibe z da
 ei fort⁹ vel auge dosim si mā tibi digesta videat. C^o Et no-
 ta in dādo sirupos aliq^o auctores volūt q^o def vn⁹ bolus ali-
 cuius p^ofectionis illi spē q^ortane appropiat: post quā statim
 def sirup⁹. Et h^o faciebat q^odaz bone memorie mag⁹ l^ougo
 albin⁹ de mōte caleris z adhuc faciūt aliq^o p^oacticantes: q^o
 p^o tres horas aii cibū dāt p^ofectionē: z postea sirupū: meli⁹
 tū mibi videt in seq^o stilū modernoz: hoc ē vt dem⁹ sirupuz
 in auroza diei calidū: z sili⁹ die porismū: si sum⁹ distates ab
 eo p^o horas. liij. dem⁹ p^ofectionē p^o duas horas aii cenā: z h^o
 est modus nūc p^oacticantiū z maxie in italia: z tu facias si
 libet. Sili⁹ memorie tue reducas in die sequēti post farma-
 cū exhibere. 3. i. tyriace sine cu vino calido. z cu. xl. diē per
 tranfirit: dare sēl in septimana vel bis si tibi mā appareat
 digesta de tyriaca cōsili mō iuuabit. C^o Itē digesta mā lau-
 dat Alu. clisteria fortia: q^o tū nō habem⁹ in vīu: sed potius
 vtinur illo casu clisteri ex cassia puluere sucha. oleo oliue
 cu decoctioe cōi z sale facto: z per os etiā farmacu appro-
 priatū exhibem⁹. Sed si clisteri fort⁹ vti velis poteris sic fa-
 cere. R^o malue floz camomil. mellilo. calamētū absinthij
 camedreos scolopēdie aii. 3.ii. f. se. aneti z feni. ana. 3. i. f.
 agarici. 3. i. cōquassent z fiat decoctio: de q^o accipe lib. i. f.
 cassie pulueris zuc. aii. 3. i. p^ofectionis amech. 3. iii. Uel loco
 hui⁹ pulueris pillu. indarū. 3. i. olei cōis. 3. iii. salis gēme. 3.
 i. z fiat clistere: quo vtēre si libet. C^o Aliq^o sunt q^o digesta mā
 si sanguine abūdare viderint in q^ocūq^o spē q^ortane minutio-
 nē faciūt de basilica sinistra vel saluatella: qd si tibi bonum
 videat alijs ad stōmiā requisit cōsentitib⁹ facere poteris:
 q^o maxime in hoc casu inueni vtilitatē z sup sanguine duz
 exit ispiās. Et si fuerit turbidus ipm exire p^omittas. Et si
 clarus illico ipm restringes. C^o In hoc casu vnūz notabile
 cuidā nobili facere vidi pillū dñm medicine illustratoz
 dñm meū mag⁹m Jacobum de la turre de forliuio. Emor-
 roydas eni puocauit: vnde pp facile sanguis melancolicl
 per illa loca egressionē ifrapaucos dies ē sanitas p^osecuta.
 C^o Itē cu plus elaborandū sit cōtra siccitatē humoris melā
 colici quā frigiditatē ipm non tamē relinquendo multi au-
 ctorez laudant balneū ex aqua dulci die quietis: in quo ta-
 men nō sudet: z hoc fieri poterit ante materie digestionez.
 In declinatōe vō z materia digesta addunt camomillas
 lauendulā apiti calamētū organūz z similia: hora vero bal-
 nei z sero vel mane stomacho ieiuno z a quarta vni⁹ hore
 vsq^o ad horam vnāz in balneo moram facere pōt: z aliqui
 post egressionē p^ociūt inungi corp⁹ ex oleo viola. z vino
 mixtis: z hoc ante materie digōnem. Digesta autē materia
 ex oleo camomillino vel anetino. C^o Aliqui vero stupham
 fieri precipiunt quā sic facere poteris. R^o calamenti origa-
 ni rute gemandree: gūme edere folioz lauri serpilli ca-
 momille melliloti aii. 3.ii. f. fiat decoctio in cacabo coopto
 z super ignē existente fumus per conductū in tina coop-
 ta recipiatur: in qua infirmus existens sudet: z cu aliquan-
 tulum sudauerit: in lectulū reponatur: cui tyriace sine. 3. i.
 cum vino calido tribuatur: z hec stupha hāc materia dige-
 sta: z non ante stomacho vacuo debilitate virtutis non p^o-
 hibente: quo casu per duas horas ante duo oua sorbilla
 tribuantur: vel aliud digestiōis facillime: vt melius sudo-
 rem stuphe aut balnei tolerari possit: balnea stuphas vni-
 ctiones in Alemania: z in alijs p^otibus mundi vbi sunt ca-

libus assueti facere posses: istis non vtunt in nostris parti-
bus. Et cōfectiones qbus vtendū est in hac se. est lenita
galieni et diamargariton: et cōfectio de musco dulcis et dia
calamentū et. Comūter sic practicas faciunt illo tēpo
re: quia cū. 3. i. specierū cuius vls cōfectiōis suprascrip-
t: et li. i. zuchari cōfectionem in morsellis fieri faciūt: et per
horā ante cenā et ante prandīū exhibent eūz modico vini
boni. Vel teri facimus ipm bolū et cum vino mixtū potui
damus. Nota tñ grille cōfectiones per earū calidita-
tem nō sic in pncipio cōueniūt et augmēto: vt ex pnotatis
habemus. Si ergo illis rēpōribus vti voluerimus hīs: sic
facias. R. speciez galieni vel alteri. 3. iiii. zuchari al. lib. 5.
dissoluat zuchaz in aqua ro. vel viol. et cum quāsi coctum
fuerit adde cōserue viol. 3. ii. deinde debite coquaf: et cum
istis mixtis speciebus fiat cōfectio in morsellis: et si feceris
lenitā galie. pone ppositiōnabiliter succos suos. Vel fa-
cias aliter decoqui tñ sirupū rosa. aut viol. descriptiōe ni-
colati: qz incidi possit et adiūctis speciebus fac cōfectionē
in morsellis. Vel facias sic: et est cōfectio mirabilis in h
casu. R. riloaloes macis solij karabe coralloz ru. ozimi
garofi. 33. pipis longi aī. 3. ii. margaritaz splendidarū
3. i. f. rasure eboris sandal. citri. aī. 3. f. smaragdi hyacinthi
granati: ossis de corde cerui aī. 3. f. auri subtilissime lima-
ti. 3. f. vel solioz auri. xv. numero musci gra. i. omnia sub-
tilissime puluerisent et facias cōfectionez sic. R. sete no-
titer extracte in grana tincta lib. 5. et infunde eam in succo
pomoz redolentibus facta residētia: et aqua rosa. aī. lib. i.
et stent in infusione per diē vnā naturalē: deinde parūz ca-
lescant donec aqua rubere incipiat: et tunc ex seta fiat foris
expressio: et in tali expressione ponantur. 3. xvi. zuchari ta-
berzet et debite cocto suprascripti pulueres addantur: et fi-
at cōfectio in morsellis: et hoc ante materie digestionem
vti poteris audacter. Vel facias cōfectionē dñi Benti-
lis de Fulgineo: que erat singularissima: et ipsius gratia tra-
ctatum suū de corde cōposuit: vt. R. cinamomi liquiritie
ro. seminis cucumeris melonis cucurbi. citrulli aī. 3. i. pi-
nearū ifusarū in aqua calida passularū aī. 3. i. fiscoz. 3. f.
zuchari candi. 3. i. nucis muscate gariofilo. ligni aloes ma-
sticis blacce bizantie: sicci crudi: reubarbari electi aī. 3. i.
solij been albi et rubei semis ozimi gariofilo. zedoarie do-
ronici galange zinziberis calamenti aromatici et cardamo-
mi aī. 3. i. spice croci masticis aī. 3. f. semis ani. fenicu. cor-
ticum citri. aī. 3. i. f. ossis de corde cerui: margaritarū gra-
natorū fragmentoz saphyri et. limature auri et argenti:
coralloz rubeo. aī. 3. j. sanda. albe. et rube. aī. 3. f. suc. li. ii.
dissoluatur zuchari cum succo boragi. et buglo. et maxime
in estate et hyeme potes dissolvere cū vino optimo: et aro-
matizet cum ambre: et musci. aī. gra. ii. sed in estate sufficit
gra. i. et fiat cōfectio in morsellis. Vel autem in cura q̄r-
tane trociscos quosdam describit qui in hac et etiā in alijs
quartane speciebus cōueniunt: quorum descriptionē per-
te vide. Et alios in vsu non habemus cum zucharo cōse-
ctionem facere poteris. Item digesta materia conueniret
succus abfin. mente germādreē calamenti: vt Gal. voluit
et etiā Aul. Sed quia abhominabiles sunt nō grati gustui
cum zucharo si vti volueris facta residētia sirupum fieri fa-
cias et aromatizati aliquādo succos dimittētes aquā sub-
limatiōis suprascriptarū rerum calidā cū zucharo tribuit
3. iij. vel. iij. pro vice ieiuno stomacho. Et alij faciūt ex aq̄
cum zucharo iulep. et est bene delicatum. Vel sepe mēti-
tue habeas tāgere splenē et epar. et si ibi fuerit durities sine
doloze in p̄p̄is capitulis curā quere ab auctoribus: et fa-
cias vt te docent: qz in hoc summario mea fuit intētio solā
materiam febrium p̄trāsire: et accidētia que ex eis p̄uenerē
p̄nt relinquēdo: qz si deus mihi vitā concesserit tractatum
vnū de egritudinib⁹ a capite vsqz ad pedes facturus sum.
In quo grā hui⁹ tractat⁹ de oib⁹ accidētib⁹ spālē faciā mē-
tionē. Et h de cura q̄rtane a melia fecali pueniētis.
De cura q̄rtane a melia colica pueniētis. Cap. iij.

Et si regimē medicinalū colerice q̄rtane a p̄cedēti
e diuersum existat: p̄pter tñ simboleitatē quandā re-
giminis nō naturalū rerū quā habet ad p̄cedēs
placitū est mihi in hoc caplo p̄tractare de ipa: in quo casu
ingeniandū est pro posse vt colera non aduratur: et adusta
ad benignū reducat: et qz membrū seu calor adurens vel
putrefaciēs corrigat p̄terea melācolia genitā non relinq̄n-
do. Vel ideo aer ad humidū de clinās in frigiditate tem-
peratus existat: quies ē potius laudanda q̄ motus: leues
tñ emissis supfluitatibus debet fieri fricationes. somn⁹ itez
plus solito prolongetur: iram et tristitiā relinquēs letitiam
et gaudiū in ipsoz loco reponat: p̄ciosos lapides et delica-
tissimas reponat vestes et dulciūz cantilenarū: et electabi-
lium cōsonantiāz non careat instrumētis: et cum amicis et
personis valde gratis habitatiōē habeat cotuz nisi iuue-
nis bene carnosus et robust⁹ fuerit et assuetus omnino eu-
tet. Libus et potus vt in p̄cedētibus ordinet: hoc tñ ex-
pro qz epatis inflāmatiōe existēte: cuius causa colerā con-
tingit aduri: et per q̄ns in melācolia cōuerit erit cū lactu-
ca endiuia cucurbita: h⁹ carnes alterāde: qbus etiā in ci-
bis nonnunqz poterit vti. Et ad hanc intētiōē cōueniunt
interduz melones: pruna depilata aspersa zucharo vel sic
ca aliquādiu in aqua zuchari retenta ante pastum. Sed et
vinū quoqz ceteris parib⁹ magis limphatum esse debet qz
in p̄cedēti cum aqua simplici cocta cū modico zuchari.
Et si fuerit iuuenis robustus: et tpe calido et. in p̄ncipio
biberet de aqua ordel et de aquis p̄dictis vinūz dimittēdo
esset vtile. Et huic regimini finē imponā cū sentia qz apud
subtilia ingenia adhuc de prolixitate arguat totū sex rerūz
non naturalū regimē humidū existens ad lar⁹ frigiditatis
declinet: qñ satis ex p̄dictis quicqz sciet sibi eligere. De
repletioe aut in quatuor temporibus vniuersalibus huius
se. faciat vt in antedicto capitulo dictū est. De inanitiōe
aut omni diē beneficiū ventris habere procuret. Quod si
natura non fecerit: facias sic. Et per hec me ad medicina-
lia conuerto. R. malue blitis mercurialis florū camomil-
le florū viol. aī. 3. i. fiat decoctio: de qua accipe li. i. f. in
qua dissolue cassie pulueris zuchari ana. 3. i. Et si inflam-
mationē videris rōne cuius illa colera aduritur adde oleū
viol. 3. iij. et salis. 3. i. f. et fiat clistere. Et si illud nō placet et
aliud facere vis: q̄re supra caplo de tertiana pura vel non
pura a colera pura vel nō pura pueniēte. Vbi enim multi-
plicem clisteriorū descriptionē inuenies. et similiter potio-
num lenitiuarū: qd tibi ex illis magis placet elige. Vel
facias sic. R. capil. ve. lupu. boragi. et buglo. aī. 3. i. p̄u-
noz. 3. i. f. tamarindoz. 3. iij. fiat decoctio: de qua accipe. 3.
iij. f. in qua dissolue cassie vel māne. 3. x. sirupū viol. 3. i.
Vel loco supradicte decoctionis accipe aque lactis vel
sirup. viol. 3. iij. def in potu. Facta vō solutiōe v̄tris et v̄-
na si de flōmia iudicauerit basilicā dextraz incidi facias: et
mēti sp̄ hēas qz sāguis ē frenū colere: id nō nimis p̄stutuo-
sus existas i exctioe: et i illo casu laudabili ē facere flōmā
cum mā incipit digeri qz ante: vt cōiter volunt doctores.
Vbi factis p̄māe digōne. p̄mo facias sic. R. siru. vio. 3.
ii. siru. aceto. simplicis. 3. i. aque endi. 3. iij. aque buglo. 3.
ii. clarificet pro duab⁹ viciibus. Vel loco aquarūz pone aq̄
zuchari. 3. vi. misce vel clarifica. Vel si sirupum non ha-
bueris vel infirmus ē abhorreat facias sic. R. aque vio.
3. vi. aque endi. 3. iij. aq̄ buglo. 3. iij. aceti. 3. i. et fiat iulep
zuchari da. 3. iij. p̄ vice. Vel da. 3. iij. aq̄n suprascriptarū
eūz modico zuchari. Vel facta digōne leniter mām euas-
cuabis. R. cassie vel māne. 3. i. p̄fectiōis amech. 3. ii. diaca-
tholiconis descriptionē cōt. 3. f. dissolue cum decoctione
p̄dicta in lenitiuis: et adde facta portione. 3. i. suc. vio. et fac
potū. Vel alij aliter faciūt et est potio multum delicatā
R. passul. 3. i. floz lupulo. boragi. buglo. vio. ana. 3. i. f. ta-
marindoz. 3. f. pruna nūero. vi. et fiat decoctio. de qua ac-
cipe. 3. iij. f. suc. al. 3. i. iulepizet: deinde dissolue in eo cas-
sie vel māne. 3. i. cōfectiōis amech. aut diacatholic. vt 3. et

fiat potus. **U**el fac sic. **R.** mirabol. citri. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. indoz. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. in fundant in aq. lactis. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. $\mathfrak{f}$. mellis. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. stent in infusione per horas. $\mathfrak{xii}$. deinde paz. calefiat: et fortis fiat expfio i qua dissoluatur cassie vel manne. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. sirupi violati. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. **U**el infunde in aqua lactis. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{viii}$. mellis. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. cinamomi. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. stet in infusione p horas. $\mathfrak{xii}$. deinde cu tali ifusione extrahe cassie vel mane. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. postea adde sirupi viol. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. $\mathfrak{f}$. et totu pone in vesica vitrea et alembico de supraposito debite sigillef: positoq; in balneo marie a qua distillet: cuius da medietate plus vel minus fm qd ea videris plus vel minus opari. **U**el lz in illo casu solutiū potabile magis cōueniat. Si tñ infirmus eū abhorreret facias sic. **R.** pfectionis amech. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. $\mathfrak{f}$. diacataliconis. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{vi}$. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. $\mathfrak{f}$. albi qrtū sufficit: et fiat bolus: et deauref. **U**n modus pfectionis solide. **R.** epithimi. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. lapidis lazuli abluti. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. mirabol. citri. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. cinamo. pipis aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. diagridij. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. salis gēme gra. $\mathfrak{iii}$. fiat puluis: cu quo facias sic pfectionē. **R.** passulaz. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. facias de coctione: et ex passulis aligbus postea fiat leuis expfio: cu qua sirupiza zuc. $\mathfrak{lb}$. $\mathfrak{f}$. et debite cocto puluis miscetur suprascriptus: et fiat cōfectio in morsellis: de qua exhibe. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. **U**el adde pdictis zuchaz ad pondus oium: et fiat puluis: cuius dosis est. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. $\mathfrak{f}$. cu aqua lactis. Et si placet dupla receptam et res oēs conquassa: qbus adde zuc. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. $\mathfrak{f}$. mellis. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{vi}$. aque lactis. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{vi}$. vel plus si placet: et pone ad alembicu et mo quo supra aqua extrahit octaua pte da pro vice pma deinde dosim auge vel minue fm qd tibi videbit. **U**n modus pillularū. **R.** pillularū de fumoterre nicolai. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. **U**el facias sic. **R.** lapidis lazuli abluti. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. reubar. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. $\mathfrak{f}$. epithimi. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. elebori nigri. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. ligni aloes mastici aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. spice nardi. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. salis gēme gra. $\mathfrak{vi}$. cōfice pillulas cum succo fumoterre et sirupo eius: et da. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. **U**el qd sepe dictū obliuioni nō iradas. $\mathfrak{f}$. dare in omni quartana se. semp ante materie digestionē farmacū leuius vltatē in minori dosi. digesta vero materia fortius et in maiori dosi: et hoc facias in die secūda post paroxisimū: et si in die sequenti farmacū tyriacā exhibere volueris: vt cōter faciant oēs praticantes: da. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. cu aqua ro. aut acetose: et hoc ante mae digestio nem: qz digeste mā eaz cu vino calido: vel cu aliquo talitū exhibere poteris si placet. **U**n his factis si ad vltiorem digōnem deuenire oportuerit: infirmū per dies aliquot qescere pmitte. deinde facias sic. **R.** siru. de endi. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. aque endi. buglo. fumiterre aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. clarificet p duab' vicibus. **U**n si fortius apire volueris. **R.** siru. de epithimo. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. $\mathfrak{f}$. ru. viol. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. aque zuc. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{vi}$. et si forti' adde aquas suprascriptas: et clarifica pro duab' vicib'. **U**el si potius iulep facere volueris. **R.** aq. endi. aque bugl. aque lupu. aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. aq. fumiter. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. zuchari al. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. fiat iulep: et da. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. pro vice. **U**el facias sirupum magistrale isto mō. **R.** endiuie. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. $\mathfrak{f}$. floz capil. ven. spine al. fumiter. lupu. aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. passularū. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. et li. $\mathfrak{iii}$. aque fiat decoctio vsq; ad cōsumptionē tertie pris: et in fine adde epithi. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. et cum li. $\mathfrak{i}$. zuc. vel. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{viii}$. zuchari: et $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. mellis fiat sirupus longus addendo aceti. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. et da. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. vel obite coquat. et da. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. cu aqua endi. bugl. fumiterre aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. **U**el dupla receptam et clarifica pro duabus vicibus. **U**el si abhorreret sirupū et iulep: facias sic. **R.** aq. bugl. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. $\mathfrak{f}$. aq. endiuie: aq. fumiter. aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. zuchari. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. $\mathfrak{f}$. misce p vna vice: et caliduz in potu tribue. **U**n hoc facto si sup māj euacuādā iudicaueris aliqd ex solutis da suprascriptis. **L**audabilis. n. esset signis appentibus digōis stōmia vt dictū est: quā si fieri iudicaueris incide basilicā sinistra vel eiusdē saluatellam: et respicias continue sanguinez: q si clarus fuerit: illico illū fringe virtute forti exire non est malū emorroydas. puocare. **Q**uid de balneis fiedū sit pz. qz ante mae digōnem ex aq. dulci fieri pnt. **U**n qb' tñ sudare nō dz: sz in eis solimō oblectet. **D**ig

gesta vo mā pōt fieri balneū vel stufa: vt in pcedenti. c. dīa. cū ē. Si igit his vi volueris: obserues q ibidē facta sunt. **U**el si facias de vinctioib' et pfectioib'. aff. digestionē vtedi sunt diacozalli: triasandali: nicolai: et maxie in epate magna apparēte flāma: q casu pus facta euacuatiōe vli si bi fieri pōt aliqd ex suprascriptis epithimatis: in augmēto vo et vsus statū cōuenit diarodon abbatīs diamargariton. **U**el. **R.** spērum diarodon abbatīs diamargariton aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. fiat pfectio in morsellis cu li. $\mathfrak{f}$. zuc. et aqua bugl. **U**n de clinatiōe aut vti potes diamargariton cōfectiōe de musco dulci. **U**el si has pfectiōes magis ad tēperamentū adduceare vis: accipe succi pomoz redolentuz facta residentia aq. rof. quantū sufficit: et cu his sirupizetur zuchari: cu q post ea fiat cōfectio. **U**el si vis more quorundā suprascriptorum immediate ante sirupū vnuz bolū pfectionis exhibere da ex suprascriptis fm se. tempore vt supra describitur. **U**n porismo qrtū ad regimē cibationū et aliorum hmoi fiat: vt in pnti ca. dictū est. **S**itis qz ex crebra oris lotiōe cū aq. frida decipiat: vel cū manuschisti vel zucharo candi: vel alioq talitū. et si bibere infirmū cōtingat sit aq. ordeī vel aq. simpli bullita nō nimis: vt sepe dictū ē actuali frigidā cū modico zuchari al. vel zucharo ro. vel cuz. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. mixture infra scripte. **R.** cōserue bugl. rosa. boraginis: viol. aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. manuschisti. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. $\mathfrak{f}$. margarita. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. fragmentoz oium lapidum pscioz. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. folioz auri numero. $\mathfrak{x}$. fiat mixtura et deauref. de hac interdū pōt exhiberi et de manuschisti cum plis pro vntis sustētatiōe: et maxie si lōgus fuerit porismo. **U**el facias sic. **R.** corall. rubeo. subtilissime tritortū: margaritarū aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. smaragdi saphyri hyacin. gra. aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. auri subtilissime limati. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{f}$. zuchari al. li. $\mathfrak{f}$. et cū aqua ro. et buglo. fiat cōfectio in morsellis: de qbus comedat tpe poris mī: vel de hac pterat cū aqua quā est bibiturus. **U**n date ria vo icipiente digerit pōt tā in hac pfectione qz in mixtura pdicta addere. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. comcū citri. conditarti: vel in mixtura maxime versus statū et in statu minue medietatem manuschisti: vel si tibi videbit in loco eius pone electuariuz de gēmis: vel confectionē de musco dulci: diamargariton vel lenitiam Galie. **E**t hec de cura quartane a melancolia colerica prouenientis et. **U**n de cura qrtane a melia sanguinea pueniētis. **C**a. $\mathfrak{iii}$. **U**n cura huius se. parū differat a pcedēti: pdignū est de ea in hoc loco tractare. **R**egimen igit cibi et potus: somni et vigilie: motus et getis: et aie accidētū: et si ad humiditātē tendere debeat: nō tñ ad tantā ceteris partib' quantū pcedēs. **I**ta ergo p te corrige q antescrptis inspectis erit facillimū de modo cibatiōis tam tēpore paroxisimi qz alio facias vt supra dictū est. **U**el ad medicinalia cōdescendēs. **P**rimo supfluitatus querat expulsiō cū aliquo ex clisteribus lenitiuis supius in pcedenti capitulo descriptis. **U**el in cura sinoche putride: vel ex admixtione colere prouenientis. vel in cura tertiane pure. **E**t si lenitiuū pos exhibere volueris: ibidē sllr quere. **F**acta ergo lenitiōe vētris pueniētior est stōmia in hac qz in aliq aliarū. **Q**uare virtute pscntiēte: et alijs cōscntiētib' basilicam icide dextrā: et fm abundantiā de ipso extrahe. **E**t si in multo eger abūdauerit sanguine exire pmittat donec ipsius permutatur color: deinde subsequenti transacto paroxismo ex basilica sinistra: vel saluatella iteruz fiat flebothomia. **M**emeto tñ q bonū est dimittere eā quantū possibile est. et si nō multiplicatio numeri melior est qz multiplicatio qntitatis: vt **A**ul. 4ª pmi ca. de cura putridaz in gñali. **U**n his factis procures vt eger oī die habeat bñficiū vētris cum clisteri suppositoio vel lenitiuo potabili: que tamen in die getis et nō porisimi fiedā sunt. **U**nde ad materie digōnem veniēs facias sic. **R.** siru. aceto. simplicis. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. siru. viol. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. aq. endi. aq. capil. ve. aque lupu. aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{ii}$. clarificet pro duabus vicibus. **U**el si nō vis sirup. iulep. facias sic. **R.** aque endi. capil. ve. aque lupuloz aff. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{vi}$. aque fumiter. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. zuchari al. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$. $\mathfrak{f}$. aceti. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{i}$. et fac iulep: et da. $\mathfrak{z}$. $\mathfrak{iii}$.

pro vice. **C**Uel accipe de aquis suprascriptis. 3.iii. f. z po
ne in eis. 3. f. zuc. albi: z calidū in potu tribue. **C**Uel faci
as sirupū magistralē. R. endiue lupul. aii. **℞**. i. florū bo
ragi. buglo. spine albe aii. **℞**. f. fiat decoctio in li. iii. aque
vsq; ad p̄sumptionē tertie ptis. Deinde cū li. i. zuc. z 3. i. fi
ru. acetosi fiat sirup⁹ lōgus: de quo. 3.iii. p vice dabis: vel
decoqui ad spissitudinē facias: z da. 3. i. f. cū. 3. iii. aq; zuc.
Cistis factis ē leuiter materia euacuāda cū his q; sangui
nē mūdificāt. Et in hac specie q̄rtane debili vtendū est far
maco q̄ in aliqua aliarū: z ideo facias sic. **℞**. capil. vene.
℞. i. fumiter. viol. lupu. aii. **℞**. f. p̄uinoz numero. iiii. in
inbarū numero. vi. tamarindoz. 3. f. fiat decoctio: de qua
accipe. 3. iiii. in qua dissolue cassie vel māne. 3. i. cui adde
reubar. triti. 3. ii. spice gra. iiii. fru. viol. 3. i. fiat potus.
CUel ifunde. 3. i. reubar. in. 3. i. f. aq; lactis: z modico vini
albi: z spice gra. iiii. z stent in ifusione p̄ horas. viii. deinde
calefiat: z fortis fiat exp̄ssio: cui adde cassie vel māne distē
perate cū decoctōe p̄dicta. 3. i. sirupi viol. 3. i. z fiat potus.
Cōuenit etiā in hoc casu aqua fructuū z decoctio fumiter
re mesue. **C**Uel facias sic. **℞**. suc. endi. lupul. z bugl. facta
residentia aii. iiii. f. mirabo. citrinoz. 3. f. tamarindoz. 3. ii.
reubar. 3. i. spice gra. iiii. bulliat vna bullitione solū: de in
de fortis fiat exp̄ssio: in qua dissolue cassie vel māne. 3. vi.
fru. viol. 3. f. z fiat potus. **C**Alij sic faciūt. **℞**. bugl. **℞**. i.
f. lupul. **℞**. i. passularū. 3. f. mellis. 3. iiii. fiat decoctio: de
qua accipe. 3. iiii. in qua dissolue cassie vel māne. 3. i. cōse
ctionis de māna mesue: v̄l electuarij de suc. ro. 3. i. f. z fiat
potus. **C**Posses has r̄etas multiplicare: z p̄ alembicum:
vt supra dictus est: aquā distillare z dosim exhibere s̄m q̄
videris eā opari. **C**Et si p̄ bolū facere vis: fiat vt dictū ē su
pra: diap̄umis nō scamoneati. 3. vi. z cū zucharo fac bolūz
deauratū. **C**Itē. **℞**. māne. 3. x. teraf aliquat cō zuc. rosato
z fiat bolus. **C**Itē in modūz pillulaz fac pillulas cōes de
aloe z myrrha lot. z croco: z da. 3. i. **C**Uel facias sic. **℞**. reu
bar. 3. iiii. spice gra. vi. infunde in aqua lactis. 3. ii. vini odo
ri. 3. f. deinde mirabol. citrino. z indozū aii. 3. ii. ifunde in
modico decoctionis passularū: cui adde parū mellis. **℞**. f.
due ifusiones in furnello vel ad solē deficcari p̄mittantur.
Sint tñ ex pgameno balneato vel aliquo h̄mōt talr coop
te q̄ expirare nequeat. deinde. **℞**. fumiterre ep̄thi. folicu
lorū sene aii. 3. i. fac puluerem z misce cū reubar. z cū mi
rabol. suprascriptis cū ericcati fuerint: demū cum electua
rio de succo ro. spice pillulas z da. 3. i. f. v̄l duas audacter.
CItē ex oibus immediate p̄scriptis possit fieri puluis addē
do zuchari ad pōdus oium. Cuius dosis sit a. 3. iiii. vsq; ad
vj. cū aqua lactis. **C**Uel fac sic. **℞**. reubar. 3. ii. spice gra. vi.
ep̄thi. 3. i. f. salis gēme gra. iiii. diagredij. 3. i. mirabo. citri.
3. i. indoz. 3. f. zuchari ad pōdus oium z fiat puluis: z da. 3.
ii. vsq; ad. iiii. **C**Uel facias cūll. 3. zuc. cōfectionē per bolos:
z adde cinamo. 3. i. 3. 3. garlo. ana. 3. i. z erit satis delicata.
Cuius dosis erit a. 3. vi. vsq; ad. 3. i. **C**Si tyriacam exhibere
volueris sit in quantitate modica: z cū aqua ro. distempe
rata. **C**Ex cōfectionibus in p̄ncipio vt̄ere diacozal. z ma
gna existente in flāmatione triasanda. z super oia conuenit
manuschristi cū perlis: quod facias sic. **℞**. margaritarum
splendidarū tritarum subtilissime. 3. f. zucha. in aqua rosa
ta dissoluti lib. f. z fiat p̄fectio implata: que cōiter in italia
manuschristi appellat. Sed in istis partib⁹ sit manuschristi
fit in moissellis cū. 3. 3. cinamo. quē oino vites in illo casu.
CIn fine augmētū z in statu. **℞**. specierū diarodon abba.
3. ii. corāl. rubeo. margaritarū aii. 3. i. zuc. al. lib. f. z fiat con
fectio in moissellis cū aqua buglo. **C**In declinationē aut
vt̄ere diarodon abba. z in die paroxysmi facias: vt in p̄ce
denti dictū est. f. quannū ad rigore: z alia h̄mōi. z vt̄ere illa
mixture z illa p̄fectioē que illic scribit: q̄ valde vtilis ex
istit. **C**Et scias q̄ si de infirmo tuo bonā habueris diligen
tiā: suprascriptisq; regimen obseruauerit de facili: z in bre
ui tpe i cōpationē ad alias q̄rtanas p̄fecte liberabit. Et hec
de cura q̄rtane se. pueniētis a melācolia sanguinea.

CDe cura se. q̄rtane a melia flātica pueniētis. Cap. v.
Egimē sex rez non nālū in cura q̄rtane flātica in
r actiuis mediū teneat z passiuis ne atecedens mā q̄
est flā augeat: z p̄tinue poroz clausiōe resolutio p
hibeat. Et iō p̄ tallū ordinatiōe breuitatis cā ad capl; cu
re q̄rtane melice te remitto. Aliq̄ tñ corrigā q̄ vident mibi
corrigēda. Cū aer clarus existēs odonifer⁹ z nō v̄tosus: tñ
in actiuis q̄z in passiuis meli⁹ eligat: quē si nālē nō h̄uerio
tibi artificialē p̄strue: qd suprascriptis inspectis leuiter fa
cere scies. somn⁹ aut lōgior existat: exercitiū q̄q; magis q̄z
in ceteris puenit: z fricationes fortiores de acciderib⁹ aie
q̄ fortis ira z tristitia nō pueniūt: gaudiū z letitia supflua
sunt et vitāda. Quātū ad cibū z potū v̄tā pane vt illic h̄r
q̄ si aliquat magis salit⁹ esset magisq; fursureus satis esset
tolerabilis. Carnib⁹ itidē d̄scriptis v̄tā: sed porcine agni
ne: cuniculine: sunt oīno vitande. oua cōueniūt: case⁹ pro
cōdumēto oino vites. **℞**. Pro p̄fortatiōe ozis stōi parūz antig
in secūda mēsa iterdū pōt exhiberi. Si saponib⁹ v̄tī volue
rit: dimittat agrestā penitus: z v̄tā illo puluere illic d̄scri
pto. cui⁹. **℞**. cinamo. 3. i. z pisces in illo casu raro pueniūt:
qui tūc cōdiant: vt in sepe dicto capitulo dictū est: s̄ plus
de cinamo. addere d̄bes. **℞**. Pro ferculo v̄tā illic d̄scriptis
sed dimittat spinachias z rapas: radicis feniculi petrosilij
apij in isto casu pueniūt: z marie in declinatiōe: z filr caps
pares z filia: z oliue cōdite: z alijs ibidē d̄scriptis: potest
etiā v̄tī illis fructib⁹. Cū nū ei⁹ sit albi⁹ odoniferū: vel rubeū
clarū: satis potens: debite limpharū: nō tñ ceteris parti
bus quātū in alijs q̄rtanis: oēm euitet repletionē z virtute
p̄stare in p̄ncipio mediocriter in tenuitate dietet. Carnes
vsq; ad tres hebdomadas euitāde: deinde vsq; ad statum
grossi⁹ dietādo reficias: in q̄ postea tenuiter dietet. In des
clinatiōe aut̄ incipiens ingrossare gradatim ad ingrossatio
nem vsq; ad finē p̄cedēdo. **C**De inanitiōe v̄o facias vt
semel aut bis assellet oī die. Qd si nā non fecerit facias sic.
Et p̄ hoc p̄licitati parcēs ad medicinalia p̄descendo. **℞**.
malue blitis mercurial floz camomil. sumitātū caulū ru
be. aii. **℞**. i. orde. **℞**. f. z fiat decoctio: flores q̄si sine po
ner: z de tali d̄coctiōe accipe li. i. f. in q̄ dissolue cassie pul
ueris zuc. aii. 3. i. olei cōis. 3. iii. salis triti parū: z fiat cliste
re. Et si per os lenire vis facias sic. **℞**. isopi. **℞**. i. capil. ve
ne. orde. aii. **℞**. f. passularū. 3. f. ligritie. 3. iiii. fiat d̄coctio:
z in. 3. iiii. f. dissolue cassie aut māne. 3. x. mellis ros. 3. f. z
si adderes pulueris cinamo. 3. i. bonum esset: z fac potus.
Si infirmus semel aut bis p̄ se assellauerit talia dimittas.
CHis factis q̄zuis erit de raro p̄tingētib⁹ si flōmā siendā
indicaueris: q̄ infirm⁹ esset iuuenis z robust⁹ multū reple
tus taliter q̄ ex flōmia indicaueris nām fore aliq̄l exone
rādā: illd̄ facere posses. S̄z caue ne p̄p̄z deducas egrū ad
hūoz fridoz cruditatē: vt dicit filr aboali 4⁹ p̄mi. c. d. flō
mia. **C**Deinde ad mae digonē veniēdo facias sic. **℞**. orl
mel. simplicis. 3. f. aq; fenī. aq; absinthij: aq; fumiterre aii. 3.
ii. clarificet pro duab⁹ vicib⁹ aromatizet cū optio cinamo
mo. **C**Si nō vis sirupū facias iulep isto mō. **℞**. aq; fenī.
absin. aii. 3. iiii. fumiterre. 3. vi. aceti. 3. i. zuch. 3. iiii. f. z fiat
iulep aromatizatū cū cinamo. z da. 3. iiii. pro vice caliduz.
CUel da aq̄s simplices isto mō. **℞**. aq; fenī. aq; absin. aii. 3.
i. aq; fumiterre. 3. i. f. zuc. 3. f. z calidas i potu tribue p̄ vna
vice. **C**Quiq; vicib⁹ vel sex exhibitio digestiū cū aliq̄ ex
ifrascriptis solutiuis mā euacuet: vt. **℞**. capil. ve. floz bu
glo. cuscute aii. **℞**. f. orde. quartā p̄tē. **℞**. i. ligritie passu
larū aii. 3. f. anī. 3. i. fiat decoctio: de qua accipe. 3. iiii. z in
ea infunde turbith. 3. i. 3. 3. f. polipodij. 3. i. calefiat pa
rum: deinde colent fortē faciendo expressionē: in qua dis
solue cassie aut māne. 3. i. mellis ros. 3. f. fiat potio. **C**Uel
facias sic. **℞**. aque lactis in qua bullita sit p̄mo. 3. f. passu
larū: z postea colate. 3. iiii. f. in tali aqua infunde turbith
3. ii. polipodij. 3. i. v̄tū supra fiat exp̄ssio cū. 3. i. cassie aut mā
ne: z 3. f. mellis ros. fac portionē. **C**Uel facias sic. **℞**. aga
rici. 3. i. salis gēme gra. vi. ifunde i aq; lactis: z oximell fgl

Differentia.II.

litici:añ. 3. i. stent p horas duodecim in infusione. deinde for-
tis fiat expressio: cui adde cassie vel mäne dissolue cū de-
coctione pma: vel cū aqua lactis. 3. vi. turbith puluerizati.
3. i. 33. gra. iij. z fiat potus. Et si vis aqua ad alembicum
facere facias sic. R. agarici. 3. vi. polipodij. 3. f. turbith. 3.
lii. 33. cinamo. añ. 3. ii. salis gēme: spice nardi añ. 3. f. pas-
sularū. 3. i. ista oia conuassent simul z infundant in aqua
lactis li. i. oximellis squillitici. 3. iij. vini optimi. 3. i. cui ad-
de. 3. iij. mäne. z hec bene coopta stent: ne respiret in infu-
sione p qtuor dies. deinde ad alembicum pone in balneo
marie collocati: deinde aqua distilla: cui da sexta parte:
z augeas z minuas dosim si tibi videbit. z hec ē aqua pro
delicatis. Cū modū pillularum facias sic. R. epithi. tur-
bith añ. 3. v. carui anisi añ. 3. iij. f. ameos. 3. f. apij z feni. añ.
3. i. f. salis indi. 3. ii. f. vere. simplicis gallie. 3. i. fiant pillule
cū aqua mēte z da. 3. i. Et sunt Alii. in ca de cura qrtane.
Et ē iste q sequunt: vt. R. agarici ameos epithimi añ.
3. f. se. apij: anisi: feniculi: añ. 3. i. f. salis indi. 3. ii. f. vere. sim-
plicis turbith añ. 3. v. cōfice cū oximelle simplici. z da. 3. i.
Cū facias sic. R. pillularū indaruz: pillularum de fumo
terre añ. 3. f. fac quot vis in vna vice. Cū facias sic. R.
33. 3. iij. f. pquassent fortiter z infunde in. 3. vi. aque lactis.
z. 3. ii. f. vini optimi: z bulliat vsq ad psumptionem tertie
ptis: deinde fortis fiat expssio: in qua pone agarici optimi
3. f. pmittat exicari i sole. deinde. R. turbith. 3. iij. polipodij
3. ii. f. anisi: ameos: ana. 3. i. f. spice. 3. i. vere simplicis. 3. f.
confice pillulas cū succo mēte: vel cū oximelle squillitico:
addēdo agarici illū exiccati. z da. 3. i. afo. n. vsus sum eis:
z sunt mirabiles in isto casu. Cū modū pulueris facias
sic. R. turbith. 3. iij. mastice. 33. añ. 3. f. polipodij. 3. i. f. an-
si danci añ. 3. i. zuc. ad pōdus oium: z fiat puluis. cui do-
sis est. 3. iij. cū aqua mellis vel orde: aut aq lactis vel bro-
dio cicerū rube. in qua parz bulliat mellis: vel da cuz deco-
ctione passularuz. Cū ex puluere suprascripto cū lib. f.
zuc. fiat cōfectio in morcellis: de qua tribue. 3. i. z plus si li-
bet: qz in tāto zucharo est solutiū facile. Notes igit exhi-
bito digestiū suprascripto gra materie minorāde aliquid
ex istis solutiū exhibere: debes tñ ipsum materia non di-
gesta in minori exhibere dosi qz si materia digesta foret.
Cū exhibito itaq minoratiū ad vltioriē trāsens materie
digestionē facias sic. R. oximel. cōpositi. 3. ii. firu. de endi-
uia. 3. i. aque feni. buglo. z abinthij ana. 3. ii. clarificet pro
duab vicib z aromatizet cū cinamomo. Cū fiat inleup
R. aq radicū feni. z apij añ. 3. vi. aq buglo. 3. iij. aq betoni-
ce: aque fumiterre añ. 3. ii. aceti. 3. i. zucha. 3. iij. mellis de
spumati. 3. ii. fiat inleup aromatizati cū cinamo. z da. 3. iij.
p vice. Cū da ex aq suprascriptis. 3. iij. cū. 3. f. zuchari.
Cū ad eandē intētiōē facias sirupum magistralem isto
mō. R. sticados melisse: floz buglo. z boragi. añ. 3. i. ger-
mandrie: scolopen. añ. 3. f. radicū apij se. petrosi. añ. 3.
vi. polipodij. 3. iij. passularū. 3. f. fiat decoctio in li. iij. aque
vsq ad cōsumptionē tertie ptis. deinde colet z cū lib. f. zu-
chari z aceti. 3. ii. fiat sirup lōgus aromatizari cuz optimo
cinamo. z da. 3. iij. p vice: vel sufficiēter decoquat: d quo
accipe. 3. iij. aq feni. fumiterre: z buglo. ana. 3. ii. clarifica
p duab vicib. Septies aliquo ex istis digestiū exhibi-
to da qd vis ex dictis solutiū: post qd materie sequēti da
3. ii. triace optime. Et qz vlturimū hec egritudo est lō-
gior p aliquot dies infirmam qescere permittit. Deinde da
digestiū tale. R. sirupi de epithi. 3. ii. oximellis simplicis
3. i. aquarū abinthij feni. z buglo. añ. 3. ii. clarificet p dua
bus vicibus aromatizando cū cinamo. Et si videris mate-
riam magis ad digestionē deuenire: adde loco oximellis
simplicis oximel cōpositi: z dimitte aqua feniculi: z loco
ipsius pone aqua fumiterre. Cū facias sic sirupū magi-
stralem. R. radicū brusci: sparagi: apij: petrosi. feni. añ. 3.
f. camebreos: eupato. calami. cicoree scolopē. añ. 3. f. me-
lisse: floz bora. z buglo. añ. 3. f. se. ani. z feni. añ. 3. iij. spice
nardi. 3. ii. f. polipodij. 3. ii. f. passularum. 3. vi. fiat decoctio

Tractatus.IIII.

In li. iij. aque vsq ad psumptionē tertie ptis: deinde colet
z cū li. f. aq fumiterre: z. 3. iij. aceti. z. 3. x. lib. f. mellis
disputati fiat sirupus longus aromatizatus cū cinamo. z
da. 3. iij. f. vel. iij. vel vsq ad spissitudinē decoquat: d quo
accipe. 3. iij. aq buglo. feni. betonice añ. 3. ii. clarificet pro
duab vicib: z aliquot vicib da: deinde ex suprascriptis
aliquod exhibeat solutiū. Debes igit modo dicto gra-
datim pcedere qstū est de digestiū pariter z solutiū
vsq ad finē egritudinis: min apatiū a principio exhiben-
do: ad maius apitiū gradatim ascendēdo seu pcedēdo:
pariter a minoi solutiū vel in minoi dosi ad fortius vel
ad maiorem dosim. Et si clisteri forti vti volueris: vt preci-
pit Alii. qre descriptionē in cura quartane melie fecalis: z
loco cōfectiōis amech pone electuariū indum vel diaphni-
con. Cū nota ppter lōgitudinē egritudinis debes dimit-
tere inter vnū solutiū z aliud p aliquot dies infirmuz qe-
scere: z illo intermedio tpe si interdiū ante cenā. 3. ii. pillu-
larū alefangi. exhibueris bonum erit. vel. 3. ii. pillularum
cōium aloes z myrrhaz laudando p pri. Cū si imediate
ante sirupoz exhibitionē volueris quouidā more superius
notatoz pfectionē aliquā pberē facias sic. R. speciez dia-
rodon abba. specieruz electuarij de gēmis vel diamarga-
ac pfectiōis de musco dulcis vel diaphris arconicon añ. 3.
ii. zuc. albi li. f. fiat pfectio in morcellis cuz aqua buglo. de
quib vnū ante sirupi exhibitionē pbeas. versus statuz au-
tem pone solū. 3. i. specierū diarodon. z. 3. iij. alteri pfectio-
nis. Cū statu vero z declinatione vtēre quo volueris ex
eis dimittēdo diarodon abbatiz: z tūc eo maxime puenit
letitia gallie. Quid sciendū sit circa scōm epar z splenē
cū mea in hoc summario nō sit intētiō de ipsoz egritudini-
bus ptractare. qre alios doctores: z fac vt ipse te docent.
Cū circa paroxisimū regimē qstū ē de rigore cibatiōe z alijs
hmoi facias vt supra te docui. f. in cura quartane melāco-
lie fecalis puocādo vomitū si opus fuerit cuz eis que illic
scripta sunt. Cū si p diē ante porisimū vomitū puocare
volueris: facias vt illic tangit: qz ceteris paribus magis in
ista qz in alijs spibus qrtane vomitus conuenit. i. triaca z
fili metridatuz trāfactis dieb. xl. cū vino calido semel aut
bis in septimana est exhibēda in isto casu. Balnea z stuse
digesta materia in hoc qz cōueniūt: ante vō minime: qui-
bus si vti volueris descriptū illic ordinē obserues. Et idēz
dico de vncionibus. De trociscis vō z succis quos ponit
Alii. vt ibi doceat facias: qz maxime pueniunt in illo casu.
Cū sitim qz decipias in porisimo vt ibi tangit. Et si infir-
mus a potatiōe abstinere nō pōt: da aqua orde vel aquaz
simplicr coctam. nō tñ vt sepe dictū est actuali frigida. 3. f.
mixture infascripte. R. cōserue buglo. 3. iij. cōserue bora-
gins melisse z rof. añ. 3. i. f. manus christi. 3. ii. diamargari.
3. i. fragmentoꝝ oium lapidū pciosoz añ. 3. i. margaritarū
3. f. folioꝝ auri numero. x. fiat mixtura z de auref. De hac
quoqz qñ libet sine aqua comedere pōt pro virtutis susten-
tatiōe: quā ptnue querūt astates. Cū si nō placet ista mi-
xtura cū aqua pro sitis extinctiōē facias inleup isto mō. R.
aq melisse: aq buglo. boragi. z rof. añ. 3. iij. fiat inleup cū. 3.
iij. zuc. albi: aromatizet cū optimo cinamo. z misce cū aq
pseriptis: qz aqua orde vel simplicr decoctā equis portiōi-
bus in potu tribue: vel adde plus de zucharo. adde quoqz
ad sirupoz spissitudinē: z da tpe sitis. 3. ii. cum aqua orde
3. iij. vel aque simplicr cocte. Et hic quartanarum interpola-
tarum finitur cura.

Cū cura quartane continue zc.

Cap. vi.

De melancolicarū se. narratio cōpleat qrtane conti-
nue restabat ponere curā: verum vt oēs testant au-
ctores hec raro accidit: quā si pur curandā hūeris
oēs attēde diuersitates q in materia melica esse pnt. vtrū. f.
sit melica naturalis sanguinea: colerica aut flātica: ad cui-
us certitudinē ex phabitis poteris venire. z post h debes
curā variare: vt te docui in pcedēb. Inter tñ huius curā
z illarū hoc interest: qz totū regimē ceteris paribus in hac

plus ad frigidum debet declinare: et preterea cum materia inter vasa corineat: et per consequens sanguini sit admixta flebotomia fienda etate complexione et hinc alijs ad ipsam requisitis consentientibus prius facta coniungit supfluitatū expulsiōe cū supposito cōi vel aliquo ex clisterib⁹ seu potius nibus lenitiuis suprascriptis. Et sic tñ vñ nota qd digesta mā si emorordes potes puocare vtilissimū valde foret cū illa melancolica materia admixta sanguini sua grauitate optime per vias illas euacuet. Cura igitur proportionabiliter in hac correspondet cure interpolate faciēdo nō naturalium rerū regimen plus in hac q̄ in alijs ceteris partibus vt dictū est ad frigidū declinare. Ideo carnes subtrahere oportet vel saltem cū appropriatis frigidis eas magis alterare. Cū quoq; magis limphandū vel forsan totaliter abstrahendum vt ex phibitis clare cōprehendere poteris. Ad medicinalia debet magis ad frigidū declinare. vñ syrupus acetosus potest in cura hui⁹ exhiberi. vt refert. Aboali filius. Et si fortius oximel simplex et si vteris aqua de radicib⁹ vt ipse dicit sint radices endiuie scariosile buglos. Et per semina intellige frida vt cucurbita melonis. Solutiua plura habes supra loco suo descripta: quorum si tibi vsus fuerit necessarius illa tuo mō corripge. Et nō obliuiscaris quattuor canonū in cura quartane melancolice fecalis superi⁹ descriptorum. Hi enī sunt q̄maxime obseruandi in hac cura. Et quia si interpolata cura diligenter consideraueris descriptis hic paucis attentis quartane continue cura planissima tibi fiet. Quāq; eueniat rarissime melancolicis febribus finem impono.

Tractatus quintus in se continet capitula sex.

Quid intelligere debeat p duplicē tertianā seu triplicem tertianā seu quottidianā: et quid p duas tertianas vel duas febi. compositas.

Capitulum. j.

Pacet in hoc loco iuxta cōsē modū loquēdi medicorū qd ipsi p simplicē duplicē. et triplicē tertianā quottidianā vel qrtanā intelligat. Subsequēter qd p duas fe. vñ duas tertianas quottidianas vñ qrtanas deñ qd p fe. cōposita declarare. Et ad p̄m simplex dī tertiana cū aliq̄mā colerica eiusdē sp̄s sp̄alissime vel eiusdē denominationis in aliquo vno loco extra venas putrefit: et de tertio in tertiu vnicū causat paroxysmū. Duplex vero si in duob⁹ distinctis locis colera putrefiat exēpli gr̄a. si colera nālis seu nota putrefiat in stomacho: et hoc modo suū facit paroxysmū: alia vero colera eiusdē denotationis in epate cras aliū paroxysmū produxit hanc tertianā duplicē sermo cōis appellat. Et ita potest imaginari triplicē quadruplicē: et pariter de quottidiana et quartana dicendū est. Quas vñ febres esse dicimus quādo diuerfay denominationū due vni accidunt. exempli gratia. Sicut quottidiana et tertiana vel tertiana et quartana. Et ita dicendū est de tribus feb. Cū duae vero tertianas et quartanas intelligim⁹ si due tertiane vel quartane nō eiusdē denominationis vni eueniāt. puta vna tertiana pura et vna nota. Et ita de quottidiana et quartana dicendū. Cū feb. vero compositam intelligimus. Si due febres inuicē componantur vt putrida cum ethica aut tertiana cum quottidiana vel quartana vel tertiana nota interpolata cū tertiana pura cōtinua. et sic de alijs. Et p̄mo patet qd nō dī feb. cōposita rōne compositionis materie: q̄ tūc quelibet tertiana nota et quartana dicere se. cōposita qd nō est verū. Et quo ad imaginationē istarū febrium compositarū infinitas posses facere combinatioes. Et quibus patet qd si tot fe. possunt infimul cōponi alicui paroxysmi quādoq; simul pceptib⁹ possunt euenire. vel simul incipient ad istū intellectū. s. qñ vnus incipit alteri⁹ post parū inceptiōē picipies: et tales paroxysmi a medicis cōicantes appellant. Et quādoq; vero ante q̄ primus finiat alter supuenit: et tales subintrantes dicunt. Quādoq; vero inter vnum et alium cadit modica quies

et tales coalternātes siue coalterni dicuntur.

De cura istarū fe. si fuerit simplex tertiana: scis ex p̄habitis qualiter eā curare debeas. Si vero duplex fuerit eam curatione simplicis curas. si autē fuerint due tertiane cura eas curatione eis correspondente: qd ex antescrisptis scies. Et idem de quartana et quottidiana dicendū est. Et si sint febres compositae s̄m diuersitatē compositionis curade sunt. Cūter has tamē aliq̄e sunt famose propter earum periculum atq; curam laboriosam. Unde sollicite et prudenter est ad eas pcedendum. Et talibus feb. condignum est vt sequens capitulum faciat mentionē: que se. emitriteus nuncupat. Et sic huic capitulo finē impono.

De signis emitriteorū tā p̄noticijs q̄ dem̄stratiuis. Ca. ij.

Agna fuit inter nonnullos antiquos de emitriteo m verborū agitatio ponētes ipsi⁹ vnicā esse speciem: alij tres alij quattuor. Sed hoc reliquē atq; ratios nes eos mouētes: dico qd emitriteus est feb. composita ex duabus fe. quarum altera tertiana semper existit: et hoc est qd sonat vocabulū nā emitrite⁹ dicitur ab emi grece qd est medi⁹ latine: et triteus tertiana: q̄ in emitriteo vna febris est semper tertiana. scdm hoc plures possunt esse species emitritei: ratione scilicet cōpositionis tertiane cū alijs. De famosioribus tamē faciā mentionē que tres ab auctoribus esse dicuntur: maior scilicet minor et medi⁹. Maior est dū melancolia intra venas: colera vero extra venas: putrefiunt. Sed cum pluries cōtingat melancoliā extra vasa putrefieri q̄ intra: et colerā intra q̄ melancoliā: et quartana rari⁹ veniat cōtinua q̄ tertiana continua: potes hāc speciem emitritei cū alijs coniungere. et sic quattuor habebis species emitritei diuerfas curas recipiētes. sed ista quarta species nondum est baptizata. Minor vñ emitriteus est cum flegma intra venas et colera extra venas putrefit et iste verus dicitur emitriteus apud auctores. Cū medi⁹ vero econtra. s. cum colera intra et flegma extra putrefit.

Signa istarū specierum emitritei sunt satis cognitu difficilia: quia paroxysmi siue exacerbationes rarissime sunt subalternantes: sepe vero cōicantes vel subintrantes. Et nisi signa febriū simplicū habueris bene prompta nunq̄ venies ad istarū cognitionē febriū. Et tamen si p̄dictarum febrium signa tantū notaueris: hec tibi nota fient per illa: quia scdm earū cōpositionē erunt signa quoq; composita his nō obstantibus aliqua ponā hic: vt leuius in ipsarum cognitionem valeas deuenire. Maiorū emitritei signa sunt: q̄ infirmus cōtinue affligit cū lento calore satīs et hora melancolie de quarto in quartum magis infestatur: siccitas adest cum nigredine lingue et instantia vigiliarū: et qñ q̄ somnus nigra corpora et mortua infirmū terrentia apparēt. licet ratione colere res citrinas et rubeas nōnunq̄ p̄cipiat: ac igne et sibi videt qd volat interdum: de tertio vñ in tertium supuenit tertiana paroxysmus in horis colere cum horripilatione et alijs signis tertiane interpolate. S̄ quia paroxysmus esse potest tam tertiane pure q̄ tertiane note. Quarum signa distincta sunt superius: illa tibi memorie recomitte: quia tunc cognitio poroxysmi facillima erit. Trina erit subtilis rubeas: ad quandā tamē tendens nigredinem siue liuiditatē: immo quādoq; plūbea per totum apparebit. Cū vltimus vero erit strictus puus et tardus: in statu autem paroxysmi fiet magnus et velox: licet non tanta magnitudo ei acquirat: et velocitas quāta melancolia existente intra venas. et transacto poroxysmo fiet strictus et paruus et rarus vt primo. Et si infirm⁹ fuerit in tempe anni etate: regione cōplexione: aere frigidis et siccis. Regimē vero p̄cedens fuerit colere generatiuum: vel econtra si fuerit in tempore anni etate: cōplexione: et aere: et regione calidis et siccis regimē p̄cedēs melancolie generatiuum super maiorem emitriteum certius iudicabis. Cū si infirmus continue febrat de tertio in tertiu et hora colere magis infestatur: de quarto autē in quartum peius habuerit que ex signis quartane suprascriptis aliquā habere cōprehendēs. Et

urina sit ignea ruffa magis q̄ in pcedenti. Solus vero sit velox & spissus cū lingue nigredine aspitare cū magna siti et alienatiōe & vigiliāz instātia. cū hoc & sit que imediate de etate & cōplexione & siliabus dicta sūt quartam speciem emittit ab auctoribus nō cōiter baptizātā ponere nō ve-
 veris. Cū aut fuerit se. cōtinua cū lento calore: & oī die flegmatis hora extrema frigent aliquāl. ita ut illa hora ali-
 qualis excrecētia p̄tinue se. p̄cipiat: adest in capite graui-
 tas & ppter multitudinē vaporū ad ipm ascēdentiū multo
 somno grauāt. ita ut quasi subeticus videat de tertio i ter-
 tium paroxisimū tertiane accidit eadē cum horripilatione
 & alijs signis in paroxisimis tertiane venire solitis: q̄ menti
 cōtinue tene. si honorez de se. habere volueris. Urina sub
 ruffa in colore tamē remissa spissa & liuida: & maxime cir-
 ca ptes supiores. vomitus quoz si affuerit ex colera erit et
 flegmate mixtus. Et si infirmus fuerit in tempore anni: cō-
 plexione: regione: etate: aere frigidis & humidis. Prece-
 dens vō regimē colere multiplicatiū vel econtra: q̄. si in
 tempore: complexione: etate & regione calidis & siccis et
 pcedēs regimen flegmatis generatiū: si de minoi cer-
 tior emittiteo. Cū si videris infirmū cōtinue febrilem
 cū calore acuto & intenso valde cū alienatione furore & vi-
 gliarū instātia & nigredine & asperitate lingue cum vephe-
 menti siti de tertio in tertium & hora colere febris hec ma-
 gis inualecat: singulo vero die & hora flegmatis euz paro-
 xismus inuadit cū rigore frigore & alijs accidentibus pa-
 roxisimū quotidiane feb. cōcomitare solentib⁹ q̄ longinq̄
 a tua memoria habere nō debeo: si de his feb. bene vis iu-
 dicare. Urina vero ruffa vel subruffa fuerit mediocri cum
 substantia liuē a media regione supra hunc fore mediu
 emittiteuz p̄nunciabis. & si in tpe: cōplexione & similibus
 calidis & siccis. regimen vero humidū & frigidum preces-
 serit vel econtra: certius habebis iudiciū de hoc.

Cū pronostica autē maior emittiteus raro accidit: & si ene-
 nit raro curā recipit. De emittiteo vero nō baptizato huic
 opposito si venerit in breui terminatur: q̄ rōne colere in-
 tra vasa putrescētis erit tertiana cōtinua que ppter velo-
 cem motū eius finit in breui: sed paroxisim⁹ quartane ma-
 nebit: & ppter hoc in breui iterficit vel feb. simplex rema-
 net: que quartana interpolata nūcupat: & q̄ talis emittite-
 us accidit raro: & cum adest ppter ei⁹ velocē terminatio-
 nem a medicis cōiter nō discernit: ideo auctores de eo nō
 aliā fecerūt mentionē. Cū emittiteoz termin⁹ est fm
 materiaz ipsos cātem: & fm q̄ intra vel extra venas pu-
 trefit. Unde colera dominās eū abbreviat. flegma autē si-
 ue melia ipm plongat. & ob hoc aliq̄ inter acutas egritudi-
 nes ispum ponit: qua de re vltra sex mēses vr refert. Aui.
 nō contingit aliquem plongari. Et si q̄s tante fuerit soler-
 tie ut horz emittiteoz spēs comprehendat ex prehābitis le-
 niter fiet cura: sciatq̄ curā adhibere: q̄ fm humorum com-
 positionē debet esse & cura cōposita. q̄ fm exigentiāz calī-
 da cum frigidis & humida cū siccis debes cōmiscere: illaz
 ut inqt aboali p̄ma quarti ca⁹ p̄p̄io: inter calidum discer-
 nunt & frigidū cum frigidis si opus fuerit cordis calorem
 extraneū extingnēdo: & cū calidis materiā digerendo eō-
 tra fm res necessitatē. Et subiungēs ait: q̄s est q̄ curat emi-
 triteum absq̄ hoc: q̄ si natura fortis nō fuerit in discernē-
 do tūc nō pdest curatio quocūq̄ mō fiat. Considera igitur
 hāz se. cōpositionē & fm naturāz materie cōponentis & lo-
 ci differētiā: hoc est qd̄ itra vel extra venas putrefit. De his
 p̄notificari hoc leniter facere scies si pcedentium p̄notifica-
 bene memorie cōmendaueris. Et hec tā de signis p̄noti-
 ficis q̄ de demonstratiuis emittiteoz.

De cura emittitei maioris. Cap. liij.
 De curā emittiteoz deueniēs a maiori p̄mo ichoā-
 do. Qui & si sit de raro contingentib⁹ ipm fieri non
 tamē includit repugnātiā. Cū sit igit aer tempera-
 tus in frigore ad humiditatem declinās tamē: quē si natura
 lem nō habneris fm necessitatē tibi fabrica. qd̄ leniter fa-

cere scies si p̄teritoz fueris recordatus. Eligat quietem
 motū relinquens: somnus solito longior conueniet: inter
 anīme accidentiā gaudiū cōueniet tpatum. sed alioz sus-
 perfluitas est oīno vitāda. Cū regimē tibi memento. Sit
 panis bene a fursure mundus: & sit sine sale pinfatus crus-
 tis inferioribus & supioribus abiectis etate triti diez. Car-
 nes sint edine galine iuuenes: vituline: caprioline lactan-
 tes & natuitati p̄pinque: & consimili cuniculine: lepori-
 ne: & porcine nōnunq̄ possunt exhiberi fasiani: p̄dices: et
 auicule rubales sili: cōueniunt: & hec carnes elix potius q̄
 in veru coquant: & si fuerint assate cruste deponantur.

Cū pro ferculo tū in budio suarū carniū q̄ aliter cōuenit
 amidū simula euanatū ordeatuz amigd. p̄anata spinachia
 borago lactuca: endi. cucureita. Cū pro saporibus elige ex
 habitis supius in cura q̄rtane & tertiane. quas iudicaueris
 fm exigentiā conuenire. Cū scias q̄ fm coleram huius-
 modi porisimū inductiā debes totū regimē ad magis vl-
 minus frigidūz facere declinare. p̄ncipalr tamen habito
 respectu ad materiā intra venas putrescentē. Cūnum sit
 album vel rubē clarū inter dulce & acerbū mediū tenēs
 potius versus latus acerbūz declinās cū aquis sucha-
 ri fm eius potentia lumphatuz. Cū libere aque p̄sces eli-
 gantur: ut temali: lutij: perge &c. Cū fructus p̄pter eorum
 in stomacho corruptionē facili vitandi sunt: & repletio cō-
 similiter ois. De inanitione autē infra scriptis patebit: qua-
 re de eis breuiter expeditus: q̄ non naturalū regimen ex-
 scriptis p̄ te eligere scies ad medicinalia condescendo.

Cū nota q̄ si venter cōstipatus fuerit cōm supflui-
 tatū p̄mo fiat eductio cū suppositio cōi vel alio simili.
 Cū fiat tale clistere. R. malue blitis mercurialis order-
 ana. ℞. i. fiat decoctio: de qua accipe lib. i. f. in qua dis-
 solve cassie pulueris suchari añ. 3. i. olei vio. 3. iiii. salis pa-
 rum: & fiat clistere. Cū si per os lenire volueris. R. lupu-
 capilloz ve. florum boraginis: buglossē: & vio. ana. ℞. i. &
 fiat decoctio. de qual accipe. 3. iiii. f. in qua dissolve māne
 aut cassie. 3. i. f. syrupi viol. 3. i. & fiat potus. Cū oibus au-
 tem eductis supfluitatibus fiat flebothomia de basilica de
 extra. vel dena media requisitis ad flebothomiā consentien-
 tibus. materia intra vasa existēte cōueniēs est flebothomia
 ut sentit. Auicē. p̄ma quart. caplo de cura quartane et
 continue: & mēti habeas flebothomiaz. & solutiua semper
 in die quietis seu minoris afflictionis exhibere. Cū his fa-
 ctis si videris materiā p̄ multitudinē naturā opprime-
 re: quam minorā iudicaueris: facias sic. R. reubar. 3.
 ij. spice gra. iiii. polipodij. 3. i. infundant in aqua lactis. 3.
 iiii. deinde calefiant: & fortis fiat expressio. cui adde cassie
 vel māne. 3. i. syrupi vio. 3. f. fiat pot⁹. Cū facias sic. R.
 capil. ve. lupulo. flōz boragi. buglos. añ. ℞. 8. tamarindo-
 rum. 3. f. fiat decoctio. in cuius q̄i fine addatur epithimi.
 3. iiii. de tali decoctio accipe. 3. iiii. f. in qua dissolve cassie
 vel manne. 3. i. electuarij de succo rosaz. 3. ii. cōfectionis
 amech. 3. iiii. syrupi vio. 3. i. & fiat potus. Cū modū pill.
 Cū pillul. de reubar. pillindarū añ. 3. f. fiant pillule. vii.
 vl. viii. Cū p bolū facias sic. R. electuarij de succo ros.
 3. i. cōfectionis amech. 3. ii. suchari quātū sufficit: & fiat bo-
 lus & deauref. Cū semp habeas menti solutiua compos-
 nere fm humorz cōpositionē q̄ si plus abundat colera: et
 eius furiositatem times de farmaco plus eā respiciēte ad-
 de: & si min⁹: mīn⁹. si equalr: equalr. Et ideo plura describe-
 re solutiua mihi supflui videt. sed respice supra caplis de
 tertiana & q̄rtana. q̄ illc de solutiuis inuenies oēm mane-
 riā administratiōis solutiūz. Illa igit fm necessitatem
 insimul cōpone: siue sint cōfectiones siue potioēs: siue pul-
 ueres: pillē siue aque. Cū exhibito itaq̄ minoratiuo si opus
 fuerit ad materiē digestiōē facias sic. R. syru. acetosi. sim-
 plicis viol. añ. 3. i. f. aque endiuie. 3. iiii. aque buglo. 3. li.
 misce. p duabus vicibus: & in potu tribue. Et si vis clarifi-
 ca. & aromatiza cū sandalis citrinis. vel da. 3. iiii. p̄dictaz
 aquarum cū sucharo: fiat iulep aromatizatum cū sandalis

digesta mā euacua eā quoniam solutio fm regulas statim descriptas. Et si egritudo prolongaret: posses dare oxymel diureticum cum syrup. vio. fac sic. R. oximellis diuretici. 3. ij. syr. vio. 3. i. aque buglos. 7. endi. añ. 3. iiii. clarificetur pro duabus vicibus. Et si materia incipiet digerī: posses addere aquas fumitterre: et isto digestivo pluries exhibito euacua vt supra. Confectiones in hac emittitei spē cōueniētes sūt diacozalli 7. manuschristi cū plis. Cui facias sic. R. margaritarum. 3. i. f. coralloz ru. 3. ii. saphiri grana. ti. smarag. rubini ana. 3. f. cinamo. 3. f. zucha. al. lib. f. fiat confectio in morsellis cū aqua rosa. 7. buglo. Cui fiat talis mixtura. R. cōserue bozag. rosa. buglo. 7. violis. añ. 3. ii. manuschristi cū plis. 3. ii. diacozal. 3. i. folio. auri numero. xii. fiat mixtura 7. deauref. Et si magna fuerit in epate flamma posses in declinatione addere triasandaloz vel diarodon abbas. que tamē plus in fine declinationis conueniunt q̄ in alio tpe Cui facias sic. R. specieruz triasandaloz sp̄rum diarodon abba. añ. 3. ii. zuchari al. lib. f. 7. fiat confectio in morsellis. Cui iudicares cor 7. epar fore multuz in flammata ppter qd velles eis epithīma applicare: quere supra de sinocha inflatiua. 7. c. de tertiana. pura. ibi te docui. De facto cibationis sz status longitudinē vel ppinquitatem debes a principio grossius vel magis tenuiter cibare vel dietare: qd suprascriptis inspectis leuiter facere scies. Hora vero cibationis sit cum magis quiescit infirmus. Et hec de cura maioris emittitei.

De cura emittitei nondū baptizati.

Cap. liij.

Emittitei nondū baptizatus cōiter est cū colera in tra venas 7. melācolia extra putreuerit. Cuius cura totū regimē ad magis fridum 7. humiduz q̄ in pcedenti facias declinare: 7. ppter hoc carnes exhibende non sunt. q̄ si exhibeant alterentur cum lactuca: cucurbita: endiua: portulaca: vel agresta: suc. arantij. grana. ti: acetositate citri: vel cū q̄tuor se. frigidoz emulsione. Et si colerica se. recesserit melica remanere: cura vt in ppis capitulis supra tangit. Cuius qd non desit aqua ordei vel zucha. sed si etas vel cōsuetudo vel aliqd hmoi te coegerit ad dandū vinū sit albus bene limphatū. Cui confectioibus vtere supius descriptis imediate: 7. si supfluitatum cōmuniū educio fuerit necessaria vtere clisteribz vel portionibus lenitiuis in cura tertiane postis. Deinde si flexu borbomiā iudicaueris siendam basilicā dextrā incide.

Successiue ad materie digestionē trāiens. R. syr. ace. simpli. 3. ij. syr. vio. 3. ij. aque endi. 3. iiii. aque buglosse. 3. ij. vel aque zuc. 3. vj. clarifica p duabz vicibus aromatizetur cum sandalis citri. 7. da de eo vsqz ad materie digestionem. Deinde si solutium dare volueris quere in cura tertiane pure: 7. ex eis facias cōpositionē cū descriptis in cura quartane correspōderis huic paroxismo: adde tamen plus de solutinis colere. Itē multa solutua ad hanc intentionē descripta inuenies in cura quartane colerice: et ppter hoc causa breuitatis hic ea ponere dimitto. Cuius tamē habeas in emittiteo generale: 7. est qd sis magis sollicitus de materia intra venas q̄ extra ceteris paribus putrescente. Et si ppter materie furiositatez vel eius multitudinē ante digestionem minoratium dare volueris ex his que dixi vnuz tribue. Et si necesse fuerit te ad vltiores pcedere digestionē. R. syr. de. endi. 3. ij. syr. aceto. simplicis. 3. i. aquaz endi. buglosse añ. 3. iiii. vel aque zucha. 3. vi. clarificet 7. aromatizet cum sandalis: quo pluries exhibito reiteta solutiuū. Si epithīma fuerit necessarium: quere vt supra. Et hec si bene notatur sufficiant p cura quartane speciei emittitei nōdum baptizati.

De cura minoris 7. veri emittitei 7. etiā medij. Cap. v. Minoris 7. veri emittitei cura sic ordinat. Nō facias vt frigiditate 7. humiditate flegma in suis qualitatibus nō augeat: 7. siccitate 7. caliditate colera in suis qualitatibus nō augeat: ppter qd facias vt aer tam in actiuis q̄ in passiuis tempat existat: quē si non habueris

fm necessitatem altera ipm: qd ex sepe dictis facere scias. Et otū relinques q̄te vras infirmus. Somnus vero cum ratione flegmatis solito minoz ceteris paribus esse debeat: 7. ratione colere maior cū infirmi cōsuetudine adequabis. Et si nōnulli laudat nō fore maluz infirmū nōnunqz ad iram puocari: 7. p idēz ad timorē: vt inferius calore fortificato cōsumat: vel in suis excessiuis qualitatibus alteret. Dico qd tutius 7. regularius est nullū accidens aie excessiui inducere: cōtingēs enī est vt ex ira vt timore colera magis q̄ prius intendat. vnde ex tertiana interpolata. posset fieri tertiana cōtinua. 7. sic simul essent due continue quarum simultatem. Auicē. 7. multi alij nō negauerūt: 7. tūc infirmū pditio valde timēda foret. De cibo 7. potu a pane inchoans dico qd debet esse a fursure mūdus cū sale 7. fermento cōpetenter pinsatus. Et carnibz vras montoninis: edinis vitulinis: leporinis: cuniculinis: iunenibus: auicē: le parue: 7. fasant cōueniūt. Et has carnes cōueniētius est in aq̄ q̄ in veru decog facere. In ferculo vitāda est cucurbita: lactuca: portulaca: endi. Alijs vero in capitulo de maiorē emittiteo descriptis. vt pōt. respectū tamē habeas ad colerā hanc inducentē se. si ipsam ad inflammationē maxime acutā cernerēs leuiter cū suprascriptis cibaria sua poteris alterare. Sapores in hū iunenētes ex suprascriptis sibi elige. Cui sepe dictū memorie semp habeas. f. grossius vel magis tenuiter dietare a principio fm qd statum magis vel min⁹ ppinquū iudicaueris. In statu vero tenuiter 7. in declinatione gradatim ad ingrossationē deuenies.

Discēs 7. fructus sunt oino vitādi. Sed si pur interdum vtēre piscibz sint bone aque squamosi. vt pgre lutij temali 7. Et si modico cina. in suis condimētis vsus fuerit vel le valde erit. Cuius sit album vellrubeum clarū vel limphatum fm potentiaz. Omnis vitāda est repleto. De inanitione vō ifra dicitur. Ad medicinalia. n. trāseūdo: si necessaria fuerit lenitio facias sic. R. malue blitis mercurial summitatū caulū rube. añ. 3. i. fiat decoctio in cui⁹ li. i. f. dis solue cassie pulueris zuc. añ. 3. i. olei cōis. 3. iiii. sal triti parum 7. fiat clistere. Cui da. 3. x. cassie aut māne dissolute cū decoctione lupul. capil. ve. cuscute: passularuz: addēdo mell. ro. 3. i. 7. fiat pot⁹. Facta lenitione si opus est flebothomie venā mediā vel basilicā incide. Deinde ad materie digestionē veniēdo si magis respicis flegma. R. oximellis simplicis. 3. ii. mell. ro. colla. 3. i. aque endiue. aque absinthij: aque feniculi añ. 3. ii. clarificet p duabz vicibus: 7. aromatizetur cum cinamomo. 7. hoc si magis respicis flegma. Et si magis respicis colerā pone loco oximellis simplicis syr. aceto. simplicē. Et si syrpos abhorret 7. aquas ualepiāre velles: debes fm intentionē quā habes ad colerā plus vel minus de aqua endiue vel alijs cōmiscere: 7. si volueris poteris dare solas aqs cū zucharo. Cui añ digestionē materiā minorare volueris: vel digestā euacuare: debes respicientia flegma 7. colerā commiscere magis et minus fm intētionē quā habeas. Et qd solutua sic scribes re longum foret. Require supra in capitulis 7. de quotidianā 7. tertiana: 7. ex illis solutis mō quo dictū ē facias mixtionem. Exhibito solutiuo si ad vltiorē digestionem 7. maiorē apertionē ventris oporteat ad syrupū acetosum de radicibus vel oximelle cōpositū. Vel syrupū magistrale sic facias. R. radi. feniculi: apij: endi. añ. 3. i. se. anisi: feniculi: apij. añ. 3. f. ro. ru. 3. vi. liquiritie. passul. ana. 3. iiii. suc. endi. suc. apij: añ. li. i. decoquātur in li. iiii. aque ad cōsumptionē tertie ptis: deinde colent. cui addat li. f. aceti fortis siml. zuc. li. i. f. fiat syr. longus: 7. aromatizet cum cinamomo 7. da. 3. iiii. p vice: vel inspisset. 7. da. 3. i. f. cum. 3. iiii. aqzucca. p vice: dato sepi⁹ digestiuo fac de solutiuo vt sepi⁹ dictum est. Ex cōfectionibus mixturis 7. vtēre ap propiatas materie calide 7. frigide fm intentionem quam habes: quas elige ex suprascriptis. Et si tacta in isto casu 7. duobus pcedētibz bene notaueris cura medij emittitei fiet tibi plana: debet tamē totū regimē ppter coleraz

Intra vènas putrescēt plus ad frigidum declinare: et ideo vtrā lactuca: cucurbita: endi. et alijs huiusmodi securi. q̄ in mī nori. et danda est in principio alijs cōsentientibus: et in augmēto aqua ordeī: et aqua zuchari in potu: et dimittat carnes: vel cum suprascriptis alterentur. In lenitiuis et flebotomia. facias vt sepe dictū est. In digestiuis vō: et in solutiuis sūm materīe dispositionē: vīdem dico de pfectionibus et alijs huiusmodi. Quia de re si se. aliquas compositas curandas habueris cum multiplices esse possint: vt habitum est sūm exigentiam curā compone: siue humores in ter se componuntur vel humores et ethica.

Et curā se. que componūtur cū apostematibus ex cura deprehendēs apostematū. Sed cum in hoc sūmario mea nō sit intentio tractare de eis eā dimitto. et illaz cura vt te docent auctores: q̄ se. ab illis pendētē curabis: et maxime si quidē antefcriptū memoriē comedaueris. Et hec de emittentis et compositis se. dicta sufficiant.

De signis taz pñosticis q̄ demonstratiuis se. pestilentialis et eius cura. Capitulum. vi.

Materialibus se. finem imponere: restabat de pestilentiali se. aliquā facere mentionem. Et quia in tractatu d̄ peste: quē ad illūstrē ducē mediolant cō feci postq̄ hunc tractatū de se. vsq̄ ad caput pñens excludi se pfectionē nō solum apostematū pestilentialiū materiam sed etiā ipsi se. pestilentialis causas. et signa taz pñostica q̄ demonstratiua. et curā ptractauit: de ea hic nō multū finibus ptractabo: attamē de ipsa hic aliq̄ pauca ad apostemata pestilentialia nullū habendo respectum satis vtilia: et hūc pposito pñentia scribere disposui. Cuius q̄ nota q̄ feb. pestilentialis pōt ab oībus humorib⁹ indifferenter puenire. Nā cōtingit interdū aerē esse infectū venenositate: puta a cōstellatione vtrā ab aliq̄ vapore ab aliq̄ corpore resolutio: sicut exēpli grā. s. ab infectis cadaueribus: et a stagnis corruptis a cimiterijs sterglineis aut cōsibus: q̄ aer sic infectus ad cor attract⁹ spūs inficit venenositate. qui infecti humorē magis aptū talē infectionē suscipere inficiūt: et sic se. causat pestilentialis. Interdū tamē in visceribus terre vapores includunt venenosi q̄ plantas inficiūt aut plantarū nutrimentū: ppter qd̄ illa terre nascētia comesta nō solum humores quos generat inficiūt. verū etiam in corpore existētēs. Ideo dicebat Aul. 2^a pmi. doctrina. 2^a ca^o de iudicijs cōplexionis anni. q̄ mortalitates corrumpunt arbores et vegetabilia: ideoq̄ corrumpunt ex ea aialibus q̄ ea comedunt. Et ideo hoīes q̄ eis vescūtur: corrumpuntur. et.

Cui⁹ autē se. signa cōta sunt: q̄ sine magno exteriori calore infirmū interi⁹ inquietū reddit. Calor enim ppter maximū cordis nocumētū trahit ad intra: ideo solus in interioribus incendit. Unde nōnulli interdum referunt se tū cauma ad intra sentire: vt aduri videant: et ideo necessario in talibus magnificat anhelit⁹ vt frequētā. pulsus in omni tali se. vtrū plurimum est debilis velox et spūsus et sistoles maior dyastole existit. Cui⁹ si cū hoc alienatio furor aut instantia affuerit vigiliam faciei ac oculoꝝ citrinitas cū nigredine lingue oris amaritudine vel salsedine cū intensa sit a colera seu a flegmate falso hanc se. puenire iudicabis. In flegmate tamē falso accidentia oīa q̄ in colera magis debet esse geta. Cui⁹ aut infirmo appareat vt circa pcoīdialis fossocet: et ore dulcedine aliquā senserit: rubedoq̄ i facie et oculis appareat: cūq̄ ipm tetigeris: et facie quasi madidam ac si sudare vellet inuenies nec ei magnus insit furor alijs signis cōibus appentibus sanguine fore in cā pñuaciabis. Sed si a flegmate puenit paliditas potius q̄ rubedo erit in facie: ac getiora oīa accidentia erūt: et ceteris parib⁹ maiorē q̄ in alijs inuenies diuersitatem in pulsus: et stat qñq̄ in isto casu vt nō loquat neq̄ bene sentiat ppter defectū aialis virtutis. Et si a melancolia puenit infirmus erit magis tristis minusq̄ de salute cōfidens. Et vt breuiter me de his expediat: si vis certius iudicare inter cetera cōsidera cōplexionē et regimē pcedens: deinde etiam

tem et regionē: tps anni: et silia sepe dicta. Et de his iudicabis humorē cui magis cōueniūt. De natura aut huius se. est vtrū plurimū variolas: et morbillos antracē carbunculū vel bubonē demonstrat. De q̄bus si notitiā habere volueris recurre ad tractatū de peste. q̄ de illis illuc plene tractatur. Cui⁹ autē in tali se. tibi semp nūciū certior nō existit. Nam ex his q̄dem se. vt inq̄t Aul. est in qua nō sentit eger neq̄ tangēs pñiquus multitudinē caloris: neq̄ alteratur pulsus aliqua alteratione magna: et tamē ipsa est interficiēs velociter. Cui⁹ causa est vt inq̄t Cōcilia. differentia. 95^a q̄ pñū est se. pestilentiali vt cordi inheret. Unde nā si grandis in corde fuerit infectio pterita in nullo attentat insurgere ptra morbū. Sed corpus velut in sanitate gubernare cōnatur: et iō vīna sepe apparet bona et pulsus bon⁹ et infirmus velociter morit. Si tamen a sua naturali dispositione fuerit mutata sup illū humorē iudica: quē tibi peccare dea monstrabit. qd̄ facere scies ex alijs se. putridarū doctrina phabita. Cui⁹ tali se. q̄ plurima sepe mala eueniunt accidentia: vt sincopis frigiditas extremorum sudor frigidus spasmus. interdū inflat venter ac plia sic si esset ydropicus fluxus quoq̄ ventris accidit vinctuosus ac vomit⁹ diuersorum colorū ac materiez diuersarū. Et si infectio fuerit confirmata pñū est ei vt omnia oleant exentia.

Cui⁹ habitis attēde pñostica que infra te docebo. Nō in signis quātūcūq̄ bonis nunq̄ iō pñidas. q̄ vt statū dictū est pulsus et vīna p sepe bona sunt: cū q̄bus tū infirm⁹ velociter morit. Unde refert Gentil. supra pma q̄rti. q̄ quenda vidit ita febrientē leniter: vt nec cibū neq̄ somnū solito dimitteret. et hora cōsurgēs cōsuetā facta sua pñit vt antea faciebat: in quarta vō in capite ipso sudor frigidus apparuit statū et signis pestis apparētib⁹ mortu⁹ est. Cui⁹ sincopis vō cerebro eueniēs sudor fridus: diuersorū colorū vomit⁹: et maxime ad nigredinē tendens egones liquide et vinctuose. Cui⁹ nigra et liuida anhelit⁹ fetens spasm⁹ vel apparēs ydropis. qd̄libet istorū infirmi vtrū plurimum significat pñtionem. Q̄ si oīa vel ex his plima fuerint insit cōplicata de futura morte nullaten⁹ dubitabis: p̄traria vō nō tamē salutē sed spem salutis possunt asferre aliqualem.

Cui⁹ demonstratio appetit⁹. lingue nigredo inquietudo alienatio insomneitas absq̄ signis supiorib⁹ apparētia et si totalē de infirmo despatio nō pñunciant: signa tamē valde timorosa existunt. Cui⁹ habitis ad curā deueniēs pmo sepe nō naturalium regimē antefribā. Cui⁹ igit aer ad frigiditatem temperatā et humiditatem reducēdus: qd̄ facias cū solis salicis quercinis et silibus. ac cū herbis cū florib⁹ collectis oī die camerā substernēdo: debet etiā si fuerit diues paulinētū camere ex aqua ro. cū acetō mixta irroare in q̄ imponatur sandali rub. et citrini cū trociscis de camphora: posses etiam de ipis trociscis super prunas ponere et cameram suffumigare. In hyeme renoua aerem cū igne claro et sine fumo et cum salice vel iunipero: et posses camerā suffumigare cū iunipero: et super prunas ponere posses de trociscis de ligno aloes vel ciperis mesue vel galliam muscatam vel aliptam muscatam. Et super omnia in aeris rectificatione sis bene sollicitus. Quantum ad somnū et vigiliā non cures in pma die naturali q̄ ipse dormiat nisi parū versus aurorā ne ppter somnū māilla venenosa magis itus includat. Et vt possis sñomiā et alia facē q̄ te statim docebo. Procures insup modis oib⁹ q̄ poteris infirmū sine terrore detinere ei semp pmitēdo salutē. Tū in b̄ casu dulces melodie pueniūt et dulces cātēne: ac son⁹ musicaliū istrumētōꝝ vt cū lyra cythara et h̄. Cui⁹ autē cū bū et potū cū pp venenositatē mae vtrū i talib⁹ maxie pñer nā p̄tinua idiget restauratiōe. Tū in b̄ casu plimi eoz q̄ vtrū rīst et sup illud comedūt violētē absoluunt et viuūt. h̄ q̄rti. de cura se. pestilē. Et iō Ras. x. alimā. c. de se. pestilē. hac p̄terea inq̄t laborātes passiōe ad cōedēdū aliqd sunt cogēdi. sūm at tenorē s̄tutis sunt infirmi tales dietadi. Nā si cōne

flans valde fuerit poteris subtilius dietare. Conueniunt igitur ei pulres ex farina ordeï vel mulcti eius aut auena z triti cum lacte amig. pparata. amidu z filia. Et qz ca^o cum lacte amig. dulciū pparentur cum aqz ordeï. Et si talia nutritibilia facere volueris in brodijs galloz nondum coeuntium vel pulloz iuuenum aut edi. decog facias. s. brodia cuz lactuca alterando vel endiuia cucurbita vel porulaca vel habeas semina cōmunia que aliquatū cōquassata z in petia ligata buliant z carnis illis vel tales carnes vsqz ad ossium separationē decog facias. z fortiter expressis brodijs expressum exhibe. in quo si paruz succi limonis acetositas citri. pomoz acetosorum acetose pparatoz vini agreste vini berberis vel granatoz bulierit esset laudabilius ad hoc. Uel facias cōsumum ex istis carnis alteratum cū aliquo suprascripto rō. Uel exhibe aqua carnis seu sublimati carnis eodē mō: z cū illis scm put dīscribit. s. dīa 2^a. c^o pmo. ponendo illa q̄tuor genera cāphore cū illo puluere. Et tu vide ibi. debes tamē illū puluere q̄ cum carnis ex quibus sublimati efficit cōmiscere ordinate sūm diuersitate. s. cōsum etatum z hmōi. Nā in se. flegmatica posses addere parum vini cū aqua qua aspergis. Et hoc sublimati qd in pede montium substantia vocant facere posse ad alembicuz: vel in alio vase. Et tu facias vt libet. Ita. allato ca. laudat pulre ex farina ordeï cum lacte acetoso facta cōsimilī lac acetosum: qbus vtēre si placet. Cū in potu vtatur aqua oz. in qua lamina aurea sepe ignita extingunt. Uel pone ducatos ad buliendum in vase cū ordeo: acetum qz aqua pmixtum laudat in hoc casu. Uel da zucharus ro. cū aqua ordeï bulita: vel loco eius pone de mixtura infra scripta. Et si se. illa pestilentialis flegmatica fuerit: etas z conplexio frigida z consilia: da vinū albu cum aqz ro. mixtur. Et si videris vtutē psteri cuiuscūqz spēi h se. existit da parum melloris vini qd repis cum aqz ro. mixti. Cū is itaqz de cibo: z potu habitis. patet qd de inanitione z repletione sit dicendum. Nā sepe z parū infirmo est tribuendum: supfluitates qz put te infra docebo sunt educende. Cū ser rex nō naturalium regimine: sic breuiter expeditus. Ad medicinalia cōdescēdo. Prio doctrinā insequens Aui. Si se. ab alio humore deuenit qz a sanguine sunt illi humores euacuadi: qd ex phabita doctria facere scies si at a sanguine. puenit. statz fieri facias flōmā de vena media. si infirmus equalitē senserit se grauatum vel de basilica si magis ab inferioribus. vel de cephalica si magis a superioribus etate complexione z alijs cōsentientibus ipsam facere vsqz ad lippothomiā nō vitupero. Uel saltem fieri facias scdationē. qz si etas vel aliqd taliū flōmāz prohibuerit vtōsas sup nates: vel spatulas cū scarificatione sūm exigentiā apponi facias. Cū autem ab alio humore qz a sanguine. puenit quē sanguini iudicares pmixtum cōsimiliter fieri facias flōmā vlt vtōsas: nō tū sanguis in tantā extrahat q̄ritate: vt in casu pcedēt. Et nota qz si etas et virtus cōsenserint a quocūqz humore h se. puenit audacter facias fieri flebothomiā: sanguis tū paucā extrahēdo q̄ritatē. Nā h tpe vulgares tantā in flōmā accipiunt cōsidentia: vt flebothomati statz se liberos iudicet. Nota tū qz si h se. tibi inducias dederit ante flebothomiā debes pme digestionis supfluitates educere si natura p se nō fecerit: qd facias cū clisteribz vel potionibz lenitiuis suprascriptis ca. de sinocha inflati. Cū licet h se. vt dictū est possit a q̄cūqz humore puenire indifferenter: pncipalr tū humori nō attendimus: s. extinctioni caloris: z venenositati materię cor. s. confortādo. Itō ad hui⁹ materię digōnē alia requirunt q̄ in pcedentibus. Nā talis mē digō est ipsi⁹ venenositatis correctio. Et tō facias sic. R. aque. ro. li. s. aqz vio. aque bug. aqz pipinel. aii. 3. iii. vini grana. 3. ii. syrūp de acetositate citri: vel de ribes. de limonibus. vel de succo aceto. 3. vi. fiat iulep aromatizati cum sandalis muscatelli nis de tali bibat sepe in oī hora q̄ vult. Itēz multū valet in isto casu aqua diptami: aqua herbe tunici scā cū suis radicibus z aqua tormentille facta consilr cum radicibus. et aqua acetose z scabiose. fac igit cum aliquo syrūpo supra scripto. Ex istis aquis vel aliqz istarū iulep: z infirmo tribue addendo vinum granatoz: vel succū berberis. z aromatisetur cum sandal: z in flamma magna cum trociscis de cāphora vel cum camphora ipsa: z in flegmatica se. z hoīe antiquo cum musco. Et poteris more practicanium modernorum sic facere. R. s. de acetos. citri vel alterius p̄e nominati. 3. iii. s. aque acetose. 3. iii. aque herbe pipinelle: aque herbe tunici. aii. 3. i. s. clarificet p duabus vicibus z aromatiset cuz sandal: z det in auroa. Nota tamen hic vnum qz ista q̄ h suprascripta sunt: maxime velent contra venenositatē materię: z flāme extinctionē. vñ in colica: z sanguinea se. hec maxime cōuenient. S. si se. alia pestilentialis fuerit flegmatica: aut melancolica poteris aliqd materiā istā respiciēs cuzillo cōmiscere: z sic recte opaberis. Cū extincta flamma z digesta materia: si opus fuerit ipsam euacuare: z si h se. fuerit sanguinea vtēre sūm exigentiā solutiuis descriptis supra. ca. de cura sinoche putride. Et si fuerit colerica his q̄ scribūt in colericaruz se. Itēz dico de flegmaticis z melancolicis. Nā sicut dictū est: licet h digestiua in oī pestilentiali se. pueniāt ppter materię venenositatē. s. tū nō solutiua ppter ipsius materię diuersitatem. Cūtem nota qz tota tua intentio debet esse in cordis confortatione: vt fortius tali venenose impressioni resistere valeat. Ergo a principio cordi epithima facias: itaz ppter materię venenositatem in hac se. multum facere cogimur que regulariter in alijs non fierent vtēre epithimate. supra in ca. de sinocha inflatiua descripto. Itēz pueniunt in isto casu odoramenta epithimata: z vngueta p corde epate capite testicul: z renibus ac alijs q̄ supra ca. de causonide scripta sunt: z tu vide ibi si op⁹ suprit. Cūso cōseccionē da manuschrifti cuz plis deauratus vel dyacora. vlt hāc mixturā. R. pserue ro. bug. bora. z violaz. aii. 3. s. cōserue floz nenusar. 3. ii. manuschrifti cū plis. li. s. fragmentorum oīuz lapidū p̄cto. 3. ii. margaritaz subtilum sue tritaz. 3. s. folioz aurinūmero. xvi. fiat mixtura daurata de qua sepe comedat: z de ea bibat cum aqua zuc. ro. silibuerit. Et h de se. pestilentiali sic breuiter dicta sufficiant. Nam in tractatu de peste h materia latius descripta est. Cū differentia tertia tria in se cōtinens capitula. Cū signis se. ethicaz tā pnoticiis qz demitatis. Cap. s.

In hoc dinē icedat humoralū se. narratio e phabita est in pñti ethice fieda tractatio tā. s. febul qz senectutis. Cūso q nō vt pposito spectat i corpe nostro dupli ces repiri humiditates. Quedā p^o qdā 2°. Vñe vt sanguis colera flegma: z melancolia. Et ex his vt habitū est se. cānt putride. Secūde aut vt nomē nō habēs ros cābiū z glutē ex quaz cōsumptione: vt statī apparēbit ethica generat. Licet Aui. dicit istas duas humiditates a sanguine nō differre. Nēdici tū cū ante qz sanguis i os cōuertat. verbi grā. de eo quattuor notabiles cognouerunt mutationes qz posuerūt a sanguine differentes. P̄ma quarū in vasis sanguis repit: qz in foraminibus paruarum venaz: vt inquit Aui. Secūda est velut ros in mēbroz pmanēs cōcūtatibz. Tertia est membrorum humiditas: que licet aliquatū sit coagulata. nōdū tū est in mēbroz substantiā cōuersa. Et quarta est humiditas in mēbroz substantiā conuersa membriz ps iā effecta. z ob h nō nulli hāc esse aiātā affirmāt. Cūm igit contingit venarū substantiā nōnunqz pter naturaliter calefieri. Sicut exempli grā in se. ephimera cōmunes terminū trāseunte. aut in se. cōtinua aut quolibet alt interdū naturalis calor: z tali pternaturali fortificācō p̄mā z secūdā cōsumūt humiditatem statem. s. in mēbroz cōcūtatē q̄ erat in mēbroz substantiā trāsmutāda. Unde mēbra nutritiua carentia necessario cōsumuntur z arefunt. Et hec est p̄ma spēs ethice q

Differentia.III.

nostris ab auctoribus difficilis cognitionis: et facilis cura-
tionis iudicat: quod si infirmi regimine ad frigiditatem et humidi-
tatem facias declinare facile calor extinguitur: et per consequens le-
uiter infirmus sanitati restituitur. Si autem talis fortificatus ca-
lor propter diuturnitatem aut eius augmentum ad hoc pronerit
ut tertia desiccet humiditatem sic. et talis ut in membris nequeat
assimilari: secunda species ethice precreatur quod apud Galenum et alios dif-
ficilis curationis existit. Et si adhuc ille calor augmentatus
diutius permanserit sic ut quartam desiccet humiditatem humidumque
radicale membrorum. 3^a fiet ethice species in polis curationis oio
in qua innata corporis humiditas sic paulatim desiccatur: quod
amplius naturalis caloris pabulum esse nequit: unde calor ipse extinguitur.
Cuiusmodi euidencia sciendum quod calor potest tripliciter extingui:
ut ponit. A. prima prima causa. de etatibus. et 2^a prima causa de causis
infrigidantibus. Propter solam simplicem alterationem a contrario
infrigiditatem: quod ad inductionem unius contrariorum sequitur alterius
corruptio. Secundo per viam suffocationis: sicut in corde debita
transpiratione seu euentatione prohibita calor: ut patet extin-
guitur. Tertio per resolutionem humiditatis seu terrestrificationem
quod esse debet caloris naturalis pabulum siue fomentum. Sicut
exempli gratia flamma oleo consumpto extinguitur in lampade
per terrestrificationem humiditatis aut eius resolutionem.
Sed ulterius sciendum quod triplici contingit humidum resolu-
i seu terrestrificari. Uno modo a calore naturali: calor enim na-
turalis continue in humidum ipsius agens ipsum resoluunt: et consumit:
et per nutrimentum succedere continue terrestrius restaura-
tur: et iterum puenit ad terrestritatem: ut amplius caloris na-
turalis pabulum esse nequit. Alio modo a calore preternaturali: ut in fe-
adurentibus vel in ethica febrilibus. Et 3° ab aliquo causa potest ipse
humidus vinctuositatem et aereitatem preternaturaliter desiccare
calore naturali non aucto nec supinteso. Sic ubi gratia. Accidit in
terdum tpe magni estus per aquam fride potationem: vel cum propter
vehemens exercitium poros quos multum habet aptos: deinde
frido aere se statim exponit: tunc enim propter aeris frigidita-
tem seu aeris frigidi ingressione humidum congelatur et ter-
restrificatur: et eius a calore naturali non aucto nec supinteso: propter
quod si ille quod ad annos in iuuenili existit etate: sibi tunc decre-
pita accidit dispo quod antiquam ethicam senectutis seu primum
appellatur: post terrestrificationem ethica sequitur senectutis:
ut sequenti causa deo duce patebit. Ex quibus omnibus per quod per
ethicam febrile quod per ethicam senectutis intelligere debeamus.
Est enim ethica febrilis calor preternaturalis in corde ceterisque mem-
bris accessus cuius actione continua aliquod humiditas de sedis seu
radicale humidum paulatim terrestrificando consumit. Senec-
tis vero ethica est consumptio totius humiditatis siue caloris natu-
ralis super intensione a quodam pueniens in membris preternaturali di-
spositione: per quam in decrepita etate terrestritas accidit hu-
mido radicali. Cuiusmodi igitur quod febrile ethica: ac etiam se-
nectutis intelligere debemus. Sciendum est quod fe. ethica: quoniam
est morbus per se incipiens: Aliqui fit successione aliorum morborum.
Per se namque fieri potest a quibuslibet causis corporis cum calefactione
per se siue per accides exiccare potestibus: ut est aeris calitas in-
tensa. et siccitas nimia: calor superfluous: rerum calidius et acuta
rum vsus: superflue vigilie: nimia a cibo et potu abstinentia
aie immoderata accidetia: calitas enim aeris vel alijs causis per
creata ad cor: et ab eo ad membra radicalia: vel contra: seu ad
omnia pueniens si si sua fuerit fixatione sufficiens aliquod de predictis
consumere humiditatem: ethica tunc febrile cabit. Ceterum
hoc raro accidit imo rarissime. nam cum spiritus et humores ma-
gis ceteris partibus sint apti inflammationem recipere quam membra
rarissime accidunt: quoniam potius inflammationem quam membra ipsa. Et ob
hoc nonnulli dixerunt ethicam incipiens posse fieri non esse posse
quod modernorum plerumque crediderunt adhuc. Illud tamen positum
sic potest persuaderi. Nam videmus fulgur pecunias liquificare in
bursa ipsa illesa permanere: ita imaginari calorem possumus aliquid
quod tate esse acuitatis et potest: ut spiritus et humores preseat
ad fixam membra: quod sic erit istius impressionis receptus quod non
illud pueniat. Et si ut clarius appareat suppono per quod oio
altero calius sibi sibi debitas circumstantias appropriatum et ca-

lidity ipsius augmentum. 2° quod a proportionem minoris
equitatis non puenit actio. Iste due suppones in phia sunt no-
te: ut etiam apud tractatus de reductione medicinarum ad actum.
Tertia suppo. quod ipse est calidior corde: patet quod ista res
calidior quod sit in corpore nostro. prima prima causa. de complexionem mem-
brorum. Ex istis sequitur quod si cor ad tantam deuenit cali-
ditatem intensiue ad quam spiritus possit deuenire: istis stantibus
inter latitudinem sue temperiei quod ipse exibat per primum temperamentum
patet ibi: quod dato opposito sequetur spiritus non esse calidior cor-
de: quod est contra tertiam suppositionem: et per 2^{am} enim ex quod parte repugnat
cor habere tantam caliditatem intensiue ipso stante in terminis sue
temperiei quam spiritus habere possit. Quarta suppo. quod non in-
conuenit unum esse altero calius: quod tamen non maiore haberet inten-
sione: quod pono quod cor habeat ita calidum sic tu. sed habeam cere-
brum: et alia membra fridiora: per tu es calior me: et tamen non ha-
bes intensiore calitatem. Istis positis accipio unum equum inten-
se calitatis cum spiritus: quod tamen sit spiritus calidus. ut supra fore possi-
bile ponit suppo vltima debite cordi approximatur: et patet
quod sufficit cor ponere in calefacto esse per primam suppositionem
et tamen per secundam non inflammabit spiritus: ita dicemus de omnibus
alijs membris a corde. Sed ponamus quod illud agens cor
et alia membra sibi proportionabiliter assimilet in calitate spiritus
stantibus intra latitudinem sue temperiei: et per quod cor: et alia
membra: tunc ita habeant calitatem quam spiritus ipsi ad intellectum
dantur: in casu per quartam suppositionem erunt in caliditate: quod si tunc
per primam suppositionem et secundam desiccatur humiditas: tunc prima fiat spe-
cies ethice: et si secundam 2^{am} et tertia 3^{am}. Et illo modo ethicam se-
brilem fieri non repugnat. ut per 3^{am}. Unum Galenus per de dijs se. ingit
quod corpora in quibus ethica febrilis potest fieri incipiens maxime sunt
corpora sicca in laboribus et exercitijs vigilijs sollicitudinibus
et dieta tenui vita eorum ducetur: et quod in ira facillime cadunt:
ad quod multum inuatur si etas ac regio multum calida fuerit
que regimine exiccatum precesserint. In his enim ethicis incipi-
entibus a premissis causis fieri quam maxime pole erit. Contra
ex dictis sequetur quod quilibet ethicus: consequens est falsus: et
per 2^{am} enim: quod spiritus sunt cordi et alijs membris debite appor-
mati proportionem obtinens maioris inequalitatis super ipso
rum calitate. ergo si equum intensiue calitatis cum spiritus sufficit: cor et
alia membra preternaturaliter inflammare: et ista ponere in calefacto
esse: ut dictum est. Et idem spiritus posse facere videbunt. Quo po-
tius in esse sequitur. Dicendum quod argumens non valet. a. est equum in-
tense caliditatis cum. b. et a. debite approximatum. c. ipsum
calefacit: ergo. b. debite approximatum idem facere pote-
rit: quod accipio ferrum inflammatum. ubi gratia. Summa huius calitatis
et paleas inflammatas sibi calitatem summam habens: per quod fer-
rum sufficit inflammare aliquid combustibile: ut lignum viride: aut
aliquid aliud et non paleas: non appetit quod est pole quod agens non
intensiori calitate quam spiritus debite cordi approximatur potest
ipsius ponere in calefacto esse: quod tamen non sufficit spiritus: nec et
spiritus ipsos primum preternaturaliter inflammabit. Sed veluti ipse existat
pluriter dicta. Nam hec difficultas secum multas trahet
ret difficultates: quod primum omitto tamquam huius loco inptinens.
Cuius huius fe. ethice signa sunt amodo describenda. Pro
quo nota quod si calor preternaturalis ipsam efficiens proprie mem-
bris solidis inexistat: omnibus tamen membris humoribus et spiritibus
ad bonum irellim equum dicitur. Nam calor ille preternaturalis comixtus
calori naturali nequaquam ab eo seiungit. Sed veluti ipse existat
a membris inseparabiliter lentus: nullum tamen augmentum porismaliter seu
acerbatur facies: neque decremetum. Tamen infirmi nullas fe. huius
pensant. Et propter hoc cum antiquorum calori naturali assimilauerunt
verum si prima species ethice difficultis cognitionis existit: ut ois te
statum auctores precuratur: tamen ipsam sic comprehendere po-
teris: quod si in aliquo auctu calorem propter ephemera com-
muni transire: vel per aliam quoniam in eodem sistere precipis: illa. s.
porismaliter seu exacerbatio: hora non augeri: neque diminui
et maxime si illi membra naturali vel preternaturali fuerit desiccata: quod
facillime calor exine sunt apta impressione recipere: color eius
plumbeus obscurus seu lividus fuerit cum cutis duricie quodam
manu super ipsius aliquod retenta calore acutum et pugnatum per

peris: cū q̄ vīa nō mltū mutata pulsus frēqns pūdur⁹ ac debilis existit. Et infirmo hōis diuersis cūz sili cibo cibato calor remittit aliq̄s p̄cipit sup p̄mā spēm ethice certissime iudicab⁹. Et si cū his signis infirmo vt p̄missum est diuersis hōis cū sili cibo cibato. calor augeat cū q̄ in vīna nō multū a nālī mutata dispōne supnatās piguedo velut aranea tela appeat talē scđam ethice spēm pati iudica. Et si cum his signis infirmi nares subtiles et acute. oculiq; sicca hñtes lipitudinē p̄caui fuerit: sint et tīpa plana: cutis aspa: mor⁹ palpebrarū et supcilioz grauis: et cū h infirm⁹ faciem alia sine voluntate sōno ḡuat⁹ oculos sepe claudat. quē cū tetigerit p⁹ fridū repies: et manu supia retenta paulatī ascendere cōpre hēdes calorē ei⁹ venter dorso alligat⁹ cutis eleuata digitis ad p̄p̄ia nō reuertit: vnguesq; incuruant⁹: et cadūt capilli: et vīna oleagina: in cui⁹ supficie nōnūq; veniūt olei gutte cū resoluōib⁹ iterdū sursuris iterdū petaloydib⁹: et qñq; crinoz dibus talē tertiā spēm ethice nullatenus dubitabis. Clor⁹ at oīuz tal⁹ rō ē. Et p⁹ ethicoz color lūid⁹ seu plūbe us: aut obscur⁹ existit pp sanguis aut spiritus: et calor nālī diminutiōez ac deficcationē: et p̄ idē cuti durities: et pp spiritui⁹ et calor nālī diminutiōē vel puatiōem tactu p̄ sūt fridū: eide calor in nālībus mēbris solidis fir⁹ a calore tagētis fortificat⁹ sentit acur⁹: et pp ipm in mā solida fore fūdatū: Urina at in p⁹ et 2ª spē nō mltū a nālī dispōe mutat⁹: q; calor ille exneus infusus mēbris fit infirmo cōnālī. Et pp h vīna ipa non multū mutat vel variat: in ei⁹ tñ supficie in 2ª spē piguedo velut aranee tela supnatās apparet: q; a calore illo exneo piguedo resoluūt in toto: et q; p lōginq; loca puenit ad vesicā p̄miscet cū vīna: et in modū nebule seu tele aranee sibi spnatat. Oppositum de piguedine renū et lūboz ptingit a calore ipoz. f. resoluta q; cū vīna pp vesice p̄pingatē nō mltū cōmiscet: nec ille calor illam multum pōt psumere sic calor ethice: vñ magis se gregata et magis grossa vñ. Et h distinguēdū inter piguedinē q; a renibus vñ et a lūbis: et ea q; a toto vt i ethica. S; in 3ª spē vīna appet oleagiea: q; fit a magna piguedis resoluōe totius corpis: q; cū vīna p̄miscet: et reddit ipaz oleagineā. Aliq; p resoluōē appetēti vīna supra ethice spēm distinguere voluerūt dicētes de eis: vt statī de piguedie dīctū est: maxie de petaloyde et crinoz de resoluōib⁹. Tales enī a renibus. a vesica: et a toto puenire pūt: vt i ethica. Et si pueniūt a renibus rubee exūt: a vesica vō et a toto albe: sed iter albas discernit: q; si fuerit sine fe. et fuerit dolor renū vel vesice veniūt ab illis locis. Et si cū fe. et sine dolore illaz p̄tū a toto: et tūc dīcūt q; cū p̄fūdā resoluōē vñ et ar terijs sūt petaloydes: sicut fit p̄cise i cute exteriori ipa mltū exiccata et supra scđaz spēm iudicat ethice: cū aut magi p̄fūdā resoluōē illa fit i mēbris: et tunc sūt resoluōes crinoz des maiorē hñtes p̄funditatē q; petaloydes: et pp h supra tertiā spēm ethice iudicant. Ista tñ mā dilucidatiōez maiorē exigeret: quā ad tractatū de vīs resuo: quē si m̄hi altissimus itā plōgauerit post hūc facturū sū. Et tō hīs omissis ad p̄positū rediēs: dico q; in ethicis pulsus fit frēquēs pp necessitatē enētādī: et pp defectū hūiditatis nālīs arteriarū fit durus: debilis et puus pp debilitatē virtutis. Cū p⁹ vō spē ethice cibato infirmo color remittit: qd ē: q; mā p̄me spē: vt dīctū fuit est q; ē nimis frida ligda passibil⁹ valde. vñ sumi et vapores ab hūiditate assumpti in p⁹ et 2ª digōne resoluti illū febrile calorē facillie suffocāt et remittūt. Cuius opp^m in 2ª spē p̄tingit: qd ē: q; mā 2ª spē ē mā solida: nec pōt accēdi nisi ros sūt accēdat: vñ hec duo supin cēsa igniunt: et tō qd in p̄ma. et in 2ª digestiōe resoluūt talē ignitum calorē suffocare non pōtēd potius ab illo calore ignit⁹: et ita calor augeat: sua. f. mā aucta: et p⁹ p̄ns sentit q; nō ante sentiebat. Alij dīcūt q; ē ros sili sepo. qd an q; ignia tur stridet: et h pp ptes aqas secti admixtas sufficiētes anq; psumant calorē ignis in eo accēsi remittere: et illo mō in p̄ma specie calor remittit assumpto cibo: et a fumositatib⁹. f. a massa p̄isanaria resolutis et potentibus calorē nālī illum

suffocare seu remittere. Cābiū vō ē velut oleū: s; cū ipm flāme quā nutrit parum resistit: flāma crescit et augeat: et ita p̄tingit de cābio respectu ethici calorīs. Alij dicunt q; sic calor vñualis siue potēntialis calcis viuet: q; nō curo an sit potentialis an vñual: p nūc ab hūiditate friditate aq suppurate ad actū reducit et sentit qd antea nō sentiebat. ita et d calore ethici p̄tingit cū mēbris solidis insit: et h assumpto cibo. Cū si calor iste nālīs debilis fuerit vt ē in p⁹ spē: suffocat a fumositatibus et resoluōibus assumpto cibo: et p⁹ p̄ns remittit. Si vō potēs fuerit vt i 2ª spē ab illi fumositatib⁹ et f solo nibus excitat: q; qñ erat sopitus: vt i carcē: et tūc suū fugiēs p̄tū exteriora petit: et sic sentit q; antea non sentiebat: et isto⁹ est pueniēs tal⁹ p̄po quā nōnulli male interpretēs vitupant S; nihil ē tā bñ dīctū: vt ingt Lomic⁹ therē. qñ male i nar rādo vitupari possit. S; statī q; posset istare dīcēdo: q; si hec rō ēē vā: seq̄ret q; i 3ª spē ethice augeat calor inālīs assumpto cibo: qd ē p̄ expiētiā. et p; p̄na. cū ille calor sit nālīs fit fortior i 3^a q; i 2^a. vt p; et tu debes pcedere aīis ad p̄naz. Et ad expiētiā dicat q; q̄uis ille calor augeat: nō tñ sentit: q; calor 3^e spē ethice ē ita itēsus q; illd augmētū non p̄cipit: sicut p̄cipue p̄tingeret si adderes. x. gna frumenti vñ sextario. nā est. x. gna sint q̄ntitatis sensibīl⁹: sensibīl⁹ tñ se xtariuz nō augeat: vt p; q̄re et c. Tel dicere potes expiētiā fore ad oppo^m. nā sp in tertiā spē calor assumpto cibo augeri p̄cipit donec hūiditas fere fuerit tota p̄supta: et nonnulli q; expiētiā notauit. Et si aliq; dicāt calorē tertiē spē in eodem spē sūtere tā sūpto cibo q; ante intelligit in fine: aut vñus si nō: cū. f. fuerit tota deficcata: q; tūc calor ille innālīs multū igne⁹ existit cum sit in mā valde solida: et multū hūiditate puata: vñ si tūc augeat assumpto cibo illud augmētū non p̄cipit. Et qbus p; q; p calore augeri: et non augeri non pnt tertiā spēm a scđa discernere. S; p̄sidera alia signa supius dicta: vt puta nārū subtilitatē oclorū p̄cauitatē et tipoz applanatiōē. Cū dicebat q; nares subiles sūt et acute: qd est pp hūiditātū nālīū p̄suptiōē. Et p̄ idē sūt oculi concant: sicca vō lipitudo causat pp vñutis digestiōe defectū nō potēs nutritiū ad oculos pueniēs imutare: et etiam rōne nutritiū: qd male existit q̄ntitatis: vñ remanet in angulis oculorū: et ibi tā a calore aeris q; se. deficcāt: et sic angulis oculorū sicca existit lipitudo. Clor⁹ at palpebrarū et supcilioz fit grauis pp mām lacertoz siccitatē: et propter vñutis defectū: et per idē claudūt oculos inolūtariē: ac si sōno grauatī essent: applanātur et timpora: q; caro laceratosa exns sup ea per quā mouētur exiccata est et p̄supta: et sic plana sūt: et tūc ossiū appet p̄suptio. tracta vō cuti digitis sursū ad p̄p̄ia nō reuertit ppter eius nimīā deficcationē: capilli vō cadūt ppter subtractionē nutritiū: p̄inde curuāt vngues: et sic p; dictorū rō. Clor⁹ pronostica. f. ad frigidū et humidū mutato regimīne infirmū reassumere calorē eiusq; carnē augeri p̄cepit: scias q; infirmū in breui libabī: q; tūc scđam spēm ethice nō trāsiit: nec ad finē ipsius vsq; puenit: q; existit incurabilis: vt ponit Aul. S; si vt p̄missum ē: mutato regimīne p̄dicta nō euenerint sentiesq; auctū calorē in eodē sūtere cū q; applanant timpa et cōcasuant oculi: et aspa cutis: sup quā velut puluis esse vñ cōtīnue: incuruant vngues: cadūt capilli: et si pellē duobus digitis traxeris ad locū. p̄p̄ium non reuertit: talē nunq; libabit videbīs: vñ si cūz his signis vene albe appeāt: et vīna p̄iecta sup lapidē sonat velut oleū: infirmoq; diaria cum vñctuosa egōne sine alienatiōe pseuerās supueniat: infra dies paucos ipm moritūz iudicabīs. Et si cū his. liēteria supuenit infra q̄rtā diē venturā mortē p̄nūcia: q; tunc nā ab oī regie destituta oēs corpis hūiditates p̄p̄ie nālē relinqt. et sic fit diaria sine alienatiōe pseuerās cut cōmiscet liēteria ppter qd sequit mors in breui. Cū sup nota q; sicut supra dicebat differētia scđa tractatu tertiō caplo p̄ fe. adinuicē diuersimode cōponi. vñ ethica sepe cōmiscetur cū putrida quā sic p̄cipies: q; si putrida illa fuerit interposita: puta tertiana: quartana: vel quidiana: et ipa existēte in

Differentia.III.

quiete signa simplicis ethice antefcripta comprehendens ethica cū illa se. putrida erit cōplicita: quā h ethica cōposita appellam^r. Cū vō ethica cū alia se. p̄tinua fuerit cōiuncta difficilime cōprehendit: vñ plim̄ p̄p signoz cōincidentia laticā ethica iudicauerūt. Sed ex p̄scriptis imedia te signis in ca. laticā supra positis vnam ab alia discernere scies. Sed tñ tuo cōprehensio ethico: p̄p malū regimē: vel aliud putridarū se. cōtinuarū aliq̄ supuenerit: qd̄ sepe accidit: hāc consti^t ethica fore cōposita iudicabis. Et hec p̄ nūc de se. ethica cōposita sufficiat. Nā putridarū curā late deo duce supius habuisti: quare cū simplicis ethice curam hic annouero scies si cōposita fuerit puenientē curam adhibere. Et hec de signis ethice febū. tam pronosticis q̄ demonstratiuis.

De cura ethice feb.

Caplm.

ij.

Pro cura ethice simplicis: notandū q̄ ex sup̄scrip̄to regimine p̄ma z secūda spēs ethice facillime: ac in breui curat. Sed si ethici calor ad h̄ iā deuēit vt tertia de secūdis humiditatib⁹ iā desiccet humiditatem ad quartā trāsitū facere incipiendo. talis nūquā curatur. Quō ergo si q̄rta hūiditas desiccatur: q̄ de re hoc inscriptuz regimē nō ponit vt tales ad p̄fectā deuēiat curā: sed potius vt eoz vita q̄rta fuerit possibile. plonget. Cū cura simplicis ethice p̄mo sex rerū non naturalū regimē inscribit. Et secūdo medicinaliū. Quātū ergo ad p̄mū. facias infirmū aerē ad frigidū z humidū declinare. Tñ estate nām p̄p̄ia seruāte terrenā: non reumaticā tñ eligere camērā aeris septentrionalis liberū ingressū habentē: quem cū redolētib⁹ frigidis z hūidīs alterabis: vt cuz viol. z ro. z sic de alijs herbis cuz florib⁹ suis odoriferis substernendo. z etiā alterabis cuz aqua ro. z cum nenufare: z pauco acetī sandal. iroza. Et q̄ difficile ē inuenire tantā aquam sup̄radictā: bona etiā esset aq̄ boni fontis vel putei cū modico acetī p̄mixta. vel ad modū rasis camera cū panis in aq̄ frigida infusus circūdet: atq̄ in diuersis camere p̄ribus et maxime corā infirmo vasa magna aqua plena situentur. Itē si possit aliq̄s rinulus p̄ cameram decurrere p̄tinue bonum esset: vt ait Aui. Itē ramos odoriferarū herbaruz: et arboz p̄sternere in camera: vt ppli. salicis: vitis zc. Itē frustra paruoz pomoz in camera ponantur odorifera sepe irrorādo cū aquis dictis. Itē aerē poteris frigidū facere cuz suffumigijs: vt ponere sup̄a prunas vñ vel duos trociscos de cāphora ipis aliquāl^r p̄quassatis. Vel sic. R. cor ticū pomoz. redolētū siccoz corticū citri vel citrāguloz aff. 3. b. floz nenuf. viol. añ. 3. vi. camphore. 3. i. fiat trociscus: cū aq̄ vio. duarū vel triū. 3. z cū necesse fuerit vñ sup̄ prunas p̄stictas. In vere vō talē aerē vtp̄lm̄ ibi p̄paratum inuenies: q̄ si nimis excederet in friditate tēpa modicū cum ligne lignoz mollū: vt vitis salicis sine fumo: tñ z ipm̄ ad quaz vis tēperie ducere poteris. Nōta tñ q̄ aer sp̄ dz declinat ad humidū z frigidū: quia maxime super calefacto cordi p̄stat inuamētū: z sp̄ infirmū mēbra exteriora i caliditate retine t̄pata cū lenib⁹ coopimētis vel cū vestibus simplicibus vel suffultis agnellis pellibus. vel ex marturi bus vel dōssis varijs: z hoc ne frigiditas p̄rib⁹ corpis dñetur q̄ cutim ericcando fumos ad interiora recludit. Laue tñ ne intēsa frigiditas in aere inducat: ipa. n. corpi concutens depaupato sanguie z spū illū spm̄ quē modicum habet corpus extingueret: z p̄ p̄ns morie iducet. Nōta tñ. q̄ aer ipoz magis decliare dz ad hūidū q̄ ad fridū. p̄ Bal. vi. de ige. sani. ca. vij. lōgeua correctio eoz q̄ desiccata sūt existit p̄ hūidū: z min⁹ fallax est quā p̄ frigidū. Quātū ad somnū z vigiliā. Et si somn⁹ lōgiōz q̄ in sanitate pueniat tñ in die dormire nō dz. z dz ad min⁹ p̄ tres horas post cenā tardare dormitionez: vt ex cibo sup̄addita calefactio sit extincta vel satis diminuta: q̄ si in nocte male dormierit sic q̄ in die dormire cogat p̄ horas tres sit ad minus a prandio distās: z in estate sup̄ lecto de corio vtero pleno vel aq̄ placuit Aui. In hyeme vō sup̄ culcitra: caueat pro posse

ne dormiat sup̄ dorsum: eius linteamina sint mollia de lino facta dealbata cū aq̄ bona: q̄ linteamia in sericeo odorifero teneant: in q̄ sint poma mollia zc. Et ex his dz sepe lectulus renouari: z bouū est etiā illa linteamina aq̄. ros. asp̄gere. Cū aut exp̄gefact^r est ante q̄ aliq̄diu surgat q̄ sciat in lecto. z exercitij loco vt calor aliquāliter viuificet z cutanee retēte sup̄fluitates egrediant^r liberius fieri facias leues fricationes. z he fricationes fiat post exp̄gefactionē de modico incipiendo p̄ a tibijs ad coras successine ad brachia demū vel dorsum: z pect^r sp̄ inferi^r trahēdo: z sic fricare fac loca emūctoria: z ea teneri mūda fricatione: vt p̄ aures subascellis inguia. Cū sup̄ surrexerit caput suū leuiter pectinet: z fiet cum gete: z audiat musicalia instra: in gaudio stet: z laute viuat: cuz amicis z beniuolis puerfiet: et audiat cātilenas delectabiles: z plegat h̄ sepe. A p̄fundis caueat tñ cogitationib⁹: vestimēta portet localia: lapides portet preciosos delectabiles: vt sappiros: hacynthos smaragdos: granata. z filia. Nā z si mioris existant p̄cij q̄ balasū: vel rubinū: tñ in h̄ casu p̄ualēt. Itē delectet i aspectu pulchrarū mulierum: sine nōcumēto fieri pōt: z caueat a coitu tanq̄ a morte. Cū viter replectionē oēm: imo est bonū suū cibū diuidere in p̄ses p̄tes q̄ multū in duab⁹ vī cib⁹ p̄bere in die. Itē vētris hēat bñficiū oī die: z si nō nālīter tñ artificia^r: vt docebo te cum de medicinis tractabo. Cū dñs breuit exp̄ditis ad regimē cibi z pot^r cōmiscēdo. Sit panis ei⁹ frumētī boni i bono aere sanaq̄ mēse collectus: sitq̄ sine sale: z fursure pisar⁹ q̄ hōza comestiois mundet a crusta sup̄iori: z inferiori a p̄n⁹ vsq̄ ad q̄rtū diē iclusue bon⁹ existit. Ex carnib⁹ eligat gallos nodū coeūtes q̄ rū testiculi in illo casu maxie pueniunt: ac pulle iuuenes galline atq̄ capones medie piguedis: z illa debent in aere nutriti: libero q̄ pastus sit ordeuz. Vel facias sic. R. ranulas virides i siccis locis sup̄ arbores viuētes: q̄rū ventres lactei existāt: z capitib⁹ abscissis: z viscerib⁹ eiectis: z i aq̄ adū coq̄nt: vt earuz caro ab ossib⁹ sepef: deinde hēas fatinā ordeū vel frumētū q̄ p̄ualēt i isto ca. z cuz brodio z carnisbus illis fac pasta z da gallinis z pullis illis ad manducandū. Vel alī loco ranaz accipe anguillās seu q̄ vis p̄fices: ex q̄rū carnibus brodiū sic ranarū p̄ficiās pasta: q̄ pulli tñ nutriti mirabil^r p̄ferunt in h̄ casu. Cū q̄ a vulgo exp̄imēto cōptū ē pullos albos in stō nō facile digeri illos dimittere bonū est: vt dicit Bilbūus anglicus. z si rō dicitet oppositū. nā rōne cōcludit albos pullos ceteris pib⁹ friditati magis appropinque. Et iō dñs dñs. plus laudat illos i isto casu. Cū uenit. n. aues q̄ in nocte capti: z rubales: z alaude p̄dices starne: fāsiani z quallee septēbri ne medie piguedis. Cū q̄drupedibus carnes vituline lactentes hedine mōtonine ab octauo mēse vsq̄ ad annū: porcine interdum maxie nutriti i nemorib⁹: capoline: ceruine: annuales. vñ z lactentes duoz vel triū mensū laudabiliores: z adhuc lepore. Cū nota q̄ iste carnes magis pueniunt elixe q̄ assate. Et si pur assatis vellet non coquant in patella sed in veru: q̄ in ipsa patella oīa vitanda sūt: i veru p̄nt dari alterādo ipas carnes cum lactuca agrestia: z silibus: abiecta crusta superiori illius carnis assate: et etiā cū cucurbita: z portulaca coquant. Et nota q̄ ille assate in veru sunt hūidiores hūiditate nālī q̄ elirate: vt 4° metauro. h̄. cū in hūido p̄p̄io decoq̄nt. Et si p̄dicta alteratā desiceret: accipe q̄ttuoz seia frigida cū carnib⁹ coq̄ntur: ipa tñ ligata i petia subtili: z coq̄nt cuz carnib⁹: poma frustatim icisa: z ipelaf venter carniū cū pomis odoriferis Et p̄nt he carnes i aq̄ ordeū decoq̄. facias tñ vt sis sp̄ attē^r ne istas carnes cū aliq̄ decoq̄ facias: qd̄ infirmo fastidiū faciat: q̄ ipis cocti alterabis cū rebus n̄ fastidiētib⁹: put statim iscrībā. Cū uenit oua sordilia. Cū ex herbis spinachia blitis: boza. bug. endi. cucur. lactuca portula. z filia. z ex his p̄nt fercula fieri. In p̄n⁹ tñ pastus pōt de cucumerib⁹ māducare: correctis tñ cū oleo z aceto medie fontidinis. Cū puenit pulkes ex farina oz. cū lacte amigda

larū ppati: aut cū brodio suarū carniū: vt abluē micas cuz
lacte capno: seu vaccino ⁊ misce: in q̄ tñ p̄ pus lapides flu
uiales vel calibs sepe fuerūt extincti: ⁊ erit cib⁹ multū pue
niēs ⁊ ferculū ex amigda. amigdū simula auenati. seu oz
deatū colatura furfuris brodiū gnatū cū agresta alteratū
cōiter cū succi statim describēdis. Vel accipe vitellos du
orū ouoz recentū: ⁊ illos diū agita. vel q̄s de brodio suaz
carniū p̄yce bulliēte: qđ brodiū in pñ⁹ pass⁹ assumat: Lō
ueniūt ⁊ offe facte cū recēti caseo dulci in q̄ coaguli vis ⁊
salis nodū imp̄serit. Vel fac tale brodiū cū q̄ cuiuspiam
epo plōgauit vitā. Hōes pullos iuuenes: capones: seu gal
los vel gallinos: fasianos: seu p̄dices: q̄ sine aq̄ deplēmen
tur: post aut euisceratiōē minūtū ⁊ unde carnē ⁊ ossa sibi: ⁊
sic fac de crane hēdina. vitellina vel alia pueniēti: deinde
pone i vase vitreo carnes istas: addēdo aliq̄ ducatos: ad
dendo. 3. vi. aq̄ vio. aut aq̄ endi. cuscute nenuf. portula. la
ctuce: ⁊ pomoz redolētū: aq̄ ro. bug. ⁊ vini odoriferi ana.
3. ii. misce: ita q̄ aq̄ ⁊ vini sit li. i. ⁊ in vase p̄tus istis car
nib⁹ misceant addēdo puluerē infra scriptū: vt. 3x. sanda
loz citri. 3. i. spodiū margaritarū añ. 3. ii. fragmētōz hiacyn
thi: smaragdī: saphyri: rubini: ⁊ siliū lapidū p̄ciosoz añ.
3. i. croci. 3. 3. se. frigidōz berberis ana. 3. ii. cāphore gra
uati. p̄quassent: ⁊ misce cū carnib⁹ istis. Tale aut vas debet
poni in alio vase pleno aq̄: ⁊ bulliat sibi p̄ q̄ttuor hōas in
definent: vñ extrahant carnes ⁊ colent p̄ stramignā forti
ter exp̄mēdo. Et hoc brodiū vsui reserua. Nā in omni suo
ferculo de tali brodio ponere poteris: qz in hoc casu com
petit. C Si vō virtus fuerit multū debilitata: suas carnes
decoq̄ facias vsq; ad offiū separtionē: postea inter duo inci
sozia exp̄mat: ⁊ hoc brodio vtēre simp̄r: vel vitelis duo
rū ouoz: vel vtēre p̄tuso carniuz. Vel facias aquā carnis
mō quo supra describis: vt dñā 2^a ca. j. Impasta cū carni
bus puluerē hūc immediate descriptuz: ⁊ da coclearia. iiii.
p̄ vice cū brodio suarū carniū. Vel loco eius da tantūdem
succī carnis talit̄ facti. 3x. ex auib⁹ p̄dictis q̄s volueris q̄n
titare sufficiēti: ⁊ in vētre earū ponant odorifera frustati
incisa. Vel puluis supra scriptus: ⁊ hāc decoq̄ facias in ve
ru cū cocta fuerit in platello coopiat: ⁊ succus ille q̄ inde
egrediet̄ tā p̄ se q̄z exp̄ssione forti recondat: talis enī succ⁹
mirabilis existit in isto casu: de quo exhibe cuz brodio vel
solū sibi q̄ libuerit. C Alii. ca^o de ethica: ⁊ Sera. v. sui bre
uiarij ca^o de ethica. aquā carnis taliter cōficiūt. Accipit̄
carnē hēdinā minūtū incisam: quā cū aliquātulo salis in
olla noua reponūt: ⁊ tandiū ad ignē decoquat̄ q̄ aq̄ egre
diat̄. De tali igit̄ aq̄ accipe. 3. iii. aq̄ pomoz redolētū. 3. i.
3. vini optimi. 3. 3. misce i potu. p̄ vna vice tribue. Et hāc
aquā de oib⁹ sibi cōueniētib⁹ carnibus facere poteris: ⁊
loco aq̄ pomoz vti aqua endiuie: vel aqua sibi apozopa
ta. Hec enī aqua multū pueniens existit in hoc casu: ⁊ ma
xime vñ sincopia affuerit. Quānam tñ magis laudo quaz
p̄sist̄ dare poteris cum aqua pomoz redolētū: ⁊ vino re
dolenti. Et in p̄positione dicta: ⁊ fac si libet. C Pro sapore
et cōdimētō vitet oia acuta. Sapoies igit̄ cōuenientes sūt
ex amigdalīs p̄tus agresta vino granatorūz berberis suc
ci arantij: pomoz redolētū p̄p̄torū vitis. tales. n. ami
gdale cū zuchcharo condite pueniunt in hoc casu. Posses
tñ cuz mollitū panis salsam p̄ficere ex hīs succis: seu rob
vini zuchcharū adiunguēdo ad libitū de isto puluere. 3x. ci
namo. mūdāt electi a cortice sup̄iori. 3. i. gariofi. 3. iiii. nu
cis muscate grano. paradisi ana. 3. i. croci. 3. 3. zuchchari al. 3.
v. fiat puluis. Et qz vulgares nihil videntur facere nisi sup
cōdimētis suis vtant aliq̄b⁹ sp̄ebus in q̄ridiano vsu super
eozū ferculis vti poteris isto puluere cuz quo salsa descri
pta p̄ficet̄ ⁊ c. Poteris etiā dare gelatinā cuz vino aqua et
paucō aceti p̄fectā addēdo aliq̄ue de succis sup̄radictis si
libet cū zuchcharo: ⁊ bñ erit. Et poteris ip̄az cuz croco: aut
sandalis citrinis colorare. Et si ex succis aliq̄ue cum pau
co brodio vna bulliēte bullire facias: in quo tuas carnes
intingeres bonū esset: addēdo parū si libuerit de pulue

re suprascriptis. Pro assatis carnisbus poteris accipere ali
quē de succis suprascriptis: et maxime succū berberis vel
granati seu citrāguli dulcis: et in eo pone zucchari notabi
lem quantitatē cum modico cinamomo electi pulverizati.
¶ Et accipe succū qui egreditur carnes ille assate in pa
tella ita calide reponunt: et ei parum misce ex succū summe
diatē descriptis cum zuccharo et pulvere cinamo. et erit sa
por mirabilis in hoc casu. ¶ Ex piscib⁹ cōueniūt marinis:
vel aq̄ dulcis libere fluentis: et nō stantis seu lacunalis ni
si fundū habuerit harenosum: seu ex transitu alicui⁹ flumī
nis generet. Et omnes iuxta villas seu ciuitates nutriti pi
sces vitādi sunt: et marie in locis in quibus cloace veniūt et
alie expurgant immūditie. Conueniunt autē pisces aq̄ dulcis
parū petri cōiter vocati striguli: lucij: temali: carpsiones
anguille: et raro tñ in vsu sint. Pisces autē maris nominare:
et mihi cōiter non exstāt illi: hi pot⁹ elixi pueniūt q̄
assati pisces elige squamosos q̄ boni sunt odoris tactū nō
limosi: carnē albā habentes et cōpactā. Si vō pisces assa
ueris sup̄ pruna: et non in patella decoquant. q̄ si necesse
sit in patella eos decog: vt de puis piscib⁹ cōiter fit: habes
vas terreū vitreatū in quo oleo cōi dulci cum oleo amigda
larū dulciū decoquant: et horū sapes pñt ex vino grana
torū vel succo berberis: et arāgij: vel ex pñt puluere addi
to cinamo. et zuccharo. Pro elixis vō piscibus falsa vtē
cū modico panis: et puluere sepe dicto parū: pp pisciū vi
scofitatē adiūgēdo acetū. Lācri laudant in isto casu: q̄ p in
lixio tñ bulliāt q̄ eoz testa possit remoueri: deinde in
aqua oz. vsq̄ ad pfectā decoctionē decoquant: q̄ si in eadē
mensa cū alio cibo sumant leuior: pponat: q̄ si digoni re
belles existūt: vel abiectis extremitatibus tot vicib⁹ in lixi
uo forti lauent q̄ eoz grānis odor non sentiat. deinde in
aq̄ ordeī debite decoquant: deinde eis vtē. ¶ Ex fructi
bus in p̄ma mēsa puenire pñt ficus vae albe p dies aliq̄
ante collecte amarilia ceresa pruna: et nespila bñ matura
p̄fica: et mora nō bñ matura. Si tūc duo vel tria nespila be
ne matura vel dimidiū pisciū seu q̄nta p̄t: vel etia aliqua
granatorū grana in fine past⁹ assumeret: pñi mortale non
cōmitteret. Ceterū si pruna ceresa amarilia mora: melonee
magis medicinali: q̄ cibali assumere vellet p duas horas
sumēda sunt añ pastū: et si timeret ne talia in colerā in quā
facillime transirent mutarent. ¶ Post eoz cōmestio parum
aq̄ bibat vel orizachare. hec. n. taliter sumpta calorem in
ethico: et in mēbris acuitatē sanguis et cole repmūt: valde
infrigidāt et hūectant. pōt et cōstāt aliq̄ granatorum grana
interdū accipe nihil bibēdo. In secunda vō mēsa pueni
unt pira et poma cocta cū zuc. et amigdale depillare in aq̄
zucchari loti: ac pinee cū mārili albo aliq̄ntulū cōfricāte.
¶ Post autē ei⁹ sit vinū albū vel rubeū clarū boni odoris
atq̄ saporis aut aliq̄le pot⁹ declinās dulcedinē q̄ acerbis
tatē: qd̄ sū ei⁹ poterit ē limphādū. Et si aq̄ cū vino mixtio
fieret p duas aut tres horas ante cōmestionē bonus esset.
¶ Et facias vt rustici parauēses faciūt tpe vindemiari cū
vuis in tina aquā ad bulliēdū ponūt: deinde vinū sic mi
xtū inde ex̄p̄t qd̄ in vase purificatū aliq̄ alia non indiget
admixtiōe. Et isto mō isti ribaldi rustici scholares decipi
unt: tale vinū p puro vedētes. Si vō in loco fueris vbi vi
na crescūt talia vina facias tpe vindemiariū: vitute tñ for
ti existēte. Interdū aq̄ potationē non p̄hibim⁹. Et dico in
simplici ethica de q̄ est sermo. Si tñ ex pastuz quouis mō
sitiret sic q̄ a potatiōe se abstinere non posset siup̄ vīo. ne
nufarinū vel p̄stem cū aq̄ endi. v̄l cucurbitē: vel p̄stl: vel
aq̄ boni fortis: v̄l saltē simplic: bullire mixtā i potu tribue.
¶ Sex rez nō nālū descripto regie ad medicinalia descēdā.
p̄ illa describā. 2.⁹ notabo q̄t sit eis vitēdū. Sz q: medicina
liū qdā ad intra qdā ab ex̄ pñt applicari. p de p̄ms. 2.⁹
de scōis faciā mētiōē. Quātū ad p̄m nō q̄ si firm⁹ dōbitū si
hūent vērīs bñficiū sibi talia clistere puenit. 3.⁹. malue bli.
añ. m. i. matz vīo. m. ij. oz. ¶ d. i. fiat decoct. de q̄ acē. li. i. f. i. q̄
dissolue cal. 3. i. f. oli. vi. 3. iij. sal tri. paz. et fiat clist. qd̄ pōat

Differentia. III.

leuino fto ante cibū: cenā vel prādiū. ¶ **C**el suppositoia
cōia pbe: puta de radice blitis melle cum stercore muris.
¶ **S**i tñ clisteria alteratiua facere volueris. R. lact. asine. 3.
li. aq. vio. aq. ro. olei vio. añ. 3. li. misce: et fiat clistere. ¶ **C**el
ipm facias ex decoctioe. blitis lactuce endi. matrū viol. et
siliū: olei vio. parū addito si libuerit. ¶ **S**ed si potius p os
qz p clistere sumere veller. R. cassie. 3. l. vel māne: et eam
dissolue cū aq. endi. vel absin. addēdo. 3. j. sirupi vio. et fac
potū quē ante prādiū p duas horas sibi tribue: nec vnqz i
simplici ethica psumas dare medicinā violentā: qz in hac
egritudine nūqz deterius qz qz supuenerit fluxus ventris
quodcūqz. ¶ **C**listeris dīco aquā ordeī iulep sirupos pue
nīre: aq. oz. in hoc casu pueniens talī fit. R. li. j. ordeī cum
pāno aspo: tādiū frices qz coxer supior abijciat: deinde la
tua pluribz lotionibz et postea accipe aq. boni fontis vī pu
tei clare li. vj. et decog fac: et coles: et inde serues: et oz bulli
te vsqz ad psumptionē tertie ptis. S3 Sera. aquā oz. p
ethicis sic facit. R. cācos fluuiales recētes amotis pedi
bus: et testa tādiū lauent donec odor eoz abijciat. q. facto
pquassent: deinde accipit li. i. oz. vt supra bullit: et aq. li. vj.
cancro pparat: seu lotoz. 3. xlii. et bulliant vsqz ad tertie
ptis psumptionē postea coles et vsu reserues. Alij accipi
unt aquā oz. mō q. supra facta: et in q. libz. aq. li. ponūt. 3. li.
cācroz lotoz: et bullire faciunt vsqz ad tertie ptis psumpti
onē: et hāc bene laudo. ¶ **I**ulep ad hāc intētiōē facientia
bñ sunt iulep facta ex aq. vio. et ro. endiue lactuce cucur.
portulace sempuine pomoz radolentiū: melonis bathēce
florū borag. bugl. ex q. vis istarū poteris facere iulep. R.
aq. vio. exēpti grā. li. iij. cac. tabarēt. li. ii. cum lēto et claro
igne sine fumo debite coquant: et sic vt ad formā iulep de
ueniāt: et silt de alijs ags sēdū sic erit. ¶ **C**el desue in antido
tario suo. dist. vi. docet facere iulep vio. in infusioe vio. ac
ro. qd multū cōuenit in hoc casu: et si tu hāc facere vis facias
vt ipe te docet. Et si fantasā tuā aliquātr elenare volueris
multiplex iulep facere poteris sū intentionē quā habue
ris ex suprascriptis ags duas vel tres insil cōmiscēdo. vel
cōmiscēas iulep ex eis facto ¶ **I**f poteris isto mō facere: re
cipiēdo vel faciēdo ex herbis cū floribz suis: et aquā ex eis
extrabe sublimando: et postea iulep fieri facias. ¶ **C**el ista
oīa iulep sunt magis alteratiua qz resūptiua rōne aqrum
scz qz vis rōne zuchari sint resūptiua. Nam vt ingt Alui. p.
quart. ca. de cura se. effimere ab opillone puenientis zuc
charū ē ppinquū cibo: et p pns nutrimentū. ¶ **C**el si tu vis
resumptiū facere iulep: accipe gallos nōdū coētes vel
pulos: aut perdices: capones: fāsianos: aues rubales: vel
carnes testudinū nemoralū: et dūte eiufcerate cū aliq. ex
ags suprascriptis bñ lauent: deinde aquā sublimādo expe
re q. aq. velut ex suprascriptis iulep fac tuo mō. ¶ **C**el si tñ
est cū aq. tuarū carniū tertā ptē adiungere alicui: ex ags su
prascriptis. ¶ **C**el potes cū carnibz ponere in sublimatione
rosas et violas nenuf. endi. poma redolenta: vel aliā quas
volueris herbā: tūc appropatā intētiōi tue et silia. vel. liii.
se. frigida addendo parū cāphore si libuerit. ¶ **C**el facias
sic. R. ligritie rase. 3. f. se. fridoz. 3. i. triūsan. ana. 3. i. se. ci
tonioz. gūmi ara. dragagati añ. 3. li. coriandri. 3. li. gariofi.
cinamo. añ. 3. liii. cāphore. 3. f. deinde accipe quā vis de
carnibz suprascriptis quā post euiscerationē cū fructibus
fortiter ptere: et postea illos pulueres malassando silt bene
misce: et tandē sublimā: deinde ex aq. ista iulep fac tuo mō.
¶ **C**el facias sic. R. ranas virides in locis siccis et sup ar
bores habitates qz vīter: vt supra dīcebat lacte exstat:
et cū roze colligant: deinde extremitatibz abscissis bñ lauē
tur: et sublimā: vel sublimā anguillas p pus exctis visce
ribz et colligant idē facere potes ex piscibz fluuialibz: et ex
istorū aq. iulep pficias tuo mō. vī facias aquas ex limacijs
talī pparatis. et hoc est magis in vsu: qz collige cū roze: et
vīnas in fursure pone: qz ibi expurgant: expurgate vō cū
aqua oz. bene lauent qz postea sublimā: vel sublimā can
eros p prius tādiū lotoz: vt odor grauis eoz remoueat: et

sublimā oua recentia. ¶ **C**Aliter tñ et multo meli^{us} has aqz
facere poteris. et hoc sū doctrinā. Joānis de rupe assa in
suo de quinta essentia: qz oēs herbas vel fructus qz subli
mare volueris in mortario subtili tere. deinde in aliquo
vase debite lutato ne respīret reconde qd vas in egno si
mo sepelias. ¶ **C**el interdum loco fini accipe vinacias: que
pualē i isto casu: et hoc vas p. xl. dies sepultū pmaneat.
Deinde hoc qd est i vase putrefactū sublimā. Cūqz aquā
extraxeris feces sup marmore ptere: et iterū ad alembicū
pone et extrabe aquā: et sic fac ter vel quater vel quingies
et hēbis aquā mirabilē. Cūqz vltimā que est. pfectissima.
Ego tñ solū vidi alchimistā qui solū herbarū seu fructū
succū accipiebat mō q. supra pficiebat. Eodē mō ex car
nibz et piscibz: qz in fimo mittis parū salis appone. ¶ **C**el
nōnulli magnū festū de sanguine hūano sublimato faci
unt: vt qdā Bartholomeus de montagnana padue facie
bat: sed certe ipm pparare nesciebat: quo si vī volueris
facias sic. Accipe sanguinē a sanguineis iuuenibus bono
vīteribus regimine nouiter extractū: quē pausare pmitter:
et aquā supnatantē abijcias: deinde cū modico salis tritū
fortiter agita: et in vase talī sigillato. ne respīret reconde: ip
sumqz in fimo vt supra colloca: deinde post qdragessimū
diē sublimā vicibz aliquot sup feces semp aquā reiterādo
¶ **C**elimo vō habebis aquā mirabilē: q. iulepizata maximū
in hoc casu pstatit iuuamētū. Et nota si eedē aq. extracte i
fimo iterū reponēt in vase p. xl. dies meliores adhuc es
sent. Fac ergo foueā in terra quā ex pasta frigida circūda
ta illinias: in cui^{us} medio colloca vas ipm ex fimo equino
bene pisto circūdato. qd interdū renoua: sed vāso medi
etas in aere pmaneat. nā ipō p dies qdraginta pmanente
aquā habebis pfectissimā. Feces si q. in fundo pmanerit
abijciēdo. ¶ **C**el pone loco sumi vinacias et teneas has aqz
tpe cunicule ad solē: qz erit multo pfectiores. ¶ **P**oteris et
cōmiscere sanguinē cū alijs rebz que sū quā intētiōem
habes videbunt cōuenire. ¶ **C**Si autē sirupos facere volu
eris facias decoctionē: de qbus vis rebz suprascriptis: et
cū aqua et zucharo sirupū pficias. ¶ **T**erz ex sirupis simpli
cibus in hoc casu cōueniētibz sunt infascripti. s. sirupus
de pomis: de pficis: de succo acetose: et de succo endiue:
de curbite de prunis: de granatis dulcibus et acetosis: de
acetositate citri: et maxime si hi sirupi cū aqua lactuce cu
curbite vio. endiue et silt fuerint admixti ad ipoz. s. contē
perandā: si quā habuerint siccitatē. ¶ **C**Ex cōpositis cōue
niētibz habem^{us} sirupū de papauere factū cum zucharo
solū: et non cū penidijs: sirupū de portulaca factū sine ace
to: sirupū vio. sirupū de iuinibz. ¶ **C**el facias talē sirupū
magistralē. R. duas vel tres testudines nemorales in fer
uenti aq. bene lotas suis abscissis extermitatibus: et eas de
bite coque: quo facto accipe pulpas et eas in mortario be
ne cōtere: quas in vase vitreo bñ reconde. deinde accipe
succū ligritie. gūmi arabici: dragaganti. se. papaueris al. la
ctuce: portulace: malue: et qrtuor se. frigi. añ. 3. f. se. citoni
ozū se. bōbaci añ. 3. vi. passularū enucleataz mūdatarum
sebesten berberis añ. 3. f. spodi. 3. iij. ro. vio. ordeī excocti
cati capill. ve. bora. bugl. añ. 3. i. ptundant et ponantur
cū carnibz illis sup quas pīce tres vel qrtuor pitas aq. bo
ni fontis: deinde vas cū argilla vī pasta diligenter obtu
rur: sic vt neqat expirare: et vsqz ad tertie ptis psumptioē i
alio vase aqua pleno bulliat: demū totum extrahat et for
titer exprimat et cum tali expressione in li. iiii. zuchari si
at sirupus. ¶ **C**Ex cōfectionibz iu hoc casu puenientibus
sunt pūmo mixture tales. R. cōserue vio. bugl. añ. 3. li. cō
serue borag. et florū nenufa. añ. 3. i. zuchari albi. 3. ii. mar
garitarū. 3. ii. fragmētoz saphyri: smaragdi pīacanti gra
nati rubini añ. 3. i. pannozum auri. numero. ii. fiat mixtu
ra et deauretur: et debes istarū conseruarum dosim au
gere sū quam habueris intētiōem: vtputa si maiorē
queris lenitiōem adde plus de conserua violatarum.
Si maiorē infrigidationem plus de conserua florum

nénufa. & cū istis cōseruis addere poteris de pserua cap.
vene. p libito. CEx pfectiōb solidis pueniūt manuscri
sti cū plis factū cū aq viol. dyapapauer dyarodon abbat
dyadragantū frigidū: & stomaticū fridū nicolat: poteris &
ctiōne. vt. R. pul. troci. de cāphora. 3. i. zuchari al. li. i. di
soluaf zuchari cū aq vio. vel alia: & fiat pfectio in mortell.
Et nota q cū mixturis suprascriptis poteris loco zucch.
ponere quā volueris ex his pfectiōib. CEx si vis potes
has cōfectiones in modū opiatōz facere: vt v3 accipe de
spēbus pfectionū suprascriptarū quā volueris: & cū aliq
iulep suprascripto: vel sirupo debite cocto fac electuariū
in forma molli: vt est tyriaca: vel alia opiatā: & pone auda
cter p qualibet libra sirupū vel iulep. 3. i. specierū. CEl
facias sic. R. succi ligitiē dragagātū gūmi arabici. se. bō
bacis: se. malue: se. portulace vio. ros. aī. 3. iiii. cancrorum
fluuioz adustoz se. citonioz: cucumeris melonis citrull.
cucur. cina. xilobalsa. gariofilo. psiliū (podij. amili floz bo
rag. & bugl. ana. 3. ii. zinzi. sandal. ru. al. & croci. aī. 3. i. cam
phore. 3. ii. alicuius ex iulep vel ex sirupis suprascriptis.
q̄tuz sufficit: & fiat electuariū faciēdo ex suprascriptis pul
uerē. Et potes ex speciebus suprascriptis facere pfectionē
si libuerit p bolos cum zucharo faciēdo. CAd idē valet
marzapanūz qd citramōtani pastū regalē appellant: & Za
nuen. optimū aloē & alij caloe. Nota q aloē. & caloe ē pfe
ctio facta ex zucharo farina & oleo: vt in quodam libello
adintuenti q cacuniū sanitatis appellat. Cōueniēter aut. ia
nuēles hanc pfectionē aloē seu caloe vocāt. cū fiat ex zuc
charo oleo amigdōne. vt p3 zē. Facias ergo sic. R. zuch.
albi li. i. f. amili subtilissime pulueri. 3. iiii. olei amig. dul
ci. nouiter facti. 3. iiii. dissoluaf cū aqua ro. vel vio. seu flo
rū nenuf. vel alijs. & cū p coctionē incipit inspissari adde
nūc de amilo nūc de oleo cū spatula lignea pforata conti
nue miscēdo donec oia mixta debite habeāt decoctiōem
deinde totū in aliquo vase recōde qd deaurā si vis magis
delicati: & in hoc casu cōueniret loco olei amigdalorum
oleū vio. Et p̄st facere poteris cū oleo ros. nenufario v
psili. CAd idē valet eliu dē sue quo vtunt reges & plati
descriptiōe p̄ma: illas tū spēs dimittēdo. CEl facias sic:
et erit mirabile in hoc casu. q̄ alteratiuum & maxie resum
ptiuū. accipe. i. vel. ii. nemozales testudines. & abscessis pe
dibus & capite amotisq; viscerib; ac testa debite lauef: de
inde decoqui facias in aq vio. vel ro. vel psili: aut aq cōi
bōi fontis. Quo facto: accipe de pulpis li. f. q̄s cū cultrel
lo minutim incide: & postea in mortario vltimata pteritio
ne teranf: vel poti in mola in qua sinapis terif: p prius ta
men bene lota: addēdo tū de brodio sic vt meli pteri pos
sint: vel de aq ro. vel vio. deinde accipe. iiii. se. cōiū aī. 3.
f. se. lactu. se. endi. se. portula. papaueris al. aī. 3. f. ista for
titer pistent: supra q̄ p̄sciat parū brodij: vel aquaz p̄dicta
rū: & colent ex his vltimata exp̄sionē faciēdo: quo facto
accipe amigda. dulciū mūdaturū. 3. vi. granoz pini. 3. f.
fisticoz. 3. iiii. ista vltia p̄tritio teranf: & cū exp̄sione supra
scripta fiat lac: cū quo dissolue li. i. f. zuch. al. addēdo de
brodio testudinis si opus fuerit: deinde coquaf: cū coctuz
fuerit & incipit infrigidari: adde carnes illas contusas: et
illas cū zuccha. illo in cagola & mortario debite misce. Al
timo adde pulueres infrascriptos. R. gūmi arab. draga.
ana. 3. i. f. margaritarū trisalanda. ana. 3. f. coral. ru. 3. iiii. ci
namo. 3. iiii. & fiat puluis. & si adderes. 3. f. succi ligri. mel
lus esset: sed forsā electuariū nō esset ita gustui delectabi
le. CPosse & hoc eliu cū gallinarū sassa. caponum vel p
dicū pulp. cōficere: de quo fac vt de testudinū carnib; p
fiebāt: & hoc cōiter faciunt practicātes: sed testudinis caro
pualeat in isto casu. C Trocisci huic pposito p̄nētes sunt
trocisci de cāphora: & sunt Alui. R. (podij boliar. aī. 3. f.
ro. 3. vi. carabe. se. portula. cucur. alē cucume. aī. 3. iiii. fiat
trocisci cū mucil. psiliū vel dragagātū. CEl fac sic & sunt
eiusdē virtutis: & sunt Sera. 6. breuia. ca. de ethica: licet in

dosibus aliquasr varient. R. amio. amili gūmi arab. dra
gagātū aī. 3. iij. boliarne. (podij papa. albi aī. 3. v. ro. & se.
cōiū cucurbi. citrulli cucume. & portula. aī. 3. vi. se. citoni.
ex corticatoz & se. melo. aī. 3. vi. succi lig. 3. x. p̄sciant cum
mucila. psiliū. & h sunt q̄ ad intra pueniunt. CDe his vō q̄
ad extra pueniūt sunt balnea: vñctiōes: epithimata: odo
ramēta. Et vt ad actū practictū te reducā sex rerū non nālia
um regimine p̄ordinato in q̄ potissima ps existit cure in
firmo tuo in auroza ex iulep: seu ex sirupis suprascriptis
aliquē tribuas: vt verbi gra. R. iulep vio. vel siru. vio. vel
alteri magis resūptiuū s̄m intētiōē quā nūc habes. 3. i. f.
aq̄ ordeī vel endi. vel psiliū. 3. iiii. misce p vna vice: & i po
tu tribue. Tribus vō trāfactis horis pcura: vt ipse nāliter
aut artificia: habeat v̄tris b̄ficiū: q̄ facto in balneo po
nēdus est: qd nāliter fieri pōt ex aq̄ dulci solū: vel ex aqua
decoctiōis ordeī ex corticatū: folioz cucurbite vio. lactuca
rū floz nenuf. folio. salicis vitis vnas albas portatis ac vio
la. & filij CEl fac sic: & est balnei p̄fectissimū in illo ca
su. R. pla capita mōtonū: & ea decoqui facias vsq; ad offi
um sepationem: deinde bñ colef: & in illa colatura herbe
bulliat supradicte. Et aliq loco decoctiōis capitū accipi
unt decoctionē intestinoz boum & filij. Nabeas igit tūā
apud lectū nō coop̄tā: & sit balnēū aq̄ tepide in qua infir
mus p vice p̄ma nō multū stet. Sed si eū balneare volue
ris in aq̄ frigida vt aliqui volūt: laudo vt ibi sint tres tine.
Prima sit balnei tepidi: & fac vt supra. Scda sit inter tepi
dam & frigidā: in q̄ etiā parū moref. In tertia vō sit aq̄ ve
ri frigoris: in q̄ etiā paululū moref. Nec etiā audeas infir
mū balneare ex aq̄ frigida ipō non aulsato. f. infirmo: vt q̄
dā fecit q̄ posuerat infirmū in balneo s̄atis calido: & eū vo
lens extrahere dixit. Bonuz est app̄ximare remediū: et
statim p̄ciet situlā plenā aq̄ frigida sup eū: & extinc? fuit
ille paucus calor quē habeat ille: & mortuus fuit in mani
bus seruoꝝ suoz. Et iō bonū ē vt q̄si aq̄ tepida: q̄ aq̄ ve
ri frigoris nōnunq; p̄tingit vt infirm? ethica febulū curef
vt ingt. Alui. vñ ethica cadit senectutis. In q̄ casu plus tē
pus mortis tardat: & fortasse cū ea tpe viuit cui ē q̄ntitas:
et iō si tale balnēū facere intēdis: gradatim illud facias: et
s̄m modū statim descriptū balneato infirmo mō q̄ supra ē
lectulū de portet: cui tota spina ex aliq vng? vel oleo in se
rius descripto inigat. C Facias q̄ sic. R. olei vio. olei d cu
curbite: olei de salicibus aī. 3. i. butyri sine sale pinguedi
nis recētis porci masculi mucil. dragag. ana. 3. f. medulle
cruris vituli. 3. vi. cere al. parū & fiat vng? qd cū aq̄ frigi
da pluries lauef. & vltio. 3. i. lactis mulieris puellā lactan
tis: cū eo in mortario misceaf. CEl facias sic. R. olei vio
la. 3. j. olei ro. olei de salicibus pinguedis porci recentis:
aī. 3. f. cere parū: & fiat vng?: qd vt p̄us lauef. CAd idem
valet vng? vel cerotū albū galie. & etiā olea infrascripta:
vt oleū vio. oleū de salicib; de nenuf. de cucur. de lactuca
de papauere: vñ ex aliq istoz vel plib? s̄l vñctionē facere
poteris. Sed esto memoz sp cū his parū olei de citoni. vñ
mirtillo: cōmiscere: eo q̄ erit cā cōstipatiōis porositatū: &
tū cilla alia olea meli? recludent: & p̄ p̄is melius humecta
bunt: & tūc facta vñctiōe gescat in infirm?: bonū esset si totuz
pect? inūgeret: cui postea p̄adiū exhibeas: nūq; tū ad sa
turitatē manducet. Laueas. n. ne famē & siti toleret. CSū
pto itaq; cibo & horis trib? trāfactis poteris infirmū iter bal
neare: & h si postq; cibū assūpserit: s̄m senserit alleuiatū
q̄ illa ē hora p̄grua balneādū: vt vult Alui. 2. p̄mi. doc. 2.
ca. de his q̄ pueniūt ex balneatiōe. tūc p̄fert & ipiguat me
diocrit. vt ipe ingt. vñ Bal. i. li. d tabe. vlt. ca. Suscipe q̄
de balnēū iā cibo digesto. sup. q̄s v3 & nō supra idigētā lo
giorē. huic. n. p̄ter repleto illatū balnēū crudis indigestis
huioib; replet corp?: illi vō sup idigētā longiorē vtutē p̄
minuit magi oib; p̄stutōib; corp̄is maxie tūc p̄acētū tē
tādū vt dictū ē: balneare iā p̄pleta digōe. f. p̄. CEx q̄bus
p3 q̄ ethica balneādū nō ē dū sit ianir? nec cibo replet. Et
iō hora i q̄ a cibo s̄m sentit alleuiatū balneef. Balneato

Differencia. III.

Itaq; infirmo in lecto posito vñctiones fiant: cui postea ex electuario resumptiuo vel marzapano seu alia ex supra scriptis cōfectionib; ab. 3. f. vsq; ad. 3. i. tribuat. Cui da ab. 3. i. vsq; ad. v. lactis mulieris vel asine vel capre: qd si ab vbere sugeret meli; esset: z si nō. habeas taseā argenteā vel parapsidē stanneā in aqua calida ablutā: in cuius fundo parum sit zuchari puluerizati: z ea in alio vase aqua calida pleno teneat: dum se mulget mulier: vel asina vel capra habeas iuxta lectuz si fieri pōt: z illa tasea seu papside lac mulgeas: z ita calidum sicut ab vbere egredit: infirmo tribuat horis trib; vel duabus transactis: z maxime si a lecto vñctio pfectiōe senserit stomachū alleuiatū: suā sumat cenā. taliter igit p quattuor dies regat cōtinue: p totidem aut plures gescat balneo: in sero tñ z mane fac fieri vñcti ones. Lac quoq; sibi tribue ante prandiu p duas horas: et sic ante cenā inter vnū pastū z aliū. Si debilis fuerit poterit suis vñ cōfectionib; qbus voluerit: bonū erit sibi in isto casu. sup oia obtinent pncipatū lac z balneū. Cui nō lo q lac muliebze est pfectū: q mulier sit alba bone habitudinis. xx. annorū nō vltra: non multū a partu distās ipm cuz carnib; alteratis cū lactuca endi. cucurbita: z cōsili nutriti re debes. Eligat asina femella iuuenis pinguis: que ex ozdea z lactuca z silibus nutriat. Capra alba quoq; iuuenis pinguis: ac partū ppinqua cōsili erit: q etiā ordeo lactuca frondibus ppli z silii nutriat. CDe balneo vō dico q si infirmus p aliquot dies a balneo geuerit: debet tamē forti existēte virtute iterū de nouo balneari. Nā ingt Bal. de tabe. caplo. vij. Balnei est piculosus vsus in ethice. fe. vbi alicui qs suspicauerit virtutē esse infirmā. Subiungit. Et nos plurimos curauim; apparatus tabefieri p hec auxilia: q propter balnei vsum approbo: z maxime in isto casu. vñ laudarē si in pma vice se solū cuz aqua simplici balnearerit. In secūda vō in aqua decoctionis herbarū. In tertia i aq decoctiōis capiti mōtonū vel caprarū. In alia aut vice balneū solius lactis cōueniret. CEst aliq vt Serap. z Alui. dicit q virtute existēte forti anteq; balneuz ingreditur bonuz est sup eū lac mulieris vñ asine vel cap mulgere: virtute debill debes lac cū aqua cū qua balneadus ē pmiscere. Nā insup Ras. ro. alii. eos iubet in semicupio balneari. Pro quo scias q semicupiu dī a semi qd est dī midiu z capto capis. Et ppter hoc dicit Marsilius velle q tales balneadī non sunt nisi fm eoz medietatē. et credo eū dixisse hoc. ppter tex. qui seq. Inquit. n. nos nolumus nequaquā ipm intrare balneū. nisi cuz semicupiu inuenire nō possum. Tñ vñm vocabuli insequēs Marsilius hic hūc tex. interpretat est. Sed ego credo Ras. hoc nō voluisse: i mo p semicupiu intellexit tñā. p balneū intellexit habēs cām seu pres diuisas in caliditate: de quo loquit Bal. i. x. terap. ca. de cura ethice p balneū. Et Alui. 2. pmi doc. 2. caplo. v. Et ideo omīssa opt. Marsilius. laudo: vt totus infirmus vsq; ad mentū balneet mō. f. quo infantulī in primo mēse cōiter balneant. Nā sup fundo debet esse aliqd molle: vt linteamē sup qd infirmus iaceat: cū capite tñ alto: sic vt oia mēbra pter caput in aqua submersa pmaneāt. CEl aliter in tina collocef dūmō mēbra oia sine fatigatione gescant: z hec aqua debet sp vsq; ad mētū attingere. C Sed vt plura magisq; circūspect; a vulgaribus videaris sic balnea: ita debes oia alia mutare remedia: vputa si p syru viol. exēpli gra. tribuisti: debes postea ex resumptiuo alia: quē vel alii exhibere. z ita fiendū est de aquis cōfectionibus z epithimatis vñctionib; z odoramentis tuo infirmo semp dicēdo rē nouā esse facere maioris. f. efficacie in infirmū q pma. CEst igit infirmū tā epar qz cor epithiman dū. Pro corde igit facias sic. R. aq viol. aq nenufa. añ. 3. iij. aceti. 3. f. ro. ru. sādā. oīuz coral. vtriūq; añ. 3. i. f. spodij. 3. j. cāphore. 3. j. offis de corde cerui croci añ. 3. f. fiat epithima qd cordi inter frigidū z tepidū apponat añ ce nam. f. z ante prandiu hora q a cibo senserit stōm alleuiatū. CEx p epate pñli hora fac tale epithima. R. aq rō. end.

lactuce añ. 3. iij. aceti. 3. j. sandalo. oīuz añ. 3. ij. spodij. 3. f. cāphore. 3. f. misce z fiat epithima. CEl loco ei pone sup epar frustū cucurbite: q supra positi multum refrigerat epar. CDebet z infirmus tuus sepe tale odoramentū odorare. R. aq floz nenuf. 3. iij. aq vio. 3. ii. aceti parū sandalo. muscatelinor. 3. ii. sandal. al. z ru. ana. 3. i. cāphore gra. iij. misce: z in ampulla ponat quā sepe odorēt: z si loco aceti addideris. 3. i. f. optimi vini poterit petias imergere z te sticulis applicare. qz multū cōuenit in isto casu. CItē aliter poteris odoramentū pficere. R. sandalo. oīuz añ. 3. iij. flozū nenuf. ro. ru. vio. añ. 3. f. cāphore gra. iij. fiat puluis: qui in petia rara vel sindone de grana ligetur: z in aq rō. vel vio. aut floz nenufa. imergat: q postea odorēt p sepe. CEl facias sic. R. olei de nenuf. 3. i. f. olei de cucur. olei vio. añ. 3. f. sandal. oīuz añ. 3. i. camphore gra. iij. misce: z ponatur in ampulla quā sepe odorēt. Et hec odoramenta maxie pueniūt p hora anteq; infirmus ite dormitūm affecet. CAlui. qz z Ras. imergere docet camifias in aq rō. cū sandal. z cāphora mixta: z iubet vt infirmus eas sic. ma defactas induat: qd virtute pstate z flāma magna existēte facere poteris: z maxie ne aliqd de ptingētib; omittere videaris. C Bal. in li. de tabe. penul. caplo docet succū facere ex endi. portula. ac sempiuua z lactucarū quo parū farine ponat subtilis: z in ipso duplicate imergant petiet: q ita actuali frigide sup hypocūdia ponant: z cū tepescere incipiūt amoueātur: sic indefinēter faciēdo donec infirmus vsq; ad interiora senserit frigiditatem penetrare: qd forti existēte virtute facere poteris. Sed ne decipiaris ante qz frigida audeas appropinare libra virtutē. Et hec sūt q in cura simplicis ethice fienda vidētur.

CDe signis z causis in cura ethice senectutis. Cap. iij.

T oia sub hoc vocabulo ethica cōprehēsa euacuē tur: qd d ethica febrili z de ethica senectutis dī eg uoce: de ethica senectutis restabat facē mētionē: qz nō legitime. Cū hui; summarij solū sit de fe. ptracta re. CEst igit vt supra tractabat vel dicebat senectutis ethica psumptio totius sine calorīs nālis sup incēsiōe a quadā mēbroz pternālī dispōne pueniēs: p quā vt in decrepita etate terrestreitas accidit humido radicali. CPro q nō ta q talis pternālīs dispō pōt tā a calore qz a frigido puenire. CAlido qdē resolute z liqfaciēte corpis nostri hūi ditates nāles: ad quarū liqfactionē z resolutionē sequitur tori; corpis siccitas ac innate caliditatis debilitas. Cnde talia corpa sunt frigida z sicca z dispōnē acquirūt: q ethica senij appellat: z sic tale corpus p accidens in frigidatur a calido. z hoc in se. adurētib; sepe ptingit. CEl ab aeris caliditate incēsiua: z in tōbardia vidī multos adhuc non sunt anni. xx. tanta enim in fine Junij z in pñ. Julij facie bat calitas q laborantes in capis plimi moriebant: z plimi hōes robusti fuerunt resoluti q in ethica senij incide rūt: z sic psumpti paucos infra annos mortui sūt. CAl frigidō inqz ethica puenit senectutis potente calore natura lem debilitare: z humiditates nāles congelare ac terrestri ficare: ppter qd hūic corpi dñans accidit frigiditas z siccitas: z p pñs ethica senij: z hoc sepe: vt ingt Alui. ex potu aq fride accidit in nō sua hora vt i febrib; vbi gra. vt quis aquā fri. hora nō debita potat in nimia qntitate: vel cum ppter exercitiūz vel pp alā cām qs habeat poros aptos: deinde potat aquā. In istis. n. casib; aq potate friditas ad pcordia vsq; pueniēs cordis z alioz mēbroz calorem sua extinguit pparietate: z congelando hūidū terrestificat: z isto mō ethica inducit senectutis. Et ego quēdā vidi iuue nē annoz. xv. vel circa: q post forte exercitiū aquā fridissimā in magna hantē qntitate: cui; frigiditas ad viscera pe netrās calorē extinxit naturalē hūmidū qz cōgelauit: z sic in hanc cecidit ethica senectutis. z hic cū maxia remanet stomachi debilitate: z tā in estate qz in hyeme ad tactū fri gidissimū sp iueni. Ad tantā finalē marasmatioez puenit: q oia ossa poterāt nūerari: z āno 3. mortuus ē. C Dōt z b

fit egritudo puenire pp rex nīmū ifrigidatum emplones extrinsecā vel ex aq fride balneo: vt i pcedēti cap. dicebat qd iterdū i ethica cadit senectutis. Pnt ēt vapores fridi ad cor vsqz attigētes eius cōpōnē ifridare ad quā ifridationē sepe dicta accidit dispō que ē ethica senectutis. Cū no ta qz si raro accidit qz tal dispō cū qūtarū actiūaz eqūlitate posset prouenire: vt inqt Aui. Imāginet qz exēpli cā qz p li. xij. humidū radical. vj. caloris nālis sufficiat: z qz ab ali qua cā. vj. resoluant lib. hūiditāt: z. iij. caloris nālis. Et pz qz tūc talis erit dispō ethica senectutis: qz erit psumptio toti? zc. z tū ibi erit eqūlitas qūtarū zc. actiūaz qz debita propor tionabilitas cali ad hūidū: vt suppono. vñ z si iste q ad an nos i iuuenili existit etate i decrepita q ad dispōnē existit. quare zc. Tūc i hyeme pp symboleitatē ceteris pib? faci lius senes icurrūt: deide iuuenes z vltimo pueri: qzuis nō nulli cauillādo dicāt pueros iuuenib? talē dispōnē facili? icurrere propter. s. humidū pueri magis aereū: z p pns ma gis resoluibile. Sed pro nūc de ac non curo difficultate.

Clis itaqz vñs ethice senectutis signa sunt cuz aliquē vi deris preter sue etatis nālē cursūz sū oia mēbra marasma tum seu exiccatū: sic breuiter: qz faciē hēat tornatīlē: oculos pcauos: nares acutas: z tipora plana: z ad tactūz vtplimū: qz stat vt dcm est eū in caliditate fore tpatū pulsus erit par uus z debilis pp vritutis debilitatē: durus pp istri duritiē: tardus z rarus pp caloris diminutionē: qz multa non idi get euērationē: qre opz vt sibi p frequētiā succurrat. Urina vtplimū est alba z subtilis: pp friditatē. s. z siccitatē. Et di xi vtplimū qz stat eā fore grossā si mā f latica secū expel lat: z in senibus sepe ptingit. Quātū ad signa pnotifica: vt inqt Aui. pma qrti. z Gal. 7. terapentice. ca. 6. i lib. de ta be. ca. vltio. Si est cōfirmata nō est igeniū: sic nec moti est igeniū: qd est qz cū in tali ifrimo humidūz terrestrificatum existat nālis calor diminuit: senis seu decrepiti hz dispōnē que ē dispō ad mortē ppinq. Si qz g posset senilē dispōnē ad iuuenilē reducere: posset z hāc curare egritudinē. Sed cuz p^m sit naturalr ipossibile. ita erit z scdm. Et iō cū mortī nālī ingeniuū sit ipole dicebat Aui. ē ei? ingeniuū: si ē mor ti ingeniuū. iuuenit. s. qñ sancti mortuos resuscitāt. Pposse z pñit iuuenire ingeniuū: si pstellationes herbas z alia hō: vt medea cognoscere scire. s. qñ Jafonez de seruo ipso in gulato z sanguine excto senili ppter itromissionē succoz z decoctōis illaz herbarū: qd describit ad adolefcētie etatē dedurent: qd si verū sit: deus nouit. Et si in h expiri volue ris: Quiditū lege: s. filr z receptā quā tu iuuenis in. 7. meta morpho. circa pñ^m. illā pte memorie mandes. tñ h nō plus repugnat: qz Alb. magn? fecerat caput ex succis herbarūz ex tali constellatōe: qd velut hō loqbat: vt isti frēs pdicato rū asserūt: sed quātū ad hoc nālī sit pole pñdera: sed o bo ne deus qz poteris istos ribaldos fratres infatuire.

Sed omnis istis fratrib? garulātib? ad curā ē de cetero trāsedū: tñ q pposui satis breuē z succincter pñāre. Nā semp vel vtplimū cuz hac egritudine cōplicat alia egritu do stomachi cordis vel alterius mēbri q velut h curā ad se vocat: q est i ppijs caplis pquireda. Cū Diereia si pñma ta fuerit: z si cura aliquatū paleari poterit: tñ vt dcm ē nūqz recipiet. si vō nō fuerit pñmata ex paucis h infra scriptis egrū facile pñtine restitues sanitati. Cū fac igit sex rex non nālīū regimē ad calm z humidū declinare. Et pñtis rectifi ca aerez somnūqz solito lōgiore exhibe. Et exercitū loco fri cationibus vtēre: aie vō accitū supfluitatē vita ac coitum oino nunqz: ac ēt ifirmum ad saturitatem mādūcare pmit te. S. cibū in plures diuide ptes qui facilius digōnis pau caz supfluitatūz z multi existat nutrimentū. Et si an pñscripta bñ notaueris oia ista leuiter facere scies. Cū Superfluitates pme digōnis si retineatur cū clisteri facto ex brodijs pigui bus: vt brodio montonū capitū z filib? z oleo z pauco sal educende sunt: z poteris addere paz cassie si liberit. Sz. duos vitellos ouoz vel parū butyri recentis z talia clisse ria multū pueniūt. Cū ex maxime cōferētib? sunt balnea

que eē debēt tā in calitate vtuali qz actuali tptata exhibē: tur sū modū z ordinē in ca. pcedenti descriptū: z illa ma xime pueniūt: quoz decoctio fit ex capitib? arietū: in q po stea bulliāt melissa camomil. folia lauri: lauendu. z similia. Cū pfectionib? marjapanē scū cū oleo amigdal. dul. z elarū restorationū factū cū pulpīs carniū dimissis illis seminiū z spēb? fridis addito cinamomo cubeb. zinib. granis paradisi. Uel loco taliū accipe de spēb? pfectionūz fridarū: z eis vtēre sū itentionē quā habueris: z he confe ctiones pueniētes sunt diarodon abbatīs electuarij q vtū tur reges z plati diafatirion: cōsectio de musco dulcis: dia margariton: diacameron: diatos: diadragatū calin diam bra elariū pluris arcoticon elariū ad restorationē humi dītatis Nicolai stōaticū calz eiusdē z filia. Et si has pfectio nes ad tpmētū reducere volueris: q vbi excessiue calita tis videant dissolue zuchari cū aq rosaz vel viol. vel mis ce cū spēbus pfectionū suprascriptarū de speciebus dia draganti fridi dyapapa. z silium: vel in lib. j. zuchari dissolui: vt supra pone solū. 3. f. spērū vel infundas spēs per diē z noctē in aq rosarū vel vio. qd postea cū zucharo de cocto cōmisceas: z fac tuo mō pfectionē. Zulep quoqz z sy rupos facere poteris prouti ca. pcedenti dcm est ex subli matione carniū vel herbis vel ex alijs reb? tue appropria tis intentiōi. Et hec de ethica senectutis z ei? cura sic bre uiter dicta sufficiāt: q hūic summario finē imponūt. Pñro quo Jēsu Christo crucifixo infinite sint laudes Amen.

Antonij Guaynerij de balneis aq ciuitatis antiqz sine Cōmentariolus feliciter incipit. qn que continene capitula.

Caplm pñm. De notificatione balneoz z eoz munere.

Caplm. 2. De balneozum extrinsecoz notificatione atqz qualis sit tam extrinsecoz qz intrinsecoz mīnera: qb? quoqz in generali egritudinibus conueniant.

Caplm. 3. Que sunt balneoz pñscriptoz pprietates: ac quibus particularibus egritudinibus conueniant.

Caplm. 4. Qualiter tam balneis qz ceno qz stuffa vt de beamus: z de modo fontis aquam bibendi.

Caplm. 5. De mō succurrendi accitūb? q ex his balneis accider qñ pfectiora sunt: z qñtum sit ibi tps imorādū

De notificatione balneoz z eoz munere. Cap. f.

Quia nonnulli viri doctissimi balneoz quorū rūdā in Italia exñtiū vtutes descripserūt pp mirabiles ipsoz effectus: adeo famosa habita sunt: vt a remotissimis ēt pñbus ad ea caterua languentiū cōfluat. Cū itē alia de qb? tum pp guerras: tum pp euēniētes tā frequē ter pestes apud modernos nulla scriptura reperit. Et nisi super excellentis vtutis essent de eis ampli? nulla mētio fie ret. Nec q dixi vtiosa balnea i marchionatu mōtisserrati in nobilissimo oli aq sane comitatu insinulatio vnus ciuita tis q ab ipso ags calis nomē retinuit sita sūt. Ea. n. Ags ci uitas illi? antiqssimi comitar? caput est: z qz aq ille cale in nūerabilib? egritudib? subueniebāt aq sane antiq? noia banf. Et itēz aq sane comitar? dictū ē. Sūt h q dixi tā antl qua ciuitas a Siluio p^o latinoz rege pñdita: vt ei? i analib? legi Alq. z tūc filia d cā est. Post aduentū vō rpi hī sp fide lissimi fuere xpianī: sic vt heresis in eis nunqz reptā sit. Lu ius cā beat? Siluester papa epalē sedē sibi pdonauit: a quo deiceps siluestris d cā est. Cū toties h mifella ciuitas euer sa est: vt tā siluie qz siluestrie noib? abolitis antiqū solum Ags nomē retinuit q octigētos tā ānos sub dñtōe supillu stris alarami familie Marchionū fustiterpolate tñ: vt i ipo rum marchionū cronicis sepe legi: s. eius vltia destructio Roberti regis tpe fuit. Tūc. n. ppter ptialitates depopu lata remansit: z que ibidem pulcherrima palatia fuerant funditus eversa. solum templorum vestigijs derelictis: q vere fabrice z ingentis adeo erant pulchritudinis: vt ci

De balneis

nitatem illam magnificam fuisse facile iudicares. attamen vim tantā subuersio illa hīc nō potuit: pestes itez nec guer re: quin ad ea balnea anno singulo ob admirabiles ipsoz virtutes plurimi lāguētes puenirēt: ppter qd teguria aliq tunc circū edificata sunt: z ei' causa ciuitatis illi' nomē ex tingui nō potuit. Tandē gentibus p̄fati Roberti regis cu3 gentibus cuiusdam Joannis Montisferrati Marchionis viri in armis victoriosissimi super herienſi territorio in ga menarie capō in bello puenientib' fuit Marchio ipse vi ctoz: vnde Roberto rege tam a Janua q3 alijs ab oīs Ita lie pulso antiquū marchionale dñum h̄ nostra Alquis ci uitas reſumpſit: z ad habitandum illic iuerunt plimi ita vt adolere incepit: z deo laudes in oēm creſcūt: ac citra an nos q̄mtoz tñ vbiq3 balneoz illoz fama excreuit: q̄ tot an nis propter assignatas cās suffocata remanserat: q̄ aliqui illustres viri magnifici q3 nonnulli varijs opp̄ſi languo ribus veniūt. Inter q3 fuit heſtenſis. Marchio q3 Man tue: quoz gratia cū meo illuſtiffimo dño domino Montisferrati Marchione p̄fate ciuitatis domino nālī illuc ac ceſſit. tūc enī plures diuerſis egritudinibus infecti illic ad erant: de quoz pualeſcentia admirabant omnes: ſic vt eſſe ctus illos diuinitus potius puenire q3 nāle arbitrantur. Quā ob cām vt v̄tutes eoz potius inueſtigare3 plures ex aqua fontū balneoz ſublimatione facta feces p̄ſperi: quarū vt quātītatis cōparationē faciā: tres partes ſalis cō tinent: nītri vna: aluminis parū: ſulſuris vō q̄ ad apparen tia: ipm enī cū ſale an nītro cū q̄ ſimboleitatem maiorē h3 eſt p̄mixtū. Et h3 apparenter de eo nīhil ſit tantus eſt eius odor vt ſubm̄ minerā illā ſulſurēā totam iudicares. Unde eius pauca quātitas alioz multam quātitatez vinceret in odore. Cūes autē illi loquentes ſenſualiter nītroſam mine ram iſtā a p̄dominio eſſe aiūt: z h̄ ex nītro eſſe arguunt qd in fontis balnei parietib' adheret. Sed mām illā cōſperi in q̄ ſalis portio notabilis erat plus tñ nītri eſt: quia vbi ce tera ſint paria q3 ſal nītrū ſacili' ſublimat. Cū ergo ſons il le circū lapidibus inuoluat vapores ab aquis illis eleuati qui parietibus adherent p̄ maiorē parte a nītro q3 a ſale re ſoluuntur. Nil itaq3 mirū ſi nītri q3 ſalis quātitas ſit maior ſed in fecibus p̄ ſublimationem derelictis maior ſalis erat quātitas. Et quantum ad v̄tutes parū de hac diuerſitate curare cum oēs nītri ſpēs puerſi ſm magis z minus in vir tute tñ ſalis ſatis p̄p̄inquat: vt p̄bi de v̄tutibus nītri tra ctantes inquirūt. Sz his balneis nō aliter q3 tyriace magne accidit: in q̄ corruptis cōponentium formis in ea reſultat cōplexio quedā p̄ quā venenū oē necat: quod tñ ſimplex nullam p̄ ſe faceret. Sic ex ſale nītro alumine z q̄ in aquis iſtis reperitur: qdā ſit cōmixtio p̄ quā complexio vna re ſultat: v̄tute cuius balnea illa ſic virtuosa ſunt. Ad qd ſu ſperceſtis etiā inſlurus aduauat: q̄ mediāte ex v̄tute mi ſcibilū in aq3 illic v̄ritus ſic p̄cioſa manet: qz quantūcūq3 ſalis nītri aluminis ac ſulſuris q3 minere: q̄ in his balneis repit: p̄odus ſcires: z cū quibus vis aquis ea cōmiſceres in his tñ v̄tutez talē qualis ea eſt: q̄ dictis in balneis v̄tu te ſupceſtū p̄ncipaliter reſluente reperit: tribuere po ſſes: nunq3 ſons adeo intenſe eſt caliditatis vt impoſita de p̄lāda gallina veluti ſunt pulli: ſues: z talia ſtatū depilan tur: nec quis ſine noꝛmento caliditatez illam pati poſſet. Balnea vō polita ſatis: z ſub diuo poſita ibi p̄pe fontem ſituata ſunt: qbus p̄ canale qdā fontis aq̄ cū libet deſluit z talē in eis tepēre recipit: vt q3 in ea trahere morā deinceps ſine leſiōe poſſit. ſunt z ibi p̄pe alia coopta balnea q̄ ab eodē fonte aquā recipiūt polita valde: in qbus honeſte magis tam viri q3 mulieres ſe balneāt: iux̄ q̄ ſudatoria ſeu ſuffa eſt p̄polita ſatis: z ad hanc nō eſt vulgariū lib̄ adit. Clara ē balneoz aq̄: z adeo puia vt denari' i ſūdo p̄iect' vi deri qat. Sed de mēſe May ei' color ad aliq̄le viriditatez mutat: qd eſt qz tunc de minera plus cū aq3 illis cōmiſce tur: ppter qd groſſioris ac matoris ſūt p̄deris. Nā q̄libet mineral' v̄rit' a ſole ab alijsq3 ſtell' v̄ritē recipit: q̄ illo men

ſe q3 alijs in n̄roz balneoz minera multo fortior reperit nec ē de h̄ mirādū. Nā vt ingt Januē. Simon auctozita te Dlynji in Macedonia eſt lac' qdā in q̄ circa canis ortū nouēnis dieb' ſit nītrum: totidēq3 ceſſat ac ruſus inatāt: z deinde ceſſat. Et hec eſt nā ſolis q̄ tunc nītrū gignit: vt ingt talis q̄ v̄rit' vt exp̄ientia docet in balneis n̄ris de mēſe maij q3 alijs in menſib' eſt fortior. Mimirū ſi eo tpe p̄dicta bal nea in colorē viridē cōmutant: qz tunc inſluxū talē recipi unt: vt plus de minera q3 alijs in menſibus cū aq̄ miſceat qz potētiōra tūc ſūt: vt ciues ingunt: aq̄ illa guſtui eſt gra ta ſatis: de q̄ ciues illi ſercula multa p̄ficiunt: panem q3 z plimi lāguētes ex ea bibūt: qz ſitūm extinguit z ventrem la rat: vt ex eis m̄hi qdam retulerūt. Et in h̄ balneoz n̄roz q̄ ad intra ciuitatem ſcita ſunt notificatio ſinem recipit. De balneozum extrinſecoz notificatione atq3 q̄lis ſit tā extrinſecozum q3 intrinſecozum minera: quibus quoq3 in generali egritudinibus conueniant. Cap. ij.

Luminis qdā burinda noie ab Aq3 ciuitate p̄ paſ ſus fere quingētos ip̄ſentiarū diſtat: ſuper cuius vltioris ripa eſt pratum quoddam quod olim vt antiqui quidam referūt ad intra menia ciuitatis fuerat: z tātē tūc erat amplitudis. illa mire pulchritudis erant bal neaz: de p̄nti quoq3 ſūt: z propter iſtitutiōez ſup ea tñ tera ra creuit vt de eis veſtigūz nullū appeat: ibi ſūt fontes ali quot caſiſſimi nō artiſicio: ſz ſua ſponte facti: quozū minē ra vt diligenter examinaui a balneis ciuitatis paz differt: plus tñ alumine tenent: in quoz ceno ſal z alumē viſibiliter appet. de qb' ipſe collegi: guſtaui q3: id autē cenū tactui eſt adeo ſuaue vt ſetā tāgere iudicares: in q̄ v̄tus aq̄rū fontū viget: aut multūz. ex aq3 aut illis nō minus q3 ex illis q̄ in ciuitate ſcaturūt poſſet panis p̄fici: z alia itē ſercula. Eſt. n. clara limpida valde: q̄ vt balneantiū exp̄ientia docet ei' ſdem eſt fere v̄tutis cū ea. rōne tñ alumis plus ſtipticat. Ac ex oib' his tā hoz fontū q3 balneoz ciuitatis ſacilis eſt p̄ p̄ietates inueſtigare nā tam ratione ſal' q3 nītri q3 aluminis calefaciūt z exiccāt: z eoz ſtipticitate p̄ſm mēbra p̄ſortāt. Idz itaq3 q̄ in egritudinibus in qb' calefactio: ericatio z ſtipticatio fuerit neāia p̄ſm valent. CSz p̄bantium pace de his balneis miraculū quoddam m̄hi a fidedignis enar ratum deſcribam: nec ea que vltra burindaz ſunt p̄polita p̄ſm erāt z lāguētib' cōmoda: ad que liber erat aditus ne mini quacūq3 eſſet iſectus egritudie p̄hibet. Cūes autē ne leproſi z ſilibus polluti maculis ſua intrare balnea p̄bi bebāt. Qd Jeſus crucifixus pati nō volēs quā tūc hēbant v̄ritutē oēm ſubtraxit caliditatez ibi ſolam derelinquens: z extrinſecozū v̄tus adaucta eſt: vnde q̄ ſe in ciuitate balnea bāt noꝛmentū poti' q3 iuuamētum facientes q̄rebantur. Sūt ciues z nō ab re huius cām ignorātes grādī admira tione commoti. Tādē quem tūc amicū dei habebant ep̄m p̄ſuluerūt. Is vt glorioſo Jeſu placuit p̄hibitionē in gressus leproſoz ad balnea dep̄ditionis tam mirifice v̄tu tis fuiſſe cām arbitrat' totū populū ſecū in p̄ceſſione per duxit: dehinc vō deū deuote deſcatus eſt vt eozū balneis reſtituere p̄ſtinā v̄ritutem dignaret: p̄mittens eoz igreſſum deinceps veniūt nemi. Fuit ei'us oīo exaudita: z quam habebāt v̄ritutē in hodiernū vſq3 diē tenēt. hoc. n. ciuitati diuini' p̄ceſſus eſt. ne. ſ. nomē ei'us extingueretur. niſi enī balnea iſta tā v̄tuosa forēt abolita tā eēt: nec in ea ampli' vt vulgariū v̄bo vtar: gall' vel gallina cātaret. Nō q̄ ab re p̄nceps p̄hoz Ariſto. balnea naturalia ſacerrima noiauit. ppter enim mirabiles talium v̄tutes eſſe videntur ſacra. Nec mirū ſi his in n̄ris balneis miraculum iſtud appa ruit. nam in balneis apponi in territorio paduano: vt ingt Caſſiodorus vir noiatiſſimus: duo erant balnea pro viris vniū. aliud p̄ mulierib' deputatum. Et ſi mulier aliq̄ in bal neū virozū iſtraſſet ſufferre ea haud q̄q3 poterat: imo ve lut a buliēte oleo cōburebat. h̄ enī fecit De' glorioſus vt vel let nos ſcire idignū eſſe mulierē cu3 viro ſe ſimul eodem balneo balneare. Narrat itē q̄ ſi raptum furto aial ibi vt ſit

deplādum portaret potius caro fuisset ab ossibus sepata
q̄ pilus minimus euelli potuisset. Patet igit qualiter in
quibusdam alijs balneis nālibus miracula non minus q̄
in nris apparuerint. habetis itaq̄ que z qualis sit balneo-
rum nostrorum minera: quibus quoq̄ in generali egritu-
dinibus conueniunt.

Que sunt balneoz p̄scriptorum p̄prietates: ac quibus
particularibus egritudinibus cōueniunt. Cap. iij.

De balneoz istoz p̄prietates vobis facilius note fi-
ant: quibz p̄ticularibz egritudinibus pueniāt: q̄s
vidi effectus referā. Illustre dñtuanū dñar-
chionē menses septem podagric⁹ dolor sine interpolatio-
ne molestarat z adeo crudeliter vt coacti medici non so-
lum domesticis stupefactis vñ sunt sed interdum opij. z.
ij. cuz camomillino oleo pcutientes pedē nō solū semel: s̄
pluries embrocauerūt. remittebat dolor: sed in totum po-
tuit amoueri nunq̄ dñs ror cur ex embrocatione illa tam
p̄tina pes vitaz non perdiderit. Prefatus dñs terna vice
balneatus dolore ex toto p̄didit: vt tamen membrū vltē-
rius pfortaret: z oēm malā qualitatem si qua derelicta fuit:
set amoueret pluribz se item vicibus in frascriptum obser-
uans ordinē balneauit. Nam sero tibia in ceno extrinseci
balnei p̄ mediā amplius hore partē ad genu vsq̄ tenebat.
Sane vero balnea ciuitatis intrabat. Istō itaq̄ observa-
to regimie ista dies. xx. dolor enī ex toto dereliquit: z isto tpe
fuit vltra solitū ipinguat⁹. Chrestēs marchio podagric⁹
dolore sepe detent⁹ ex balneis ipsis p̄ficiū grāde suscepit.
Quidā caxalensis ex dolore genu iā ānis aliquot transa-
ctis sine bacto ire baud q̄q̄ poterat: magna: itē cū p̄nā
ciuitatis balneo mane intrās cū sero tibia i extrinseci ceno
tenēs i die. io. baculū deseruit: z dehinc sū pena q̄ voluit
p̄libito iuit. Parmēs qdā ppter casum eq̄ sup pedē iā
elapso vno āno claudicabat pedē illū indignatū habebat:
nec magno sū dolore icedere poterat. Et tā in ceno q̄ bal-
neo pluries intrās fuit i sanitati restit⁹. zc. Abi q̄q̄ qdam
cōcūis meus aderat q̄ pp quandā cronica egritudinē iāz
decē ānis tibiaz dolore poterat p̄ire: q̄ p̄sepe etiā tumesce-
bat. cū tā in ceno q̄ balneo iscriptū ordinē p. xij. solū dies
ob hūas papiā lib accessit. Armiger itē qui pp varias p-
cutiones manus flectere neqbat post tertiam balneationē
liberum motum manibus p̄o libito dabat. Erat z alius
qui sub castro qdā velut stephanus lapidat⁹ tā brachium
q̄ manum paraliticum habebat his consilio meo vsus nu-
cham embrocavit: z in 8. diebus liber factus est. Est. n.
in vno balneozum angulo in sup̄ascriptū lapidē qdāz
q̄ vbi embrocari op⁹ ē aq̄ fontis ipellit: q̄ postea ab eo gutta
num descendit: z sic q̄libz mēbz facile embrocari pōt. Ali-
ter antiquū tinitū aurii paties sup caput embrocā recepit
in totū ille tinit⁹ recessit. Erat alter ppter antiquū catar-
ri descendūz asmatic⁹: z adeo i anhelitu difficultatus vt vir-
ire possit: is itē dū balneū igressus est: z aliqñ cervicē em-
brocavit: qñq̄ vō sūmo mane aq̄ fontis p̄ntā vnā: z vltra
bibebat: s̄ mae illo balneū nō intrabat: q̄ in. xv. diēz spa-
cio anhelitū cū dei auxilio recuperavit: z curatus est. Cal-
culosus alter de aq̄ illa copiose bibens arenularū copā ad
ex mādauit. Quidā colic⁹ ex aq̄ fontis clisteria cū oleo
z bñdicta aliqñ vicibus recepit: q̄ mucosē materie quanti-
tatē magnā eduxerūt: z statiz bon⁹ colic⁹ liberat⁹ est. Ali-
us defectu lapidē mingere nō valēs ad tertū vsq̄ celum
lamentabiles voces mittebat q̄ de aq̄ illa copiose bibēs die
eadē lapidē ad ex p̄ frustra mādauit. Alius a vulgaribus
leprosus reputat⁹ p̄ dies. xx. se quaq̄ die balneauit z mun-
dus factus est. Quidā dñs Jacobus de insula vir bozia-
ne cardinal zc. fere oibus in mēbris ab arterico tenebatur
cū cā sue p̄sone ipotēs nec eḡtare nec suis pedibz ambu-
lare poterat: q̄ de nroz balneoz v̄tutibus audiēs illuc sup-
lenticā deportari se fecit: z ordinate se balneans paucos isra-
dies sanitati restit⁹. Januā galatiditer accessit. Ego autē
dum in dñerens studio legerē ad hec balnea nobilē quan-

dā mulierē mādauit: q̄ antiquū vulue casum adeo pericu-
losum interdū patiebat vt suffocari p̄sepe credere: hec se-
mel in die cervicē embrocabat. vice vō alia se balneans li-
bera domū rediit. Quidam vō asclitice vt ea se solū gal-
neari insūxi. Sed cuius quidā q̄ balneoz illoz experien-
tia didicerat: vt mae p̄itaz vnā illius aque bibet consuluit
z die alia in vesp̄is solum balneoz intraret hec sanitatis
recupande cupida tres interdum aque pintas mane vno
bibebat: z per dies. xl. hoc continuans. se interdum bal-
neado: interdū vō aquā bibēdo libā scā est. Alia: vt vul-
gariū mulierū vbo vtar: ppter antiquū mēstruoz alborum
fluxū nūquā p̄cepit: z erat interdū mā illa adeo fetens vt
ipam z odio seipam h̄ret: purgata ad balnea h̄ iuit: q̄ non
insū meo: s̄ sp̄te sua p̄sepe de fontis aq̄ bibebat: z illis alib
mēstruis expurgatis cum domi fuit p̄gnās facta puel-
lum enixa est. De his nostris balneis mirāda recensere
possem: quoz partē ipse vidi: z partē a fidedignis accepit: q̄
si oia describere vellet: tedio nūmū legentes afficerē. Qui
h̄ tēpore v̄bis omisiss ad actū practicum imediate deue-
nire cupiūt. Sed illoz aque vsuū balneoz considerata mi-
nera: his q̄ quos vidi effectibus euidenter concludi pōt
ea fridīs egritudinibz valere q̄maxime: vt est antiquus
dolor capitis paralesis spasmus timorizura oīs litargia
obliuio congelatio abundantia frigidi catarri z vbe valēt
oibz neruozū frigidis egritudinibz. valēt item lachrymarū
exuberantie descendū aq̄ cum p̄mo catarrate fibilo auriū op̄i-
lationibz a frigida humiditate puenientibz. valēt item de-
fectū odoratus mollificationi lingue defectū gustus stu-
pori ac ipsoz congelationi mollificationi gingiuarū fluxū
humiditātū ab ore tussī asmatiz frigidis egritudinibz sto-
machi v̄tericie nigre cazesie hidropisi. valent v̄liacis ac
colicis v̄mes necāt m̄ricū h̄miditas desiccant. Seraticos
vō podagricos z ciragricos curant. Et aliter oibus iūctura-
rum egritudinibz q̄ sunt ab h̄uoribz fridīs subueniūt: scabio-
sos liberant z leprosis p̄ferunt: ac omnibus cutis infectio-
nibus valent. Hec sunt q̄ p̄ticularibz egritudibz hec nra
facerrima balnea conueniunt.

Qualiter tam balneis q̄ ceno q̄ stufa vti debeamus: z
de modo fontis aquam bibendi. Cap. iij.

Uperest balneoz nroz pueniētem vsū describere
reiq̄ egritudinibus diuersitate variat. Circa hoc
igit sunt iscripti camones obseruādī: z p̄ nisi fa-
ctis vlibz euacuationibz in eis intrare nemo audeat. mās
enī p̄ corp⁹ fluere faciūt: cū cā accitā p̄iculosa facile in
repletū corpus induceret: vt est vertigo: isothomia: epile-
psia: appoplexia: paralesis: spasmus: z talia z oibus parti-
cularibus mēbris ad q̄ materie ille raptū habet: nocumen-
ta grādia inducere q̄ possent. vñ ille dilectissim⁹ p̄ceptor
me⁹ magister Philipp⁹ dñs diolanensis ducal p̄ficus re-
tulit mibi: cū ad h̄ balnea sancti Philippi cum vno semel
adesset: vir qdā valde repletū caput h̄ns alia sine p̄uisione
sup cervicē embrocationē recepit ad cuius oculos itē tā
ta mā defluxit q̄ eos p̄didit. Summo ḡ opere cauendum
est ne sine p̄uisione balnea quisq̄ intret. Et vice prima
nō ibidē diu morā faciat: deinde vō quq̄ ad min⁹ hōis a
p̄adīo distantibus se q̄ balneat. Sane vbi ex his fuerit q̄
resoluntur facile p̄ duas horas: vel circa sero vel ante in-
gressum balnei vitellos duos ouoz recentū assumat: cōse-
ctionē aliquā restauratiuā vel aliqd̄ tale: eius semp in bal-
neo tanta sit mora quātū eū ibi stare delectat: vel donec di-
gitoz pulpe i rugis p̄cte fuerit: ceteris tñ paribz logi⁹ mae
q̄ sero balneis imorādū erit. Aliq̄ ab eis egredit lectūz
intret: z ne a frido tangat aere se p̄anis coopiat: dehinc in
lecto sudorēz toleret: z cū minuire tñ p̄cepit: abstergat: se
postea induat: z p̄ aerē aliquātulū distātē a balneo p̄ mo-
rū ambulet: successe vō cibū boni chimi aut nutriti-
ti z facili digōnis recipiat ab immoderato tñ cibi z potus
vsu z ab alijs h̄ se custodiat: z a coitu q̄maxime. Et q̄
fm diuersitate egritudinūz diuersimode alijs balneis vti

Antidotarium

mur: q̄ vbi gra egritudo in neruorū patiunt: nō mō corpus totū balneari nece est: s; p̄sepe loca vbi nerui sensus z motū membris lesis dātes oriūtur: embrocāt scđo iterdum nucha aliqñ dorsi spōdiles: z qñq; membra cetera s̄m exigen tīa embrocant. regulr̄ vero est sup membrū illud embroca tio fienda: a quo nerui qui mēbro leso deserviunt oriūtur. ¶ Nonnulli q̄s in coopto balneo se libēt: balneāt: qđ nō laudo. nā vapores ab eo eleuati: male tñ spirant. z in se re flexos balneantis caput plimū replēt: propter qđ nōnunq̄s accidētia pessima p̄sequūt̄ velut v̄rigo: sc̄orhomia: para lesis zc. Sed si pluit vel aliquod tale iterdū balneātū fue rint ipedimēto: cooprum tūc balneū itare poterit. ¶ Et hi qui tibiāz dolore verāt̄ seu iflatus habuerint in extrinse coz fontū ceno eas tenere putile erit. Id enim dolorē tol lit tumores remouet z stipticitate sua eas valde confortat: sic vt deiceps hūiores descēdere nequāt: de quo ipse mira biles vidi effect: q; si ad v̄les corpis humiditates defec dās totū balneare necessariū sit mane ciuitatis balneum in tretisero vero cenū. p̄lim q̄s tibiās suas sup vno p̄forato la pide q̄ sup qđā fontis balneo sit est stuphāt. Sz eas i extri seco ceno tenere vtili ē. Accidit itē sepe vt marasmati seu resolutioni parati tibiāz iflacione seu dolore molestentur. Tale itaq; cenū itare q̄s balneūz p̄stat. Stuphare quoq; se volentes caute id faciāt. Nā aer stuphe vaporib; aq̄ fontis repler̄ est: q̄re ad itra corp; marie penetrat z humores sub tiliās multo forti; q̄s balneūz sudare facit. Et iō in p̄ncipio vitāda est: q; in repleto corpore mās magis q̄s balneū flue re facit z ipetuosū qđ ita q; malorū accētū cā esse pōt. Sz circa finē ea putilior erit. Nā si q̄ mae grosse in corpore dere licte fuerint facili; p̄ stuphā q̄s p̄ balneū subtiliant z in sua dore puerse ēt facilius euaporāt. ¶ Rursus b̄ balneozum n̄forūz aq̄ est ad bibēdū vtil. Nā vt. s. tēlgi qđā in balneo exites de ea bibunt: q; sitim extinguit z ventrē laxat. Sed asmatici: hydropici: calculosi: iliacti: colici: stōatici z cōstiles de ea s̄m dispōnē vñā duas aut p̄les illi; aq̄ pintas vñr i terdū bibūt. Eius mensurā in iudicio astātis medici dera liquo: sed q̄ aquā illaz mane biberit ad sero vsq; balneum non itret: ne assumpta aqua q̄ circūferētia ad centrū trahit opationem ipediat. Et sic habes tam balneādī q̄s in ceno stādī stuphādīq; aquā quoq; bibendi modum.

¶ De mō succurrēdi accētib; q̄ ex his balneis accidēt: qñ p̄fectiora sunt: z q̄tum sit ibi tps̄ imorādū. Caplm. v. Quersa accētia balneātibus nōnunq̄s accidūt: vt est tā ad oculos q̄s ad nares: aures: palatū: q̄s alias ad partes capitū materiel de fluxus. Et iterum bal nea illa epar calidum superincedunt: renes itē: sitim aliqñ iducunt: z corpus nōnunq̄s stipticat. Idis oibus q̄uo suc curēdum sit in p̄nti exēplo p̄ ordinē describet: z qñ item p̄fectiora sunt: z tāde q̄tum sit ibi tps̄ imorādū. ¶ Qui ergo cerebrū plimas humiditates h̄ns exiccare cupit sup ceruicem embrocā vt recipiat nece est. Ne itaq; ad oculos siue ad alia capitū membra mā defluat: que plerūq; est vi sus de p̄ditionis causa z aliarū egritudinum pessimarū an teq̄ ceruix embrocetur timpora atq; frons ex oleo mirti: no cuz masticino mirta erunt pungenda. ¶ Vel facias sic. R. olei mirti. olei masti. ana. 3. j. pulueris mirtillozū ci p̄res. bistoz. masti. terre sigil. ana. 3. ij. cere parum: z fiat vn guentū quo timpora atq; frons p̄ungat. ¶ Qui autē epar caliduz nimis h̄nt eū an̄ igressuz balnei ex ceroto sandalino p̄ungāt. ¶ Vel facias sic. R. vnguētū al. gal. 3. ii. caphozē: z b̄ vbi magna affuerit flāma. 3. ii. sanda. ru. spodij. ro. ana. 3. f. incorporent simul: parūz aceti cōmiscēdo: z epi vnctio fiat. ¶ Ite pariter iunctiones renib; calidis pueniēt ad q̄s semp aduertēdū est. Cūdi. n. aliquos q̄ nullā altā renib; p̄uisionē faciētes in tñ p̄calesci sunt: vt ex vine adustioe ardore icurrerēt: de hic excoziationem: successiue vlcus: z morem finit. Ad hoc igit semp mētē habeas. Syrupt itez aceto. 3. ii. vel de ribes de succo acetose de acetositate ci tri: de limonibus: de agresta vel p̄sillis cū. 3. iii. aq̄ endi. ex

hibere in aurore multū p̄fert: z isto mō dū existit in balneo ex potatione aq̄ fontis plimum securat q̄s nisi epar z renes calidos h̄ntib; oib; laudo. ¶ Ne cum sucharo cādo pomis granatis amarenate vel aliq̄ h̄ p̄fectioe seu cuz aliq̄ ex ta ctis sirupis deludē sitū bonū est. Ab exitu tñ balnei nō sic i mediate q̄q; fridi actualit bibēdūz erit. ¶ Corpis stiptici tati cū clisterib; ac cōib; suppositorijs succurrēdū ē. Et ta lia sero vel mane an̄q; q̄s balneū itret fiēda sunt. Et qdem clisteria z talia abhominātes p̄ parū an̄q; ea balnea intrēt de aq̄ fontis pintā dimidiā bibūt si nō plus. Illa aut v̄trez laxat. Illi an̄ cenam vel cū dormitū eunt pillulas de vera simplici alefanginas vel p̄siles in q̄b; nullū laboriosū so lutiū ingrediat assumūt: z mane anteq̄s sit balneādī hora suā opationē p̄ficiūt. Et hi tā sero q̄s mane balnea ingredi p̄nt. Illi manā cassiā tamarindos vel aliqđ site recipiunt. Nam laboriosa farmaea vitāda sunt oia: s; sint oēs q̄ soluti nū recipiūt p̄ os auisati ne balneū donec solutiū opatio nē suā p̄fecerit ingrediant. ¶ Eligēdū balnei tps̄ est men sis maij. Tūc enī vt habitū est. s. balnea illa sunt in suo eē p̄fecto. Sūt de mēse septēbris puenientia: non sic veluti in maio virtuosa. ¶ Balneandī aut moza s̄m diuersitatem egritudinū variat. vñ si quis humidus valde fuerit: z a tali humiditate egritudo ipsa puenit p̄ mēsem integrū bal neare pōt. Quēcūq; tñ fuerit egritudo diēti q̄ndecim tera min; minor erit. Nō enī videt i corp; minori tpe suā vturē imprimere. ¶ Postq̄s balneatus domū redierit p̄ menses ad minus sex tā i cibo q̄ i potu q̄ i alijs nō nālīb; reb; eo dē se dz regimie q̄ in balneo gubnare. Nā balnea ipsa q̄li tatē vñā i corp; dereliquūt q̄ i eū p̄ assignatū tps̄ agit con tinue. Et hui; cā ab exordiaris cauendū est. Idē itaq; q̄lt accētib; q̄ a balneo puenire p̄nt succurrēdi sit: ibi standū ac q̄liter balneat domū reuersus se h̄eat custodire: q̄ p̄sen tis capituli intensionis fuerant zc. Amen.

¶ Finis tractatus de balneis montiserrati.

Incipit ātidotariū eiusdē clarissimī doctozis Anto nij Buainerij nō min; vtile q̄s cōpēdiosis z ad opus practici maxime neciū ptinens capla viginti. ¶ Caplm. p̄mum. De clisteribus. ¶ Caplm. 2. De Decoctionibus. ¶ Caplm. 3. De zdinariis. ¶ Caplm. 4. De Digestiis. ¶ Caplm. 5. De Solutiis. ¶ Caplm. 6. De correctione medicinarum solutinarum. ¶ Caplm. 7. De dosibus solutiūz taz simpliciū q̄s cōposi. ¶ Caplm. 8. De potionibus z pillulis z bolis soluentibus humores tam simplices q̄s compositos. ¶ Caplm. 9. De medicinis dirigentibus alias medicinas ad membra. ¶ Caplm. 10. De medicinis solutiis appropatis mēbris. ¶ Caplm. 11. De medicinis alterantibus caput tam calefa ciendo q̄s infrigidando. ¶ Caplm. 12. De medicinis alterātib; pectus z pulmonez tam calefaciendo q̄s infrigidando. ¶ Caplm. 13. De medicinis alterātibus corā calefaciēdo q̄s infrigidando. ¶ Caplm. 14. De medicinis alterantibus stomachū tā ca lefaciendo q̄s infrigidando. ¶ Caplm. 15. De medicinis alterātib; epar tā calefaciēdo q̄s infrigidando. ¶ Caplm. 16. De medicinis alterantibus splenem tā cale faciendo q̄s infrigidando. ¶ Caplm. 17. De medicinis alterātibus renes tā calefaci endo q̄s infrigidando. ¶ Caplm. 18. De medicinis alterantibus matricez tā cale faciendo q̄s infrigidando. ¶ Caplm. 19. De medicinis alterantibus iuncturas tam calefaciendo q̄s infrigidando. ¶ Caplm. 20. De restauratiis tam ligdis q̄s solidis.

De clisteribus.

Listere cōe lenitiuū. R. malue matru
vio. añ. m. j. fiat decoctio de q̄

accip. 3. xij. vl. xvj. cassie si. excte noui. mell.
pul. zucha. añ. 3. vj. olei cōis. 3. iij. sal cōis. 3. iij.
miscer. z fiat clistere. Vel loco decoctionis di-
cte ponatur brodium pulli vel carniū. dosis dicta etiam
erit conueniens.

Clister lenitiuū z alteratiuū pueniens in febrib' magne
inflamationis. R. matz viol' malue añ. m. j. mercurial' spi-
nachie nenufa. añ. tertiā prē. m. j. lactuce vel portul. vel
vge pasto. vel sempuue añ. q̄rtā prē. m. j. fiat decoctio. cum
lib. xij. aq̄ vsq; ad p̄sumptionē tertie ptis de q̄ colatura acci-
pe. 3. xij. vl. xvj. olei vio. 3. iiii. salis triti. 3. iij. misce.

Clister lenitiuū z absterfuiū pueniens in feb. colicis z sta-
ticis. R. blitis malue mercurial' añ. m. j. ord. matrum viol.
añ. tertiā prē. m. j. fiat decoctio. i. lib. xij. aq̄ vsq; ad consum-
ptionē tertie ptis: z in fine decoctiois addat caulū. m. j. z
itez buliat p̄ vnica bulitiōe: deinde. R. dicte decoctiois. 3.
xij. vl. xvj. cassi. mel. 3. iij. ru. añ. 3. vj. vel. 3. i. mellis viol. 3. i.
olei cōis. 3. iij. salis triti. 3. iij. misce z fiat clistere.

Clister pueniens apopleie subet litargie palisi. R. centau-
ree minoris aborti calamenti origani: vtriusq; saluie vtriusq;
rute. s. domesticæ z silue. ana. ℥. s. semi. ani. mara. se. sise-
leos añ. 3. ii. stica. arab. 3. iij. pulpe collo. agari. añ. 3. ii. cassie
3. ii. vel. 3. ii. z fiat decoctio in sufficienti quantitate aq̄ vsq;
ad cōsumptionē. iij. partis: deinde. R. dicte decoctiois. 3.
xij. vl. xvj. yerepigre. 3. vj. salis. gemme. 3. i. h. misce z fiat
clister. etiam possit addi. 3. ii. vel. iiii. olei de castoreo z erit
melius z fortius.

Clister pueniens paralitico. R. saluie rute stica. mal.
mercu. centau. fursu. camomil. añ. iij. partem. m. i. fiat de-
co. in aq̄ sufficienti vsq; ad p̄sumptionē. iij. ptis de q̄ post co-
laturaz accipe. 3. xij. vl. xvj. yerepi. vel bñdicte simplicis
vel yeralogodon. 3. h. cassie. 3. i. mell. ro. colati. 3. h. vel. 3.
vj. olei cōis vel camomille. 3. iij. sal cōis triti. 3. ii. pōt etiā
addi ad predictam decoctionē semi. ani. z feni. z cimi. zc.
z tunc erit fortius.

Clister carminatiuū ventositatis. R. se. ani. feni. aneti:
carui: cimi. floz camomil. mellilo. añ. 3. h. floz rute. m. h.
fursu. m. i. fiat deco. vsq; ad p̄sumptionē. iij. ptis vel medietati-
tis: de q̄ colatura accipe. 3. xij. vl. xvj. mell' ros. colati me-
dulle cassie: yerepi. vel bñdicte añ. 3. h. olei rute vel aneti:
vel camomil. 3. iij. sal triti. 3. ii. misce: z caliduz iponat: p̄nt
etiā addi ista z fiet forti'. s. bace lauri ameos centauree mi-
noris cartami polipodij: se. lint. se. feni. origani: calamenti.
Clister lauatiuū z absterfuiū pueniens in fluxib'. R. aq̄
decoctiois orde. 3. xij. vl. xvj. pulueris zuchari mellis ro-
sati colati añ. 3. h. vitelli ouuz recētū. nūero. ii. olei viola.
3. ii. misce oia bñ in corporando: z fiat clistere.

Clister p̄strictiū: z ē p̄solidatiū pueniens in fluxib'. R.
plātagi. 3. h. rousmarini siccarū galla. mirtillo. sumac. ana.
3. h. fiat deco. in sufficienti quāitate aq̄ pluuiā vel aq̄ extin-
ctionis calibis vsq; ad p̄sumptionē tertie ptis: de q̄ colatura
accipe. 3. xij. vl. xvj. z in ea dissolue septi hyrcini. 3. i. succi
plantaginis. 3. ii. z addant in frascripti pulueris. R. gūmi
ara. terre sigil. boli arme. añ. 3. i. puluerizentur z addantur.

Clister p̄fortatiū absterfuiū z icitatiū appetit'. R. vi-
ni al. odoriferi. 3. viij. vine pueri. 3. iiii. vel. vi. mell' colati
z dispumati. 3. iiii. salis cōmunis triti. 3. ii. olei communis.
3. iiii. misce: z fiat clistere.

De decoctionibus.

Cap. ij.

Decoctio pectoralis. R. passularū enuclea. ligr. mū.
añ. 3. i. tamar. iuluba. radicū yreos yfopi ana. 3. h.
ordei. 3. ii. se. fenugre. 3. i. capil. ve. 3. h. aq̄ pluuiā
vel fluuiā lib. iiii. buliant simul vsq; ad consumptionē
medietatis: z serua vsq; ad tempus necessitatis.

Decoctio cōis. R. oz. 3. iiii. prunoz damascenoz. nūe-
ro. xij. liquiri. mun. tamarindozum: passularum enucleata

ruz añ. 3. h. se. ani. feni. añ. 3. iiii. aq̄ fluuiā vel fontis li. iiii.
buliant lento igne vsq; ad consumptionē medietatis.

Decoctio purgans z digerēs colerā. R. prunoz dama-
scenoz nūero. xij. tamar. 3. h. floz viol. 3. ii. q̄tuor se. cōium
frigi. excoctica. 3. i. orde. 3. i. h. fiat decoctio i. li. iiii. aq̄ fluuiā
vel pluuiā vsq; ad p̄sumptionē medietatis: vel in li. iiii.
z reserua.

Decoctio purgans z digerēs flā. R. radicū. feni. z petro.
añ. 3. h. radicū yreos yfo. añ. 3. iiii. capil. vene. 3. h. z fiat de-
co. in li. iiii. aque fluuiā vel pluui. vsq; ad p̄sumptionē
medietatis.

Decoctio purgans z digerēs melā colā. R. floz borag. z
buglos. ana. 3. h. passularū enucleatū corticū radicū cap-
parozū corticū tamar. scolop. polipodij añ. 3. ii. se. ani. se.
se. cuf. añ. 3. iiii. fiat decoctio in li. iiii. aque vsq; ad cōsum-
ptionē medietatis.

Decoctio purgans z digerēs colerā z flā sil. R. prunoz
dama. numero. x. radicū feni. 3. ii. capil. ve. 3. h. q̄tuor se.
cōiuz frigi. z excocticoz. 3. h. orde. mū. 3. i. fiat deco. i. li.
i. iiii. aq̄ fluuiā vel plu. vsq; ad cōsumptionē z reserua.

Decoctio purgans z digerēs flā z meliaz. R. floz borag.
z bug. añ. 3. h. radi. feni. petro si. yreos yfopi. añ. 3. iiii. se. ani.
feni. añ. 3. ii. corti. radi. cappa. tamariscis: scolopen. polipo-
dij añ. 3. i. h. capilloz vene. 3. h. fiat decoctio i. lib. iiii. aque
vsq; ad p̄sumptionē medietatis.

Decoctio carminatiua. R. se. ani. feni. carui: aneti ameos
rute añ. 3. h. fiat decoctio i. li. iiii. aq̄ vsq; ad p̄sum. medietati-
tis z fua. Possit ēt p̄ clisterib' addi de florib' camomil. sti-
ca. arabi. z melliloti: z sic erit decoctio nobil' carminatiua.

De minoratiuis.

Cap. iij.

Inoratiūz cōe in forma ligda. R. medulle cassie
m. electe z nouiter extracte. 3. i. vl. 3. x. vel loco cassie
pone mannam in eadem dosi: z cū decoctione cō-
muni fiat potio q̄ administrat summo manne: z nō q̄ post
medicinas minoratiuas debiles lōga dormitio nō puenit
sz breuis ne vtus ipi' corūpat: z suba eius in nutrimentū
conuertatur. vt patet intelligenti.

Clinozatiū cōe in forma boli. R. cassie electe: z tapel-
late. 3. i. vl. 3. x. z cū zucharo: fiat bolus: z sume: vt supra.
Clinozatiū cole i forma ligda. R. diaprūnis nō soluti
cassie electe: z nouiter excte succi ro. añ. 3. h. misce cū deco-
ctione purgante coleram fiat potio: cui addat sirupū viol.
3. h. z detur in potu.

Clinozatiū flāis i forma ligda. R. cassie ele. z nouit ex-
cte. 3. i. elij inde maioris. 3. ii. misce cū decoctioe purgāte z
digerēte flā: cui addat mell' ro. colati. 3. h. z i potu tribuat.
Clinozatiū melie i forma ligda. R. medulle cassie ele.
z nouiter excte dyaprūnis nō soluti añ. 3. h. p̄fectiois ha-
mec. 3. ii. misce cū decoctioe purgāte z digerēte meliaz: et
fiat potio z tribuatur: z potest addi. 3. i. sirupi violati.

Clinozatiū cole z flāis sil i forma ligda. R. cassie nouiter
excte dyaprūnis nō soluti añ. 3. h. dyafi. 3. ii. misce cū de-
coctioe purgāte z digerente colerā z flegma sil fiat potio:
cui addatur sirupi vio. mell' ro. cola. ana. 3. h. detur vt. s.

Clinozatiūz flāis z melie sil in forma ligda. R. cassie
nouiter excte. 3. i. elarij indi maioris p̄fectiois hamech añ.
3. i. boni pōderis: z cū decoctioe purgāte flegma z meliaz
simul fiat potio: cui addat mell' ro. cola. sirupi vio. añ. 3. h.

Clinozatiū cole z melie sil i forma ligda. R. cassie no-
uiter excte. 3. i. p̄fectionis hamech. 3. ii. elarij succi ros. 3. i.
fiat potio cū decoctioe purgāte z digerēte colerā z meliaz
simul: cui addatur sirupi vio. 3. i. z detur vt supra.

De digestiuis.

Cap. iiii.

Digestiua cole simplicia sunt endiua ros. portu. cu-
cur. lactu. vnicularis vio. sempuuias: colatū vga
pastoris: vmbilic' veneris. nenufa. z silr aq̄ eoz di-
stillate zc. **C**lōposita sūt sirup' acetosus simplex: siru. de en-
diua: siru. de succo endi. siru. viol. siru. de granatis: siru. de
acetositate citri: siru. de iulub: siru. ros. siru. de nenuf. siru.

Antidotarium

De succo acetose: siru. de agereita: siru. de papauere: siru. de pomis melue: siru. de limonib: origacra tulp ro. z vio. **D**igestiua flatis simplicia sunt yfop: betonica: pulegiu calametu: saturagia: scabiosa: maiorana: ca. ve. menta: fers pillu: origanu: melissa: peonia mel z aq eoz. **C**omposita sunt siru. acetosus coposir: siru. de bisantys: mel rof. cola. oximel simplex: siru. de yfopo: siru. de sticados: siru. de liquiritia: siru. de eupatorio: siru. de passio: siru. de absinthio. **D**igestiua melie simplicia sunt borago: buglo. scolop. fumus ter. tamarisc: calam. nastur. rubea tinctor z eoz aq. **C**omposita sunt siru. de fumo ter. siru. de epithimo: siru. acetosus simplex: siru. de pomis copositus que ponit. **M**el. in ca. de soda ab humore melancolico circa finez. regre ibi. **D**e solutiuis. **C**ap. v.

Simplicia solutiua cose sunt reubar. scamonea: mirrach: citrini cassia: manna: succ rof. tamar. aloe aq casei. **C**omposita elium de succo rof. dyaprunis solutiui dyarob. cum reubarba. electuarium de pillio dyacassiafitu. **C**onfectio de rauesdeni melue vera simplex siru pus acetosus. **S**olutiuis pillule de reubarbaro: pillule auree: pillule aggregatiue.

Colutiua simplicia flatis sunt agaric: turbit: kebuli emblici belirici: collogn. euforbiuz: esula: cassiafit. hermoda. **C**omposita dyasimicon elariu indui. **M**elue dyacitoniton solutiui flegmatis. **M**elue. dyarob cum turbit: secantia bin. **S**olutiuium. **M**elue: blanca nicolai bndicta: verapigr: pillule aefangine aggregatiue: de agarico cochier: de vera feride: de hermodactil: pillule lucis: pillule sine quibus esse nolo. pillule stomatice.

Colutiua simplicia melancolice sunt mirabolani indi lapis lazuli lapis armenus epithimum: polipodium sene.

Composita confectio hamech: dyacitoniton solutiui melancolie secantia bin. **S**olutiuium educens melancoliam: vera ruffini: pillule inde de lapide lazuli: de lapide armeno: de fumo terre.

De correctione medicinarum solutiuarum. **C**ap. vi.

Rubarbarum corrigitur z preparatur addendo ei tertiam partem spice nardi vel cinamomi vel mastice: vel squillitico z datur cum aqua casei vel cu decoctione purgante z digerente coleram vel alijs decoctionibus: z fm necessitatem: z quando infunditur debet infundi in aqua endiuie si est in estate: z in vino albo odorifero bono in hyeme.

Cscamonea preparatur si decoquitur in citonio z corrigitur si datur cum aqua mirabolanozum citrinorum vel mastice vel citoniorum vel cum zuccharo violarum vel cum sirupo rosarum. z nota q maxime eget preparatione z correctione.

Turbit corrigitur z preparatur si addatur ei tertia pars zinziberis electi: z quando administratur datur cum melle rosato colato: vel conferua violata: vel cum decoctione passularum. **E**t nota q non debet nimis conteri: sed tantum mediocriter vt patet intelligenti. **M**elue z aliorum dicta.

Agaricus corrigitur z preparatur addendo ei tertiam vel quartam partem zinziberis salis gemme: z datur cum orimelle squillitico quod est ex maxime vigorantibus z velocitantibus eius operationem: vel etiam cum melle rosato colato.

Mirabolani corriguntur z preparantur quando teruntur cum amigdalibus dulcibus: aut cum passulis enucleatis: aut cum semine anisi: aut spica nardi: z quando dantur in forma potabili. dantur cum decoctione communi: vel cu sero caprino specialiter dantur hoc modo.

Citrini dantur cum decoctione purgante z digerente coleram.

Andi dantur cum decoctione purgante z digerente melancollam.

Alij vo kebuli emblici bellirici dantur cu decoctione

purgante z digerente flemma vel meliam.

Lapis lazuli corrigitur z preparatur diligentissime super lapidem vel in mortario lapideo: z sic terere: z lauatur trigies cum aqua dulci: z similiter iterum sic terendo lauatur decies cum aqua rosa. z administrantur cu dyarobaginato vel cum aqua buglose z vino odorifero z filtr cu decoctione purgante meliam.

Sene corrigitur z preparatur: si addatur ei tantundem zinziberis vel salis gemme: z quando administratur datur cum aqua decoctionis florum boraginis buglose: garosilorum macis z cardamomi: z potest etiam decoqui in quantitate magna cum brodio carniuum vel pulli absq trituratione: z brodium illud operationes suas placide: z sine mole stia operatur.

Polipodium corrigitur z preparatur cum redolentibus: sicut sunt semina anisi: z feniculi: zinziberis: cinamomi garosilati: z quandoq administratur cu aqua mellis: aut cu aqua decoctionis passularum.

Hermodactili corriguntur z preparantur cum cinamomo: mastice: zinzibere: z pipere longo: z quando administrantur dantur cum oximelle squillitico: et melle rosato colato.

Colloquintida corrigit z preparatur cum mastice z galbala: z qn administrat datur cum aq mellis. **M**odus eni rectificationis fm. **M**elue est. Incidatur minutissime cum incisa solio: z inuoluatur subtili inuolutione cum glutino dragaganti: aut bdellij z exicet z teratur illud contritione fortis: z fiant trocisci cum pauco mastice resoluti in oleo rosa. vel cum laudano: aut aq mellis. **E**t dicit vterius. **E**t scias de decoctione: z est quod completa sustinet decoctiones.

Euforbium corrigitur z preparatur si inunctu cum oleo amigdalino intra frusta citri inuoluatur in pasta: z decoquatur z corrigi si addatur ei masti. z spice. an. fm quantitate suam: z qn datur cu aqua mellis datur.

Epithimum corrigitur: z preparatur si addatur ei tertia pars salis gemme vel salis indi: z debet incorporari cu oleo amigdalino dulci: z qn administrat datur cu decoctione mirab. nigroz mellis z passularuz. **E**t nota q magna non sustinet decoctionem s parum debet decoqui.

De dosibus soliuoz ta simpliciu qz pposito. **C**ap. vii.

Rubarb. dosis est secundum mesue in substantia z fm alios. a. 3. ii. vsq ad. iiii. z in infusione. a. 3. ii. z b. vsq ad. x. **C**omunis autem dosis est in substantia z secundum alios. a. 3. ii. vsq ad. iiii. per se: z in infusione a. 3. iiii. vsq ad. vii.

Nota tamen q dosis dicte z aliorum sequentium solutiuarum conuenientes: si vnumquodq solutiuium datur per se z sine permixtione aliorum solutiuarum. **S**i autem permiscerentur solutiua consideranda sunt dosis eorum siue debiles siue mediocres vel fortes sint: z ceteris paribus qz additur de vno tantu diminuitur de reliquo: z sic surgit dosis alia communis que ex parte aggregati: nihil tñ differt a prima: vt pz consideranti.

Cscamonee fm mesue per se dosis est gra. v. vsq ad. xij.

Mirabolanozum citrinorum fm. **M**elue in substantia dosis est. a. 3. ii. vsq ad. quatuor: vt dicit. liber me: sed resperi in alio: z forte sic vult dicere dosis est infusorum a. 3. v. vsq ad. x. r.

Cassie fitu. per se dosis est cois a. 3. vi. vsq ad. 3. i. z b. **E**t fm alios ab. 3. i. vsq ad. duas: z ipsa qdez mirabil opatur quando datur cum aqua casei: vt ait mesue caplo pprio.

Mane fm. **M**elue dosis est a. 3. vj. vsq ad. xxv. z fm alios sicut cassie.

Succi ro. fm. **M**elue caplo de rof. est. 3. i. cu aqua casei: z spice modico. z in fine capituli dicte dosis succi rof. est ab. 3. j. vsq ad. ij. cu zuccharo. z portio filtr facta cum succo eorum est ab. 3. ii. vsq ad. v.

Tamaridoz fm mesue est dosis a. 3. iiii. vsq ad. v. **E**t fm alios in decoctione sunt eiusde dosis cu cassia: aut manna.

Aloes fm mesue dosis e ab aur. 3. vsq ad. 3. ii. z in infusio

ne ab aur. j. vsq; ad. 3. iiii.

Anteq; ad doses compositorum solutiouum ulterius procedam q; p;miu ponendus est modus ad iueniendum doses ipsorum: vt si receptas aliquas in ipsis error sit ipsas ad auctas discere et corrigere valeas. Modus autem talis est. Accipias quoduis compositum solutiuum: et consideretur quantitas solutiouum simplicium iterarium: et similiter non solutiouum per se: quo facto diuide solutiua fm doses p se coueniētes. verbi gra: si sunt duo solutiua vel tria eiusde; doses aggrega per se: et filr fac de alijs: tūc vide doses cōes aggregati ipsoz solutiouoz: et filr aggregati non solutiouoz: et tūc surgit dosis vera non fallibilis et manifeste pz.

Si autē vis scire q;stum vadit de quolibet solutiuo pro qualibet diuide solutiū in tot ptes quot sunt oīum solutiouum: et tūc p; tibi dicet q;stū illi solutiū cuius per se intrat: et in qualibet dosi: vt pz consideranti.

Electuarij de succo rosarum scdm Mesue dosis est. 3. v. et scdm Nicolaum dosis est quantitas castanee et in matutinali hora.

Diaprunis nō solutiū fm mesue dosis est q;stas castanee et coueniēs dosis est ab. 3. f. vsq; ad. i.

Diaprunis solutiū cōis dosis est a. 3. ii. vsq; ad. 3. f.

Syrupi acetosi solū educētis colerā dosis pōt eē ab. 3. f. vsq; ad. 3. i. f. l. mesue meq; nicola' nūhil dicat de ei' dosi.

Dyparenbarbari scdm nicolaum dosis est. 3. iiii. vel. 3. i. f. et forte vult dicere vt credo. 3. iiii. vel. 3. i. f. et detur cum opizmate de aniso.

Electuarij de p;lio scdm Mesue dosis est a. 3. iiii. vsq; ad. 3. iiii. f.

Dycassie fistulate dosis est ab. 3. i. vsq; ad. 3. i. f.

Confectio de raudēsi mesue dato q; ipse nō ponat do sim: tamē pōt eē ab. 3. f. ad. 3. vi. vel. 3. i.

Syracost scdm Mesue dosis est a. 3. i. vsq; ad. ii. in estate.

Pillulaz de reubarbaro fm Mesue dosis est. 3. ii. cū aq; casei calida in sero.

Pillu. aur. dosis. 3. j. ad. 3. iiii.

Agarici fm Mesue in substantia dosis est a. 3. i. vsq; ad. 3. ii. in decoctione vel in infusione a. 3. ii. vsq; ad. v.

Turbith fm Mesue dosis est a. 3. i. vsq; ad. 3. ii. et etiā potio eius a. 3. i. vsq; ad. iiii.

Adirabolanoz kebuloz in substantia dosis est a. 3. ii. vsq; ad. 3. f. sed in infusione ab. 3. f. vsq; ad. 3. i. et 3. ii.

Adirabolanoz emblicoz scdm Mesue in substantia dosis ē ab aur. ii. vsq; ad. iiii. et in infusione ab aur. iiii. vsq; ad. vi.

Belliricorum dosis est sicut emblicorum et citrinorum vt alij dicunt.

Colloquintide dosis est scdm Mesue a kirat. vi. vsq; ad. x. et qui capiunt eum caueant frigus.

Eusorbi scdm Mesue dosis est kirat. i. vsq; ad. iiii. scdm alios dosis est a gra. iiii. vsq; ad. xii.

Hermodactiloz dosis est 3/4 Mesue ab aur. i. ad aur. ij.

Esule dosis est a. 3. f. ad. 3. ii. in puluere in decoctione a. 3. ii. vsq; ad. v.

Dysanicon dosis est a. 3. ii. vsq; ad. iiii. Et fm alios doses est ab. 3. ii. vsq; ad. 3. v.

Dracitoniten solutiū flegmatis est a. 3. ii. vsq; ad. v.

Blance nicoli scdm ipsum dosis est quātitas castanee scdm alios a. 3. ii. vsq; ad. 3. iiii.

Secaniabin solutione educēs flegma dosis est ab. 3. i. vsq; ad. 3. j. f.

Benedicte scdm Nicolaum dosis est ad modum castanee: fm alios est ab. 3. f. vsq; ad. i.

Hyperpigre galieni scdm nicolaum in potu dosis est. a. 3. iij. ad. v. et scdm alios doses est ab. 3. f. vsq; ad. vnam: et maxime pro clisteribus.

Pillularum alesanginarum cōmunis dosis est a. 3. f. vsq; ad. i. vel. a. 3. iiii. vsq; ad. 3. ii.

Pillularum aggregatiuaruz scdm mesue dosis est a. 3. i. vsq; ad. ij.

Pillularum de agarico fm antidotariū magnum dosis est. 3. ij. et fm alios doses est a. 3. j. ad. ij.

Pillularum de vera dosis est a. 3. i. ad. ii.

Pillularum aur. dosis est a. 3. i. vsq; ad. 3. iiii. vel. 3. ii.

Pillularum fetidarū mesue dosis. est. a. 3. i. vsq; ad. 3. ii. et cōis dosis est a. 3. i. vsq; ad. 3. iiii.

Pillularum hermodacti. fm mesue dosis est a. 3. ii. vsq; ad. iiii. cōis dosis est a. 3. i. ad. ii.

Pillularum sine quibus esse nolo fm nicolaus dosis est pillu. xij. vel. xij. scdm q; dicit i antidotario magno cōmuni dosis est a. 3. i. ad. ii.

Pillularū stomaticharū scdm mesue dosis ē a. 3. ii. ad. iiii.

Adirabolanoz in dorum fm mesue dosis est sicut kebulozum: et est in substantia a. 3. ii. vsq; ad. iiii. et in infusione a. 3. iiii. ad. x.

Lapi. lazuli vel stellati abluti scdm mesue dosis est a. 3. i. ad. 3. ii. f. non loti vero est a. 3. f. vsq; ad. i. et non debet applicari nisi lotus.

Lapi. armeniscdm mesue nō loti dosis est a. 3. f. vsq; ad. i. et loti a. 3. i. vsq; ad. ii.

Epithimi scdm mesue dosis est a. iiii. vsq; ad. vij. in puluere potio eius in decoctione a. 3. v. vsq; ad. x. et non accipiat in estate.

Polipodij scdm mesue est dosis a. 3. ii. vsq; ad. aur. iiii.

Sene scdm mesue infusio et potio est ab aur. iiii. vsq; ad. 3. i. et pulueris eius fm alios est a. 3. ii. vsq; ad. 3. f.

Dosectio amech 3/4 mesue dosis est a. 3. ii. vsq; ad. aur. ii. et scdm alios doses est a. 3. ii. vsq; ad. 3. f.

Dracitoniten solutiū melacolia dosis est ab aur. i. vsq; ad. iiii.

Secaniabin solutione educēs melancoliam dosis est ab. 3. i. vsq; ad. 3. f. vel. ad. 3. ii.

Agera ruffini scdm nicolaum in antidotario magno dosis est quantitas castanee cum aqua calida et def de sero.

Cataracti imperialis fm nicolaū in dicto antidotario dosis est q;stas nucis magne def sero ante vel post cenam.

Dracatolicon scdm nicolaū in dicto antidotario sine lapide lazuli dos est. 3. f. vel plus vel minus scdm quantitatē recipientis. Quando autē in eo ponit lapis lazuli bene ablutus dosis est minor: vt patet: quia pro qualibet li. ipsius intrat. 3. ii. lapidis lazuli abluti scdm antidotarium.

Pillularum indaruz descriptione haly. quas ponit mesue. dosis est a. 3. ii. vsq; ad. aur. ii. et dantur cum aq; casei. et sunt sane. et experte.

Pillularum de lapide lazuli secundum mesue. dosis est 3. ii. cum aqua casei.

Pill. de lapide armeno scdm mesue dosis ē 3. ii. vt supra.

Pill. de fumo terre dosis est. a. 3. iiii. ad. 3. ii.

De potionibus et pillulis et bolis soluētibz humores tā simplices q; compositos.

Ostio reubarbari ifusi. R. reubar. boni electi. 3. iiii. p vel. 3. ii. spice. 3. f. vel. i. incidant minutissime et terant in mortario cū pistello: deinde infundantur per horas sex in. 3. i. vini albi boni et odoriferi: si est in hyeme. Et si in estate. 3. i. f. aq; endiuie postea fiat fortis expressio in q; dissolue electuarij de succo rosa. 3. ii. vel. 3. iiii. vsq; ad. 3. iiii. f. cassie nouiter extracte. 3. vj. vel loco cassie pone dyaprunis nō solutiū vel māne in eadē dosi. et cum decoctione purgante coleraz fiat potio: cui addatur syrupi violati. 3. i. et calida administretur.

Potio reubarba. in substantia. R. reubar. 3. iiii. vel. 3. ii. spice. 3. f. vel. 3. i. plus vel minus scdm considerationem etatis vel squinati vel cinamomi. 3. f. torrefiat aliquantulum super lamina ferrea calida: deinde subtiliter puluerizetur. Et nota q; si talis medicina detur temperata cum aqua plantaginis vel aqua extinctionis calbis addendo 3. i. mīne citoniorum vel syrupi myrtini vel syrupi ro. mīrabiliter valet in cura fluxuum in quibus est necesse euare confortare et sripticare.

CMotio alia in cura disenterie. R. corticū mirabolanoꝝ citrinorum kebulorum ana. ʒ. i. ʒ. terantur grosso modo: z cum. ʒ. viii. aque plantagi. fiat decoctio vīq; ad consumptionem medietatis cum qua dissolue reubarba. boni et electi torefacti: z pulverizati: ʒ. ii. squinanti. ʒ. i. miue cito niuorū de zucharo ro. ʒ. i. z tepida sumno administretur mane.

CMotio alia familiar: z vīitata. R. cassie electe: z nouiter excte. ʒ. vi. vel loco cassie pone mānā vī dyaprunis nō solutiū sū dosim dictam electuarij ve succo ro. vel dyaprunis solutiū. ʒ. iii. vel. ʒ. ʒ. z cum decoctione purgante coleram fiat potio cui addatur syru. vīo. ʒ. i.

CMotio mirabola. citrinorum. ʒ. ii. ʒ. spice. ʒ. ʒ. pulverizetur z infundantur per horas sex in. ʒ. i. ʒ. decoctionis passularum: deinde fiat fortis expressio in qua dissolue electuarij de succo rosar. ʒ. iii. vel. ii. ʒ. vel dyaprunis solutiū ʒ. dosim dictam cassie electe: z nouiter extracte. ʒ. vi. Vel loco cassie pone mannam cum decoctione purgante coleram cum sero caprino: fiat potio: cui addat syrupi vīo. ʒ. i. z administret vt supra.

CMotio alia mirabilis in substātia. R. mirabolanoꝝ citrinorum. ʒ. iii. vel. ʒ. ii. spice gra. v. torefiant aliquantulum super lamina ferrea calida: z subtiliter puluerizentur: et cum vino citoniorū. ʒ. ii. aque plantag. q. s. z fiat potio. Vel loco mīue citoniorum pone syrupum mirtinum: et loco aque plantag. pone aque extinctionis calibis. et illa medicina maxime puenit in fluxibus: in qbus necesse est euacuare confortare z suppicare.

CMotio scamonee correcte. i. diagridij z competenter trite. gra. viii. vī. r. zuchari ro. iulep ro. añ. ʒ. ʒ. cum decoctione mirabolanoꝝ citri. ʒ. ʒ. masticeis parum fiat potio et administretur vbi oportet. Et nota dato q talis medicina non sit vsualis: est tamen satis gratiose solatiua.

CPillule de reubar. magistrales. R. reubarba. boni z electi. ʒ. i. vel. ʒ. iii. spice gra. v. pulverizetur subtiliter: z cum sufficiēti q̄titate electuarij de succo ro. fiat pasta: cui addatur. gra. iiii. diagridij z foimentur. r. vel. xi. pillule: z ita est dosis vna.

CPillule de mirabolans citrinis magistrales. R. mirabo. citri. vel corticum ipsoꝝ. ʒ. ii. reubarba. ʒ. i. ʒ. spice gra. vii. puluerizentur subtiliter: z cum electuario de succo ro. z passularum enucleatarum q̄titate sufficiēti fiat pasta: cui addatur dyagridij gra. iiii. et foimentur pillule. ʒ. vel. xi. et detur cum aqua casei: et vna est dosis pro vna vice tantum.

CMotio agarici ex infusione. R. agarici. ʒ. iii. ʒ. ʒ. sal gem me añ. ʒ. i. puluerizentur z infundant per horas. viii. vel x. in. ʒ. i. vīn albi odori. vel in aliq ex aquis digestiuis s̄tis: deinde fiat fortis expressio in qua dissolue cassie electe z nouiter extracte. ʒ. vi. vel loco cassie pone mannam electuarij indi maioris. ʒ. iii. vel. ʒ. iii. ʒ. consideratis prosperitate: z complexionē zc. z cum decoctione purgante z digerente flegma fiat potio: cui addatur oximel. squillitici. ʒ. i. z detur vt supra.

CMotio turbith ex infusione. R. turbith boni z mundati a cortice exteriori. ʒ. i. ʒ. vel. ʒ. ii. ʒ. ʒ. boni. ʒ. i. terantur: z infundant per horas. viii. in. ʒ. i. ʒ. vīn odoriferi vel in aqua decoctionis passul. demuz fiat fortis expressio in qua dissolue medulle cassie nouiter extracte. ʒ. vi. electuarij indi maioris. ʒ. iii. cum decoctione purgante flegma fiat potio: cui addatur mellis ro. cola. ʒ. i.

CMotio alia agarici z turbith mūdati añ. ʒ. ii. ʒ. ʒ. spice añ. ʒ. ʒ. et infundantur per horas. viii. vel. x. in. ʒ. i. ʒ. vīn albi odoriferi: vel in aliqua ex aquis digestiuis flegmatis deinde fiat fortis expressio: in qua dissolue cassie nouiter extracte. ʒ. vi. electuarij indi maioris. ʒ. iii. vel. ʒ. iii. ʒ. cum decoctioe purgante z digerente flegma fiat decoctio cui addatur oximellis squillitici mellis rosati colati. añ. ʒ. ʒ.

CMotio agarici substātia. R. agarici boni. ʒ. i. vel. ʒ. iii. ʒ. ʒ. salis gēme. añ. ʒ. ʒ. terant. electuarij indi maio. ʒ. ij. ʒ. vel. ʒ. ij. z cū aqua decoctiois passularū vīsero capno vī decoctioe purgāte vel digerēte flegma potio: cui addat oximellis squillitici mellis ro. colati. añ. ʒ. ʒ. z sumat de mane.

CMotio turbith in substātia. R. turbith boni z mūdati: z mediocriter triti. ʒ. i. vel. ʒ. iii. ʒ. ʒ. ʒ. i. electuarij indi maioris. ʒ. iii. z cum decoctioe purgante z digerente flegma fiat potio. cui addat couserue vīo. ʒ. ʒ. mellis ro. collati. ʒ. i. et dentur vt supra.

CMotio soluens melancoliā. R. decoctionis purgantis z digerentis melancoliā. ʒ. iii. epithimi. ʒ. ii. buliant p spaciū duorum pater noster. z ane maria deinde coles: z in dicta colatura dissolue cassie nouiter extracte. ʒ. vi. cōfectionis amech. ʒ. iii. ʒ. vel. ʒ. iii. syrupi vīo. ʒ. i. def vt supra.

CMotio alia. R. cassie nouiter extracte. ʒ. vi. cōfectionis amech. ʒ. iii. vel. ʒ. iii. z cū decoctione purgante z digerente melancoliā fiat potio. cui addat syru. vīo. ʒ. i. z def vt ʒ.

CMotio alia. R. cōfectionis hamech. ʒ. ii. lapidis lazuli igniti tincti abluti z pparati debite. ʒ. i. dyacatoliconis. ʒ. ʒ. dyaboraginati. ʒ. ʒ. cū decoctione purgāte vel digerente melancoliā fiat potio: cui addat syru. vīo. ʒ. i. def vt supra.

CMotio eadē in forma boli. R. dyacatoliconis. ʒ. ʒ. cōfectionis hamech. ʒ. ii. lapi lazuli extincti igniti abluti: z pparati. ʒ. i. dyaboraginati. ʒ. ii. z. fiat bolus cū zucharo qui deauretur p nobilibus.

CMotio alia. R. corticū mirabolanoꝝ idoz z electoꝝ ʒ. ii. vī. iii. spice. ʒ. ʒ. passularū enucleatarum. ʒ. i. pistentur oīa simul z infundant p horas. viii. in decoctione purgante z digerente melancoliā. deinde fiat fortis expressio: in q dissolue cassie nouiter extracte. ʒ. vi. cōfectionis hamech. ʒ. iii. vel. ʒ. iii. vel cū decoctione p̄dicta fiat potio: cui addat syru. vīo. ʒ. i. z def in mane.

CPillule magistrales. R. corticū mira. indoz z electoꝝ ʒ. i. lapidis lazuli vel armeni optime pparati sū artē. ʒ. ii. epithimi. ʒ. i. salis indi spice. añ. gra. iiii. cuz diaboragina to z passul. enuclea. añ. quātū sufficit fiat pasta. de qua foimentur pillule z sumat ante dīem.

CMotio. R. reubarba. elec. agarici. añ. ʒ. ii. vel. ʒ. iii. spice. ʒ. ʒ. añ. ʒ. ʒ. terant p horas octo. in. ʒ. i. ʒ. vīn albi odori ferit: deinde fiat fortis expressio: in qua dissolue cassie vel manne. ʒ. vi. diaphinico. ʒ. ij. electuarij de succo ro. ʒ. ij. ʒ. cuz decoctioe digerēte z purgante flegma z colerā simul: z fiat potio cui addatur oximellis squillitici syru. vīo. añ. ʒ. ʒ.

CMotio alia. R. mirabo. citri. agarici turbith. añ. ʒ. i. spice ʒ. ʒ. añ. ʒ. ʒ. terant mediocriter: z infundantur per horas octo in vīno odorifero subtili decoctiois passularum. añ. ʒ. ʒ. deinde fiat fortis expressio: in qua dissolue cassie nouit extracte. ʒ. vi. vel māne dyaphiniconis. ʒ. ij. electuarij de succo ro. ʒ. i. ʒ. cū decoctione purgāte z digerente flegma z colerā simul fiat potio: cui addat syrupi vīo. ʒ. i.

CMotio alia. R. cassie nouiter extracte: vel loco cassie pone mānā dyaphiniconis electuarij de succo rosa. añ. ʒ. ij. cuz decoctione cōi vel purgante z digerente colerā z flegma simul fiat potio: cui addat syrupi vīo. ʒ. i.

CMotio alia. R. dyaprunis non solutiū: cassie nouiter extracte. ana. ʒ. iij. electuarij indi maioris. ʒ. ij. electuarij de succo ro. ʒ. i. ʒ. cum decoctione purgante z digerente colerā z flegma simul fiat potio: cui addat syrupi vīo. ʒ. i.

CAlia medicia in forma boli. R. cassie electe z tapellate ʒ. vi. dyaphiniconis. ʒ. ii. electuarij de succo ro. ʒ. i. ʒ. vel. ʒ. ii. et cum zucharo fiat bolus qui pro nobilibus deauretur: z detur in mane.

CPillule magistrales. R. reubarba. electi agarici. añ. ʒ. ʒ. vel. ʒ. ii. spice salis gēme. añ. gra. iiii. puluerizent z impastentur cum oximelle squillitico quantū sufficit pro forma paste. cui addatur diagridij. gra. iiii. z foimentur pillule. ʒ. x. vel. xi. z sumantur cum aqua casei.

Potio alia laudabilis. R. reubar. 3. ii. spice. 3. i. incidatur minutissime et terantur in mortario: deinde infundantur per horas octo in 3. i. vini albi odoriferi calidi: deinde fiat fortis expressio in qua dissolue cassie. 3. vi. cofectionis amech. 3. iii. electuarij de succo ro. 3. i. et cum aqua casei et cum decoctione purgante colera et melancoliaz simul: fiat potio cui addat sirupi vio. 3. i.

Potio alia. R. corticum mirabolanoz citrinorum et in dozum añ. 3. i. spice. 3. i. terant in mortario et infundantur per horas octo in 3. i. vini albi odoriferi: deinde fiat fortis expressio in qua dissolue cassie electe. 3. iii. diacatoliconis 3. iii. cofectionis amech. 3. ii. electuarij de succo ro. 3. i. cum aqua casei vel decoctione purgate et digerete colera et melancoliaz sit: fiat potio: cui addat siru. vio. 3. i.

Potio alia. R. lapidis lazuli: lapidis armeni extincti et puluerizati et pparati. 3. ii. vel. iii. cofectionis amech. 3. ii. electuarij de succo ro. 3. i. diaprunis non soluti et diaboraginati añ. 3. iii. et cum decoctione purgante et digerente coleram et melancoliaz simul: fiat potio: cui addatur sirupi violati. 3. i. et detur in mane.

Medicina in forma boli. R. cassie electe tapellate. 3. iii. cofectionis amech. 3. ii. electuarij de succo ros. diaprunis non soluti añ. 3. i. f. misce cum zucchero et fiat bolus qui pro nobilibus deauretur.

Pillule magistrales. R. reubarba. boni. 3. ii. spice gra. iiii. lapidis lazuli vel armeni extincti et pparati. 3. f. sal geme gra. iiii. scamonee correcte gra. ii. diaboraginati q̄tum sufficit: fiat pasta de qua fiant pillule nouem: et dent cum aqua casei.

Potio. R. agarici boni et electi mirabola. in doz añ. 3. i. zinz. spice añ. 3. f. terant mediocriter et infundantur per horas octo in 3. i. decoctionis passulaz in 3. i. f. aq scabiose: deinde fortis fiat expressio in qua dissolue electuarij in di maioris cofectionis amech añ. 3. ii. Nel loco cofectionis amech pone yerá ruffini: et cum decoctione purgante flegma et melancoliaz simul fiat potio: cui addat oximellis squillitici sirupi vio. 3. f. et detur p duas horas ante diez.

Potio alia. R. turbiti electi mundati triti mediocriter 3. ii. lapidis lazuli vel armeni. 3. i. zinz. 3. f. cofectionis amech electuarij indi maioris ana. 3. i. f. cassie nouiter extracte. 3. vi. et cum decoctione purgate et digerete flegma et melancoliaz simul: et fiat potio: cui addatur diaboraginati mellis ros. colati añ. 3. f.

Potio alia. R. cassie electe nouiter extracte. 3. vi. electuarij indi maioris cofectionis amech añ. 3. ii. vel loco amech pone yerá ruffini: et cum decoctione digerete flegma et melancoliaz fiat potio cui addat siru. vio. 3. i.

Medicina in forma boli. R. manē vel cassie tapellate. 3. vi. cofectionis amech elec. indi maio. añ. 3. ii. et cum zucchero fiat bolus et deauref pro nobilibus.

Medicina in forma boli. R. agarici boni. 3. ii. lapidis lazuli pparati et puluerizati. 3. ii. vel. 3. f. electuarij indi maioris cofectionis amech diacatolicon añ. 3. ii. zinziberia. 3. f. misce oia puluerizando et impistando cum oximelle squillitico et diaboraginato q̄tuz sufficit p forma paste: de qua fiat bolus q̄pro nobilibus deauretur.

Pillule magistrales. R. yere ruffini lapidis lazuli correcti puluerizati et pparati turbiti mundi añ. 3. i. agarici. 3. f. 33. gra. iiii. misce oia impastando cum diaboraginato. q. f. pro forma paste et foment pillule nouem vel vndecim: et accipias cum vino odorifero.

Potio. R. corticu mirabo. in doz citrinor añ. 3. ii. spice 3. f. passularum enucle. 3. i. pistent oia et simul infundantur p horas viii. in 3. f. decoctionis passularuz: deinde fiat fortis expressio in qua dissolue cassie ele. nouiter extracte diacatoliconis añ. 3. iii. elij de succo ro. 3. i. cum decoctione comuni fiat potio: cui addat siru. vio. 3. i.

Potio alia. R. reubar. boni et ele. 3. i. spice. 33. añ. 3. f. terant debite et infundant debite p horas viii. in 3. i. f. bo-

ni vini albi odoriferi: deinde fiat fortis expressio in qua dissolue cassie nouiter extracte dyacatolicis añ. 3. ii. lapidis lazuli igniti extincti et pparati abluti. 3. f. dyafiniconis etc. de succo ro. cofectionis amech añ. 3. i. et cum decoctione coi fiat potio: cui addat sirupus vio. dyaboraginati añ. 3. f.

Potio alia. R. dyacatolicis. 3. f. lapis lazuli igniti puluerizati et pparati. 3. ii. dyafiniconis. 3. ii. elij de succo ros. 3. i. cum decoctione coi: fiat potio et addat dyaboraginati sirupi violati añ. 3. f.

Potio alia. R. cassie nouiter extracte. 3. vi. cofectionis amech. 3. ii. dyafiniconis elij de succo ros. añ. 3. i. misce cum aqua casei: fiat potio cui addat siru. vio. 3. i.

Medicina in forma boli. R. dyacatolicis. 3. f. vel cassie tapellate. 3. iii. dyafiniconis electuarij de succo rosa. cofectionis amech ag. 3. iiii. et cum zucchero fiat bolus: qui deauretur pro nobilibus.

Pillule magistrales. R. reubar. boui electi: agarici electi: lapidis lazuli vel armeni pparati añ. 3. i. diagridij gra. iiii. salis geme gra. iiii. puluerizanda puluerizent: et cum oximelle squillitico et diaboraginato añ. quatu sufficit: et fiat pasta de qua foment pillule viii. et sumant cum aqua casei.

De medicinis dirigentibus alias medicinas ad membra.

Capitulum. ix.

De caput salua peonia maiorana sticados: et eorum aque distillate: nux muscata cubebe folia lauri balsamus et eius ligni laudanum thus muscus acorus.

Ad pectus scariola: ca. ve. isopus passule ficus dactili visole amilum dragaganti: pinee fenugrecum iulube amigdale pulmo vulpis: ordeum mel.

Ad cor: buglossa acetosa mellissa et aque earum ambra muscus: os de corde cerui: fragmenta lapidum p̄ciosoz.

Ad epar: endiua eupatorium absinthij: nenup. fumus terre: et earum aque: aqua ordeis spica spodiū sandali squinantum assarum cuscuta: lactuca: squilla: anisum feniculus daucus: cinamomum: seminis melo. cucurbi. citrulli cucumeris.

Ad splenem: scolopendria tamariscus rubea tinctorum calamitum eupatorium: et earum aque: cappares et cortices radices fraxini. genia. sparagus cuscuta anisum feniculus: acorus daucus assarum scordeon squilla.

Ad renes et vesica: saxi fragia pimpinella scolopendria: paritaria millefolium: et aque earum: miliū solis quinque radices calide apij fenicu. petrosilini sparagi et brusci: et semina earum cantarides et macedonicum.

Ad matricem: arthemisia matricaria sauina calamitum: pulegium rubea tinctorum: et aque earum. et similiter alie medicines ducentes ad renes et vesicam.

Ad iuncturas: zinz. et piper acorus opposonacu squilla asia. aqua porri postum camedreos camepitheos amomum cardamomum et succus caulium.

De medicinis solutiuis appropriatis membris.

Capitulum. x.

Capite solutia simplicia agaric. aloes colloquintida: sene epithimu euforbium lapis lazuli sarcocolla opposonacum sticados et squilla.

Composita pillule cochie auree lucis pillule sine quibus esse nolo: hyperapigra hyperalogodion blanca nicolai vera hermetis vera colloquintida.

Ad pectore solutia simplicia agaricus yreos colloquintida yfopus volubilis cassia serpentaria aristolog. rotuncapil. veneris.

Composita pillule de agarico diasene paulini nicolat.

Ad stomacho solutia simplicia: aloes cassia fistu. manna pruna mirabo. absinthium piluū: et omnes medicine euacuantes ab alijs membris.

Composita pillule cochie auree lucis: pillule sine quibus esse nolo hyperapigra hyperalogodion blanca nicolat et c.

Ab epate solutia simplicia reubar. mirabolani succo. mezereon absinthium fumus terre eupatorium yreos: sera-

Antidotarium

pinu sarco colla: calamentum montanum.

Composita pillule de reubarbaro trisera sarracena.

Asplene soluetia simplicia: agaric^o absinthii sene. elle-
borus niger: lapis lazuli: lapis armeni: mirab. indi.

Composita pillule de lapide lazuli: de lapide armeno: s fu
moterre: diasene. confectio amech.

Arrenibus z a vesica solutiua simplicia: agaric^o turbit^h:
hermodactili: euforbiu serapinu: oppopona. sal gemme.

Composita pillule de benedicta nicolai catarticu imperia
le iustinum elec. indum.

Amatrice soluetia simplicia colloquida: agaric^o turbit.
z nota filr alie medicine solutiue possunt euare a mrice: z

similiter ab alijs mebris si dant cu diureticis z appropriatis
ad ea mebra. Composita pil. fetide de benedicta nicolai.

Amicturis simplicia soluetia hermoda. turbit^h euforbiu
serapinu agar. oppona. diagrid. aslarum.

Composita pilte aur. de hermodactil. fetide colloquide:
oppopona. sarco colla de serapino de euforbio: vera herme-
tis benedicta nicolai: z alia cum diureticis appropriatis.

De medicinis alteratib⁹ caput tam calefaciendo qm
frigidando. Cap. xi.

Implicia calefacientia caput salua: ruta: maiorana
betonica: peonia: saturegia: calamitu: pulegiu: ser-

pillu: siler montanu: camomilla: mellilo. sticados:
feniculus aque eorum: aqua vite: lignum aloes: xilobalsa-

mun: carpobalsamu: foliu thui: laudanu: folia lauri: mele-
getemur muscata: cube. muscus: ambra: squilla.

Composita sunt sirupi de sticados: sirupi de acoro pliris:
arconicon aurea alexadrina tyriaca fermetata: metridatum

diacori diaolibanu diacastoreum. Portio sancti pauli pau-
linu theodoricon: confectio anacardina: confectio de mu-

sco: diambra acori pditi kebuli pditi: gallia muscata.

Embriocatio calefactiua capiti. R. sticados arabici: ma-
lorane rute: camomille: melliloti: folioru lauri: origani: be-

tonice aff. M. s. misce z fiat decoctio in sufficiente quanti-
tate aq vsq ad psumptione medietatis: z qn necessaria erit

embriocatio: fiat faciedo dicta decoctione calidam cadere
ab alto: post vo dicta decoctione pot imediate applicari

anteriori parti capitis pecia dupla in dicta decoctione isu-
sa: z ante qz refrigeret remoueat ne actuali frigiditate in-

feratur postea nocumentum.

Ant et fieri embriocatioes ex oleis calidis vel ex aliquo
ex ipsis actu calidis embriocatio supra ab alto. Olea aalida

sunt ista: oleum nardinu laurinu de euforbio de castoreo:
de piperibus: de aneto: de sambuco.

Epithima calefacies z confortas caput z resoluens catar-
ru descendente ad mebra inferiora. R. vini al. potens odori

feri aq vite aff. 3. vi. salis cois triti. 3. i. liqfiat p sal bullien-
do ad igne: z post ebullitione addat aq vite: z cu opus fue-

rit in dicta copositioe taliter balnea pecia lini dupla: quaz
prius expressam applica parti anteriori capitis: z sic reite-

rabis in die vel plus si oportuni. z est res experta.

Anguentu calefactiuu capitis. R. olei nardinu: olei de eu-
for. olei laurini aff. 3. i. s. castorei euforbiu pipis aff. 3. i. be-

tonice sicce: rute sicce: maiorane sicce gariof. puluerizato-
rum aff. 3. s. nucis muscate gra. vi. puluerizatis omnibus

misce: z cum modico cere fiat vnguentum.

Emplastru qd fit ex tyriaca z metridato cum succo me-
te est expertum contra dolores capitis: vt dicit Mdesue in

capitulo de soda frigida.

Sacculus calefacies caput. R. sticados arab. camomil-
melliloti aff. 3. s. floz anthos: betonice sicce: saluie sicce:

rute sicce aff. 3. il. pulue. gariof. 3. i. s. nucis musca. 3. s. pipe-
ris. 3. i. gallie musca. scriptione Mdesue gra. vi. vl. 3. s. tere-

tereda mediocriter z infundatur in sacculo de sindone de
grana qui applicet anteriori parti capitis: postea etia cale-

fieri z aspergi aqua vite: z postea applicari. z fortius ope-
rabif. Unde nota q dicta localia no debet applicari nisi

postdebita purgatione: z in statu vel in declinatione egri-

tudinis: no aut in pncipio vel augmto: neq ante purga-

tionem: ne virtute sua actuali z virtuali caliditate magis at-

trahat de ma ad locu: qpropter peior erit error poro. vt p3.

Simplicia infrigidantia caput sunt papauer albu nenu-
far: lactuca: iusquiamus: viole rose: z aque eoru: campho-

ra: opium: acetum: folia salicis

Composita sunt sirupi de papauere: de nenufare: sirupi
ros. diacodion: zuecharu ros. zuecharu vio. loch de papa-

uere: z vngueta: z olea frigida: vt clare patet.

Embriocatio infrigidans caput z phibes ascensum vaporu
calidoz ad caput ipm. R. olei ro. aq ro. aff. 3. ii. acet. 3. i.

s. misce omnia optime agitando donec coniungant: deide
pone ad infrigidanduz in aqua frigida in ampulla: z dum

erit necesse embroca anteriore parte capitis faciedo dicta
embriocatione cadere de alto: z supponedo petiam balnea

tam in eade: z sic reitara sm necessitatem.

Si aut facere vis embriocationes cum succis fridis pot
fic fieri. R. suc. sempuine suc. plantagi. succi solatri: succi

iulscia. suc. granatoz aff. qtu sufficit. Cl potes accipere
vnu ex dictis succis vel duos vel tres ad placituz embro-

cando vt supra z petia: vel stupu balneata in dictis succis
applicado vt. s. a. pmisura coronali vsq ad dimidiu front.

Et filr posset fieri embriocatio cum oleis frigidis embro-
cando vt supra. Olea frigida sunt oleu ro. oleu vio. oleum

de papauere: oleu de nenufa. oleum de mandragora zc.

Et no postponat quin dictis embriocationib⁹ cadat mo-
dicum acetu: vt verbi gra. 3. i. s. qz ei dat via penetradi: et

modu melius infrigidadi. Et si iteru vis magis infrigi-
dare z puocare somnu: vbi oportet. s. vbi sunt vigilie: ad

de dictis embriocationib⁹ modicu de opio vel de suc. ma-
dragore. Nota tu q talia neq alia non debent applica-

ri nisi in vltimis. i. quando alie medicine no conferunt. ap-
licantur etiam securu in pncipio z augmento egritudinis

z maxime si pcesserunt sufficientes z debite purgationes:
vt patet manifeste intuenti.

Sacculus infrigidans caput. R. sandal. al. ru. citrinoru
aff. 3. i. s. ro. ru. floz viol. floz nenufa. aff. 3. ii. s. coral. rub.

3. i. caphoze. 3. s. misce pulueriza puluerizanda: z fiat sac-
culus: qui quando erit oportunu aspergat aqua ro. vel ne-

nufaris: z applicet parti anteriori capitis.

Anguentu infrigidans caput. R. olei ro. de nenufa. aff. 3.
s. succi sempuine: succi solatri: succi plantagi. aff. 3. ii. misce

optime in ampulla agitando. deinde adde vnguentu popu-
leonis. 3. s. sandalis. al. z ru. z citri. aff. 3. s. floz nenufa. 3. i.

caphoze. 3. i. tere terada miscdo: z cu modico cere fiat vn-
guentu addedo acetu. 3. s. z yngat ps anterior capitis in co-

missura coronali in antea. Et si vis somnu puocare z for-
tius infrigidare: adde dicto vnguento opij grana. iii. vel

plus sm necessitatem.

De medicinis alteratibus pectus z pulmonem ta cale-
faciendo qz infrigidando. Cap. xij.

Implicia calefacientia pect⁹ z pulmonem sunt isop⁹
prassiu: betonica: scabiosa: ca. ve. z earu aque yre-

os: liquiritia: passule: ficus dactili liliu: enula serpe-
taria: melissa vitica: aristo. rotu. Composita sunt sirupi de

isopo de prassia de liquiritia de calamento diairis diapieni-
dion diaprasium diacalamentu diadragantum calidum

loch de pino loch sanum z expertu loch de squilla.

Anguentu valens contra frigiditatem pectoris. R. olei
irini: olei camomil. olei amigdalatu dulciu aff. 3. s. mucil-

lagi. fenugre. mucillagi. semi. lini aff. 3. ii. butyri recetis sine
sale. 3. s. misce: z cu modico cere fiat vnguentum pro vn-

ctione pectoris ante passum.

Simplicia infrigidantia pectus z pulmonem sunt viole
papauer album sebesten: z eoz aque dragagantum gum-

miara. amillu semi. papa. al. iuiube. mora celsi. Composita
sunt sirupi vio. de iuiubis de papa. sucharu rosa. viola.

diapapauie. dragagantu frigidu diapienidion sine specieb⁹
calidis penidij mel violatum.

Conguentū valens cōtra caliditatē z siccitatē pectoris. *R.* olei viol. 3. i. amigdala. dulc. 3. f. pinguedinis galline vel anatis medule vituli. ana. 3. iii. mucillag. psilij dragaganti vel gūmi ara. añ. 3. ii. misce: z cum modico cere fiat vnguentum ante pastum.

De medicinis alterantibus cor tam calefaciendo q̄z in frigidando. *Cap. xiiij.*

Edicte calefacientes cor sunt melissa: buglosa. bo m rag. rosamarinus: z eoz aq: crocus: ambra muscus: cortices citri: z folia citri: folia radices been alb. z rub. enula cāpana doronici zedoaria: cotula montana xilo aloes: ozimū aurū gariofi. cinamomuz macis se. maioza. se. basiliconis nux muscata.

Cōposita sunt electuariū de gēmis: pfectio d musco: cōfectio de xilo aloes: electuariū letificans aromaticum muscatū: cōfectio de citro pluris arcticon cortices citri condiri diābra diacincti: diāthos galia musc. p̄ditū de bug.

Epithima cordiale calm. *R.* aq̄rū melis. bugl. añ. 3. iiii. gario. ligni aloes corticuz citri: nucis musc. añ. 3. f. se. maio. se. basilicōis añ. 3. i. croci. 3. f. terant oia: z misceat agitādo bñ in ampulla: z qñ erit necesse: petiā duplā linī in funde: z facta expressione tepidam applica regioni cordis.

Epithima aliud cordiale caliduz. *R.* succi melisse: succi buglo. factis primo residentijs. añ. 3. iii. macis ligni aloes nucis musc. añ. 3. ii. croci. 3. f. musci. ambre. añ. gra. i. puluerizentur puluerizanda miscendo z infundendo petiam z applica: vt supra.

Conguentum cordiale calm. *R.* olei de spica: olei camomil. añ. 3. i. f. Clē si vis fortius facere pone oleuz de croco oleū de been loco dicto: gariofi. ligni aloes corticum citri nucis musc. añ. 3. i. doronici zedoarie: xilo aloes: ozimū sem. basiliconis: maiozane añ. 3. f. ambre croci musci añ. gra. ii. gallie musc. gra. vi. fiat puluis miscendo cū modico cere noue: z fiat vnguentum: cū quo vngat regio cordis ante pastum per horam.

Sacculus cordialis calidus. *R.* floruz borag. z buglose añ. 3. ii. been alb. z ru. añ. 3. i. croci. 3. f. frici de grana com busti. 3. i. macis cinamomi gariofi. coralloz rubeozum rosa rub. ana. 3. f. ossis de corde cerui. 3. f. musci ambre añ. gra. ii. gallie musca. descriptione *Alde* sue gra. vi. se. maioza. se. basiliconis anisi calami aromatici ana. 3. f. puluerizetur omnia mediocriter z imponant in sacculo de sindone de grana: z qñ erit necesse aspergatur dicto sacculus cum aqua buglose calida z loco applicetur.

Simplicia in fridātia cor sunt acetosa nenufar. rose violer: z eaz aq cāphora margarite coralli sandali oēs iacincti: smeraldī: karabeos de corde cerui: rasura eboris spodiuz lutū sigil. acetositas citri: se. acetose: coriandri acetū agre: sit acetositas limonū z citrāgulo. citonia pira lac acetosuz. **C**ōposita sunt syrupi de acetositate citri syrupi de succo acetose: syrupi borag. ro. zuchari ro. trocisci de sandal. trocisci de berber. z trocisci de cāphora: trocisci de spodio cū semine acetose: diamargariton: diarodon abbatīs sine speciebus calidis triasandali manuscripti cum perlīs.

Epithima cordiale frigidū. *R.* aq̄ ro. aq̄ endiue añ. 3. ii. sandal. rub. subtilissime puluerizatoz. 3. i. corallo. rub. 3. i. croci cāphore añ. grana q̄tuor vel tria: misce oia agitando in ampulla: z facta expressione applicet regioni cordis.

Epithima aliud cordiale forti⁹ in fridās. *R.* aq̄ nenufa. aque ro. aq̄ acedule añ. 3. iii. sanda. ru. corallo. ru. se. acetose añ. 3. i. acetū. 3. ii. cāphore gra. iiii. misce oia puluerizādo z agitando in ampulla: deinde madesac peciam lineam z exprime: z loco cordis applica.

Conguentū cordiale fridū: z ita mirabilī opaf caloz febri: licut venenū opaf cordi: z infallāter iuuat ad curandum oēs febres: z maxie si applicet post vles z debitas purgationes. *R.* olei de nenufar. citrino. 3. iij. pulueris floz nenufar. citrinouz. 3. ii. sandal. rub. se. acetose: corallo. ru. añ. 3. i. margaritarū nouaz ossis de corde cerui: añ. 3. f. cam-

phore gra. iiii. misce oia puluerizando: z cum modico cere noue ablute in aq̄ ro. vel i aq̄ nenufaris citrini fiat vnguentū de quo vngat regio cordis ante pastum z ante accessio nem febris per horam: z est res mirabilis.

Sacculus cordialis. *R.* floz nenufaris ro. rub. violaruz añ. 3. ii. sand. alb. z ru. z citrini. añ. 3. i. f. coriandri: labrusce acedule sicce se. acetose ana. 3. ii. ossis de corde cerui. 3. i. margaritarum nouaz. 3. f. cāphore gra. iiii. puluerizentur oia mediocriter z ponant in sacculuz sete de grana q̄ post ea applicet regiōi cordis sub māmilla sinistra: z posset asp̄gi aqua ro. vel aqua floz nenufa. vel aq̄ acetose: vel aq̄ endiue: z filr regioni cordis applicari posset.

Suluis cordialis. *R.* fragmetoz: rubini: granati: iacicti smaragdi z saphiri marga. nouaz añ. 3. i. corallo. alborum z ru. añ. 3. f. ossis de corde cerui: vnicoznu añ. 3. f. musci ambre añ. gra. iiii. foliorum auri z argenti añ. gra. vi. folia omnia subtilissime puluerizentur: z extrahātur a pecia ex cepto auro z argento: que postea addantur.

Mixtura cordialis cōis. *R.* diaboraginati diabuglosati ana. 3. i. manuscripti cū perlīs. 3. f. fragmentoz p̄ciosorum subtilissime puluerizatorum. 3. f. fiat mixtura: z deauretur cum folijs duobus auri z exhibeatur.

Nota q̄ facta est mētio de fragmētis p̄ciosis: s; fragmen ta p̄ciosa sunt quinq; videlicet iacincti: granate: rubini: saphiri: smaragdi. Aliqui etiam computant margaritas z corallo inter ista: z sic fragmenta p̄ciosa sunt septem numero: vt patet. **E**t nota q̄ dato q̄ talis mixtura dicta succurrat alijs mēbris: vt epati stō: z pōt alijs mēbris validius succurrere hoc mō: si vis succurrere pectori adde mixture de dyairis vel diapenidi. vel de diadragāto: vel de aliquo loch: z hoc fm exigentiā egritudis: z si vis succurrere epati: da de triasanda. vel diarodon abbatīs: vel de diarodon descriptione cōi vel spēb⁹ eoz: z hoc fm distēperantiā eozū calam vel frigidā: z si vis succurrere relaxationi stōaci vel intestinorū potes addere de zucharo ro. z de mastice z de puluere mēthe: z sic de alijs vt patet consideranti.

De medicinis alterantibus stomacū tam calefaciendo q̄z in frigidando. *Cap. xiiij.*

Simplicia calefaciētia stōm sunt absinthij: menta: feniculus serpillū anisuz z aque eoz: aqua vite: ciminiū: galāga macis: gariofi. zinzī. pip. cinamomū: ameos: melegeta: cardamomum: calamus aromaticus: raphan: gallia musc. nux muscata: squilla maxime cortices interiores: z sic de alijs.

Cōposita sunt syrup⁹ de absinthio: syrup⁹ de mēta mel. ros. oximel composituz oximel squillī. tyriaca fermentata metridatū dyaciminū dyanisuz aromati. rosatū aromaticū nardinū rosata nouella zinzī. cōditū nuces cōdite troci. de ligno aloes: suffus. de aromatibus suffus. diarodon.

Conguentū cōtra debilitatē stōi frigi. *R.* olei de absinthio olei de spica añ. 3. i. olei camomil. 3. f. pulueris gario. gal. macis nucis musc. añ. 3. i. gallie mu. descriptione *Alde* sue gra. iiii. puluerizent puluerizanda: z cum modico cere fiat vnguentuz pro vnctione stomaci ante pastum.

Sacculus cōtra debilitatē stōi frigidū. *R.* mēte sicce absinthij ana. 3. f. vel. i. pulueris gariof. nucis musc. galie mu. descriptione *Alde*. añ. gra. vi. misce pulueriza grossō modo: z fiat sacculus qui aspergatur aqua absinthij: z sic tepidus applicatur stomacho.

Epithima cōtra debilitatē stomaci frigidū. *R.* absinthij menthe sicce pulegij añ. 3. i. spice squinan. añ. 3. f. pulueris gario. galange cinamo. macis nucis mu. añ. 3. i. fiat decoctio in lib. viii. aque vsq; ad cōsumptionē medietatis: z deinde in dicta decoctione calida madesat spōgia z post expressionem stomacho applicetur.

Conguentū d debilitatē stomaci ppter hūiditatē. *R.* olei de spica: olei d absinthio: olei mastice: olei ro. añ. 3. i. pul. ue. absinthij: rosa. ru. maioza. ruthe sicce añ. 3. i. pul. gario. galāg. cinamo. macis corallo. ru. coriādroz p̄paratoz añ.

Antidotarium

**℞. galie mti. grana. vi. misce oia puluerizādo: z cū modi-
co cere fiat vnguentū pro vncione stomaci ante pastum.**
**℞. Sacculus ptra debilitatē stomaci pp hūiditatē. ℞. absin-
thij mēte sicce pulegij: mētastrī matorā. sicce añ. 3. ii. pul. ga-
rio. galange macis: cinamo. coriādroz pparatoz añ. 3. i. te-
rant oia mediocriter: z ponātur in sacculū: q aspgat cū de
coctioe ani. fenicu. carui: z cimi. cala: z sic applicetur.**
**℞. Epithima ptra debilitatē stōi ppter hūiditatē. ℞. se. ani.
feni. cimini carui: ameos añ. 3. f. absinthij mēte sicce maio-
ra. pulegij siccoz añ. 3. f. galange gario. cinamo. añ. 3. f.
fiat decoctio in lib. viii. aque vsq; ad psumptionē medietatis: deinde in dicta decoctioe calida madesac spōgia: z ex
prime z stomacho applica inter vmblicum z furculam.**
**℞. Simplicia stōm ifrigidantia sunt rose viole solatri: por-
tulaca plātago z sempuua: z eaz aq cucurbite melōes ci-
truli: cucumeres: poma gra. arācia citonia spica pira agre-
sta acetositas citri. vinū berb. prunelli: sorbelle: mespile.**
**℞. Lōposita sunt syrupus acetosus simplex: syrupus ros. sy-
rupus de gra. orizacara: diacitonitē: de zucha. triasandali:
diarodon. ro. nouella zucharu ros. zucharu viola. trocisci
de spodio cum se. aceto. trocisci. de camphora: trocisci. de san-
da. trocisci. de berbe.**
**℞. Unguentū ptra debilitatē stōaci calidi tñ. ℞. olei ros. 3.
iii. vel loco eius pone aliqd ex oleis fridis: sandaloz albo.
rubeo. atq; citrinoy: coriandri ppara. rosa. rub. se. acetose:
se. cito. berbe. añ. 3. i. pistent oia miscendo: z cū modico
cere fiat vnguentum pro stomacho ante pastum.**
**℞. Sacculus ptra debilitatē stōi cali tñ. ℞. ro. rub. sanda.
rub. z citrinoy añ. 3. i. f. se. acetose: coriādroz pparatorum
añ. 3. i. puluerizētur oia mediocriter: z ponātur in sacculo
z aspergatur aqua ros. tepida. z loco applica zc.**
**℞. Epithima ptra debilitatē stōi cali tñ. ℞. aq ro. succi plā-
tag. colati añ. lib. f. aceti. 3. i. sandalo. oinz: se. acetose añ. 3.
f. misce oia bñ agitādo: z qñ op' fuerit balnea peciā lineā
in dīcto epithimate: z post expressiōē stomacho applica.**
**℞. Epithima ptra debilitatē stōi ppter siccitatē. ℞. flouz
malue: matru violatu: surfurs añ. 3. f. florum camo. flo-
rum vio. añ. 3. f. fiat decoctio in bocilib'. viij. aque vsq;
ad consumptionem medietatis z infundat spōgia: z facta
expressiōe stomacho applicetur.**
**℞. Epithima aliud ad idē. ℞. olei amigdalorum dulciuz
olei violati camomillini añ. 3. iiii. misce z tepidum ponat
in vesica porci que stomacho applicetur.**
**℞. Unguentū cōmune p stomacho. ℞. olei de spica: olei ci-
tonio. olei masti. olei vio. añ. 3. i. pul. gario. sanda. rub. ma-
cis galange cinamo. añ. 3. i. gallie musca. gra. vi. misce. ter-
reda terant: z cū modico cere z fiat vnguentū. de quo vna-
gatur stomachus ante cibum.**
**℞. Unguentū ptra vomitū z relaxatiōē stōaci. ℞. masticiis
olei rosa. olei de mēta añ. 3. i. olibani: masticiis añ. 3. f. men-
the sicce corallo. rubeo. acatie terre sigil. rosa. rub. añ. 3. f.
terreda terātur: z cū modico cere fiat vnguentum.**
**℞. De medicinis alterantibus epar tam calefaciēdo qz in-
frigidando. Cap. xv.**
**℞. Implicia calefaciētia epar sunt absinthij eupato-
rii: sum' terre aque eoz spica squinantū cinamo-
mū asfarum radices quinq; cōes calide. f. apij: se-
niculi: petrosi. brusce sparagi zc.**
**℞. Lōposita vero sunt sirupi de eupatorio: de absinthio: de
fumo terre diacimi. dyacalamentum dyagalan.**
**℞. Epithima calefaciēs epar. ℞. absinthij eupato. añ. 3. f.
l. se. ani. feni. ameos añ. 3. i. f. spice squinanti cinamo. galā.
gario. añ. 3. i. fiat decoctio in bocilibus. vii. aque ad psum-
ptionē medietatis: deinde madesat peciā lineā vel spon-
gia: z sic calida post expressiōem epati applicetur.**
**℞. Unguentū calefaciēs epar. ℞. olei de absinthio. 3. ii. suc-
ci eupatorii: succi absinthij añ. 3. ii. spice squinanti añ. 3. i. f.
cinamo. galange gario. ligni aloes añ. 3. i. galia musc. gra.
vi. misce. terreda terant: z cū modico cere fiat vnguentum.**

**℞. Sacculus calefaciēs epar. ℞. eupatorii succi absinthij
succi flouz camo. añ. 3. f. cina. gario. galā. spice sq. añ. 3. i.
f. misce mediocriter. terreda terat z iponāt i sacculo: z asp-
gat cū aq absinthij vel eupatorii cala: z sic calim applicet.**
**℞. Mēdicine simplices infrigidātes epar sunt endiuiā la-
ctuca portula. ros. solatri nenufar: z aq eoz spodiū sanda-
li cāphora acetū berber. iiii. se. cōia maiora z minora. f. cu-
curbi. melon. cucume. citruli. iiii. se. cōia minora sunt sicut
endiuiā: lactuca: portulaca z scariola.**
**℞. Lōposita sunt syrup. de endi. syrupus de succo endiuiē.
acetosus simplex rosatus de granatis: de nenufare vio. zu-
chay rosa. viol. triasand. lulep ros. diarodon abbatīs: diaro-
don descriptiōe cōitroci. de spodio: trocisci de sandalis:
troci. de camphora: troci. de berbe. trocisci diarodon.**
**℞. Epithima ifrigidans epar. ℞. aq endi. 3. iiii. aq ro. 3. ii.
sanda. ru. aceti añ. 3. ii. spodiū. 3. i. misce bene agitādo i am-
pulla z ifundēdo petiā lini q post expressiōē regiōi epatis
applicet: z est maximuz post purgatiōes vles: vt patet.**
**℞. Epithima aliud forti' infrigidans epar. ℞. aque endi.
aque nenufar. añ. 3. iiii. vel loco haruz aquarū potest poni
aqua solatri z aqua ros. spodij ana. 3. i. sanda. alb. z ru. añ.
3. i. aceti. 3. ii. cāpho. gra. iiii. misce terreda terant: z agitādo
in ampulla: deinde madesat petiā lini: que post expressiō
nem epatis regiōi applicetur.**
**℞. Unguentū infrigidās epar. ℞. olei ros. olei de nenufar.
añ. 3. i. f. sanda. alb. z ru. añ. 3. ii. spodiū. 3. i. f. pul. ro. rub.
3. i. aceti. 3. ii. cāphore gra. iiii. pōt ēt addi. 3. ii. vel. iiii. mu-
cillag. pñlij cū modico cere ablute in aq ros. z fiat vngue-
tū ad vngendū epar ante pastū post debitā purgationem.**
**℞. Sacculus ifrigidās epar. ℞. flouz nenufar. ros. ru. añ. 3.
f. sanda. alb. z rub. z citrino. cora. alb. z rub. añ. 3. i. spo-
dij. 3. ii. camphore gra. vi. berber. 3. i. f. terantur oia grosso
modo: z ponātur in sacculo: z qñ vis applicare sacculum
asperge cum aqua rosa. vel de nenufa.**
**℞. De medicinis alterantibus splenem tam calefaciēdo qz
infrigidando. Cap. xvi.**
**℞. Implicia calefaciētia splenē sunt scolopen. tama-
ri. calamē. nasturtiū rubea tinctor: z aq eoz capa-
rorum corticū radicū gentiane thime epithimum
aristo. amigdale: ama. se. ani. cuscū. carui radices quinq;
calide. f. feniculi apij petrosi. brusci sparagi: radices fraxi-
ni radices aconi.**
**℞. Lōposita sūt sirupi de eupatorio: d epithimo z calamē
to secantibin de radicib' de kersim: acetū silitricū: diaca-
lamē. diacostū: diacappa. troci. de berbe. de cappare.**
**℞. Epithima resoluēs ventositatē splenis. ℞. folioz ruthe.
añ. 3. i. mētastrī. 3. f. salis. 3. i. fiat deco. in. lib. iiii. aceti alb.
vsq; ad consumptionem medietatis: deinde infundatur
spongia vel filtrum.**
**℞. Emplastrū cōtta duriciem z vētositatē splenis. ℞. yfopi
cerorum descriptiōe filagrij vel descriptiōe Bali. 3. i.
yfopi humide. 3. i. pulue. radi. yreos succi apij absinthij eu-
patorii mētastrī ruthe añ. 3. ii. corticū radicū capparoz
tamarisci genestre fraxini ana. 3. i. sal. 3. f. olei de cappari.
vel olei yri. vel olei laurini. 3. ii. farine se. lini. 3. iiii. misce
incorporādo ad lentū ignē: deinde extendat super petiām
z calidum applicetur.**
**℞. Unguentū ptra dolorē z vētositatē splenis. ℞. armoniaci
bdellij añ. 3. i. ifundant per noctem in aceto: z dissoluant.
Deinde. ℞. picis nualis: corticū radicū caparoz: se. fina-
pis albi siluestris foliorum z corticū scolopendrie añ. 3. f.
mucillag. fenugre. z se. lini ana. 3. ii. olei de cappari: olei
yri vel laurini añ. 3. f. puluerizāda puluerizētur misce: z
cum cera fiat vnguentū pro vncione splenis.**
**℞. Unguentū ptra duriciē splenis. ℞. folioz malue bismala-
ue radicū lilij añ. 3. f. farine se. lini z fenug. añ. 3. ii. carica-
rū pinguū passularū enucleataz añ. 3. iiii. pistent oia simul:
z infundātur p horas octo in aceto forti: deinde buliat in
aq vsq; ad spissitudinē qbus addat vnguenti dialtee. poy**

natur de yfopi ceroto descriptione filagry recētis. añ. 3. 6. olei amigdalorum dulcium. 3. ii. vel. iii. z cum modico cere fiat vnguentum pro splene.

CSacculus resoluēs ventositatem splenis. R. folioz rute mentastri: calamēti: eupatorij absinthij paritarie: scolopendrie bethonice añ. 3. 6. calefiāt sup tegula calida aspgendo cū vino albo z potēti: z cū modico aceti: deinde applicetur spleni in sacculo quātum calidum fieri potest.

CSacculus resoluēs vētoſitates splenis z vētris. R. milij vel panici surfu. frumēti salis mediocriter triti añ. scutellā mediā misce: z calefiāt in caldario prinue remouēdo dein de reponat in sacculo qui sic calidus applicetur.

CSedecine in frigidātes splenem sunt lactuca. endiui. z aque eorū sandali spodium acetū: z quattuor semi. communia maiora: z similiter minora.

Composita sunt syrupus aceto. simplex: syrupus de endiui. tria sandali: diarodon: trocisc. de spodio: de camphora: de sandalis: de diarodon precipue si dantur cū aquis ad splenem ducētib⁹.

ENota etiā qd vnguentū emplastra: epithimata: z embrocationes in frigidantes epar z renes similiter valent ad in frigidandum splenem applicando et.

De medicinis alterantibus renes tam calefaciēdo q̄ in frigidando. Cap. xvij.

Implicia calefaciētia renes z vesicā sunt sarisfagia paritaria: pētaſilon: arthemisia: vrtica: eruca: z semē elus: z earū aque brodiuz cicerū rub. cubebe iuniperis: granum pini: spica nardi: spica celtica.

Composita sunt diacalamētum: electuarium ducis: electuarium dulce: electuarium iustinum: filantropos.

Epithima calefaciēs renes. R. pitarie. arthem. sarisfagie añ. 3. 6. grano. iuniper. spice nardi añ. 3. ii. cubebarū 3. i. 6. misce: z fiat decoctio in lib. vj. aque vsq; ad consumptionem medietatis: deinde infundatur spongia vel filtruz z post expressionem renibus applicetur.

Unguentū calefaciēs renes. R. olei de spica vel de absinthio vel aliquod ex oleis calidiā sūm necessitatem. 3. ii. nucis musc. gariof. spice. grano. iunip. galage ligni aloes añ. 3. 6. misce omnia puluerizādo cū cera z fiat vnguentum.

Sacculus calefaciens renes. R. arthemise florū camomille. ana. 3. 6. cubebe spice nardi puluis gariof. nucis musc. cinamomi squinati añ. 3. ij. misce terēdo terēda mediocriter ponendo in sacculo: z quando vis opari asperge ipsum cū aqua arthemisi. calida vel cū epithimate prescripto: z sic calidum renibus applicetur.

Balneū in dolore renum vel vesice vel virge ex lapide qd aperit z mollificat meatus dictoz. R. paritarie senatio num malue bifmalue abrotani caulium añ. 3. i. cicerum rube. 3. 6. semi. ani. feni. cimini carui: ameos. ana. 3. 6. tri buli marini: semi. lini: fenugreci z altee ana. 3. i. misce z fiat decoctio in situlis. iij. aq vsq; ad psumptionē tertie partis: deinde ponat in cōcha vel alio vase apto in quo sedeat patiens q in introitu balnei sumat iustini. 3. i. vel. i. 6. cum vino albo odorifero: z hic stet per horaz magnā faciendo de dicto balneo continue embrocationes locis dolorosis semper sedendo in dicto balneo.

Simplicia in frigidantia renes z vesicā sunt nenufar endiui. lactu. portula. virga pasto. papauer al. plantago semperui. z aque earum: vnum citoniorum: quattuor se. frigida maiora z minora.

Composita sūt syrup⁹ acetosus: syrup⁹ de succo endiui: syrup⁹ de nenufa. troci. alhekegi: de spodio: de caphora: de diarodo: de sandal. olei vio. ros. de nenufa. de papauere. z alia olea frigida: vnguentū galieni: vnguentū sandalinum.

Epithima in frigidās renes. R. aque ros. endiui lactuce añ. 3. ij. albu. oui recentis misce bene agitando: deinde supra vel pectia infusa renibus applicet. CSi autē oportet fortius in frigidare: pone loco dictarum aquarū alias aquas magis frigidās sicut est aque semperuiue. aque ver

micularis z nenuf. z cucurbite addendo etiam gra. iij. vel iij. caphore: z applicetur vt patet.

Unguentum in frigidās renes. R. olei ros. 3. i. olei vio. 3. i. sanda. rub. z citri. añ. 3. i. caphore gra. iij. aceti. 3. i. 6. misce. z cum modico cere fiat vnguentum.

Unguentū p vncione renū: z si in renibus esset magna siccitas pincta cū caliditate etiā loco olei rosari esset bonum solū imponere oleum viola. Et si oporteret fortius in frigidare: tunc esset bonū addere oleū de nenufare: vel de alijs oleis magis frigidis: etiam de succo semperuiue: vel de alijs succis frigidis. Unde nota qd epithimata: embrocationes sacculi vnguenta bona pro epate: etiam valēt in in frigidatione renum.

Restrictiū p renibus valēs contra periculū abortus z contra fluxum mēstruorum. R. pulue. boli ar. mirtilo. sanguis draconis: terre sigillate añ. 3. i. albumina ouoz duoz recētum misce oia bene agitando cū spatula: deinde stupā madefactā in aceto z expressāz emplā cū dicta cōpōne z applica renibus. Si autem oporteret fortiter restringere posset addi de trocis. de terra sigillata z acacia: de puluere ematitiz: z similiter de succis frigidis oleis frigidis omnia bene patent consideranti.

De medicinis alterantibus matricem tam calefaciēdo q̄ in frigidando. Cap. xvij.

Implicia calefaciētia matricez sunt arthem. saulina: pulegium calamētum: ruta rubea tinctorum: z aque eorū iuniperus: nux musca. mira serapi

num alia. oppoponacum: muscus.

Composita sunt syrup⁹ de arthemisia syrup⁹ de calamēto

dyacalmē. dyabza triffera magna elm ducis: elm dulce.

Balneū calefaciēs matricē. R. arthemise sauline rubee tinctorz floz camomille añ. 3. i. absinthij calamēti montani origani ana. 3. 6. calami aromatici spice nardi squinati rute: anisi maratri fiseleos añ. 3. 6. fiat decoctio in situlis. iij. aque vsq; ad cōsumptionē tertie partis vel medietatis: deinde ponat in cōcha: vel alio vase apto vt itus mulier sedeat vsq; ad vmbilicū: z dū stat in balneo: pōt de dictis rebus facere sacculum z super ipm in dicto balneo sedere: z sic stare potest vsq; ad magnam horam z continuare ad dies sūm necessitatem.

Stupha calefaciēs matricem. R. arthemise sauline z c. similiter fit cū reb⁹ pscriptis z modo pscripto: s; nō opz qd mulier int⁹ sedeat: s; qd sumi dicti balnei p scāti pforatū ad partes pudibūdas recipiat: bene se circūuoluendo pānis ne fumus exeat: z sic quiescat per horam.

Pessariū notabile p nocās mēstrua. R. se. iunipi. 3. i. radicū gentiane. 3. iij. radicū rubee tinctorz: origani ana. 3. 6. nigelle colloquide añ. 3. ii. misce z fiat decoctio in bocalino vno aq ad psumptionē medietatis z colet: deinde addatur colature succi mercurialis. 3. ii. succi cucumeris asinini. 3. i. triffere sine opio bñdicte carniū ficūz pinguium añ. 3. i. z diligentissime misceant: deinde forme pessariuz de bōbice ad formā magni digiti cum filo longo appēso: z qn erit necesse balneetur in dicto liquoze z iponat sūm forationē ligādo fili ad corā. Et si oporteret vt fortius operet. R. rubee tinctorz aloes mirre croci ana. 3. ii. cologni de euforbij añ. 3. i. misce: z fiat puluis: de quo ante applicationē asperge: deinde pessariū: z vtsupra applicetur.

Unguentū calefaciētia matricē sunt vnguentū confortantia renes z calefaciētia q dicta sunt loco suo: z loc⁹ vncionis matricis: ab extra est ps que est inter caudā z renes: z in parte anteriori pectinis. i. supra pudibunda.

Medicine in frigidātes matricez sunt nenufar. endiui. rosa. lactuca semperui. cucur. portula. virga pasto. papauer alb. z eorū aque. vinum citonior z omnia semina cōmunia frigida maiora z minora.

Composita sunt syrup⁹ acetosus simplex: z etia alij syrupi frigidi si dent cū ducētib⁹ ad matricē: z sūt troci. in frigidantes epar: splenē: renes z vesicā ad hoc p̄cipue si dēt cum

De balneis

Febus aliquibus ducēbus ad matricem vsupra.

Balneū ifrigidās matricē. ꝛ. endiuie lactuce ros. rub. floz nenufari papaueris al. virge pastor. folioz salicis: folioz vitis portantis vnas albas. añ. ʒ. i. malue: bismal ue cū radicib⁹ matruz viol. añ. ʒ. i. f. se. melo. cucurbitet: citruli: endi. portulace: lactu. scariole ana. ʒ. f. misce: z fiat decoctio in situlis. iij. aq vsqz ad psumptionē tertie ptis: deide in dicto balneo tepido in vase apto z stomacho ieiū nō mulier sedeat discōopta pānis ne fudet: z sic stet p magna horaz: z si necesse fuerit sic continuēt per plures dies.

Angnēta ifrigidātia matricē sunt vnguēta dicta que in frigidat caput renes z debent applicari. vsupra. videlicet in loco qui est inter caudā z regionē renū in parte anteriori supra pedibunda.

De medicinis alteratibus iūcturas taz calefaciendo qz ifrigidando.

Cap. xix.

Implicia calefaciētia iūcturas sunt saluia rosmarinus: ruta nasturtiū ypericon sticados arabī. camomilla mellilotuz z aque eaz hermodactili costum zinzib. sinapis squilla castoreū eupatorium euforbū armoniacū storax ligda mirra sterc⁹ capiaz vacca: oleū petroleū: oleū phisticoz: oleū balsamī. oleū de terbetina: oleum de iunipero: z sitr alla olea simpli. calida z cōposita.

Cōposita sunt syrup⁹ de sticados: syrup⁹ de acoto aceto sus cōposit⁹ oximel sgllitici pfectio anacardia: dya. zinzī. acoti p diti: diacoti: z cetera oleū vulpinū: z alia olea cala oleū de ranis z fraxino: de euforbio: de piperib⁹: emplm de sinapi ʒ desue: cerotum andromaci factū ex. xij. medicinis: cerotum diapente. vnguentum de lilio.

Anguētū notabile calefaciēs iūcturas. ꝛ. olei ātiq vini maluatici añ. ʒ. iij. se. rute abrotani añ. ʒ. ii. euforbū. ʒ. i. castorei. ʒ. f. pistent pistanda diligenter: z sit decoquant vsqz ad cōsumptionē maluatici: z cū cera noua fiat vnguētū.

Anguētū aliū calefaciēs iūcturas. ꝛ. olei vulpini: olei de pipib⁹: vel olei de fraxino. añ. ʒ. i. succi saluie: succi ablinthij: succi rute añ. ʒ. f. bacaz lauri iunipi casto. añ. ʒ. i. f. misce terēdo terēda: z cū modico cere z fiat vnguentum.

Anguētū aliud vntilis qd mirabiliter calefacit nervos z iūcturas. ꝛ. anserē vnū q sup annū deplumet z euisceret z lauet eū vino paz: deinde accipiat mediā vulpis z mediū gattus pinguis: z caro eoz cū ossib⁹ contundatur z addat eis terbetine serapini bdellij vermiū terrestrū ericcatonū añ. ʒ. f. castorei. ʒ. i. f. misce: z ex eis impleatur corpus anseris vel duoz anser z diligenter sumat: deinde ponat ad assandū in veru cū igne rēperato facto de lignis lauri iuniperi z cipressi vel de lignis vitis: z pumūz quod erit erit aquosum prosciat: qz nihil valet: reliquum vero quod descendit collige diligenter.

Balneū siue stupha vel embrocatio calefaciens iuncturas. ꝛ. saluie: rosmarinī mēastri: pulegij: nasturtij floz camomille melliloti sticados arabī. folioz lauri rute ypericonis añ. ʒ. f. semi. anisi feniculi carui ameos petrosilini cimi. añ. ʒ. f. misce z fiat decoctio in situlis. iij. aque vsqz ad cōsumptionē tertie partis. Deinde si vis facere balneūz cola in vase pro toto corpore apto: vel pro iunctura fm ne cessitatem: z tempore ieiuno z post debitas purgationes eger intret totus aut membrum egrorum: z diligenter cōoperiatur pānis: z sic stet vsqz ad horam vel post: z in exitu balnei post ericcationē z tersionem iuncturam vngat cum aliqua ex predictis vnctionibus. **C**Si aut vis facere stupham colloca dictū mēbrum in vase apto: ita q membrū vel mēbra solū fumū z calorem recipiat bene z diligenter cooplendo pānis ne fumus exeat quantū possibile ē: post hec similiter dicte vnctiones fiat: vt supra. **C**Si aut vis facere embrocatonem: embroca cū dicta decoctioe calida faciendo cadere ab alto super membrum: z iterum postea fiant vnctiones vt scis.

Simplicia ifrigidātia iuncturas sunt lactuca endiuia folatru iusgamus sempitua rose viole: z eaz aq folia salicis

folia vitis gra. mirti. boli arme. sanguis dra. albu. ouorum mucillag. psilij: terra sigilla. acatia acetum.

Composita sunt syrup. rosa. acetosus simplex syru. limonum de endi. z alij si datur cum ducentibus ad iuncturas. **O**lea frigida z vnguēta frigida sunt sicut vnguētū populeonis: z vnguētū albū gal. vnguētū sandalinū: oleum ro. viol. mādragorinum de nenufate.

Balneū vel embrocatio ifrigidās iūcturas. ꝛ. iusga. floz nenufa. solatri lactuce sempui. folioz vitis albe: foliorū salicis ros. vio. añ. ʒ. i. se. melo. cucume. cucur. portula. endi. scario. psilij añ. ʒ. f. decoquat in situlis. iij. aq vsqz ad cōsumptionē tertie partis: z in dicto balneo tepido ponant iūcturē vase discōopto ne fudet. **C**Et si vis embrocare faciēdo cadere dictā decoctionē ab alto: z aduertat semp q ista talia balnea embrocatōes z vnctōes: z alia localia regulariter nō debēt fieri nisi post purgationes vles: qz tūc melius z virtuosius opant z vnctiones in frigidates caput z renes: z alia mēbra ifrigidant similiter iuncturas z debent applicari: vsupra dictum est.

De restauratiuis tā liquidis qz solidis.

Cap. xx.

Estauratiū in forma liquida. ꝛ. caponem vnū vnus anni z mediocri pinguedinis deplumet z euisceret sine aqua: z amotis pedibus z rostro icis

datur in frustis magnitudinis nucis que frusta cum aqua ponant in chordā rubēā de serico: deinde accipe ex aliquibus aquis cōueniētib⁹ in casu. ʒ. ii. fragmētoz lapidū preciosoz subtilissime puluerizatoz. ʒ. i. aspergatur dicta frusta cū dictis aqs postea ponendo de dicto puluere iter frustum z frustū: quo facto ponatur in amphora vitri paulatim ne pmo ponatur in amphora ducati. x. vel. xx. postea vero iponet cū duob⁹ capitibus corde trahat in supiori parte colli. ita vt nihil carnis tangat fundū: z nihil tagat neqz exeat: z diligentissime obtura os amphore cum pectia lini in bōbice bñ sigillando: imo cū pelle capre si placet. z circumuoluēdo cū capitibus corde: ita vt nihil ad fundū cadat: quo facto pone ad decoquendum in caldario pleno aqua taliter q amphora stet recta i aqua vsqz ppe p duos digitos ad clausurā officij: z q per bulitionē nō moueatur sed quiescat: z hoc fit cum diuersis baculis lateraliter ligatis ad capita baculorum z situatis sup baculos z super ripas caldarii. sic aut decoquēdo distillabit per defensoriū liquor mirabilis restauras: de quo si placet cum zuc. potest fieri iulep de safanis z perdicibus: vt patet.

Restauratiū aliud i forma ligda. ꝛ. capones safianos vel pdices z post deplumationē z euiscerationē sine aqua vsupra rapelletur minutissime: z ponatur ad distillādum ad alēbū vitri in balneo marie vel supra furnellū in cineribus cum igne lentissimo qd inde distillabit detur restaurādo. **E**t si placet: vsupra dictum est ex ipso pōt fieri iulep cum zucchero albo: qz redditur placabile.

Restauratiū aliud in forma ligda. ꝛ. sanguis hōium iuuenū z sanoz extracti p flebotomiam li. ii. vel plus radi. celidonie bene ablute cum vino trite z ericcate mediocriter ad vmbra cū igne suauī in alembico vitri: qd aut distillabit cū infrascriptis misce. ꝛ. macis galange cina. nucis musca. ligni aloes gar. añ. ʒ. f. z cū sufficiēti quantitate zucchero fiat iulep mirabiliter restaurans. Similiter etiam alia restauratiua supradicta cum his dictis aromatibus possunt aromatizari: z erunt magis delicata.

Restauratiū in forma solida. ꝛ. caponez vnū vel safianū vel perdicē duas z post deplumationē z euiscerationē decoquatur cōpleta decoctione. donec caro ab ossibus separetur: tunc. ꝛ. de pulpīs ipsoz lib. i. z minutissime pistent quantū possibile est: deide. ꝛ. macis: carda. cinamo. gari. nucis musca. galange cube. gūmī arabici: ora. gagati añ. ʒ. i. amigdal. dul. mūdaz passularum dulcinuz enucleataz: succi liquiritie amili añ. ʒ. ii. se. melois cucurbite citruli: semi. endi. lactuce: portula. scariole papaueris añ. ʒ. ij. teratur oia diligentissime miscēdo cū predictis pul

pis: z cū lib. i. zuchari albi clarificata cum aqua ro. fiat con-
fectio in morsellis z deaurari potest pro potentibus.

Restauratiū aliud in forma ferculi vel in forma solida
R. molene panis recentis z boni frumētī. 3. iij. ifundatur
in prescripto brodio. i. in aliquo ex restaurantibus i forma
liquida z post cōpletā ibibitionem minutissime attrahen-
do per cribrū pulpar caponis vel perdiciis vel fasant co-
ctarū z pistatarū: vt supra. 3. iij. amīgdalarū dulcium
mundatarū pinearū mundatarū aī. 3. ii. passullarū
3. i. f. macis cinamo. galan. nucis musca. ana. 3. f. vel ma-
nuschristi cum plus. 3. f. puluerizentur pulurizanda: z cum
sufficienti q̄titate brodij: vel cum aliquo ex prescriptis re-
staurantibus in forma liquida q̄tum sufficit fiat ferculum
de quo restaurādu recipiat in prima comestione. Et si ex
predictis facere vis confectionez. **R**e. omnia predicta an-
teq̄ distemperēt cū brodio: z cū lib. f. zuchari albi pmo
clarificati cū aqua ro. fiat cōfectio in morsellis: de qua acci-
piat restaurādu ante cibū. 3. i. vel plus ad beneplacitū.

Restauratiū in forma solida. **R**. ex pulpis caponum
vel fasantorum vel perdicum bene coctis z minutissime
pistatis: vt supra. 3. vi. ex aliquo de restaurantibus in for-
ma solida. 3. iij. vel. vj. amīgdalarū dulcium excorticatarū
pinearū mundatarū ana. 3. ij. amīli: pessularū mun-
datarū ana. 3. i. f. succi liquiritie draga. gum. arab. ana.
3. i. q̄tuor semī. cōium frigidorū excorticatarū aī. 3. f. ma-
cis cinamomi galan. gariofil. nucis musca. cardamo. pul-
ueris coriandri aī. 3. i. misce. minutissime terendo teren-
da: z cum lib. i. zuchari finissimi fiat cōfectio in morsellis si
placet cum folijs auri deauretur: licet fiat pmo zucharu
clarificando z decoquendo cum aqua rosa. z cū igne sua-
ui: z imponendo predictas pulpas: z etiam bene miscēdo
cum pistello vel spatula: tunc post decoctionem zuchari
deponatur ab igne dimittendo aliquantulum refrigerari
quo facto imponatur aromata: z omnia alia predicta con-
tinne miscendo cum pistello z bene incorporando: z duz
totum coagulatum fuerit ante indurationem cum spatu-
la z cultello ligneis incidantur in morsellis qui post infri-
gidationem balneando cum spongia humida ex aqua ro-
sata: cum folijs auri z argenti decorentur. Laus deo no-
stro Jesu christo

Registrum

A
Prima alba
Incipit tracta.
loca adinuenta

B
sanguinis hora
sepe ad
ca signa sunt

C
pul. sed syrupos
plico iterdum
enim arguit

D
Restat vt
curam vocat
simul agita

E
aī. 3. ij.
De balneis
cibo fit imediate

F
anhelitus
tū petia
hora patiens

G
ceps ad actū
cū aliquo
succida lana

H
Bibulis patavis
fumos illos
potu aque

I
sandalis rub.
tia. **C** In hoc
sup cor alijs

K
borū z rubeorū
succus ille
omne epaticā

L
fac audacter
tore eo animo
liditate friditate

M
vitas lectitet
lie muscate
mat patiens

N
igit rerū nō
dierū spacio
hoc iudicam

O
rius apparebit
cum efficit.
crudo: a vitreo

P
Et ideo Rasis
secta vel ligno
tus fuerit

Q
lati pinguedinis
cant: de h tamē
propter eius

R
sandalis citrinis
bullitione
poni per aliq̄

S
sic. **R**. sete
de incantatione
armario

T
tialis bubonis
tam. f. sulphuris
litargi. 3. i.

V
peritur has duas
q̄titas q̄ in
brozū relaxatio

X
infirmus
or vicibus
lij syrupi vio.

Y
placet alleū
do expressez
proueniens

Z
plus ad fridum
digesta mā
stans valde

z
similiter
depilladum
C De clisteribus.
ne ab aureo vno

CImpressum venetis per Jacobum pentiū de Leucho.
Anno domini. 1508. 9° Maij. quīn. 14 car. 3

